

SISÄLLYSLUETTELO

Sosiaali- ja terveyslautakunta pöytäkirja 09.11.2020

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / TA	3
2 § Työjärjestyksen hyväksyminen	4
3 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta / TA	5
4 § Selostukset	6
5 § Tiedoksi merkittävät asiat	7
6 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / TA	9
7 § Perhepalvelujen johtajan nimikkeen muutos perhe- ja sosiaalipalvelujen johtajaksi 1.1.2021 lukien / TA	10
8 § Sosiaali- ja terveydenhuollon viranhaltijoiden päätösvalta 1.1.2021 alkaen / TA	11
- Sosiaali- ja terveydenhuollon viranhaltijoiden päätösvalta 1.1.2021 alkaen	13
9 § Kuuden suurimman kaupungin palvelujen ja kustannusten vertailu 2019 / TA	37
- Kuusikko -raportti, aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki	41
- Kuusikko -raportti, lastensuojelun palvelut ja kustannukset	103
- Kuusikko -raportti, päihde- ja mielenterveyspalvelut ja kustannukset	196
- Kuusikko -raportti, Vammaisten palvelut ja kustannukset	305
- Kuusikko -raportti, vanhusten sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kustannusten vertailu	428
10 § Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset vuonna 2019 / PV	612
- Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset vuonna 2019 -raportti	614
11 § Terveyskeskuslääkärin vakanssin 208732 nimikemuutos koulu- ja neuvolalääkäriksi terveyspalveluissa 1.1.2021 lukien / PV	713
12 § Osastonhoitajan määräaikaisen virkasuhteisen vakanssin perustaminen ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon terveyspalveluissa 1.1.2021 lukien	714
13 § Pienten neuvolayksiköiden lakkauttaminen ja toiminnan yhdistäminen suuralueen perhekeskuksen toimipisteisiin / PV	716
- Vaikutusten ennakoarviointi	719
14 § Kahden (2) sosiaalityöntekijän vakanssin (208868 ja 300113) määräaikainen nimikkeenmuutos erityissosiaaliohjaajaksi ajalle 1.11.2020-31.12.2021 vanhus- ja vammaispalvelussa / ML-L	725
15 § Viiden (5) määräaikaisen erikoistuvan lääkärin viran vakinaistaminen vanhus- ja vammaispalvelussa 1.2.2021 lukien	726
16 § Lääkeannosteluautomaattipalvelun hankinta Keravan ja Vantaan kaupungeille / ML-L	727
17 § Osastonhoitajan vakanssin 200611 nimikkeenmuutos toimintayksikön esimieheksi vanhus- ja vammaispalvelussa 1.1.2021 lukien	729
18 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan kokoukset ja pöytäkirjan tarkastaminen vuonna 2021 / TP	730
19 § Edustajan nimeäminen Lastensuojelun Keskusliitto ry:n sääntömääräiseen syyskokoukseen 30.11.2020	731
- Kokouskutsu syyskokoukseen 30.11.2020	732
20 § Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelusopimus ajalle 1.1.– 31.12.2021	734
- Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelusopimus 1.1 - 31.12.2021	736

SISÄLLYSLUETTELO

Sosiaali- ja terveyslautakunta pöytäkirja 09.11.2020

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus	748
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	749

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Pirkko Letto

Pöytäkirjanpitäjä Marika Virtala

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 13.11.2020, Sosiaali- ja terveystoimisto, Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa

Anniina Pylsy

Tanja Vahvelainen

Pykälät 6 ja 19 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 18.11.2020, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / TA

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

2 § **Työjärjestyksen hyväksyminen / TA**

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä kokouksen esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

3 § **Pöytäkirjan tarkastajien valinta / TA**

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään suorittaa pöytäkirjan tarkastus 13.11.2020 ja valita kaksi pöytäkirjan tarkastajaa.

Seuraavana vuorossa ovat Anniina Pylsy ja Tanja Vahvelainen.

Päätös:

Päätettiin suorittaa pöytäkirjan tarkastus 13.11.2020 ja valita pöytäkirjan tarkastajiksi Anniina Pylsy ja Tanja Vahvelainen.

4 § Selostukset

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 4

Merkittiin tiedoksi kokouksessa kuullut selostukset.

- Perhekeskus
 - palvelupäällikkö Piia Niemi-Mustonen

- Terveysasemapalvelujen saatavuus ja kehittämistoimenpiteet
 - terveyspalvelujen johtaja Piia Vuorela

- Selostus Psykoterapiakeskus Vastaamon ostopalveluihin liittyvistä tietoturva-asioista / Tietosuoja Vantaan kaupungin toiminnassa
 - lakimies Jenni Juntunen

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Merkitään tiedoksi.

1. Kansalaisadressi päätöksentekijöille: ”Vantaalaisten ikääntyvien mielenterveyttä tulee tukea jatkossakin” on luovutettu apulaiskaupunginjohtajalle 12.10.2020 luovutustilaisuudessa.
Linkki adressiin:
https://www.adressit.com/vantaalaisten_ikaantyvien_mielenterveytta_tulee_tukea_jatkossakin
2. Sosiaali- ja terveydenhuollossa joulun ja vuodenvaihteen aikana tarjottavia palveluita vähennetään lomajärjestelyjen vuoksi. Vantaan kaupungin hallintosäännön 2. luvun 8 §:n mukaan palvelualuejohtaja tai hänen määräämänsä palvelualueellaan päättää toimipisteen tilapäisestä sulkemisesta. Palvelualuejohtajat ovat tehneet hallintosäännön nojalla erilliset päätökset palvelualueidensa joulunajan ja vuodenvaihteen aukioloaikojen järjestelyistä alla olevan mukaisesti.

Terveyspalvelut

(terveyspalvelujen johtajan päätökset 5.3.2020 § 20 ja 2.11.2020 § 75)

- Terveysasemat suljetaan klo 14.30 jouluaaton aattona 23.12.2020.
- 28.12.2020-15.1.2021 terveysasemilla hoidetaan pääsääntöisesti potilaita, joilla on akuutteja sairauksia
- Hakunilan ja Länsimäen terveysasemien toimintojen yhdistäminen ajalla 21.12.2020-10.1.2021 Hakunilan terveysaseman toimipisteeseen

Vanhus- ja vammaispalvelut

(vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan päätös 27.10.2020 § 42)

- Geriatriinen vastaanotto suljettu 23.12.2020-6.1.2021
- Kehitysvammapoliklinikka suljettu 23.12.2020-6.1.2021
- Vammaisten työ- ja päivätoiminta: Malmiintyn, Ruukkukujan ja Tavitiien toimintakeskukset sekä Kädentaitopaja Kapussi ja Käenkukka suljettuna 21.12.2020-3.1.2021 (viikot 52-53). Toimintaa ehdottomasti tarvitsevien vammaisten asiakkaiden toiminta turvataan Myyrmäen toimintayksikössä.
- Ikääntyneiden päivätoiminta: Hakunilan-, Simonkylän- ja Myyrmäen päivätoimintakeskukset suljettuna 21.12.2020-3.1.2021 (viikot 52-53).

Keski-Vantaan hammashoitolat:

- Tikkurilan terveysaseman hammashoitola, Kielotie 11, 01300 Vantaa avoinna 23.12.2020-8.1.2021 välisenä aikana ma-to klo 7:30-15 ja pe klo 7:30-14:30
- Lehtikuusen koulun hammashoitola Hiirakkotie 9, 01200 Vantaa avoinna normaalisti
- Tennistien hammashoitola, Tennistie 1, 01370 Vantaa suljettu 28.12.2020-6.1.2021
- Kartanonkosken koulun hammashoitola, Tilkuntie 5, 01520 Vantaa suljettu 28.12.2020
- Tikkurilan lukion hammashoitola, Valkoisenlähteentie 53, 01370 Vantaa suljettu 22.12. ja 28.-29.12.2020
- Simonkylän koulun hammashoitola, Koivukyläntie 52, 01350 Vantaa suljettu 28.-30.12.2020
- Leinikkien hammashoitola, Leinikkitie 20 B, 01350 Vantaa avoinna normaalisti

- Länsimäen terveysaseman hammashoitola, Keilakuja 1, 01280 Vantaa avoinna normaalisti

Länsi-Vantaan hammashoitolat:

- Myyrmäen terveysaseman hammashoitola, Jönsaksentie 4, 01600 Vantaa, avoinna normaalisti
- Kanniston koulun hammashoitola, Kenraalintie 5, 01700 Vantaa suljettuna 23.12.2020-3.1.2021
- Kivimäen koulun hammashoitola, Lintukallionkuja 6, 01620 Vantaa suljettuna 21.12.2020-3.1.2021
- Katriinan sairaalan hammashoitola, Katriinankuja 4, 01760 Vantaa suljettuna 21.12.2020-3.1.2021
- Martinlaakson koulun hammashoitola, Martinlaaksonpolku 9, 01620 Vantaa suljettuna 24.12.2020-3.1.2021
- Pähkinärinteen koulun hammashoitola, Mantelikuja 4, 01710 Vantaa, avoinna normaalisti
- Vaskivuoren koulun hammashoitola, Virtatie 4, 01600 Vantaa suljettuna 23.12.2020-3.1.2021
- Ylästön koulun hammashoitola, Ollaksentie 29, 01690 Vantaa suljettuna 24.12.2020- 3.1.2021

Pohjois-Vantaan hammashoitolat:

- Koivukylän terveysaseman hammashoitola, Karsikkokuja 15 2. krs, 01360 Vantaa auki koko ajan
- Korson keskustan hammashoitola, Maakotkantie 10, 01450 Vantaa suljettuna 28.12.2020-3.1.2021
- Kytöpuiston koulun hammashoitola, Peltoniemenkuja 1, 01360 Vantaa suljettuna 21.12.2020-3.1.2021
- Korson koulun hammashoitola, Kisatie 29, 01450 Vantaa suljettuna 21.12.2020-3.1.2021
- Leppäkorven koulun hammashoitola, Korpikontiontie 5, 01450 Vantaa on suljettuna koulun laajennushankkeen vuoksi toistaiseksi
- Mikkolan koulun hammashoitola, Lyyranpolku 2, 01480 Vantaa suljettuna 21.12.2020-3.1.2021
- Koivukylän koulun hammashoitola, Kustaantie 10, 01400 Vantaa suljettuna 21.12.2020-11.1.2021
- Rekolan koulun hammashoitola, Rekolantie 67, 01400 Vantaa suljettuna 21.12.2020-3.1.2021

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

6 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / TA

Sosiaali- ja terveyslautakunnalle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Apulaiskaupunginjohtaja Timo Aronkytö

- § 96 Päätös konsulttipalvelujen hankinnasta Vantaan ja Keravan sote-uudistusta toteuttavaan hankekokonaisuuteen
- § 100 Pandemian aikaisen yhteistyön käynnistäminen Keravan kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan ja Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan välillä

Terveyspalvelujen johtaja Piia Vuorela

- § 71 Martinlaakson ja Kartanonkosken neuvoloiden toiminta-alueiden muutos
- § 74 Skopiayksikön laitehankinnat

Vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja Minna Lahnalampi-Lahtinen

- § 43 Päätös vammaispalvelujen kotiin annettavien palvelujen hankinnasta

Palvelupäällikkö Nina Linja

- § 60 Palvelusetelillä tuotettavat palvelut (kotihoito) / Kenest Hoiva
- § 61 Palvelusetelillä tuotettavat palvelut (Kotihoidon palveluseteli) / Medi-B Oy
- § 62 Palvelusetelillä tuotettavat palvelut (kotihoito) / Suomen Haavahoito Oy

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään:

- olla ottamatta sosiaali- ja terveyslautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja päätöksiä ja
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirja tämän pykälän osalta heti.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: - asianomaiset

7 §

Perhepalvelujen johtajan nimikkeen muutos perhe- ja sosiaalipalvelujen johtajaksi 1.1.2021 lukien / TA

VD/8651/01.01.00.00/2020

TA/MN-M, PT

Voimassa olevan Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 3§ mukaan asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta. Toimivaltainen viranomaisena ei voi kuitenkaan päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa viralle säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Jos viran kelpoisuusvaatimukset perustuvat lakiin tai asetukseen, on viran kelpoisuusvaatimus päätettävä ao. lain tai asetuksen mukaiseksi.

Perustelut: Palvelualueen nimi muuttuu perhe- ja sosiaalipalveluiksi 1.1.2021 alkaen. Johtajan nimike muutetaan vastaamaan palvelualueen nimeä. Vakanssin 207414 hoitaja irtisanoutuu virastaan 1.11.2020 alkaen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- muuttaa vakanssin 207414 nimikkeeksi perhe- ja sosiaalipalvelujenjohtaja 1.1.2021 lukien ja
- kelpoisuusvaatimuksena soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, riittävä johtamistaito sekä suomen kielen hyvä taito.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Henkilöstöpalvelut: Ira Westerholm, YHT Rekrytointi
Talous- ja hallintopalvelut: Timo Aronkytö
Henkilöstöpalvelut: Maarit Nurmijoki-Matilainen, Anne Mettenranta, Pauliina Talonpoika, Soili Sandell
Talouspalvelut: Hanna Heinikainen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Timo Aronkytö, apulaiskaupunginjohtaja p. 09 8392 2800 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

8 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranhaltijoiden päätösvalta 1.1.2021 alkaen / TA

VD/4435/00.01.01.02/2017

TA

Sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvista sosiaalihuoltolain määrittämistä tehtävistä sekä niistä tehtävistä, jotka muussa laissa säädetään sosiaalilautakunnan, taikka muun vastaavan toimielimen tehtäväksi, huolehtii sosiaali- ja terveyslautakunta. Toimielin voi siirtää päätösvaltaa ja puhevaltaa sen alaisille viranhaltijoille.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätösvaltaa on siirretty viranhaltijoille sosiaali- ja terveydenhuollon viranhaltijoiden päätösvalta -nimisellä päätöksellä viimeksi 25.2.2020. Toiminnan muutosten ja päätösvaltaan tarvittavien tarkennusten vuoksi päätösvaltaa tulee muuttaa.

Vanhus- ja vammaispalvelujen palvelualue:

Vanhus- ja vammaispalveluissa muun muassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisten rajoitustoimenpiteiden käyttöä ei ole aiemmin erikseen delegoitu. Lisäksi delegointiin on tarpeen lisätä Ostopalvelut-yksikön osalta tarkennuksia päätösvaltuuksiin.

Perhepalvelujen palvelualue:

Apulaiskaupunginjohtaja on päätöksellään 1.10.2020 § 92/2020 päättänyt, että perhepalvelujen toiminnot uudelleenorganisoidaan 1.1.2021 alkaen siten, että:

- Perustetaan aikuisten ja nuorten sosiaalipalvelujen palveluyksikkö, johon organisoidaan neuvonnan ja taloudellisen tuen palvelujen, aikuisten sosiaalityön, nuorten sosiaalityön, rikos- ja riita-asioiden sovittelun, maahanmuuttajapalvelujen, asumispalvelujen, asumisen sosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen sekä ostopalvelujen yksiköt.
- Perustetaan lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun palveluyksikkö, johon organisoidaan lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun avohuollon sosiaalityön, lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityön, lastensuojelun tukiyksikön, perhekuntoutuksen, vastaanotto toiminnan ja kuntouttavan sijaishuollon yksiköt.

1.1.2021 voimaan tulevan uudistuksen myötä myös viranhaltijoiden päätösvaltaan on tarpeen tehdä muutoksia.

Esitetyt muutokset on merkitty päätösesityksen liitteeseen punaisella värillä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään määrätä viranhaltijoiden päätösvalta oheisen liitteen mukaan 1.1.2021 lukien.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Liite:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon viranhaltijoiden päätösvalta 1.1.2021 lukien

Täytäntöönpano: Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Lakimies Jenni Juntunen, puh. 040 182 9424, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Delegointi 1.1.2021 lukien

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON VIRANHALTIJOIDEN PÄÄTÖSVALTA 1.1.2021 ALKAEN

1 §

Päätösvallan käyttäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon antamisesta ja järjestämisestä sekä siihen liittyvistä toimenpiteistä päättävät jäljempänä mainitut viranhaltijat. Viranhaltijan päätösvalta voi perustua tähän päätökseen, sekä myös suoraan laissa olevaan määräykseen. Jos samaan yksilöhuoltoon liittyvään asiaan sisältyy eri viranhaltijoiden päätettäviä asioita, päättää asiasta ylintä päätöksentekotasoa oleva viranhaltija.

2 §

Päätösvallan käytön rajoittaminen

Päätösvaltaa käyttää ainoastaan viranhaltija, jolla on sellainen ammattitoiminnan edellyttämä koulutus ja pätevyys, joka on säädetty laissa sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015), ja joka on toiminut kyseisessä tai vastaavan perehtyneisyyden antavassa tehtävässä kolme kuukautta sekä viranhaltija, joka ei täytä kelpoisuusvaatimuksia, mutta on toiminut kyseisessä, tai vastaavan perehtyneisyyden antavassa tehtävässä, kuusi kuukautta. Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä voi lisäksi olla ehdoton määräys viranhaltijan koulutuksesta ja ammatillisesta pätevyydestä. Jos viranhaltijalla ei ole päätösvaltaa, ratkaisee hänen hoidettavanaan olevat asiat hänen esittelystään päätöksentekoon oikeutettu lähin esimies.

3 §

Esteellisyys

Viranhaltijan ollessa esteellinen hänen päätösvaltaansa käyttää palvelualueen johtaja tai hänen määräämänsä.

4 §

Puhevalta

Palvelualueen johtaja ja palvelupäällikkö päättävät tehtäväalueellaan, ja apulaiskaupunginjohtaja useampaa kuin yhtä palvelualueetta koskevissa asioissa, puhevallan käyttämisestä, sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille sosiaalihuollon yksilöllistä toimeenpanoa koskevissa asioissa. Lisäksi lakimies käyttää puhevaltaa tuomioistuinasioissa. Lakimies valmistelee tuomioistuinasian yhdessä palvelualueen johtajan kanssa.

II PERHEPALVELUT

5 §

Palvelualueen johtaja

Palvelualueen johtaja antaa vastauksen useampaa kuin yhtä palveluyksikköä koskevaan muistutukseen.

Psykososiaaliset palvelut

6 §

Psykososiaalisten palvelujen palvelupäällikkö

Psykososiaalisten palvelujen palvelupäällikkö

1. antaa vastauksen muistutukseen,
2. vastaa valvontaviranomaisen tehtävistä yksityisten lapsiperheiden kotipalvelujen tuottajien osalta.

Perheneuvolatoiminta

7 §

Perheneuvolatoiminnan päällikkö

Perheneuvolatoiminnan päällikkö

1. antaa vastauksen muistutukseen
2. päättää tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista.

8 §

Toimintayksikön esimies

1. antaa vastauksen muistutukseen
2. päättää tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista.

9 §

Perheneuvolan sosiaalityöntekijä

Perheneuvolan sosiaalityöntekijä päättää

1. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
2. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta,
3. vahvistaa lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta sekä lapsen elatusta koskevat sopimukset toimiessaan Perheasiainyksikön tehtävissä.

Perheoikeudelliset asiat

10 §

Perheoikeudellisten asioiden yksikön esimies

Perheoikeudellisten asioiden yksikön esimies

1. päättää valvottujen ja tuettujen tapaamisten järjestämisestä ja valvotuista vaihdoista,
2. vahvistaa lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta sekä lapsen elatusta koskevat sopimukset,
3. päättää isyyden selvittämisen keskeyttämisestä,
4. päättää elatusapukanteen nostamisesta elatusavun vahvistamiseksi, alentamiseksi tai korottamiseksi,
5. antaa selvityksen käräjäoikeudelle lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevissa asioissa,
6. antaa vastauksen muistutukseen.

11 §

Lastenvalvoja

Lastenvalvoja päättää

1. lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta sekä lapsen elatusta koskevien sopimusten vahvistamisesta,
2. isyyden selvittämisen keskeyttämisestä,
3. elatusapukanteen nostamisesta elatusavun vahvistamiseksi, alentamiseksi tai korottamiseksi,
4. lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian vireille panemisesta lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 14 §:n mukaisesti.

12 §

Perheoikeudellisten asioiden yksikön sosiaalityöntekijä

Perheoikeudellisten asioiden yksikön sosiaalityöntekijä

1. päättää valvottujen ja tuettujen tapaamisten järjestämisestä ja valvotuista vaihdoista,
2. antaa selvityksen tuomioistuimelle lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevissa asioissa,
3. vahvistaa lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevat sopimukset,
4. päättää ottolapsineuvonnan antamisesta ja siihen liittyvästä seurannasta.

13 §

Toimistos sihteeri

Perheoikeudellisten asioiden yksikön toimistos sihteeri päättää kunnan ratkaistavaksi jääneet aiemmin voimassa olleen elatusturvalain (671/1998) mukaiset asiat.

Nuorten psykososiaaliset palvelut

14 §

Nuorten psykososiaalisten palvelujen esimies

Nuorten psykososiaalisten palvelujen esimies antaa vastauksen muistutukseen.

15 §

Nuorten psykososiaalisten palvelujen johtava sosiaalityöntekijä

Nuorten psykososiaalisten palvelujen johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
2. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta.

16 §

Nuorten psykososiaalisten palvelujen sosiaalityöntekijä

Nuorten psykososiaalisten palvelujen sosiaalityöntekijä päättää

1. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
2. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta.

Psykososiaalisten palvelujen lääkäriyksikkö

17 §

Ylilääkäri

Ylilääkäri antaa vastauksen muistutukseen.

Psykologipalvelut

18 §

Psykologipalvelujen esimies

Psykologipalvelujen esimies antaa vastauksen muistutukseen.

Varhaisen tuen yksikkö

19 §

Varhaisen tuen yksikön esimies

Varhaisen tuen yksikön esimies päättää

1. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
2. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta,
3. antaa vastauksen muistutukseen.

20 §

Lapsiperheiden varhaisen tuen yksikön vastaava sosiaaliohjaaja

1. päättää tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
2. antaa vastauksen muistutukseen.

21 §

Lapsiperheiden varhaisen tuen yksikön sosiaalityöntekijä

1. päättää tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
2. päättää erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta,
3. päättää tukihenkilön ja tukiperheen järjestämisestä.

Lapsiperheiden kotipalvelu

22 §

Lapsiperheiden kotipalvelun esimies

Lapsiperheiden kotipalvelun esimies

1. päättää lapsiperheiden kotipalvelun antamisesta,
2. päättää lapsiperheiden kotipalvelusta perittävistä maksuista, niiden alentamisesta tai perimättä jättämisestä,
3. antaa vastauksen muistutukseen.

Sosiaali- ja kriisipäivystys

23 §

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö päättää

1. lapsen tai koko perheen sijoittamisesta avohuollon tukitoimena perhe- tai laitoshoitoon tuen tarpeen arvioimiseksi, tai kuntouttamiseksi, tai lapsen huolenpidon järjestämiseksi väliaikaisesti,
2. lapsen kiireellisestä sijoittamisesta ja kiireellisen sijoituksen lopettamisesta,
3. kiireellisestä avohuollon sijoituksesta,
4. kiireellisessä tapauksessa välttämättömän toimeentulotuen myöntämisestä,
5. kiireelliseen sijoitukseen liittyvässä tapauksessa yhteydenpidon rajoittamisesta,
6. kiireelliseen sijoitukseen liittyvässä tapauksessa, että lapsen olinpaikkaa ei ilmaista,
7. antaa vastauksen muistutukseen,
8. sosiaalihoitolain (710/1982) 41 §:n mukaisen määräyksen antamisesta asuntoon tai muuhun olinpaikkaan pääsemiseksi.

24 §

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen johtava sosiaalityöntekijä

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. lapsen tai koko perheen sijoittamisesta avohuollon tukitoimena perhe- tai laitoshoitoon tuen tarpeen arvioimiseksi, tai kuntouttamiseksi, tai lapsen huolenpidon järjestämiseksi väliaikaisesti,
2. lapsen kiireellisestä sijoittamisesta ja sijoituksen lopettamisesta,
3. kiireellisestä avohuollon sijoituksesta,
4. kiireellisessä tapauksessa välttämättömän toimeentulotuen myöntämisestä,
5. kiireelliseen sijoitukseen liittyvässä tapauksessa yhteydenpidon rajoittamisesta,
6. kiireelliseen sijoitukseen liittyvässä tapauksessa, että lapsen olinpaikkaa ei ilmaista,
7. sosiaalihoitolain (710/1982) 41 §:n mukaisen määräyksen antamisesta asuntoon tai muuhun olinpaikkaan pääsemiseksi.

25 §

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen sosiaalityöntekijä

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen sosiaalityöntekijä päättää

1. lapsen tai koko perheen sijoittamisesta avohuollon tukitoimena perhe- tai laitoshoitoon tuen tarpeen arvioimiseksi, tai kuntouttamiseksi, tai lapsen huolenpidon järjestämiseksi väliaikaisesti,
2. lapsen kiireellisestä sijoittamisesta ja sijoituksen lopettamisesta,
3. kiireellisestä avohuollon sijoituksesta,
4. kiireellisessä tapauksessa välttämättömän toimeentulotuen myöntämisestä,
5. kiireelliseen sijoitukseen liittyvässä tapauksessa yhteydenpidon rajoittamisesta,
6. kiireelliseen sijoitukseen liittyvässä tapauksessa, että lapsen olinpaikkaa ei ilmaista.

26 §

Johtava kriisityöntekijä

Johtava kriisityöntekijä päättää kiireellisessä tapauksessa välttämättömän toimeentulotuen myöntämisestä.

27 §

Kriisityöntekijä

Kriisityöntekijä päättää kiireellisessä tapauksessa välttämättömän toimeentulotuen myöntämisestä.

Tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta

28 §

Sosiaaliohjaaja

Tukihenkilö- ja tukiperhetoimintaa koordinoiva sosiaaliohjaaja päättää tukihenkilön ja tukiperheen järjestämisestä.

Aikuisten ja nuorten sosiaalipalvelut

29 §

Palvelupäällikkö

Aikuissosiaalityön palvelupäällikkö

1. vastaa valvontaviranomaisen tehtävistä yksityisten, alle 65-vuotiaille tarkoitettujen sosiaalipalveluiden osalta ja jälkihuollossa oleville nuorille tarkoitettujen yksityisten sosiaalipalveluiden osalta sekä
2. antaa vastauksen muistutukseen.

Aikuisten sosiaalipalvelut

30 §

Sosiaalityön esimies

Sosiaalityön esimies päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
3. sosiaalisen kuntoutuksen ja tuetun asumisen myöntämisestä, sekä
3. antaa vastauksen muistutukseen.

31 §

Johtava sosiaalityöntekijä

Johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
3. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalisen kuntoutuksen ja tuetun asumisen myöntämisestä,
4. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista,
5. lyhytaikaisen palveluasumisen antamisesta asumispalveluissa muille kuin mielenterveyskuntoutujille, jos sijoituksen on tarkoitus kestää alle kuusi kuukautta.

32 §

Aikuisten sosiaalityön sosiaalityöntekijä

Aikuisten sosiaalityön sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
3. perittävästä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
4. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,

5. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista.

33 §

Erityissosiaaliohjaaja

Erityissosiaaliohjaaja päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. esittää muiden kuin erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
3. perittävistä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä.
4. lasta tai perhettä tukevista sosiaalihuoltolain mukaisista sosiaalipalveluista muiden kuin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden osalta

34 §

Sosiaaliohjaaja

Sosiaaliohjaaja päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. lapsen taloudellisesta tukemisesta asiakassuunnitelman mukaisesti,
3. lasta tai perhettä tukevista sosiaalihuoltolain mukaisista sosiaalipalveluista muiden kuin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden osalta sekä
4. esittää muiden kuin erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä.

Nuorten sosiaalipalvelut

35 §

Sosiaalityön esimies

Sosiaalityön esimies

1. päättää ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. päättää tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
3. päättää tukitoimena myönnettävistä lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
4. vastaa valvontaviranomaisen tehtävistä jälkihuollossa oleville nuorille tarkoitettujen yksityisten sosiaalipalveluiden osalta,
5. päättää sosiaalisen kuntoutuksen ja tuetun asumisen myöntämisestä, sekä
6. antaa vastauksen muistutukseen.

36 §

Nuorten sosiaalityön johtava sosiaalityöntekijä

Nuorten sosiaalityön johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
3. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalisen kuntoutuksen ja tuetun asumisen myöntämisestä,
4. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista,
5. lyhytaikaisen palveluasumisen antamisesta asumispalveluissa muille kuin mielenterveyskuntoutujille, jos sijoituksen on tarkoitus kestää alle kuusi kuukautta.

37 §

Jälkihuollon johtava sosiaalityöntekijä

Jälkihuollon johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
3. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalisen kuntoutuksen ja tuetun asumisen myöntämisestä,
4. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista,
5. lyhytaikaisen palveluasumisen antamisesta asumispalveluissa muille kuin mielenterveyskuntoutujille, jos sijoituksen on tarkoitus kestää alle kuusi kuukautta.
6. jälkihuoltona annettavasta laitos- ja perhehoidosta ja asumispalveluista sekä
7. tekee vuokrasopimuksen jälkihuollossa olevan nuoren kanssa välivuokra-asunnosta.

38 §

Nuorten sosiaalityön sosiaalityöntekijä

Nuorten sosiaalityön sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
3. perittävistä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
4. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
5. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalihuoltolain mukaisista sosiaalipalveluista.

39 § Jälkihuollon sosiaalityöntekijä

Jälkihuollon sosiaalityöntekijä päättää

1. jälkihuollon asiakkaan lastensuojelulain mukaisista itsenäistymisvaroista sekä niiden maksamisesta,
2. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
3. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
4. perittävistä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
5. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
6. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalihuoltolain mukaisista sosiaalipalveluista sekä
7. jälkihuoltona myönnettävästä taloudellisesta tuesta.

40 §

Erityissosiaaliohjaaja

Erityissosiaaliohjaaja päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. esittää muiden kuin erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
3. perittävistä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä.

41 §

Sosiaaliohjaaja

Sosiaaliohjaaja päättää ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä.

Asumispalvelut

Asumispalvelut

42 §

Asumispalvelupäällikkö

Asumispalvelupäällikkö antaa vastauksen muistutukseen.

43 §

Ostopalvelut-toimintayksikön sosiaalityön esimies

Ostopalvelut-yksikön sosiaalityön esimies päättää

1. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
2. palveluasumisen ja tehostetun asumispalvelun antamisesta, jos sijoituksen on tarkoitus kestää vuoden tai enemmän,
3. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
4. vuokrasopimusten tekemisestä ja irtisanomisesta aikuissosiaalityön asiakkaille tarkoitettujen välivuokra-asuntojen osalta,
5. vastaa valvontaviranomaisen tehtävistä yksityisten, alle 65-vuotiaille tarkoitettujen asumisen tuen palvelujen tuottajien osalta sekä
6. antaa vastauksen muistutukseen.

44 §

Asumisen sosiaalityö ja sosiaalinen kuntoutus -toimintayksikön sosiaalityön esimies

Asumisen sosiaalityö ja sosiaalinen kuntoutus -toimintayksikön sosiaalityön esimies päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
3. palveluasumisen ja tehostetun asumispalvelun antamisesta, jos sijoituksen on tarkoitus kestää vuosi tai enemmän,
4. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
5. päättää asiakasmaksuista, asiakasmaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
6. antaa vastauksen muistutukseen.

45 §

Asumispalvelujen johtava sosiaalityöntekijä

Asumispalvelujen johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
3. palveluasumisen ja tehostetun asumispalvelun antamisesta, jos sijoituksen on tarkoitus kestää enintään 12 kuukautta,

4. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalisen kuntoutuksen ja tuetun asumisen myöntämisestä,
5. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista,
6. asiakasmaksuista, asiakasmaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
7. lyhytaikaisen palveluasumisen antamisesta asumispalveluissa, jos sijoituksen on tarkoitus kestää alle kuusi kuukautta.

46 §

Sosiaalityöntekijä

Asumispalvelujen sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
3. sosiaalisen kuntoutuksen sekä tuetun asumisen myöntämisestä sekä asumispalvelun myöntämisestä lyhytaikaisesti, korkeintaan kuudelle kuukaudelle, sekä mielenterveyskuntoutujille, että muille asumispalvelun tarvitsijoille,
4. palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen antamisesta, jos sijoituksen on tarkoitus kestää enintään kuusi kuukautta.
5. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
6. asiakasmaksuista, asiakasmaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
7. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta.

47 § Sosiaaliohjaaja

Sosiaaliohjaaja päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalisen kuntoutuksen sekä tuetun asumisen myöntämisestä,
3. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista muiden kuin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden osalta.

48 §

Koisorannan palvelukeskuksen esimies

Koisorannan palvelukeskuksen esimies päättää

1. Koisorannan palvelukeskuksen asiakkaaksi ottamisesta ja asiakkuuden lopettamisesta,
2. asumismaksuista, asumismaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä.

49 §

Koisorannan palvelukeskuksen virassa oleva sosiaaliohjaaja

Koisorannan palvelukeskuksen virassa oleva sosiaaliohjaaja päättää

1. Koisorannan palvelukeskuksen asiakkaaksi ottamisesta ja asiakkuuden lopettamisesta,
2. asumismaksuista, asumismaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä.

50 §

Tuetun asumisen ja työtoiminnan esimies

Tuetun asumisen ja työtoiminnan esimies päättää

1. asumismaksuista, asumismaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä.

Sovittelu

51 §

Sovittelun esimies

Sovittelun esimies päättää

1. asian ottamisesta sovitteluun,
2. sovittelun keskeyttämisestä,
3. avustajan, tukihenkilön tai alaikäisen huoltajan osallistumisesta sovitteluun, mikäli asiasta ei muutoin päästä yhteisymmärrykseen, sekä
4. antaa vastauksen muistutukseen.

Neuvonta ja ohjaus, täydentävä toimeentulotuki

52 §

Sosiaalityön esimies

Sosiaalityön esimies päättää

1. täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. antaa vastauksen muistutukseen.

53 §

Yksikön vastaava ohjaaja

Yksikön vastaava ohjaaja päättää

1. täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. enintään kahden kuukauden vuokravelan myöntämisestä ehkäisevänä toimeentulotukena.

54 §

Sosiaaliohjaaja

Sosiaaliohjaaja päättää

1. täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. enintään kahden kuukauden vuokravelan myöntämisestä ehkäisevänä toimeentulotukena.

55 §

Toimistosihteeri

Toimistosihteeri päättää

1. täydentävän toimeentulotuen myöntämisestä määrältään vähäisinä pidettäviin menoihin,
2. sosiaalityön suunnitelmaan tai harkintaan perustuvan täydentävän toimeentulotuen myöntämisestä.

56 §

Sosiaalisen luototuksen sosiaaliohjaaja

Sosiaalisen luototuksen sosiaaliohjaaja

1. päättää sosiaalisen luoton myöntämisestä, maksuohjelman muutoksista, sosiaalisen luoton irtisanomisesta, ja takaisinperinnästä luopumisesta sekä saatavan tilipidosta poistamisesta.

Lapsiperheiden sosiaalityö ja lastensuojelu

57 §

Lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun palvelupäällikkö

Lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun palvelupäällikkö

1. vastaa valvontaviranomaisen tehtävistä yksityisten lastensuojelun avohuollon tukitoimia tuottavien sosiaalipalveluiden palveluntuottajien, yksityisten lastensuojelulaitosten, ammatillisten perhekotien, asumispalvelujen ja sijais- tai jälkihuollossa oleville lapsille tai nuorille tarkoitettujen sosiaalipalveluiden tuottajien osalta, sekä lasten ja vanhempien tapaamisia järjestävien yksityisten palveluntuottajien osalta,
2. antaa vastauksen muistutukseen,
3. allekirjoittaa lastensuojelulain 43 §:n 2 momentin mukaisen hakemuksen hallinto-oikeudelle lapsen huostaanottamiseksi ja sijoittamiseksi sijaishuoltoon,
4. allekirjoittaa lastensuojelulain 28 §:n mukaisen hakemuksen tuomioistuimelle koskien lupaa lapsen tutkimiseksi,
5. allekirjoittaa hakemuksen käräjäoikeudelle edunvalvojan sijaisen määräämiseksi lapselle lapsen elatusta ja elatussopimuksen allekirjoittamista koskevassa asiassa sekä
6. allekirjoittaa hakemuksen käräjäoikeudelle lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian vireille panemiseksi lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 14 §:n mukaisesti.

58 §

Lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun avohuollon sosiaalityön esimies

Lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun avohuollon sosiaalityön esimies

1. antaa vastauksen muistutukseen,
2. tekee lastensuojelulain 38 a §:n mukaisen päätöksen lapsen kiireellisen sijoituksen jatkamisesta sekä
3. päättää sosiaalihuoltolain (710/1982) 41 §:n mukaisen määräyksen antamisesta asuntoon tai muuhun olinpaikkaan pääsemiseksi.

59 § Lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityön esimies

Lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityön esimies

1. antaa vastauksen muistutukseen,
2. tekee lastensuojelulain 38 a §:n mukaisen päätöksen lapsen kiireellisen sijoituksen jatkamisesta sekä
3. antaa suostumuksen passin myöntämistä varten huostaanotetulle lapselle.

60 §

Palvelutarpeen arvioinnin, virka-aikaisen päivityksen sekä lastensuojelun avo- ja sijaishuollon johtava sosiaalityöntekijä

Palvelutarpeen arvioinnin, virka-aikaisen päivityksen sekä lastensuojelun avo- ja sijaishuollon johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä yli kahden kuukauden vuokravelkaan,
3. lastensuojelusta perittävistä maksuista, sen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
4. perhehoidon korotetun palkkion maksamisesta,
5. lapselle tulevan elatusavun perimisestä perhehoidon, laitoshuollon tai asumispalvelujen korvaukseksi,
6. lapsen tai koko perheen sijoittamisesta avohuollon tukitoimena perhe- tai laitoshoitoon tuen tarpeen arvioimiseksi, tai kuntouttamiseksi, tai lapsen huolenpidon järjestämiseksi väliaikaisesti,
7. kiireellisestä avohuollon sijoituksesta,
8. lapsen kiireellisestä sijoittamisesta ja kiireellisen sijoituksen lopettamisesta,
9. lapsen huostaanotosta ja sijoittamisesta sijaishuoltoon silloin, kun huoltaja ja yli 12 vuotta täyttänyt lapsi eivät vastusta huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoon sijoittamista,
10. huostaanoton ja kiireellisen sijoituksen aikana tehtävästä sijaishuoltopaikan muuttamisesta,
11. erityisen huolenpidon aloittamisesta tai jatkamisesta,
12. jälkihuoltona annettavasta laitos- ja perhehoidosta ja asumispalveluista,
13. lapsen tulojen, korvausten, avustusten tai muiden saamisten perimisestä ja nostamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnalle, ja niiden käytöstä, sekä
14. tekee vuokrasopimuksen jälkihuollossa olevan nuoren kanssa välivuokra-asunnosta.
15. sosiaalihuoltolain (710/1982) 41 §:n mukaisen määräyksen antamisesta asuntoon tai muuhun olinpaikkaan pääsemiseksi

61 § Perhesosiaalityön johtava sosiaalityöntekijä

Perhesosiaalityön johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä yli 2 kuukauden vuokravelkaan,
3. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
4. perittävistä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
5. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista sekä
6. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista.

62 §

Palvelutarpeen arvioinnin, virka-aikaisen päivityksen sekä lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöntekijä

Palvelutarpeen arvioinnin, virka-aikaisen päivityksen sekä lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöntekijä päättää

1. lapsen taloudellisesta tukemisesta,
2. avohuollon tukitoimena myönnettävistä lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,

3. lapsen tai koko perheen sijoittamisesta avohuollon tukitoimena perhe- tai laitoshoitoon tuen tarpeen arvioimiseksi, tai kuntouttamiseksi, tai lapsen huolenpidon järjestämiseksi väliaikaisesti,
4. kiireellisestä avohuollon sijoituksesta,
5. lapsen kiireellisestä sijoittamisesta ja kiireellisen sijoituksen lopettamisesta,
6. lastensuojelusta perittävästä maksusta, sen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
7. lapselle tulevan elatusavun perimisestä perhehoidon, laitoshuollon tai asumispalvelujen korvaukseksi,
8. lapsen tulojen, korvausten, avustusten tai muiden saamisten perimisestä ja nostamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja niiden käytöstä,
9. sijaishuollossa olevan lapsen ja perheen taloudellisesta ja muusta tukemisesta,
10. sijaishuollon aikana lapsen käyttövaroista ja lastensuojelun itsenäistymisvaroista, sekä niiden maksamisesta,
11. perhehoidon toimeksiantosopimusten tekemisestä,
12. jälkihuoltona myönnettävästä taloudellisesta tuesta,
13. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
14. esittää eläkkeiden ja muiden etuuksien maksamista sosiaalilautakunnan välityksellä,
15. hyväksyy lapsen yksityisen sijoituksen,
16. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista sekä
17. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalihuoltolain mukaisista sosiaalipalveluista.

63 § Perhesosiaaliryöön sosiaaliryöntekijä

Perhesosiaaliryöön sosiaaliryöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
3. perittävästä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
4. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista sekä
5. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista.

64 §

Palvelutarpeen arvioinnin, lastensuojelun virka-aikaisen päivyöstyksen sekä lastensuojelun avo- ja sijaishuollon erityissosiaaliohjaaja

1. lapsen taloudellisesta tukemisesta asiakassuunnitelman mukaisesti,
2. päättää avohuollon tukitoimena myönnettävistä lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista lastensuojelun asiakassuunnitelman mukaisesti,
3. lastensuojelusta perittävästä maksusta, sen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
4. lapselle tulevan elatusavun perimisestä perhehoidon, laitoshuollon tai asumispalvelujen korvaukseksi,
5. lapsen tulojen, korvausten, avustusten tai muiden saamisten perimisestä ja nostamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja niiden käytöstä,
6. sijaishuollossa olevan lapsen ja perheen taloudellisesta ja muusta tukemisesta,
7. jälkihuoltona myönnettävästä taloudellisesta tuesta,

8. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
9. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä enintään kahden kuukauden vuokratelkaan,
10. esittää muiden kuin erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan eläkkeiden ja muiden etuuksien maksamista sosiaalilautakunnan välityksellä,
11. päättää tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista muiden kuin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden osalta.

65 § Perhesosiaalityön erityissosiaaliohjaaja

Perhesosiaalityön erityissosiaaliohjaaja päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamisesta sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä muiden kuin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden osalta,
3. perittävästä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä sekä
4. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista muiden kuin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden osalta.

66 §

Toimintayksikön esimies

Toimintayksikön esimies vastaa muistutukseen.

67 §

Sosiaaliohjaaja

Sosiaaliohjaaja päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista muiden kuin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden osalta.

Maahanmuuttajapalvelut

68 §

Maahanmuuttajapalvelujen päällikkö

Maahanmuuttajapalvelujen päällikkö antaa vastauksen muistutukseen.

69 §

Johtava sosiaalityöntekijä

Johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. toimeentulotuen myöntämisestä yli kahden kuukauden vuokraennakkoon ehkäisevänä toimeentulotukena,
3. esittää eläkkeiden ja muiden etuuksien maksamista sosiaalilautakunnan välityksellä,
4. paluumuuttoavustuksen myöntämisestä,
5. tehdyn sopimuksen puitteissa sosiaalityötä tukevien palvelujen hankkimisesta,
6. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista.

70 §

Sosiaalityöntekijä

Sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. enintään kahden kuukauden vuokravelan myöntämisestä ehkäisevänä toimeentulotukena,
3. perittävästä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
4. muuttoavustuksen ja paluumuuttoavustuksen myöntämisestä,
5. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
6. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta.

71 §

Sosiaaliohjaaja

Sosiaaliohjaaja päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. enintään kahden kuukauden vuokravelan myöntämisestä ehkäisevänä toimeentulotukena.

III VANHUS- JA VAMMAISPALVELUT

72 §

Palvelualueen johtaja

Palvelualueen johtaja antaa vastauksen useampaa kuin yhtä palveluyksikköä koskevaan muistutukseen.

Kotona asumisen tuki

73 §

Kotona asumisen tuen palvelupäällikkö

Kotona asumisen tuen palvelupäällikkö

1. päättää liikaa tai väärin perustein maksetun etuuden takaisinperinnästä,
2. antaa vastauksen muistutukseen.

74 §

Asiakasohjauksen päällikkö

Asiakasohjauksen päällikkö päättää

1. kotihoidon palvelujen ja kotona asumista tukevien tukipalvelujen antamisesta,
2. palvelutaloasunnon antamisesta,
3. omaishoidon tuen ja omaishoidon tuen sijaishoidon antamisesta,
4. lyhytaikaisen kuntouttavan kotiutusasumisen antamisesta,
5. osavuorokautisen hoidon antamisesta palvelutalon ryhmäkodissa ja päivätoiminnassa,
6. vanhusten erityisasumisen lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen laitoshuollon antamisesta,
7. vanhusten erityisasumisen lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen ympärivuorokautisen asumispalvelun antamisesta sekä osavuorokautisesta hoidosta,
8. palvelusetelin myöntämisestä,

9. perhehoidosta,
10. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista,
11. sosiaalihuoltolain mukaisten sosiaalipalvelujen ja tukitoimien myöntämisestä,
12. kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista, sekä
13. erityishuolto-ohjelmasta

Vammaisten asiakasohjaus

75 §

Toimintayksikön esimies

Toimintayksikön esimies päättää

1. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista,
2. vammaispalvelun asiakkaiden sosiaalihuoltolain mukaisten sosiaalipalvelujen ja tukitoimien myöntämisestä,
3. kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista, sekä
4. omaishoidon tuesta, ja vapaapäivien toteuttamisesta,
5. perhehoidosta,
6. hyväksyy erityishuolto-ohjelman,
7. palvelusetelin myöntämisestä.
8. kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 3 a luvun mukaisista toimintayksikön vastaavalle johtajalle kuuluvista rajoitustoimenpiteistä

76 §

Johtava sosiaalityöntekijä

Johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
2. omaishoidon tuesta ja vapaapäivien toteuttamisesta
3. perhehoidosta
4. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista ja asunnon muutostöistä,
5. kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelmaan sisältyvistä palveluista ja erityishuoltoa täydentävistä tukipalveluista ja tukitoimista tarvittaessa,
6. kehitysvammaisten erityishuollosta perittävän asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä,
7. asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä,
8. vammaispalvelun asiakkaiden sosiaalihuoltolain mukaisten sosiaalipalvelujen ja tukitoimien myöntämisestä,
9. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalveluista,
10. hyväksyy erityishuolto-ohjelman,
11. palvelusetelin myöntämisestä sekä
12. kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 3 a luvun mukaisista sosiaalityöntekijälle kuuluvista rajoitustoimenpiteistä.

77 §

Sosiaalityöntekijä

Sosiaalityöntekijä päättää

1. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista, asunnon muutostöistä, arvioinnin perusteella alle 10 000 € kustannusten osalta,
2. perhehoidosta,
3. tukihenkilön myöntämisestä ja allekirjoittaa sopimuksen tukihenkilön ja kunnan välillä,
4. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
5. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamista sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
6. asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä,
7. sosiaalihuoltolain mukaisesta asumispalvelusta ja liikkumista tukevasta palvelusta,
8. sosiaalihuoltolain mukaiseen työtoimintaan ottamisesta,
9. vammaisten tuettuun työtoimintaan ja tuettuun työhön ottamisesta vammaisten työllistämispalveluissa,
10. kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelmaan sisältyvistä palveluista, erityishuoltoa
11. täydentävistä tukipalveluista ja tukitoimista sekä päivittää tarvittaessa erityishuolto-ohjelman
12. omaishoidon tuesta ja vapaapäivien toteuttamisesta,
13. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta,
14. palvelusetelin myöntämisestä,
15. sosiaalihuoltolain mukaisesta vammaisten päivätoiminnasta sekä
16. kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 3 a luvun mukaisista sosiaalityöntekijälle kuuluvista rajoitustoimenpiteistä.

78 §

Erityissosiaaliohjaaja

Erityissosiaaliohjaaja päättää

1. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista, asunnon muutostöistä arvioinnin perusteella alle 10 000 € kustannusten osalta,
2. perhehoidosta
3. tukihenkilön myöntämisestä, ja allekirjoittaa sopimuksen tukihenkilön ja kunnan välillä,
4. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
5. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamista sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
6. asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä,
7. sosiaalihuoltolain mukaisesta asumispalvelusta ja liikkumista tukevasta palvelusta,
8. sosiaalihuoltolain (710/1992) 27 d§ ja 27e§ mukaiseen työtoimintaan ottamisesta,
9. vammaisten tuettuun työtoimintaan ja tuettuun työhön ottamisesta vammaisten työllistämispalveluissa,
10. kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelmaan sisältyvistä palveluista ja erityishuoltoa täydentävistä tukipalveluista ja tukitoimista sekä päivittää tarvittaessa erityishuolto-ohjelman,
11. omaishoidon tuesta, ja vapaapäivien toteuttamisesta, sekä
12. tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta, sekä
13. palvelusetelin myöntämisestä.

79 §

Palveluohjaaja

Palveluohjaaja/sosiaali-ohjaaja päättää

1. kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelmaan sisältyvistä palveluista ja erityishuoltoa täydentävistä tukipalveluista ja tukitoimista, ja päivittää tarvittaessa erityishuolto-ohjelman,
2. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista, asunnon muutostöistä arvioinnin perusteella alle 10 000 € kustannusten osalta,
3. perhehoidosta
4. omaishoidon tuesta ja omaishoidon tuen vapaapäivien toteuttamisesta,
5. sosiaalihuoltolain mukaisesta asumispalvelusta ja liikkumista tukevasta palvelusta,
6. tukihenkilön myöntämisestä ja allekirjoittaa sopimuksen tukihenkilön ja kunnan välillä,
7. vammaisten tuettuun työtoimintaan ja tuettuun työhön ottamiseen vammaisten työllistämispalveluissa,
8. sosiaalihuoltolain mukaisesta vammaisten päivätoiminnasta, sekä
9. palvelusetelin myöntämisestä sekä
10. sosiaalihuoltolain mukaiseen työtoimintaan ottamisesta.

Ikääntyneiden asiakasohjaus

80 §

Toimintayksikön esimies

Toimintayksikön esimies päättää

1. kotihoidon palvelujen ja kotona asumista tukevien tukipalvelujen antamisesta,
2. perhehoidosta,
3. palvelutaloasunnon antamisesta,
4. omaishoidontuen ja omaishoidon tuen sijaishoidonantamisesta, sekä allekirjoittaa sopimuksen kunnan ja omaishoitajan/sijaishoitajan välillä,
5. lyhytaikaisen kuntouttavan kotiutusasumisen antamisesta,
6. osavuorokautisen hoidon antamisesta palvelutalon ryhmäkodissa ja päivätoiminnassa,
7. vanhusten erityisasumisen lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen laitoshuollon,
8. vanhusten erityisasumisen lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen ympärivuorokautisen asumispalvelun antamisesta sekä osavuorokautisesta hoidosta, sekä
9. palvelusetelin myöntämisestä.

81 §

Johtava sosiaalityöntekijä

Johtava sosiaalityöntekijä päättää

1. toimeentulotuen myöntämisestä yli kahden kuukauden vuokraennakkoon, takuuvuokraan ja vuokravelkaan,
2. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
3. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamista sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
4. asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä,
5. sosiaalihuoltolain mukaisten sosiaalipalvelujen ja tukitoimien myöntämisestä,
6. perhehoidosta,

7. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista ja asunnon muutostöistä,
8. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta, sekä

82 §

Sosiaalityöntekijä

Sosiaalityöntekijä päättää

1. sosiaalihuoltolain mukaisten sosiaalipalvelujen ja tukitoimien myöntämisestä,
2. perhehoidosta
3. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
4. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamista sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
5. asiakasmaksusta, sen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
6. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta,
7. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista, asunnon muutostöistä, arvioinnin perusteella alle 10 000 euron kustannusten osalta, sekä
8. palvelusetelin myöntämisestä.

83 §

Erityissosiaaliohjaaja

Erityissosiaaliohjaaja päättää

1. sosiaalihuoltolain mukaisten sosiaalipalvelujen ja tukitoimien myöntämisestä,
2. perhehoidosta,
3. ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä,
4. esittää eläkkeiden tai muiden etuuksien maksamista sosiaali- ja terveyslautakunnan välityksellä,
5. maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
6. vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä palveluista ja tukitoimista, asunnon muutostöistä, arvioinnin perusteella alle 10 000 euron kustannusten osalta, sekä
7. palvelusetelin myöntämisestä.

84 §

Palveluohjaaja

Asiakasohjausyksikön palveluohjaaja päättää

1. kotihoidon palvelujen ja kotona asumista tukevien tukipalvelujen antamisesta,
2. perhehoidosta,
3. omaishoidontuen ja omaishoidon tuen sijaishoidon antamisesta, sekä allekirjoittaa sopimuksen kunnan ja omaishoitajan / sijaishoitajan välillä,
4. osavuorokautisen hoidon antamisesta palvelutalon ryhmäkodissa tai päivätoiminnassa,
5. lyhytaikaisen kuntouttavan kotiutusasumisen antamisesta,
6. tukihenkilön myöntämisestä, ja allekirjoittaa sopimuksen tukihenkilön ja kunnan välillä, sekä
7. palvelusetelin myöntämisestä.

Työ- ja päivätoiminta

Ikääntyneiden päivätoiminta

85 §

Ikääntyneiden päivätoiminnan toiminnanohjaaja

Päivätoiminnan toiminnanohjaaja päättää

1. tukihenkilön myöntämisestä, ja allekirjoittaa sopimuksen tukihenkilön ja kunnan välillä,
2. osavuorokautisen hoidon päättymisestä.

Erityisasuminen

86 §

Erityisasumisen palvelupäällikkö

Erityisasumisen palvelupäällikkö päättää

1. pitkäaikaisen laitoshuollon ja asumispalvelun asiakasmaksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
2. lyhytaikaisen laitoshoidon ja asumispalvelun asiakasmaksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä niiden asiakkaiden osalta, joilla ei ole sosiaalityön asiakkuutta kotona asumisen tuessa tai aikuissosiaalityössä, ja
3. antaa vastauksen muistutukseen.

Ostopalvelut

87 §

Palvelupäällikkö

Palvelupäällikkö päättää

1. vastuualueensa osalta asumispalvelun palvelusetelin antamisesta ja palvelusetelin arvosta,
2. palvelusetelin arvon korottamisesta,
3. palveluntuottajan hyväksymisestä ja hyväksymisen peruuttamisesta palvelusetelipalveluntuottajaksi kotihoidon, henkilökohtaisen avun, omaishoitajan vapaapäivä kotiin, palveluasumisen, tehostetun asumispalvelun, ja ympärivuorokautisena lyhytaikaishoitona järjestettävän omaishoidon tuen, lakisääteisen ja muun vapaan aikaisen hoidon palveluissa, sekä
4. antaa vastauksen muistutukseen, sekä
5. vastaa palvelualueellaan valvontaviranomaisen tehtävistä oman sekä yksityisten sosiaalipalvelujen osalta,
6. ilmoituksenvaraisten kotipalvelujen tukipalveluiden palveluntuottajien hyväksymisestä,
7. antaa lausunnon lupaviranomaiselle yksityisen sosiaalihuollon palveluntuottajan hyväksynnästä,
8. pitkäaikaisen laitoshuollon ja asumispalvelun asiakasmaksusta, sen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
9. lyhytaikaisen laitoshoidon ja asumispalvelun asiakasmaksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä niiden asiakkaiden osalta, joilla ei ole sosiaalityön asiakkuutta avopalveluissa tai aikuissosiaalityössä.

88 §

Ostopalvelupäällikkö

Ostopalvelupäällikkö päättää

1. palveluntuottajan hyväksymisestä ja hyväksymisen peruuttamisesta palvelusetelipalveluntuottajaksi palvelualueen osalta,
2. allekirjoittaa sopimuksen perhehoitajan kanssa.

89 §

Erityissosiaaliohjaaja

Erityissosiaaliohjaaja päättää

1. pitkäaikaisen laitoshuollon ja asumispalvelun asiakasmaksusta, sen alentamisesta ja perimättä jättämisestä,
2. lyhytaikaisen laitoshoidon ja asumispalvelun asiakasmaksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä niiden asiakkaiden osalta, joilla ei ole sosiaalityön asiakkuutta avopalveluissa tai aikuissosiaalityössä.

Vantaan sairaala

90 §

Palvelupäällikkö

Palvelupäällikkö

1. päättää sairaalapalveluiden asiakkaiden asiakasmaksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä niiden asiakkaiden osalta, joilla ei ole sosiaalityön asiakkuutta kotona asumisen tuessa tai aikuissosiaalityössä, sekä
2. antaa vastauksen muistutukseen.

91 §

Johtava ylilääkäri

Johtava ylilääkäri

1. päättää päihdehuoltolain mukaisesta lyhytaikaisesta hoidosta terveysvaaran perusteella,
2. antaa vastauksen muistutukseen oman vastualueensa osalta.

92 §

Ylihoitaja

Ylihoitaja antaa vastauksen muistutukseen oman vastualueensa osalta.

IV TERVEYSPALVELUT

93 §

Palvelualueen johtaja

Palvelualueen johtaja antaa vastauksen useampaa kuin yhtä palveluyksikköä koskevaan muistutukseen.

Vastaanottoiminta (Terveysasemapalvelut)

94 §

Ylilääkäri / apulaisylilääkäri / terveystaluspäällikkö

Ylilääkäri / apulaisylilääkäri / terveystaluspäällikkö päättää

1. palveluntuottajan hyväksymisestä ja hyväksymisen peruuttamisesta palvelusetelipalveluntuottajaksi, sekä

2. antaa vastauksen muistutukseen.

Suun terveydenhuollon palveluyksikkö

95 §

Johtava ylihammaslääkäri

Johtava ylihammaslääkäri antaa vastauksen muistutukseen.

Kuntoutustoiminnan palveluyksikkö

96 §

Ylilääkäri

Ylilääkäri antaa vastauksen muistutukseen.

Päivystystoiminnan palveluyksikkö

97 §

Ylilääkäri

Ylilääkäri antaa vastauksen muistutukseen.

Ennalta ehkäisevä terveydenhuolto

98 §

Ennalta ehkäisevän terveydenhuollon palvelupäällikkö / ylilääkäri

Ennalta ehkäisevän terveydenhuollon palvelupäällikkö / ylilääkäri antaa vastauksen muistutukseen.

Päihde- ja mielenterveyspalvelut

99 §

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen palvelupäällikkö

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen palvelupäällikkö

1. vastaa valvontaviranomaisen tehtävistä yksityisten päihdepalvelujen osalta,
2. antaa vastauksen muistutukseen.

100 §

Sosiaalityöntekijä

Sosiaalityöntekijä päättää

1. tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista ja tukitoimista,
2. erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan sosiaalipalvelusta.

101 §

Ostopalvelukoordinaattori

Ostopalvelukoordinaattori päättää

1. kuntouttavan laitoshoidon myöntämisestä,
2. ostopalveluna hankittavan päihdehuollon avopalvelun antamisesta,
3. perittävistä asiakasmaksuista, niiden alentamisesta tai perimättä jättämisestä.

102 §

Myyrmäen päihdepoliklinikan erityissosiaaliohjaaja

H-klinikan erityissosiaaliohjaaja päättää tukitoimena myönnettävistä sosiaalihuoltolain mukaisista lasta ja perhettä tukevista palveluista.

103 §

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen ylilääkäri

Päihde- ja mielenterveyspalveluiden ylilääkäri vastaa päihde- ja mielenterveyspalvelujen terveydenhoitoa koskeviin muistutuksiin.

V TALOUS- JA HALLINTOPALVELUT

Talousyksikkö

104 §

Talousasiantuntija

Talousasiantuntija päättää

- 1) asiakasmaksusta,
- 2) palvelusetelin arvosta; ja
- 3) asiakasmaksusta, kun asiakkaalla on oikeus perustoimeentulotukeen.

105 §

Palvelusihteeri

Palvelusihteeri päättää

- 1) asiakasmaksusta,
- 2) palvelusetelin arvosta; ja
- 3) asiakasmaksusta, kun asiakkaalla on oikeus perustoimeentulotukeen.

9 §

Kuuden suurimman kaupungin palvelujen ja kustannusten vertailu 2019 / TA

VD/8943/00.04.01/2020

TA

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) aikuissosiaalityötä ja toimeentulotukea, lastensuojelua, päihde- ja mielenterveyspalveluja, työllistämispalveluja, vammaisten palveluja, vanhusten palveluja sekä varhaiskasvatusta. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastolliset raportit asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista. Vertailuraportit on julkaistu omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999.

Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiseen muotoon. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi eri palvelujen organisoinnista tai kuntien suunnitelmista tietyn palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Vertailukelpoisen tiedon tuottamisen ohella oleellista yhteistyössä on työryhmissä käytävän keskustelun tarjoama mahdollisuus muiden kuntien kokemuksista ja käytännöistä oppimiseen ja palvelujen vertaiskehittämiseen.

Vantaalla siirryttiin kesken vuotta 2019 uuteen asiakas- ja potilastietojärjestelmään, mikä on vaikeuttanut oleellisesti tietojen saantia ja heikentänyt tietojen vertailukelpoisuutta aiempiin vuosiin verrattuna. Haastetta on ollut erityisesti saada palvelujen asiakasmäärä siten, että asiakas tulee tietopointintaan vain kertaalleen.

Ohessa keskeiset tulokset vuoden 2019 sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja kustannuksia koskevista vertailuraporteista Vantaan näkökulmasta.

Aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki

Pääkaupunkiseudun suuri vieraskielisten asukkaiden osuus väestöstä heijastuu myös aikuissosiaalityön palvelutarpeisiin ja työmenetelmiin. Pääkaupunkiseudun kunnissa aikuissosiaalityön asiakkaista yli 30 % puhuu äidinkielenään muuta kuin kotimaisia kieliä, kun esim. Oulussa heidän osuutensa on alle 9 %. Toisaalta taas työllisyystilanne on pääkaupunkiseudun kunnissa hieman vertailukaupunkeja parempi.

Perustoimeentulotuen siirryttyä Kelan hoidettavaksi vuoden 2017 alusta jäi kuntiin vastuu täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Vantaa kuten keskimäärin muissakin Kuusikko-kunnissa kaikista toimeentulotuen päätöksistä tehtiin kunnissa 20 %.

Sosiaalisia luottoja myönnetään Kuusikko-kunnissa samantapaisin periaattein. Vantaalla uusia luottoja myönnettiin v. 2019 noin 40 henkilölle yhteensä 250 000 euroa, mikä vastaa Espoon tilannetta. Neljässä kaupungissa, kuten Vantaalla, sosiaalisen luoton laina-aika on 5 vuotta ja kahdessa seitsemän vuotta. Kokonaan takaisin maksettuja luottoja vuonna 2019 oli Vantaalla enemmän kuin muissa Kuusikon kunnissa.

Lastensuojelu

Lastensuojelun osalta tietojen saaminen vuoden 2019 Kuusikko-raporttiin on ollut erityisen haastavaa uuden ja vanhan asiakastietojärjestelmän erilaisten rakenteiden vuoksi.

Lapsia koskevat ongelmat tulevat pääsääntöisesti viranomaisten tietoon ilmoitusten ja hakemusten kautta. Kuusikko-kunnissa kaikista lapsia koskevista ilmoituksista lastensuojeluilmoituksia oli 93 % ja Vantaalla 95 %. Vantaalla ja Turussa lastensuojeluilmoituksia tehtiin vuoden aikana 11 %:sta kunnan 0 - 17-vuotiaista (Kuusikko-kuntien keskiarvo 8,8 %). Vantaalaisista lapsista tehtiin vuonna 2019 lähes 10 800 lastensuojeluilmoitusta yhteensä noin 5 500 eri lapsesta.

Lastensuojeluilmoitusten perusteella selvitetään lapsen palvelutarve. Palvelutarpeen arvion jälkeen Vantaalla asiakkuus alkoi joka neljännelle lastensuojeluilmoituksen kohteena olleelle lapselle. Osa lapsista siirtyi muiden sosiaalipalvelujen piiriin.

Vuonna 2019 Vantaalla tehtiin 579 uutta lastensuojelun sijoituspäätöstä, joista 40 % oli avohuollon tukitoimisijoituksia, 42 % kiireellisiä sijoituspäätöksiä ja 18 % huostaanottopäätöksiä. Huostaanottopäätöksiä tehtiin jonkin verran enemmän kuin Kuusikko-kunnissa keskimäärin.

Vantaalla lastensuojelun kustannukset painottuivat avohuoltoon (21,6 %) hieman enemmän kuin Kuusikon kunnissa keskimäärin (20,4 %).

Päihde- ja mielenterveyspalvelut

Kuusikko-kunnissa päihde- ja mielenterveyspalvelujen deflatoidut kokonaiskustannukset nousivat edellisvuoteen verrattuna 0,3 %. Vantaalla kokonaiskustannukset pysyivät edellisvuoden tasolla. Vantaalla kustannukset kasvoivat päihdepalvelujen (+1,0 %) ja integroitujen palvelujen (+10,7 %) osalta, mutta laskivat mielenterveyspalvelujen osalta (-1,1 %).

Päihdehuollon palvelujen kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden olivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 79 euroa ja mielenterveyspalvelujen järjestämisen kustannukset täysi-ikäistä asukasta kohden keskimäärin 227 euroa. Vantaalla vastaavat kustannukset olivat päihdehuollon osalta 62 euroa ja mielenterveyspalvelujen osalta 186 euroa; kustannukset olivat vertailukunnista toiseksi alhaisimmat ja alhaisimmat. Vantaan mielenterveyspalvelujen kustannusten laskuun vaikutti osaltaan muutos asumispalvelujen kustannusten raportoinnista, jota vuoden 2019 tiedonkeruussa muutettiin kotiin vietävien palvelujen osalta vastaamaan paremmin Kuusikon määritelmiä.

Suurin osa kaikista päihde- ja mielenterveyspalveluja käyttäneistä asiakkaista asioi avopalveluissa. Suurimman yksittäisen asiakasryhmän muodostivat mielenterveyspalvelujen avopalvelujen asiakkaat, joita oli ja Vantaalla 40,3 % kaikista asiakkaista (Kuusikossa keskimäärin 38,8 %). Laitoshoidon ja asumispalvelujen asiakkaita oli Kuusikko-kunnissa keskimäärin 11,5 % ja Vantaalla 10,6 % kaikista asiakkaista, kustannuksista laitoshoidon ja asumispalvelujen järjestäminen muodostaa noin puolet. Psykiatrisen laitoshoidon kulut muodostivat Kuusikko-kunnissa suurimman yksittäisen kustannusosuuden, 27,8 % kokonaiskustannuksista vuonna 2019. Vantaalla vastaava osuus oli 25,4 %.

Vammaisten palvelut

Kuusikon kunnissa kehitysvammahuollon asiakkuus perustuu ensisijaisesti kehitysvammalakiin. Palveluja tuotetaan kehitysvammaisille henkilöille myös ensisijaisten lakien, kuten sosiaalihuoltolain ja päivähoitolain, perusteella. Näitä palveluja ei kuitenkaan käsitellä tässä raportissa. Vuonna 2019 Vantaalla oli kehitysvammaisia henkilöitä 1 038, mikä oli 0,4 % kaikista vantaalaisista. Vantaalla kehitysvammahuollon palveluja käyttäneistä 53 % on 0–24-vuotiaita. Osuus on kuusikkokuntien suurin. Tämä näkyy palvelurakenteessa sekä tulevaisuuden palvelutarpeessa esimerkiksi asumisen osalta.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia käytti Vantaalla 2,1 % kunnan väestöstä vuonna 2019.

Valtioneuvosto on tehnyt vuonna 2012 periaatepäätöksen, jossa linjataan, että kehitysvammahuollon laitospalvelut käytännössä lakkautetaan vuoteen 2020 mennessä. Kuusikko-kunnissa asumispalvelujen ja työ- ja päivätoimintakeskusten käyttöpäivät ovat kasvaneet, mikä osaltaan kuvastaa laitoshoidon purkamisen vaikutuksia. Vantaalla kehitysvammaisten asumispalvelujen kustannukset olivat 57 % kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista. Laitoshoidon osuus kokonaiskustannuksista oli 8,7 %, mikä oli pääosin lyhytaikaista hoitoa. Kehitysvammahuollon kokonaisnettokustannuksista 79,5 % oli ostopalvelua.

Vammaispalvelulain mukaisista kustannuksista oli Vantaalla VpL:n kuljetuspalvelujen osuus 36 %, mikä oli osuutena Kuusikko-kuntien suurin. Vammaispalvelulain mukaisista kustannuksista Kuusikon tasolla henkilökohtaisen avun kustannukset muodostivat suurimman yksittäisen kustannuserän vammaispalvelujen palvelurakenteessa (44 %), mikä on seurausta asiakasmäärän jatkuvasta kasvusta. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä on Kuusikon tasolla kasvanut 36,2 % viimeisen neljän vuoden aikana.

Vanhusten palvelut

Joulukuussa 2019 vanhuspalvelujen piirissä oli 20,7 % 75 vuotta täyttäneistä vantaalaisista (ikävakioitu). Laitoshoidossa 75 vuotta täyttäneistä oli enää vain 0,4 %. Samaan aikaan kun laitoshoidon on vähentynyt, on vastaavasti tehostetun asumispalvelun paikkamäärä kasvanut. Vuonna 2019 tehostetussa asumispalvelussa oli 6,8 % 75 vuotta täyttäneistä.

Kunnan järjestämien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ikävakioidut kustannukset olivat Kuusikon kaupungeissa keskimäärin 11 911 euroa 75 vuotta täyttäneitä asukasta kohti. Vantaa käytti vuonna 2019 vanhuspalveluihin 10 053 (ikävakioitu) euroa 75 vuotta täyttäneitä asukasta kohti, mikä oli edullisempi muihin Kuusikko-kuntiin verrattuna. 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen deflatoidut asukaskohtaiset kustannukset nousivat Vantaalla 6,9 % vuodesta 2018.

Ikääntyneiden määrä jatkoi kasvuaan kaikissa kuutoskaupungeissa. Vuoden 2019 lopussa Vantaan väestöstä yli 75-vuotiaita oli 14 202 henkilöä, mikä oli 6,1 prosenttia koko väestöstä. Vuoteen 2015 verrattuna Vantaan 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvoi suhteellisesti toiseksi eniten muihin Kuusikko-kuntiin verrattuna (22,9 %). 85 vuotta täyttäneiden osuus on kasvanut Vantaalla kuutoskaupungeista nopeimmin, mikä tarkoittaa suurta palvelutarpeen kasvua painetta ikääntyvien palveluihin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Merkitään tiedoksi Kuuden suurimman kaupungin palvelujen ja kustannusten vertailu 2019-raportit.

Käsittely:

Apulaiskaupunginjohtaja selosti asiaa.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Liitteet:

- Kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki vuonna 2019
- Kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelujen ja kustannusten vertailu 2019
- Kuuden suurimman kaupungin päihde- ja mielenterveyspalvelut ja kustannukset vuonna 2019
- Kuuden suurimman kaupungin työllisyyspalvelut vuonna 2019
- Kuuden suurimman kaupungin vammaisten palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2019
- Kuuden suurimman kaupungin vanhusten sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2019

Täytäntöönpano: -

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

perhepalvelujen johtaja vs. Virve Flinkkilä, puh. 040 061 9354

terveyspalvelujen johtaja Piia Vuorela, p. 09 8392 2564

vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja Minna Lahnalampi-Lahtinen, p. 09 8392 0028

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi.

Kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki vuonna 2019

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) aikuissosiaalityötä ja toimeentulotukea, lastensuojelua, päihde- ja mielenterveyspalveluja, työllistämispalveluja, vammaisten palveluja, vanhusten palveluja sekä varhaiskasvatusta. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailu-raportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuusikko-yhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi varhaiskasvatuksen, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on tuottaa tietoa ja herättää keskustelua kuntien kehittämisen tueksi. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoisiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuusikko-yhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määrittelmiin ja sopimuksiin tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin
aikuissosiaalityö
ja toimeentulotuki
vuonna 2019

Kuusikko-työryhmä
Aikuissosiaalityö
23.6.2020

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja

2342-1983 (painettu)

2342-1991 (verkkajulkaisu)

Edita Prima Oy 2020, Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän Aikuissosiaalityön asiantuntijatyöryhmä, koonnut Marianne Forsell		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki vuonna 2019		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala Espoon sosiaali- ja terveystoimi Vantaan sosiaali- ja terveystoimi Turun hyvinvointitoimiala Tampereen sosiaali- ja terveystoimiala Oulun hyvinvointipalvelut	6/2020	33 s. + 21 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	3/2020	
ISSN-numero	Kieli	
2342-1983 (painettu) 2342-1991 (verkkajulkaisu)	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Tämä raportti on Suomen kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityötä ja toimeentulotukea käsittelevä raportti. Vuoden 2017 perustoimeentulotuen myöntämisen ja maksatuksen siirryttyä Kelalle, aiemmin erillisinä raporteina julkaistut aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen raportit on yhdistetty yhdeksi julkaisuksi. Tämän raportin pääpaino on aikuissosiaalityössä.</p> <p>Aikuissosiaalityölle ei ole yhtä kaiken kattavaa määritelmää. Tässä raportissa aikuissosiaalityöllä tarkoitetaan kuntien sosiaalitoimistoissa tehtävää työtä. Raportissa kuvataan kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakaskuntaa, asiakasprosessia, henkilöstöä sekä aikuissosiaalityön sisältöä. Lisäksi raportissa käsitellään asunnottomuutta ja asumisneuvontaa kuutoskaupungeissa sekä keskitytään myös taloussosiaalityön ja toimeentulotuen teemoihin.</p> <p>Nykyään tietojärjestelmät ovat kehittyneet ja tietoa ja tilastoja aikuissosiaalityön asiakkuuksista ja asiakasprosesseista saadaan jo paremmin kuin aikaisemmin. Aikuissosiaalityön valtakunnallisen määritelmän puuttuessa ja aikuissosiaalityön rakenteiden ja prosessien välisten kuntakoh- taisten eroavaisuuksien vuoksi, ei saatavissa oleva tieto kuitenkaan aina ole täysin vertailukel- poista kuntien kesken. Tämän vuoksi aikuissosiaalityön raportissa on edelleen keskitytty muita Kuusikko-raportteja enemmän toimintaympäristön, toimintatapojen sekä asiakaskunnan kuvaile- miseen.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailu, kustannukset, aikuissosiaalityö, sosiaalityö, toimeentulotuki		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 12	www.kuusikkokunnat.fi	

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	AIKUISSOSIAALITYÖN ASIAKKAAT	2
	2.1 Aikuissosiaalityön keskeiset asiakasryhmät kuutoskaupungeissa	2
	2.2 Aikuissosiaalityön asiakasprosessi	4
	2.3 Työttömyys	8
3	AIKUISSOSIAALITYÖN HENKILÖSTÖ	10
	3.1 Vakanssit	10
	3.2 Henkilöstö-/rekrytointihaasteet kuutoskaupungeissa	10
4	AIKUISSOSIAALITYÖN SISÄLTÖÄ	12
	4.1 Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma	13
	4.2 Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi	14
	4.3 Sosiaalinen kuntoutus	15
5	ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT	18
	5.1 Asunnottomuus ja asumispalvelut	18
	5.2 Asumisen menot ja kustannukset	19
	5.3 Asumisneuvonta	21
6	TALOUSSOSIAALITYÖ JA TOIMEENTULOTUKI	25
	6.1 Taloussosiaalityö	25
	6.2 Asiakkaan varojen välitys sosiaalityön palveluna	26
	6.3 Sosiaalinen luototus	27
	6.4 Toimeentulotuki	29
	6.4.1 Perustoimeentulotuki	29
	6.4.2 Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki	30
7	YHTEENVETO	32
	LÄHTEET	33
	LIITTEET	34
	Liite 1 Määritelmät 2019 ja tilastojen laatu	34
	Liite 2A Toimeentulotuen perusosan määrät 1.1.2019 lukien	37
	Liite 2B Toimeentulotuen perusosan määrät 1.1.2018 lukien	38
	Liite 3A Kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakkaat iän mukaan vuonna 2019	39
	Liite 3B Kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakkaat äidinkielen mukaan vuonna 2019	40
	Liite 4 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyystietoja 31.12.2019	41

Liite 5 Kelasta kuntiin lähetetyt palvelutarveilmoitukset, ilmoitustyyppi ja ikä ilmoituskuukauden lopussa vuonna 2019	42
JATKUU Liite 5 Kelasta kuntiin lähetetyt palvelutarveilmoitukset, ilmoitustyyppi ja ikä ilmoituskuukauden lopussa vuonna 2019.....	43
JATKUU Liite 5 Kelasta kuntiin lähetetyt palvelutarveilmoitukset, ilmoitustyyppi ja ikä ilmoituskuukauden lopussa vuonna 2019.....	44
Liite 6 Kelan ja kuntien myöntämän toimeentulotuen asiakkaat vuonna 2019.....	45
Liite 7 Perustoimeentulotuen saajat ikäryhmittäin vuonna 2019	46
Liite 8 Toimeentulotukihakemukset ja -päätökset vuonna 2019	47
Liite 9 Marraskuussa 2019 perustoimeentulotukea saaneiden kotitalouksien tulottomuusluokitus	48
Liite 10A Toimeentulotuen kustannukset	50
Liite 10B Toimeentulotuen kustannukset tukilajeittain vuonna 2019	51
Liite 11 Kelan myöntämän perustoimeentulotuen kustannusten kohdistuminen eri menolajeihin vuonna 2019	52
Liite 12 Aikuissosiaalityön asiantuntijatyöryhmä	53

1 JOHDANTO

Tämä raportti on Suomen kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityötä ja toimeentulotukea käsittelevä raportti. Aikaisemmin Kuusikossa on julkaistu erikseen vuosittain toimeentulotukiraportti ja muutaman vuoden välein aikuissosiaalityön raportti. Perustoimeentulotuen myöntämisen ja maksatuksen siirryttyä kunnilta Kelalle vuoden 2017 alussa, aiemmin erillisinä raporteina julkaistut aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen raportit yhdistettiin yhdeksi julkaisuksi. Vuoden 2018 Kuusikko-raportissa pääpaino oli toimeentulotuessa ja tässä vuoden 2019 raportissa pääpaino on aikuissosiaalityössä.

Aikuissosiaalityölle ei ole yhtä kaiken kattavaa määritelmää. Aikuissosiaalityötä voidaan tehdä aikuisten kanssa erilaisissa yhteyksissä kuten kunnan sosiaalitoimistossa, päihdepalveluissa ja järjestötyössä. Tässä raportissa aikuissosiaalityöllä tarkoitetaan kuntien sosiaalitoimistoissa tehtävää työtä. Aikuisten kanssa tehtävän sosiaalityön tulevaisuus selvityksessä aikuissosiaalityötä määritellään aikuisten kanssa tehtäväksi työksi, joka keskittyy pääosin aikuisväestön kysymyksiin. Aikuisten palveluista käytetään myös nimitystä työikäisten palvelut. (STM 2019)

Valtakunnallinen aikuissosiaalityön kehittämishanke PRO SOS määritteli aikuissosiaalityön olevan osa työikäisten palvelua ja sosiaalihuoltoa. Aikuissosiaalityö auttaa yhdessä asiakkaan ja muiden toimijoiden kanssa ratkaisemaan mm. asumiseen, toimeentuloon, toimintakykyyn ja osattomuuteen liittyviä haasteita. Tavoitteena on edistää vaikeassa elämäntilanteessa olevien asiakkaiden hyvinvointia. Aikuissosiaalityössä työskennellään yksiköiden, perheiden ja yhteisöjen kanssa ja se on sekä asiantuntija- että asiakastyötä. Tavoitteena on myös vaikuttaa eriarvoistaviin rakenteisiin tuottamalla tietoa ja sitä kautta vähentää ja poistaa eriarvoisuutta. (PRO SOS 2019)

Raportin luvuissa 2-4 luodaan aluksi yleiskuva aikuissosiaalityöstä kuvaamalla kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakaskuntaa, asiakasprosessia, henkilöstöä sekä aikuissosiaalityön sisältöä. Luku 5 käsittelee asumista ja asunnottomuutta kuutoskaupungeissa aikuissosiaalityön näkökulmasta.

Luvussa 6 keskitytään aikuissosiaalityöhön liittyviin talouden teemoihin. Raporttiin nostettuja teemoja ovat taloussosiaalityö, sosiaalinen luototus ja välitystilipalvelut. Toimeentulotuella on myös oma alalukunsa ja lisää tietoja toimeentulotuen osalta löytyy liitteistä 6-11. Raportin taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi.

Nykyään tietojärjestelmät ovat kehittyneet ja tietoa ja tilastoja aikuissosiaalityön asiakkuuksista ja asiakasprosesseista saadaan jo paremmin kuin aikaisemmin, jos vain pystytään rajaamaan ja määrittelemään riittävän tarkasti, mitä tietoja halutaan kerätä. Aikuissosiaalityön valtakunnallisen määritelmän puuttuessa ja aikuissosiaalityön rakenteiden ja prosessien välisten kuntakohdainten eroavaisuuksien vuoksi saatavissa oleva tieto ei kuitenkaan aina ole täysin vertailukelpoista kuntien kesken. Lisäksi käytössä olevat tietojärjestelmät vaihtelevat kunnittain.

Raportti on syntynyt kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityön asiantuntijoista koostuvan työryhmän yhteistyön tuloksena. Työryhmän puheenjohtajana toimii vuonna 2020 Leena Luhtasela Helsingistä. Tiedot työryhmän muista jäsenistä on koottu liitteeseen 12. Raportin kokoamisesta on vastannut työryhmän sihteeri Marianne Forsell.

2 AIKUISSOSIAALITYÖN ASIAKKAAT

2.1 Aikuissosiaalityön keskeiset asiakasryhmät kuutoskaupungeissa

Aikuissosiaalityön asiakkuudet ennen sosiaalihuoltolain uudistusta (30.12.2014/1301) ja perustoimeentulotuen Kela-siirtoa ohjautuivat pääasiassa toimeentulotuen hakemisen kautta. Edelleen asiakkuuteen hakeudutaan useimmiten Kelan kautta ja silloin, kun asiakkaalla on erilaisia velkoja muun muassa asumiseen liittyen tai muita taloudellisia ongelmia, eikä hän perustoimeentulotuen saamisesta huolimatta selviydy arjen välttämättömistäkään menoista. Tyypillisellä aikuissosiaalityön asiakkaalla on useita samanaikaisia haasteita ja ongelmia elämässään niin taloudellisia, sosiaalisia kuin terveyteenkin liittyviä. Merkittävä osa aikuissosiaalityön asiakkaista on ilman koulutusta olevia, työvoiman ulkopuolella tai työllistymistoimenpiteiden piirissä.

Taulukkoon 1 on koottu kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakasmäärät vuonna 2019 sekä kuntien määritelmät aikuissosiaalityön asiakkuudelle. Asiakasmäärät eivät ole vertailukelpoisia kuutoskaupunkien kesken, vaan niitä on peilattava jokaisen kunnan omaan määritelmään.

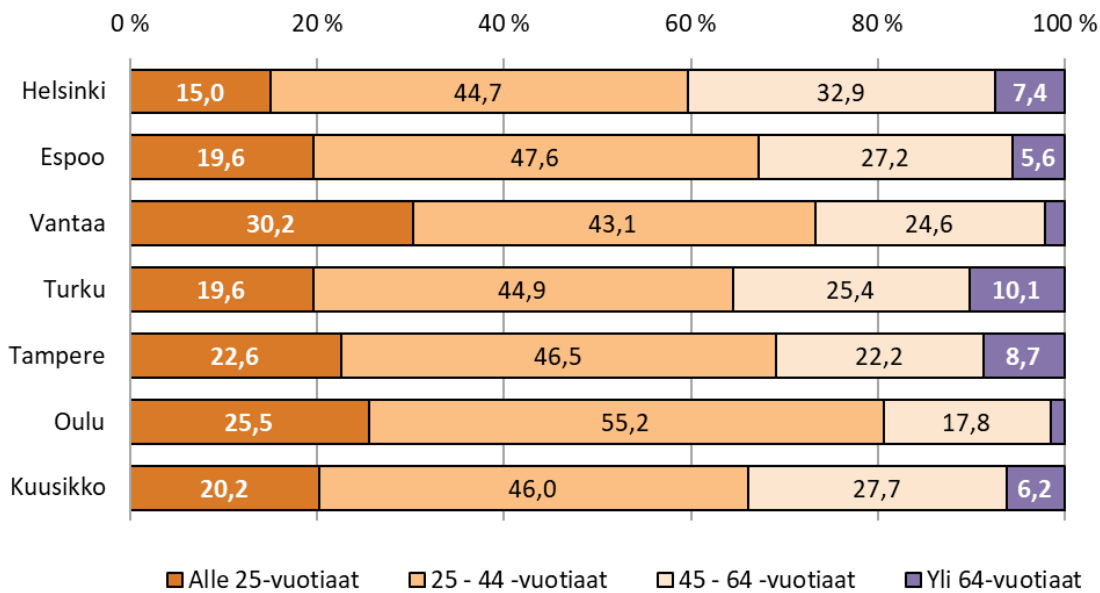
Taulukko 1. Kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakkaat vuonna 2019

	Aikuissosiaalityön asiakkaat vuonna 2019	Muutos (%) v. 2018-2019	Aikuissosiaalityön asiakkuuden määritelmä
Helsinki	17 830	8,6	Aikuissosiaalityön asiakkaiksi katsotaan ne henkilöt, joille on kirjattu aikuissosiaalityön käyntitapahtuma. Kyse voi olla satunnaisista asiakkaista tai pitkäaikaisista asiakkaista. Käynti voi sisältää esimerkiksi toimeentulotukityötä, palvelutarpeenarviointia, työkykyseelvityksessä tehtävää aikuissosiaalityötä, suunnitelmallista sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta, etsivää työtä, asumisneuvontaa, sosiaalineuvontaa, mielenterveys- ja päihdetyötä, välitystiliasioiden hoitamista, sosiaali- ja kriisipäivystystä sekä asunnottomien parissa tehtävää aikuissosiaalityötä.
Espoo	7 264	107,8	Aikuissosiaalityön asiakkaat, joille on tehty aikuissosiaalityössä palvelutarpeen arviota tai avattu asiakastietojärjestelmään sosiaalihuollon asiakkuus. Sosiaalihuollon asiakkuus avattiin asiakkaille, joiden kanssa työskennellään muutoin kuin annetaan yksittäistä ohjausta ja neuvontaa.
Vantaa	6 757	-45,9	Aikuisten ja perheiden suunnitelmallinen sosiaalityö sisältäen nuorten ja perheiden sosiaalityön sekä uusien työikäisten palvelut. Lukuun sisältyy asiakkaiden aikuissosiaalityön palvelutarpeen arviot ja suunnitelmallisen aikuissosiaalityön asiakkuudessa olevat. Mukana ei ole täydentävän toimeentulotuen yksikköä, sosiaalista luototusta eikä asumisen palveluja tai kotoutumisen sosiaalityötä (maahanmuuttajapalveluissa).
Turku	3 952	-2,9	Asiakkaalle on avattu aikuissosiaalityön palvelutarpeen arvion selvitys, aikuissosiaalityön selvitys tai aikuissosiaalityön järjestämisen selvitys.
Tampere	4 733	5,0	Aikuissosiaalityön asiakkaiksi katsotaan vain ne henkilöt, joille on avattu aikuissosiaalityön palvelu, joka avataan vain niille, joille on tehty sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeenarvio ja sen perusteella on todettu henkilöllä olevan tuen/erityisen tuen tarve. Tämän perusteella asiakkaalle on nimetty omatyöntekijä (sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja) ja hänen kanssaan on aloitettu pidempiaikainen työskentely. Lukuun eivät sisälly ne henkilöt, joille on tehty palvelutarpeenarvio ja joiden ei ole katsottu tarvitsevan aikuissosiaalityön palvelua. Luku ei sisällä Tampereen jälkihuollon piirissä olevia nuoria, korvausajan piirissä olevia asiakkaita ja heidän perheenjäseniään, toimeentulotukiasiakkaita tai kehitysvammaisia.
Oulu	3 575	12,3	Aikuissosiaalityön palvelu avataan vain niille henkilöille, joille on tehty sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeenarviointi ja sen perusteella todettu henkilöllä olevan tuen/erityisen tuen tarve. Ei sisällä vammaisten tai kotoutumisen sosiaalityötä.

Kuviossa 1 on tarkasteltu kuutoskaupunkien vuoden 2019 aikuissosiaalityön asiakkaita ikärakenteen mukaan. Valtaosa kaikkien kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakkaista oli 25-44-vuotiaita vuonna 2019. Vantaan asiakkaista hieman alle kolmannes ja Oulun asiakkaista neljännes oli alle 25-vuotiaita. Muissa kuutoskaupungeissa nuorten aikuisten osuus vaihteli Helsingin 15,0 prosentista Tampereen 22,6 prosenttiin.

Helsingin alle 25-vuotiaista asiakkaista 3 prosenttia oli alle 18-vuotiaita. 16-18-vuotiaiden erityistä tukea tarvitsevien palvelut tuotetaan nuorten palveluina Helsingissä.

Kuvio 1. Kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakkaat ikärakenteen mukaan vuonna 2019¹

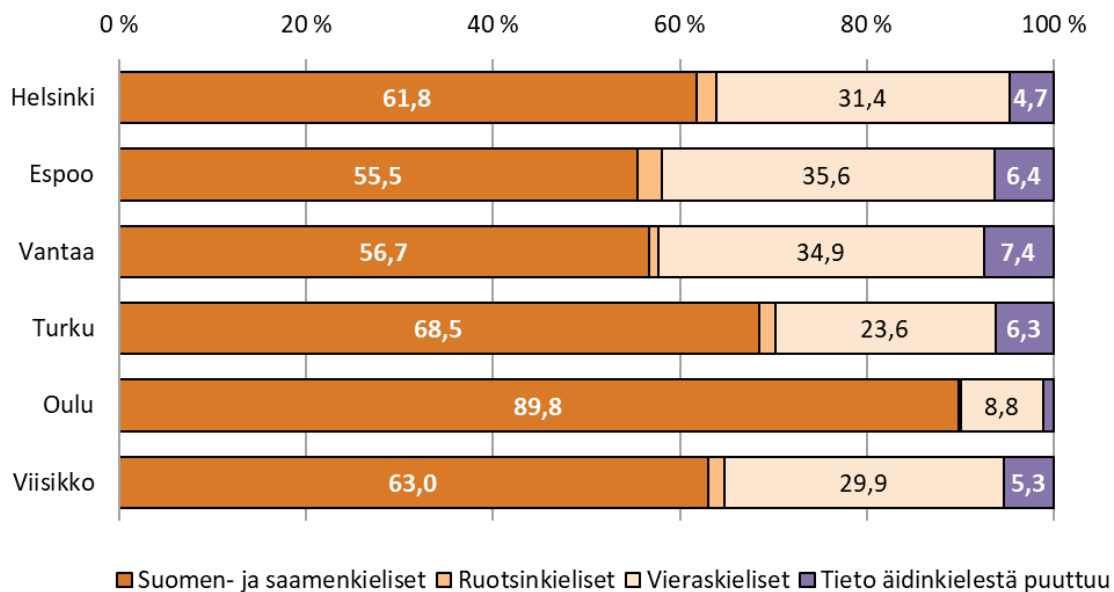

¹Alle 3 prosentin osuudet eivät näy lukuina kuviossa, ks. tarkemmat tiedot liite 3A

Suomen- ja saamenkielisten osuus kuutoskaupunkien (pl. Tampere) aikuissosiaalityön asiakkaista vaihteli Espoon 55,5 prosentista Oulun 89,8 prosenttiin. Ruotsinkielisiä kuutoskaupunkien asiakkaista oli keskimäärin 1,8 prosenttia.

Vieraskielisten osuus aikuissosiaalityön asiakkaista oli vuonna 2019 kuutoskaupungeista suurin Espoossa ja Vantaalla, jossa vieraskielisiä asiakkaita oli yli kolmannes. Myös Helsingissä vieraskielisiä oli asiakkaista lähes kolmannes. Oulussa vastaava osuus oli huomattavasti pienempi, alle kymmenes aikuissosiaalityön asiakkaista oli vieraskielisiä.

Kuvio 2. Aikuissosiaalityön asiakkuudet äidinkielen mukaan vuonna 2019^{1 2}

¹Tietoa ei ole saatavissa Tampereelta.

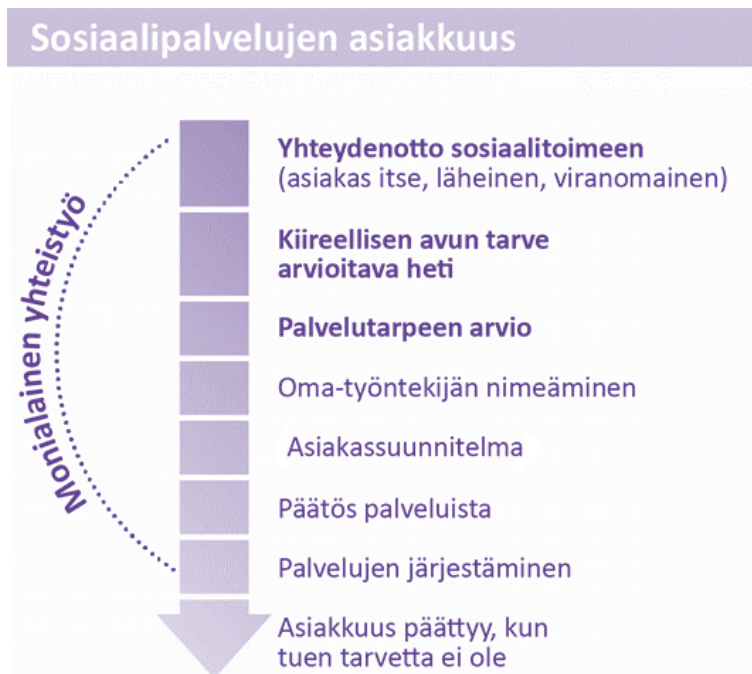
²Alle 3 prosentin osuudet eivät näy lukuina kuviossa, ks. tarkemmat tiedot liite 3B

2.2 Aikuissoisialityön asiakasprosessi

Nykyisen sosiaalihuoltolain (1301/2014) voimaantulo 1.4.2015 siirsi sosiaalipalveluiden painopistettä korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäisevien yleisten palvelujen suuntaan. Tavoitteena on, että ihmiset saavat palveluita ajoissa ja helposti, eikä palveluja tarvitseva jäisi niitä ilman siitä syystä, että ei täytä asiakkuudelle erityislainsäädännössä asetettuja kriteereitä (HE 164/2014).

Laki määrittelee kaikille sosiaalipalveluille yhteisen asiakasprosessin (Kuva 1). Asiakasprosessi alkaa yhteydenotolla sosiaalitoimeen, jonka jälkeen tehdään palvelutarpeen arvio, jossa selvitetään henkilön tuen ja sosiaalipalvelujen tarve (1301/2014 § 36–37). Yhteydenotto tapahtuu asiakkaan itsensä toimesta, mutta myös esimerkiksi asiakkaan läheinen tai toinen viranomainen voi ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen palvelutarpeen arvioimiseksi – tietyissä tilanteissa myös ilman asiakkaan suostumusta. Yhteydenottoja tulee lisäksi myös Kelalta. Palvelutarpeen arviointi on prosessissa avainasemassa ja asiakassuunnitelma tehdään vain tarvittaessa.

Kuva 1 Sosiaalipalvelujen yhteinen asiakasprosessi¹

Lähde: STM (<http://stm.fi/sosiaalihuoltolaki>)

Yksi sosiaalihuoltolain kulmakivistä on monialainen yhteistyö. Se velvoittaa eri sektorit hakemaan toisiltaan apua palvelujen kartoittamiseen ja niiden järjestämiseen. Lain 41 §:ssä säädetään, että "Sosiaalihuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden. Työntekijän on oltava tarpeen mukaan yhteydessä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin sekä tarvittaessa henkilön omaisiin ja muihin hänelle läheisiin henkilöihin siten kuin tässä laissa tarkemmin säädetään".

¹ Asiakasprosessikaavio on muokattu Sosiaali- ja terveysministeriön internetsivujen (<http://stm.fi/sosiaalihuoltolaki>) uutta sosiaalihuoltolakia esittelevässä diasarjassa olevan kaavion pohjalta. Oikeassa asiakastilanteessa prosessi ei aina etene kaavion järjestyksessä.

Yhteistyön tekemisen velvoite on viety myös terveydenhuollon lainsäädännön sisään. Monialaisen yhteistyön toteuttaminen käytännössä vaatii uudenlaisia toimintatapoja niin aikuissosiaalityöhön kuin koko sosiaalihuoltoon (Krank 2015).

Sosiaalihuoltolaissa nostetaan esiin erityistä tukea tarvitsevat henkilöt (1301/2014 § 3), joiden osalta palvelutarpeen arvioinnin tekee aina sosiaalityöntekijä. Erityistä tukea tarvitseville nimitään myös oma työntekijä (sosiaalityöntekijä), jota hänellä on oikeus tavata. Kaikille erityistä tukea tarvitseville tulee lisäksi tehdä asiakassuunnitelma. Laissa ei kovin selkeästi määritellä, keitä ovat erityistä tukea tarvitsevat henkilöt vaan asia ratkaistaan sosiaalitoimessa tilannekohtaisesti.

Sosiaalipalveluiden painopisteen siirtyminen erityispalveluista yleisiin ja ennalta ehkäiseviin palveluihin on saanut aikaan myös sen, että esimerkiksi osa perheistä, jotka aiemmin olisivat olleet lastensuojelun asiakkaita, saavat nykyään palvelut yleisen sosiaalihuollon kautta. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita, joihin perheet ovat oikeutettuja ehtojen täyttyessä myös ilman lastensuojelun asiakkuutta, ovat muun muassa kotipalvelu ja perhetyö.

Ohjaus ja neuvonta ovat laissa vahvasti mukana. Samoin korostetaan rakenteellisen sosiaalityön merkitystä hyvinvoinnin edistämässä. Tavoitteena on panostaa asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottamiseen, tavoitteellisiin toimiin ja toimenpiteisiin sekä saada sosiaalityön asiantuntijuus käyttöön entistä laajemmin. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen ovat olleet esillä jo aiemmin, nyt tätä korostetaan myös aikuisten osalta.

Seuraavaksi on kuvattu kuntakohtaisesti, miten asiakasprosessi kunnissa käytännössä etenee.

Helsinki

Mikäli henkilö kokee tarvitsevänsä aikuissosiaalityön palveluita, hän voi olla itse yhteydessä alueellisten tiimien neuvontapuhelimeen tai hän voi asioida toimipisteessä. Asiakkaaksi voi ohjautua myös sosiaalineuvonnan kautta, jossa sosiaaliohjaaja arvioi asiakkaan palvelutarvetta ja ohjaa tarvittaessa asian oikeaan tiimiin. Asiakkaaksi voi ohjautua lisäksi muista sosiaali- ja terveystoimen palveluista suoraan. Asiakkaan sosiaalipalvelujen kartoituksen tarve on voitu tunnistaa muissa kaupungin sosiaali- tai terveystoimen palveluissa, jolloin hänelle voidaan varata suoraan aika palvelutarpeenarviointia varten. Jos asiakkaan tilanne ja palvelutarve sitä edellyttää, hänelle tehdään palvelutarpeenarviointi ja asiakassuunnitelma, nimetään tarvittaessa omatyöntekijä ja tehdään päätös sosiaalityön tai sosiaaliohjauksen palvelusta. Päätös palvelusta on aina määräaikainen 3 kk-12 kk. Asiakkuutta voidaan jatkaa vuoden jälkeen, jos asiakkaan palvelutarve sitä edellyttää.

Tällä hetkellä Helsingissä kehitetään asiakkaaksitulon prosessia eli niin kutsuttua Front Desk -palvelua, jossa tiimien työntekijät työskentelevät vuorotellen. Kehittäminen tapahtuu alueellisesti. Front Deskissä otetaan pääsääntöisesti vastaan toimipisteessä asioivat uudet ja satunnaisesti asioivat asiakkaat, joille ei ole määritetty omatyöntekijää, ja käsitellään heidän puhelunsa sekä hakemuksensa. Lisäksi Front Deskissä arvioidaan saapuvat SHL:n mukaiset yhteydenotot ja ilmoitukset (esim. Kelasta) silloin kun, asiakkaalla ei ole omatyöntekijää. Tavoitteena on, että asiakkaan asia selvitetään ja ratkotaan heti mahdollisimman pitkälle ja asiakas saa tarvitsemansa palvelut mahdollisimman oikea-aikaisesti. Asiakkaalle ei välttämättä määritellä omatyöntekijää, mikäli asiakkaan asiat pystytään käsittelemään jo Front Deskissä tai asiakkaalle löytyy paremmin tarpeita vastaava palvelu.

Espoo

Aikuissosiaalityön toimistossa aulapalvelut ovat avoinna arkisin klo 9-15, ja tarvittaessa asiakas voi asioida paikan päällä henkilökohtaisesti. Aulapalveluissa neuvontaa tarjoavat aulaneuvojat, jotka tarvittaessa voivat ohjata asiakkaan ensiarviointitiimiin asiakkaaksi. Puhelinneuvonnassa on

käytössä takaisinsoittopalvelu, ja kaikille palvelunumeroon sen aukioloaikana soittaneille soittaa sosiaaliohjaaja saman päivän aikana takaisin. Asiakkailla on myös mahdollisuus soittaa oman työntekijänsä takaisinsoittonumeroon.

Aikuissosiaalityön asiakkuus alkaa usein toimeentulotuen hakemisella, joko asiakkaan itsensä toimesta tai Kelan kautta ohjattuna. Osalle toimeentulotuen tarve on myös ainoa aikuissosiaalityön asiakkuuden taustalla oleva syy. Espoossa on käytössä sähköinen toimeentulotuen hakemus. Asiakas voi sähköisesti tarkistaa toimeentulotukihakemuksensa käsittelytilanteen, näkee päätöksen sekä toimeentulotuen maksut.

Sosiaalihuollon asiakasprosessi alkaa yhteydenotolla sosiaalitoimeen, jonka jälkeen asiakkaalle tehdään palvelutarpeen arvio. Useimmiten yhteydenotto tapahtuu asiakkaan itsensä toimesta, mutta myös esimerkiksi asiakkaan läheinen tai toinen viranomainen voi ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen palvelutarpeen arvioimiseksi – tietyissä tilanteissa myös ilman asiakkaan suostumusta. Yhteydenotto voi myös tapahtua sähköisesti. Akuutit asiakastapaukset ohjautuvat ensiarviointitiimin arvioitavaksi.

Monilla aikuissosiaalityön asiakkailla on ongelmia jollain elämänhallinnan osa-alueella. Esimerkiksi päihteiden käyttöön ja mielenterveyteen liittyvät ongelmat nousevat asiakastyössä esiin. Myös kriisityö korostuu aikuissosiaalityön asiakastyössä, erityisesti ensiarviointitiimin työskentelyssä. Asiakkaiden kriisit liittyvät usein asumisen ongelmiin, kuten häätötilanteisiin, asunnottomuuteen tai asumisen ongelmiin. Kriisit koskettavat nuoria, työikäisiä ja senioreita, niin lapsiperheitä kuin pariskuntia ja yksinasuviakin.

Espoon aikuissosiaalityössä keskitytään jatkossakin kriisityöhön, maahanmuuttajien kotouttamistyöhön, asunnottomien ja asunnottomuuden uhan alla olevien kanssa tehtävään sosiaalityöhön sekä työskentelyyn pitkäaikaistyöttömien ja sosiaalista kuntoutusta tarvitsevien kanssa. Tavoitteena on edelleen suunnata sosiaaliohjaajien työpanosta nykyistä enemmän lähityöhön ja ottaa enemmän asiakkaan lähiverkostoa mukaan asiakassuunnitelmien tekemiseen. Sähköisiä työkaluja kehitetty ja otettu osaksi suunnitelmallista asiakastyötä. Aikuisväestön hyvinvointimittarin sähköistämistä ja hyödyntämistä asiakkaiden kanssa työskentelyssä on edistetty.

Asiakaskunnassa maahanmuuttajien määrä on kasvanut merkittävästi ja kotouttavaa työtettä tarvitaankin enenevässä määrin. Pitkäaikaistyöttömät ja asiakkaat, joilta puuttuu ensisijainen etuus, aiheuttavat erityisen haasteen aikuissosiaalityölle.

Vantaa

Vantaalla aikuissosiaalityön asiakkuuteen tullaan monin eri tavoin. Uusi asiakas ottaa yhteyttä uusien asiakkaiden palveluihin, jossa on sekä aulaneuvonta että puhelimitse tapahtuva ohjaus ja neuvonta. On mahdollista asioida myös sähköisesti Maisan kautta. Uusien asiakkaiden palveluissa laaditaan palvelutarpeen arvio, josta asiakas pääsee tarpeensa mukaan omatyöntekijän asiakkuuteen suunnitelmalliseen sosiaalityöhön. Jos asiakkaalla on asiakkuus jossain Vantaan perhepalvelujen yksikössä ja siellä tulee tarve aikuissosiaalityön asiakkuudelle, päivitetään palvelutarpeen arvio siellä yhdessä ja asiakkuus alkaa suoraan suunnitelmallisessa sosiaalityössä. Suunnitelmallisessa sosiaalityössä työskennellään niiden asiakkaiden kanssa, joilla on pitkittynyt tuen tarve arjen haasteissa. Satunnaista neuvontaa ja ohjausta tarvitsevat voivat asioida palveluohjauksessa, joka järjestetään uusien asiakkaiden palveluissa.

Asunnottomien sosiaalityö on keskitetty Vantaalla asumispalvelujen kokonaisuuteen. Prosessi sinne ohjautumiseen on sama kuin edellä kuvattu, eli työskentely aloitetaan palvelutarpeen arviolla uusien asiakkaiden palveluissa. Maahanmuuttajilla on oma yksikkönsä, jonne ohjataan kansainvälistä suojelua tarvitsevat asiakkaat. Aikuissosiaalityön osa-alueissa korostuvat talouden, asumisen, kotoutumisen ja sosiaalisen tuen puutteen haasteet. Sosiaalisen kuntoutuksen tarpeiden arviointi ja palvelujen järjestäminen ovat myös keskeinen osa aikuissosiaalityön tekemistä. Vantaalla on toiminut vuodesta 2009 lähtien asunnottomiksi vapautuvien vankien sosiaalityön malli. Asiakkuus alkaa vankeustuomion aikana ja sosiaalityöntekijä työskentelee intensiivisesti asiakkaiden kanssa mahdollistaen näin asiakkaiden sitoutumisen palveluihin. Vuonna 2019 sosiaalityöntekijällä oli kerrallaan asiakkaita keskimäärin 40-60 /kuukausi.

Turku

Lähes kaikki asiakkaat tulevat Aikuissosiaalityön yksikköön Sosiaalityön alkupalveluiden kautta. Alkupalveluissa selvitetään asiakkaan tilannetta puhelimitse, tapaamisilla ja tarvittaessa myös kotikäynnein. Mikäli alkuarviossa todetaan pidempiaikainen tuen tarve, varataan aika aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijälle palvelutarpeen arviota varten. Poikkeuksena ovat välitiliä tai päihdehuollon laituskuntoutusta tarvitsevat asiakkaat –heille voidaan varata suoraan aika palvelutarpeen arviioon.

Tampere

Tampereella aikuissosiaalityön asiakkuus tarkoittaa sitä, että asiakkaalle on nimetty sosiaalihuoltolain mukainen omatyöntekijä, joko sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja asiakkaan tuen tarpeen mukaisesti. Sosiaalipalvelujen neuvonnassa voi asioida ja saada neuvontaa ja ohjausta sekä palvelutarpeenarvion ilman, että asiakkaalle muodostuu aikuissosiaalityön asiakkuutta.

Asiakas tai hänen omaisensa voivat itse olla yhteydessä Sosiaalipalvelujen neuvontaan asioimalla puhelimitse, chatillä, ilman ajanvarausta neuvontatiskillä, ajanvarauksella ja kysyä neuvoa -lomakkeen kautta. Sosiaalipalvelujen neuvonnassa asiakkaalle varataan aika ja laaditaan palvelutarpeenarvio (sosiaaliohjaaja tai sosiaalityöntekijä). Mikäli asiakkaalla todetaan sosiaalihuoltolain mukainen tarve omatyöntekijälle, lähetetään asiakasohjaus aikuissosiaalityön omatyöntekijäpalveluihin, joissa asiakas saa omatyöntekijäksi sosiaaliohjaajan tai sosiaalityöntekijän tarpeensa mukaisesti. Sosiaalipalvelujen neuvonnassa otetaan myös vastaan uusia asiakkaita koskevat Kelan ilmoitukset.

Sellaiset yhteistyötahot, joissa sosiaalialan ammattilainen on tehnyt arvion asiakkaan tarpeesta saada sosiaalihuoltolain mukainen omatyöntekijä, voivat olla suoraan yhteydessä aikuissosiaalityön omatyöntekijäpalveluihin ja tehdä asiakasohjauksen. Näitä yhteistyötahoja ovat mm. sosiaalipäivystys, vankilat, oppilashuolto, päihde- ja mielenterveyspalvelut, terveydenhuolto, lastensuojelu, jälkihuolto, toisten kuntien sosiaalityö, etsivä työ, työllisyyspalvelut, Ohjaamo. Asiakasohjaus otetaan vastaan ja asiakas saa omatyöntekijäksi sosiaaliohjaajan tai sosiaalityöntekijän tarpeensa mukaisesti.

Oulu

Oulussa aikuissosiaalityön prosessi etenee lain määrittelemän yhteisen asiakasprosessin mukaisesti. Oulun kaupungissa voidaan hakeutua sosiaalityöhön seuraavilla tavoilla: puhelimitse työntekijän suoraan numeroon, sosiaalipalveluiden asiakaspalvelunumeroon, chat -palvelun kautta, Kelan e-totun kautta tai erillisen sähköisen shl 35§ ilmoituksen kautta.

Yhteydenoton jälkeen aloitetaan selvitys ja tarvittaessa palvelutarpeen arvio. Palvelutarpeen arviointia varten perhe- ja sosiaalipalveluissa on käytössä kaikille yhteinen lomakepohja sekä aikuisen että lapsen palvelutarpeen arvioinnin tekemistä varten. Palvelutarpeen arvioinnin jälkeen sosiaalihuollon asiakkuuden jatkumisesta tai päättymisestä tehdään asiakastietojärjestelmässä päätös, joka lähetetään asiakkaalle. Kaikilla sosiaalityön asiakkailla tulisi olla voimassa oleva asiakas-suunnitelma.

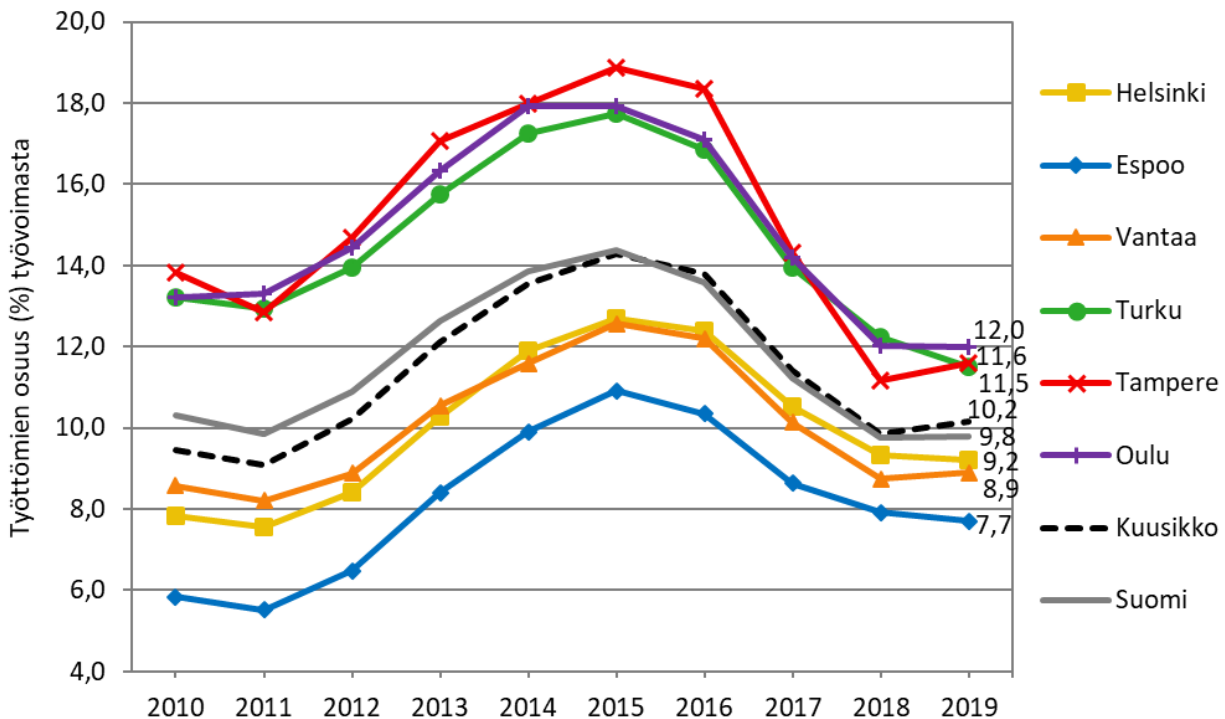
Oulussa ei olla vielä tehty kirjallista päätöstä asiakkuuden päättymisestä, mutta asiaa selvitetään. Jos tehty palvelutarpeen arviointi ei johda asiakkuuteen, asiasta tehdään tekninen päätös. Asiakkaan kanssa yhdessä sovitaan asiakkuuden päättymisestä.

2.3 Työttömyys

Aikuissosiaalityön asiakkaista suuri osa on pitkäaikaistyöttömiä tai työelämän ulkopuolella olevia henkilöitä. Työttömyys pitkittyessään saa aikaan taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia. Siten pitkäaikaistyöttömien määrän kasvaessa, aikuissosiaalityön tarve lisääntyy.

Sekä kuutoskaupungeissa että koko maassa työttömyysaste ja työttömien työnhakijoiden määrä kääntyivät monen vuoden kasvun jälkeen laskuun vuonna 2016 ja lasku jatkui vuosina 2017 ja 2018. Vuonna 2019 työttömyysaste jatkoi pienenä laskua Turussa, Espoossa ja Helsingissä. Oulussa työttömyysaste pysyi lähes muuttumattomana ja Vantaalla ja Tampereella se kasvoi hieman edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2019 lopussa työttömyysaste vaihteli Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston mukaan pääkaupunkiseudun kunnissa Espoon 7,7 prosentista Helsingin 9,2 prosenttiin ja muissa kuutoskaupungeissa Turun 11,5 prosentista Oulun 12,0 prosenttiin.

Kuvio 3. Työttömyysaste vuosien 2010–2019 lopussa (15–74-vuotiaat)

Lähde: StatFin - Työnvälitystilasto (TEM)

Pitkäaikaistyöttömiä eli vähintään vuoden työttömänä olleita oli vuonna 2019 kuutoskaupunkien työttömistä 27,8 prosenttia ja vaikeasti työllistyviä eli rakennetyöttömiä² 58,1 prosenttia. 50 vuotta täyttäneiden työttömien osuus oli suurempi pääkaupunkiseudulla ja nuorten työttömien osuus muissa kuutoskaupungeissa. Ulkomaalaistaustaisen väestön suuri määrä pääkaupunkiseudulla näkyy myös työttömyystilastoissa – Vantaalla reilu neljännes, Espoossa lähes neljännes, ja Helsingissä lähes viidennes kaikista työttömistä oli ulkomaan kansalaisia. (Liite 4)

Pitkään jatkunut työttömyys lisää tarvetta sosiaalityölle, erityisesti kysyntää taloudellisille auttamistoimille ja toimeentulotuella. Työttömillä aikuissosiaalityön asiakkailla on erilaisia työllistymisen esteitä, kuten puutteellinen ammatillinen osaaminen, heikko työkokemus tai koulutus, riittämättömät työnhakutaidot ja ulkomaalaistaustaisten kohdalla myös puutteellinen kielitaito. Osalla aktiivisen työnhaun estävät edellisten lisäksi päihde- ja mielenterveysongelmat. Työnjako kuntien ja valtion välillä työttömyyden hoidossa on viime vuosina siirtynyt yhä enemmän siihen suuntaan, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevat ja vaikeimmin työllistyvät henkilöt ohjautuvat kunnan työllisyyspalveluihin. Vaikeasti työllistyvät työttömät ovatkin yksi keskeinen aikuisosiaalityön asiakasryhmä kaikissa kuutoskaupungeissa.

² Rakennetyöttömiin kuuluvat pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät (Työttömät työnhakijat, jotka ovat olleet viimeisen 16 kuukauden aikana vähintään 12 kuukautta työttöminä.), toimenpiteiltä työttömäksi jääneet (Henkilöt, jotka eivät ole 3 kuukauden kuluttua toimenpiteen päättymisen jälkeen työllistyneet, vaan ovat palanneet uudelleen työttömiksi työnhakijoiksi.) sekä toimenpiteiltä uusille toimenpiteille sijoittuneet (Henkilöt, jotka ovat vähintään toista kertaa jossakin toimenpiteessä sijoitettuna laskentapäivänä ja ovat edeltävän 16 kuukauden aikana olleet yhteensä 12 kuukautta joko työttömänä työnhakijana tai sijoitettuna jollakin toimenpiteellä.).

3 AIKUISSOSIAALITYÖN HENKILÖSTÖ

3.1 Vakanssit

Aikuissosiaalityön henkilöstötietojen vertaileminen on haastavaa, sillä aikuissosiaalityön tehtävät kuutoskaupungeissa on organisoitu hyvin eri tavoin. Taulukkoon 2 on koottu aikuissosiaalityön vakanssimäärät eri kuutoskaupungeissa sekä kuvattu sitä, minkä yksiköiden työntekijöitä luvut sisältävät.

Taulukko 2. Aikuissosiaalityön vakanssit kuutoskaupungeissa vuonna 2019.

	Aikuissosiaalityön vakanssit vuonna 2019	Vakanssiluvut sisältävät seuraavien yksiköiden työntekijöitä
Helsinki	191	Aikuisten ja nuorten tiimien sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat, perhekeskuksen sosiaaliohjaajat, etsivän lähtymön sosiaaliohjaajat, ruoka-avun sosiaalityöntekijä ja -ohjaaja, Ohjaamon sosiaalityöntekijä, Asumisen tuen sosiaalityöntekijät, sosiaalineuvonnan sosiaaliohjaajat.
Espoo	89	Luvussa mukana aikuissosiaalityön toimipisteen henkilöstö. Toimipisteessä hoidetaan sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita ja tehdään toimeentulotukipäätöksiä yksinasuille, pariskunnille ja lapsiperheille. Sosiaalihuollon työntekijät tarjoavat sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta. Toimipisteen ensiarviotiimi hoitaa suuren osan ilmoitusten ja yhteydenottojen kiireellisyyden arvioinnista ja neuvontapalvelusta. Osa sosiaaliohjaajista keskittyy sosiaaliseen kuntoutukseen. Lisäksi henkilökuntaan kuuluu asumisneuvoja ja asumisen tukemiseen keskittyviä ohjaajia. Luvussa mukana myös toimistopalveluesimies ja toimistohenkilökunta, joka tekee hakemusten ja ilmoitusten vireillepanoa sekä päätösten maksatusta ja postitusta.
Vantaa	52	Aikuisten ja perheiden suunnitelmallisen sosiaalityön (sisältäen nuorten ja perheiden sosiaalityön) sekä uusien työikäisten palvelujen henkilöstö.
Turku	18	Aikuissosiaalityön yksikön sosiaalityöntekijät ja ohjaajat. Aikuissosiaalityötä tehdään myös Asumis- ja päihdepalveluiden, lapsiperhetyön, lastensuojelun ja jälkihuollon yksiköissä.
Tampere	78	Luku sisältää aikuissosiaalityön vakituiset sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat sisältäen gerontologisen sosiaalityö ja maahanmuuttajapalvelut.
Oulu	38	Lukuun sisältyy hyvinvointikeskuksien sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat. Ei sisällä maahanmuuttajapalveluiden, erityisryhmien ja ikäihmisten palveluohjauksen työntekijöitä.

3.2 Henkilöstö-/rekrytointihaasteet kuutoskaupungeissa

Sosiaalityössä ei ole olemassa yksiselitteistä tapaa laskea asiakkuuksia, siten työntekijöiden asiakasmäärien vertaaminen on vaikeaa. Määrittelyä vaikeuttaa muun muassa erilainen tapa pilkkoa asiakkaan prosessia, sosiaalityön eri sektoreiden välinen työnjako, palvelujen saatavuus, erikoistumisen aste, sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työnjako. Aikuissosiaalityön asiakasmäärät ovat suuria verrattuna esimerkiksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vastaaviin. Kun lastensuojelussa keskustellaan siitä, että työntekijällä voi olla korkeintaan 30 asiakasta, aikuissosiaalityön asiakasmäärät kohoavat usein yli 100 henkilöön työntekijää kohden.

Aikuissosiaalityö vastaa työikäisen väestön sosiaalihuoltolain mukaisesta sosiaalityöstä, joten siinä mielessä voidaan puhua palvelun väestövastuusta. Kun asiakasmäärät ovat suuria, kynnys päästä asiakkuuteen kasvaa. Nykyiset asiakasmäärät eivät siten kerro väestön aikuissosiaalityön tarpeesta.

Sosiaalityön eri sektorit kilpailevat työntekijöistä keskenään. Tärkeä väline tässä kilpailussa on palkkaus. Aikuissosiaalityön suuret asiakasmäärät ja liian pieni palkkataso suhteessa työn vaativuuteen vaikeuttaa työntekijöiden rekrytointia ja työssä pysymistä.

4 AIKUISSOSIAALITYÖN SISÄLTÖÄ

Kaikenlaisista elämäntilanteista on mahdollista päästä eteenpäin. Kun omat tiedot, taidot tai voimavarat eivät riitä, aikuissosiaalityö kulkee rinnalla ja antaa tukea arjessa pärjäämiseen. Tavoitteena on päästä hankalasta tilanteesta yli. Yhteistyössä asiakkaan, läheisten ja eri alojen ammattilaisten kanssa aikuissosiaalityö mahdollistaa omannäköisen elämän.

Aikuissosiaalityöllä vastataan seuraaviin ihmisten perustarpeisiin: toimeentulo ja talous, asuminen, toimintakyky ja hyvinvointi, ihmissuhteet sekä osallistuminen ja kuntoutuminen.

Toimeentulo ja talous

Taloudenhallinta on paljon muutakin kuin käytettävissä olevien rahojen riittäminen. Se tarkoittaa laskujen maksamista ajallaan sekä tulojen ja menojen suunnittelua. Joskus talous voi yllättäen keikahtaa. Aikuissosiaalityö kulkee asiakkaan rinnalla kohti oman talouden hallintaa.

Asuminen

Koti on toimivan arjen perusta. Asumiseen liittyvät haasteet voivat olla asunnottomuutta tai sen uhkaa, kasaantuvaa vuokravelkaa tai korkeat asumismenot. Aikuissosiaalityö on asiakkaan tukena itsenäisen asumisen mahdollistamisessa ja auttaa kriisitilanteessa majoituksen järjestämisessä.

Toimintakyky ja hyvinvointi

Hyvinvointi on monen osasen summa. Kriisi omassa tai läheisen elämässä, päihteet tai mielenterveysongelmat voivat kuitenkin olla hyvinvoinnin esteenä. Usein myös ongelmien kasautuminen vaikeuttaa arkea. Aikuissosiaalityö tukee matkalla oman elämän hallintaan.

Ihmissuhteet

Miten ihmisten kanssa ollaan ja tullaan toimeen? Suhde muihin ja itseen on koko elämän mittainen matka. Ongelmat ihmissuhteissa, yksinäisyys, irrallisuus, tukiverkoston puute sekä haasteet läheisten kanssa ovat aiheita, joissa voi kääntyä aikuissosiaalityön puoleen.

Osallistuminen ja kuntoutuminen

Elämä on merkityksellistä, kun arki tuntuu mielekkäältä. Aikuissosiaalityö auttaa löytämään omaan arkeen sopivaa sisältöä. Työllistyminen ja opintojen aloittaminen tai jatkaminen tuovat onnistumisen tunteita. Tukea saa myös kuntoutumisen palveluissa.

4.1 Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma

Kun kunnallisen sosiaalihuollon palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä, hänen on huolehdittava, että henkilön kiireellisen avun tarve arvioidaan välittömästi. Lisäksi henkilöllä on oikeus saada palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Arviointi tehdään asiakkaan elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa ja läheisensä sekä muiden toimijoiden kanssa. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 36§)

Sosiaalihuoltolain 36. § 1. momentin mukaan jokaisesta sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä tulee tehdä palvelutarpeen arviointi, mikäli sen tekemistä ei nähdä ilmeisen tarpeettomana. Palvelutarpeen arviointien tarkoituksena on selvittää, onko henkilöllä tuen tarvetta ja onko mahdollinen tarvittava tuki tilapäistä, toistuvaa vai pitkäaikaista. Niiden tulee sisältää yhteenveto asiakkaan tilanteesta ja tuen tarpeesta, sosiaalihuollon ammattihenkilöstön tekemät johtopäätökset asiakkuuden edellytyksistä, asiakkaan näkemys omasta tuen tarpeestaan sekä arvio mahdollisesta omatyöntekijän tarpeesta. (SHL 37 §)

Aikuissosiaalityössä palvelutarpeen arviointeja tekevät sekä sosiaalityöntekijät että sosiaaliohjaajat yhteistyössä asiakkaan kanssa. Palvelutarpeen arviointi tehdään uusille asiakkaille tai sellaisille vanhoille asiakkaille, joille sitä ei ole aikaisemmin tehty tai sen teosta on kulunut esimerkiksi yli vuosi. Palvelutarpeen arviointeja käytetään paitsi varsinaisen palvelutarpeen arviointiin, myös kuvaamaan tapahtunutta vuorovaikutustilannetta sekä välittämään tietoa asiakkaasta ja hänen elämäntilanteestaan myöhempää työskentelyä varten. Tavoitteena on löytää asiakkaiden voimavaroja ja muita tekijöitä, joita voidaan pitää asiakkaiden hyvinvointia edistävinä tai tukevinä tekijöinä.

Asiakas- ja palveluohjauksen kokonaisuuteen kuuluu palvelutarpeiden arviointi, asiakassuunnitelman valmistelu sekä palveluja koskevien päätösten tekeminen. Asiakassuunnitelma on osa asiakkaan palveluihin ohjaamista ja väline asiakkaan palvelukokonaisuuden hallinnalle ja koordinoimille. Yhteisen asiakassuunnitelman tavoitteena on, että asiakas saa monipuolisen, itselleen parhaiten sopivan palvelukokonaisuuden useiden rinnakkaisten ja erillisten palvelujen sijaan. Palvelutarpeiden selvittämisen jälkeen suunnitellaan, millaisilla palveluilla tarpeisiin aiotaan vastata. Yhteinen asiakassuunnitelma kokoaa asiakkaan tarpeita vastaavat palvelut kokonaisuudeksi ja tarvittavat ammattilaiset tiiviiksi verkostoksi asiakkaan ympärille.

Taulukkoon 3 on koottu kuutoskaupungeissa vuonna 2019 tehtyjen palvelutarpeen arvioiden ja asiakassuunnitelmien lukumäärät. Vuonna 2019 aikuissosiaalityön palvelutarpeen arvioita tehtiin Helsingissä 7 124, Espoossa 1 787, Tampereella 924, Vantaalla 837, Turussa 397 ja Oulussa 3 542.

Taulukko 3. Aikuissosiaalityön palvelutarpeen arviot ja asiakassuunnitelmat (lkm) kuutoskaupungeissa vuonna 2019

Aikuissosiaalityön palvelutarpeen arviot	Helsinki ¹	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kaikki yhteensä	7 124	1 787	837	397	924	3 542	14 611
Aikuissosiaalityön asiakassuunnitelmat							
Kaikki yhteensä	1 422	1 427	1 892	1 009	3 212	1 761	10 723

¹ Helsingissä asiakassuunnitelmia sisältyy myös palvelutarpeen arvioiden alle eli kaikista ei tule erillistä tilastomerkinä.

4.2 Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikirjuri taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 35§)

Perustoimeentulotuen myöntämisen ja maksamisen siirryttyä kunnilta Kelalle vuonna 2017, on Kelalle jäänyt sama lakisääteinen velvollisuus ohjata asiakas sosiaalihuollon palveluihin, kuin ennen uudistustakin. Sosiaalihuollon tarve arvioidaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Asiakkaan tarve voi ilmetä esimerkiksi toimeentulotukihakemuksesta, asiointitilanteesta, asiakkaan yhteydenotoista, puhelinkeskustelusta tai viesteistä. Ilmeinen sosiaalihuollon tarpeeseen on voinut johtaa esimerkiksi jokin seuraavista: elämänhallinnan laaja-alaiset ongelmat, jotka vaikeuttavat arkea, vuokra- ja sähkövelka ja vuokravakuuksien realisoitumiset, erilaiset riippuvuudet kuten päihde- tai peliongelmat, itsensä tai lähipiirin vahingoittamisen uhkailu, lähisuhdeväkivalta tai sen uhka. (Jokela et al, 2019)

Taulukoon 4 on koottu Kelasta kuntiin lähetettyjen sosiaalityön tarpeen ilmoitusten lukumäärät perusteineen vuonna 2019. Kuutoskaupungeissa eniten ilmoituksia kuntiin lähetettiin elämänhallinnan, toimeentulon ja asumisen perusteilla. Kelasta kuntiin lähetetyt sosiaalityön tarpeen ilmoitusten määrä kasvoi kuutoskaupunkien osalta lähes viidenneksellä edellisvuodesta. Ouluun lähetettyjen ilmoitusten määrä laski edellisvuodesta ja muiden kuutoskaupunkien osalta ilmoitusten määrä kasvoi.

Taulukko 4. Kelasta kuntiin lähetetyt sosiaalityön tarpeen ilmoitukset vuonna 2019

SOSIAALITYÖN TARPEEN ILMOITUKSET (sis. pakolaiset, turvapaikanhakijat ja paluumuuttajat)							
Sosiaalityön peruste	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yhteensä	4 236	1 294	1 700	537	745	717	9 229
<i>muutos 2018-2019 (%)</i>	<i>56,1</i>	<i>74,6</i>	<i>77,8</i>	<i>18,8</i>	<i>28,2</i>	<i>-16,7</i>	<i>46,4</i>
Elämänhallinta	1 518	463	569	187	216	263	3 216
Toimeentulo	879	275	395	103	156	132	1 940
Asuminen	848	261	367	130	201	148	1 955
Terveys	433	118	127	50	66	63	857
Muu asia	158	46	62	22	28	21	337
Laki lastensuojelusta 25§	124	42	51	14	22	29	282
Lapsen tarpeet	97	35	46	11	8	13	210
Päihteiden käyttö ja riippuvuudet	58	9	22	4	10	5	108
Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 27§	42	25	19	5	20	14	125
Koulunkäynti tai opiskelu	24	5	12	5	7	11	64
Väkivalta	22	5	9	alle 4	5	5	..
Ihmissuhteet	9	8	alle 4	alle 4	0	0	..
Työ tai vastaava toiminta	9	0	9	0	0	0	18
Oikeusturva	6	alle 4	alle 4	0	alle 4	0	..
Laki kotoutumisen edistämisestä 87§	6	0	4	alle 4	alle 4	alle 4	..
Vapaa-ajan toiminta	alle 4	0	4	0	alle 4	12	..

4.3 Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalihuoltolain (1301/2014, 17 §) mukaan *sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaalihoitojen keinoin annettavaa tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Sosiaaliseen kuntoutukseen kuuluu:*

- 1) *sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen;*
- 2) *kuntoutusneuvonta ja -ohjaus sekä tarvittaessa kuntoutuspalvelujen yhteensovittaminen;*
- 3) *valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan;*
- 4) *ryhmätoiminta ja tuki sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin;*
- 5) *muut tarvittavat sosiaalista kuntoutumista edistävät toimenpiteet.*

Nuorten sosiaalisella kuntoutuksella tuetaan nuorten sijoittumista työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikkaan sekä ehkäistään näiden keskeyttämistä.

Taulukkoon 5 on koottu kuutoskaupungeissa vuonna 2019 tehtyjen sosiaalisen kuntoutuksen päätösten lukumäärät. Päätösmäärät vaihtelivat vuonna 2019 Turun 132 päätöksestä Vantaan 821 päätökseen. Helsingissä sosiaalisen kuntoutuksen päätöksiä ei vielä tehty vuonna 2019.

Taulukko 5. Sosiaalisen kuntoutuksen päätösmäärät kuutoskaupungeissa vuonna 2019

Sosiaalisen kuntoutuksen päätökset	Helsinki ¹	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Kaikki yhteensä	..	209	821	132	652	526

¹ Sosiaalisesta kuntoutuksesta on alettu tehdä päätöksiä Helsingissä vasta vuonna 2020.

Helsinki

Helsingissä on kehitetty sosiaalisen kuntoutuksen palveluita vuonna 2019 niin yksilö- kuin ryhmätoimintojenkin osalta. Sosiaalisen kuntoutuksen palveluiden tavoitteena on selvittää asiakkaan toimintakyvyn ja kuntoutuksen tarpeita, järjestää palveluita ja sovittaa yhteen niitä sekä antaa yksilökohtaista suunnitelmallista valmennusta ja tukea elämänhallintaan ja arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen niin yksilötyön kuin erilaisten ryhmätoimintojenkin muodossa. Helsingissä on kartoitettu tarjolla olevia palveluita sekä tehty mallinnusta aikuissosiaalityön ja kuntoutusohjauksen työparityöskentelyyn, järjestetty työntekijöille koulutusta ja työpajoja yhteistyössä Soccan kanssa. Sosiaalista kuntoutusta on myös benchmarkattu pääkaupunkiseudun yhteistyönä.

Sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaiden parissa tehtävä parityöskentely aikuissosiaalityön oma työntekijän ja kuntoutusohjauksen kuntoutusohjaajan kanssa kattaa alueellisessa aikuissosiaalityössä laaditun palvelutarpeen arvioinnin ja mahdollisen TE-toimiston kanssa yhteistyönä laaditun aktivointisuunnitelman, jossa toimenpiteenä on sosiaalisen kuntoutuksen palvelut, yksilöllisen asiakassuunnitelman ja intensiivistä lähityöntekijän työtä, sosiaalisen kuntoutuksen päätöksen ja taloudellisen tukemisen toimintarahalla ja matkalipulla sekä mahdollisesti alueliikuntapaisilla. Lähityöskentely kuntoutusohjaajan kanssa voi kohdentua esimerkiksi arkirytmien löytymiseen, terveyteen ja kuntoutumiseen liittyvien haasteiden selvittämiseen ja tarkoituksenmukaisten palveluiden hankkimiseen, mielekkään tekemisen, asiakkaalle soveltuvan työtoiminta- tai opiskelupaikan etsimiseen tai taloudellisten asioiden selvittelyyn. Yksilötyötä voi ja usein täydentääkin ryhmätyö, esimerkiksi Hyvinvointistartti, jota Kuntoutusohjauksen tiimin työntekijä on kehittänyt Helsingin kaupungin Uramalli-ohjelmassa sekä yhteistyössä tiiminsä kanssa. Mallinnusta on suunniteltu vuonna 2019 ja toimintakäytäntöjä pilotoidaan ja otetaan käyttöön vuonna 2020,

jolloin on myös avattu asiakastietojärjestelmään sosiaalisen kuntoutuksen päätöstunniste sosiaalihuoltolain 17 § alaisuuteen.

Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintojen osalta vakiintuneita ryhmiä ovat maahanmuuttajataustaisille naisille tarkoitettu Kielistartti ja erilaiset Helsingin SoTen omien työtoimintapaikkojen; Pakilan työkeskuksen, Uusix-verstaiden ja Avotyötoiminnan toiminnan yhteydessä järjestettävät ryhmät, kuten vertaistukiryhmät ja Helsingin Liikkumisohjelmaa toteuttavat liikkumis- ja hyvinvointiryhmät. Ryhmätoimintoja kehitetään edelleen erityisesti yhteistyössä työtoiminnan ja kaupungin eri toimijoiden kanssa.

Espoo

Espoossa sosiaalista kuntoutusta kutsutaan Espoon Kipinäksi. Sosiaalinen kuntoutus on lakisääteistä sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Sitä toteutetaan räätälöidysti asiakkaan tilanteen edistämiseksi ryhmässä ja yksilötyönä sekä omana toimintana että yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Sosiaalisen kuntoutuksen tiimin palvelut ovat suunnattu aikuissosiaalityön tai muilta tahoilta tulleille 30–65-vuotiaille asiakkaille. Nuorten tiimit järjestävät sosiaalisen kuntoutuksen palveluja alle 30-vuotiaille asiakkaille yhdessä muiden nuorten palvelujen verkostojen kanssa. Sosiaalisen kuntoutuksen tavoitteena on asiakkaan toimintakyvyn tukeminen sekä arjen voimavarojen vahvistaminen. Ryhmissä tai yksilöllisesti työskennellen lähdetään yhdessä arvioimaan ja kartoittamaan tilannetta sekä käynnistämään jatkopolkuja.

Sosiaalisen kuntoutuksen tiimissä Espoon aikuissosiaalityössä työskentelee kuusi sosiaalisen kuntoutuksen sosiaaliohjaajaa, johtava sosiaalityöntekijä, ryhmätoimintojen koordinaattori ja kokemusasiantuntija.

Sosiaalisen kuntoutuksen palveluihin kuuluvat mm. yksilötyö ja ryhmätoiminta (Kipinä-ryhmät), Kipinäpuutarha Kauklahdessa, Kipinä-palvelukahvila, Fattaluuta-toiminta, Kaiku-kortit ja tapahtumat, sosiaalisen kuntoutuksen palvelut maahanmuuttajien osaamiskeskuksessa sekä suurimmilla terveysasemilla tehtävä sosiaaliohjaus.

Vantaa

Sosiaalista kuntoutusta järjestetään Vantaalla sekä ryhmämuotoisena että kotiin vietävänä palveluna. Lähetteen sosiaalisen kuntoutuksen saamiseksi tekee omatyöntekijä. Sosiaalista kuntoutusta järjestetään omana toimintana (mielenterveyskuntoutujien sosiaaliohjaus, ennaltaehkäisevä asumisen sosiaaliohjaus, Steppi -ohjaus) ja merkittävä osa palveluista ostetaan palveluntuottajilta, jotka kilpailutettu. Nämä järjestävät päivä- ja työtoimintaa.

Turku

Aikuissosiaalityön yksikössä on kaksi ohjaajaa, jotka järjestävät sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa kaikille sitä tarvitseville sosiaalityön asiakkaille. Ryhmiä järjestetään eri kohderyhmille, esim. päihdekuntoutujat, työelämään tähyilevät, nuoret. Ryhmien kesto vaihtelee, tapaamisia on kerran viikossa. Päihdekuntoutujien ryhmässä on käytetty kokemusasiantuntijaa.

Tampere

Sosiaalista kuntoutusta järjestetään Tampereella niille, jotka eivät ole opiskelu- tai työkykyisiä. Asiakkaiden tulona on pääsääntöisesti sairauspäiväraha, kuntoutustuki, työkyvyttömyyseläke tai toimeentulotuki. Sosiaalista kuntoutusta järjestetään myös niille työttömyysetuutta saaville, joiden ei arvioida kykenevän terveydentilan tai elämänhallinnan haasteiden vuoksi osallistumaan työllistymistä edistäviin palveluihin. Sosiaalista kuntoutusta toteuttavat kilpailutetut yhdistykset (5), joissa järjestetään päivä-, ryhmä- ja työtoimintaa. Sosiaaliseen kuntoutukseen osallistui vuonna 2019 466 asiakasta. Suurimman asiakasryhmän muodostaa mielenterveyskuntoutujat.

Lisäksi hankitaan erillisillä sopimuksilla ostopalveluina NUMA-palvelujen nuorten matalan kynnyksen työpajatoimintaa sekä järjestetään kaupungin omana toimintana ryhmäpalveluita kuten Fyrkkaa ja fiilistä -ryhmiä.

Oulu

Oulun kaupungissa sosiaalinen kuntoutus voi olla ryhmämuotoisena tapahtuvaa sosiaalista kuntoutusta tai vaihtoehtoisesti yksilökohtaista sosiaaliohjaajan antamaa tukea. Sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaan kanssa laaditaan monialainen palvelutarpeen arviointi ja samalla määritellään asiakkaalle oma työntekijä. Oulussa sosiaalinen kuntoutus järjestetään pääosin kuntouttavana työtoimintana omien palveluiden sekä yhdistysten ja järjestöjen/hankkeiden kanssa.

Nuorille on tarjolla starttipajatyylisiä sosiaalista kuntoutumista, jossa tuetaan nuoria arjen asioiden hoitamisessa ja tulevaisuuden suunnittelussa. Ryhmämuotoisten palveluiden lisäksi on asiakkailla mahdollisuus saada kotiin vietäviä palveluita asumisnohjauksena. Asumisnohjausta tarjotaan erityisesti vammaispalvelun sekä mielenterveys ja päihdepalvelun asiakkaille.

5 ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

5.1 Asunnottomuus ja asumispalvelut

Asunnottomuus on erityisesti suurten kaupunkien ongelma. Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa oli 3 290 yksin elävää asunnotonta, mikä on 72 prosenttia koko maan asunnottomista. Asunnottomia perheitä (sisältää perheet, joilla on alaikäisiä lapsia ja pariskunnat, joilla ei ole lapsia) oli kuutoskaupungeissa 227, mikä on 86 prosenttia koko maan asunnottomista perheistä.

Asunnottomiksi määritellään ihmiset, joilla ei ole omaa asuntoa (vuokra- tai omistusasuntoa) ja jotka elävät ulkona, porrashuoneissa, ns. ensisuojuissa; asuntoloissa tai majoitusliikkeissä; huoltokotityyppisissä asumispalveluyksiköissä, kuntouttavissa yksiköissä, sairaaloissa tai muissa laitoksissa; tai tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi. (ARA 2020)

Vuonna 2019 yli kolmannes (36,5 %) Suomen asunnottomista asui Helsingissä ja yli puolet (52 %) asui pääkaupunkiseudulla. Helsingissä oli 2,6 asunnotonta tuhatta asukasta kohden. Seuraavaksi suurin asunnottomien määrä suhteutettuna väkilukuun oli Turussa (2,2), Espoossa (1,6) ja Tampereella (1,4).

Taulukossa 6 on tarkasteltu kuutoskaupunkien asunnottomia hieman tarkemmin. Enemmistö asunnottomista on miehiä. Naisten osuus yksinelävistä asunnottomista vaihteli Oulun 11,8 prosentista Vantaan 39,0 prosenttiin. 17,7 prosenttia kuutoskaupunkien asunnottomista oli alle 25-vuotiaita. Oulussa nuorten osuus oli yli neljännes - kuutoskaupunkien suurin. Oulussa oli vain muutama maahanmuuttajataustainen asunnoton, mutta viidessä muussa kuutoskaupungissa asui yhteensä jopa 91 prosenttia koko maan maahanmuuttajataustaisista asunnottomista. Vantaan yksinelävistä asunnottomista lähes 40 prosenttia oli maahanmuuttajataustaisia.

Asunnottomien määrä Suomessa on viime vuosina ollut laskussa. Vuonna 2019 asunnottomien määrä väheni koko Suomen tasolla jo seitsemättä vuotta peräkkäin. Tätä selittää muun muassa kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukeminen ja Asunto ensin -periaatteen soveltaminen. Asunto ensin -mallin mukaan ensimmäinen tukitoimi asunnottomalle on asunnon etsiminen ja vasta tämän jälkeen ryhdytään ratkomaan muita sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia. (Ympäristöministeriö, 2019)

Kuutoskaupungeissa yksinelävien asunnottomien kokonaismäärä väheni edellisvuodesta Espoossa, Turussa ja Helsingissä ja kasvoi Tampereella, Oulussa ja Vantaalla. Nuorten asunnottomuus väheni edellisvuodesta Tampereella ja Oulua lukuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa. Maahanmuuttajataustaisten asunnottomien määrä väheni Helsingissä, Espoossa ja Turussa ja kasvoi muissa kuutoskaupungeissa.

Taulukko 6. Asunnottomat kuutoskaupungeissa 15.11.2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yksinelävät asunnottomat yhteensä (lkm)	1678	457	272	433	323	127	3290
<i>muutos v. 2018-2019 (%)</i>	-7,7	-16,5	19,3	-8,8	40,4	38,0	-2,9
<i>joista naisia (%)</i>	33,3	22,3	39,0	21,0	23,5	11,8	28,8
<i>joista miehiä (%)</i>	66,7	77,7	61,0	79,0	76,5	88,2	71,2
<i>joista pitkäaikaisasunnottomia (%)</i>	19,4	37,0	5,1	4,6	9,0	33,1	18,2
<i>joista alle 25-vuotiaita (%)</i>	15,8	18,8	10,3	22,2	22,3	27,6	17,7
<i>joista maahanmuuttajataustaisia (%)</i>	35,9	31,7	39,3	22,6	14,9	6,3	30,6
Asunnottomat perheet ja pariskunnat (lkm)	130	54	8	24	8	3	227

¹Tiedonkeruu- ja tilastointitavat vaihtelevat kunnittain eivätkä luvut ole täysin vertailukelpoisia edellisiin vuosiin.

Lähde: ARA, Asunnottomat 2019 -selvitys (2/2020)

Asunnottomuuden riskiä kasvattavat muun muassa köyhyys ja pienituloisuus tai muut taloudelliset ongelmat, työttömyys, henkilön terveyteen liittyvät tekijät, erityisesti päihde- ja mielenterveysongelmat sekä maahanmuuttotausta. Myös ihmissuhteisiin liittyvät kriisit elämässä kasvattavat riskiä asunnon menettämiseen. Lastensuojelutaustalla on huomattu myös olevan yhteys elämänhallinnan puutteisiin sekä riskiin syrjäytyä ja ajautua asunnottomuuteen. (Valtioneuvosto 2019)

Asumiseen liittyvä tuki ja neuvonta kuuluvat sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin. Tuki on järjestetty eri tavoin eri kunnissa. Asumisen tuen palveluja kuutoskaupungeissa ovat muun muassa asumisneuvonta, asunnottomien arviointi- ja sijoitustoiminta, tukiasuminen, tuettu asuminen, päihde- ja mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut, päihdehuollon asumispalvelut sekä perhehoito.

Lisäksi kaikissa kunnissa järjestetään tilapäis- ja kriisimajoitusta. Tilapäismajoitus on tarkoitettu tilapäiseksi ratkaisuksi ja tavoitteena on löytää yhteistyössä asiakkaan kanssa pysyvä asuin- tai hoitomuoto. Kriisimajoitus on sosiaalihuoltolain edellyttämä viimesijainen asumisratkaisu vakavia ongelmia aiheuttavissa akuuteissa asunnottomuustilanteissa.

Taulukkoon 7 on kerätty vuoden 2019 aikana kuutoskaupunkien tilapäismajoituksessa majoittuneiden henkilöiden lukumäärät. Majoittuneiden lukumäärät vaihtelivat Oulun 185 henkilöstä Helsingin 1 372 henkilöön.

Taulukko 7. Tilapäismajoituksessa majoittuneet kuutoskaupungeissa vuonna 2019

Tilapäismajoituksessa majoittuneet vuonna 2019	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kaikki yhteensä	1 372	327	260	325	304	185	2 588

5.2 Asumisen menot ja kustannukset

Taulukkoon 8 on koottu kuutoskaupunkien vuokravakuuspäätösten lukumäärät vuonna 2019. Lisäksi kuutoskaupungit ovat kuvanneet sitä, miten kunnissa paikataan Kelan myöntämättömiä vuokravakuuksia.

Taulukko 8. Vuokravakuudet kuutoskaupungeissa (päätösmäärät)

Vuokravakuuspäätökset	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Päätökset yhteensä	2 413	2 516	..	524	173	482
Myönteiset päätökset	2 413	1 412	..	524	173	482
Kielteiset päätökset	..	1 104

.. Tietoa ei ole saatavissa.

Helsinki

Vuokravakuudet ovat pääsääntöisesti Kelan perustoimeentulotuella katettavia menoja. Helsingissä sosiaalialan ammattilainen voi kuitenkin tapauskohtaista harkintaa käyttäen myöntää täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea vuokravakuuksiin, mikäli siihen on erityiset perusteet. Perusteita ei ole tarkemmin määritelty Helsingin ohjeistuksissa. Vuokravakuuksiin myönnettävä toimeentulotuki myönnetään lähtökohtaisesti maksusitoumuksena. Helsingissä myönnettyjen vuokravakuuksien määrä on noussut vuosittain. Vielä vuonna 2017 vuokravakuuksiin myönnettävien maksusitoumusten määrä oli 205 kappaletta ja myönnetty summa yhteensä 266 628,71

euroa. Vuonna 2019 maksusitoumuksia myönnettiin kuitenkin jo 345 kappaletta ja myönnetty summa oli yhteensä 432 364,41 euroa.

Espoo

Vuokravakuuksien käsitteleminen kuuluu pääsääntöisesti Kelalle. Espoossa kuitenkin myönnetään vuokravakuuksia erityisin taloudellisin tai sosiaalisin perustein täydentävällä tai ehkäisevällä toimeentulotuella, mikäli asiakkaan kokonaistilanne näin edellyttää sosiaalialan ammattilaisen tekemän yksilöllisen arvioinnin ja harkinnan perusteella.

Vantaa

Vuokravakuudet hoidetaan lähtökohtaisesti Kelassa, koska kyse perustoimeentulotuen 7 b § mukaisista menoista. Tapauskohtaista harkintaa käyttäen näihin on voitu erityisistä ja perustelluista syistä myöntää myös täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea. Apotti -asiakastietojärjestelmästä ei tässä vaiheessa ole saatavilla lukuja määristä tai euroista, mitä näitä on myönnetty.

Turku

Lähtökohtaisesti asuntoon muuttoon liittyvät menot, mukaan lukien vuokravakuudet, ovat perustoimeentulotuen 7 b §:n mukaisia muita perusmenoja, jotka otetaan tarpeellisen suuruisina huomioon. Lähtökohta on, että muuton tulee olla välttämätön ja uuden asunnon olla toimeentulotuen näkökulmasta kohtuuhintainen. Kela voi harkintansa perusteella poiketa asettamastaan kohtuuhintaisesta vuokrasta esim. hakijan sairauden asettamien rajoitusten perusteella ja huomioida hakijalle suuremmat asumismenot kuin on asumismenonormeihinsa määrittänyt.

Kunnat myöntävät edelleen jonkin verran vuokravakuuksia tilanteissa, jossa Kela on arvioinut, että perusteet muutolle eivät täyty tai uuden asunnon vuokra ylittää Kelan asettaman vuokranormin. Kunta voi tällöin yksilökohtaisen harkintansa mukaan myöntää vuokravakuuden täydentävänä tai ehkäisevänä toimeentulotukena.

Tampere

Vuokravakuusasian selvittäminen alkaa joko Kelan yhteydenotosta, ilmoituksesta, kuntaan siirretystä toimeentulotukihakemuksesta tai asiakkaan omasta yhteydenotosta. Vakuusasiaa selvitetään Kelan perustoimeentulotukipäätöksestä ja mikäli näyttää, että tilanne on asiakkaan kannalta kohtuuton, pyritään aina ensi sijassa vaikuttamaan Kelan tekemään päätökseen. Toisinaan kuitenkin on niin, että asiakkaan tilanne voi olla hyvinkin kiireellinen, eikä Kela pysty reagoimaan riittävän nopeasti ilman, että asiakkaan tai perheen kokonaistilanne vaarantuisi esimerkiksi asunnottomuuden myötä, jolloin vuokravakuus on pakko myöntää Tampereelta suoraan ilman Kelan kanssa neuvottelua, koska neuvottelutilanteisiin liittyy yleensä useamman päivän odottelua, eikä vuokravakuuksia tyypillisesti tarkisteta Kelassa kiireellisinä. Tampere myöntää vuokravakuuksia monin sosiaalisin perustein: tärkeimmät perusteet ovat asunnottomuuden uhka erityisesti lapsiperheellä, erityisen vaikeasti asutettavien henkilöiden asunnottomuus ja itsenäistyvät nuoret, joiden sosiaaliset olosuhteet lapsuuden perheessä eivät ole itsenäistyvän nuoren edun mukaisia, jolloin vakuuden myöntäminen liittyy sosiaalityön suunnitelmaan. Joissakin tapauksissa Kela on hylännyt vuokravakuuden asumismenojen ylittäessä Kelassa katsottavat kohtuulliset asumismenot, mutta vuokravakuus myönnetään kunnasta, kun asumismenojen katsotaan asiakkaan kokonaistilanne huomioiden olevan kuitenkin kohtuulliset tai perusteltavissa.

Oulu

Oulussa vuokravelkoihin on tehty 482 päätöstä. Määrästä ja päätöksistä ei kuitenkaan voida vetää johtopäätöksiä, koska päätöksentekijät ovat myöntäneet myös muilla syykoodeilla täydentävä/ehkäisevää toimeentulotukea asumismenoraisteihin (vuokra, sähkö, vesimaksut). Oulun myöntämiä vakuussitoumuksia on jouduttu 2019 lunastamaan osin vuokravelkojen takia, joista ei saada erittelyä.

Kunnan myöntämät vakuussitoumukset kertovat osaltaan asiakaskunnan vuokraveloista, koska taustalla on usein häätö maksamattomien vuokrien takia. Oulussa on vakuussitoumuksia myönnetty 191 kpl 2018 ja 265 kpl 2019. Oulussa tehtiin vakuuspäätöksiä 129 asiakkaalle 2018 ja 190 asiakkaalle 2019. Vakuuspäätöksissä vakuussitoumusten arvo euroina oli 115 192 euroa 2018 ja 159 211 euroa 2019. Luvut ovat suuntaa antavia.

5.3 Asumisneuvonta

Sanna Marinin hallitusohjelmassa (10.12.2019) linjataan, että asunnottomuus pyritään vaalikauden aikana puolittamaan ja kahdessa vaalikaudessa eli vuoteen 2027 mennessä poistamaan. Toimivaksi todetusta Asunto ensin -periaatteesta pidetään kiinni. Erityisesti huomiota kiinnitetään asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseen sekä asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn, painopistealueena ovat nuoret ja maahanmuuttajat. Asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseksi asumisneuvonnasta tehdään lakisääteistä ja osoitetaan siihen riittävät resurssit. Riittävä asumisneuvonta turvataan yhdessä kuntien kanssa ja neuvontaa on oltava tarjolla asumismuodosta riippumatta. (Valtioneuvosto 2019)

Asumisneuvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä ja ratkaista erilaisia asumiseen liittyviä ongelmia, jotka koskevat erimerkiksi vuokranmaksua ja häätöuhkia, asunnon huonoa hoitoa sekä häiriökäyttäytymistä ja asukkaiden välisiä konfliktitilanteita. Asumisneuvonnan sisältö ja toteutus tapa vaihtelevat kunnittain. Tärkein työmenetelmä on palveluohjaus esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen piiriin. Asumisneuvontaa järjestävät pääasiassa kiinteistöyhtiöt, valtakunnalliset vuokrataloyhtiöt, sosiaalitoimi ja kolmas sektori (ARA 2019).

Asumisneuvonnan palveluita käyttävät asiakkaat ovat usein pienituloisia, ylivelkaantuneita, sosiaalisista ja terveydellisistä ongelmista kärsiviä nuoria, lapsiperheitä, työikäisiä ja vanhuksia. Heillä saattaa olla taustallaan syvempiä elämänhallinnan ongelmia, jotka voivat pahimmillaan johtaa asunnottomuuteen.

Taulukossa 9 on kuvattu kunnan asumisneuvojien lukumäärät kuutoskaupungeissa vuonna 2019. Lukumäärät vaihtelevat Turun 4 asumisneuvojasta Helsingin 17 asumisneuvojaan. Oulun kaupungissa asumisneuvonta on integroitu muuhun alueelliseen sosiaalityöhön ja sosiaaliohjaukseen.

Taulukko 9. Asumisneuvojien (henkilöt, joiden palkkaukseen kunta osallistuu) lukumäärät kuutoskaupungeissa vuonna 2019

Asumisneuvojat vuonna 2019	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Asumisneuvojien ¹ lukumäärä	17	8	4	4	4	0

¹ Henkilöt, joiden palkkaukseen kunta osallistuu.

Helsinki

Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan asumisneuvonta on asunnottomuutta ennaltaehkäisevää, rakenteellista asumissosiaalista työtä. Toiminta perustuu asiakaskohtaisiin ja alueellisiin yhteistyörakenteisiin sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten, Helsingin kaupungin ja muiden alueen toimijoiden sekä kolmannen sektorin kanssa. Asumisneuvonta on kehittänyt matalan kynnyksen moniammatillista sosiaalityötä vastaamaan erityisesti Helsingin asumiseen liittyviin ilmiöihin. Työryhmän vakituisina työntekijöinä ovat johtava sosiaaliohjaaja, 16 asumisneuvojaa, asumiskoordinaattori ja asumiskummityöntekijä. Työryhmän käytössä on yhden psykiatrisen sairaanhoitajan ja yhden talous- ja velkaneuvojan työpanos (ARA Asta määräaikainen hanke yhdessä sosiaalisen luototuksen kanssa). Asumisneuvojat työskentelevät pääosin sekä Heka-Oy:n toimitiloissa että aikuissosiaalityön palvelupisteissä. Palvelu on monikanavaista: chat ja nettisivustopalvelut sekä pop-up-asumisneuvontaa esimerkiksi Kelan toimipisteissä. Asumisneuvonta tekee käytäntötutkimusta ja sosiaalista raportointia tiedolla johtamisen tueksi ja kehittää työn vaikuttavuutta lean-prosessijohtamisella.

Espoo

Espoon aikuissosiaalityössä työskentelee 3 asumisneuvojaa, joista 2 asumisneuvojaa yli 30-vuotiaiden asiakkaiden parissa ja 1 asumisneuvoja alle 30-vuotiaiden parissa. Asumisneuvojiin saa yhteyden takaisinsoittopalvelun kautta arkisin kello 8–14. Espoon asunnoilla puolestaan työskentelee 5 asumisneuvojaa, ja he palvelevat Espoon asuntojen vuokra-asiakkaita.

Espoon aikuissosiaalityön asumisneuvonnan asiakkaana voi olla kuka tahansa espoolainen, myös vuokranantajat ja omaiset. Asumisneuvonnasta saa apua asumiseen liittyvissä ongelmatilanteissa. Asumisen ongelmia on tärkeää lähteä hoitamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Asumisneuvoja voi auttaa muun muassa vuokranmaksuvaikeuksissa, häätöuhkatilanteissa, asumiseen liittyvien tukien ja etuuksien hakemisessa, asuntohakemuksen täyttämässä ja muissa asumiseen liittyvissä haasteissa.

Asumisneuvonta on yleensä lyhytkestoista matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa. Asumisneuvonnan päätavoitteena on turvata asuminen kaikissa tilanteissa. Asumisneuvonnalla pyritään estämään vuokravelan syntyminen ja ehkäisemään häätöjä. Asumisneuvojat selvittävät asumisen tilannetta kokonaisvaltaisesti. Asiakkaan tilannetta kartoitetaan ja selvitetään mahdollisuutta vuokranmaksusuunnitelman tekemiseen, ja asiakkaalle annetaan tietoa tilanteeseen sopivista muista palveluista ja tukimuodoista, jos asiakkaalla on muitakin kuin asumiseen liittyviä ongelmia. Tarvittaessa asiakasta perehdytetään myös asumiseen, kun asunto on saatu asunnottomuuden jälkeen.

Asumisneuvojien yhteistyöverkoston kuuluvat muun muassa vuokrataloyhtiöt, isännöitsijät, sosiaali- ja terveystoimi, järjestöt, seurakunta, asumispalvelut, Kela ja Ulosottovirasto.

Vantaa

Vantaalla asumisneuvonta järjestetään asumisen palveluissa tai vuokranantajan toimesta. Asumisneuvontaa saa myös ilman sosiaalihuollon asiakkuutta. Jos asiakas ei saa asuntoa vapailta vuokramarkkinoilta luottohäiriömerkintöjen tai vuokravelkojen vuoksi, hän voi tehdä määräai-

kaisen vuokrasopimuksen vuokranantajalle asuntoon, joiden asukasvalinta tehdään sosiaalipalveluissa. Tämä mahdollisuus on vähentänyt merkittävästi asunnottomuutta Vantaalla. Asuntoja on kuitenkin rajallinen määrä ja vaihtuvuus hidasta.

Pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi on käytössä Osmankäämintien asumisyksikkö, jossa on 52 asuntoa itsenäistä asumista varten. Sinne voi saada pysyvän vuokrasopimuksen. Näätäkuujan asumisyksikössä puolestaan on 31 asuntoa, asuminen on määräaikaista ja asukkaiksi valitaan asunnottomuusuhan alaisia henkilöitä. Näiden lisäksi käytössä on noin 80 asuntoa, pääosin yksioita, kaksioita tai kolmioita eri puolilla Vantaata. Näihin järjestetään pääosin kevyttä kotiin vietävää tukea. Apotti -asiakastietojärjestelmä ei mahdollista luotettavien lukujen saamista näiden ostopalvelujen käytöstä. Tuettuun asumiseen ohjataan asiakkaita kaikista aikuisten ja perheiden sosiaalityön palveluista.

Asumisen palveluissa on huomioitu sekä päihkeitä käyttävät (asunto ensin – periaate) että päihteen asuminen. Yleisenä painotuksena on kotona asumista turvaava, kuntouttava työote.

Turku

Turun kaupungilla on tällä hetkellä yksi asumisneuvoja. Palvelusta on sopimus vuoden 2020 loppuun saakka. Suunnitelmassa on, että asumisneuvojan palveluita jatketaan myös tämän jälkeen. Lisäksi asumiseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta saa Turun kaupungin Hyvinvointitoimialan Sosiaalityön alkupalvelut- yksiköstä. Sosiaalityön alkupalvelut-yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin asumisneuvojan lisäksi TVT Asunnot Oy:n asumisneuvojien ja Akseli Kiinteistöpalvelut Oy:n asumisneuvojan kanssa.

Turun kaupungilla on tarjolla tilapäistä majoitusta akuutisti asunnottomille turkulaisille. Lisäksi Turussa on tarjolla monenlaisia tuetun asumisen palveluita. Turun kaupungin asunnottomat saavat tarvittaessa sosiaalityön palveluja.

Tampere

Tampereella on tällä hetkellä useanlaista asumisneuvontaa. Tampereen vuokratulosäätiön ja Tampereen vuokra-asuntojen asukkaille asumisneuvontaa tarjoavat yksi sosiaalityöntekijä ja yksi sosiaaliohjaaja. Sosiaalipalvelujen neuvonnan alainen yleinen asumisneuvoja ei ole sidoksissa vuokranantajiin tai ikäryhmiin. Alle 30-vuotiaille järjestettiin omaa asumisneuvontaa vuoden 2019 loppuun saakka yhden sosiaalityöntekijän toimesta, mutta tähän ei saatu enää jatkorahoitusta. Lisäksi Asta-hanke tarjoaa talousohjausta ja -neuvontaa asumisen turvaamiseksi vuokralla asuville, joiden vuokravelka on uusiutunut. Hanke on kohdennettu sekä yksityisissä ja ARA-vuokra-asunnoissa asuvien, taloudenhallinnan ongelmista kärsivien asukkaiden tueksi. Hankkeen tiimoilta on järjestetty yksilötyöskentelyä, ryhmätoimintaa vuokravelkaantuneille, jalkautuvaa talousohjausta sekä kehitetty materiaalipankki henkilöstölle talouden puheeksi oton ja ohjauksen tueksi. Tampereen kaupungin sosiaalipalvelujen neuvonta auttaa puhelimitse ja palvelupisteessä myös asumisen haasteissa. Mikäli asiakkaalla on aikuissosiaalityössä omatyöntekijä, saa asiakas häneltä apua ja tukea asumiseen liittyvissä asioissa.

Oulu

Asumisneuvontaa toteutetaan Oulussa alueellisesti hyvinvointikeskuksissa sosiaalipalveluissa. Asumisneuvonta on kaikille kuntalaisille tarkoitettua matalan kynnyksen palvelua asumisen erilaisissa pulmatilanteissa. Asumisneuvontatyön ohella asiakas saa tarvittaessa myös muut palve-

lutarpeenarvion mukaiset palvelut. Hyvinvointikeskuksissa on nimetty yhdyshenkilöt, jotka vastaavat asumisneuvonnan sähköpostiin sekä ottavat vastaan asumisneuvonnan puheluita omiin virkapuhelimiinsa ja ohjaavat asiat tarvittaessa eteenpäin sosiaalityöhön eri alueille.

Oulussa hyvinvointipalveluiden yhdyshenkilöt tekevät asumisneuvonnan yhteiskehittämistä yhdessä eri asiantuntijoiden kanssa mukaan lukien viranomaistahot, kolmas sektori, erilaiset hankkeet, vapaaehtoistoimijat ja vuokra-asunto tarjoajat.

6 TALOUSSOSIAALITYÖ JA TOIMEENTULOTUKI

6.1 Taloussosiaalityö

Monet kuntalaiset tarvitsevat talouteen liittyvää sosiaalityön tukea. Pelkästään täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen ei ole riittävä keino auttaa asiakkaita hankalista taloustilanteista eteenpäin. Sosiaalityössä on syntynyt tarve kehittää uusia menetelmiä käsitellä talousasioita asiakkaiden kanssa ja hahmottaa taloudelliseen toimintakykyyn liittyvää kokonaisuutta eli vahvistaa taloussosiaalityön osaamista.

Taloussosiaalityö oli yksi valtakunnallisen ESR-rahoitteen PRO SOS -hankkeen (v. 2016-2019) kärkiteemoista (www.prosos.fi). PRO SOS -hanke kokosi taloussosiaalityön materiaalipankin, joka sisältää tietoa, työkaluja, oppaita, toimijoita ja verkostoja taloussosiaalityön toteuttamisen tueksi. Lisäksi hankkeessa tuotettiin Avauksia taloussosiaalityöstä -julkaisu (Karjalainen et al, 2019).

Taloussosiaalityö on talouteen ja toimeentuloon liittyvä sosiaalityön työorientaatio, jonka tavoitteena on asiakkaan taloudellisen toimintakykyisyyden vahvistaminen. Katri Viitasalo (2019) on jaotellut taloudellista toimintakykyä vahvistavan tuen asianajotyöksi, erilaisia työmenetelmiä hyödyntäväksi työksi ja kohtaamiseksi sosiaalityössä.

Sosiaalityössä voidaan pyrkiä vaikuttamaan epäkohtiin ja puhua asiakkaiden puolesta esim. muiden viranomaisten suuntaan. Osallistamalla palvelujärjestelmän kehittämiseen ja epäkohtien korjaamiseen voidaan tehdä tärkeää vaikuttamistyötä. Tätä tehdään kuutoskaupungeissa esimerkiksi kehittämällä yhteistyötä Kelan kanssa ja nostamalla esiin etuuksien myöntämiseen ja asiakaspalveluun liittyviä ongelmakohtia ja epäselviä työnjakokysymyksiä.

Taloussosiaalityön työmenetelmällistä osaamista on vahvistettu mm. pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskuksen (Socca) pitämässä oppimisverkostotapaamisissa. Oppimisverkostotapaamiset ovat liittyneet teemakauteen Metropolialueen köyhyys ja sosiaalityö. Mukana oppimisverkostojen järjestämisessä ovat olleet pääkaupunkiseudun kuntien ja yliopiston lisäksi monet järjestötoimijat, jotka ovat kehittäneet hyviä taloussosiaalityöhön sopivia menetelmiä.

Jokainen sosiaalityön kohtaaminen voi vahvistaa asiakkaan taloudellista toimintakykyä. Kohtaamisessa ymmärrys asiakkaan tilanteesta syvenee. Asiakkaiden tilannetta ei siis useinkaan edistä se, että he asioivat kirjallisesti. Tarvitaan aitoa kohtaamista ja pysähtymistä miettimään, millä keinoin tilanteesta päästään eteenpäin.

Seuraavaksi on kuvattu Tampereen esimerkein, minkälaista toimintaa taloussosiaalityön kokonaisuus kunnassa voi sisältää:

Tampereen aikuissosiaalityössä taloussosiaalityötä tehdään moninaisin tavoin. Taloussosiaalityötä tehdään sekä yksilö- että ryhmämuotoisella työskentelyotteella. Yksilötyönä eri menetelmin hahmotellaan yhdessä asiakkaan kanssa konkreettisesti taloudenhallintaa ja jäsennellään, millaisia ilmiöitä talouteen liittyvien haasteiden taustalla mahdollisesti on. Taloussosiaalityötä tehdään myös erilaisten ryhmien ja yhteisöjen kanssa. Tampere on vakiinnuttanut 18–29-vuotiaille suunnatun Fyrkkaa ja fiilistä -talouden ja elämänhallinnan ryhmän. Ryhmää on järjestetty vuodesta 2015 lähtien yhdessä talous- ja velkaneuvonnan kanssa. Syksystä 2019 lähtien yhteistyökumppanina on ollut myös oikeusministeriö. Poikkeustilan aikana ryhmästä on kehitelty myös etäyhteyk-

sien kautta toimiva ryhmä ja kehitetään ryhmästä erilaisia verkkoversioita. Osallistavan sosiaaliturvan kokeilun ja Asta-hankkeen myötä talouskiertueita ja talousneuvolan palveluita on alettu tarjota myös muille ikäryhmille. Asta-hanke tarjoaa talousohjausta ja -neuvontaa asumisen turvaamiseksi vuokralla asuville, joiden vuokratulot on uusiutunut. Hanke on kohdennettu sekä yksityisissä ja ARA-vuokra-asunnoissa asuvien, taloudenhallinnan ongelmista kärsivien asukkaiden tueksi. Hankkeen tiimoilta on järjestetty yksilötyöskentelyä, ryhmätoimintaa vuokratulokautu-neille, jalkautuvaa talousohjausta sekä kehitetty materiaalipankki henkilöstölle talouden puheeksi oton ja ohjauksen tueksi.

Pirkanmaalla on oma taloussosiaalityön verkosto, jossa on mahdollisuus konsultoida muita, jakaa hyviä menetelmiä, käytäntöjä ja materiaaleja ja on pohdittu taloussosiaalityön käsitettä ja sen merkityksiä. Erityisen antoisaa on, että verkostossa on mukana YTT Katri Viitasalo, jonka vuonna 2018 tarkastettu väitöskirja käsittelee taloussosiaalityötä. Myös muut toimijat kuten oppilaitokset ja jopa pankit ovat lähteneet taloussosiaalityön laajentamisen kehittämiseen mukaan: esimerkiksi Tampere Juniori on koonnut verkoston eri toimijoista. Tätä nimitetään 'talouskouluksi', ja sitä suunnitellaan tulevaisuudessa toteutettavaksi laajalla verkostolla koululaisille ja nuorille.

6.2 Asiakkaan varojen välitys sosiaalityön palveluna

Asiakkaan varojen välitys (välitystilipalvelut) on sosiaalitoimen palvelu, jossa henkilö antaa omat raha-asiansa sosiaalitoimen hoidettavaksi tilanteessa, jossa hänellä on vaikeuksia hallita rahankäyttöään. Välitystilille maksetaan asiakkaan saamia etuuksia ja muita tuloja, joista sosiaalitoimi maksaa asiakkaan puolesta esimerkiksi vuokran ja muita elämisen kannalta välttämättömiä menoja.

Välitystili on sosiaalityön väline mm. turvaa asumista, elantoa, terveydenhuoltoa, velkojen hoitamista ja/tai ehkäisee lisävelkaantumista. Kaikilla välitystiliasiakkailta on tehty ja tehdään sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma, mihin kuuluu myös edunvalvonnan tarpeen arviointi. He ovat erityisen tuen tarpeen asiakkaita.

Sosiaalityöntekijä tekee välitystilin aloittamisesta ja lopettamisesta palvelupäätökset. Perustoimeentulotuen siirto Kelalle ei ole muuttanut/vähentänyt toimistotyön osuutta välitystiliasiakkuuksissa: välitystiliasiakkaista suurin osa on eläkeläisiä, ei oikeutta perustoimeentulotukeen.

Välitystilin toimeenpanotyö vaatii paljon sihteerityötä. Sosiaalityössä tavoitteena on asiakkaan oman talouden hallinnan toimivuus. Tavoitteena on se, että välitystilipalvelu myös päättyy jossain vaiheessa ja asiakas pystyy myöhemmin itsenäisesti hoitamaan omaa talouttaan.

Välitystilitoiminnassa on havaittavissa monenlaisia haasteita kuutoskaupungeissa. Välitystililit ovat usein pitkäikäisiä, koska asiakkaita ei ole välttämättä pystytty tukemaan tarpeeksi omatoimisuuden lisäämisessä tai asiakkaan toimintakyky on pysyvästi heikentynyt. Esimerkiksi Helsingissä osa välitystileistä on aloitettu 1990-luvulla. Välitystiliasiakkailta on lisäksi usein mielenterveys- ja päihdeongelmia, mutta myös muunlaisia haasteita, jotka vaikuttavat toimintakykyyn. Suuri osa välitystiliasiakkaista on yli 60-vuotiaita, mikä tuo omat haasteensa välitystiliasiakkaiden kanssa työskentelyyn ja asettaa tarpeita myös geriatriselle osaamiselle. Välitystiliasiakkaissa on lisäksi paljon henkilöitä, joille on haettu tai ollaan hakemassa edunvalvontaa. Edunvalvonnan saaminen on kuitenkin koettu kuutoskaupungeissa haastavaksi ja myös lääkärin lausunnon saaminen edunvalvonnan hakemista varten on tuottanut ongelmia.

Helsingissä on ryhdytty toimenpiteisiin välitystilitoiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi perustamalla välitystili-työryhmä vuonna 2019. Työryhmä on käyttänyt työskentelyn tukena

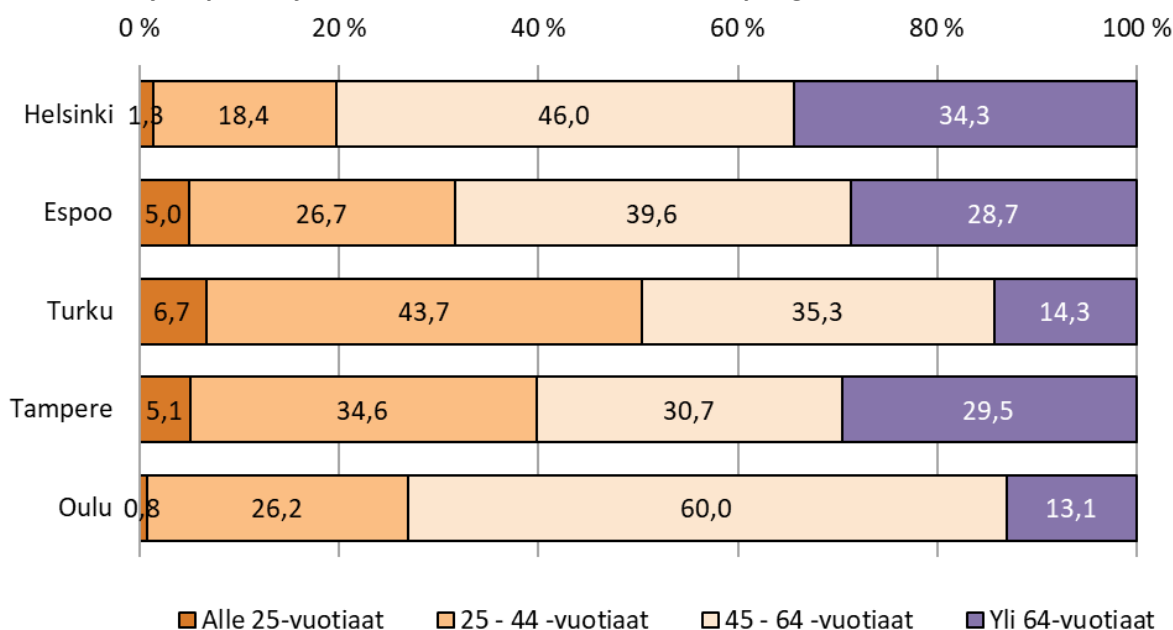
vuonna 2018 laadittua Helsingin sisäistä välitystiliselvitystä. Työryhmän tavoitteena on vähentää välitystilien määrää ja tukea asiakkaita raha-asioiden omatoimisessa hoitamisessa ja talouden hallinnassa. Lisäksi tavoitteena on tehostaa välitystilitoiminnan palveluprosessia tarkentamalla etuuksien välitystä koskevia ohjeistuksia ja toimintakäytäntöjä, kouluttamalla henkilöstöä ja kehittämällä työnjakoa. Helsingissä on koulutettu syksyllä 2019 noin 20 välitystili-muutosagenttia, jotka toimivat työyhteisöissä asiantuntijoina välitystiliasioissa ja tukevat toiminnan muutoksessa.

Kuutoskaupungeissa oli yhteensä 2 625 välitystilipalvelujen asiakasta vuonna 2019. Välitystilipalvelujen asiakasmäärä vaihteli Espoon 101 asiakkaasta Helsingin 1 188 asiakkaaseen. Suurin osuus asiakkaista oli Turussa (43,7 %) ja Tampereella (34,6 %) 25-44-vuotiaita ja Oulussa (60,0 %), Helsingissä (46,0 %) ja Espoossa (39,6 %) 45-64-vuotiaita.

Taulukko 10. Välitystilipalvelujen asiakkaat kuutoskaupungeissa vuonna 2019

Välitystilipalvelujen asiakkaat	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kaikki yhteensä	1 188	101	114	119	973	130	2 625

Kuvio 4. Välitystilipalvelujen asiakkaat iän mukaan kuutoskaupungeissa vuonna 2019¹

¹ Ikäjakamatietoa ei ole saatavissa Vantaalta.

6.3 Sosiaalinen luototus

Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa, jonka tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Kunta voi itse päättää, järjestääkö sosiaalista luototusta ja missä laajuudessa. Sosiaalinen luotto voidaan myöntää perustellusta syystä henkilölle, jolla ei vähävaraisuutensa vuoksi ole muuta mahdollisuutta saada kohtuuehtoista luottoa, mutta joka on kuitenkin kykenevä suoriutumaan luoton takaisinmaksusta (Laki sosiaalisesta luototuksesta 1133/2002 1-4 §).

Sosiaalisten luototuksen palvelujen kysyntä kertoo järjestelmän tarpeellisuudesta. Yhteiskunnassamme on suuri joukko ihmisiä, joiden ongelmia ei pystytä ratkaisemaan perinteisen sosiaalityön

tai velkajärjestelyn avulla tai joiden mahdollisuudet saada luottoa tavanomaisilta luottomarkkinoilta ovat heikot.

Perusteltuja syitä sosiaalisen luoton myöntämiselle ovat esimerkiksi talouden hallintaan saattaminen, velkakierteen katkaiseminen, kodin hankinnat, asumisen turvaaminen, taloudellinen tuki sosiaalisessa kriisissä tai muu hakijan itsenäiseen selviytymiseen vaikuttava asia kuten ulosotto, maksuhäiriömerkintä tai vakuuksien puuttuminen.

Sosiaalisen luototuksen työntekijän näkökulman tulee olla laaja-alainen asiakkaan ei vain taloudellisen tilanteen vaan myös muun elämäntilanteen kartoittamisessa. Tärkeä osa työtä on asiakkaan motivointi ja kannustaminen, jotta asiakas jatkossa pystyisi huolehtimaan itsenäisesti ja suunnitelmallisesti talouden hoidosta. Tavoitteena on asiakkaan talouden hallinnan pysyvä muutos. Sosiaalisen luototuksen tehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää työntekijältä sosiaalihuollon asiantuntemusta sekä rahoitusalan osaamista.

Sosiaalinen luototus on talouden hallinnan ennaltaehkäisevää työtä ja siihen liittyy vahvasti talousneuvonta. Sosiaalisen luoton myöntämisellä on mahdollista saada talous tasapainoon kevyemmällä järjestelyllä kuin mitä valtion talous- ja velkaneuvonnassa. Sosiaalisen luototuksen ja aikuissosiaalityön yhteistyö voi auttaa asiakasta myös talouden hallintaan, vaikka asiakas ei olisi-kaan oikeutettu sosiaaliseen luottoon.

Talous- ja velkaneuvonnan siirryttyä valtion vastuulle, asiointi voi tapahtua myös oman kunnan ulkopuolella. Lisäksi talous- ja velkaneuvonnan palvelut toteutetaan pitkälti sähköisesti.

Sosiaalisen luoton hakemuksia tehtiin vuonna 2019 Helsingissä 418 kpl, Espoossa 155 kpl, Vantaalla 87 kpl, Oulussa 83 kpl, Turussa 58 kpl ja Tampereella 11 kpl. Myönnettävän luoton enimmäismäärä vaihteli kuutoskaupungeissa 10 000 eurosta 15 000 euroon ja maksimilaina-aika viidestä seitsemään vuoteen.

Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa myönnettiin sosiaalisia luottoja yhteensä Oulun 4 167 eurosta Helsingin lähes 1,7 miljoonaan euroon. Kuutoskaupunkien luottokantojen saldot 31.12.2019 vaihtelivat Tampereen 214 000 eurosta Oulun 1,1 miljoonaan ja Helsingin 5,1 miljoonaan euroon.

Taulukko 11. Sosiaalinen luototus kuutoskaupungeissa vuonna 2019

SOSIAALINEN LUOTOTUS VUONNA 2019	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
Vuoden 2019 budjetti/määräraha						
yhteensä, €	1 800 000	400 000	..	400 000	500 000	300 000
Myönnettävän luoton suuruus (€)						
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu
vähintään, €	500	500	200	200	0	..
enintään, €	15 000	10 000	10 000	15 000	10 000	15 000
Maksimi laina-aika						
yhteensä, vuotta	7	5	5	5	5	7
Saapuneet hakemukset						
yhteensä, kpl	418	155	87	58	11	83
Myönnetyt luotot						
yhteensä, kpl	185	44	40	30	10	1
yhteensä, €	1 675 500	267 818	253 542	265 289	76 469	4 167
Luottokanta						
Luottokanta 31.12.2019 (kpl)	851	134	193	30	46	0
Luottokanta 31.12.2019 (saldot, €)	5 110 578	464 470	434 211	260 237	213 985	1 145 093
Kokonaan maksetut luotot						
yhteensä, kpl	106	44	58	0	4	28
Irtisanotut luotot						
yhteensä, kpl	68	18	4	0	0	25
yhteensä, €	294 795	73 960	18 429	0	0	127 352

6.4 Toimeentulotuki

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön tai perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuki jakautuu perustoimeentulotukeen, jota on vuoden 2017 alusta alkaen myöntänyt Kela, sekä täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen, joita myöntää kunta.

Toimeentulotukea haetaan pääsääntöisesti Kelalta. Kela siirtää hakemuksen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta kuntaan hakijan pyynnöstä, mikäli hakemuksessa on esitetty kuluja, joita ei kateta perustoimeentulotuella. Jos toimeentulotuen tarve koskee ainoastaan täydentävää tai ehkäisevää tukea, sitä haetaan suoraan kunnasta siinä tapauksessa, että perustoimeentulotuki on jo käsitelty Kelassa (1412/1997 § 14, 14d). Valtio korvaa perustoimeentulotuesta aiheutuneista kustannuksista puolet. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kunnat rahoittavat itse.

Vuodesta 2017 lähtien Kuusikko-raportin tiedot toimeentulotukea saaneista kotitalouksista ja henkilöistä on kerätty erikseen kunnista ja Kelasta. Toimeentulotuen saajia ei voida enää tarkastella yhtenä kokonaisuutena henkilötunnus-kertaalleen tietoina, sillä vuodesta 2017 eteenpäin samalle kotitaloudelle on voitu vuoden aikana myöntää sekä perustoimeentulotukea Kelalta että täydentävää ja/tai ehkäisevää toimeentulotukea kunnalta. Myöskään pidemmän aikavälin aikasarjavertailuja ei ole mahdollista tehdä samaisesta syystä. Toimeentulotuen kustannuksia on kuitenkin mahdollisuus tarkastella edelleen kokonaisuutena, kuten tässä raportissa onkin tehty.

Seuraavassa on lyhyt yhteenveto toimeentulotuista lajeittain sekä tuensaajista. Tarkempia tietoja toimeentulotuen saajista ja kustannuksista löytyy raportin liitteistä 5-11.

6.4.1 Perustoimeentulotuki

Perustoimeentulotuella on tarkoitus kattaa pääosin jatkuvaluonteiset välttämättömät elinkustannukset (muun muassa ravinto- ja vaatemenot, henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot, paikallisliikenteen käyttö, puhelimen ja tietoliikenteen käyttö) ja kohtuulliset asumiseen, sähkön ja terveydenhuoltoon liittyvät menot, välttämättömät muuttokustannukset sekä lasten varhaiskasvatusmenot.

Kelan myöntämää perustoimeentulotukea sai kuutoskaupungeissa vuonna 2019 yhteensä 118 701 kotitaloutta, mikä on 2,1 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Näissä kotitalouksissa asui yhteensä 175 169 henkilöä. (Taulukko 12, liitteet 6 ja 7)

Liitteestä 9 löytyy perustoimeentulotukea saaneiden kotitalouksien tulottomuusluokitus. Tulottomien osuus perustoimeentulotuen saajista on suuri ja nämä tuensaajat ovat pääasiassa aikuis-sosiaalityön asiakkaita.

Taulukko 12. Vuonna 2019 perustoimeentulotukea saaneet kotitaloudet ja henkilöt¹

	Kotitalouksia yhteensä	Muutos (%) vuodesta 2018	Henkilöitä yhteensä	Muutos (%) vuodesta 2018
Helsinki	44 341	-4,8	65 293	-4,1
Espoo	14 919	-1,4	24 191	-1,0
Vantaa	16 842	-1,3	26 697	-1,3
Turku	12 758	0,5	18 202	-0,2
Tampere	18 634	0,1	25 501	0,4
Oulu	11 207	0,6	15 285	-0,1
Kuusikko	118 701	-2,1	175 169	-1,9

¹Luvut ovat ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia.

6.4.2 Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki

Täydentävän toimeentulotuen avulla voidaan ottaa huomioon hakijan erityiset tarpeet ja olosuhteet. Varsinkin eri syistä pitkään toimeentulotuen varassa elävillä on yleensä tarpeellisia elinkustannuksia, joihin toimeentulotuen perusosa on riittämätön. Myös asunnottomien kriisimajoituksesta aiheutuvat kulut sisältyvät täydentävään toimeentulotukeen. Tästä aiheutuvat kustannukset koskevat erityisesti suuria kaupunkeja.

Ehkäisevän toimeentulotuen tavoitteena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Ehkäisevä toimeentulotuki on riippumaton siitä, onko henkilö tai perhe oikeutettu toimeentulotukilain 1 §:n 1 momentin tarkoittamaan toimeentulotukeen eli ehkäisevää tukea voidaan myöntää myös tilanteissa, joissa henkilöllä tai perheellä ei toimeentulotukilaskelman perusteella ole oikeutta varsinaiseen perus- ja täydentävään toimeentulotukeen. Kaupungeilla on jonkin verran erilaisia käytäntöjä siinä, mihin tarkoituksiin myönnetään täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea.

Kunta määrittelee ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisperusteet. Sitä voidaan myöntää muun muassa tuensaajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, akuuteista kriisitilanteista selviytymiseen tai taloudellisen tilanteen heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen. Kunta myöntää kiireellisen ehkäisevän toimeentulotuen virka-ajan ulkopuolella.

Jako täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen välillä ei ole ollut kovin selkeä perustoimeentulotuen Kela-siirtoa koskevan lakimuutoksen jälkeen. Koska täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämistä ei ole tarkasti määritelty laissa, antaa se mahdollisuuden erilaisiin tulkitoihin kuntien välillä. Osa ennen täydentävänä toimeentulotukena myönnetystä tuesta on lakimuutoksen jälkeen myönnetty ehkäisevänä toimeentulotukena.

Täydentävää toimeentulotukea sai kuutoskaupungeissa vuonna 2019 yhteensä 32 228 kotitaloutta. Täydentävää toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien lukumäärä laski 3,6 prosenttia edellisvuodesta. Ehkäisevää toimeentulotukea sai kuutoskaupungeissa vuonna 2019 yhteensä 19 226 kotitaloutta, mikä on 3,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Kuutoskaupunkien (pl. Vantaa) täydentävää ja/tai ehkäisevää toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien päämiehistä 16 prosenttia oli alle 25-vuotiaita ja 29,5 prosenttia 50 vuotta täyttäneitä. Turussa oli eniten vanhempia tuensajia ja Oulussa nuorten tuensajien osuus oli suurin.

Taulukko 13. Vuonna 2019 täydentävää ja/tai ehkäisevää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet ja henkilöt (luvut ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia)¹

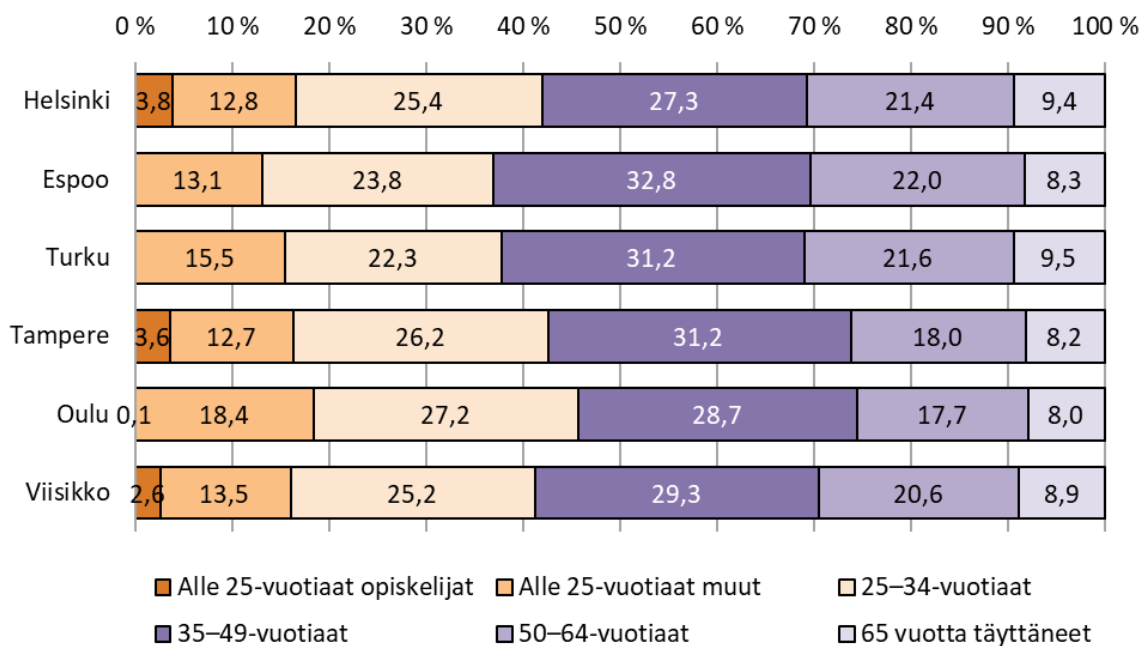
TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI				
	Kotitalouksia yhteensä	Muutos (%) vuodesta 2018	Henkilöitä yhteensä	Muutos (%) vuodesta 2018
Helsinki	13 897	-6,2	23 465	-6,5
Espoo	4 432	-4,2	9 121	-2,8
Vantaa ²	4 705	5,4
Turku	2 025	-9,5	3 618	-10,8
Tampere	4 571	-0,5	8 077	-2,1
Oulu	2 598	-4,4	4 372	-5,0
Kuusikko²	32 228	-3,6	48 653	-5,3
EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI				
	Kotitalouksia yhteensä	Muutos (%) vuodesta 2018	Henkilöitä yhteensä	Muutos (%) vuodesta 2018
Helsinki	9 082	1,3	14 138	-6,4
Espoo	3 205	13,0	5 605	11,8
Vantaa ²	2 310	6,5
Turku	1 603	2,6	2 504	-1,0
Tampere	2 500	-2,5	3 977	-5,8
Oulu	526	15,9	1 002	21,9
Kuusikko²	19 226	3,6	27 226	-1,7

¹Vantaan luvuissa ovat mukana pakolaiset, turvapaikanhakijat ja paluumuuttajat.

² Kuusikon muutos-% edellisvuoteen verrattuna toimeentulotukea saaneiden henkilöiden osalta on laskettu ilman Vantaata.

.. Tietoa ei saatavissa.

Kuvio 5. Täydentävää ja/tai ehkäisevää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet päämiehen iän mukaan vuonna 2019 (luvut ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia)¹

¹ Tietoa ei ole saatavissa Vantaalta.

7 YHTEENVETO

Aikuissosiaalityön ydin rakentuu ihmisten perustarpeista (toimeentulo ja talous, asuminen, toimintakyky ja hyvinvointi, ihmissuhteet sekä osallistuminen ja kuntoutuminen) huolehtimisesta ja arjen sujumisen tukemisesta. Erityisesti kriisiaikoina, kuten taloudellisen taantumun, laman tai epidemian aiheuttaman poikkeustilan aikana aikuissosiaalityön rooli korostuu. Aikuissosiaalityö huolehtii poikkeusoloissa mm. väestön ruokahuollosta, kriisimajoituksesta, virka-ajan päivystyksestä ja yleisestä sosiaalialan neuvonnasta.

Aikuissosiaalityön tehtävänä on konkreettisen kuin psykososiaalisen tuenkin muodossa valaa uskoa toivoa ihmisten tulevaisuuteen ja vaikeistakin elämätilanteista, kuten työttömyydestä ja taloudellisista ja sosiaalisista ongelmista selviämiseen. Erilaisissa erityistilanteissa testataan yhteiskunnan, aikuissosiaalityön ja sen rakenteiden ja ennen kaikkea ihmisten psyykinen palautumiskyky. Näihin molempiin pystytään vaikuttamaan ammattitaitoisella sosiaalityöllä ja sen johtamisella.

Aikuissosiaalityön asiakkuuteen hakeudutaan edelleen useimmiten Kelan kautta perustarpeisiin liittyviin velkoihin ja muihin taloudellisiin ongelmiin liittyen, kun ihminen ei perustoimeentulotuen saamisesta huolimatta selviydy arjen välttämättömistäkään menoista. Vuonna 2019 Kelan myöntämää perustoimeentulotukea sai kuutoskaupungeissa yhteensä 118 701 kotitaloutta, mikä on 2,1 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Tulottomien osuus perustoimeentulotuen saajista on suuri ja nämä tuensaajat ovat pääasiassa aikuissosiaalityön asiakkaita. Kunnan myöntämää täydentävää toimeentulotuen sai 32 228 kotitaloutta ja ehkäisevää toimeentulotukea 19 226 kotitaloutta.

Pelkästään toimeentulotuen myöntäminen ei kuitenkaan ole yleensä riittävä keino auttaa asiakkaita hankalista taloustilanteista eteenpäin. Sosiaalityössä onkin syntynyt tarve kehittää taloussosiaalityön osaamista asiakkaiden taloudellisen toimintakykyisyyden vahvistamiseksi. Taloussosiaalityössä yhdistyvät asianajotyö, erilaiset työmenetelmät ja asiakkaiden kohtaaminen. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisen ja taloussosiaalityön ohella aikuissosiaalityö tarjoaa myös asiakkaan varojen välitystä sosiaalityön palveluna sekä sosiaalista luototusta.

Sosiaali- ja terveysministeriön on tehnyt aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön tulevaisuudesta selvityksen, jonka tavoitteena oli kirkastaa aikuissosiaalityön tulevaisuuden visiota sekä valmistella tiekartta ja toimenpide-ehdotuksia aikuissosiaalityön roolista ja tehtävistä yhteiskunnassa, yhteisöissä ja yksilöiden kohdalla. Sosiaalityön tulevaisuuden tiekartan teemat jakautuvat neljään osaan: osaava ja vaikuttava sosiaalityö, kumppanuuksia rakentava sosiaalityö, osallistava ja valtaistava sosiaalityö sekä ilmiölähtöinen ja yhteiskunnassa vaikuttava sosiaalityö. Uudistuvat sosiaalityön palvelut toteuttavat samanaikaisesti osallisuuden, toimintakyvyn, osaamisen ja työllisyyden tavoitteita. (STM 2019)

LÄHTEET

ARA (2020). Asunnottomat 2019. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, selvitys 2/2020. Osoitteessa <https://www.ara.fi/download/noname/%7BFFDF6EB6-AC9A-4776-8F67-613D2EC07023%7D/155879>

ARA (2019). Asumisneuvonta Suomessa. <https://www.ara.fi/download/noname/%7B96F10A1A-248F-486E-8F83-C2E73186F8AC%7D/146422>

Jokela Merita; Kivipelto Minna; Ylikännö Minna: Toimeentulotuelta sosiaalityön asiakkaaksi - Sosiaalityöhön ohjaaminen Kelan ja kunnan rajapinnassa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpaperi 26/2019. Helsinki 2019.

Karjalainen Sirpa; Viitasalo Katri; Zechner Minna (toim.). Avauksia taloussosiaalityöstä (2019). Osoitteessa <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/64919/978-951-39-7780-1.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Kela (2020). Kelasto-tietokanta, toimeentulotuen tilastot. Osoitteessa http://www.kela.fi/tilastotietokanta-kelasto_sisallyluettelo#Toimeentulotuki

PRO SOS –hanke (2019). Osoitteessa Aikuissosiaalityö. Osoitteessa <http://www.prosos.fi/wp-content/uploads/2019/06/Aikuissosiaality%C3%B6site.pdf>

Sosiaali- ja terveysministeriö (2019). Tiekartta 2030. Aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön tulevaisuus selvitys. Osoitteessa https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161612/R41_19_Tiekartta_2030.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työ- ja elinkeinoministeriö (2020). Työnvälitystilasto. Osoitteessa <https://tem.fi/tyollisyyskat-saus-ja-tyonvalitystilasto>.

Valtioneuvosto (2019). Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Osoitteessa http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161931/VN_2019_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ympäristöministeriö (2019). Asunnottomuusohjelmien arviointi Ohjelmista asunnottomuustyön vakiinnuttamiseen. Osoitteessa http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161686/YM_11_2019_Asunnottomuusohjelmien%20arviointi.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lainsäädäntö:

HE 358/2014. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi toimeentulotuesta annetun lain ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta.

11.6.1999/731. Suomen perustuslaki.

30.12.2014/1301. Sosiaalihuoltolaki.

30.12.1997/1412. Laki toimeentulotuesta.

LIITTEET

Raportin taulukot ja kuviot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

Liite 1 Määritelmät 2019 ja tilastojen laatu

Raportissa käytettyjen tietojen lähteet

Raportin perustoimeentulotuen tilastotiedot on kerätty Kelan tietokannasta. Aikuissosiaalityön tiedot sekä täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tiedot on kerätty kuntien omista tietojärjestelmistä. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen kustannustiedot ovat kuntien kirjanpidosta. Työttömyystiedot on poimittu Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastosta ja asunnottomuustiedot ARA:n Asunnottomat 2019 -selvityksestä (2/2020).

TOIMEENTULOTUEN TIEDONKERUUN MÄÄRITELMÄT 2019 JA TILASTOJEN LAATU

Tilastotietojen vertailtavuus ja luotettavuus

Perustoimeentulotuen kotitalous- ja henkilötiedot on poimittu Kelan tietokannasta ja tiedot ovat vertailukelpoisia Kuusikko-kuntien kesken. Kuntien toimeentulotuen asiakasrekistereistä poimittujen tietojen vertailukelpoisuudessa on otettava huomioon se, että osassa Kuusikko-kuntia ko. tilastot eivät sisällä tukea saaneita pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikan hakijoita ja toisissa kunnissa nämä ryhmät sisältyvät tilastoihin.

Toimeentulotuen kustannustiedot ovat vertailun kannalta riittävän yhdenmukaisesti ilmoitettuja.

ELY-keskusten työllisyyskatsaukset antavat luotettavan tiedon työttömiksi työnhakijoiksi poikkeileikkaustilanteessa rekisteröityjen henkilöiden määrästä.

Määritelmät

Toimeentulotuella tarkoitetaan toimeentulotukilain (1412/1997) mukaan kunnan varoista suoritettua viimesijaista taloudellista tukea kotitaloudelle silloin, kun henkilö tai perhe ei voi saada riittävää toimeentuloaan ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, varoistaan, ensisijaisten etuuksien avulla ym. tavalla.

Päätäessään toimeentulotuen myöntämisestä päättävä viranomainen voi samalla tietyin perustein määrätä, että toimeentulotuki tai osa siitä peritään takaisin (Laki toimeentulotuesta 1412/1997 20-23§).

Toimeentulotukea voidaan myöntää kunnan päättämin perustein ehkäisevänä toimeentulotukena. Sen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Toimeentulotuen **asiakkaita** tarkastellaan kotitalouksina ja henkilöinä.

Kotitalouden muodostavat yksinäinen henkilö tai yhdessä asuvat perheenjäsenet. Avioliitto ja rekisteröity parisuhde rinnastetaan avioliittoon. 18 vuotta täyttänyt tuensaaja muodostaa oman kotitalouden, vaikka asuisikin vanhempien luona.

Myös alle 18-vuotiaiden toimeentulotuen saajien katsotaan asuvan itsenäisessä kotitaloudessa, jos heillä on oma perhe tai he ovat vanhemmistaan taloudellisesti riippumattomia eivätkä asu vanhempiensa kanssa.

Toimeentulotukilaissa **perheellä** tarkoitetaan yhteistaloudessa asuvia vanhempia, vanhemman alaikäistä lasta ja ottolasta, aviopuolisoita, sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä miestä ja naista (1412/1997 3§).

Lain mukaan toimeentulotukea myönnettäessä perheen kaikkia jäseniä pidetään toimeentulotuen saajina (Laki toimeentulotuesta 1412/1997 3§) ja käsitellään tässä raportissa **henkilöinä**.

Asiakas- ja kustannustietojen keruu

Kotitaloudet, henkilöt ja kustannukset eritellään kahdella tavalla:

Kaikki kotitaloudet, henkilöt ja kustannukset perustoimeentulotuesta, täydentävästä toimeentulotuesta sekä ehkäisevästä toimeentulotuesta sisältäen myös pakolaisten, turvapaikanhakijoiden ja paluumuuttajien määrän ja heidän kunnalle aiheuttamat toimeentulotuen kustannukset, jotka valtio korvaa kunnille.³

Kotitaloudet, henkilöt ja kustannukset perustoimeentulotuesta, täydentävästä toimeentulotuesta sekä ehkäisevästä toimeentulotuesta **ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita**.

Asiakastiedot

Kotitalouksien määrä

Kotitaloudet, joille on myönnetty toimeentulotukea vuoden aikana. Sama kotitalous on mukana vain kerran. Mukana ovat kotitaloudet, joille on tehty myönteinen tai osittain myönteinen toimeentulotuen päätös.

Kotitalouksien lukumäärään eivät sisälly toimeentulotukea hakeneet kotitaloudet, joille tukea ei ole myönnetty.

Henkilöiden määrä

³ Valtion korvauksen piirissä ovat seuraavien ryhmien toimeentulotukimenot:

- pakolainen: valtio korvaa kolmen ensimmäisen vuoden ajalta kaikki menot sisältäen toimeentulotuen
- paluumuuttaja: valtio korvaa puolen vuoden menot ja eläkeläisten sekä vammaisten osalta viiden vuoden menot sisältäen toimeentulotuen
- turvapaikanhakija: valtio korvaa kaikki kustannukset siihen asti, kunnes turvapaikka-anomus on käsitelty

Toimeentulotuesta osalliseksi tulleet henkilöt eli toimeentulotuen laskelman perusteena olevien henkilöiden lukumäärä. Sama henkilö on mukana vain kerran.

Muut asiakastiedot

Toimeentulotuen päätösten määrä vuoden aikana

Toimeentulotuen päätösten määrä vuoden aikana erittelyllä kielteiset ja myönteiset päätökset. Osittain myönteiset päätökset sisältyvät myönteisiin päätöksiin.

Uusi asiakas

Kotitalous, joka ei saanut toimeentulotukea viimeisen 12 kuukauden aikana.

Kustannustiedot

Sisältää perustoimeentulotuen, täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset sekä kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla henkilöllä toimeentulotuesta maksettavan toimintarahaa ja matkakorvaukset. Takaisin perinnän osuutta ei vähennetä kustannuksista. Hallinnolliset kustannukset eivät sisälly kustannuksiin.

Lastensuojelulain mukaista taloudellista tukea ei lasketa kustannuksiin.

Muut kustannustiedot

Takaisin peritty toimeentulotuki

Päätöksiin perustuva takaisin peritty toimeentulotuki, sisältäen pakolaisilta, paluumuuttajilta ja turvapaikanhakijoilta takaisin perityn toimeentulotuen.

Kustannukset/väestö

Toimeentulotuen kustannukset (euroa) / Kunnan väestö kyseisen vuoden lopussa.

Liite 2A Toimeentulotuen perusosan määrät 1.1.2019 lukien

TOIMEENTULOTUEN PERUSOSIEN MÄÄRÄT 1.1.2019 LÄHTIEN

Tuen saaja	Euroa/kk	Euroa/pv ¹
Yksin asuva²	497,29	16,58
Yksinhuoltaja	547,02	18,23
Muu 18 vuotta täyttänyt		
Avio- ja avopuolisot kumpikin	422,70	14,09
Vanhempansa tai vanhempiensa luona asuva		
18 vuotta täyttänyt henkilö	363,02	12,10
10-17-vuotias lapsi		
10-17-vuotias 1. lapsi	348,10	11,60
10-17-vuotias 2. lapsi	323,24	10,77
10-17-vuotias 3. lapsi jne	298,37	9,95
Alle 10-vuotias lapsi		
Alle 10-vuotias 1. lapsi	313,29	10,44
Alle 10-vuotias 2. lapsi	288,43	9,61
Alle 10-vuotias 3. lapsi jne	263,56	8,79

¹ Kun toimeentulotukea myönnetään lyhyemmäksi ajaksi kuin kuukaudeksi (toimeentulotukilaki 15 §), toimeentulotuen perusosan määrä päivää kohti on laskettu jakamalla kuukausimäärä kolmellakymmenellä

² Sekä yhdessä 18 vuotta täyttäneen lapsensa kanssa asuva vanhempi, joka ei ole avioliitossa tai elä toimeentulotukilain

3 § 1 momentin mukaisissa avioliitonomaisissa olosuhteissa (toimeentulotukilaki 9 §)

Lähde: STM/Kuntainfo 16/2018 (27.12.2018)

Liite 2B Toimeentulotuen perusosan määrät 1.1.2018 lukien

TOIMEENTULOTUEN PERUSOSIEN MÄÄRÄT 1.1.2018 LÄHTIEN

Tuen saaja	Euroa/kk	Euroa/pv ¹
Yksin asuva²	491,21	16,38
Yksinhuoltaja	540,33	18,02
Muu 18 vuotta täyttänyt		
Avio- ja avopuolisot kumpikin	417,53	13,92
Vanhempansa tai vanhempiensa luona asuva		
18 vuotta täyttänyt henkilö	358,58	11,96
10-17-vuotias lapsi		
10-17-vuotias 1. lapsi	343,85	11,46
10-17-vuotias 2. lapsi	319,29	10,65
10-17-vuotias 3. lapsi jne	294,73	9,83
Alle 10-vuotias lapsi		
Alle 10-vuotias 1. lapsi	309,46	10,32
Alle 10-vuotias 2. lapsi	284,90	9,50
Alle 10-vuotias 3. lapsi jne	260,34	8,68

¹ Kun toimeentulotukea myönnetään lyhyemmäksi ajaksi kuin kuukaudeksi (toimeentulotukilaki 15 §), toimeentulotuen perusosan määrä päivää kohti on laskettu jakamalla kuukausimäärä kolmellakymmenellä

² Sekä yhdessä 18 vuotta täyttäneen lapsensa kanssa asuva vanhempi, joka ei ole avioliitossa tai elä toimeentulotukilain

3 § 1 momentin mukaisissa avioliitonomaisissa olosuhteissa (toimeentulotukilaki 9 §)

Lähde: STM/Kuntainfo 1/2018 (5.1.2018)

Liite 3A Kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakkaat iän mukaan vuonna 2019

Aikuissosiaalityön asiakkaat	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Alle 25-vuotiaat	2 678	1 427	2 042	775	1 068	912	8 902
25 - 44 -vuotiaat	7 970	3 455	2 910	1 774	2 203	1 972	20 284
45 - 64 -vuotiaat	5 866	1 976	1 665	1 002	1 051	637	12 197
Yli 64-vuotiaat	1 316	406	140	401	411	54	2 728
Kaikki yhteensä	17 830	7 264	6 757	3 952	4 733	3 575	44 111
<i>Asiakkaiden ikäjakauma %</i>							
Alle 25-vuotiaat	15,0	19,6	30,2	19,6	22,6	25,5	20,2
25 - 44 -vuotiaat	44,7	47,6	43,1	44,9	46,5	55,2	46,0
45 - 64 -vuotiaat	32,9	27,2	24,6	25,4	22,2	17,8	27,7
Yli 64-vuotiaat	7,4	5,6	2,1	10,1	8,7	1,5	6,2
Kaikki yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Liite 3B Kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön asiakkaat äidinkielen mukaan vuonna 2019

Aikuissosiaalityön asiakkaat	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Suomen- ja saamenkieliset	11 015	4 031	3 768	2 707	..	3 210	24 731
Ruotsinkieliset	382	185	66	67	..	11	711
Vieraskieliset	5 596	2 585	2 317	931	..	316	11 745
Tieto äidinkielestä puuttuu	837	463	493	247	..	38	2 078
Kaikki yhteensä	17 830	7 264	6 644	3 952	..	3 575	39 265
Aikuissosiaalityön asiakkaat, %							
Suomen- ja saamenkieliset	61,8	55,5	56,7	68,5	..	89,8	63,0
Ruotsinkieliset	2,1	2,5	1,0	1,7	..	0,3	1,8
Vieraskieliset	31,4	35,6	34,9	23,6	..	8,8	29,9
Tieto äidinkielestä puuttuu	4,7	6,4	7,4	6,3	..	1,1	5,3
Kaikki yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	..	100,0	100,0

Liite 4 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyystietoja 31.12.2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	Suomi
Työttömyysaste (%)	9,2	7,7	8,9	11,5	11,6	12,0	10,2	9,8
Työttömät työnhakijat yhteensä (lkm)	31 715	11 074	10 516	10 888	13 662	11 727	89 582	257 694
<i>joista pitkäaikaistyöttömiä (%)</i>	33,1	31,0	22,0	25,2	21,7	25,7	27,8	24,4
<i>joista rakennetyöttömiä (%)</i>	59,9	59,3	55,1	59,4	57,9	53,7	58,1	55,0
<i>joista alle 25-vuotiaita (%)</i>	7,3	8,3	11,1	12,4	14,9	17,4	11,0	12,7
<i>joista yli 50-vuotiaita (%)</i>	35,8	35,1	32,1	30,7	26,9	28,0	32,3	36,9
<i>joista ulkomaan kansalaisia (%)</i>	18,9	23,5	26,0	15,7	10,0	5,2	16,8	10,6
Muutos v. 2018-2019 (%)								
Työttömyysaste (%-yks.)	-0,1	-0,2	0,2	-0,7	0,4	0,0	0,3	0,1
Työttömät työnhakijat yhteensä (lkm)	-115	-161	322	-552	669	-40	123	1 190
<i>Työttömät työnhakijat yhteensä (%)</i>	-0,4	-1,4	3,2	-4,8	5,1	-0,3	0,1	0,5
<i>Pitkäaikaistyöttömät (%)</i>	-1,2	-2,2	-2,8	-20,0	-13,2	-13,6	-7,0	-5,7
<i>Rakennetyöttömät (%)</i>	-3,3	-4,0	-1,8	-11,8	2,1	-9,5	-4,4	-6,0
<i>Alle 25-vuotiaat (%)</i>	-2,9	-4,4	0,7	-6,1	2,1	-5,0	-2,5	-1,8
<i>Yli 50-vuotiaat (%)</i>	2,9	-0,6	0,8	-6,5	6,4	-0,9	1,0	0,1
<i>Ulkomaan kansalaiset (%)</i>	-5,1	-6,5	2,9	-0,3	6,5	6,3	-2,0	-1,5

Lähde: StatFin - Työnvälitystilasto (TEM)

Liite 5 Kelasta kuntiin lähetetyt palvelutarveilmoitukset, ilmoitustyyppi ja ikä ilmoituskuukauden lopussa vuonna 2019

KAIKKI YHTEENSÄ												
	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu	
Ikäryhmä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä
Yhteensä	11 430	18 381	3 835	5 985	4 957	8 178	2 870	4 716	4 882	7 863	3 097	5 166
0-19 v	821	1 086	297	375	382	550	252	352	328	419	266	389
20-24 v	1 584	2 379	625	900	752	1 137	606	984	910	1 314	657	1 072
25-29 v	1 405	2 233	549	862	650	1 080	387	674	696	1 122	478	796
30-34 v	1 291	2 132	447	665	606	973	292	552	612	958	335	551
35-39 v	1 173	1 956	395	634	538	893	272	440	503	782	281	443
40-44 v	998	1 639	365	631	436	760	208	350	433	710	244	394
45-49 v	839	1 377	278	415	357	600	157	256	341	521	173	289
50-54 v	968	1 578	288	494	375	609	184	264	318	543	184	303
55-59 v	825	1 366	218	344	300	482	154	237	284	498	136	222
60-64 v	546	831	148	210	200	305	100	151	182	305	126	212
65-69 v	370	568	109	177	151	242	96	125	120	220	109	181
70-74 v	333	466	98	144	145	251	97	143	106	186	82	152
75-79 v	230	347	45	66	70	126	36	62	48	107	38	65
yli 79 v	293	423	50	68	104	170	85	126	90	178	62	97
ILMOITUSTYYPPI : HAKEMUS												
	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu	
Ikäryhmä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä
Yhteensä	5 658	7 618	1 889	2 425	2 667	3 784	1 413	1 889	3 247	4 764	1 986	2 887
0-19 v	172	198	56	62	123	179	46	52	117	131	75	84
20-24 v	391	459	160	178	222	281	120	141	357	429	237	301
25-29 v	600	732	253	301	330	429	126	161	419	542	272	361
30-34 v	599	793	230	287	308	418	146	193	423	578	229	319
35-39 v	627	839	223	289	317	434	159	208	377	545	220	297
40-44 v	547	775	216	269	266	404	127	177	348	509	207	291
45-49 v	485	672	157	203	209	281	102	139	278	398	146	231
50-54 v	565	795	172	227	212	313	128	168	256	400	154	240
55-59 v	508	689	127	171	191	261	114	154	241	355	114	169
60-64 v	356	487	87	118	140	189	74	103	152	252	114	181
65-69 v	275	376	85	126	125	183	88	109	111	202	93	148
70-74 v	251	333	75	100	125	192	87	123	93	166	76	130
75-79 v	156	213	33	46	60	100	34	56	45	98	33	52
yli 79 v	199	257	36	48	82	120	74	105	76	159	54	83

JATKUU Liite 5 Kelasta kuntiin lähetetyt palvelutarveilmoitukset, ilmoitustyyppi ja ikä ilmoituskuukauden lopussa vuonna 2019

ILMOITUSTYYPPI: ALENNETTU PERUSOSA												
	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu	
Ikäryhmä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä
Yhteensä	2 162	4 533	687	1 479	926	1 806	801	1 758	706	1 515	580	1 114
0-19 v	169	275	54	87	73	115	91	150	48	85	63	109
20-24 v	565	1 001	197	349	256	431	286	549	219	415	245	433
25-29 v	469	880	162	311	177	337	186	382	178	393	147	273
30-34 v	320	675	70	141	131	253	94	262	108	227	61	124
35-39 v	233	500	65	147	99	207	68	137	61	118	41	87
40-44 v	156	356	55	142	65	149	45	119	37	91	16	40
45-49 v	106	260	35	76	63	126	26	68	23	44	11	20
50-54 v	100	262	33	135	52	96	15	32	24	55	7	12
55-59 v	93	267	28	71	26	65	20	42	22	84	5	13
60-64 v	28	57	10	16	16	27	5	17	alle 4	alle 4	alle 4	alle 4
65-69 v	0	0	alle 4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
ILMOITUSTYYPPI: SOSIAALITYÖN TARVE												
	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu	
Ikäryhmä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä
Yhteensä	3 427	4 236	1 033	1 294	1 367	1 700	471	537	647	745	613	717
0-19 v	214	231	70	76	93	100	35	35	40	41	74	81
20-24 v	272	307	104	123	137	167	76	86	100	113	109	128
25-29 v	370	426	129	158	188	233	67	75	101	115	90	108
30-34 v	391	472	123	151	174	207	48	53	80	87	69	77
35-39 v	357	449	118	141	148	177	51	60	56	63	42	47
40-44 v	305	374	112	168	128	146	32	33	55	68	45	52
45-49 v	266	339	81	98	117	146	26	30	42	48	30	34
50-54 v	337	411	89	105	102	135	48	51	50	63	42	45
55-59 v	282	349	72	82	93	123	23	28	37	41	34	38
60-64 v	208	262	53	64	58	75	21	24	34	42	24	27
65-69 v	143	188	35	45	49	57	15	16	16	17	26	32
70-74 v	107	129	33	44	39	59	14	20	20	20	18	22
75-79 v	100	133	16	20	18	25	4	6	6	9	10	13
yli 79 v	118	166	14	19	34	50	13	20	15	18	10	13

JATKUU Liite 5 Kelasta kuntiin lähetetyt palvelutarveilmoitukset, ilmoitustyyppi ja ikä ilmoituskuukauden lopussa vuonna 2019

ILMOITUSTYYPPI: ALLE 25-VUOTIAS TYÖTÖN, 4kk TOIMEENTULOTUKEA												
	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu	
Ikäryhmä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä
Yhteensä	953	953	377	377	389	389	316	316	491	491	318	318
0-19 v	348	348	133	133	137	137	107	107	142	142	110	110
20-24 v	598	598	241	241	250	250	205	205	346	346	206	206
25-29 v	7	7	alle 4	alle 4	alle 4	alle 4	4	4	alle 4	alle 4	alle 4	alle 4
ILMOITUSTYYPPI: 25-VUOTTA TÄYTTÄNYT, 12kk TOIMEENTULOTUKEA												
	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu	
Ikäryhmä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä
Yhteensä	921	921	336	336	435	435	191	191	278	278	115	115
25-29 v	167	167	77	77	68	68	50	50	59	59	51	51
30-34 v	176	176	71	71	85	85	40	40	57	57	30	30
35-39 v	155	155	51	51	68	68	31	31	53	53	12	12
40-44 v	129	129	46	46	58	58	20	20	36	36	10	10
45-49 v	104	104	37	37	46	46	18	18	27	27	alle 4	alle 4
50-54 v	108	108	24	24	64	64	12	12	21	21	6	6
55-59 v	60	60	19	19	33	33	13	13	18	18	alle 4	alle 4
60-64 v	22	22	11	11	13	13	7	7	7	7	alle 4	alle 4
ILMOITUSTYYPPI: MAAHANMUUTTAJA, yli 2kk TOIMEENTULOTUKEA												
	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu	
Ikäryhmä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä	Ilmoitusten lukumäärä
Yhteensä	120	120	74	74	64	64	25	25	70	70	15	15

Liite 6 Kelan ja kuntien myöntämän toimeentulotuen asiakkaat vuonna 2019

VUODEN 2019 AIKANA TOIMEENTULOTUKEA SAANEET KOTITALOUDET	HELSINKI ³	ESPOO	VANTAA ⁴	TURKU ⁴	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kelan myöntämä toimeentulotuki							
Perustoimeentulotukea saaneet yhteensä²	44 341	14 919	16 842	12 758	18 634	11 207	118 701
Uudet kotitaloudet	12 357	4 018	4 521	4 188	5 508	3 871	34 463
Kunnan myöntämä toimeentulotuki							
Täydentävää toimeentulotukea saaneet yhteensä	13 897	4 432	4 705	2 025	4 571	2 598	32 228
Uudet kotitaloudet	6 824	2 006	2 540	1 375	12 745
Ehkäisevää toimeentulotukea saaneet yhteensä	9 082	3 205	2 310	1 603	2 500	526	19 226
Uudet kotitaloudet	5 683	1 869	1 616	284	9 452
Muuta toimeentulotukea saaneet yhteensä	3 510	893	2 235	796	4 184	388	12 006
Uudet kotitaloudet	1 382	493	1 345	388	3 608
<i>1 = Luvut sisältävät kaikki kotitaloudet ja henkilöt.</i>							
<i>2 = Luvut eivät sisällä pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita.</i>	2	2	1	2	2	2	..
VUODEN 2019 AIKANA TOIMEENTULOTUKEA SAANEET HENKILÖT (kaikki toimeentulotukea saavissa kotitalouksissa asuvat henkilöt)							
Kelan myöntämä toimeentulotuki							
Perustoimeentulotukea saaneet²	65 293	24 191	26 697	18 202	25 501	15 285	175 169
Kunnan myöntämä toimeentulotuki							
Täydentävää toimeentulotukea saaneet	23 465	9 121	..	3 618	8 077	4 372	48 653
Uudet henkilöt	..	3 927	3 731	2 193	9 851
Ehkäisevää toimeentulotukea saaneet	14 138	5 605	..	2 504	3 977	1 002	27 226
Uudet henkilöt	..	3 481	2 389	529	6 399
Muuta toimeentulotukea saaneet	5 056	1 457	..	1 091	6 062	1 184	14 850
Uudet henkilöt	..	837	2 169	448	3 454
<i>1 = Luvut sisältävät kaikki kotitaloudet ja henkilöt.</i>							
<i>2 = Luvut eivät sisällä pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita.</i>	2	2	..	2	2	2	..

¹ Toimeentulotuen saamisessa vähintään 12 kuukauden katkos.

² Luvut eivät sisällä pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita.

³ Helsingissä ei ole saatavissa tietoa uusista toimeentulotukea saaneista henkilöistä.

⁴ Vantaalla ja Turussa ei ole saatavissa tietoa uusista toimeentulotukea saaneista kotitalouksista tai henkilöistä.

Liite 7 Perustoimeentulotuen saajat ikäryhmittäin vuonna 2019

KELAN MYÖNTÄMÄ PERUSTOIMEENTULOTUKI (ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuttajia)							
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
0-4 v	5 284	2 416	2 607	1 418	1 710	1 080	14 515
5-9 v	5 028	2 305	2 313	1 224	1 615	990	13 475
10-14 v	4 179	1 816	1 962	971	1 341	780	11 049
15-19 v	4 737	1 840	2 169	1 398	1 786	1 177	13 107
20-24 v	6 732	2 687	2 993	2 675	4 144	2 934	22 165
25-29 v	7 413	2 622	2 761	2 311	3 671	2 241	21 019
30-34 v	6 236	2 180	2 506	1 710	2 648	1 511	16 791
35-39 v	5 277	1 954	2 153	1 407	2 014	1 131	13 936
40-44 v	4 357	1 569	1 619	1 163	1 544	834	11 086
45-49 v	3 677	1 208	1 417	923	1 232	636	9 093
50-54 v	3 964	1 203	1 375	1 051	1 235	690	9 518
55-59 v	3 535	1 028	1 187	854	1 053	547	8 204
60-64 v	2 280	698	818	532	673	365	5 366
65-69 v	1 056	300	367	226	311	151	2 411
70-74 v	667	192	220	176	217	100	1 572
75-79 v	383	77	104	72	123	46	805
80-84 v	248	53	65	46	88	36	536
85-89 v	149	29	38	23	65	25	329
90-94 v	70	12	16	17	27	8	150
95-99 v	20	alle 4	6	4	4	alle 4	34
yli 99 v	0	0	0	0	0	alle 4	0
Henkilöt yhteensä	65 293	24 191	26 697	18 202	25 501	15 285	175 169

Liite 8 Toimeentulotukihakemukset ja -päätökset vuonna 2019

TOIMEENTULOTUKIHAKEMUKSET	HELSINKI	ESPOO	VANTAA ³	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kuntaan saapuneet hakemukset							
Vuoden aikana saapuneet toimeentulotukihakemukset yhteensä¹	81 415	32 856	32 285	10 834	27 059	9 760	194 209
Joista sähköisenä saapuneet hakemukset	19 484	13 546	10 594	3 313	7 030	2 863	56 830
<i>Sähköisenä saapuneiden hakemusten osuus (%)</i>	23,9	41,2	32,8	30,6	26,0	29,3	29,3
Joista Kelasta saapuneet hakemukset ²	7 094	2 066	3 422	2 111	4 764	2 756	22 213
<i>Kelasta saapuneiden hakemusten osuus (%)</i>	8,7	6,3	10,6	19,5	17,6	28,2	11,4
Muutos v. 2018-2019 (%)	-5,4	3,3	10,7	-5,2	8,1	0,2	0,5
<i>Luvut sisältävä</i>							
<i>1= kaikki kotitaloudet ja henkilöt</i>							
<i>2= ovat ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita</i>	1	1	1	0	1	1	..

¹ Sisältää kaikki tukilajit.

² Kela ei tilastoi hakemuksia kunnittain, vaan oleskelukunta kirjataan vasta päätöksen yhteydessä.

³ Vantaalla tietojärjestelmä vaihtui kesken vuoden, joten luvut eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia edellisvuoteen verrattuna.

TOIMEENTULOTUKIPÄÄTÖKSET	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kelan tekemät perustoimeentulotuen päätökset¹							
Vuoden aikana tehdyt päätökset (sisältää myös lakkautukset)	292 897	102 530	118 486	84 850	121 385	71 307	791 455
Myönteiset päätökset	223 065	78 508	90 497	63 116	96 662	54 183	606 031
Kielteiset päätökset	69 832	24 022	27 989	21 734	24 723	17 124	185 424
<i>Kielteisten osuus %</i>	23,8	23,4	23,6	25,6	20,4	24,0	23,4
Muutos v. 2018-2019 (%)	-3,2	-1,4	2,0	2,0	0,2	-2,2	-1,1
Oikaisuvaatimukset yhteensä (sisältää myös tutkimatta jätetyt)	3 793	1 200	1 462	976	1 361	943	9 735
Hyväksytyt	981	312	394	216	332	232	2 467
Hylätyt	1 457	458	572	352	505	362	3 706
Kunnan tekemät päätökset (kaikki tukilajit)							
Vuoden aikana tehdyt päätökset	83 214	32 685	29 386	10 900	25 489	10 958	192 632
Myönteiset päätökset	55 463	22 219	17 931	7 699	18 149	7 668	129 129
Osittain myönteiset ²	7 866	0	0	0	0	..	7 866
Kielteiset päätökset	19 885	10 466	6 701	3 201	7 340	3 290	50 883
<i>Kielteisten osuus %</i>	23,9	32,0	22,8	29,4	28,8	30,0	26,4
Jaostossa käsitellyt muutoksenhaut	314	65	0	59	98	41	577
Jaostossa muuttuneet päätökset	27	2	0	0	1	0	30
<i>Luvut sisältävät</i>							
<i>1= kaikki kotitaloudet ja henkilöt,</i>							
<i>2= ovat ilman pakolaisia, paluumuuttajia ja turvapaikanhakijoita</i>	1	1	0	1	2	1	..

¹ Sisältävät kaikki kotitaloudet ja henkilöt.

² Mikäli kunta tilastoi erikseen, muutoin sisältyy myönteisiin.

Liite 9 Marraskuussa 2019 perustoimeentulotukea saaneiden kotitalouksien tulottomuusluokitus

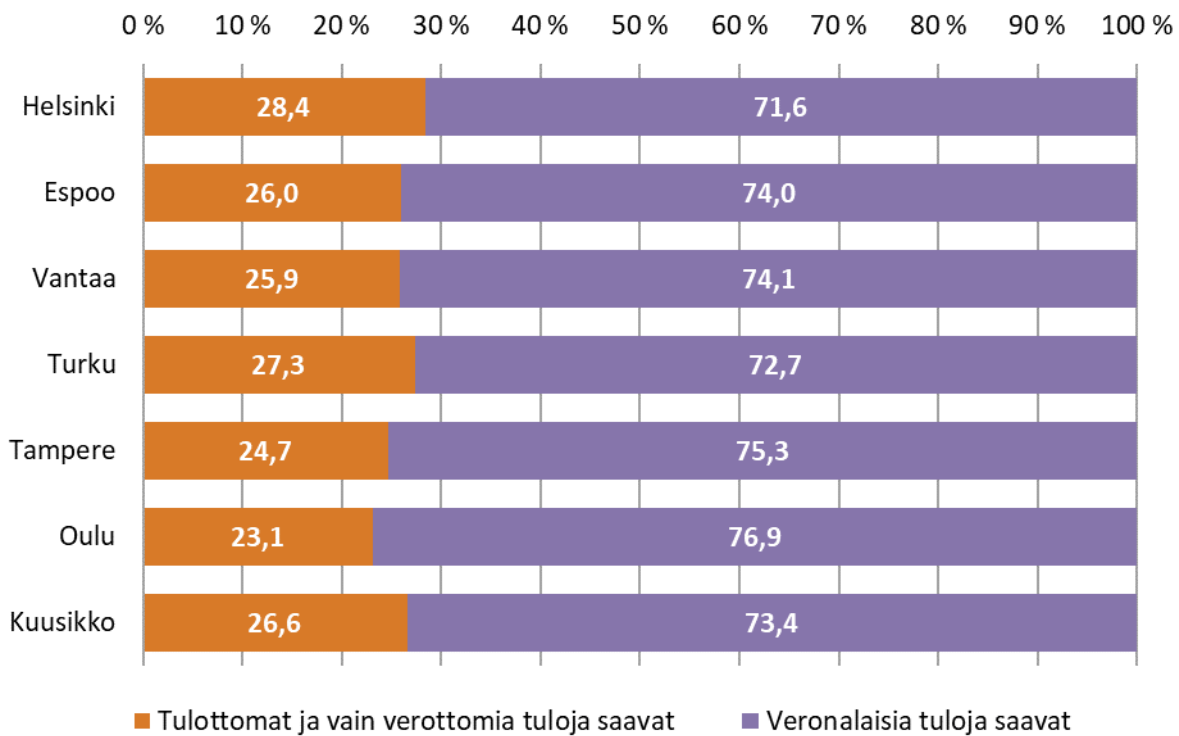
MARRASKUUSSA PERUSTOIMEENTULOTUKEA SAANEET KOTITALOUDET, KAIKKI TUENSAAJAT							
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Tulottomat ja vain verottomia tuloja saavat	6 254	1 941	2 141	1 638	2 307	1 092	15 373
Tulottomat ¹	1 894	630	589	438	501	225	4 277
Vain verottomia tuloja saavat	4 360	1 311	1 552	1 200	1 806	867	11 096
Veronalaisia tuloja saavat	15 799	5 533	6 125	4 353	7 020	3 627	42 457
Kotitalouden hakijalla sekä puolisollla veronalaisia tuloja	15 100	5 212	5 812	4 141	6 791	3 517	40 573
Kotitalouden hakijalla tai puolisollla ei veronalaisia tuloja	699	321	313	212	229	110	1 884
Kotitaloudet yhteensä	22 053	7 474	8 266	5 991	9 327	4 719	57 830
Osuus kotitalouksista, %							
<i>Tulottomat ja vain verottomia tuloja saavat</i>	28,4	26,0	25,9	27,3	24,7	23,1	26,6
<i>Tulottomat</i>	8,6	8,4	7,1	7,3	5,4	4,8	7,4
<i>Vain verottomia tuloja saavat</i>	19,8	17,5	18,8	20,0	19,4	18,4	19,2
<i>Veronalaisia tuloja saavat</i>	71,6	74,0	74,1	72,7	75,3	76,9	73,4
<i>Kotitalouden hakijalla sekä puolisollla veronalaisia tuloja</i>	68,5	69,7	70,3	69,1	72,8	74,5	70,2
<i>Kotitalouden hakijalla tai puolisollla ei veronalaisia tuloja</i>	3,2	4,3	3,8	3,5	2,5	2,3	3,3
Kotitaloudet yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

MARRASKUUSSA PERUSTOIMEENTULOTUKEA SAANEET KOTITALOUDET, ALLE 25-VUOTIAAT							
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Tulottomat ja vain verottomia tuloja saavat	1 893	693	689	653	897	521	5 346
Tulottomat ¹	818	299	261	202	229	123	1 932
Vain verottomia tuloja saavat	1 075	394	428	451	668	398	3 414
Veronalaisia tuloja saavat	1 614	783	834	678	1 202	683	5 794
Kotitalouden hakijalla sekä puolisollla veronalaisia tuloja	1 513	723	776	627	1 129	633	5 401
Kotitalouden hakijalla tai puolisollla ei veronalaisia tuloja	101	60	58	51	73	50	393
Kotitaloudet yhteensä	3 507	1 476	1 523	1 331	2 099	1 204	11 140
Osuus kotitalouksista, %							
<i>Tulottomat ja vain verottomia tuloja saavat</i>	54,0	47,0	45,2	49,1	42,7	43,3	48,0
<i>Tulottomat</i>	23,3	20,3	17,1	15,2	10,9	10,2	17,3
<i>Vain verottomia tuloja saavat</i>	30,7	26,7	28,1	33,9	31,8	33,1	30,6
<i>Veronalaisia tuloja saavat</i>	46,0	53,0	54,8	50,9	57,3	56,7	52,0
<i>Kotitalouden hakijalla sekä puolisollla veronalaisia tuloja</i>	43,1	49,0	51,0	47,1	53,8	52,6	48,5
<i>Kotitalouden hakijalla tai puolisollla ei veronalaisia tuloja</i>	2,9	4,1	3,8	3,8	3,5	4,2	3,5
Kotitaloudet yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

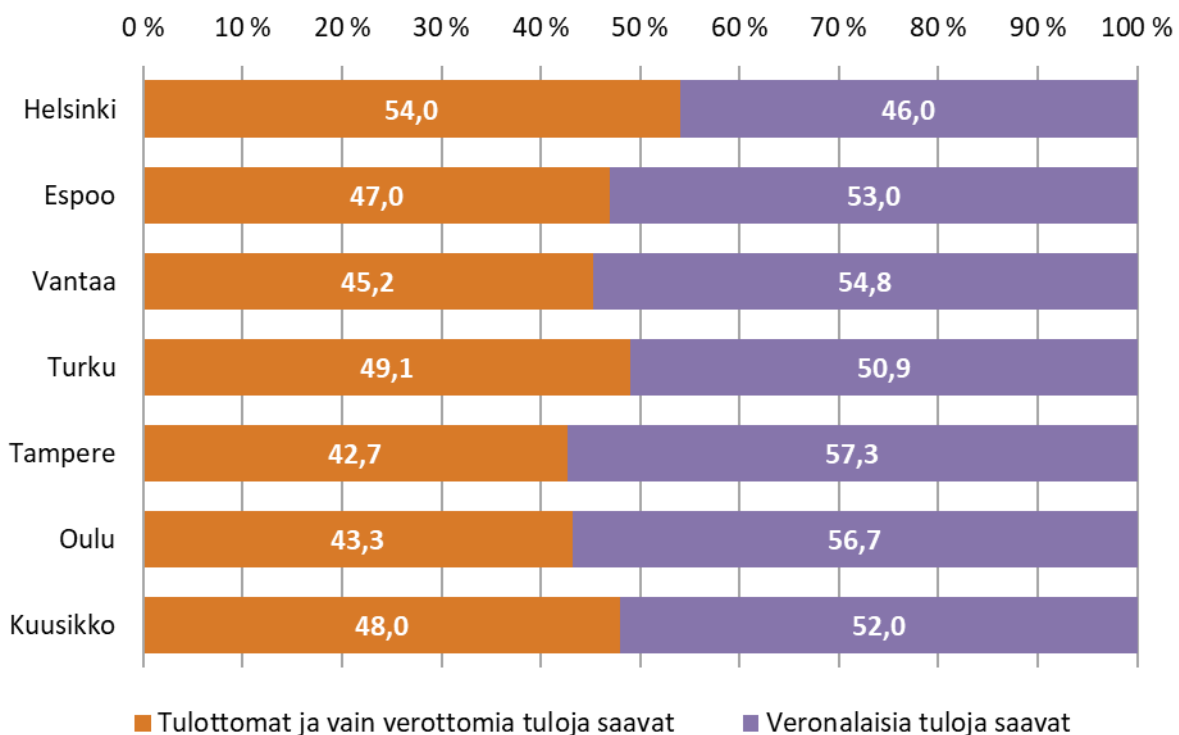
¹ Tulottomilla kotitalouksilla tarkoitetaan kotitalouksia, joiden toimeentulo perustuu yleiseen asumistukeen ja toimeentulotukeen.

Jos taloudessa asuu alaikäisiä lapsia, tuloina voivat olla myös lapsilisä ja elatustuki. Näillä kotitalouksilla ei ole mitään verotettavia tuloja: ei työtuloja, pääomatuloja, verottomia osinkotuloja eikä veronalaisia sosiaalisia tulonsiirtoja, kuten eläkkeitä, työttömyyspäivärahaa, lasten kotihoidon tukea tai opintotukea.

Marraskuussa 2019 perustoimeentulotukea saaneiden kotitalouksien tulottomuusluokitus. Kaikki tuensaajat.

Marraskuussa 2019 perustoimeentulotukea saaneiden kotitalouksien tulottomuusluokitus. Alle 25-vuotiaat tuensaajat.

Liite 10A Toimeentulotuen kustannukset

Perustoimeentulotuen kustannustiedot ovat Kelan tietoja ja täydentävän ja ehkäisevät toimeentulotuen kustannustiedot on koottu kuntien tilinpäätöstiedoista. Kustannusten muutosten vertailu on tehty vuoden 2018 rahan arvoon korotetuilla luvuilla. Kustannusten deflaoinnissa käytetään muista Kuusikko-vertailuista poiketen kuluttajahintaindeksiä, koska se kuvaa toimeentulotuen kustannustekijöitä paremmin kuin julkisten menojen hintaindeksi.

Toimeentulotuen kokonaisbruttokustannukset ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia

	Bruttokustannukset ¹ Euroa	Muutos (%) vuodesta 2018	Muutos (%) vuodesta 2018, defl.
Helsinki	141 134 093	-9,6	-10,5
Espoo	51 001 037	-4,3	-5,3
Vantaa	56 962 016	-4,6	-5,5
Turku	31 776 488	0,2	-0,8
Tampere	54 436 766	1,3	0,3
Oulu	24 796 462	-0,7	-1,7
Kuusikko	360 106 862	-5,1	-6,1

¹Sisältää sekä Kelan että kuntien myöntämän toimeentulotuen.

Toimeentulotuen bruttokustannukset kunnan asukasta kohden vuosina 2013–2019, vuosi 2013=1 (korotettuna vuoden 2019 arvoon, ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia)¹

Vuosi	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2013	~260	~185	~245	~125	~175	~115	~205
2014	~265	~195	~255	~120	~190	~115	~210
2015	~260	~195	~255	~115	~195	~105	~205
2016	~255	~185	~255	~115	~190	~95	~200
2017	~265	~205	~280	~160	~235	~125	~225
2018	~240	~185	~260	~165	~230	~125	~210
2019	244	176	229	165	216	121	199

¹ Oulun kustannukset ennen vuotta 2015 sisältävät lastensuojelun avohuollon tukitoimena maksetun taloudellisen tuen, eivätkä ne siten ole vertailukelpoisia vuosien 2015–2019 kustannusten kanssa.

Liite 10B Toimeentulotuen kustannukset tukilajeittain vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Bruttokustannukset yhteensä (€)	147 584 286	55 122 002	60 103 237	32 889 137	58 443 808	26 143 959	380 286 429
Perustoimeentulotuki	129 375 013	45 761 560	51 550 600	30 290 066	50 527 076	22 984 539	330 488 855
Täydentävä toimeentulotuki	6 215 159	2 653 765	2 750 618	538 015	2 381 946	1 194 431	15 733 934
Ehkäisevä toimeentulotuki	4 979 191	2 585 712	2 106 946	807 987	1 374 941	266 549	12 121 326
Muu toimeentulotuki ¹	7 014 923	4 120 965	3 695 073	1 253 068	4 159 845	1 698 440	21 942 314
Kustannukset yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Perustoimeentulotuki	87,7	83,0	85,8	92,1	86,5	87,9	86,9
Täydentävä toimeentulotuki	4,2	4,8	4,6	1,6	4,1	4,6	4,1
Ehkäisevä toimeentulotuki	3,4	4,7	3,5	2,5	2,4	1,0	3,2
Muu toimeentulotuki ¹	4,8	7,5	6,1	3,8	7,1	6,5	5,8
Nettokustannukset yhteensä (€)	138 934 811	51 674 937	56 667 708	31 196 056	55 026 020	24 891 158	358 390 689
Muutos (%) vuodesta 2018	Helsinki²	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Bruttokustannukset yhteensä	-9,6	-4,1	-3,4	0,1	2,2	-1,6	-4,8
Perustoimeentulotuki	-8,2	-4,5	-4,4	0,5	2,8	-0,4	-4,3
Täydentävä toimeentulotuki	-26,1	-7,5	1,5	-16,9	-1,1	-6,1	-14,1
Ehkäisevä toimeentulotuki	-18,8	3,6	1,3	-1,5	-13,7	1,8	-9,4
Muu toimeentulotuki ¹	-10,7	-1,4	5,2	-1,2	3,3	-12,6	-3,7

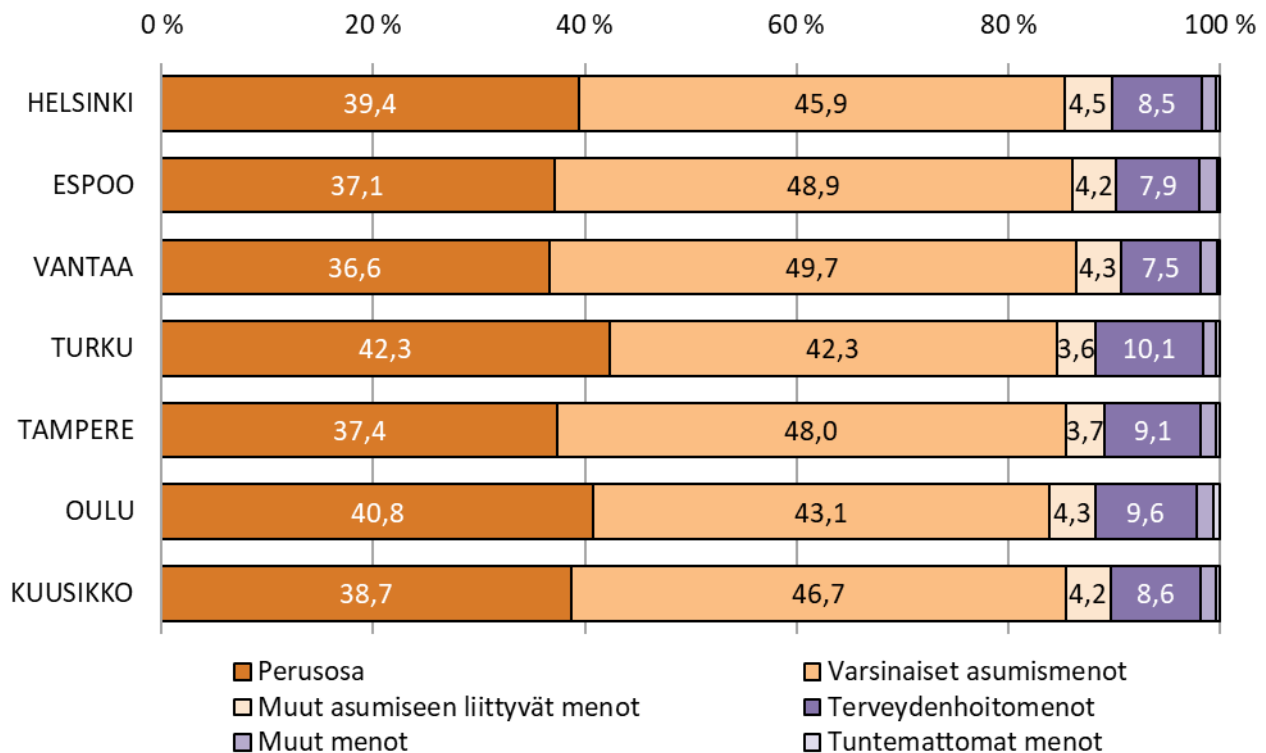
¹ Muu toimeentulotuki sisältää kuntoutuksen työtoiminnan, kotoutumistuen sekä pakolaisille, turvapaikanhakijoille ja paluumuuttajille maksetun valtion korvauksen alaisen perus-, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen.

² Helsingissä tilapäisen asumisen menot on maksettu aiemmin täydentävällä toimeentulotuella ja vuonna 2019 ne on siirretty sosiaalihuollon avustuksiin. Lastensuojelulain mukaiset avustukset (mm. lasten harrastuksiin) on maksettu aiemmin ehkäisevänä toimeentulotukena ja vuonna 2019 ne on siirretty lastensuojelun omiin kustannuksiin. Tämä selittää suuret muutosprosentit täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta edellisvuoteen verrattuna.

Liite 11 Kelan myöntämän perustoimeentulotuen kustannusten kohdistumisen eri menolajeihin vuonna 2019

KELAN MYÖNTÄMÄN PERUSTOIMEENTULOEN KOHDISTUMINEN (sis. pakolaiset, turvapaikanhakija ja paluumuuttajat)							
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Perusosaan	52 864 182	18 148 765	19 912 434	13 256 432	19 559 868	9 875 364	133 617 045
Varsinaisiin asumismenoihin	61 471 052	23 890 072	27 030 614	13 242 258	25 117 021	10 417 568	161 168 585
Muihin asumiseen liittyviin menoihin	6 040 763	2 047 043	2 342 272	1 134 756	1 930 975	1 040 991	14 536 800
Terveystenhoitomenoihin	11 418 760	3 840 051	4 049 939	3 164 033	4 754 121	2 320 517	29 547 421
Muihin menoihin	1 804 417	804 227	840 572	378 942	732 546	385 988	4 946 691
Tuntemattomiin menoihin	454 392	128 587	165 978	138 225	202 766	148 245	1 238 193
Kustannukset yhteensä	134 053 566	48 858 745	54 341 809	31 314 646	52 297 297	24 188 673	345 054 735
Osuus kustannuksista, %							
Perusosa	39,4	37,1	36,6	42,3	37,4	40,8	38,7
Varsinaiset asumismenot	45,9	48,9	49,7	42,3	48,0	43,1	46,7
Muut asumiseen liittyvät menot	4,5	4,2	4,3	3,6	3,7	4,3	4,2
Terveystenhoitomenot	8,5	7,9	7,5	10,1	9,1	9,6	8,6
Muut menot	1,3	1,6	1,5	1,2	1,4	1,6	1,4
Tuntemattomat menot	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,6	0,4
Kustannukset yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Perustoimeentulotuen kustannusten kohdistuminen eri menolajeihin vuonna 2019

Liite 12 Aikuissosiaalityön asiantuntijatyöryhmä

Työryhmän puheenjohtaja

Leena Luhtasela

Nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Perhe- ja sosiaalipalvelut
leena.luhtasela@hel.fi

Helsinki

Anne Maarit Leppänen

Suunnittelija
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Tietohallintopalvelut
Tilastopalvelut
anne.leppanen@hel.fi

Mika Porvari

Toiminnansuunnittelija
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Hallinto, Talouden ja toiminnansuunnittelu
mika.porvari@hel.fi

Anne Qvist

Pohjoisen aikuissosiaalityön päällikkö
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Nuorten palvelut ja aikuissosiaalityö
anne.qvist@hel.fi

Kaisa Saarinen

Projektipäällikkö
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Nuorten palvelut ja aikuissosiaalityö
kaisa.saarinen@hel.fi

Espoo

Eveliina Cammarano

Asiantuntija
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Aikuisten sosiaalipalvelut
eveliina.cammarano@espoo.fi

Inari Loukusa

Erytysuunnittelija
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
inari.loukusa@espoo.fi

Tapio Nieminen

Aikuisten sosiaalipalvelujen päällikkö
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
tapio.e.nieminen@espoo.fi

Pasi Sipola

Aikuissosiaalityön päällikkö
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
pari.sipola@espoo.fi

Vantaa

Leena Kaijala

Suunnittelija
Vantaan sosiaali- ja terveystoimi
Perhepalvelut
leena.kaijala@vantaa.fi

Minna Ryhänen

Sosiaalityön esimies
Vantaan sosiaali- ja terveystoimi
Aikuisten ja perheiden suunnitelmallinen
sosiaalityö
minna.ryhanen@vantaa.fi

Turku

Eeva Eskelinen

Johtava sosiaalityöntekijä
Turun hyvinvointitoimiala
Aikuissosiaalityö
eeva.eskelinen@turku.fi

Mirjam Jarhio

Suunnittelija
Turun hyvinvointitoimiala
Tietopalvelu ja kehittäminen
mirjam.jarhio@turku.fi

Seppo Kumpulainen

Efficatuki
Turun hyvinvointitoimiala
seppo.kumpulainen@turku.fi

Elina Wiljanen

Johtava sosiaalityöntekijä
Turun hyvinvointitoimiala
Palveluohjaus
elina.wiljanen@turku.fi

Minna Virta

Sosiaalityön johtaja
Turun hyvinvointitoimiala
Sosiaalityö
minna.virta@turku.fi

Tampere**Terhikki Ahonen**

Johtava sosiaalityöntekijä
Tampereen sosiaali- ja terveyspalvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut/aikuissosiaalityö
terhikki.ahonen@tampere.fi

Taru Herranen

Palvelupäällikkö
Tampereen sosiaali- ja terveyspalvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut/aikuissosiaalityö
taru.herranen@tampere.fi

Timo Ruohola

Suunnittelupäällikkö
Tampereen sosiaali- ja terveyspalvelut
Psykososiaalisen tuen linja
timo.ruohola@tampere.fi

Piia Wallenius

Johtava sosiaalityöntekijä
Tampereen sosiaali- ja terveyspalvelut
Aikuisten sosiaalipalvelut/aikuissosiaalityö
piia.wallenius@tampere.fi

Oulu**Arja Heikkinen**

Sosiaali johtaja
Oulun hyvinvointipalvelut
arja.heikkinen@ouka.fi

Nina Kinnunen

Palvelupäällikkö
Oulun hyvinvointipalvelut
nina.kinnunen@ouka.fi

Susanna Lähde

Palvelupäällikkö
Oulun hyvinvointipalvelut
susanna.lahde@ouka.fi

Tuovi Mattanen

Pääkäyttäjä
Oulun hyvinvointipalvelut
tuovi.mattanen@ouka.fi

Marja Salo

Palvelupäällikkö
Oulun hyvinvointipalvelut
marja.salo@ouka.fi

Esa Yritys

Palveluesimies
Oulun hyvinvointipalvelut
esa.yritys@ouka.fi

Työryhmän sihteeri**Marianne Forsell**

Projektitutkija
Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia
Kaupunkitutkimus ja -tilastot
marianne.forsell@hel.fi

Kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelut ja kustannukset vuonna 2019

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) varhaiskasvatusta, lastensuojelua, aikuissosiaalityötä, toimeentulotukea, työllistämispalveluja, päihde- ja mielenterveyspalveluja, kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluja sekä vanhushpalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi varhaiskasvatuksen, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoisiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutostiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määrittelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin
lastensuojelun
palvelut ja kustannukset
vuonna 2019

Lastensuojelun
Kuusikko-työryhmä
11.6.2020

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja

2342-1983 (painettu)

2342-1991 (verkkajulkaisu)

Edita Prima Oy 2020, Helsinki

Tekijät		
Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä. Koonnut Marianne Forsell.		
Nimike		
Suomen kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelut ja kustannukset vuonna 2019		
Julkaisija (toimiala tai laitos)	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala Espoon sosiaali- ja terveystoimi Vantaan sosiaali- ja terveystoimi Turun hyvinvointitoimiala Tampereen hyvinvointipalvelut Oulun hyvinvointipalvelut	6/2020	47 s. + 36 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	1/2020	
ISSN-numero	Kieli	
2342-1983 (painettu) 2342-1991 (verkkojulkaisu)	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Kuutoskaupungeissa tehtiin vuoden 2019 aikana yhteensä 55 831 lastensuojeluilmoitusta. Lastensuojeluilmoituksen kohteena oli 29 263 lasta eli 8,8 prosenttia kuutoskaupunkien 0-17-vuotiaasta väestöstä. Palvelutarpeen arviota, joissa selvitettiin lastensuojelun tarve, tehtiin yhteensä 16 233. Lastensuojelun tarve todettiin viidenneksessä arvioita.</p> <p>Kuutoskaupungeissa oli vuonna 2019 yhteensä 19 075 lastensuojelun 0-17-vuotiasta asiakasta eli 5,7 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Huhtikuusta 2015 alkaen lastensuojelun asiakkuus on alkanut vasta silloin, kun palvelutarpeen arvioissa todetaan tarve lastensuojelun palveluille. Lisäksi osa aiemmin lastensuojelun asiakkaana olleista lapsista saa nyt palvelut yleisen sosiaalihuollon kautta ilman lastensuojelun asiakkuutta. Lakimuutosten myötä asiakasmäärät laskevat jopa kolmanneksella vuodesta 2014 vuoteen 2016. Tämän jälkeen muutokset vuotuisissa asiakasmäärissä ovat pienentyneet.</p> <p>Avohuollon asiakkaana oli kuutoskaupungeissa vuoden 2019 aikana yhteensä 16 308 lasta. Avohuollon asiakkaiden määrä nousi edellisvuodesta Vantaalla ja Oulussa ja laski muissa kuutoskaupungeissa. Kodin ulkopuolelle sijoitettuna oli yhteensä 5 614 lasta, mikä on 1,7 prosenttia kuutoskaupunkien 0-17 vuotiaiden lasten lukumäärästä. Sijoitettujen lukumäärä väheni Espoossa ja kasvoi muissa kuutoskaupungeissa. Kaikissa kuutoskaupungeissa oli sijoitettuna suhteellisesti eniten 13-17-vuotiaita.</p> <p>Perhehoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista on hieman laskenut tai pysynyt lähes muuttamattomana viimeisten muutamien vuosien aikana. Vuonna 2019 perhehoidon osuus laski edellisvuoteen verrattuna Epoossa ja Tampereella ja muissa kuutoskaupungeissa osuudet pysyivät lähes edellisvuoden tasolla. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista vaihteli paljon kuntien välillä - Oulun 19,8 prosentista Espoon 57,1 prosenttiin.</p> <p>Lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa lähes 400,5 miljoonaa euroa vuonna 2019. Deflatoidut kustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa, paitsi Turussa, jossa kustannukset hieman laskevat edellisvuodesta. Suurin osa lastensuojelun kustannuksista syntyy sijoituksista. Sijoitusten osuus kustannuksista vaihteli Oulun 69,1 prosentista Helsingin 83,3 prosenttiin.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailu, kustannukset, avohuolto, lastensuojelu, sijaishuolto, sijoitukset		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 5	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Lastensuojelu, sosiaalihuoltolaki ja erityistä tukea tarvitsevat lapset	2
1.2	Lastensuojelun asiakasprosessi kuutoskaupungeissa	3
1.2.1	Palvelutarpeen/lastensuojelutarpeen arvio ja lastensuojeluilmoitusten käsittely	3
1.2.2	Lastensuojelun avohuolto	6
1.2.3	Sijaishuolto	8
1.2.4	Jälkihuolto	13
2	SOSIAALIHUOLLON ASIAKKAANA OLEVAT ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAT LAPSET	15
3	LASTENSUOJELUN KOKONAISUUS	17
3.1	Lastensuojeluasian vireille tulo	17
3.1.1	Lastensuojeluilmoitukset	18
3.1.2	Palvelutarpeen arviointi	19
3.2	0-20-vuotias väestö kuutoskaupungeissa	22
3.3	Lastensuojelun asiakkaat	22
3.3.1	Lastensuojelun asiakasmäärät	22
3.3.2	Asiakassuunnitelmat	24
3.4	Kokonaiskustannukset	24
4	AVOHUOLTO	27
4.1	Avohuollon asiakkaat	27
4.1.1	Alkaneet ja päättyneet asiakkuudet	28
4.2	Avohuollon kustannukset	29
5	SIOJITETUT LAPSET	32
5.1	Sijoitettujen lasten määrä	32
5.2	Sijoituspäätökset	33
5.3	Avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset	34
5.4	Kiireellisesti sijoitetut lapset	35
5.5	Huostaanotetut lapset	35
5.6	Sijaishuoltopaikan muutospäätökset	36
5.7	Sijoitusten hoitomuotojen kehitys	37
5.8	Sijoitusten kustannukset	39
6	JÄLKIHUOLTO	43
7	LASTENSUOJELUN HENKILÖSTÖ	44
8	YHTEENVETO	45

LÄHTEET	47
LIITTEET	48
Liite 1 Tiedonkeruun määritelmät	48
Tietolähteet ja –järjestelmät	48
Kerättävät tiedot	49
Liite 2 Lastensuojelun käsitteitä	59
Liite 3 Lastensuojelun tietoja vuonna 2019	64
3A Lastensuojelun asiakkaat ja vastuusosiaalityöntekijöiden lukumäärä vuonna 2019	64
3B Lastensuojelun kustannukset vuonna 2019	65
3C/1 Lastensuojeluilmoitukset vuonna 2019	66
3C/2 Palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve sekä lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen laaditut asiakassuunnitelmat vuonna 2019	67
3D Avohuollon asiakkaat vuonna 2019	68
3E Sijoitetut ja sijoituspäätökset vuonna 2019	69
3F Sijoitusten hoitomuodot vuonna 2019	70
3G Läheisverkostoon huostaan otettuna tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten lukumäärä vuosina 2015–2019	71
3H Sosiaalihuollon asiakkaana olevat erityistä tukea tarvitsevat lapset vuonna 2019	72
Liite 4 Lastensuojelun aikasarjoja vuosina 2015–2019	73
4A/1 Lastensuojelun asiakkaat vuosina 2015–2019: Asiakkaat yhteensä ja avohuolto	73
4A/2 Lastensuojelun asiakkaat vuosina 2015–2019: Sijoitukset ja jälkihuolto	74
4B/1 Sijoitetut lapset vuosina 2015–2019: Sijoitetut yhteensä ja laitoksiin sijoitetut	75
4B/2 Sijoitetut lapset vuosina 2015–2019: Luvanvaraiseen ja toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitetut	76
4C Kokovuotiset hoitopaikat vuosina 2015–2019	77
4D/1 Lastensuojelun kustannukset vuosina 2015–2019: Kokonaiskustannukset sekä avohuollon ja jälkihuollon kustannukset	78
4D/2 Lastensuojelun kustannukset vuosina 2015–2019: Sijoitusten kustannukset	79
4E Lastensuojeluilmoitukset ja ilmoituksen kohteena olleet lapset sekä lapset, joiden palvelutarpeen arviossa selvitetty lastensuojelun tarve, vuosina 2015–2019	80
4F Väestörakennetietoja vuosina 2015–2019. Aluejako 1.1.2019 kaikkien vuosien osalta.	81
Liite 5 Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä	82

Taulukot

Taulukko 1. Sosiaalihuollon asiakkaana olevat erityistä tukea tarvitsevat lapset vuonna 2019	16
Taulukko 2. Lastensuojeluasian vireille tulo kuutoskaupungeissa vuonna 2019 ¹	17
Taulukko 3. Vuoden 2019 aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset syyn mukaan	18
Taulukko 4. Lastensuojeluilmoituksen kohteena vuonna 2019 olleiden lasten osuus saman ikäisestä väestöstä ikäluokittain	19
Taulukko 5. Palvelutarpeen arviot, joissa on selvitetty lastensuojelun tarve, ikäryhmittäin vuonna 2019	20
Taulukko 6. Lastensuojelun asiakkaiden kokonaismäärä sekä avohuollon asiakkaana, sijoitettuna olleet lapset ja jälkihuollon piirissä olleet nuoret vuonna 2019	23
Taulukko 7. Lastensuojelun vuoden 2019 kokonaiskustannusten erittely avohuollon ja sijoitusten kustannuksiin sekä deflatoitujen kustannusten muutos vuodesta 2018	24
Taulukko 8. Lastensuojelun avohuollon asiakkaana vuoden aikana olleiden lukumäärä ikäryhmittäin vuonna 2019	28
Taulukko 9. Vuoden aikana alkaneiden uusien avohuollon asiakkuuksien lukumäärä ja väestöosuudet ikäryhmittäin vuonna 2019	28
Taulukko 10. Avohuollon kustannusten jakautuminen toiminnoittain vuonna 2019 sekä deflatoitujen kokonaiskustannusten muutos vuosista 2018 ja 2015	30
Taulukko 11. Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten lukumäärä ja väestöosuudet ikäryhmittäin vuonna 2019 sekä lukumäärän muutos vuosista 2018 ja 2015	33
Taulukko 12. Vuoden 2019 aikana tehdyt sijoituspäätökset sijoitusperusteen mukaan	34
Taulukko 13. Vuoden 2019 aikana kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset (sisältäen avohuollon kiireelliset sijoitukset). Turvakoteihin sijoitetut eivät sisälly lukuihin.	35
Taulukko 14. Vuoden 2019 aikana kodin ulkopuolelle kiireellisesti sijoitetut lapset	35
Taulukko 15. Vuoden 2019 aikana huostaanotetut lapset	36
Taulukko 16. Huostassa olleiden lasten lukumäärä vuonna 2019	36
Taulukko 17. Huostassa olleille lapsille tehdyt sijaishuoltopaikan muutospäätökset ¹ vuonna 2019	37
Taulukko 18. Sijoitusten kokonaiskustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos vuosista 2018 ja 2015	39
Taulukko 19. Vastuusosiaalityöntekijöiden vakanssit ja lastensuojelun asiakkaat vakanssia kohden 31.12.2019	44

Kuviot

Kuvio 1. Lastensuojelun asiakasprosessi.....	3
Kuvio 2. Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä vuosina 2015–2019	18
Kuvio 3. Lastensuojeluilmoitusten kohteena olleiden lasten osuus 0–17-vuotiaasta väestöstä vuosina 2015–2019	19
Kuvio 4. Lapset, joille on vuoden 2019 aikana tehty palvelutarpeen arvio (jossa on selvitetty lastensuojelun tarve) sen mukaan, onko todettu lastensuojelun tarve	21
Kuvio 5. 0-20 vuotiaan väestön osuus koko väestöstä sekä 0-20-vuotiaiden lukumäärä kuutoskaupungeissa vuonna 2019	22
Kuvio 6. Lastensuojelun 0–17-vuotiaiden asiakkaiden osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2015–2019 ¹	23
Kuvio 7. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiasta asukasta kohden vuosina 2015–2019 (korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle).....	25
Kuvio 8. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiasta lastensuojelun asiakasta kohden vuosina 2015–2019 (korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle).....	26
Kuvio 9. Vuoden 2019 aikana alkaneet ja päättyneet avohuollon asiakkuudet (0–17-vuotiaat) 29	
Kuvio 10. Avohuollon kokonaiskustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiasta asukasta kohden vuosina 2015–2019 (korotettua vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle).....	30
Kuvio 11. Avohuollon kokonaiskustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiasta avohuollon asiakasta kohden vuosina 2015–2019 (korotettua vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)	31
Kuvio 12. Kodin ulkopuolelle vuoden aikana sijoitettuna olleiden 0–17-vuotiaiden osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2015–2019	33
Kuvio 13. Sijoitusten eri hoitomuotojen osuus sijoitusten hoitovuorokausista vuosina 2015–2019 ¹	38
Kuvio 14. Sijoitusten (avohuollon sijoitukset, kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot) kustannukset 0–17-vuotiasta asukasta kohden vuosina 2015–2019 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle).....	40
Kuvio 15. Sijoitusten (avohuollon sijoitukset, kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot) kustannukset 0–17-vuotiasta sijoitettuna ollutta lasta kohden vuosina 2015–2019 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)	40
Kuvio 16. Sijoitusten hoitovuorokauden keskimääräiset kustannukset vuosina 2018 ja 2019 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)	41
Kuvio 17. Toimeksiantoon perustuvan ja luvanvaraisen perhehoidon sekä laitoshoidon kustannusten osuus sijoitusten kokonaiskustannuksista vuosina 2015–2019	42
Kuvio 18. Jälkihuollon asiakkaana olleiden nuorten osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2015–2019.....	43

1 JOHDANTO

Tämä raportti käsittelee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa eli Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa vuonna 2019. Raportti on osa laajempaa Kuusikko-työn kokonaisuutta.

Kuusikko-työssä on kerätty lastensuojelun palveluihin ja kustannuksiin liittyviä tietoja vuodesta 2003 alkaen. Aluksi tietoja käsiteltiin osana sosiaalityön kokonaisuutta ja ne pitivät sisällään pääosin lastensuojelun sijaishuollon tietoja. Lastensuojelu sai oman työryhmänsä vuoden 2008 alussa, jolloin lasten sijaishuollon ja lastensuojelun avohuollon asiantuntijat yhdistettiin sosiaalityön ryhmästä omaksi työryhmäkseen. Taustalla oli uuden lastensuojelulain (417/2007) astuminen voimaan ja halu tarkastella lastensuojelua yhtenä kokonaisuutena.

1.4.2015 voimaan tulleen sosiaalihuoltolain (1302/2014) myötä sosiaalipalvelujen painopiste siirtyi korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäiseviin yleisiin palveluihin. Lastensuojelun osalta tämä tarkoittaa sitä, että osa aiemmin lastensuojelun piiriin kuuluneista palveluista on nyt mahdollista saada yleisen sosiaalihuollon kautta. Tämän vuoksi lastensuojelun Kuusikko-raportointia on vuonna 2017 laajennettu osittain myös sosiaalihuoltolain mukaisten perhepalvelujen puolelle ja raportissa käsitellään lyhyesti sosiaalihuollon asiakkaana olevia erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Lakimuutoksen tavoitteena on ollut lastensuojelun asiakasmäärän väheneminen, mutta kaikissa kuutoskaupungeissa vähenemä ei ole kuitenkaan toteutunut.

Raportissa luodaan aluksi yleiskuva lastensuojelusta esittelemällä lastensuojeluprosessia sekä tarkastelemalla lastensuojelun asiakasmääriä ja kustannuksia kokonaisuudessaan. Tämän jälkeen käsitellään erikseen avohuollon, sijoitusten ja jälkihuollon palveluja ja kustannuksia ja lopuksi lyhyesti lastensuojelun henkilöstömääriä.

Kustannusvertailussa asiakas- ja asukaskohtaiset kokonaiskustannukset sekä avohuollon kustannukset (sisältäen jälkihuollon kustannukset) on laskettu suhteessa 0–20-vuotiaisiin ja sijoitusten kustannukset suhteessa 0–17-vuotiaisiin. Aiempien vuosien kustannukset on korotettu tilastointivuoden arvoon eli tänä vuonna vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle.

Lisätietoa kerätyistä tiedoista löytyy liitteestä 1 ja luettelo yleisistä lastensuojelussa käytetyistä käsitteistä liitteestä 2. Liitteeseen 3 on koottu yhteenveto vuoden 2019 tiedoista ja liitteeseen 4 aikasarjavertailuja. Raportin taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi.

Vantaalla asiakastietojärjestelmä vaihtui kesken vuoden 2019, minkä vuoksi Vantaan tiedot raportissa ovat osin puutteellisia. Vantaan tietojen puuttuessa Kuusikon arvot on laskettu vuoden 2019 osalta ilman Vantaata ja myös muutosprosentteissa verrataan vuoden 2018 Kuusikon arvoihin ilman Vantaata. Tämä on erikseen mainittu niiden taulukoiden ja kuvien yhteydessä, joita asia koskee.

Raportti on syntynyt kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun asiantuntijoista koostuvan työryhmän yhteistyön tuloksena. Työryhmän puheenjohtajana toimii vuonna 2020

Hanna Pösö Vantaalta. Tiedot työryhmän muista jäsenistä on koottu liitteeseen 5. Raportin kokoamisesta on vastannut työryhmän sihteeri Marianne Forsell.

1.1 Lastensuojelu, sosiaalihuoltolaki ja erityistä tukea tarvitsevat lapset

Nykyinen sosiaalihuoltolaki (1301/2014) astui voimaan 1.4.2015. Sen myötä sosiaalipalvelujen painopiste siirtyi korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäisevien yleisten palvelujen suuntaan. Lastensuojelun osalta tämä tarkoittaa sitä, että osa perheistä, jotka aiemmin olivat lastensuojelun asiakkaita, saa palvelut nyt kunnan muissa perustason ja sosiaalihuollon palveluissa. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja, joita on aiemmasta poiketen mahdollista saada myös ilman lastensuojelun asiakkuutta, ovat mm. perhetyö, tukiperheet ja -henkilöt sekä vertaisryhmätoiminta. Lisäksi lastensuojelun asiakkuus ei enää ala siitä, kun lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen ryhdytään selvittämään lastensuojelun tarvetta, vaan vasta siinä tapauksessa, että selvityksen perusteella todetaan tarve lastensuojelun palveluille ja tukitoimille (HE 164/2014, 84; STM 2015). Lakimuutosten seurauksena lastensuojelun asiakasmäärä on vähentynyt.

Sosiaalihuollon asiakasprosessissa keskeisessä asemassa on palvelutarpeen arviointi, jossa selvitetään henkilön tuen ja sosiaalipalvelujen tarve (1302/2014 § 36–37). Palvelutarpeen arviointi koskee koko sosiaalihuoltoa ja se on tehtävä, kun sosiaalihuollon työntekijä saa tietää mahdollisesta sosiaalihuollon tarpeesta olevasta henkilöstä. Palvelutarpeen arviointi on tehtävä myös, kun lastensuojelun työntekijä saa tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta, ellei se ole tarpeetonta esimerkiksi siitä syystä, että lapsen tai perheen tilanne olisi jo lähiaikoina arvioitu. Arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita (417/2007 § 26).

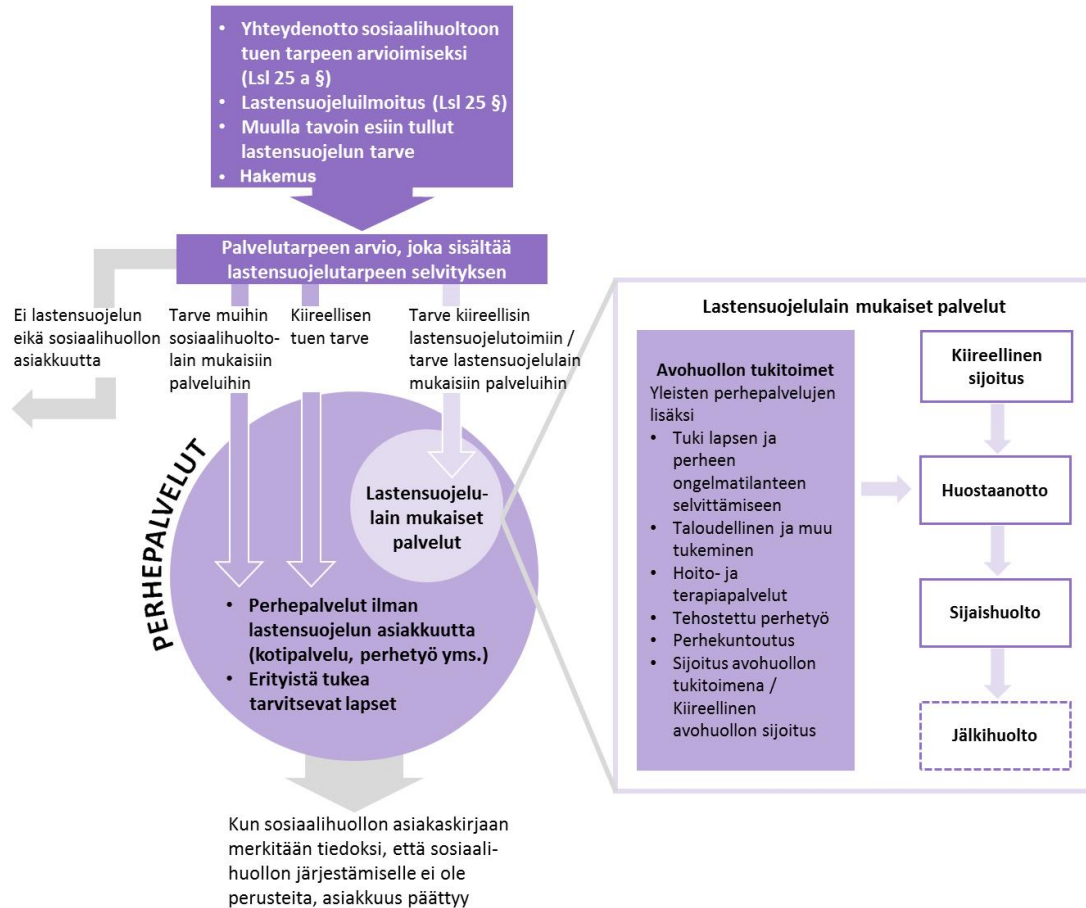
Lastensuojelun asiakkuus alkaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, mikäli sosiaalityöntekijä toteaa, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä ja kehitystä tai lapsi itse vaarantaa omalla käyttäytymisellään terveyttään ja kehitystään ja että lapsi lisäksi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia (417/2007 § 27). Mikäli palvelutarpeen arvioinnissa sen sijaan todetaan, että lapsi voi saada riittävät palvelut sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kautta, ei aloiteta lastensuojelun asiakkuutta vaan tarjotaan sosiaalihuollon tukea perheelle. Myös järjestöjen ja yksityisten tarjoamat palvelut otetaan huomioon perheen tuen tarvetta arvioitaessa.

Sosiaalihuoltolaissa nostetaan esiin erityistä tukea tarvitsevat henkilöt (1302/2014 § 3). Sosiaalipalveluissa erityistä tukea tarvitsevasta lapsesta on kyse silloin, kun lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa hänen terveyttään ja kehitystään, tai lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään tai lapsi on erityisen tuen tarpeessa, koska hänellä on vaikeuksia saada ja hakea tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön tai usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai syyn vuoksi. Erityistä tukea tarvitseva lapsi määritellään palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä Sosiaalihuoltolain 36§ mukaisesti.

Jos palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä todetaan lapsen olevan erityisen tuen tarpeessa, hänen omatyöntekijäkseen tulee nimetä sosiaalityöntekijä (1302/2014 § 42). Kunnissa on tätä varten perustettu mm. perhesosiaalityöntekijän virkoja sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin.

Lastensuojelun Kuusikko-raporteissa on aiemmin käsitelty ainoastaan lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia. Nykyisen sosiaalihuoltolain mukanaan tuomien muutosten vuoksi vuoden 2017 raportista lähtien on kuitenkin haluttu tarkastella lyhyesti myös sosiaalihuollon asiakkaana olevia erityistä tukea tarvitsevia lapsia kuutoskaupungeissa (ks. luku 2).

Kuvio 1. Lastensuojelun asiakasprosessi

1.2 Lastensuojelun asiakasprosessi kuutoskaupungeissa

Seuraavassa on kuvattu tarkemmin palvelutarpeen arviointia ja lastensuojelun asiakasprosessia kuutoskaupungeissa.

1.2.1 Palvelutarpeen/lastensuojelutarpeen arvio ja lastensuojeluilmoitusten käsittely

Miten organisoitu?

Helsinki

Lastensuojelu-palvelun alaisuudessa toimiva Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi ja tuki -yksikkö vastaa paljon palveluita tarvitsevien palvelutarpeen arvioinneista ja lastensuojeluilmoitusten käsittelystä ja lastensuojelun virka-aikaisesta päivystyksestä. Yksikkö

toimii 7 toimipisteessä, joissa on 7 johtavaa sosiaalityöntekijää ja 56 lastensuojelun sosiaalityöntekijää. Ls-ilmoitusten ja shl-yhteydenottojen kiireellisyyden tarve arvioidaan ja tarvittaessa ryhdytään palvelutarpeen arviointiin. Paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palvelutarpeen arviointi tehdään tarvittaessa monitoimijaisesti. Alueellisissa työryhmissä työskentelee lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden lisäksi psykiatrisia sairaanhoitajia, aikuissosiaalityön sosiaaliohjaajia ja perheneuvolan sosiaalityöntekijöitä ja psykologeja. Lapsiperheiden sosiaaliohjaajille ohjataan tehtäväksi ns. kevyemmät palvelutarpeen arvioinnit, jotka eivät edellytä sosiaalityöntekijän arviointiosaamista.

Mikäli lastensuojeluilmoitus koskee jo asiakkaana olevaa lasta, ilmoitus ohjataan lapsen asiasta vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Espoo

Lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot ohjautuvat Espoossa neljään lastensuojelun toimipisteeseen lapsen asuinalueen mukaan. Sijaishuollossa olevien lasten lastensuojeluilmoitukset ohjautuvat suoraan sijaishuollon sosiaalityöhön tai perhehoitoon. Virka-ajan ulkopuolella lastensuojeluilmoitukset tehdään sosiaali- ja kriisipäivystykseen, joka arvioi tilanteen kiireellisyyden ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

Espoossa on kehitetty monialaista ensiarviointimallia. Ensiarvioinnissa työskentelee perhesosiaalityön, lastensuojelun ja perheneuvolan työntekijöitä. Ensiarvioinnissa otetaan vastaan kaikki lastensuojeluilmoitukset, vireillepanot, hakemukset ja sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot. Tiimissä arvioidaan, ketkä ammattilaiset lähtevät ilmoitusta tai yhteydenottoa selvittämään. Ensiarvioinnin jälkeen ratkaistaan, aloitetaanko palvelutarpeen arviointi ja arvioidaanko myös lastensuojelun tarvetta. Jos palvelutarpeen arviointi aloitetaan, arvioinnin tekee ensiarvioinnissa perhettä tavanneet työntekijät, jolloin vältytään työntekijävaihdoksilta. Tavoitteena on myös, että jos asiakkuus jatkuu palvelutarpeen arvioinnin jälkeen, sama työntekijä jatkaa asiakkaan työntekijänä.

Lapselle ja perheelle järjestetään tarvittavat tukitoimet joko perhesosiaalityössä omana tai ostopalveluna. Lastensuojelun asiakkaiden tukitoimet järjestetään tukipalveluyksikön asiakasohjauksen kautta.

Vantaa

Vantaalla on keskitetty sekä päivystys että palvelutarpeen arviointi. Virka-aikainen päivystys ottaa vastaan kaikki lapsiperheitä koskevat ilmoitukset ja tekee ensiarvion tilanteesta ja kiireellisyydestä. Päivystyksessä sosiaalityöntekijä arvioi tilanteen ja ohjaa ei-kiireelliset ilmoitukset palvelutarpeen arvioinnista vastaavaan yksikköön. Lapsiperheiden palvelutarve (sekä SHL että LSL) arvioidaan Aikuisten ja perheiden sosiaalipalveluissa, uusien asiakkaiden yksikössä. Lastensuojelun tarvetta selviteltäessä palvelutarpeen arvioinnissa pyritään monialaiseen arvioon. Mikäli ilmoituksen kohteena olevalla lapsella on asiakkuus tai se on päätynyt alle 6 kk sitten, hänen asiansa ohjataan tutulle vastuusosiaalityöntekijälle.

Turku

Turun sosiaalipäivystys ottaa vastaan lapsiin liittyvät yhteydenotot ja lastensuojeluilmoitukset. Sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijä ja perheohjaaja arvioivat seitsemässä päivässä, aloitetaanko lapsen palvelutarpeen arviointi sosiaalihuolto- ja/tai lastensuojelulain

mukaisesti. Mikäli palvelutarpeen arviointi on syytä aloittaa, uudelle asiakasperheelle varataan aika lapsiperhesosiaalityön sosiaalityöntekijälle. Jos yhteydenotto tai ilmoitus on tehty varhaiskasvatuksesta, koulusta tai neuvolasta, pyydetään ensimmäiseen palaveriin mukaan myös ilmoituksen tekijä.

Turku on jaettu kolmeen eri lapsiperhesosiaalityön yksikköön. Jokaisessa yksikössä on johtava sosiaalityöntekijä, toimistos sihteeri, 8 sosiaalityöntekijää sekä 7-8 perhetyöntekijää/perheohjaajaa tai sosiaaliohjaajaa. Sosiaalityöntekijä tekee palvelutarpeen arvion yhdessä asiakkaan lähipiirin ja hänen perheensä kanssa työskentelevien työntekijöiden kanssa. Kolmen kuukauden aikana sosiaalityöntekijä päättää, aloitetaanko: lastensuojelun avoimuuden asiakkuus, erityisen tuen lapsen asiakkuus, lapsiperhesosiaalityön asiakkuus, ohjataanko asiakas muihin palveluihin vai onko ohjaukselle/palvelulle ylipäätään tarvetta. Ajatuksena tässä on se, että jo pelkästään asiakkuus palvelutarpeen arvioinnissa saattaa olla asiakasperheelle riittävä ohjauksellinen tai tarpeellinen väliintulon toimenpide.

Jos jäädytään lapsiperhesosiaalityön yksikön asiakkuuteen, on käytettävissä sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen ja perhetyön palvelut sosiaalityön systeemissä työotteessa. Asiakasperheiden käytössä on myös erilaisia perheryhmiä. Lisäksi keskeisimmät ostopalvelut ovat ammatillinen tukihenkilö, perhetyö, kotiin vietävä perhearviointi, kotiin vietävä vanhemmuuden arviointi, kotiin vietävä perhekuntoutus, avopäihdekuntoutus, ensikotipalvelut, tukiperhepalvelut, ympärivuorokautinen lasten kotihoito, kriisiperhetyö ja neopsy palvelut.

Tampere

Kolme perhepalveluiden sosiaaliasemaa, joissa johtava sosiaalityöntekijä, 5 sosiaalityöntekijää ja 5 ohjaajaa.

Lastensuojeluilmoitukset, SHL:n mukaiset yhteydenotot ja asiakkaiden hakemukset vastaanotetaan Sosiaalipäivystyksessä, jossa arvioidaan välittömästi mahdollinen kiireellinen lastensuojelun ja tuen tarve ja jossa tehdään tarvittaessa päätös. Jos ilmoittaja tietää lapsen asiakkuudesta ja/tai sosiaalityöntekijän, hän voi tehdä ilmoituksen tai yhteydenoton myös suoraan sosiaalityöntekijälle tai sosiaaliasemalle (puhelimitse virka-aikana tai kirjallisesti). Virka-aikana lastensuojeluilmoituksia voi tehdä virka-aikaiseen päivystykseen.

Sosiaaliasemalla johtava sosiaalityöntekijä jakaa vireille tulleet asiat oman tiiminsä sosiaalityöntekijöille. Palvelutarpeen arviointeja tehdään Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa pääsääntöisesti SHL:n mukaisissa Perhepalveluissa (lapsiperheiden sosiaalityössä, em. palveluohjauksessa tai muissa Perhepalvelujen palveluissa) tai em. Sosiaalipäivystyksen varhaisen tuen palvelussa. Samassa yhteydessä selvitetään tarvittaessa myös lastensuojelun tarvetta, ja tällöin palvelutarpeen arvioinnista vastaa sosiaalityöntekijä. Lastensuojelussa arvioidaan palvelujen ja lastensuojelun tarvetta vain niiden lasten osalta, joiden perhe on lastensuojelun asiakkaana.

Oulu

Oulussa ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys ja alueen sosiaalityöntekijät ottavat vastaan lastensuojeluilmoituksia. Lastensuojeluilmoitukset sekä sosiaalihuoltolain mukaiset ilmoitukset on mahdollista tehdä joko sähköisesti, kirjallisesti tai puhelimitse. Sosiaalipäivystyksen työntekijät arvioivat tilanteen kiireellisyyden ja kiireellisten lastensuojelun tukitoimien tarpeen.

Uudet lastensuojeluilmoitukset, joissa arvioidaan lastensuojelun tukitoimien ja asiakkuuden tarve, käsitellään keskitetysti palvelutarpeen arviointiyksikössä. Yksikössä työskentelee viisi sosiaalityöntekijää, kaksi sosionomia ja kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa. Ilmoitukset ohjautuvat käsittelyyn hyvinvointikeskuksiin tilanteissa, joissa selkeää lastensuojelun tarvetta ei ole. Lastensuojelun sosiaalityöntekijä ja hyvinvointikeskuksen lapsiperheiden sosiaalityöntekijä toimivat tarpeen mukaan toisilleen työparina palvelutarpeen arvioinneissa.

1.2.2 Lastensuojelun avohuolto

Avohuollon organisointi

Helsinki

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityön yksikkö toimii 7 alueellisessa toimipisteessä, joissa työskentelee 100 lastensuojelun sosiaalityöntekijää ja 15 johtava sosiaalityöntekijää.

Espoo

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityössä työskentelee 57 sosiaalityöntekijää, 26 sosiaaliohjaajaa ja 10 johtavaa sosiaalityöntekijää. Lisäksi lastensuojelussa työskentelee kaksi perheterapeuttia, jotka työskentelevät myös sijaishuollon tiimeissä.

Vantaa

Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallinen sosiaalityö on jaettu kahteen alueelliseen toimintayksikköön. Idässä työskentelee 26 sosiaalityöntekijää ja viisi johtavaa sosiaalityöntekijää. Lännessä työskentelee 15 sosiaalityöntekijää ja kolme johtavaa sosiaalityöntekijää. Jokaisessa sosiaalityön tiimissä työskentelee myös erityissosiaaliohjaaja, joita Vantaalla on yhdeksän.

Turku

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityötä on tehty 1.1.2019 alkaen kolmessa avohuollon ja yhdessä jälkihuollon yksikössä. Lastensuojelun sosiaalityön lisäksi yksiköissä tehdään asiakkaana olevan perheen aikuissosiaalityö ja Shl mukainen sosiaalityö. Kolmessa lastensuojelun avohuollon yksiköissä toimii kaksi tiimiä, joilla on säännölliset systemisen sosiaalityön tiimikokoukset. Tiimien perheterapiaresurssi on hankittu pääosin ostopalveluna, yhdellä tiimillä on käytössä perheneuvolan perheterapeutti. Jälkihuollon yksikössä ei ole pysyviä tiimejä. Jälkihuollon systeminen tiimimalli muodostetaan asiakkaan ympärille yksikössä työskentelevistä sosiaalityöntekijöistä ja sosiaaliohjaajista sekä muista nuoren tai perheen kanssa työskentelevistä tahoista.

Yksiköissä työskentelee yhteensä 4 johtavaa sosiaalityöntekijää, 26 sosiaalityöntekijää (22 avohuollossa ja 4 jälkihuollossa), 32 perhetyöntekijää/perheohjaajaa/ohjaajaa (=lastensuojelun tehostettu perhetyö), 10 sosiaaliohjaajaa (1 avohuollossa ja 9 jälkihuollossa) ja 4 toimistosiihteriä.

Tampere

Kolme alueasemaa, joissa 2 johtavaa sosiaalityöntekijää ja 11 sosiaalityöntekijää, perhetyönohjaaja ja 15 ohjaajaa tai perhetyöntekijää.

Oulu

Oulussa lastensuojelun sosiaalityö on alueellistettu kuuden hyvinvointikeskuksen yhteyteen. Lapsen asioista vastaavia sosiaalityöntekijöitä on 55. Lastensuojelun sosiaalityöntekijät toimivat lapsen asioista vastaavana sosiaalityöntekijänä koko lapsen lastensuojelun asiakkuuden ajan avohuollosta aina jälkihuollon päättymiseen saakka. Avohuollossa sosiaalityöntekijä arvioi ja järjestää lapselle ja perheelle tarvittavia tukitoimia yhdessä asiakkaan, tämän perheen ja muun viranomaisverkoston kanssa. Lastensuojelun kuusi palveluesimiestä vastaavat avo-, sijais- ja jälkihuollosta.

Lastensuojelun avohuollossa tarjottavat palvelut ja niiden järjestäminen

Lastensuojelun avohuollon asiakkaana olevalle lapselle ja perheelle tarjotaan heidän tarpeitaan vastaavia sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia tukitoimia. Avohuollon tuki määritellään sosiaalityöntekijän laatimassa asiakassuunnitelmassa ja se voi olla monenlaista. Kunnissa on kehitetty monipuolisia avohuollon tukitoimia vastaamaan asiakkaiden yksilöllisiä tarpeita. Kunnat tuottavat tukipalveluja sekä itse että ostavat niitä palveluntuottajilta. Avohuollon tukitoimien kirjo on monimuotoinen ja vaihtelee eri kunnissa.

Tehostettu perhetyö on yleinen tukitoimi lastensuojelun asiakkaille. Tehostettua perhetyötä toteutetaan kotiin vietävänä palveluna. Sen intensiteetti ja menetelmät vaihtelevat perheen tilanteesta riippuen intensiivisestä kriisityöstä pitkäkestoisempiin interventioihin. Viime vuosina perhetyössä on otettu käyttöön yhä enemmän tutkimukseen perustuvia käytäntöjä, mm. MDFT – terapia ja mallinnetut, strukturoidut perheinterventiot. Myös neuropsykologisen valmennuksen keinoja sovelletaan usein perhetyössä.

Perhekuntoutus voi olla sekä laitostenmuotoinen, ryhmämuotoinen että kotiin vietävä, intensiivinen avohuollon tukitoimi. Kuntoutusta pyritään järjestämään koko perheelle. Myös ensikotipalvelua ja päihdeperhekuntoutusta voidaan järjestää lastensuojelun asiakasperheille. Tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta on yleisesti käytössä oleva lastensuojelun tukitoimi. Toiminnan järjestäjänä toimivat usein kunnat itse, mutta palvelua myös ostetaan mm. järjestöiltä.

Erilaisia ryhmämuotoisia avohuollon tukitoimia tarjotaan asiakasperheille. Kunnissa toimii mm. Ihmeelliset vuodet -ryhmiä, perhekouluja ja nuorten toiminnallisia ryhmiä. Avohuollon sijoitusta voidaan käyttää myös tukitoimena ja se voidaan toteuttaa omana toimintana tai ostopalveluna hankittuun lapsen tarpeita vastaavaan yksikköön. Lapselle ja perheelle tarjotaan tarvittaessa myös taloudellista tukea. Tukitoimia ovat myös mm. ohjaaminen varhaiskasvatukseen, perheneuvolaan, hoito- ja terapiapalveluihin tai ensi- ja turvakotiin sekä sosiaalityöntekijän tapaamiset, joissa selvitetään perheen ja lapsen asioita ja tilanteita.

1.2.3 Sijaishuolto

Sijaishuollon sosiaalityö ja asiakasohjaus

Helsinki

Sijoituksen sosiaalityö –yksikkö vastaa sijoituksen sosiaalityöstä ja sijaishuollon asiakasohjauksesta. Sijoituksen sosiaalityö vastaa huostaanotettujen lasten sosiaalityöstä. Lapsen asioista vastaavia sosiaalityöntekijöitä on 47 ja johtavia sosiaalityöntekijöitä 8. Sijaishuollon asiakasohjauksen työryhmä vastaa sijaishuollon asiakasohjauksesta, sijaishuoltopaikan osoittamisesta, hankkimisesta ja valvonnasta.

Espoo

Sijaishuollon sosiaalityöhön kuuluvat sekä laitoshoidon että perhehoidon sosiaalityön tiimit, joissa työskentelee 15 sosiaalityöntekijää ja kaksi johtavaa sosiaalityöntekijää. Laitoshoidon sosiaalityön tiimi koordinoi myös laitoshoidon tarvitsevien lasten asiakasohjausta. Yksi laitoshoidon sosiaalityöntekijä on keskittynyt asiakasohjaukseen ja sijaishuollon valvontaan. Perhehoitoon menevien lasten asiakasohjauksesta vastaa perhehoidon tiimi.

Vantaa

Sijaishuollon sosiaalityön yksikkö jakautuu laitoshoidon, perhehoidon ja jälkihuollon työryhmiin. Perhehoidon työryhmässä on 10 sosiaalityöntekijää virkaa ja laitoshoidossa 7 sosiaalityöntekijän virkaa. Jälkihuollossa on yhteensä kaksi sosiaalityöntekijää. Lisäksi 1.5 sosiaalityöntekijän tehtävät keskittyvät sijoittamistoimintaan ja yhden perhehoidon koordinointiin. Johtavia sosiaalityöntekijöitä on kolme. Asiakasohjausryhmissä tehdään päätökset sijoituspaikoista.

Turku

Huostaan otettujen lasten sosiaalityö on hoidettu 1.1.2019 alkaen Sijaishuollon sosiaalityön yksikössä. Yksikössä on työskennellyt johtavan sosiaalityöntekijän lisäksi 14 sosiaalityöntekijää, 4 sosiaaliohjaajaa, 2 kirjaajaohjaajaa ja 2 toimistotyöntekijää.

Sosiaalityöntekijän vastuulla on perhehoitoon, ammatillisiin perhekoteihin ja laitoksiin sijoitettujen lasten sosiaalityö. Sosiaaliohjaajat ovat työskennelleet pääosin perhehoitosijoituksissa perhehoitajan ja lasten vanhempien tukijana.

Tukipalvelut yksikkö on eriytetty yksiköstä 1.1.2019 alkaen organisaatiomuutoksen yhteydessä. Tukipalvelut yksikössä hoidetaan sosiaalityön ja lastensuojelun sijoitus- ja palvelupyynnöt, perhehoitajien ja tukiperheiden rekrytointi, valmennus ja lisäkoulutukset sekä ympärivuorokautisten sijaishuollon ja ilmoituksenvaraisten palveluiden tarkastukset ja valvonta. Yksikössä työskentelee johtava sosiaalityöntekijä, sijoittajasosiaalityöntekijä ja ohjaaja, 2 perhehoidon rekrytoijaa, palvelukoordinaattori ja sosiaalityöntekijä, jonka tehtävänä on ollut Syty koulutusten järjestäminen, perhehoidon valmennus ja valvontatehtävät. Tukipalvelut –yksikköön kuuluvat myös 4 perhetukikeskuksissa työskentelevää sosiaalityöntekijää, joiden tehtävänä on arvioida kiireellisesti tai avohuollon sijoituksena sijoitetun lapsen ja hänen perheensä palvelutarvetta yhdessä perhekeskuksen moniammatillisen tiimin kanssa.

Tampere

Sijaishuollosta vastaa sijais- ja jälkihuollon sosiaaliasema, jonka palveluun asiakkaat siirtyvät huostaanoton jälkeen avohuollosta.

Sijaishuollon asiakasohjauksen hoitaa Luotsin Laitospalvelut.

Oulu

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä pysyy samana koko lapsen lastensuojelun asiakkuuden ajan. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa sijaishuollossa olevan lapsen tarpeiden mukaisten palveluiden järjestämisestä sijaishuollon aikana. Perhehoitoon sijoitusta valmistellessaan lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee yhteistyötä perhehoidon tukiyksikön sosiaalityöntekijän kanssa.

Kuntien oma tuotanto

Helsinki

Helsingillä on lasten ja nuorten vastaanottolaitokset sekä pitkäaikaisempaa hoitoa tarvitsevia lastenkoteja. Laitospaikkoja on yhteensä 250. Lasten vastaanotossa on 18 paikkaa ja nuorten vastaanotossa 42 paikkaa. Pidempiaikaisempaa hoitoa antavia lastenkoteja on 6, joissa paikkoja 190. Näistä koulullisia lastenkoteja on kaksi: Lemmilän lastenkoti Hyvin-käällä ja Outamon lastenkoti Lohjalla.

Espoo

Espoossa on lasten ja nuorten vastaanottokodit sekä yksi lastenkoti pidempiaikaista sijaishuoltoa tarvitseville lapsille ja nuorille. Laitospaikkoja on 42.

Vantaa

Vantaalla on kaksi lastensuojelulaitosyksikköä, joista toinen vastaa vastaanottotoiminnasta ja toinen kuntouttavasta, pitkäaikaisesta sijaishuollosta. Vastaanotto -osastoilla on yhteensä 28 asiakaspaikkaa. Lisäksi Vantaalla toimii 22 vastaanottoperhettä. Kuntouttavan sijaishuollon asiakaspaikkoja on 20. Kuntouttava sijaishuolto toimii kolmessa eri toimipisteessä.

Turku

Turussa on kaksi perhetukikeskusta: Vähäheikkilän perhetukikeskuksessa on vastaanotto-osasto (7 paikkaa), päivystysperheosasto (koordinoi ja tukee päivystysperhesijoituksia, järjestää lapsen ja vanhemman tapaamisia sekä arvioi sijoitusten tilannetta) ja ympärivuorokautinen perhekuntoutusosasto (3 paikkaa).

Mäntymäen perhetukikeskuksessa on kolme vastaanotto-osastoa (18 paikkaa) ja yksi tehostetun kotiinpäin tehtävän perhetyön osasto. Vakka-Suomen lastenkoti (7 paikkaa) vastaa ensisijaisesti nk. koulupudokkaiden palvelutarpeeseen, sijoitukset ovat pääosin avohuollon sijoituksia.

Turussa on kuusi lastenkotia pääasiassa huostaan otetuille lapsille ja nuorille: Lakkatien erityislastenkoti (18 paikkaa), Puolukkatien lastenkoti (18 paikkaa), Moikoisten lastenkoti (12 paikkaa), Maksalankadun lastenkoti (12 paikkaa), Virusmäen lastenkoti (7 paikkaa).

Tampere

Perhetukikeskus pitkäaikaista osastohoitoa tarvitseville 14 paikkaa. Perhetukikeskus kii-reellistä osastohoitoa vaativille 24 paikkaa.

Oulu

Oulun kaupungin ainoa 14 paikkainen lastenkoti Metsola toimii vastaanotto- ja arviointiyk-sikkönä.

Sijaishuollon ostopalvelut

Helsinki, Vantaa, Kerava, Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Inkoo, Siuntio ja Karviai-nen, Keusote (Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Pornainen, Nurmijärvi, Tuusula), Sipoo, Por-voon, Askola ja Loviisa ovat kilpailuttaneet yhdessä ympärivuorokautisen sijaishuollon pal-velut ja sopineet siihen liittyvästä valvontayhteistyöstä. Puitesopimus astui voimaan 1.1.2019. Kyseessä on ns. dynaaminen puitesopimusjärjestely, joka voidaan avata tarpeen mukaan.

Myös muissa kuutoskaupungeissa on tehty seudulliset kilpailutukset.

Perhehoito ja järjestämistavat

Helsinki

Omana perhehoitona tuotetaan vastaanottoperhetoimintaa ja pitkäaikaista perhehoitoa. Lastensuojelun palvelut –yksikkö vastaa vastaanottoperhetoiminnan järjestämisestä.

Sijoituksen sosiaalityön yksikön perhehoidon palvelut vastaa pitkäaikaisen perhehoidon järjestämisestä. Perhehoitoa järjestetään sekä omana että ostettuna toimintana. Vuonna 2019 käyttöön otetussa toimintamallissa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja per-hehoitajan vastuutyöntekijänä toimiva sosiaaliohjaaja työskentelevät työparina. Perhehoi-tajien tukityössä työskentelee mm. erityissosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaajia ja psykolo-geja.

Espoo

Perhehoidon tiimi vastaa perhehoidon järjestämisestä. Käytössä on sekä omia sijaisper-heitä että ostopalveluna hankittavaa perhehoitoa.

Vantaa

Perhehoidon palvelut sijoittuvat sijaishuollon toimintayksikköön. Vastuusosiaalityönteki-jöiden lisäksi yksikössä työskentelee kaksi sosiaaliohjaajaa perhehoitajien tukena. Sosiaali-työn ja sosiaaliohjauksen työparipilotti perhehoidossa aloitettiin vuonna 2018 ja sitä jatke-taan ja laajennetaan.

Turku

Lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät ja vanhempia/perhehoitajaa tukevat sosiaaliohjaajat ovat työskennelleet sijaishuollon sosiaalityön yksikössä.

Tukipalvelut yksikkö rekrytoi lyhyt-, ja pitkäaikaisia perhehoitajia ja koordinoi valmennukset. Osa perhehoidosta järjestetään ostopalveluna.

Seutukunnallista yhteistyötä on tehty sijaishuoltoyksikkö Tammen kanssa päivystysperhe-toiminnassa. Perhehoidon valmennus on pääosin hankittu ostopalveluna puitesopimuspalveluntuottajilta.

Tampere

Perhehoito toteutetaan pääosin omana tuotantona. Tarjolla on kiireellistä hoitoa vaativille lapsille sijaisperheitä.

Oulu

Lapsen sijoitusta perhehoitoon arvioidessaan ja järjestäessään lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee yhteistyötä perhehoidon tukiyksikön sosiaalityöntekijöiden kanssa. Perhehoidon tukiyksikkö etsii lapsen tarpeita vastaavan perheen Oulun kaupungin kanssa sopimuksen tehneistä perheistä. Tarvittaessa perhehoito järjestetään ostopalveluna. Perhehoidon tukiyksikkö vastaa perhehoitajien kouluttamisesta ja perheiden hyväksymisestä. Lisäksi tukiyksikkö järjestää perhehoitajille täydennyskoulutusta. Perhehoidon tukiyksiköstä tarjotaan perhehoitajille sijoituksen onnistumisen tueksi kaupungin omaa alkuohjausta ensimmäisen vuoden ajan. Kaupunki järjestää myös omaa jälkihuollon ohjauspalvelua.

Sijaishuollon valvonta

Sijaishuollossa sekä perhehoitoa että laitoshoidon tulee valvoa, mutta toimintakäytännöt ovat olleet erilaisia. Luvanvaraiseen ja ammatilliseen perhehoitoon sekä laitoshoidon kohdistuu useamman viranomais tahon valvontatoimia kuin toimeksiantosopimussuhteiseen perhehoitoon. Lapsikohtainen valvonta on lapsen vastuusosiaalityöntekijän vastuulla kaikissa sijoitusmuodoissa.

AVI, Valvira ja sijaintikunnat suorittavat ennakoivaa valvontaa toimilupiin liittyvissä kysymyksissä. Samat tahot osallistuvat reaktiiviseen ja suunnitelmalliseen valvontaan. Lisäksi tähän osallistuvat laillisuusvalvojat Oikeuskansleri ja Eduskunnan oikeusasiamies. Kunnissa on erilaisia käytäntöjä siinä, miten valvontaa suoritetaan ja resursoidaan.

Helsinki

Sijaishuollon asiakasohjausyksikkö vastaa sijaishuollon suunnitelmallisesta ja reaktiivisesta valvonnasta, sekä omien laitosten että ostopalveluiden. Helsingin sijaishuollon asiakasohjauksessa työskentelee päällikkö ja sijaishuollon valvontaan on kohdennettu noin 3 henkilön vuotuinen työpanos.

Vuoden 2018 aikana valmisteltiin ja sovittiin valvontayhteistyöstä yhteiseen puitesopimusjärjestelyyn kuuluneiden Uudenmaan kuntien kanssa 1.1.2019 lähtien. Puitesopimukseen osallistuneet kunnat toteuttavat yhdessä suunnitelmallista valvontaa ja sopimusvalvontaa. Valvontatoimintaa ohjaa Uudenmaan kuntien yhteinen puitesopimuksen ohjausryhmä, missä on kuntien sosiaalihuollon tai lastensuojelun johtotason edustus. Lisäksi kokoontuu säännöllisesti valvontatyöryhmä, missä on mukana valvontayhteistyössä mukana olevien kuntien työntekijöitä. Valvontatyöryhmässä keskustellaan käytännön valvontatyöhön liittyvistä kysymyksistä ja sovitaan niistä. Puitesopimuksessa mukana on 381 laitoshuollon yksikköä, 74 luvanvaraisen ammatillisen perhehoidon yksikköä ja 20 toimeksiantosuhteisen perhehoidon palveluntuottajaa.

Espoo

Laitoskohtaista valvontaa tehdään yhteistyössä Uudenmaan kilpailutuksessa mukana olevien kuntien kanssa. Valvontaan on käytettävissä sijaishuollon sosiaalityöntekijän resurssi. Lisäksi sijaintikunnan valvontaa koordinoi lastensuojelun erityispalvelujen asiantuntija.

Vantaa

Laitoskohtaista valvontaa tehdään pääasiassa yhteistyössä Uudenmaan kilpailutuksessa mukana olevien kuntien kanssa. Lastensuojelun yhteisissä toiminnoissa aloitti v. 2019 uusi valvonta- ja laatutiimi, jossa toimii kolme työntekijää. Tiimi valvoo sekä sijais- että avohuollon ostopalveluja mutta huolehtii myös kunnan omien laitosten valvonnasta ja kehittää laatu-työtä.

Turku

Sosiaalityöntekijän tekemän huoli-ilmoituksen perusteella Tukipalvelut yksikkö toteuttaa valvontakäynnin sijaishuoltopaikkaan.

Tukipalvelut yksikkö vastaa ympärivuorokautisten lastensuojeluyksiköiden valvonnasta. Valvontatyötä tehdään yhteistyössä kilpailutukseen osallistuneiden seutukuntien kanssa. Ilmoituksenvaraisten palveluiden valvonta toteutetaan Tukipalvelut yksikössä.

Tampere

Luotsi-työryhmä valvoo sijaishuoltoyksiköitä.

Oulu

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa sijaishuollossa oleva lapsen edun toteutumisesta ja siitä, että lapsi saa tarpeitaan vastaavan hoidon, tuen ja palvelut. Sosiaalityöntekijä tekee yhteistyötä sijaishuoltoapaikan kanssa ja tapaa lasta riittävän usein, jotta luottamuksellinen suhde lapsen kanssa syntyy. Epäkohtia havaittaessa ne käydään läpi joko perhehoitajan kanssa tai muun palveluntuottajan kanssa.

Lastensuojelun laitoshoidon valvonta on keskitetty yhdelle henkilölle. Ilmi tulleista epäkohdista sosiaalityöntekijä tai esimies ilmoittaa laitoshoidon valvovalle henkilölle. Epäkohdan vakavuudesta riippuen Oulun kaupunki voi asettaa yksikön sijoituskieltoon siihen saakka, että epäkohdat on korjattu. Yksikköön tehdään valvontakäynti ja käynneillä on valvonnasta

vastaavan henkilön mukana voi olla joko yksikköön sijoitetun lapsen sosiaalityöntekijä, palveluesimies tai lastensuojelun erityisasiantuntija.

1.2.4 Jälkihuolto

Toteuttamistapa

Helsinki

Lastensuojelu järjestää sijaishuollossa asuvien nuorten jälkihuollon ja Nuorten palveluiden ja aikuissosiaalityön palvelut (Nuso) järjestää muun jälkihuollon. Nuson jälkihuollossa työskentelee 2 johtavaa sosiaalityöntekijää ja 16 sosiaalityöntekijää. Johtavan ohjaajan alaisuudessa on 24 sosiaaliohjaajaa. Kaikilla jälkihuollon asiakkaana olevilla nuorilla on nimetty sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjausta on tarjolla nuorille tarpeen mukaan.

Espoo

Jälkihuollossa työskentelee neljä sosiaalityöntekijää. Nuorten tukitiimi antaa ohjauspalvelua jälkihuoltonuorille.

Vantaa

Vantaalla jälkihuollossa on kahden sosiaalityöntekijän ja seitsemän sosiaaliohjaajan resurssit. Myös ostopalveluna hankitaan tukea jälkihuoltonuorille. Perhehoidossa olleiden nuorten jälkihuollosta vastaavat perhehoidon vastuusosiaalityöntekijät.

Turku

Turun jälkihuollossa työskentelee johtavan sosiaalityöntekijän lisäksi neljä sosiaalityöntekijää ja yhdeksän sosiaaliohjaajaa, etuuskäsittelijä/toimistohteri. Yksikössä hoidetaan jälkihuollettavan, hänen puolisonsa ja jälkihuollettavan alaikäisten lasten sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukainen sosiaalityö.

Sosiaaliohjaajien tehtävänä on tukea nuorta itsenäisessä asumisessa ja muussa elämänhallinnassa. Osa jälkihuollettavista jää sijaishuoltopaikkaan 18 vuotta täytettyään ja näiden nuorten jälkihuolto hoidetaan jälkihuollossa.

Jälkihuollettaville nuorille voidaan hankkia esimerkiksi asumispalvelua (erityistä tukea tarvitseville) tai ammatillinen tukihenkilö ostopalveluna.

Tampere

Tampereella lastensuojelun sosiaalityö vastaa alle 18-vuotiaiden lasten ja perheellisten nuorten jälkihuollosta. 18 - 20 -vuotiaiden nuorten jälkihuolto on Sijais- ja jälkihuollon sosiaaliaseman vastuulla, jossa kaksi ohjaajaa toimii sosiaalityöntekijän tukena.

Oulu

Sijaishuollon päättyessä ja lapsen siirtyessä jälkihuoltoon hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä pysyy samana. Oulun kaupungilla on viisi jälkihuollon ohjaajaa, jotka pyrkivät

aloittamaan työskentelyn ohjattavan kanssa jo noin puoli vuotta ennen jälkihuoltoon siirtymistä. Jälkihuollon ohjausta järjestetään tarpeen mukaan myös ostopalveluna muun muassa toisella paikkakunnalla asuville. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa jälkihuoltosuunnitelman tekemisestä ja siitä, että lapsi / nuori saa suunnitelmassa tarpeelliseksi katsotut tuet ja palvelut.

2 SOSIAALIHUOLLON ASIAKKAANA OLEVAT ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAT LAPSET

Nykyisen sosiaalihuoltolain myötä osa perheistä, jotka aiemmin olivat lastensuojelun asiakkaita, saa palvelut nyt yleisen sosiaalihuollon kautta (ks. tarkemmin luku 1.1). Tämän vuoksi lastensuojelun Kuusikko-raportointia on haluttu laajentaa osittain myös yleisten perhepalvelujen puolelle.

Sosiaalipalveluissa erityistä tukea tarvitsevasta lapsesta on kyse silloin (1302/2014 § 3), kun

- 1) lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa hänen terveyttään ja kehitystään, tai
- 2) lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään tai,
- 3) lapsi on erityisen tuen tarpeessa koska hänellä on vaikeuksia saada ja hakea tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön tai usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai syyn vuoksi.

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palveluntarvetta arvioitaessa arvion tekijän tulee olla sosiaalityöntekijä ja arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta (1302/2014 § 36). Sosiaalihuollon asiakkaana olevan erityistä tukea tarvitsevan lapsen omatyöntekijän tulee olla sosiaalityöntekijä (1302/2014 § 42).

Kuutoskaupungeissa on hieman erilaisia käytäntöjä sen suhteen, minkälaisissa tilanteissa lapsi määritellään erityistä tukea tarvitseväksi. Seuraavaksi on esitelty jokaisen kuutoskaupungin määritelmät erityistä tukea tarvitsevalle lapselle ja taulukkoon 1 on kerätty sosiaalihuollon asiakkaana olevien erityistä tukea tarvitsevien lasten lukumäärät vuonna 2019.

Helsingissä erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelut on otettu käyttöön vuonna 2017. Palvelutarpeen arviointi tehdään lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen alueellisissa palvelutarpeen arvioinnin työryhmissä. Myös lastensuojelun avohuollon sosiaalityö voi ohjata asiakkaita erityiseen tukeen lastensuojelun asiakkuuden päättymisen jälkeen.

Erityistä tukea tarvitsevalle lapselle tehdään päätös erityisen tuen sosiaalityön myöntämisestä. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityötä järjestetään asiakasmääriltään suurimman perhesosiaalityön työryhmän lisäksi nuorten sosiaalityössä, perheneuvolassa ja vammaispalveluissa.

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen muut palvelut (perhetyö, tukihenkilö, tukiperhe, vertaisryhmät ja nuorille suunnattu asumisen tuki) sosiaalityöntekijä hakee keskitetysti palvelujen asiakasohjauksesta, joka vastaa palvelun osoittamisesta joko omasta toiminnasta tai ostopalveluna.

Espoossa erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä on perhesosiaalityön sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärä. Palvelutarpeen arvioinnin jälkeen kirjataan arvioinnin yhteenvetoon tai asiakassuunnitelmaan, että asiakas on erityisen tuen tarpeessa. Erillistä päätöstä ei tehdä. Erityisen tuen asiakkaan palveluista päättää sosiaalityöntekijä keskusteltuaan johtavan sosiaalityöntekijän kanssa. Isommat palvelujen ostot viedään asiakasohjauksen kautta, esimerkiksi suuret perhetyön ostot tai ammatillinen tukiperhe.

Vantaalla ei tehty vuonna 2019 erikseen päätöstä erityisen tuen tarpeesta ja vastuutyöntekijyydestä. Erityisen tuen tarpeessa olevien lasten kokonaismäärää ei pystytä nykyisessä tietojärjestelmässä seuraamaan.

Turussa sosiaalipäivystys ottaa vastaan uudet lapsiin liittyvät yhteydenotot ja lastensuojeluilmoitukset. Sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijä arvioi seitsemässä päivässä, aloite- taanko lapsen palvelutarpeen arviointi sosiaalihuolto- ja/tai lastensuojelulain mukaisesti.

Uuden asiakkaan osalta lapsiperhesosiaalityön sosiaalityöntekijä tekee palvelutarpeen ar- vion kolmen kuukauden kuluessa ja arvioi, kuuluuko asiakas lapsiperhesosiaalityöhön (eri- tyisen tuen lapsen asiakkuus tai koko perheen lapsiperhesosiaalityön asiakkuus), lasten- suojeluun tai johonkin muuhun palveluun. Erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia on vuonna 2019 ollut 1350. Erityisen tuen lapsi ja perhe tai lapsiperhesosiaalityön perhe voivat saada seuraavanlaisia palveluja:

- sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen ja perhetyön palvelut sosiaalityön systemisessä työotteessa, perheryhmiä
- ostopalvelut: ammatillinen tukihenkilö, perhetyö, kotiin vietävä perhearviointi, ko- tiin vietävä vanhemmuuden arviointi, kotiin vietävä perhekuntoutus, avopäihde- kuntoutus, ensikotipalvelut, tukiperhepalvelut, ympärivuorokautinen lasten koti- hoito, kriisiperhetyö ja neopsy palvelut.

Lastensuojelun avohuollon tai jälkihuollon asiakkaana olevan perheen osalta erityisen tuen palvelupäätökset ja tuki toteutetaan lastensuojelun avohuollossa tai jälkihuollossa.

Tampereella ei tehdä erityisen tuen päätöksiä. Erityistä tukea tarvitsevat lapset ovat lap- set, jotka siirtyvät sosiaalihuollon asiakkuuteen.

Oulussa ei tehdä erityisen tuen päätöksiä, vaan tehdään päätös sosiaalihuollon asiakkuu- desta. Erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrässä ovat mukana kaikki lapset, joilla palvelutarpeen arvioinnin jälkeen on alkanut sosiaalityöntekijän asiakkuus.

Taulukko 1. Sosiaalihuollon asiakkaana olevat erityistä tukea tarvitsevat lapset vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko ilman Vantaata
0–17-vuotiaat yhteensä	1 486	1 977	..	1 350	1 780	1 044	7 637
0–2-vuotiaat	95	213	..	114	157	67	646
3–6-vuotiaat	298	422	..	314	358	224	1 616
7–12-vuotiaat	665	731	..	516	674	412	2 998
13–15-vuotiaat	270	400	..	232	353	224	1 479
16–17-vuotiaat	158	211	..	174	238	117	898

.. Tietoa ei ole saatavissa.

3 LASTENSUOJELUN KOKONAISUUS

Lastensuojelulain mukaiset palvelut ja tukimuodot on jaettu raportissa avohuoltoon, lasten sijoituksiin kodin ulkopuolelle sekä jälkihuoltoon. Lukuun ottamatta lukua 2, jossa tarkastellaan sosiaalihuollon asiakkaana olevia erityistä tukea tarvitsevia lapsia, raportissa ei käsitellä palveluja ja tukitoimia, joilla edistetään ja turvataan lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia silloin, kun lapsi ei ole lastensuojelun asiakkaana. Yleisen sosiaalihuoltolain mukaiset lapsiperheiden palvelut sekä muu ennaltaehkäisevä työ, jota tehdään muun muassa äitiys- ja lastenneuvoloissa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja nuorisotyössä, on rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

3.1 Lastensuojeluasian vireille tulo

Lastensuojeluasia tulee vireille, kun sosiaalityöntekijä tai muu sosiaalihuollon työntekijä on vastaanottanut lastensuojeluilmoituksen. Lastensuojeluasia voi tulla vireille myös hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lisäksi 1.3.2010 alkaen on ollut voimassa ennakkollista lastensuojeluilmoitusta koskeva säännös. Ennakollinen lastensuojeluilmoitus on tehtävä ennen lapsen syntymää, jos on perusteltua syytä olettaa, että lapsi tarvitsee lastensuojelun tukitoimia välittömästi syntymänsä jälkeen.

Useimmiten lastensuojeluasia tuli kuutoskaupungeissa vireille lastensuojeluilmoituksen perusteella. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin kuutoskaupungeissa vuonna 2019 kaikkiaan 55 831 yhteensä 29 263 lapsesta. Lastensuojeluilmoitusten lisäksi lastensuojeluasia voi tulla vireille myös yhteydenotolla sosiaalihuoltoon lastensuojelutarpeen arvioimiseksi. Tällaisia yhteydenottoja tehtiin yhteensä 2 056 kaikkiaan 1 911 lapsesta. Hakemuksia lastensuojelutarpeen selvittämiseksi tehtiin 769 ja ne kohdistuivat 592 lapseen. Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia tehtiin 859. (Liite 3C/1)

Edellisten lisäksi lastensuojelutarve voi tulla esiin esimerkiksi toimeentulotukiasiakkudessa tai ennalta ehkäisevässä sosiaalityössä, jolloin sosiaalityöntekijä itse havaitsee lastensuojelutarpeen ja voi alkaa tehdä palvelutarpeen arvioita. Tällaisia tapauksia oli kuutoskaupungeissa vuonna 2019 yhteensä 724 ja ne kohdistuivat 668 lapseen. (Liite 3C/1)

Taulukko 2. Lastensuojeluasian vireille tulo kuutoskaupungeissa vuonna 2019¹

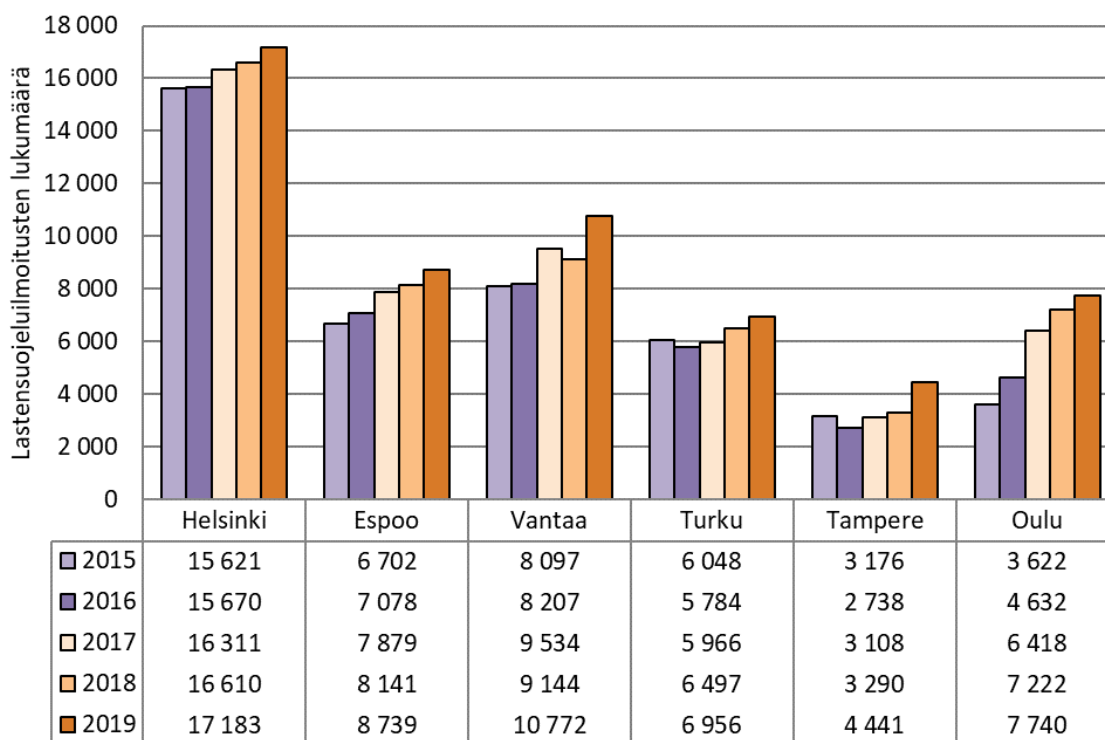
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Lastensuojeluilmoitukset	17 183	8 739	10 772	6 956	4 441	7 740	55 831
Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi	1 017	78	179	347	291	144	2 056
Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi	541	37	152	0	39	..	769
Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve	482	48	43	0	142	9	724
Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset	241	76	142	232	93	75	859

¹ Sama lapsi voi olla luvuissa useaan kertaan.

3.1.1 Lastensuojeluilmoitukset

Vuoden 2019 aikana kuutoskaupungeissa tehtiin yhteensä 55 831 lastensuojeluilmoitusta. Edellisvuoteen verrattuna lastensuojeluilmoitusten lukumäärä lisääntyi Tampereella (+35,0 %), Vantaalla (+17,8 %), Espoossa (+7,3 %), Oulussa (+7,2 %), Turussa (+7,1 %) ja Helsingissä (+3,4 %). Lastensuojeluilmoituksista yli neljä viidestä oli viranomaisen tekemiä. Pääkaupunkiseudulla viranomaisen tekemien lastensuojeluilmoitusten osuus oli 80,8-85,0 prosenttia, muissa kaupungeissa 73,4–82,1 prosenttia. Viranomaisista eniten ilmoituksia tekivät terveyspalvelut. (Liitteet 3C/1 ja 4E)

Kuvio 2. Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä vuosina 2015–2019

Lastensuojelulaki velvoittaa kuntia pitämään rekisteriä lastensuojeluilmoituksista. Rekisteriin täytyy kirjata lastensuojeluilmoitusten lukumäärätietojen lisäksi muun muassa syyt, joiden perusteella ilmoitukset on tehty. Taulukossa 3 on esitetty kuutoskaupungeissa vuoden 2019 aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset sosiaalityöntekijän arvioiman tärkeimmän ilmoituksen syyn mukaan. Eniten ilmoituksia oli kaikissa kaupungeissa tehty kehitystä vaarantavien olosuhteiden perusteella.

Taulukko 3. Vuoden 2019 aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset syyn mukaan

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Lastensuojeluilmoitukset yhteensä	17 183	8 739	10 772	6 956	4 441	7 740	55 831
01 Lapsen hoidon ja huolenpidon tarve (%)	10,3	12,6	17,8	13,2	14,6	17,5	13,8
02 Kehitystä vaarantavat olosuhteet (%)	57,6	46,5	44,7	58,0	60,5	49,1	52,5
03 Lapsen oma käyttäytyminen (%)	32,1	40,9	37,5	28,8	24,8	33,4	33,7

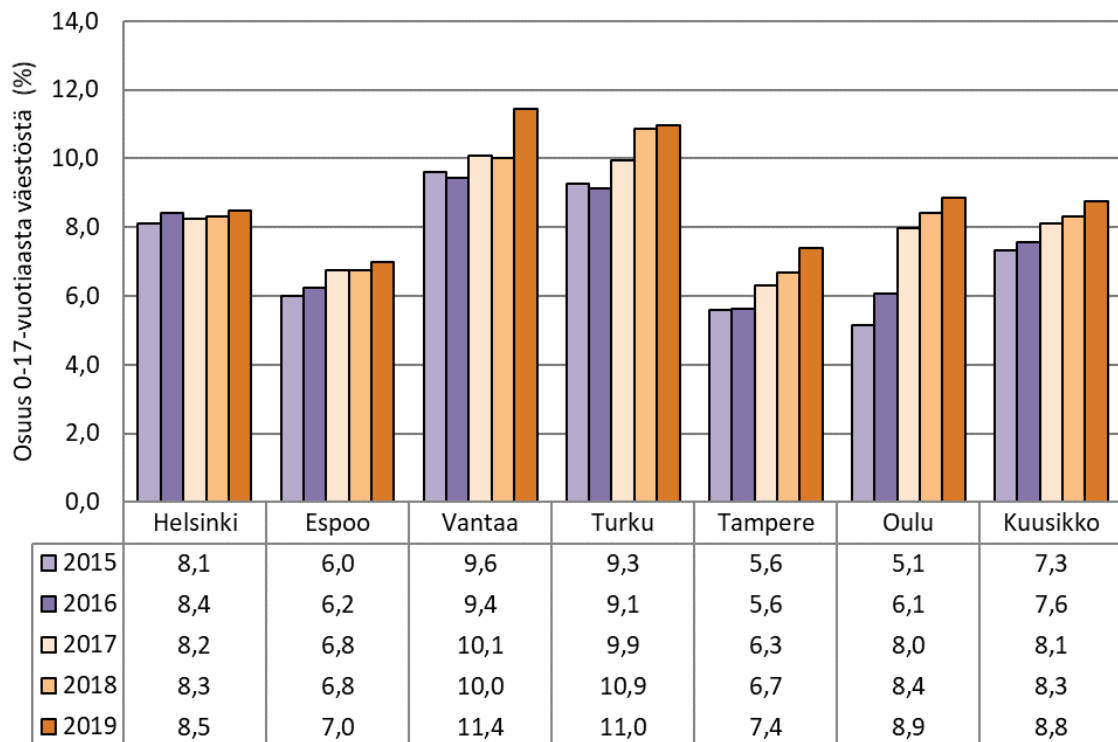
Samasta lapsesta ja tilanteesta voidaan vuoden aikana tehdä lastensuojeluilmoitus useaan kertaan ja lastensuojeluilmoituksen samasta lapsesta voi tehdä useampi eri ilmoittaja. Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa tehtiin keskimäärin 1,9 lastensuojeluilmoitusta lasta kohden. Osa lastensuojeluilmoituksen kohteena olleista lapsista on jo ennestään lastensuojelun asiakkaana.

Vuonna 2019 keskimäärin 8,8 prosenttia kuutoskaupunkien 0–17-vuotiaista oli lastensuojeluilmoituksen kohteena. Osuus oli korkein Vantaalla (11,4 %) ja Turussa (11,0 %). Taulukossa 4 on tarkasteltu lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden lasten lukumäärää suhteessa saman ikäiseen väestöön ikäryhmittäin vuonna 2019. Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden väestöosuus nousee yläkouluun siirryttäessä. Kuutoskaupunkien 13–15-vuotiaista keskimäärin 11,8 prosenttia oli lastensuojeluilmoituksen kohteena vuonna 2019. 16–17-vuotiaiden kohdalla väestöosuus oli vielä suurempi, 14,9 prosenttia.

Taulukko 4. Lastensuojeluilmoituksen kohteena vuonna 2019 olleiden lasten osuus saman ikäisestä väestöstä ikäluokittain

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
<i>Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden osuus väestöstä (%)</i>							
0–17-vuotiaat yhteensä	8,5	7,0	11,4	11,0	7,4	8,9	8,8
0–2-vuotiaat	4,9	4,6	5,9	8,0	5,2	6,2	5,4
3–6-vuotiaat	6,4	5,9	9,0	9,4	6,2	7,2	7,0
7–12-vuotiaat	8,3	6,3	10,6	9,9	7,3	8,0	8,2
13–15-vuotiaat	11,7	10,1	15,0	13,1	10,0	11,8	11,8
16–17-vuotiaat	15,7	9,9	22,6	19,0	9,8	13,7	14,9
Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset	9 313	4 532	5 508	3 196	2 801	3 913	29 263
<i>Lastensuojeluilmoituksia lasta kohden keskimäärin</i>	<i>1,8</i>	<i>1,9</i>	<i>2,0</i>	<i>2,2</i>	<i>1,6</i>	<i>2,0</i>	<i>1,9</i>

Kuvio 3. Lastensuojeluilmoitusten kohteena olleiden lasten osuus 0–17-vuotiaasta väestöstä vuosina 2015–2019

3.1.2 Palvelutarpeen arviointi

Kun lastensuojeluasia on tullut vireille, sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palve-

lutarpeen arviointi, ellei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta. Lastensuojelun asiakkuus alkaa, mikäli sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että lapsi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia (417/2007 § 26-27).

Kuutoskaupungeissa tehtiin vuonna 2019 yhteensä 16 233 palvelutarpeen arviota, jossa selvitettiin lastensuojelun tarve. Arvio tehtiin yhteensä 14 002 lapselle. Tämä oli 4,2 prosenttia kaikista kuutoskaupunkien 0–17-vuotiaista lapsista. Palvelutarpeen arvioita tehtiin suhteellisesti eniten 13–17-vuotiaille. Lastensuojelun tarve todettiin yhteensä 3 323 palvelutarpeen arviossa, kunnasta riippuen 9-30 prosentissa arvioita. (Liite 3C/2)

Taulukko 5. Palvelutarpeen arviot, joissa on selvitetty lastensuojelun tarve, ikäryhmittäin vuonna 2019

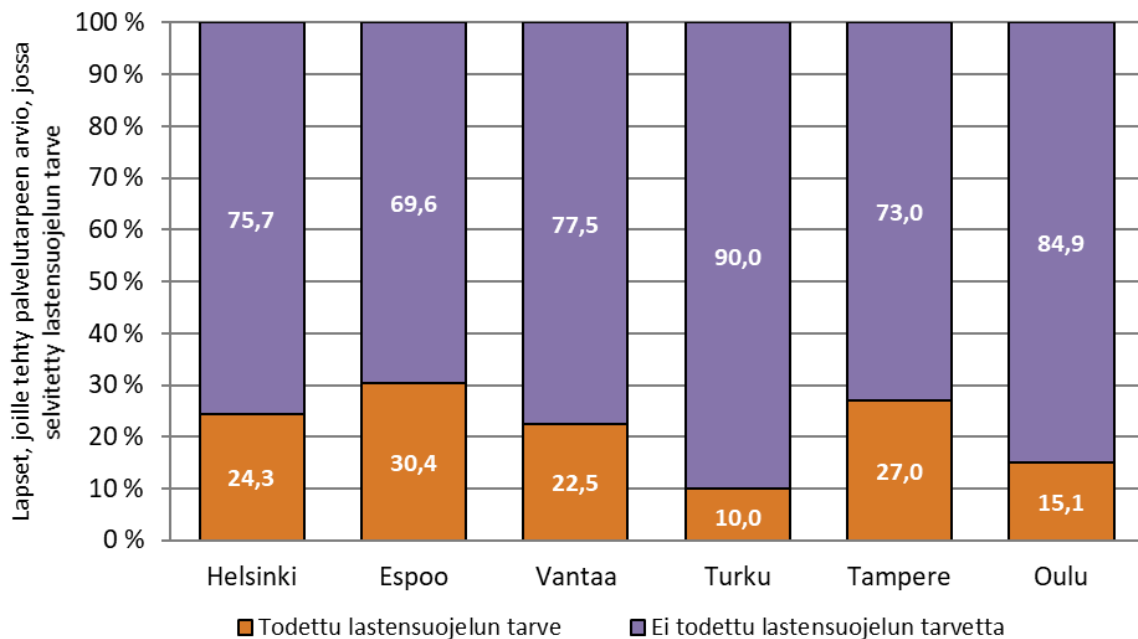
	Helsinki	Espoo	Vantaa ³	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
<i>Lasten, joille tehty palvelutarpeen arvio¹, osuus väestöstä (%)</i>							
0–17-vuotiaat yhteensä	5,8	2,1	3,2	5,1	3,4	4,4	4,2
0–2-vuotiaat	4,2	1,3	2,2	4,0	2,4	3,2	3,1
3–6-vuotiaat	5,6	1,9	2,8	4,8	2,9	3,6	3,9
7–12-vuotiaat	6,4	2,1	3,2	4,8	3,5	4,2	4,3
13–15-vuotiaat	6,6	2,7	3,6	5,7	4,2	5,8	4,9
16–17-vuotiaat	6,5	2,5	4,3	7,2	4,6	6,3	5,2
Lasten lukumäärä	6 417	1 345	1 518	1 477	1 287	1 958	14 002
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>	2,3	0,7	0,3	1,9	20,8	9,3	4,3
Palvelutarpeen arviot yhteensä^{1 2 3}	7 539	1 449	1 518	1 573	2 081	2 073	16 233
Arviot, joissa todettu lastensuojelun tarve	1 613	440	344	147	482	297	3 323
<i>Arviot, joissa todettu lastensuojelun tarve (%)</i>	21,4	30,4	22,7	9,3	23,2	14,3	20,5

¹ Vuoden aikana valmiiksi tehtyjen palvelutarpeen arvioiden määrä. Mukana vain ne arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve.

² Samaa lasta koskien on voitu tehdä useampi kuin yksi arvio.

³ Vantaan osalta arvioiden kokonaismäärää ei ole saatavilla, vaan luvut ovat arvion kohteena olleiden lasten määrää.

Kuvio 4. Lapset, joille on vuoden 2019 aikana tehty palvelutarpeen arvio (jossa on selvitetty lastensuojelun tarve) sen mukaan, onko todettu lastensuojelun tarve

Palvelutarpeenarvioiden prosessoinnissa ja tilastoinnissa on eroja kuntien välillä.

Helsingissä palvelutarpeen arvioinniksi tilastoidaan sosiaalihuoltolain mukaisesti kaikki tarvittavassa laajuudessa tehdyt palvelutarpeen arvioinnit lapsikohtaisesti.

Espoossa palvelutarpeen arvio avataan niille asiakkaille, joille on ensiarviotapaamisen tai -puhelen perusteella todettu tarve tehdä palvelutarpeen arvio. Luvuissa ei siis ole asiakkaita, joita on kontaktoitu, mutta joille ei ole sen jälkeen ollut tarvetta tehdä palvelutarpeen arvio.

Vantaalla palvelutarpeen arvioinnit on tilastoitu lapsikohtaisesti, arvioiden kokonaismäärää ei ole saatavilla. Tilastoituna ovat varsinaiset 3 kuukauden aikana tehdyt palvelutarpeen arvioinnit.

Turussa päätös palvelutarpeen arvioinnista tehdään sosiaalipäivystyksessä. Kaikissa aloitetuissa palvelutarpeen arvioinnissa arvioidaan myös lastensuojelun tarve. Luvuissa ei siis ole asiakkaita, joita on kontaktoitu, mutta joille ei ole sen jälkeen ollut tarvetta tehdä palvelutarpeen arviota.

Tampereella perhepalveluiden sosiaaliasemilla aloitetaan palvelutarpeen arviointi, kun on todettu ensikontaktin jälkeen tarve tehdä palvelutarpeen arviointi.

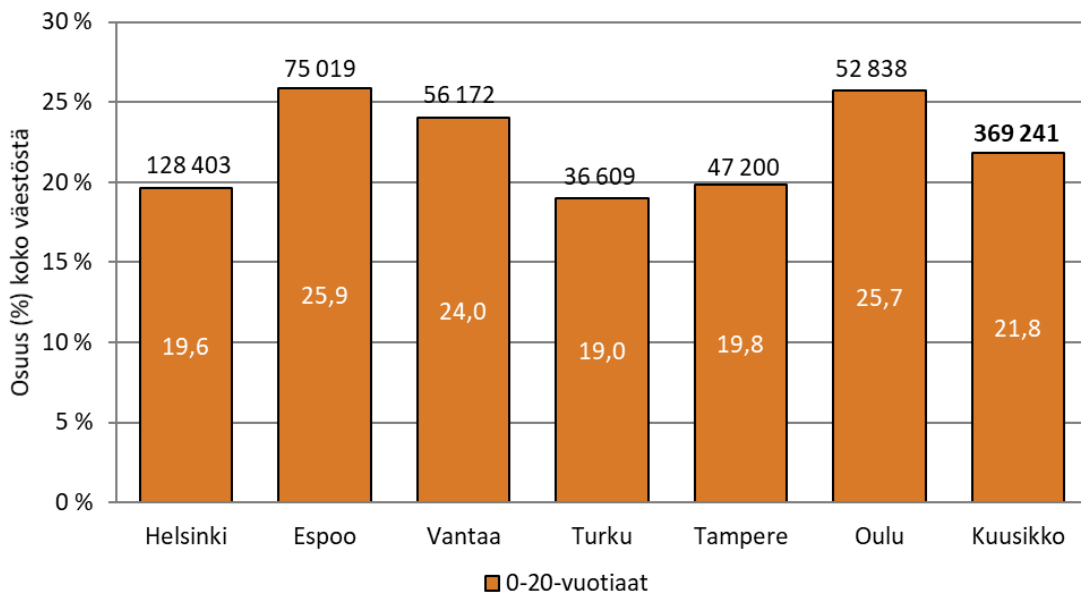
Oulun luvussa ovat mukana kaikki alle 18-vuotiaille tehdyt palvelutarpeen arviot. Osa tehdään lastensuojelussa ja osa muissa sosiaalityön yksiköissä.

3.2 0-20-vuotias väestö kuutoskaupungeissa

Vuonna 2019 voimassa olleessa lastensuojelulaissa lapsena pidetään alle 18-vuotiasta ja nuorena 18–20-vuotiasta.

Kuviossa 5 on kuvattu kunnittain 0-20-vuotiaan väestön osuuksia kuutoskaupungeissa vuoden 2019 lopussa. Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 396 241 0-20-vuotiasta. 0-20-vuotiaiden väestöosuudet kuntien koko väestöstä vaihtelivat Turun, Helsingin ja Tampereen hieman alle viidenneksestä Espoon ja Oulun hieman yli neljännekseen. Vantaalla hieman alle neljännes väestöstä oli 0-20-vuotiaita.

Kuvio 5. 0-20 vuotiaan väestön osuus koko väestöstä sekä 0-20-vuotiaiden lukumäärä kuutoskaupungeissa vuonna 2019

3.3 Lastensuojelun asiakkaat

3.3.1 Lastensuojelun asiakasmäärät

Lastensuojelun asiakkaana oli kuutoskaupungeissa vuonna 2019 yhteensä 19 075 lasta. Avohuollon asiakkaana oli 16 308 lasta ja sijoitettuna 5 614 lasta. Lisäksi kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) 18–20-vuotiaita nuoria oli jälkihuollossa 1 911. Yhteensä lastensuojelun 0–20-vuotiaita asiakkaita oli kuutoskaupungeissa 21 149.

Lastensuojelun asiakasmäärä kasvoi vuodesta 2019 Vantaalla (+5,0 %), Oulussa (+4,2 %) ja Tampereella (+2,8 %). Asiakasmäärä laski Turussa (-8,8 %), Helsingissä (-2,5 %) ja Espoossa (-1,5 %). Vuoteen 2015 ja sitä aiempiin vuosiin verrattuna avohuollon asiakasmäärä ja sitä myöten lastensuojelun kokonaisasiakasmäärä on kaikissa kaupungeissa vähentynyt selvästi 1.4.2015 voimaan astuneiden lakimuutosten vuoksi. Nyt lastensuojelun asiakkuus alkaa, mikäli palvelutarpeen arvioinnin perusteella todetaan tarve lastensuojelun palveluille, kun aiemmin asiakkuus alkoi jo silloin, kun ryhdyttiin selvittämään lastensuojelun tarvetta. Lisäksi osa aiemmin lastensuojelun alle kuuluneista palveluista on nykyisin mahdollista saada yleisen sosiaalihuollon kautta ilman lastensuojelun asiakkuutta. (Liite 4A)

Taulukko 6. Lastensuojelun asiakkaiden kokonaismäärä sekä avohuollon asiakkaana, sijoitettuna olleet lapset ja jälkihuollon piirissä olleet nuoret vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa ³	Turku ⁴	Tampere	Oulu	Kuusikko
0–17-vuotiaat asiakkaat yhteensä¹	5 619	2 793	4 155	1 745	2 056	2 707	19 075
<i>Muutos 2018-2019 (%)</i>	-2,5	-1,5	5,0	-8,8	2,8	4,2	0,0
0–20-vuotiaat asiakkaat yhteensä²	6 629	3 146	4 395	1 945	2 128	2 906	21 149
<i>Muutos 2018-2019 (%)</i>	-4,1	-1,0	5,0	-8,2	-3,6	4,0	-1,2
Avohuollon asiakkaat, 0–17v. ³	4 504	2 444	4 121	1 360	1 645	2 234	16 308
Sijoitetut lapset, 0–17v.	1 921	751	945	692	645	660	5 614
Jälkihuollossa olleet nuoret, 18–20v.	861	359	..	253	178	260	1 911

¹ Luvussa mukana kaikki vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset (0–17 v.) henkilötunnus kertaalleen. Luvussa eivät ole mukana nuoret (18–20 v.). Sama lapsi on voinut olla vuoden aikana avohuollon asiakkaana, sijoitettuna ja/tai jälkihuollon asiakkaana.

² Luvussa mukana kaikki vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset ja nuoret (0–20 v.) henkilötunnus kertaalleen.

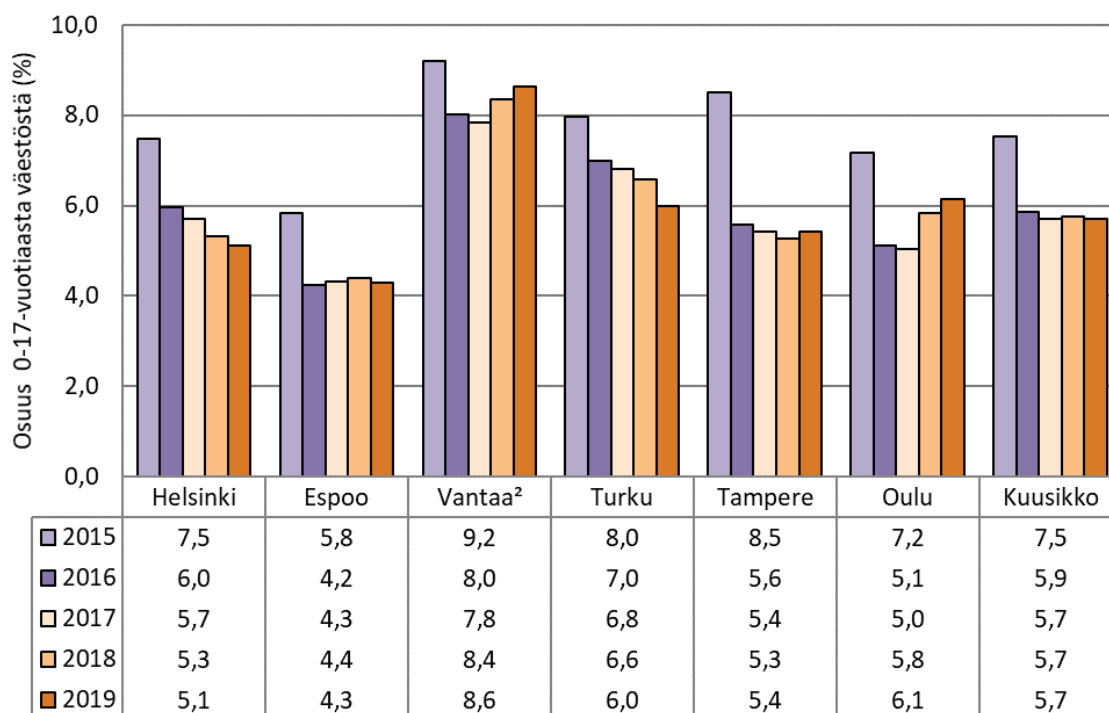
³ Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

⁴ Lastensuojeluasiakkuuksia on siirtynyt erityisen tuen asiakkuuksiin organisaatiomuutoksen yhteydessä liittyen sosiaalihuoltolain uudistukseen vuonna 2015.

.. Tietoa ei ole saatavissa.

Kuviossa 6 on kuvattu lastensuojelun asiakasmäärän kehitystä suhteessa saman ikäiseen väestöön vuosina 2015–2019. Edellä mainittu lastensuojelun asiakkuuden määritelmän muutos vaikutti myös väestöosuksiin, jotka laskivat vuosina 2015–2016 selvästi. Väestöosuudet ovat kaupungista riippuen hieman laskeneet tai nousseet vuodesta 2017 eteenpäin. Kuutoskaupunkien keskimääräinen osuus on pysynyt muuttumattomana vuodesta 2017 vuoteen 2019. Vuonna 2019 kuutoskaupunkien 0–17-vuotiaista 5,7 prosenttia oli lastensuojelun asiakkaana. Osuus oli matalin Espoossa (4,3 %) ja korkein Vantaalla (8,6 %).

Kuvio 6. Lastensuojelun 0–17-vuotiaiden asiakkaiden osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2015–2019¹

¹ Lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2015, mistä johtuen avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärä väheni merkittävästi.

² Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

3.3.2 Asiakassuunnitelmat

Lastensuojelulaki edellyttää, että lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle tehdään asiakassuunnitelma (417/2007 § 30). Asiakassuunnitelmaan kirjataan ne olosuhteet ja asiat, joihin pyritään vaikuttamaan, lapsen ja hänen perheensä tuen tarve, palvelut ja muut tukitoimet, joilla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan, sekä arvioitu aika, jonka kuluessa tavoitteet pyritään toteuttamaan.

Asiakassuunnitelma laaditaan yhteistyössä viranomaisen sekä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa. Se on tärkeä asiakirja sekä työntekijälle että asiakkaalle, sillä se perustelee kaikille osapuolille, miksi lasta on tarpeen suojella, sekä antaa tiedon missä asiassa ja millä keinoin pyritään muutokseen. Asiakassuunnitelman tekeminen huolellisesti, siihen aikaa käyttäen ja yhteisesti suunnitellen on edellytys lapsen ja hänen perheensä tukemiselle ja auttamiselle. Asiakassuunnitelma laaditaan myös huostaanotetun lapsen vanhemmille. Suunnitelma laaditaan tarvittaessa yhteistyössä muun sosiaali- ja terveydenhuollon kuten päihde- ja mielenterveyshuollon kanssa.

Kuutoskaupunkien asiakassuunnitelmien lukumäärätietoja on koottu liitteeseen 3C/2. Asiakassuunnitelmien vertailu on haasteellista johtuen muun muassa kaupunkien erilaisista asiakastietojärjestelmistä. Eri kunnista kerätyt tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.

3.4 Kokonaiskustannukset

Lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa 400,5 miljoonaa euroa vuonna 2019. Deflatoidut kustannukset nousivat edellisvuodesta lähes kaikissa kuutoskaupungeissa: Vantaalla (+10,1 %), Oulussa (+9,1 %), Helsingissä (+8,1 %), Espoossa (+5,2 %) ja Tampereelle (+4,5 %). Turussa kustannukset laskivat (-2,0 %) edellisvuodesta. Viimeisen neljän vuoden aikana lastensuojelun kustannukset ovat kokonaisuudessaan nousseet kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4D/1)

Suurin osa lastensuojelun kustannuksista syntyy lasten sijoituksista. Sijoitusten osuus kustannuksista vaihteli vuonna 2019 Oulun 69,1 prosentista Helsingin 83,3 prosenttiin. Luvussa 5.7 on tarkasteltu tarkemmin sijoitusten kustannuksia. Sijoitusten hoitomuodot vaikuttavat lastensuojelun kokonaiskustannuksiin. Suurimmat kustannukset syntyvät kaikissa kaupungeissa laitoshoidosta – mitä suurempi on laitoshoidon osuus, sitä suuremmat ovat sijoitusten kustannukset.

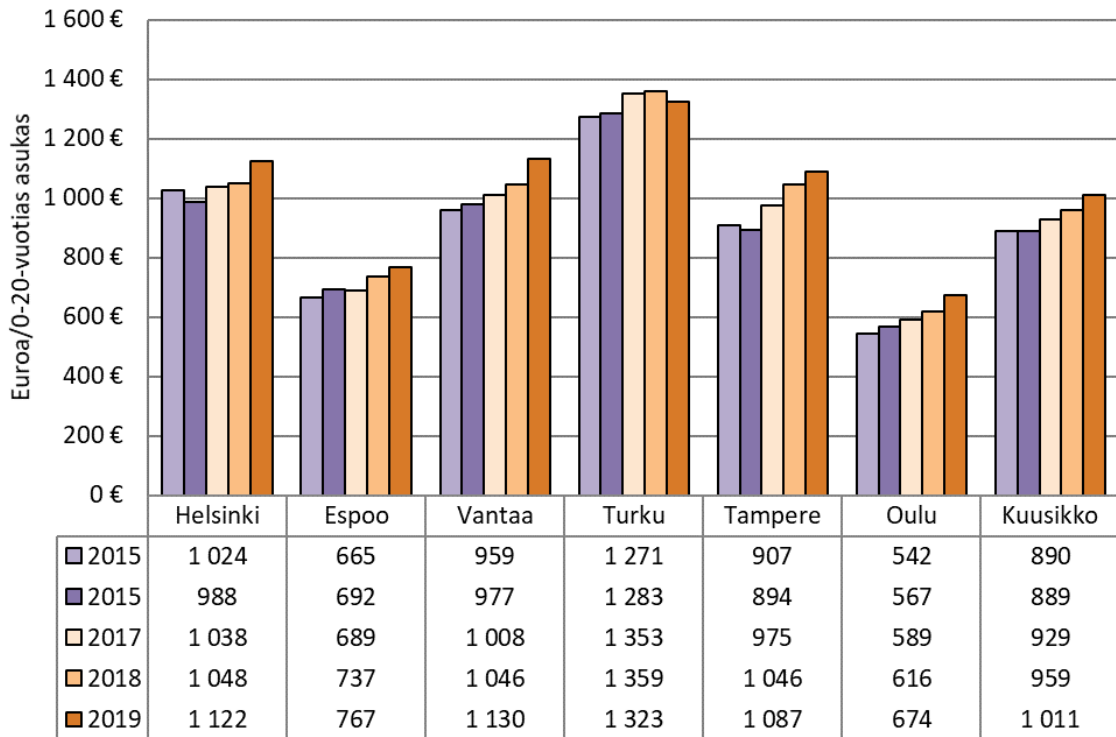
Taulukko 7. Lastensuojelun vuoden 2019 kokonaiskustannusten erittely avohuollon ja sijoitusten kustannuksiin sekä deflatoitujen kustannusten muutos vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kokonaiskustannukset (€)	144 125 615	57 519 523	63 501 008	48 445 732	51 301 499	35 591 770	400 485 147
Avohuollon kustannukset	24 083 244	11 067 236	13 746 442	8 424 167	13 582 499	10 995 137	81 898 725
Sijoitusten kustannukset	120 042 371	46 452 287	49 754 566	40 021 565	37 719 000	24 596 633	318 586 422
josta toimeksiantoon perustuva perhehoito	31 050 994	7 396 131	10 512 727	9 301 119	8 881 000	13 159 951	80 301 923
<i>Kokonaiskustannukset (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Avohuollon kustannukset</i>	<i>16,7</i>	<i>19,2</i>	<i>21,6</i>	<i>17,4</i>	<i>26,5</i>	<i>30,9</i>	<i>20,4</i>
<i>Sijoitusten kustannukset</i>	<i>83,3</i>	<i>80,8</i>	<i>78,4</i>	<i>82,6</i>	<i>73,5</i>	<i>69,1</i>	<i>79,6</i>
<i>Muutos 2018–2019 (% defl.)¹</i>							
<i>Kokonaiskustannukset</i>	<i>8,1</i>	<i>5,2</i>	<i>10,1</i>	<i>-2,0</i>	<i>4,5</i>	<i>9,1</i>	<i>6,3</i>
<i>Avohuollon kustannukset</i>	<i>-1,0</i>	<i>-7,9</i>	<i>16,9</i>	<i>-5,4</i>	<i>-1,0</i>	<i>17,5</i>	<i>4,5</i>
<i>Sijoitusten kustannukset</i>	<i>10,1</i>	<i>8,8</i>	<i>8,3</i>	<i>-1,3</i>	<i>1,8</i>	<i>5,8</i>	<i>6,7</i>
<i>Toimeksiantoon perustuva perhehoito</i>	<i>6,0</i>	<i>-0,2</i>	<i>2,9</i>	<i>-3,8</i>	<i>-22,4</i>	<i>2,7</i>	<i>-0,7</i>

¹ Vuoden 2018 kustannukset on korotettu vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle.

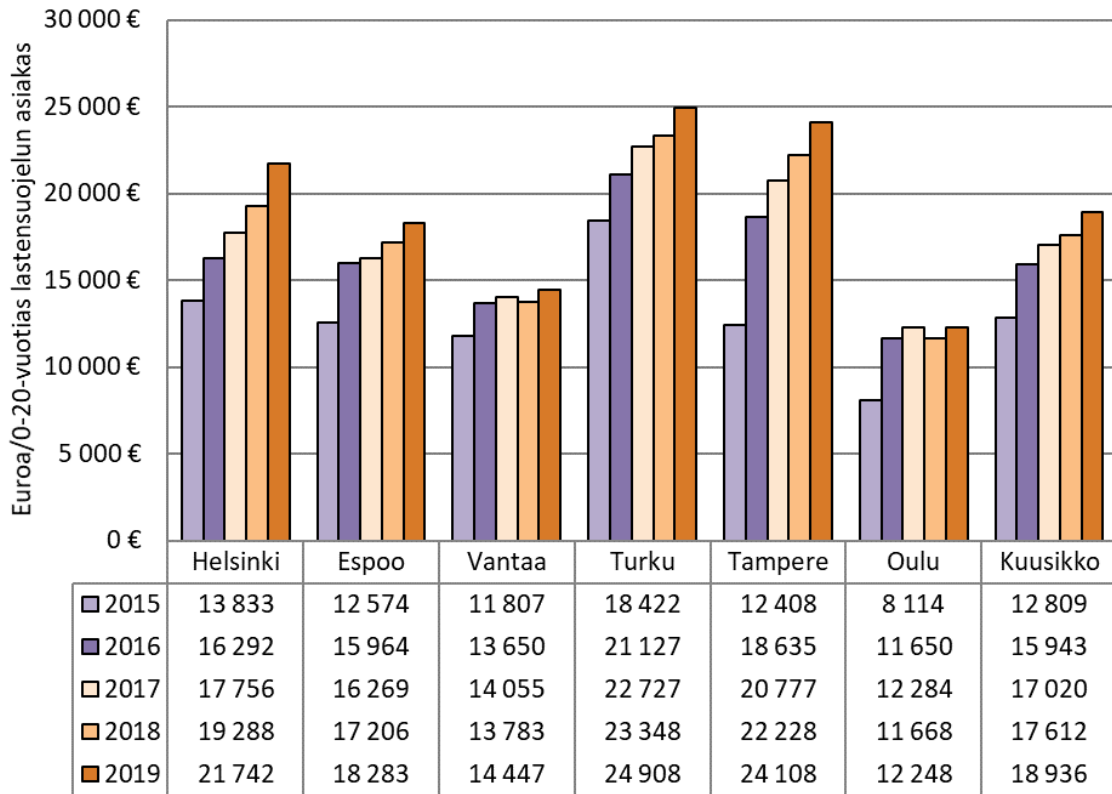
Kuviossa 7 on tarkasteltu lastensuojelun kokonaiskustannuksia suhteessa 0–20-vuotiaaseen väestöön. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiasta asukasta kohden vuonna 2019 vaihtelivat Oulun 674 eurosta Turun 1 323 euroon. Kustannukset asukasta kohden ovat kääntyneet kaikissa kuutoskaupungeissa pieneniseen kasvuun vuodesta 2017 eteenpäin. Vuonna 2019 ainoastaan Turussa kustannukset hieman laskivat edellisvuoteen verrattuna.

Kuvio 7. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiasta asukasta kohden vuosina 2015–2019 (korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)

Kuviossa 8 on esitetty lastensuojelun kokonaiskustannukset suhteessa 0–20-vuotiaisiin lastensuojelun asiakkaisiin. Kustannukset 0–20-vuotiasta asiakasta kohden vaihtelivat vuonna 2019 Oulun 12 248 eurosta Turun 24 908 euroon. Asiakaskohtaisten kustannukset ovat nousseet vuosittain. Voimakkainta kustannusten kasvu on ollut vuosina 2015-2016 sekä 2018-2019. Voimakasta kasvua heti vuoden 2015 jälkeen selittää lastensuojelun asiakkuuden määritelmän muutos 1.4.2015, minkä seurauksena avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärä väheni merkittävästi.

Kuvio 8. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 0–20-vuotiasta lastensuojelun asiakasta kohden vuosina 2015–2019 (korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)¹

¹ Lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2015, mistä johtuen avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärä väheni merkittävästi. Vuoden 2015 osalta suhteutus on tehty uuden määritelmän mukaiseen asiakasmäärään, mutta kustannuksissa on mukana myös muita kuin uuden määritelmän mukaisia kustannuksia.

4 AVOHUOLTO

Lastensuojelun avohuollon tukitoimien tarkoituksena on edistää ja tukea lapsen myönteistä kehitystä sekä tukea ja vahvistaa vanhempien, huoltajien ja lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden kasvatuskykyä ja -mahdollisuuksia. Niihin on ryhdyttävä viipymättä, kun lastensuojelun tarve on todettu. Avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia huostaanottoon ja sijaishuoltoon nähden. Lapsen ja perheen tilanteeseen sopivia tukimuotoja tulee järjestää lapsen tarpeita vastaavasti ja yksilökohtainen tilanne huomioiden.

Laissa mainittuja avohuollon tukitoimia ovat (417/2007 § 36):

- 1) tuki lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämiseen;
- 2) lapsen taloudellinen ja muu tukeminen koulunkäynnissä, ammatin ja asunnon hankinnassa, työhön sijoittumisessa, harrastuksissa, läheisten ihmissuhteiden ylläpitämisessä sekä muiden henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisessä;
- 3) lapsen kuntoutumista tukevat hoito- ja terapiapalvelut;
- 4) tehostettu perhetyö;
- 5) perhekuntoutus; sekä
- 6) muut lasta ja perhettä tukevat palvelut ja tukitoimet.

Lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle ja perheelle voidaan edelleen järjestää tukitoimia, joista oli aiemmin säädetty lastensuojelulaissa, mutta 1.4.2015 alkaen sosiaalihuoltolaissa. Näitä ovat tukihenkilö ja -perhe, perhetyö, vertaisryhmätoiminta sekä loma- ja virkistystoiminta (Lastensuojelun käsikirja 2019; Hämeen-Anttila 2017, 231-232).

4.1 Avohuollon asiakkaat

Lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli kuutoskaupungeissa vuoden 2019 aikana yhteensä 16 308 lasta. Edellisvuoteen verrattuna asiakasmäärä nousi Vantaalla (+7,8 %) ja Oulussa (+2,9 %) ja laski Turussa (-11,0 %), Helsingissä (-3,3 %), Espoossa (-1,6 %) ja Tampereella (-0,8 %).

Avohuollon asiakasmäärä on laskenut kaikissa kuutoskaupungeissa viimeisen viiden vuoden aikana. Vuonna 2014 kuutoskaupungeissa oli avohuollon asiakkaana vielä yli 27 000 lasta ja vuonna 2015 noin 21 000 lasta (Liite 4A/1). Asiakasmäärän lasku selittyy 1.4.2015 voimaan astuneilla lainsäädännön muutoksilla. Osa aiemmin lastensuojelun alle kuuluneista palveluista on nykyisin mahdollista saada yleisen sosiaalihuollon kautta ilman lastensuojelun asiakkuutta. Lisäksi asiakkuus ei enää ala siitä, kun aloitetaan lastensuojelutarpeen selvitys, vaan vasta siinä tapauksessa, että palvelutarpeen arvioissa todetaan tarve lastensuojelun palveluille.

Taulukossa 8 on esitetty lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät sekä heidän osuutensa saman ikäisestä väestöstä. Kuutoskaupunkien 0–17-vuotiaasta väestöstä 4,9 prosenttia oli lastensuojelun avohuollon asiakkaana vuonna 2019. Osuus vaihteli Espoon 3,8 prosentista Vantaan 8,6 prosenttiin. Avohuollon asiakkaana olevien osuus väestöstä kasvaa iän myötä. Kuutoskaupunkien 0–2-vuotiaista avohuollon asiakkaana oli 2,9 prosenttia, mutta 16–17-vuotiaista 7,9 prosenttia.

Taulukko 8. Lastensuojelun avohuollon asiakkaana vuoden aikana olleiden lukumäärä ikäryhmittäin vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa ¹	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet							
0–17-vuotiaat yhteensä	4 504	2 444	4 121	1 360	1 645	2 234	16 308
0–2-vuotiaat	482	233	301	152	182	224	1 574
3–6-vuotiaat	891	469	704	253	273	441	3 031
7–12-vuotiaat	1 566	880	1 546	402	509	712	5 615
13–15-vuotiaat	930	501	921	267	316	431	3 366
16–17-vuotiaat	635	361	649	286	365	426	2 722
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>	-3,3	-1,6	7,8	-11,0	-0,8	2,9	-0,1
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleiden osuus väestöstä (%)							
0–17-vuotiaat yhteensä	4,1	3,8	8,6	4,7	4,3	5,1	4,9
0–2-vuotiaat	2,6	2,4	3,9	3,1	2,9	3,7	2,9
3–6-vuotiaat	3,4	3,2	6,4	3,7	3,1	4,6	3,9
7–12-vuotiaat	4,2	3,8	9,3	4,1	3,9	4,5	4,9
13–15-vuotiaat	5,6	4,7	11,7	5,8	5,3	5,6	6,3
16–17-vuotiaat	5,9	5,4	12,9	9,1	9,4	8,6	7,9

¹ Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

4.1.1 Alkaneet ja päättyneet asiakkuudet

Lastensuojelun asiakkuuden määritelmän muutoksen jälkeen 1.4.2015 myös alkaneet lastensuojelun avohuollon asiakkuudet vähenivät selvästi. Viime vuosina asiakasmäärien lasku on jatkunut edelleen osassa kuutoskaupungeissa, mutta osassa myös kääntynyt pie-noiseen kasvuun. Vaikka asiakasmäärät ovat silti kaikissa kunnissa alhaisempia kuin ennen lakimuutosta, ei itse työmäärä ole vastaavalla tavalla vähentynyt. Lastensuojelussa tehdään paljon palvelutarpeen arvioita, jotka eivät näy lastensuojelun asiakasmäärässä. Vuoden 2019 aikana kuutoskaupungeissa tehtiin yhteensä noin 16 233 palvelutarpeen arviota, joissa selvitettiin lastensuojelun tarve. Lastensuojelun tarvetta joudutaan selvittämään vä-hintään yhtä usein kuin ennenkin.

Taulukko 9. Vuoden aikana alkaneiden uusien avohuollon asiakkuuksien lukumäärä ja väes-töosuudet ikäryhmittäin vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa ¹	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Vuoden 2019 aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus väestöstä (%)							
0–17-vuotiaat yhteensä	1,4	1,4	..	1,5	1,3	1,6	1,5
0–2-vuotiaat	1,5	1,4	..	1,6	1,6	2,0	1,6
3–6-vuotiaat	1,2	1,2	..	1,2	0,9	1,3	1,1
7–12-vuotiaat	1,3	1,3	..	1,2	1,1	1,4	1,3
13–15-vuotiaat	2,0	2,0	..	1,9	1,5	1,9	1,9
16–17-vuotiaat	1,7	1,9	..	2,1	1,7	1,8	1,8
Uudet asiakkuudet vuonna 2019	1 586	937	..	432	482	712	4 149
Uudet asiakkuudet vuonna 2018	1 453	1 018	..	513	478	662	4 124
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>	9,2	-8,0	..	-15,8	0,8	7,6	0,6
Vuoden 2019 aikana tehdyt palvelutarpeen arviot	7 539	1 449	1 518	1 573	2 081	2 073	16 233

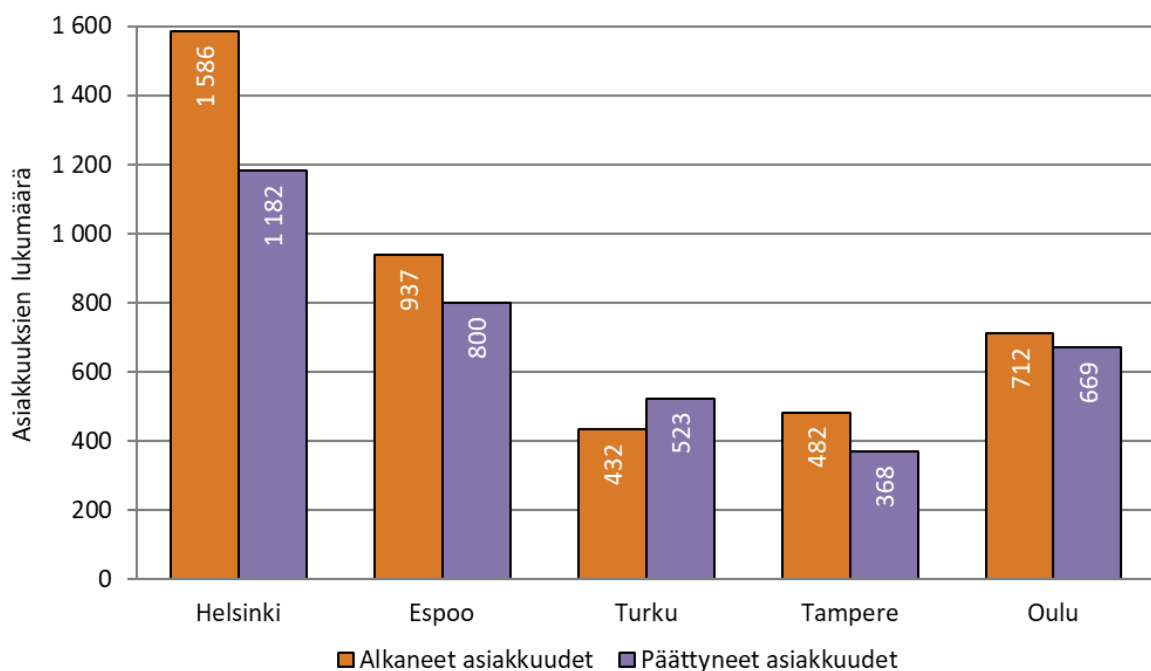
.. Tietoa ei ole saatavissa.

Sosiaalihuoltolain mukaan (34 §) asiakkuus päättyy, kun sosiaalihuollon asiakasasiakirjaan merkitään tiedoksi, että sosiaalihuollon järjestämiselle ei ole perustetta. Käytännössä asiakkuuden päättämisestä informoidaan asiakasta ja asia merkitään lapsen asiakaskertomukseen ja -suunnitelmaan. Asiakirjoihin kirjataan ne seikat, joiden perusteella asiakkuuden lopettamiseen päädyttiin. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa asiakkuuden päättämisestä (1301/2014; Lastensuojelun käsikirja 2019).

Kuviossa 9 on kuvattu vuoden 2019 aikana alkaneiden ja päättyneiden avohuollon asiakkuuksien lukumäärä. Asiakkuuksia alkoi kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) yhteensä 4 149. Vuonna 2019 alkaneiden asiakkuuksien määrä laski edellisvuodesta Turussa ja Espoossa ja kasvoi muissa kuutoskaupungeissa. (Liite 4A/1)

Päättyneitä asiakkuuksia oli kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) vuonna 2019 yhteensä 3 542.

Kuvio 9. Vuoden 2019 aikana alkaneet ja päättyneet avohuollon asiakkuudet (0–17-vuotiaat)

¹Tietoa ei ole saatavissa Vantaalta.

4.2 Avohuollon kustannukset

Avohuollon kustannukset on tässä raportissa jaoteltu avohuollon sosiaalityön, avohuollon tukitoimien ja lastensuojelun taloudellisten tukitoimien kustannuksiin. Myös jälkihuollon kustannukset ja läheisverkostoratkaisujen kustannukset sisältyvät avohuollon kustannuksiin.

Kuutoskaupunkien avohuollon kustannukset olivat vuonna 2019 yhteensä 81,9 miljoonaa euroa. Edellisvuoteen verrattuna deflatoidut kustannukset nousivat Oulussa (+17,5 %), Vantaalla (+16,9 %) ja Tampereella (+13,1 %). Kustannukset laskivat Espoossa (-7,9 %), Turussa (-5,4 %) ja Helsingissä (-1,0 %). Suurin osa avohuollon kustannuksista syntyy avohuollon tukitoimista ja avohuollon sosiaalityöstä.

Taulukko 10. Avohuollon kustannusten jakautuminen toiminnoittain vuonna 2019 sekä deflatoitujen kokonaiskustannusten muutos vuosista 2018 ja 2015

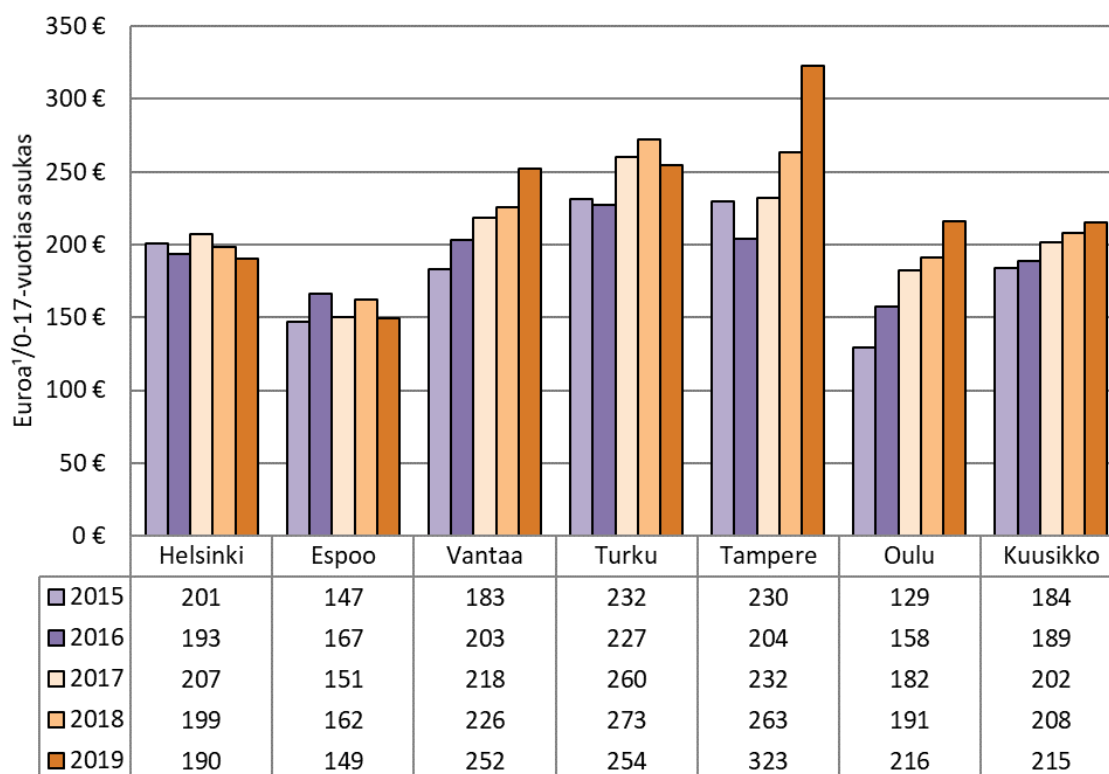
	Helsinki ¹	Espoo	Vantaa	Turku ¹	Tampere ¹	Oulu	Kuusikko
Avohuollon kokonaiskustannukset (€)	24 083 244	11 067 236	13 746 442	8 424 167	13 582 499	10 995 137	81 898 725
Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö	7 623 975	3 688 190	3 875 610	1 781 375	2 986 000	3 173 673	23 128 824
Jälkihuollon kokonaiskustannukset	3 213 426	1 367 540	1 596 394	1 005 478	1 330 000	1 475 344	9 988 182
Avohuollon tukitoimet	12 173 249	5 394 214	7 086 053	5 126 824	8 432 000	5 210 788	43 423 128
Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35, §36)	1 072 594	358 144	455 366	510 489	834 499	810 677	4 041 769
Läheisverkostoratkaisut ¹	0	259 148	733 019	0	0	324 655	1 316 822
Avohuollon kokonaiskustannukset (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö	31,7	33,3	28,2	21,1	22,0	28,9	28,2
Jälkihuollon kokonaiskustannukset	13,3	12,4	11,6	11,9	9,8	13,4	12,2
Avohuollon tukitoimet	50,5	48,7	51,5	60,9	62,1	47,4	53,0
Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35, §36)	4,5	3,2	3,3	6,1	6,1	7,4	4,9
Läheisverkostoratkaisut	0,0	2,3	5,3	0,0	0,0	3,0	1,6
Kokonaiskustannukset, muutos 2018–2019 (% defl.)²	-1,0	-7,9	16,9	-5,4	13,1	17,5	4,5
Kokonaiskustannukset, muutos 2015–2019 (% defl.)	-0,1	3,9	42,8	10,3	23,4	69,4	17,8

¹ Helsingin, Turun ja Tampereen läheisverkostoratkaisukustannukset sisältyvät perhehoidon kustannuksiin.

² Vuosien 2015 ja 2018 kustannukset on korotettu vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle.

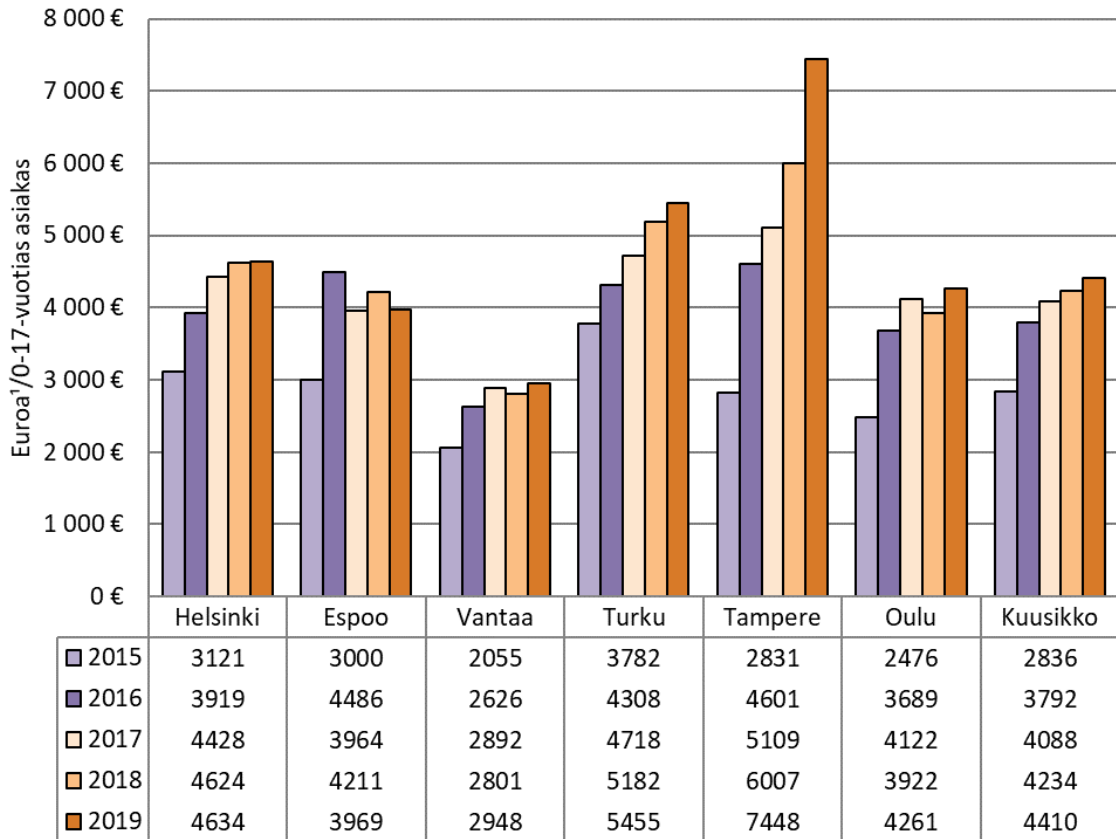
Kuviossa 10 on esitetty avohuollon kustannukset suhteutettuna 0–17-vuotiaaseen väestöön. Vuonna 2019 kustannukset asukasta kohden vaihtelivat Espoon 149 eurosta Tampereen 323 euroon. Kustannuksissa ei ole mukana jälkihuollon kustannuksia. Deflatoidut kustannukset asukasta kohden nousivat edellisvuodesta Tampereella (+22,7 %), Oulussa (+12,6 %) ja Vantaalla (+11,6 %). Kustannukset laskivat Espoossa (-8,0 %), Turussa (-6,7 %) ja Helsingissä (-4,2 %).

Kuvio 10. Avohuollon kokonaiskustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiasta asukasta kohden vuosina 2015–2019 (korotettua vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)

Avohuollon kustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiasta avohuollon asiakasta kohden vaihtelivat Vantaan 2 948 eurosta Tampereen 7 448 euroon (Kuvio 11). Asiakaskohtaiset kustannukset nousivat edellisvuodesta Espoota lukuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa. Vuoden 2015 jälkeistä voimakasta kasvua selittää lastensuojelun asiakkuuden määritelmän muutos 1.4.2015, minkä seurauksena avohuollon asiakasmäärä väheni merkittävästi.

Kuvio 11. Avohuollon kokonaiskustannukset ilman jälkihuoltoa 0–17-vuotiasta avohuollon asiakasta kohden vuosina 2015–2019 (korotettua vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)

¹ Ilman jälkihuollon kustannuksia.

² Lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2015, mistä johtuen avohuollon asiakasmäärä väheni merkittävästi. Vuoden 2015 osalta suhteutus on tehty uuden määritelmän mukaiseen asiakasmäärään, mutta kustannuksissa on mukana myös muita kuin uuden määritelmän mukaisia kustannuksia.

5 SIJOITETUT LAPSET

Sijoitettuihin lapsiin lasketaan mukaan lapset, joiden huostaanotto tai avohuollon sijoitus on sosiaaliviranomaisen tai hallinto-oikeuden päätökseen perustuva. Kuusikko-raportissa tarkastellaan erikseen sijoituspäätösten mukaan eriteltynä avohuollon tukitoimena sijoitettuja, kiireellisesti sijoitettuja sekä huostaanotettuja lapsia. 1.4.2015 alkaen avohuollon sijoitus on ollut mahdollinen myös silloin, kun huostaanoton edellytykset täyttyvät. Lapselle voidaan siis järjestää kiireellinen avohuollon sijoitus kiireellisen sijoituksen sijasta (Lastensuojelun käsikirja 2019). Kaikissa kuutoskaupungeissa on vuoden 2019 aikana tehty avohuollon kiireellisiä sijoituksia, mutta niiden määrää ei ole mahdollista eritellä. Avohuollon kiireelliset sijoitukset sisältyvät raportissa avohuollon tukitoimena sijoitettujen määrään.

Lapsia sijoitetaan kodin ulkopuolelle kunnan omiin laitoksiin ja ostopalvelulaitoksiin, luvanvaraiseen perhehoitoon (ns. ammatillisiin perhekoteihin) sekä toimeksiantosopimukseen perustuvaan perhehoitoon eli sijaisperheisiin. Toimeksiantoon perustuva perhehoito pitää sisällään myös lasten sijoitukset läheisverkostoon silloin, kun lapsen sijoitus perustuu sosiaaliviranomaisen tai hallinto-oikeuden päätökseen ja kunta on tehnyt lapsen sijoituksesta toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa. Läheisverkostoon sijoitusten lisäksi lastensuojelun asiakkaiden tilannetta voidaan auttaa myös ns. läheisverkostoratkaisulla. Tällöin kyseessä ei ole lapsen sijoitus kodin ulkopuolelle vaan lapsen asuminen ja huolenpito järjestetään toisen vanhemman, sukulaisen tai muun läheisen luona huoltajusjärjestelyin (Puustinen-Korhonen 2012). Läheisverkostoratkaisut eivät sisälly Kuusikko-raportissa kodin ulkopuolelle sijoitettuihin lapsiin. Myöskään turvakoteihin sijoitetut lapset eivät ole luvuissa mukana.

5.1 Sijoitettujen lasten määrä

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2019 aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna yhteensä 5 614 lasta. Sijoitettujen lukumäärä lisääntyi edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa Espoona lukuun ottamatta. Vuodesta 2015 kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä on kasvanut kuutoskaupungeissa 11,0 prosenttia. (Liite 4B)

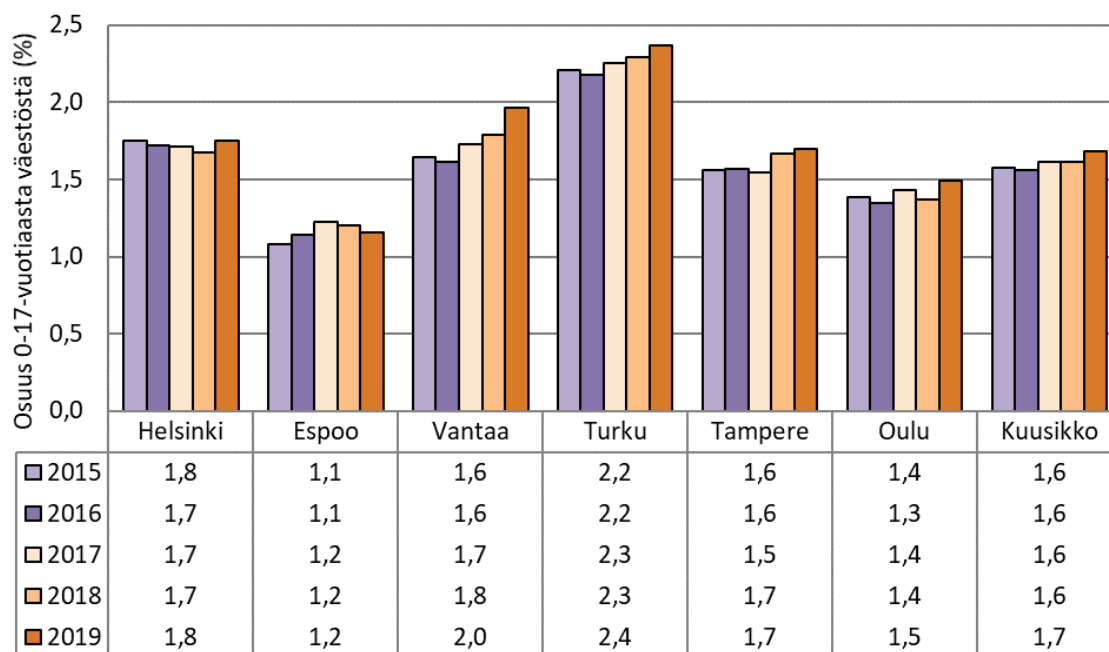
Kodin ulkopuolelle vuoden 2019 aikana sijoitettuna olleiden lasten osuus 0–17-vuotiaasta väestöstä vaihteli kuutoskaupungeissa Espoon 1,2 prosentista Turun 2,4 prosenttiin. Sijoitettujen osuus väestöstä on viimeisen viiden vuoden aikana säilynyt melko vakaana. Väestöosuus nousee iän myötä. 13–17-vuotiaista sijoitettuna on suhteessa selvästi useampi kuin nuoremmista lapsista.

Taulukko 11. Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten lukumäärä ja väestöosuudet ikäryhmittäin vuonna 2019 sekä lukumäärän muutos vuosista 2018 ja 2015

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku ¹	Tampere	Oulu	Kuusikko
Sijoitettuina olleiden osuus väestöstä (%)							
0–17-vuotiaat yhteensä	1,8	1,2	2,0	2,4	1,7	1,5	1,7
0–2-vuotiaat	0,6	0,6	0,8	1,3	0,6	0,8	0,7
3–6-vuotiaat	0,9	0,6	1,2	1,2	0,9	1,1	0,9
7–12-vuotiaat	1,5	0,9	1,8	2,0	1,6	1,3	1,4
13–15-vuotiaat	3,1	2,0	3,0	3,2	2,9	2,1	2,7
16–17-vuotiaat ¹	4,6	2,9	4,3	6,6	3,7	3,0	4,1
Sijoitetut yhteensä vuonna 2019	1 921	751	945	692	645	660	5 614
Sijoitetut yhteensä vuonna 2018	1 819	774	849	666	632	609	5 349
Sijoitetut yhteensä, muutos 2018–2019 (%)	5,6	-3,0	11,3	3,9	2,1	8,4	5,0
Sijoitetut yhteensä, muutos 2015–2019 (%)	5,9	12,1	25,7	9,5	13,2	6,5	11,0

¹ 16-17-vuotiaiden ikäluokassa Turun luvuissa mukana tukiasunnoissa asuvat nuoret (15 nuorta).

Kuvio 12. Kodin ulkopuolelle vuoden aikana sijoitettuna olleiden 0–17-vuotiaiden osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2015–2019

5.2 Sijoituspäätökset

Päätökset kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista voidaan jakaa sijoituksiin avohuollon tukitoimena, kiireellisiin sijoituksiin ja huostaanottoihin. Lastensuojelulaissa puhutaan sijaishuollosta, kun tarkoitetaan huostaan otetun tai kiireellisesti sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Lapsi voidaan sijoittaa kodin ulkopuolelle myös avohuollon tukitoimena, jolloin kyseessä on aina rajallinen ja lyhyt ajanjakso, joka kirjataan asiakassuunnitelmaan (Hämeen-Anttila 2017, 234, 243).

Taulukossa 12 on tarkasteltu vuoden 2019 aikana tehtyjä sijoituspäätöksiä. Sijoituspäätöksiä tehtiin kuutoskaupungeissa yhteensä 4 285, joka oli 239 päätöstä (+5,9 %) enemmän

kuin edellisvuonna. Turussa tehtiin eniten päätöksiä sijoituksesta avohuollon tukitoimena ja Oulussa, Tampereella ja Espoossa eniten päätöksiä kiireellisistä sijoituksista.

Samasta lapsesta voidaan vuoden aikana tehdä useampikin sijoituspäätös – esimerkiksi ensin päätös kiireellisestä sijoituksesta ja sen jälkeen huostaanottopäätös. Taulukon luvut eivät siis kerro sijoitettujen lasten lukumäärää. Sijoitettujen lasten lukumäärää tarkastellaan sijoituspäätöslajeittain seuraavissa luvuissa (luvut 5.3–5.5).

Taulukko 12. Vuoden 2019 aikana tehdyt sijoituspäätökset sijoitusperusteen mukaan

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kaikki sijoituspäätökset yhteensä	1 516	548	579	665	464	513	4 285
Sijoitus avohuollon tukitoimena	687	165	230	418	125	174	1 799
Kiireellinen sijoitus	602	281	245	199	242	282	1 851
Huostaanotto	227	102	104	48	97	57	635
Suostumukseen perustuvat	154	67	72	30	58	36	417
Hallinto-oikeuden päättämät	68	35	32	18	39	21	213
Hallinto-oikeuden hylkäämät hakemukset	0	5	1	0	1	3	10
Huostaanottojen jatkopäätökset	36	16	..	5	7	2	66
Huostaanottojen purkupäätökset ¹	193	43	..	13	53	23	325
<i>Kaikki sijoituspäätökset yhteensä (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Sijoitus avohuollon tukitoimena</i>	<i>45,3</i>	<i>30,1</i>	<i>39,7</i>	<i>62,9</i>	<i>26,9</i>	<i>33,9</i>	<i>42,0</i>
<i>Kiireellinen sijoitus</i>	<i>39,7</i>	<i>51,3</i>	<i>42,3</i>	<i>29,9</i>	<i>52,2</i>	<i>55,0</i>	<i>43,2</i>
<i>Huostaanotto</i>	<i>15,0</i>	<i>18,6</i>	<i>18,0</i>	<i>7,2</i>	<i>20,9</i>	<i>11,1</i>	<i>14,8</i>

¹ Huostaanottojen lopettamispäätökset, ei raukeamiset.

.. Tietoa ei ole saatavissa.

5.3 Avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset

Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus on tuen tarvetta arvioiva tai kuntouttava ajanjakso, ja lapsi pyritään sijoittamaan ensisijaisesti yhdessä huoltajansa kanssa. Avohuollon tukitoimena järjestettävän sijoituksen lähtökohtana on lapsen ja perheen kuntoutuminen, ei pitempiaikainen sijoitus kodin ulkopuolelle. Avohuollon sijoitus on mahdollinen myös tilanteissa, joissa esimerkiksi lapsen vanhemman sairastumisen vuoksi on tarkoituksenmukaista sijoittaa lapsi kodin ulkopuolelle (Lastensuojelun käsikirja 2019, Hämeen-Anttila 2017, 234). 1.4.2015 alkaen lapselle on voitu myös järjestää kiireellinen avohuollon sijoitus kiireellisen sijoituksen sijasta. Avohuollon kiireelliset sijoitukset sisältyvät raportissa avohuollon tukitoimena sijoitettujen määrään.

Avohuollon tukitoimena sijoitettiin kuutoskaupungeissa vuonna 2019 yhteensä 1 270 lasta eli 16 lasta (-1,2 %) vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Avohuollon tukitoimena sijoitettujen kohdalla 0–2-vuotiaiden lasten osuus sijoitetuista on suurempi kuin kiireellisesti sijoitettujen tai huostaan otettujen lasten kohdalla. Kuntatasolla avohuollon tukitoimena sijoitettujen määrä lisääntyi edellisestä vuodesta Helsingissä ja Turussa. Vantaalla, Espoossa, Oulussa ja Tampereella avohuollon tukitoimena sijoitettujen määrä laski edellisvuodesta.

Taulukkoon 13 on kerätty myös tieto siitä, onko lapsi sijoitettu avohuollon tukitoimena yksin vai yhdessä huoltajansa kanssa. Kaikissa kuutoskaupungeissa enemmistö lapsista sijoitettiin yksin vuonna 2019. Tampereella huoltajan kanssa sijoitettuja lapsia ei ollut lainkaan.

Taulukko 13. Vuoden 2019 aikana kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset (sisältäen avohuollon kiireelliset sijoitukset). Turvakoteihin sijoitetut eivät sisälly lukuihin.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku ¹	Tampere	Oulu	Kuusikko
Sijoitetut 0–17-vuotiaat yhteensä	446	176	162	190	115	182	1 270
joista yksin sijoitetut (%)	80,7	62,3	..	54,3	100,0	77,9	73,2
joista huoltajan kanssa sijoitetut (%)	19,3	37,7	..	45,7	0,0	22,1	23,1
<i>Avohuollon tukitoimena sijoitetut 0–17v., osuus väestöstä (%)</i>	0,4	0,3	0,3	0,7	0,3	0,4	0,4
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>	15,8	-10,7	-23,9	5,0	-3,4	-4,7	-1,2
<i>Sijoitettujen ikäjakauma (%)</i>							
0–2-vuotiaat	19,1	16,0	..	17,9	19,1	26,9	17,2
3–6-vuotiaat	17,9	30,9	..	14,2	15,7	13,2	16,0
7–12-vuotiaat	25,1	20,0	..	23,2	27,8	19,2	20,3
13–15-vuotiaat	21,5	17,7	..	18,4	25,2	29,1	19,2
16–17-vuotiaat	16,4	15,4	..	26,3	12,2	11,5	14,6
<i>Yhteensä</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>87,2</i>

¹ Turun luvut yksin ja huoltajan kanssa sijoitetuista lapsista sisältävät kaikki vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset, ei ainoastaan uudet sijoitetut.

.. Tietoa ei ole saatavissa.

5.4 Kiireellisesti sijoitetut lapset

Kiireelliseen sijoitukseen päädytään silloin, kun kodin olosuhteet tai puutteet lapsen huolenpidossa välittömästi vaarantavat lapsen terveyttä tai kehitystä tai silloin, kun lapsen huoltajat ovat väliaikaisesti kykenemättömiä hoitamaan lastaan ja tämä välittömästi vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä (Lastensuojelun käsikirja 2019).

Kuutoskaupungeissa sijoitettiin vuonna 2019 kiireellisesti yhteensä 1 516 lasta eli 151 lasta (+11,1 %) enemmän kuin edeltävänä vuonna. Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä nousi edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa paitsi Vantaalla.

Taulukko 14. Vuoden 2019 aikana kodin ulkopuolelle kiireellisesti sijoitetut lapset

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Sijoitetut 0–17-vuotiaat yhteensä	514	264	191	158	153	236	1 516
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>	14,5	3,5	-5,4	23,4	2,7	29,7	11,1
<i>Sijoitettujen ikäjakauma (%)</i>							
0–2-vuotiaat	8,4	8,7	..	8,9	5,2	13,1	7,8
3–6-vuotiaat	12,6	11,7	..	13,3	9,8	13,6	10,8
7–12-vuotiaat	23,2	21,2	..	28,5	21,6	25,0	20,6
13–15-vuotiaat	31,9	34,1	..	22,8	36,6	33,1	28,0
16–17-vuotiaat	23,9	24,2	..	26,6	26,8	15,3	20,2
<i>Yhteensä</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>87,4</i>

.. Tietoa ei ole saatavissa.

5.5 Huostaanotetut lapset

Huostaanotto on tilanne, jossa lapsi otetaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan ja hänelle järjestetään sijaishuolto. Huostaanottoon voidaan ryhtyä vain, jos katsotaan, etteivät avohuollon tukitoimet ole riittäviä turvaamaan lapsen terveyttä ja kehitystä (Lastensuojelun käsikirja 2019).

Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa otettiin huostaan yhteensä 606 lasta eli 49 lasta (-7,5 %) vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Huostaanotettujen lasten määrä lisääntyi edellisvuodesta Tampereella ja Turussa. Helsingissä huostaanotettujen lasten määrä säilyi lähes muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna. Oulussa, Espoossa ja Vantaalla huostaanotettujen lasten määrä väheni.

Taulukko 15. Vuoden 2019 aikana huostaanotetut lapset

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Huostaanotetut 0–17-vuotiaat yhteensä	223	102	79	48	97	57	606
<i>Vuonna 2019 huostaanotetut 0-17v., osuus väestöstä (%)</i>	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>	-0,4	-20,3	-16,0	4,3	22,8	-32,1	-7,5
<i>Huostaanotettujen ikäjakauma (%)</i>							
<i>0–2-vuotiaat</i>	4,0	5,9	..	4,2	8,2	12,3	5,3
<i>3–6-vuotiaat</i>	12,6	6,9	..	6,3	14,4	22,8	10,7
<i>7–12-vuotiaat</i>	17,0	20,6	..	31,3	33,0	10,5	18,5
<i>13–15-vuotiaat</i>	33,2	33,3	..	29,2	26,8	31,6	27,4
<i>16–17-vuotiaat</i>	33,2	33,3	..	29,2	17,5	22,8	25,1
<i>Yhteensä</i>	100,0	100,0	..	100,0	100,0	100,0	87,0

.. Tietoa ei ole saatavissa.

Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) oli yhteensä 3 288 lasta huostaanotettuna, mikä on 1,1 prosenttia kuutoskaupunkien 0-17-vuotiaasta väestöstä. 0-17-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna vuonna 2019 huostassa olleiden osuudet vaihtelivat Espoon 0,9 prosentista Turun ja Tampereen 1,4 prosenttiin. Edeltävään vuoteen verrattuna huostassa olleiden määrä kasvoi kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) 25 lapsella (+0,8 %).

Taulukko 16. Huostassa olleiden lasten lukumäärä vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa ¹	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko ilman Vantaata
Huostassa olleet 0–17-vuotiaat yhteensä	1 297	565	..	419	545	462	3 288
<i>Huostassa olleet 0-17v. osuus väestöstä (%)</i>	1,2	0,9	..	1,4	1,4	1,0	1,1
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>	-2,8	8,2	..	-2,6	12,1	-5,9	0,8
<i>Huostaanotettujen ikäjakauma (%)</i>							
<i>0–2-vuotiaat</i>	1,1	2,1	..	2,4	4,8	3,2	2,3
<i>3–6-vuotiaat</i>	9,4	8,5	..	8,8	13,4	14,5	10,6
<i>7–12-vuotiaat</i>	27,8	23,5	..	31,3	36,3	32,5	29,6
<i>13–15-vuotiaat</i>	24,4	26,7	..	24,1	25,9	18,0	24,1
<i>16–17-vuotiaat</i>	37,2	39,1	..	33,4	19,6	31,8	33,4
<i>Yhteensä</i>	100,0	100,0	..	100,0	100,0	100,0	100,0

¹Tietoa ei ole saatavissa Vantaalta.

5.6 Sijaishuoltopaikan muutospäätökset

Sijoituksen aikana sijaishuoltopaikkaa voidaan muuttaa lapsen tarvetta paremmin vastaavaksi. Päätöksen sijaishuoltopaikan muuttamisesta voi valmistella lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ja sen allekirjoittaa johtava viranhaltija. Lasta ei voida siirtää ilman päätöstä uuteen sijaishuoltopaikkaan. (Lastensuojelulaki § 43)

Kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) tehtiin vuoden 2019 aikana sijaishuoltopaikan muutos päätös 698 huostassa olleelle lapselle. Suhteellisesti eniten sijaishuoltopaikan muutospäätöksiä huostassa olleille lapsille tehtiin Espoossa ja Helsingissä ja vähiten Tampereella.

Taulukko 17. Huostassa olleille lapsille tehty sijaishuoltopaikan muutospäätökset¹ vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko ilman Vantaata
Sijaishuoltopaikan muutospäätökset yhteensä	442	100	65	168	..
Lapset (0-17-vuotiaat), joille tehty sijaishuoltopaikan muutospäätös	325	159	..	61	47	96	698
<i>Huostassa olleiden lasten osuus, joille on tehty sijaishuoltopaikan muutospäätös (%) kaikista vuoden aikana huostassa olleista lapsista¹</i>							
0-17-vuotiaat (%)	25,1	28,1	..	14,6	8,6	20,8	21,2
0-2-vuotiaat	0,0	16,7	..	10,0	0,0	13,3	6,5
3-6-vuotiaat	16,4	16,7	..	2,7	0,0	26,9	13,5
7-12-vuotiaat	13,6	16,5	..	8,4	5,6	10,7	11,2
13-15-vuotiaat	29,3	34,4	..	13,9	11,3	34,9	25,7
16-17-vuotiaat	33,7	33,9	..	24,3	18,7	27,9	30,3

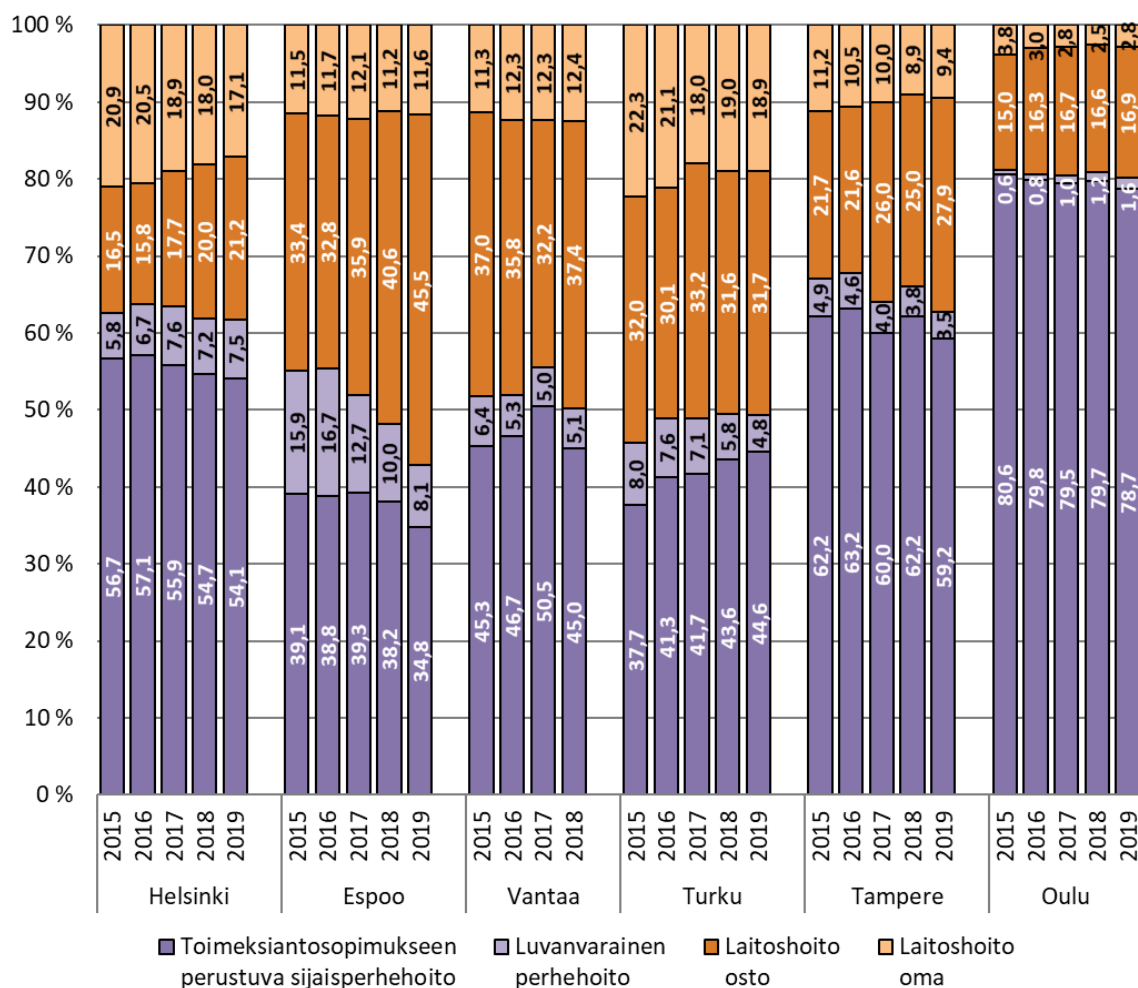
¹ pois lukien sijaishuoltopaikan muutospäätökset kotiin

.. Tietoa ei ole saatavissa.

5.7 Sijoitusten hoitomuotojen kehitys

Vuoden 2012 alussa astui voimaan lastensuojelulain muutos, jonka mukaan lapsen sijaishuolto on järjestettävä ensisijaisesti perhehoidossa. Kuviossa 13 on esitetty sijoitusten hoitovuorokausien jakautuminen laitoshuoltoon ja perhehoitoon vuosina 2015–2019. Laitoshuolto on eritelty kuntien omiin hoitolaitoksiin ja ostopalvelulaitoksiin. Perhehoito on eritelty luvanvaraisen perhehoitoon (ammattilliset perhekodit) ja toimeksiantoon perustuvaan perhehoidon (sijoitukset sijaisperheisiin sisältäen sijoitukset läheisverkostoon). Hoitomuotoihin liittyvät muutokset tulevat näkyviksi vasta pidemmän ajan kuluessa, sillä suuri osa sijoituksista on pitkäaikaisia sijoituksia.

Kuvio 13. Sijoitusten eri hoitomuotojen osuus sijoitusten hoitovuorokausista vuosina 2015–2019¹

¹ Vuoden 2019 tietoa ei ole saatavissa Vantaalta.

Perhehoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista on hieman laskenut tai pysynyt lähes muuttumattomana viimeisten muutamien vuosien aikana. Vuonna 2019 perhehoidon osuus laski edellisvuoteen verrattuna Espoossa ja Tampereella ja muissa kuutoskaupungeissa osuus pysyi lähes edellisvuoden tasolla.

Oulussa perhehoidon osuus on ollut kuutoskaupunkien korkein – vuonna 2019 se oli 80,2 prosenttia. Laitoshoidon osuus hoitovuorokausista vaihteli paljon kuntien välillä. Oulussa laitoshoidon osuus hoitovuorokausista oli 19,8 prosenttia, kun taas Espoossa osuus oli 57,1 prosenttia - kuutoskaupunkien korkein.

Lastensuojelulaki edellyttää, että lapsen sijoitustarvetta arvioitaessa selvitetään ensimmäiseksi sijoitusmahdollisuus lapsen läheisverkostoon. Vuoden 2019 aikana sosiaaliviranomaisen tai hallinto-oikeuden päätöksellä sukulais- ja läheisverkostoon sijoitettiin kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) yhteensä 321 lasta. Läheisverkostoon sijoitettujen lasten osuus kaikista vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista oli kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) 6,9 prosenttia. Toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitetuista heitä oli 12,6 prosenttia. (Liite 3G)

5.8 Sijoitusten kustannukset

Sijoitusten kustannukset ovat suurin menoerä lastensuojelun kokonaiskustannuksista. Kuutoskaupunkien sijoitusten kustannukset olivat lähes 318,6 miljoonaa euroa vuonna 2019. Tämä oli kaikkiaan 79,6 prosenttia lastensuojelun kokonaiskustannuksista. Sijoitusten deflatoidut kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta Helsingissä (+10,1 %), Espoossa (+8,8 %), Vantaalla (+8,3 %), Oulussa (+5,8 %) ja Tampereella (+1,8 %). Turussa sijoitusten kustannukset laskivat (-1,3 %) edellisvuoteen verrattuna.

Taulukko 18. Sijoitusten kokonaiskustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos vuosista 2018 ja 2015

	Helsinki	Espoo	Vantaa ³	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Sijoitusten kustannukset yhteensä sisältäen sosiaalityön (€)	120 042 371	46 452 287	49 754 566	40 021 565	37 719 000	24 596 633	318 586 422
Hoitolaitosten kustannukset (ilman sos.työtä ² , €)	74 666 356	34 666 659	35 405 705	27 426 482	25 910 000	9 812 622	207 887 824
<i>Kunnalliset laitokset (%)</i>	43,7	17,5	24,4	35,0	29,0	16,3	31,8
<i>Ostopalvelulaitokset (%)</i>	56,3	82,5	75,6	65,0	71,0	83,7	68,2
Luvanvaraisen perhehoidon kustannukset (ilman sos.työtä, €)	8 739 416	2 992 755	2 293 272	2 001 691	1 335 000	685 028	18 047 162
<i>Kunnalliset perhekodit (%)</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ostopalveluperhekodit (%)</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kustannukset (ilman sos.työtä, €)	31 050 994	7 396 131	10 512 727	9 301 119	8 881 000	13 159 951	80 301 923
<i>Kunnan oma toiminta (%)</i>	81,3	89,5	84,1	72,4	77,3	96,6	83,5
<i>Ostopalvelutoiminta (%)</i>	18,7	10,5	15,9	27,6	22,7	3,4	16,5
Sijashoidon aikaisen sosiaalityön kustannukset (€)	5 585 605	1 396 742	1 542 862	1 292 272	1 593 000	939 032	12 349 513
<i>Laitoshoidon aikainen sosiaalityö² (%)</i>	43,9	60,2	0,0	43,3	40,7	28,8	38,6
<i>Perhehoidon aikainen sosiaalityö (%)</i>	56,1	39,8	100,0	56,7	59,3	71,2	61,4
<i>Kustannukset yhteensä, muutos 2018–2019 (% defl.)¹</i>	10,1	8,8	8,3	-1,3	1,8	5,8	6,7
<i>Kustannukset yhteensä, muutos 2015–2019 (% defl.)¹</i>	17,6	25,8	20,0	5,0	24,8	9,7	17,5

¹ Vuosien 2015 ja 2018 kustannukset on korotettu vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle.

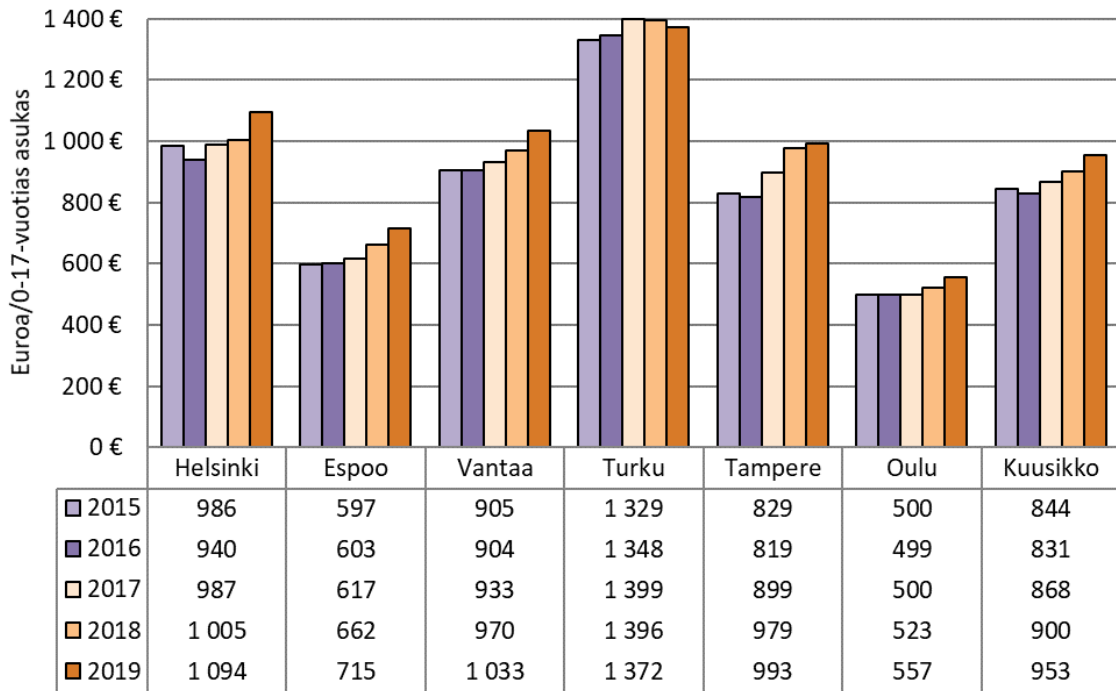
² Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska sisältävät eri laitoshoidon muotoja/tuotteita.

³ Vantaan laitoshoidon kustannukset sisältävät sosiaalityön; laitoshoidon aikaisen sosiaalityön kustannukset sisältyvät laitoshoidon henkilöstökuluihin eikä niitä ole mahdollista eritellä.

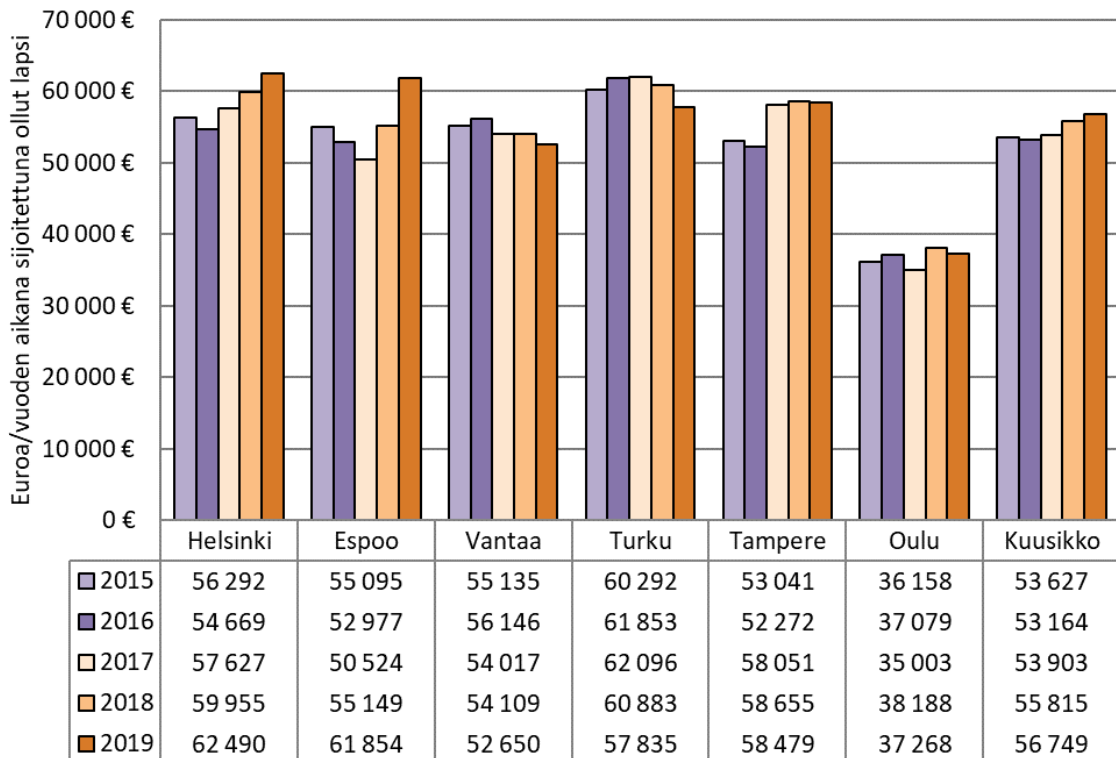
Kuvioissa 14 ja 15 on esitetty sijoitusten kustannukset 0–17-vuotiasta asukasta kohden ja sijoitettuna ollutta lasta kohden. Vuonna 2019 Koko 0–17-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna kustannukset olivat kuutoskaupungeissa 953 euroa, mikä on 5,9 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kustannukset vaihtelivat Oulun 557 eurosta Turun 1 372 euroon.

Sijoitettuna ollutta lasta kohden kuutoskaupunkien kustannukset olivat 56 749 euroa. Kustannukset vaihtelivat Oulun 37 268 eurosta Helsingin 62 490 euroon.

Kuvio 14. Sijoitusten (avohuollon sijoitukset, kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot) kustannukset 0–17-vuotiasta asukasta kohden vuosina 2015–2019 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)

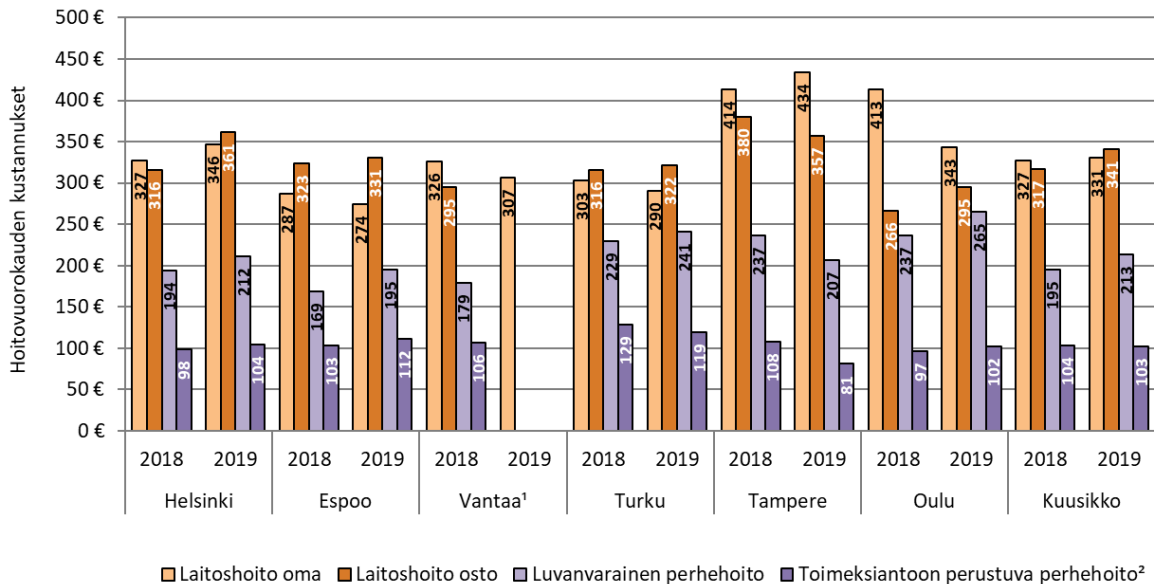
Kuvio 15. Sijoitusten (avohuollon sijoitukset, kiireelliset sijoitukset ja huostaanotot) kustannukset 0–17-vuotiasta sijoitettuna ollutta lasta kohden vuosina 2015–2019 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)

Sijoitusten kokonaiskustannuksiin vaikuttaa muun muassa se, miten sijoitusten hoitovuorokaudet jakautuvat eri hoitomuotojen välille. Kuviossa 16 vertaillaan sijoitusten hoitovuorokausien keskimääräisiä kustannuksia vuosina 2018 ja 2019. Hoitovuorokaudet on jaettu kuntien omiin laitoksiin, ostopalvelulaitoksiin, luvanvaraiseen perhehoitoon sekä toimeksiantoon perustuvaan sijaisperhehoitoon. Suurimmat vuorokausikustannukset ovat kunnallisissa ja ostopalvelulaitoksissa, pienimmät toimeksiantoon perustuvassa sijaisperhehoidossa.

Oman laitoshoidon kustannukset olivat vuonna 2019 kuutoskaupungeissa keskimäärin 331 euroa. Ostopalvelulaitoshoidon kustannukset (pl. Vantaa) olivat 341 euroa hoitovuorokaudelta kohden. Perhehoidon kustannukset ovat huomattavasti laitoshoidoa pienemmät. Kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) luvanvaraisen perhehoidon hoitovuorokausi maksoi keskimäärin 213 euroa ja toimeksiantoon perustuvan perhehoidon hoitovuorokausi 103 euroa.

Kuvio 16. Sijoitusten hoitovuorokauden keskimääräiset kustannukset vuosina 2018 ja 2019 (ilman sijaishuollon aikaista sosiaalityötä, korotettuna vuoden 2019 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle)

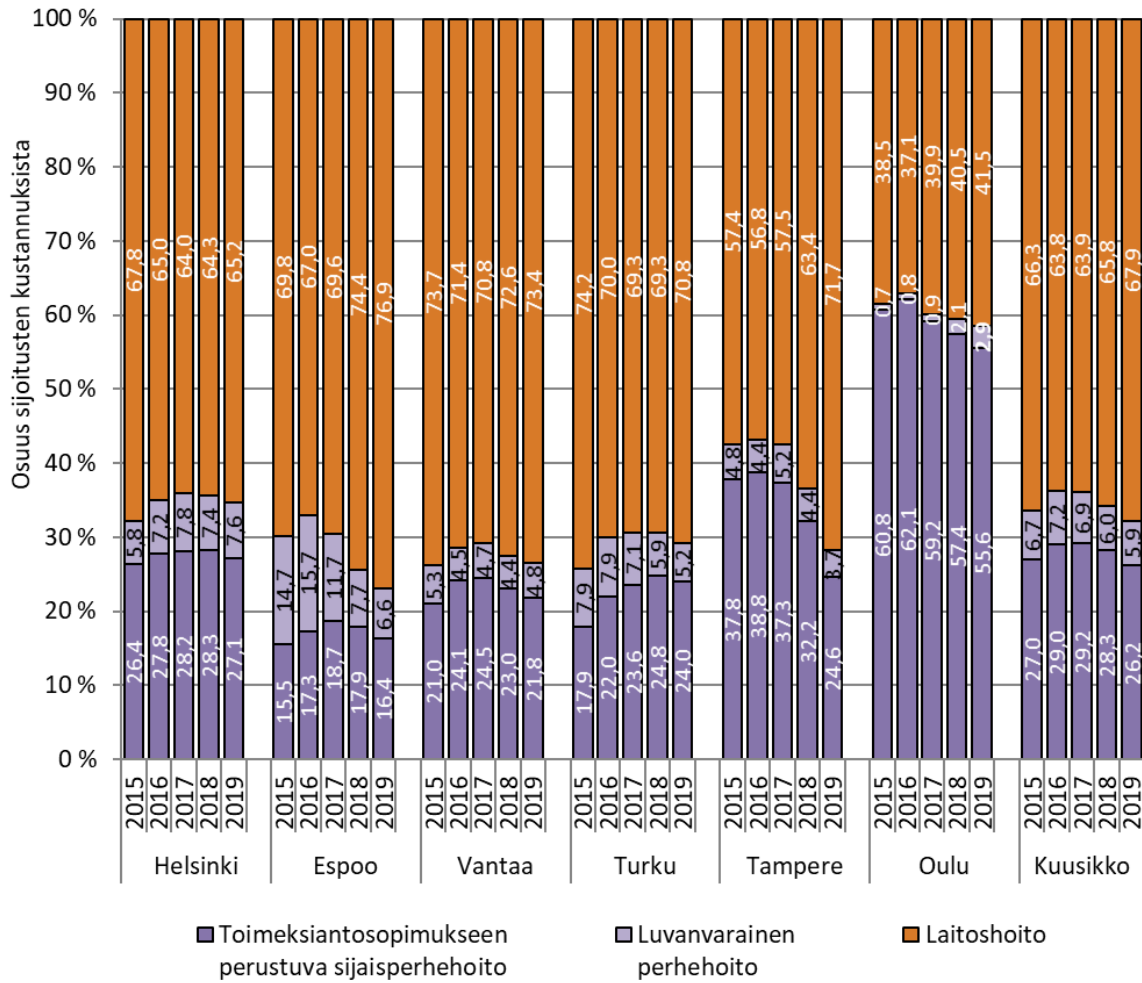
¹ Vantaalla laitoshoidon kustannuksissa ovat mukana laitoshoidon aikaisen sosiaalityön kustannukset.

Vantaan tietoja ostopalveluna hankitun laitoshoidon sekä perhehoidon hoitovuorokausista ei ole saatavissa.

² Sisältää läheisverkostosijoitukset.

Kuviossa 17 on tarkasteltu sijoitusten eri hoitomuotojen osuutta sijoitusten kokonaiskustannuksista. Oulussa, jossa laitoshoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista on pienin, myös laitoshoidon osuus sijoitusten kustannuksista (ilman sosiaalityötä) on alhaisin: 41,5 prosenttia. Muissa kuutoskaupungeissa osuus vaihteli 65,2–76,9 prosentin välillä.

Kuvio 17. Toimeksiantoon perustuvan ja luvanvaraisen perhehoidon sekä laitoshoidon kustannusten osuus sijoitusten kokonaiskustannuksista vuosina 2015–2019

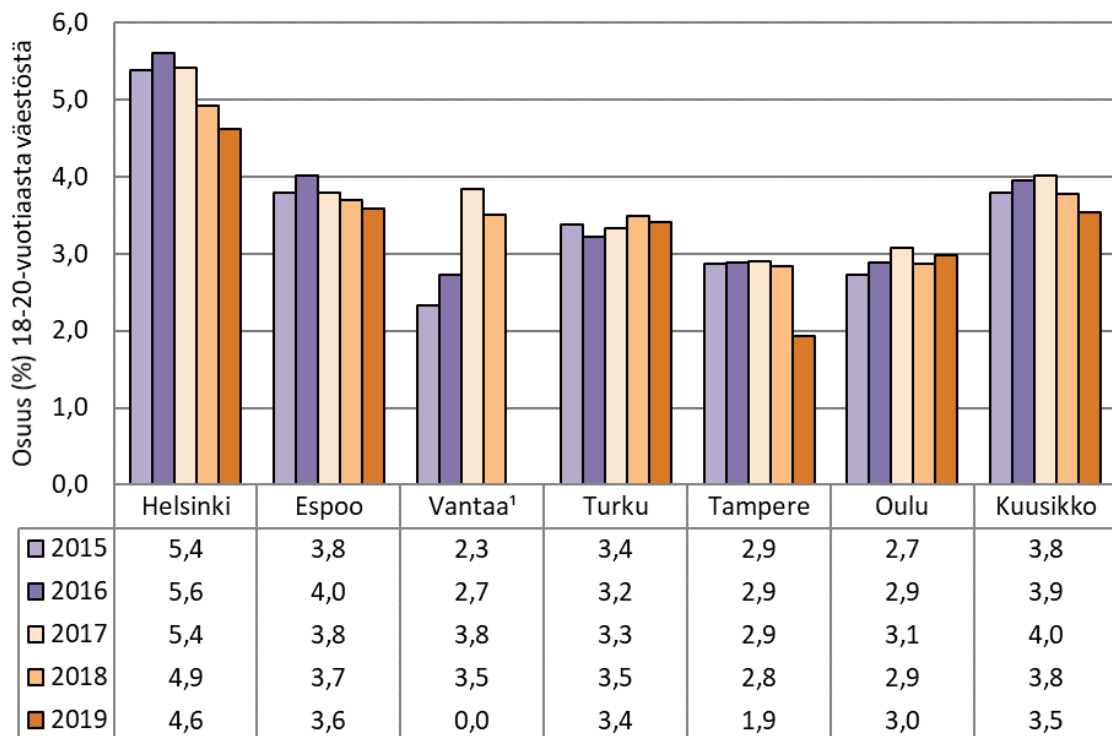
6 JÄLKIHUOLTO

Jälkihuollolla tarkoitetaan tukea, jota annetaan sijaishuollossa olleelle lapselle tai nuorelle, hänen vanhemmilleen ja huoltajilleen sekä henkilöille, joiden hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tai nuori on ollut. Sitä järjestetään myös avohuollon tukitoimena tapahtuneen sijoituksen päättymisen jälkeen, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin. Nuorta voidaan myös tukea itsenäistymisessä järjestämällä hänelle jälkihuoltoa, vaikka edellä mainitut edellytykset eivät täyttyisikään eikä ehdotonta jälkihuoltovelvollisuutta näin olisi. Velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy nuoren täyttyessä 21 vuotta (Lastensuojelun käsikirja 2019).

Kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) oli vuoden 2019 aikana yhteensä 1 911 jälkihuollon 18–20-vuotiaasta asiakasta eli 3,5 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Osuus oli suurin Helsingissä. Jälkihuollon asiakkaana olleiden nuorten määrä nousi edellisvuodesta Oulussa (+7,0 %) ja pysyi lähes muuttumattomana Espoossa. Nuorten määrä laski Tampereella (-30,5 %), Helsingissä (-6,5 %) ja Turussa (-1,6 %). (Liite 4A/2)

Jälkihuollon kustannukset on kerätty osana avohuollon kustannuksia. Vuonna 2019 jälkihuollon kustannusten osuus avohuollon kustannuksista oli kuutoskaupungeissa yhteensä lähes 10 miljoonaa euroa eli 12,2 prosenttia kaikista avohuollon kustannuksista. Jälkihuollon kustannusten erittely avohuollon kustannuksista on vaikeaa, ja kuntien käytännöt kustannusten kirjaamisessa vaihtelevat. (Luku 5.2, taulukko 10; liite 4D/1)

Kuvio 18. Jälkihuollon asiakkaana olleiden nuorten osuus saman ikäisestä väestöstä vuosina 2015–2019

¹ Vantaan vuoden 2015 asiakasmäärä ei pidä sisällään kaikkien jälkihuollon palvelujen asiakkaita. Vuoden 2019 tietoja ei ole saatavissa Vantaalta.

7 LASTENSUOJELUN HENKILÖSTÖ

Lainsäädäntöä koskevien muutosten myötä henkilöstön erittely lastensuojelun ja yleisen sosiaalihuollon perhepalvelujen välillä on haastavaa. Tästä syystä raporttia varten on ke-
rätty ainoastaan vastuusosiaalityöntekijöiden lukumäärät.

Taulukossa 19 on esitetty vastuusosiaalityöntekijöiden vakanssit vuoden lopun poikkileik-
kaustietona eriteltynä avo-, sijais- ja jälkihuollon vakansseihin. Lastensuojelun 0–20-vuoti-
aita asiakkaita oli 48,7 yhtä vastuusosiaalityöntekijän vakanssia kohden ja 0–17-vuotiaita
asiakkaita oli 46,8 yhtä avo- ja sijaishuollon vastuusosiaalityöntekijän vakanssia kohden.
Luku on suuntaa antava eikä siitä voi suoraan päätellä, kuinka monta asiakasta yhdellä vas-
tuusosiaalityöntekijällä on kerrallaan.

**Taulukko 19. Vastuusosiaalityöntekijöiden vakanssit ja lastensuojelun asiakkaat vakanssia
kohden 31.12.2019**

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Vastuusosiaalityöntekijät¹ yhteensä	163	74	56	40	46	55	434
josta avohuollossa	100	57	36	22	35	45	295
josta sijaishuollossa	47	13	18	14	11	10	113
josta jälkihuollossa (jos erikseen)	16	4	2	4	0	0	26
<i>0–17-vuotiaat asiakkaat/avo- ja sijaishuollon vastuusosiaalityöntekijät</i>	<i>38,2</i>	<i>39,9</i>	<i>76,9</i>	<i>48,5</i>	<i>44,7</i>	<i>49,2</i>	<i>46,8</i>
<i>0–20-vuotiaat asiakkaat/ vastuusosiaalityöntekijät</i>	<i>40,7</i>	<i>42,5</i>	<i>78,5</i>	<i>48,6</i>	<i>46,3</i>	<i>52,8</i>	<i>48,7</i>

¹ Määritelmää muutettu vuoden 2017 jälkeen. Lapsen asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden vakanssien määrä (avohuollossa, sijaishuollossa ja jälkihuollossa). Ei lasketa mukaan esim. päivystyksessä työskentelevää henkilöstöä.

8 YHTEENVETO

Kuutoskaupungeissa tehtiin vuoden 2019 aikana yhteensä 55 831 lastensuojeluilmoitusta. Lastensuojeluilmoituksen kohteena oli 29 263 lasta eli 8,8 prosenttia kuutoskaupunkien 0-17-vuotiaasta väestöstä. Lastensuojeluilmoituksista yli neljä viidestä oli viranomaisen tekemiä. Eniten ilmoituksia tekivät terveystalot. Vuoden 2019 aikana kuutoskaupungeissa tehtiin yhteensä 16 233 palvelutarpeen arviota, joissa selvitettiin lastensuojelun tarve. Palvelutarpeen arvio tehtiin kaikkiaan 14 002 lapselle. Lastensuojelun tarve todettiin joka viidennessä arvioissa.

Kuutoskaupungeissa oli vuonna 2019 yhteensä 19 075 lastensuojelun 0-17-vuotiaista asiakasta eli 5,7 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Huhtikuusta 2015 alkaen lastensuojelun asiakkuus on alkanut vasta siinä tapauksessa, että palvelutarpeen arvon perusteella todetaan tarve lastensuojelun palveluille. Aiemmin asiakkuus alkoi siitä, kun ryhdyttiin selvittämään lastensuojelun tarvetta. Lisäksi osa aiemmin lastensuojelun asiakkaana olleista lapsista saa palvelut nyt yleisen sosiaalihuollon kautta ilman lastensuojelun asiakkuutta.

Lakimuutoksesta seuranneen lastensuojelun asiakasmäärien laskun jälkeen muutokset asiakasmäärissä ovat viime vuosina pienentyneet. Kuutoskaupunkien yhteenlaskettu lastensuojelun asiakasmäärä pysyi lähes muuttumattomana vuodesta 2018 vuoteen 2019.

Avohuollon asiakkaana oli kuutoskaupungeissa vuoden 2019 aikana yhteensä 16 308 lasta. Avohuollon asiakkaiden määrä nousi edellisvuodesta Vantaalla ja Oulussa ja pysyi lähes muuttumattomana Tampereella. Asiakasmäärä väheni muissa kuutoskaupungeissa.

Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa oli kodin ulkopuolelle sijoitettuna yhteensä 5 614 lasta. Sijoitettujen lukumäärä väheni Espoossa ja kasvoi muissa kuutoskaupungeissa. Suhteellisesti eniten sijoitettuna väestöstä on 13-17-vuotiaita.

Kuutoskaupungeissa sijoitettiin vuonna 2019 kiireellisesti yhteensä 1 516 lasta. Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä nousi edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa, paitsi Vantaalla. Vuoden 2019 aikana kuutoskaupungeissa otettiin huostaan yhteensä 606 lasta.

Perhehoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista on hieman laskenut tai pysynyt lähes muuttumattomana viimeisten muutamien vuosien aikana. Vuonna 2019 perhehoidon osuus laski Espoossa ja Tampereella ja muissa kuutoskaupungeissa osuus pysyi lähes edellisvuoden tasolla. Oulussa perhehoidon osuus on ollut kuutoskaupunkien suurin – vuonna 2019 se oli noin 80 prosenttia. Tietoa sijoitusten hoitovuorokausien jakautumisesta laitoshoidon ja perhehoitoon ei ole saatavissa Vantaalta vuoden 2019 osalta.

Laitoshoidon osuus sijoitusten hoitovuorokausista vaihtelee paljon kuntien välillä. Vuonna 2019 laitoshoidon osuus hoitovuorokausista oli Oulussa 19,8 prosenttia, kun taas Espoossa osuus oli 57,1 prosenttia - kuutoskaupunkien korkein. Lastensuojelulaki edellyttää, että lapsen sijoitustarvetta arvioitaessa selvitetään aina ensimmäiseksi sijoitusmahdollisuus lapsen läheisverkostoon. Vuoden 2019 aikana läheisverkostoon sijoitettiin kuutoskaupungeissa (pl. Vantaa) yhteensä 321 lasta.

Vuonna 2019 lastensuojelun kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 400,5 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset nousivat edellisvuodesta lähes kaikissa kuutoskaupungeissa: Vantaalla (+10,1 %), Oulussa (+9,1 %), Helsingissä (+8,1 %), Espoossa (+5,2 %) ja Tampereella (+4,5 %). Turussa kustannukset laskivat (-2,0 %) edellisvuodesta. Sijoitusten osuus kustannuksista vaihteli vuonna 2019 Oulun 69,1 prosentista Helsingin 83,3 prosenttiin.

Sijaishuollon valvontaa tehostettiin kuutoskaupungeissa edelleen vuonna 2019. Seutukunnallisten kilpailutusten seurauksena myös valvontakäytäntöjä yhtenäistettiin ja kehitettiin. Muutoksia valvontavelvoitteisiin tuli myös 1.1.2020 voimaan astuvan lastensuojelulain muutosten myötä.

Lapsiperheiden palvelut ovat vuoden 2015 lakimuutoksen jälkeen monipuolistuneet. Kunnissa on perustettu perhesosiaalityön virkoja sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin. Lastensuojeluun ohjautuu asiakkaita, joiden tuen tarve edellyttää raskaita ja kalliita tukitoimia. Erityisen ja vaativan tason laitoshoidon tarve on kasvavaa ja myös päihdehoidon tarve on kasvanut erityisesti nuorilla. Sijoitukseen tulevat ja sijoituksessa olevat lapset ovat entistä huonokuntoisempia. Nykyinen palvelurakenne ei tue näiden lasten kuntoutumista riittävästi. Lastensuojelun, psykiatrian ja perusopetuksen palveluita ei aina pystytä yhteen sovitamaan riittävän hyvin. Sijoituksilla ei saada aina aikaan tavoiteltavaa muutosta. Lastensuojelussa korostuu vanhempien saamaan tukeen liittyvät ongelmat - joko vanhemmat eivät itse kykene sitoutumaan tai palveluita on hankala saada ja järjestää.

LÄHTEET

Hämeen-Anttila, Lotta (2017). Lastensuojelu. Teoksessa Aulikki Kanaoja, Martti Lähteinen ja Pirjo Marjamäki (toim.): Sosiaalityön käsikirja. 4. uudistettu painos. Tietosanoma Oy, Helsinki.

Laiho, Kristiina (2010). Lastensuojelu. Teoksessa Aulikki Kanaoja, Martti Lähteinen ja Pirjo Marjamäki (toim.): Sosiaalityön käsikirja. Tietosanoma Oy, Helsinki.

Lastensuojelun käsikirja (2019). THL. Osoitteessa <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja>. Luettu 19.5.2020.

Puustinen-Korhonen, Aila (2012). Sukulais- ja läheisverkostosijoitukset lastensuojelussa ja asumisen järjestäminen huoltajuusjärjestelyin kodin ulkopuolisen sijoituksen vaihtoehtona. Muistio 28.6.2012. Kuntaliitto, Helsinki.

STM (2015). Sosiaalihuoltolaki uudistuu. Uusi sosiaalihuoltolaki (1301/2014) ja siihen liittyvät muut lainsäädäntöuudistukset. Sosiaalihuoltolain aluekierros, kevät 2015/ Lapsiperheet.

STM, 9.3.2015. Koulutuskierroksen diaesitys.
Osoitteessa: <https://www.slideshare.net/stmslide/sosiaalihuoltolaki-uudistuu-lapsiperheet>.

Lainsäädäntö:

HE 164/2014. Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaalihuoltolaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2014/20140164.pdf>.

417/2007. Lastensuojelulaki.
Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>.

1301/2014. Sosiaalihuoltolaki.
Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>.

1302/2014. Laki lastensuojelulain muuttamisesta.
Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141302>.

LIITTEET

Raportin taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

Liite 1 Tiedonkeruun määritelmät

Raporttiin on kerätty tietoja lastensuojelulain (417/2007) mukaisten palvelujen toimintatietoja ja kustannuksia. Useimmissa kuutoskaupungeissa lastensuojelu on hallinnollisesti osana perheiden ja lapsiperheiden sosiaalipalveluja. Jotta eri kunnista kerätyt tiedot olisivat vertailukelpoisia keskenään, ovat kuutoskaupunkien asiantuntijat yhdessä sopineet toimintoittain, mitä kustannuksia tässä vertailussa otetaan mukaan lastensuojelun kustannusvertailuun. Erityisen haastavaa on henkilöstötietojen kerääminen, sillä sama työntekijä tekee usein työtä niin lastensuojelun kuin yleisten perhepalveluiden puolella. Kunnat arvioivat tiedonkeruussa itse parhaaksi katsomallaan laskennallisella mallilla esimerkiksi sen, minkä verran henkilöstökustannuksia jyvitetään lastensuojelun palveluihin.

Tietolähteet ja -järjestelmät

Helsingissä on käytössä Efficca YPH, josta tiedot siirretään ja ladataan kuukausittain SOSDW-tietokantaan. Tietokantaa ylläpitää kaupungin ulkopuolinen it-alan palveluyritys. Tilastojen raportointivälineenä on käytössä BO (SAP BusinessObjects). Helsingissä otetaan käyttöön uusi asiakastietojärjestelmä Apotti (Epic) vuonna 2021.

Espoossa tiedot on otettu Sosiaali-Efficasta, eikä tämän suhteen ei ole tulossa muutoksia ainakaan vielä.

Vantaalla vuoden 2019 tiedot on otettu Vatj-järjestelmästä ajalta 1.1-9.5 sekä 10.5 alkaen käyttöönotetusta Apotti - järjestelmästä. Apotti - järjestelmän sosiaalihuollon kehitys on ollut osittain vielä kesken ja tämän vuoksi Vantaan tiedot raportissa ovat osin puutteellisia vuoden 2019 osalta.

Turussa tiedot on otettu Sosiaali-Efficasta, SAP BI tietovarastosta sekä soteDW:stä.

Tampereella tiedot ladataan Efficca YPH:sta välitietovaraston kautta SAP BW:n infokuutiointiin, josta tiedot raportoidaan määrämuotoisilla BEx Query raporteilla. Tietojen raportointi tapahtuu toistaiseksi nykyisellä toimintamallilla. Myös taloustiedot raportoidaan SAP BW:n kautta.

Oulussa tiedonkeruu tapahtuu kaupungin omasta tietovarastointijärjestelmästä (DW). Asiakastietojärjestelmänä on Efficca YPH.

Kerättävät tiedot

Sosiaalihuollon asiakkaana olleet erityistä tukea tarvitsevat lapset

Kaikki vuoden aikana sosiaalihuoltolain asiakkaana olleet erityistä tukea tarvitsevat lapset yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen.

Vuoden aikana alkaneet asiakkuudet

Kaikki vuoden aikana alkaneet erityistä tukea tarvitsevien lasten sosiaalihuollon asiakkuudet yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen.

Vuoden aikana päättyneet asiakkuudet

Kaikki vuoden aikana päättyneet erityistä tukea tarvitsevien lasten sosiaalihuollon asiakkuudet yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen.

Lastensuojeluilmoitukset

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä

Vuoden aikana tehtyjen lastensuojeluilmoitusten (LsL 25 §) kokonaismäärä. Ilman ennakkolisiä lastensuojeluilmoituksia (LsL 25 c §), yhteydenottoja sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi (LsL 25 a §), hakemuksia lastensuojelutarpeen selvittämiseksi ja tapauksia, joissa lastensuojelutarve on tullut esiin muilla tavoin. Yhtä lasta kohden voidaan tehdä useita ilmoituksia eli ilmoitusten lukumäärä ei ole sama kuin ilmoitusten kohteena olleiden lasten lukumäärä.

Lastensuojeluilmoitukset ilmoituksen syyn mukaan

Lastensuojeluilmoitukset eriteltyinä:

01 Lapsen hoidon ja huolenpidon tarve

jokapäiväisten tarpeiden laiminlyönti (01), heitteillejätö (02), pahoinpitely (03), seksuaalinen hyväksikäyttö (04), huolenpidossa puutteita tai osaamattomuutta (05), kaappausuhka (06), muu (07)

02 Kehitystä vaarantavat olosuhteet

vanhemman päihteidenkäyttö (01), vanhemman mielenterveysongelmat (02), jaksamattomuus (03), oman hoidon laiminlyönti (04), arjen tukiverkoston puuttuminen (05), vakava vuorovaikutusongelma vanhemman ja lapsen välillä (06), lapsen liian suuri vastuunkantaminen (07), perheen erittäin huono taloudellinen tilanne (08), kriisitilanne perheessä (09), vanhemman rikollinen toiminta (10), huolto- ja tapaamisriita (11), muu (12), perheväkivalta (aikuisten välinen) (13)

03 Lapsen oma käyttäytyminen

lapsen päihteidenkäyttö (01), lapsen mielenterveysongelma (02), rikoksilla oireilu (03), väkivaltainen käyttäytyminen (04), itsetuhoisuus (05), välinpitämättömyys itsensä ja muiden suhteen (06), vakava koulunkäynnin laiminlyönti (07), lapsen fyysinen oireilu tai tapaturma-alttius (08), kotoa karkaaminen (09), muu (10)

Lastensuojeluilmoitukset ilmoituksen tekijän mukaan

Lastensuojeluilmoitukset eriteltynä pääluokkiin yksityiset ilmoittajat, viranomaiset ja tuntematon. Lisäksi viranomaisista kerätään eriteltynä sosiaalipalvelut, varhaiskasvatus, terveyspalvelut (joista äitiysneuvola erikseen), poliisi, koulu ja muu viranomainen. Hätäkeskuksen tekemät lastensuojeluilmoitukset kirjataan kohtaan ”muu viranomainen”.

Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset

Vuoden aikana lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset yhteensä sekä ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen. Mikäli samaa henkilöä koskien on vuoden aikana tehty useampi lastensuojeluilmoitus, ikä poimitaan viimeisimmän tapahtuman kohdalla. (Ikä voidaan poimia myös 31.12.)

Muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset

Vuoden aikana tehdyt muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset:

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi (LsL 25 a §)

Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi (Lapsi itse tai lapsen vanhempi ottaa yhteyttä)

Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve (LsL 26 §: Lastensuojelun työntekijä saa muutoin tiedon lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta)

Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset (LsL 25 c §)

Muiden lastensuojelutarpeen ilmoitusten kohteena olleet lapset

Vuoden aikana seuraavien ilmoitusten kohteena olleet lapset henkilötunnus kertaalleen:

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi (LsL 25 a §)

Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi (Lapsi itse tai lapsen vanhempi ottaa yhteyttä)

Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve (LsL 26 §: lastensuojelun työntekijä saa muutoin tiedon lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta)

Palvelutarpeen arviot (joissa selvitetty lastensuojelun tarve)

Palvelutarpeen arvioinnin (joissa selvitetty lastensuojelun tarve) kohteena olleiden lasten lukumäärä

Niiden lasten lukumäärää joille on valmiiksi tehty palvelutarpeen arviointi ja jonka yhteydessä on selvitetty lastensuojelun tarve LsL 26 § 3 momentti. (Aiemmin kerättiin tieto lastensuojelutarpeen selvityksistä.) Lasten kokonaismäärä sekä tieto ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen. Mikäli samaa henkilöä koskien on vuoden aikana tehty useampi palvelutarpeen arvio, ikä poimitaan viimeisimmän tapahtuman kohdalla. (Ikä voidaan poimia myös 31.12.)

Palvelutarpeen arviot, joissa on selvitetty lastensuojelun tarve

Vuoden aikana valmiiksi tehdyt palvelutarpeen arviot yhteensä. Samalle lapselle on voitu tehdä useampi kuin yksi palvelutarpeen arvio.

Palvelutarpeen arviot, joissa todettu tarve lastensuojelun palveluihin

Niiden palvelutarpeen arvioiden lukumäärä, joissa on todettu tarve lastensuojelulain mukaisille palveluille.

Palvelutarpeen arvioinnin kohteena olleiden lasten lukumäärä sen mukaan, onko todettu lastensuojelun tarve

Lapset, joiden palvelutarpeen arviossa on selvitetty lastensuojelun tarve eriteltynä sen mukaan, onko todettu tarve lastensuojelulle vai ei, henkilötunnus kertaalleen.

Asiakassuunnitelmat

Vuoden aikana laaditut asiakassuunnitelmat

Vuoden aikana laaditut asiakassuunnitelmat henkilötunnus kertaalleen sisältäen sekä uudet että tarkistettut suunnitelmat seuraavasti:

Avohuollon asiakassuunnitelmat yhteensä

Sijaishuollon asiakassuunnitelmat yhteensä

Jälkihuollon asiakassuunnitelmat yhteensä (sekä erikseen 18 vuotta täyttäneille laaditut suunnitelmat)

Vanhemmille tehdyt asiakassuunnitelmat

Lapset, joille on vuoden aikana laadittu asiakassuunnitelma

Niiden lasten lukumäärää joille on vuoden aikana laadittu (ml. uudet ja tarkistettut) asiakassuunnitelma (sisältäen avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakassuunnitelmat). Lasten kokonaismäärä sekä tieto ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v, 18 vuotta täytäneet, henkilötunnus kertaalleen. Mikäli samaa henkilöä koskien on vuoden aikana tehty

useampi palvelutarpeen arvio, ikä poimitaan viimeisimmän tapahtuman kohdalla. (Ikä voidaan poimia myös 31.12.)

Lastensuojelun asiakkaat

Lastensuojelun asiakkuus (Lastensuojelulaki 417/2007, 27 §) 1.4.2015 alkaen:

- 1) mikäli asian vireille tulon johdosta ryhdytään kiireellisiin lastensuojelutoimiin.
- 2) kun sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä taikka lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään ja että lapsi tarvitsee lastensuojelun mukaisia palveluja ja tukitoimia.

Lisäksi lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun perheelle muutoin annetaan lastensuojelulaissa tarkoitettuja palveluja tai muuta tukea ennen palvelutarpeen arvioinnin valmistumista.

Lastensuojelun asiakkaiden kokonaismäärä

Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset ja nuoret yhteensä, henkilötunnus kertaalleen. Sama lapsi on voinut olla niin avo-, sijais- kuin jälkihuollon asiakkaana vuoden aikana. Tiedot kerätään ikäryhmittäin 0–20-vuotiaat (sisältäen kaikki, jotka ovat palvelua saadessaan olleet alle 21-vuotiaita) ja 0–17-vuotiaat (sisältäen kaikki, jotka ovat palvelua saadessaan olleet alle 18-vuotiaita).

Avohuollon toimintatiedot

Avohuollon asiakkaat

Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen, ilman jälkihuollon asiakkaita.

Vuoden aikana alkaneet avohuollon asiakkuudet

Vuoden aikana alkaneet avohuollon asiakkuudet yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen, ilman jälkihuollon asiakkaita.

Vuoden aikana päättyneet avohuollon asiakkuudet

Vuoden aikana päättyneet avohuollon asiakkuudet yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen, ilman jälkihuollon asiakkaita.

Lapset, joille on tehty läheisverkostoratkaisu

Niiden lasten lukumäärä, joiden asuminen ja huolenpito järjestetty läheisverkostoratkaisulla vuoden aikana.

Ei lastensuojelulain nojalla tehdyt sijoitukset läheisverkostoon vaan ratkaisut, joissa lapsen asuminen ja huolenpito järjestetään toisen vanhemman, sukulaisen tai muun läheisen luona. Ratkaisuun päädytään silloin sosiaaliviranomaisen tekemän läheisverkostokartoituksen perusteella, kun lapsen tilanteessa harkitaan kodin ulkopuolista sijoitusta, sijaishuoltopaikkaa on tarvetta muuttaa tai sijoitus on tarkoitus lopettaa. Hoitopalkkio ja kulkukorvaus maksetaan kuten sijaisperheille. Kaikki, jotka vuoden aikana asuneet läheisverkostoratkaisulla, henkilötunnus kertaalleen.

Ympärivuorokautisessa perhekuntoutuksessa olleiden lasten lukumäärä

Lasten kokonaismäärä henkilötunnus kertaalleen.

Tehostetun perhetyön piirissä olleiden lasten lukumäärä

Lasten kokonaismäärä henkilötunnus kertaalleen.

Sijoitusten toimintatiedot

Sijoituspäätökset

Vuoden aikana alkaneiden sijoitusten päätökset yhteensä (sisältäen kaikki päätökset koskien lapsia, jotka ovat palvelua saadessaan olleet alle 18-vuotiaita). Samaa lasta koskien on voitu tehdä useampi kuin yksi päätös.

Päätösten lukumäärä yhteensä ja eriteltynä sijoitukseen avohuollon tukitoimena (LsL 37 §), kiireelliseen sijoitukseen (LsL 38 §) ja huostaanottoon (LsL 40 §). Huostaanottojen osalta päätökset kerätään lisäksi eriteltynä suostumukseen perustuviin huostaanottoihin ja hallinto-oikeuden päättämiin huostaanottoihin, lisäksi kerätään hallinto-oikeuden hylkäämien hakemusten lukumäärä.

Vuoden 2019 osalta on kerätty myös huostaanottojen jatko- ja purkupäätösten lukumäärät. Purkupäätöksellä tarkoitetaan huostaanoton lopettamispäätöstä, ei huostaanoton raukeamista.

Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet lapset yhteensä

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. sisältäen avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti sijoitetut ja huostaanotetut lapset, henkilötunnus kertaalleen.

Vuoden aikana huostassa olleet lapset yhteensä

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen.

Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet yhteensä

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v. sisältäen avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti sijoitetut ja huostaanotetut lapset, henkilötunnus kertaalleen.

Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut lapset

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen. Sisältää myös avohuollon kiireellisen tukitoimen (37 b §).

Uudet kodin ulkopuolelle kiireellisesti sijoitetut lapset

Lasten lukumäärä yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen.

Uudet kodin ulkopuolelle huostaanotetut lapset

Vain huostaanotetut, yhteensä ja ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., henkilötunnus kertaalleen.

Kodin ulkopuolelle 31.12. sijoitettuna olleet

Lasten lukumäärä yhteensä.

Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset hoitomuodoittain

Tiedot kerätään henkilötunnus kertaalleen sisältäen kaikki, jotka ovat palvelua saadessaan olleet alle 18-vuotiaita.

Laitoshoido

Vuoden aikana laitoksiin sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä kunnan omiin laitoksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

31.12. laitoksiin sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä kunnan omiin laitoksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

Luvanvarainen perhehoito

Vuoden aikana luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä kunnan omiin laitoksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

31.12. luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä kunnan omiin laitoksiin sekä ostopalvelutoimintaan.

Toimeksiantoon perustuva perhehoito

Vuoden aikana toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä pitkäaikaiseen perhehoitoon (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta) sekä päivystys- ja vastaanotto-perheisiin (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta). Päivystys- ja vastaanottoperheet eivät sisällä lyhytaikaista tai tilapäistä viikonloppuhoitoa, jonka tarkoituksena antaa vanhemmalle levähdystauko.

31.12. toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitettuna olleet lapset yhteensä (0–17-v.) ja eriteltynä pitkäaikaiseen perhehoitoon (erikseen kun-

nan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta) sekä päivystys- ja vastaanottope-
heisiin (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta). Päivystys- ja
vastaanottopeheet eivät sisällä lyhytaikaista tai tilapäistä viikonloppuhoitoa,
jonka tarkoituksena antaa vanhemmalle levähdystauko.

Läheisverkostoon sijoitettujen lasten lukumäärä

Vain lastensuojelulain nojalla tehtävät sijoitukset (myös sijoitukset avohuol-
lon tukitoimena), ei esimerkiksi niitä tapauksia, joissa lapsen asuminen jär-
jestetään huoltajuusjärjestelyin kodin ulkopuolella vaihtoehtona sijoitukselle
tai joissa lapsen huoltaja sopii itsenäisesti lapsen asumisen järjestämisestä
esim. isovanhempien kanssa. Sisältyvät toimeksiantoon perustuvien sijoitus-
ten lukuun.

Huostassa olleille lapsille tehdyt sijoituspaikan muutospäätökset

Päätösten lukumäärä yhteensä sekä eriteltynä päätösten kohteena olleiden lasten luku-
määrä ikäryhmittäin 0-2-v., 3-6-v., 7-12-v., 13-15-v. ja 16-17-v. Ei sisällä sijoituspaikan
muutospäätöksiä kotiin.

Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet

Kunnan omien lastensuojelulaitosten hoitovuorokausiin lasketaan mukaan laitokseen tulo-
päivä ja läsnäolovuorokaudet, lähtöpäivää ei lasketa mukaan.

Perhehoidon (toimeksiantoon perustuva perhehoito ja luvanvarainen perhehoito) ja osto-
palvelulaitosten hoitopäiviin sisältyvät myös lähtöpäivät.

Hoitovuorokausia ovat ne päivät, jotka lapsi/nuori/perhe on ollut laitoksessa/perhehoi-
dossa kirjoilla, vaikka olisikin tilapäisesti poissa laitoksesta esimerkiksi loman, karkumat-
kan tai muun poissaolon vuoksi, koska hoitovastuu on laitoksella. Hoitopaikka on tällöin
varattuna ja laitokselle syntyy kustannuksia.

Koko perheen ympärivuorokautisen hoidon hoitovuorokaudet lasketaan mukaan hoitovu-
rokausiin.

Jälkihuollon tukitoimien piirissä olevien nuorten asumisvuorokausia ei lasketa mukaan hoi-
tovuorokausiin.

Laitoshoidon hoitovuorokaudet

Hoitovuorokaudet yhteensä sekä eriteltynä kunnan omien laitosten ja osto-
palvelutoiminnan hoitovuorokausiin.

Luvanvaraisen perhehoidon hoitovuorokaudet

Hoitovuorokaudet yhteensä sekä eriteltynä kunnan omien perhekotien ja os-
topalvelutoiminnan hoitovuorokausiin.

Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon hoitovuorokaudet

Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon hoitovuorokaudet yhteensä ja eriteltynä pitkäaikaiseen perhehoitoon (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta) sekä päivystys- ja vastaanottoperheisiin (erikseen kunnan oma toiminta ja ostopalvelutoiminta). Päivystys- ja vastaanottoperheet eivät sisällä lyhytaikaista tai tilapäistä viikonloppuhoitoa, jonka tarkoituksena antaa vanhemmalle levähdystauko.

Läheisverkostoon sijoitettuna olleiden lasten hoitovuorokaudet

Vain lastensuojelulain nojalla tehtävien sijoitusten hoitovuorokaudet. Lukumäärä sisältyy toimeksiantoon perustuvan perhehoidon hoitovuorokausien lukumäärään.

Kunnallisten lastensuojelulaitosten hoitopaikat

Ilmoitetaan laitosten vahvistettu paikkamäärä, josta eriteltynä vastaanottopaikkojen lukumäärä.

Lisäksi kerätään lastensuojelun koko perheen hoitoon tarkoitettujen ympärivuorokautisten kunnallisten hoitopaikkojen lukumäärä.

Jälkihuollon asiakkaat

Jälkihuollon asiakkaat

Vuoden aikana jälkihuollon asiakkaana olleet (asiakkaat, joilla jälkihuolto-oikeus, LsL 75 §) yhteensä ja eriteltynä ikäryhmittäin 0–2-v., 3–6-v., 7–12-v., 13–15-v. ja 16–17-v., 18 vuotta täyttäneet, henkilötunnus kertaalleen.

Henkilöstö

Vastuusosiaalityöntekijöiden vakanssit

Kerätään vakanssien lukumäärä 31.12. yhteensä sekä eriteltynä avo-, sijais- ja jälkihuollon vakansseihin.

Kustannukset

Kerätään kokonaiskustannukset, jotka muodostuvat avohuollon ja sijaishuollon kustannuksista seuraavan erittelyn mukaisesti:

Avohuollon kustannukset

Kokonaiskustannukset vuoden aikana sekä erikseen oman toiminnan ja ostopalvelutoiminnan kustannukset seuraavalla erittelyllä:

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö

Sosiaalityöntekijöiden ja johtavien sosiaalityöntekijöiden palkat, henkilöstökulut (vain henkilöstökulut, ei tilakuluja, matkakuluja tai työnohjauskuluja tms.).

Jälkihuollon kokonaiskustannukset

Sisältää jälkihuollon sosiaalityön, sosiaaliohjauksen, tukiasumisen sekä taloudellisen tuen (ei toimeentulotukea).

Avohuollon tukitoimet

Ne avohuollon tukitoimet, jotka annettu lastensuojelun päätöksellä (Perhe voi saada sosiaalihuoltolain perusteella myös muita palveluja, mutta tähän otetaan mukaan vain lastensuojelun päätöksellä annetut palvelut).

Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (35 § ja 36 §)

Ei sijaishuoltoa. Mukaan ei lasketa mitään toimeentulotuen kustannuksia.

Läheisverkostoratkaisujen kustannukset

Kunnat arvioivat parhaaksi katsomallaan tavalla, mikä on lastensuojelun osuus henkilöstökustannuksista.

Sijaishuollon kustannukset

Kokonaiskustannukset vuoden aikana sekä kustannukset eriteltyinä hoitolaitosten, luvanvaraisen perhehoidon ja toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kustannuksiin. Sijaishuollon kustannuksiin kohdistuvat sosiaalityön kustannukset kootaan omana kokonaisuutenaan kohtaan sijoitusten aikainen sosiaalityö.

Laitoshoidon kustannukset

Kokonaiskustannukset sekä erikseen oma ja ostopalvelutoiminta seuraavasti:

Kunnallisten lastensuojelulaitosten kustannukset pitävät sisällään:

- Henkilöstö-, tila- ja muut kustannukset ilman hallinnon vyörytyskustannuksia.
- Omien laitosten kustannuksiin otetaan mukaan myös kesäkotien ja vastaavien virkistyspaikkojen kustannukset sekä autojen käyttö.
- Pelkästään avohoitoa antavien osastojen kustannukset otetaan mukaan avohuollon kustannuksiin, ei sijaishuollon kustannuksiin. Osittain avotyötä tekevät osastot otetaan mukaan sijaishuollon kustannuksiin.
- Laitoksissa työskentelevien työllistettyjen kustannuksia ei oteta mukaan sijaishuollon kustannuksiin.

Ostopalvelulaitosten kustannukset

Ostopalvelulaitosten kustannukset ja sosiaalityön kustannukset pitävät sisälleen:

- Sisältää laitoksille maksetut korvaukset.
- SPR:n (tai muiden vastaavien) turvatalojen kustannuksia ei lasketa mukaan laitoshoidon kustannuksiin.

Luvanvaraisen perhehoidon kustannukset

Kokonaiskustannukset sekä erikseen omien perhekotien kustannukset ja ostopalvelutoiminnan kustannukset.

Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kustannukset

Toimeksiantoon perustuvan sijaisperhetoiminnan kustannukset

- Sisältävät sekä sijaisperheille maksetut korvaukset - alkuavustukset, kulu- korvaukset ja palkkiot - että sijaisperheille harkinnanvaraisena taloudellisenä tukena maksettavat kustannukset.
- Sijaisperhetoiminnan kustannuksiin sisältyy erällä kunnilla lasten biologisten perheiden matkakuluja ym.
- Kunnan kirjanpidon, palkanlaskennan ja muita yleishallinnon kuluja ei vryörytetä.
- Sosiaalityön (kustannukset merkitään erikseen kohtaan Sijaishuollon aikaisen sosiaalityön kustannukset) ja toimistotyön kustannukset sisältävät mm. työntekijöiden henkilöstömenot, huoneistomenot, koulutuskustannukset, matkakulut sekä työnohjauksen ym. kustannukset.

Läheisverkostoon sijoitettujen lasten kustannukset

Kustannukset sisältyvät toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon.

Sijaishuollon aikaisen sosiaalityön kustannukset

Kokonaiskustannukset sekä erikseen laitoshoidon aikaisen ja perhehoidon (sis. luvanvarainen ja toimeksiantoon perustuva) sosiaalityön kustannukset.

Liite 2 Lastensuojelun käsitteitä

AMMATILLINEN PERHEKOTI. Ks. luvanvarainen perhehoito.

ASIAKASSUUNNITELMA. Jos lastensuojelun asiakkuus jatkuu lastensuojelutarpeen selvitksen jälkeen, laaditaan avohuollon asiakassuunnitelma. Sen tulee sisältää seuraavat asiat: lapsen ja perheen palvelujen ja tuen tarve; tieto olosuhteista ja asioista, joihin pyritään vaikuttamaan; palvelut ja muut tukitoimet, joilla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan; arvioitu aika, jonka kuluessa tavoitteet pyritään toteuttamaan; asianosaisten eriävät näkemykset tuen tarpeesta ja tukitoimien järjestämisestä. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

AVOHUOLLON TUKITOIMENA SIJOITETUT. Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus on rajattu, tuen tarvetta arvioiva tai kuntouttava jakso. Se on suunnitelmallinen tukitoimi, joka järjestetään asiakassuunnitelmassa tarkoitetulla tavalla. Avohuollon sijoituksen tulisi tapahtua ensisijaisesti siten, että lapsi sijoitetaan yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa. Koko perheen sijoitus voi tapahtua laitoksessa tai sitä voidaan järjestää perhehoidossa. Sijoitus voi liittyä myös perheen aikuiselle annettavaan hoitoon, jolloin voi olla tarkoituksenmukaista, että lapsi voi jatkaa yhdessä asumistaan vanhempansa kanssa. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

AVOHUOLTO. Lastensuojelun avohuollolla tarkoitetaan tukitoimia, joihin sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on viipymättä ryhdyttävä jos 1) kasvuolot vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai 2) jos lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia huostaanottoon ja sijaishuoltoon nähden. Avohuollon tukitoimia ovat toimeentulon ja asumisen turvaaminen lapselle ja hänen perheelleen, tuki lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämiseen, lapsen muu tukeminen koulunkäynnissä, ammatin ja asunnon hankinnassa, työhön sijoittumisessa, harrastuksissa, läheisten ihmissuhteiden ylläpitämisessä sekä muiden henkilökoh- taisten tarpeiden tyydyttämisessä. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

EHKÄISEVÄ LASTENSUOJELU. Ehkäisevää lastensuojelua on tuki ja erityinen tuki silloin, kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana. Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua toteutetaan kunnan palveluissa kuten äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa terveydenhuollossa, päivähoidossa, opetuksessa ja nuorisotyössä. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

ENNAKOLLINEN LASTENSUOJELUTARPEEN ILMOITUS. Ennakollinen lastensuojeluilmoitus on tehtävä tilanteissa, joissa on perusteltua syytä epäillä, että syntyvä lapsi tulee tarvitsemaan lastensuojelun tukitoimia välittömästi syntymänsä jälkeen. Ennakollinen lastensuojeluilmoitus tulee siis tehdä tilanteissa, joissa ilmoittajalla on varmaa tietoa esimerkiksi tulevan äidin tai isän päihdeongelmasta, vakavasti mielenterveyden häiriöstä tai vapausrangaistuksesta. Pelkkä päihteidenkäytön epäily ei riitä ennakollisen ilmoituksen tekemiseen. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

ENSIKODIT. Ensikoti on paikka, jossa tuetaan perheitä vanhemmuudessa ja elämäntilanteissa. Äiti voi tulla ensikotiin odotusaikana tai pienen vauvan kanssa. Tarvittaessa myös isä

voi asua ensikodissa. Asumisaika sovitaan perheen tarpeiden mukaan. Ensikotityö on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa lastensuojelutyötä sekä vanhemmuuden tukemista. Tavoite on turvata kasvavalle lapselle hänen ikätasonsa ja tarpeidensa mukainen hoito ja huolenpito. *(Lähde: Ensi- ja turvakotien liitto, www.ensijaturvakotienliitto.fi)*

HAKEMUS LASTENSUOJELUTARPEEN SELVITTÄMISEKSI. Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa. Kun lapsi, nuori tai vanhemmat ottavat itse yhteyttä lastensuojeluun, käytetään tästä nimitystä hakemus. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

HUOSTAANOTTO. Huostanotolla tarkoitetaan tilannetta, jossa lapsi otetaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan ja hänelle järjestetään sijaishuolto. Lapsi on otettava huostaan, mikäli 1) puutteet lapsen huolenpidossa tai muut kasvuolosuhteet uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä; tai 2) lapsi vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään vaarantaa kehitystään ja terveyttään. Huostaanottoon voidaan ryhtyä vain, jos katsotaan, että avohuollon tukitoimet eivät ole sopivia, mahdollisia tai riittäviä turvaamaan lapsen edun mukaista huolenpitoa. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

JÄLKIHUOLTO. Jälkihuollolla tarkoitetaan tukea, jota annetaan sijaishuollossa olleelle lapselle tai nuorelle, hänen vanhemmilleen ja huoltajilleen sekä henkilöille, joiden hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tai nuori on ollut. Jälkihuoltoa järjestetään 1) sijaishuollon päättymisen jälkeen; 2) avohuollon tukitoimena tapahtuneen sijoituksen päättymisen jälkeen, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin; 3) nuorelle voidaan järjestää jälkihuoltoa, vaikka häntä ei olisi aiemmin sijoitettu kodin ulkopuolelle tai sijoitus olisi kestänyt alle puoli vuotta. Näin voidaan tukea nuorta itsenäistymisessä, vaikka ehdotonta jälkihuoltovelvollisuutta ei olisikaan. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

KIIREELLINEN AVOHUOLLON SIJOITUS. Avohuollon sijoitus on 1.4.2015 lukien mahdollista myös silloin, kun huostaanoton edellytykset täyttyvät. On siten mahdollista, että lapselle voidaan järjestää kiireellinen avohuollon sijoitus kiireellisen sijoituksen sijasta. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

KIIREELLINEN SIJOITUS. Kiireellinen sijoitus on oikeusvaikutuksiltaan verrattavissa huostaanottoon, joten edellytykset sen käyttämiselle ovat tiukat. Kiireellisen sijoituksen tarve voi syntyä esimerkiksi silloin, kun kodin olosuhteet tai puutteet lapsen huolenpidossa välittömästi vaarantavat lapsen terveyttä tai kehitystä tai silloin, kun lapsen huoltajat ovat väliaikaisesti kykenemättömiä hoitamaan lastaan. Päätöksen kiireellisestä sijoituksesta ja sen lopettamisesta tekee sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen määräämä ammatillisen kelpoisuuden omaava sosiaalityöntekijä. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

LAITOSHOITO. Laitoshoidolla tarkoitetaan sitä, että lapsen sijaishuolto järjestään sijoittamalla lapsi lastensuojelulaitokseen. Lastensuojelulaitoksia, joissa voidaan järjestää lapsen sijaishuoltoa ja laitoshuoltoa ovat lain mukaan lastenkodit ja nuorisokodit sekä koulukodit. Lisäksi lastensuojelulaitoksina pidetään muita näihin rinnastettavia yksiköitä, esimerkiksi vastaanottokoteja. Lastensuojelulaitoksia ylläpitävät lähinnä valtio, kunnat tai yksityiset yhteisöt. *(Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)*

LAPSET. 0 – 17-vuotiaat. (*Lastensuojelulaki, 6§*)

LASTENSUOJELUILMOITUS. Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kuka tahansa silloin kun havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää. Kyseessä on siis henkilön oma arvio tarpeesta selvittää lapsen lastensuojelun tarve. Ilmoitus tehdään kunnan sosiaalitoimistoon. Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse, kirjallisesti tai käymällä virastossa henkilökohtaisesti. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

LASTENSUOJELUN ASIAKKUUDEN ALKAMINEN. Ennen huhtikuuta 2015 lastensuojelun asiakkuus alkoi, kun ryhdyttiin selvittämään lastensuojelun tarvetta. Huhtikuusta 2015 alkaen asiakkuus on alkanut vasta siinä tapauksessa, että lastensuojelutarpeen selvityksen tai palvelutarpeen arvioinnin perusteella todetaan tarve lastensuojelun palveluille.

LASTENSUOJELUNTARPEEN SELVITYS. Katso kohta ”palvelutarpeen arvio”.

LUVANVARAINEN PERHEHOITO. Luvanvarainen perhehoito (ent. ammatilliset perhekodit) on perhehoidon ja laitoksen väliin sijoittuva sijaishuoltomuoto. Perhekodeissa hoidetaan sellaisia lapsia, joita ei esimerkiksi vaikeahoitoisuuden takia voi sijoittaa sijaisperheeseen. Perhekodin perustamiseen tarvitaan lupa. Perhekodissa sijoitettujen lasten kanssa asuu pääsääntöisesti kaksi hoidosta ja kasvatuksesta vastaavaa henkilöä. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

LÄHEISVERKOSTOON SIJOITTAMINEN. Läheisverkostosijoittamisella tarkoitetaan sukulaisten ja muiden lapselle läheisten henkilöiden luokse lastensuojelulain nojalla tehtäviä sijoituksia (lastensuojelulaki 37 § ja 40 §). Lapsi voidaan sijoittaa läheisverkostoon huostaanotettuna sosiaaliviranomaisen tai hallinto-oikeuden päätöksellä tai avohuollon sijoituksena sosiaaliviranomaisen päätöksellä. Kunta tekee läheisverkostosijoittamisesta toimeksiantosopimuksen. Läheisverkostosijoittaminen on toimeksiantoon perustuvaa perhehoitoa. (*Lähde: Puustinen-Korhonen 2012*)

LÄHEISVERKOSTORATKAISUT. Lapsen asuminen järjestetään huoltajuusjärjestelyin (lsl 32 §). Läheisverkostoratkaisut toteutetaan sosiaaliviranomaisen tekemän läheisverkostokartoituksen (lsl 32 §) perusteella, kun lapsen tilanteessa harkitaan kodin ulkopuolista sijoitusta, sijaishuoltopaikkaa on tarvetta muuttaa tai sijoitus lopettaa. Jos lapsen tilanne voidaan turvata siten, että hänen läheisverkostostaan löytyy lapsen kannalta sopiva henkilö tai perhe huolehtimaan hänen hoidostaan tai huollostaan, on ensisijaisesti haettava lapsen huoltoa ja asumista koskevaa määräystä eikä huostaanottoa näin ollen tarvita. Kunta ei laadi toimeksiantosopimusta, ei ole toimeksiantoon perustuvaa perhehoitoa. (*Lähde: Puustinen-Korhonen 2012*)

NUORET. 18- 20-vuotiaat. (*Lastensuojelulaki, 6§*)

OSTOPALVELU. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain 4 §:n mukaan kunta voi täyttää lakiin perustuvan järjestämisvastuunsa esim. hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta. (*Lähde: www.kunnat.net*)

PALVELUTARPEEN ARVIO. Kun lastensuojeluasia on tullut vireille, sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. 1.4.2015 alkaen lastensuojelulaki on edellyttänyt, että lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen

arviointi, ellei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. (*Lastensuojelulaki, 26§*)

PERHEHOITO. Ks. toimeksiantoon perustuva perhehoito

PERHEKUNTOUTUS. Perhekuntoutuksella tarkoitetaan koko perheen sijoitusta laitostyösköön. Sijoituksen on tarkoitus olla kuntouttava. Perhekuntoutus työmuotona soveltuu hyvin osaksi lastensuojelun avohuollon työskentelyä sekä huostaanoton lakkautustyöskentelyä. Sen on käytännössä todettu olevan tehokas apu myös tilanteissa, joissa on olemassa kodinulkopuolisen sijoituksen riski, mutta perhe on motivoitunut perhekuntoutukseen ja perhekuntoutusta on oikea-aikaisesti mahdollista perheelle tarjota (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

PYYNTÖ LASTENSUOJELUTARPEEN SELVITTÄMISEKSI. Katso kohta ”yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi”.

PÄÄTÖS SIIJAISHUOLTOPAIKAN MUUTTAMISESTA. Kun lapsi on otettu huostaan ja sijoitettu sijaishuoltoon, sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimellä on oikeus huostaanoton tarkoituksen toteuttamiseksi päättää lapsen olinpaikasta sekä hoidosta, kasvatuksesta, valvonnasta ja muusta huolenpidosta. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä valmistelee asian, jonka jälkeen sosiaalihuollon johtava viranhaltija tekee päätöksen sijaishuoltopaikan muuttamisesta. Päätöksessä on tuotava esiin perusteet sijaishuoltopaikan muuttamiselle ja selvitys siitä, miksi nykyinen sijaishuoltopaikka ei ole lapsen edun mukainen. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

SIIJAISHUOLTO. Lapsen sijaishuollolla tarkoitetaan huostaan otetun, kiireellisesti sijoitetun tai lastensuojelulain 83 §:ssä tarkoitetun väliaikais määräyksen nojalla sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Poikkeuksellisesti huostaanotettu lapsi voidaan sijoittaa myös kotiin. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

SOSIAALI- JA KRIISIPÄIVYSTYS. Sosiaalipäivystys vastaa kiireelliseen avuntarpeeseen kaikkina vuorokauden aikoina ja viikonpäivinä. Sosiaalipäivystys perustuu perustuslain säädökseen välttämättömästä toimeentulosta ja huolenpidosta. Se edellyttää, että kunnissa on valmius vastata kiireellisen avun tarpeeseen. (*Lähde: Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, www.stm.fi/sosiaalipaivystys*)

TOIMEKSIANTOON PERUSTUVA PERHEHOITO. Perhehoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon, kasvatuksen ja muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa eli sijaisperheessä. Ennen lapsen sijoittamista perheeseen tulee tehdä toimeksiantosopimus perhehoitajan ja sijoittavan kunnan tai kuntayhtymän välillä. Osapuolet sitoutuvat sopimuksen sisältämiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Perhehoitajan toimeksiantosopimuksen tehnyt henkilö ei ole työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan tai kuntayhtymään. Perhehoitajana toimiminen ei kerrytä työssäoloa eikä kunnalla ole velvollisuutta kustantaa tai järjestää työterveyshuoltoa. (*Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL*)

TURVAKODIT. Turvakoti on tarkoitettu perhe- tai lähisuhteessa väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille, jotka tarvitsevat tukea väkivallasta selviämiseen sekä väliaikaisen asuinpaikan. Turvakotien tavoitteena on väkivaltakierteen katkaiseminen, sen seurausten hoitaminen ja väkivallan ennaltaehkäiseminen. Turvakodit tarjoavat kriisiapua ja välittömän suojan sekä

mahdollisuuksien mukaan pitkäjänteistä tukea perheväkivaltaa kokeneille. (Lähde: Ensi- ja turvakotien liitto, www.ensijaturvakotienliitto.fi)

TURVATALOT. Turvatalot tarjoavat apua 12-21-vuotiaille nuorille ja heidän perheilleen. Nuori voi tarvittaessa myös yöpyä tilapäisesti turvatalolla. Turvatalojen toiminnasta vastaa Suomen Punainen Risti. (Lähde: Punainen Risti, www.punainenristi.fi)

VASTUUSOSIAALITYÖNTEKIJÄ. Lastensuojelulain 13 §:n mukaan lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä (lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä). Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä tulee olla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 3 §:n mukainen sosiaalityöntekijän ammatillinen kelpoisuus. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)

YHTEYDENOTTO SOSIAALIHUOLTOON TUEN TARPEEN ARVIOIMISEKSI. Yhteydenotto voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä. Lastensuojeluasian vireille laittamisessa on aina pyrittävä yhteistyöhön lapsen ja vanhempien kanssa. Jos yhteydenottoa yhdessä ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista tehdä (esimerkiksi kiireen vuoksi), tehdään lastensuojeluilmoitus. Taustalla on ajatus, että lapsen ja hänen vanhempiansa kanssa yhteisymmärryksessä tehty yhteydenotto turvaa paremmin yhteistyötä jatkossakin ja siten palvelujen jatkuvuutta. (Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL)

YKSITYINEN SIJOITUS. Yksityinen sijoitus on huoltajien päätökseen perustuva sijoitus, johon sosiaalihuollosta vastaava toimielin ei ole vaikuttanut (lsl 81 §). Lapsen vanhempi voi sopia lapsensa asumisesta esimerkiksi isovanhempien kanssa ja järjestää lapsen hoidon itsenäisesti. Huoltajan tai henkilön, jonka hoitoon lapsi on sijoitettu, on ilmoitettava sijoituksesta sen kunnan sosiaalihuollon toimielimelle, jonka alueelle lapsi on sijoitettu. Kunta ei laadi toimeksiantosopimusta, ei ole toimeksiantoon perustuvaa perhehoitoa. (Lähde: Puustinen-Korhonen 2012)

Liite 3 Lastensuojelun tietoja vuonna 2019

Taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

3A Lastensuojelun asiakkaat ja vastuusosiaalityöntekijöiden lukumäärä vuonna 2019

LASTENSUOJELUN ASIAKKAAT (lkm)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA ¹	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Lastensuojelun asiakkaat yhteensä vuoden aikana (0–17-v.)	5 619	2 793	4 155	1 745	2 056	2 707	19 075
joista avohuollon palveluja saaneet lapset ¹	4 504	2 444	4 121	1 360	1 645	2 234	16 308
joista sijoitettuna olleet lapset	1 921	751	945	692	645	660	5 614
Jälkihuollossa olleet nuoret vuoden aikana (18–20-v.)	861	359	..	253	178	260	1 911
<i>Lastensuojelun asiakkaiden osuus (%) samanikäisestä väestöstä (0–17v.)</i>	<i>5,1</i>	<i>4,3</i>	<i>8,6</i>	<i>6,0</i>	<i>5,4</i>	<i>6,1</i>	<i>5,7</i>

¹Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.
.. Tietoa ei saatavissa.

HENKILÖSTÖ (lkm)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Vastuusosiaalityöntekijät yhteensä	163	74	56	40	46	55	434
josta avohuollossa	100	57	36	22	35	45	295
josta sijaishuollossa	47	13	18	14	11	10	113
josta jälkihuollossa (jos erikseen)	16	4	2	4	0	0	26

3B Lastensuojelun kustannukset vuonna 2019

LASTENSUOJELUN KOKONAISKUSTANNUKSET (€)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kokonaiskustannukset yhteensä	144 125 615	57 519 523	63 501 008	48 445 732	51 301 499	35 591 770	400 485 147
€/lastensuojelun asiakkaana ollut 0–20-vuotias	21 741,7	18 283,4	14 447,5	24 907,8	24 107,8	12 247,7	18 936,1
Kokonaiskustannukset (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
joista avohuollon kustannukset (%)	16,7	19,2	21,6	17,4	26,5	30,9	20,4
joista sijaishuollon kustannukset (%)	79,4	78,3	75,9	79,9	70,4	66,5	76,5
joista sosiaalityön kustannukset (%)	3,9	2,4	2,4	2,7	3,1	2,6	3,1
AVOHUOLLON KUSTANNUKSET (€)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kokonaiskustannukset yhteensä	24 083 244	11 067 236	13 746 442	8 424 167	13 582 499	10 995 137	81 898 725
€/avohuollon palveluja saanut 0–20-vuotias	4 489,0	3 948,4	3 335,7	5 222,7	7 450,6	4 408,6	4 495,2
Avohuollon oman toiminnan kustannukset yhteensä	21 380 910	8 454 784	10 580 701	4 977 036	8 276 499	5 339 818	59 009 748
Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö	7 623 975	3 688 190	3 875 610	1 781 375	2 986 000	3 173 673	23 128 824
Jälkihuollon kokonaiskustannukset	2 810 776	747 140	666 948	770 935	240 000	200 000	5 435 799
Avohuollon tukitoimet	9 873 565	3 402 162	5 305 124	1 914 238	4 216 000	830 812	25 541 901
Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35 ja §36)	1 072 594	358 144	0	510 489	834 499	810 677	3 586 403
Läheisverkostoratkaisujen kustannukset	0	259 148	733 019	0	0	324 655	22 888 977
Avohuollon ostopalvelutoiminnan kustannukset yhteensä	2 702 334	2 612 452	3 165 741	3 447 130	5 306 000	5 655 319	22 888 977
Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö	0	0	0	0	0	0	0
Jälkihuollon kokonaiskustannukset	402 650	620 400	929 446	234 544	1 090 000	1 275 344	4 552 384
Avohuollon tukitoimet	2 299 684	1 992 052	1 780 929	3 212 587	4 216 000	4 379 975	17 881 227
Lastensuojelun taloudelliset tukitoimet (§35 ja §36)	0	0	455 366	0	0	0	455 366
SIIJITUSTEN KUSTANNUKSET (€)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA ¹	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Sijaishuollon kokonaiskustannukset sisältäen sosiaalityön							
Sijaishuollon kokonaiskustannukset yhteensä	120 042 371	46 452 287	49 754 566	40 021 565	37 719 000	24 596 633	318 586 422
Lasten sijoitusten kustannukset ilman sosiaalityötä							
Sijoitusten kustannukset yhteensä, ilman sosiaalityötä	114 456 766	45 055 545	48 211 704	38 729 293	36 126 000	23 657 601	306 236 909
joista laitoshoidon osuus	74 666 356	34 666 659	35 405 705	27 426 482	25 910 000	9 812 622	207 887 824
joista luvanvaraisen perhehoidon osuus	8 739 416	2 992 755	2 293 272	2 001 691	1 335 000	685 028	18 047 162
joista toimeksiantoon perustuvan perhehoidon osuus	31 050 994	7 396 131	10 512 727	9 301 119	8 881 000	13 159 951	80 301 923
joista laitoshoidon osuus (%)	65,2	76,9	73,4	70,8	71,7	41,5	67,9
joista luvanvaraisen perhehoidon osuus (%)	7,6	6,6	4,8	5,2	3,7	2,9	5,9
joista toimeksiantoon perustuvan perhehoidon osuus (%)	27,1	16,4	21,8	24,0	24,6	55,6	26,2
€/vuoden aikana sijoitettuna ollut 0–17-vuotias	59 581,9	59 994,1	51 017,7	55 967,2	56 009,3	35 844,8	54 548,8
€/31.12. sijoitettuna ollut 0–17-vuotias	79 208,8	81 770,5	87 340,0	78 558,4	72 981,8	50 767,4	76 521,0
Laitoshoido (ilman sosiaalityötä)¹							
Kokonaiskustannukset yhteensä	74 666 356	34 666 659	35 405 705	27 426 482	25 910 000	9 812 622	207 887 824
Laitoshoidon oman toiminnan kustannukset yhteensä	32 602 561	6 066 089	8 645 112	9 589 490	7 520 000	1 602 023	66 025 275
€/hoitovuorokausi	346,4	274,0	307,1	290,1	433,6	343,5	331,0
€/hoitolaitoksiin sijoitetut vuoden aikana	53 799,6	21 284,5	0,0	42 810,2	45 029,9	15 113,4	41 340,2
€/sijoitetut 31.12.	131 994,2	144 430,7	127 134,0	100 942,0	163 478,3	123 232,5	129 208,0
Laitoshoidon ostopalvelutoiminnan kustannukset yhteensä	42 063 795	28 600 570	26 760 593	17 836 992	18 390 000	8 210 599	141 862 549
€/hoitovuorokausi	361,1	330,6	0,0	321,8	356,7	295,2	340,5
€/hoitolaitoksiin sijoitetut vuoden aikana	99 914,0	62 446,7	0,0	67 564,4	67 362,6	59 069,1	74 020,6
€/sijoitetut 31.12.	131 449,4	120 170,5	0,0	115 077,4	134 233,6	108 034,2	83 166,2
Luvanvarainen perhehoito (ilman sosiaalityötä)							
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 739 416	2 992 755	2 293 272	2 001 691	1 335 000	685 028	18 047 162
€/hoitovuorokausi	211,7	194,9	0,0	240,8	207,1	265,4	213,0
€/luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut vuoden aikana	73 440,5	56 467,1	0,0	83 403,8	63 571,4	57 085,6	68 794,3
€/sijoitetut 31.12.	86 528,9	78 756,7	0,0	90 986,0	78 529,4	68 502,8	65 368,8
Toimeksiantoon perustuva perhehoito (ilman sosiaalityötä)							
Toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kustannukset	31 050 994	7 396 131	10 512 727	9 301 119	8 881 000	13 159 951	80 301 923
€/hoitovuorokausi	104,4	111,8	0,0	119,2	81,1	101,8	102,6
€/perheisiin sijoitetut vuoden aikana	31 175,7	23 858,5	0,0	31 529,2	22 889,2	23 374,7	27 346,9
€/sijoitetut 31.12.	43 066,6	41 089,6	0,0	42 086,5	29 603,3	37 386,2	
Sijaishuollon aikaisen sosiaalityön kustannukset							
Sosiaalityön kustannukset yhteensä	5 585 605	1 396 742	1 542 862	1 292 272	1 593 000	939 032	12 349 513
Laitoshoidon sosiaalityön kustannukset ¹	2 450 782	840 545	0	559 754	649 000	270 000	4 770 081
Perhehoidon sosiaalityön kustannukset	3 134 823	556 197	1 542 862	732 518	944 000	669 032	7 579 432
Sijaishuollon kokonaiskustannukset sisältäen sosiaalityön							
Sijaishuollon kokonaiskustannukset yhteensä	120 042 371	46 452 287	49 754 566	40 021 565	37 719 000	24 596 633	318 586 422

¹ Vantaalla laitoshoidon aikaisen sosiaalityön kustannukset sisältyvät laitoshoidon muihin kustannuksiin.

3C/1 Lastensuojeluilmoitukset vuonna 2019

LASTENSUOJELUILMOITUKSET	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Lastensuojeluilmoitusten määrä							
Vuoden aikana tulleet ilmoitukset yhteensä	17 183	8 739	10 772	6 956	4 441	7 740	55 831
01 Lapsen hoidon ja huolenpidon tarve	1 778	1 104	1 913	919	649	1 351	7 714
02 Kehitystä vaarantavat olosuhteet	9 897	4 065	4 817	4 032	2 689	3 802	29 302
03 Lapsen oma käyttäytyminen	5 508	3 570	4 042	2 005	1 103	2 587	18 815
Ilmoitukset tekijän mukaan							
Kaikki ilmoitukset yhteensä	17 183	8 739	10 772	6 956	4 441	7 740	55 831
Yksityisten tekemät ilmoitukset yhteensä	2 782	912	2 054	1 313	338	1 609	9 008
Viranomaiset yhteensä	14 401	7 424	8 709	5 402	3 645	5 683	45 264
Sosiaalipalvelut	2 129	1 172	1 869	2 010	19	954	8 153
Päivähoito	409	209	256	208	137	165	1 384
Terveyspalvelut	3 835	1 735	1 905	1 357	1 119	1 640	11 591
josta äitiys- ja lastenneuvola	197	77	0	45	0	..	319
Polisi	3 575	1 151	1 628	764	658	823	8 599
Koulu	2 455	1 200	1 548	585	733	906	7 427
Muu viranomainen	1 998	1 957	1 503	478	979	1 195	8 110
Tuntematon	0	403	9	241	458	448	1 559
Vuoden aikana lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset							
0–17-vuotiaat yhteensä (lkm)	9 313	4 532	5 508	3 196	2 801	3 913	29 263
0–2-vuotiaat	917	443	456	391	324	381	2 912
3–6-vuotiaat	1 686	882	981	643	547	686	5 425
7–12-vuotiaat	3 073	1 452	1 755	967	952	1 270	9 469
13–15-vuotiaat	1 939	1 091	1 182	600	594	903	6 309
16–17-vuotiaat	1 698	664	1 134	595	384	673	5 148
0–17-vuotiaat yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–2-vuotiaat	9,8	9,8	8,3	12,2	11,6	9,7	10,0
3–6-vuotiaat	18,1	19,5	17,8	20,1	19,5	17,5	18,5
7–12-vuotiaat	33,0	32,0	31,9	30,3	34,0	32,5	32,4
13–15-vuotiaat	20,8	24,1	21,5	18,8	21,2	23,1	21,6
16–17-vuotiaat	18,2	14,7	20,6	18,6	13,7	17,2	17,6
MUUT LASTENSUOJELUTARPEEN ILMOITUKSET							
Muiden lastensuojelutarpeen ilmoitusten määrä							
Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi	1 017	78	179	347	291	144	2 056
Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi	541	37	152	0	39	..	769
Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve	482	48	43	0	142	9	724
Ennakolliset lastensuojeluilmoitukset	241	76	142	232	93	75	859
Muut lastensuojelutarpeen ilmoitukset: ilmoitusten kohteena olleet lapset							
Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi	968	77	122	325	278	141	1 911
Hakemukset suojelutarpeen selvittämiseksi	516	37	0	0	39	..	592
Muulla tavoin esiin tullut lastensuojelutarve	469	48	0	0	142	9	668

3C/2 Palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve sekä lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen laaditut asiakassuunnitelmat vuonna 2019

PALVELUTARPEEN ARVIOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA ²	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve							
Lapset, joiden palvelutarpeen arvioissa selvitetty lastensuojelun tarve (0–17-vuotiaat yhteensä)	6 417	1 345	1 518	1 477	1 287	1 958	14 002
0–2-vuotiaat	799	130	173	194	152	193	1 641
3–6-vuotiaat	1 467	287	307	327	257	342	2 987
7–12-vuotiaat	2 356	472	537	469	452	667	4 953
13–15-vuotiaat	1 090	287	286	260	247	447	2 617
16–17-vuotiaat	705	169	215	227	179	309	1 804
Kaikki vuoden aikana valmiiksi tehdyt palvelutarpeen arviot¹ ²	7 539	1 449	1 518	1 573	2 081	2 073	16 233
Palvelutarpeen arviot, joissa todettu lastensuojelun tarve	1 613	440	344	147	482	297	3 323

¹ Ne palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve. Samaa lasta koskien on voitu tehdä useampi kuin yksi palvelutarpeen arvio.

² Vantaan osalta arvioiden kokonaismäärää ei ole saatavilla vaan luvut ovat arvion kohteena olleiden lasten määriä.

ASIAKASSUUNNITELMAT ¹	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Vuoden aikana laadittujen uusien ja tarkastettujen asiakassuunnitelmien lukumäärä (henkilötunnus kertaalleen)							
Kaikki yhteensä	4183	1302	1884	1232	460	1627	10 688
Avohuolto	2514	771	1163	716	460	1104	6 728
Sijaishuolto	1148	378	537	344	0	294	2 701
Jälkihuolto	521	153	184	172	0	229	1 259
joista 18 vuotta täyttäneille laaditut suunnitelmat	503	143	184	164	0	174	1 168
Vanhemmille tehdyt asiakassuunnitelmat	244	0	..	14	0	40	298

¹ Asiakassuunnitelmien lukumäärät eivät ole täysin vertailukelpoisia kuntien välillä johtuen asiakastietojärjestelmiin liittyvistä ongelmista. Kaikki kunnat eivät saa asiakassuunnitelmien lukumäärää eriteltyinä. Samalle lapselle on voitu tehdä avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakassuunnitelma.

.. Tietoa ei saatavissa.

3D Avohuollon asiakkaat vuonna 2019

AVOHUOLTO	HELSINKI	ESPOO	VANTAA ^{1,2}	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Vuoden aikana alkaneet lastensuojelun avohuollon asiakkuudet¹							
0–17-vuotiaat yhteensä	1 586	937	..	432	482	712	4 149
0–2-vuotiaat	275	132	..	80	102	125	714
3–6-vuotiaat	309	173	..	81	80	121	764
7–12-vuotiaat	500	297	..	117	144	229	1 287
13–15-vuotiaat	323	211	..	88	90	149	861
16–17-vuotiaat	179	124	..	66	66	88	523
<i>Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus (%) kaikista avohuollon 0–17-vuotiaista asiakkaista</i>	35,2	38,3	..	31,8	29,3	31,9	34,0
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset (ilman jälkihuoltoa)²							
0–17-vuotiaat yhteensä	4 504	2 444	4 121	1 360	1 645	2 234	16 308
0–2-vuotiaat	482	233	301	152	182	224	1 574
3–6-vuotiaat	891	469	704	253	273	441	3 031
7–12-vuotiaat	1 566	880	1 546	402	509	712	5 615
13–15-vuotiaat	930	501	921	267	316	431	3 366
16–17-vuotiaat	635	361	649	286	365	426	2 722
Vuoden aikana jälkihuollon asiakkaana olleet lapset ja nuoret							
0-20 -vuotiaat yhteensä	918	384	..	277	274	344	2 197
0–17-vuotiaat yhteensä	57	25	..	24	96	84	286
0–2-vuotiaat	0	0	..	0	0	0	0
3–6-vuotiaat	1	2	..	1	1	9	14
7–12-vuotiaat	7	4	..	4	13	25	53
13–15-vuotiaat	9	4	..	2	12	25	52
16–17-vuotiaat	40	15	..	17	70	25	167
18 vuotta täyttäneet	861	359	..	253	178	260	1 911
Vuoden aikana päätyneet avohuollon asiakkuudet							
0–17-vuotiaat yhteensä	1 182	800	..	523	368	669	4 286
0–2-vuotiaat	93	78	61	35	44	62	373
3–6-vuotiaat	262	175	162	103	67	133	902
7–12-vuotiaat	425	289	257	150	119	194	1 434
13–15-vuotiaat	230	136	148	94	72	126	806
16–17-vuotiaat	172	122	116	141	66	154	771
Läheisverkostoratkaisut							
Lapset, joiden asuminen ja huolenpito järjestetty läheisverkostoratkaisulla	76	27	0	12	20	28	163
Ympärivuorokautinen perhekuntoutus							
Lasten lukumäärä	73	51	56	95	44	23	342
Tehostettu perhetyö							
Lasten lukumäärä	1 289	730	..	411	683	1 127	4 240

¹ Vantaan luvuissa ovat mukana vain palvelutarpeen arvion kautta asiakkuuteen siirtyneet lapset.

² Vantaan avohuollon asiakkaissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia.

.. Tietoa ei ole saatavissa.

3E Sijoitetut ja sijoituspäätökset vuonna 2019

SIOJITETUT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet							
0–17-vuotiaat yhteensä	1 921	751	945	692	645	660	5 614
0–2-vuotiaat	118	55	63	62	36	52	386
3–6-vuotiaat	246	83	129	84	81	102	725
7–12-vuotiaat	553	208	298	192	209	203	1 663
13–15-vuotiaat	512	212	238	146	174	157	1 439
16–17-vuotiaat	492	193	217	208	145	146	1 401
Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitetut							
0–17-vuotiaat yhteensä	844	335	363	342	310	337	2 531
0–2-vuotiaat	108	48	50	37	34	48	325
3–6-vuotiaat	135	49	50	38	39	50	361
7–12-vuotiaat	201	83	97	70	77	79	607
13–15-vuotiaat	215	93	86	71	96	105	666
16–17-vuotiaat	185	62	80	126	64	55	572
Uudet vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitetut sijoitusmuodon mukaan							
Avohuollon tukitoimena sijoitetut							
0–17-vuotiaat yhteensä	446	175	162	190	115	182	1 108
0–2-vuotiaat	85	28	..	34	22	49	218
3–6-vuotiaat	80	54	..	27	18	24	203
7–12-vuotiaat	112	35	..	44	32	35	258
13–15-vuotiaat	96	31	..	35	29	53	244
16–17-vuotiaat	73	27	..	50	14	21	185
Yksin sijoitetut lapset yhteensä	360	175	..	139	115	141	930
Perheen kanssa sijoitetut lapset yhteensä	86	51	..	117	0	40	294
Kiireellisesti sijoitetut							
0–17-vuotiaat yhteensä	514	264	191	158	153	236	1 325
0–2-vuotiaat	43	23	..	14	8	31	119
3–6-vuotiaat	65	31	..	21	15	32	164
7–12-vuotiaat	119	56	..	45	33	59	312
13–15-vuotiaat	164	90	..	36	56	78	424
16–17-vuotiaat	123	64	..	42	41	36	306
Huostaanotetut							
0–17-vuotiaat yhteensä	223	102	79	48	97	57	527
0–2-vuotiaat	9	6	..	2	8	7	32
3–6-vuotiaat	28	7	..	3	14	13	65
7–12-vuotiaat	38	21	..	15	32	6	112
13–15-vuotiaat	74	34	..	14	26	18	166
16–17-vuotiaat	74	34	..	14	17	13	152
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 31.12.							
Sijoitettujen 0–17-vuotiaiden lukumäärä	1 445	551	552	493	495	466	4 002
Huostassa olleiden lasten lukumäärä							
0–17-vuotiaat yhteensä	1 297	565	..	419	545	462	3 288
0–2-vuotiaat	14	12	..	10	26	15	77
3–6-vuotiaat	122	48	..	37	73	67	347
7–12-vuotiaat	361	133	..	131	198	150	973
13–15-vuotiaat	317	151	..	101	141	83	793
16–17-vuotiaat	483	221	..	140	107	147	1 098
SIOJITUSPÄÄTÖKSET							
Kaikki sijoituspäätökset yhteensä	1 516	548	579	665	464	513	4 285
Avohuollon tukitoimena sijoitetut	687	165	230	418	125	174	1 799
Kiireellisesti sijoitetut (lkm)	602	281	245	199	242	282	1 851
Huostaanotetut (lkm)	227	102	104	48	97	57	635
Suostumukseen perustuvat huostaanotot	154	67	72	30	58	36	417
Hallinto-oikeuden päättämät huostaanotot	68	35	32	18	39	21	213
Hallinto-oikeuden hylkäämät hakemukset	0	5	1	0	1	3	10
Kaikki sijoituspäätökset yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Avohuollon tukitoimena sijoitetut</i>	<i>45,3</i>	<i>30,1</i>	<i>39,7</i>	<i>62,9</i>	<i>26,9</i>	<i>33,9</i>	<i>42,0</i>
<i>Kiireellisesti sijoitetut</i>	<i>39,7</i>	<i>51,3</i>	<i>42,3</i>	<i>29,9</i>	<i>52,2</i>	<i>55,0</i>	<i>43,2</i>
<i>Huostaanotetut</i>	<i>15,0</i>	<i>18,6</i>	<i>18,0</i>	<i>7,2</i>	<i>20,9</i>	<i>11,1</i>	<i>14,8</i>

.. Tietoa ei ole saatavissa.

3F Sijoitusten hoitomuodot vuonna 2019

SIOJITUSTEN HOITOMUODOT (0–17-vuotiaat)	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
	oma	osto	yht.	oma	osto	yht.	oma	osto	yht.	oma	osto	yht.	oma	osto	yht.	oma	osto	yht.	oma	osto	yht.
Laitoshoidot																					
Laitoksiin sijoitetut vuoden aikana	606	421	915	285	458	743	0	0	0	224	264	488	167	273	440	106	139	204	1 388	1 555	2 943
Laitoksiin sijoitetut 31.12.	247	320	567	42	238	280	68	0	68	95	155	250	46	137	183	13	76	89	511	1 384	1 895
Laitosten hoitovuorokaudet	94 115	116 479	210 594	22 135	86 518	108 653	28 153	0	28 153	33 053	55 427	88 480	17 342	51 555	68 897	4 664	27 815	32 479	199 462	338 032	537 494
<i>Hoitovuorokaudet/laitoksiin sijoitetut</i>	155,3	276,7	230,2	77,7	188,9	146,2	0,0	0,0	0,0	147,6	210,0	181,3	103,8	188,8	156,6	44,0	200,1	159,2	143,7	217,4	182,6
Kunnallisten lastensuojelulaitosten paikat			253			49			0			99			45			14	0	189	189
joista vastaanottoaikoja			63			21			0			25			24			14	0	0	0
<i>vastaanottoaikojen osuus laitospaikoista (%)</i>			24,9			42,9			0,0			25,3			53,3			100,0			0,0
Lastensuojelun koko perheen hoitoon tarkoitettujen ympärivuorokautisten kunnallisten hoitopaikkojen lkm			7			10			0			3			6			0			26
Luvanvarainen perhehoito																					
Luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut vuoden aikana	0	119	119	0	53	53	0	0	0	0	24	24	0	21	21	0	12	12	0	229	229
Luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut 31.12.	0	101	101	0	38	38	0	0	0	0	22	22	0	17	17	0	10	10	0	241	241
Luvanvaraisen perhehoidon hoitovuorokaudet			41 275			15 356			0			8 312			6 446			2 581			73 970
<i>Hoitovuorokaudet/luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut</i>			346,8			289,7			0,0			346,3			307,0			215,1			323,0
Toimeksiantoon perustuva sijoitus sijaisperheeseen																					
Sijaisperhehoidon asiakkaat vuoden aikana			996			310			0			295			388			563			2 552
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaat	647	112	751	172	27	199	0	0	0	188	42	230	290	0	290	366	17	383			1 853
Päivystys- ja vastaanottoerheiden asiakkaat	274	30	297	111	0	111	0	0	0	65	0	65	98	0	98	180	0	180			751
<i>Päivystys- ja vastaanottoerheissä olleiden osuus (%) sijaisperheasiakkaista</i>			29,8			35,8			0,0			22,0			25,3			32,0			29,4
Sijaisperhehoidon asiakkaat 31.12.			721			180			0			221			300			352			1 774
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaat			666			164			0			211			273			309			1 623
Päivystys- ja vastaanottoerheissä olleet			55			16			0			10			27			43			151
Sijaisperhehoidon hoitovuorokaudet vuoden aikana			297 462			66 142			0			78 024			109 509			129 311			680 448
Pitkäaikaisen perhehoidon hoitovuorokaudet			274 954			58 447			0			74 160			98 998			115 838			622 397
Päivystys- ja vastaanottoerheissä olleiden hoitovuorokaudet			22 508			7 695			0			3 864			10 511			13 473			58 051
<i>Hoitovuorokaudet/sijaisperheisiin sijoitetut</i>			298,7			213,4			0,0			264,5			282,2			229,7			266,6
<i>Hoitovuorokaudet/sijaisperheisiin pitkäaikaisesti sijoitetut</i>			366,1			293,7			0,0			322,4			341,4			302,4			335,9
<i>Hoitovuorokaudet/päivystys- ja vastaanottoerheisiin sijoitetut</i>			75,8			69,3			0,0			59,4			107,3			74,9			77,3
Läheisverkostoon sijoitettujen lasten määrä																					
Läheisverkostoon tai sukulaisten luo sijoitettujen lasten lkm			87			47			0			42			20			125			321
Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet (yhteenveto)																					
Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet yhteensä (lkm)			549 331			190 151			28 153			174 816			184 852			164 371			1 291 674
<i>Laitoshoidot (%)</i>			38,3			57,1			100,0			50,6			37,3			19,8			41,6
<i>Luvanvarainen perhehoito (%)</i>			7,5			8,1			0,0			4,8			3,5			1,6			5,7
<i>Toimeksiantoon perustuva perhehoito (%)</i>			54,1			34,8			0,0			44,6			59,2			78,7			52,7
<i>Hoitovuorokaudet/vuoden aikana sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat</i>			286,0			253,2			29,8			252,6			286,6			249,0			230,1

3G Läheisverkostoon huostaan otettuna tai avohuollon sijoituksena sijoitettujen lasten lukumäärä vuosina 2015–2019

		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Läheisverkostoon	2015	92	33	49	30	15	115	334
sijoitetut	2016	89	25	45	39	20	113	331
lapset	2017	92	17	44	41	17	125	336
	2018	77	24	39	39	26	114	319
	2019	87	47	..	42	20	125	321

..Tietoa ei ole saatavissa.

3H Sosiaalihuollon asiakkaana olevat erityistä tukea tarvitsevat lapset vuonna 2019

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO ilman Vantaata
Vuoden aikana sosiaalihuollon asiakkaana olleet erityistä tukea tarvitsevat lapset							
0-17-vuotiaat yhteensä	1 486	1 977	..	1 350	1 780	1 044	7 637
0-2-vuotiaat	95	213	..	114	157	67	646
3-6-vuotiaat	298	422	..	314	358	224	1 616
7-12-vuotiaat	665	731	..	516	674	412	2 998
13-15-vuotiaat	270	400	..	232	353	224	1 479
16-17-vuotiaat	158	211	..	174	238	117	898
Vuoden aikana alkaneet asiakkuudet yhteensä yhteensä							
0-17-vuotiaat yhteensä	879	1 200	..	766	1 282	430	4 557
0-2-vuotiaat	69	570	..	66	125	39	869
3-6-vuotiaat	173	187	..	153	247	83	843
7-12-vuotiaat	397	257	..	245	507	173	1 579
13-15-vuotiaat	150	139	..	154	244	99	786
16-17-vuotiaat	90	47	..	148	159	36	480
Vuoden aikana päättyneet asiakkuudet yhteensä yhteensä							
0-17-vuotiaat yhteensä	417	846	..	525	1 131	349	3 268
0-2-vuotiaat	22	372	..	50	95	26	565
3-6-vuotiaat	77	118	..	105	173	81	554
7-12-vuotiaat	182	194	..	161	439	107	1 083
13-15-vuotiaat	92	112	..	96	240	81	621
16-17-vuotiaat	44	50	..	113	184	54	445

.. Tietoa ei ole saatavissa.

Liite 4 Lastensuojelun aikasarjoja vuosina 2015–2019

Taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

4A/1 Lastensuojelun asiakkaat vuosina 2015–2019: Asiakkaat yhteensä ja avohuolto

	Vuosi	HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA ² Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Lastensuojelun asiakkaana olleet lapset (sisältäen avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon, henkilötunnus kertaalleen)¹								
Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset (0–17-vuotiaat)	2015	7 751 -21,5	3 605 -17,6	4 212 -12,7	2 286 -22,2	3 104 -19,0	3 215 -14,6	24 173 -18,4
	2016	6 268 -19,1	2 664 -26,1	3 724 -11,6	2 013 -11,9	2 063 -33,5	2 311 -28,1	19 043 -21,2
	2017	6 124 -2,3	2 744 3,0	3 666 -1,6	1 978 -1,7	2 033 -1,5	2 250 -2,6	18 795 -1,3
	2018	5 766 -5,8	2 835 3,3	3 957 7,9	1 914 -3,2	2 000 -1,6	2 597 15,4	19 069 1,5
	2019	5 619 -2,5	2 793 -1,5	4 155 5,0	1 745 -8,8	2 056 2,8	2 707 4,2	19 075 0,0
Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleiden lasten (0–17-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2015	7,5	5,8	9,2	8,0	8,5	7,2	7,5
	2016	6,0	4,2	8,0	7,0	5,6	5,1	5,9
	2017	5,7	4,3	7,8	6,8	5,4	5,0	5,7
	2018	5,3	4,4	8,4	6,6	5,3	5,8	5,7
	2019	5,1	4,3	8,6	6,0	5,4	6,1	5,7
Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleet lapset ja nuoret (0–20-vuotiaat)	2015	9 125 -19,2	3 783 -20,9	4 327 -12,8	2 483 -21,0	3 324 -20,4	3 563 -13,0	26 605 -18,0
	2016	7 547 -17,3	3 144 -16,9	3 863 -10,7	2 196 -11,6	2 197 -33,9	2 597 -27,1	21 544 -19,0
	2017	7 387 -2,1	3 106 -1,2	3 907 1,1	2 164 -1,5	2 176 -1,0	2 545 -2,0	21 285 -1,2
	2018	6 915 -6,4	3 179 2,4	4 186 7,1	2 118 -2,1	2 208 1,5	2 795 9,8	21 401 0,5
	2019	6 629 -4,1	3 146 -1,0	4 395 5,0	1 945 -8,2	2 128 -3,6	2 906 4,0	21 149 -1,2
Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleiden lasten ja nuorten (0–20-vuotiaat) osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2015	7,4	5,3	8,1	6,9	7,3	6,7	6,9
	2016	6,1	4,3	7,2	6,1	4,8	4,9	5,6
	2017	5,8	4,2	7,2	6,0	4,7	4,8	5,5
	2018	5,4	4,3	7,6	5,8	4,7	5,3	5,4
	2019	5,2	4,2	7,8	5,3	4,5	5,5	5,3
Avohuollon tietoja^{1,2} (0–17-vuotiaat)								
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleet lapset	2015	6 654 -23,8	3 037 -27,5	4 083 -12,5	1 756 -26,1	2 964 -16,8	2 343 -37,3	20 837 -23,6
	2016	5 195 -21,9	2 335 -23,1	3 603 -11,8	1 521 -13,4	1 640 -44,7	1 929 -17,7	16 223 -22,1
	2017	5 027 -3,2	2 418 3,6	3 533 -1,9	1 600 5,2	1 703 3,8	1 980 2,6	16 261 0,2
	2018	4 660 -7,3	2 485 2,8	3 823 8,2	1 528 -4,5	1 659 -2,6	2 170 9,6	16 325 0,4
	2019	4 504 -3,3	2 444 -1,6	4 121 7,8	1 360 -11,0	1 645 -0,8	2 234 2,9	16 308 -0,1
Vuoden aikana avohuollon asiakkaana olleiden lasten osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2015	6,4	4,9	8,9	6,1	8,1	5,2	6,5
	2016	4,9	3,7	7,7	5,3	4,4	4,3	5,0
	2017	4,7	3,8	7,5	5,5	4,5	4,4	4,9
	2018	4,3	3,9	8,1	5,3	4,4	4,9	4,9
	2019	4,1	3,8	8,6	4,7	4,3	5,1	4,9
Vuoden aikana alkaneet avohuollon asiakkuudet	2015	2 358 -50,7	1 167 -47,7	1 395 -29,7	511 -57,2	803 -46,7	612 -59,6	6 846 -48,2
	2016	1 557 -34,0	890 -23,7	466 -66,6	508 -0,6	484 -39,7	510 -16,7	4 415 -35,5
	2017	1 498 -3,8	995 11,8	385 -17,4	460 -9,4	519 7,2	607 19,0	4 464 1,1
	2018	1 453 -3,0	1 018 2,3	336 -12,7	513 11,5	478 -7,9	662 9,1	4 460 -0,1
	2019	1 586 9,2	937 -8,0	432 -15,8	482 0,8	712 7,6	4 149 0,6
Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus (%) kaikista avohuollon asiakkaista	2015	35,4	38,4	34,2	29,1	27,1	26,1	32,9
	2016	30,0	38,1	12,9	33,4	29,5	26,4	27,2
	2017	29,8	41,1	10,9	28,8	30,5	30,7	27,5
	2018	31,2	41,0	8,8	33,6	28,8	30,5	27,3
	2019	35,2	38,3	..	31,8	29,3	31,9	34,0
Vuoden aikana alkaneiden asiakkuuksien osuus (%) kaikista lastensuojelun asiakkaista	2015	30,4	32,4	33,1	22,4	25,9	19,0	28,3
	2016	24,8	33,4	12,5	25,2	23,5	22,1	23,2
	2017	24,5	36,3	10,5	23,3	25,5	27,0	23,8
	2018	25,2	35,9	8,5	26,8	23,9	25,5	23,4
	2019	28,2	33,5	..	24,8	23,4	26,3	27,8

¹ Lastensuojelulaki ja sen myötä lastensuojelun asiakkuuden määritelmä muuttui 1.4.2015.

1.4.2015 alkaen asiakkuus on alkanut vasta, kun palvelutarpeen arvioissa todetaan tarve lastensuojelun palvelulle tai kun ryhdytään kii-reelisiin lastensuojelun toimenpiteisiin. Aiemmin asiakkuus alkoi, kun alettiin tehdä lastensuojelutarpeen selvitystä (nyk. palvelutarpeen arvio). Muutos on vähentänyt avohuollon ja samalla koko lastensuojelun asiakasmäärää.

² Vantaan avohuollon asiakkaissa vuosilta 2015 ja 2016 on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saaneita lapsia. Alkanee asiakkuudet näiltä vuosilta sisältävät vain palvelutarpeen arvion kautta asiakkuuteen siirtyneet lapset. Lisäksi vuoden 2016 tilastointi ei ole tehdyn lakiuudistuksen mukainen, vaan mukana on myös lapsia, joiden asiakkuus on päättynyt palvelutarpeen arvioon.

.. Tietoa ei ole saatavissa.

4A/2 Lastensuojelun asiakkaat vuosina 2015–2019: Sijoitukset ja jälkihuolto

	Vuosi	HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Sijoitukset (0–17-vuotiaat)															
Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset	2015	1 814	-1,0	670	0,6	752	-2,7	632	2,1	570	-4,8	620	-1,7	5 058	-1,2
	2016	1 809	-0,3	716	6,9	749	-0,4	628	-0,6	579	1,6	607	-2,1	5 088	0,6
	2017	1 839	1,7	778	8,7	809	8,0	654	4,1	580	0,2	639	5,3	5 299	4,1
	2018	1 819	-1,1	774	-0,5	849	4,9	666	1,8	632	9,0	609	-4,7	5 349	0,9
	2019	1 921	5,6	751	-3,0	945	11,3	692	3,9	645	2,1	660	8,4	5 614	5,0
Vuoden aikana sijoitettuna olleiden lasten osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2015	1,8		1,1		1,6		2,2		1,6		1,4		1,6	
	2016	1,7		1,1		1,6		2,2		1,6		1,3		1,6	
	2017	1,7		1,2		1,7		2,3		1,5		1,4		1,6	
	2018	1,7		1,2		1,8		2,3		1,7		1,4		1,6	
	2019	1,8		1,2		2,0		2,4		1,7		1,5		1,7	
31.12. sijoitettuna olleet lapset	2015	1 382	-2,9	494	6,9	483	..	444	-4,1	449	-0,2	431	-4,4	3 683	13,3
	2016	1 407	1,8	486	-1,6	503	4,1	442	-0,5	453	0,9	459	6,5	3 750	1,8
	2017	1 417	0,7	497	2,3	488	-3,0	460	4,1	475	4,9	463	0,9	3 800	1,3
	2018	1 460	3,0	560	12,7	527	8,0	473	2,8	486	2,3	463	0,0	3 969	4,4
	2019	1 445	-1,0	551	-1,6	552	4,7	493	4,2	495	1,9	466	0,6	4 002	0,8
31.12. sijoitettuna olleiden lasten osuus (%) samanikäisestä väestöstä	2015	1,3		0,8		..		1,5		1,2		1,0		1,1	
	2016	1,3		0,8		1,1		1,5		1,2		1,0		1,2	
	2017	1,3		0,8		1,0		1,6		1,3		1,0		1,2	
	2018	1,3		0,9		1,1		1,6		1,3		1,0		1,2	
	2019	1,3		0,8		1,1		1,7		1,3		1,1		1,2	
Jälkihuollossa olleet nuoret ³															
Vuoden aikana jälkihuollon piirissä olleet nuoret (18–20-vuotiaat)	2015	1 063	0,4	366	-1,1	174	-26,3	248	3,3	258	11,2	231	-1,3	2 340	-1,3
	2016	1 075	1,1	389	6,3	203	16,7	237	-4,4	255	-1,2	237	2,6	2 396	2,4
	2017	1 028	-4,4	368	-5,4	293	44,3	244	3,0	258	1,2	255	7,6	2 446	2,1
	2018	921	-10,4	358	-2,7	272	-7,2	257	5,3	256	-0,8	243	-4,7	2 307	-5,7
	2019	861	-6,5	359	0,3	253	-1,6	178	-30,5	260	7,0	1 911	-6,1
Vuoden aikana jälkihuollon piirissä olleet 0–20-vuotiaat	2015	1 106	-0,6	408	0,0	222	-16,5	263	5,2	289	8,2	292	2,5	2 580	-0,3
	2016	1 122	1,4	415	1,7	257	15,8	252	-4,2	303	4,8	300	2,7	2 649	2,7
	2017	1 079	-3,8	386	-7,0	301	17,1	263	4,4	300	-1,0	319	6,3	2 648	0,0
	2018	971	-10,0	375	-2,8	284	-5,6	270	2,7	293	-2,3	318	-0,3	2 511	-5,2
	2019	918	-5,5	384	2,4	277	2,6	274	-6,5	344	8,2	2 197	-1,3

³ Vantaan vuoden 2016 asiakasmäärä ei sisällä kaikkia jälkihuollon palvelujen asiakkaita.

.. Tietoa ei ole saatavissa.

4B/1 Sijoitetut lapset vuosina 2015–2019: Sijoitetut yhteensä ja laitoksiin sijoitetut

	Vuosi	HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kaikki yhteensä (0–17-vuotiaat)															
Vuoden aikana sijoitettuna olleet lapset	2015	1814	-1,0	670	0,6	752	-2,7	632	2,1	570	-4,8	620	-1,7	5 058	-1,2
	2016	1809	-0,3	716	6,9	749	-0,4	628	-0,6	579	1,6	607	-2,1	5 088	0,6
	2017	1839	1,7	778	8,7	809	8,0	654	4,1	580	0,2	639	5,3	5 299	4,1
	2018	1819	-1,1	774	-0,5	849	4,9	666	1,8	632	9,0	609	-4,7	5 349	0,9
	2019	1921	5,6	751	-3,0	945	11,3	692	3,9	645	2,1	660	8,4	5 614	5,0
Vuoden aikana sijoitettuna olleiden lasten osuus (%) saman ikäisestä väestöstä	2015	1,8		1,1		1,6		2,2		1,6		1,4		1,6	
	2016	1,7		1,1		1,6		2,2		1,6		1,3		1,6	
	2017	1,7		1,2		1,7		2,3		1,5		1,4		1,6	
	2018	1,7		1,2		1,8		2,3		1,7		1,4		1,6	
	2019	1,8		1,2		2,0		2,4		1,7		1,5		1,7	
Lasten sijoitusten hoitovuorokaudet yhteensä	2015	529 587	-2,4	180 335	-0,6	193 041	1,3	164 042	-3,3	154 434	-2,3	154 584	2,9	1 376 023	-1,2
	2016	528 303	-0,2	173 482	-3,8	195 401	1,2	161 975	-1,3	160 200	3,7	158 585	2,6	1 377 946	0,1
	2017	533 788	1,0	180 485	4,0	192 428	-1,5	171 517	5,9	174 709	9,1	166 033	4,7	1 418 960	3,0
	2018	544 420	2,0	188 377	4,4	213 356	10,9	172 143	0,4	170 632	-2,3	165 918	-0,1	1 454 846	2,5
	2019	549 331	0,9	190 151	0,9	174 816	1,6	184 852	8,3	164 371	-0,9	1 263 521	1,8
Laitoksiin sijoitetut lapset (0–17-vuotiaat)															
Laitoksiin sijoitetut lapset vuoden aikana	2015	841	-7,0	546	-2,5	519	-5,8	423	-15,2	332	-3,5	190	-10,4	2 851	-7,1
	2016	824	-2,0	605	10,8	491	-5,4	402	-5,0	318	-4,2	212	11,6	2 852	0,0
	2017	862	4,6	639	5,6	549	11,8	402	0,0	329	3,5	200	-5,7	2 981	4,5
	2018	862	0,0	728	13,9	598	8,9	443	10,2	349	6,1	177	-11,5	3 157	5,9
	2019	915	6,1	743	2,1	488	10,2	440	26,1	204	15,3	2 790	9,0
Laitoksiin sijoitetut lapset 31.12.	2015	503	-8,9	226	3,2	273	-3,9	230	-13,5	135	-12,9	75	-8,5	1 442	-7,4
	2016	531	5,6	218	-3,5	287	5,1	225	-2,2	137	1,5	83	10,7	1 481	2,7
	2017	527	-0,8	251	15,1	269	-6,3	229	1,8	154	12,4	80	-3,6	1 510	2,0
	2018	571	8,3	293	16,7	307	14,1	245	7,0	165	7,1	74	-7,5	1 655	9,6
	2019	567	-0,7	280	-4,4	250	2,0	183	10,9	89	20,3	1 369	1,6
Laitosten hoitovuorokaudet yhteensä	2015	198 273	-7,4	81 075	-7,6	93 164	-0,3	89 122	-9,7	50 838	-8,2	28 993	14,7	541 465	-5,8
	2016	191 628	-3,4	77 277	-4,7	93 948	0,8	82 850	-7,0	51 555	1,4	30 644	5,7	527 902	-2,5
	2017	195 150	1,8	86 687	12,2	85 633	-8,9	87 754	5,9	62 951	22,1	32 434	5,8	550 609	4,3
	2018	207 209	6,2	97 659	12,7	106 327	24,2	87 010	-0,8	57 936	-8,0	31 624	-2,5	587 765	6,7
	2019	210 594	1,6	108 653	11,3	88 480	1,7	68 897	18,9	32 479	2,7	509 103	5,7
Kunnallisten laitosten hoitovuorokaudet	2015	110 704	-2,4	20 792	-2,4	21 821	-2,4	36 653	-2,4	17 362	-2,4	5 848	-2,4	213 180	-2,4
	2016	108 176	-2,3	20 308	-2,3	24 051	10,2	34 100	-7,0	16 879	-2,8	4 739	-19,0	208 253	-2,3
	2017	100 815	-6,8	21 916	7,9	23 626	-1,8	30 882	-9,4	17 443	3,3	4 630	-2,3	199 312	-4,3
	2018	98 255	-2,5	21 171	-3,4	26 505	12,2	32 675	5,8	15 265	-12,5	4 096	-11,5	197 967	-0,7
	2019	94 115	-4,2	22 135	4,6	28 153	6,2	33 053	1,2	17 342	13,6	4 664	13,9	199 462	0,8
Ostopalvelulaitosten hoitovuorokaudet yhteensä	2015	87 569	-19,2	60 283	-8,1	71 343	0,4	52 469	-12,7	33 476	-4,9	23 145	34,1	328 285	-8,2
	2016	83 452	-4,7	56 969	-5,5	69 897	-2,0	48 750	-7,1	34 676	3,6	25 905	11,9	319 649	-2,6
	2017	94 335	13,0	64 771	13,7	62 007	-11,3	56 872	16,7	45 508	31,2	27 804	7,3	351 297	9,9
	2018	108 954	15,5	76 488	18,1	79 822	28,7	54 335	-4,5	42 671	-6,2	27 528	-1,0	389 798	11,0
	2019	116 479	6,9	86 518	13,1	55 427	2,0	51 555	20,8	27 815	1,0	337 794	9,0
Hoitovuorokausia laitokseen sijoitettuna ollutta lasta kohden	2015	236		148		180		211		153		153		190	
	2016	233		128		191		206		162		145		185	
	2017	226		136		156		218		191		162		185	
	2018	240		134		178		196		166		179		186	
	2019	230		146		181		157		159		182	

.. Tietoa ei ole saatavissa.

4B/2 Sijoitetut lapset vuosina 2015–2019: Luvanvaraiseen ja toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitetut

	Vuosi	HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut lapset								
Luvanvaraiseen perhehoitoon vuoden aikana sijoitetut lapset	2015	86 14,7	95 15,9	45 -4,3	37 2,8	24 9,1	3 -70,0	290 6,6
	2016	110 27,9	94 -1,1	37 -17,8	34 -8,1	28 16,7	5 66,7	308 6,2
	2017	118 7,3	74 -21,3	37 0,0	36 5,9	23 -17,9	5 0,0	293 -4,9
	2018	111 -5,9	63 -14,9	41 10,8	35 -2,8	21 -8,7	7 40,0	278 -5,1
	2019	119 7,2	53 -15,9	24 -31,4	21 0,0	12 71,4	229 -3,4
Luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitetut lapset 31.12.	2015	79 14,5	84 25,4	0 ..	39 18,2	23 21,1	2 -75,0	227 -3,4
	2016	98 24,1	69 -17,9	0 ..	32 -17,9	18 -21,7	5 150,0	222 -2,2
	2017	105 7,1	56 -18,8	0 ..	34 6,3	19 5,6	4 -20,0	218 -1,8
	2018	108 2,9	46 -17,9	0 ..	25 -26,5	16 -15,8	7 75,0	202 -7,3
	2019	101 -6,5	38 -17,4	0 ..	22 -12,0	17 6,3	10 42,9	188 -6,9
Luvanvaraisen perhehoidon hoitovuorokaudet	2015	30 899 8,7	28 728 13,6	12 447 -11,8	13 058 11,8	7 572 0,2	985 -64,2	93 689 4,3
	2016	35 213 14,0	28 935 0,7	10 262 -17,6	12 257 -6,1	7 415 -2,1	1 335 35,5	95 417 1,8
	2017	40 477 14,9	22 889 -20,9	9 630 -6,2	12 261 0,0	7 000 -5,6	1 614 20,9	93 871 -1,6
	2018	39 388 -2,7	18 829 -17,7	10 944 13,6	10 068 -17,9	6 540 -6,6	1 999 23,9	87 768 -6,5
	2019	41 275 4,8	15 356 -18,4	8 312 -17,4	6 446 -1,4	2 581 29,1	73 970 -3,7
Hoitovuorokausia luvanvaraiseen perhehoitoon sijoitettuna ollutta lasta kohden	2015	359	302	277	353	316	328	323
	2016	320	308	277	361	265	267	310
	2017	343	309	260	341	304	323	320
	2018	355	299	267	288	311	286	316
	2019	347	290	..	346	307	215	323
Toimeksiantoon perustuvaan perhehoitoon sijoitetut lapset								
Sijaisperheisiin sijoitetut vuoden aikana	2015	974 5,8	290 31,2	410 4,1	215 12,0	353 3,2	356 -26,4	2 598 1,7
	2016	978 0,4	283 -2,4	427 4,1	244 13,5	389 10,2	457 28,4	2 778 6,9
	2017	949 -3,0	317 12,0	465 8,9	267 9,4	369 -5,1	536 17,3	2 903 4,5
	2018	955 0,6	318 0,3	431 -7,3	284 6,4	381 3,3	501 -6,5	2 870 -1,1
	2019	996 4,3	310 -2,5	295 3,9	388 1,8	563 12,4	2 552 4,6
Päivystys- ja vastaanotto-perheissä olleet	2015	241 8,6	88 20,5	158 -3,7	21 ..	93 4,5	116 6,4	717 9,1
	2016	264 9,5	86 -2,3	171 8,2	33 57,1	114 22,6	121 4,3	789 10,0
	2017	259 -1,9	123 43,0	192 12,3	56 69,7	88 -22,8	110 -9,1	828 4,9
	2018	257 -0,8	118 -4,1	173 -9,9	52 -7,1	96 9,1	159 44,5	855 3,3
	2019	297 15,6	111 -5,9	65 25,0	98 2,1	180 13,2	751 10,1
Pitkäaikaisessa sijaisperhehoidossa olleet	2015	783 2,1	202 36,5	252 9,6	194 ..	260 2,8	240 -36,0	1 931 8,9
	2016	777 -0,8	197 -2,5	256 1,6	211 8,8	275 5,8	366 52,5	2 082 7,8
	2017	757 -2,6	194 -1,5	273 6,6	210 -0,5	281 2,2	368 0,5	2 083 0,0
	2018	761 0,5	200 3,1	258 -5,5	232 10,5	285 1,4	399 8,4	2 135 2,5
	2019	751 -1,3	199 -0,5	230 -0,9	290 1,8	383 -4,0	1 853 -1,3
Sijaisperhehoidon hoitovuorokaudet	2015	300 415 0,1	70 532 3,0	87 430 5,4	61 862 4,3	96 024 0,9	124 606 1,9	740 869 1,7
	2016	301 462 0,3	67 270 -4,6	91 191 4,3	66 868 8,1	101 230 5,4	126 606 1,6	754 627 1,9
	2017	298 161 -1,1	70 909 5,4	97 165 6,6	71 502 6,9	104 758 3,5	131 985 4,2	774 480 2,6
	2018	297 823 -0,1	71 889 1,4	96 085 -1,1	75 065 5,0	106 156 1,3	132 295 0,2	779 313 0,6
	2019	297 462 -0,1	66 142 -8,0	78 024 3,9	109 509 3,2	129 311 -2,3	680 448 -0,4
Hoitovuorokausia sijaisperhehoitoon sijoitettuna ollutta lasta kohden (toimeksiantoon perustuva perhehoito)	2015	308	243	213	288	272	350	285
	2016	308	238	214	274	260	277	272
	2017	314	224	209	268	284	246	267
	2018	312	226	223	264	279	264	272
	2019	299	213	..	264	282	230	267
Vastaanotto- ja päivystysperheisiin sijoitettujen hoitovuorokaudet	2015	19 805 3,2	6 746 51,5	10 721 18,6	1 399 117,6	9 361 -11,9	8 435 -1,8	56 467 7,5
	2016	22 020 11,2	5 186 -23,1	11 702 9,2	2 840 103,0	12 257 30,9	11 940 41,6	65 945 16,8
	2017	22 794 3,5	8 292 59,9	15 224 30,1	4 425 55,8	12 885 5,1	18 177 52,2	81 797 24,0
	2018	20 680 -9,3	7 214 -13,0	11 374 -25,3	3 771 -14,8	10 706 -16,9	14 381 -20,9	68 126 -16,7
	2019	22 508 8,8	7 695 6,7	3 864 2,5	10 511 -1,8	13 473 -6,3	58 051 2,3
Pitkäaikaisen perhehoidon hoitovuorokaudet	2015	280 610 -0,1	63 786 -0,4	76 709 3,8	60 463 3,1	86 663 2,6	116 171 2,2	684 402 1,3
	2016	279 442 -0,4	62 084 -2,7	79 489 3,6	64 028 5,9	88 973 2,7	114 666 -1,3	688 682 0,6
	2017	275 367 -1,5	62 617 0,9	81 941 3,1	67 077 4,8	91 873 3,3	113 808 -0,7	692 683 0,6
	2018	277 143 0,6	64 675 3,3	84 711 3,4	71 294 6,3	95 450 3,9	117 914 3,6	711 187 2,7
	2019	274 954 -0,8	58 447 -9,6	74 160 4,0	98 998 3,7	115 838 -1,8	622 397 -0,7
Hoitovuorokausia vastaanotto- ja päivystysperheisiin sijoitettuna ollutta lasta kohden	2015	82	77	68	67	101	73	79
	2016	83	60	68	86	108	99	84
	2017	88	67	79	79	146	165	99
	2018	80	61	66	73	112	90	80
	2019	76	69	..	59	107	75	77
Hoitovuorokausia pitkäaikaiseen sijaisperhehoitoon sijoitettuna ollutta lasta kohden	2015	358	316	304	312	333	484	354
	2016	360	315	311	303	324	313	331
	2017	364	323	300	319	327	309	333
	2018	364	323	328	307	335	296	333
	2019	366	294	..	322	341	302	336

.. Tietoa ei ole saatavissa.

4C Kokovuotiset hoitopaikat vuosina 2015–2019

	Vuosi	HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Lasten (0 - 17-vuotiaat) sijoitusten kokovuotisten hoitopaikkojen määrä								
Pitkäaikaisen toimeksiantoon perustuvan perhehoidon kokovuotiset hoitopaikat	2015	769 -0,1	175 -0,4	210 3,8	166 3,1	237 2,6	318 2,2	1 875 1,3
	2016	766 -0,4	170 -2,7	218 3,6	175 5,9	244 2,7	314 -1,3	1 887 0,6
	2017	754 -1,5	172 0,9	224 3,1	184 4,8	252 3,3	312 -0,7	1 898 0,6
	2018	759 0,6	177 3,3	232 3,4	195 6,3	262 3,9	323 3,6	1 948 2,7
	2019	753 -0,8	160 -9,6	203 4,0	271 3,7	317 -1,8	1 705 -0,7
Luvanvaraisen perhehoidon hoitopaikat	2015	85 8,7	79 13,6	34 -11,8	36 11,8	21 0,2	3 -64,2	257 4,3
	2016	96 14,0	79 0,7	28 -17,6	34 -6,1	20 -2,1	4 35,5	261 1,8
	2017	111 14,9	63 -20,9	26 -6,2	34 0,0	19 -5,6	4 20,9	257 -1,6
	2018	108 -2,7	52 -17,7	30 13,6	28 -17,9	18 -6,6	5 23,9	240 -6,5
	2019	113 4,8	42 -18,4	23 -17,4	18 -1,4	7 29,1	203 -3,7
Kunnallisen laitoshoidon kokovuotiset hoitopaikat	2015	303 4,7	57 -6,1	60 -2,4	100 -4,9	48 -14,1	16 -27,1	584 -1,8
	2016	296 -2,3	56 -2,3	66 10,2	93 -7,0	46 -2,8	13 -19,0	571 -2,3
	2017	276 -6,8	60 7,9	65 -1,8	85 -9,4	48 3,3	13 -2,3	546 -4,3
	2018	269 -2,5	58 -3,4	73 12,2	90 5,8	42 -12,5	11 -11,5	542 -0,7
	2019	258 -4,2	61 4,6	77 6,2	91 1,2	48 13,6	13 13,9	546 0,8
Ostopalvelulaitosten kokovuotiset hoitopaikat	2015	240 -19,2	165 -8,1	195 0,4	144 -12,7	92 -4,9	63 34,1	899 -8,2
	2016	229 -4,7	156 -5,5	191 -2,0	134 -7,1	95 3,6	71 11,9	876 -2,6
	2017	258 13,0	177 13,7	170 -11,3	156 16,7	125 31,2	76 7,3	962 9,9
	2018	299 15,5	210 18,1	219 28,7	149 -4,5	117 -6,2	75 -1,0	1 068 11,0
	2019	319 6,9	237 13,1	152 2,0	141 20,8	76 1,0	925 9,0
Kokovuotiset hoitopaikat yhteensä	2015	1 397 -2,6	476 -1,9	500 0,5	446 -3,8	397 -1,6	400 3,1	3 615 -1,5
	2016	1 387 -0,7	461 -3,0	503 0,8	436 -2,2	405 2,0	402 0,3	3 595 -0,6
	2017	1 400 0,9	472 2,3	485 -3,5	458 5,0	443 9,4	405 0,8	3 663 1,9
	2018	1 435 2,5	496 5,2	553 14,0	461 0,8	438 -1,2	415 2,5	3 799 3,7
	2019	1 443 0,6	500 0,7	468 1,5	478 9,0	413 -0,4	3 303 1,7
Kokovuotisia hoitopaikkoja/ 1000 0–17-vuotiasta lasta	2015	13,5	7,7	10,9	15,5	10,9	8,9	11,3
	2016	13,2	7,3	10,8	15,1	11,0	8,9	11,0
	2017	13,0	7,4	10,4	15,8	11,8	9,0	11,1
	2018	13,2	7,7	11,7	15,9	11,6	9,3	11,5
	2019	13,2	7,7	..	16,1	12,6	9,4	11,5

..Tietoa ei ole saatavissa.

4D/1 Lastensuojelun kustannukset vuosina 2015–2019: Kokonaiskustannukset sekä avo- huollon ja jälkihuollon kustannukset

Vuosien 2015–2018 kustannukset on deflatoitu vuoden 2019 arvoon rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä sosiaalitoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2020.

	Vuosi	HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO ²	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Lastensuojelun kokonaiskustannukset															
Kustannukset yhteensä	2015	122 642 021	-2,5	46 216 648	-3,4	49 638 885	3,4	44 442 429	1,2	40 071 343	3,3	28 089 192	6,9	331 100 518	0,1
(sisältää sijaishuollon aikaisen sosiaalityön kustannukset)	2016	119 304 322	-2,7	48 701 386	5,4	51 164 703	3,1	45 017 463	1,3	39 724 652	-0,9	29 355 711	4,5	333 268 237	0,7
	2017	126 082 055	5,7	48 574 366	-0,3	52 784 734	3,2	47 276 984	5,0	43 459 263	9,4	30 052 378	2,4	348 229 779	4,5
	2018	130 362 081	3,4	53 461 458	10,1	56 393 747	6,8	48 334 291	2,2	47 969 440	10,4	31 874 351	6,1	368 395 368	5,8
	2019	144 125 615	10,6	57 519 523	7,6	63 501 008	12,6	48 445 732	0,2	51 301 499	6,9	35 591 770	11,7	400 485 147	8,7
Kustannukset yhteensä (sis. sosiaalityön kustannukset, deflatoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	126 227 568	-3,1	47 567 832	-4,0	51 090 122	2,8	45 741 742	0,6	41 242 864	2,7	28 910 404	6,2	340 780 533	-0,5
	2016	122 955 685	-2,6	50 191 914	5,5	52 730 622	3,2	46 395 243	1,4	40 940 443	-0,7	30 254 156	4,6	343 468 063	0,8
	2017	131 162 594	6,7	50 531 694	0,7	54 911 721	4,1	49 182 033	6,0	45 210 476	10,4	31 263 353	3,3	362 261 873	5,5
	2018	133 375 735	1,7	54 697 357	8,2	57 697 433	5,1	49 451 663	0,5	49 078 377	8,6	32 611 208	4,3	376 911 773	4,0
	2019	144 125 615	8,1	57 519 523	5,2	63 501 008	10,1	48 445 732	-2,0	51 301 499	4,5	35 591 770	9,1	400 485 147	6,3
Euroa/0–20-vuotias asukas	2015	995	-3,4	646	-4,2	932	2,6	1 235	0,5	882	3,1	527	6,7	865	-0,6
	2016	959	-3,6	671	3,9	948	1,8	1 245	0,8	867	-1,6	551	4,6	863	-0,2
	2017	998	4,1	662	-1,4	969	2,2	1 300	4,5	937	8,1	566	2,9	893	3,5
	2018	1 024	2,7	720	8,8	1 023	5,5	1 328	2,1	1 022	9,1	602	6,3	938	5,0
	2019	1 122	9,6	767	6,4	1 130	10,5	1 323	-0,3	1 087	6,3	674	11,8	1 011	7,8
Euroa/0–20-vuotias asukas (deflatoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	1 024	-4,0	665	-13,3	959	1,9	1 271	-0,1	907	2,4	542	6,1	890	-1,2
	2016	988	-3,5	692	4,0	977	1,9	1 283	0,9	894	-1,5	567	4,7	889	-0,1
	2017	1 038	5,0	689	-0,4	1 008	3,2	1 353	5,4	975	9,1	589	3,8	929	4,5
	2018	1 048	1,0	737	7,0	1 046	3,8	1 359	0,4	1 046	7,3	616	4,6	959	3,3
	2019	1 122	7,1	767	4,0	1 130	8,0	1 323	-2,6	1 087	3,9	674	9,3	1 011	5,3
Euroa/0–20-vuotias lastensuojelun asiakas ¹	2015	13 440	20,7	12 217	22,1	11 472	18,6	17 899	28,0	12 055	29,8	7 884	22,8	12 445	22,1
	2016	15 808	17,6	15 490	26,8	13 245	15,5	20 500	14,5	18 081	50,0	11 304	43,4	15 469	24,3
	2017	17 068	8,0	15 639	1,0	13 510	2,0	21 847	6,6	19 972	10,5	11 808	4,5	16 360	5,8
	2018	18 852	10,5	16 817	7,5	13 472	-0,3	22 821	4,5	21 725	8,8	11 404	-3,4	17 214	5,2
	2019	21 742	15,3	18 283	8,7	14 447	7,2	24 908	9,1	24 108	11,0	12 248	7,4	18 936	10,0
Euroa/0–20-vuotias lastensuojelun asiakas (deflatoituna vuoden 2019 arvoon) ¹	2015	13 833	20,0	12 574	21,4	11 807	17,8	18 422	27,2	12 408	29,0	8 114	22,1	12 809	21,4
	2016	16 292	17,8	15 964	27,0	13 650	15,6	21 127	14,7	18 635	50,2	11 650	43,6	15 943	24,5
	2017	17 756	9,0	16 269	1,9	14 055	3,0	22 727	7,6	20 777	11,5	12 284	5,4	17 020	6,8
	2018	19 288	8,6	17 206	5,8	13 783	-1,9	23 348	2,7	22 228	7,0	11 668	-5,0	17 612	3,5
	2019	21 742	12,7	18 283	6,3	14 447	4,8	24 908	6,7	24 108	8,5	12 248	5,0	18 936	7,5
Avohuollon kokonaiskustannukset²															
Kustannukset yhteensä (sis. jälkihuollon kustannukset)	2015	23 429 112	-6,9	10 351 664	3,6	9 355 399	1,2	7 420 497	15,9	10 696 939	-7,5	6 307 993	13,2	67 561 604	-0,6
	2016	23 345 802	-0,4	11 896 478	14,9	10 360 017	10,7	7 327 210	-1,3	10 358 000	-3,2	7 516 847	19,2	70 804 354	4,8
	2017	24 210 735	3,7	10 789 366	-9,3	10 777 646	4,0	8 239 492	12,5	11 094 000	7,1	8 551 882	13,8	73 663 122	4,0
	2018	23 768 441	-1,8	11 740 834	8,8	11 493 211	6,6	8 702 270	5,6	11 737 000	5,8	9 143 622	6,9	76 585 378	4,0
	2019	24 083 244	1,3	11 067 236	-5,7	13 746 442	19,6	8 424 167	-3,2	13 582 499	15,7	10 995 137	20,2	81 898 725	6,9
Kustannukset yhteensä (sis. jälkihuollon kustannukset, deflatoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	24 114 083	-7,5	10 654 304	3,0	9 628 912	0,6	7 637 442	15,2	11 009 673	-8,1	6 492 413	12,5	69 536 827	-1,2
	2016	24 060 311	-0,2	12 260 575	15,1	10 677 090	10,9	7 551 463	-1,1	10 675 011	-3,0	7 746 903	19,3	72 971 353	4,9
	2017	25 186 319	4,7	11 224 129	-8,5	11 211 937	5,0	8 571 507	13,5	11 541 038	8,1	8 896 484	14,8	76 631 414	5,0
	2018	24 317 910	-3,4	12 012 254	7,0	11 758 906	4,9	8 903 445	3,9	12 008 331	4,0	9 355 000	5,2	78 355 846	2,3
	2019	24 083 244	-1,0	11 067 236	-7,9	13 746 442	16,9	8 424 167	-5,4	13 582 499	13,1	10 995 137	17,5	81 898 725	4,5
Euroa/avohuollon 0–17-vuotias ja jälkihuollon 18–20-vuotias asiakas ¹	2015	3 036	18,1	3 042	38,8	2 198	16,6	3 703	51,4	3 320	9,0	2 451	74,5	2 915	27,1
	2016	3 723	22,6	4 367	43,6	2 722	23,9	4 168	12,6	5 466	64,6	3 470	41,6	3 803	30,5
	2017	3 998	7,4	3 873	-11,3	2 817	3,5	4 468	7,2	5 657	3,5	3 826	10,3	3 938	3,5
	2018	4 259	6,5	4 130	6,6	2 807	-0,4	4 875	9,1	6 129	8,3	3 789	-1,0	4 110	4,4
	2019	4 489	5,4	3 948	-4,4	3 336	18,9	5 223	7,1	7 451	21,6	4 409	16,3	4 495	9,4
Euroa/avohuollon 0–17-vuotias ja jälkihuollon 18–20-vuotias asiakas (deflatoituna vuoden 2019 arvoon) ¹	2015	3 125	17,4	3 131	38,0	2 262	15,9	3 811	50,5	3 417	8,3	2 522	73,4	3 000	26,4
	2016	3 837	22,8	4 501	43,8	2 805	24,0	4 295	12,7	5 633	64,9	3 577	41,8	3 919	30,6
	2017	4 160	8,4	4 029	-10,5	2 930	4,5	4 648	8,2	5 885	4,5	3 981	11,3	4 096	4,5
	2018	4 357	4,8	4 225	4,9	2 872	-2,0	4 988	7,3	6 271	6,5	3 877	-3,6	4 205	2,7
	2019	4 489	3,0	3 948	-6,6	3 336	16,2	5 223	4,7	7 451	18,8	4 409	13,7	4 495	6,9
Jälkihuollon kokonaiskustannukset															
Kustannukset yhteensä	2015	3 249 772	10,5	1 500 452	-25,5	1 201 619	3,8	967 718	18,9	2 544 429	-16,9	672 612	-15,2	10 136 602	-6,0
	2016	3 590 285	10,5	1 732 598	15,5	1 178 214	-1,9	968 595	0,1	3 037 000	19,4	612 577	-8,9	11 119 269	9,7
	2017	2 811 483	-21,7	1 576 124	-9,0	954 472	-19,0	983 088	1,5	2 730 000	-10,1	707 188	15,4	9 762 355	-12,2
	2018	2 708 490	-3,7	1 513 165	-4,0	1 025 585	7,5	963 006	-2,0	1 996 000	-26,9	825 843	16,8	9 032 089	-7,5
	2019	3 213 426	18,6	1 367 540	-9,6	1 596 394	55,7	1 005 478	4,4	1 330 000	-33,4	1 475 344	78,6	9 988 182	10,6
Kustannukset yhteensä (deflatoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	3 344 782	9,9	1 544 319	-26,0	1 236 749	3,1	996 011	18,2	2 618 818	-17,4	692 276	-15,7	10 432 955	-6,6
	2016	3 700 167	10,6	1 785 625	15,6	1 214 274	-1,8	998 239	0,2	3 129 949	19,5	631 326	-8,8	11 459 579	9,8
	2017	2 924 773	-21,0	1 639 635	-8,2	992 933	-18,2	1 022 702	2,5	2 840 007	-9,3	735 684	16,5	10 155 734	-11,4
	2018	2 771 104	-5,3	1 548 146	-5,6	1 049 294	5,7	985 269	-3,7	2 042 143	-28,1	844 934	14,9	9 240 889	-9,0
	2019	3 213 426	16,0	1 367 540	-11,7	1 596 394	52,1	1 005 478	2,1	1 330 000	-34,9	1 475 344	74,6	9 988 182	8,1
Euroa/18–20-vuotias jälkihuollon asiakas (deflatoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	3 147	9,5	4 219	-25,2	7 108	39,9	4 016	14,4	10 150	-25,7	2 997	-14,6	4 459	-5,3
	2016	3 442	9,4	4 590	8,8	5 982	-15,8	4 212	4,9	12 274	20,9	2 664	-11,1	4 783	7,3
	2017	2 845	-17,3	4 456	-2,9	3 389	-43,3	4 191	-0,5	11 008	-10,3	2 885	8,3	4 152	-13,2
	2018	3 009	5,8	4 324	-2,9	3 858	13,8	3 834	-8,5	7 977	-27,5	3 477	20,5	4 006	-3,5
	2019	3 732	24,0	3 809	-										

4D/2 Lastensuojelun kustannukset vuosina 2015–2019: Sijoitusten kustannukset

	Vuosi	HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA ¹	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Sijoitusten kokonaiskustannukset															
Sijoitusten kustannukset yhteensä (sis. sijoitusten aikaisen sosiaalityön kustannukset)	2015	99 212 909	-1,4	35 864 984	-5,2	40 283 486	3,9	37 021 931	-1,4	29 374 404	7,9	21 781 199	5,2	263 538 914	0,3
	2016	95 958 520	-3,3	36 804 908	2,6	40 804 686	1,3	37 690 253	1,8	29 366 652	0,0	21 838 864	0,3	262 463 883	-0,4
	2017	101 871 320	6,2	37 785 000	2,7	42 007 088	2,9	39 037 491	3,6	32 365 263	10,2	21 500 496	-1,5	274 566 658	4,6
	2018	106 593 640	4,6	41 720 623	10,4	44 900 536	6,9	39 632 021	1,5	36 232 440	11,9	22 730 729	5,7	291 809 990	6,3
	2019	120 042 371	12,6	46 452 287	11,3	49 754 566	10,8	40 021 565	1,0	37 719 000	4,1	24 596 633	8,2	318 586 422	9,2
Sijoitusten kustannukset yhteensä (sis. sosiaalityön kustannukset, deflaoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	102 113 486	-2,0	36 913 528	-5,8	41 461 210	3,3	38 104 300	-1,9	30 233 191	7,3	22 417 992	4,5	271 243 706	-0,3
	2016	98 985 374	-3,2	37 931 339	2,8	42 053 532	1,4	38 843 780	1,9	30 265 432	0,1	22 507 252	0,4	270 496 710	-0,3
	2017	105 976 276	7,2	39 307 565	3,6	43 699 784	3,9	40 610 526	4,5	33 669 437	11,2	22 366 869	-0,6	285 630 459	5,6
	2018	109 057 826	2,9	42 685 103	8,6	45 938 527	5,1	40 548 217	-0,2	37 070 046	10,1	23 256 208	4,0	298 555 928	4,5
	2019	120 042 371	10,1	46 452 287	8,8	49 754 566	8,3	40 021 565	-1,3	37 719 000	1,8	24 596 633	5,8	318 586 422	6,7
Euroa / vuoden aikana sijoitettuna ollut lapsi	2015	54 693	-0,4	53 530	-5,8	53 568	6,8	58 579	-3,4	51 534	13,4	35 131	7,0	52 103	1,6
	2016	53 045	-3,0	51 404	-4,0	54 479	-1,7	60 016	2,5	50 720	-1,6	35 978	2,4	51 585	-1,0
	2017	55 395	4,4	48 567	-5,5	51 925	-4,7	59 690	-0,5	55 802	10,0	33 647	-2,5	51 815	0,4
	2018	58 600	5,8	53 903	11,0	52 886	1,9	59 508	-0,3	57 330	2,7	37 325	10,9	54 554	5,3
	2019	62 490	6,6	61 854	14,8	52 650	-0,4	57 835	-2,8	58 479	2,0	37 268	-0,2	56 749	4,0
Euroa / vuoden aikana sijoitettuna ollut lapsi (deflaoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	56 292	-1,0	55 095	-6,3	55 135	6,2	60 292	-4,0	53 041	12,7	36 158	6,4	53 627	0,9
	2016	54 669	-2,9	52 977	-3,8	56 146	1,8	61 853	2,6	52 272	-1,4	37 079	2,5	53 164	-0,9
	2017	57 627	5,4	50 524	-4,6	54 017	-3,8	62 096	0,4	58 051	11,1	35 003	-5,6	53 903	1,4
	2018	59 555	4,0	55 149	9,2	54 109	0,2	60 883	-2,0	58 655	1,0	38 188	9,1	55 815	3,5
	2019	62 490	4,2	61 854	12,2	52 650	-2,7	57 835	-5,0	58 479	-0,3	37 268	-2,4	56 749	1,7
Euroa / 0-17-vuotias asukas	2015	958	-3,2	580	-6,5	879	2,7	1 292	-2,4	806	7,5	485	5,0	820	-0,9
	2016	912	-4,9	585	1,0	877	-0,3	1 308	1,3	794	-1,4	484	-0,2	806	-1,7
	2017	949	4,1	593	1,4	897	2,3	1 345	2,8	864	8,8	480	-0,8	834	3,5
	2018	982	3,5	647	9,0	948	5,7	1 364	1,4	956	10,7	511	6,5	880	5,4
	2019	1 094	11,4	715	10,5	1 033	9,0	1 372	0,5	993	3,9	557	9,0	953	8,4
Euroa / 0-17-vuotias asukas (deflaoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	986	-3,8	597	-7,1	905	2,1	1 329	-3,0	829	6,9	500	4,3	844	-1,5
	2016	940	-4,7	603	1,1	904	-0,1	1 348	1,4	819	-1,3	499	-0,1	831	-1,6
	2017	987	5,1	617	2,3	933	3,2	1 399	3,8	899	9,8	500	0,1	868	4,4
	2018	1 005	1,8	662	7,2	970	3,9	1 396	-0,2	979	8,9	523	4,7	900	3,7
	2019	1 094	8,8	715	8,0	1 033	6,6	1 372	-1,7	993	1,5	557	6,5	953	5,9
Laitoshoido¹															
Laitoshoidon kustannukset yhteensä (ilman sosiaalityön kustannuksia)	2015	63 743 648	-9,1	24 367 036	-12,4	28 833 977	2,8	26 636 713	-7,8	16 082 690	-1,6	8 053 657	11,6	167 717 721	-6,0
	2016	59 442 130	-6,7	23 938 752	-1,8	28 267 491	-2,0	25 596 506	-3,9	15 894 652	-1,2	7 851 779	-2,5	160 991 310	-4,0
	2017	61 773 584	3,9	25 519 708	6,6	28 944 032	2,4	26 233 516	2,5	17 789 698	11,9	8 476 540	8,0	168 737 078	4,8
	2018	65 035 803	5,3	30 112 209	18,0	31 487 856	8,8	26 451 481	0,8	22 034 000	23,9	8 820 841	4,1	183 942 191	9,0
	2019	74 666 356	14,8	34 666 659	15,1	35 405 705	12,4	27 426 482	3,7	25 910 000	17,6	9 812 622	11,2	207 887 824	13,0
Laitoshoidon kustannukset yhteensä (ilman sosiaalityön kustannuksia, deflaoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	65 607 250	-9,6	25 079 428	-12,9	29 676 964	2,2	27 415 461	-8,4	16 552 882	-2,2	8 289 113	10,9	172 621 096	-6,6
	2016	61 261 383	-6,6	24 671 408	-1,6	29 132 630	-1,8	26 379 899	-3,8	16 381 115	-1,0	8 092 086	-2,4	165 918 522	-3,9
	2017	64 262 781	4,9	26 548 037	7,6	30 110 346	3,4	27 290 609	3,5	18 506 543	13,0	8 818 106	9,0	175 536 423	5,8
	2018	66 539 273	3,5	30 808 330	16,0	32 215 779	7,0	27 062 975	-0,8	22 543 373	21,8	9 024 758	2,3	188 194 487	7,2
	2019	74 666 356	12,2	34 666 659	12,5	35 405 705	9,9	27 426 482	1,3	25 910 000	14,9	9 812 622	8,7	207 887 824	10,5
Kunnallisen laitoshoidon kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia)	2015	37 740 829	-7,0	5 689 076	-14,6	8 787 887	9,9	11 878 050	-1,9	5 561 690	-2,5	2 415 709	-8,1	72 073 241	-4,8
	2016	34 944 508	-7,4	5 955 745	4,7	8 827 715	0,5	10 729 068	-9,7	5 568 652	0,1	1 527 147	-36,8	67 552 835	-6,3
	2017	32 773 451	-6,2	5 648 808	-5,2	8 799 673	-0,3	9 637 295	-10,2	5 636 698	1,2	1 559 735	2,1	64 055 659	-5,2
	2018	31 413 404	-4,1	5 935 879	5,1	8 449 688	-4,0	9 678 614	0,4	6 170 000	9,5	1 655 331	6,1	63 302 916	-1,2
	2019	32 602 561	3,8	6 066 089	2,2	8 645 112	2,3	9 589 490	-0,9	7 520 000	21,9	1 602 023	-3,2	66 025 275	4,3
Kunnallisen laitoshoidon kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia, deflaoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	38 844 215	-7,6	5 855 401	-15,2	9 044 809	9,3	12 225 315	-2,5	5 724 291	-3,1	2 486 334	-8,6	74 180 366	-5,4
	2016	36 014 001	-7,3	6 138 023	4,8	9 097 891	0,6	11 057 436	-9,6	5 739 083	0,3	1 573 886	-36,7	69 620 320	-6,1
	2017	34 094 074	-5,3	5 876 430	-4,3	9 154 260	0,6	10 025 634	-9,3	5 863 832	2,2	1 622 585	3,1	66 636 814	-4,3
	2018	32 139 606	-5,7	6 073 102	3,3	8 645 024	-5,6	9 902 360	-1,2	6 312 635	7,7	1 693 598	4,4	64 766 326	-2,8
	2019	32 602 561	1,4	6 066 089	-0,1	8 645 112	0,0	9 589 490	-3,2	7 520 000	19,1	1 602 023	-5,4	66 025 275	1,9
Ostopalvelulaitosten kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia)	2015	26 002 819	-11,9	18 677 960	-11,7	20 046 090	0,0	14 758 663	-12,1	10 521 000	-1,1	5 637 948	22,9	95 644 880	-6,9
	2016	24 497 622	-5,8	17 983 007	-3,7	19 439 776	-3,0	14 867 438	0,7	10 326 000	-1,9	6 324 632	12,2	93 438 475	-2,2
	2017	29 000 133	18,4	19 870 900	10,5	20 144 359	3,6	16 596 222	11,6	12 153 000	17,7	6 916 805	9,4	104 681 419	12,0
	2018	33 622 399	15,9	24 176 330	21,7	23 038 168	14,4	16 772 867	1,1	15 864 000	30,5	7 165 510	3,6	120 639 274	15,2
	2019	42 063 795	25,1	28 600 570	18,3	26 760 593	16,2	17 836 992	6,3	18 390 000	15,9	8 210 599	14,6	141 862 549	17,6
Ostopalvelulaitosten kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia, deflaoituna vuoden 2019 arvoon)	2015	26 763 034	-12,4	19 224 027	-12,2	20 632 155	-0,6	15 190 145	-12,6	10 828 591	-1,7	5 802 778	22,1	98 440 730	-7,4
	2016	25 247 383	-5,7	18 533 385	-3,6	20 034 739	-2,9	15 322 463	0,9	10 642 032	-1,7	6 118 200	12,3	96 298 202	-2,2
	2017	30 168 708	19,5	20 671 608	11,5	20 956 086	4,6	17 264 975	12,7	12 642 711	18,8	7 195 521	10,4	108 899 609	13,1
	2018	34 399 667	14,0	24 735 228	19,7	23 570 754	12,5	17 160 615	-0,6	16 230 737	28,4	7 331 159	1,9	123 428 161	13,3
	2019	42 063 795	22,3	28 600 570	15,6	26 760 593	13,5	17 836 992	3,9	18 390 000	13,3	8 210 599	12,0	141 862 549	14,9
Luvanvarainen perhehoito															
Luvanvaraisen perhehoidon kustannukset (ilman sosiaalityön kustannuksia)	2015	5 425 132	2,9	5 117 794	10,9	2 058 469	-42,2	2 829 838	11,9	1 354 000	-11,7	144 258	-44,8	16 929 491	-4,7
	2016	6 537 493	20,5	5 605 683	9,5	1 768 000	-14,1	2 895 269	2,3	1 218 000	-10,0	176 305	22,2	18 200 750	7,5
	2017	7 558 272	15,6	4 283 711	-23,6	1 910 797	8,1	2 685 305	-7,3	1 611 500	32,3	194 411	10,3	18 243	

4E Lastensuojeluilmoitukset ja ilmoituksen kohteena olleet lapset sekä lapset, joiden palvelutarpeen arvioissa selvitetty lastensuojelun tarve, vuosina 2015–2019

	Vuosi	HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Lastensuojeluilmoitukset															
Vuoden aikana tehdyt lastensuojeluilmoitukset (0–17-vuotiaat)	2015	15 621	17,4	6 702	33,7	8 097	8,9	6 048	-0,2	3 176	4,9	3 622	-13,6	43 266	10,8
	2016	15 670	0,3	7 078	5,6	8 207	1,4	5 784	-4,4	2 738	-13,8	4 632	27,9	44 109	1,9
	2017	16 311	4,1	7 879	11,3	9 534	16,2	5 966	3,1	3 108	13,5	6 418	38,6	49 216	11,6
	2018	16 610	1,8	8 141	3,3	9 144	-4,1	6 497	8,9	3 290	5,9	7 222	12,5	50 904	3,4
	2019	17 183	3,4	8 739	7,3	10 772	17,8	6 956	7,1	4 441	35,0	7 740	7,2	55 831	9,7
Ilmoitusten kohteena olleet lapset															
Vuoden aikana lastensuojeluilmoituksen kohteena olleet lapset (0–17-vuotiaat)	2015	8 401	10,6	3 717	19,7	4 394	9,7	2 658	-2,1	2 039	2,3	2 311	-15,3	23 520	6,2
	2016	8 865	5,5	3 925	5,6	4 392	0,0	2 635	-0,9	2 073	1,7	2 733	18,3	24 623	4,7
	2017	8 849	-0,2	4 299	9,5	4 724	7,6	2 882	9,4	2 362	13,9	3 571	30,7	26 687	8,4
	2018	9 009	1,8	4 362	1,5	4 750	0,6	3 160	9,6	2 536	7,4	3 737	4,6	27 554	3,2
	2019	9 313	3,4	4 532	3,9	5 508	16,0	3 196	1,1	2 801	10,4	3 913	4,7	29 263	6,2
Lastensuojeluilmoituksen kohteena olleiden lasten osuus (%) samankäisestä väestöstä	2015	8,1		6,0		9,6		9,3		5,6		5,1		7,3	
	2016	8,4		6,2		9,4		9,1		5,6		6,1		7,6	
	2017	8,2		6,8		10,1		9,9		6,3		8,0		8,1	
	2018	8,3		6,8		10,0		10,9		6,7		8,4		8,3	
	2019	8,5		7,0		11,4		11,0		7,4		8,9		8,8	
Palvelutarpeen arviot, joissa selvitetty lastensuojelun tarve (ent. lastensuojelutarpeen selvitykset)															
Lapset, joiden palvelutarpeen arvioissa selvitetty lastensuojelun tarve (0–17-vuotiaat)	2015	5 228	25,9	2 423	18,9	2 113	14,5	1 278	14,8	1 886	33,4	1 476	0,3	14 404	19,7
	2016	5 090	-2,6	2 424	0,0	1 595	-24,5	1 294	1,3	1 148	-39,1	1 845	25,0	13 396	-7,0
	2017	5 221	2,6	2 161	-10,8	1 499	-6,0	1 359	5,0	806	-29,8	1 931	4,7	12 977	-3,1
	2018	6 271	20,1	1 336	-38,2	1 514	1,0	1 450	6,7	1 065	32,1	1 791	-7,3	13 427	3,5
	2019	6 417	2,3	1 345	0,7	1 518	0,3	1 477	1,9	1 287	20,8	1 958	9,3	14 002	4,3

4F Väestörakennetietoja vuosina 2015–2019. Aluejako 1.1.2019 kaikkien vuosien osalta.

31.12.	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KOKO MAA		
Koko väestö	Lkm	Muutos (%)	Osuus (%) väestöstä	Lkm	Muutos (%)	Osuus (%) väestöstä	Lkm	Muutos (%)	Osuus (%) väestöstä	Lkm	Muutos (%)	Osuus (%) väestöstä	Lkm	Muutos (%)	Osuus (%) väestöstä	Lkm	Muutos (%)	Osuus (%) väestöstä	Lkm	Muutos (%)	Osuus (%) väestöstä
2015	628 208	1,2		269 802	1,6		214 605	1,8		185 908	1,1		225 118	0,9		198 525	4,0		5 503 297	0,3	
2016	635 181	1,1		274 583	1,8		219 341	2,2		187 604	0,9		228 274	1,4		200 526	1,0		5 513 130	0,2	
2017	643 272	1,3		279 044	1,6		223 027	1,7		189 669	1,1		231 853	1,6		201 810	0,6		5 517 919	0,1	
2018	648 042	0,7		283 632	1,6		228 166	2,3		191 331	0,9		235 239	1,5		203 567	0,9		5 517 919	0,0	
2019	653 835	0,9		289 731	2,2		233 775	2,5		192 962	0,9		238 140	1,2		205 489	0,9		5 525 292	0,1	
0-17-vuotiaat																					
2015	103 530	1,9	16,5	61 857	1,4	22,9	45 804	1,2	21,3	28 663	1,0	15,4	36 465	0,4	16,2	44 876	2,1	22,6	1 073 060	-0,2	19,5
2016	105 240	1,7	16,6	62 875	1,6	22,9	46 523	1,6	21,2	28 820	0,5	15,4	36 967	1,4	16,2	45 084	0,5	22,5	1 071 905	-0,1	19,4
2017	107 349	2,0	16,7	63 669	1,3	22,8	46 834	0,7	21,0	29 025	0,7	15,3	37 462	1,3	16,2	44 765	-0,7	22,2	1 066 261	-0,5	19,3
2018	108 526	1,1	16,7	64 503	1,3	22,7	47 377	1,2	20,8	29 048	0,1	15,2	37 884	1,1	16,1	44 442	-0,7	21,8	1 058 091	-0,8	19,2
2019	109 750	1,1	16,8	65 005	0,8	22,4	48 145	1,6	20,6	29 179	0,5	15,1	37 973	0,2	15,9	44 133	-0,7	21,5	1 049 057	-0,9	19,0
0-20-vuotiaat																					
2015	123 291	1,0	19,6	71 527	0,9	26,5	53 289	0,8	24,8	35 989	0,6	19,4	45 458	0,3	20,2	53 335	1,6	26,9	1 262 391	-0,6	22,9
2016	124 415	0,9	19,6	72 557	1,4	26,4	53 969	1,3	24,6	36 169	0,5	19,3	45 813	0,8	20,1	53 314	0,0	26,6	1 255 917	-0,5	22,8
2017	126 342	1,5	19,6	73 375	1,1	26,3	54 460	0,9	24,4	36 360	0,5	19,2	46 374	1,2	20,0	53 060	-0,5	26,3	1 248 142	-0,6	22,6
2018	127 245	0,7	19,6	74 203	1,1	26,2	55 134	1,2	24,2	36 398	0,1	19,0	46 924	1,2	19,9	52 926	-0,3	26,0	1 178 401	-5,6	21,4
2019	128 403	0,9	19,6	75 019	1,1	25,9	56 172	1,9	24,0	36 609	0,6	19,0	47 200	0,6	19,8	52 838	-0,2	25,7	1 228 503	4,3	22,2
Väestöllinen huoltosuhde eli lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti (alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään)																					
2015			44,0			50,2			49,0			49,2			47,2			50,6			58,2
2016			44,5			50,7			49,0			49,5			47,8			51,2			59,1
2017			45,2			51,1			49,2			50,0			48,2			51,8			60,1
2018			45,7			51,9			51,4			51,1			49,7			53,3			61,5
2019			45,9			51,4			48,9			50,3			48,6			52,0			61,4
Alle 15-vuotiaat																					
2015	87 908	2,2	14,0	52 714	1,4	19,5	38 815	1,5	18,1	23 961	1,4	12,9	30 827	0,9	13,7	38 116	0,4	19,2	896 023	-0,1	16,3
2016	89 672	2,0	14,1	53 459	1,4	19,5	39 332	1,3	17,9	24 151	0,8	12,9	31 229	1,3	13,7	38 152	0,1	19,0	894 178	-0,2	16,2
2017	91 743	2,3	14,3	54 065	1,1	19,4	39 595	0,7	17,8	24 410	1,1	12,9	31 821	1,9	13,7	38 024	-0,3	18,8	890 424	-0,4	16,1
2018	92 718	1,1	14,3	54 646	1,1	19,3	39 968	0,9	17,5	24 530	0,5	12,8	32 184	1,1	13,7	37 386	-1,7	18,4	882 234	-0,9	16,0
2019	93 557	0,9	14,3	54 854	0,4	18,9	40 529	1,4	17,3	24 477	-0,2	12,7	32 156	-0,1	13,5	36 743	-1,7	17,9	871 036	-1,3	15,8
15-64-vuotiaat																					
2015	436 236	0,8	69,4	179 608	1,1	66,6	144 029	1,4	67,1	124 586	0,7	67,0	152 931	0,5	67,9	131 806	0,7	66,4	3 468 182	-0,4	63,0
2016	439 517	0,8	69,2	182 243	1,5	66,4	147 185	2,2	67,1	125 452	0,7	66,9	154 457	1,0	67,7	132 637	0,6	66,1	3 459 144	-0,3	62,7
2017	443 161	0,8	68,9	184 647	1,3	66,2	149 509	1,6	67,0	126 417	0,8	66,7	156 408	1,3	67,5	133 228	0,4	66,0	3 443 388	-0,5	62,4
2018	445 021	0,4	68,7	187 355	1,5	66,1	153 254	2,5	67,2	127 396	0,8	66,6	158 548	1,4	67,4	134 101	0,7	65,9	3 430 848	-0,4	62,2
2019	447 660	0,6	68,5	191 951	2,5	66,3	157 253	2,6	67,3	128 444	0,8	66,6	160 540	1,3	67,4	135 460	1,0	65,9	3 422 982	-0,2	62,0
65 vuotta täyttäneet																					
2015	104 064	2,3	16,6	37 480	4,1	13,9	31 761	4,0	14,8	37 361	2,4	20,1	41 360	2,8	18,4	28 603	4,2	14,4	1 123 103	2,9	20,4
2016	105 992	1,9	16,7	38 881	3,7	14,2	32 824	3,3	15,0	38 001	1,7	20,3	42 588	3,0	18,7	29 737	4,0	14,8	1 149 975	2,4	20,9
2017	108 368	2,2	16,8	40 332	3,7	14,5	33 920	3,3	15,2	38 842	2,2	20,5	43 624	2,4	18,8	30 976	4,2	15,3	1 179 318	2,6	21,4
2018	110 303	1,8	17,0	41 631	3,2	14,7	34 944	3,0	15,3	39 405	1,4	20,6	44 507	2,0	18,9	32 080	3,6	15,8	1 204 837	2,2	21,8
2019	112 618	2,1	17,2	42 926	3,1	14,8	35 993	3,0	15,4	40 041	1,6	20,8	45 444	2,1	19,1	33 286	3,8	16,2	1 231 274	2,2	22,3

¹ Henkilöt, joiden molemmat/ainoa tiedossa oleva vanhempi syntynyt ulkomailla ja ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden vanhemmista ei ole tietoa väestötietojärjestelmässä.

² Tietoa ulkomaalaistaustaisten lukumääristä kuutoskaupungeissa ei ole saatavissa Tilastokeskuksen StatFin-tietokannasta vuosilta 2018-2019.

Lähde: Tilastokeskuksen StatFin-tietokanta, Väestörakennetilastot

Liite 5 Lastensuojelun Kuusikko-työryhmä

Työryhmän puheenjohtaja

Hanna Pösö

Lastensuojelun palvelupäällikkö
Vantaan sosiaali- ja terveystoimi
Perhepalvelut
hanna.poso@vantaa.fi

Helsinki

Saila Nummikoski

Lastensuojelun johtaja
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Perhe- ja sosiaalipalvelut
saila.nummikoski@hel.fi

Marjut Meronen

Taloussuunnittelija
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talous- ja strategiapalvelut
marjut.meronen@hel.fi

Sisko Mäkinen

Suunnittelija
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Tilastopalvelut
sisko.makinen@hel.fi

Espoo

Kati Villgren

Lapsiperheiden sosiaalipalvelujen
päällikkö
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut
kati.villgren@espoo.fi

Sammy Huotari

Tilastoasiantuntija
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Talousohjaus
sammy.huotari@espoo.fi

Satu Santonen

Järjestelmäkoordinaattori
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut
satu.santonen@espoo.fi

Leena Wilén

Asiantuntija
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut
leena.wilen@espoo.fi

Vantaa

Leena Kaijala

Suunnittelija
Vantaan sosiaali- ja terveystoimi
Perhepalvelut
leena.kaijala@vantaa.fi

Anna Klingenberg-Peltola

Sijaishuollon esimies
Vantaan sosiaali- ja terveystoimi
Perhepalvelut
anna.peltola@vantaa.fi

Turku

Sirpa Kuronen

Palvelualuejohtaja
Turun hyvinvointitoimiala
Perhe- ja sosiaalipalvelut
sirpa.kuronen@turku.fi

Mirjam Jarhio

Suunnittelija
Turun hyvinvointitoimiala
Hallinto/tietopalvelu ja kehittäminen
mirjam.jarhio@turku.fi

Jaana Kössi-Ahti

Järjestelmäkoordinaattori
Turun hyvinvointitoimiala
Hallinto/tietopalvelu ja kehittäminen
jaana.kossi-ahti@turku.fi

Jyrki Sundman

Controller
Turun hyvinvointitoimiala
Hallinto/taloushallinto
jyrki.sundman@turku.fi

Eira Virolainen

Sijaishuollon toimistopäällikkö
Turun hyvinvointitoimiala
Perhe- ja sosiaalipalvelut/
sijaishuollon yhteiset toiminnot
eira.virolainen@turku.fi

Tampere**Minna Kuusela**

Lastensuojelun palvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Avo- ja asumispalvelut
minna.kuusela@tampere.fi

Markku Itkonen

Vastaava ohjaaja
Tampereen hyvinvointipalvelut
Avo- ja asumispalvelut
markku.itkonen@tampere.fi

Oulu**Marja Salo**

Palvelupäällikkö
Oulun hyvinvointipalvelut
marja.salo@ouka.fi

Marja Kylmäluoma

vs. Lastensuojelun erityisasiantuntija
Oulun hyvinvointipalvelut
marja.kylmaluoma@ouka.fi

Tuovi Mattanen

Sovelluskoordinaattori
Oulun hyvinvointipalvelut
tuovi.mattanen@ouka.fi

Veli-Pekka Nikula

Tietojärjestelmäasiantuntija
Oulun hyvinvointipalvelut
veli-pekka.nikula@ouka.fi

Teija Sulisalo

Lastensuojelun erityisasiantuntija
Oulun hyvinvointipalvelut
teija.sulisalo@ouka.fi

Työryhmän sihteeri**Marianne Forsell**

Projektitutkija
Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia
Kaupunkitutkimus ja -tilastot
marianne.forsell@hel.fi

Kuuden suurimman kaupungin päihde- ja mielenterveys- palvelut ja kustannukset vuonna 2019

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) aikuissosiaalityötä ja toimeentulotukea, lastensuojelua, päihde- ja mielenterveyspalveluja, työllistämispalveluja, vammaisten palveluja, vanhusten palveluja sekä varhaiskasvatusta. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuusikko-yhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi lasten päivähoidon, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitetut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt.

Kuusikko-yhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määrittelymiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeam- malla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin

Päihde- ja mielenterveys- palvelut ja kustannukset

vuonna 2019

Kuusikko-työryhmä
Päihde- ja mielenterveyspalvelut
30.6.2020

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja

Teksti: Päihde- ja mielenterveyspalvelujen Kuusikko-työryhmä

ISSN 2342-1983 (painettu)

ISSN 2342-1991 (verkkójulkaisu)

Edita Prima Oy 2020, Helsinki

Tekijä(t)		
Päihde- ja mielenterveyspalvelujen Kuusikko-työryhmä, koonnut Varpu Mäkelä		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin päihde- ja mielenterveyspalvelut ja kustannukset vuonna 2019		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun hyvinvointitoimiala, Tampereen sosiaali- ja terveystoimiala, Oulun hyvinvointipalvelut.	6/2020	61 s. + 32 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	5/2020	
ISSN-numero	Kieli	
ISSN 2342-1983 (painettu) ISSN 2342-1991 (verkkojulkaisu)	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Tässä raportissa tarkastellaan täysi-ikäisen väestön päihdehuollon palvelujen ja mielenterveyspalvelujen käyttöä ja kustannuksia kuutoskaupungeissa. Vuonna 2019 tarkasteltavat päihde- ja mielenterveyspalvelut on jaoteltu raportissa integroituihin palveluihin, avopalveluihin, kotiin vietäviin palveluihin, työ- ja päivätoimintaan, asumispalveluihin sekä laitoshoittoon. Vuoden 2019 toiminta- ja kustannustietojen lisäksi kuvataan palvelujen toteuttamista kunnissa ja esitetään tietoja myös vuosilta 2016-2018.</p> <p>Kuutoskaupunkien päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset olivat 483,0 miljoonaa euroa vuonna 2019. Ostopalvelujen osuus kustannuksista vaihteli Helsingin 39,9 prosentista Turun 91,6 prosenttiin. Integroitujen palvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 31,0 miljoonaa euroa, päihdepalvelujen kustannukset 116,4 miljoonaa euroa ja mielenterveyspalvelujen kustannukset 335,6 miljoonaa euroa. Päihdehuollon kustannukset 18 vuotta täyttäneitä asukasta kohden olivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 79 euroa ja mielenterveyspalvelujen kustannukset keskimäärin 227 euroa. Deflatoidut päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset nousivat 0,3 prosenttia vuodesta 2018. Päihdehuollon kustannukset nousivat 4,2 prosenttia edellisvuodesta. Mielenterveyspalvelujen kustannukset sen sijaan laskivat 1,8 prosenttia ja integroitujen palvelujen kustannukset kasvoivat 10,1 prosenttia vuoden 2018 deflatoiduista kustannuksista.</p> <p>Avopalvelujen kustannukset olivat 147,3 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 30,5 prosenttia päihde- ja mielenterveyspalvelujen järjestämisen kokonaiskustannuksista. Kotiin vietävien palvelujen osuus kokonaiskustannuksista oli 11,8 prosenttia. Työ- ja päivätoiminnan osuus oli 0,4 prosenttia kustannuksista. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kokonaiskustannukset olivat 86,9 miljoonaa euroa, mikä oli 18,0 prosenttia kokonaiskustannuksista. Laitoshoidon järjestämisen kulut olivat 32,4 prosenttia kokonaiskustannuksista. Asiakasmäärät painottuvat integroituihin palveluihin ja avopalveluihin. Kuutoskaupunkien tasolla tarkasteluna avopalveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaista kasvoi ja raskaammissa palveluissa olleiden osuus asiakasmäärästä pieneni verrattuna vuoteen 2018.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailut, kustannukset, päihdehuolto, mielenterveyspalvelut		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 3	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2.	PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUJEN TARVE KUUTOSKAUPUNGEISSA	3
3.	PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUJEN PALVELURAKENNE JA KUSTANNUKSET	9
3.1	Palvelurakenne ja asiakas- ja palveluohjaus kunnittain	9
3.2	Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaiden sijoittuminen palvelujärjestelmään	13
3.3	Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset	13
3.3.1	Päihdehuollon palvelujen kokonaiskustannukset	16
3.3.2	Mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset	17
4	INTEGROIDUT PALVELUT	19
4.1	Integroitujen palvelujen järjestäminen	19
4.2	Integroitujen palvelujen asiakasmäärä ja kustannukset	23
5	AVOPALVELUT	25
5.1	Avopalvelujen järjestäminen	25
5.2	Avopalvelujen asiakasmäärä, suoritteet ja kustannukset	29
5.2.1	Päihdehuollon avopalvelut	29
5.2.2	Mielenterveysavopalvelut	33
6	KOTIIN VIETÄVÄT PALVELUT	35
6.1	Kotiin vietävien palvelujen järjestäminen	35
6.2	Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakasmäärät ja suoritteet	39
6.3	Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset	40
7	TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA	42
7.1	Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen	42
7.2	Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat, suoritteet ja kustannukset	43
8	ASUMISPALVELUT	45
8.1	Asumispalvelujen järjestäminen	45
8.2	Asumispalvelujen asiakasmäärä, suoritteet ja kustannukset	49
8.2.1	Päihdehuollon asumispalvelut	49
8.2.2	Mielenterveyspalvelujen asumispalvelut	52
9	LAITOSHOITO	54
9.1	Laitoshoidon järjestäminen	54
9.2	Laitoshoidon asiakasmäärä, suoritteet ja kustannukset	56
9.2.1	Päihdehuollon laitoshoido	58
9.2.2	Mielenterveyspalvelujen laitoshoido	59
10	YHTEENVETO	60

LÄHTEET	62
LIITTEET	64
Liite 1: Päihde- ja mielenterveyspalvelujen määritelmät 2019	64
Liite 2: Päihde- ja mielenterveyspalvelujen toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2019.....	72
Liite 3: Päihde- ja mielenterveyspalvelujen Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot	96

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1. Väestön jakautuminen (%) eri ikäryhmiin kuudessa suurimmassa kaupungissa vuonna 2019	3
Taulukko 2. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	14
Taulukko 3. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset palveluittain ja kustannusten jakautuminen (%) omiin ja ostopalveluihin vuonna 2019.....	15
Taulukko 4. Päihdehuollon kokonaiskustannukset (milj. €) vuosina 2017-2019 vuoden 2019 rahan arvossa ja muutos vuodesta 2018	16
Taulukko 5. Mielenterveyspalvelujen deflatoidut kustannukset vuosina 2017-2019 sekä muutos vuodesta 2018	17
Taulukko 6. Integroitujen palvelujen asiakkaat vuonna 2019.....	23
Taulukko 7. Integroitujen palvelujen kustannukset vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	23
Taulukko 8. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen avopalvelujen asiakasmäärä ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) vuodesta 2018 sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	29
Taulukko 9. Päihdehuollon avopalvelujen asiakasmäärä vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018	30
Taulukko 10. Päihdehuollon avopalvelujen käynnit ilman korvaushoitoa vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018	30
Taulukko 11. Päihdehuollon avopalvelujen kustannukset palveluittain vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	31
Taulukko 12. Päihdepoliikkien asiakasmäärä vuosina 2017–2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	32
Taulukko 13. Polikliinisten palvelujen deflatoidut kustannukset (milj. €) vuosina 2017–2019 muutos (%) vuodesta 2018	32
Taulukko 14. Korvaushoidon asiakasmäärä ja ostopalveluissa olleiden asiakkaiden osuus (%) vuosina 2015–2019 sekä muutos vuodesta 2018	33
Taulukko 15. Mielenterveysavopalvelujen asiakas- ja käyntimäärät vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018	33
Taulukko 16. Mielenterveysavopalvelujen kustannukset vuonna 2019, miljoonaa euroa ja muutos (%) vuodesta 2018	34
Taulukko 17. Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaat vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018	39
Taulukko 18. Päihdepalvelujen tukiasumisen ja tuetun asumisen asiakasmäärät ja asumisvuorokaudet vuosina 2017–2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018.....	39
Taulukko 19. Mielenterveyspalvelujen tukiasumisen ja tuetun asumisen asiakasmäärät ja asumisvuorokaudet vuosina 2017–2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	40
Taulukko 20. Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	41
Taulukko 21. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tukiasumisen ja tuetun asumisen kustannukset vuorokautta kohden ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018 sekä asumisvuorokaudet asiakasta kohden ja muutos (%) vuodesta 2018.....	41
Taulukko 22. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä, käyttöpäivät ja kustannukset vuonna 2019	44
Taulukko 23. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kokonaiskustannukset (milj. €) vuosina 2017-2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	49

Taulukko 24. Päihdehuollon asumispalvelujen asiakkaat, asumisvuorokaudet, kustannukset ja ostopalvelujen osuus (%) kustannuksista vuonna 2019, asiakkaiden ja vuorokausien muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	50
Taulukko 25. Päihdehuollon asumispalvelujen asiakasmäärät vuosina 2017–2019 ja muutos (%) vuodesta 2018	51
Taulukko 26. Päihdehuollon asumispalvelujen asumisvuorokaudet asiakasta kohden vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018	51
Taulukko 27. Päihdehuollon asumispalvelujen kustannukset (€) asumisvuorokautta kohden vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	51
Taulukko 28. Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen asiakkaat, asumisvuorokaudet, kustannukset ja ostopalvelujen osuus (%) kustannuksista vuonna 2019, asiakkaiden ja asumisvuorokausien muutos (%) vuodesta 2018 sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	52
Taulukko 29. Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen asumisvuorokaudet asiakasta kohden vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018	53
Taulukko 30. Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kustannukset (€) asumisvuorokautta kohden vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018.....	53
Taulukko 31. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon asiakasmäärä ja hoitovuorokaudet vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018.....	56
Taulukko 32. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon kustannukset (milj. €) vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	57
Taulukko 33 Päihdehuollon laitoshoidon asiakkaat, hoitovuorokaudet, kustannukset (milj. €) sekä niiden jakautuminen (%) palveluittain vuonna 2019.	58
Taulukko 34. Psykiatrisen osastohoidon asiakkaat, hoitovuorokaudet, kustannukset (milj. €) sekä niiden jakautuminen (%) palveluittain vuonna 2019.	59
Taulukko 35. Tilastokeskuksen (SVT 2019a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous	65

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1. Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuus (%) kaikista alueella asuvista henkilöistä kuudessa suurimmassa kaupungissa ja muualla Suomessa vuosina 2014-2018.....	4
Kuvio 2. Pitkäaikaistyöttömien osuus (%) kaikista työttömistä kuudessa suurimmassa kaupungissa ja muualla Suomessa vuosien 2018 ja 2019 lopussa.....	5
Kuvio 3. Asunnottomien yksinasuvien määrä 1000 asukasta kohti kuudessa suurimmassa kaupungissa ja koko maassa vuonna 2019	6
Kuvio 4. Ikävakioitu mielenterveysindeksi kuudessa suurimmassa kaupungissa vuonna 2016 (koko Suomi = 100).....	6
Kuvio 5. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25-64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä kohden kuudessa suurimmassa kaupungissa ja koko maassa vuosina 2015-2019	7
Kuvio 6 Poliisin tietoon tulleet huumausaineiden käyttörikokset, päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syyllisiksi epäillyt ja päihtyneiden säilöönotot 1000 asukasta kohti kuudessa suurimmassa kaupungissa vuonna 2019.	8
Kuvio 7. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaiden osuudet (%) palveluittain vuonna 2019.....	13
Kuvio 8. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset 18 vuotta täyttäneitä asukasta kohden vuosina 2017–2019	14
Kuvio 9. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannusten osuudet (%) palveluittain vuonna 2019.....	15

Kuvio 10. Päihdehuollon deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuosina 2017–2019	16
Kuvio 11. Päihdehuollon kustannusten jakautuminen (%) eri palveluihin vuosina 2017-2019	17
Kuvio 12. Mielensterveyspalvelujen deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti vuosina 2017–2019.....	18
Kuvio 13. Mielensterveyspalvelujen kustannusten jakautuminen eri palveluihin vuosina 2017–2019	18
Kuvio 14. Integroitujen palvelujen kustannusten jakautuminen palveluittain vuonna 2019	24
Kuvio 15. Päihdehuollon avopalvelujen deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuosina 2017-2019	31
Kuvio 16. Mielensterveysavopalvelujen deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuosina 2017–2019.....	34
Kuvio 17. Päihde- ja mielensterveyspalvelujen asumispalvelujen deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuosina 2017–2019.....	49
Kuvio 18. Päihde- ja mielensterveyspalvelujen laitoshoidon deflatoidut kustannukset hoitovuorokautta kohden vuosina 2017–2019	57

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan Suomen kuuden väestömäärältään suurimman kaupungin täysi-ikäisen väestön päihdepalvelujen ja mielenterveyspalvelujen käyttöä ja kustannuksia. Tarkastelussa ovat kunnan järjestämät palvelut. Suomessa kunnat vastaavat asukkaidensa mielenterveyden häiriöiden ja päihderiippuvuuksien ennaltaehkäisystä sekä asianmukaisesta hoidosta ja kuntoutuksesta. Mielenterveystyöstä ja päihdetyöstä on säädetty terveydenhuoltolaissa (10.12.2010/1326), sosiaalihuoltolaissa (30.12.2014/1301), mielenterveyslaissa (14.12.1990/1116) ja päihdehuoltolaissa (17.1.1986/41).

Mielenterveysstrategia 2020–2030 (STM 2020) linjaa kansallisella tasolla tavoitteet ja periaatteet mielenterveys- ja päihdetyön kehittämisen ja päätöksenteon tueksi tulevalle vuosikymmenelle. Palvelujen näkökulmasta strategiassa nostetaan keskiöön asiakaslähtöisten, saavutettavien, joustavien ja yhdenvertaisten palvelujen tarjoaminen. Tavoitteena on saattaa palvelujen saatavuus muiden sosiaali- ja terveystalouden palvelujen tasolle.

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittäminen on tärkeää paitsi yksilöiden hyvinvoinnin niin myös yhteiskunnan kannalta – mielenterveyden häiriöt ja niihin lukeutuvat päihdeongelmat ovat yleisyydessään Suomessa merkittävä kansanterveydellinen haaste. Alkoholin keskikulutuksen mukaan tarkasteltuna kohtalaisen tai korkean pitkäaikaishaittojen riskin ryhmään kuului ainakin 13 prosenttia suomalaisista 15–79-vuotiaista (Lintonen & Mäkelä 2019). Huumeiden käyttö ja kokeilut ovat olleet yleistyneet (THL 2019), mikä todennäköisesti lisää myös erilaisia haittoja ja huumeita käyttävien palvelutarpeita. Havaintoa tukee tuore ongelmakäyttäjien määrää selvittänyt tutkimus, jonka mukaan amfetamiinien ja opioidien ongelmakäyttö on lisääntynyt Suomessa ja etenkin nuorten ongelmakäyttäjien määrä on suurempi kuin koskaan aiemmin (Rönkä, ym. 2020).

Päihteidenkäytön ja mielenterveyden ongelmiin liittyy yksilötason hyvinvointivajeen lisäksi yhteiskunnalle taloudellisia kustannuksia, jotka johtuvat muun muassa erilaisten korjaavien palveluiden käytöstä, toimeentulon tuista ja menetetyistä verotuloista. Puolet työkyvyttömyyseläkkeistä on mielenterveysperusteisia ja osuus on ollut jo jonkin aikaa nousussa (Eläketurvakeskus 2019). Myös mielenterveyden häiriöistä johtuvien sairauspoissaolojen määrä on ollut nopeassa kasvussa viime vuosina (Blomgren 2020). Ennaltaehkäisevä työ sekä tehokkaan hoidon varmistaminen ovat tärkeitä tavoitteita päihde- ja mielenterveyspalvelujen vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Mielenterveyden edistämiseen ja palveluihin investoimalla voidaan saada myös pienennettyä myös niistä yhteiskunnalle koituvia epäsuoria kustannuksia merkittävästi (Wahlbeck ym. 2019).

Kuusikko-työssä on kerätty tietoja päihdehuollon palveluista jo vuodesta 2005 lähtien. Mielenterveyspalvelut liitettiin päihdehuollon raporttiin vuonna 2018. Kustannusten vertailtavuus päihdepalvelujen osalta ulottuu vuoteen 2017 asti. Tätä ennen kustannustietoihin sisällytettiin ainoastaan palvelujen tuottamisen välittömät kustannukset. Vuodesta 2017 alkaen omien palvelujen kustannuksiin sisältyvät myös vyörytykset, eli palvelujen tuottamisesta aiheutuneet välilliset kustannukset. Ostopalveluihin vyörytyksiä ovat tehneet Espoo, Turku ja Oulu.

Asiakasmäärien osalta on huomioitava, että raportissa esitettyihin lukuihin on suhtauduttava suuntaa antavina. Asiakasmäärät eivät ole vertailukelpoisia päihde- ja mielenterveyspalvelujen välillä tai sisällä: sama asiakas voi sisältyä sekä mielenterveys- että päihdepalvelujen asiakasmääriin, sillä asiakas kertaalleen –tietoa ei näiden palvelujen välillä ole kuutoskaupungeissa saatavilla. Sama asiakas voi myös asioida useassa eri palvelussa päihdepalvelujen tai mielenterveyspalvelujen sisällä, eikä asiakas kertaalleen –tietoa ole tältä osin kerätty.

Alkuun raportissa kuvataan päihde- ja mielenterveyspalvelujen palvelurakennetta ja kokonaiskustannuksia kuutoskaupungeissa. Tämän jälkeen tarkastellaan eri palvelukokonaisuuksia seuraavassa järjestyksessä: integroidut palvelut, avopalvelut, kotiin vietävät palvelut, työ- ja päivätoiminta, asumispalvelut ja laitoshoido. Raportissa kuvataan myös jokaisen luvun alussa sitä, miten tarkasteltavat palvelut on kuutoskaupungeissa järjestetty. Raportin taulukot ja kuviot voi tarvittaessa pyytää saatavuttavassa muodossa sähköpostilla:kuusikko@hel.fi.

2. PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUJEN TARVE KUUTOSKAUPUNGEISSA

Vaikka suurilla kaupungeilla on monia yhdistäviä piirteitä, eroavat ne myös osin toisistaan esimerkiksi väestön ikärakenteen ja sosioekonomisen aseman suhteen. Tiettyjä väestön taustatekijöitä onkin syytä huomioda verrattaessa kuntien järjestämiä palveluja ja niiden kustannuksia keskenään, sillä asukkaiden palvelutarpeet voivat olla erilaisia eri kaupungeissa. Tässä luvussa tarkastellaan huono-osaisuuden sekä päihde- ja mielenterveysongelmien ilmenemistä kuutoskaupungeissa.

Korkeampaa palvelutarvetta selittäviä tekijöitä on tunnistettu tutkimuksissa. Päihdeasiakkaiden osalta on havaittu, että etenkin raskaampien palvelujen tarve on korkeampaa kunnissa, joissa oli matalampi tulotaso, enemmän huono-osaisuutta ja mielenterveysongelmia sekä iäkkäämpiä asukkaita (Hirschovits-Gertz 2016, 202-203). Perusterveydenhuollossa muun muassa työvoiman ulkopuolisuus sekä pienituloisuus selittävät korkeampaa palvelutarvetta. Mielenterveyspalveluiden käyttöä taas on todettu selittävän edellämainittujen ohella etenkin psykoosilääkkeiden käyttö ja mielenterveysperusteinen työkyvyttömyyseläke. (Vaalavuo, Häkkinen, Fredriksson 2013.) Lisäksi toimeentulotuen asiakkuus on usein yhteydessä muuta väestöä heikompaan hyvinvointiin, ja toimeentulotuen asiakkaiden onkin todettu käyttävän psykiatrian palveluita muuta väestöä useammin (Vaalavuo 2016). Näitä tuloksia vahvistaa myös tuore THL:n tutkimus (Vaalavuo, Haula & Bakkum 2020), jonka mukaan nuorilla toimeentulotukiasiakkailta on muihin saman ikäisiin verrattuna erityisen paljon mielenterveys- ja päihdeongelmia. Tutkimukset osoittavatkin, että hyvinvointiongelmat kasautuvat helposti ja päihdehaittoja esiintyy enemmän alemmissa sosioekonomisissa luokissa. Päihdeongelmat ja mielenterveyden häiriöt esiintyvät usein myös yhdessä.

Tällä tarkastelulla ei voida osoittaa yhteyksiä jonkin palvelun kustannusten ja korkeamman palvelutarpeen välillä. On myös huomioitava, että korkeammat kustannukset tai asiakasmäärät päihde- ja mielenterveyspalveluissa eivät kerro suoraan siitä, että jonkin kunnan väestöllä esiintyy yleisemmin mielenterveys- ja päihdeongelmia. Aktiivisempi käyttö voi myös ilmentää hyvää palvelutarjontaa ja että avun tarpeessa olevat hakeutuvat palvelujen piiriin.

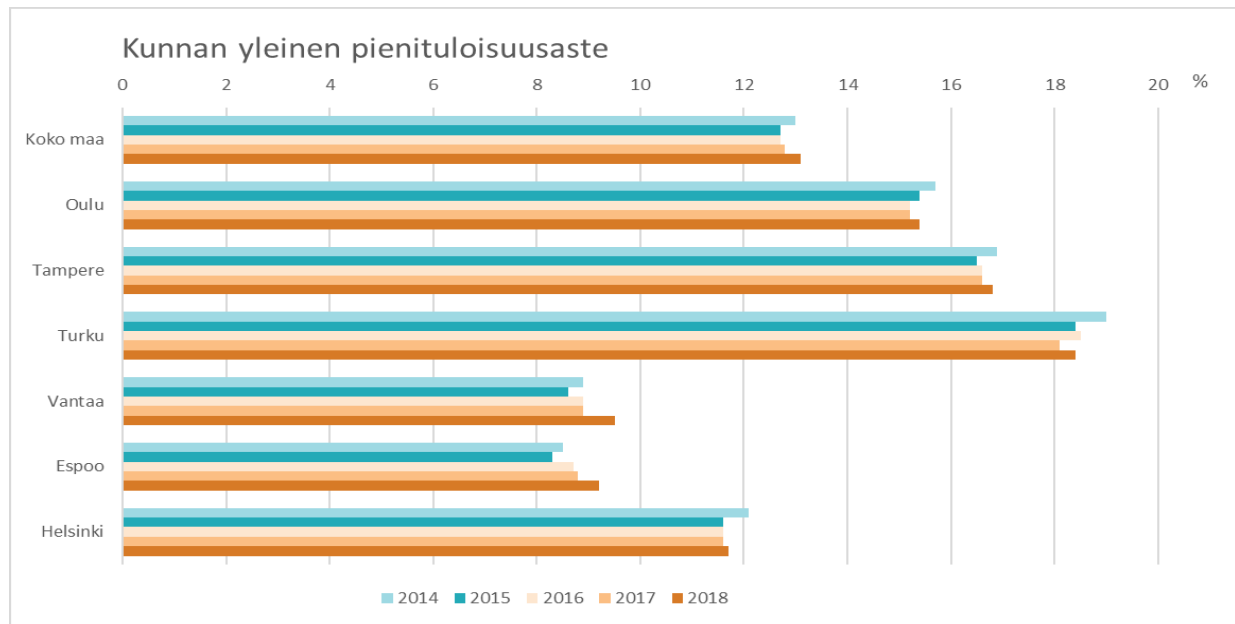
Vaikka iäkkäät henkilöt käyttävät sosiaali- ja terveyspalveluja enemmän, on havaittu, että ikä ei itsessään selitä päihdepalvelujen tai psykiatrian palvelujen käyttöä. Ikä kuitenkin oletettavasti korreloi muiden tekijöiden kanssa, jotka selittävät palvelujen käyttöä. (Vaalavuo ym. 2013, 31-35.) Kuutoskaupungeissa väestö on iäkkäintä Turussa ja Tampereella. Espoossa, Vantaalla ja Oulussa taas on muita kaupunkeja vähemmän ikäihmisiä. Helsinki on ikärakenteeltaan Kuusikon keskitasoa. (Taulukko 1.).

Taulukko 1. Väestön jakautuminen (%) eri ikäryhmiin kuudessa suurimmassa kaupungissa vuonna 2019

Ikärakenne 31.12.2019:					
	0-6 v.	7-17v.	18 - 64 v.	65 v. -	85 v. -
	%	%	%	%	%
Helsinki	7 %	10 %	66 %	17 %	2 %
Espoo	9 %	14 %	63 %	15 %	2 %
Vantaa	8 %	13 %	64 %	15 %	1 %
Turku	6 %	9 %	64 %	21 %	3 %
Tampere	6 %	10 %	65 %	19 %	3 %
Oulu	8 %	14 %	62 %	16 %	2 %

Lähde: Tilastokeskus

Kunnan pienituloisuusaste ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä (Kuvio 1). Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon mediaanista. Pääkaupunkiseudun kunnissa pienituloisuusaste on muita kuutoskaupunkeja selvästi matalampi. Helsingissä pienituloisten osuus asukkaista on kuitenkin korkeampi kuin Espoossa ja Vantaalla. Yleisintä pienituloisuus on Turussa, missä on myös kuutoskaupunkien ikääntynein väestö. Turun pienituloisuusaste on kaksinkertainen Espoon ja Vantaan vastaavaan verrattuna. Pääkaupunkiseudun kaupungeissa asutokunnat ovat keskimäärin suurituloisempia, mutta alueen sisäiset tuloerot ovat myös suurempia: seutukunnittain tarkasteltuna Suomen korkeimmat tuloerot ovat Helsingin seudulla, missä suhteellisia tuloeroja ilmentävä käytettävistä rahatuloista laskettu gini-kerroin oli 30,8, kun koko maassa vastaava luku oli 27,7.

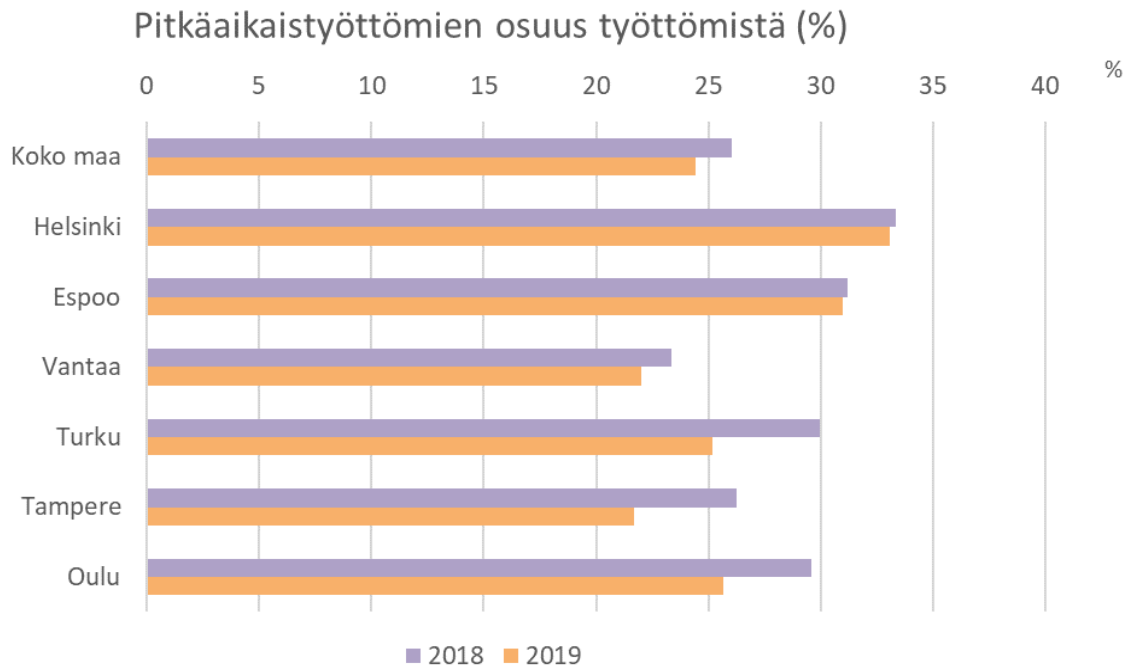
Lähde: THL / Sotkanet 15.6.2020

Kuvio 1. Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuus (%) kaikista alueella asuvista henkilöistä kuudessa suurimmassa kaupungissa ja muualla Suomessa vuosina 2014-2018

Erityisesti toimeentulotuen pitkäaikainen käyttö kertoo köyhyydestä, sillä toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki. Toimeentulotuen tarpeen pitkittyminen oli yleisintä Vantaalla, Helsingissä ja Tampereella. Myös Turussa ja Espoossa osuus ylitti koko maan tason. Harvinaisinta pitkäaikaisesti toimeentulotuen varassa eläminen oli Oulussa. Aikuissosiaalityön Kuusikko-työryhmän tarkastelusta (Forsell 2019, 16–17) selviää, että pääkaupunkiseudun kunnissa täysin tulottomien tai vain verottomia tuloja saaneiden perustoimeentulotuen asiakkaiden osuus on muita kuutoskaupunkeja hieman korkeampi. Etenkin alle 25-vuotiaita tulottomia toimeentulotuen varassa elävien nuorten osuus on korkeampi verrattuna pääkaupunkiseudun ulkopuolisiin kaupunkeihin. Tulottomuutta selittävät esimerkiksi työttömyysturvan odotusaika ja karenssit, mutta taustalla voi olla myös muita syitä, kuten päihde- ja mielenterveysongelmia tai asunnottomuutta.

Pitkäaikaistyöttömyys heikentää taloudellista tilannetta ja hyvinvointia. Toisaalta heikentynyt terveys ja etenkin päihde- ja mielenterveysongelmat saattavat lisätä työttömyyden riskiä ja johtaa pitkittyneeseen työttömyyteen. Korkeimmillaan pitkäaikaistyöttömyys oli useimmissa kaupungeissa vuosien 2015 tai 2016 lopussa. Oulussa osuuden kasvu oli maltillisinta. Vaikka osuudet ovat kaikki-

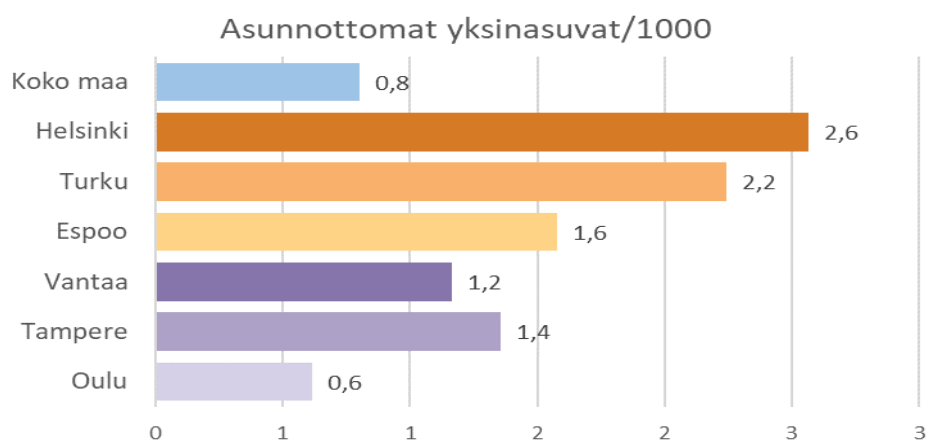
alla kääntyneet laskuun, on osassa kuutoskaupungeista pitkäaikaistyöttömyys jäänyt selvästi korkeammalle tasolle kuin muualla Suomessa. Tällä hetkellä pitkäaikaistyöttömiä on suhteessa eniten helsinkiläisten ja espooalaisten työttömien työnhakijoiden joukossa. (Kuvio 2.).

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 2. Pitkäaikaistyöttömien osuus (%) kaikista työttömistä kuudessa suurimmassa kaupungissa ja muualla Suomessa vuosien 2018 ja 2019 lopussa

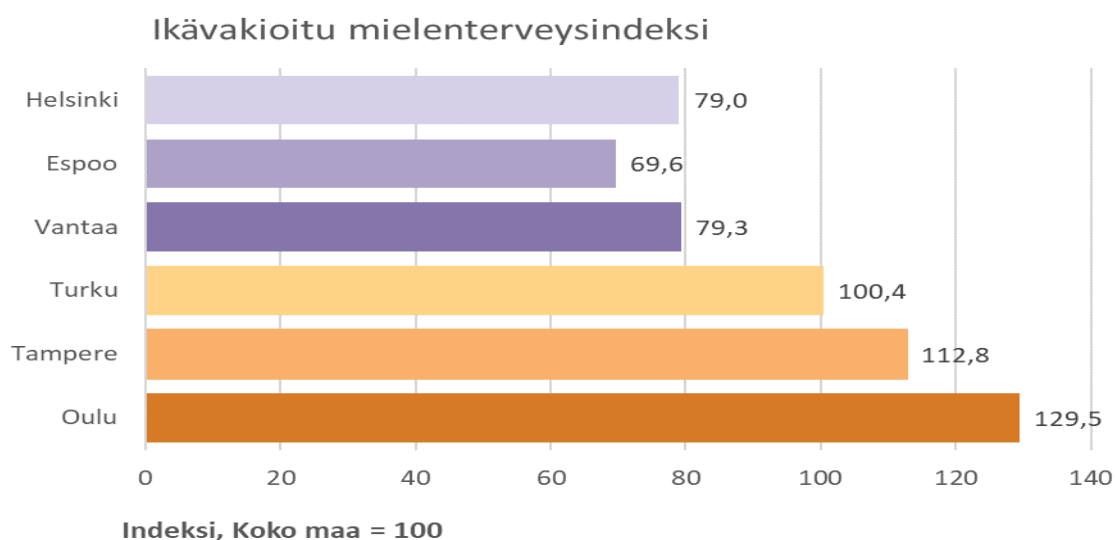
Asunnottomuutta voidaan pitää olosuhteena, joka ilmentää äärimmäistä huono-osaisuutta. Muiden sosiaalisten syiden ohella tyypillisesti päihde- ja mielenterveysongelmat lisäävät asunnottomuuden riskiä. Asunnottomuus on keskittynyt etenkin suuriin kaupunkeihin. Koko maan asunnottomista 71 prosenttia asui kuutoskaupungeissa vuonna 2018 ja kolmannes kaikista Suomen asunnottomista asui Helsingissä (Forsell 2019, 4). Helsingissä oli 2,6 asunnottomaa tuhatta asukasta kohti vuonna 2019, kun Oulussa vastaava lukumäärä oli 0,6. (Kuvio 3.). Oulun muita kuutoskaupunkeja parempaa asunnottomuustilannetta selittää osaltaan kaupungin hyvä vuokra-asuntotilanne sekä kohtuullinen vuokrataso (Forsell 2019).

Lähde: THL / Sotkanet

Kuvio 3. Asunnottomien yksinasuvien määrä 1000 asukasta kohti kuudessa suurimmassa kaupungissa ja koko maassa vuonna 2019

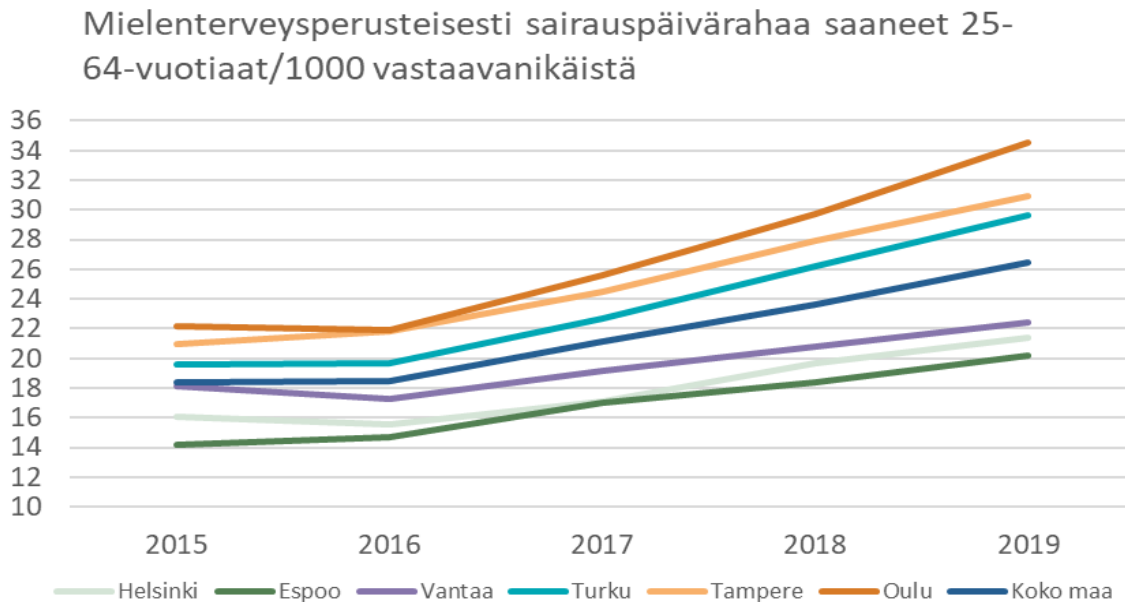
Mielenterveysindeksi kuvaa väestön mielenterveyssairastavuutta. Indeksillä on ikävakiointu, eli kaupunkien erilainen ikärakenne ei vaikuta arvoihin. Mielenterveysindeksi on muodostettu kolmesta osiosta: 1. Itsemurhat ja sairaalahoitoon johtaneet itsemurhayritykset 2. Psykoosiin liittyvät lääkkeiden erikoiskorvaukset ja 3. Mielenterveyssyistä johtuvat työkyvyttömyyseläkkeet. Mielenterveysindeksillä mitattuna kuutoskaupunkien välillä on eroja väestön mielenterveyssairastavuuden suhteen. Pääkaupunkiseudun kunnissa on selvästi vähemmän mielenterveysongelmia kuin koko maassa keskimäärin (Kuvio 4.). Sen sijaan Oulussa ja Tampereella indeksi on yli koko maan keskiarvon. Turussa mielenterveysindeksi ylittää koko maan arvon vain hieman. On huomioitava, että indeksi ei kuvaa kaiken kattavasti väestön palvelutarvetta mielenterveysongelmien suhteen. Mielenterveysongelmien esiintymistä voidaan tarkastella myös esimerkiksi itseraportoidun mielenterveysoirehdinnan kautta (ks. Parikka ym.).

Lähde: THL / Sotkanet 15.6.2020

Kuvio 4. Ikävakiointu mielenterveysindeksi kuudessa suurimmassa kaupungissa vuonna 2016 (koko Suomi = 100)

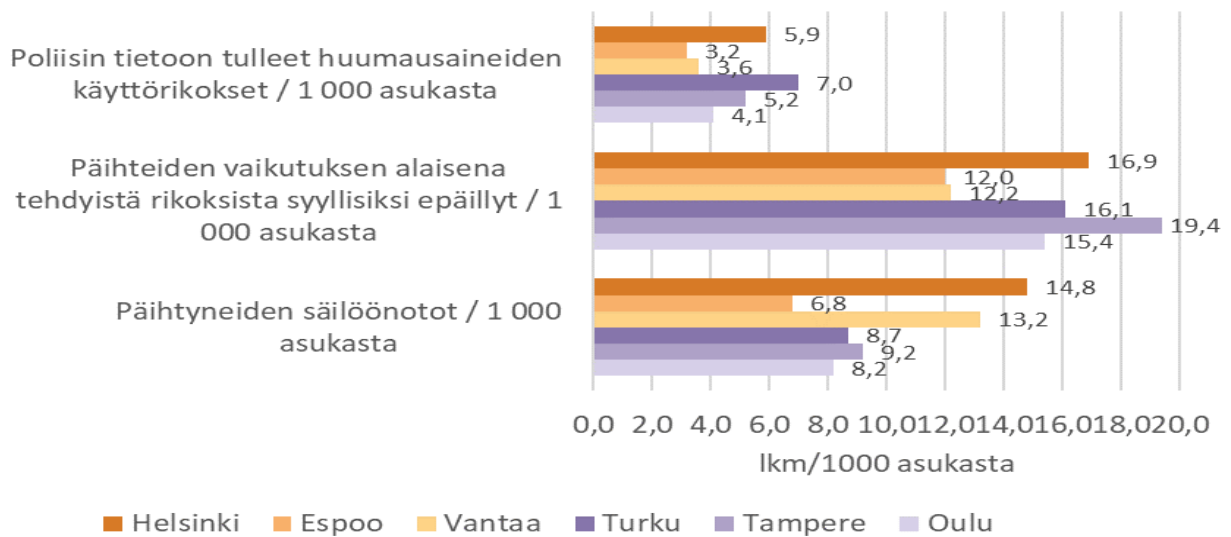
Mielenterveysongelmien yleisyys Oulussa, Tampereella ja Turussa verrattuna pääkaupunkiseudun kaupunkeihin näkyy myös, kun tarkastellaan mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden määrää. Mielenterveysongelmien vuoksi sairauslomalla oleminen on lisääntynyt kaikissa kaupungeissa (Kuvio 5.). Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneita on kuitenkin suhteessa vähemmän kuin koko maassa ja pääkaupunkiseudun ulkopuolisissa suurissa kaupungeissa.

Lähde: THL / Sotkanet

Kuvio 5. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25-64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä kohden kuudessa suurimmassa kaupungissa ja koko maassa vuosina 2015-2019

Päihteisiin liittyvän rikollisuuden ja häiriökäyttäytymisen esiintyminen voivat ilmentää päihdehaittojen yleisyyttä ja päihdepalvelujen tarvetta kunnassa. Päihtyneiden säilöönottoja oli selvästi enemmän Helsingissä ja Vantaalla kuin muissa suurissa kaupungeissa (Kuvio 6.). Päihtyneenä tehdyistä rikoksista epäiltyjä taas oli runsaimmin Tampereella ja Helsingissä. Huumausainerikoksissa erot ovat pienempiä. Suhteessa väestöön huumeiden käyttörikoksia oli eniten Turussa, Tampereella ja Helsingissä.

Lähde: THL, Sotkanet

Kuvio 6. Poliisin tietoon tulleet huumeusaineiden käyttörikokset, päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäilty ja päihtyneiden säilöönotot 1000 asukasta kohti kuudessa suurimmassa kaupungissa vuonna 2019.

3. PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUJEN PALVELURAKENNE JA KUSTANNUKSET

Kunnat järjestävät palveluja päihde- tai mielenterveysongelmallisille sosiaalihuollossa, perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. Palvelujen toteuttamistavat vaihtelevat kunnissa. Palveluja tuotetaan kuntien omana palveluina, sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymien toimintana, säätiöiden, järjestöjen ja yksityisten yritysten kanssa, kumppanuussopimuksilla tai yhdistettyinä mielenterveys- ja päihdetyön palveluina (HE 164/2014 vp, s. 30).

Tässä luvussa tarkastellaan päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaisuutta – miten asiakkaat sijoittuvat kokonaiskuvassa eri palveluihin ja millainen on palvelujen kustannusrakenne. Alkuun kuvataan, miten kussakin kaupungissa palvelut on organisoitu ja miten asiakas ohjautuu palveluihin.

3.1 Palvelurakenne ja asiakas- ja palveluohjaus kunnittain

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan psykiatria- ja päihdepalvelut järjestää aikuisikäisten tarvitsemat psykiatrisen erikoissairaanhoidon, päihdehuollon sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumisen palvelut. Osa palveluista on ns. matalan kynnyksen palvelua ja osaan palveluista hakeudutaan lähetteellä. Osan psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta tuottaa HUS erillisen työnjakosopimuksen perusteella.

Helsingissä se työntekijä, jonka luo asiakas tai potilas ensimmäistä kertaa hakeutuu, vastaa palveluja hoitoonohjauksesta. Periaatteena on, että jokaiselle asiakkaalle ja potilaalle nimetään hänen kokonaisuudessaan ja -palvelustaan vastaava työntekijä. Työntekijän nimi kirjataan myös asiakas- ja potilasasiakirjoihin. Erillisessä yksikössä keskitetysti järjestettyä asiakas- ja palveluohjausta ei ole.

Espoon mielenterveys- ja päihdepalvelut järjestää ehkäiseviä, hoitavia ja kuntouttavia palveluja nuorille ja aikuisille osana kaupungin terveyspalveluja. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen painopiste on avopalveluissa. Henkilöstö tekee integroidusti mielenterveys- ja päihdetyötä.

Espoon mielenterveys- ja päihdepalveluissa kaupungin omien hajasijoitettujen avopalvelujen kokonaisuutta kutsutaan MtP-klinikaksi. Se tuottaa sairaanhoitajien ja psykologien vastaanottoa aikuisille ja nuorille. Lisäksi MtP-klinikalta tuotetaan asiakkaiden koteihin vietävää kuntouttavaa tukea. MtP-klinikalla hoidetaan pääsääntöisesti lieviä ja keskivaikeita mielenterveys- ja päihdeongelmia. Espoon mielenterveys- ja päihdepalveluissa avopalveluihin ei tarvita lähetteitä. Ajan voi varata sähköisesti, puhelimitse tai jonottamalla niin sanotun matalan kynnyksen vastaanotolle. MtP-klinikan lääkäripalvelut järjestetään kaupungin terveysasemilta. Vaikeat mielenterveys- ja päihdeongelmat hoidetaan erikoissairaanhoidossa, jonka tuottaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS).

Espoon mielenterveys- ja päihdepalvelut -palvelualue järjestää laitospieroitushoitoa pääsääntöisesti omana toimintana. Espoossa on yksi 16-paikkainen vieroitushoito-osasto, selviämishoitoasema sekä päihteiden käyttäjien sosiaali- ja terveysneuvontapiste Linkki. Näihin palveluihin ei tarvita lähetteitä. Päihteitä käyttävät asunnottomat voivat hakeutua sosiaalihuoltolain mukaiseen tilapäiseen majoitukseen Olarinluoman vastaanottokotiin.

Espoo järjestää perusterveydenhuollon tasaisen opioidikorvaushoidon kokonaan ostopalveluna. Palvelu on kilpailutettu vuonna 2018. Kaikki alkaneet perustason hoidot on pystytty järjestämään hoitotakuun puitteissa. Korvaushoidossa olevien määrän vuosittainen vaihtelu selittyy hoidon päätymisillä suunnitellusti tai suunnittelemattomasti, paikkakunnan vaihdoilla tai muilla vastaavanlaisilla syillä. Vuonna 2019 perusterveydenhuollon tasolla opioidikorvaushoidossa oli 269 asiakasta.

Päätökset ja ohjaus päihdehuollon kuntouttavaan laitoshoitoon, opioidikorvaushoitoon sekä sosiaalihuoltolain 21§ mukaisesti asumispalveluihin tehdään mielenterveys- ja päihdepalvelujen asiakasohjauksessa keskitetysti. Valtaosa edellä mainituista palveluista järjestetään Espoossa ostopalveluina.

Espoo järjestää mielenterveyskuntoutujien palveluasumista ja tehostettua palveluasumista ostopalveluna. Asiakasohjaus tekee päätökset näihin palveluihin sosiaalihuoltolain 21§ mukaisesti.

Vantaalla päihdepalvelut (A-klinikkatyö, huume- ja vieroitushoitopalvelut, tukiyksikkö ja ostopalvelut, lääkäripalvelut) siirtyi vuoden 2018 alussa osaksi sosiaali- ja terveystoimialan terveystalouden tulosaluetta. Päihdekuntoutujien asumisen palvelut jäivät osaksi perhepalvelujen tulosaluetta siirtyen osaksi aikuisten ja perheiden sosiaalipalvelujen tulosyksikköä.

Lievien ja keskivaikeiden mielenterveysongelmien hoito järjestetään terveystalouden tulosalueella terveysasemilla. Psykiatrisen erikoissairaanhoidon tuottaa HUS. Mielenterveyskuntoutujat, jotka tarvitsevat vahvaa ja pidempiaikaista tukea asumiseensa, tulevat aikuissosiaalityön asumispalveluiden asiakkaiksi. Osa palveluista on matalankynnyksen palvelua ja osaan palveluista hakeudutaan läheteellä.

Päihdehuollon avo- ja vieroitushoitopalvelut tuotetaan pääasiassa omana toimintana. Opiaattikorvaushoidon avohoidosta noin puolet hankitaan ostopalveluna. Kuntouttava laitoshoidon tuotetaan kokonaan ostopalveluna. Omien palvelujen lisäksi hankitaan asumispalveluja ja kotiin annettavia avopalveluja. Kotiin annettava päihdevieroitus ja -kuntoutus otettiin Päihdepalveluiden omaksi toiminnaksi loppukevällä 2017. Kaikki mielenterveyskuntoutujien palveluasuminen hankitaan sopimus- kumppaneilta tai suoraostoina. Tuettua asumista asumisyksiköihin on omana toimintana. Kaupunki järjestää myös palveluohjausta niille mielenterveyskuntoutujille, jotka ovat kotiutumassa vahvemmin tuetusta palvelusta omaan kotiin. Asumisyksiköissä järjestettävää tuettua asumista ja kotiin vietävää tukea ostetaan myös sopimus- kumppaneilta.

Turussa päihde- ja mielenterveyspalveluiden kustannuksista ostopalveluiden osuus on noin 90 prosenttia. Perustason mielenterveys- ja päihdehoito tapahtuu terveysasemilla sekä sosiaalitoimistoissa. Integroitua palveluohjausta ja lyhytaikaista hoitoa on saatavissa terveysasemien yhteydessä toimivan mielenterveys- ja päihdetiimin kautta. Huumeidenkäyttäjien terveysneuvonta ja päihteidenkäyttäjien päiväkeskustoiminta tuotetaan omana palveluna.

Päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluista Turku tuottaa itse noin 20 prosenttia. Nämä palvelut ovat päihtyneiden tilapäismajoitus, päihdehuollon palveluasumisyksikkö sekä tuettu asuminen. Tilapäismajoitukseen asunnottomat asiakkaat voivat hakeutua itse vuorokauden ympäri, ja sinne ohjataan asiakkaita sekä sosiaali- että terveydenhuollon toimesta. Kaupungin omiin asumispalveluihin pääsy tapahtuu sosiaalityöntekijän ohjauksella.

Turun ostamiin asumispalveluihin hakeutuminen edellyttää sosiaalityön asiakkuuden. Asumis- ja päihdepalvelujen yksikössä työskentelee 6 sosiaalityöntekijää ja 2 sosiaaliohjaajaa. Jokaisella asiakkaalla on oma vastuusosiaalityöntekijä. Lisäksi yksikön sosiaaliohjaajat tapaavat asiakkaita joustavasti. Mielenterveyskuntoutujille tarkoitettun asumispalvelun saaminen edellyttää hoitavan tahon lähetettä. Asunnottomat päihdekuntoutujat puolestaan varaavat ajan sosiaalityöntekijälle palvelutarpeen arviointia varten. Lähetettä edellytetään päihdekuntoutujilta vain laitoshuoltoon hakeuduttaessa.

Turun kaupunki ostaa päihdehuollon avopalveluita, sekä selviämisaseman ja vieroitushoidon A-klinikka Oy:ltä. Asiakkaan tulee hakeutua näihin palveluihin itse, A-klinikan asiakasohjausprosessin mukaisesti.

Turussa laitosmuotoinen päihdekuntoutus ostetaan kilpailutetuilta palveluntuottajilta. Asiakasohjaus kuntoutukseen tapahtuu moniammatillisen päihdetiimin kautta, jonka jäseninä ovat riippuvuuspsykiatrian ja sosiaalihuollon työntekijöitä. Asiakkaan oma vastuusosiaalityöntekijä esittelee asiakkaan asian palveluntarpeenarvion ja lähetteen perusteella tiimille.

Opiattikorvaushoidon hoidontarpeenarviointi ja hoito toteutetaan erikoissairaanhoidona sairaanhoitopiirin riippuvuuspsykiatrialla. Lisäksi riippuvuuspsykiatria järjestää avo- ja laitoshoidoa sekä korvaushoitoa että kaksoisdiagnoosipotilaille.

Sairaanhoitopiirin alaisen yhteispäivystyksen yhteydessä toimii Mielenterveys- ja päihdeyksikkö, johon ohjaututaan akuutisti yhteispäivystyksen kautta. Mielenterveys- ja päihdeyksikkö palvelee potilaita, joilla on äkillinen mielenterveyden kriisi, muu psyykkisesti erityisen kuormittava tilanne tai päihteiden käyttöön liittyvä kriisitilanne.

Tampereen mielenterveys- ja päihdepalveluissa painopiste on avopalveluissa. Viime vuosina on kehitetty avohoidon monimuotoisuutta kuten mielenterveys- ja päihdetyön integraatiota, matalan kynnyksen palveluja sekä virka-ajan ulkopuolisia tehostettuja palveluja. Vuonna 2019 valmisteltiin päihdepalveluiden avo- ja laitoshoidon kilpailutusta, johon sisältyen tavoitteena oli saada asiakkaille myös monimuotoisia palveluita digitaalisia avopalveluita.

Kaupungin oman toiminnan palvelukokonaisuuteen kuuluva psykiatrinen avohoito sisältää matalan kynnyksen palvelut, psykiatrian poliklinikat ja päihdekeskuksen, liikkuvat palvelut sekä päiväsaalatoiminnan. Palveluihin kuuluu myös kaksi psykogeriatrasta osastoa. Psykiatrinen sairaalahoito ostetaan Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä. Lisäksi Tampereen kaupungin palveluihin kuuluu sekä päihdehuollon avo- että laitostarkkaisuhoitot, asumispäivystys ja siihen liittyvät asumispalvelut, päihtyneiden toimintakeskus sekä seutukunnallinen selviämishoitoasema. Vuonna 2019 aloitti toimintansa matalan kynnyksen palvelu Nuppo, jonne ei tarvita lähetettä. Nupon toiminta on kohdennettu 16- 25- vuotiaille tamperelaisille ja oriveteläisille nuorille, joilla on päihteisiin liittyviä ongelmia. Nuppo auttaa myös nuorten läheisiä.

Perusterveydenhuollossa hoidetaan korvaushoidossa vakiintuneeseen vaiheeseen edenneitä. Terveysasemilla työskentelevät myös mielenterveystyöparit erikoissairaanhoidon konsultaatiopsykiatrian tukemana sekä erikoissairaanhoidosta jalkautuvat päihdetyöntekijät.

Tampere hankkii ostopalveluina suonensisäisten huumeiden käyttäjien avohuumehoitopalveluita, päihdehuollon laitospalveluita ja avohoidoa, asumispalveluita sekä kotiin annettavaa tuettua asumista.

Vuonna 2019 aloittivat uudet palveluntuottajat mielenterveyspalveluiden asumispalveluissa toimintansa. Uuteen hankintaan sisältyy mielenterveysasiakkaille myös päiväkäynnit asumispalveluyksikössä.

Ostopalveluihin hakeudutaan asiakasohjausyksikön kautta. Asiakasohjaus käsittelee sekä asumispalveluiden että päihdehuollon päiväkuntoutuksen ja laitoshoidon palvelupyynnöt keskitetysti. Asiakasohjauksen tehtävänä on yhteistyössä lähettävän tahon kanssa osoittaa asiakkaalle hänen tarpeitaan vastaava palvelu ja arvioida myönnettävän palvelun kesto. Asiakasohjaus antaa yhteistyötaidoille konsultointia päihdehoitoon ja asumispalveluihin hakeutumisesta.

Tampereen kaupungin mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä PSHP :n psykiatrian toimialueen yhdistymisen valmistelu alkoi keväällä 2019. Tampereen kaupungin ja PSHP :n psykiatrian yhdistymishankkeen visiona on turvata pirkanmaalaisten mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuus, laatu ja resurssit pitkälle tulevaisuuteen yhdistämällä avo- ja sairaalahoito sekä etenemällä kohti maakunnallista kokonaisuutta. Nuoriso- ja lastenpsykiatria eivät ole mukana yhdistymisessä. Yhdistyminen toteutuu 1.1.2021.

Oulun perusterveydenhuollossa (hyvinvointikeskuksissa) hoidetaan lieviä ja keskivaikeita mielenterveyden ongelmia, konsultoiden tarvittaessa omaa erikoissairaanhoidoa. Lisäksi perusterveydenhuollon sairaanhoitajilla käy pitkään sairastaneita, jotka tarvitsevat säännöllistä tukea lääkehoidon sekä somaattisten sairauksien seurantaan. Kaupungissa on oma erikoissairaanhoidon mielenterveysavohoido, jossa hoidetaan aikuisten ja lasten –sekä nuorten (Lanu) erikoissairaanhoidoa vaativat mielenterveysongelmat. Painopisteenä Oulussa on viedä mielenterveys- ja päihdepalveluita hyvinvointikeskuksiin, jossa erityispalvelut tukevat perustason toimintaan mm. konsultoimalla ja työparityöskentelyllä.

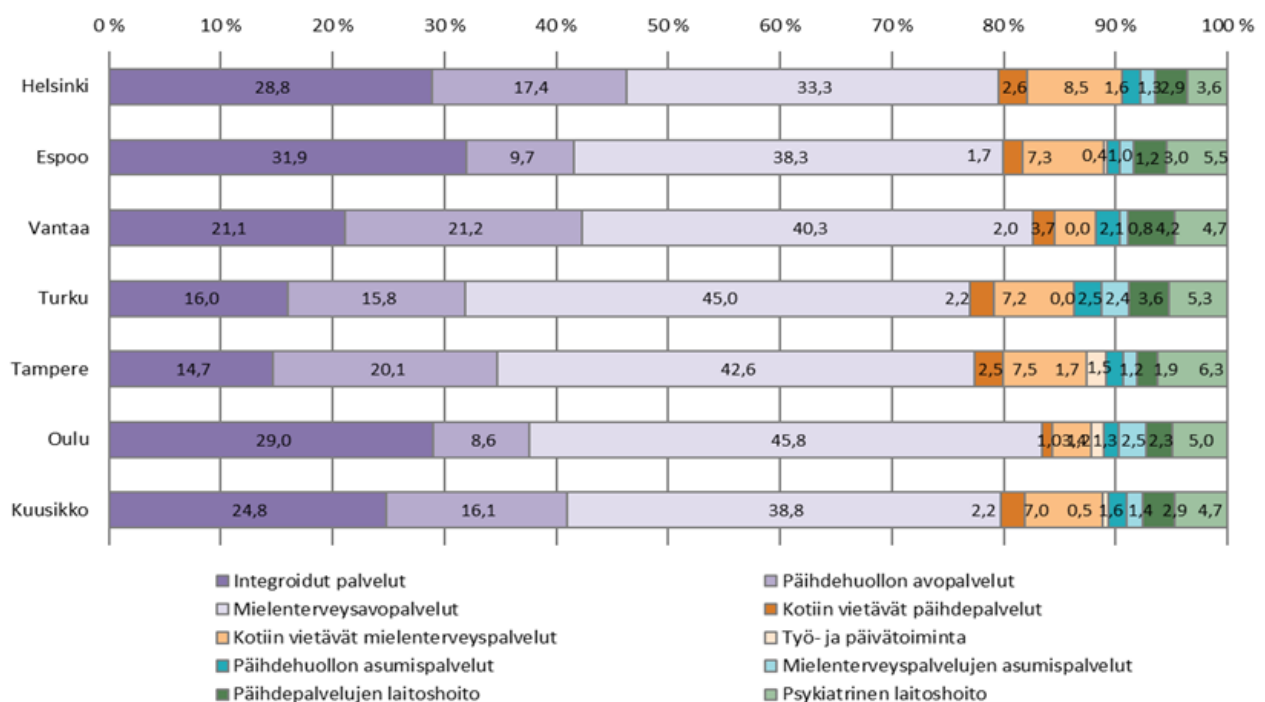
Oulussa toimii virka-aikana yhteinen mielenterveys- ja päihdepäivystys. Lisäksi Oulun seudun yhteispäivystyksessä toimii kaupungin sosiaalipäivystys, jossa työskentelee aktiivisuudessa sosiaaliryöntekijä ja hänen työparinaan virka-ajan ulkopuolella psykiatrinen sairaanhoitaja. Oulun seudun yhteispäivystyksessä toimii ilta-aikaan myös mielenterveyspalveluiden psykiatrinen sairaanhoitaja, joka arvioi mielenterveys- ja päihdeasiakkaita.

Päihdehoito järjestetään pääosin omana tuotantona. Avohoitoyksiköt ovat Pohjoisen ja Eteläisen alueen avopäihdepalvelut sekä Haukiputaalla toimiva Road. Näissä yksiköissä hoidetaan kaikenikäisten päihdeongelmat. Korvaushoidon lääkkeellinen hoito järjestetään kaupungin omana toimintana. Yhdistyneiden kuntien osalta korvaushoidon lääkejakelu toteutetaan omalla asuinalueella. Kanta-Oulun alueelle lisättiin toinen korvaushoitopiste palveluiden saavutettavuuden helpottamiseksi ja yksittäisen korvaushoitopisteen asiakasmäärän kohtuullistamiseksi.

Päihdelaitoshoidtoa järjestetään päihdekllinikalla, jossa toteutetaan huume- ja vieroitushoidot sekä korvaushoidon aloitukset. Psykiatrinen laitoshoido toteutetaan PPSHP:n toimesta kaikille ikäryhmille. Lisäksi PPSHP tuottaa psykiatrisia avohoitopalveluita lapsille, nuorille ja aikuisille. Päihdelaitoskuntoutus toteutetaan ostopalveluna.

3.2 Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaiden sijoittuminen palvelujärjestelmään

Kuviossa 7. on kuvattu päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakasmäärien osuuksien jakautuminen eri palveluihin. Sama asiakas voi käyttää monia eri palveluja, joten eri palvelujen asiakasmäärät ovat suurempia kuin yksittäisten asiakkaiden kokonaismäärä. Anonyymit asiakkaat eivät sisälly tarkasteltuihin asiakasmääriin. Suurin osa kaikista päihde- ja mielenterveyspalveluja käyttäneistä asiakkaista asioi avopalveluissa. Suurimman yksittäisen osuuden muodostivat mielenterveyspalvelujen avopalvelujen asiakkaat, joita oli Kuusikon tasolla 39,3 prosenttia kaikista asiakkaista. Toiseksi suurin osuus, 24,6 prosenttia kaikista asiakkaista oli integroiduissa palveluissa, jotka sisältävät muun muassa perustason terveydenhuollon päihde- ja mielenterveyspalvelut. Päihdehuollon avopalvelujen asiakasmäärän osuus asiakkaista kuutosien tasolla oli 16,0 prosenttia. Päihdepalvelujen laitoshoidossa oli 2,9 prosenttia ja psykiatrisessa osastohoidossa 4,7 prosenttia asiakkaista Kuusikon tasolla.

Kuvio 7. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaiden osuudet (%) palveluittain vuonna 2019

Huom! Asiakasmäärät ovat suuntaa antavia, sillä asiakas kertaalleen -tietoa ei saada. Sama asiakas voi sisältyä usean palvelun asiakasmäärään.

3.3 Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset

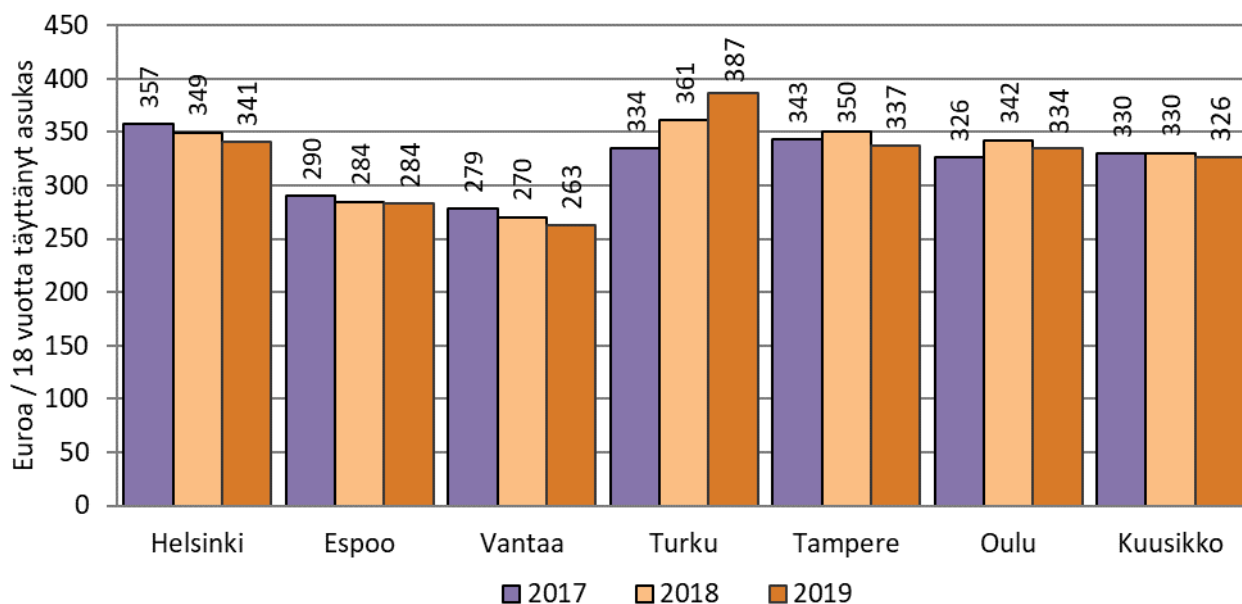
Taulukossa 2. on esitetty päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset sekä niiden jakautuminen integroituihin palveluihin, päihdepalveluihin ja mielenterveyspalveluihin. Kuutoskaupunkien tasolla kokonaiskustannukset vuonna 2019 olivat 483,0 miljoonaa euroa, mikä on 0,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset kasvoivat Turussa (+8,1 %) ja Espoossa (+2,3 %), pysyivät samana Vantaalla ja laskivat muissa kaupungeissa.

Taulukko 2. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kokonaiskustannukset (milj. €)	185,6	63,7	48,9	63,3	67,6	54,0	483,0
Integroitujen palvelujen kustannukset (milj. €)	13,8	4,9	2,8	4,7	2,7	2,1	31,0
Päihdepalvelujen kustannukset (milj. €)	53,9	14,3	11,5	14,1	13,9	8,8	116,4
Mielenterveyspalvelujen kustannukset (milj. €)	117,9	44,5	34,5	44,5	51,0	43,2	335,6
Kokonaiskustannukset (%)							
Integroitujen palvelujen kustannukset (%)	7,4	7,7	5,8	7,4	4,0	3,8	6,4
Päihdepalvelujen kustannukset (%)	29,0	22,5	23,6	22,2	20,5	16,2	24,1
Mielenterveyspalvelujen kustannukset (%)	63,6	69,8	70,6	70,3	75,5	80,0	69,5
Muutos 2018–2019 (%)							
Kokonaiskustannukset	-1,5	2,3	0,0	8,1	-2,2	-0,9	0,3
Integroitujen palvelujen kustannukset	19,6	1,6	10,7	14,1	-13,6	4,2	10,1
Päihdepalvelujen kustannukset	1,9	7,3	1,0	13,5	3,5	5,8	4,2
Mielenterveyspalvelujen kustannukset	-4,8	0,9	-1,1	5,9	-3,0	-2,4	-1,8

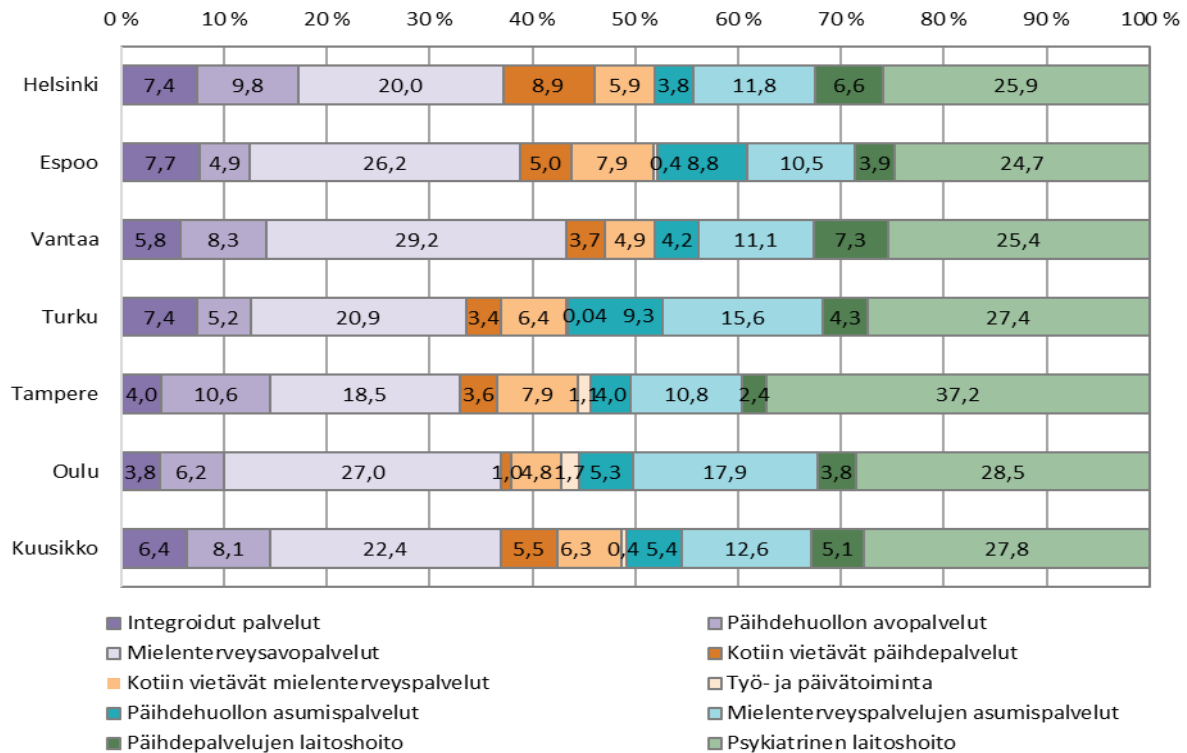
*Huom. Nuorisoasemien asiakkaat sisältyvät ainoastaan kokonaisasiakasmäärään

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat keskimäärin 326 euroa 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuonna 2019 (Kuvio 8.). Täysi-ikäiseen väestöön suhteutetut kokonaiskustannukset vaihtelivat Vantaan 263 euron ja Turun 387 euron välillä. Deflatoidut asukaskohtaiset kustannukset nousivat edellisvuodesta Turussa, pysyivät samoina Espoossa ja alenivat muissa kaupungeissa. Verrattuna vuoteen 2017 asukaskohtaiset kustannukset ovat nousseet Turussa ja Oulussa laskeneet muissa kaupungeissa.

Kuvio 8. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuosina 2017–2019

Kuvio 9. ilmentää, kuinka päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannuksista noin puolet muodostuu laitoshoidon ja asumispalvelujen järjestämisestä. Psykiatrisen laitoshoidon kulut muodostivat kuutosten tasolla suurimman yksittäisen kustannusosuuden, 27,8 prosenttia kokonaiskustannuksista vuonna 2019. Mielenterveysavopalvelujen osuus Kuusikon tasolla oli 22,4 prosenttia. Kolmanneksi suurin osuus kokonaiskustannuksista muodostuu mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kustannuksista, joiden osuus on kuutoskaupunkien tasolla 12,6 prosenttia.

Kuvio 9. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannusten osuudet (%) palveluittain vuonna 2019

Taulukossa 3. on esitetty päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset palveluittain sekä niiden jakautuminen kunnan itse tuottamiin ja ostopalveluna tuotettujen palvelujen kustannuksiin. Kokonaiskustannusten tasolla ostopalvelujen osuus vaihteli Helsingin 39,9 prosentin ja Turun 91,6 prosentin välillä vuonna 2019.

Taulukko 3. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset palveluittain ja kustannusten jakautuminen (%) omiin ja ostopalveluihin vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä, €	185 562 067	63 715 814	48 863 856	63 314 337	67 554 994	53 972 664	482 983 732
<i>Josta omien palvelujen osuus, %</i>	60,1	16,3	21,5	8,4	40,2	38,1	38,4
<i>Josta ostopalvelujen osuus, %</i>	39,9	83,7	78,5	91,6	59,8	61,9	61,6
Integroidut palvelut, €	13 753 007	4 905 722	2 846 491	4 699 728	2 682 881	2 063 968	30 951 796
<i>Josta omien palvelujen osuus, %</i>	45,0	67,5	75,1	18,9	49,8	100,0	51,5
<i>Josta ostopalvelujen osuus, %</i>	55,0	32,5	24,9	81,1	50,2	0,0	48,5
Avopalvelut, €	55 201 973	19 794 436	18 339 450	16 531 673	19 598 169	17 905 663	147 371 365
<i>Josta omien palvelujen osuus, %</i>	76,6	6,0	17,7	3,9	75,9	63,2	49,9
<i>Josta ostopalvelujen osuus, %</i>	23,4	94,0	82,3	96,1	24,1	36,8	50,1
Kotiin vietävät palvelut, €	27 331 692	8 257 959	4 196 830	6 212 803	7 756 352	3 151 799	56 907 435
<i>Josta omien palvelujen osuus, %</i>	39,4	20,2	41,4	6,4	23,4	53,4	31,8
<i>Josta ostopalvelujen osuus, %</i>	60,6	79,8	58,6	93,6	76,6	46,6	68,2
Työ- ja päivätoiminta, €	.	285 517	..	22 701	775 317	930 375	2 013 910
<i>Josta omien palvelujen osuus, %</i>	.	0,0	.	0,0	0,0	100,0	-
<i>Josta ostopalvelujen osuus, %</i>	.	100,0	.	100,0	100,0	0,0	-
Asumispalvelut, €	28 896 006	12 247 677	7 508 549	15 768 977	9 957 354	12 509 053	86 887 616
<i>Josta omien palvelujen osuus, %</i>	23,8	19,9	21,7	21,5	20,4	23,9	22,3
<i>Josta ostopalvelujen osuus, %</i>	76,2	80,1	78,3	78,5	79,6	76,1	77,7
Laitoshoido, €	58 017 720	18 224 503	15 972 537	20 078 454	26 784 921	17 411 806	156 489 941
<i>Josta omien palvelujen osuus, %</i>	78,1	9,7	11,0	0,0	26,5	9,2	36,8
<i>Josta ostopalvelujen osuus, %</i>	21,9	90,3	89,0	100,0	73,5	90,8	63,2

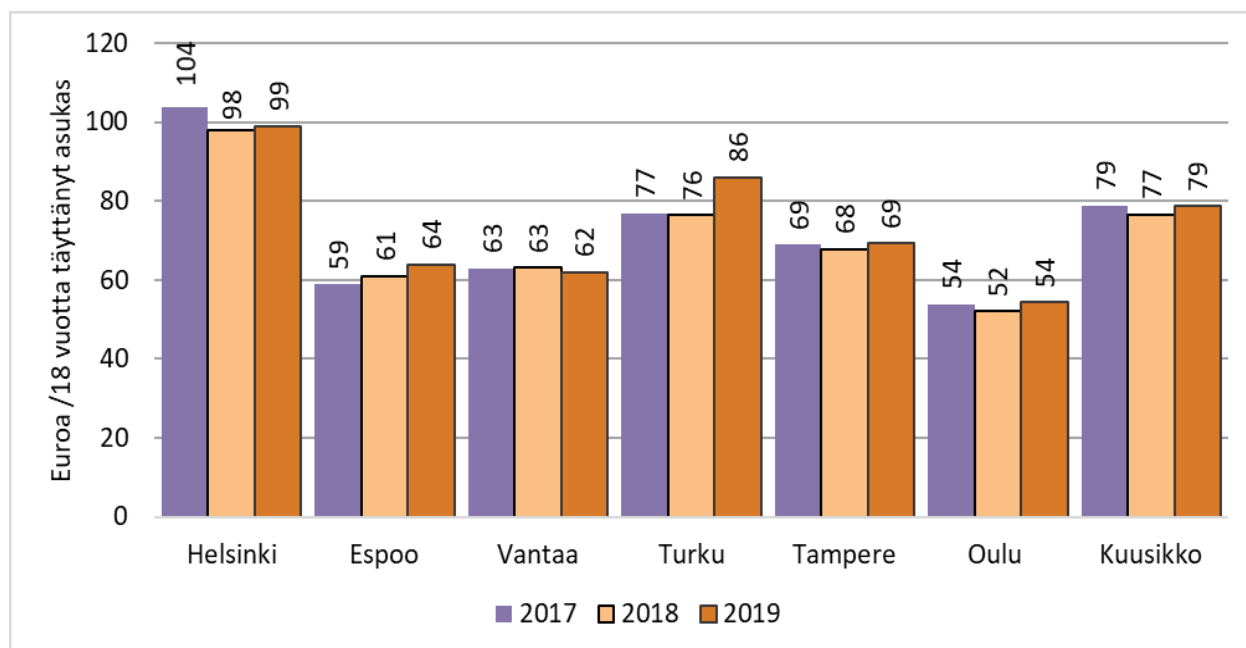
3.3.1 Päihdehuollon palvelujen kokonaiskustannukset

Vuonna 2019 päihdehuollon kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa 116,4 miljoonaa euroa, mikä oli 4,2 prosenttia enemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018 (Taulukko 4.). Kustannukset kasvoivat Turussa (+13,5 %), Espoossa (+7,3 %), Oulussa (+5,8 %), Tampereella (+3,5 %), Helsingissä (+1,9 %) ja Vantaalla (+1,0 %). Vertailtaessa päihdehuollon kustannuksia ja suoritteita on huomioitava, että kuntien välillä on eroja palvelujen organisoinnissa ja tilastoinnissa.

Taulukko 4. Päihdehuollon kokonaiskustannukset (milj. €) vuosina 2017-2019 vuoden 2019 rahan arvossa ja muutos vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset milj. € 2017	55,58	12,66	11,10	12,34	13,39	8,47	113,55
Kustannukset milj. € 2018	52,86	13,38	11,40	12,40	13,39	8,28	111,70
Kustannukset milj. € 2019	53,88	14,35	11,52	14,08	13,86	8,76	116,43
Muutos milj. €, 2018–2019	1,02	0,97	0,12	1,68	0,47	0,48	4,73
Muutos %, 2018–2019	1,9	7,3	1,0	13,5	3,5	5,8	4,2

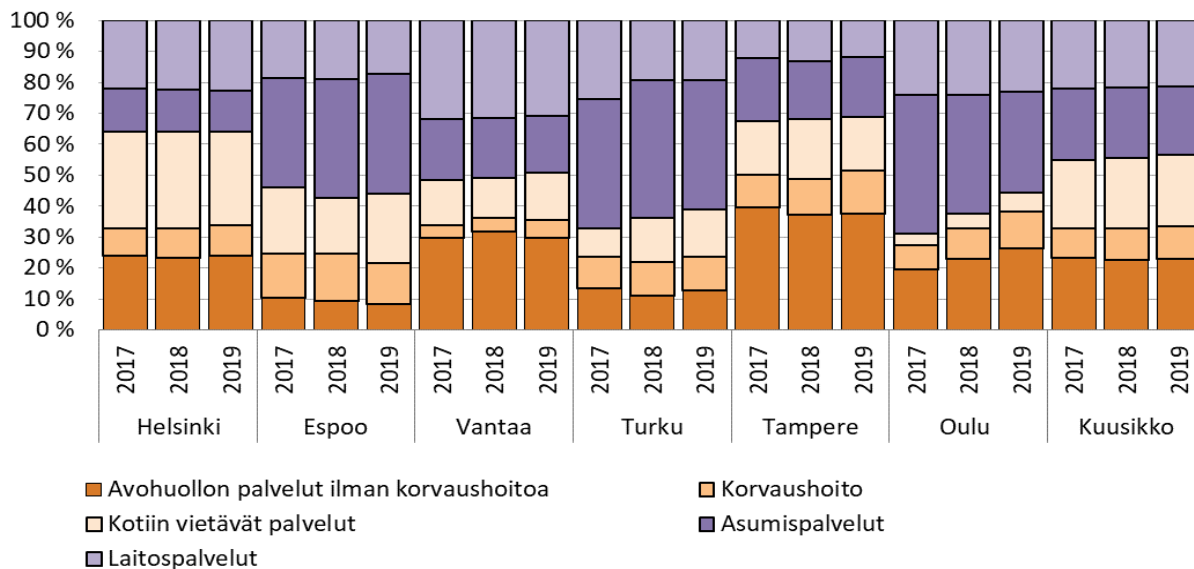
Päihdehuollon kustannukset kuutoskaupungeissa olivat keskimäärin 79 euroa 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuonna 2019 (Kuvio 10.). Täysi-ikäiseen väestöön suhteutetut päihdehuollon kokonaiskustannukset vaihtelivat Oulun 54 euron ja Helsingin 99 euron välillä. Deflatoidut asukaskohdattaiset kustannukset ovat laskeneet vuoteen 2017 verrattuna Helsingissä ja Vantaalla, pysyneet ennallan Tampereella ja Oulussa ja nousseet Turussa ja Espoossa.

Kuvio 10. Päihdehuollon deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttänyt asukasta kohden vuosina 2017–2019

Kuviossa 11. on kuvattu kuutoskaupunkien päihdehuollon kustannusrakenne vuosina 2017–2019. Kuusikon tasolla kustannukset jakautuvat melko tasaisesti palveluittain: Kotiin vietävät palvelut ja asumispalvelut muodostavat yhteensä lähes puolet kokonaiskustannuksista. Laitospalvelujen osuus kokonaiskustannuksista Kuusikon tasolla oli 21,3 prosenttia vuonna 2019. Avohuollon palvelut ilman korvaushoitoa kattavat 23,2 prosenttia ja korvaushoito 10,8 prosenttia kokonaiskustannuksista. Kuutoskaupunkien tasolla laitoshoidon, asumispalvelujen ja avopalvelujen (ilman korvaushoitoa) osuus kustannuksista on laskenut suhteessa vuoteen 2017, kun taas korvaushoidon ja kotiin vietävien palvelujen osuus on vastaavassa ajassa kasvanut.

Kaupunkien kesken kustannusten osuuksien jakautumisessa on kuitenkin vaihtelua. Helsingissä kustannukset painottuvat kotiin vietäviin palveluihin ja avohuollon palveluihin. Espoossa asumispalvelujen osuus kustannuksista ovat keskiarvoa korkeampi, kun taas avopalvelujen osuus on verrattain matala, sillä osa avopalveluista luokituu integroituihin palveluihin. Vantaalla suurin osuus päihdehuollon kustannuksista muodostuu avohuollon palvelujen ja laitospalvelujen menoista. Turussa lähes puolet kustannuksista koostuu asumispalvelujen järjestämisestä, kun taas avopalvelujen osuus on kuutosten keskiarvoa matalampi. Tampereella päihdehuollon kustannukset painottuvat avohuollon palvelujen järjestämiseen. Oulussa suhteessa suurin osa kustannuksista muodostuu asumispalvelujen menoista, tosin osuus on laskenut edellisvuodesta avopalvelujen kustannusten osuuden kasvaessa johtuen palveluiden painopisteen siirtämisestä kotiin vietäviin palveluihin.

Kuvio 11. Päihdehuollon kustannusten jakautuminen (%) eri palveluihin vuosina 2017-2019

Huom! Vantaan oman korvaushoidon kustannukset sisältyvät avohuollon palveluihin. Vantaan asumispalvelujen kustannuksiin ei kuulu ostopalvelujen asunto ensin -periaatteen kustannukset, sillä ne kuuluvat aikuissosiaalityön kustannuksiin. Vantaan korvaushoidon kustannuksissa näkyvät ainoastaan ostopalveluina hankitun korvaushoidon kustannukset. Oma toimintana tuotettua korvaushoitoa ei saa eriteltä H-klinikan kustannuksista, joten oman tuotannonkorvaushoidon kustannukset Vantaan osalta sisältyvät tässä taulukossa "Avohoidon palvelut ilman korvaushoitoa" -kohtaan

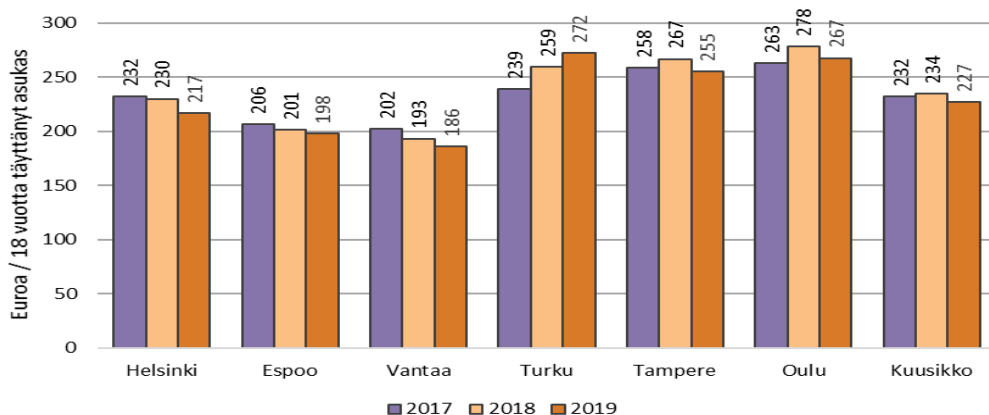
3.3.2 Mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset

Kuutoskaupunkien mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset olivat 335,6 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 1,8 prosenttia vähemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018 (Taulukko 5.). Kustannukset laskivat edellisvuodesta Helsingissä (-4,8 %), Tampereella (-3,0 %), Oulussa (-2,4 %) ja Vantaalla (-1,1 %) ja nousivat Turussa (+5,9 %) ja Espoossa (+0,9 %).

Taulukko 5. Mielenterveyspalvelujen deflatoidut kustannukset vuosina 2017-2019 sekä muutokset vuodesta 2018

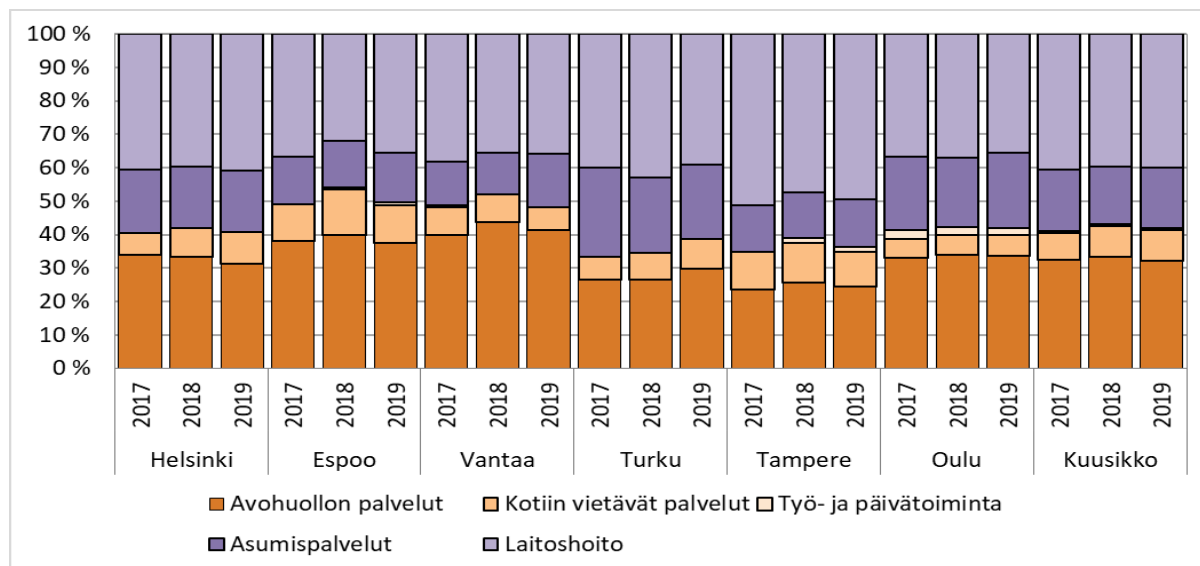
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset milj. € 2017	124,25	44,47	35,56	38,34	50,22	41,23	334,07
Kustannukset milj. € 2018	123,94	44,05	34,88	42,04	52,61	44,22	341,75
Kustannukset milj. € 2019	117,93	44,46	34,50	44,53	51,02	43,15	335,60
Muutos milj. €, 2018–2019	-6,00	0,41	-0,38	2,49	-1,59	-1,07	-6,15
Muutos %, 2018–2019	-4,8	0,9	-1,1	5,9	-3,0	-2,4	-1,8

Mielenterveyspalvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat keskimäärin 227 euroa 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuonna 2019 (Kuvio 12.). Täysi-ikäiseen väestöön suhteutetut kokonaiskustannukset vaihtelivat Vantaan 186 euron ja Turun 272 euron välillä. Deflatoidut asukaskohittaiset kustannukset nousivat edellisvuodesta Turussa ja alenivat muissa kaupungeissa. Vuoteen 2017 verrattuna mielenterveyspalvelujen asukaskohittaiset kustannukset ovat nousseet Turussa ja Oulussa.

Kuvio 12. Mielenterveyspalvelujen deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti vuosina 2017–2019

Mielenterveyspalvelujen kustannusten jakautuminen palveluittain on kuvattu kuviossa 13. Helsinissä, Turussa, Tampereella ja Oulussa psykiatrinen laitoshoido muodostaa suurimman osuuden mielenterveyspalvelujen kustannuksista. Espoossa ja Vantaalla suurin osuus kustannuksista muodostui mielenterveysavopalvelujen järjestämisestä. Kuutoskaupunkien kustannusrakenteen tasolla laitoshoidon ja avopalvelujen osuus on laskenut suhteessa vuoteen 2017, kun taas asumispalvelujen ja kotiin vietävien palvelujen osuus on vastaavassa ajassa kasvanut.

Kuvio 13. Mielenterveyspalvelujen kustannusten jakautuminen eri palveluihin vuosina 2017–2019

4 INTEGROIDUT PALVELUT

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen integraatiolla pyritään siihen, että usein yhdessä esiintyviä päihde- ja mielenterveysongelmia sekä hoidettaisiin kokonaisuutena ja integroituna muuhun terveydenhuoltoon. Tässä luvussa tarkasteltuihin integroituihin palveluihin lukeutuvat ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut, perustason terveydenhuollon päihde- ja mielenterveyspalvelut, nuorisoasemat sekä päihdepsykiatrinen erikoissairaanhoido sisältäen avo- ja laitoshoidon.

4.1 Integroitujen palvelujen järjestäminen

Helsingin integroitujen palvelujen osalta perustason mielenterveys- ja päihdepalveluihin on sisällytetty terveysasemilla toimivat mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajat, opiskeluterveydenhuollon ja lastensuojelun psykiatriset sairaanhoidajat sekä Malmin ja Haartmanin päivystysten psykiatriset ja päihdesairaanhoidajat. Varsinaisesta perustasolla toteutettavasta mielenterveys- ja päihdetyöstä (suurimpana ryhmänä terveysasemien lääkärit ja terveydenhoitajat) ei ole saatavilla tietoa. Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupiste aloitti toimintansa marraskuussa ja toimintaa laajennetaan vuonna 2020.

Ehkäisevän päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset muodostuvat aikuisten ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön yksikön kustannuksista sekä mielenterveys- ja päihdealan järjestöille myönnettyistä avustuksista. Lisäksi integroituihin palveluihin on sisällytetty Nuorisoasema, HIV – positiivisten palvelukeskus ja HUS:n tuottama päihdepsykiatrinen erikoissairaanhoido.

Helsingissä nuorisoasema tuottaa matalalla kynnyksellä palveluja päihteillä, pelaamisella tai lievillä mielenterveyden häiriöillä oireileville 13–23-vuotiaille nuorille ja heidän läheisilleen. Selkeiden psyykkisten häiriöiden tai pitkäkestoisen päihderiippuvuuden kohdalla asiakkaat ohjataan hoitoon esim. psykiatria- ja päihdekeskuksiin tai nuorisopsykiatriaan.

Espoossa mielenterveys- ja päihdepalvelut -palvelualue on osa perustason terveyspalveluja. Mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajia ja psykologeja on sijoitettu isoimmille terveysasemille, Ison Omenan palvelutorille, nuorten poliklinikka Nupoliin ja Kalaonntien mielenterveys- ja päihdepalvelukeskukseen. Tarkoitus on, että henkilöstö tekee integroidusti mielenterveys- ja päihdetyötä. Lääkäripalvelut järjestetään terveysasematoiminnan kautta, osittain ostopalveluna. Perustasolla hoidetaan pääsääntöisesti lieviä ja keskivaikeita mielenterveys- ja päihdeongelmia. Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan HUSista. Perustason palveluihin voi hakeutua ilman lähetettä, puhelimitse tai sähköisesti ajan varaamalla. Ison Omenan palvelutorin Mtp-klinikalle voi hakeutua myös ilman ajanvarausta.

Vantaalla ehkäisevän päihdetyön yksikkö tuottaa päihdehaittoja ehkäiseviä palveluita kuntalaisille, kunnan työntekijöille ja viranomaisille. Palvelujen sisältöön kuuluvat mm. ehkäisevä päihdetyö kouluilla, nuorisopajoilla ja aluetyöryhmissä, tupakkatyö, Pakka-toimintamallin toteuttaminen, paikalliset päihdelausunnot sekä tiedotus. Yhteistyössä koulujen ja nuorisotoimen kanssa järjestetään vuosittain Valintojen Stoori-tapahtuma, joka on päihdekasvatus, tunne- ja turvataitomenetelmä 6.-luokkalaisille.

Päihde- ja mielenterveyspalveluyksikön psykiatriset sairaanhoidajat toimivat Vantaalla eri terveyskeskuksissa. Perusterveydenhuollon mielenterveystyö on itsenäistä ja tavoitteellista hoidontarpeen arviointia, potilasvastaanottoa, konsultaatioita sekä yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon, erikoissairaanhoidon sekä muiden toimijoiden kanssa. Sairaanhoidajat hoitavat yhteistyössä terveyskeskuksen lääkärin kanssa potilaita, joilla on mm. lievä tai keskivaikea masennus, ahdistuneisuushäiriö, jännittämis- tai paniikkihäiriö tai elämäntilannekriisi. Palvelussa tarjotaan suunnitelmallisia,

lyhytkestoisia yksilö- ja ryhmähoitoja potilaille sekä koulutusta ja konsultaatioita yhteistyökumppaneille. Hoidontarpeenarvioinnin mukaisesti potilaita voidaan ohjata myös HUS:n toteuttamaan nettiterapiaan, lyhytstopalveluterapiaan tai Kelan kuntoutusterapiaan.

Psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanotolle potilas voi itse varata ajan sähköisen asiakasportaalin kautta tai soittaa yksikön palvelunumeroon, lääkäri voi myös tehdä lähetteen mielenterveyspalveluihin.

Vantaalla mielenterveyspalvelujen kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa aloitti vuonna 2019 työskentelyn ammatillisten oppilaitoksen opiskelijaterveydenhuollossa.

Peijaksen yleispäivystyksessä työskentelee yksi päihde- ja mielenterveyspalvelujen sairaanhoitaja.

Mielenterveyspalveluissa on tarjolla mahdollisuus keskustella kokemusasiantuntijan kanssa. Asiakas voi varata ajan sähköisen asiakasportaalin kautta.

Psykiatrisen- ja päihdepsykiatrisen erikoissairaanhoidon Vantaalla toteuttaa HUS.

Vantaalla toimii nuorten psykososiaalisia palveluja tarjoava yksikkö Nuppi, jossa työskentelee moniammatillinen tiimi. Nuppi tuottaa matalla kynnyksellä palveluja 13–21-vuotiaille vantaalaisille ja heidän läheisilleen. Lyhytkestoista neuvontaa ja ohjausta on tarjolla 24 ikävuoteen asti. Nuppi palvelee mielenterveyteen, päihteidenkäyttöön, pelaamiseen tai internetin liikakäyttöön liittyvissä ongelmissa. Palveluun hakeutumisen syynä voivat olla myös nuoren huoli läheisen päihteidenkäytöstä tai erilaiset elämänhallinnan ongelmat. Palveluihin pääsee ilman lähetettä.

Turussa terveysasemien yhteydessä toimii mielenterveys- ja päihdetiimi (mp-tiimi), jossa työskentelee kolme terveydenhoitajaa ja kolme sosiaalihoitajaa. Vuoden 2019 aikana MP-tiimissä on aloittanut myös depressiohoitaja (sairaanhoitaja). Mp-tiimiin jalkautuu konsultoiva päihdeterapeutti A-klinikka Oy:ltä. Lisäksi terveysasemien käytettävissä on kuusi erikoissairaanhoidon konsultoivaa psykiatrista sairaanhoitajaa, joille ohjataan täysi-ikäiset potilaat, joilla on keskivaikea depressio, työ- tai toimintakykyä uhkaava ahdistuneisuushäiriö tai lievä syömishäiriö. Terveysasemilla on tarjolla myös psykologien vastaanottoa ja kriisiryhmiä. Seitsemän terveyskeskuspsykologin työpanos kohdistuu pääasiassa aikuisasiakkaisiin. Kouluterveydenhuoltoon jalkautuvien psykiatristen sairaanhoitajien toimintalukuja ei ole sisällytetty raporttiin.

Integroituihin palveluihin sisältyvä päihdepsykiatrinen erikoissairaanhoido kattaa Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiiriin alaisuudessa 1.5.2017 alkaen toimivan riippuvuuspsykiatrisen avo- ja osastohoidon sekä opiaattikorvaushoidon erillisellä korvaushoitopoliklinikalla.

Nuorten aikuisten integroituihin päihde- ja mielenterveyspalveluihin sisältyvä Nuorisoasematointi hankitaan A-klinikka Oy:n ostopalveluna. Toiminta on suunnattu 16-25-vuotiaille. Nuorisoasema toimii päihdehuollon erityispalveluna, jossa hoito sisältää tukemista riippuvuudesta toipumiseen, ikävaiheen mukaiseen kehitykseen sekä oman elämänhallinnan lisääntymiseen. Alaikäisten omaiset ovat tiiviisti hoidossa mukana. Myös A-klinikan aikuisten palveluissa (sisältyy raportissa päihdeavopalveluihin) palveluun sisältyy yhtäaikaista päihde- ja mielenterveysongelman hoito.

Integroitua päihde-mielenterveyspalvelua lastensuojeluperheiden vanhemmille antaa Lastu-tiimi. Lastu-tiimissä työskentelee psykiatrisen sairaanhoitaja, päihdeterapeutti sekä kaksi lastensuojelun perheohjaajaa. Asiakkaaksi tullaan lastensuojelun sosiaalityöntekijän kautta, jolloin asiakkaana on alaikäinen. Lastu-tiimin tilastoja ei sisällytetä raporttiin siitä syystä.

Turun hyvinvointitoimialalla toimii kaksi työntekijää ennaltaehkäisevän päihde- ja mielenterveys-työn suunnittelijoina. Heidän työtehtäviinsä kuuluu mm. päihdekasvatuksen järjestäminen, Pakka-

toimintaan osallistuminen ja järjestöavustusten koordinointi. Järjestöille myönnettyjen avustusten koordinoinnin lisäksi Turun kaupungin hyvinvointitoimiala tekee tila- ym. yhteistyötä järjestöjen kanssa. Järjestöt voivat vuokrata Turun kaupungin hyvinvointitoimialan tiloja käyttöönsä.

Järjestölle, jonka toiminta tukee vahvasti sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa, annetaan tila ilman rahallista vastiketta. Tällöin järjestön kanssa tehdään yhteistyösopimus, jossa kuvataan millä tavalla järjestön toiminta täydentää hyvinvointitoimialan omaa toimintaa. Järjestöjen kanssa on solmittu myös yhteistyösopimuksia, joihin on sidottu työntekijäpanosta hyvinvointitoimialalta.

Tampereen perusterveydenhuolto (terveysasemat, neuvolat, opiskelijaterveydenhuolto) hoitaa yhdessä sovitun porrasteisuuden mukaisesti lievät ja keskivaikeat mielenterveys- ja päihdeongelmat. Terveysasemilla toimivat mielenterveystiimit (psykiatriset sairaanhoitajat ja psykologit), joille potilaat ohjataan terveysaseman lääkäreiden toimesta. Työskentelymuotoina ovat yksilökäyntien lisäksi ryhmämuotoiset hoidot. Mielenterveystiimit ja perusterveydenhuollon toimijat saavat työhönsä tukea Mielenterveys- ja päihdepalveluiden (MTPP) konsultaatiopsykiatrilta. Integroituihin palveluihin sisältyviä päihdepsykiatrian polikliinisiä ja osastohoidon erikoissairaanhoidon palveluja tuottaa Pirkanmaan sairaanhoitopiiri.

Oulun kaupungissa perustason palvelut ovat hyvinvointikeskuksissa integroituna sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Perusterveydenhuollossa (hyvinvointikeskuksissa) hoidetaan lieviä ja keskivaikeita mielenterveyden ongelmia konsultoiden tarvittaessa omaa erikoissairaanhoitoa. Lisäksi mielenterveystyöhön erikoistuneilla sairaanhoitajilla käy pitkään sairastaneita, jotka tarvitsevat säännöllistä tukea lääkehoidon sekä somaattisten sairauksien seurantaan. Opiskeluterveydenhuollossa on psykiatrisia sairaanhoitajia, terveydenhoitajia ja lääkäreitä, jotka ovat koulutautuneet mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon. Oulussa toimii myös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, joka hoitaa korkeakoulu- ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden lieviä ja keskivaikeita mielenterveysongelmia.

Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluissa toimii Byströmin nuorten palvelut (ohjaamopalvelut), joka on matalan kynnyksen palvelu alle 30-vuotiaille oululaisille nuorille. Tavoitteena toiminnassa on, että nuori saa tarvitsemansa palvelut yhdestä paikasta eikä joudu asioimaan useissa eri virastoissa. Nuorten asioissa tehtävä yhteistyö helpottuu, kun on yksi osoite, johon voi ottaa yhteyttä nuoren asioissa. Toiminnat kohdistetaan ensisijaisesti asiakasryhmään, joka on muiden palvelujen ulkopuolella, kuten nuoret jotka eivät ole oppilashuollon, opiskeluterveydenhuollon tai työterveyshuollon piirissä. Byströmin talossa voi asioida ilman ajanvarausta erityisesti tieto- ja neuvontapalveluissa. Nuori tulee kohdatuksi ja hänen asiaansa ryhdytään selvittämään silloin, kun nuori tulee käymään Byströmin nuorten palveluissa. Byströmin nuorten palveluissa on myös yksi psykiatrinen sairaanhoitaja sekä kerran viikossa paikalla on myös päihdetyöntekijä tarjoamassa ajanvaraus- ja walk-in aikoja.

Oulun kaupungin mielenterveys- ja päihdepalveluissa tarjotaan erikoissairaanhoitotasosta psykiatrista avohoitoa ja avopäihdepalveluita. Avopäihdepalveluissa toimii kolme yksikköä: Pohjoisen ja Eteläisen alueen avopäihdepalvelut ja Haukiputaan Road, joiden toiminnan luvut ja kustannukset sisältyvät tässä raportissa avopäihdepalveluiden kustannuksiin. Kaikki yksiköt hoitavat sekä alaikäisiä että täysi-ikäisiä asiakkaita. Alle 18-vuotiaat tulevat asiakkaiksi pääosin lastensuojelun kautta tai pyynnöstä. Päihdeavohoidon palvelut järjestetään pääosin omana tuotantona.

Laitoshoidtoa järjestetään päihdekllinikalla, jossa toteutetaan huume- ja vieroitushoidot sekä korvaushoidon aloitukset. Oululaisia palvelee myös terveysneuvontapiste Vinkki, josta saa terveysneuvontaa, saa puhtaita ruiskuja sekä neuloja, rokotuksia, HIV- ja C-hepatiittitestauksia sekä hoidetaan naisten ehkäisyasioita ja tehdään hoitoonohjausta. Oman tuotannon lisäksi Oulun kaupunki ostaa

tarvittaessa päihdelaitoskuntoutusta. Päihdeperhekuntoutus järjestetään avopalveluna (SHL). Korvaushoidon lääkkeellinen hoito järjestetään pääsääntöisesti kaupungin oman yksikön toimesta. Yhdistyneiden kuntien osalta korvaushoidon lääkejakelu toteutetaan omalla asuinalueella.

Mielenterveyspalveluissa hoidetaan aikuisten ja lasten – sekä nuorten (Lanu) erikoissairaanhoidoa vaativat mielenterveysongelmat. Psykiatristen aluetyöryhmien lisäksi Oulussa toimii ensipsykoo-seja hoitava akuuttityöryhmä, epävakaata persoonallisuushäiriötä sairastavia potilaita hoitava työryhmä, pitkäaikaispotilaiden lääkehoitoon sitoutumista tukeva avohoitotyöryhmä, liikkuva avohoitotyöryhmä sekä syömishäiriöiden ravitsemuskuntoutusta antava työryhmä ja mielenterveyskeskus Tuike, jossa tehdään mm. akuuttitilanteiden selvittelyä ja ryhmähoitoja. Liikkuva avohoido tarjoaa tukea niille mielenterveyspotilaille, jotka tarvitsevat kotikäynnin toteutettavaa avohoidon tehostamista. Avohoidon tehostamisella pyritään estämään ja lyhentämään sairaalahoitajaksoja ja tukemaan vaikeaoireisten potilaiden pärjäämistä avohoidossa.

Erikoissairaanhoidosta järjestetään säännölliset psykiatri- ja hoitajakonsultaatiot hyvinvointikeskuksiin. Lisäksi perusterveydenhuollon sairaanhoitajilla käy pitkään sairastaneita, jotka tarvitsevat säännöllistä tukea lääkehoidon sekä somaattisten sairauksien seurantaan. Oulussa toimii virka-aikaan mielenterveys- ja päihdepäivystys.

4.2 Integroitujen palvelujen asiakasmäärä ja kustannukset

Integroitujen palvelujen asiakasmäärä oli vuonna 2019 kuutoskaupunkien tasolla 42 250, mikä oli 6,2 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin (Taulukko 6.). Kuutoskaupunkien tasolla kaikista asiakkaista 92 prosenttia asioi perustason päihde- ja mielenterveyspalveluissa, eli terveysasemien perusterveydenhuoltoon integroiduissa palveluissa. Turussa ja Espoossa perustason palveluita tuotettiin muista poiketen myös ostopalveluna. Integroitujen palvelujen asiakasmäärä nousi edellisvuodesta Vantaalla (+18,4 %), Espoossa (+11,0 %), Helsingissä (+7,6 %), Oulussa (+6,7 %) ja laski Turussa (-7,8 %) ja Tampereella (-3,0 %).

Taulukko 6. Integroitujen palvelujen asiakkaat vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere*	Oulu**	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	19 087	6 686	3 963	2 872	3 978	5 664	42 250
Perustason palvelujen asiakkaat	17 727	6 042	2 931	2 322	3 768	5 664	38 454
josta oman toiminnan asiakkaat	13 127	6 007	2 931	1 351	3 768	5 664	32 848
josta ostopalvelujen asiakkaat	4600	35	-	971	-	-	5606
Nuorisoasemien asiakkaat	1 082	499	937	266	-	..	2 784
josta oman toiminnan asiakkaat	1082	492	937	-	-	..	2 511
josta ostopalvelujen asiakkaat	-	7	..	266	-	..	273
Päihdepsykiatrian asiakkaat	278	145	95	284	210	..	1 012

Muutos 2018–2019 (%)

Asiakkaat yhteensä	7,6	11,0	18,4	-7,8	-3,0	6,7	6,6
--------------------	-----	------	------	------	------	-----	-----

*Tampereella nuorisoaseman toiminta on siirtynyt osaksi psykiatria- ja päihdekeskuksen toimintaa ja tiedot raportoidaan sen yhteydessä. **Oulu ei saa erotettua nuorisoasemien tietoja päihdepoliklinikoiden tiedoista, eikä päihdepsykiatria psykiatriasta.

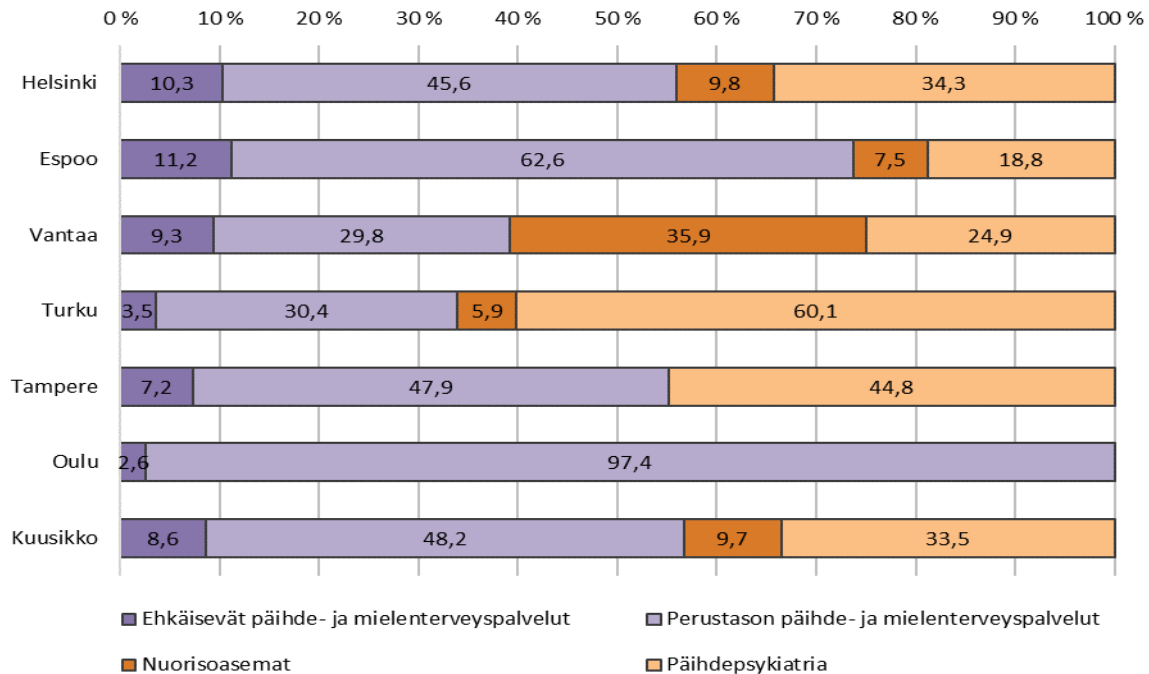
Integroitujen palvelujen kustannukset vuonna 2019 olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 30,9 miljoonaa euroa (Taulukko 7.). Kokonaiskustannukset kasvoivat Kuusikon tasolla 10,1 prosenttia vuoden 2018 deflatoiduista kustannuksista. Kustannukset kunnan täysi-ikäistä asukasta kohden vaihtelivat Vantaan 15 euron ja Turun 29 euron välillä. Nuorisoasemien kustannukset ovat täysi-ikäisten asiakkaiden kustannusten laskennallinen osuus, sillä täysi-ikäisten asiakkaiden osuutta kustannuksista ei pystytä kunnissa erottelemaan.

Taulukko 7. Integroitujen palvelujen kustannukset vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa****	Turku***	Tampere*	Oulu**	Kuusikko
Kokonaiskustannukset (€)	13 753 007	4 905 722	2 846 491	4 699 728	2 682 881	2 063 968	30 951 796
Ehkäisevien palvelujen kustannukset	1 419 467	548 795	265 371	166 222	194 262	53 391	2 647 508
Perustason palvelujen kustannukset	6 268 890	3 070 444	849 621	1 427 538	1 285 516	2 010 577	14 912 585
Nuorisoasemien kustannukset	1 350 056	365 819	1 022 318	279 250	3 017 443
Päihdepsykiatrian kustannukset	4 714 594	920 664	709 181	2 826 718	1 203 103	..	10 374 260
Kokonaiskustannukset (€) / yli 18-v. asukas	25	22	15	29	13	..	24
Muutos 2018–2019 (% defl.)							
Kokonaiskustannukset	19,6	1,6	10,7	14,1	-13,6	4,2	10,1
Ehkäisevien palvelujen kustannukset	22,2	2,0	-17,2	3,4	0,0	7,6	9,2
Perustason palvelujen kustannukset	14,8	9,2	-1,5	11,9	-12,4	6,6	8,3
Nuorisoasemien kustannukset	14,4	27,2	308,2	-36,7	39,8
Päihdepsykiatrian kustannukset	37,3	-15,1	-34,4	31,6	-12,5	..	13,7

*Tampereella nuorisoaseman toiminta on siirtynyt osaksi psykiatria- ja päihdekeskuksen toimintaa ja tiedot raportoidaan sen yhteydessä. **Oulun nuorisoaseman tiedot sisältyvät päihdepoliklinikan tietoihin ja päihdepsykiatrian tiedot psykiatriaan, eikä niitä ole mahdollista eritellä. ***Turussa Nuorisoasemien kustannuksiin on ennen vuotta 2019 sisällytetty muita nuorten asiantuntijapalveluita, eikä muutos-%:n pohjana olevat luvut ole vertailukelpoisia. ****Vantaalla nuorten psykososiaaliset palvelut ovat mukana kokonaiskustannuksissa.

Kuviossa 14. on kuvattu eri palvelujen kustannusten osuuksia integroitujen palvelujen kokonaiskustannuksista. Kuutoskaupunkien tasolla perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut muodostivat yli puolet kustannuksista. Kaupunkitasolla perustason päihde- ja mielenterveyspalvelujen osuus kustannuksista vaihteli Espoon 62,6 prosentin ja Turun 30,4 prosentin välillä. Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön osuus kustannuksista vaihteli Espoon 11,2 prosentin ja Oulun 2,6 prosentin välillä.

Kuvio 14. Integroitujen palvelujen kustannusten jakautuminen palveluittain vuonna 2019

Huom! Oulun nuorisoaseman tiedot sisältyvät päihdepoliklinikan tietoihin ja päihdepsykiatrian tiedot psykiatriaan, eikä niitä ole mahdollista eritellä. Tampereella nuorisoaseman toiminta on siirtynyt osaksi psykiatria- ja päihdekeskuksen toimintaa ja tiedot raportoidaan sen yhteydessä.

5 AVOPALVELUT

Tässä luvussa tarkasteltavat avopalvelut lukeutuvat joko päihdehuollon tai mielenterveyspalvelujen avohuoltoon. Integroituja avopalveluja ei tässä yhteydessä käsitellä lukuun ottamatta kokonaiskustannuksia, joiden yhteydessä raportoidaan kustannukset sekä integroitujen palvelujen kanssa, että ilman. Luvussa tarkasteltavat päihdehuollon avopalvelut jakautuvat polikliinisiin palveluihin (päihdepoliklinikat, korvaushoito ja päivä kuntoutus) ja muihin avopalveluihin (huumeiden käyttäjien terveysneuvonta, päiväkeskustoiminta ja selviämishoitoasemat). Mielenterveysavopalvelut sisältävät psykiatrisen avohoidon ja psykoterapiat. Psykiatriseen avohoitoon lukeutuvat poliklinikkakäynnit, päivystykset, yksilö- ja ryhmäkäynnit, päivä kuntoutus ja –sairaalakäynnit. Päihdepsykiatrisen hoito sisältyy tässä raportissa ainoastaan integroituihin palveluihin, myös avopalvelujen osalta.

5.1 Avopalvelujen järjestäminen

Helsingissä psykiatrian avohoito ja polikliininen päihdehoito tuotetaan alueellisissa psykiatria- ja päihdekeskuksissa: psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoidossa toteutettava tutkimus, hoito ja kuntoutus psykiatrian poliklinikoilla ja päihderiippuvuuksien hoito, avovieroitus ja opioidiriippuvaisten korvaushoito päihdepoliklinikoilla. Psykiatrian poliklinikkapalvelut on organisoitu hoitolinjoittain ensilinjan palveluihin, mielialahäiriö- ja psykoosipalveluihin. Korvaushoitoa ja avokuntoutusta hankitaan myös ostopalveluna. Korvaushoidon arviointipoliklinikka huolehtii helsinkiläisten opioidikorvaushoitojen koordinoinnista ja on mukana kehittämässä sekä valvomassa ostopalveluna tuotettuja korvaushoitoja.

Päihdeasiakkaiden avokuntoutus ja päivätoiminta sekä päihdehoidon erikoispalvelut (etsivä työ, jälkikuntoutus, Poliklinikka) tarjotaan koko kaupungille keskitetysti. Huumeiden käyttäjien terveysneuvonta järjestetään päivätoimintakeskuksissa sekä ostopalveluna. Selviämishoitoasema on hallinnollisesti osa psykiatria- ja päihdepalveluita.

HUS tuottaa helsinkiläisille työnjakosopimuksen mukaisesti 1) koko HUS-alueen väestölle alueellisesti keskitetyt erityispalvelut (esim. verkkopsykoterapia sekä syömishäiriö- ja neuropsykiatristen potilaiden erityispalvelut) ja 2) erikseen sovitut täydentävät seudulliset palvelut (esim. geropsykiatristen potilaiden konsultaatio ja vaativan tason tutkimus ja hoito).

Espoon mielenterveys- ja päihdepalvelut järjestää ehkäiseviä, hoitavia ja kuntouttavia palveluita nuorille ja aikuisille osana kaupungin terveyspalveluja. Espoon mielenterveys- ja päihdepalveluissa kaupungin omien avopalvelujen vastaanottotyön kokonaisuutta kutsutaan MtP-klinikaksi. MtP-klinikalla työskentelee pääsääntöisesti terveydenhuollon ammattilaisia. MtP-klinikka on hajasijoitettu, läheteitä ei tarvita ja kiireellisissä tilanteissa asiakas voi päästä vastaanotolle jonottamalla. Ei-kiireellisissä tilanteissa asiakas voi varata, siirtää tai perua ajan netissä tai puhelimitse.

MtP-klinikalla on käytössä hoitomalli, jossa asiakas tapaa ensin sairaanhoitajan. Hoitaja tekee yhdessä asiakkaan kanssa hoidontarpeen arvioinnin 1–3:lla tapaamiskerralla. Sen jälkeen laaditaan yksilöllinen hoitosuunnitelma, joka voi sisältää suunnitelman esimerkiksi varhaisesta psykoterapiasta, nettiterapiasta, yksilöllisistä supportiivisista käynneistä ja / tai hoidollisista ryhmistä. Varhaisen psykoterapian ja nettiterapian tuottamisesta vastaa HUS. Tarvittaessa asiakkaan hoidon sitä edellyttäessä voidaan tehdä lähete erikoissairaanhoidon. MtP-klinikalta tuotetaan myös kuntouttavaa tukea ja ohjausta asiakkaan kotiin. Palvelun kesto ja kotikäyntien tiheys arvioidaan asiakkaan palvelutarpeen mukaan yksilöllisesti.

Avopalveluihin kuuluu Sosiaali- ja terveysneuvontapiste Linkki, joka tuottaa palveluja huumeita ja muita päihdyttäviä aineita käyttäville asiakkaille. Linkin palveluja ovat esimerkiksi rokotukset, C-

hepatiittihoito, pikatestit, ruiskujen ja neulojen vaihto, pienet haavanhoidot sekä hoitoon ohjaus. Avopalveluihin sisältyy myös selviämishoitoaseman palvelu. Se on lyhytkestoista päihtymyksen akuuttihoitoa, johon liittyy sairaanhoidollisen seurannan tarve.

Espoon terveysasemilla hoidetaan paljon lieviä ja keskivaikeita mielenterveys- ja päihdeongelmia; kaikki eivät siis ohjaudu hoitoon mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelualueelle.

Vantaan päihdepalvelujen avohoito tuotetaan pääosin omana palveluna kahdella A-klinikalla ja H-klinikalla. Palvelut sisältävät päivytyksellistä vastaanottoa, yksilö-, perhe- ja ryhmähoitoa sekä opioidikorvaushoitoa. A-klinikkapalveluissa toteutetaan lisäksi kurssimuotoisena intensiivistä avokuntoutusta. Palveluihin voi hakeutua ilman lähetettä ajanvarauksella tai päivytyksenvastaanottojen kautta. Asiakkaan hoito pohjautuu asiakkaan kanssa yhdessä laadittuun hoitosuunnitelmaan, jota arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti. A-klinikan ajanvarauksessa on käytössä myös sähköinen ajanvaraus- ja neuvontapalvelu.

Vantaa järjestää korvaushoidosta noin puolet omana toimintana ja loput ostopalveluna kilpailuteuissa yksiköissä. Korvaushoidon tarpeen arviointi ja aloitukset toteutetaan pääsääntöisesti omana palveluna H-klinikalla. Pieni osa arvioista ja korvaushoidosta toteutetaan erikoissairaanhoidossa HUS Päihdepsykiatriassa. Korvaushoito aloitetaan hoitotakuun puitteissa.

Huumeidenkäyttäjien terveys- ja sosiaalineuvontapalvelut toteutetaan päivytyksellisesti kahdessa Vinkkari-pisteessä. Vinkkarissa on mahdollista asioida anonymisti. Vantaalaisia palvelee myös Peliklinikka, joka on rahapeliongelmiin, digipelaamiseen ja netin liikakäyttöön erikoistunut palvelukonaisuus. Ostopalveluna hankittiin vuonna 2019 kaksi Avomyllyhoidon kuntoutusjaksoa, jotka suunnattiin ensisijaisesti työssäkäyville päihdeongelmallisille.

Vantaan perusterveydenhuollon mielenterveyspalvelu on sijoitettu terveysasemille, ammatillisiin oppilaitoksiin sekä Peijaksen yleissairaalapäivytykseen. Palvelua tarjotaan potilaille, joilla on mm. lievä tai keskivaikea masennus, ahdistuneisuushäiriö, jännittämis- tai paniikkihäiriö tai elämäntilannekriisi. Hoitaja tekee yhdessä asiakkaan kanssa hoidontarpeen arvioinnin 1–3:lla tapaamiskerralla tarvittaessa lääkäriä konsultoiden tai yhdessä lääkärin kanssa ja asiakkaalle laaditaan yksilöllinen hoitosuunnitelma. Palvelussa tarjotaan suunnitelmallisia, lyhytkestoisia yksilö- ja ryhmähoitoja potilaille sekä koulutusta ja konsultaatioita yhteistyökumppaneille. Erikoissairaanhoidon kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Mielenterveyspalveluissa tehdään arviot lyhytostopalveluteraapian, jotka HUS myöntää. Vantaan mielenterveyspalveluissa on ns. HUSin integraatiovakanssi eli yksi HUSin sairaanhoitaja toimii perusterveydenhuollossa. Peijaksen yleissairaalapäivytyksessä toimiva Vantaan sairaanhoitaja tekee päivytyksessä mielenterveys- ja päihdehoidon tarpeen arviointeja ja järjestele tarvittaessa potilaalle jatkohoitoa.

Turussa päihdehuollon avopalveluita on saatavilla A-klinikalta sekä integroiduista palveluista (päihdepsykiatria, Nuorisoasema, MP-tiimi).

Turun kaupunki ostaa A-Klinikka Oy:ltä päihdehuollon avohoidon palveluja yli 25-vuotiaille päihdeongelmallisille ja heidän läheisilleen. A-klinikalle voi hakeutua myös toiminnallisten riippuvuuskien vuoksi. A-klinikalle voi hakeutua itsenäisesti, ilman lähetettä ja hoito on maksutonta. Hoidon sisältö muodostuu asiakkaan omien muutostavoitteiden kartoittamisesta ja tukemisesta. Hoito voi sisältää avovieroitushoitoa, päihdearviointeja, yksilö-, pari-, perhe- ja verkostotapaamisia sekä hoidollisia ryhmiä. Päihdehoitotyön moniammatilliseen tiimiin kuuluvat lääkärit, sairaanhoitajat ja sosiaaliterapeutit. Opioidikorvaushoidossa olevien avohoito järjestetään riippuvuuspsykiatrialla (sisältyy integroituihin palveluihin).

Huumeidenkäyttäjien terveysneuvontapiste Milli kuuluu Turun kaupungin terveystalouteen. Milli on matalan kynnyksen maksuton asiointipaikka suomenkielellä huumeita käyttäville. Millissä asioidaan nimimerkillä ja henkilökuntaa sitoo vaitiolovelvollisuus. Millissä voi vaihtaa käytetyt ruiskut ja neulat puhtaisiin, otattaa verinäytteitä ja A- ja B-hepatiittirokotteita, tarkistuttaa pistopaikkojen kunnon, tehdä raskaustestin ja antaa klamydianäytteen sekä laittaa ehkäisykapselin. Lisäksi Millistä saa ohjausta ja neuvontaa, ehkäisyneuvontaa sekä keskusteluapua kriisitilanteissa.

Sirkkalan päiväkeskus on osa Turun kaupungin asumis- ja päihdepalveluita. Sirkkalan päiväkeskus on matalan kynnyksen palvelu päihderiippuvaisille henkilöille, jossa asioidaan pääasiassa anonyymisti. Henkilökunta auttaa asiakkaita viranomaisasioiden hoitamisessa, asumiseen liittyvissä kysymyksissä ja on mukana tukemassa elämän eri osa-alueisiin liittyvissä kysymyksissä. Päiväkeskuksessa voi käydä suihkussa, pestä pyykkiä, soittaa viranomaispuheluita, käyttää asiakastietokonetta ja levätä. Maksuton ruokailu on tarjolla päivittäin (aamupala ja lounas).

Mielenterveyteen liittyvät avopalvelut toimivat Turussa terveysasemilla ja sairaanhoitopiirissä kuten integroitujen palvelujen osiossa kuvataan. Vaikeat mielenterveysongelmat hoidetaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa. Psykiatrisen erikoissairaanhoidon poliklinikoilla on yksilö-, perhe- ja ryhmähoitoa. Poliklinikoilla tehdään hoidontarpeen arvioita, tutkimusjaksoja, lyhyt- tai pitkäkestoista psykoterapiaa tai muuta keskusteluapua, kriisi-työtä ja lääkehoitoja. VSSHP hankkii psykoterapiapalveluita myös ostopalveluina. Psykiatrian neuromodulaatioyksikkö vastaa keskitetysti psykiatristen sairauksien hoitoon tarkoitettujen neuromodulaatiohoitojen toteuttamisesta VSSHP:n alueella.

Tampereen kaupungin Mielenterveys- ja päihdepalveluissa (MTPP) erikoissairaanhoidon mielenterveys- ja päihdeavopalvelut on integroitu 2015 alkaen. Mielenterveys- ja päihdeavopalveluissa toimii keskitetty lähetetiimi, jonka kautta läheteellä tulevien potilaiden hoito ohjautuu tarpeenmukaiseen hoitoyksikköön. Kotiutustiimi toimii avohoidon ja sairaalan välissä turvaamalla potilaan hoidon jatkumoa tarjoten tarvittaessa potilaalle hoitokäyntejä sairaalajakson jälkeen. Polikliinistä avohoitoa tarjotaan monimuotoisesti kolmessa oirepohjaisesti muodostetussa hoitoyksikössä, kahdessa päiväsaalassa, intensiiviyksikössä, persoonallisuushäiriö- ja syömishäiriöyksiköissä, akuuttipsykiatrian ja maahanmuuttajien poliklinikoilla, psykiatrian poliklinikalla sekä selviämisen- ja katkaisuhoidon osastolla. Nuorisopsykiatrian poliklinikan yhteyteen perustettiin kesällä 2019 Nuorten päihdepoliklinikka Nuppo, joka toimii matalan kynnyksen hoitopaikkana 16-25 vuotiaille nuorille. Nupossa potilailla on mahdollisuus asioida myös 1-2 kertaa anonyymisti.

Hoitoyksiköistä Psykiatria- ja päihdekeskuksessa toimii 3 hoitotiimiä potilaille, joilla on tutkimus- ja diagnosointitarvetta, lyhyt hoidon tarve, psykoterapia- tai työkykyarvion tarve tai komplisoitunut riippuvuussairaus (kannabis, lääkkeet, alkoholi, toiminnalliset riippuvuudet). Yksikössä tehdään myös opioidikorvaushoidon arviot. Psykiatria- ja päihdekeskukseen kuuluu matalan kynnyksen ensiohjaus Ensio, joka palvelee 13-64 vuotiaita potilaita ilman lähetettä. Ensiossa potilaan tilanne ja hoidon tarve arvioidaan 1-3 käyntikerralla ja hänet ohjataan tarpeenmukaisen avun piiriin. Valtaosa Ensioon hakeutuvista potilaista ohjautuu hoidollisen arvion jälkeen kolmannen sektorin, vertaistuen tai perusterveydenhuollon piiriin. Ensio antaa tarvittaessa konsultaatioapua eri sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille mielenterveys- ja/tai päihdeasioissa. Psykiatria- ja päihdekeskuksen päihdesairaanhoitajat jalkautuvat terveysasemille 1-2 pv/vko. Terveystalouteen toimiville päihdesairaanhoitajille potilaat ohjautuvat ilman lähetettä joko oman yhteydenoton perusteella tai sosiaali- tai terveydenhuollon toimijan ohjaamana.

Tipotien psykiatrian hoitoyksikkö on keskittynyt psykoosihoitoihin ja toimintakyvyltään alentuneiden potilaiden hoitoon. Yksikössä toimii psykoosi- ja nuorten aikuisten työryhmät. Sarviksen psykiatrialla mielialahäiriöiden hoitoa toteutetaan trauma-, masennus- ja kaksisuuntaisen mielialahäiriön tiimeissä. Päiväsairaalat ja intensiiviyksikkö mahdollistavat avohoidon tehostamisen ja ehkäisevät sairaalahoitoon ohjautumista.

Psykogeriatrian poliklinikalla tutkitaan ja hoidetaan lähetteellä ohjattuja yli 65-vuotiaita vakavasta masennustilasta tai muusta mielialahäiriöstä, myöhäsiän psykoottistasoisesta häiriöstä, sekä muistisairaudesta kärsiviä potilaita. Usein potilailla on psykogeriatrasta osaamista vaativia liitännäisoiroita tai he vaativat erotusdiagnostista selvittelyä. Polikliinisen hoidon tukena voidaan käyttää myös psykogeriatrian kotikuntoutusta.

Tampereella toimii ostopalveluna nettiterapia (HUS) sekä palvelusetelillä lyhytpsykoterapia. Vuoden 2019 aikana kokeilussa oli lisäksi A-klinikan verkkoterapia. Tampere ostaa myös päihdekuntoutujien päiväkuntoutusta kahdelta yritykseltä ja yhdeltä yhdistykseltä.

Huumeiden käyttäjien avopalveluita tuottaa kaksi konsortiota: Helsingin Diakonissalaitoksen Hoiva Oy ja sekä A-klinikka Oy. Huumehoitopalvelu jakautuu asiakkaan kuntoutumisen etenemisen huomioiviin osiin. Aloituvaiheen hoitoon sisältyy terveysneuvonta sekä ruiskujen ja neulojen vaihtotoiminta. Palvelukokonaisuuteen kuuluu myös korvaushoito. Huumehoidon tulosta ja vaikuttavuutta arvioidaan seuraamalla mm. asiakasmäärän vaihtelua, asiakkaiden hoidossa etenemistä sekä psykiatrisen osastohoidon ja päivystyskäyntien vähenemistä. Hyvistä tuloksista maksetaan palveluntuottajille bonusta ja tavoitetason alittavista tuloksista palveluntuottajille tulee sanktiota.

Päihdehuollon avohoitopalveluita tuotetaan myös selviämis- ja katkaisuhuoltoasemalla selviämishoidon, avokatkojen ja katkaisuhoidon jälkikäyntien palveluina. Sairaanhoidollista seuranta vaativien alkoholista päihtyneiden selviämishoitoa tuotetaan myös lukuisille sopimuskunnille. Selviämis- ja katkaisuhuoltoaseman ja poliisin sopimuksessa yhteistyöstä määritellään selviämishoitoyksikön tehtäväksi ottaa rattijuopumuksen toisen vaiheen verinäytteet sekä tuottaa poliisin säilönottotiloihin ja tutkintavankilaan terveydenhuollon arviot ja lääkehoidot.

Oulun kaupungissa perustason palvelut ovat hyvinvointikeskuksissa integroituna sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin (kuvaus luvussa 3.1). Päihdeavohoidon palvelut järjestetään pääosin omana tuotantona. Avohoitoyksiköt ovat Pohjoisen ja Eteläisen alueen avopäihdepalvelut sekä Haukiputaalla toimiva Road. Laitoshoidtoa järjestetään päihdekllinikalla, jossa toteutetaan huume- ja vieroitushoidot sekä korvaushoidon aloitukset. Oululaisia palvelee myös terveysneuvontapiste Vinkki, josta saa terveysneuvontaa, saa puhtaita ruiskuja sekä neuloja, rokotuksia, HIV- ja C-hepatiittitauksia sekä hoidetaan naisten ehkäisyasioita ja tehdään hoitoonohjausta. Oman tuotannon lisäksi Oulun kaupunki ostaa tarvittaessa päihdelaitoskuntoutusta. Ympäri vuorokautinen perhekuntoutus lakkautettiin vuosia sitten ja päihdeperhekuntoutus järjestetään avopalveluna (SHL). Korvaushoidon lääkkeellinen hoito järjestetään pääsääntöisesti kaupungin oman yksikön toimesta. Yhdistyneiden kuntien osalta korvaushoidon lääkejakelu toteutetaan omalla asuinalueella. Vuodesta 2013 alkaen avopalveluissa on toiminut virka-aikaan yhteinen päihde- ja mielenterveysystyön päivystys.

Mielenterveysavopalveluissa hoidetaan aikuisten ja lasten – sekä nuorten erikoissairaanhoitoa vaativat mielenterveysongelmat. Psykiatristen aluetyöryhmien lisäksi Oulussa toimii ensipsykooseja hoitava akuuttityöryhmä, epävakaata persoonallisuushäiriötä sairastavia potilaita hoitava työryhmä, pitkäaikaispotilaiden lääkehoitoon sitoutumista tukeva avohoitotyöryhmä, liikkuva avohoitotyöryhmä sekä syömishäiriöiden ravitsemuskuntoutusta antava työryhmä ja mielenterveyskeskus Tuike, jossa tehdään mm. akuuttitilanteiden selvittelyä ja ryhmähoitoja. Erikoissairaanhoidosta järjestetään säännölliset psykiatri- ja hoitajakonsultaatiot hyvinvointikeskuksiin

5.2 Avopalvelujen asiakasmäärä, suoritteet ja kustannukset

Taulukossa 8. kuvataan päihde- ja mielenterveysavopalvelujen asiakasmäärä ja kustannukset sekä niiden jakautuminen päihdepalveluihin ja mielenterveyspalveluihin. Palveluiden kokonaisasiakasmäärät ovat suuntaa antavia, sillä asiakasmäärät ovat yhteenlaskettuja summia eri palvelujen asiakkaista ja yksi asiakas saattaa sisältyä lukuihin useampaan kertaan. Näin ollen asiakasmäärät ovat todellisuudessa pienempiä. Päihde- ja mielenterveysavopalvelujen kustannukset ilman integroitujen avopalvelujen kustannuksia olivat kuutoskaupungeissa 147,4 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 2,2 prosenttia vähemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018. Avopalvelujen kustannukset nousivat edellisvuodesta Turussa ja Oulussa laskivat muissa kaupungeissa. Integroitujen avopalvelujen kustannukset Kuusikon tasolla olivat 27,1 miljoonaa euroa.

Taulukko 8. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen avopalvelujen asiakasmäärä ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) vuodesta 2018 sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Avopalvelujen asiakasmäärä* yhteensä	33 526	10 049	11 532	10 902	17 002	10 652	93 663
Päihdepalvelujen asiakkaat	11 524	2 023	3 975	2 837	5 450	1 685	27 494
Mielenterveyspalvelujen asiakkaat	22 002	8 026	7 557	8 065	11 552	8 938	66 140
<i>Avopalvelujen asiakasmäärä yhteensä (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>99,7</i>	<i>100,0</i>
<i>Päihdepalvelujen asiakkaat (%)</i>	<i>34,4</i>	<i>20,1</i>	<i>34,5</i>	<i>26,0</i>	<i>32,1</i>	<i>15,8</i>	<i>29,4</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen asiakkaat (%)</i>	<i>65,6</i>	<i>79,9</i>	<i>65,5</i>	<i>74,0</i>	<i>67,9</i>	<i>83,9</i>	<i>70,6</i>
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Asiakasmäärä yhteensä</i>	<i>9,1</i>	<i>4,2</i>	<i>3,6</i>	<i>-0,7</i>	<i>0,6</i>	<i>1,9</i>	<i>4,3</i>
Kokonaiskustannukset sis. integroidut** (milj. €)	67,9	24,3	20,8	19,8	21,8	20,0	174,4
Josta integroitujen palvelujen kustannukset	12,7	4,5	2,4	3,2	2,2	2,1	27,1
Kokonaiskustannukset ei sis. integroidut** (milj. €)	55,2	19,8	18,3	16,5	19,6	17,9	147,4
Päihdepalvelujen kustannukset	18,2	3,1	4,1	3,3	7,1	3,4	39,2
Mielenterveyspalvelujen kustannukset	37,0	16,7	14,3	13,2	12,5	14,6	108,2
<i>Kokonaiskustannukset (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Päihdepalvelujen kustannukset (%)</i>	<i>32,9</i>	<i>15,7</i>	<i>22,2</i>	<i>20,1</i>	<i>36,4</i>	<i>18,7</i>	<i>26,6</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen kustannukset (%)</i>	<i>67,1</i>	<i>84,3</i>	<i>77,8</i>	<i>79,9</i>	<i>63,6</i>	<i>81,3</i>	<i>73,4</i>
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Kokonaiskustannukset</i>	<i>-6,1</i>	<i>-5,2</i>	<i>-5,6</i>	<i>19,5</i>	<i>-2,3</i>	<i>0,8</i>	<i>-2,2</i>

*=Asiakkaiden määrä on yhteenlaskettu summa kaikista palvelujen käyttäjistä, ei asiakas kertaalleen –tieto. Sama asiakas voi käyttää monia eri palveluja ja voi olla yhteissummassa useammin kuin kerran. Asiakasmäärästä ei voida erotella integroitujen avopalvelujen asiakkaita. **Integroidut avopalvelut: Ehkäisevä työ, perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut, nuorisosemat ja päihdepsykiatrinen avohoito.

5.2.1 Päihdehuollon avopalvelut

Päihdehuollon avopalvelujen kokonaisasiakasmäärä kuutoskaupungeissa oli 27 763, mikä oli 12,2 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna (Taulukko 9.). Avopalvelujen asiakasmäärä kasvoi vuotta aiempaan verrattuna Helsingissä (+42,8 %), Espoossa (+6,3 %), Vantaalla (+5,1 %), Turussa (+0,7 %) ja laski Tampereella (-10,1 %) ja Oulussa (-6,4 %) vuonna 2019. Kuutosten tasolla suurin asiakasryhmä ovat päihdepoliklinikan asiakkaat, joiden määrä laski 6,0 prosenttia edellisvuodesta. Toiseksi suurimman asiakasryhmän muodostavat selviämishoitoaseman asiakkaat, joiden määrä laski kuutosten tasolla 4,3 prosenttia vuoden takaisesta. Kolmanneksi suurimman asiakasryhmän muodostavat huumeiden käyttäjien terveysneuvonnan asiakkaat, vaikka Helsinki ja Tampere eivät saa eriteltyä asiakasmääriä. Korvaushoidon asiakasmäärä nousi kuutosten tasolla tarkastelluista palveluista nopeimmin, 6,5 prosenttia vuodesta 2018. Anonyymit asiakkaat eivät sisälly tarkasteltuihin asiakasmääriin. Turku on Kuusikon kunnista ainoa, jossa päiväkeskustoiminnan asiakkaiden määrä tilastoidaan, vaikka se onkin anonyymiä.

Taulukko 9. Päihdehuollon avopalvelujen asiakasmäärä vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018

	Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos	
	Helsinki*	18-19 %	Espoo**	18-19 %	Vantaa	18-19 %	Turku***	18-19 %	Tampere	18-19 %	Oulu****	18-19 %	Kuusikko	18-19 %
Avopalvelujen asiakkaat yhteensä	11 498	42,8	2 023	6,3	3 965	5,1	2 837	0,7	5 450	-10,1	1 990	-6,4	27 763	12,2
Polikliiniset palvelut yhteensä	6 288	0,3	270	1,1	2 638	3,8	1 264	1,1	4 440	-12,9	1 672	-7,5	16 572	-3,9
Päihdepoliikklinikka	4 734	-0,1	1	-90,9	2 261	3,8	944	-2,3	3 868	-15,9	1 402	-10,0	13 210	-6,0
Korvaushoito	958	0,6	269	5,1	262	4,0	320	15,1	482	14,2	256	10,3	2 547	6,5
Päiväkuntoutus	596	2,9	-	-	115	3,6	0	-100,0	90	18,4	14	-22,2	815	3,2
Muut avopalvelut yhteensä	5 210	192,7	1 753	7,2	1 327	7,7	1 573	0,4	1 010	4,9	318	-0,6	11 191	49,3
Huumeiden käyttäjien terveysneuvor	3 576	..	1 142	14,5	1 327	7,7	1 096	3,5	0	..	318	-0,6	7 459	106,7
Päiväkeskustoiminta	-	-	-	..	200	0,0	0	200	0,0
Selviämishoitoasema	1 634	-8,2	611	-4,4	-	-	277	4,9	1 010	4,9	3 532	-4,3

*Helsinki on raportoinut ostopalvelujen terveysneuvonnan asiakasmäärän ensimmäisen kerran vuonna 2019. **Espoon päihdepoliikklinikan tiedot sisältyvät perustason päihde- ja mielenterveyspalveluihin. ***Turun päiväkeskustoiminta oli suljettuna 8 kk vuonna 2019. ****Oulussa on tehty kirjaamiskäytänteiden muutoksia, joten vuosien 2018 ja 2019 tiedot eivät ole vertailukelpoisia.

Kaupunkien välistä ja sisäistä avopalvelusuoritteiden vertailua vaikeuttaa vaihtelevat palveluiden kirjaamiskäytännöt, jotka saattavat poiketa kuntien välillä, mutta myös kuntien sisällä. Esimerkiksi kahden ohjaajan ohjaamasta kuuden hengen hoitoryhmästä voi eri kunnissa saada suoritteita 6, 12 tai 24. Kirjaamisen käytännöt ovat myös vuosien varrella muuttuneet. Näin ollen suoritteiden määrää on asiakasmäärien tapaan tulkittava suuntaa antavana.

Kun korvaushoidon käynnit jätetään tarkastelun ulkopuolelle, tehtiin päihdehuollon avopalveluihin kuutoskaupungeissa 339 831 käyntiä vuonna 2019 (Taulukko 10.). Käyntimäärä nousi kuutoskaupunkien tasolla 2,3 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Palveluittain tarkasteluna käyntien määrä kasvoi Kuusikon tasolla päiväkeskustoiminnassa ja väheni muissa palveluissa. Suurin osa käynneistä kuutoskaupungeissa kohdistuu päihdepoliikklinikoille ja toiseksi suurin osa päiväkeskustoimintaan. Kaupunkitasolla osuudet kuitenkin vaihtelevat: Helsingissä suurin osa käynneistä tapahtuu anonyymissä päiväkeskustoiminnassa, kun taas Espoossa, Vantaalla ja Oulussa vastaavaa toimintaa ei ole.

Taulukko 10. Päihdehuollon avopalvelujen käynnit ilman korvaushoitoa vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018

	Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos	
	Helsinki	18-19 %	Espoo*	18-19 %	Vantaa	18-19 %	Turku**	18-19 %	Tampere	18-19 %	Oulu	18-19 %	Kuusikko	18-19 %
Avopalvelujen käynnit yhteensä	186 127	2,0	8 372	-12,7	45 782	0,0	29 037	45,3	52 497	-4,4	18 016	-6,7	339 831	2,3
Polikliiniset palvelut yhteensä	59 726	7,3	44	-6,4	37 472	-3,2	8 158	-9,1	37 984	-7,3	15 962	-7,3	159 346	-1,4
Päihdepoliikklinikka	48 791	6,3	44	-6,4	34 596	-3,0	8 158	-7,2	29 271	-5,4	13 288	-3,1	134 148	-0,7
Päiväkuntoutus	10 935	12,3	-	-	2 876	-5,6	..	-100,0	8 713	-13,3	2 674	-23,8	25 198	-5,0
Muut avopalvelut yhteensä	126 401	-0,4	8 328	-12,7	8 310	17,6	20 879	89,6	14 513	4,2	2 054	-1,4	180 485	5,8
Huumeiden käyttäjien terveysneuvor	15 777	-8,7	5 547	-10,3	8 310	17,6	7 302	-1,6	2 054	-1,4	38 990	-2,6
Päiväkeskustoiminta	107 979	1,1	-	-	-	-	12 914	355,5	12 667	4,8	133 560	9,7
Selviämishoitoasema	2 645	-6,8	2 781	-17,2	-	-	663	-12,4	1 846	0,8	7 935	-9,7

*Espoon päihdepoliikklinikan tiedot sisältyvät perustason päihde- ja mielenterveyspalveluihin. **Turun päiväkeskustoiminta oli suljettuna 8 kk vuonna 2018

Huom! Vantaan osalta on kirjattu suoritteet, ei käynntejä, paitsi terveysneuvonnasta. Taulukko 9. ei sisällä korvaushoidon käynntejä muissa kunnissa paitsi Vantaalla ja Vantaallakin suoritteet. Vantaalla korvaushoidon oman toiminnan suoritteet sisältyvät H-klinikan suoritteisiin. Helsingin osalta terveysneuvonnan käynneissä näkyy vain ostopalveluiden käynnit. Helsingissä terveysneuvontaa toteutetaan omana toimintana päiväkeskuksen yhteydessä eikä käyntitietoja saada eroteltuna.

Päihdehuollon avopalvelujen kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa 39,2 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 6,5 prosenttia enemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018 (Taulukko 11.). Helsingin osuus kaikista päihdeavopalvelujen kustannuksista on lähes puolet. Kustannukset nousivat edellisvuodesta Oulussa (+23,4 %), Turussa (+22,7 %), Tampereella (+9,1 %) ja Helsingissä (+4,5 %) ja laskivat Espoossa (-5,6 %) ja Vantaalla (-1,0 %). Kuusikon tasolla päihdeavopalvelujen kustannukset kasvoivat nopeimmin päiväkeskustoiminnassa, jossa kasvua oli 18,5 prosenttia ja korvaushoidossa 9,7 prosenttia vuodesta 2018. Korvaushoidon kustannukset laskivat edellisvuodesta ainoastaan Espoossa.

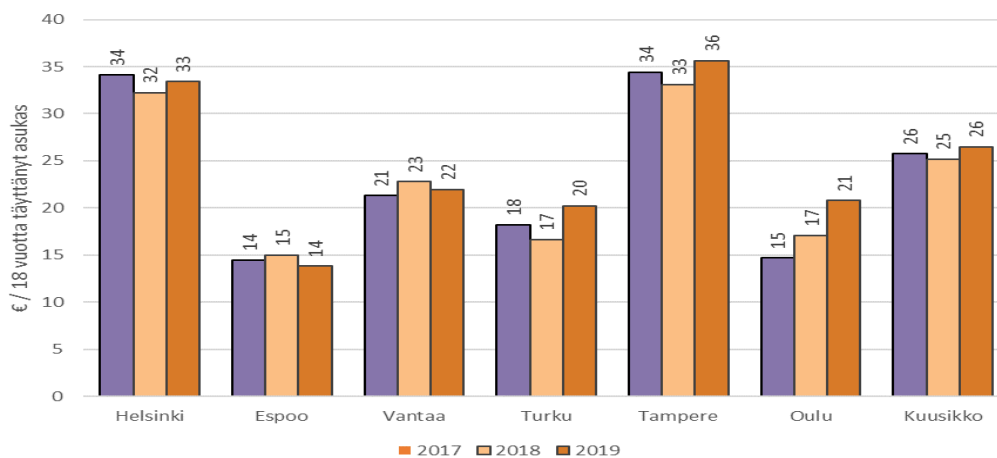
Taulukko 11. Päihdehuollon avopalvelujen kustannukset palveluittain vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki*	Espoo**	Vantaa	Turku***	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kokonaiskustannukset (€)	18 174 087	3 105 873	4 079 360	3 316 142	7 132 110	3 355 285	39 162 857
Polikliinisten palvelujen kustannukset	14 399 463	1 909 824	3 982 411	2 604 575	5 125 515	3 294 267	31 316 055
Päihdepoliklinikka	7 351 030	5 933	3 238 322	1 078 050	2 671 313	2 140 488	16 485 136
Korvaushoito	5 315 348	1 903 891	670 124	1 526 525	1 934 766	1 060 239	12 410 893
Päiväkuntoutus	1 733 085	-	73 965	0	519 436	93 540	2 420 026
Muiden avopalvelujen kustannukset	3 774 624	1 196 049	96 949	711 567	2 006 595	61 018	7 846 802
Huumeiden käyttäjien terveysneuvonta	512 489	349 807	96 949	230 318	856 880	61 018	2 107 461
Päiväkeskustoiminta	2 062 450	-	0	318 814	373 699	0	2 754 963
Selviämishoitoasema	1 199 685	846 242	0	162 435	776 016	0	2 984 378
Muutos 2018–2019 (%)							
Kokonaiskustannukset	4,5	-5,6	-1,0	22,7	9,1	23,4	6,5
Polikliinisten palvelujen kustannukset	5,3	-6,2	-3,3	10,4	13,9	23,5	6,7
Päihdepoliklinikka	8,0	14,0	-7,3	7,3	8,0	23,9	6,3
Korvaushoito	4,8	-6,2	33,0	13,3	26,0	28,8	9,7
Päiväkuntoutus	-3,8	-	-39,6	-	5,7	-20,0	-4,7
Muiden avopalvelujen kustannukset	1,5	-4,6	.	106,7	-1,4	20,5	6,0
Huumeiden käyttäjien terveysneuvonta	-24,7	2,1	..	127,0	-1,1	20,5	3,2
Päiväkeskustoiminta	10,8	-	-	443,1	-7,9	..	18,5
Selviämishoitoasema	2,0	-7,1	-	-11,8	1,7	..	-1,6

*Helsingissä aiemmin terveysneuvontana ostettu HIV-positiivisten palvelukeskus aloitti psykiatria- ja päihdepalvelujen omana toimintana 1.1.2018 ja sen kustannukset ovat nyt integroiduissa palveluissa perustason päihde- ja mielenterveyspalveluissa. **Espoon päihdepoliklinikan tiedot sisältyvät perustason päihde- ja mielenterveyspalveluihin. ***Turun päiväkeskustoiminta oli suljettuna 8 kk vuonna 2018.

Huom! Vantaalla korvaushoidon kustannuksissa ilmoitetaan ostopalvelujen korvaushoidon kustannukset. Omana toimintana tuotetun korvaushoidon kustannukset sisältyvät H-klinikan kustannuksiin. Samoin omana toimintana tuotetun terveysneuvonnan kustannukset sisältyvät H-klinikan kustannuksiin. Vantaalla päivä kuntoutukseen sisältyy vain ostopalvelut. Omana toimintana toteutettu päivä kuntoutus sisältyy A-klinikan ja H-klinikan kustannuksiin. Tampereella terveysneuvonnan kustannuksiin sisältyy huumehoidon avopalveluiden aloitusvaiheen kustannukset (anonymiasiakkaat).

Kuviossa 15. on esitetty päihdehuollon avopalvelujen kustannukset suhteutettuna kunnan täysi-ikäistä asukasta kohden. Yli 18-vuotiaaseen väestöön suhteutetut kustannukset olivat kuutoskautungeissa keskimäärin 26 euroa. Kustannukset vaihtelivat Espoon 14 eurosta Tampereen 36 euroon. Väestöön suhteutetut kustannukset ovat laskeneet vuodesta 2017 Helsingissä, pysyneet samana Espoossa ja nousseet muissa kunnissa. Kuusikon keskiarvo on säilynyt samana.

Kuvio 15. Päihdehuollon avopalvelujen deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuosina 2017-2019

Polikliiniset palvelut

Seuraavaksi esitellään tarkemmin päihdehuollon avopalvelujen polikliinisiä palveluja kuutoskaupungeissa. Päihdehuollon polikliiniset palvelut – etenkin päihdepoliklinikat ja korvaushoito – muodostavat suurimman kustannusosuuden päihdehuollon avopalveluiden kokonaisuudessa. Polikliinisiin palveluihin lukeutuu lisäksi päiväkuntoutus. Päihdepoliklinikat ovat riippuvuusongelmiin erikoistuneita avohoitopaikkoja. Päihdepoliklinikoiden tietoihin sisältyvät myös A-klinikoiden, H-klinikoiden, Peliklinikoiden ja muiden vastaavien palvelujen tiedot. Taulukossa 12. kuvataan päihdepoliklinikoiden asiakasmääriä vuosina 2017–2019. Kuusikon tasolla asiakasmäärä on vähentynyt edellisestä vuodesta 6,0 prosenttia.

Taulukko 12. Päihdepoliklinikoiden asiakasmäärä vuosina 2017–2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo*	Vantaa	Turku	Tampere**	Oulu	Kuusikko
2017	4 871	34	2 052	1 083	3 344	1 676	13 060
2018	4 741	11	2 179	966	4 601	1 557	14 055
2019	4 734	1	2 261	944	3 868	1 402	13 210
Muutos 2018–2019, %	-0,1	-90,9	3,6	-2,3	-15,9	-10,0	-6,0

*Espoossa tilastointitapa muuttui vuonna 2017 ja valtaosa aiemmin päihdehuollon avopalveluiksi luokitelluista palveluista raportoidaan integroiduissa palveluissa. **Tampereen päihdepoliklinikoiden asiakasmäärä ei ole asiakas kertalleen – tieto.

Polikliinisten palvelujen kustannukset olivat kuutoskaupungeissa 31,3 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 6,2 prosenttia enemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018 (Taulukko 13.). Kustannukset laskivat vuoden 2018 deflatoituihin kustannuksiin verrattuna Espoossa (-6,6 %) ja Vantaalla (-3,4 %) ja nousivat Oulussa (+19,0 %), Tampereella (+12,2 %), Turussa (+9,5 %) ja Helsingissä (5,0 %).

Taulukko 13. Polikliinisten palvelujen deflatoidut kustannukset (milj. €) vuosina 2017–2019 muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2017	13,91	1,80	3,76	2,37	4,43	2,28	28,53
2018	13,68	2,04	4,12	2,36	4,50	2,67	29,36
2019	14,40	1,91	3,98	2,60	5,13	3,29	31,32
Muutos %, 2018–2019	5,0	-6,6	-3,4	9,5	12,2	19,0	6,2
Muutos €, 2018–2019	0,72	-0,13	-0,14	0,25	0,63	0,63	1,95

Korvaushoidolla tarkoitetaan opioidiriippuvuuden hoitoa, jossa käytetään lääkkeenä buprenorfiinia tai metadonia. Hoidosta on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (STM 33/2008). Hoito perustuu hoitosuunnitelmaan, jossa lääkkeen lisäksi määritellään hoidon tavoite, muu lääketieteellinen ja psykososiaalinen hoito sekä seuranta. Korvaushoito kuuluu hoitotakuun piiriin ja sitä toteutetaan päihdehuollossa, erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa tai vankilan terveydenhuollossa. Korvaushoidossa tavoitteena on asiakkaan kuntouttaminen ja päihteettömyys tai haittojen vähentäminen ja elämänlaadun parantaminen. Hoidolla pyritään vähentämään opioidien laitonta käyttöä, pistämisen myötä veriteitse tarttuvien infektioiden leviämistä, oheiskäyttöä sekä rikollisuutta. Opioidit ovat päihdehuollon huumeasiakkaiden yleisin ongelmapäihde (Nurmi & Rönkä, 2018).

Korvaushoidon asiakkaiden määrä kasvoi kuutoskaupungeissa 36,3 prosenttia verrattuna vuoteen 2015 (Taulukko 14.). Asiakasmäärä kasvoi kaikissa kaupungeissa. Kasvu oli nopeinta Tampereella (+92,0 %). Asiakasmäärät ovat verrattain pieniä, joten muutokset asiakasmäärissä näyttäytyvät prosentuaalisesti suurina. Kuutoskaupunkien tasolla ostopalveluna tuotetuissa palveluissa oli 53,7 prosenttia asiakkaista, mutta kaupunkien välillä on vaihtelua. Esimerkiksi Oulu tuottaa kaikki korvaushoidon palvelut itse, kun taas Espoo järjestää korvaushoidon kokonaan ostopalveluna.

Taulukko 14. Korvaushoidon asiakasmäärä ja ostopalveluissa olleiden asiakkaiden osuus (%) vuosina 2015–2019 sekä muutos vuodesta 2015

	Helsinki	Ostopal- velut, %	Espoo	Ostopal- velut, %	Vantaa	Ostopal- velut, %	Turku	Ostopal- velut, %	Tampere	Ostopal- velut, %	Oulu	Ostopal- velut, %	Kuusikko	Ostopal- velut, %
2015	829	46,0	188	100,0	175	39,3	251	-	251	47,3	175	-	1 869	40,6
2016	921	41,2	234	100,0	214	39,8	239	-	242	49,6	195	-	2 045	40,1
2017	939	47,9	226	100,0	229	42,0	203	70	347	67,1	206	-	2 150	53,1
2018	952	36,8	256	100,0	252	41,9	278	74,8	422	71,6	232	0	2 392	50,9
2019	958	40,3	269	100,0	262	48,9	320	76,6	482	71,4	256	-	2 547	53,7
Muutos 2015-2019, N	129		81		87		69		231		81		678	
Muutos 2015-2019, %	15,6		43,1		49,7		27,5		92,0		46,3		36,3	

Huom! Helsingin tiedot eivät sisällä HUS päihdepsykiatria tai HIV-positiivisten palvelukeskusta. Espoon ja Vantaan lukuihin ei sisälly erikoissairaanhoidon ja terveysasemien asiakkaat.

5.2.2 Mielenterveysavopalvelut

Mielenterveysavopalveluihin sisältyy psykiatrinen avohoito sekä sellaiset psykoterapia-asiakkaat, joiden psykoterapian kustannuksiin osallistuu kunta. Kelan kuntoutuspsykoterapian asiakkaat eivät sisälly tässä raportoituihin lukuihin. Kuusikossa raportoitua nettiterapiaa järjestää HUS Mielenterveystalo.fi -sivuston kautta. Asiakkaan ei tarvitse asua HUS-alueella, vaan palvelu on valtakunnallisesti käytettävissä. Lisäksi A-klinikkasäätiö on kehittänyt verkkoavusteisen kuntoutusohjelman alkuun liikakäyttöön, jota voidaan hankkia ostopalveluna.

Kuutoskaupungeissa oli 66 140 mielenterveysavopalvelujen asiakasta vuonna 2019, mikä oli 1,1 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 (Taulukko 15.). Asiakasmäärä lisääntyi kaikissa muissa kaupungeissa paitsi Helsingissä, jossa laskua oli 2,9 prosenttia. Käyntien määrä kuitenkin laski kuutoskaupunkien tasolla 1,4 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Psykiatrisen avohoidon asiakkaiden määrä laski Helsingissä ja Turussa ja kasvoi muissa kaupungeissa vuodesta 2018. Psykoterapia-asiakkaiden määrä nousi kuutosten tasolla 23,4 prosenttia vuotta aiemmasta ja kasvua edellisvuoteen oli kaikissa kaupungeissa. Oulu ei saa raportoitua psykoterapia-asiakkaiden määrää.

Taulukko 15. Mielenterveysavopalvelujen asiakas- ja käyntimäärät vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	22 002	8 026	7 557	8 065	11 552	8 938	66 140
Psykiatrisen avohoidon asiakkaat	19 986	6 902	6 546	7 616	11 346	8 938	61 334
Psykoterapia-asiakkaat	2 016	1 124	1 011	449	206	..	4 806
Josta nettiterapia-asiakkaat	1 764	546	507	230	145	..	3 192
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Asiakkaat yhteensä</i>	-2,9	3,7	2,8	-1,2	6,6	3,2	1,1
<i>Psykiatrisen avohoidon asiakkaat</i>	-6,2	3,8	2,4	-2,8	6,2	3,2	-0,3
<i>Psykoterapia-asiakkaat</i>	48,6	2,7	5,3	38,2	30,4	..	23,4
<i>Joista nettiterapia-asiakkaat</i>	59,8	24,4	21,0	..	23,9	..	46,0
Käynnit yhteensä	232 010	80 913	68 259	90 070	79 675	76 829	627 756
Psykiatrisen avohoidon käynnit	224 135	74 655	61 894	80 951	79 146	76 828	597 609
Psykoterapiakäynnit	7 875	6 258	6 365	..	529	..	21 027
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Käynnit yhteensä</i>	-3,7	0,7	-5,8	10,1	-8,3	3,0	-1,4
<i>Psykiatrisen avohoidon käynnit</i>	-3,9	1,0	-7,3	7,8	-8,3	3,0	-2,0
<i>Psykoterapiakäynnit</i>	4,6	-1,9	11,7	..	-4,7	..	4,3

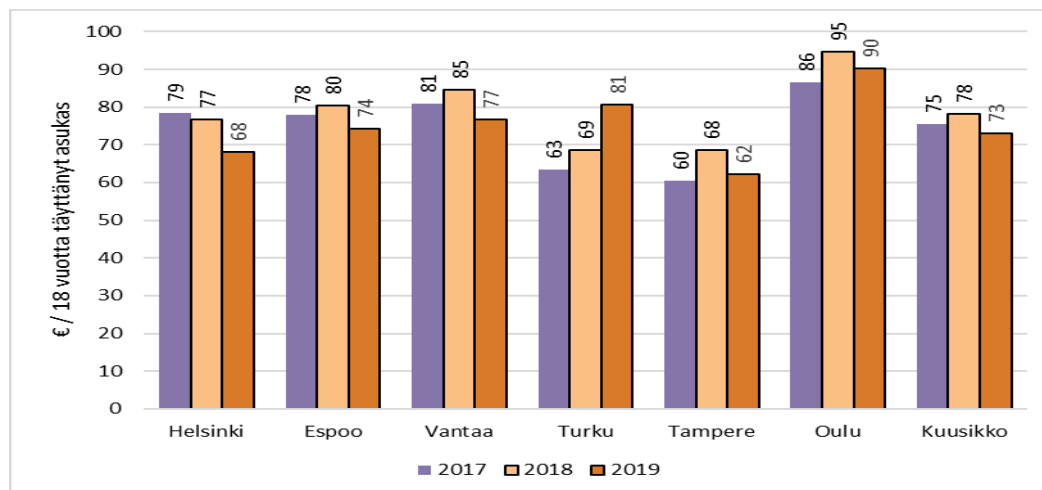
Taulukossa 16. esitetään mielenterveyspalvelujen avopalvelujen kustannusten jakautuminen eri palveluihin. Avopalvelujen kustannukset olivat kuutoskaupungeissa 108,2 miljoonaa euroa vuonna 2019. Kustannukset muodostuivat pääosin psykiatrisen avohoidon järjestämisestä. Psykoterapian

osuus on lähes 4,7 miljoonaa euroa. Psykoterapian kokonaiskustannukset sisältävät ostopalvelupsykoterapian ja HUS:lta ostettavan nettiterapian kustannukset. Mielen terveysavopalvelujen kustannukset laskivat kuutosten tasolla 5,4 prosenttia edellisvuodesta.

Taulukko 16. Mielen terveysavopalvelujen kustannukset vuonna 2019, miljoonaa euroa ja muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kokonaiskustannukset (milj. €)	37,03	16,69	14,26	13,22	12,47	14,55	108,21
Psykiatrisen avohoidon kustannukset	35,57	15,46	13,05	12,54	12,37	14,55	103,53
Psykoterapiakustannukset	1,46	1,23	1,21	0,67	0,10	..	4,68
Muutos 2018–2019 (%)							
Kokonaiskustannukset	-10,6	-5,2	-6,8	18,7	-7,8	-3,3	-5,1
Psykiatrisen avohoidon kustannukset	-11,4	-4,9	-7,0	18,9	-7,9	-3,3	-5,4
Psykoterapiakustannukset	14,8	-8,9	-4,0	15,3	3,2	..	2,4

Mielen terveysavopalvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat keskimäärin 73 euroa 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuonna 2019 (Kuvio 16.). Täysi-ikäiseen väestöön suhteutetut kokonaiskustannukset vaihtelivat Tampereen 62 euron ja Oulun 90 euron välillä. Deflatoidut asukaskohtaiset kustannukset nousivat edellisvuodesta Turussa ja laskivat muissa kaupungeissa. Vuoteen 2017 verrattuna asukaskohtaiset kustannukset ovat laskeneet Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja nousseet muissa kaupungeissa.

Kuvio 16. Mielen terveysavopalvelujen deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuosina 2017–2019

6 KOTIIN VIETÄVÄT PALVELUT

Tässä luvussa tarkastellaan kotiin annettavia päihde- ja mielenterveyspalveluja, joiden on tarkoitus tukea asiakkaan itsenäistä asumista ja ehkäistä laitospalvelujen tarvetta. Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaisuuteen lukeutuvat tässä raportissa kotikatkaistu- ja kuntoutushoito, liikkuva avohoito sekä tukiasuminen ja tuettu asuminen. Ennen vuotta 2017 tukiasuminen ja tuettu asuminen raportoitiin Kuusikossa asumispalvelujen yhteydessä. Tästä johtuen kotiin vietävien palvelujen ja asumispalvelujen lukuja ei voi suoraan vertailla ennen vuoden 2017 raporttia ilmestyneiden raporttien lukuihin.

6.1 Kotiin vietävien palvelujen järjestäminen

Helsingissä osa konsultaatiosta, psykiatrisesta hoidosta ja päihdehoidosta toteutetaan liikkuvana tai kotiin vietävinä palveluna: liikkuva työ asiakkaan ja potilaan elin- ja lähiympäristöön sekä yhteistyökumppaneiden luo on vakiintunut työmuoto psykiatria- ja päihdepalveluissa. Palveluita tuotetaan mm. liikkuvissa psykiatrian arviointi-, akuutti- ja konsultaatiotyöryhmissä ensilinjan palveluissa sekä psykoosipalvelujen kotikuntoutustyöryhmissä ja liikkuvassa avohoidossa. Yksityiseltä palveluntuottajalta ostetaan kotikatkokotoimintaa.

Jokainen Y-säätiön ja Helsingin Asuntohankinnan itsenäiseen asumiseen muuttava asiakas saa sosiaaliohjaajan tuen asumiseensa psykiatria- ja päihdepalveluista. Tavoitteena on ennaltaehkäistä asunnottomuutta. Asumista tukee myös sosiaaliohjaajasta, perus- ja sairaanhoitajasta muodostuva kotikuntoutustiimi. Mielenterveysasiakkaiden jälleenvuokrausasumista järjestää Niemikotisäätiö.

Helsingissä tuettuun asumiseen sisältyy asunnottomien solutukiasunnot, tukiasuntoyksikkö, tukikodit, tuettu asuminen hajasijoitetuissa asunnoissa ja varsinainen tuettu asuminen. Mielenterveysasiakkaiden tuettua asumista järjestetään omana toimintana, Niemikotisäätiön järjestämänä ja ostopalveluna.

Espoossa mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden arjessa selviytymistä ja itsenäistä asumista tukee mielenterveys- ja päihdekliniikan liikkuva tiimi, jossa työskentelee sairaanhoitaja ja lähihoitaja. Liikkuvan tiimin työskentely muodostuu muun muassa koti-, asiointi- ja verkostokäynneistä sekä puhelinkontakteista. Työ sisältää ohjaamista ja neuvontaa ja tapahtuu virka-aikana. Liikkuvan tiimin työskentely perustuu asiakaskohtaiseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Palvelu viedään joko asiakkaan omaan asuntoon tai hajasijoitettuun tukiasuntoon. Palvelu on asiakkaalle maksutonta ja käynnistyy yleensä hoitavan tahon aloitteesta. Keskitetyissä tukiasunnoissa kotikäyntityötä tekevät erikseen siihen tehtävään nimetyt ohjaajat. Lisäksi Espoo ostaa ostopalveluna kotiin annettavaa tukea.

Vantaalla omana toimintana tuotettavat kotiin annettavat päihdepalvelut sisältävät kotiin annettavaa vieroitushoitoa ja päihdekuntoutusta. Vuoden 2018 alusta päihdekuntoutujille suunnatut asumisen palvelut ja asunnottomuuden perusteella annettava sosiaalityö ja asumisen tuki keskitettiin Asumispalveluissa sijaitsevaan asunnottomien sosiaalityön yksikköön. Päihdekuntoutujille suunnattua tuettua asumista järjestetään sekä asumisyksiköissä, että etätuettuna tukiasumisena kaupungin omana palveluna. Päihdekuntoutujien tukitaloja oli vuonna 2018 viisi, jotka sijaitsevat eri puolilla Vantaata. Tukitaloista päätettiin luopua vuoden 2019 alussa, koska niiden käyttöaste on ollut liian matala ja asumisen kustannukset ovat nousseet kohtuuttoman suureksi vanhojen omakotitalojen pakollisten remonttien vuoksi. Tukitalojen lisäksi kotiin annettavaa tukea annetaan Y-säätiön omistamiin kumppanusasuntoihin, joiden määrä vaihtelee vuosittain. Kotiin annettavaa asumisen tukea hankitaan myös ostopalveluna, asunto voi olla asiakkaan itsensä vuokraama tai palvelutuottajan vuokraama asunto. Ostopalveluna hankittavasta asumisen tuesta päätetään asiakasohjausryhmässä.

Mielenterveyspalvelujen tuettua asumista järjestetään omana toimintana kahdessa asumisyksikössä. Yhteensä asukaspaikkoja yksiköissä on 39. Kaupunki järjestää myös palveluohjausta niille mielenterveyskuntoutujille, jotka ovat kotiutumassa vahvemmin tuetusta palvelusta omaan kotiin. Ostopalveluna hankitaan tuettua asumista palveluntuottajan järjestämässä asunnossa, johon asiakas tekee vuokrasopimuksen sekä tukena asiakkaan omaan kotiin.

Omaan kotiin annettava tuettu asuminen on jaettu neljään tukitasoon tarjottavan palvelun määrän mukaan: kevyt tuki, perustuki, vahva tuki ja erityistason tuki. Erityistason tuki sisältää lääkehoidon tuen. Aikuisten ja perheiden sosiaalipalvelujen hankinnassa on painotettu kotona asumista turvavia palveluita ja tuettua asumista. Kotiin vietävää palvelua on sekä ostettuna että omana toimintana. Tuki on tarkoitettu mielenterveyskuntoutujille tai vastaavaa palvelua tarvitseville. Palvelun hankkiminen perustuu aina palvelutarpeen arvioon ja linjaukseen joko asiakasohjausryhmässä tai asumispalveluiden tiimissä. Kotiin vietävää tuen kustannusta ei esitetä tässä raportissa.

Turussa päihdekuntoutujien tuettua asumista omana palveluna järjestetään noin 60:lle asiakkaalle. Lisäksi Liekakadun tukiasuntoyksikössä asuu 28 asiakasta. Asunnot omistaa kaupungin vuokraloyhtiö, joka vuokraa asunnot asiakkaille. Asiakkaan palveluiden päätyttyä hallitusti hajautetussa tukiasunnossa, ei asiakkaan ”itsenäistyttyään” tarvitse muuttaa pois tukiasunnosta vaan vuokraloyhtiö tarjoaa tilalle uuden tukiasunnon. Asukasvalinnat tekee sosiaalityön asiakasohjaustiimi asumis- ja päihdepalveluiden yksikössä. Noin 65 % tuetusta asumisesta ostetaan kilpailutetuilta asumispalveluntuottajilta. Ostopalveluna hankitut tukiasunnot ovat pääsääntöisesti välivuokrattuja. Kaikkiin palveluihin hakeudutaan sosiaalityöntekijän tekemän palveluntarpeen arvioin kautta. Osa tuetusta asumisesta tarjotaan asunto ensin – periaatteella.

Mielenterveyskuntoutujille tuettua asumista on omana palveluna kahdessa yksikössä. Töykkälänkatu on 22 paikkainen tuetun asumisyhteisö, jossa toimii kaksi ohjaajaa. Asunnot sijaitsevat isossa vuokraloyhtiössä, jossa koko talon asukkaiden käytettävissä on järjestön ylläpitämä ”korttelitupa”.

Paavinkatu on 23 paikkainen tukiasuntoyksikkö, jossa toimii kaksi ohjaajaa. Molemmissa yksiköissä järjestetään asukkaille myös yhteisöllistä päivä- ja asukastoimintaa sekä tapahtumia.

Paavinkatu oli aiemmin osana päihdehuollon tuetun asumisen palveluja, mutta yksikkö siirrettiin osaksi mielenterveyskuntoutujien palveluja, jotta Turussa pystyttiin vastaamaan kasvaneeseen palveluntarpeeseen. Valtaosa (85%) mielenterveyskuntoutujien tuetusta asumisesta ostetaan kuitenkin edelleen kilpailutetuilta palveluntuottajilta. Sekä omiin, että ostopalveluihin hakeudutaan psykiatrisen erikoissairaanhoidon läheteellä.

Kotiin vietäviä psykiatrisia palveluita järjestetään psykiatrisen erikoissairaanhoidon intensiivisen kotihoidon yksiköstä työikäisille, ja vanhuspsykiatrian yksiköstä yli 65-vuotiaille. Tehostetun kotihoidon tarkoitus on tukea psykoosipotilaan kotona selviytymistä niin, että sairaalahoidolta vältytään sekä tukea osastolla olevaa potilasta tiiviin tuen avulla kotiutumaan turvallisesti sairaalasta.

Tampereella mielenterveys- ja päihdepalveluissa (MTPP) toimiva Liikkuva psykiatrian työryhmä tarjoaa tehostettua psykiatrista avohoitoa vaikeasti oireileville potilaille, joiden toimintakyky on heikentynyt. Tavoitteena on turvata potilaiden selviytyminen omassa arjessaan ja antaa tukea itsenäiseen elämään sekä ehkäistä sairaalahoitojaksoja. Liikkuvassa psykiatrisessa työryhmässä hoito toteutetaan kotikäynteinä työpareittain hoitosuunnitelman mukaisesti. Liikkuva psykiatrinen työ-

ryhmä toteuttaa potilaan voimien kriisiytyessä hoitoyksikköjen potilaille lyhytkestoisia tehostejaksoja, joihin liittyen kotikäyntejä tehdään iltaisin ja viikonloppuisin. Myös psykiatrian muista yksiköistä tehdään tarpeen mukaan kotikäyntejä - etenkin nuorten aikuisten työryhmästä.

MTPP:n psykogeriatrian kotikuntoutuksessa (erikoissairaanhoidon palvelua yli 65 vuotiaille) tavoitteena on tukea, kannustaa ja motivoida potilasta selviytymään arjessa supporttiivisten keskusteluiden ja toiminnallisen kuntoutuksen keinoin.

Kotiin annettavan tuen ryhmän Konstin toiminta koostuu kotikatkoista sekä mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden kotona asumisen tuesta. Kotikatkoja toteutetaan ikääntyneille sekä asiakasryhmille, joiden hoitoa ei voida toteuttaa laitososuhteissa. Konstin moniammatillinen tiimi toimii virka-ajan lisäksi iltaisin ja viikonloppuisin. Konstin asiakkuuteen hakeudutaan matalalla kynnyksellä. Palvelu käynnistetään asiakkaan kotiin tehtävällä arviointikäynnillä. Katkaisuhoidon aloittamisessa konsultoidaan Katkaisuhoidon lääkäreitä, joka on VideoVisit-ohjelman välityksellä vuorovaikutuksessa potilaaseen. Kotikäyntien lisäksi työryhmä antaa puhelimitse ohjausta ja neuvontaa sekä tukee asiakkaita osallistumaan kolmannen sektorin toimintaan.

Kotiin annettavan tuetun asumisen palvelua tarjotaan asiakkaille, jotka tarvitsevat tukea, ohjausta ja neuvontaa asumisessa ja arjen hallinnassa tai sosiaaliseen ympäristöön ja hoitoon kiinnittymisessä. Palvelua toteutetaan ostopalveluna. Tampereen kaupungilla on oma tukiasumisen yksikkö, jonka lisäksi tukiasumisen palvelua tarjoaa ostopalvelutuottajat. Tukea tarjotaan asiakkaille itsenäisen asumisen valmiuksien saavuttamiseen tai nykyisen toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Päihde- ja mielenterveyspalveluiden tukiasumisen palveluita käytetään myös asunnottomuusohjelman toteuttamiseen. Siirtyminen asumispalveluista omaan asuntoon on vaikeutunut soveltuvien asuntojen tarjonnan vähäisyyden vuoksi.

Oulussa asumispalveluja järjestetään henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua tai tukea asumisessa tai asumisensa järjestämisessä. Kotiin annettavat palvelut ovat ensisijaisia suhteessa palveluihin, jotka edellyttävät muuttamista. Kotona asumista voidaan tukea sosiaalihuoltolaissa määritellyillä palveluilla tai muilla asiakkaan tarpeen mukaisilla palveluilla. Asumista tukevat palvelut voivat olla arjen tukea ja ohjausta, hoito- ja hoivapalveluja, tukipalveluja, kuten aterian-, vaatehuolto, hygienia- ja siivouspalveluja tai näiden yhdistelmiä.

Perinteisesti erityisryhmien asumistarpeita on lähestytty palveluiden tai palvelutuotannon näkökulmasta. Laitosasumisen vähentymisen myötä tämä on kasvattanut tehostetun palveluasumisen määrää. Oulun kaupungin erityisryhmien asuntopoliittisessa ohjelmassa lähtökohta on ”asunto ensin” -periaate: erityisryhmille pyritään järjestämään asunto, jonka yhteydessä on saatavissa erilaisia, kullekin henkilölle tarpeellisia palveluja. Erityisasumisessa pyritään erottamaan palvelut ja asuminen selvästi toisistaan ja samalla erityisryhmille luodaan edellytykset asua normaaliuden periaatteiden mukaisesti mahdollisimman pitkälle kotona.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat ohjautuvat tehostettuun palveluasumiseen ja palveluasumiseen palveluohjausyksiköstä, joissa asiakkailla on sosiaalityöntekijä vastuutyöntekijänä. Asiakkaat on määritelty erityisen tuen tarpeen asiakkaiksi. Usealla asiakkaalla on sekä mielenterveys- että päihdeongelma. Sen vuoksi mielenterveys- ja päihdeasumispalveluita katsotaan yhtenä kokonaisuutena. Kaupungin omana toimintana järjestetään mielenterveyskuntoutujille kahdessa eri yksikössä lyhytaikaista asumista (Koskivirta ja Färinranta), joissa tavoitteena on asiakkaan asumisen tuen tarpeiden kartoitus, tehostettu palvelutarpeen arviointi. Toiminnassa korostuu asiakkaan kuntoutus. Näillä toiminnoilla sujuvoitetaan psykiatrisesta laitoshoidosta kotiutumista sekä toimitaan myös

”puskurina” sairaalahoitoon joutumisen estämiseksi. Tehostetun palvelutarpeen arviointi on mahdollistanut asiakkaiden siirtymisen omaan asuntoon kotiin suuntautuvien palveluiden turvin.

Asumisarvioyksiköiden asiakkaat tulevat kuntoutusjaksolle pääsääntöisesti suoraan psykiatrian osastohoidosta. Suurin osa (n.70%) asiakkaista ohjautuu ohjaajapalveluiden turvin omaan kotiin. Oulun kaupunki hankkii monituottajamallin mukaisesti suurimman osan pitempi aikaisista mielen-terveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluista kilpailutuksen perusteella useilta yksityisiltä palveluntuottajilta.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaita sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajapalveluissa on n. 410. Ohjauksen tavoitteena on ylläpitää ja edistää omassa kodissa asuvan asiakkaan kokonaisvaltaista elämänhallintaa. Ohjauksella tuetaan asiakkaan itsenäisiä, heille mielekkäitä ja myönteisiä elämänvalintoja. Lisäksi sosiaalisena kuntoutuksena toteutuu avustajapalvelu, jolla helpotetaan asiakkaan lähtemistä kodin ulkopuolelle kuten esimerkiksi liikuntapalveluihin ja kauppa-asiointeihin. Palvelurakennemuutoksen myötä asiakkaat asuvat enemmän omilla asunnoissa kerrostaloissa.

Päihdeasiakkaille tuotetaan ensisuojatyyppistä tilapäistä asumisen palvelua (Kenttätie). Kenttätien toimintamallia on kehitetty edesauttamaan ja tukemaan päihdeasiakkaiden siirtymistä itsenäiseen asumiseen ja normaaliin asuntokantaan. Syksyllä 2019 uutena toimintana aloittanut Päiväkeskus Huili on oululaisille asunnottomille tarkoitettu kohtaamispaikka, jossa saa neuvontaa ja opastusta asioiden hoitamisessa. Huilissa on tarjolla aamupala, lämmin ruoka ja kahvia. Sairaanhoidaja ja sosiaalityöntekijä ovat paikalla viikoittain. Päiväkeskus Huilissa on mahdollisuus pyykinpesuun ja saunomiseen ja sekä osallistua toiminnallisiin ryhmiin. Päiväkeskuksessa voi käydä halutessaan nimettömänä.

6.2 Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakasmäärät ja suoritukset

Kuutoskaupunkien kotiin vietävien palveluiden asiakkaista 76,3 prosenttia oli mielenterveyspalvelujen asiakkaita vuonna 2019 (Taulukko 17.). Kotiin vietävien päihdepalvelujen asiakkaita oli kuutoskaupungeissa yhteensä 3 682 ja kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen asiakkaita oli 11 858. Kokonaisasiakasmäärä laski kuutosten tasolla 3,5 prosenttia vuodesta 2018. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta Tampereella (-15,6 %), Vantaalla (-4,5 %) ja Helsingissä (-3,3 %) ja nousi Turussa (+11,1 %), Oulussa (+5,1 %) ja Espoossa (+1,6 %).

Taulukko 17. Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaat vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kotiin vietävien palvelujen asiakkaat yhteensä	7 343	1 878	1 060	1 672	2 729	858	15 540
Kotiin vietävien päihdepalvelujen asiakkaat	1 688	359	368	385	686	196	3 682
Kotikatkaisuhoidon ja kotikuntoutuksen asiakkaat	15	64	140	0	352	-	571
Tuki- ja tuetun asumisen asiakkaat	1673	295	228	385	334	196	3111
Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen asiakkaat	5 655	1 519	692	1 287	2 043	662	11 858
Liikkuvan avohoidon ja psykiatrisen kotihoidon asiakkaat	4 088	1 519	528	952	1 123	..	8 210
Tuki- ja tuetun asumisen asiakkaat	1567	..	164	335	920	662	3648
<i>Kotiin vietävien palvelujen asiakkaat yhteensä (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Kotiin vietävien päihdepalvelujen asiakkaat</i>	<i>23,0</i>	<i>19,1</i>	<i>34,7</i>	<i>23,0</i>	<i>25,1</i>	<i>22,8</i>	<i>23,7</i>
<i>Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen asiakkaat</i>	<i>77,0</i>	<i>80,9</i>	<i>65,3</i>	<i>77,0</i>	<i>74,9</i>	<i>77,2</i>	<i>76,3</i>
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Kotiin vietävien palvelujen asiakkaat yhteensä</i>	<i>-3,3</i>	<i>1,6</i>	<i>-4,5</i>	<i>11,1</i>	<i>-15,6</i>	<i>5,1</i>	<i>-3,5</i>
<i>Kotiin vietävien päihdepalvelujen asiakkaat</i>	<i>-3,5</i>	<i>-13,5</i>	<i>29,6</i>	<i>-1,5</i>	<i>-12,2</i>	<i>23,3</i>	<i>-2,6</i>
<i>Kotikatkaisuhoidon ja kotikuntoutuksen asiakkaat</i>	<i>-81,5</i>	<i>-42,9</i>	<i>1,4</i>	<i>-100,0</i>	<i>-5,9</i>	<i>-</i>	<i>-25,1</i>
<i>Tuki- ja tuetun asumisen asiakkaat</i>	<i>0,2</i>	<i>-2,6</i>	<i>56,2</i>	<i>15,3</i>	<i>-17,9</i>	<i>23,3</i>	<i>3,1</i>
<i>Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen asiakkaat</i>	<i>-3,3</i>	<i>5,9</i>	<i>-16,2</i>	<i>15,5</i>	<i>-16,6</i>	<i>0,8</i>	<i>-3,8</i>
<i>Liikkuvan avohoidon ja psykiatrisen kotihoidon asiakkaat</i>	<i>-4,9</i>	<i>9,8</i>	<i>-11,0</i>	<i>11,5</i>	<i>-29,5</i>	<i>-</i>	<i>-5,8</i>
<i>Tuki- ja tuetun asumisen asiakkaat</i>	<i>1,2</i>	<i>-</i>	<i>-29,6</i>	<i>28,8</i>	<i>7,1</i>	<i>0,8</i>	<i>1,1</i>

Taulukossa 18. kuvataan päihdepalvelujen tukiasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden ja asumisvuorokausien määrä vuosina 2017–2019. Edelliseen vuoteen verrattuna asiakasmäärä väheni Tampereella ja Espoossa ja lisääntyi Vantaalla, Oulussa, Turussa ja Helsingissä. Asumisvuorokausien määrän kehitys mukailee pääosin asiakasmäärän muutoksia.

Taulukko 18. Päihdepalvelujen tukiasumisen ja tuetun asumisen asiakasmäärät ja asumisvuorokaudet vuosina 2017–2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo*	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat							
2017	1 724	328	229	272	378	132	3 063
2018	1 669	303	146	334	407	159	3 018
2019	1 673	295	228	385	334	196	3 111
Muutos 18-19, %	0,2	-2,7	36,0	13,2	-21,9	18,9	3,0
Asumisvuorokaudet							
2017	505 066	27 781	36 750	68 567	74 847	23 744	736 755
2018	481 502	28 277	35 401	83 670	86 294	25 340	740 484
2019	479 780	120 046	36 350	101 576	76 024	27 474	841 250
Muutos 18-19, %	-0,4	76,4	2,6	17,6	-13,5	7,8	12,0

*Espoo: Vuodesta 2017 alkaen on raportoitu aikuissosiaalityön tuki- ja tuetun asumisen asiakasmäärät. Asumisvuorokausia ei ole kuitenkaan saatu aikuissosiaalityöstä vuosilta 2016–2018, joten vuorokaudet koskevat vain mielenterveys- ja päihdepalvelujen omaa toimintaa.

Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetun asumisen asiakasmäärät ja asumisvuorokaudet ovat pääasiassa kasvaneet kuutoskaupungeissa kolmen viime vuoden aikana (Taulukko 19.). Kuusikon tasolla asiakasmäärä lisääntyi 1,1 prosenttia ja asumisvuorokausien määrä kasvoi 3,9 prosenttia vuoteen 2018 nähden. Asiakkaiden ja vuorokausien määrä laski ainoastaan Espoossa ja Vantaalla ja kasvoi muissa kaupungeissa verrattuna vuoden takaiseen. Vuosina 2017–2019 mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetun asumisen kasvu on ollut nopeinta Turussa.

Taulukko 19. Mielenterveyspalvelujen tukiasumisen ja tuetun asumisen asiakasmäärät ja asumisvuorokaudet vuosina 2017–2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa*	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat							
2017	1 528	46	228	182	807	531	3 322
2018	1 549	50	233	260	859	657	3 608
2019	1 567	.	164	335	920	662	3 648
Muutos 18-19, %	1,1	-100,0	-42,1	22,4	6,6	0,8	1,1
Asumisvuorokaudet							
2017	510 215	16 331	52 463	50 620	180 782	124 086	934 497
2018	529 784	16 536	54 885	66 572	230 182	170 223	1 068 182
2019	539 925	4 230	54 205	90 431	238 094	184 488	1 111 373
Muutos 18-19, %	1,9	-87,7	-1,3	26,4	3,3	7,7	3,9

*Vantaan vuoden 2019 asiakasmäärä on poikkileikkaustieto poiketen muista vuosista. Vuoden 2019 osalta ei ole saatavissa asiakas kertaalleen tietoa johtuen ostopalvelujen käsiseurannasta.

6.3 Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset

Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset olivat 56,9 miljoonaa euroa vuonna 2019 (Taulukko 20.). Kustannukset nousivat 0,5 prosenttia vuodesta 2018. Kustannukset nousivat edellisvuodesta Turussa, Oulussa ja Helsingissä ja laskivat muissa kaupungeissa. Kuusikon tasolla 46,7 prosenttia kotiin vietävien palvelujen kustannuksista muodostui päihdepalvelujen järjestämisestä ja 53,3 prosenttia mielenterveyspalvelujen järjestämisestä.

Kotiin vietävien päihdepalvelujen kustannukset olivat 26,5 miljoonaa euroa kuutoskaupungeissa vuonna 2019, mikä oli 7,8 prosenttia enemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018. Kustannukset nousivat muissa kaupungeissa paitsi Tampereella. Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen kustannukset olivat kaikkiaan 30,4 miljoonaa euroa kuutoskaupungeissa vuonna 2019, mikä oli 1,8 prosenttia vähemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018. Kustannukset laskivat Tampereella, Espoossa ja Vantaalla ja nousivat muissa kaupungeissa.

Taulukko 20. Kotiin vietävien päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa*	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kotiin vietävien palvelujen kokonaiskustannukset (€)	27 331 692	8 257 959	4 196 830	6 212 803	7 756 352	3 151 799	56 907 435
Päihdepalvelujen kustannukset	16 430 218	3 203 142	1 790 623	2 167 026	2 426 621	534 223	26 551 853
Kotikatkaisuhoidon ja kotikuntoutuksen kustannukset	4 705	148 138	420 751	..	573 594
Tuki- ja tuetun asumisen kustannukset	16 425 513	3 055 004	1 790 623	2 167 026	2 005 870	534 223	25 978 260
Mielenterveyspalvelujen kustannukset	10 901 474	5 054 817	2 406 206	4 045 777	5 329 731	2 617 576	30 355 582
Liikkuvan avohoidon ja psykiatrisen kotihoidon kustannukset	328 338	4 195 248	634 950	2 055 060	1 255 508	..	7 213 596
Tuki- ja tuetun asumisen kustannukset	6 359 647	141 395	1 771 256	1 990 717	4 074 223	2 617 576	16 954 815
<i>Kotiin vietävien palvelujen kokonaiskustannukset (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Päihdepalvelujen kustannukset</i>	<i>60,1</i>	<i>38,8</i>	<i>42,7</i>	<i>34,9</i>	<i>31,3</i>	<i>16,9</i>	<i>46,7</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen kustannukset</i>	<i>39,9</i>	<i>61,2</i>	<i>57,3</i>	<i>65,1</i>	<i>68,7</i>	<i>83,1</i>	<i>53,3</i>
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Kotiin vietävien palvelujen kokonaiskustannukset</i>	<i>0,3</i>	<i>-1,8</i>	<i>-2,2</i>	<i>20,7</i>	<i>-11,3</i>	<i>5,3</i>	<i>0,1</i>
<i>Päihdepalvelujen kustannukset</i>	<i>1,7</i>	<i>34,5</i>	<i>25,0</i>	<i>23,7</i>	<i>-3,6</i>	<i>36,6</i>	<i>7,8</i>
<i> Kotikatkaisuhoidon ja kotikuntoutuksen kustannukset</i>	<i>-92,9</i>	<i>41,1</i>	<i>..</i>	<i>..</i>	<i>-3,2</i>	<i>..</i>	<i>-17,3</i>
<i> Tuki- ja tuetun asumisen kustannukset</i>	<i>2,1</i>	<i>34,2</i>	<i>25,0</i>	<i>30,2</i>	<i>-3,7</i>	<i>36,6</i>	<i>8,5</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen kustannukset</i>	<i>4,0</i>	<i>-13,4</i>	<i>-12,8</i>	<i>23,4</i>	<i>-11,6</i>	<i>3,3</i>	<i>-1,8</i>
<i> Liikkuvan avohoidon ja psykiatrisen kotihoidon kustannukset</i>	<i>-23,8</i>	<i>-16,7</i>	<i>-13,5</i>	<i>5,2</i>	<i>..</i>	<i>..</i>	<i>-11,6</i>
<i> Tuki- ja tuetun asumisen kustannukset</i>	<i>9,2</i>	<i>-43,2</i>	<i>-12,6</i>	<i>50,2</i>	<i>-4,0</i>	<i>3,3</i>	<i>4,7</i>

*Vantaalla kotikatkaistu- ja kuntoutus siirtyneet omaksi toiminnaksi, kustannukset raportoitu A-klinikan kustannuksissa avopalvelujen yhteydessä.

Taulukossa 21. on kuvattu päihde- ja mielenterveyspalvelujen tukiasumisen ja tuetun asumisen kustannukset suhteutettuna asumisvuorokausiin sekä asumisvuorokaudet suhteutettuna asiakasmäärään. Vuorokautta kohden jaetut kustannukset tuki- ja tuetussa asumisessa olivat päihdepalveluissa keskimäärin 31 euroa ja mielenterveyspalveluissa keskimäärin 16 euroa vuonna 2019. Päihdepalveluissa laskennalliset vuorokausihinnat vaihtelivat Oulun 19 euron ja Vantaan 43 euron välillä. Mielenterveyspalvelujen osalta asumisvuorokausiin suhteutetut kustannukset vaihtelivat Helsingin 12 eurosta Vantaan 54 euroon. Laskennallinen asumisjakson pituus päihdepalvelujen tuki- ja tuetussa asumisessa oli kuutosten tasolla 273 vuorokautta ja mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetussa asumisessa 302 vuorokautta vuonna 2019.

Taulukko 21. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tukiasumisen ja tuetun asumisen kustannukset vuorokautta kohden ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018 sekä asumisvuorokaudet asiakasta kohden ja muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Muutos 18-19 %	Espoo*	Muutos 18-19 %	Vantaa	Muutos 18-19 %	Turku	Muutos 18-19 %	Tampere	Muutos 18-19 %	Oulu	Muutos 18-19 %	Kuusikko	Muutos 18-19 %
Kustannukset vuorokautta kohti														
Päihdepalvelujen tuki- ja tuettu asuminen	34	0,2	49	19,0	21	4,8	26	6,8	19	23,2	31	-4,5
Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuettu asuminen	12	7,2	33	117,0	33	-13,5	22	8,1	17	-9,3	14	-6,8	15	-1,7
Asumisvuorokausia asiakasta kohti														
Päihdepalvelujen tuki- ja tuettu asuminen	287	-0,6	407	336,0	159	-34,2	264	5,3	228	7,4	140	-12,0	270	10,2
Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuettu asuminen	345	0,7	331	40,3	270	5,4	259	-3,4	279	7,6	305	2,9

* Vuosien 2018 ja 2019 tiedot eivät ole vertailukelpoisia

7 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

Työ- ja päivätoiminta on toimintakykyä ylläpitävää toimintaa, jonka tarkoituksena ei ole asiakkaan kuntoutuminen avoimille työmarkkinoille. Tässä yhteydessä raportoidaan muun muassa mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden työtoiminta, mielenterveysasiakkaiden päivätoiminta sekä päihdeasiakkaiden päiväkeskuspalvelut, mikäli palvelusta on tehty päätös. Anonymisti tapahtuva päiväkeskuspalvelu raportoidaan kohdassa päiväkeskustoiminta. Tiedot on kerätty erikseen työtoiminnasta ja päivätoiminnasta.

7.1 Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen

Helsingissä päihdehuollon päivätoiminta järjestetään omana toimintana. Lisäksi psykiatria- ja päihdepalvelut ostaa mielenterveysasiakkaiden päivä- ja työkeskustoimintaa. Määritelmän mukaisesta ns. päätökseen perustuvasta työ- ja päivätoiminnasta ei ole tietoja saatavilla.

Espoo järjestää päivätoimintaa mielenterveys- ja päihdeasiakkaille yhteistyössä järjestöjen kanssa. Päivätoimintaa ei ole kilpailutettu; sitä järjestävät järjestöt ovat saaneet kaupungilta avustuksia toiminnan tuottamiseen. Tämän lisäksi Espoo ostaa mielenterveysasiakkaille yksilöllisen palvelutarpeen perusteella maksusitoumuksin päivä- ja työtoimintaa. Työtoiminta ei ole luonteeltaan avoimille työmarkkinoille kuntouttavaa.

Vantaalla työ- ja päivätoimintaa järjestetään omana toimintana Koisotien työpajalla ja hankitaan ostopalveluna sopimuskumppaneilta sekä suorahankintoina, asiakkaan palvelutarpeen perusteella. Koisotien työpajalle ohjaututaan asumisyksiköistä sosiaalihoajaan välityksellä. Päivätoiminta on lähtökohtaisesti suunnitelmallista ja mielekäs tekeminen suunnitellaan yhteistyössä asiakkaan kanssa. Koisotien työpajalla vahvistetaan sosiaalista osallisuutta ja arvostetaan jokaisen henkilökohtaisia vahvuuksia. Työpajalla on mahdollista osallistua mm. korjaus, entisöinti ja pienimuotoisiin rakennustöihin ohjattuna, lisäksi tarjolla on erilaisia pihatöitä sekä matonkudontaa.

Perinteisesti ostopalveluna hankittavassa työtoiminnassa on ollut tarjolla suorittavia tehtäviä (mm. pakkaustyö) sekä toiminnallisia tehtäviä, esimerkiksi kahvila- ja keittiötehtäviä. Päivätoiminta on erilaista ryhmätoimintaa sisältäen mm. keskusteluja, liikuntaa, yhdessä tekemistä taikka retkiä. Uuden hankinnan puitesopimukset alkoivat 1.7.2019. Uudessa hankinnassa etsittiin erityisesti uusia ja innovatiivisia ratkaisuja perinteisen päivä- ja työtoiminnan rinnalle. Lisäksi vahvistettiin nuorille suunnattua valmentavaa toimintaa. Jokaisen palveluntuottajan tuli nimetä toimintainnovaattori, jonka tehtävänä on luoda uusia toimintatapoja asiakkaiden kanssa. Asiakkaille halutaan palveluita, jotka on helppo rätälöidä heidän mielenkiintojensa mukaan kuntoutumista ja omaa toimintakykyä vahvistaen. Kuntouttavaa ja osallisuutta vahvistavaa työtettä painotetaan. Samalla halutaan säilyttää palvelut, jotka ylläpitävät mielekästä päivärutmiä. Palveluihin ohjaututaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella ja päätös palvelun myöntämisestä tehdään asiakasohjausryhmässä tai mielenterveyskuntoutujien tiimissä. Kustannuksia ja asiakasmääriä ei voida vuonna 2019 luotettavasti toimittaa.

Turussa asumis- ja päihdepalveluiden sosiaalityön yksikkö ostaa yksilöllisen palvelutarpeen arvioon perusteella työtoimintaa mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa asuville asiakkaille. Hankintaa ei ole erikseen kilpailutettu, koska asiakasmäärä on vähäinen. Työtoimintaa ostetaan lähinnä valtion mielisairaaloista kotiutetuille asumispalveluasiakkaille. Erilaisten järjestöjen kautta on saatavilla päivätoimintaa arjen ja kädentaitojen sekä sosiaalisen osallisuuden vahvistamiseksi, mutta näistä ei tilastotietoa ole saatavilla. Myös asumispalveluihin sisältyy pienimuotoista työtoimintaa, josta maksetaan ahkeruusrahaa.

Tampere järjestää työ- ja päivätoimintaa työikäisille päihde- ja mielenterveyskuntoutujille sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaisena sosiaalisena kuntoutuksena. Sosiaalisen kuntoutuksen palvelua toteuttaa viisi kilpailutuksen kautta valittua palveluntuottajaa. Toiminnan sisältönä on työpajatyypinen toiminta ja päivätoimintana esim. ryhmätoimintaa. Sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaat ovat pääosin joko pysyvällä tai määräaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä. Palvelun tavoite määräytyy asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan, ja palveluntuottaja tukee asiakasta tavoitteen mukaisesti. Aikuissosiaalityön alaisen Osku-tiimin sosiaalityöntekijät tekevät päätökset palvelusta. Palveluun ohjautuu eniten asiakkaita mielenterveyspalveluista.

Oulussa työtoimintaa järjestetään mielenterveys- ja päihdekuntoutujille Kipinän ja Tsempin toimintakeskuksissa sekä kierrätyskeskuksessa. Lisäksi työtoimintaa järjestetään klubitalo Pölkässä. Mielenterveyskuntoutujille päätöksen päivä- ja työtoiminnasta tekee palveluohjausyksikkö ja päihdeasiakkaille hyvinvointikeskusten aikuis- ja perhesosiaalityön sosiaalityöntekijä.

Työtoiminta tarjoaa asiakkaalle päivittäisen sosiaalisen ympäristön. Toiminta voi olla esimerkiksi alihankinta-, siivous-, kädentaito-, pyykkihuolto-, puu-, logistiikka-, postinlajittelu- tai lounaskahvilatyöhön liittyviä tehtäviä. Osa työtoiminnasta toteutuu liikkuvana työtoimintana Kipinä-talon ulkopuolella.

Palvelu tukee aikuisen asiakkaan hyvinvointia ja osallisuuden kokemusta. Asiakkaat saavat ohjausta ja kuntoutusta jokapäiväisissä toimissaan sekä rakennetta päiväohjelmaansa. Asiakkaille tarjotaan erilaisia työn luonteen toiminnan mahdollisuuksia asiakkaiden omat mielipiteet ja kyvyt huomioiden. Tavoitteena on osallisuuden ja elämänhallinnan vahvistaminen, kuntoutumisen ja toimintakyvyn tukeminen, sosiaalisten taitojen kehittäminen, työ- ja opiskeluvalmiuksien lisääminen, työ- ja toimintakyvyn selvittäminen, osaamisen vahvistaminen ja työllistymisen tukeminen

Palvelun tavoitteena on parantaa asiakkaiden valmiuksia sijoittua avoimille työmarkkinoille, koulutukseen ja tuetun työllistymisen palveluihin. Myös pitkäaikaisille mielenterveys- ja kehitysvammaasiakkaille tarjoutuu mahdollisuus entistä ammatillisempaan toimintaan. Työaikoja voidaan jaksottaa asiakkaan tarpeen ja voimien mukaan. Asiakkaat saavat korvauksen tekemästään työstä joko työvoimapoliittisin perustein, kuntien eläkevakuutuksen tai/ja kaupungin kustantamana. Mielenterveyskuntoutajat ja kehitysvammaiset työtoiminnan asiakkaat voivat saada työkyvyttömyys- ja työeläkettä. Lisäksi huoltosuhteisesta työtoiminnasta voidaan maksaa työosuusrahaa, joka määräytyy lautakunnan ohjeiden mukaisesti.

Muita työtoiminnan muotoja ovat: työkokeilu, kuntouttava työtoiminta, työ- ja toimintakyvyn selvitykset, ryhmämuotoinen kerhotoiminta sekä tuettu työtoiminta.

7.2 Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Vaikka työ- ja päivätoimintaa järjestetään kaikissa kuutoskaupungeissa, eivät kaikki kuitenkaan pysty erittelemään tilastoinnissaan kyseisten palveluiden kustannuksia, suoritteita ja asiakkaita muusta toiminnasta. Raportoidut työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärät, käyttöpäivät ja kustannukset esitetään taulukossa 22.

Taulukko 22. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä, käyttöpäivät ja kustannukset vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	.	81	0	5	463	226	775
<i>josta työtoiminta (%)</i>	<i>.</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>
<i>josta päivätoiminta (%)</i>	<i>.</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>100,0</i>	<i>-</i>	<i>..</i>
Käyttöpäivät yhteensä	.	..	0	500	28 963	9 495	38 958
<i>josta työtoiminta (%)</i>	<i>.</i>	<i>..</i>	<i>..</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>
<i>josta päivätoiminta (%)</i>	<i>.</i>	<i>..</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>	<i>..</i>
Kokonaiskustannukset (€)	.	285 517	..	22 701	775 317	930 375	2 013 910
<i>josta työtoiminta (%)</i>	<i>.</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>	<i>100,0</i>	<i>..</i>
<i>josta päivätoiminta (%)</i>	<i>.</i>	<i>..</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>100,0</i>	<i>-</i>	<i>..</i>

8 ASUMISPALVELUT

Asumispalvelu järjestetään sosiaalihuoltolain (SHL 1301/2014, §21) ja Helsingissä sekä Turussa osittain päihdehuoltolain (PHL 41/1986) mukaan tehostettuna palveluasumisena, palveluasumisena tai tuettuna asumisena. Asunto ensin -periaatteen myötä on syntynyt uudenlaisia asunnottomille tarkoitettuja asumispalveluja, joista osa on tuettua asumista asumisyksiköissä ja osa tukiasumista hajasijoitetuissa asunnoissa tai soluissa. Tukiasumisen palvelua voidaan myöntää myös omaan kotiin. Periaatteena on se, että asumispalveluiden piiriin pääseminen ei edellytä asiakkaalta raittiutta, vaan kuntoutus alkaa vasta asunnon saannin jälkeen. Asiakkaan oikeudet ja asema määräytyvät sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) mukaan. Kunnalla on velvollisuus järjestää myös mielenterveysongelmaisten tarvitsemat asumispalvelut. Niitä voivat olla palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen ja kevyempi tuettu asuminen.

Asiakkaan omaan kotiin vietävät palvelut ovat ensisijaisia suhteessa niihin palveluihin, jotka edellyttävät asukkaan muuttamista. Asumispalvelujen sisältöä kuvataan tarkemmin tiedonkeruun määritelmässä (Liite 1). Tässä luvussa tarkasteluihin asumispalveluihin sisältyvät palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen. Tuettu ja tukiasuminen raportoidaan luvussa 5. kotiin vietävien palvelujen yhteydessä.

8.1 Asumispalvelujen järjestäminen

Helsingissä psykiatria- ja päihdepalvelut järjestää mielenterveysasiakkaiden, päihdehuollon ja asunnottomien asumispalveluja. Asumispalveluihin hakeudutaan SAS – arvion kautta. Psykiatria- ja päihdepalvelut vastaa myös asunnottomien arviointi- ja sijoitustyöstä sekä asumispalveluihin liittyvästä lähi- ja sosiaalityöstä. Omassa toiminnassa on myös psykiatrian asumiskuntoutusta ja perhehoitoa. Psykiatrian perhehoitoon ei sijoiteta enää uusia asukkaita.

Palveluasumista järjestetään ostopalveluna asunnottomille ja mielenterveysasiakkaille. Mielenterveysasiakkaiden tehostettua palveluasumista järjestetään omana toimintana, Niemikotisätiön järjestämänä ja ostopalveluna. Päihdehuollon asumispalveluja järjestetään omana toimintana ja ostopalveluna. Asunnottomien tilapäistä asumista (asumispäivystys ja tilapäinen asuminen) järjestetään omana toimintana Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa. Yöpyjille tarjotaan myös mm. terveydenhuollon ja sosiaalityön palveluja

Espoo järjestää mielenterveys- ja/tai päihdeasiakkaille sosiaalihuoltolain mukaisia asumispalveluja, joita ovat tilapäinen majoitus, tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen. Päätökset asukasvalinnoista tehdään mielenterveys- ja päihdepalvelujen asiakasohjauksessa keskitetysti. Asumispalvelut on kilpailutettu ja uudet sopimukset ovat astuneet voimaan vuonna 2020. Tarkoitus on järjestää palvelut mahdollisimman monelle asiakkaalle Espoon alueelta, mutta palveluja ostetaan myös muissa kunnissa sijaitsevista yksiköistä. Asunnottomien päihteitä käyttävien tilapäismajoitus järjestetään omana toimintana Olarinluoman vastaanottokodissa. Suurin osa, lähes 80 prosenttia, asumispalveluista järjestetään ostopalveluna.

Vantaalla päihdekuntoutujien omana toimintana tuotetut asumispalvelut ovat suurelta osin palveluasumistyyppistä päivittäin tai ympärivuorokautisesti tuettua määräaikaista asumista, josta kuntoutumisen myötä siirrytään itsenäisempään asumiseen. Tästä erotuksena vuonna 2013 rakennettu Pähkinärinteen asumispalveluyksikkö, joka on suunnattu sekä päihde- että mielenterveyskuntoutujille ja jossa asuminen on tarvittaessa pysyvää. Ostopalveluina hankitaan tuettua asumista sekä vahvasti tuettua palveluasumista. Ostopalvelujen osuus oli vuonna 2018 noin 25 prosenttia.

Päihdekuntoutujien tilapäinen asuminen ja kriisiasuminen järjestetään Koisorannan palvelukeskuksessa, jossa on 22 asiakaspaikkaa asumispäivystyksessä. Asumispäivystykseen ei tarvitse lähetettä, asiakaspaikat täytetään tulojärjestyksessä. Asumispäivystyksestä asiakkaat siirtyvät matalalla kynnyksellä yleensä Arvi-yhteisöön, joka on 11-paikkainen arviointi- ja selvittely-yksikkö, tai muuhun palvelutarpeensa mukaiseen palveluun, joka voi olla joko omaa tai ostopalvelua. Pieni osa asiakkaista onnistuu järjestämään asumisensa itse.

Mielenterveyskuntoutujien palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen hankitaan sopimus-kumppaneilta tai erillisostoina. Vuonna 2018 tehtiin uusi kilpailutus, jossa uudeksi tuotteeksi lisättiin Tehostettu palveluasuminen päihteitä käyttäville. Palvelun hankkiminen johtui asiakkaiden tarpeista, nykyiset palvelut eivät olleet riittäviä. Asiakkaat kiersivät palvelusta toiseen, heillä oli sairaala- ja asunnottomuusjaksoja. Kilpailutus uusittiin keväällä, jolloin aluetta, jolta palvelua voi tarjota, laajennettiin aiemmasta naapurikuntamäärittelystä. Päihdeasiakkaiden näkökulmasta hankinnassa on huomioitu sekä päihteetön että asunto ensin tyyppinen asuminen, joista jälkimmäinen raportoidaan aikuissosiaalityön Kuusikon raportissa.

Mielenterveyskuntoutujat, jotka tarvitsevat vahvaa ja pidempiaikaista tukea asumiseensa, tulevat asumispalveluiden asiakkaiksi. Vantaan kaupungin aikuisten ja perheiden sosiaalipalvelut ostavat mielenterveyskuntoutujille asumispalveluita pääosin yksityisiltä palveluntuottajilta. Valtaosa asiakkailla ostettavista palveluista hankitaan keskitetysti asumispalvelujen toimintayksiköstä. Ostopalveluina hankitaan tehostettua palveluasumista ja palveluasumista. Palvelutarpeen arvioinnin tukena käytetään lyhytaikaista arvioivaa asumista, jota ostetaan palveluasumista tuottavilta sopimus-kumppaneilta. Näin asiakkaalle löydetään hänelle sopivin tukimuoto. Aikuisten ja perheiden sosiaalipalvelujen asumispalveluiden hankinnassa on painotettu kotona asumista turvaavia palveluita, kuntouttavaa työtettä kaikissa palveluissa. Omaan kotiin vietävää tukea ostetaan kaikista aikuisten ja perheiden sosiaalipalveluista.

Turussa päihdehuollon asumispalveluista noin puolet tuotetaan kaupungin omana toimintana. Orikedon palvelukeskus aloitti toiminnan elokuussa 2015 yhdistäen kaksi lopetettavaa yksikköä yhdeksi palveluasumisen (51 paikkaa) ja tehostetun palveluasumisen (20 paikkaa) yksiköksi. Sil-lankorvan ensisuojan 32 paikasta puolet on tilastoitu palveluasumiseen vuoden 2018 loppuun, mutta vuoden 2019 alusta koko toiminta on tilastoitu tilapäisasumiseksi.

Kaikki mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut ostetaan kilpailutetuilta palveluntuottajilta. Asumispalvelupäätökset tehdään keskitetysti asumis- ja päihdepalveluiden sosiaalityön yksikössä, jossa sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja vastaavat asumispalveluhakemusten käsittelystä ja asumipaikan valinnasta. Turun psykiatria tekee tiivistä verkostoyhteistyötä asumis- ja päihdepalveluiden sosiaalityön yksikön kanssa silloin, kun asiakkaalle hankitaan asumispalvelua.

Tampereella mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluissa on tarjolla palvelu - ja tehostettua palveluasumista sekä tehostettua palveluasumista erityishoivaa tarvitseville. Palvelut järjestetään pääsääntöisesti ostopalveluina. Kaupunki järjestää asumispäivystyksen sekä tuottaa palveluasumista. Ostopalveluiden vaikuttavuusperusteinen hankinta otettiin käyttöön keväällä 2019. Han-

kinta sisältää palveluasumisen lisäksi uutena palveluna päiväkynnit asumispalveluyksikköön. Hankinnassa painotetaan nuorille suunnattujen asumispalveluiden kehittämistä sopimuskaudella. Asiakkaiden osallisuutta vahvistamalla pyritään asiakaslähtöiseen kuntoutumiseen.

Oulussa mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelut järjestetään sosiaalihuoltolain (SHL 1301/2014) mukaisina palveluina monituottajamallin mukaisesti. Asiakkaita ohjautuu asumisen- ja sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajapalveluihin hyvinvointikeskusten aikuissosiaalityön, mielenterveys-, päihde-, lasten- ja nuorten- tai perhepalveluiden toimesta. Perheille tarjotaan avopalveluna päihdeperhekuntoutusta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä kotipalvelu- ja perhetyötä. Kotipalvelu on maksutonta kahden viikon ajalla vuosittain ja kotipalvelua saa mm. vanhemman kokemaan uupumukseen.

Asumispalveluja järjestetään henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua tai tukea asumisessa tai asumisensa järjestämisessä. Kotiin annettavat palvelut ovat ensisijaisia suhteessa palveluihin, jotka edellyttävät muuttamista. Kotona asumista voidaan tukea sosiaalihuoltolaissa määritellyillä palveluilla tai muilla asiakkaan tarpeen mukaisilla palveluilla. Asumista tukevat palvelut voivat olla arjen tukea ja ohjausta, hoito- ja hoivapalveluja, tukipalveluja, kuten ateria-, vaatehuolto, hygienia- ja siivouspalveluja tai näiden yhdistelmiä.

Perinteisesti erityisryhmien asumistarpeita on lähestytty palveluiden tai palvelutuotannon näkökulmasta. Laitosasumisen vähentymisen myötä tämä on kasvattanut tehostetun palveluasumisen määrää. Oulun kaupungin erityisryhmien asuntopoliittisessa ohjelmassa lähtökohta on ”asunto ensin” -periaate: erityisryhmille pyritään järjestämään asunto, jonka yhteydessä on saatavissa erilaisia, kullekin henkilölle tarpeellisia palveluja. Erityisasumisessa pyritään erottamaan palvelut ja asuminen selvästi toisistaan ja samalla erityisryhmille luodaan edellytykset asua normaaliuden periaatteiden mukaisesti mahdollisimman pitkälle kotona.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaat ohjautuvat tehostettuun palveluasumiseen ja palveluasumiseen palveluohjausyksiköstä, joissa asiakkailta on sosiaalityöntekijä vastuutyöntekijänä. Asiakkaat on määritelty erityisen tuen tarpeen asiakkiksi. Usealla asiakkaalla on sekä mielenterveys- että päihdeongelma. Sen vuoksi mielenterveys- ja päihdeasumispalveluita katsotaan yhtenä kokonaisuutena. Kaupungin omana toimintana järjestetään mielenterveyskuntoutujille kahdessa eri yksikössä lyhytaikaista asumista (Koskivirta ja Färinranta), joissa tavoitteena on asiakkaan asumisen tuen tarpeiden kartoitus, tehostettu palvelutarpeen arviointi. Toiminnassa korostuu asiakkaan kuntoutus. Näillä toiminnoilla sujuvoitetaan psykiatrisesta laitoshoidosta kotiutumista sekä toimitaan myös ”puskurina” sairaalahoitoon joutumisen estämiseksi. Tehostetun palvelutarpeen arviointi on mahdollistanut asiakkaiden siirtymisen omaan asuntoon kotiin suuntautuvien palveluiden turvin.

Asumisarvioyksiköiden asiakkaat tulevat kuntoutusjaksolle pääsääntöisesti suoraan psykiatrian osastohoidosta. Suurin osa (n.70%) asiakkaista ohjautuu ohjaajapalveluiden turvin omaan kotiin. Oulun kaupunki hankkii monituottajamallin mukaisesti suurimman osan pitempi aikaisista mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluista kilpailutuksen perusteella useilta yksityisiltä palveluntuottajilta.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaita sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajapalveluissa on n. 410. Ohjauksen tavoitteena on ylläpitää ja edistää omassa kodissa asuvan asiakkaan kokonaisvaltaista elämänhallintaa. Ohjauksella tuetaan asiakkaan itsenäisiä, heille mielekkäitä ja myönteisiä elämänvalintoja. Lisäksi sosiaalisena kuntoutuksena toteutuu avustajapalvelu, jolla helpotetaan asiakkaan lähtemistä kodin ulkopuolelle kuten esimerkiksi liikuntapalveluihin ja kauppa-asiointeihin. Palvelurakennemuutoksen myötä asiakkaat asuvat enemmän omissa asunnoissa kerrostaloissa.

Päihdeasiakkaille tuotetaan ensisuojatyyppistä tilapäistä asumisen palvelua (Kenttätie). Kenttätien toimintamallia on kehitetty edesauttamaan ja tukemaan päihdeasiakkaiden siirtymistä itsenäiseen asumiseen ja normaaliin asuntokantaan. Syksyllä 2019 uutena toimintana aloittanut Päiväkeskus Huili on oululaisille asunnottomille tarkoitettu kohtaamispaikka, jossa saa neuvontaa ja opastusta asioiden hoitamisessa. Huilissa on tarjolla aamupala, lämmin ruoka ja kahvia. Sairaanhoidaja ja sosiaalityöntekijä ovat paikalla viikoittain. Päiväkeskus Huilissa on mahdollisuus pyykinpesuun ja saunomiseen ja sekä osallistua toiminnallisiin ryhmiin. Päiväkeskuksessa voi käydä halutessaan nimettömänä.

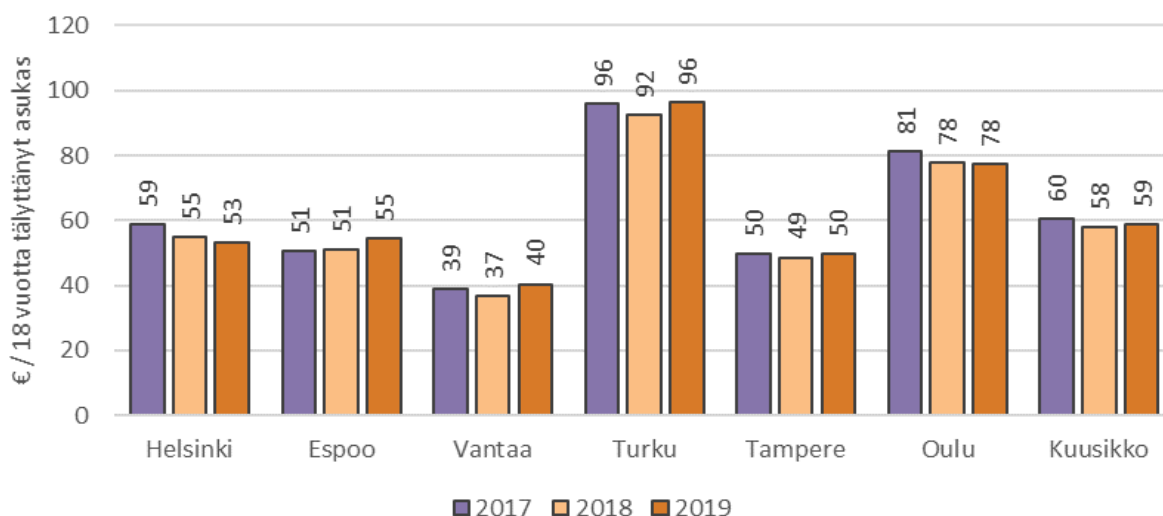
8.2 Asumispalvelujen asiakasmäärä, suoritteet ja kustannukset

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa 86,9 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 2,8 prosenttia enemmän kuin deflatoidut kustannukset edellisvuonna (Taulukko 23.). Asumispalvelujen kokonaiskustannukset kasvoivat vuoden takaisesta Vantaalla (+13,4 %), Espoossa (+9,4 %), Turussa (+5,1 %), Tampereella (+3,7 %) ja Oulussa (+1,1 %) ja laskivat ainoastaan Helsingissä (-2,7 %).

Taulukko 23. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kokonaiskustannukset (milj. €) vuosina 2017-2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2017	31,4	10,9	6,8	15,4	9,7	12,8	87,0
2018	29,7	11,2	6,6	15,0	9,6	12,4	84,5
2019	28,9	12,2	7,5	15,8	10,0	12,5	86,9
Muutos milj. €, 2018–2019	-0,8	1,1	0,9	0,8	0,4	0,1	2,4
Muutos %, 2018–2019	-2,7	9,4	13,4	5,1	3,7	1,1	2,8

Kuviossa 17. on kuvattu päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kustannusten kehitystä suhteessa täysi-ikäiseen väestöön vuosina 2017–2019. Asumispalvelujen järjestäminen maksoi keskimäärin 54 euroa kuutoskaupungin 18 vuotta täyttäneitä asukasta kohden vuonna 2019. Asukaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Vantaan 40 euron ja Turun 96 euron välillä vuonna 2019. Asukaskohtaiset kustannukset nousivat Espoossa, säilyivät samalla tasolla Turussa ja Tampereella ja laskivat muissa kuutoskaupungeissa verrattuna vuoteen 2017.

Kuvio 17. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen deflatoidut kustannukset 18 vuotta täyttäneitä asukasta kohden vuosina 2017–2019

8.2.1 Päihdehuollon asumispalvelut

Päihdehuollon asumispalveluissa on tavoitteena luoda kokonaisuus, jossa eri vaiheissa oleville asiakkaille pystytään tarjoamaan kuntoutumista tukeva asumismuoto. Asumispalveluilla pyritään turvaamaan asiakkaan asuminen, tukemaan päihteettömyyttä sekä ohjaamaan palvelujen piiriin. Päihdehuollon perinteisen – niin sanotun porrasteisen ja kuntouttavan – palvelujärjestelmän ohella kuutoskaupungit järjestävät asumispalveluja myös asunto ensin –periaatteella.

Päihdehuollon asumispalvelujen asiakkaita oli kuutoskaupungeissa yhteensä 2808 vuonna 2019 ja asiakasmäärä laski 1,5 prosenttia verrattuna vuoden takaiseen (Taulukko 24.). Asiakkaiden määrä väheni Turussa (-26,7 %) ja Tampereella (-6,7 %) ja lisääntyi Vantaalla (+26,7 %), Helsingissä (+5,0 %), Oulussa (+4,1 %) ja Espoossa (+1,9 %) vuodesta 2018. Asumisvuorokausien määrä laski Kuusikon tasolla 4,5 prosenttia verrattuna vuoden takaiseen. Päihdehuollon asumispalvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 26,1 miljoonaa euroa vuonna 2019. Deflatoidut kustannukset nousivat 1,6 prosenttia vuotta aiemmasta Kuusikon tasolla. Kustannukset laskivat Oulussa (-10,3 %), Vantaalla (-6,8 %) ja Helsingissä (-2,0 %) ja kasvoivat Espoossa (+9,3 %), Tampereella (+7,0 %) ja Turussa (+6,9 %) ja verrattuna vuoteen 2018. Ostopalveluna järjestettyjen palvelujen osuus kustannuksista vaihteli Vantaan 21,4 prosentin ja Helsingin 70,2 prosentin välillä.

Taulukko 24. Päihdehuollon asumispalvelujen asiakkaat, asumisvuorokaudet, kustannukset ja ostopalvelujen osuus (%) kustannuksista vuonna 2019, asiakkaiden ja vuorokausien muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat	1 079	219	394	443	420	253	2 808
Palveluasumisen asiakkaat	410	20	119	180	36	40	805
Tehostetun palveluasumisen asiakkaat	31	88	-	88	33	29	279
Tilapäisen asumisen asiakkaat	638	111	265	175	351	184	1 724
<i>Asiakkaat yhteensä, muutos 2018–2019, %</i>	<i>5,0</i>	<i>1,9</i>	<i>26,7</i>	<i>-26,7</i>	<i>-6,7</i>	<i>4,1</i>	<i>-1,5</i>
<i>Palveluasumisen asiakkaat</i>	<i>-1,0</i>	<i>0,0</i>	<i>26,6</i>	<i>-34,5</i>	<i>16,1</i>	<i>60,0</i>	<i>-6,3</i>
<i>Tehostetun palveluasumisen asiakkaat</i>	<i>-8,8</i>	<i>1,1</i>	<i>-</i>	<i>11,4</i>	<i>43,5</i>	<i>-46,3</i>	<i>0,7</i>
<i>Tilapäisen asumisen asiakkaat</i>	<i>10,0</i>	<i>2,8</i>	<i>22,1</i>	<i>-30,0</i>	<i>-11,4</i>	<i>12,2</i>	<i>0,5</i>
Asumisvuorokaudet	116 436	40 938	16 470	64 435	29 792	32 132	300 203
Palveluasumisen vuorokaudet	67 877	4 416	7 416	33 130	8 230	10 751	131 820
Tehostetun palveluasumisen vuorokaudet	10 808	28 964	-	23 676	8 766	8 573	82 394
Tilapäisen asumisen vuorokaudet	37 751	7 558	7 447	7 629	12 796	12 808	85 989
<i>Vuorokaudet yhteensä, muutos 2018–2019, %</i>	<i>-3,0</i>	<i>3,7</i>	<i>-30,6</i>	<i>-4,9</i>	<i>9,6</i>	<i>-10,9</i>	<i>-4,5</i>
<i>Palveluasumisen vuorokaudet</i>	<i>0,0</i>	<i>0,3</i>	<i>-51,7</i>	<i>-18,4</i>	<i>-3,8</i>	<i>69,4</i>	<i>-7,9</i>
<i>Tehostetun palveluasumisen vuorokaudet</i>	<i>-6,3</i>	<i>4,7</i>	<i>-</i>	<i>19,7</i>	<i>17,2</i>	<i>-40,9</i>	<i>1,8</i>
<i>Tilapäisen asumisen vuorokaudet</i>	<i>-7,0</i>	<i>1,9</i>	<i>-11,0</i>	<i>3,5</i>	<i>14,7</i>	<i>-15,8</i>	<i>-4,6</i>
Kustannukset, milj. €	7,02	5,58	2,08	5,89	2,67	2,84	26,08
Palveluasumisen kustannukset	4,29	0,43	0,94	2,58	0,59	0,66	9,48
Tehostetun palveluasumisen kustannukset	0,86	3,60	-	2,47	1,16	0,83	9,13
Tilapäisen asumisen kustannukset	1,87	1,55	0,92	0,84	0,93	1,35	7,46
<i>Ostopalvelujen osuus kokonaiskustannuksista, %</i>	<i>70,2</i>	<i>56,4</i>	<i>21,4</i>	<i>42,5</i>	<i>31,5</i>	<i>52,4</i>	<i>51,2</i>
<i>Kokonaiskustannukset, muutos 2018–2019, %</i>	<i>-2,0</i>	<i>9,3</i>	<i>-6,8</i>	<i>6,9</i>	<i>7,0</i>	<i>-10,3</i>	<i>1,6</i>
<i>Palveluasumisen kustannukset</i>	<i>2,5</i>	<i>20,0</i>	<i>-28,5</i>	<i>-10,6</i>	<i>14,7</i>	<i>65,7</i>	<i>-1,7</i>
<i>Tehostetun palveluasumisen kustannukset</i>	<i>-13,3</i>	<i>10,3</i>	<i>-</i>	<i>13,2</i>	<i>5,2</i>	<i>-49,1</i>	<i>-0,5</i>
<i>Tilapäisen asumisen kustannukset</i>	<i>-5,9</i>	<i>4,6</i>	<i>0,9</i>	<i>88,2</i>	<i>4,7</i>	<i>19,3</i>	<i>9,0</i>

Päihdehuollon asumispalvelujen asiakasmäärä on vähentynyt kuutoskaupungeissa myös pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna. Vuonna 2019 asiakkaita oli Kuusikon tasolla 1,5 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018 (Taulukko 25.). Muista kunnista poiketen asiakasmäärä asumispalveluissa on laskenut Turussa ja Tampereella. Asiakasmäärän mukaisesti asumisvuorokausien määrä kuutos-ten tasolla on laskenut. Asumisvuorokaudet laskivat kuutoskaupungeissa 4,5 prosenttia vuodesta 2018.

Taulukko 25. Päihdehuollon asumispalvelujen asiakasmäärät vuosina 2017–2019 ja muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu*	Kuusikko
Asiakkaat							
2017	1 134	192	338	572	373	262	2 871
2018	1 028	215	311	604	450	243	2 851
2019	1 079	219	394	443	420	253	2 808
Muutos %, 2018–2019	5,0	1,9	26,7	-26,7	-6,7	4,1	-1,5
Asumisvuorokaudet							
2017	124 948	33 302	22 946	63 890	27 198	37 424	309 708
2018	119 990	39 482	23 726	67 757	27 193	36 078	314 226
2019	116 436	40 938	16 470	64 435	29 792	32 132	300 203
Muutos %, 2018–2019	-3,0	3,7	-30,6	-4,9	9,6	-10,9	-4,5

Huom! Asiakasmäärät ovat suuntaa antavia. Mikään kunnista ei saa asiakas kertaalleen -tietoa. Lisäksi joillakin kunnilla osa asiakkaista tilastoituu esimerkiksi aikuissosiaalityöhön.

Taulukossa 26. on esitetty päihdehuollon asumispalvelujen laskennalliset asumisjaksojen pituudet. Asiakas asuu keskimäärin pisimpään intensiivisyydeltään suurimmassa palvelussa eli tehostetussa palveluasumisessa. Tehostetun palveluasumisen asumisjakson keskimääräinen pituus oli pisin Helsingissä (349 vrk) ja lyhin Tampereella (266 vrk) vuonna 2019. Palveluasumisen asumisjakson laskennallinen pituus vaihteli Oulun 269 vuorokaudesta Vantaan 62 vuorokauteen vuonna 2019. Tilapäisen asumisen jaksot olivat keskimäärin pisimpiä Oulussa (70 vrk) ja lyhimpiä Vantaalla (28 vrk) vuonna 2019. Kuutosten tasolla asumisjaksojen pituudet ovat kasvaneet palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen ja laskeneet tilapäisen asumisen asumispalveluissa verrattuna edellisvuoteen.

Taulukko 26. Päihdehuollon asumispalvelujen asumisvuorokaudet asiakasta kohden vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018

	Muutos 18- Helsinki		Muutos 18- Espoo		Muutos 18- Vantaa		Muutos 18- Turku		Muutos 18- Tampere		Muutos 18- Oulu		Muutos 18- Kuusikko	
	19 %		19 %		19 %		19 %		19 %		19 %		19 %	
Palveluasuminen	166	1,0	221	0,3	62	-61,9	184	24,7	229	-17,2	269	5,9	164	-1,7
Tehostettu palveluasuminen	349	2,7	329	3,5	-	-	269	7,4	266	-18,3	296	10,0	295	1,0
Tilapäinen asuminen	59	-15,5	68	-0,9	28	-27,1	44	47,9	36	29,4	70	-25,0	50	-5,1

Huom! Taulukkoa lukiessa tulee huomioida, että osa asiakkaista on aloittanut palvelumuodon edellisen vuoden puolella ja osa jatkaa seuraavan vuoden puolelle. Taulukossa ei ole esitettyä toteutuneiden asumisjaksojen pituudet.

Päihdehuollon asumispalvelujen asumisvuorokausiin suhteutetut kustannukset on kuvattu taulukossa 27. Palveluasumisen laskennallinen keskivuorokausihinta Kuusikon tasolla oli 72 euroa, tehostetun palveluasumisen 111 euroa ja tilapäisen asumisen 87 euroa vuonna 2019. Palveluasumisen asumisvuorokautta kohden suhteutetut kustannukset vaihtelivat Oulun 61 eurosta Vantaan 127 euroon. Tehostetun palveluasumisen laskennalliset vuorokausikustannukset vaihtelivat Helsingin 80 eurosta Tampereen 132 euroon. Tilapäisen asumisen kustannukset asiakasta kohden taas olivat kuutoskaupungeissa Helsingin 49 euron ja Espoon 205 euron väliltä.

Taulukko 27. Päihdehuollon asumispalvelujen kustannukset (€) asumisvuorokautta kohden vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Muutos 18- Helsinki		Muutos 18- Espoo		Muutos 18- Vantaa		Muutos 18- Turku		Muutos 18- Tampere		Muutos 18- Oulu		Muutos 18- Kuusikko	
	19 %		19 %		19 %		19 %		19 %		19 %		19 %	
Palveluasuminen	63	2,5	98	19,7	127	48,2	78	9,6	71	19,3	61	-2,2	72	6,7
Tehostettu palveluasuminen	80	-7,5	124	5,3	-	-	104	-5,4	132	-10,3	97	-14	111	-2,2
Tilapäinen asuminen	49	1,2	205	2,7	124	13,4	111	81,8	73	-8,7	105	41,8	87	14,2

8.2.2 Mielenterveyspalvelujen asumispalvelut

Kuutoskaupunkien mielenterveyspalvelujen asumispalveluissa oli 2 471 asiakasta vuoden 2019 aikana, mikä oli 1,5 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna (Taulukko 28.). Asiakkaiden määrä väheni Vantaalla (-29,8 %) ja Helsingissä (-7,7 %) ja nousi Espoossa (+12,1%), Turussa (+10,8 %), Tampereella (+4,7 %), ja Oulussa (+2,3 %). Asumispalvelujen asumisvuorokausia sen sijaan oli kuutosten tasolla 2,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelujen kustannukset olivat kuutoskaupungeissa noin 62,2 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 5,8 prosenttia enemmän kuin deflatoidut kustannukset edellisvuonna. Kustannukset laskivat Helsingissä (-2,9 %) ja nousivat Vantaalla (+23,7), Espoossa (+9,6 %), Oulussa (+5,0%), Turussa (+4,0 %) ja Tampereella (+2,6 %). Mielenterveyspalvelujen asuminen järjestetään pääosin ostettuna palveluna: Ostopalvelujen osuus kustannuksista oli matalin Helsingissä 78,2 prosenttia. Espoo, Vantaa ja Turku tuottivat palvelut kokonaan ostopalveluina.

Taulukko 28. Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen asiakkaat, asumisvuorokaudet, kustannukset ja ostopalvelujen osuus (%) kustannuksista vuonna 2019, asiakkaiden ja asumisvuorokausien muutos (%) vuodesta 2018 sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakasmäärä yhteensä	832	259	151	431	315	483	2 471
Palveluasumisen asiakkaat	225	163	151	241	171	164	1 115
Tehostetun palveluasumisen asiakkaat	607	96	-	190	144	319	1356
<i>Asiakasmäärä yhteensä, muutos 2018–2019 (%)</i>	-7,7	12,1	-29,8	10,8	4,7	2,3	-1,5
<i>Palveluasumisen asiakkaat</i>	6,6	13,2	-21,4	-2,4	16,3	-8,4	-0,4
<i>Tehostetun palveluasumisen asiakkaat</i>	-5,7	9,1	-	0,5	-2,7	0,3	-2,2
Asumisvuorokaudet yhteensä	262 989	76 153	52 693	137 000	84 213	101 680	714 728
Palveluasumisen vuorokaudet	70 689	46 541	52 693	76 132	43 485	48 944	338 484
Tehostetun palveluasumisen vuorokaudet	192 300	29 612	-	60 868	40 728	52 736	376 244
<i>Asumisvuorokaudet yhteensä, muutos 2018–2019 (%)</i>	-3,4	6,0	-7,8	6,7	12,5	8,4	2,3
<i>Palveluasumisen vuorokaudet</i>	28,9	9,4	1,1	-0,1	9,4	-2,9	7,2
<i>Tehostetun palveluasumisen vuorokaudet</i>	-4,1	12,6	-	-0,2	7,5	5,3	0,2
Kokonaiskustannukset (milj. €)	21,88	6,67	5,43	9,88	7,28	9,67	62,21
Palveluasumisen kustannukset	4,25	3,38	5,43	5,04	2,58	3,74	24,43
Tehostetun palveluasumisen kustannukset	17,63	3,29	-	4,84	4,70	5,93	36,38
<i>Ostopalvelujen osuus kokonaiskustannuksista (%)</i>	78,2	100,0	100,0	100,0	97,3	83,0	89,1
<i>Kokonaiskustannukset, muutos 2018–2019 (%)</i>	-2,9	9,6	23,7	4,0	2,6	5,0	5,8
<i>Palveluasumisen kustannukset</i>	6,6	6,8	23,7	5,5	4,3	-0,4	8,3
<i>Tehostetun palveluasumisen kustannukset</i>	-4,9	12,5	-	2,5	1,7	8,7	0,4

Huom! Lähtöpäivän tilastointi vaihtelee omien- ja ostopalvelujen välillä. Vaihtelua on myös kuntien välillä. Kirjaamiskäytänteiden ero vaikuttaa asumisvuorokausien määrään. Vantaalla ja Turussa asiakas kirjautuu asiakkaaksi uudelleen, jos hän vaihtaa palvelutuottajaa.

Taulukossa 28. kuvataan mielenterveysasiakkaiden asumispalvelujen asumisjakson laskennallista pituutta. Palveluasumisen asumisjakson laskennallinen pituus oli Kuusikon tasolla 304 vuorokautta ja tehostetun palveluasumisen asumisjakson pituus oli 277 vuorokautta vuonna 2019. Palveluasumisen asumisjakson pituus vaihteli Tampereen 254 vuorokaudesta Vantaan 349 vuorokauteen. Tehostetun palveluasumisen asumisjaksojen pituus vaihteli Oulun 165 vuorokauden ja Turun 320 vuorokauden välillä. Oulussa tehostetun asumispalveluiden asumisjaksojen pituutta supisti lyhytaikainen tehostettu asuminen arvio sekä ostopalveluissa tavoitteellinen intensiivinen asumispalvelu.

Taulukko 29. Mielen terveystalvelujen asumistalvelujen asumistalveluokaudet asiakasta kohden vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018

	Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos	
	Helsinki	18-19, %	Espoo	18-19, %	Vantaa	18-19, %	Turku	18-19, %	Tampere	18-19, %	Oulu	18-19, %	Kuusikko	18-19, %
Palveluasuminen	314	20,9	286	-3,3	349	28,5	316	2,4	254	-6,0	298	6,0	304	7,6
Tehostettu palveluasuminen	317	1,8	308	3,2	-	-	320	-0,7	283	10,5	165	5,0	277	2,4

Mielen terveystalvelujen asumistalvelujen kustannukset asumistalveluokaudta kohden on esitetty taulukossa 30. Laskennalliset talveluokausikohtaiset kustannukset olivat kuutoskaupungeissa palveluasumisen osalta keskimäärin 65 euroa ja tehostetussa palveluasumisessa keskimäärin 95 euroa vuonna 2019. Palveluasumisen keskimääräinen talveluokausihinta vaihteli Helsingin 60 euron ja Vantaan 115 euron välillä. Tehostetun palveluasumisen asumistalveluokausia kohden suhteutettu vaihteli Turun 76 eurosta Tampereen 115 euroon.

Taulukko 30. Mielen terveystalvelujen asumistalvelujen kustannukset (€) asumistalveluokaudta kohden vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos	
	Helsinki	18-19, %	Espoo	18-19, %	Vantaa	18-19, %	Turku	18-19, %	Tampere	18-19, %	Oulu	18-19, %	Kuusikko	18-19, %
Palveluasuminen	60	-	73	-	115	28,7	66	7,6	59	-3,3	69	-2,8	65	-5,8
Tehostettu palveluasuminen	92	-	111	-	-	-	79	3,8	115	-3,4	103	-2,8	95	1,1

9 LAITOSHOITO

Ympäri vuorokautinen hoito päihde- ja mielenterveyspalveluissa tulee kyseeseen silloin, kun avohoidon keinot ovat riittämättömiä. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon koostuu päihdepsykiatrisesta hoidosta, päihdehuollon laitoshoidosta sekä mielenterveyspalvelujen laitoshoidosta. Päihdepsykiatrisen laitoshoidon on integroitua hoitoa ja se raportoidaan pääosin integroitujen palvelujen yhteydessä. Päihdehuollon laitoshoidon kustuu ympärivuorokautisesta katkaisu- ja vieroitus- hoidosta ja kuntouttavasta laitoshoidosta. Mielenterveyspalvelujen laitoshoidon on psykiatrista osastohoidon, joka kattaa akuutti- ja kuntoutushoidon, oikeuspsykiatrisen hoidon sekä vanhuspsykiatrisen hoidon. Vanhuspsykiatrisen raportoinnissa on kuutoskaupunkien välillä eroja. Palvelujen järjestämisen yleisenä suuntauksena on se, että laitoshoidon pyritään vähentämään ja siirtämään vieroitus- ja kuntoutushoidot avopalveluihin.

Päihdehuollon laitospalvelujen järjestämistavat kunnissa saattavat poiketa toisistaan hyvinkin paljon. Kunnat voivat tuottaa palvelut itse tai ostaa niitä toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muilta julkisen, kolmannen tai yksityisen sektorin palveluntuottajilta. Palveluita tuotetaan myös kumppanuussopimuksella tietyn päihdepalvelun tarjoajan kanssa. Osassa kuntia päihdepalveluiden erityis- palvelut tuotetaan osana kunnan sosiaalihuoltoa ja toisissa taas osana terveydenhuollon palvelutarjontaa. Myös avohoidon ja laitoshoidon painotukset vaihtelevat kunnissa.

9.1 Laitoshoidon järjestäminen

Helsingissä psykiatrisesta sairaalahoidosta vastaa Auroran sairaala. Sairaalassa on mm. psykiatrisen ensihoito-osasto, mielialahäiriöosastoja sekä psykoosipalvelujen akuutti- ja kuntoutusosastoja. HUS tuottaa helsinkiläisille mm. oikeus- ja geropsykiatrisen sekä ruotsinkielisten osastohoidon. Valtion sairaaloiden ja HUSin läpilaskuttamien palvelujen tiedot eivät sisälly raporttiin.

Alkoholivieroitusosasto sijaitsee Laakson sairaalan yhteydessä ja huumevieroitusosasto Auroran sairaalan alueella. Auroran vieroitusosastolla hoidetaan helsinkiläisten osastohoidon vaativat huume- ja lääkevieroitukset sekä korvaushoidon aloitukset, lopetukset ja lääkkeen vaihdot. Päihdehuollon laitokuntoutusta tuotettiin Tervalammen kartanon kuntoutuskeskuksessa, joka muutti joulukuussa 2019 Auroran sairaalan alueelle (Päihdekuntoutus Luoto). Samassa yhteydessä ympärivuorokautista kuntoutusta vähennettiin ja lisättiin päivätoimintaa. Lisäksi Helsinki on osaomistajana Ridasjärven päihdehoitokeskuksessa ja ostaa laitokuntoutusta puitesopimuskumppaneilta.

Espoo ostaa psykiatrisen erikoissairaanhoidon osastohoidon Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä. Laitosvieroitusosaston Espoo tuottaa pääosin omana toimintana; käytössä on yksi 16-paikkainen vieroitusosasto, joka toimii koko vuoden ympärivuorokautisesti. Päihdehuollon kuntouttavan laitoshoidon Espoo järjestää kokonaan ostopalveluna; palveluntuottajia on useita. Kuntouttava laitoshoidon on kilpailutettu ja uudet sopimukset ovat astuneet voimaan 2019. Espoo on yksi Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän Ridasjärven päihdehoitokeskuksen omistajakunnista ja ostaa myös sieltä vieroitusosastohoidon ja kuntouttavaa laitoshoidon.

Vantaa tuottaa päihdepalveluissa laitosvieroitusosastopalvelut ensisijaisesti omana toimintana. Vantaan oma päihdevieroitusyksikkö toteuttaa ympärivuorokautista vieroitusosastohoidon täysi-ikäisille vantaalaisille sekä korvaushoidon osastohoidon. Lisäksi päihdevieroitusyksikkö toteuttaa huumehoitoklinikan opiaattikorvaushoitoasiakkaiden viikonlopun ja arkipyhien polikliinistä lääkkeenjakoa. Vieroitusosaston jälkeen asiakas voi itse hakeutua tarvittaessa 1-3 vrk kestoiseen kriisihoitoon (esim. retkahduspelon takia) soittamalla suoraan yksikköön. Tarvittaessa vieroitusosastohoidon hankitaan myös ostopalveluna. Kuntouttavaa laitoshoidon hankitaan ensisijaisesti Uudenmaan Ridasjärven

päihdehoitokeskuksesta, jossa Vantaa on osaomistajana. Vantaa hankkii kuntouttavaa laitoshoidoa myös muilta kilpailutetuilta palveluntuottajilta.

Vantaalla psykiatrinen laitoshoido toteutetaan Peijaksen sairaalassa ja muilla HUS:n psykiatrisilla osastoilla. Sairaalapalveluissa toimii HUS:n kanssa yhteinen geropsykiatrinen yksikkö, jossa on viisi paikkaa.

Turussa päihdehuollon katkaisu- ja vieroitushoitoa on toteutettu sekä A-klinikka Oy:n vieroitus- hoitoyksiköissä, että riippuvuuspsykiatrian osastolla. Päihdehuollon laitostuntoutukset hankitaan kilpailutetuista puitesopimuspaikoista. A-klinikan alkoholikatkaisun hoitajakso on pääsääntöisesti 3-7 vrk ja huume- ja lääkevieroituksen hoitajakso 14 vrk. Vieroitushoitoyksiköiden tiloissa toimii myös selviämishoitoasema. Yksiköt sijaitsevat Turussa ja Salossa. Psykiatrinen laitoshoido on 1.5.2017 alkaen toteutettu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä TYKS-psykiatrian osastoilla.

Tampereella alkoholikatkaisuhoidot järjestetään kaupungin selviämisen - ja katkaisuhoidoasemalla. Huumevieroitukset sekä tarvittaessa opioidikorvaushoidon laitosmuotoiset aloitus- ja lääkkeen- vaihtojaksot hankitaan ostopalveluna A -klinikka Oy:ltä sekä erityistilanteissa Taysin päihdepsyki- atrian osastolta. Laitostuntoutukseen käytetään puitesopimukseen perustuen viittä laitoshoidon yksikköä. Kuntouttava laitoshoido koostuu peruskuntoutus- ja intervallijaksoista.

Tampereella psykiatrissa osastohoidoa tarvitsevia potilaita hoidetaan Pirkanmaan sairaanhoitopiiri- rin (PSHP) psykiatrisilla osastoilla. Lisäksi ikäihmisiä hoidetaan Tampereen kaupungin Hatanpään puistosairaalan kahdella psykogeriatrisella osastolla.

Oulussa osastohoidoa tarvitsevia mielenterveyspotilaita (lapset, nuoret ja aikuiset) hoidetaan Poh- jois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin psykiatrian osastoilla. Oulussa päihdepalveluiden laitoshoidoa järjestetään päihdekllinikalla, jossa toteutetaan huume- ja vieroitushoidot sekä korvaushoidon aloi- tukset. Laitostuntoutus päättyi 31.3.2018 ja siirryttiin järjestämään avokuntoutusta. Laitostuntou- tusta tuotetaan tarpeen mukaan ostopalveluna.

9.2 Laitoshoidon asiakasmäärä, suoritteet ja kustannukset

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidossa kuutoskaupungeissa oli 12 952 asiakasta vuoden 2019 aikana (Taulukko 31.) Mielenterveyspalvelujen asiakkaiden osuus laitoshoidon kokonaisasiakasmäärästä vaihteli Vantaan 52,7 prosentin ja Tampereen 76,7 prosentin välillä. Laitoshoidon asiakasmäärä laski Kuusikossa 2,4 prosenttia edellisvuodesta. Hoitovuorokausien määrä laski samassa suhteessa 2,3 prosenttia.

Päihdehuollon laitosisiakkaiden määrä kuutoskaupungeissa oli 4 952 vuonna 2019, mikä oli 1,9 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Asiakasmäärä väheni Oulussa (-25,4 %), Vantaalla (-7,6 %) ja Espoossa (-7,5%) ja lisääntyi Turussa (+10,2 %), Helsingissä (+5,9 %) ja Tampereella (+1,8 %). Hoitovuorokausia oli 82 300 vuonna 2019. Vuorokausien määrä nousi kuutosten tasolla 0,4 prosenttia edellisvuodesta.

Psykiatrisessa osastohoidossa oli kuutoskaupungeissa kaikkiaan 8 000 asiakasta vuonna 2019, mikä oli 2,7 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018 (Taulukko 31). Asiakasmäärä laski Helsingissä (-7,4 %) ja lisääntyi Oulussa (+20,8%), Tampereella (+14,0 %), Espoossa (+8,4 %), Turussa (+7,4 %) ja Vantaalla (+4,5 %). Hoitovuorokausien määrä laski kuutosten tasolla 3,0 prosenttia verrattuna vuoteen 2018.

Taulukko 31. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon asiakasmäärä ja hoitovuorokaudet vuonna 2019 ja muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakasmäärä* yhteensä	4 303	1 766	1 665	1 579	2 211	1 428	12 952
Päihdepalvelujen asiakkaat	1 932	620	787	639	516	458	4 952
Mielenterveyspalvelujen asiakkaat	2 371	1 146	878	940	1 695	970	8 000
<i>Asiakasmäärä yhteensä (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Päihdepalvelujen asiakkaat</i>	<i>44,9</i>	<i>35,1</i>	<i>47,3</i>	<i>40,5</i>	<i>23,3</i>	<i>32,1</i>	<i>38,2</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen asiakkaat</i>	<i>55,1</i>	<i>64,9</i>	<i>52,7</i>	<i>59,5</i>	<i>76,7</i>	<i>67,9</i>	<i>61,8</i>
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Asiakkaat yhteensä</i>	<i>-1,9</i>	<i>2,3</i>	<i>-1,6</i>	<i>-23,0</i>	<i>10,9</i>	<i>0,8</i>	<i>-2,4</i>
<i>Päihdepalvelujen asiakkaat</i>	<i>5,9</i>	<i>-7,5</i>	<i>-7,6</i>	<i>10,2</i>	<i>1,8</i>	<i>-25,4</i>	<i>-1,9</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen asiakkaat</i>	<i>-7,4</i>	<i>8,4</i>	<i>4,5</i>	<i>7,4</i>	<i>14,0</i>	<i>20,8</i>	<i>-2,7</i>
Hoitovuorokaudet yhteensä (sis. integroitu)	138 740	48 713	43 680	51 172	65 540	..	388 170
Josta päihdepsykiatrian hoitovuorokaudet	2 221	907	860	2 959	2 761	..	9 708
Hoitovuorokaudet yhteensä (ei sis. integroitu)	136 519	47 806	42 820	48 213	62 779	40 325	378 462
Päihdepalvelujen vuorokaudet	34 824	8 608	15 395	10 657	6 746	6 070	82 300
Mielenterveyspalvelujen vuorokaudet	101 695	39 198	27 425	37 556	56 033	34 255	296 162
<i>Hoitovuorokaudet yhteensä (%)</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Päihdepalvelujen vuorokaudet</i>	<i>25,5</i>	<i>18,0</i>	<i>36,0</i>	<i>22,1</i>	<i>10,7</i>	<i>15,1</i>	<i>21,7</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen vuorokaudet</i>	<i>74,5</i>	<i>82,0</i>	<i>64,0</i>	<i>77,9</i>	<i>89,3</i>	<i>84,9</i>	<i>78,3</i>
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Hoitovuorokaudet yhteensä</i>	<i>-4,4</i>	<i>2,8</i>	<i>-1,9</i>	<i>1,6</i>	<i>-8,8</i>	<i>6,0</i>	<i>-2,3</i>
<i>Päihdepalvelujen vuorokaudet</i>	<i>3,8</i>	<i>-10,9</i>	<i>-3,9</i>	<i>10,0</i>	<i>-1,9</i>	<i>-2,6</i>	<i>0,4</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen vuorokaudet</i>	<i>-6,9</i>	<i>6,3</i>	<i>-0,7</i>	<i>-0,5</i>	<i>-9,6</i>	<i>7,7</i>	<i>-3,0</i>

*Asiakasmäärästä ei voida erotella päihdepsykiatrisen laitoshoidon asiakkaita.

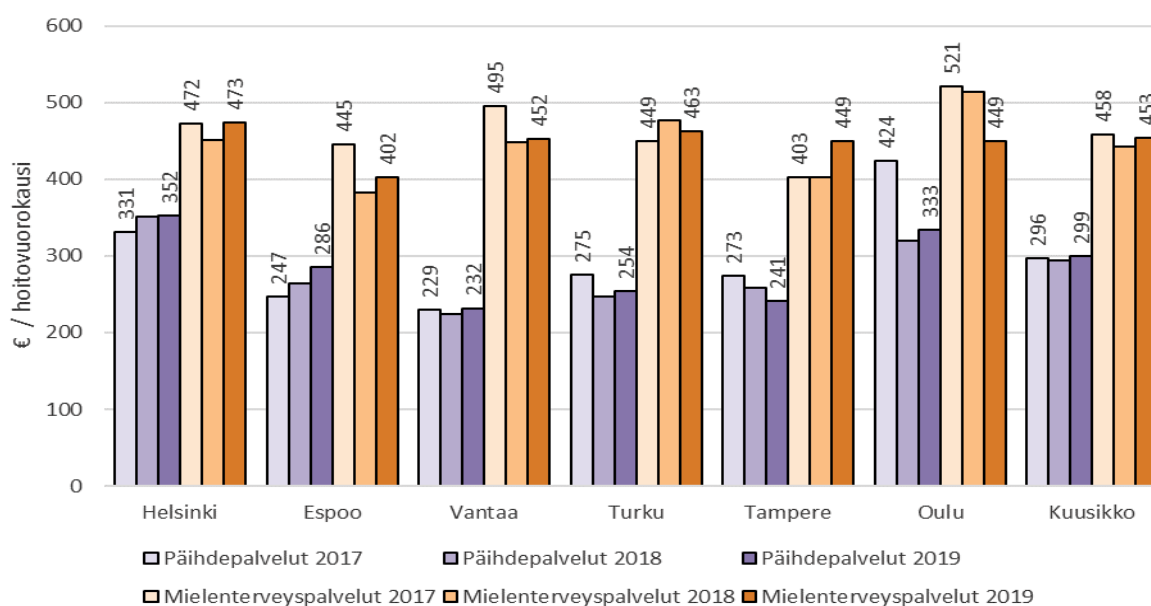
Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon kokonaiskustannukset on kuvattu sekä sisältäen integroidun päihdepsykiatrisen laitoshoidon, että ilman sitä, sisältäen vain joko päihdepalvelujen tai mielenterveyspalvelujen laitoshoidon (Taulukko 32.). Laitoshoidon kokonaiskustannukset ilman päihdepsykiatrista laitoshoidoa olivat kuutoskaupungeissa 156,5 miljoonaa euroa. Psykiatrisen laitoshoidon kustannusten osuus kokonaiskustannuksista vaihteli Vantaan 77,6 prosentin ja Tampereen 93,9 prosentin välillä. Laitoshoidon deflatoidut kustannukset kasvoivat kuutosten ta-

solla 1,7 prosenttia vuodesta 2018. Päihdepsykiatrisen laitoshoidon kustannukset kuutosten tasolla olivat 4,6 miljoonaa euroa vuonna 2019. Päihdehuollon laitoshoidon kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 24,6 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 4,7 prosenttia enemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018.

Taulukko 32. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon kustannukset (milj. €) vuonna 2019 ja deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kokonaiskustannukset (sis. integroitu), milj. €	59,08	18,66	16,39	21,56	27,95	17,41	161,05
Josta päihdepsykiatrisen kustannukset, milj. €	1,07	0,44	0,41	1,48	1,16	..	4,56
Kokonaiskustannukset (ei sis. integroitu), milj. €	58,02	18,22	15,97	20,08	26,78	17,41	156,49
Päihdepalvelujen kustannukset	12,25	2,46	3,57	2,71	1,63	2,02	24,64
Mielenterveyspalvelujen kustannukset	48,13	15,76	12,40	17,37	25,16	15,39	134,21
<i>Kokonaiskustannukset (%)</i>	<i>102,2</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>101,5</i>
<i>Päihdepalvelujen kustannukset</i>	<i>20,7</i>	<i>13,5</i>	<i>22,4</i>	<i>13,5</i>	<i>6,1</i>	<i>11,6</i>	<i>15,7</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen kustannukset</i>	<i>81,5</i>	<i>86,5</i>	<i>77,6</i>	<i>86,5</i>	<i>93,9</i>	<i>88,4</i>	<i>85,8</i>
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Kokonaiskustannukset</i>	<i>-0,1</i>	<i>11,9</i>	<i>2,4</i>	<i>0,6</i>	<i>2,6</i>	<i>-2,9</i>	<i>1,7</i>
<i>Päihdepalvelujen kustannukset</i>	<i>6,5</i>	<i>-1,1</i>	<i>1,8</i>	<i>15,7</i>	<i>-6,6</i>	<i>4,0</i>	<i>4,7</i>
<i>Mielenterveyspalvelujen kustannukset</i>	<i>-0,1</i>	<i>14,2</i>	<i>2,6</i>	<i>-1,4</i>	<i>3,2</i>	<i>-3,7</i>	<i>1,6</i>

Kuviossa 18. on kuvattu päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon kustannusten kehitystä suhteutettuna hoitovuorokausien määrään. Päihdehuollon laitoshoidon vuorokausiin suhteutetut kustannukset vaihtelivat Vantaan 232 euron ja Helsingin 352 euron välillä. Psykiatrisen osastohoidon laskennallinen vuorokausihinta vaihteli Espoon 402 eurosta Helsingin 473 euroon. Päihdepalvelujen laitoshoidon vuorokausiin suhteutetut kustannukset vuoteen 2017 nähden kasvaneet pääkaupunkiseudulla ja laskeneet muissa kunnissa. Mielenterveyspalvelujen laitoshoidon vuorokautta kohden suhteutettu hinta on kasvanut Helsingissä, Turussa ja Tampereella ja laskenut Espoossa, Vantaalla ja Oulussa vuodesta 2017.

Kuvio 18. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon deflatoidut kustannukset hoitovuorokautta kohden vuosina 2017–2019

9.2.1 Päihdehuollon laitoshoido

Päihdehuollon laitoshoido kostuu katkaisu- ja vieroitushoidosta ja kuntouttavasta laitoshoidosta. Katkaisu- ja vieroitushoido on lyhytkestoista ympärivuorokautista laitoshoidoa, jonka pituus määrittyy yksilöllisesti hoidon tarpeen arvioinnin perusteella. Suljetussa laitoshoidossa tapahtuvan katkaisu- ja vieroitushoidossa toteutetaan vieroitusta alkoholista, keskushermostoon vaikuttavista lääkkeistä, huume- tai sekakäytöstä sekä korvaushoidon aikaisesta oheiskäytöstä silloin, kun vieroitusta ei ole mahdollista toteuttaa avohoidossa. Kohderyhmänä ovat myös ne korvaushoidossa olevat asiakkaat, joille toteutetaan korvaushoitolääkkeen vaihto, tehdään korvaushoidoasetuksen mukaisia hoidon arviointeja ja aloituksia tai vieroitetaan korvaushoitolääkkeestä. Katkaisuhoidoa toteutetaan myös terveyskeskusten vuodeosastoilla ja psykiatrisissa sairaaloissa.

Päihdehuollon kuntouttava laitoshoido taas on ympärivuorokautista pitempiäaikaista laitoshoidoa ja se perustuu asiakkaalle tehtävään palvelu- ja kuntoutussuunnitelmaan. Kuntouttava laitoshoido on tarkoitettu avohoidoa tukevaksi hoitajaksoksi vaikeasti päihdeongelmaisille, joille avohuollon palvelut tai katkaisu- sekä vieroitushoido laitoshoidossa eivät ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia, tai joiden kuntoutuminen edellyttää väliaikaista irrottautumista normaalista elinympäristöstä. Hoidon pituus määrittyy yksilöllisesti hoidon tarpeen arvioinnin perusteella.

Taulukossa 33. on esitetty päihdehuollon laitoshoidon asiakkaiden, hoitovuorokausien sekä kustannusten jakautuminen palveluittain. Päihdehuollon asiakkaita oli vuonna 2019 Kuusikossa 4952. Kuusikon tasolla asiakkaista 71,3 prosenttia oli katkaisu- ja vieroitushoidon ja 28,7 prosenttia kuntoutushoidon asiakkaita. Hoitovuorokausista Kuusikon tasolla 42,1 prosenttia oli katkaisu- ja vieroitushoidon ja 57,9 prosenttia kuntoutushoidon hoitovuorokausia. Katkaisu- ja vieroitushoidon asiakkaiden osuudet vaihtelivat Turun 87,5 prosentin ja Helsingin 64,1 prosentin välillä. Hoitovuorokausien osalta katkaisu- ja vieroitushoidon osuudet vaihtelivat Oulun 71,1 prosentin ja Helsingin 32,3 prosentin välillä. Vieroitushoidon kustannuksista kuusikon tasolla 56,0 prosenttia koostui katkaisu- ja vieroitushoidon kustannuksista ja 44,0 prosenttia kuntoutushoidon kustannuksista. Katkaisu- ja vieroitushoidon kustannusosuudet vaihtelivat Oulun 79,0 prosentin ja Vantaan 53,3 prosentin välillä.

Taulukko 33. Päihdehuollon laitoshoidon asiakkaat, hoitovuorokaudet, kustannukset (milj. €) sekä niiden jakautuminen (%) palveluittain vuonna 2019.

	Helsinki*	Espoo	Vantaa**	Turku	Tampere	Oulu***	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	1 932	620	787	639	516	458	4 952
<i>Josta katkaisu- ja vieroitushoidon asiakkaat, %</i>	64,1	73,2	72,0	87,5	68,4	77,9	71,3
<i>josta kuntoutushoidon asiakkaat, %</i>	35,9	26,8	28,0	12,5	31,6	..	28,7
Hoitovuorokaudet yhteensä	34 824	8 608	15 395	10 657	6 746	6 070	82 300
<i>Josta katkaisu- ja vieroitushoidon vuorokaudet, %</i>	32,3	49,0	37,1	57,3	43,4	71,1	42,1
<i>josta kuntoutushoidon vuorokaudet, %</i>	67,7	51,0	62,9	42,7	56,6	..	57,9
Kustannukset yhteensä, milj. €	12,25	2,46	3,57	2,71	1,63	2,02	24,64
<i>Josta katkaisu- ja vieroitushoidon kustannukset, %</i>	..	62,5	53,3	63,9	69,0	79,0	56,0
<i>josta kuntoutushoidon kustannukset, %</i>	..	37,5	46,7	36,1	31,0	..	44,0

Huom! Lähtöpäivän tilastointi vaihtelee omien- ja ostopalvelujen välillä. Vaihtelua on myös kuntien välillä. Kirjaamiskäytänteiden ero vaikuttaa hoitovuorokausien määrään. Vantaan ja Tampereen katkaisu- ja vieroitushoidon kustannuksiin sisältyy korvaushoidon viikonloppukäyntien kustannuksia, mitkä eivät sisälly muiden kaupunkien kustannuksiin.

*Helsinki ei saa erotettua katkaisu- ja vieroitushoidon ja kuntouttavan laitoshoidon kustannuksia ostopalvelujen osalta.
Vantaan oman päihdevieroituksen kustannukset sisältävät korvaushoidon laitosaloituksen ja korvaushoidon polikliinisen viikonloppuajan palvelun tuottamisen kustannukset, eikä niitä saa erotettua *Oulu ei saa erotettua kustannuksista korvaushoidon aloitusten kustannuksia.

9.2.2 Mielenterveyspalvelujen laitoshoido

Taulukossa 34. on esitetty psykiatrisen laitoshoidon asiakkaiden, hoitovuorokausien sekä kustannusten jakautuminen palveluittain. Psykiatrisen osastohoidon hoitovuorokausia oli asiakasta kohden kuutoskaupungeissa keskimäärin 37 vuonna 2019 Laskennallinen hoitojakson pituus vaihteli Vantaan 31 vuorokauden ja Helsingin 43 vuorokauden välillä. Kustannukset kuutoskaupunkien psykiatrisesta osastohoidosta olivat noin 134 miljoonaa euroa vuonna 2019. Deflatoidut kokonaiskustannukset lisääntyivät 1,6 prosenttia Kuusikossa edellisvuodesta. Psykiatrisen osastohoidon hoitovuorokautta kohden suhteutettu kustannus oli kuutoskaupungeissa keskimäärin 453 euroa vuonna 2019. Laskennallinen vuorokausihinta vaihteli Espoon 402 euron ja Helsingin 473 euron välillä.

Psykiatrisen laitoshoidon asiakkaita oli vuonna 2019 Kuusikossa 8000. Kuusikon tasolla asiakkaista 81,2 prosenttia oli akuutti- ja kuntoutushoidon, 2,9 prosenttia oikeuspsykiatrian ja 15,9 prosenttia vanhuspsykiatrian asiakkaita. Hoitovuorokausista Kuusikon tasolla 63,2 prosenttia oli akuutti- ja kuntoutushoidon, 10,9 prosenttia oikeuspsykiatrian ja 17,4 prosenttia vanhuspsykiatrian hoitovuorokausia. Akuutti- ja kuntoutushoidon asiakkaiden osuudet vaihtelivat Helsingin 89,8 prosentin ja Tampereen 65,0 prosentin välillä. Hoitovuorokausien osalta akuutti- ja kuntoutushoidon osuudet vaihtelivat Helsingin 84,6 prosentin ja Tampereen 49,3 prosentin välillä. Asiakasmääriä ja hoitovuorokausia mukailien akuutti- ja kuntoutushoidon kustannusosuudet vaihtelivat Helsingin 86,5 prosentin ja Tampereen 53,5 prosentin välillä.

Taulukko 34. Psykiatrisen osastohoidon asiakkaat, hoitovuorokaudet, kustannukset (milj. €) sekä niiden jakautuminen (%) palveluittain vuonna 2019.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	2 371	1 146	878	940	1 695	970	8 000
<i>Josta akuutti- ja kuntoutushoidon asiakkaat, %</i>	89,8	76,9	87,6	84,7	65,0	84,4	81,2
<i>josta oikeuspsykiatrisen hoidon asiakkaat, %</i>	2,3	2,7	3,9	3,5	3,5	2,4	2,9
<i>josta vanhuspsykiatristen yksikköjen asiakkaat, %</i>	8,0	20,4	8,5	11,8	31,5	13,2	15,9
Hoitovuorokaudet yhteensä	101 695	39 198	27 425	37 556	56 033	34 255	296 162
<i>Josta akuutti- ja kuntoutushoidon vuorokaudet, %</i>	84,6	69,1	78,7	65,9	49,3	..	63,2
<i>josta oikeuspsykiatrisen hoidon vuorokaudet, %</i>	7,5	8,8	12,1	25,0	4,5	17,8	10,9
<i>josta vanhuspsykiatristen yksikköjen vuorokaudet, %</i>	7,9	22,1	9,1	9,1	46,3	8,9	17,4
Hoitojakson pituus vrk/asiakas	43	34	31	40	33	35	37
Kustannukset yhteensä, milj. €	48,13	15,76	12,40	17,37	25,16	15,39	134,21
<i>Josta akuutti- ja kuntoutushoidon kustannukset, %</i>	86,5	79,9	80,1	70,5	53,5	..	67,0
<i>josta oikeuspsykiatrisen hoidon kustannukset, %</i>	6,0	8,2	10,8	19,7	9,2	16,0	10,2
<i>josta vanhuspsykiatristen yksikköjen kustannukset, %</i>	7,5	11,9	9,1	9,7	37,3	12,5	14,6
Kustannukset €/vrk	473	402	452	463	449	449	453
Kustannukset €/vrk, muutos 2018–2019, %	3,1	5,0	1,0	-3,1	11,6	-12,6	2,4

10 YHTEENVETO

Kuutoskaupunkien tasolla päihde- ja mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannukset vuonna 2019 olivat 483,0 miljoonaa euroa, mikä on 0,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoteen 2016 verrattuna kokonaiskustannukset ovat kasvaneet 7,5 prosenttia. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat keskimäärin 326 euroa 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuonna 2019. Vuonna 2016 asukaskohtaiset kustannukset olivat kuutoskaupungeissa 308 euroa 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden, Asukaskohtaisissa kustannuksissa nousua on ollut 5,5 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna.

Kuutoskaupunkien tasolla kustannukset nousivat päihdehuollossa, mutta laskivat mielenterveyspalveluissa verrattuna vuoteen 2018. Päihdehuollon palvelujen kustannukset nousivat 4,2 prosenttia edellisvuodesta. Päihdehuollon kustannusten osuus Kuusikon kokonaiskustannuksista oli 24,1 prosenttia. Päihdehuollon palvelujen kustannukset 18 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden olivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 79 euroa.

Mielenterveyspalvelujen kustannukset laskivat 1,8 prosenttia vuodesta 2018. Mielenterveyspalvelujen osuus Kuusikon kokonaiskustannuksista oli 69,4 prosenttia. Mielenterveyspalvelujen järjestämisen kustannukset täysi-ikäistä asukasta kohden olivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 227 euroa. Kuusikon integroitujen päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset nousivat 10,1 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Integroitujen palvelujen osuus kokonaiskustannuksista oli 6,4 prosenttia.

Suurin osa kuutoskaupunkien päihde- ja mielenterveyspalveluja käyttävistä asiakkaista asioi avopalveluissa ja asiakasmäärä kasvoi 4,3 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Suurimman yksittäisen osuuden muodostivat mielenterveyspalvelujen avopalvelujen asiakkaat, joita oli Kuusikon tasolla 38,8 prosenttia kaikista asiakkaista. Mielenterveysavopalveluiden käyntien määrä laski kuutoskaupunkien tasolla 1,4 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Toiseksi suurin osuus, 24,8 prosenttia kaikista asiakkaista oli integroiduissa palveluissa, jotka sisältävät muun muassa perustason terveydenhuollon päihde- ja mielenterveyspalvelut. Päihdehuollon avopalvelujen asiakasmäärän osuus asiakkaista kuutoskaupunkien tasolla oli 16,1 prosenttia. Kuusikon tasolla avopalveluiden asiakasmäärä painottui mielenterveysavopalveluihin, joita käytti 70,6 prosenttia kaikista asiakkaista sekä integroituihin palveluihin, joiden piirissä oli 45,1 prosenttia asiakkaista. Päihdehuollon avopalveluja käytti 29,4 prosenttia asiakkaista.

Hoitotakuun piiriin kuuluvaa korvaushoitoa toteutetaan päihdehuollossa, erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa tai vankilan terveydenhuollossa. Korvaushoidon asiakkaiden määrä kasvoi kuutoskaupungeissa 36,3 prosenttia verrattuna vuoteen 2015. Asiakasmäärä kasvoi kaikissa kaupungeissa. Asiakasmäärät ovat verrattain pieniä, joten muutokset asiakasmäärissä näyttävät prosentuaalisesti suurina. Kuutoskaupunkien tasolla ostopalveluna tuotetuissa palveluissa oli 53,7 prosenttia asiakkaista, mutta kaupunkien välillä on vaihtelua. Avohuollossa toteutettavan korvaushoidon kokonaiskustannukset kuutoskaupunkien tasolla vuonna 2019 olivat 12,4 milj. euroa.

Raskaampien palvelujen, kuten asumispalvelujen ja laitoshoidon piirissä asiakasmäärät ovat pieniä. Ympäri vuorokautiset palvelut muodostavat kuitenkin suurimman osuuden palvelujen järjestämisen kustannuksista. Päihdepalvelujen laitoshoidossa oli 2,9 prosenttia ja psykiatrisessa osastohoidossa 4,7 prosenttia asiakkaista Kuusikon tasolla. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen laitoshoidon hoitovuorokausien määrä laski 2,3 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna.

Raportoituja asiakasmääriä tulkittaessa on huomioitava, että sama asiakas saattaa käyttää useaa palvelua ja voi sisältyä kokonaissummaan enemmän kuin kerran. Todellinen asiakkaiden määrä on pienempi kuin raportoitu yhteissumma.

LÄHTEET

Blomgren, J. (2020). Mielenterveyden häiriöstä johtuvien sairauspoissaolojen kasvu jatkuu jyrkkänä. Kelan tutkimusblogi 29.1.2020.

Eläketurvakeskus (2019). Työ- ja kansaneläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkkeensaajat sairauspääryhmittäin. Osoitteessa: <https://tilastot.etk.fi/pxweb/fi/ETK>

Forsell, M. (2019). Suomen kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki vuonna 2018. Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 3/2019.

Hirschovits-Gertz, T., Kuussaari, K., Stenius, K. & Tammi, T. (2016). Miten päihdepalveluiden tarvetta on mahdollista mitata? Esimerkkinä tarveanalyysissä seitsemän kuntaa. Yhteiskuntapolitiikka 81 (2016):2, 195–205.

Nurmi, T. & Rönkä, S. (2018). Päihdehuollon huumeasiakkaat 2018. Tilastoraportti 31/2019. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Parikka S, Pentala-Nikulainen O, Koskela T, Kilpeläinen H, Ikonen J, Aalto A-M, Muuri A, Koskinen S & Lounamaa A. Kansallisen terveys-, hyvinvointi ja palvelututkimus FinSoten perustulokset 2017-2018. Verkkojulkaisu: thl.fi/finsote

Rönkä, S., Ollgren, J., Alho, H., Brummer-Korvenkontio, H., Gunnar, T., Karjalainen, K., Partanen, A. & Väre, T. (2020). Amfetamiinien ja opioidien ongelmakäytön yleisyys Suomessa vuonna 2018. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim.

STM (2008). Suomen asetuskokoelma 2008, No. 33. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoidosta erällä lääkkeillä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

STM (2020). Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:6.

Suomen virallinen tilasto (SVT 2019a) Julkisten menojen hintaindeksi. Osoitteessa: <http://tilastokeskus.fi/til/jmhi/index.html>

Suomen virallinen tilasto (SVT 2019b) Väestörakenne. Osoitteessa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>.

Lintonen, T. & Mäkelä, P. (2019). Kuinka suuri osa juomisesta on alkoholin riskikäyttöä? Teoksessa Mäkelä, P., Härkönen, J., Lintonen, T., Tigerstedt C. & Warpenius, K. (toim.) Näin Suomi juo. Suomalaisen muuttuvat alkoholinkäyttötavat. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Vaalavuo, M., Häkkinen, U. & Fredriksson, S. (2013) Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijät ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen. Raportti 24/2013. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Vaalavuo, M. (2016). Toimeentuloasiakkaiden terveystulosten käyttö pääkaupunkiseudulla. Janus vol. 24 (3) 2016, 230–250.

Vaalavuo, M., Haula, T. & Bakkum, B. (2020). Nuoret aikuiset, terveys ja toimeentulotuki. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, raportti 4/2020. Helsinki

Valvira (2012). Mielensterveys- ja päihdehuollon ympärivuorokautiset asumispalvelut sekä päihdehuollon laitoshoido, valvontakunnallinen valvontaohjelma 2012–2014. Helsinki: Valvira, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

Wahlbeck, K., Hietala, O., Kuosmanen, L., McDaid, D., Mikkonen, J., Parkkonen, J., Reini, K., Salovuori, S. & Tourunen, J, (2018). Toimivat mielensterveys- ja päihdepalvelut. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 89/2018. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.

LIITTEET

Liite 1: Päihde- ja mielenterveyspalvelujen määritelmät 2019

Tiedonkeruun yleiset periaatteet ja määritelmät

Lait päihdehuollosta (41/1986) ja mielenterveyspalveluista (1116/1990 ja 1066/2009) asettavat päihde- ja mielenterveyspalvelujen järjestämisen tarvittavassa laajuudessa kunnan tehtäväksi. Laki päihdehuollosta määrittelee palvelujen tavoitteiksi ”ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä sekä siihen liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja sekä edistää päihteiden ongelmakäyttäjän ja hänen läheistensä toimintakykyä ja turvallisuutta.” Mielenterveystyöllä tarkoitetaan puolestaan ”yksilön psyykkisen hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja persoonallisuuden kasvun edistämistä sekä mielisairauksien ja muiden mielenterveydenhäiriöiden ehkäisemistä, parantamista ja lievittämistä.”

Kuusikko-raportissa tarkasteltaviin integroituihin päihde- ja mielenterveyspalveluihin sisältyvät ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut, perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut, nuori-soasemat ja päihdepsykiatrinen erikoissairaanhoido. Päihdehuollon erityispalveluihin sisältyvät polikliiniset palvelut, korvaushoito, selviämishoitoasema, kotiin vietävät palvelut, asumispalvelut, kuntouttava laitoshoido sekä katkaisu- ja vieroitushoito laitoksissa. Mielenterveyspalvelujen raportoitaviin erityispalveluihin sisältyvät psykiatrinen avohoito, kuntien kustantama psykoterapia, kotiin vietävät palvelut, asumispalvelut sekä psykiatrinen osastohoido.

Päihde määritellään Kuusikko-raportissa samoin kuin laissa päihdehuollosta eli päihde on alkoholi-juoma tai muu päihtymistarkoituksessa käytettävä aine. Joiltakin osin Kuusikko-raportissa on kuitenkin tietoja myös toiminnallisista riippuvuuksista eli esimerkiksi peliriippuvuudesta.

PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUJEN KUSTANNUSTEN, SUORITTEIDEN JA ASIAKSMÄÄRIEN RAPORTOINNIN PERIAATTEET

Mielenterveyspalvelut ovat olleet mukana Kuusikko-raportoinnissa vuodesta 2017 alkaen. Muutos liittyi valmisteilla olleeseen valtakunnalliseen muutokseen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja kustannusten raportoinnissa; sote-tietopaketteihin. Työryhmä pilotoi sote-tietopakettien mukaista raportointia, jossa päihde- ja mielenterveyspalvelut ovat yksi kokonaisuus. Palvelupakettiajattelussa kaikki kustannukset tulee kohdentaa palvelupaketeille, tieto kuluista tarvitaan sekä brutto- että nettotasolla ja kustannuksiin tulee sisällyttää myös sisäiset erät ja vyörytykset. Tuotos on palvelupakettiajattelussa ensisijaisesti hoidettu asiakas/vuosi tai hoidossa ollut asiakas/vuosi. Asiaksmäärät tulee saada raportoinnissa tilastoitua kertaalleen sekä palveluittain, toiminnoittain että koko palvelupakettitasolla. Tähän asiakas kertaalleen -raportointiin ei kuitenkaan vielä päihde- ja mielenterveyspalvelujen Kuusikko-raportoinnissa päästä. Kuusikkokunnilla ei vielä ole valmiuksia palvelupakettien mukaiseen raportointiin esimerkiksi seuraavista syistä: tietojärjestelmät eivät keskustele keskenään ja mielenterveyspuolen kanssa tehtävien yhteisajojen käytännön toteutus vaatisi lisäresursointia.

Tietopaketeissa tukipalvelujen ja hallinnon kustannukset kohdistetaan tietopaketeille joko sisäisen laskutuksen tai kustannusvyörytysten kautta. Osa palveluista voidaan hankkia myös ostopalveluna ulkopuoliselta palveluntuottajalta, jolloin kohdistus tapahtuu ulkoisen laskutuksen perusteella. Tukipalvelujen laskutus ja hallinnon vyörytys tehdään nettona. Lähtökohtaisesti tukipalvelujen ja hallinnon kustannukset kohdistetaan sote-tietopaketeille todellisen käytön mukaisesti. Myös ostopalveluille tulee kohdistaa hallinnon kustannukset. Hallinnon kustannukset kohdistetaan ostopalveluille kokonaiskustannusten suhteessa pois lukien sairaanhoitopiirien kustannukset, joihin vyöry-

tyksiä ei tehdä. Päihdepalveluihin ei aiempina vuosina ole sisällytetty vyörytyksiä, vaan kustannustietoihin ovat sisältyneet ainoastaan palvelujen tuottamisen välittömät kustannukset. Vuodesta 2018 vyörytykset kuitenkin sisältyvät sekä omien että ostopalvelujen kustannuksiin, ja kustannustietoja on korjattu takautuvasti myös vuoden 2017 osalta. Tästä johtuen kustannukset eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään ennen ja jälkeen vuoden 2017.

Toiminta- ja kustannustiedot kootaan koko tarkasteluvuoden ajalta. Toiminta- ja kustannustiedoissa erotellaan kunnan itse tuottamat ja kunnan ostamat palvelut. Kuntayhtymän, kolmannen sektorin ja yhdistysten toimintatiedot ja kustannukset kuuluvat ostopalveluihin. Tiedonkeruussa ei eritellä bruttokustannuksia ja asiakasmaksuja, vaan kaikki vertailut tehdään nettokustannuksista. Silloin, kun työntekijä jalkautuu esimerkiksi erityistasolta perustasolle, eikä tälle toiminnalle ole omaa kustannuspaikkaa, raportoidaan kyseisestä toiminnasta ainoastaan henkilöstökulut.

Asiakasmäärät ilmoitetaan palvelukohtaisesti, ja asiakkaiden yhteismäärä muodostuu näiden eri palvelujen summasta. Koska sama asiakas voi käyttää monia eri palveluja, on yhteenlaskettu asiakkaiden kokonaismäärä suurempi, kuin mitä se todellisuudessa on. Tähän raportointitapaan työryhmä on päätenyt siitä syystä, että osassa kuntia päihde- ja mielenterveyspalvelut kirjataan eri tietojärjestelmiin tai manuaalisesti, mistä johtuen ei saada henkilötunnus kertaalleen -tietoja. Lisäksi tietyissä, erityisesti päihdehuollon, palveluissa on mahdollista asioida nimettömänä, esimerkiksi terveysneuvonta ja päivätoiminta. Mikäli mahdollista, kunnat ilmoittavat asiakasmäärät myös ”henkilötunnus kertaalleen” -muodossa, mutta näitä lukuja ei käytetä vertailuissa.

Asiakkaista pyritään keräämään myös ikäryhmäkohtaista tietoa siten, että ilmoitetaan 18-64 -vuotiaiden asiakkaiden määrä (joista erikseen 18-24 -vuotiaat ja 25-64 -vuotiaat) ja yli 65-vuotiaiden asiakkaiden määrä. Jos tämä ei ole mahdollista, ilmoitetaan ainoastaan asiakkaiden kokonaismäärä.

Suoritteina raportoidaan palvelusta riippuen joko käyntien tai hoitovuorokausien määrä, jotka nekin eritellään omiin ja ostopalveluihin. Tietyissä palveluissa naisasiakkaiden määrä ilmoitetaan erikseen.

Kustannusten muutoksia esittelevissä pitkittäistaulukoissa ja kuvioissa käytetään aina deflatoituja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisen vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2020a) tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2000=100. Deflatoinneissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 1. Mielenterveyspalveluista on käytettävissä tiedot vuodesta 2017 alkaen.

**Taulukko 35. Tilastokeskuksen (SVT 2019a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntata-
lous**

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Pisteluku	100	103,3	105,6	109	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9	146,2	148,8	149,6	150,5	150,3	148,9	151,4	154,9
Kerroin	1,549	1,49952	1,46686	1,4211	1,37201	1,32506	1,28654	1,24618	1,18788	1,15943	1,12737	1,09161	1,05951	1,04099	1,03543	1,02924	1,03061	1,0403	1,02312	1

*= Ennakollinen tieto 13.2.2020

Lisäksi väestösuhteutuksissa käytetään Tilastokeskukselta (SVT 2019b) saatavia kunkin vuoden väestötietoja ajankohdalta 31.12.

KUNNILTA TIEDONKERUUSSA KOOTTAVAT PERUSTIEDOT

PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUJEN INTEGROIDUT PALVELUT

Integroituihin palveluihin sisältyy ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut, perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut, nuorisoasemat ja päihdepsykiatrinen erikoissairaanhoito.

Ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut

Järjestöavustukset ja muut ehkäisevän työn kustannukset raportoidaan tässä yhteydessä. Kustannustiedot eritellään omiin ja ostopalveluihin. Kunnat kuvaavat mistä kustannukset muodostuvat. Ehkäisevän työn asiakasmääriä ja suoritteita ei raportoida.

Perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut

Muualla kuin erityispalveluissa tehtävä perustason erityistyöntekijöiden tekemä päihde- ja mielenterveystyö. Tällaista on esimerkiksi terveysasemilla tapahtuva työ, joka kohdentuu päihde- ja/tai mielenterveystyöhön. Kunnat kuvaavat, mitä palveluja ovat tähän sisällyttäneet. Toiminnasta raportoidaan kustannukset sekä asiakas- ja käyntimäärät.

Nuorisoasemat

Raportoidaan kustannukset ja asiakas- ja käyntimäärät täysi-ikäisten asiakkaiden osalta. Kunnat kuvaavat miten toiminta on kussakin kunnassa järjestetty, ja nämä kuvaukset sisältyvät raportin tekstiin.

Päihdepsykiatrinen erikoissairaanhoito

Hoito on tarkoitettu asiakkaille, joilla on sekä vakava päihdeongelma että vakava mielenterveysongelma. Hoito järjestetään joko osasto- tai avohoitona. Toiminnasta raportoidaan kustannukset, asiakasmäärät sekä käynti- ja hoitovuorokaudet.

PÄIHDEHUOLLON AVOPALVELUJEN KOKONAISUUS

Päihdehuollon avopalvelujen kokonaisuus sisältää polikliiniset palvelut ja muut avopalvelut.

Päihdehuollon polikliiniset palvelut

Päihdehuoltolain mukaista erityispalvelua, joihin liittyy vapaaehtoisuuteen perustuvaa neuvonta-, tutkimus- ja hoitopalvelua. Raportissa päihdehuollon polikliinisiin palveluihin sisältyvät päihdepoliiklinikat (myös A-klinikat, H-klinikat ja Peliklinikat), korvaushoito, päiväkuntoutus ja muut polikliiniset palvelut.

Päihdepoliiklinikat

Päihdepoliiklinikat ovat riippuvuusongelmiin erikoistuneita avohoitopaikkoja. Palvelumuotoina voivat olla asiakkaan tarpeiden ja valinnan mukaan mm. somaattisen ja psyykkisen tilan kartoitus, sosiaali- ja terveysneuvonta, intensiivinen avokuntoutus, yksilö-, ryhmä- ja perhekeskustelut, verkostotyö, avovieroitus sekä läheteet ja lausunnot jatkotutkimuksiin ja muihin hoitopaikkoihin. Toiminnasta raportoidaan kustannukset, sekä asiakas- ja käyntimäärät.

Korvaushoito

Korvaushoitoa annetaan niille opioidiriippuvaisille asiakkaille, jotka eivät ole kyenneet vieroittautumaan opioideista. Opioidiriippuvaisten lääkkeellisen korvaushoidon tavoitteena on kuntoutuminen ja päihdeettömyys tai haittojen vähentäminen ja asiakkaan elämänlaadun parantaminen. Korvaushoidon lääkkeitä ovat metadoni ja buprenorfiini. Hoito toteutuu erikoissairaanhoidossa, polikliinisessä päihdehuollossa tai perustasolla.¹ Korvaushoito kuuluu hoitotakuun piiriin ainoana päihdehuollon palveluna. Tässä raportissa korvaushoito ei sisällä erikoissairaanhoidon kustannuksia. Korvaushoidon asiakas voi saada vuoden aikana sekä haittoja vähentävää, että kuntouttavaa korvaushoitoa. Kokonaisasiakasmäärä kerätään henkilötunnus kertaalleen. Tietoa korvaushoidon keskeytymisten tai päättymisten määrästä kerätään myös. Korvaushoidosta raportoidaan kustannukset sekä asiakas- ja käyntimäärät.

Päiväkuntoutus

Päiväkuntoutus on määrääjän kestävä, suljetussa ja mahdollisesti täydentyvässä ryhmässä tapahtuvaa hoitoa. Kuntoutus perustuu tavoitteelliseen hoitosuunnitelmaan. Päiväkuntoutuksen intensiivisyys ja kesto vaihtelevat merkittävästi palvelumuodon sisällä. Hoitajakson ajan asiakas osallistuu päiväaikaiseen kuntoutukseen tai useita kertoja viikossa kuntoutusryhmään. Päiväkuntoutuksesta raportoidaan kustannukset, asiakasmäärät sekä käynnit.

Muut avopalvelut

Muihin avopalveluihin sisältyvät huumeiden käyttäjien terveysneuvonta ja päiväkeskustoiminta. Palvelut ovat anonyymejä eikä niistä tehdä asiakkaalle päätöstä. Lisäksi muihin avopalveluihin lukeutuvat selviämishoitoasemat.

Huumeiden käyttäjien terveysneuvonta

Palvelu sisältää huumeiden riskikäyttöön liittyvää terveys- ja sosiaalineuvontaa, ja käytettyjen pistosvälineiden vaihtaminen uusiin. Kunnasta riippuen asiakkailla saattaa olla lisäksi mahdollisuus hiv-, raskaus- ja c-hepatiittitesteihin sekä A- ja B-hepatiittirokotuksiin. Toiminnasta raportoidaan kustannukset ja mikäli mahdollista myös asiakas- ja käyntimäärät.

Päiväkeskustoiminta

Päiväkeskus on matalan kynnyksen kohtaamispaikka, josta saa ammattihenkilöstön ohjausta ja neuvontaa, anonyymia palvelua ja siellä tehdään hoidon tarpeen arviointia. Päiväkeskustoiminta tarjoaa pyykinpesu- ja peseytymismahdollisuuden, vaatteiden-

¹ ”Opioidiriippuvaisen hoidon tarve tulee arvioida ja hoito toteuttaa sellaisessa terveyskeskuksessa, päihdehuollon yksikössä tai vankeinhoitolaitoksen terveydenhuollon yksikössä, jossa on hoidon antamiseen perehtynyt hoidosta vastaava lääkäri ja toiminnan edellyttämä muu henkilökunta sekä muut edellytykset hoidon antamiseen.

Hoidon vaatavuuden sitä edellyttäessä hoidon tarve tulee arvioida ja hoito aloittaa ja toteuttaa sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toimintayksikössä, Järvenpään sosiaalisairaalassa tai valtion mielisairaalassa. Hoitoa voidaan jatkaa yhteistyössä hoidon aloittaneen yksikön kanssa sellaisessa terveyskeskuksessa, päihdehuollon yksikössä taikka vankeinhoitolaitoksen terveydenhuollon yksikössä, jolla hoidon aloittaneen toimintayksikön käytettävissä olevien tietojen mukaan on siihen riittävät edellytykset. Korvaushoito tulee hoidon pitkäkestoisuuden vuoksi pyrkiä toteuttamaan mahdollisimman lähellä potilaan asuinpaikkaa.” (STM 33/2008 § 4.)

vaihtomahdollisuuden, mahdollisuuden lepoon, median seuraamisen mahdollisuuden, vertaistukea ja edullista ruokaa. Päiväkeskus järjestää myös retkiä ja toiminnallisia ryhmiä. Asiakkaat voivat asioida päivätoimintakeskuksessa myös päihtyneinä. Toiminnasta raportoidaan kustannukset sekä asiakas- ja käyntimäärät.

Selviämishoitoasema

Selviämishoitoasemalla hoidetaan asiakkaita, jotka tarvitsevat päihtymyksen vuoksi lyhytaikaista sairaanhoidollista seurantaa. Asiakkaat tulevat selviämishoitoasemalle sairaankuljetuksen tai poliisin kautta tai muista hoitoyksiköistä. Selviämishoitoasemalta asiakkaita ohjataan tarvittaessa jatkohoitoon, esimerkiksi katkaisu- ja vieroitus- hoitoon, psykiatriseen hoitoon tai tarvittaviin sosiaalipalveluihin.

MIELENTERVEYSVOPALVELUJEN KOKONAISUUS

Mielenterveyspalvelujen avopalveluihin sisältyvät psykiatrinen avohoito ja psykoterapia.

Psykiatrinen avohoito

Psykiatrinen avohoito on erikoissairaanhoidon hoitoa. Hoito järjestetään esimerkiksi psykiatrian poliklinikoilla, itse hoito voi tapahtua muuallakin (esimerkiksi jalkautumalla terveyskeskuksiin tai sosiaalityöhön). Hoitoon tullaan useimmiten läheteellä. Psykiatrian poliklinikat tarjoavat neuvontaa sekä psykiatrista tutkimusta, hoitoa ja kuntoutusta. Hoito poliklinikalla alkaa aina tutkimus- ja arviointikäynnillä. Tutkimuskäyntien jälkeen potilaalle annetaan hoitosuositus tai sovitaan hoidon jatkumisesta psykiatrian poliklinikalla. Psykiatrian poliklinikoilla hoitomuotoina käytetään mm. perhe- ja verkostotyötä, yksilökeskusteluja, erilaisia ryhmämuotoisia hoitoja, toimintaterapiaa ja lääkehoitoa. Toteutunutta hoitoa arvioidaan ja suunnitellaan määrääjain yhdessä potilaan kanssa. Toiminnasta raportoidaan kustannukset sekä asiakas- ja käyntimäärät.

Psykoterapia

Tässä yhteydessä raportoidaan sellaiset psykoterapiat, joiden kustannukset maksaa kunta. Näitä ovat esimerkiksi lääkinnällisenä kuntoutuksena annettava psykoterapia sekä nettiterapiat.

KOTIIN VIETÄVÄT PALVELUT

Palveluja, jotka viedään asiakkaalle kotiin. Kotiin vietävät palvelut vaihtelevat lyhytaikaisesta intensiivisestä tuesta pitkäaikaiseen tukeen. Kotiin vietäviin palveluihin raportoidaan myös tuettu asuminen ja tukiasuminen. Tiedot kerätään erikseen päihdepalveluista ja mielenterveyspalveluista. Asumisen tuen toiminnasta raportoidaan kustannustiedot, asiakasmäärät sekä asumisvuorokaudet.

Tuettu asuminen on asiakkaan omaan asuntoon järjestettyä palvelua, joka painottuu arkisiin virka-aikaan, mutta tukea voi olla saatavilla myös iltaisin tai viikonloppuisin. Tuen määrä on sidoksissa tehtyyn palvelusuunnitelmaan. Tavoitteena on varmistaa asiakkaan itsenäisen asumisen jatkuminen.

Tukiasuminen on suunnitelmallista, tiivistettyä jokaviikkoista tai lähes päivittäistä tukea. Tukiasumisessa voi olla tarjolla myös yhteistä ryhmätoimintaa asukkaille. Tavoitteena on siirtyminen itsenäiseen asumiseen. Tukiasumisessa asumisvuorokausien määrä koostuu asiakkaan toteutuneista asumisvuorokausista. Vuorokausien määrä ei ole sidottu henkilökunnalta saatavan tuen määrään.

Kotiin vietävät palvelut päihdepalveluissa

Asiakkaan kotona toteutettava **katkaisuhuolto** tai **kotikuntoutus**. Toiminnasta raportoidaan kustannukset sekä asiakas- ja käyntimäärät.

Kotiin vietävät palvelut mielenterveyspalveluissa

Asiakkaan kotona toteutettava psykiatrinen hoito, esimerkiksi psykiatrinen kotihoito tai liikkuva avohoito. Toiminnasta raportoidaan kustannukset sekä asiakas- ja käyntimäärät.

TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

Toimintakykyä ylläpitävää työ- tai päivätoimintaa, jonka tarkoituksena ei ole asiakkaan kuntoutuminen avoimille työmarkkinoille. Tähän raportoidaan esimerkiksi mielenterveysasiakkaiden ja päihdeasiakkaiden työtoiminta, mielenterveysasiakkaiden päivätoiminta ja päihdeasiakkaiden päiväkeskuspalvelut, mikäli palvelusta on tehty päätös. Anonyymisti tapahtuva päiväkeskuspalvelu raportoidaan päiväkeskustoiminta-kohtaan. Tiedot kerätään erikseen työtoiminnasta ja päivätoiminnasta. Kunnat kuvaavat mitä toimintaa on raportoitu. Toiminnasta raportoidaan kustannukset, asiakasmäärät ja käyttöpäivät.

PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSASIAKKAIDEN ASUMISPALVELUT

Asumispalveluissa tavoitteena on luoda kokonaisuus, jossa asiakkaalle pystytään tarjoamaan hänen tarpeitaan vastaava asumismuoto. Tavoitteena on asiakkaan asumisen turvaaminen, tarvittaessa päihdeettömyyteen tukeminen ja itsenäinen pärjääminen. Työmuotoihin voi kuulua ohjaus ja neuvonta arjen asioissa, asiakkaan sosiaalisten tukiverkostojen kartoittaminen ja vahvistaminen sekä terveydenhoidon antaminen. Asumispalvelu perustuu asiakkaalle laadittavaan palvelu- ja kuntoutumissuunnitelmaan. Asumispalvelujen pituus vaihtelee lyhytaikaisesta intervalliasumisesta pitkäaikaiseen asumiseen. Asumispalveluja ovat tehostettu palveluasuminen, palveluasuminen, tukiasuminen ja tuettu asuminen sekä tilapäinen asuminen. **Tukiasuminen ja tuettu asuminen raportoidaan tässä raportissa kotiin vietävien palvelujen yhteydessä.** Asumispalveluista raportoidaan kustannukset, asiakasmäärät ja hoitovuorokaudet ja ne eritellään päihde- ja mielenterveyspalveluihin.

Palveluasuminen

”Asiakkaat saavat päivittäistä tukea, apua ja palveluita omatoimisen suoriutumisen mahdollistamiseksi. Palveluntuottaja järjestää asumiseen liittyvät palvelut (esim. avustaa liikkumisessa, pukeutumisessa, henkilökohtaisessa hygieniassa, ruokataloudessa ja asunnon siivouksessa) sekä asukkaan terveyden, kuntoutuksen ja viihtyvyy-

den edistämiseksi tarvittavat palvelut. Yksikön käyttämä palvelunimike voi olla hoitokoti, palvelutalo, pienkoti, perhekoti, asuntola jne.” (Valvira 2012, 10)² Palveluasumisessa on tavoitteena yksilöllinen kuntoutuminen kevyempään asumispalveluun tai itsenäiseen asumiseen.

Tehostettu palveluasuminen

Tehostettua palveluasumista järjestetään niille asiakkaille, joilla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista. Tavoitteena on yksilöllinen kuntoutuminen kevyempään asumispalveluun tai asukkaan elämänlaadun ja toimintakyvyn säilyttäminen.

Tilapäinen asuminen

Nämä yksiköt tarjoavat tilapäistä majoitusta matalalla kynnyksellä. Asiakas voi hakeutua palvelun pariin ilman lähetettä esimerkiksi asunnottomuuden seurauksena. Palvelu voi sisältää muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja ruokapalveluja. Palveluun voi hakeutua myös päihtyneenä.

LAITOSHOITO

Päihdehuollon laitoshoidon kokonaisuus

Päihdehuollon laitoshoidon koostuu ympärivuorokautisesta katkaisu- ja vieroitushoidosta ja kuntouttavasta laitoshoidosta.

Katkaisu- ja vieroitushoito

Hoidon pituus määrittyy yksilöllisesti hoidon tarpeen arvioinnin perusteella. Hoidon tavoitteena on päihdekierteen katkaisu, vieroitusoireiden hoitaminen sekä jatkohoidon suunnittelu. Somaattisen kunnan kohotessa katkaisu- ja vieroitushoitoon voi kuulua mm. keskusteluapu, sosiaali- ja terveysneuvonta, pari- ja perhetapaamisia sekä verkostotapaamisia.

Kuntouttava laitoshoidon

Päihdehuollon kuntouttava laitoshoidon on ympärivuorokautista pitempiaikaista laitoshoidon. Kuntouttava laitoshoidon on osa asiakkaan kokonaiskuntoutusta ja se perustuu asiakkaalle tehtävään palvelu- ja kuntoutussuunnitelmaan. Kuntouttava laitoshoidon on tarkoitettu avohoitoa tukevaksi hoitajaksoksi vaikeasti päihdeongelmallisille, joille avohoitoon palvelut tai katkaisu laitoshoidossa eivät ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia, tai joiden kuntoutuminen edellyttää väliaikaista irrottautumista normaalista elinympäristöstä. Hoidon pituus määrittyy yksilöllisesti hoidon tarpeen arvioinnin perusteella. Laitoskuntoutus tarjoaa päihdeasiakkaille peruskuntoutusta sekä lyhytaikaisia intervalli- ja kriisihoitajaksoja. Laitoshoidon voidaan tarjota myös päihdehaittojen vähentämisen tavoittein.

Tietoa kerätään myös siitä, mikä on ollut hoitajaksolle hakeutumisen aiheuttanut **pääasiallinen päihde**. Se perustuu asiakkaan kertomaan tietoon. Lisäksi kerätään tietoa tapauksista, joissa on kirjattu myös muita päihteitä kuin pääasialliseksi päihteeksi mainittu.

² Valvira (2012) Mielenterveys- ja päihdehuollon ympärivuorokautiset asumispalvelut sekä päihdehuollon laitoshoidon, valvontakunnallinen valvontaohjelma 2012–2014. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira). Helsinki.

Psykiatrinen laitoshoido

Psykiatrinen sairaalahoito tarjoaa tehostettua tutkimusta, hoitoa ja kuntoutusta psykiatrisen avohoidon tueksi tai silloin, kun muut hoitomuodot ovat riittämättömiä. Psykiatrisesta laitoshoidosta raportoidaan akuutti- ja kuntoutushoito. Laitoshoidon yhteydessä raportoidaan myös tiedot oikeuspsykiatrisista ja vanhuspsykiatrisista yksiköistä. Laitoshoidosta raportoidaan palvelun kustannukset, asiakasmäärät ja hoitovuorokaudet.

Oikeuspsykiatriset yksiköt

Tietoihin sisältyvät ne potilaat, joita hoidetaan oikeuspsykiatrisissa yksiköissä. Potilaita ovat esim. oikeuspsykiatriset potilaat, mielentilatutkimuksessa olevat potilaat sekä vaikeahoitoiset potilaat. Oikeuspsykiatriset potilaat ovat rikoksiin syyllistyneitä henkilöitä, joita ei tuomita rangaistukseen, vaan jotka Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) määrää tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon mielentilatutkimuksen perusteella. Mielentilatutkimukseen määräämisestä päättää tuomioistuin ja tutkimuspaikan määrää THL. Tutkimuksen tarkoituksena on määrittää syytetyn mielentila teon tai tekojen aikana ja hänen hoidon tarpeensa tutkimuksen päättyessä. Vaikeahoitoisilla potilailla tarkoitetaan potilaita, jotka ovat erityisen väkivaltaisia, sairautentunnottomia tai hoitoon sitoutumattomia, tai jotka jostain muusta syystä tarvitsevat pitkää kuntouttavaa psykiatrista osastohoitoa.

Vanhuspsykiatriset yksiköt

Vanhuspsykiatriassa hoidetaan vakavasta masennustilasta tai muusta mielialahäiriöstä kärsiviä vanhuksia, myöhäsiän psykoottistasoista häiriötä sairastavia potilaita sekä dementiapotilaita, joilla on vanhuspsykiatrista erityisosaamista vaativia liitännäisoireita sekä potilaita, joiden hoito vaatii erotusdiagnostista selvittelyä.

Liite 2: Päihde- ja mielenterveyspalvelujen toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2019

Raportin taulukot ja kuviot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla:kuusikko@hel.fi.

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	
Väestö yhteensä 31.12.	653 835	289 731	233 775	192 962	239 140	205 489	1 814 932	Kunnan antamat tiedot
Alle 18-vuotiaat	109 750	65 005	48 145	29 179	37 973	44 133	334 185	Puuttuvan tiedon merkitseminen
18 vuotta täyttäneet	544 085	224 726	185 630	163 783	200 167	161 356	1 479 747	= kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua
18-24-vuotiaat	54 453	24 044	20 225	23 808	28 480	22 850	173 860	= tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä
25-64-vuotiaat	377 014	157 756	129 412	99 934	126 243	105 220	995 579	= muu syy puuttumiselle
65 vuotta täyttäneet	112 618	42 926	35 993	40 041	45 444	33 286	310 308	0 = ei asiakkaita / kustannuksia tai luvut pyöristyvät nolnaan
PÄIHDE- JA MIELENTERVEYS PALVELUIDEN KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA YHTEENSÄ								
Kustannukset yhteensä, €	185 562 067	63 715 814	48 863 856	63 314 337	67 554 994	53 972 664	482 983 732	
Oman toiminnan kustannukset, €	111 440 873	10 378 196	10 496 051	5 314 918	27 156 259	20 588 733	185 375 029	
Ostopalvelujen kustannukset, €	74 121 194	53 337 618	38 367 806	57 999 419	40 398 735	33 383 932	297 608 703	
Kustannukset yhteensä / 18-v. asukas, €	341,1	283,5	263,2	386,6	0,0	334,5	326,4	
Oman toiminnan kustannukset / 18-v. asukas, €	204,8	46,2	56,5	32,5	0,0	127,6	125,3	
Ostopalvelujen kustannukset / 18-v. asukas, €	136,2	237,3	206,7	354,1	0,0	206,9	201,1	
INTEGROITUIJEN PALVELUJEN KUSTANNUKSET YHTEENSÄ (SISÄLTÄÄ EHKÄISEVÄT PALVELUT, PERUSTASON PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSTYÖN, NUORISOSEMAT JA PÄIHDEPSYKIATRISEN ERIKOISSAIRAANHOIDON)								
Kustannukset yhteensä, €	13 753 007	4 905 722	2 846 491	4 699 728	2 682 881	2 063 968	30 951 796	
Oman toiminnan kustannukset, €	6 188 454	3 312 511	2 137 310	889 944	1 336 128	2 063 968	15 928 314	
Ostopalvelujen kustannukset, €	7 564 553	1 593 211	709 181	3 809 784	1 346 753	0	15 023 482	
Kustannukset yhteensä / 18-v. asukas, €	25,3	21,8	15,3	28,7	0,0	12,8	20,9	
Oman toiminnan kustannukset / 18-v. asukas, €	11,4	14,7	11,5	5,4	0,0	12,8	10,8	
Ostopalvelujen kustannukset / 18-v. asukas, €	13,9	7,1	3,8	23,3	0,0	0,0	10,2	
PÄIHDEHUOLLON PALVELUJEN KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA YHTEENSÄ (sisältää avopalvelut, kotiin vietävät palvelut, asumispalvelut ja laitospalvelut)								
Kustannukset yhteensä, €	53 875 907	14 349 881	11 516 247	14 079 881	13 856 456	8 755 000	116 433 373	
Oman toiminnan kustannukset, €	32 218 831	5 741 295	7 648 715	4 284 974	7 189 865	6 549 857	63 633 537	
Ostopalvelujen kustannukset, €	21 657 076	8 608 586	3 867 532	9 794 907	6 666 591	2 205 144	52 799 836	
Kustannukset yhteensä / 18-v. asukas, €	99,0	63,9	62,0	86,0	0,0	54,3	78,7	
Oman toiminnan kustannukset / 18-v. asukas, €	59,2	25,5	41,2	26,2	0,0	40,6	43,0	
Ostopalvelujen kustannukset / 18-v. asukas, €	39,8	38,3	20,8	59,8	0,0	13,7	35,7	
Kustannukset yhteensä ilman korvaushoitoa, €								
Kustannukset yhteensä ilman korvaushoitoa, €	48 560 559	12 445 990	10 846 123	12 553 356	11 921 690	7 694 761	104 022 480	
Oman toiminnan kustannukset ilman korvaushoitoa, €	28 917 038	5 741 295	7 648 715	4 187 974	6 687 278	5 489 618	58 671 918	
Ostopalvelujen kustannukset ilman korvaushoitoa, €	19 643 521	6 704 695	3 197 408	8 365 382	5 234 412	2 205 144	45 350 562	
MIELENTERVEYSPALVELUJEN KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA YHTEENSÄ (sisältää avopalvelut, kotiin vietävät palvelut, työ- ja päivätoiminnan, asumispalvelut ja laitospalvelut)								
Kustannukset yhteensä, €	117 933 153	44 460 211	34 501 118	44 534 727	51 015 657	43 153 696	335 598 563	
Oman toiminnan kustannukset, €	73 033 588	1 324 390	710 026	140 000	18 630 266	11 974 908	105 813 178	
Ostopalvelujen kustannukset, €	44 899 565	43 135 821	33 791 092	44 394 727	32 385 391	31 178 788	229 785 385	
Kustannukset yhteensä / 18-v. asukas, €	216,8	197,8	185,9	271,9	0,0	267,4	226,8	
Oman toiminnan kustannukset / 18-v. asukas, €	134,2	5,9	3,8	0,9	0,0	74,2	71,5	
Ostopalvelujen kustannukset / 18-v. asukas, €	82,5	191,9	182,0	271,1	0,0	193,2	155,3	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
1 INTEGROIDUT PALVELUT (ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut, perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut, nuorisosemat ja päihdepsykiatrinen erikoissairaanhoido)								
1.1 Ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut								
Ehkäisevien palvelujen kustannukset yhteensä, €	1 419 467	548 795	265 371	166 222	194 262	53 391	2 647 508	
Oman toiminnan kustannukset, €	134 467	5 000	265 371	65 000	50 612	53 391	573 841	
Ostopalvelujen kustannukset, €	1 285 000	543 795	0	101 222	143 650	0	2 073 667	
1.2 Perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut								
Perustason päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaat yhteensä	17 727	6 042	2 931	2 322	3 768	5 664	38 454	
Oman toiminnan asiakkaat								Espoo: MTP-klinikan asiakkaat (ei Nuorisopoliklinikkaa ja kotiin vietyjä palveluja). Vuosi 2016 ei ole vertailukelpoinen vuosien 2017–2019 kanssa.
	13 127	6 007	2 931	1 351	3 768	5 664	32 848	
18–64-vuotiaat	11 619	5 354	2 627	0	3 600	5 574	28 774	
18–24-vuotiaat	2 243	1 048	658	0	816	0	4 765	
25–64-vuotiaat	9 376	4 306	1 969	0	2 784	0	18 435	
65 vuotta täyttäneet	1 508	653	304	0	168	561	3 194	
Ostopalvelujen asiakkaat	4 600	35	-	971	0	0	5 606	
18–64-vuotiaat	4 214	35	-	0	0	0	4 249	
18–24-vuotiaat	1 041	35	-	0	0	0	1 076	
25–64-vuotiaat	3 173	-	-	0	0	0	3 173	
65 vuotta täyttäneet	386	-	-	0	0	0	386	
Perustason päihde- ja mielenterveyspalvelujen käynnit yhteensä	60 156	24 378	6 870	9 004	18 233	16 414	135 055	
Oman toiminnan käynnit	56 893	24 093	6 870	6 184	18 233	16 414	128 687	
Ostopalvelujen käynnit	3 263	285	0	2 820	0	0	6 368	
Perustason päihde- ja mielenterveyspalvelujen kustannukset yhteensä, €	6 268 890	3 070 444	849 621	1 427 538	1 285 516	2 010 577	14 912 585	
Oman toiminnan kustannukset, €								Oulu: Psyk. sh. työpanos korjattu vuosilta 2016-2018.
Oman toiminnan kustannukset, €	4 703 931	2 963 359	849 621	824 944	1 285 516	2 010 577	12 637 948	Kustannustiedot korjattu, aiemmin virheellisellä kaavalla lasketut tiedot.
Ostopalvelujen kustannukset, €	1 564 959	107 084	..	602 594	0	0	2 274 637	Turku: TYKS:N konsultoivat psyk.sairaanhoidajat
1.3 Nuorisosemat								
Nuorisosemien asiakkaat yhteensä	1 082	499	937	266	0	0	2 784	
Oman toiminnan asiakkaat								Helsinki: Ei sisällä 285 alaikäistä asiakasta. Vantaa: Nuorten psykososiaaliset palvelut, ennen vain päihdeperuste
	1 082	492	937	0	0	0	2 511	
Ostopalvelujen asiakkaat	-	7	..	266	0	0	273	
Naisasiakkaat	678	..	0	0	0	0	678	Helsinki: Ei sisällä 165 alaikäistä asiakasta.
Nuorisosemien käynnit yhteensä	6 875	2 699	6 699	2 400	0	0	18 673	
Oman toiminnan käynnit	6 875	2 552	6 699	0	-	0	16 126	Helsinki: Sisältää 44 anonyymiä käyntiä.
Ostopalvelujen käynnit	0	147	0	2 400	-	0	2 547	Helsinki: Ei sisällä 1997 alaikäisen käyntiä.
Nuorisosemien kustannukset yhteensä, €	1 350 056	365 819	1 022 318	279 250	0	0	3 017 443	
Oman toiminnan kustannukset, €								
Oman toiminnan kustannukset, €	1 350 056	344 151	1 022 318	0	-	0	2 716 525	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	21 668	0	279 250	-	0	300 918	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
1 INTEGROIDUT PALVELUT (ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut, perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut, nuorisosemat ja päihdepsykiatrinen erikoisraahoito)								
1.4 Päihdepsykiatrinen erikoisraahoito								
Asiakkaat yhteensä	278	145	95	284	210	0	1 012	
18-64-vuotiaat	276	144	95	284	209	0	724	
18-24-vuotiaat	49	39	22	0	..	0	110	
25-64-vuotiaat	227	105	73	0	..	0	405	
65 vuotta täyttäneet	2	1	0	0	1	0	4	
Käynnit yhteensä	18 526	3 820	2 222	5 987	141	0	30 696	
Hoitovuorokaudet yhteensä	2 221	907	860	2 959	2 761	0	9 708	
Kustannukset yhteensä	4 714 594	920 664	709 181	2 826 718	1 203 103	0	10 374 260	
Avohoidon kustannukset	3 648 514	485 304	296 381	1 347 724	38 312	0	5 816 235	
Laitoshoidon kustannukset	1 066 080	435 360	412 800	1 478 994	1 164 791	0	4 558 025	
2 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSAVOPALVELUT								
Avopalvelujen asiakkaat yhteensä	33 526	10 049	11 532	10 902	17 002	10 652	93 663	
Oman toiminnan asiakkaat	21 266	1 753	3 808	1 371	14 025	7 680	49 903	
18-64-vuotiaat	19 658	488	3 503	0	12 940	7 231	43 820	
18-24-vuotiaat	2 679	54	339	0	2 963	2 057	8 092	
25-64-vuotiaat	16 979	434	3 164	0	9 977	5 534	36 088	
65 vuotta täyttäneet	1 579	119	224	0	1 085	348	3 355	
Ostopalvelujen asiakkaat	12 260	8 296	7 724	9 531	2 977	2 972	43 760	
18-64-vuotiaat	7 746	7 765	7 004	0	2 565	2 723	27 803	
18-24-vuotiaat	1 998	1 798	1 624	0	56	0	5 476	
25-64-vuotiaat	5 748	5 967	5 380	0	495	0	17 590	
65 vuotta täyttäneet	938	530	720	0	206	249	2 643	
Avopalvelujen käynnit yhteensä	418 137	89 285	114 041	119 107	132 172	94 845	967 587	
Oman toiminnan käynnit	347 409	8 328	44 234	20 216	99 581	72 085	591 853	
Ostopalvelujen käynnit	70 728	80 957	69 807	98 891	32 591	22 760	375 734	
Avopalvelujen kustannukset yhteensä, €	55 201 973	19 794 436	18 339 450	16 531 673	19 598 169	17 905 663	147 371 365	
Oman toiminnan kustannukset, €	42 286 005	1 196 049	3 238 322	646 132	14 877 309	11 316 904	73 560 721	
Ostopalvelujen kustannukset, €	12 915 968	18 598 387	15 101 128	15 885 541	4 720 860	6 588 760	73 810 644	Oulu: Mt-ja päihdepalvelut: 1 121 487 euroa, josta päihdelaitosostot noin 419 104 euroa. /Marjo
Avopalvelujen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista, %	29,7	31,1	37,5	26,1	29,0	33,2	30,5	
2.1 PÄIHDEHUOLLON AVOPALVELUT (poliikliniset palvelut ja muut avopalvelut)								
Avopalvelujen asiakkaat yhteensä	11 524	2 023	3 975	2 837	5 450	1 685	27 494	
Oman toiminnan asiakkaat	7 509	1 753	3 808	1 371	4 891	1 685	21 017	
18-64-vuotiaat	6 672	488	3 503	0	4 607	1 530	16 800	
18-24-vuotiaat	501	54	339	0	844	305	2 043	
25-64-vuotiaat	6 171	434	3 164	0	3 763	1 241	14 773	
65 vuotta täyttäneet	837	119	224	0	284	56	1 520	
Ostopalvelujen asiakkaat	4 015	270	167	1 466	559	0	6 477	
18-64-vuotiaat	434	267	166	0	551	0	1 418	
18-24-vuotiaat	14	4	1	0	56	0	75	
25-64-vuotiaat	420	263	165	0	495	0	1 343	
65 vuotta täyttäneet	5	2	1	0	8	0	16	
Avopalvelujen käynnit yhteensä (ilman korvaushoitoa)	186 127	8 372	45 782	29 037	52 497	18 016	339 831	
Oman toiminnan käynnit	168 244	8 328	44 234	20 216	27 872	18 016	286 910	Helsinki: terveysneuvonnan omat käynnit 2019: 26672 rivi 255
Ostopalvelujen käynnit	17 883	44	1 548	8 821	24 625	0	52 921	
Avopalvelujen kustannukset yhteensä, €	18 174 087	3 105 873	4 079 360	3 316 142	7 132 110	3 355 285	39 162 857	
Oman toiminnan kustannukset, €	15 440 668	1 196 049	3 238 322	646 132	3 896 296	3 355 285	27 772 752	
Ostopalvelujen kustannukset, €	2 733 419	1 909 824	841 038	2 670 010	3 235 814	0	11 390 105	
Avopalvelujen kustannusten osuus päihdepalvelujen kokonaiskustannuksista, %	33,7	21,6	35,4	23,6	51,5	38,3	33,6	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
2 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSAVOPALVELUT								
2.1 PÄIHDEHUOLLON AVOPALVELUT (polikliiniset palvelut ja muut avopalvelut)								
2.1.2 PÄIHDEHUOLLON POLIKLIINISET PALVELUT (päihdepoliikklinikat, korvaushoito ja päiväkuntoutus) Korvaushoidon käynnit eivät ole mukana polikliinisten palvelujen käynneissä!								
Polikliinisten palvelujen asiakkaat yhteensä	6 288	270	2 638	1 264	4 440	1 672	16 572	
Oman toiminnan asiakkaat	5 875	0	2 481	75	3 881	1 685	13 997	
18-64-vuotiaat	5 330	0	2 187	0	3 777	1 530	12 824	
18-24-vuotiaat	295	0	152	0	692	305	1 444	
25-64-vuotiaat	5 035	0	2 035	0	3 085	1 241	11 396	
65 vuotta täyttäneet	545	0	213	0	104	56	918	
Ostopalvelujen asiakkaat	439	270	167	1 189	559	0	2 624	
18-64-vuotiaat	434	267	166	0	551	0	1 418	
18-24-vuotiaat	14	4	1	0	56	0	75	
25-64-vuotiaat	420	263	165	0	495	0	1 343	
65 vuotta täyttäneet	5	2	1	0	8	0	16	
Polikliinisten palvelujen käynnit yhteensä (ilman korvaushoitoa)	59 726	44	37 472	8 158	37 984	15 962	159 346	
Oman toiminnan käynnit (ilman korvaushoitoa)	57 620	0	36 707	0	13 359	15 962	123 648	
Ostopalvelujen käynnit (ilman korvaushoitoa)	2 106	44	765	8 158	24 625	0	35 698	
Polikliinisten palvelujen kustannukset yhteensä, €	14 399 463	1 909 824	3 982 411	2 604 575	5 125 515	3 294 267	31 316 055	
Oman toiminnan kustannukset, €	12 178 533	0	3 238 322	97 000	2 746 581	3 294 267	21 554 703	
Ostopalvelujen kustannukset, €	2 220 930	1 909 824	744 089	2 507 575	2 378 934	0	9 761 352	
Päihdepoliikklinikka								
Päihdepoliikklinikoiden asiakkaat yhteensä	4 734	1	2 261	944	3 868	1 402	13 210	
Oman toiminnan asiakkaat	4 734	.	2 261	0	3 743	1 402	12 140	Espoo: vuosien 2017-2019 tiedot sisältyvät kohtaan 1.2 Perustason päihde- ja mielenterveyspalvelut. Vantaa: Vuoden 2016-2019 luvuissa ei mukana pelikliinikan asiakkaita (ei saada eriteltynä).
18-64-vuotiaat	4 234	.	2 050	0	3 640	1 289	11 213	Vantaa: Ikäjakauksen laskennallinen
18-24-vuotiaat	270	.	146	0	692	248	1 356	Vantaa: Ikäjakauksen laskennallinen
25-64-vuotiaat	3 964	.	1 904	0	2 948	1 041	9 857	Vantaa: Ikäjakauksen laskennallinen
65 vuotta täyttäneet	500	.	211	0	103	32	846	Vantaa: Ikäjakauksen laskennallinen
Ostopalvelujen asiakkaat	-	1	0	944	125	0	1 070	
18-64-vuotiaat	0	..	0	0	125	0	125	
18-24-vuotiaat	0	..	0	0	35	0	35	
25-64-vuotiaat	0	..	0	0	90	0	90	
65 vuotta täyttäneet	0	..	0	0	0	0	0	
Päihdepoliikklinikoiden käynnit yhteensä	48 791	44	34 596	8 158	29 271	13 288	134 148	Vantaa: Vuoden 2016-2019 luvuissa pelikliinikan käynnit vain Vantaan osalta, aiemmilta vuosilta kokonaissumma jossa myös muut kaupungit
Oman toiminnan käynnit	48 791	.	34 596	0	13 359	13 288	110 034	Helsinki: Ei sisällä 13 alle 18-vuotiaiden käyntiä. Vantaa: Mukana myös PVY:n lääkkeenotokäynnit
Ostopalvelujen käynnit	0	44	0	8 158	15 912	0	24 114	
Päihdepoliikklinikoiden kustannukset yhteensä, €	7 351 030	5 933	3 238 322	1 078 050	2 671 313	2 140 488	16 485 136	
Oman toiminnan kustannukset, €	7 351 030	.	3 238 322	0	2 243 994	2 140 488	14 973 834	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	5 933	0	1 078 050	427 319	0	1 511 302	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
2 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSAVOPALVELUT								
2.1 PÄIHDEHUOLLON AVOPALVELUT (poliittiset palvelut ja muut avopalvelut)								
2.1.2 PÄIHDEHUOLLON POLIKLIINISET PALVELUT (päihdepoliittiset, korvaushoito ja päiväkuntoutus) Korvaushoidon käynnit eivät ole mukana poliittisten palvelujen käynneissä!								
Korvaus- ja ylläpito								
Korvaushoidon asiakkaat yhteensä	958	269	262	320	482	256	2547	Vantaa: HUOM! Luku on hetu-kertaalleen! Sisältää vain avopalvelun, laitosjaksot kuntouttavassa laitoshoitossa
Korvaushoidon oman toiminnan asiakkaat	587	-	139	75	138	256	1 195	
18-64-vuotiaat	576	-	137	0	137	256	1 106	
18-24-vuotiaat	7	-	6	0	0	13	26	
25-64-vuotiaat	569	-	131	0	137	243	1 080	
65 vuotta täyttäneet	11	-	2	0	1	0	14	
Korvaushoidon ostopalvelujen asiakkaat	397	269	133	245	344	0	1 388	
18-64-vuotiaat	392	267	133	0	344	0	1 136	
18-24-vuotiaat	4	4	1	0	15	0	24	
25-64-vuotiaat	388	263	132	0	329	0	1 112	
65 vuotta täyttäneet	5	2	0	0	0	0	7	
Haittoja vähentävän korvaushoidon asiakkaat	191	116	120	0	..	0	427	Vantaa: Luvut laskennallisia, 2017 ja 2018 mukana omat ja ostot, ei vertailtavissa
18-64-vuotiaat	0	115	..	0	..	0	115	
18-24-vuotiaat	0	1	..	0	..	0	1	
25-64-vuotiaat	0	114	..	0	..	0	114	
65 vuotta täyttäneet	0	1	..	0	..	0	1	
Kuntouttavan korvaushoidon asiakkaat	767	153	142	0	..	0	1 062	Vantaa: Luvut laskennallisia, 2017 ja 2018 mukana omat ja ostot, ei vertailtavissa
18-64-vuotiaat	0	153	..	0	..	0	153	
18-24-vuotiaat	0	3	..	0	..	0	3	
25-64-vuotiaat	0	150	..	0	..	0	150	
65 vuotta täyttäneet	0	0	..	0	..	0	0	
Erikoissairaanhoidon ja terveysasemien korvaushoidon asiakkaat	199	0	130	0	329	Helsinki: Hiv pos palvelukeskuksen korvaushoitoas. 59 Vantaa: Ei tilastoa
18-64-vuotiaat	0	0	129	0	129	Helsinki: Hus opioidipoli 142 asiakasta
18-24-vuotiaat	0	0	0	0	0	
25-64-vuotiaat	0	0	129	0	129	
65 vuotta täyttäneet	0	0	1	0	1	
Asiakkaat, joilla hoitotakuu ei ole toteutunut korvaushoidossa	7	0	0	0	0	0	7	Helsinki: 1 ei-potilaasta johtuvista syistä.
Korvaushoidon käynnit yhteensä	125 755	33 033	23 210	36 098	53 931	30 178	302 205	
Korvaushoidon oman toiminnan käynnit	62 590	-	..	2 637	6 617	30 178	102 022	Vantaa: Ei erotettavissa muista poliittisistä käynneistä
Korvaushoidon ostopalvelujen käynnit	63 165	33 033	23 210	33 461	47 314	0	176 973	
Korvaushoidon kustannukset yhteensä, €	5 315 348	1 903 891	670 124	1 526 525	1 934 766	1 060 239	12 410 893	
Korvaushoidon oman toiminnan kustannukset, €	3 301 793	-	0	97 000	502 587	1 060 239	4 961 619	Vantaa: Oman toiminnan menot H-klinikan menoissa Turku: TK sairaanhoitajan palkkakulu ja korvaushoitolääkkeen hinta
Korvaushoidon ostopalvelujen kustannukset, €	2 013 555	1 903 891	670 124	1 429 525	1 432 179	0	7 449 274	
Korvaushoidon keskeytymisten tai päättymisten määrä	..	35	23	0	0	0	58	
Kuntoutuneet, jotka ovat suunnitelmallisesti vieroittuneet haittoja vähentävästä hoidosta	0	1	2	0	..	0	3	
Kuntoutuneet, jotka ovat suunnitelmallisesti vieroittaneet kuntouttavasta hoidosta	0	4	0	0	..	0	4	
Sääntörikkomus	0	0	0	0	..	0	0	
Menehtyminen	0	2	3	0	..	0	5	
Muutto	0	11	5	0	..	0	16	
Vankila	0	0	2	0	..	0	2	
Muu syy	0	17	11	0	..	0	28	Vantaa: Ei-suunnitelmallisesti lopettaneet + muut

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	UUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
2 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSAVOPALVELUT								
2.1 PÄIHDEHUOLLON AVOPALVELUT (poliikliniset palvelut ja muut avopalvelut)								
2.1.2 PÄIHDEHUOLLON POLIILINISSET PALVELUT (päihdepoliiklinikat, korvaushoito ja päiväkuntoutus) Korvaushoidon käynnit eivät ole mukana poliiklinisten palvelujen käynneissä!								
Päiväkuntoutus								
Päiväkuntoutuksen asiakkaat yhteensä	596	-	115	0	90	14	815	
Oman toiminnan asiakkaat	554	-	81	0	0	14	649	
18-64-vuotiaat	520	-	..	0	0	0	520	
18-24-vuotiaat	18	-	..	0	0	0	18	
25-64-vuotiaat	502	-	..	0	0	0	502	
65 vuotta täyttäneet	34	-	..	0	0	0	34	
Ostopalvelujen asiakkaat	42	-	34	0	90	0	166	
18-64-vuotiaat	42	-	33	0	82	0	157	
18-24-vuotiaat	10	-	0	0	6	0	16	
25-64-vuotiaat	32	-	33	0	76	0	141	
65 vuotta täyttäneet	0	-	1	0	8	0	9	
Päiväkuntoutuksen käynnit yhteensä	10 935	-	2 876	0	8 713	2 674	25 198	
Oman toiminnan käynnit	8 829	-	2 111	0	0	2 674	13 614	
Ostopalvelujen käynnit	2 106	-	765	0	8 713	0	11 584	
Päiväkuntoutuksen kustannukset yhteensä, €	1 733 085	-	73 965	0	519 436	93 540	2 420 026	
Oman toiminnan kustannukset, €	1 525 710	-	..	0	0	93 540	1 619 250	Vantaa: A-klinikan kustannuksissa, ei voida eritellä
Ostopalvelujen kustannukset, €	207 375	-	73 965	0	519 436	0	800 776	
2.1.3 MUUT PÄIHDEHUOLLON AVOPALVELUT (Huumeiden käyttäjien terveysneuvonta, päiväkeskustoiminta ja selviämishoitoasema)								
Huumeiden käyttäjien terveysneuvonta								
Terveysneuvonnan asiakkaat yhteensä	3 576	1 142	1 327	1 096	0	318	7 459	Tampere: Anonymipalvelua, ei saada asiakastietoja eikä käyntitietoja saatavilla
Oman toiminnan asiakkaat	..	1 142	1 327	1 096	-	318	3 883	Turku: Näistä turkulaisia 770, ulkokuntalaisia 326
18-64-vuotiaat	0	..	1 316	0	-	0	1 316	
18-24-vuotiaat	0	..	187	0	-	0	187	
25-64-vuotiaat	0	..	1 129	0	-	0	1 129	
65 vuotta täyttäneet	0	..	11	0	-	0	11	
Ostopalvelujen asiakkaat	3 576	-	..	0	..	0	3 576	Vantaa: Liikkuvan terveysneuvonnan asiakasmäärä ei raportoitavissa
18-64-vuotiaat	0	-	..	0	..	0	0	
18-24-vuotiaat	0	-	..	0	..	0	0	
25-64-vuotiaat	0	-	..	0	..	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	-	..	0	..	0	0	
Terveysneuvonnan käynnit yhteensä	15 777	5 547	8 310	7 302	0	2 054	38 990	
Oman toiminnan käynnit	..	5 547	7 527	7 302	0	2 054	22 430	Vantaa: Vuonna 2019 raportoitu ensimmäisen kerran myös liikkuvan terveysneuvonnan käynnit Turku: Turkuilaisten käyntejä 6003, ulkokuntalaisten 1299
Ostopalvelujen käynnit	15 777	-	783	0	..	0	16 560	
Terveysneuvonnan kustannukset yhteensä, €	512 489	349 807	96 949	230 318	856 880	61 018	2 107 461	
Oman toiminnan kustannukset, €	0	349 807	..	230 318	0	61 018	641 143	
Ostopalvelujen kustannukset, €	512 489	-	96 949	0	856 880	0	1 466 318	Vantaa: Sisältää liikkuvan terveysneuvonnan kustannukset
Naisasiakkaita terveysneuvonnan avopalveluissa	0	303	442	340	..	0	1 085	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	UUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
2 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYS AVOPALVELUT								
2.1 PÄIHDEHUOLLON AVOPALVELUT (polkikiiniset palvelut ja muut avopalvelut)								
2.1.3 MUUT PÄIHDEHUOLLON AVOPALVELUT (Huumeiden käyttäjien terveysneuvonta, päiväkeskustoiminta ja selviämishoitoasema)								
Päiväkeskustoiminta								
Päiväkeskusten asiakkaat yhteensä	0	-	0	200	0	0	200	
Oman toiminnan asiakkaat	..	-	0	200	..	0	200	Turku: asiakasmäärä ei tarkka, koska anonyymi palvelu, eri asiakkaita 135-180/kk, uudet asiakkaat 161/v
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	..	0	0	Turku: Vuonna 2018 päiväkeskus oli suljettu 9 kk
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	..	0	0	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	..	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	..	0	0	
Ostopalvelujen asiakkaat	-	-	0	0	-	0	0	
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	-	0	0	
Päiväkeskusten käynnit yhteensä	107 979	-	0	12 914	12 667	0	133 560	
Oman toiminnan käynnit	107 979	-	0	12 914	12 667	0	133 560	
Ostopalvelujen käynnit	-	-	0	0	-	0	0	Turku: Järjestöjen tuottamien palveluiden tietoja ei saatavissa, kustannukset sisältyvät ehkäiseviin palveluihin
Päiväkeskusten kustannukset yhteensä, €	2 062 450	-	0	318 814	373 699	0	2 754 963	
Oman toiminnan kustannukset, €	2 062 450	-	-	318 814	373 699	0	2 754 963	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	-	-	0	0	0	0	
Selviämishoitoasema								
Selviämishoitoaseman asiakkaat yhteensä	1 634	611	0	277	1 010	0	3 532	
Oman toiminnan asiakkaat	1 634	611	0	0	1 010	0	3 255	
18-64-vuotiaat	1 342	488	0	0	830	0	2 660	
18-24-vuotiaat	206	54	0	0	152	0	412	
25-64-vuotiaat	1 136	434	0	0	678	0	2 248	
65 vuotta täyttäneet	292	119	0	0	180	0	591	
Ostopalvelujen asiakkaat	0	-	0	277	-	0	277	
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	-	0	0	
Selviämishoitoaseman käynnit yhteensä	2 645	2 781	0	663	1 846	0	7 935	
Oman toiminnan käynnit	2 645	2 781	-	0	1 846	0	7 272	
Ostopalvelujen käynnit	0	-	-	663	-	0	663	
Selviämishoitoaseman kustannukset yhteensä, €	1 199 685	846 242	0	162 435	776 016	0	2 984 378	
Oman toiminnan kustannukset, €	1 199 685	846 242	-	0	776 016	0	2 821 943	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	-	-	162 435	-	0	162 435	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	UUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
2 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSVAPALVELUT								
2.2 MIELENTERVEYSVAPALVELUT (psykiatrisen avoito ja psykiatriset)								
Mielenterveysvapalvelujen asiakkaat yhteensä	22 002	8 026	7 557	8 065	11 552	8 938	66 140	
Oman toiminnan asiakkaat	13 757	0	-	0	9 134	5 966	28 857	
18-64-vuotiaat	12 986	0	0	0	8 333	5 701	27 020	
18-24-vuotiaat	2 178	0	0	0	2 119	1 547	5 844	
25-64-vuotiaat	10 808	0	0	0	6 214	4 264	21 286	
65 vuotta täyttäneet	742	0	0	0	801	223	1 766	
Ostopalvelujen asiakkaat	8 245	8 026	7 557	8 065	2 418	2 972	37 283	
18-64-vuotiaat	7 312	7 498	6 838	0	2 014	2 723	26 385	
18-24-vuotiaat	1 984	1 794	1 623	0	0	0	5 401	
25-64-vuotiaat	5 328	5 704	5 215	0	0	0	16 247	
65 vuotta täyttäneet	933	528	719	0	198	249	2 627	
Mielenterveysvapalvelujen käynnit yhteensä	232 010	80 913	68 259	90 070	79 675	76 829	627 756	
Oman toiminnan käynnit	179 165	0	0	0	71 709	54 069	304 943	
Ostopalvelujen käynnit	52 845	80 913	68 259	90 070	7 966	22 760	322 813	
Mielenterveysvapalvelujen kustannukset yhteensä, €	37 027 886	16 688 563	14 260 090	13 215 531	12 466 059	14 550 378	108 208 508	
Oman toiminnan kustannukset, €	26 845 337	0	0	0	10 981 013	7 961 619	45 787 969	
Ostopalvelujen kustannukset, €	10 182 549	16 688 563	14 260 090	13 215 531	1 485 046	6 588 760	62 420 539	
Avopalvelujen kustannusten osuus mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannuksista, %	31,4	37,5	41,3	29,7	24,4	33,7	32,2	
Psykiatrisen avoito								
Psykiatrisen avoitojen asiakkaat yhteensä	19 986	6 902	6 546	7 616	11 346	8 938	61 334	
Oman toiminnan asiakkaat	13 757	-	-	0	9 134	5 966	28 857	
18-64-vuotiaat	12 986	-	-	0	8 333	5 701	27 020	
18-24-vuotiaat	2 178	-	-	0	2 119	1 547	5 844	
25-64-vuotiaat	10 808	-	-	0	6 214	4 264	21 286	
65 vuotta täyttäneet	742	-	-	0	801	223	1 766	
Ostopalvelujen asiakkaat	6 229	6 902	6 546	7 616	2 212	2 972	32 477	Turku: Korjattu vuoden 2018 luku
18-64-vuotiaat	5 334	6 394	5 839	0	2 014	2 723	22 304	
18-24-vuotiaat	1 484	1 485	1 362	0	..	0	4 331	
25-64-vuotiaat	3 850	4 909	4 477	0	..	0	13 236	
65 vuotta täyttäneet	895	508	707	0	198	249	2 557	
Psykiatrisen avoitojen käynnit yhteensä	224 135	74 655	61 894	80 951	79 146	76 828	597 609	
Oman toiminnan käynnit	179 165	-	-	0	71 709	54 068	304 942	Tampere: Päiväsairaalan vuorokaudet laskettu käynteinä
Ostopalvelujen käynnit	44 970	74 655	61 894	80 951	7 437	22 760	292 667	
Psykiatrisen avoitojen kustannukset yhteensä, €	35 565 211	15 460 513	13 046 198	12 541 125	12 365 779	14 550 378	103 529 205	
Oman toiminnan kustannukset, €	26 845 337	-	0	0	10 981 013	7 961 619	45 787 969	
Ostopalvelujen kustannukset, €	8 719 874	15 460 513	13 046 198	12 541 125	1 384 766	6 588 760	57 741 236	Turku: Korjattu vuoden 2018 luku

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	UUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
2 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSVOPALVELUT								
2.2 MIELENTERVEYSVOPALVELUT (psykiatrinen avohoito ja psykoterapiat)								
Psykoterapiat								
Psykoterapiain asiakkaat yhteensä	2 016	1 124	1 011	449	206	0	4 806	Vantaa: Vuoden 2016 ja 2017 osalta raportoitu vain nettiterapiain tiedot
Oman toiminnan asiakkaat	0	-	0	0	0	0	0	
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	0	0	0	
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	0	0	0	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	0	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	0	0	0	
Ostopalvelujen asiakkaat	2 016	1 124	1 011	449	206	0	4 806	
18-64-vuotiaat	1 978	1 104	999	0	..	0	4 081	
18-24-vuotiaat	500	309	261	0	0	0	1 070	
25-64-vuotiaat	1 478	795	738	0	..	0	3 011	
65 vuotta täyttäneet	38	20	12	0	..	0	70	
Joista nettiterapia-asiakkaat	1 764	546	507	230	145	0	3 192	
18-64-vuotiaat	1 730	532	499	0	..	0	2 761	
18-24-vuotiaat	385	122	104	0	..	0	611	
25-64-vuotiaat	1 345	410	395	0	..	0	2 150	
65 vuotta täyttäneet	34	14	8	0	..	0	56	
Psykoterapiain käynnit yhteensä	7 875	6 258	6 365	..	529	0	21 027	
Oman toiminnan käynnit	0	-	-	0	0	0	0	
Ostopalvelujen käynnit	7 875	6 258	6 365	9 119	529	0	30 146	Tampere: Luvussa mukana vain palveluseteli ostoilla toteutuneet terapiakäynnit Tampere: Nettiterapia käyntilukuja ei ole
Psykoterapiain kustannukset yhteensä, €	1 462 675	1 228 050	1 213 892	674 406	100 280	0	4 679 303	
Oman toiminnan kustannukset, €	0	-	0	0	0	0	0	
Ostopalvelujen kustannukset, €	1 462 675	1 228 050	1 213 892	674 406	100 280	0	4 679 303	
Joista nettiterapiain kustannukset €	787 640	241 360	225 960	0	63 280	0	1 318 240	
4 KOTIIN VIETÄVÄT PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSVOPALVELUT (sisältää sekä kotiin vietävät palvelut että tuki- ja tuetun asumisen)								
Kotiin vietävien palvelujen asiakkaat yhteensä	7 343	1 878	1 060	1 672	2 729	858	15 540	
Joista päihdepalvelujen asiakkaat	1 688	359	368	385	686	196	3 682	
Joista mielenterveyspalvelujen asiakkaat	5 655	1 519	692	1 287	2 043	662	11 858	
Oman toiminnan asiakkaat yhteensä	4 426	561	389	162	1 492	606	7 636	
18-64-vuotiaat	3 992	529	176	141	943	567	6 348	
18-24-vuotiaat	512	56	4	19	220	89	900	
25-64-vuotiaat	3 480	473	172	126	723	478	5 452	
65 vuotta täyttäneet	434	40	22	19	549	47	1 111	
Ostopalvelujen asiakkaat yhteensä	2 917	1 317	671	1 510	1 237	252	7 904	
18-64-vuotiaat	2 328	0	307	483	1 153	209	4 480	
18-24-vuotiaat	110	0	48	72	265	7	502	
25-64-vuotiaat	2 218	0	259	449	888	84	3 898	
65 vuotta täyttäneet	589	0	221	54	84	6	954	
Kotiin vietävien palvelujen kustannukset yhteensä	27 331 692	8 257 959	4 196 830	6 212 803	7 756 352	3 151 799	56 907 435	
Joista päihdepalvelujen kustannukset	16 430 218	3 203 142	1 790 623	2 167 026	2 426 621	534 223	26 551 853	
Joista mielenterveyspalvelujen kustannukset	10 901 474	5 054 817	2 406 206	4 045 777	5 329 731	2 617 576	30 355 582	
Oman toiminnan kustannukset yhteensä	10 768 195	1 670 710	1 738 737	395 000	1 813 201	1 684 450	18 070 293	
Joista päihdepalvelujen kustannukset	4 793 074	811 141	1 028 711	255 000	557 693	243 711	7 689 330	
Joista mielenterveyspalvelujen kustannukset	5 975 121	859 569	710 026	140 000	1 255 508	1 440 739	10 380 963	
Ostopalvelujen kustannukset yhteensä	16 563 497	6 587 249	2 458 093	5 817 803	5 943 151	1 467 349	38 837 142	
Joista päihdepalvelujen kustannukset	11 637 144	2 392 001	761 912	1 912 026	1 868 928	290 512	18 862 524	
Joista mielenterveyspalvelujen kustannukset	4 926 353	4 195 248	1 696 180	3 905 777	4 074 223	1 176 837	19 974 619	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	UUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
4 KOTIIN VIETÄVÄT PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUT (sisältää sekä kotiin vietävät palvelut että tuki- ja tuetun asumisen)								
4.1 KOTIIN VIETÄVÄT PÄIHDEPALVELUT (kotikatka- ja -kuntoutuskäynnit)								
Kotiin vietävien päihdepalvelujen asiakkaat yhteensä	15	64	140	0	352	0	571	Helsinki: Kotikatko, vain ostopalvelu.
Oman toiminnan asiakkaat	-	-	140	0	352	0	492	
18-64-vuotiaat	0	-	..	0	247	0	247	
18-24-vuotiaat	0	-	..	0	36	0	36	
25-64-vuotiaat	0	-	..	0	211	0	211	
65 vuotta täyttäneet	0	-	..	0	105	0	105	
Ostopalvelujen asiakkaat	15	64	..	0	-	0	79	
18-64-vuotiaat	13	0	-	0	13	
18-24-vuotiaat	1	0	-	0	1	
25-64-vuotiaat	12	0	-	0	12	
65 vuotta täyttäneet	2	0	-	0	2	
Kotiin vietävien päihdepalvelujen käynnit yhteensä	63	253	1 084	0	3 601	0	5 001	Vantaa: Toiminta muuttunut omaksi toiminnaksi vuonna 2017
Oman toiminnan käynnit	-	-	1 084	0	3 601	0	4 685	
Ostopalvelujen käynnit	63	253	-	0	-	0	316	Espoo: Kotikuntoutuksesta ei saada käyntimääriä vuodelta 2019.
Kotiin vietävien päihdepalvelujen kustannukset yhteensä	4 705	148 138	0	0	420 751	0	573 594	Vantaa: Kustannukset A-klinikan kustannuksissa Turku: Kotiin annettavaa vieroitusta ei järjestetty v. 2019
Oman toiminnan kustannukset	0	-	..	0	420 751	0	420 751	
Ostopalvelujen kustannukset	4 705	148 138	-	0	-	0	152 843	
Kustannukset € / käynti	75	..	0	0	117	0	115	
Naisasiakkaita kotiin vietävissä palveluissa	5	0	149	0	154	
18-64-vuotiaat	5	0	107	0	112	
18-24-vuotiaat	0	0	18	0	18	
25-64-vuotiaat	5	0	89	0	94	
65 vuotta täyttäneet	0	0	42	0	42	
4.2 PÄIHDEASIAKKAIDEN TUKE- JA TUETTU ASUMINEN								
Tuki- ja tuetun asumisen asiakkaat yhteensä	1 673	295	228	385	334	196	3 111	
Oman toiminnan asiakkaat	507	118	198	122	17	144	1 106	
18-64-vuotiaat	381	108	176	103	14	122	904	
18-24-vuotiaat	21	6	4	6	0	28	65	
25-64-vuotiaat	360	102	172	101	14	94	843	
65 vuotta täyttäneet	126	10	22	17	3	30	208	
Ostopalvelujen asiakkaat	1 166	177	30	263	317	52	2 005	
18-64-vuotiaat	1 039	0	0	247	269	13	1 568	
18-24-vuotiaat	33	0	0	21	28	0	82	
25-64-vuotiaat	1 006	0	0	229	241	13	1 489	
65 vuotta täyttäneet	127	0	0	18	48	2	195	
Tuki- ja tuetun asumisen asumisvuorokaudet yhteensä	479 780	120 046	36 350	101 576	76 024	27 474	841 250	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	147 393	25 869	22 621	32 632	5 352	14 912	248 779	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	332 387	94 177	13 729	68 944	70 672	12 562	592 471	
Tuki- ja tuetun asumisen kustannukset yhteensä, €	16 425 513	3 055 004	1 790 623	2 167 026	2 005 870	534 223	25 978 260	
Oman toiminnan kustannukset, €	4 793 074	811 141	1 028 711	255 000	136 942	243 711	7 268 579	
Ostopalvelujen kustannukset, €	11 632 439	2 243 863	761 912	1 912 026	1 868 928	290 512	18 709 681	
Kustannukset € / asumisvuorokausi	34	25	49	21	26	19	31	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	33	31	45	8	26	16	29	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	35	24	55	28	26	23	32	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
4 KOTIIN VIETÄVÄT PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUT (sisältää sekä kotiin vietävät palvelut että tuki- ja tuetun asumisen)								
4.3 KOTIIN VIETÄVÄT MIELENTERVEYSPALVELUT (liikkuvan avohoidon ja psykiatrisen kotihoidon kotikäynnit)								
Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen asiakkaat yhteensä	4 088	1 519	528	952	1 123	0	8 210	
Oman toiminnan asiakkaat	3 726	443	-	0	1 123	0	5 292	Espoo: MtP-klinikan liikkuvan tiimin kustannukset.
18-64-vuotiaat	3 437	421	-	0	682	0	4 540	
18-24-vuotiaat	482	50	-	0	184	0	716	
25-64-vuotiaat	2 955	371	-	0	498	0	3 824	
	289	30	-	0	441	0	760	
Ostopalvelujen asiakkaat								
18-64-vuotiaat	362	1 076	528	952	-	0	2 918	
18-24-vuotiaat	107	..	307	0	-	0	414	
25-64-vuotiaat	24	..	48	0	-	0	72	
65 vuotta täyttäneet	83	..	259	0	-	0	342	
	255	..	221	0	-	0	476	
Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen käynnit yhteensä	29 294	16 272	2 075	6 524	5 830	0	59 995	
Oman toiminnan käynnit	28 221	7 041	-	0	5 830	0	41 092	Espoo: Tilastointitavan muutos lisäsi käyntejä vuonna 2019.
Ostopalvelujen käynnit	1073	9231	2075	6524	0	0	18903	
Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen kustannukset yhteensä, €	4 541 827	4 913 422	634 950	2 055 060	1 255 508	0	13 400 767	
Oman toiminnan kustannukset, €	4 213 489	718 174	-	0	1 255 508	0	6 187 171	
Ostopalvelujen kustannukset, €	328 338	4 195 248	634 950	2 055 060	0	0	7 213 596	Espoo: laskennalliset kustannukset vuonna 2018. Turku: Korjattu vuoden 2018 luku
Kustannukset € / käynti	155	302	306	315	215	0	223	
4.4 MIELENTERVEYSPALVELUJEN TUKI- JA TUETTU ASUMINEN								
Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetun asumisen asiakkaat yhteensä	1 567	0	164	335	920	662	3 648	
Oman toiminnan asiakkaat	193	0	51	40	0	462	746	
18-64-vuotiaat	174	0	0	38	0	445	657	
18-24-vuotiaat	9	0	0	13	0	61	83	
25-64-vuotiaat	165	0	0	25	0	384	574	
65 vuotta täyttäneet	19	0	0	2	0	17	38	
Ostopalvelujen asiakkaat	1 374	0	113	295	920	200	2 902	
18-64-vuotiaat	1 169	0	0	236	884	196	2 485	
18-24-vuotiaat	52	0	0	51	237	7	347	
25-64-vuotiaat	1 117	0	0	220	647	71	2 055	
65 vuotta täyttäneet	205	0	0	36	36	4	281	
Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetun asumisen asumisvuorokaudet yhteensä	539 925	4 230	54 205	90 431	238 094	184 488	1 111 373	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	63 010	4 230	14 655	8 183	0	127 376	217 454	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	476 915	0	39 550	82 248	238 094	57 112	893 919	
Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetun asumisen kustannukset yhteensä, €	6 359 647	141 395	1 771 256	1 990 717	4 074 223	2 617 576	16 954 815	
Oman toiminnan kustannukset	1 761 632	141 395	710 026	140 000	0	1 440 739	4 193 792	
Ostopalvelujen kustannukset	4 598 015	0	1 061 230	1 850 717	4 074 223	1 176 837	12 761 023	
Kustannukset € / asumisvuorokausi	12	33	33	22	17	14	15	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	28	33	48	17	0	11	19	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	10	0	27	23	17	21	14	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
4 KOTIIN VIETÄVÄT PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUT (sisältää sekä kotiin vietävät palvelut että tuki- ja tuetun asumisen)								
4.2 PÄIHDEASIAKKAIDEN TUKI- JA TUETTU ASUMINEN								
Tukiasumisen asiakkaat yhteensä	1 673	295	129	65	271	47	2 480	
Oman toiminnan asiakkaat	507	118	99	65	17	32	838	Espoo: sisältää tukiasumisen ja tuetun asumisen tiedot. Vuoden 2016 tiedot eivät ole vertailukelpoisia.
18-64-vuotiaat	381	108	88	52	14	19	662	
18-24-vuotiaat	21	6	2	2	0	18	49	
25-64-vuotiaat	360	102	86	53	14	1	616	
65 vuotta täyttäneet	126	10	11	11	3	17	178	
Ostopalvelujen asiakkaat	1 166	177	30	0	254	15	1 642	
18-64-vuotiaat	1 039	..	0	0	214	13	1 266	
18-24-vuotiaat	33	..	0	0	23	0	56	
25-64-vuotiaat	1 006	..	0	0	191	13	1 210	
65 vuotta täyttäneet	127	..	0	0	40	2	169	
Tukiasumisen asumisvuorokaudet yhteensä	479 780	120 046	36 350	19 473	64 040	6 078	725 767	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	147 393	25 869	22 621	19 473	5 352	2 816	223 524	Espoo: aikuisten sosiaalipalveluiden tukiasumisen ja tuetun asumisen vuorokaudet.
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	332 387	94 177	13 729	0	58 688	3 262	502 243	
Tukiasumisen kustannukset yhteensä, €	16 425 513	3 055 004	1 673 036	80 000	1 844 108	0	23 077 662	
Oman toiminnan kustannukset, €	4 793 074	811 141	1 028 711	80 000	136 942	0	6 849 868	Espoo: terveyspalveluiden ja aikuisten sosiaalipalveluiden tukiasumisen kustannukset. Päihde- ja mielenterveyskustannukset on yhdistettynä, koska niitä ei pystytä erottelemaan.
Ostopalvelujen kustannukset, €	11 632 439	2 243 863	644 325	0	1 707 166	0	16 227 793	
Kustannukset € / asumisvuorokausi	34	25	46	4	29	0	139	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	33	31	45	4	26	0	139	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	35	24	47	0	29	0	135	
Tuetun asumisen asiakkaat yhteensä	-	-	-	320	63	149	532	
Oman toiminnan asiakkaat	-	-	99	57	-	112	268	
18-64-vuotiaat	0	-	88	51	-	103	242	
18-24-vuotiaat	0	-	2	4	-	10	16	
25-64-vuotiaat	0	-	86	48	-	93	227	
65 vuotta täyttäneet	0	-	11	6	-	13	30	
Ostopalvelujen asiakkaat	-	-	..	263	63	37	363	
18-64-vuotiaat	0	-	0	247	55	0	302	
18-24-vuotiaat	0	-	0	21	5	0	26	
25-64-vuotiaat	0	-	0	229	50	0	279	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	18	8	0	26	
Tuetun asumisen asumisvuorokaudet yhteensä	-	-	-	82 103	11 984	21 396	115 483	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	0	-	0	13 159	-	12 096	25 255	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	0	-	0	68 944	11 984	9 300	90 228	
Tuetun asumisen kustannukset yhteensä, €	0	-	-	2 087 026	161 762	534 223	2 783 011	
Oman toiminnan kustannukset, €	0	-	0	175 000	-	243 711	418 711	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	-	0	1 912 026	161 762	290 512	2 364 300	
Kustannukset € / asumisvuorokausi	0	0	0	25	13	25	24	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	0	0	0	13	0	20	17	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	0	0	0	28	13	31	26	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
4 KOTIIN VIETÄVÄT PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUT (sisältää sekä kotiin vietävät palvelut että tuki- ja tuetun asumisen)								
4.3 KOTIIN VIETÄVÄT MIELENTERVEYSPALVELUT (liikkuvan avohoidon ja psykiatrisen kotihoidon kotikäynnit)								
Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen asiakkaat yhteensä	4 088	1 519	528	952	1 123	0	8 210	
Oman toiminnan asiakkaat	3 726	443	-	0	1 123	0	5 292	Espoo: MtP-klinikan liikkuvan tiimin kustannukset.
18-64-vuotiaat	3 437	421	-	0	682	0	4 540	
18-24-vuotiaat	482	50	-	0	184	0	716	
25-64-vuotiaat	2 955	371	-	0	498	0	3 824	
	289	30	-	0	441	0	760	
Ostopalvelujen asiakkaat	362	1 076	528	952	-	0	2 918	
18-64-vuotiaat	107	..	307	0	-	0	414	
18-24-vuotiaat	24	..	48	0	-	0	72	
25-64-vuotiaat	83	..	259	0	-	0	342	
65 vuotta täyttäneet	255	..	221	0	-	0	476	
Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen käynnit yhteensä	29 294	16 272	2 075	6 524	5 830	0	59 995	
Oman toiminnan käynnit	28 221	7 041	-	0	5 830	0	41 092	Espoo: Tilastointitavan muutos lisäsi käyntejä vuonna 2019.
Ostopalvelujen käynnit	1073	9231	2075	6524	0	0	18903	
Kotiin vietävien mielenterveyspalvelujen kustannukset yhteensä, €	4 541 827	4 913 422	634 950	2 055 060	1 255 508	0	13 400 767	
Oman toiminnan kustannukset, €	4 213 489	718 174	-	0	1 255 508	0	6 187 171	
Ostopalvelujen kustannukset, €	328 338	4 195 248	634 950	2 055 060	0	0	7 213 596	Espoo: laskennalliset kustannukset vuonna 2018. Turku: Korjattu vuoden 2018 luku
Kustannukset € / käynti	155	302	306	315	215	0	223	
4.4 MIELENTERVEYSPALVELUJEN TUKI- JA TUETTU ASUMINEN								
Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetun asumisen asiakkaat yhteensä	1 567	0	164	335	920	662	3 648	
Oman toiminnan asiakkaat	193	0	51	40	0	462	746	
18-64-vuotiaat	174	0	0	38	0	445	657	
18-24-vuotiaat	9	0	0	13	0	61	83	
25-64-vuotiaat	165	0	0	25	0	384	574	
65 vuotta täyttäneet	19	0	0	2	0	17	38	
Ostopalvelujen asiakkaat	1 374	0	113	295	920	200	2 902	
18-64-vuotiaat	1 169	0	0	236	884	196	2 485	
18-24-vuotiaat	52	0	0	51	237	7	347	
25-64-vuotiaat	1 117	0	0	220	647	71	2 055	
65 vuotta täyttäneet	205	0	0	36	36	4	281	
Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetun asumisen asumisvuorokaudet yhteensä	539 925	4 230	54 205	90 431	238 094	184 488	1 111 373	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	63 010	4 230	14 655	8 183	0	127 376	217 454	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	476 915	0	39 550	82 248	238 094	57 112	893 919	
Mielenterveyspalvelujen tuki- ja tuetun asumisen kustannukset yhteensä, €	6 359 647	141 395	1 771 256	1 990 717	4 074 223	2 617 576	16 954 815	
Oman toiminnan kustannukset	1 761 632	141 395	710 026	140 000	0	1 440 739	4 193 792	
Ostopalvelujen kustannukset	4 598 015	0	1 061 230	1 850 717	4 074 223	1 176 837	12 761 023	
Kustannukset € / asumisvuorokausi	12	33	33	22	17	14	15	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	28	33	48	17	0	11	19	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	10	0	27	23	17	21	14	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
4.4 MIELENTERVEYSPALVELUJEN TUKI- JA TUETTU ASUMINEN								
Mielenterveyspalvelujen tukiasumisen asiakkaat yhteensä	0	0		0	244	92	336	
Tukiasumisen oman toiminnan asiakkaita	-	.	0	0	0	13	13	Espoo: sisältyvät kohtaan 4.3 Kotiin vietävät mielenterveyspalvelut.
18-64-vuotiaat	0	.	0	0	0	13	13	
18-24-vuotiaat	0	.	0	0	0	2	2	
25-64-vuotiaat	0	.	0	0	0	11	11	
65 vuotta täyttäneet	0	.	0	0	0	0	0	
Tukiasumisen ostopalvelujen asiakkaita	-	.	0	0	244	79	323	Espoo: sisältyvät kohtaan 4.2 Päihdeasiakkaiden tuki- ja tuettu asuminen.
18-64-vuotiaat	0	.	0	0	225	75	300	
18-24-vuotiaat	0	.	0	0	56	7	63	
25-64-vuotiaat	0	.	0	0	169	71	240	
65 vuotta täyttäneet	0	.	0	0	19	4	23	
Mielenterveyspalvelujen tukiasumisen asumisvuorokaudet yhteensä	0	4 230		0	66 058	28 508	98 796	
Tukiasumisen oman toiminnan vuorokausia	0	4 230	0	0	0	3 901	8 131	Espoo: Auroranportin vuorokaudet 1-3/2019.
Tukiasumisen ostopalvelujen vuorokausia	0	..	0	0	66 058	24 607	90 665	
Mielenterveyspalvelujen tukiasumisen kustannukset yhteensä, €	0	141 395		0	1 925 103	1 217 997	3 284 495	
Tukiasumisen oman toiminnan kustannukset	0	141 395	0	0	0	102 681	244 076	
Tukiasumisen ostopalvelujen kustannukset	0	.	0	0	1 925 103	1 115 317	3 040 420	Espoo: sisältyvät kohtaan 4.2 Päihdeasiakkaiden tuki- ja tuettu asuminen.
Kustannukset € / asumisvuorokausi	0	33	0	0	29	43	33	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	0	33	0	0	0	26	30	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	0	0	0	0	29	45	34	
Mielenterveyspalvelujen tuetun asumisen asiakkaat yhteensä	1 567	0	164	335	676	570	3 312	
Tuetun asumisen oman toiminnan asiakkaita	193	.	51	40	0	449	733	Espoo: sisältyvät kohtaan 4.3 Kotiin vietävät mielenterveyspalvelut.
18-64-vuotiaat	174	.	0	38	0	432	644	
18-24-vuotiaat	19	.	0	2	0	17	38	
25-64-vuotiaat		.					0	
65 vuotta täyttäneet	1 117	.	0	220	478	0	1 815	
Tuetun asumisen ostopalvelujen asiakkaita	205	.	0	36	17	0	258	Espoo: sisältyvät kohtaan 4.2 Päihdeasiakkaiden tuki- ja tuettu asuminen.
18-64-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0	
18-24-vuotiaat	52	.	0	51	181	0	284	
25-64-vuotiaat	1 117	.	0	220	478	0	1 815	
65 vuotta täyttäneet	205	.	0	36	17	0	258	
Mielenterveyspalvelujen tuetun asumisen asumisvuorokaudet yhteensä	539 925	0	54 205	90 431	172 036	155 980	1 012 577	
Tuetun asumisen oman toiminnan vuorokausia	63 010	.	14 655	8 183	0	123 475	209 323	Espoo: sisältyvät kohtaan 4.2 Päihdeasiakkaiden tuki- ja tuettu asuminen. Vantaa: Arvoitu 350 vrk / asiakas, koska asiakasmäärä tasainen
Tuetun asumisen ostopalvelujen vuorokausia	476 915	.	39 550	82 248	172 036	32 505	803 254	
Mielenterveyspalvelujen tuetun asumisen kustannukset yhteensä, €	6 359 647	0	1 771 256	1 990 717	2 149 120	1 399 579	13 670 320	
Tuetun asumisen oman toiminnan kustannukset	1 761 632	.	710 026	140 000	0	1 338 059	3 949 717	Espoo: sisältyvät kohtaan 4.3 Kotiin vietävät mielenterveyspalvelut.
Tuetun asumisen ostopalvelujen kustannukset	4 598 015	.	1 061 230	1 850 717	2 149 120	61 520	9 720 603	Espoo: sisältyvät kohtaan 4.2 Päihdeasiakkaiden tuki- ja tuettu asuminen.
Kustannukset € / asumisvuorokausi	12	0	33	22	12	9	14	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	28	0	48	17	0	11	19	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	10	0	27	23	12	2	12	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
5 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA								
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat yhteensä	.	81	0	5	463	226	775	
Oman toiminnan asiakkaat	.	0	0	0	0	226	226	
18-64-vuotiaat	.	0	0	0	0	226	226	
18-24-vuotiaat	.	0	0	0	0	22	22	
25-64-vuotiaat	.	0	0	0	0	204	204	
65 vuotta täyttäneet	.	0	0	0	0	10	10	
Ostopalvelujen asiakkaat	.	81	0	5	463	0	549	
18-64-vuotiaat	.	0	0	0	456	0	456	
18-24-vuotiaat	.	0	0	0	63	0	63	
25-64-vuotiaat	.	0	0	0	393	0	393	
65 vuotta täyttäneet	.	0	0	0	7	0	7	
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät yhteensä	.	..	0	500	28 963	9 495	38 958	
Oman toiminnan käyttöpäivät	.	0	0	0	0	9 495	9 495	
Ostopalvelujen käyttöpäivät	.	0	0	500	28 963	0	29 463	
Työ- ja päivätoiminnan kustannukset yhteensä, €	.	285 517	..	22 701	775 317	930 375	2 013 910	
Oman toiminnan kustannukset, €	.	0	0	0	0	930 375	930 375	
Ostopalvelujen kustannukset, €	.	285 517	0	22 701	775 317	0	1 083 535	
5.1 TYÖTOIMINTA								
Työtoiminnan asiakkaat yhteensä	.	81	0	5	0	226	312	
Oman toiminnan asiakkaat	.	-	0	0	-	226	226	
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	226	226	
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	-	22	22	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	204	204	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	-	10	10	
Ostopalvelujen asiakkaat	.	81	0	5	-	0	86	Espoo: vuonna 2017 muuttunut ostokäytäntö.
18-64-vuotiaat	0	..	0	0	-	0	0	
18-24-vuotiaat	0	..	0	0	-	0	0	
25-64-vuotiaat	0	..	0	0	-	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	..	0	0	-	0	0	
Työtoiminnan käyttöpäivät yhteensä	.	0	0	500	0	9 495	9 995	
Oman toiminnan käyttöpäivät	.	-	0	0	-	9 495	9 495	
Ostopalvelujen käyttöpäivät	.	..	0	500	-	0	500	
Työtoiminnan kustannukset yhteensä, €	.	285 517	0	22 701	0	930 375	1 238 592	
Oman toiminnan kustannukset, €	.	-	0	0	-	930 375	930 375	
Ostopalvelujen kustannukset, €	.	285 517	0	22 701	-	0	308 218	Espoo: Vyörytykset puuttuu

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
5 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA								
5.2 PÄIVÄTOIMINTA								
Päivätoiminnan asiakkaat yhteensä	.	-	-	0	463	0	463	Espoo: päivätoiminta on kohdeavustuksia järjestöille ja ne sisältyvät kohtaan 1.1. Ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut.
Oman toiminnan asiakkaat	.	-	0	0	-	0	0	
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	-	0	0	
Ostopalvelujen asiakkaat	.	-	0	0	463	0	463	
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	456	0	456	
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	63	0	63	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	393	0	393	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	7	0	7	
Päivätoiminnan käyttöpäivät yhteensä	.	0	0	0	28 963	0	28 963	
Oman toiminnan käyttöpäivät	0	-	0	0	0	-	0	
Ostopalvelujen käyttöpäivät	0	-	0	0	28 963	0	28 963	
Päivätoiminnan kustannukset yhteensä, €		0	0	0	775 317	0	775 317	
Oman toiminnan kustannukset, €	0	-	0	0	0	0	0	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	-	0	0	775 317	0	775 317	
6 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSASUMISPALVELUJEN KOKONAISUUS								
Asumispalvelujen asiakkaat yhteensä	1 911	478	545	874	735	736	5 279	
Oman toiminnan asiakkaat	812	135	379	323	363	361	2 373	
18-64-vuotiaat	742	109	311	236	324	335	2 057	
18-24-vuotiaat	59	11	19	33	29	52	203	
25-64-vuotiaat	681	98	286	221	295	283	1 864	
65 vuotta täyttäneet	72	4	20	72	39	26	233	
Ostopalvelujen asiakkaat	1099	343	166	551	372	375	2 906	
18-64-vuotiaat	801	230	0	299	306	245	1 881	
18-24-vuotiaat	72	22	0	64	51	21	230	
25-64-vuotiaat	729	208	0	327	255	224	1 743	
65 vuotta täyttäneet	297	32	0	173	66	129	697	
Asumispalvelujen asumisvuorokaudet yhteensä	379 425	117 091	69 163	201 435	114 005	133 812	1 014 931	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	84 365	15 535	13 132	31 366	21 800	23 355	189 553	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	295 060	101 556	56 031	170 069	92 205	110 457	825 378	
Asumispalvelujen kustannukset yhteensä, €	28 896 006	12 247 677	7 508 549	15 768 977	9 957 354	12 509 053	86 887 616	
Oman toiminnan kustannukset, €	6 873 939	2 434 354	1 631 716	3 383 842	2 027 632	2 993 287	19 344 770	
Ostopalvelujen kustannukset, €	22 022 067	9 813 323	5 876 833	12 385 135	7 929 722	9 515 766	67 542 846	
Asumispalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	76	105	109	78	87	93	86	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	81	157	124	108	93	128	102	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	75	97	105	73	86	86	82	
Asumispalvelujen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista, %	15,6	19,2	15,4	24,9	14,7	23,2	18,0	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
6 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSASUMISPALVELUJEN KOKONAISUUS								
6.1 PÄIHDEHUOLLON ASUMISPALVELUJET (Palveluasuminen ja tilapäinen asuminen)								
Päihdehuollon asumispalvelujen asiakkaat yhteensä	1 079	219	394	443	420	253	2 808	
Oman toiminnan asiakkaat	667	135	379	323	360	184	2 048	
18-64-vuotiaat	620	109	311	236	321	174	1 771	
18-24-vuotiaat	47	11	19	33	29	20	159	
25-64-vuotiaat	571	98	286	221	292	154	1 622	
65 vuotta täyttäneet	49	4	20	72	39	10	194	
Ostopalvelujen asiakkaat	412	84	15	120	60	69	760	
18-64-vuotiaat	333	0	0	3	48	43	427	
18-24-vuotiaat	20	0	0	47	2	0	69	
25-64-vuotiaat	313	0	0	48	46	43	450	
65 vuotta täyttäneet	78	0	0	31	12	26	147	
Päihdehuollon asumispalvelujen asumisvuorokaudet yhteensä	116 436	40 938	16 470	64 435	29 792	32 132	300 203	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	41 443	15 535	13 132	31 366	20 705	12 808	134 989	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	74 993	25 403	3 338	33 069	9 087	19 324	165 214	
Päihdehuollon asumispalvelujen kustannukset yhteensä, €	7 019 419	5 580 049	2 076 127	5 889 461	2 672 583	2 841 346	26 078 985	
Oman toiminnan kustannukset, €	2 094 575	2 434 354	1 631 716	3 383 842	1 831 627	1 351 112	12 727 226	
Ostopalvelujen kustannukset, €	4 924 844	3 145 695	444 411	2 505 619	840 956	1 490 235	13 351 760	
Asumispalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	60	136	126	91	90	88	87	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	51	157	124	108	88	105	94	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	66	124	133	76	93	77	81	
Asumispalvelujen kustannusten osuus päihdehuollon kokonaiskustannuksista, %	13,0	38,9	18,0	41,8	19,3	32,5	22,4	
Palveluasuminen, päihdepalvelut								
Palveluasumisen asiakkaat yhteensä	410	20	119	180	36	40	805	
Oman toiminnan asiakkaat	29	-	114	117	21	0	281	Turku: Sillankorvan ensisuojan päihdehuollon osaston asiakkaat on tilastoitu palveluasumiseen 31.12.2018 asti.
18-64-vuotiaat	29	-	60	88	12	0	189	
18-24-vuotiaat	0	-	1	6	0	0	7	
25-64-vuotiaat	27	-	53	82	12	0	174	
65 vuotta täyttäneet	2	-	6	29	9	0	46	
Ostopalvelujen asiakkaat	381	20	5	63	15	40	524	
18-64-vuotiaat	315	..	0	3	13	30	361	
18-24-vuotiaat	20	..	0	46	1	0	67	
25-64-vuotiaat	295	..	0	21	12	30	358	
65 vuotta täyttäneet	65	..	0	0	2	10	77	
Palveluasumisen asumisvuorokaudet yhteensä	67 877	4 416	7 416	33 130	8 230	10 751	131 820	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	3 692	-	5 685	16 612	5 671	0	31 660	Vantaa: Koisokodit ja Arvi
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	64 185	4 416	1 731	16 518	2 559	10 751	100 160	
Palveluasumisen kustannukset yhteensä, €	4 290 539	434 831	940 365	2 576 469	586 172	656 383	9 484 759	
Oman toiminnan kustannukset, €	228 907	-	710 026	1 470 212	421 215	0	2 830 360	
Ostopalvelujen kustannukset, €	4 061 632	434 831	230 339	1 106 257	164 957	656 383	6 654 400	Espoo: asiakasmaksutuotot ovat laskennallisia.
Kustannukset € / asumisvuorokausi	63	98	127	78	71	61	72	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	62	0	125	89	74	0	89	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	63	98	133	67	64	61	66	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
6 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSASUMISPALVELUJEN KOKONAISUUS								
6.1 PÄIHDEHUOLLON ASUMISPALVELUJET (Palveluasuminen ja tilapäinen asuminen)								
Tehostettu palveluasuminen, päihdepalvelut								
Tehostetun palveluasumisen asiakkaat yhteensä	31	88	10	88	33	29	279	
Oman toiminnan asiakkaat	-	24	0	31	13	0	68	
18-64-vuotiaat	0	..	0	0	6	0	6	
18-24-vuotiaat	0	..	0	0	0	0	0	
25-64-vuotiaat	0	..	0	7	6	0	13	
65 vuotta täyttäneet	0	..	0	26	7	0	33	
Ostopalvelujen asiakkaat	31	64	10	57	20	29	211	Vantaa: Simonpirtti, tuote 4
18-64-vuotiaat	18	..	0	0	10	13	41	
18-24-vuotiaat	0	..	0	1	0	0	1	
25-64-vuotiaat	18	..	0	27	10	13	68	
65 vuotta täyttäneet	13	..	0	31	10	16	70	
Tehostetun palveluasumisen asumisvuorokaudet yhteensä	10 808	28 964	1 607	23 676	8 766	8 573	82 394	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	-	7 977	0	7 125	2 916	0	18 018	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	10 808	20 987	1 607	16 551	5 850	8 573	64 376	Vantaa: Simonpirtti, poistunut
Tehostetun palveluasumisen kustannukset yhteensä, €	863 212	3 595 824	214 071	2 469 574	1 155 211	833 852	9 131 744	
Oman toiminnan kustannukset, €	-	884 960	0	1 070 212	523 187	0	2 478 359	
Ostopalvelujen kustannukset, €	863 212	2 710 864	214 071	1 399 362	632 024	833 852	6 653 385	Espoo: asiakasmaksutuotot ovat laskennallisia.
Kustannukset € / asumisvuorokausi	80	124	133	104	132	97	111	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	0	111	0	150	179	0	138	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	80	129	133	85	108	97	103	
Tilapäinen asuminen								
Tilapäisen asumisen asiakkaat yhteensä	638	111	265	175	351	184	1 724	
Oman toiminnan asiakkaat	638	111	265	175	326	184	1 699	Espoo: tiedot sisältävät päihde- ja mielenterveysasiakkaiden
18-64-vuotiaat	591	109	251	148	303	174	1 576	
18-24-vuotiaat	47	11	18	27	29	20	152	
25-64-vuotiaat	544	98	233	132	274	154	1 435	
65 vuotta täyttäneet	47	4	14	17	23	10	115	
Ostopalvelujen asiakkaat	0	-	0	0	25	0	25	
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	25	0	25	
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	1	0	1	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	24	0	24	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	0	0	0	
Tilapäisen asumisen asumisvuorokaudet yhteensä	37 751	7 558	7 447	7 629	12 796	12 808	85 989	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	37 751	7 558	7 447	7 629	12 118	12 808	85 311	Vantaa: Koison päivystys
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	-	-	0	0	678	0	678	
Tilapäisen asumisen kustannukset yhteensä, €	1 865 668	1 549 394	921 690	843 419	931 200	1 351 112	7 462 483	
Oman toiminnan kustannukset, €	1 865 668	1 549 394	921 690	843 419	887 225	1 351 112	7 418 508	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	-	0	0	43 975	0	43 975	
Kustannukset € / asumisvuorokausi	49	205	124	111	73	105	87	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	49	205	124	111	73	105	87	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	0	0	0	0	65	0	65	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
6 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSASUMISPALVELUJEN KOKONAISUUS								
6.2 MIELENTERVEYSASIAKKAIDEN ASUMISPALVELUT (Palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen)								
Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen asiakkaat yhteensä	832	259	151	431	315	483	2 471	
Oman toiminnan asiakkaat	145	0	0	0	3	177	325	
18-64-vuotiaat	122	0	0	0	3	161	286	
18-24-vuotiaat	12	0	0	0	0	32	44	
25-64-vuotiaat	110	0	0	0	3	129	242	
65 vuotta täyttäneet	23	0	0	0	0	16	39	
Ostopalvelujen asiakkaat	687	259	151	431	312	306	2 146	
18-64-vuotiaat	468	230	0	296	258	202	1 454	
18-24-vuotiaat	52	22	0	17	49	21	161	
25-64-vuotiaat	416	208	0	279	209	181	1 293	
65 vuotta täyttäneet	219	32	0	142	54	103	550	
Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen asumisvuorokaudet yhteensä	262 989	76 153	52 693	137 000	84 213	101 680	714 728	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	42 922	0	0	0	1 095	10 547	54 564	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	220 067	76 153	52 693	137 000	83 118	91 133	660 164	
Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kustannukset yhteensä, €	21 876 587	6 667 628	5 432 422	9 879 516	7 284 771	9 667 707	60 808 631	
Oman toiminnan kustannukset	4 779 364	0	0	0	196 005	1 642 175	6 617 544	
Ostopalvelujen kustannukset	17 097 223	6 667 628	5 432 422	9 879 516	7 088 766	8 025 531	54 191 086	
Kustannukset € / asumisvuorokausi	83	88	103	72	87	95	85	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	111	0	0	0	179	156	121	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	78	88	103	72	85	88	82	
Palveluasuminen, mielenterveyspalvelut								
Mielenterveyspalvelujen palveluasumisen asiakkaat yhteensä	225	163	151	241	171	164	1 115	
Oman toiminnan asiakkaat	-	-	0	0	-	0	0	
18-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
18-24-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
25-64-vuotiaat	0	-	0	0	-	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	-	0	0	
Ostopalvelujen asiakkaat	225	163	151	241	171	164	1 115	
18-64-vuotiaat	188	153	0	178	148	126	793	
18-24-vuotiaat	26	12	0	11	23	11	83	
25-64-vuotiaat	162	141	0	167	125	115	710	
65 vuotta täyttäneet	37	11	0	63	23	38	172	
Mielenterveyspalvelujen palveluasumisen asumisvuorokaudet yhteensä	70 689	46 541	52 693	76 132	43 485	48 944	338 484	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	-	-	0	0	0	0	0	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	70 689	46 541	52 693	76 132	43 485	48 944	338 484	
Mielenterveyspalvelujen palveluasumisen kustannukset yhteensä, €	4 245 499	3 380 617	5 432 422	5 044 143	2 584 320	3 738 836	24 425 837	
Oman toiminnan kustannukset	-	-	0	0	0	0	0	
Ostopalvelujen kustannukset	4 245 499	3 380 617	5 432 422	5 044 143	2 584 320	3 738 836	24 425 837	Espoo: asiakasmaksutuotot ovat laskennallisia. Vuoden 2016 kustannukset sisältävät sekä palveluasumisen että tehostetun palveluasumisen kustannukset.
Kustannukset € / asumisvuorokausi	60	73	103	66	59	76	72	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	-	0	0	0	0	-	-	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	60	73	103	66	59	76	72	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
6 PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSASUMISPALVELUJEN KOKONAISUUS								
6.2 MIELENTERVEYSASIAKKAIDEN ASUMISPALVELUT (Palvelusumien ja tehostettu palvelusumien)								
Tehostettu palvelusumien, mielenterveyspalvelut								
Mielenterveyspalvelujen tehostetun palvelusumien asiakkaat yhteensä	607	96	-	190	144	319	1 356	
Oman toiminnan asiakkaat	145	-	0	0	3	177	325	Espoo: Oma toiminta loppunut 5/2017.
18-64-vuotiaat	122	-	0	0	3	161	286	
18-24-vuotiaat	12	-	0	0	0	32	44	
25-64-vuotiaat	110	-	0	0	3	129	242	
65 vuotta täyttäneet	23	-	0	0	0	16	39	
Ostopalvelujen asiakkaat	462	96	0	190	141	142	1 031	
18-64-vuotiaat	280	77	0	118	110	76	661	
18-24-vuotiaat	26	10	0	6	26	10	78	
25-64-vuotiaat	254	67	0	112	84	66	583	
65 vuotta täyttäneet	182	21	0	79	31	65	378	
Mielenterveyspalvelujen tehostetun palvelusumien asumisvuorokaudet yhteensä	192 300	29 612	-	60 868	40 728	52 736	376 244	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	42 922	-	0	0	1 095	10 547	54 564	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	149 378	29 612	0	60 868	39 633	42 189	321 680	
Mielenterveyspalvelujen tehostetun palvelusumien kustannukset yhteensä, €	17 631 088	3 287 011	-	4 835 373	4 700 451	5 928 871	36 382 794	
Oman toiminnan kustannukset	4 779 364	-	0	0	196 005	1 642 175	6 617 544	
Ostopalvelujen kustannukset	12 851 724	3 287 011	0	4 835 373	4 504 446	4 286 696	29 765 250	Espoo: asiakasmaksutuotot ovat laskennallisia.
Kustannukset € / asumisvuorokausi	92	111	-	79	115	112	97	
Oman toiminnan kustannukset € / asumisvuorokausi	111	0	0	0	179	156	121	
Ostopalvelujen kustannukset € / asumisvuorokausi	86	111	0	79	114	102	93	
7 LAITOSHOITO								
Laitoshoidon asiakkaat yhteensä	4 303	1 766	1 665	1 579	2 211	1 428	12 952	
Oman toiminnan asiakkaat	3 382	575	502	0	600	357	5416	
18-64-vuotiaat	3 051	409	477	0	288	0	4225	
18-24-vuotiaat	383	46	44	0	6	0	479	
25-64-vuotiaat	2 668	354	433	0	282	0	3737	
65 vuotta täyttäneet	331	168	25	0	312	0	836	
Ostopalvelujen asiakkaat	921	1 191	1 163	1 579	1 611	1 071	7536	
18-64-vuotiaat	719	858	1 021	78	1 379	725	4780	
18-24-vuotiaat	91	194	191	0	322	0	798	
25-64-vuotiaat	628	664	830	0	1 057	0	3179	
65 vuotta täyttäneet	202	132	142	2	172	245	895	
Laitoshoidon hoitovuorokaudet yhteensä	136 519	47 806	42 820	48 213	62 779	40 325	378 462	
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	93 822	9 453	5 186	0	21 849	4 183	134493	
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet	42 697	38 353	37 634	48 213	40 930	36 142	243969	
Laitoshoidon kustannukset yhteensä, €	58 017 720	18 224 503	15 972 537	20 078 454	26 784 921	17 411 806	156 489 941	
Oman toiminnan kustannukset, €	45 324 280	1 764 572	1 749 966	0	7 101 989	1 599 750	57 540 557	
Ostopalvelujen kustannukset, €	12 693 440	16 459 931	14 222 571	20 078 454	19 682 932	15 812 057	98 949 384	
Kustannukset € / hoitovuorokausi	425	381	373	416	427	432	413	
Oman toiminnan kustannukset € / hoitovuorokausi	483	187	337	0	325	382	428	
Ostopalvelujen kustannukset € / hoitovuorokausi	297	429	378	416	481	437	406	
Laitoshoidon kustannusten osuus kokonaiskustannuksista, %	31	29	33	32	40	32	32,4	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
7 LAITOSHOITO								
7.1 PÄIHDEHUOLLON LAITOSHOITO (Katkaisu- ja vieroitusohito sekä kuntoutushoito)								
Päihdehuollon laitoshoidon asiakkaat yhteensä	1 932	620	787	639	516	458	4 952	
Oman toiminnan asiakkaat	1 477	419	502	0	266	357	3021	
18-64-vuotiaat	1 360	400	477	0	257	0	2494	
18-24-vuotiaat	84	46	44	0	6	0	180	
25-64-vuotiaat	1 276	354	433	0	251	0	2314	
65 vuotta täyttäneet	117	21	25	0	9	0	172	
Ostopalvelujen asiakkaat	455	201	285	639	250	101	1931	
18-64-vuotiaat	442	0	268	78	249	0	1037	
18-24-vuotiaat	44	0	26	0	40	0	110	
25-64-vuotiaat	398	0	242	0	209	0	849	
65 vuotta täyttäneet	13	0	17	2	1	0	33	
Päihdehuollon laitoshoidon hoitovuorokaudet yhteensä	34 824	8 608	15 395	10 657	6 746	6 070	82 300	
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	21 397	3 873	5 186	0	2 599	4 183	37 238	
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet	13 427	4 735	10 209	10 657	4 147	1 887	45062	
Päihdehuollon laitoshoidon kustannukset yhteensä, €	12 252 183	2 460 817	3 570 137	2 707 252	1 625 142	2 024 146	24 639 677	
Oman toiminnan kustannukset, €	9 890 514	1 299 751	1 749 966	0	904 249	1 599 750	15 444 230	
Ostopalvelujen kustannukset, €	2 361 669	1 161 066	1 820 171	2 707 252	720 893	424 397	9195447,64	
Kustannukset € / hoitovuorokausi	352	286	232	254	241	333	299	
Oman toiminnan kustannukset € / hoitovuorokausi	462	336	337	0	348	382	415	
Ostopalvelujen kustannukset € / hoitovuorokausi	176	245	178	254	174	225	204	
Laitoshoidon kustannusten osuus päihdehuollon kokonaiskustannuksista, %	22,7	17,1	31,0	19,2	11,7	23,1	21,2	
Katkaisu- ja vieroitusohito								
Katkaisu- ja vieroitusohoidon asiakkaat yhteensä	1 239	454	567	559	353	357	3 529	
Oman toiminnan asiakkaat	1 165	419	502	0	229	357	2 672	
18-64-vuotiaat	1 061	400	477	0	228	0	2 166	
18-24-vuotiaat	65	46	44	0	6	0	161	
25-64-vuotiaat	996	354	433	0	222	0	2 005	
65 vuotta täyttäneet	104	21	25	0	1	0	151	
Ostopalvelujen asiakkaat	74	35	65	559	124	0	857	
18-64-vuotiaat	74	..	61	0	123	0	258	
18-24-vuotiaat	11	..	10	0	25	0	46	
25-64-vuotiaat	63	..	51	0	98	0	212	
65 vuotta täyttäneet	0	..	4	0	1	0	5	
Katkaisu- ja vieroitusohoidon hoitovuorokaudet yhteensä	11 252	4 217	5 718	6 103	2 928	4 638	34 856	
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	10 327	3 873	5 186	0	1 600	4 638	25 624	
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet	925	344	532	6 103	1 328	0	9 232	Oulu: Siirretty 2016-2018 toteuma kuntoutushoitoon.
Katkaisu- ja vieroitusohoidon kustannukset yhteensä, €	4 590 306	1 537 175	1 904 456	1 729 195	1 121 278	1 599 750	12 482 160	
Oman toiminnan kustannukset, €	4 590 306	1 299 751	1 749 966	0	725 428	1 599 750	9 965 201	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	237 424	154 490	1 729 195	395 850	0	2 516 959	
Kustannukset € / hoitovuorokausi	408	365	333	283	383	345	358	
Oman toiminnan kustannukset € / hoitovuorokausi	444	336	337	0	453	345	389	
Ostopalvelujen kustannukset € / hoitovuorokausi	0	690	290	283	298	0	273	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
7 LAITOSHOITO								
7.1 PÄIHDEHUOLLON LAITOSHOITO (Katkaisu- ja vieroitushoito sekä kuntoutushoito)								
Kuntoutushoito								
Kuntoutushoidon asiakkaat yhteensä	693	166	220	80	163	101	1 423	
Oman toiminnan asiakkaat	312	-	0	0	37	0	349	Tampere: Lyhytaikainen päihdelaitoshoito siirretty vuonna 2018 palveluasumisesta kuntoutushoitoon
18-64-vuotiaat	299	-	0	0	29	0	328	
18-24-vuotiaat	13	-	0	0	8	0	21	
25-64-vuotiaat	280	-	0	0	29	0	309	
65 vuotta täyttäneet	368	..	207	78	126	0	779	
Ostopalvelujen asiakkaat	381	166	220	80	126	101	1 074	
18-64-vuotiaat	335	..	191	0	111	0	637	
18-24-vuotiaat	33	..	16	0	15	0	64	
25-64-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0	
65 vuotta täyttäneet	13	..	13	2	0	0	28	
Kuntoutushoidon hoitovuorokaudet yhteensä	23 572	4 391	9 677	4 554	3 818	1 887	47 899	
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	0	0	0	0	0	0	0	
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet	12 502	4 391	9 677	4 554	2 819	1 887	35 830	
Kuntoutushoidon kustannukset yhteensä, €	5 300 208	923 642	1 665 681	978 057	503 864	424 397	9 795 849	
Oman toiminnan kustannukset, €	225	210	172	215	132	225	1 179	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	923 642	1 665 681	978 057	325 043	424 397	4 316 820	
Kustannukset € / hoitovuorokausi	0	210	172	215	115	225	205	
Oman toiminnan kustannukset € / hoitovuorokausi	479	0	0	0	179	0	0	
Ostopalvelujen kustannukset € / hoitovuorokausi	2 371	1 146	878	940	1 695	970	120	
7.2 PSYKIATRINEN LAITOSHOITO (sisältää akuuttihoidon, kuntoutushoidon ja oikeuspsykiatrisen hoidon)								
Psykiatrisen osastohoidon asiakkaat yhteensä	2 371	1 146	878	940	1 695	970	8 000	
Oman toiminnan asiakkaita	1 905	156	0	0	334	0	2 395	
18-64-vuotiaat	1 691	9	0	0	31	0	1 731	
18-24-vuotiaat	299	0	0	0	0	0	299	
25-64-vuotiaat	1 392	0	0	0	31	0	1 423	
65 vuotta täyttäneet	214	147	0	0	303	0	664	
Ostopalvelujen asiakkaita	466	990	878	940	1 361	970	5 605	
18-64-vuotiaat	277	858	753	0	1 130	725	3 743	
18-24-vuotiaat	47	194	165	0	282	0	688	
25-64-vuotiaat	230	664	588	0	848	0	2 330	
65 vuotta täyttäneet	189	132	125	0	171	245	862	
Psykiatrisen osastohoidon hoitovuorokaudet yhteensä	101 695	39 198	27 425	37 556	56 033	34 255	296 162	
Oman toiminnan vuorokausia	72 425	5 580	0	0	19 250	0	97 255	
Ostopalvelujen vuorokausia	29 270	33 618	27 425	37 556	36 783	34 255	198 907	Oulu: ppshp psyk.osasto 28 155, vanha vaasa yms 6100
Psykiatrisen osastohoidon kustannukset yhteensä, €	48 127 206	15 763 686	12 402 400	17 371 202	25 159 779	15 387 660	134 211 933	
Oman toiminnan kustannukset	35 433 766	464 821	0	0	6 197 740	0	42 096 327	
Ostopalvelujen kustannukset	12 693 440	15 298 865	12 402 400	17 371 202	18 962 039	15 387 660	92 115 606	
Kustannukset € / hoitovuorokausi	473	402	452	463	449	449	453	
Oman toiminnan kustannukset € / hoitovuorokausi	489	83	0	0	322	0	433	
Ostopalvelujen kustannukset € / hoitovuorokausi	434	455	452	463	516	449	463	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	
7.2 PSYKIATRINEN LAITOSHOITO (sisältää akuuttihoidon, kuntoutushoidon ja oikeuspsykiatrisen hoidon)								
7 LAITOSHOITO								
Psykiatrisen akuutti- ja kuntoutushoidon asiakkaat yhteensä	2 128	881	769	796	1 101	819	6 494	
Oman toiminnan asiakkaita	1 905	-	-	0	-	0	1 905	
18-64-vuotiaat	1 691	-	-	0	-	0	1 691	
18-24-vuotiaat	299	-	-	0	-	0	299	
25-64-vuotiaat	1 392	-	-	0	-	0	1 392	
65 vuotta täyttäneet	214	-	-	0	-	0	214	
Ostopalvelujen asiakkaita	223	881	769	796	1 101	819	4 589	
18-64-vuotiaat	214	826	713	0	1 084	695	3 532	
18-24-vuotiaat	41	191	162	0	279	0	673	
25-64-vuotiaat	173	635	551	0	805	0	2 164	
65 vuotta täyttäneet	9	55	56	0	17	124	261	
Psykiatrisen akuutti- ja kuntoutushoidon hoitovuorokaudet yhteensä	86 078	27 090	21 597	24 758	27 603	0	187 126	
Oman toiminnan vuorokausia	72 425	-	-	0	0	0	72 425	
Ostopalvelujen vuorokausia	13 653	27 090	21 597	24 758	27 603	0	114 701	
Psykiatrisen akuutti- ja kuntoutushoidon kustannukset yhteensä, €	41 613 136	12 587 615	9 932 760	12 253 911	13 472 667	0	89 860 089	
Oman toiminnan kustannukset	35 433 766	-	-	0	0	0	35 433 766	
Ostopalvelujen kustannukset	6 179 370	12 587 615	9 932 760	12 253 911	13 472 667	0	54 426 323	
Oikeuspsykiatriset yksiköt								
Oikeuspsykiatristen yksiköiden asiakkaat yhteensä	54	31	34	33	60	23	235	
Oman toiminnan asiakkaita	0	-	-	0	0	0	0	
18-64-vuotiaat	0	-	-	0	0	0	0	
18-24-vuotiaat	0	-	-	0	0	0	0	
25-64-vuotiaat	0	-	-	0	0	0	0	
65 vuotta täyttäneet	0	-	-	0	0	0	0	
Ostopalvelujen asiakkaita	54	31	34	33	60	23	235	
18-64-vuotiaat	53	31	34	0	..	22	140	
18-24-vuotiaat	6	3	3	0	..	0	12	
25-64-vuotiaat	47	28	31	0	..	0	106	
65 vuotta täyttäneet	1	0	0	0	..	1	2	
Oikeuspsykiatristen yksiköiden hoitovuorokaudet yhteensä	7 579	3 435	3 320	9 379	2 508	6 100	32 321	
Oman toiminnan vuorokausia	0	-	-	0	0	0	0	
Ostopalvelujen vuorokausia	7 579	3 435	3 320	9 379	2 508	6 100	32 321	Tampere: Oikeuspsykiatrian vuorokaudet, Valtion mielisairaaloiden hvrk erittelyä ei saada
Oikeuspsykiatrisen hoidon kustannukset yhteensä, €	2 886 290	1 296 450	1 337 800	3 427 623	2 304 922	2 458 543	13 711 628	
Oman toiminnan kustannukset	0	-	0	0	0	0	0	
Ostopalvelujen kustannukset	2 886 290	1 296 450	1 337 800	3 427 623	2 304 922	2 458 543	13 711 628	

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tiedonkeruupohja	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	VUOTTA 2019 KOSKEVAT HUOMAUTUKSET
7 LAITOSHOITO								
Vanhuspsykiatriset yksiköt								
Vanhuspsykiatristen yksikköjen asiakkaat yhteensä	189	234	75	111	534	128	1 271	
Oman toiminnan asiakkaita	0	156	.	0	334	0	490	
18-64-vuotiaat	0	9	.	0	31	0	40	
18-24-vuotiaat	0	..	.	0	0	0	0	
25-64-vuotiaat	0	..	.	0	31	0	31	
65 vuotta täyttäneet	0	147	.	0	303	0	450	
Ostopalvelujen asiakkaita	189	78	75	111	200	128	781	
18-64-vuotiaat	10	1	6	0	46	8	71	
18-24-vuotiaat	0	0	0	0	3	0	3	
25-64-vuotiaat	10	1	6	0	43	0	60	
65 vuotta täyttäneet	179	77	69	0	154	120	599	
Vanhuspsykiatristen yksikköjen hoitovuorokaudet yhteensä	8 038	8 673	2 508	3 419	25 922	3 032	51 592	
Oman toiminnan vuorokausia	0	5 580	.	0	19 250	0	24 830	
Ostopalvelujen vuorokausia	8 038	3 093	2 508	3 419	6 672	3 032	26 762	
Vanhuspsykiatristen yksikköjen kustannukset yhteensä, €	3 627 780	1 879 621	1 131 840	1 689 668	9 382 190	1 918 634	19 629 733	
Oman toiminnan kustannukset	0	464 821	.	0	6 197 740	0	6 662 561	Espoo: vanhuspsykiatrian yhteisiä kustannuksia ei pystytä kohdistamaan tarkasti.
Ostopalvelujen kustannukset	3 627 780	1 414 800	1 131 840	1 689 668	3 184 450	1 918 634	12 967 172	Tampere: PSHP uudelleen organisoitunut toimintaansa vuonna 2019, josta johtuu kustannusten lisäys Oulu: Otettu huomioon myös alle 65-v. kustannukset. Muutettu ed. vuodet
MUUT PÄIHDEHUOLTOA KOSKEVAT TIEDOT								
HOITOJAKSOLLE HAKEUTUMISEN AIHEUTTANUT PÄÄASIAINEN PÄIHDE								
Hoitojaksolle hakeutumisen aiheuttanut pääasiallinen päihde, avopalvelujen asiakkaat yhteensä	4 266	1 282	1 786	0	..	306	7 640	Espoo: pääasiallisen päihteen kirjaamisissa on epäluotettavuutta sekakäytön vuoksi.
Alkoholi	2 454	1 173	1 237	0	..	137	5 001	
Amfetamiini tai muu stimulantti	192	..	81	0	..	7	280	
Buprenorfini	384	..	281	0	..	89	954	
Ekstaasi	22	0	..	0	22	
GBH, gamma tai lakka	17	0	..	1	18	
Heroiini tai muu opiaatti	139	..	17	0	..	0	156	
Kannabis	378	91	92	0	..	25	586	
Kipulääkkeet	84	0	..	0	84	
Kokaiini	28	0	..	0	28	
Luotinaaineet	3	0	..	0	3	
LSD	7	0	..	0	7	
MDPV	11	0	..	0	11	
Rauhoittavat lääkkeet	321	18	55	0	..	13	407	
Muu riippuvuus, kemiallinen	26	0	..	3	29	
Muu riippuvuus, toiminnallinen	0	..	23	0	..	31	54	
Tapaukset, joissa kirjattu myös muu päihde tai muita pähteitä	2 114	..	551	0	..	0	2 665	
Useampaa päihdettä käyttävien osuus, %	49,6	0,0	30,9	0,0	0,0	0,0	34,9	

Liite 3: Päihde- ja mielenterveyspalvelujen Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot

Tuomo Varis, pj

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Mielenterveys- ja päihdepalvelut
PL 2134, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 050 368 2564
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Mirja Asikainen

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talouden ja toiminnan suunnittelu
PL 6030, 00099, Helsingin kaupunki
Puh. (09) 310 64840
etunimi.sukunimi@hel.fi

Jari Hartzell

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Tietohallintopalvelut, Tilastopalvelut
PL 6060, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. (09) 310 23009
etunimi.sukunimi@hel.fi

Tuija Jokela

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talouden ja toiminnan suunnittelu
PL 6030, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. (09) 310 42698
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Leppänen

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Tietohallintopalvelut, Tilastopalvelut
PL 6060, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. (09) 310 46829
etunimi.sukunimi@hel.fi

Taru Neiman

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Psykiatria- ja päihdepalvelut,
Asumisen tuki
PL 8660, 00099, Helsingin kaupunki
Puh. (09) 310 43398
etunimi.sukunimi@hel.fi

Aila Ronkanen

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Psykiatria- ja päihdepalvelut,
Päihdepalvelut
PL 6800, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. (09) 310 42970
etunimi.sukunimi@hel.fi

Maija Ruotsala

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talouden ja toiminnan suunnittelu
PL 6030, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. (09) 310 42686
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anna-Leena Bergdahl

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Mielenterveys- ja päihdepalvelut
PL 2314, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 040 357 9168
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Kirsi Aro

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Mielenterveys- ja päihdepalvelut
PL 2314, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 040 639 3158
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Tuomo Laurikainen

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Esikunta, talouden ja hallinnon tulosalue
PL 208, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 050 371 3326
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Hanna Ahokas

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon
toimiala,
Terveyspalvelut, Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Kielotie 7 A, 01300 Vantaa
Puh. 040 716 5140
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Agnes Stenius-Ayoade

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon
toimiala,
Terveyspalvelut, Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Kielotie 7 A, 01300 Vantaa
Puh. 040 762 5120
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Monika Eklund

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala,
Terveyspalvelut, Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Kielotie 7 A, 01300 Vantaa
Puh. 040 596 2920
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Sanna Sievers

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala,
Terveyspalvelut, Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Kielotie 7 A, 01300 Vantaa
Puh. 040 731 1234
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Arja Kanerva

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala,
Terveyspalvelut, Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Kielotie 7 A, 01300 Vantaa
Puh. 040 8676302
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Aino-Maija Heiska-Johansson

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala,
Terveyspalvelut, Päihde- ja mielenterveyspalvelut
Kielotie 7 A, 01300 Vantaa
Puh. 040 527 2162
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Pia Heiskari

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Perhepalvelut, Aikuissosiaalityö
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 040 198 4578
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Liisa Kankkunen

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala,
Perhepalvelut, Aikuissosiaalityö
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 043 826 7658
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Leena Kurki-Kangas

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Terveyspalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 040 670 4396
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Leena Kajjala

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Perhepalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 040 832 9937
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Patrik Silfverberg

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Perhepalvelut, Aikuissosiaalityö
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 040 581 1098
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mirjam Jarhio

Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Tietopalvelu ja kehittäminen
Yliopistonkatu 30, 20100 Turku
Puh. 040 157 7889
etunimi.sukunimi@turku.fi

Pasi Lehti

Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Psykososiaaliset palvelut
Asumis- ja päihdepalvelut
Linnankatu 23, 20100 Turku
Puh. 050 590 7497
etunimi.sukunimi@turku.fi

Tarja Koskinen

Tampereen kaupunki
Psykososiaalisen tuen palveluryhmä
Naulakatu 2, 33100 Tampere
Puh. 041 7303536
etunimi.h.sukunimi@tampere.fi

Kristiina Terävä

Tampereen kaupunki
Psykososiaalisen tuen palveluryhmä
Naulakatu 2, 33100 Tampere
Puh. 044 431 4423
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Veijo Vähätiitto

Tampereen kaupunki
Mielenterveys- ja päihdepalvelut
Hatanpäänkatu 3 B, 33900 Tampere
Puh. 050 329 5382
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Merja Halonen

Oulun kaupunki
Hyvinvointipalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6243
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Marjo Kiviniemi

Oulun kaupunki
Hyvinvointipalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
p. 044 703 6066
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Riitta Vähäkuopus

Oulun kaupunki
Hyvinvointipalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
p. 044 703 4092
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Varpu Mäkelä, sihteeri

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia
Kaupunkitutkimus ja -tilastot
PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 584 0359
etunimi.sukunimi@hel.fi

Kuuden suurimman kaupungin **vammaisten palvelut ja kustannukset** vuonna 2019

Kuusikko-työryhmän
Julkaisusarja 2/2020

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) lasten päivähoidtoa, lastensuojelua, aikuissosiaalityötä, toimeentulotukea, työllistämispalveluja, päihde- ja mielenterveyspalveluja, kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluja sekä vanhuspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutosyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi lasten päivähoidon, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutos-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimuksiin tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin vammaisten palvelut ja kustannukset vuonna 2019

Kuusikko-työryhmä
Vammaisten palvelut
15.6.2020

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja

Teksti: Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmä

ISSN 2342-1983 (painettu)

ISSN 2342-1991 (verkkajulkaisu)

Edita Prima Oy 2020, Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän vammaisten palvelujen asiantuntijaryhmä, koonnut Varpu Mäkelä		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin vammaisten palvelujen ja kustannusten vertailu 2019		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun hyvinvointitoimiala, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut.	6/2020	62 s. + 57 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	2/2020	
ISSN-numero	Kieli	
2342-1983 (painettu) 2342-1991 (verkkojulkaisu)	Suomi	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kuusikko-työryhmän vammaisten palvelujen raportissa kuvataan pääasiassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) sekä vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia. Tietoja on koottu lisäksi sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisista kuljetuspalveluista, mutta ei muista sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista, vaikka niiden myöntäminen vammaisten palvelujen asiakkaille on kuutoskaupungeissa yleistynyt. Raportissa tarkasteltavat keskeiset palvelukokonaisuudet ovat henkilökohtainen apu, avohuollon palvelut (kuljetuspalvelut, asumista tukevat palvelut sekä työ- ja päivätoiminta), ympärivuorokautiset asumispalvelut, kehitysvammaisten perhehoito ja kehitysvammaisten laitoshoido. Vuoden 2019 lukujen lisäksi raportissa kuvataan palvelukokonaisuuksien toteuttamista kunnissa ja esitetään aikasarjoja vuosilta 2015–2019. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta on parannettu korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2019 rahan arvoon.</p> <p>Vuonna 2019 vammaisten palvelujen asiakasmäärä oli 41 586 henkilöä ja vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset olivat 497,6 miljoonaa euroa. Vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannuksista suurimman osan muodostivat kaikissa kuutoskaupungeissa ympärivuorokautiset asumispalvelut. Asiakkaita taas oli lukumääräisesti eniten kuljetuspalveluissa.</p> <p>Vuonna 2019 kehitysvammahuollon palveluja käytti 7 687 asiakasta, mikä oli 3,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Asiakkaiden määrä nousi edellisvuodesta kaikissa kaupungeissa. Kehitysvammahuollon palveluja käytti kuutoskaupunkien väestöstä 0,4 prosenttia. Nettokustannukset kasvoivat edellisvuodesta 5,0 prosenttia ollen yhteensä 274,8 miljoonaa euroa. Laitoshoidon kustannukset laskivat edellisvuodesta 15,6 prosenttia. Laitoshoidon purun jatkuminen heijastui kehitysvammaisten asumispalvelujen kustannuksiin, jotka kasvoivat 8,8 prosenttia edellisvuodesta. Työ- ja päivätoiminnan kustannukset nousivat 3,0 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Vuonna 2019 kehitysvammahuollon kustannukset olivat keskimäärin 143 euroa kuutoskaupungin asukasta kohti ja 26 767 euroa kehitysvammalain mukaisia palveluita käyttänyttä asiakasta kohti. Asumispalvelut 61,9 prosentin osuudellaan muodostavat suurimman osan kehitysvammahuollon palvelujen järjestämisen kustannuksista.</p> <p>Vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä vuonna 2019 oli 33 897, mikä oli 1,9 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Asiakasmäärä nousi Turussa ja Espoossa ja laski muissa kunnissa. Kuutoskaupunkien väestöstä 1,9 prosenttia oli oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin tai tukitoimiin. Vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 221,1 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuoteen oli 3,2 prosenttia. Vuonna 2019 vammaispalvelujen kustannukset olivat keskimäärin 140 euroa kuutoskaupungin asukasta kohti ja 6 523 euroa myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta kohti. Henkilökohtaisen avun kustannukset kasvoivat 5,7 prosenttia ja vaikeavammaisten palveluasumisen kustannukset 1,3 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Henkilökohtaisen avun palvelu muodostaa Kuusikon tasolla 43,7 prosentin osuuden vammaispalvelujen järjestämisen kokonaiskustannuksista.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailut, kustannukset, vammaiset		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmien jäsenet, liite 7	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	9
2	VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISUUS	13
	2.1 Kehitysvammalain mukaiset palvelut.....	15
	2.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut.....	20
3	HENKILÖKOHTAINEN APU	25
	3.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat.....	25
	3.2 Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain	27
4	KULJETUSPALVELUT	29
	4.1 Kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset	29
	4.2 Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain.....	31
5	TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA	34
	5.1 Vaikeavammaisten päivätoiminta.....	34
	5.2 Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta	35
	5.3 Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen kunnittain	36
6	ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT	38
	6.1 Kehitysvammaisten tuettu asuminen	38
	6.2 Kehitysvammaisten palveluasuminen.....	39
	6.3 Asumista tukevien palvelujen järjestäminen kunnittain	40
7	VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT	42
	7.1 Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaat, suoritteet ja kustannukset.....	42
	7.2 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset.....	43
	7.3 Ympäri vuorokautisten asumispalvelujen järjestäminen kunnittain	44
8	KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO	47
	8.1 Perhehoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset.....	47
	8.2 Perhehoidon järjestäminen kunnittain	47
9	KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO	49
	9.1 Laitoshoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset.....	49
	9.2 Laitoshoidon järjestäminen kunnittain	50
10	OMAISHOIDON TUKI	52
	10.1 Omaishoidon tuen asiakkaat, palkkioluokat ja hoitopalkkiot.....	52
	10.2 Omaishoidon tuen järjestäminen kunnittain.....	54

11	SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET PALVELUT VAMMAISILLE HENKILÖILLE	57
12	YHTEENVETO	59
	LÄHTEET	62
	LIITTEET	63
	Liite 1: Vammaisten palvelujen tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2019	63
	Liite 2: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2019	72
	Liite 3: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2015–2019	95
	Liite 6. Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2015–2019	116
	Liite 7. Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmän yhteystiedot	119

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1. Vammaisten palvelujen asiakasmäärä palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	13
Taulukko 2. Vammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	14
Taulukko 3. Vammaisten palvelujen nettokustannukset palvelumuodoittain (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%)	14
Taulukko 4. Kehitysvammahuollon asiakkaat vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä asiakasmäärien muutos (%) kuutoskaupungeissa	16
Taulukko 5. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä käyttöpäivien muutos (%) kuutoskaupungeissa.....	16
Taulukko 6. Kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautuminen (%) kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin laitoshoidon, perhehoidon, asumispalveluiden sekä työ- ja päivätoiminnan osalta vuonna 2019	17
Taulukko 7. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (milj. €) vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) kuutoskaupungeissa.....	18
Taulukko 8. Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2019, deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018 sekä kunnan omien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus (%) kokonaiskustannuksista	18
Taulukko 9. Kehitysvammahuollon palvelujen laskennalliset käyttöpäiväkohtaiset nettokustannukset vuonna 2019.....	19
Taulukko 10. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden määrä vuosina 2015, 2018 ja 2019, osuudet (%) ikäryhmittäin vuonna 2019 sekä asiakasmäärän muutos (%) vuosista 2015 ja 2018....	20
Taulukko 11. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	21
Taulukko 12. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien deflatoidut nettokustannukset ja väestöön suhteutetut kustannukset vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä kokonaiskustannusten muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	21
Taulukko 13. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	22
Taulukko 14. VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset palvelua käyttänyttä asiakasta kohden vuonna 2019	24
Taulukko 15. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ikäryhmittäin ja suhteutettuna väestöön vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018 ja 2015	25
Taulukko 16. Henkilökohtaisen avun nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset vuonna 2019.....	26
Taulukko 17. Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen osuus (%) asiakkaista vuonna 2019	26
Taulukko 18. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2019 käyttäneet asiakkaat sekä muutos (%) vuodesta 2018	30
Taulukko 19. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaiset matkat vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	31
Taulukko 20. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	31
Taulukko 21. Vammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) vuodesta 2018	34
Taulukko 22. Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	35

Taulukko 23. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	35
Taulukko 24. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018, kunnallisen tuotannon kustannukset ja osuus (%) nettokustannuksista sekä kustannukset käyttöpäivää kohden vuonna 2019.....	36
Taulukko 25. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän ja käyttöpäivien muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	38
Taulukko 26. Kehitysvammaisten palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	39
Taulukko 27. Palveluasumisen kustannukset 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	39
Taulukko 28. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	42
Taulukko 29. Tehostetun palveluasumisen asiakkaat, asiakasmäärä suhteutettuna väestöön ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018.....	43
Taulukko 30. Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	43
Taulukko 31. Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen asiakkaat ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018.....	44
Taulukko 32. VpL:n mukaisen tehostetun palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen (%) ikäryhmittäin vuonna 2019.....	44
Taulukko 33. Perhehoidon asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	47
Taulukko 34. Laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018 ja pitkäaikaisten asiakkaiden muutos 31.12.	49
Taulukko 35. Laitoshoidon nettokustannukset sekä asukas- ja käyttöpäiväkohtaiset kustannukset vuonna 2019 ja kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	50
Taulukko 36. Omaishoidon tuen asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) väestöstä vuonna 2019 sekä asiakasmäärän muutos vuodesta 2018	52
Taulukko 37. Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) sekä maksettujen palkkioiden kokonaiskustannukset vuonna 2019.....	54
Taulukko 38. Tilastokeskuksen (SVT 2020a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous ...	65
Taulukko 39. Kehitysvammaisten asumispalvelujen (tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen) lyhyt- ja pitkäaikaiset asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	110

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1. Vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuus (%) vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2019	15
Kuvio 2. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus (%) kunnan kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2019.	17
Kuvio 3. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten osuus (%) kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2019	19
Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen (%) palveluittain vuonna 2019	22
Kuvio 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannusten jakautuminen (%) palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2009–2019	23
Kuvio 6. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntimäärien osuus (%) eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä vuonna 2019	27
Kuvio 7. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) kaikista kuljetuspalvelu-asiakkaista vuonna 2019	30
Kuvio 8. Omaishoidon tuen asiakasmäärän kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019	53
Kuvio 9 Omaishoidon tuen palkkiokustannusten kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019	53

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille järjestettyjä palveluja Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa. Raportissa kuvataan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) perusteella myönnettyjä palveluja sekä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista säädetyn lain (380/1987) nojalla järjestettyjä palveluja. Lakeihin viitataan tekstissä jatkossa kehitysvammalain (KvL) ja vammaispalvelulain (VpL).

Kuutoskaupungit ovat jo pitkään toimineet yhteistyössä tuottaakseen vertailutietoja vammaisten henkilöiden käyttämistä palveluista. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja on vertailtu vuodesta 1998 lähtien ja kehitysvammahuollon palveluja vuodesta 2001 lähtien. Alkuun vertailut toteutettiin Viisikkona. Kuusikko-vertailuja on julkaistu vuodesta 2005 alkaen, jolloin Oulu liittyi kuudentena kaupunkina mukaan yhteistyöhön. Erillisinä julkaisuina ilmestyneet kehitysvammahuollon ja vammaispalvelujen raportit yhdistettiin samoihin kansiin ensimmäistä kertaa vuonna 2016. Vuodesta 2017 alkaen vammaisten palveluja on tarkasteltu Kuusikko-työryhmän raportissa yhtenä kokonaisuutena. Tämä on linjassa sote-tietopakettien (STM) mukaisen raportoinnin luokitusten kanssa.

Vammaisten palvelujen Kuusikko-raportti kokoaa tietoja kunnan järjestämien palvelujen asiakasmäärästä, suoritteista ja kustannuksista. Raportissa tarkasteltavat keskeiset palvelut ovat henkilökohtainen apu, kuljetuspalvelut, asumista tukevat palvelut, työ- ja päivätoiminta, ympärivuorokautiset asumispalvelut, kehitysvammaisten perhehoito ja kehitysvammaisten laitoshoido. Lisäksi tarkastellaan erillisluvussa omaishoidon tukea. Tilastollisen tarkastelun lisäksi raportissa kuvataan myös sitä, miten palvelut on kunnissa järjestetty.

Raportin tarkasteluihin sisältyy pääasiassa kehitysvammalain ja vammaispalvelulain nojalla myönnettyjä sosiaalipalveluja. On kuitenkin huomioitava, että vammaisten, kuten muidenkin henkilöiden tarvitsemat sosiaalipalvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain (1301/2014) nojalla osana yleistä palvelujärjestelmää. Lisäksi kehitysvammaiset henkilöt voivat saada palveluja myös muiden ensisijaisien lakien, kuten varhaiskasvatustilain (540/2018) ja terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella. Tässä raportissa ei kuitenkaan pääsääntöisesti käsitellä muiden kuin kehitysvammalain ja vammaispalvelulain perusteella myönnettyjä palveluja. Kehitysvammaisille myönnetään palveluja myös vammaispalvelulain perusteella, joka on ensisijainen laki suhteessa kehitysvammalakiin. Nämä palvelut sisältyvät raportin vammaispalvelujen osuuteen. Sosiaalihuoltolain nojalla vammaisille henkilöille järjestettyjä palveluja kuutoskaupungeissa on kuvattu luvussa 11.

Poikkeuksena edellä mainittuun raportointitapaan ovat seuraavat: Turun osalta tiedoissa on mukana myös sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Omaishoidon tuen vapaapäiviin (laki omaishoidon tuesta 937/2005) liittyvä kehitysvammaisten lyhytaikaishoido on mukana Vantaan ja Turun tiedoissa sekä Espoon tiedoissa oman toiminnan ja yhden palveluntuottajan osalta. Helsingissä omaishoidon vapaat ovat mukana oman toiminnan osalta. Kuljetuspalvelujen osalta tarkastellaan myös sosiaalihuoltolain (ShL, 1301/2014) mukaisia kuljetuspalveluja, sillä kyseinen palvelu vaikuttaa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttöön.

Raportin alussa tarkastellaan palvelurakennetta kokonaisuutena kuutoskaupungeissa. Myöhemmät luvut keskittyvät keskeisimpien vammaisten palvelujen yksityiskohtaisempaan tarkasteluun ja kuntien väliseen vertailuun. Raportin liitetaulukoina löytyvät kaikki vuonna 2019 kerätyt tiedot, aikasarjoja

vuosilta 2015–2019 sekä tilastokuvioita. Raportin taulukot ja kuvat voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla:kuusikko@hel.fi

Ajankohtaisia asioita kuutoskaupunkien vammaisten palveluissa vuonna 2019:

Helsingissä asumisen palvelurakenteen keventämistä jatkettiin edelleen, ja tuetun asumisen osuus asumispalvelujen kokonaisuudesta jatkoi kasvuaan. Sosiaaliohjausta lisättiin erityisesti tuettuun asumiseen. Laitosasumista ei omassa toiminnassa ollut enää 2019 ja ostopalveluissakin oli enää 29 asiakasta vuoden 2019 lopussa.

Palvelujen uudistuminen eteni Helsingissä ja Kallion perhekeskus aloitti toimintansa. Kallion perhekeskuksessa palvelullaan nykyisin alle 18-vuotiaita vammaisia -, kehitysvammaisia - ja omaishoidon tuen asiakkaita eteläisen - ja läntisen Helsingin alueella sekä kaikenikäisiä ruotsinkielisiä vammaisia -, kehitysvammaisia - sekä alle 65-vuotiaita omaishoidon tuen asiakkaita koko kaupungin alueella.

Henkilökohtaisten avustajien palkanmaksussa otettiin käyttöön suoratyöohjelma vuoden 2019 aikana.

Työ- ja päivätoiminnoissa lisättiin työvalmentajien määrää ja panostettiin erityisesti työllistymistä edistävän toiminnan kehittämiseen. Päivätoiminnassa painopistealueita oli lisäksi autismikirjon asiakkaiden palvelut sekä multisensorinen päivätoiminta.

Kuljetuspalveluissa liikennöinti kilpailutettiin. Taksilain uudistus vaikutti lisäten jonkin verran kustannuspaineita, mutta Helsingin sopimusrakenne suojasi suurimmilta kustannusnousuilta. Vammaistyön budjetti ylittyi n. 13 miljoonalla eurolla. Suurimmaksi osaksi henkilökohtaisen avun ja ostopalveluiden osalta.

Espoossa vammaispalvelujen asiakasmäärä kasvoi 1,9 prosenttia. Kasvu oli edellisvuosien tapaan suurta omaishoidon tuessa ja henkilökohtaisen avun palvelussa. Vammaissosiaalityön saatavuus parani merkittävästi. Päätöksentekoon meni keskimäärin 39 työpäivää vuonna 2018: vuonna 2019 vastaava keskiarvo oli pienentynyt 33 työpäivään. Vielä alkuvuonna 2019 lakisääteisissä määräajoissa pysymisessä oli suuria haasteita, mutta kesäkuusta alkaen päätöksistä tehtiin määräajassa 98 prosenttia. Saatavuuden parantuminen johtuu sosiaalityön resurssin ja esimiestyön lisäyksestä sekä työn organisoinnin kehittämisestä. Länsi-Uudenmaan kuljetuspalvelujen välityskeskuksen valmistelu jatkui. Päiväaikaisen toiminnan osalta jatkettiin kehittämistyötä, jonka tavoitteena on edistää yksilöllisempien palveluratkaisujen suunnittelua sekä toimintayksiköissä toteutettavan palvelun porrastusta. Kehitysvammaisten työtoiminnan asiakkaita osallistui Mielenterveys elämäntaitona -koulutukseen. Osallistujat saivat tietoa muun muassa mielen hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Espoossa on jatkettu asiakasyhteistyötä kehittämishankkeissa. Kuljetukset 2019 -hankkeessa on tehty laajaa yhteistyötä kymmenien kehittäjäasiakkaiden kanssa. Kokemusasiantuntijavalmennuksesta valmistui kaksi kokemusasiantuntijaa sekä kaksi kokemusasiantuntijatoiminnan koordinaattoria. Asumispalveluissa pilotoitiin omavalvonnan vertaisarviointia.

Vantaalla jatkettiin uudistuneen organisaatorakenteen toiminnan vakiinnuttamista ja uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän Apotin käyttöönottoon valmistautumista. Vammaisten asiakasohjausyksikön toimintamallin kehittämistä jatkettiin. Työntekijät työskentelevät ikäkausikohtaisissa tiimeissä. Hakeuksiin painottuvasta työskentelytavasta on siirrytty painottamaan palvelutarpeen arviointiin perustuvaa toimintatapaa. Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palveluiden kilpailutus toteutui.

Työ- ja päivätoiminnassa on tehostettu vammaisten työllistymistä tukevia palveluja mm. ryhmämuotoista valmennusta kehittämällä. Kehittämistoimet ovat koskeneet koko työ- ja päivätoiminnan palveluvalikkoa ja asiakkaille on luotu mahdollisuuksia kokeilla erilaisia työtehtäviä. Yhä useampi on työllistynyt myös palkkatyöhön. Vuoden 2019 aikana tehtiin selvitys koskien työ- ja päivätoiminnan ostopalveluja. Työ- ja päivätoiminnan ostopalvelut kilpailutettiin ja luotiin laadunvalvonnan prosessi. Asiakasprosesseja on kehitetty yhdessä vammaisten asiakasohjauksen kanssa. Kirjaamisen kehittäminen on jatkunut ja vastuuhjaajamallia on rakennettu, joilla myös valmistauduttiin Apotti asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönnottoon.

Asumispalveluissa asumista tuetaan edelleen kevyemmällä tuella omaan asuntoon mahdollisimman monelle silloin, kun se on palvelutarpeen arvioinnin ja asiakkaan tuen tarpeen perusteella mahdollista. Asiakkaiden palvelutarpeiden monipuolistuminen ja muuttuminen haastavat sekä toiminnan että talouden suunnitelmallisuutta ja ennustettavuutta. Tärkeässä roolissa oikeiden palveluiden järjestämiselle on ollut asumisvalmennus kunnan omassa palvelussa. Vuoden 2019 lopussa asumisvalmennuksen toteutusvastuu siirtyi tuetun asumisen ohjaajilta asumisyksikön ohjaajien vastuulle. Vuonna 2019 asumispalvelujen yhtenä päätavoitteena oli kehittää toimintaa aikaisempaakin asiakaslähtöisemmäksi ja vahvistaa asiakkaan yksilöllistä ohjaamista kunkin omaan kotiin. Kaikki Vantaan kaupungin omat toimintayksiköt ovat koulutettu RAI ID- arvioinnin tekoon ja kaikille omissa asumispalveluissa asuville on tehty ensimmäiset RAI-arvioinnit vuonna 2019. RAI-arvioinnin avulla saadaan mm. lisätietoa kunkin yksilöllisestä tuen tarpeesta. Vaikeavammaisten asumispalvelujen vaihtoehtoista ja toteuttamista voista laadittiin selvitys ja tämän pohjalta toteutettiin kilpailutus. Palvelusetelin käyttöönoton valmistelu aloitettiin.

Perhehoidon osalta uusi toimintaohje otettiin käyttöön 21.1.2019, jonka myötä myös ikäihmisten perhehoito saatiin Vantaalla käynnistettyä.

Turussa päätettiin keväällä 2019 tammikuussa 2018 alkanut VamE -projekti, jossa oli tavoitteena vammaispalvelujen Effica-asiakastietojärjestelmän rakenteiden ja prosessien kehittäminen vastaamaan tulevaa lainsäädäntöä ja Kanta-palveluja. Samalla oli tarkoitus toteuttaa vammaispalvelujen liittyminen sosiaalihuollon valtakunnallisiin Kanta-palveluihin ja asiakastietojen arkistointi sähköiseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Tavoitteet saavutettiin vain osittain sote-uudistuksen kaatumisen takia. Vanhuspalveluissa valtakunnallisesti todettujen puutteiden takia yksityisten sosiaalipalvelujen valvonta myös vammaispalvelujen asumispalveluissa suoritettiin nopeutetulla aikataululla kaikissa yksiköissä kesään mennessä. VpL päivätoiminnan kilpailutus toteutettiin keväällä niin, että puitesopimuskausi alkoi 1.8.2019. Keskitetyn asiakasohjauksen suunnittelu vammaispalveluihin aloitettiin syksyllä 2019.

Henkilökohtaisen avun palvelusetelin ja ostopalvelun käyttö sekä kokonaisasiakasmäärän kasvu lisäsivät henkilökohtaisen avun kustannuksia edelleen merkittävästi. Turussa aloitti syksyllä toimintansa uusi palveluasumisen 20 -paikkainen yksikkö paljon hoitoa ja hoivaa tarvitseville asiakkaille, mitä monet uusista asiakkaista tarvitsevat. Palveluasumisen asiakasmäärä on kasvanut huomattavasti. VpL kuljetuspalveluissa kustannustaso ja asiakasmäärä pysyivät lähes ennallaan, ShL kuljetuspalvelussa asiakkaiden määrä on kasvanut edelleen.

Laitoshoidon asiakasmäärä on edelleen laskenut ja pitkäaikainen laitosasuminen saatiin päätökseen syksyllä. Kehitys näkyy myös tehostetun palveluasumisen (autetun asumisen) kasvuna. Asumispalvelujen tarjonta Turun seudulla on edelleen ollut varsin hyvä. Asumispalvelujen kustannusten nousu on huomattavasti suurempi kuin laitoshoidon kustannusten lasku. Suuri osa asumispalvelujen uusista asiakkaista on ohjautunut tavoitteen mukaisesti kevyempiin, ei-ympärivuorokautisiin asumispalveluihin.

Turku ostaa yli 80% asumispalveluista yksityisiltä palveluntuottajilta, mutta tuetun ja palveluasumisen osalta kaupunki on resursoinut myös omaan palvelutuotantoon mm. lisäämällä ohjaajaresurssia.

Tampereella kilpailutettiin vammaispalvelulain ja sosiaalihoitolain mukaiset kuljetuspalvelut sekä kehitysvammahuollon työ- ja päivätoimintakydyt koko Pirkanmaan tasolla. Vammaispalvelutoimistossa otettiin käyttöön AVPH-sähköinen ajanvarausjärjestelmä, joka lisää työturvallisuutta ja lisäksi kuntalainen on voinut varata ajan itse verkon kautta henkilökohtaisen avun työnantajamallin neuvontaan sekä viittomakielisen sosiaalityön palveluun. Vammaispalvelutoimistossa uudistettiin puhelinpalvelu lokakuussa asiakaspalvelun parantamiseksi. Uudessa järjestelmässä on jonotustoiminto sekä takaisinsoittomahdollisuus ja lisäksi lisättiin puhelinaikoja.

Pirkanmaan omaishoidon, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskuksen perustamisen valmistelu-työ tehtiin syksyllä 2019. Keskus aloitti toimintansa henkilökohtaisen avun työnantajamallin osalta tammikuussa 2020. Vammaispalvelut ovat osana Tampereen kaupungin tuottavuus ja tuloksellisuuspi-
lattia, joka käynnistyi syksyllä. Pilotin tarkoituksena on kehittää toimintatapoja ja tiedolla johtamista.

Laitoshoidon purku on jatkunut edelleen vuonna 2019. Uusia asumisyksiköitä perustettiin kaksi, johon asiakkaita tuli muista yksiköistä, omasta kodista sekä laitoshoidosta. Kehitysvammaisten päivätoiminnassa aloitti yksi uusi yksikkö. Tampere oli mukana Avain-kansalaisuuteen henkilökohtaisen avun budjetoinnin kokeilussa. Henkilökohtaista budjetointia toteutettiin vaikeavammaisten ja kehitysvammaisten päivätoiminnassa.

Oulussa asumispalveluiden keskeisenä tavoitteena on ollut se, ettei laitospalveluiden eikä tehostetun palveluasumisen suhteellinen osuus kasva väestönkasvun mukaisesti vaan painopiste on kotiin suuntautuvissa, kevyemmissä asumispalveluissa teknologiaan hyödyntäen. Vuoden 2019 aikana Oulun kaupunki lakkautti oman toiminnan kehitysvammaisten yhden tehostetun palveluasumisen ja palveluasumisen yksikön. Asiakkaiden palvelutarpeeseen vastattiin sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajapalveluiden avulla, jota on saatavilla arkisin kahdessa vuorossa sekä viikonloppuisin.

Vammaispalveluiden asiakasmäärä laski 12,2%. Asiakasmäärä väheni pääasiassa kuljetuspalveluissa. Kuljetuspalvelut kilpailutettiin keväällä 2018 ja tämän johdosta asiakkaiden profiilitiedot päivitettiin matkojen välitysohjelmaan ja samalla päättyneet asiakkuudet poistettiin asiakastietojärjestelmästä loppuvuoden 2018 aikana.

Vammaisten asumispalvelut ja lyhytaikaishoito kilpailutettiin ensimmäisen kerran Oulussa vuoden 2019 aikana. Hankinta toteutettiin hankintalain 21 §:n mukaisena hankintayhteistyönä Pohjois-Pohjanmaan kuntien ja kuntayhtymien kanssa.

Vammaispalveluiden ensiarviotiimin suunnittelua ja kehittämistä jatkettiin selkeyttämään ja nopeuttamaan uusien asiakkaiden hakemusprosessia.

2 VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISUUS

Vammaisten palvelujen kokonaisasiakasmäärä on viime vuosien aikana pysynyt kuutoskaupungeissa lähes samana, mutta asiakkaiden määrä on vaihdellut eri palvelukokonaisuuksien sisällä (Taulukko 1.). Kokonaisuudessaan vuonna 2019 vammaisten palvelujen asiakkaita oli vuonna 1,0 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018. Vuodesta 2015 asiakasmäärä on vähentynyt 0,1 prosenttia. Vammaisten palvelujen kokonaisuuden asiakasmääriä tulkittaessa on huomioitava, että asiakasmäärä on suuntaa antava, sillä kaikilta kunnilta ei saada asiakas kertaalleen tietoa. Sama asiakas voi käyttää yhtäaikaisesti useaa palvelua ja näin ollen sama henkilö voi sisältyä kokonaisuutensa enemmän kuin kerran. Kerätyt asiakas kertaalleen -tiedot on ilmoitettu liitteessä 2.

Vuonna 2019 kuutoskaupunkien väestöstä 1,9 prosenttia sai palveluja vammaispalvelulain nojalla ja 0,4 prosenttia kehitysvammalain nojalla. Kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärä on lisääntynyt 13,7 prosenttia vuodesta 2015, kun taas vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakasmäärä on samassa ajassa vähentynyt 2,8 prosenttia. Kehitysvammahuollon asiakasmäärän kasvuun on vaikuttanut muuttoliike erityisesti vieraskielisten osuuden lisääntyneenä. Vuoteen 2018 verrattuna vammaispalvelulain nojalla palvelua saaneiden määrän väheneminen näyttää jatkuneen. Vaikka henkilökohtaisen avun asiakasmäärän kasvu jatkui, tämä ei näy kasvuna vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisasiakasmäärässä. Asiakasmäärältään voimakkaimmin kasvavia palveluita vuonna 2019 olivat henkilökohtaisen avun ja kehitysvammaisten tuetun asumisen palvelut. Myös muissa palveluasumisen muodoissa asiakasmäärät jatkoivat kasvuaan. Sen sijaan kehitysvammaisten laitoshoidon asiakasmäärän väheneminen jatkui voimakkaana, mikä on ollut tavoiteltu kehityssuunta.

Taulukko 1. Vammaisten palvelujen asiakasmäärä palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

	2015	2018	2019	Muutos %	
				2015-19	2018-19
Vammaisten palvelujen asiakkaat*	41 627	41 990	41 586	-0,1	-1,0
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>2,4</i>	<i>2,3</i>	<i>2,6</i>		
Vpl-asiakkaat	34 863	34 566	33 897	-2,8	-1,9
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>2,0</i>	<i>1,9</i>	<i>2,1</i>		
Kvh-asiakkaat	6 762	7 422	7 687	13,7	3,6
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>	<i>0,5</i>		
Henkilökohtainen apu	5 878	7 557	8 004	36,2	5,9
Kuljetuspalvelut**	24 443	22 828	22 757	-6,9	-0,3
Työ- ja päivätoiminta	4 199	4 466	4 254	1,3	-4,7
Vaikeavammaisen päivätoiminta	551	495	471	-14,5	-4,8
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta	3 648	3 971	3 783	3,7	-4,7
Asumista tukevat palvelut	4 238	4 443	4 503	6,3	1,4
Asunnon muutostyöt	1 596	1 530	1 593	-0,2	4,1
Asunnon välineet ja laitteet	1 571	1 540	1 517	-3,4	-1,5
Kehitysvammaisten tuettu asuminen	472	716	738	56,4	3,1
Kehitysvammaisten palveluasuminen	599	657	655	9,3	-0,3
Ympärivuorokautiset asumispalvelut	3 831	4 008	4 236	10,6	5,7
Vaikeavammaisten tehostettu palveluasuminen	1 054	1 138	1 159	10,0	1,8
Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen	2 777	2 870	3 077	10,8	7,2
Perhehoito	333	305	301	-9,6	-1,3
Laitoshoido	656	408	325	-50,5	-20,3
Josta pitkäaikaiset asiakkaat	357	178	130	-63,6	-27,0
josta lyhytaikaiset asiakkaat	309	233	198	-35,9	-15,0

*sama asiakas voi sisältyä summaan enemmän kuin kerran

** VpL:n mukaista kuljetuspalvelua käyttäneet asiakkaat

Huom! Työ- ja päivätoimintaan ei vuodesta 2019 alkaen sisällytetä tuetun työllistymisen asiakkaita

Taulukossa 2. on esitetty vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannukset ja deflatoidut muutokset suhteessa vuoden ja neljän vuoden takaiseen. Vuonna 2019 vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset kuutoskaupungeissa olivat yhteensä 496,7 miljoonaa euroa. Vuoden takaiseen verrattuna kustannukset nousivat kaikissa kunnissa. Nousua oli Vantaalla (+9,3 %), Espoossa (+6,4 %), Tampereella (+4,4 %), Helsingissä (+3,0 %), Oulussa (+2,7 %) ja Turussa (+1,9 %). Vuodesta 2015 deflatoiduissa kokonaiskustannuksissa kasvua on ollut eniten Tampereella (+28,7 %). Taulukossa 2. on myös esitetty kustannukset suhteutettuna väestöön. Kustannukset kunnan asukasta kohden vaihtelivat Oulun 254 eurosta Tampereen 294 euroon.

Taulukko 2. Vammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä 2015	166 073 696	65 328 833	52 388 880	46 680 132	54 454 155	48 732 903	433 658 598
€/asukas	264	242	244	251	242	245	252
Kustannukset yhteensä 2018	173 079 299	77 198 638	57 136 261	50 761 383	67 137 611	50 749 626	476 062 818
€/asukas	267	272	250	265	285	249	266
Kustannukset yhteensä 2019	178 210 415	82 168 867	62 440 588	51 708 768	70 061 425	52 134 671	496 724 734
€/asukas	273	267	278	268	294	254	274
Muutos 2018–2019, %	3,0	6,4	9,3	1,9	4,4	2,7	4,3
Muutos 2015–2019, %	7,3	25,8	19,2	10,8	28,7	7,0	14,5

Taulukossa 3. esitetään vammaisten palvelujen kustannukset palveluittain kuutoskaupungeissa. Deflatoidut nettokustannukset ovat laskeneet eniten laitoshoidossa: vuodesta 2015 laskua oli 41,7 prosenttia ja vuodesta 2018 määrä laski 15,6 prosenttia. Palvelumuodoittain tarkasteltuna kustannuksista nopeimmin viime vuosina ovat kasvaneet henkilökohtaisen avun, työ- ja päivätoiminnan sekä ympäri- vuorokautisten asumispalvelujen kustannukset. Kustannusten nousu näissä palveluissa selittyy pitkälti laitoshoidon purulla ja asiakkaiden siirtymisellä korvaaviin palveluihin.

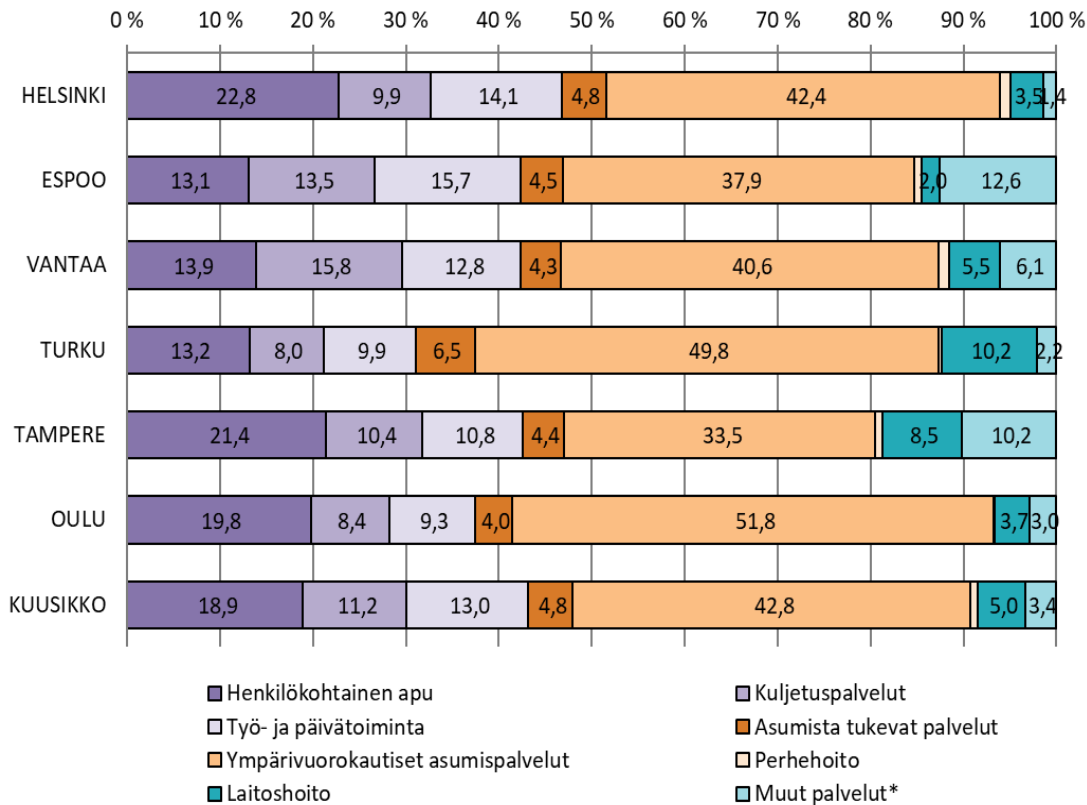
Taulukko 3. Vammaisten palvelujen nettokustannukset palvelumuodoittain (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%)

Palvelut ja tukitoimet	2015	2018	2019	2015-19	2018-19
Henkilökohtainen apu	71,2	87,1	92,1	29,4	5,7
Kuljetuspalvelut	55,4	55,0	54,4	-1,9	-1,2
Asumista tukevat palvelut	20,2	23,2	23,5	16,1	1,3
Työ- ja päivätoiminta	51,1	61,8	63,5	24,2	2,8
Tuettu työllistyminen*	0,8	-	-
Ympäri- vuorokautiset asumispalvelut	168,6	193,8	208,3	23,5	7,5
Perhehoito	3,9	4,1	4,1	5,3	0,7
Laitoshoido	41,9	29,0	24,5	-41,7	-15,6
Muut palvelut	21,3	22,1	26,5	24,4	20,0
Kustannukset yhteensä	433,7	476,0	497,6	14,7	4,5

*Ennen vuotta 2019 tuettu työllistyminen sisältyi työ- ja päivätoimintaan. Työ- ja päivätoiminnan luvut eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

Kuvioon 1. on kuvattu vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuudet kokonaiskustannuksista. Vuonna 2019 ympäri- vuorokautisten asumispalvelujen kustannukset muodostivat suurimman osuuden menoista kaikissa kuutoskaupungeissa: Osuus vaihteli Tampereen 33,5 prosentin ja Ou-

lun 51,8 prosentin välillä. Kuutoskaupunkien tasolla seuraavaksi suurin osuus kustannuksista muodostui henkilökohtaisen avun palvelusta. Kuutoskaupungeissa seuraavaksi suurimpia kustannusosuuksia olivat kuljetuspalvelut ja työ- ja päivätoiminta.

*Kuvaukset, ks. Liite 2. Muihin palveluihin sisältyvät Tampereella ja Oulussa yksittäiseen asuntoon tarjottavan palvelua asumisen kustannukset.

Kuvio 1. Vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuus (%) vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2019

2.1 Kehitysvammalain mukaiset palvelut

Kuutoskaupungeissa kehitysvammahuollon asiakkuuden määrittely perustuu kehitysvammalakiin. Kehitysvammahuollon palveluja voidaan järjestää kehitysvammadiagnoosin saaneiden henkilöiden lisäksi myös muille erityisryhmille, esimerkiksi henkilöille, joilla on autismin kirjon oireyhtymä. Toisaalta joi-takin kehitysvammaisten tarvitsemia palveluja tuotetaan muiden ensisijaisten lakien perusteella. Vammaispalvelulain lisäksi esimerkiksi sosiaalihuoltolaki on kehitysvammalakiin nähden ensisijainen. Kehitysvammaisten käyttämät ensisijaisten lakien mukaan järjestetyt palvelut eivät kuitenkaan pääsääntöisesti ole mukana Kuusikko-työryhmän raportissa, sillä yhtä asiakasryhmää koskevia tietoja on vaikeaa erotella palvelujen käyttöä koskevista kokonaistilastoista. Poikkeukset yleisperiaatteesta on esitetty raportin johdantoluvussa.

Kehitysvammaisten osalta raportoidaan sekä kokonaisasiakasmäärä että palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä. Kokonaisasiakasmäärään sisältyvät sellaiset kehitysvammaiset henkilöt, joilla on ollut vuoden 2019 aikana voimassa oleva erityishuolto-ohjelma. Kaikki erityishuolto-ohjelman omaavat eivät kuitenkaan ole käyttäneet palveluja vuoden 2019 aikana. Raportin laskennallisissa suhteutuksissa käytetään palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

Vuonna 2019 kehitysvammahuollon palveluja käyttäneitä asiakkaita kuutoskaupungeissa oli yhteensä 7 806 (Taulukko 4.). Asiakkaiden määrä kasvoi edellisvuodesta 5,2 prosenttia ja lisääntyi 15,4 prosenttia vuosien 2015–2019 välillä. Mahdollisia kasvua saattaa selittää diagnosoinnin kehittyminen viime vuosina sekä se, että asiakkaat ovat entistä pitkäikäisempiä. Kunnan asukaslukuun suhteutettuna eniten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli Oulussa (0,75 %) vähiten Espoossa (0,34 %) (Liite 3.).

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä (STM 2012) linjattiin tavoitteeksi, että vuoden 2020 jälkeen laitosasuminen lakkautettaisiin. Tämä on vaikuttanut eri palvelujen asiakasmääriin viime vuosien aikana, ja etenkin asumispalvelut ovat palveluna laajentuneet. Asumisen palvelurakennemuutos näkyy ennen kaikkea tuetun asumisen merkittävänä kasvuna. Vuoteen 2015 verrattuna tuetun asumisen asiakasmäärä on kasvanut 56,4 prosenttia, kun taas laitoshoidon asiakasmäärä on supistunut vastaavassa ajassa yli puolella. Myös muihin asumispalveluihin on tullut lisää asiakkaita.

Taulukko 4. Kehitysvammahuollon asiakkaat vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä asiakasmäärien muutos (%) kuutoskaupungeissa

	2015	2018	2019	Muutos %	
				2015-19	2018-19
Palveluja käyttäneet asiakkaat	6 762	7 422	7 687	13,7	3,6
Asumispalvelut yhteensä	3 848	4 243	4 470	16,2	5,3
Josta tuettu asuminen	472	716	738	56,4	3,1
Josta palveluasuminen (ohjattu asuminen)	599	657	655	9,3	-0,3
Josta tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	2 777	2 870	3 077	10,8	7,2
Josta pitkäaikaista	1 987	2 205	2 356	18,6	6,8
Joista lyhytaikaista	836	697	771	-7,8	10,6
Työ- ja päivätoiminta	3 648	3 971	3 783	3,7	-4,7
Perhehoito	333	305	301	-9,6	-1,3
Laitoshoido	656	408	325	-50,5	-20,3
Josta pitkäaikaista	357	178	130	-63,6	-27,0
Josta lyhytaikaista	309	233	198	-35,9	-15,0

Huom! Asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään kertaalleen, mutta sama asiakas on voinut saada useita eri palveluja.

Käyttöpäivissä tapahtuneet muutokset mukailevat asiakasmäärissä tapahtuneita muutoksia (Taulukko 5.). Vuoteen 2018 verrattuna käyttöpäivät lisääntyivät kuutosten tasolla asumispalveluissa (+ 5,6 %). Laitoshoidon käyttöpäivien määrä laski 24,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Työ- ja päivätoiminnassa laskua oli 4,5 prosenttia.

Taulukko 5. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä käyttöpäivien muutos (%) kuutoskaupungeissa.

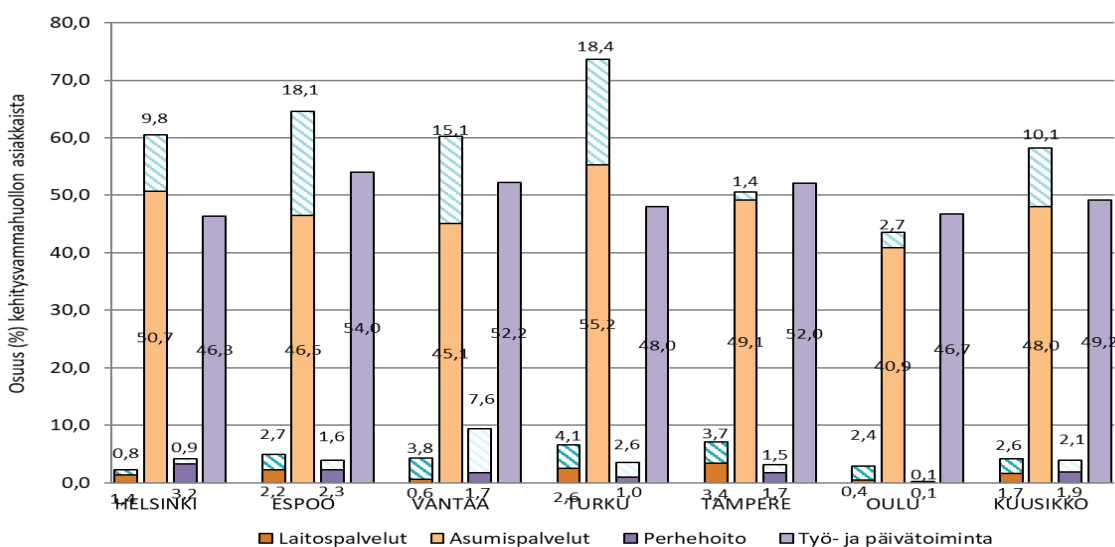
	2015	2018	2019	Muutos %	
				2015-19	2018-19
Asumispalvelut yhteensä	10 38 228	1 185 452	1 252 136	20,6	5,6
Josta tuettu asuminen	158 036	219 714	240 327	52,1	9,4
Josta palveluasuminen (ohjattu asuminen)	184 447	205 848	201 150	9,1	-2,3
Josta tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	695 745	759 890	810 660	16,5	6,7
Josta pitkäaikaista	670 827	736 796	785 253	17,1	6,6
Joista lyhytaikaista	24 918	23 094	25 407	2,0	10,0
Työ- ja päivätoiminta	563 011	559 741	534 812	-5,0	-4,5
Perhehoito	59 658	57 552	54 010	-9,5	-6,2
Laitoshoido	124 395	62 166	46 893	-62,3	-24,6
Josta pitkäaikaista	109 535	48 355	33 803	-69,1	-30,1
Josta lyhytaikaista	14 860	13 811	13 090	-11,9	-5,2

Taulukossa 6 on kuvattu kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautumista palvelun järjestämistavan mukaan. Kunta voi järjestää palvelun itse omana palveluna tai hankkia sen ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta. Taulukossa mukana olevat palvelut ovat laitoshoido, perhehoito, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta. Ostopalveluna tuotettujen käyttöpäivien osuus vaihteli Turun 70,9 prosentin ja Oulun 44,3 prosentin välillä.

Taulukko 6. Kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautuminen (%) kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin laitoshoidon, perhehoidon, asumispalveluiden sekä työ- ja päivätoiminnan osalta vuonna 2019

Palvelut, (%)	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnan tuottamat	52,4	30,1	41,2	29,1	31,1	55,7	41,9
Ostopalvelut	47,6	69,9	58,8	70,9	68,9	44,3	58,1
Suoritteet, (N)	575 560	265 486	241 010	251 908	286 665	267 222	1 888 884

Yleisimmin kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat ovat asumispalvelujen tai työ- ja päivätoiminnan palvelujen piirissä, kun taas laitoshoidossa tai perhehoidossa olleita on selvästi vähemmän (kuvio 2.). Asumispalveluissa pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista vaihteli Oulun 40,9 prosentin ja Turun 55,2 prosentin välillä vuonna 2019. Asumispalveluja käytti kuutosten tasolla 48,0 prosenttia asiakkaista. Työ- ja päivätoiminnan palveluja käytti kuutoskaupungeissa keskimäärin noin joka toinen kehitysvammahuollon asiakas. Kaupunkitasolla osuus vaihteli Helsingin 46,3 prosentin ja Espoon 54,0 prosentin välillä. Laitosasukin piirissä oli Kuusikon tasolla 2,6 prosenttia ja perhehoidossa 2,1 prosenttia kaikista asiakkaista. Omaishoitajien lakisääteisten vapaiden aikainen lyhytaikaishoito järjestetään kuutoskaupungeissa eri tavalla, mikä vaikeuttaa lyhytaikaishoidon vertailua kaupunkien välillä. Oulun ja Tampereen osalta omaishoidon vapaiden aikainen lyhytaikaishoito ei ole mukana, kun taas Vantaan ja Turun tiedoissa lyhytaikaishoito sisältyy lukuihin. Espoon tiedoissa tiedot ovat mukana oman toiminnan ja yhden palveluntuottajan osalta. Helsingissä omaishoidon vapaan aikainen hoito on mukana ainoastaan oman toiminnan osalta.

Kuvio 2. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus (%) kunnan kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2019.

Huom! Lyhytaikaisen palvelun asiakkaiden osuus on erotettu viivakuviolla. Lisäksi on huomioitava, että sama asiakas on voinut käyttää vuoden aikana useampaa palvelua, joten prosenttiosuudet kuvaavat kulloistakin palvelua käyttäneiden määrää kaikista palvelujen käyttäjistä ja kokonaisprosentti menee yli sadan.

Kehitysvammaisten palvelujen kustannukset ovat nousseet viime vuosina kuutoskaupungeissa (Taulukko 7.). Kokonaisnettokustannukset ovat nousseet 5,0 prosenttia vuoden 2018 deflatoiduista kustannuksista ja 14,7 prosenttia vuoden 2015 deflatoiduista kustannuksista. Kulujen nousu suuntautui vahvasti kasvaviin palvelumuotoihin, kuten asumispalveluihin ja työ- ja päivätoimintaan, mikä osaltaan kuvastaa laitoshoidon purun vaikutuksia.

Taulukko 7. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (milj. €) vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) kuutoskaupungeissa

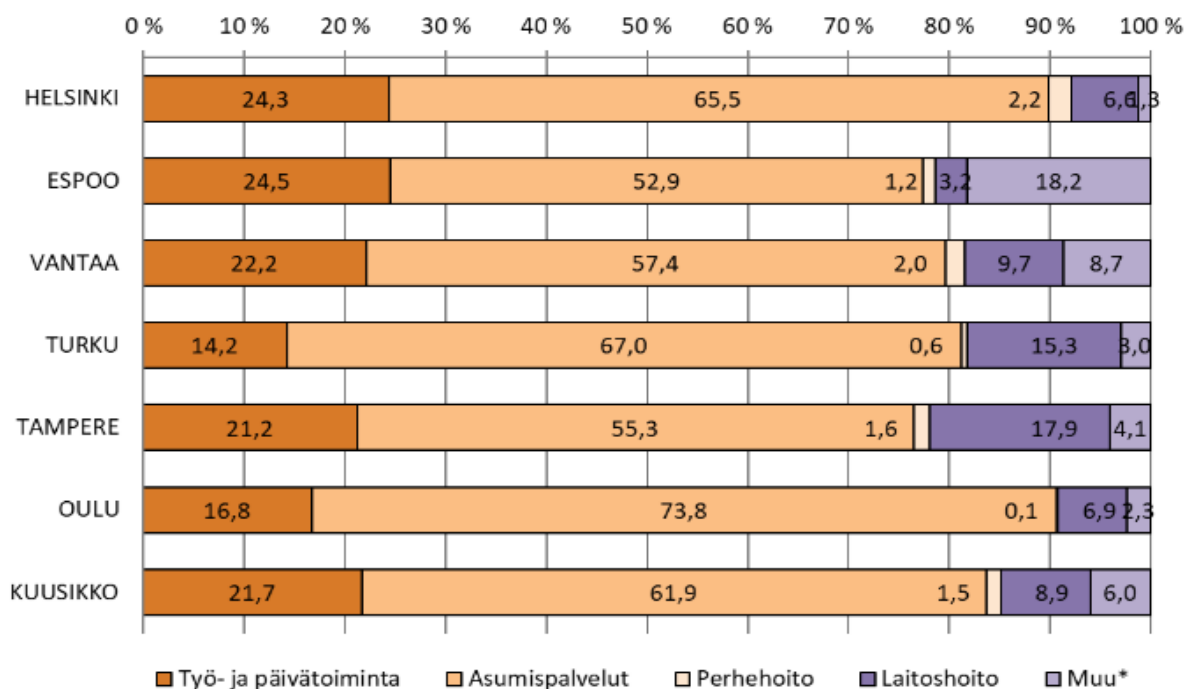
	Miljoonaa euroa			Muutos %	
	2015	2018	2019	2015-19	2018-19
Kokonaiskustannukset	239,6	261,7	274,8	14,7	5,0
Asumispalvelut yhteensä	131,5	156,9	170,7	29,8	8,8
Tuettu asuminen	3,5	4,3	4,6	31,2	7,1
Palveluasuminen (ohjattu asuminen)	13,1	15,2	15,0	14,6	-1,0
Tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	115,0	137,5	151,2	31,5	10,0
Työ- ja päivätoiminta	47,2	58,0	59,8	26,6	3,0
Perhehoito	3,9	4,1	4,1	5,3	0,7
Laitoshoito	41,9	29,0	24,5	-41,7	-15,6
Muut palvelut	15,0	13,8	16,6	10,4	20,7

Kaupungeittain tarkasteltuna kehitysvammahuollon nettokustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa (Taulukko 8.). Taulukkoon 8. on kuvattu myös oman ja ostetun palvelun kustannusten osuudet kokonaisuudesta. Helsingissä kunnan oman palvelutuotannon kustannusten osuus on kuutoskaupunkien suurin (37,8 %). Turussa omaa tuotantoa on vähiten (15,3 %).

Taulukko 8. Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2019, deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018 sekä kunnan omien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus (%) kokonaiskustannuksista

	Nettokustannukset, milj. €	Muutos 2018–19, %	Kunnan tuottamat palvelut, %	Ostopalvelut, %
Helsinki	93,8	4,1	37,8	62,2
Espoo	50,2	9,1	24,8	75,2
Vantaa	35,1	3,9	23,7	76,3
Turku	34,5	1,7	15,3	84,7
Tampere	33,3	7,3	26,8	73,2
Oulu	27,9	3,9	36,1	63,9
Kuusikko	274,8	5,0	27,4	72,6

Kuviossa 3. kuvataan kehitysvammahuollon palvelujen kustannusrakennetta Kuusikko-kaupungeissa. Reilut 80 prosenttia kustannuksista koostui asumispalvelujen sekä työ- ja päivätoiminnan kuluista. Työ- ja päivätoiminnan osuus kokonaiskustannuksista vaihteli Turun 14,2 prosentin ja Espoon 24,5 prosentin välillä. Laitoshoidon osuus kokonaiskustannuksista vaihteli Espoon 3,2 prosentin ja Tampereen 17,9 prosentin välillä. Espoossa muiden palvelujen keskimääräistä korkeampaa osuutta selittävät erityisesti muihin palveluihin lukeutuvat kehitysvammapsykiatriset palvelut, kotiin tuotava hoitoapu sekä koulu- laisten aamu- ja iltapäivähoito ja loma-ajanhoito.

*Muut palvelut, ks. kuvaukset Liite 2.

Kuvio 3. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten osuus (%) kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2019

Taulukossa 9. on tarkasteltu palvelujen kustannuksia käyttöpäiviin suhteutettuna vuonna 2019. Korkeimmat käyttöpäivää kohden jyvitetty kustannukset ovat laitoshoidossa. Laitosasumisen supistamisen myötä vain erittäin paljon hoitoa tarvitsevat asiakkaat ovat jääneet laitoshoidon, mikä nostaa kustannuksia ja siten myös käyttöpäiväkohtaista hintaa. Käyttöpäiviin suhteutettuna seuraavaksi kallein palvelu on tehostettu palveluasuminen, jonka päiväkohtaiset kustannukset vaihtelivat Tampereen 159 euron ja Helsingin 212 euron välillä. Pääkaupunkiseudulla työ- ja päivätoiminnan kustannukset ovat muita kaupunkeja korkeammat, kun taas Oulussa kulut ovat keskitasoa selvästi pienemmät. Matalat kustannukset selittyvät mm. sillä, että Oulun avotyötoiminta on laajamittaista ja erittäin edullista, ja etenkin työtoiminnassa on suuret asiakasryhmät. Myös henkilöstöresurssit, toimitilat sekä niiden käyttö on tarkkaan mitoitettu.

Taulukko 9. Kehitysvammahuollon palvelujen laskennalliset käyttöpäiväkohtaiset nettokustannukset vuonna 2019

€/käyttöpäivä	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Laitoshoito	541	254	551	571	564	660	521
Perhehoito	77	74	74	60	83	70	76
Tehostettu palveluasuminen	212	194	177	172	159	162	185
Palveluasuminen	87	126	70	64	57	57	75
Tuettu asuminen	24	33	12	12	10	19	19
Työ- ja päivätoiminta	175	145	123	84	83	42	112

2.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisia palveluja myönnetään vammaisille henkilöille silloin, kun henkilön tarvitsemia palveluja ei voida myöntää muiden ensisijaisten lakien, kuten sosiaalihuoltolain nojalla. Asiaksmäärinä raportoidaan myönteisen päätöksen saaneiden henkilöiden määrä. On syytä huomioida, että päätöksen saaneiden asiakkaiden määrä ei kuvaa palvelujen käyttöä eikä palvelujen käytön laajuutta, sillä kaikki myönteisen päätöksen saaneet eivät käytä palveluja.

Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa oli kaikkiaan 33 897 myönteisen VpL-palvelupäätöksen saanutta henkilöä (Taulukko 10.). Asiaksmäärä oli laskenut 1,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Myös pidemmällä aikavälillä asiakkaiden määrä on vähentynyt: Vuoteen 2015 verrattuna asiakasmäärä laskua on ollut 2,8 prosenttia eli VpL-palvelupäätöksen saaneita kuutoskaupungeissa oli 966 henkilöä vähemmän. Asiaksmäärä kasvoi edellisvuoteen nähden Espoossa (+2,2 %) ja Turussa (+0,4 %) ja väheni Oulussa (-12,2 %), Tampereella (-2,4 %), Helsingissä (-1,7 %) ja Vantaalla (-0,9 %), Oulussa asiakasmäärän lasku selittyy pitkälti tilastojen puhdistamisella.

Suurin osa myönteisen VpL-palvelupäätöksen saaneista on yli 65-vuotiaita asiakkaita. Ikäänntyneiden asiakkaiden osuus oli suurin pääkaupunkiseudulla, missä myönteisen päätöksen saaneista noin 63 prosenttia oli täyttänyt 65 vuotta. Turussa taas nuorten osuus oli korkeampi kuin muissa kaupungeissa: Noin 7 prosenttia myönteisen päätöksen saaneista Turussa oli alaikäinen, kun taas esimerkiksi pääkaupunkiseudun kaupungeissa vastaava osuus oli hieman yli 4 prosenttia.

Taulukko 10. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden määrä vuosina 2015, 2018 ja 2019, osuudet (%) ikäryhmittäin vuonna 2019 sekä asiakasmäärän muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä 2015	12 302	4 515	4 904	3 676	6 017	3 449	34 863
Asiakkaat yhteensä 2018	12 128	4 697	4 892	3 593	6 015	3 241	34 566
Asiakkaat yhteensä 2019	11 925	4 800	4 849	3 608	5 871	2 844	33 897
0–18-vuotiaat, %	4,3	4,3	4,6	7,2	5,8	3,9	6,1
19–64-vuotiaat, %	32,0	32,0	33,0	33,6	32,3	41,6	34,4
65 vuotta täyttäneet, %	63,7	63,7	62,3	59,3	61,9	54,5	59,5
Asiakkaat yhteensä, muutos 2018–19, %	-1,7	2,2	-0,9	0,4	-2,4	-12,2	-1,9
Asiakkaat yhteensä, muutos 2015–19, %	-3,1	6,3	-1,1	-1,8	-2,4	-17,5	-2,8

Viime vuosina vammaispalvelujen asiakasmäärän kasvu on painottunut selvästi henkilökohtaisen avun palveluun (Taulukko 11.). Henkilökohtaisen avun asiakkaiden määrä on lisääntynyt 36,2 prosenttia vuodesta 2015. Eniten vähenemistä on ollut vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakasmäärän osalta, jossa vähenemistä vuodesta 2015 on ollut 14,5 prosenttia.

Taulukko 11. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

Palvelut ja tukitoimet	Muutos, %				
	2015	2018	2019	2015–19	2018–19
Kuljetuspalvelut	24 443	22 828	22 757	-6,9	-0,3
Vaikeavammaisten palveluasuminen	1 054	1 138	1 159	10,0	1,8
Vaikeavammaisten päivätoiminta	551	495	471	-14,5	-4,8
Henkilökohtainen apu*	5 878	7 557	8 004	36,2	5,9
Asunnon muutostyöt*	1 596	1 530	1 593	-0,2	4,1
Asunnon välineet ja laitteet*	1 571	1 540	1 517	-3,4	-1,5
Vpl-asiakkaita yht. (N)	34 863	34 566	33 897	-2,8	-1,9

* = Asiakkaita, joilla on päätös

VpL:n mukaisten palvelujen kokonaisnettokustannukset ovat kasvussa. Kuusikon vpL:n mukaisten palvelujen kokonaiskustannukset olivat 221,1 miljoonaa euroa vuonna 2019. Edellisvuodesta deflatoidut kustannukset ovat kasvaneet kaikissa kaupungeissa (Taulukko 12). Tampereen ja Oulun osalta kokonaiskustannuksiin sisältyvät myös ostetulla kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavan palveluasumisen kustannukset. Vammaispalvelulain nojalla järjestettyjen palvelujen kustannukset ovat kuutoskaupungeissa laskeneet vuosien 2015–2019 välisenä aikana 13,9 prosenttia. Menot kasvoivat eniten Vantaalla (+17,1 %). Kun kustannukset suhteutetaan kunnan asukasmäärään, voidaan havaita, että menot olivat kuutoskaupungeista korkeimmat Tampereella (154 €) ja matalimmat Turussa (89 €). Vuoteen 2015 verrattuna kunnan asukasmäärään suhteutetut deflatoidut kustannukset ovat nousseet kaikissa kaupungeissa.

Taulukko 12. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien deflatoidut nettokustannukset ja väestöön suhteutetut kustannukset vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä kokonaiskustannusten muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

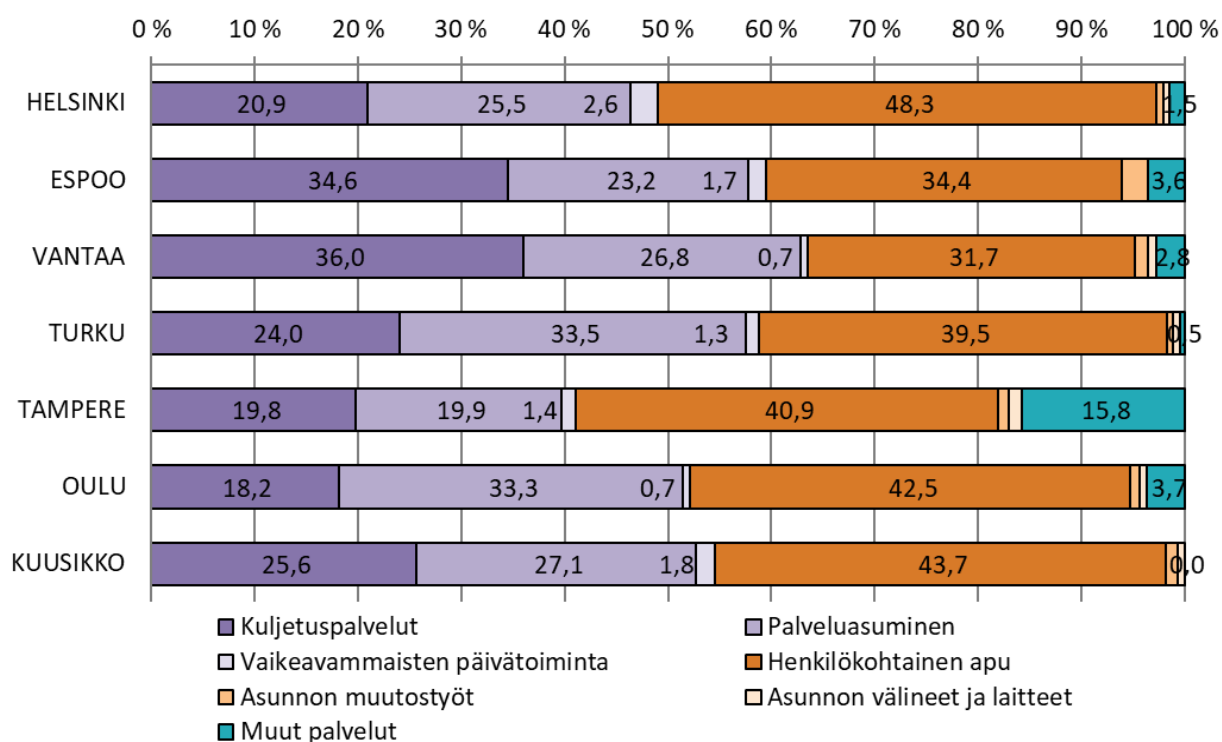
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä 2015	78 841 525	28 313 951	22 824 675	15 006 980	27 134 754	21 946 294	194 068 178
€/asukas	126	105	106	81	121	111	113
Kustannukset yhteensä 2018	82 981 750	31 181 872	23 327 562	16 865 609	36 127 979	23 867 652	214 352 425
€/asukas	128	110	102	88	154	117	120
Kustannukset yhteensä 2019	83 852 738	31 874 818	27 317 687	17 206 946	36 662 574	24 195 051	221 109 814
€/asukas	128	110	117	89	154	118	140
Muutos 2018–2019, %	1,0	2,2	17,1	2,0	1,5	1,4	3,2
Muutos 2015–2019, %	6,4	12,6	19,7	14,7	35,1	10,2	13,9

Vammaispalvelujen kustannukset ovat lisääntyneet viime vuosina etenkin niissä palveluissa, jotka ovat kasvaneet myös asiakasmäärältään nopeimmin (Taulukko 13.). Suhteessa vuoteen 2015 kustannukset ovat lisääntyneet eniten henkilökohtaisen avun palvelussa sekä muiden kustannusten (ks. kuvaukset Liite 2) osalta. Myös vaikeavammaisten palveluasumisen kustannukset ovat jatkaneet kasvuaan. Asunnon muutostöiden kustannukset ovat kasvaneet huomattavasti edellisvuodesta.

Taulukko 13. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä kustannusten deflaatio muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

Palvelut ja tukitoimet	2015	2018	2019	2015–19	2018–19
Kuljetuspalvelut	55,4	55,0	54,4	-1,9	-1,2
Vaikeavammaisten palveluasuminen	53,7	56,4	57,1	6,5	1,3
Vaikeavammaisten päivätoiminta	3,9	3,8	3,8	-4,7	-0,8
Henkilökohtainen apu	71,2	87,1	92,1	29,4	5,7
Asunnon muutostyöt	2,3	2,0	2,5	5,5	20,1
Asunnon välineet ja laitteet	1,3	1,7	1,4	9,9	-15,8
Muut kustannukset*	6,2	8,3	9,9	58,2	19,0
Kustannukset yht. (€)	194,1	214,4	221,1	13,9	3,2

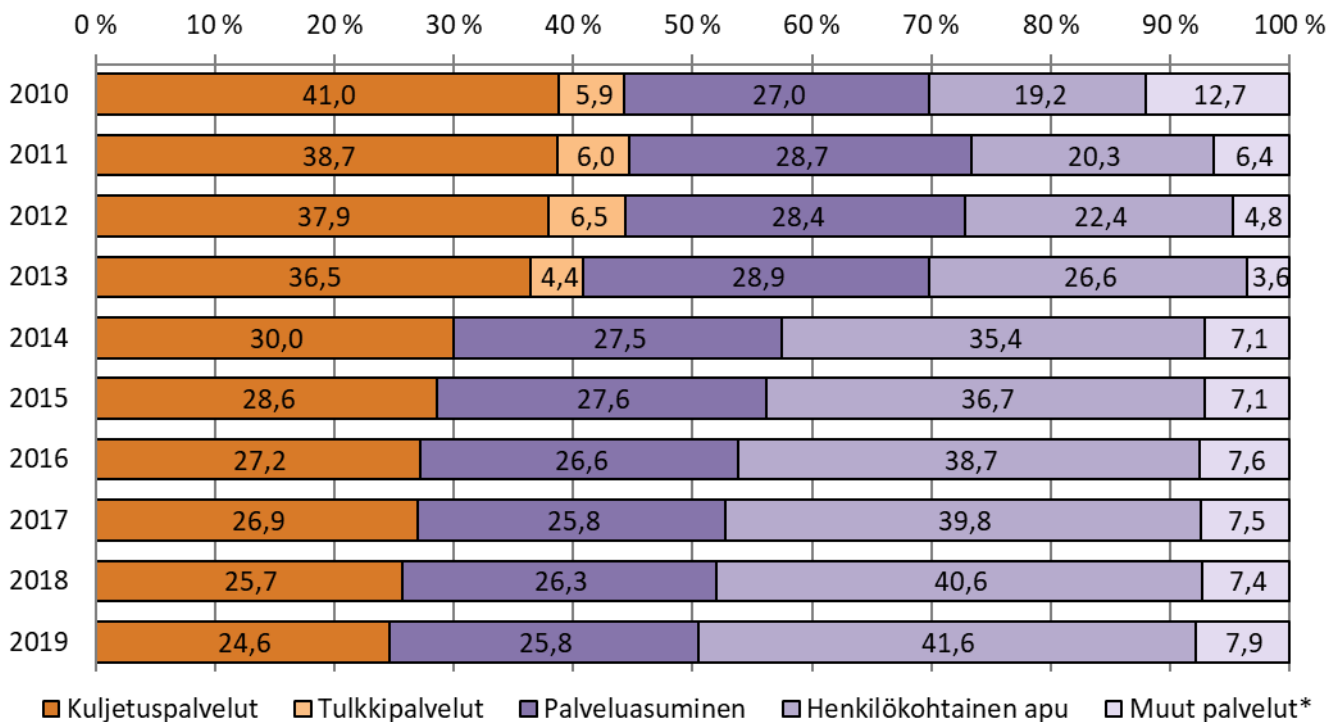
Kuvio 4 havainnollistaa, kuinka valtaosa vammaispalvelujen kustannuksista muodostuu kolmen asiakasmääriltään suurimman palvelumuodon – henkilökohtaisen avun, kuljetuspalvelujen ja vaikeavammaisten palveluasumisen – järjestämisestä. Henkilökohtaisen avun kustannusten osuus on suurin Helsingissä, Oulussa, Tampereella ja Turussa, kun taas Espoossa ja Vantaalla suurimman osuuden kustannuksista muodostavat kuljetuspalvelut.

Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen (%) palveluittain vuonna 2019

Kustannusrakenteen tarkastelu pidemmällä aikavälillä ilmentää kuutoskaupunkien vammaispalvelujen palvelurakenteesta tapahtunutta muutosta (Kuvio 5.). Vuosien 2009–2019 välillä kuljetuspalvelujen suhteellinen osuus kustannuksista on laskenut noin 18 prosenttiyksikköä. Henkilökohtaisen avun osuus

on lisääntynyt vuodesta 2018 15 prosenttiyksikköä ja yli tuplaantunut vuosina 2009-2019. Palveluasumisen osuus kustannuksista ei ole merkittävästi muuttunut kuluneen vuosikymmenen aikana.

* = muodostettu laskennallisesti. Luku sisältää Tampereen ja Oulun osalta myös kustannukset ostetun kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta

Kuvio 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannusten jakautuminen (%) palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2009–2019

Taulukossa 14. on esitetty VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset jyvitettyinä palvelua käyttänyttä asiakasta kohden. Oulun osalta kustannukset on suhteutettu myönteisen päätöksen saanutta asiakasta kohti. Palveluasumisen asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Turun 37 890 euron ja Oulun 55 980 euron välillä. Henkilökohtaisen avun osalta asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Turun 7228 euron ja Helsingin 13 999 euron välillä. Helsingin henkilökohtaisen avun muita kuntia selvästi korkeampi asiakaskohtainen kustannus johtuu erityisesti palvelusetelimallin yhä kasvaneesta osuudesta henkilökohtaisessa avun palvelussa – palvelusetelin käyttö on ohittanut suosiossaan työnantajamallin. Lisäksi Helsingissä on joukko asiakkaita, joilla on erityisen suuret henkilökohtaisen avun tuntimäärät, mikä ilmenee korkeina asiakaskohtaisina kustannuksina. Kuljetuspalvelujen osalta asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Oulun 1842 eurosta Espoon 3 661 euroon. Espoolaiset 18–64-vuotiaat tekivät selvästi enemmän matkoja kuin muiden kuutoskaupunkien vastaavan ikäiset (9,9 matkaa/kk), mikä selittää osaltaan Espoon kustannustasoa. Espoossa työikäisen väestön osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä on myös suurempi kuin muissa kuutoskaupungeissa (44,8 %). Lisäksi Espoossa työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalvelun asiakkaista on kuutoskaupunkien suurin ja työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista on selvästi suurempi kuin muissa kaupungeissa. (Liite 2.). Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakaskohtaiset kustannukset poikkeavat paljon kuntien välillä – vaihtelua oli Vantaan 4105 eurosta selvästi keskimääräistä korkeampaan Helsingin 13 011 euroon. Helsingissä päivätoimintamatkojen kustannukset ovat muista kaupungeista poiketen mukana päivätoiminnan kustannuksissa.

Taulukko 14. VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset palvelua käyttänyttä asiakasta kohden vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu*	Kuusikko
Kuljetuspalvelut	2 320	3 661	2 746	1 483	2 147	1 842	2 389
Vaikeavammaisten palveluasuminen	53 705	52 763	45 226	37 890	44 466	55 980	49 308
Vaikeavammaisten päivätoiminta	13 011	7 866	4 105	6 345	4 309	3 864	7 976
Henkilökohtainen apu	13 999	10 703	11 518	7 228	10 678	10 273	11 504
Kaikki palvelut, €	7 032	6 641	5 634	4 769	6 245	8 507	6 523

*Oulun osalta nettokustannukset on suhteutettu päätösten määrään, kun muilla kunnilla ne on suhteutettu palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrään

3 HENKILÖKOHTAINEN APU

Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa, harrastuksissa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa tai sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Henkilökohtaisen avun toteuttamisesta säädetään (2008/981) seuraavasti: ”Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua: 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset (...) 2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten (...) palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen; taikka 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.” Henkilökohtainen apu on ollut Suomessa subjektiivinen oikeus vuodesta 2009 alkaen. Palvelua saaneiden asiakkaiden osuus vammaispalvelujen asiakkaista onkin tällä aikavälillä kasvanut kuutoskaupungeissa.

3.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä jatkoi suurimmissa kaupungeissa edellisvuosien tapaan kasvuaan (Taulukko 15.). Henkilökohtaisen avun asiakkaita oli Kuusikon tasolla 5,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 ja 36,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Asiakkaiden määrä lisääntyi kaikissa kaupungeissa. Edellisvuoteen verrattuna asiakasmäärä kasvoi eniten Espoossa (+9,0 %) ja Tampereella (+8,4 %). Kunnan vastaavan ikäiseen asukasmäärään suhteutettuna 18–64-vuotiaita henkilökohtaisen avun asiakkaita on eniten Tampereella ja vähiten Vantaalla. Kuutoskaupungeissa henkilökohtaisen avun palvelua saaneista asiakkaista noin kolmannes oli yli 65-vuotiaita. Ikääntyneiden osuus palvelun käyttäjistä onkin kasvanut viime vuosina: Vuonna 2015 henkilökohtaisen avun saajista 23,9 prosenttia oli 65 vuotta täyttäneitä (Liite 2).

Taulukko 15. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ikäryhmittäin ja suhteutettuna väestöön vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018 ja 2015

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	2 893	1 014	751	941	1 403	1 002	8 004
0–17 vuotiaat	83	43	17	65	65	47	320
18–64 vuotiaat	1 856	710	454	608	870	659	5 157
/100 000 asukasta	430	391	303	491	562	515	506
65 vuotta täyttäneet	954	261	280	268	468	296	2 527
<i>Muutos yhteensä 2018–19 (%)</i>	<i>4,7</i>	<i>9,0</i>	<i>2,3</i>	<i>2,3</i>	<i>8,4</i>	<i>2,0</i>	<i>5,9</i>
<i>Muutos yhteensä 2015–19 (%)</i>	<i>26,9</i>	<i>39,7</i>	<i>23,3</i>	<i>57,4</i>	<i>74,5</i>	<i>16,4</i>	<i>36,2</i>

Asiakasmäärän tavoin myös henkilökohtaisen avun nettokustannukset kasvoivat kaikissa kuutoskaupungeissa vuonna 2019 verrattuna edellisvuoteen (Taulukko 16.). Vuoteen 2018 nähden kustannukset nousivat eniten Vantaalla (+24,2 %), missä myös asiakasmäärä oli kasvanut nopeimmin. Väestöön suhteutetut luvut osoittavat, että henkilökohtaisen avun järjestäminen maksaa kunnan asukasta kohden vähiten Turussa (35 €) ja eniten Tampereella (63 €) ja Helsingissä (62 €).

Taulukko 16. Henkilökohtaisen avun nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset vuonna 2019

	Kustannukset, €	Kustannukset, € / asukas
Helsinki	40 497 811	61,9
Espoo	10 852 385	37,5
Vantaa	8 650 325	37,0
Turku	6 801 118	35,2
Tampere	14 981 106	62,9
Oulu	10 294 038	50,1
Kuusikko	92 076 783	50,8

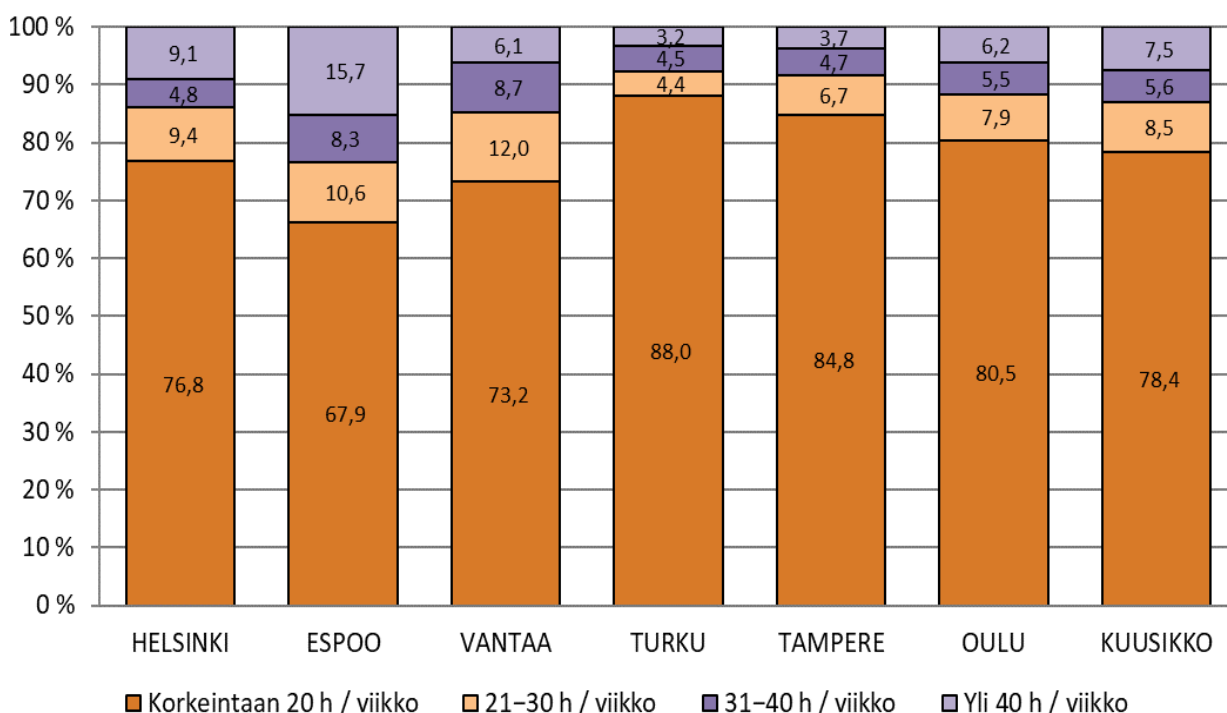
Kunta voi järjestää henkilökohtaisen avun eri tavoin: työnantajamallilla, palvelusetelillä, ostopalveluna tai omana toimintana. Henkilökohtaisen avun järjestämismuodoista käytetyimmät mallit Kuusikossa ovat työnantajamalli sekä palveluseteli (Taulukko 17.). Eri järjestämistavat kuitenkin vaihtelevat paljon kaupungeittain. Vantaan, Turun ja Oulun henkilökohtaisen avun asiakkaista suurin osa toimi itse avustajan työnantajana. Palvelusetelin käyttö on kuitenkin yleistynyt voimakkaasti kuluneen vuosikymmenen aikana¹. Palvelusetelin käyttö henkilökohtaisen avun järjestämisessä on yleistä erityisesti Espoossa ja Helsingissä. Osuuksia tulkittaessa on huomioitava, että samat henkilöt ovat voineet saada eri tavoin järjestettyä henkilökohtaista apua vuoden aikana, joten eri järjestämistapojen suhteellinen jakauma ei summaudu sataan prosenttiin. Osalla asiakkaista voi myös olla samanaikaisesti monia henkilökohtaisen avun järjestämistapoja: henkilö toimii itse työnantajana, mutta hänellä on ostopalvelu tai palveluseteli vakituisen avustajan sairas- tai vuosiloman ajan.

Taulukko 17. Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen osuus (%) asiakkaista vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakas työnantajana	32,4	34,9	65,5	60,3	30,9	62,4	42,6
Palveluseteli	76,0	62,6	8	32,9	27,3	28,5	48,6
Ostopalvelu	0,7	2,8	43,1	8,1	57,7	17,8	18,0
Kunnan oma toiminta	-	-	-	-	-	1,2	0,1

Valtaosa henkilökohtaisen avun asiakkaista saa palvelua vain osa-aikaisesti: Kuusikon tasolla 78,4 prosentissa henkilökohtaisen avun eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä palvelu oli myönnetty alle 20 viikkotunnilla (Kuvio 6.). Vajaa kymmenesosa päätöksistä kuutosten tasolla oli myönnetty 21–30 viikkotunniksi. Yli 40 viikkotunnin avustuspäätöksiä oli suhteessa eniten Espoossa (15,7 %) ja vähiten Turussa (3,2 %).

¹ Vrt. Pasila, A (2011): Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2010. Helsinki: Edita.

Kuvio 6. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntimäärien osuus (%) eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä vuonna 2019

3.2 Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain

Helsingissä henkilökohtaista apua järjestetään pääsääntöisesti työnantajamallilla tai palvelusetelillä. Kokonaisasiakasmäärä kasvoi 4,7 prosenttia edellisvuodesta 2893 henkilöön, joista 70,6 prosentilla oli palvelun järjestämistapana palveluseteli. Ostopalvelumallista luovuttiin lähes kokonaan vuoden 2019 aikana, kun asiakkaat ja palveluntuottajat siirtyivät palvelusetelmalliin. Helsingissä henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvo on 22 €/h. Henkilökohtaisen avun työnantajamallia vahvistettiin palkkaamalla toinen sosiaaliohjaaja työnantajien ohjaus- ja neuvontatehtäviin.

Espoossa henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi yhdeksän prosenttia. Kolmen aikaisemman vuoden kasvu oli noin 7-8 prosenttia vuosittain. Etenkin palvelusetelin käyttö lisääntyi. Palveluseteli on Espoossa edelleen suosituin järjestämistapa ja työnantajana toimivien määrä vähenee. Työnantajien opas päivitettiin vastaamaan Suoratyö-palvelun käyttöönotosta aiheutuneita muutoksia. Vuonna 2020 on tarkoitus pilotoida sitä, että työnantajat syöttävät itse tehdyt tunnit Suoratyön palkanmaksupalveluun. Ostopalvelun käyttäjien osuus väheni edelleen. Palvelusetelin arvo säilyi ennallaan 21 €/h. Valtaosalla asiakkaista avun määrä oli alle 20 h / viikossa (67,9 %), mutta osuus pieneni aiemmasta, kun taas yli 40 h/ viikossa henkilökohtaista apua saavien määrä kasvatti osuuttaan ja oli nyt 15,7 %. Yli 40 h/viikko henkilökohtaista apua saaneiden asiakkaiden määrä on kasvanut vuodesta 2014 lähtien tasaisesti 55 asiakkaasta 159 asiakkaaseen.

Vantaalla henkilökohtaisen avun pääasiallinen järjestämistapa on työnantajamalli. Työnantajamallin lisäksi Vantaa käyttää ostopalveluita, jolla hankitaan henkilökohtaisen avun palvelut asiakkaille, jotka eivät pysty toimimaan avustajansa työnantajana. Henkilökohtaisen avun ostopalvelut kilpailutettiin vuonna 2018, ja valmisteltiin palvelusetelin käyttöönotto henkilökohtaisen avun uudeksi järjestämistavaksi. Palveluseteli otettiin käyttöön keväällä 2019. Palkanmaksussa on sähköinen Suoratyö -alusta. Asiakkaiden tuntilistojen itsesyöttö on otettu käyttöön. Vantaalla jatkettiin edelleen henkilökohtaisen

avun saajien tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden ja palvelutarpeen arvioinnin kehittämistä. Palvelujen yhteensovittamisen osalta huomiota on kiinnitetty erityisesti omaishoidon tuen, perheille suunnattujen tukitoimien ja palvelujen sekä henkilökohtaisen avun palvelujen yhteensovittamiseen tiivistämällä yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Turussa henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ja kustannukset kasvoivat edelleen merkittävästi, yli 10 prosenttia. Asiakaskohtaiset tuntimäärät ja palvelusetelien käyttö ovat myös kasvaneet. 65 – vuotta täyttäneiden osuus asiakkaista on jo yli neljännes. Henkilökohtaisen avun pääasiallisena järjestämistapana on edelleen ollut työnantajamalli. Palkanmaksu hoidetaan kaupungin toimesta SuoraTyö –ohjelman kautta. Osa asiakkaista ja avustajista tallentaa työtunnit suoraan ohjelmaan, jolloin he myös pystyvät seuraamaan palkanmaksua ohjelman kautta. Ohjelman käyttö on helpottanut ja osin nopeuttanut palkanmaksua. Turussa asiakkaille voidaan myöntää Tuettu työsuhde –palvelua, jota tuottaa Lihastautiyhdistyksen ylläpitämä Lounais-Suomen Avustajakeskus. Tuettu työsuhde –palvelussa asiakasta autetaan mm. työntekijän rekrytoinnissa ja työsopimuksen laatimisessa. Tuntipalkka oli kaikille avustajille (riippumatta siitä kuuluuko Heta-liittoon) sama 10,76 €/h alkaen 1.3.2019.

Tampereella henkilökohtaista apua järjestettiin työnantajamallilla, palvelusetelillä ja ostopalveluna. Ostopalvelu oli suurin järjestämistapa. Palvelusetelin asiakasmäärä nousi edellisvuodesta 20 prosenttia ja ostopalvelun 7 prosenttia. Työnantajamallin asiakasmäärä pysyi lähes ennallaan. Sama henkilökohtaista apua toteuttava palveluntuottaja tuottaa ostopalveluna myös lyhytaikaista avustajapalvelua, jolla mahdollistetaan vammaisen lapsen lyhytaikainen hoito kotona sekä vaikeavammaisten pienimuotoinen apu kodin ulkopuolella. Vammaispalveluissa oli käytettävissä toimintaterapeutti henkilökohtaisen avun palvelun tarpeen ja tuntimäärien arviointia varten.

Oulussa henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi 2 prosentilla ja kustannukset laskivat 0,5 prosentilla. Oulussa henkilökohtainen apu on myönnetty ensisijaisesti työnantajamallilla. Oulun kaupunki toimii henkilökohtaisen avustajan palkan sijaismaksajana valtaosalla näistä asiakkaista. Ostopalveluiden käyttö pieneni Oulussa 3,8 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, kun taas palvelusetelin käyttö lisääntyi 26 prosentilla.

Oulussa jatkettiin henkilökohtaisen avun pilotointia noin 100 kanssa asiakkaan siten, että heille myönnettiin henkilökohtainen apu vuositason ja euromääräisenä. Asiakkaan vuositason euromäärä laskettiin asiakkaalle kuukausittaisen palvelutuntien perusteella. Pilotissa asiakkaan henkilökohtaisen avun tuntimäärää ei ole ollut sidottu kuukausittaiseen tuntimäärään, vaan asiakkailla on ollut mahdollisuus käyttää tunteja joustavammin oman tarpeen mukaisesti. Asiakkaat pystyvät seuraamaan PSOP-järjestelmästä henkilökohtaisen avun tuntimäärän toteutumista.

4 KULJETUSPALVELUT

Kuljetuspalveluja järjestetään vaikeavammaisille henkilöille subjektiivisena oikeutena vammaispuolustain (VpL) perusteella. Lain (1987/759, §4–6) mukaan kuljetuspalveluihin kuuluvat kuljetukset, jotka ovat tarpeellisia vaikeavammaisen henkilön jokapäiväiseen elämän kannalta, kuten työssäkäynti, opiskelu, asioiminen, yhteiskunnallinen osallistuminen, virkistyminen tai muu vastaava. Liikkumista tukevia palveluja järjestetään vammaisille henkilöille myös sosiaalihuoltolain (ShL 1301/2015) perusteella. Vertailun vuoksi myös ShL:n perusteella myönnetyn liikkumista tukevan palvelun käyttöä tarkastellaan tässä luvussa. ShL:n mukainen kuljetuspalvelu on harkinnanvarainen palvelu, eli päätös palvelun myöntämisestä perustuu aina tapauskohtaiseen harkintaan. Palvelun saaminen on riippuvainen hakijan toimintakyvystä, ja harkintaa tehdään myös suuntaa antavien tulorajojen –Vantaalla ja Helsingissä lisäksi varallisuusrajojen pohjalta.

Kaikissa kuutoskaupungeissa toimii nykyisin keskitetty kuljetuspalvelujen tilausjärjestelmä. Näin on pyritty tehostamaan kuljetuspalvelujärjestelmän toimivuutta. Lisäksi Helsingissä, Tampereella ja Oulussa toimii keskitetty matkojenyhdistämispalvelu, jonka tehtävänä on yhdistää samaan suuntaan ja samaan aikaan matkustavien kuljetus.

4.1 Kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset

Kuljetuspalveluasiakkailta tarkoitetaan vuoden aikana kuljetuspalveluja käyttäneiden määrää. Päätösten määrästä puhuttaessa tarkoitetaan myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden asiakkaiden määrää. Myönteisen palvelupäätöksen saaneista palvelua käyttää kaupungista riippuen noin 65–84 prosenttia. Oulun osalta kuitenkin raportoidaan ainoastaan myönteisen päätöksen saaneiden määrä, ei palvelun käyttäjämäärää.

VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneitä asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 22 757 ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaita oli 6 954 vuonna 2019 (Taulukko 18.). VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä väheni Kuusikon tasolla 0,3 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. ShL-kuljetuspalvelun käyttäjämäärä sen sijaan lisääntyi edellisvuodesta 6,9 prosenttia. Turussa, Helsingissä ja Vantaalla VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttö lisääntyi. ShL-kuljetuspalvelun käytön kehityksessä oli vaihtelua kaupunkien kesken.

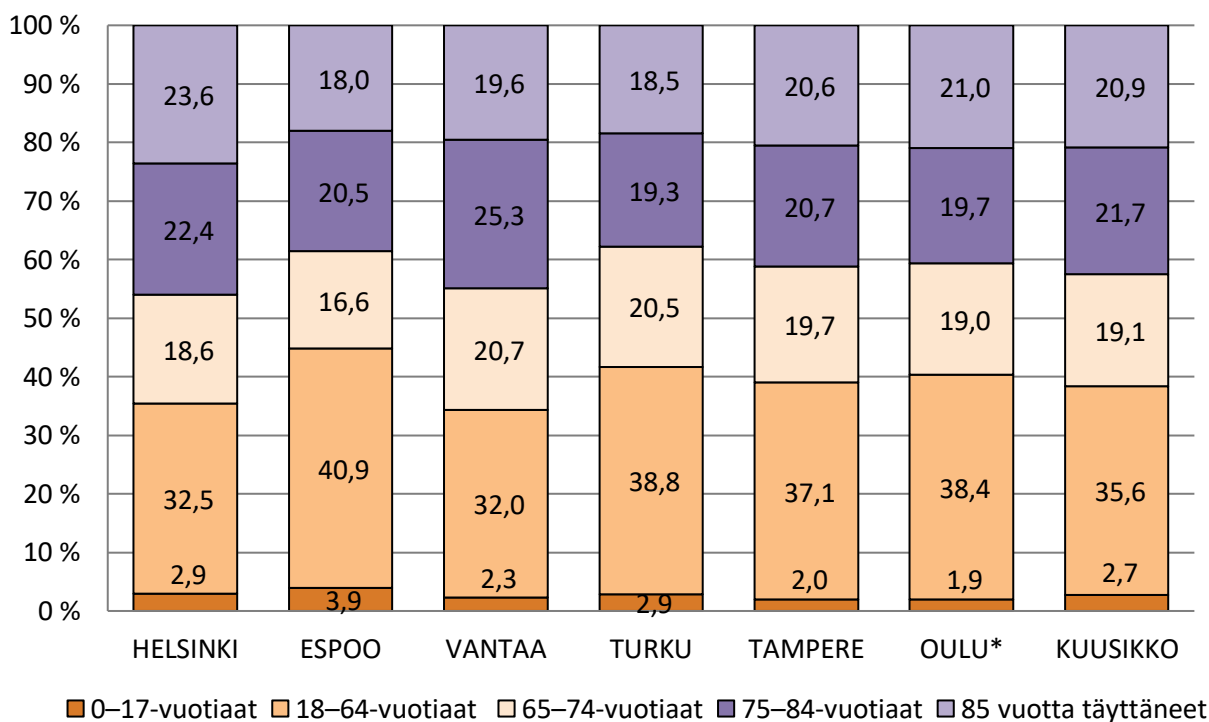
Viime vuosina ShL-asiakkaiden määrä on vähentynyt voimakkaasti Helsingissä ja Vantaalla (Liite 3.). Vantaalla sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja on kehitetty ennakoivampaan suuntaan. Ensisijaisena tukimuotona on asiakkaiden neuvonta ja ohjaus sekä julkisten liikennevälineiden käytön ohjattu harjoittelu, tai esimerkiksi Menokaveri –toiminta, jossa on mahdollista saada tukihenkilön tukea ja opastusta julkisen liikenteen käyttöön. Helsingissä ShL-asiakkaiden määrän vähenemisen takana on useita syitä. HSL-alueen lähijunaliikenne, valtaosa HSL:n busseista ja raitiovaunuista on nykyisin matalalattiaisia, mikä vähentää kuljetuspalvelun tarvetta. Oletettavasti palveluun sisältyvien matkojen määrä (alkuvuonna 4/kk, syksystä alkaen 6/kk) ei ole ollut houkutteleva hakuprosessin hankaluuteen nähden; käytössä ovat tuloraja, varallisuusraja ja fysioterapeutit, jotka arvioivat tarvittaessa kuljetuspalvelun todellista tarvetta.

Taulukko 18. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2019 käyttäneet asiakkaat sekä muutos (%) vuodesta 2018

	VpL-asiakkaat	Muutos 18-19, %	ShL-asiakkaat	Muutos 18-19, %
Helsinki	7 554	4,5	1 522	0,6
Espoo	3 065	-3,6	1 422	21,6
Vantaa	3 583	0,7	441	28,6
Turku	2 788	10,5	994	6,9
Tampere	3 381	-4,0	962	-5,4
Oulu*	2 386	-15,1	1 613	5,0
Kuusikko	22 757	-0,3	6 954	6,9

*Oulu: päätösten määrä, kun muilla kunnilla palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä

VpL:n nojalla myönnettyä kuljetuspalvelua käyttävät yleisimmin ikääntyneet asiakkaat (Kuvio 7.) Reilut 60 prosenttia palvelua käyttäneistä asiakkaista kuutoskaupungeissa oli yli 65-vuotiaita. Essoossa on Kuusikon keskiarvoa enemmän nuoria ja työikäisiä kuljetuspalvelujen käyttäjiä.

*Oulussa päätösten määrä, kun muilla kunnilla palvelua käyttäneiden määrä

Kuvio 7. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) kaikista kuljetuspalvelu-asiakkaista vuonna 2019

Kuljetuspalvelumatkat ovat kehittyneet samansuuntaisesti kuin palvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä (Taulukko 19.) Yhdensuuntaisten kuljetuspalvelumatkojen määrä kuutoskaupungeissa kasvoi edellisvuodesta VpL:n mukaisen palvelun osalta (+ 0,4 %) ja väheni ShL:n mukaisen palvelun osalta (- 0,2 %). VpL-matkat samoin kuin ShL-matkat vähenivät vuotta aiempaan verrattuna Tampereella, Helsingissä ja Turussa. ShL-matkat lisääntyivät muissa kaupungeissa, nopeimmin Vantaalla ja Espoossa. Espoossa 2016 alkaen tehtyjen matkojen määrä oli vähentynyt, mutta kääntyi nyt kasvuun. Osittain kasvua selittää matkojen omavastuun pieneneminen ns. seutulipun poistuttua. Helsingissä tehtyjen matkojen kokonaismäärää nosti syksyllä 2019 tehty matkojen määrän lisäys (oikeus kuuteen matkaan kuukaudessa aiemman neljän sijaan).

Taulukko 19. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaiset matkat vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	VpL-matkat	Muutos 18–19, %	ShL-matkat	Muutos 18–19, %
Helsinki	492 638	-2,2	37 347	-2,1
Espoo	331 302	2,7	55 640	25,4
Vantaa	331 091	4,8	16 932	26,5
Turku	206 287	0,9	41 353	1,0
Tampere	274 199	-3,0	21 537	-47,5
Oulu	129 081	0,1	33 101	16,6
Kuusikko	1 764 598	0,4	205 910	-0,2

Kuutoskaupunkien tasolla kuljetuspalvelukustannukset laskivat vuoden 2018 deflatoiduista kustannuksista (Taulukko 20.). Yksittäisistä kaupungeista VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset kasvoivat Vantaalla (+8,5 %) ja Espoossa (+ 2,7 %). ShL-kustannukset kasvoivat Espoossa (+25,5 %), Turussa (+10,7 %), Vantaalla (9,3 %) ja Oulussa (+2,1 %). Aasukasokohaiset ShL-kuljetuspalvelun nettokustannukset vaihtelivat kuutoskaupungeissa yhdestä eurosta neljään euroon.

Taulukko 20. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Kustannukset VpL, €	Muutos 18–19, %	Kustannukset € / asukas	Kustannukset ShL, €	Muutos 18–19, %	Kustannukset € / asukas
Helsinki	17 522 511	-4,2	27	2 129 146	-3,9	3
Espoo	11 221 421	2,5	39	715 200	25,5	2
Vantaa	9 839 208	8,5	42	381 978	9,3	2
Turku	4 133 516	-4,4	21	462 390	10,7	2
Tampere	7 260 613	-5,6	30	199 878	-59,9	1
Oulu	4 394 652	-6,8	21	782 660	2,1	4
Kuusikko	54 371 921	-1,2	30	4 671 251	-3,0	3

4.2 Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä Sosiaalihuoltolain mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä nousi neljästä kuuteen yhdensuuntaiseen matkaan kuukaudessa syksyllä 2019. Taksilain uudistus 1.7. 2019 nosti myös kustannuksia jonkin verran. Irrotettujen määrä (324 asiakasta) pysyi samana verrattuna edellisvuoteen. Matkapalvelun käytöstä irrottamisen edellytyksenä on, että asiakkaan tai muiden kyydissä olevien henki-

löiden turvallisuus vaarantuu, ellei asiakasta irroteta. Matkapalvelun käytöstä irrotettujen osalta matkapalvelu ei tosiasiallisesti pysty toteuttamaan asiakkaan kuljetuspalvelumatkoja. Muista Kuusikkokunnista poiketen Helsingissä päivätoiminnan matkat kohdentuvat päivätoiminnan kustannuksiin eivätkä siten ole mukana kuljetuspalvelukustannuksissa, mikä vaikuttaa kokonaisuuteen kustannusten osalta.

Espoossa vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä jatkoi vähenemistään aiempien vuosien mukaisesti. Kuitenkin yhdensuuntaisten matkojen määrä kääntyi kasvuun (1,2 %) verrattuna edellisvuosiin, jolloin matkamäärät vähenivät tasaisesti. Myös matkojen keskipituus kasvoi 1,9 %. Tästä johtuen kustannuksetkin kääntyivät kasvuun. Matkojen keskipituuden kasvun arvioidaan johtuvan ainakin osittain matkojen omavastuuosuuksien alentamisesta (ns. seutulipun poistuminen). Länsi-Uudenmaan Kulkukeskuksen valmistelu jatkui. Jatkossa Espoon kaupunki järjestää palvelut koko Länsi-Uudellemaalle, mutta kunnat päättävät itsenäisesti toimintaohjeistaan, joita kuitenkin yhdenmukaistettiin vuoden aikana. Tavoitteena on kehittää nykyaikainen ja asiakaslähtöinen kuljetusten toimintamalli, jossa hyödynnetään uutta teknologiaa sekä palvelun järjestämistapoja. Palvelun kehittämiseen osallistuvat työntekijät, asiakkaat sekä vanhus- ja vammaisneuvostot. Länsi-Uudenmaan Kulkukeskuksen toiminta alkaa vaiheittain vuoden 2020 aikana.

Vantaalla kuljetuspalvelua on myönnetty vammaispalvelulain mukaan ja sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja on kehitetty ennakoivampaan suuntaan. Ensisijaisena tukimuotona on asiakkaiden neuvonta ja ohjaus sekä julkisten liikennevälineiden käytön ohjattu harjoittelu. Vantaalla on jatkettu liikkumista tukevien palvelujen kehittämisprojektia, Menokaveri-toimintaa. Tavoitteena on tukea asiakkaita, joilla on vaikeuksia lähteä kotoa asioimaan tai virkistysmatkoille itsenäisesti ja jotka tarvitsevat tukea julkisten liikennevälineiden käyttämisessä. Asiakkaat liikkuvat vapaaehtoisen Menokaveri-tukihenkilön kanssa joko jalan tai julkisia liikennevälineitä käyttäen. Menokaverit ovat kaupungin perehdyttämiä tukihenkilöitä. Menokaverin ja asiakkaan välille solmitaan toimeksiantosopimus ja Menokaverille maksetaan kuukausittain pieni palkkio tukihenkilönä toimimisesta. Kuljetuspalvelu kilpailutettiin yhteistyössä Keravan kanssa.

Turussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäneiden asiakkaiden ja ajettujen matkojen määrä sekä kustannukset pysyivät lähes edellisvuoden tasolla. Ikääntymisestä aiheutuvan toimintakyvyn alenemisen perusteella ikäihmiset ohjataan pääsääntöisesti ShL -kuljetuspalvelun piiriin, jossa asiakasmäärä on kasvanut huomattavasti. Tähän on vaikuttanut etenkin se, että lähes kaikille rintamaveteraaneille on myönnetty kuljetuspalvelua mm. ohjeellisista tulo rajoista riippumatta. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä. Matalalattialinja-autot liikennöivät Turun ja lähikuntien (Föli -joukkoliikenne) alueella ja lisäksi Turussa liikennöi arkipäivisin kolme palvelulinjastoja. Turussa ei ole käytössä matkojen yhdistelyä. Mikäli samassa taksissa ja samaan suuntaan matkustaa enemmän kuin yksi kuljetuspalvelukorttia käyttävä asiakas, otetaan vain yhden asiakkaan kortilta matka. Kaikki kuljetuspalvelukortin omaavat maksavat kuitenkin omavastuun.

Tampereella asiakas pääsääntöisesti tilaa matkansa etukäteen Kuljetustenohjauskeskuksesta, josta yhdistellään samaan suuntaan samaan aikaan menevien asiakkaiden matkoja. Noin joka neljäs matka saatiin yhdisteltyä. Asiakkaan matkoja voidaan asiakkaan suostumuksella yhdistää myös kaupungin alueella liikennöiviin palvelubusseihin. Tällöin asiakas maksaa matkasta bussimatkan hinnan, mutta kuljetuspalvelumatkat eivät vähene. Osalle asiakkaista on vammaan tai sairauteen liittyvistä erityistarpeista johtuen myönnetty oikeus tutun taksin käyttämiseen tai ns. yksinkulkuoikeus, jolloin matkoja ei yhdistellä. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut kilpailutettiin. Kilpailutuksen myötä edellisen vuoden liikennepalvelulain muutoksen tuomia ongelmia saatiin korjattua ja kalustoa saatiin lisättyä. Kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden asiakkaiden sekä palveluita käyttäneiden asiakkaiden määrät laskivat

hieman edellisvuoteen nähden. Kuljetuspalvelupäätöksiä ei ole lakkautettu systemaattisesti, vaikka asiakas ei olisi käyttänyt palvelua.

Oulussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden asiakasmäärä väheni 15,1%. Kuljetuspalvelut kilpailutettiin keväällä 2018 ja tämän johdosta asiakkaiden profilitiedot päivitettiin matkojen välitysohjelmaan ja samalla päättyneet asiakkuudet poistettiin asiakastietojärjestelmästä loppuvuoden 2018 ja alkuvuoden 2019 aikana. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannukset laskevat 6,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen asiakasmäärä kasvoi 5 % ja kustannukset nousivat 2,1% edelliseen vuoteen verrattuna. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä ja siihen kuuluvia palvelulinjoja. Palveluliikenne Onni on osa kaikille avointa joukkoliikennettä ja siinä on erityisesti otettu huomioon ikääntyneiden ja toimintaesteisten henkilöiden tarpeet. Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palveluiden kustannuksissa on mukana myös Onni palveluliikenteen kustannukset.

Oulussa on käytössä matkojen keskitetty tilaamisjärjestelmä, jota hoitaa virka-aikana kaupungin matkapalvelukeskus ja virka-ajan ulkopuolella ulkopuolinen toimija. Kuljetuspalveluiden matkojen tilaaminen tapahtuu matkapalvelukeskuksen kautta.

5 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

Tässä luvussa tarkastellaan vammaispalvelulain mukaista vaikeavammaisten päivätoimintaa sekä kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa. Tuettu työllistyminen ei vuodesta 2019 alkaen sisälly työ- ja päivätoiminnan lukuihin.

Taulukossa 21. on kuvattu työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa. Vuonna 2019 asiakkaita oli Kuusikon tasolla kaikkiaan 4 254 ja kustannukset olivat 63,5 miljoonaa euroa. Asiakasmäärä laski 4,7 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan. Nopeinta asiakasmäärän lasku oli Helsingissä (-10,0 %) ja Tampereella (-8,5 %). Muista poiketen asiakasmäärä huomattavasti lisääntyi Turussa (+8,8 %). Kustannukset kasvoivat kuutoskaupunkien tasolla 2,8 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Nopeimmin kustannukset kasvoivat Oulussa (+7,8 %). Muista kaupungeista poiketen Tampereella työ- ja päivätoiminnan kustannukset laskivat hieman (-0,9 %) vuotta aiemmasta. Helsingin vammaispalvelujen työ- ja päivätoiminnan suoritteissa ja asiakasmäärissä olevien puutteiden vuoksi taulukot 21,22,23 ja 24 eivät anna Helsingin osalta vertailukelpoista tietoa.

Taulukko 21. Vammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Kustannukset yhteensä, €	Muutos 2018–19, %
Helsinki	1 209	-10,0	25 000 716	1,9
Espoo	603	1,0	13 047 587	5,7
Vantaa	587	-3,8	7 976 095	0,7
Turku	482	8,8	5 117 160	4,2
Tampere	699	-8,5	7 541 375	-0,9
Oulu	674	-4,8	4 847 012	7,8
Kuusikko	4 254	-4,7	63 529 945	2,8

Huom! Vuoden 2019 luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin, sillä työ- ja päivätoimintaan ei vuodesta 2019 alkaen sisällytetä tuetun työllistymisen asiakkaita ja kustannuksia.

5.1 Vaikeavammaisten päivätoiminta

Vuonna 2019 vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaiden ja kustannusten määrä väheni hieman edellisvuodesta kuutoskaupungeissa (Taulukko 22.) Asiakkaita oli yhteensä 471 ja kokonaiskustannukset olivat 3,7 miljoonaa euroa. Muista kaupungeista poiketen asiakasmäärä lisääntyi viime vuoteen nähden huomattavasti Turussa (+25,9 %). Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakasmäärät ovat verrattain pieniä, mistä johtuen lukumääräisesti pienetkin muutokset asiakasmäärissä näyttäytyvät prosentuaalisesti suurina. Kustannukset laskivat kuutoskaupunkien tasolla vajaan prosentin verrattuna vuotta aiempaan. Huomattavinta kustannusten väheneminen oli Espoossa (-10,3 %) ja Oulussa (-10,0 %). Kaikkiaan suunta tämän palvelukokonaisuuden kohdalla näyttää edelleen laskevana.

Taulukko 22. Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Kustannukset yhteensä, milj. €	Muutos 2018–19, %
Helsinki	166	-10,3	2 159 875	1,7
Espoo	68	-12,8	534 897	-10,3
Vantaa	45	-15,1	184 745	4,4
Turku	34	25,9	215 745	5,8
Tampere	115	3,6	495 532	-1,0
Oulu	43	4,9	166 133	-10,0
Kuusikko	471	-4,8	3 756 927	-0,8

5.2 Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaan sisältyvät päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta sekä tuettu työtoiminta. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaan osallistui kuutoskaupungeissa vuoden 2019 aikana yhteensä 3 783 asiakasta, mikä tarkoitti 4,7 prosentin laskua asiakasmäärässä verrattuna edellisvuoteen (Taulukko 23). Vuoden takaiseen verrattuna asiakasmäärän väheneminen oli voimakasta Tampereella (-10,6 %) ja Helsingissä (-10,0 %). Huomattavaa asiakkaiden määrän lisääntymistä tapahtui Turussa, jossa kasvua oli 7,7 prosenttia vuoteen 2018 nähden. Käyttöpäivät laskivat kuutosten tasolla 4,5 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan.

Kaikissa kunnissa on ikääntyneitä kehitysvammaisia, jotka eivät enää osallistu työ- ja päivätoimintaan, vaan heille järjestetään toimintaa asumisyksiköissä tai kerhoissa. Turussa työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä on suhteellisen pieni verrattuna esimerkiksi Tampereen tai Oulun asiakasmäärään. Osasy Turun alhaiseen asiakasmäärään voi olla se, että kehitysvammaisten nuorten opinto- ja työllistymismahdollisuudet pyritään selvittämään mahdollisimman laajasti ennen kuin vaihtoehdoksi muodostuu eläkkeen hakeminen. Ammattiopinnot suorittaneet kehitysvammaiset ohjataan ensisijaisesti työllistymispalvelujen nuorten ohjaamoon, mikäli nuorella on mahdollisuuksia työllistyä avoimille markkinoille. Harva 60 vuotta täyttänyt asumispalvelujen piirissä oleva turkulainen on enää mukana työ- ja päivätoiminnassa, vaan he osallistuvat esimerkiksi kerhotoimintaan ja kolmannen sektorin järjestämään vapaa-ajantoimintaan.

Taulukko 23. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2018–19, %
Helsinki	1 043	-10,0	130 753	-19,3
Espoo	535	3,1	86 196	2,5
Vantaa	542	-2,7	63 427	9,1
Turku	448	7,7	58 427	0,9
Tampere	584	-10,6	85 119	-0,7
Oulu	631	-5,4	110 890	-0,9
Kuusikko	3 783	-4,7	534 812	-4,5

Huom! Vuoden 2019 luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin, sillä työ- ja päivätoimintaan ei vuodesta 2019 alkaen sisällytetä tuetun työllistymisen asiakkaita ja kustannuksia.

Taulukkoon 24. on koottu kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kustannustiedot. Merkittävä osuus työ- ja päivätoiminnan menoista muodostuu erityishuoltona järjestettävistä asiakaskuljetuksista. Vuonna 2019 kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset kuutoskaupungeissa kasvoivat 3,0 prosenttia edellisvuodesta. Kuusikon tasolla kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kunnallisen tuotannon kustannusten osuus kokonaiskustannuksista oli 44,2 prosenttia. Tästä keskiarvosta poikkeaa huomattavasti Oulu, jossa työ- ja päivätoiminnan kustannuksista 88,0 prosenttia koostuu kunnallisen palvelun kustannuksista. Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäiväkohtainen hinta vaihteli Oulun 42 euron ja Helsingin 175 euron välillä. Hintaan vaikuttavat muun muassa henkilöstömäärä ja tilakustannukset. Espoon ja Helsingin käyttöpäivän korkeaa hintaa selittää osin ostopalvelujen korkeampi osuus verrattuna muihin kuntiin.

Taulukko 24. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018, kunnallisen tuotannon kustannukset ja osuus (%) nettokustannuksista sekä kustannukset käyttöpäivää kohden vuonna 2019

	Nettokustannukset, €	Muutos 2018–19, %	Kunnallisen tuotannon kustannukset, €	Kunnallisen tuotannon kustannukset, %	€/käyttöpäivä	Muutos 2018–19, %
Helsinki	22 840 841	2,0	8 175 937	35,8	175	26,4
Espoo	12 512 690	6,5	5 008 203	40,0	145	3,9
Vantaa	7 791 350	0,6	3 944 538	50,6	123	-7,8
Turku	4 901 415	4,1	2 425 168	49,5	115	41,2
Tampere	7 045 843	-0,9	2 894 147	41,1	83	-0,3
Oulu	4 680 880	8,6	4 117 533	88,0	42	9,5
Kuusikko	59 773 018	3,0	26 424 323	44,2	115	11,1

*Ennen vuotta 2019 tuettu työllistyminen sisältyi työ- ja päivätoimintaan. Työ- ja päivätoiminnan luvut eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

5.3 Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen kunnittain

Helsingissä työ- ja päivätoiminnan yksiköt ovat profiloituneet osallisuutta tukeviin ja työelämään suuntaaviin palveluihin. Toimintaa on kehitetty vastaamaan monipuolisesti hyvinkin haastavien asiakkaiden tarpeisiin. Tämän lisäksi on kehitetty tapoja ohjata asiakkaita tavoitteiden ja toimintakyvyn mukaisesti, kevyempiin palveluihin. Tukea opiskelun hakuun sekä ohjautumiseen tuettuun työhön on tehostettu.

Espoossa päivä- ja työtoimintaa järjestetään kahdessa kaupungin toimintakeskuksessa sekä ostopalveluyksiköissä. Ostopalvelujen osuus palvelutuotannosta jatkoi kasvuaan ollen 62,4 prosenttia palvelutuotannosta. Päivätoiminnan kehittämishanke jatkui, tavoitteena palvelujen yksilöllistäminen ja toiminnan porrastaminen.

Vantaalla järjestetään omana toimintana päivä- ja työtoimintaa sekä työllistymistä tukevaa toimintaa. Toiminta perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin ja yksilölliseen palvelusuunnitelmaan. Sama asiakas voi liikkua eri toimipisteiden välillä niin, että hän käy jossakin yksikössä esim. kaksi päivää ja toisessa yksikössä kolme päivää. Vantaalla järjestetään päivä- ja työtoimintaa myös osa-aikaisesti sekä aamu- että iltapäiväpainotteisesti erilaisina täsmä- ja pajatoimintoina asiakastarpeen ja -tilanteen mukaan. Asiakkaiden työ- ja päivätoiminnan koordinointi ja palveluiden järjestäminen on siirtynyt laatu-koordinaattorille. Palveluiden järjestämisessä on otettu huomioon myös ns. kevyet palvelut. Osalle asiakkaista onkin löytynyt toimintaa kunnan tai järjestöjen avoimista palveluista. Asiakasmäärä on kasvanut sekä omassa toiminnassa että ostopalveluissa. Vanhusten erityisasumisen yksiköille tuotetaan tukipalveluita työllistäen vammaispalveluiden ja työllisyyspalveluiden kautta ohjautuneita asiakkaita

työtoimintaan sekä palkkatyösuhteeseen. Tukipalveluina tuotetaan mm. pesulapalveluita kaupungin vanhustenkeskuksissa. Vammaisten henkilöiden työllistymiseksi on kehitetty erilaisia toimintamalleja esim. ryhmämuotoista työtoimintaa ja mahdollistamalla erilaiset työkokeilut päivätoimintapäivän aikana.

Turussa laitoshoidon purku näkyy työ- ja päivätoiminnan kustannuskehityksessä. Erityisjärjestelyin ja ostopalveluna on pystytty järjestämään päivätoimintaa asiakkaille, joilla on yhä haasteellisempia palvelutarpeita. Ostopalveluna hankitun työ- ja päivätoiminnan osuus on kasvanut muutaman vuoden ajan.

Tampereella kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa järjestetään sekä kaupungin omana, että ostopalveluna. Tarvetta työ- ja päivätoimintapaikoille tulevina vuosina on arvioitu olevan n. 30 asiakaspaikkaa vuodessa. Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestetään ostopalveluna. Tampereella käytiin läpi yli 65-vuotiaita päivätoiminnan asiakkaita, ja keskustelujen kautta moni siirtyi eläkkeelle. Ikääntyneillä oli käyntipäiviä usein 1–2 viikossa, kun taas uusilla nuorilla päivätoimintakävijöillä päivätoimintapäiviä on usein 4–5 viikossa.

Oulussa työ- ja päivätoimintaa järjestettiin pääosin kaupungin omana toimintana. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä väheni edellisvuodesta 5,4 prosenttia. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärässä ovat mukana avotyötoiminnassa olevat asiakkaat, joita oli vuonna 2019 129 asiakasta sekä tuetussa työllistämässä 33 asiakasta. Palvelun käyttöpäivähinta oli kuutoskaupunkien alhaisin (42€).

Kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuslain ja laitoshoidon purkamisen myötä myös päivätoiminnassa vierihoidattajien tarve on kasvanut. Osalla asiakkaista on ollut jopa kahden vierihoidattajan tarve ja lisäksi vartijapalvelut on turvannut päivätoiminnan toteutumisen.

Kesällä 2019 kehitysvammaisten koululaisten loma-ajanhoido siirtyi sivistys- ja kulttuuripalveluista hyvinvointipalveluiden järjestämisen vastuulle. Loma-ajanhoido järjestettiin pääsääntöisesti Oulun kaupungin päivätoiminnan tiloissa. Osa loma-ajanhoidon asiakkaista on myös tarvinnut vierihoidattajia.

6 ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Asumista tukeviin palveluihin lukeutuvat kehitysvammaisten tuettu asuminen ja palveluasuminen, yksittäiseen asuntoon vammaispalvelulain nojalla myönnetty palveluasuminen, asunnon muutostyöt sekä asunnon välineet ja laitteet. Tässä luvussa kuvataan tarkemmin kehitysvammaisten tuettua asumista sekä kehitysvammaisten palveluasumista kuutoskaupungeissa. Kehitysvammaisten asumispalveluja koskevat tiedot kokonaisuudessaan löytyvät raportin liitteestä 2.

6.1 Kehitysvammaisten tuettu asuminen

Tuettu asuminen on omatoimista suoriutumista ja itsenäistä asumista tukevaa palvelua. Asumista tuetaan sosiaaliohjauksella ja muilla sosiaalipalveluilla. Tuen määrä vaihtelee yksilöllisesti – se voi olla päivittäistä tai harvemmin tapahtuvaa tukea. Asiakkaat voivat lisäksi asua joko asumisyksiköiden yhteydessä omissa asunnoissaan tai muualla kunnan alueella omissa asunnoissaan. Tämän vuoksi käyttöpäiväkohtaiset kustannukset eivät ole vertailukelpoisia kuntien kesken. Tuettu asuminen palvelumuotona kehitysvammaisten asumisen järjestämiseksi on yleistynyt vahvasti kuutoskaupungeissa viime vuosina (ks. Liite 3.). Vuonna 2019 tuetun asumisen asiakkaiden määrä yhä lisääntyi 3,1 prosentilla edellisvuoteen nähden (Taulukko 25.). Espoossa prosentuaalinen kasvu oli nopeinta – asiakasmäärä kohosi 27,8 prosenttia vuoden takaisesta. Todellisuudessa kasvua on ollut vieläkin enemmän, sillä Espoo järjestää kaikkien uusien tuetun asumisen asiakkaiden palvelut sosiaalihuoltolain mukaisena tuettuna asumisena, eivätkä nämä asiakkaat näy taulukon luvuissa². Merkittävää vähenemistä oli Oulussa, jossa tuetun asumisen asiakasmäärä lasi 33,3 prosenttia vuoden takaisesta.

Tuetun asumisen käyttöpäivien määrä on kuutoskaupunkien tasolla kasvanut samaa vauhtia asiakasmäärän kanssa, 9,4 prosenttia vuodesta 2018. Käyttöpäivät lisääntyivät voimakkaimmin Espoossa (+35,2 %) ja Turussa (+30,5 %). Oulussa käyttöpäivien määrä laski 41,2 prosenttia. Osa tuetun asumisen asiakkaista on aiemmin ollut palveluasumisen asiakkaita. Kustannukset alenivat edellisvuodesta eniten Oulussa (-48,4 %) ja Vantaalla (-22,5 %) ja kasvoivat Turussa (+36,9 %) ja Helsingissä (+26,4 %). Kuutoskaupunkien tasolla kustannukset nousivat 7,1 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan. Käyttöpäivää kohden jyvitettyt kustannukset ovat matalimmat Tampereella (10 €) Turussa ja Vantaalla (12 €) ja korkeimmat Espoossa (32 €).

Taulukko 25. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän ja käyttöpäivien muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2018–19, %	Nettokustannukset, €	Muutos 2018–19, %	€/käyttöpäivä
Helsinki	261	5,2	91 494	13,3	2 218 727	26,4	24
Espoo	92	27,8	29 336	35,2	939 933	12,1	32
Vantaa	115	-9,4	35 792	-2,1	436 987	-22,5	12
Turku	63	16,7	20 061	30,5	245 331	36,9	12
Tampere	167	7,7	53 181	11,9	531 220	-2,6	10
Oulu	40	-33,3	10 463	-41,2	197 732	-48,4	19
Kuusikko	738	3,1	240 327	9,4	4 569 929	7,1	19

6.2 Kehitysvammaisten palveluasuminen

Kehitysvammaisten palveluasuminen (ohjattu asuminen) järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä jonkin verran tukea ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan. Tuki on päivittäistä, mutta ei kuitenkaan sisällä yövalvontaa. Espoossa lyhytaikaisella palveluasumisella tarkoitetaan tässä asumisvalmennusta, joka toteutetaan yksikössä, jossa ei ole yövalvontaa. Taulukkoon 26. on kuvattu palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät. Palveluasumisen pitkäaikaisten asiakkaiden määrä laski kuutoskaupunkien tasolla 0,2 prosenttia vuodesta 2018. Palveluasumisen pitkäaikaisasiakkaat muodostavat kuutoskaupungeissa 98,8 prosenttia koko palveluasumisen asukaskunnasta. Kaupungeittain tarkasteltuna palveluasumisen pitkäaikaisten asiakkaiden määrä väheni Espoossa ja Vantaalla, pysyi samalla tasolla Helsingissä ja kasvoi muissa kaupungeissa. Käyttöpäivät lisääntyivät Turussa 6,4 prosenttia ja Tampereella 2,7 prosenttia. Huomattavimmin käyttöpäivät vähenivät edellisestä vuodesta Oulussa, jossa laskua oli 16,3 prosenttia. Osin syy on tilastointien muutoksissa, jolloin asiakkaita on tilastoitu enemmän tuettuun asumiseen kuin palveluasumiseen.

Taulukko 26. Kehitysvammaisten palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Pitkä-aikaiset asiakkaat (N)	Pitkä-aikaiset asiakkaat (%)	Pitkäaikaiset	Käyttöpäivät yhteensä	Käyttöpäivien	Lyhytaikaiset käyttöpäivät (%)
				asiakkaat		muutos 2018–19, %	
Helsinki	184	183	99,5	0,0	59 993	-3,0	0,1
Espoo	49	45	91,8	-11,8	15 843	-2,3	1,4
Vantaa	76	76	100,0	-5,0	24 270	-3,8	0,0
Turku	127	127	100,0	0,8	45 090	6,4	0,0
Tampere	91	88	96,7	2,3	30 105	2,7	0,6
Oulu	128	128	100,0	4,9	25 849	-16,3	0,0
Kuusikko	655	647	98,8	-0,2	201 150	-2,3	0,2

Vuonna 2019 palveluasumisen nettokustannukset olivat kuutoskaupunkien tasolla 15,0 miljoonaa euroa, mikä on prosentin vähemmän kuin vuonna 2018 (Taulukko 27.). Kustannukset lisääntyivät eniten Tampereella (+17,1 %) ja vähenivät Vantaalla (-16,9 %) ja Oulussa (-14,6 %). Palveluasumisen käyttöpäiväkustannukset kuutoskaupungeissa olivat matalimmat Tampereella ja Oulussa (57 €).

Taulukko 27. Palveluasumisen kustannukset 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Nettokustannukset, €	Muutos 2018–19, %	€/käyttöpäivä	Muutos 2018–19, %
Helsinki	5 239 027	-2,7	87	0,2
Espoo*	1 990 147	14,3	126	17,1
Vantaa	1 693 541	-16,9	70	-13,6
Turku	2 878 669	3,3	64	-3,0
Tampere	1 721 798	17,1	57	14,0
Oulu	1 484 661	-14,6	57	2,0
Kuusikko	15 007 843	-1,0	75	1,3

6.3 Asumista tukevien palvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä oman tuetun asumisen lisäämiseen on panostettu, ja palvelurakenteita on muokattu vastaamaan asukkaiden tarpeisiin, tukikäyntejä voidaan lisätä tai vähentää asukkaan yksilöllisen tarpeen mukaan. Satunnaisia yö-käyntejä tuetussa asumisessa tekevät vammaisten asumispalvelujen päivystävät yöhoitajat, jotka liikkuvat kohteiden välissä autolla. Tuetun asumisen asiakkaiden määrä kasvoi vuoden aikana, mutta tuetun asumisen osuus muusta asumisesta ei kasvanut johtuen laitospalveluista autettuun asumiseen siirtyneiden määrän kasvusta. Uusia tukiasuntoja saatiin kaupungin asuntokannasta ja hankkeesta kolmannen sektorin toimijan kanssa. Oman toiminnan asukkaat saavat tarvittavan tuen asumiseensa asumispalvelujen tuetun asumisen työntekijöiltä, ryhmäkodeista tai sosiaaliohjaajilta. Helsingissä on tarjolla kaksi asumisvalmennusasuntoa, joissa kartoitetaan asiakkaiden vahvuuksia ja tuen tarvetta ja tehdään suunnitelma tulevasta parhaiten soveltuvasta asumismuodosta. Helsingissä on tehty myös pitkäaikaisia sijoituksia kehitysvammaisille sekä autismin kirjon asiakkaille sosiaalihuoltolain perusteella, muuta nämä asiakkaat eivät sisälly raportin tietoihin.

Espoossa asumisen ohjelmaan 2016-2025 on kirjattu tavoite tuetun asumisen osuuden kasvattamisesta. Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista kasvoi ja oli 14 prosenttia. Kehitysvammaiset ohjatun ja tuetun asumisen asiakkaat eivät täysin tilastoidu kuten aiemmin kehitysvammahuoltoon. Espoo järjestää tuetun asumisen palvelut sosiaalihuoltolain mukaisena tuettuna asumisen kaikille asiakkailleen, myös kehitysvammaisille henkilöille. Tuetun asumisen palvelu järjestetään pääsääntöisesti omana toimintana, jonka kustannuksista ei voida irrottaa sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkaiden palvelua. Tuen toteuttamisvaihtoehdot ovat hyvin yksilöllisiä; myös oman toiminnan ja ostopalvelun yhdistelmiä. Asumisen tuen tarpeen arvioinnissa on mahdollista hyödyntää toimintaterapeutin arviota sekä asumisvalmennusjaksoja tuetun asumisen yksiköissä (kaksi asuntoa).

Vantaalla asumista on pyritty edelleen tuottamaan kunnan omana tuotantona kevyemmällä tuella. Lähtökohtana on aina kun mahdollista, että kehitysvammaisen henkilö asuu omassa asunnossa. Vantaa on onnistunut strategisten tavoitteidensa mukaisesti kasvattamaan tuetussa- ja ohjatussa asumisessa asuvien henkilöiden osuutta asumispalvelujen kokonaisuuteen nähden. Ohjautuminen tukiasumiseen tapahtuu pääsääntöisesti asumisharjoittelun kautta. Asumisharjoittelu on toteutettu kahdessa asumisharjoitteluasunnossa pääasiassa kahden työntekijän koordinoimana kunkin asukkaan yksilöllisen suunnitelman mukaan. Palveluasumisessa asukkaan toimintakykyä pyritään vahvistamaan niin, että hän pystyy siirtymään vähemmän tuetun asumisen piiriin ja/tai muuttamaan omaan kotiin tukitoimien turvin. Tuessa asumisessa omaa tuotantoa on enemmän ostopalveluihin verrattuna.

Turussa omaa ohjattua ja tuettua asumista on kehitetty muun muassa organisaatiomuutoksella ja ohjaajaresurssilla. Toimintaan kohdistettu lisäresurssi näkyy vuonna 2019 tuetun ja ohjatun asumisen kasvuna. Noin puolet tuetusta asumispalvelusta hankitaan ostopalveluna. Kevyemmän asumispalvelun vaihtoehdon mahdollistaa muun muassa yhteistyö ympärivuorokautisen asumisyksikön kanssa, johon omassa asunnossaan asuva asiakas voi yöllä soittaa kriisitilanteissa.

Tampereella on panostettu tuetun asumisen palveluun, jota järjestetään omassa tuotannossa ja ostopalveluna.

Oulussa ohjatun asumisen asiakasmäärä nousi 4,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja tuetun asumisen asiakasmäärä laski 33 prosenttia. Oulussa on lisätty omaan tuotantoon ohjaajapalvelua ja tavoitteena on edelleen lisätä ohjaajapalveluiden osuutta kotona asumista tukevana palveluna. Oman toiminnan yksi tehostetun palveluasumisen ja palveluasumisen yksikkö on muutettu vuoden 2019 aikana

kehitysvammaisten ohjaajapalveluiden palveluksi. Asiakkaille on räätälöity ohjaajapalvelu palvelutarpeen arvioinnin pohjalta. Ohjaajapalvelua on saatavilla kahdessa vuorossa arkisin ja viikonloppuisin. Ohjaajapalveluiden asiakkaita vuonna 2019 oli 216 ja vuonna 2018 102.

7 VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT

Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut koostuvat kehitysvammalain nojalla järjestetystä tehostetusta palveluasumisesta sekä vammaispalvelulain perusteella järjestetystä vaikeavammaisten palveluasumisesta. Palveluasuminen järjestetään palveluasunnossa ja se on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat toisen henkilön apua päivittäisessä elämässä ympäri vuorokauden.

Taulukossa 28. on esitetty vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset. Vuonna 2019 ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 4236 ja määrä kasvoi edellisvuodesta 6,3 prosenttia. Kuusikon tasolla asiakkaista 19,0 prosenttia oli lyhytaikaisia asiakkaita. Kaupunkien välillä on kuitenkin eroja lyhytaikaisten asukkaiden osuuksissa: Espoossa lyhytaikaisia oli 29,0 prosenttia kaikista asiakkaista, kun Tampereella vastaava osuus oli 4,0 prosenttia. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 208,3 miljoonaa euroa ja nousua vuotta aiempaan nähden oli 7,5 prosenttia. Kustannukset nousivat kaikissa muissa kaupungeissa paitsi Turussa, missä kustannukset hieman laskivat vuoteen 2018 verrattuna. Kunnan väestömäärään suhteutetut kustannukset havainnollistavat, että kustannukset ympärivuorokautisista asumispalveluista olivat matalimmat Tampereella (98 €) ja korkeimmat Turussa (133 €). Helsinki, Espoo ja Oulu järjestävät vammaisille henkilöille ympärivuorokautista asumispalvelua myös sosiaalihuoltolain perusteella, eivätkä nämä tiedot sisälly tässä esitettyihin tietoihin.

Taulukko 28. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat	Muutos 2018–19, %	Asiakkaista lyhytaikaisia	Lyhytaikais- ten asiakkai- den osuus, %	Kustannukset yhteensä, €	Muutos 2018–19, %	€/asu- kas
Helsinki	1 315	4,0	224	17,0	75 403 331	10,4	115
Espoo	638	9,1	185	29,0	31 414 765	8,8	108
Vantaa	596	11,0	157	26,3	25 355 319	9,3	108
Turku	650	7,1	183	28,2	25 736 173	-0,1	133
Tam- pere	473	-0,8	19	4,0	23 417 758	4,7	98
Oulu	564	9,5	36	6,4	26 991 284	6,4	131
Kuu- sikko	4 236	6,3	804	19,0	208 318 630	7,5	115

7.1 Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaiden määrä on kasvanut kuutoskaupungeissa jo pidempään: Vuoteen 2015 verrattuna asiakasmäärä on lisääntynyt 9,0 prosenttia (Liite 4.) Vuonna 2019 tehostetun palveluasumisen asiakkaiden määrä kuutosien tasolla kasvoi 7,2 prosenttia vuotta aiempaan nähden (Taulukko 29.). Neljäsosa Kuusikon kaikista tehostetun palveluasumisen asukkaista oli lyhytaikaisia asiakkaita. Kaupunkien kesken osuudet vaihtelevat; Vantaalla lyhytaikaisten asiakkaiden osuus oli 36,2 prosenttia, kun Tampereella vastaava osuus oli 4,2 prosenttia. Kun kokonaisasiakasmäärä suhteutetaan kunnan väestöön, voidaan todeta, että tehostetun palveluasumisen asiakkaita oli eniten Turussa (258 asiakasta / 100 000 asukasta) ja vähiten Tampereella (130 asiakasta / 100 000

asukasta). Käyttöpäivien määrä kuutoskaupungeissa kasvoi vuoden takaiseen verrattuna 6,7 prosenttia. Käyttöpäivien määrä kasvoi kaikissa kaupungeissa.

Taulukko 29. Tehostetun palveluasumisen asiakkaat, asiakasmäärä suhteutettuna väestöön ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	917	499	434	498	309	420	3 077
Joista lyhytaikaisia asiakkaita	219	174	157	172	13	36	771
Joista lyhytaikaisia asiakkaita (%)	23,9	34,9	36,2	34,5	4,2	8,6	25,1
Asiakkaat yhteensä / 100 000 asukasta	140	172	186	258	130	204	170
Asiakkaat yhteensä, muutos 2018–19 (%)	9,8	11,6	4,8	3,5	0,7	8,8	7,2
Käyttöpäivät yhteensä	255 454	119 650	101 793	115 819	101 408	116 536	810 660
Joista lyhytaik. as. käyttöpäiviä	7 648	7 847	3 725	4 904	381	902	25 407
Joista lyhytaik. as. käyttöpäiviä (%)	3,0	6,6	3,7	4,2	0,4	0,8	3,1
Käyttöpäivät yhteensä, muutos 2018–19 (%)	8,2	9,1	4,1	0,9	8,7	7,6	6,7

Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset olivat vuonna 2019 kuutoskaupungeissa 151,2 miljoonaa euroa, mikä on 10,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 (Taulukko 30.). Tehostetun palveluasumisen keskimääräiset kustannukset palvelun käyttöpäivää kohden vaihtelivat Tampereen 159 euron ja Helsingin 212 euron välillä. Käyttöpäiviin suhteutetut kustannukset laskivat edellisvuodesta Oulussa ja Turussa ja nousivat muissa kunnissa.

Taulukko 30. Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Nettokustannukset, milj. €	Muutos 2018–19, %	€/käyttöpäivä	Muutos 2018–19, %
Helsinki	54,0	15,1	212	6,4
Espoo	24,1	11,2	201	1,9
Vantaa	18,0	6,0	177	1,9
Turku	20,0	0,3	172	-0,7
Tampere	16,1	15,1	159	5,9
Oulu	18,9	5,5	162	-2,0
Kuusikko	151,2	10,0	186	3,1

7.2 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset

Vammaispalvelusetuksen (1987/759) mukaan vaikeavammaisten palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaalle jokapäiväiselle suoriutumiselle. Kuutoskaupungeissa on erilaisia tapoja toteuttaa vaikeavammaisten palveluasumista. Perustietona käytetään niiden asiakkaiden määrää, joille palveluasuminen järjestetään asumisyksiköissä. Lisätietoina kootaan kuntien mahdollisuuksien mukaan tieto palveluasumisen asiakkaista, joille on myönnetty palveluasuminen kotiin saatavana palveluna. Kotiin palvelua saavien osalta kootaan tieto niistä henkilöistä, jotka saavat kotihoidon palveluja sekä niistä asiakkaista, jotka saavat henkilökohtaisen avun tuen.

Vuonna 2019 vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa kasvoi 3,9 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. (Taulukko 31.). Kustannukset kasvoivat edellisvuodesta kaikissa

muissa kaupungeissa paitsi Tampereella, jossa kustannukset laskivat 10,8 prosenttia. Lyhytaikaisen palveluasumisen asiakkaita on määrällisesti vähän. Lyhytaikaisten asiakkaiden osuus oli korkein Espoossa (7,9 %). Espoon lyhytaikaisilla asiakkailla tarkoitetaan omassa palveluasumisessa järjestettävään asumisvalmennukseen osallistuneita asiakkaita.

Taulukko 31. Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen asiakkaat ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat	Muutos 18-19, %	Lyhytaikaiset asiakkaat, (N)	Lyhytaikaiset asiakkaat, (%)	Kustannukset, €	Muutos 18-19, %
Helsinki	398	-7,4	5	1,3	21 374 564	2,4
Espoo	139	0,7	11	7,9	7 334 121	3,9
Vantaa	162	11,7	0	0,0	7 326 670	21,0
Turku	152	20,6	11	7,2	5 759 268	1,1
Tampere	164	-3,5	6	3,7	7 292 407	-10,8
Oulu	144	11,6	0	0,0	8 061 096	11,0
Kuusikko	1 159	1,8	33	2,8	57 148 126	3,7

Taulukossa 32. on esitetty vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaiden jakautuminen ikäryhmittäin. Vuonna 2019 kolmannes vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaista Kuusikossa oli yli 65-vuotiaita. Ikääntyneiden asiakkaiden osuus kaikista palvelua saaneista onkin kasvanut viimeisen seitsemän vuoden aikana³ jo kymmenen prosenttiyksikköä.

Taulukko 32. VpL:n mukaisen tehostetun palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen (%) ikäryhmittäin vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	398	139	162	152	164	144	1 159
0–17-vuotiaat (%)	1,3	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,3
18–64-vuotiaat (%)	72,6	76,3	80,2	59,9	63,4	66,0	69,7
65 vuotta täyttäneet (%)	26,1	23,7	19,8	40,1	36,0	34,0	30,0

7.3 Ympäri vuorokautisten asumispalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä kehitysvammaisten autetun asumisen asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta, erityisesti omassa toiminnassa. Samalla ohjatun asumisen asiakasmäärä pysyi lähes samana ja tuetun asumisen asiakasmäärät kasvoivat. Autetun asumisen kustannukset lisäksi hivenen kasvoivat, mikä johtuu asiakkaiden suurista palvelutarpeista. Siirtymiä tapahtui laitoshoidosta autettuun asumiseen ja toisaalta ohjatusta asumisesta tuettuun. Vammaispalvelulain mukaista asumispalvelua saaneiden asiakasmäärä laski 6,4 prosenttia.

Espoossa kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen (autetun asumisen) tarve on kasvanut voimakkaasti viime vuosina ja kasvun ennustetaan jatkuvan edelleen laitoshoidon purun edetessä. Vuoden aikana käynnistyi neljä uutta tehostetun palveluasumisen ostopalveluyksikköä. Tehostetun palveluas-

³ Vrt. Vartiainen, A. (2013). Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012. Helsinki: Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 5/2013.

misen ostopalveluvuorokausien määrä kasvoi 10 prosenttia edellisvuodesta. Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen kustannusten kasvu (+10,4 %) oli maltillista ottaen huomioon asiakasmäärän kasvun (+11,6 %).

Vantaalla asumisen järjestelyissä on edelleen pyritty tukemaan asiakkaan omatoimisuutta ja itsemääräämisoikeutta sekä ohjaamaan heitä mahdollisimman itsenäiseen asumismuotoon. Tehostetun ja vaativan tehostetun palveluasumisen kustannukset kasvoivat, mikä johtuu osittain asiakkaiden suurista palvelutarpeista ja osittain palveluiden monimuotoistumisesta ja tuen tarpeen vaikeasta ennustettavuudesta. Siirtymiä tapahtui laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen ja toisaalta etenkin vaativan tehostetun palveluasumisen paikkoja, jotka vastaavat asiakkaiden moninaisiin palvelutarpeisiin, oli haastavaa löytää. Lyhytaikais- ja omaishoidon päivien tarve ympärivuorokautisissa asumispalveluissa on kasvanut ja edelleen kasvamassa.

Turussa asumispalvelujen kustannusten nousu kohdistuu pääosin tehostettuun palveluasumiseen eli autettuun asumiseen. Osa laitoshoidosta asumispalveluihin muuttaneista asiakkaista vaatii erityisen paljon resursseja. Asumispalvelujen kasvu on toteutunut ostopalveluja lisäämällä. Myös lyhytaikaishoidon tarve on kasvanut. Turussa on oma lyhytaikaishoitoa tarjoava asumisyksikkö, jonka asiakasmäärä on kasvanut usean vuoden ajan. Lakisääteisten omaishoidon vapaiden lisäksi kehitysvammaisille henkilöille on voitu tarjota lyhytaikaishoitoa yksilöllisen harkinnan perusteella. Palvelutaloihin sijoittuu myös aikaisemmin pitkäaikaissairaanhoidossa hoidettuja asiakkaita, joiden avustamisen ja hoidon tarve on erittäin runsasta. Asiakasmäärä ja kustannukset ovatkin nyt lähteneet huomattavaan kasvuun. Vammaispalveluilla on yksi oma palveluasumisen yksikkö, jossa asuu kehitysvammaisten asukkaiden lisäksi tällä hetkellä seitsemän vaikeavammaista henkilöä. Muilta osin palveluasumista ostetaan kilpailutetuilta palveluntuottajilta. Palveluasumisen asiakkaista 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä on kasvanut selvästi ollen jo 40 % asiakkaista.

Tampereella avattiin vuonna 2019 yksi kehitysvammaisten asumisyksikkö omaan tuotantoon sekä yksi ostopalveluun. Uusiin asumispalvelupaikkoihin siirryttiin muista yksiköistä, lapsuudenkodeista ja laitoshoidosta. Vaikeavammaisten palveluasumiseen avattiin yksi ryhmämuotoisen asumisen yksikkö. Vaikeavammaisten palveluasuminen toteutetaan Tampereella kokonaan ostopalveluna ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Palveluasumisen hinnoittelu asumisyksiköissä perustuu 1-5 palveluluokkaan, joiden kriteereinä on asiakkaan tarvitsema avustamisen tuntimäärä vuorokaudessa. Palveluasumisen laadukas toteuttaminen perustuu asiakkaan ja palveluntuottajan väliseen ja yhdessä laatimaan palvelusitoumukseen, joka päivitetään säännöllisesti. Palveluasumista voi edeltää arvioivan ja valmentavan asumisen jakso, jonka aikana selvitetään asiakkaan toimintakyky liittyen päivittäiseen toimintaan sekä elämänhallintaan. Arvio tehdään moniammatillisesti ja kokeilujakson päätyttyä palveluntuottaja laatii yhteenvedon asiakkaan palvelutarpeista ja tekee ehdotuksen tarkoituksenmukaisesta asumispalvelusta.

Oulussa kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakasmäärä kasvoi 8,8 prosenttia. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kasvoi 11,6 prosenttia ja kustannukset 11 prosenttia.

Vammaisten asumispalvelut ja lyhytaikaishoito kilpailutettiin ensimmäisen kerran Oulussa vuoden 2019 aikana. Hankinta toteutettiin hankintalain 21 §:n mukaisena hankintayhteistyönä Pohjois-Pohjanmaan kuntien ja kuntayhtymien kanssa

Erityishuoltolain muutos asiakkaiden itsemääräämisoikeuden vahventamiseksi on nostanut kehitysvammaisten palveluiden kustannuksia. Lisäksi laitoshoidon purkamisen johdosta nykyiset kilpailutuksen mukaiset palveluluokat eivät ole vastanneet kaikkien asiakkaiden palvelutarpeisiin ja tämän vuoksi

asiakaskohtaisia sopimuksia on jouduttu tekemään aiempaa enemmän. Lisäksi kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuslain myötä pitkäaikaisessa asumisessa ja lyhytaikaishoidossa vierihoidajien tarve on kasvanut.

8 KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO

Perhehoito on perheenomaista hoitoa, joka järjestetään osa- tai ympärivuorokautisena huolenpitona perhehoitajan yksityiskodissa tai asiakkaan kotona. Tavoitteena on tarjota asiakkaalle mahdollisuus koordinomaiseen hoitoon ja läheisiin, pysyviin ihmissuhteisiin sekä edistää hoidettavan perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. (Perhehoitolaki 2015/263.)

8.1 Perhehoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Perhehoito muodostaa kehitysvammaisten palvelujen pienimmän yksittäisen kustannusryhmän. Myös asiakasmäärät ovat pieniä: Vuonna 2019 perhehoidon asiakkaana oli 4,7 prosenttia kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista ja osuus on laskenut hieman viime vuosien aikana (Liite 3). Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa oli yhteensä 301 perhehoidon asiakasta, joista noin puolet oli lyhytaikaisia asiakkaita (Taulukko 33.). Verrattuna vuoteen 2018 perhehoidon asiakasmäärä laski Oulussa (-50,0 %) ja Espoossa (-18,8 %) ja nousi Tampereella (+20,0 %). Kuutosten tasolla hieman yli puolet kaikista perhehoidon asiakkaista oli lyhytaikaisia, mutta kaupungeittain tarkasteltuna osuus vaihteli Helsingin 21,5 prosentin ja Vantaan 81,4 prosentin välillä. Oulussa perhehoidon kustannukset vähenivät huomattavasti (-47,4 %) vuotta aiemmasta. Palvelun käyttöpäivää kohden suhteutetut kustannukset olivat matalimmat Turussa (60 €) ja korkeimmat Tampereella (83 €).

Taulukko 33. Perhehoidon asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Lyhytaikaiset asiakkaat, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2018–19, %	Nettokustannukset, €	Muutos 2018–19, %	€/ käyttöpäivä
Helsinki	93	-5,1	21,5	26 336	-5,9	2 035 157	-6,6	77
Espoo	39	-18,8	41,0	8 025	-8,0	597 855	13,2	74
Vantaa	97	4,3	81,4	9 532	3,0	701 654	14,9	74
Turku	33	10,0	72,7	3 285	-13,0	196 688	11,1	60
Tampere	36	20,0	47,2	6 269	-3,9	520 126	5,9	83
Oulu	3	-50,0	66,7	563	-56,7	39 500	-47,4	70
Kuusikko	301	-1,3	52,5	54 010	-6,2	4 090 979	0,7	76

8.2 Perhehoidon järjestäminen kunnittain

Helsingissä sekä lyhyt- että pitkäaikaista perhehoitoa järjestetään toimeksiantosopimuksin ja ostopalveluin. Uusia perhehoitajia ei ole saatu rekrytoitua ja toimeksiantosopimukseen perustuvan perhehoidon määrä laskee.

Espoossa perhehoidon palveluja ostetaan Rinnekoti-Säätiöltä ja Etevan kuntayhtymältä. Tilapäistä perhehoitoa järjestetään lisäksi toimeksiantosopimuksin. Espoon lyhytaikaisen ympärivuorokautisen hoidon toimintaohjeen mukaan perhehoito on lapsille (alle 16-vuotiaille) ensisijainen lyhytaikaisen hoidon järjestämismuoto. Tavoitteen saavuttaminen on osoittautunut erittäin haastavaksi, mistä johtuen Espoo on pyrkinyt tekemään yhteistyötä alueen muiden kuntien kanssa.

Vantaalla kaupungin vanhus- ja vammaispalveluiden perhehoito sijoittuu Erityisasumisen tulosityksikköön. Perhehoitoa toteutetaan Vantaalla sekä toimeksiantosopimuksin että ostopalveluna. Perhehoidon

tarpeen arviointi ja päätöksenteko sijoittuvat asiakkaan palveluiden kokonaisuudesta vastaavaan vammaisten asiakasohjausyksikköön. Vuonna 2019 Vantaalla otettiin käyttöön uusi perhehoidon toimintaohje, jonka myötä perhehoidon toteutus mahdollistui vammaisten henkilöiden lisäksi ikäihmisille. Vuonna 2019 pitkäkestoisessa perhehoidossa oli yhteensä 18 asiakasta. Lyhytaikaisessa perhehoidossa oli yhteensä 79 asiakasta. Ikäihmisten perhehoidossa aloitti kahdeksan asiakasta. Vuonna 2019 toteutettiin perhehoitajien koulutuksia sekä ennakoivallennuksia. Marraskuussa järjestettiin vammaisten palveluntuottajaseminaari, johon kutsuttiin myös perhehoitajia. Lisäksi joulukuussa järjestettiin perhehoitajille pikkujoulutapahtuma, jossa teemana oli perhehoitajan jaksamisen tukeminen.

Turku on mukana Varsinais-Suomen perhehoitoyksikön toiminnassa 16 muun yhteistyökunnan kanssa. Perhehoitoyksikön tavoitteena on ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoidon toteuttaminen ja toimintakäytäntöjen kehittäminen maakunnallisesti. Yksikön toiminta vakinaistettiin vuoden 2016 alusta. Keskitetty toimintayksikkö ei ole pystynyt rekrytoimaan tarpeeksi perhehoitajia ja etenkin lyhytaikaisen perhehoidon kysyntä on tarjontaa suurempi.

Tampereella kehitysvammaisten perhehoito järjestetään Pirkanmaan kuntien yhteistoimintana osana Pirkanmaan omaishoidon, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskusta. Uusia perhehoitajia koulutetaan säännöllisesti. Yksikkö koordinoi myös ikäihmisten tai aikuissosiaalityön kautta tulevien asiakkaiden perhehoitoa. Kehitysvammaisten perhehoitoa voidaan järjestää perhehoitajan tai asiakkaan kotona osa- tai ympärivuorokautisesti.

Oulussa perhehoidossa oli 3 asiakasta, joista yksi asiakas on pitkäaikaisessa perhehoidossa. Perhehoidon osuus pitkäaikaisen asumispalvelun sekä lyhytaikaishoidon toteuttamistapana ei ole lisääntynyt odotetusti. Perhehoitoa pyrittiin markkinoimaan ja samaan perhehoitajakoulutuksiin uusia valmennettavia.

9 KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO

Vuonna 2010 Valtioneuvoston periaatepäätöksessä kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta (STM 2012) linjattiin, että laitosasuminen tulee asteittain lakkauttaa ja tilalle kehittää muita vammaisen henkilön asumisen tueksi tarvittavia yksilöllisiä palveluja. Kuutoskaupungeissa laitoshoidon purku on näkynyt laitoshoidon supistamisena ja asumispalvelujen paikkojen lisäämisenä. Rakennemuutoksen seurauksena laitoshoidon asiakkaiden määrä ja kustannukset ovat laskeneet selvästi. Kaupungeissa on selvitetty laitoshoidossa olevien asiakkaiden tilannetta ja laadittu suunnitelmia uusista asumisratkaisusta. Tavoitteena on vähentää laitoshoidossa olevien asiakkaiden määrää muodostamalla uusia asumisratkaisuja paljon hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville asiakkaille. Tavoitteena on myös, ettei laitoshoido ole pitkäaikainen asumisen ratkaisu kehitysvammaiselle henkilölle. Lyhytaikaisen laitoshoidon sijaan asiakkaille on pyritty tarjoamaan muita lyhytaikaishoidon paikkoja, mutta tarve lyhytaikaiselle laitoshoidolle tulee säilymään vielä vuosia.

9.1 Laitoshoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Taulukossa 34. on kuvattu laitoshoidon asiakkaita ja käyttöpäiviä sekä muutosta verrattuna vuotta aiempaan. Kehitysvammaisten laitoshoidon palveluja kuutoskaupungeissa käytti vuoden 2019 aikana yhteensä 325 asiakasta. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olleiden määrä 31.12. väheni kuutoskaupungeissa 20,4 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. Yleisesti ottaen viime vuosien suuntauksena on nähtävissä laitoshoidon asiakasmäärän nopea väheneminen: Vuonna 2015 laitoshoidon asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 762, eli viidessä vuodessa asiakkaiden määrä on puolittunut (Liite 3). Pitkäaikaisten asiakkaiden osuus asiakkaista vaihteli Vantaan 13,3 prosentin ja Helsingin 62,0 prosentin välillä.

Taulukko 34. Laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018 ja pitkäaikaisten asiakkaiden muutos 31.12.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	50	49	45	62	80	39	325
Joista pitkäaikaisia asiakkaita	31	22	6	27	38	6	130
Joista pitkäaikaisia asiakkaita (%)	62,0	44,9	13,3	43,5	47,5	15,4	40,0
<i>Pitkäaikaiset asiak.31.12., muutos 2018–19 (%)</i>	-3,8	-59,1	0,0	-21,4	-6,7	-33,3	-20,4
Käyttöpäivät yhteensä	11 530	6 436	6 196	9 226	10 584	2 921	46 893
Joista lyhytaikaisten as. käyttöpäiviä	2 146	1 691	4 038	2 357	1 150	1 708	13 090
Joista lyhytaikaisten as. käyttöpäiviä (%)	18,6	26,3	65,2	25,5	10,9	58,5	27,9

Laitoshoidon nettokustannukset vuonna 2019 olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 24,5 miljoonaa euroa (Taulukko 35). Kustannukset alenivat 15,6 prosenttia suhteessa vuotta aiempaan. Kustannukset laskevat edellisvuodesta eniten Helsingissä (-40,8 %) ja Espoossa (-39,5 %). Laskennallinen vuosikustannus laitosasiakasta kohden vaihteli Espoon 92 846 euron ja Oulun 240 861 euron välillä. Todellisuudessa laitoshoidon päivähinta vaihtelee huomattavasti asiakkaan hoidontarpeesta riippuen, mikä ei tule esille keskimääräistä käyttöpäivähintaa tarkasteltaessa. Myös sisällöltään saman tasoisen laitoshoidon kustannusten vertailu on vaikeaa.

Taulukko 35. Laitoshoidon nettokustannukset sekä asukas- ja käyttöpäiväkohtaiset kustannukset vuonna 2019 ja kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Nettokustannukset, €	Muutos 2018–19, %	€/asukas	€/ käyttöpäivä	€/ 365 käyttöpäivää
Helsinki	6 236 323	-40,8	10	541	197 420
Espoo	1 637 137	-39,5	6	254	92 846
Vantaa	3 412 242	19,9	15	551	201 012
Turku	5 271 575	4,3	27	571	208 555
Tampere	5 969 067	-1,4	25	564	205 849
Oulu	1 927 551	9,6	9	660	240 861
Kuusikko	24 453 895	-15,6	13	521	190 341

Huom! Kustannukset / 365 käyttöpäivää viittaavat laskennallisiin asiakaskohtaisiin vuosikustannuksiin, jotka muodostuvat, kun käyttöpäivän pyöristämätön hinta kerrotaan 365:lla.

9.2 Laitoshoidon järjestäminen kunnittain

Helsingissä laitoshoidon päättyi oman toiminnan osalta vuonna 2019. Ostopalveluja käyttäneitä asiakkaita oli Helsingissä 27 joulukuussa 2019.

Espoossa laitoshoidon purkua toteutettiin vuoden 2019 aikana, ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa olleiden kokonaismäärä väheni, mutta vain kolmella asiakkaalla 22:een. Purku tehtiin kesken tilastointivuotta, joten se ei tule esiin koko vuoden tarkastelussa. Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmäärä vuoden lopussa oli yhdeksän henkilöä. Viimeisten, erittäin haastavasti käyttäytyvien asiakkaiden palvelujen järjestämiseksi on käynnistetty yhteinen hanke yksityisen palveluntuottajan kanssa ja muutosten odotetaan toteutuvan 2020 aikana.

Vantaalla oli vuoden lopussa 6 pitkäaikaista laitosasiakasta. Kaikkien kohdalla on tehty suunnitelmaa mahdollisuudesta siirtyä asumisyksikköön, joka tarjoaa riittävää tukea. Laitoshoidon purkamisen suunnitelmia on tehty yhteistyössä asiakkaiden, heidän omaisten ja palveluntuottajien kanssa. Asiakkaat, jotka vielä ovat laitoshoidossa, tarvitsevat erittäin vahvaa tukea toiminnassaan tai ovat terveydenhoidollisuutensa vuoksi erityisen vahvan tuen tarpeessa.

Turussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 20 henkilöä vuoden 2019 lopussa, joista suurin osa vaatii hyvin runsaasti hoitoa ja pitkäaikaista kuntoutusta. Pitkäaikaisen laitosasumisen viimeisetkin asiakkaat saatiin syyskuussa 2019 asumispalvelujen piiriin.

Tampereella oli laitoshoidossa vuoden lopussa 28 henkilöä. Laitoshoidon purku jatkui vuonna 2019. Laitoksesta asiakkaita muutti uusiin asumisyksiköihin sekä joitain muihin asumisratkaisuihin. Laitoksessa olevat asiakkaat ovat entistä vaikeahoitaisempia ja heidän hoitonsa vaatii ylempien maksuluokkien käyttöä. Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakasmäärä laski 19,2 prosenttia. Laitoshoidosta avohuoltoon siirtyneet asiakkaat ovat entistä vaikeahoitaisempia, jolloin he voivat tarvita lyhytaikaisia jaksoja avohuollon asumisen tueksi.

Oulussa pitkäaikaisen laitoshoidon käyttöpäivät vähenivät edellisvuoteen verrattuna, kun taas lyhytaikaisessa laitoshoidossa käyttöpäivät kasvoivat, vaikka asiakasmäärä laski. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 6 asiakasta vuonna 2019. Laitoshoidossa olevat asiakkaat ovat aikaisempaa hoidollisempia terveydellisin perustein tai tarvitsevat erityisen vahvan ja yksiköllisen tuen arkeensa. Laitoshoidon nettokustannukset nousivat 9,6 prosenttia.

Laitoshoidon kustannuksia nostaa myös se, että pitkäaikaisen laitoshoidon purkaminen näkyy erityis-
huoltopiirin Tahkokankaan lisääntyneinä tutkimus- ja lyhytaikaishoitjaksoina asumispalveluissa asu-
vien asiakkaiden osalta.

10 OMAISHOIDON TUKI

Omaishoito on kotona tapahtuvaa hoitoa ja huolenpitoa, jota omainen tai muu läheinen henkilö antaa vanhukselle, vammaiselle tai sairaalle henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut. Omaishoidon tuki koostuu omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, hoidettavalle ja hoitajalle annettavista palveluista, sekä muista omaishoitoa tukevista palveluista. Tässä luvussa esitetään omaishoidon tuen asiakasmäärä, omaishoidon tuen palkkioluokat ja maksettujen hoitopalkkioiden määrä. Lisäksi kunnat kuvaavat miten omaishoidon palvelut järjestetään ja miten hoitoisuusarvio tehdään. Omaishoitajalle kertyy oikeutta lakisääteiseen vapaaseen 2–3 vuorokautta kuukaudessa. Lakisääteisiä vapaita voi käyttää usealla eri tavalla, ja kunnissa on erilaisia tapoja järjestää vapaita. Tässä luvussa on myös kuvattu vapaiden järjestäminen kunnittain.

10.1 Omaishoidon tuen asiakkaat, palkkioluokat ja hoitopalkkiot

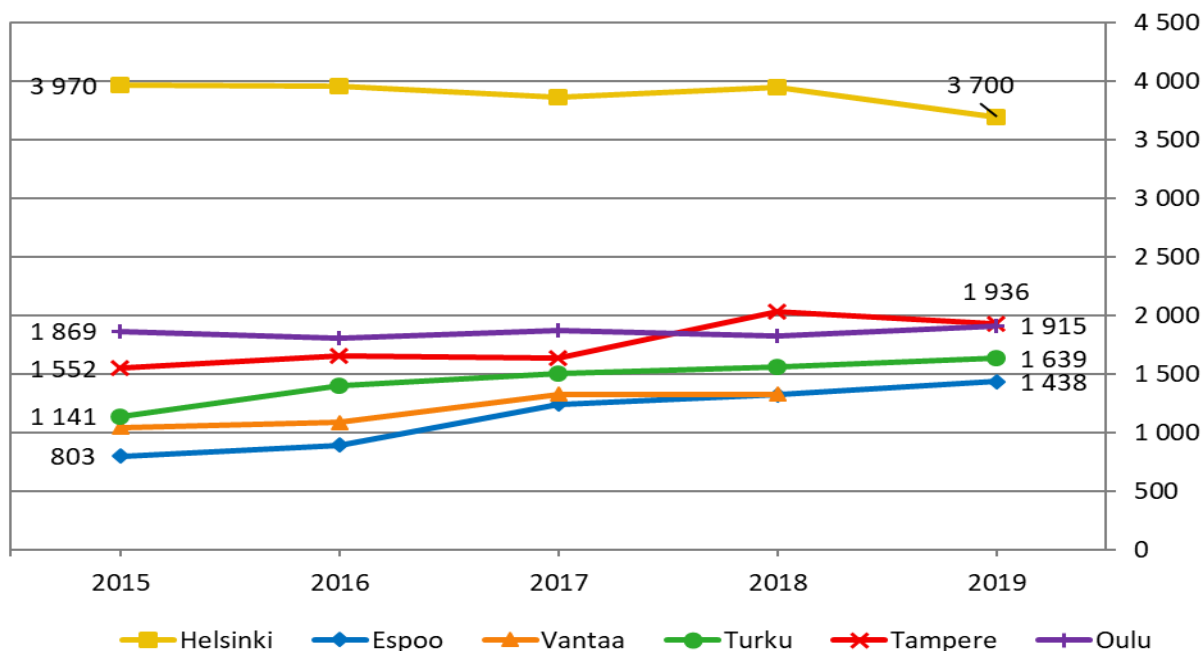
Kuntien omaishoidon asiakkaiden määrä on kuvattu taulukossa 36. Asiakasmäärät sisältävät kaikki omaishoidon asiakkaat myöntämisperusteesta riippumatta. Vuonna 2019 omaishoidon tuen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa oli 10 628. Kaupunkien väestöstä alaikäisiä omaishoidon tuen saajia oli yhteensä 2 777, mikä oli 0,8 prosenttia kaupunkien alle 18-vuotiaasta väestöstä eli alaikäisiä ei ole eroteltu tilastossa. Vantaan osalta kaikki alle 65-vuotiaat on raportoitu 18–64-vuotiaiden ikäryhmässä. 18–64-vuotiaita omaishoidon tuen saajia oli 1 988 eli noin 0,2 prosenttia kuutoskaupunkien työikäisestä väestöstä.

Taulukko 36. Omaishoidon tuen asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) väestöstä vuonna 2019 sekä asiakasmäärän muutos vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa*	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä	3 700	1 438	..	1 639	1 936	1 915	10 628
0-17 -vuotiaat	1 143	381	..	243	529	481	2 777
Osuus väestöstä (%)	1,0	0,6	..	0,8	1,4	1,1	1,0
18-64 -vuotiaat	708	258	..	311	341	370	1 988
Osuus väestöstä (%)	0,2	0,1	..	0,3	0,2	0,3	0,2
65 vuotta täyttäneet	1 849	799	..	1 085	1 066	1 064	5 863
Osuus väestöstä (%)	1,6	1,9	..	2,7	2,3	3,2	2,1
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
<i>Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä</i>	-6,4	8,4	..	4,8	-5,0	4,9	-11,7
<i>0-17 -vuotiaat</i>	5,0	6,4	..	12,0	37,8	30,0	14,8
<i>18-64 -vuotiaat</i>	-9,8	14,7	..	6,5	-12,1	0,5	-26,1
<i>65 vuotta täyttäneet</i>	-11,1	7,5	..	2,8	-15,7	-2,2	-15,4

* Vantaan vuoden 2019 tiedot eivät ole vertailussa tietojärjestelmämuutuksesta johtuen.

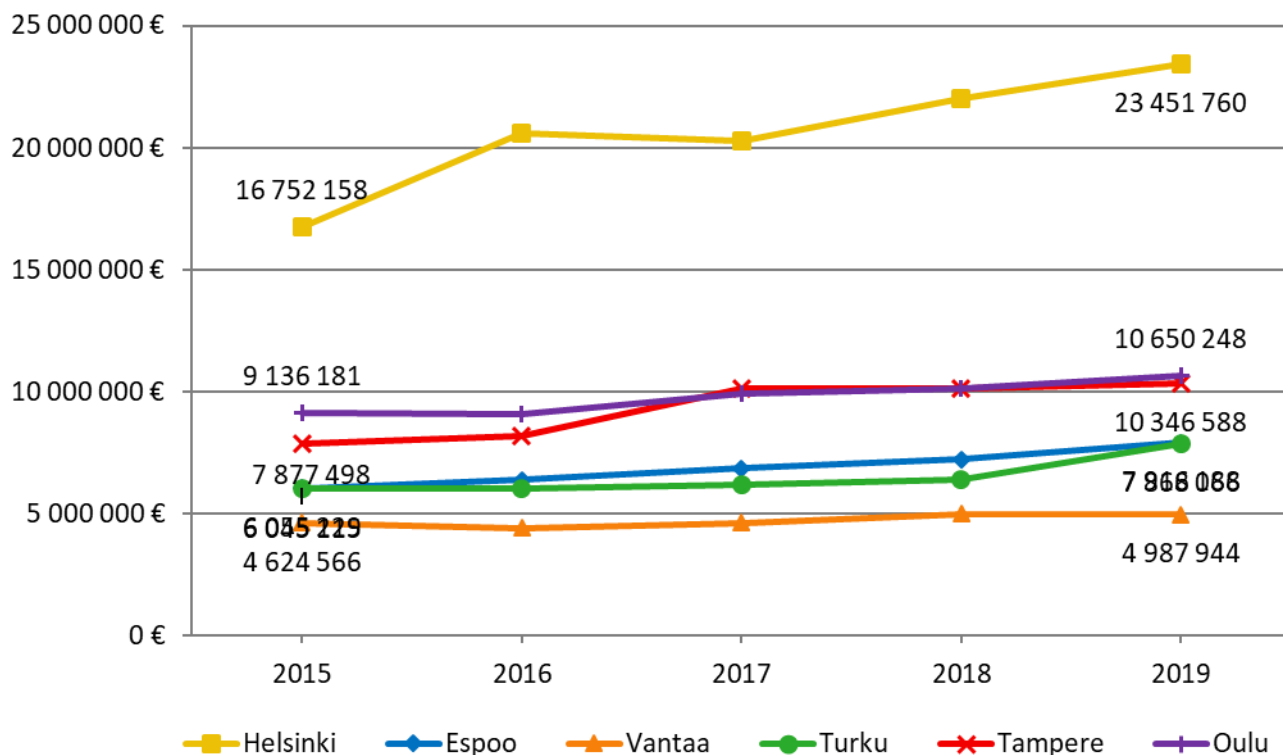
Kuviossa 8. tarkastellaan omaishoidon tuen asiakasmäärän kehitystä kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019. Omaishoidon tuen asiakasmäärä on Helsingissä huomattavasti korkeampi verrattuna muihin kaupunkeihin, mutta samalla tasolla asukaslukuun suhteutettuna. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 asiakasmäärä Helsingissä kuitenkin laski muista kaupungeista poiketen vuotta 2015 matalammalle tasolle ollen 3700. Vuodesta 2018 omaishoidon tuen asiakkaiden määrä väheni myös asiakasmäärältään toiseksi suurimman kuutoskaupungin Tampereen osalta ollen 1963 vuonna 2019.

* Vantaan vuoden 2019 tiedot eivät ole vertailussa tietojärjestelmämuutuksesta johtuen.

Kuvio 8. Omaishoidon tuen asiakasmäärän kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019

Kuviossa 9. tarkastellaan omaishoidon tuen kustannusten kehitystä kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019. Omaishoidon tuen kustannukset vaihtelivat Helsingin 23,5 miljoonan euron ja Vantaan 5,0 miljoonan euron välillä. Kustannukset ovat vuodesta 2015 kasvaneet kaikissa kuutoskaupungeissa. Eniten kustannukset ovat kasvaneet Helsingissä.

Kuvio 9 Omaishoidon tuen palkkiokustannusten kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019

Kunnat maksavat omaishoitajille kuukausittain hoitopalkkiota, jonka suuruus riippuu hoidon vaativuudesta. Ikääntyneiden hoitoisuusarvioinnissa käytetään kaikissa kunnissa RAI-mittaria, mutta alle 65-vuotiaiden ja lasten kohdalla arvioinnin sisältö tuen tarpeesta vaihtelee. Kunnilla on kolmesta neljään eri omaishoidon tuen palkkioluokkaa. Palkkioluokkien suuruus ja maksettujen palkkioiden kokonaissumma vuonna 2019 on kuvattu taulukossa 37.

Taulukko 37. Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) sekä maksettujen palkkioiden kokonaiskustannukset vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Omaishoidon tuen palkkioluokat €/kk							
Palkkioluokka 1	440	439,80	400	400	400	400	
Palkkioluokka 2	799	0	800	758	600	0	
Palkkioluokka 3	1 731	799,78	1 388	1 206	900	919	
Palkkioluokka 4	0	-	-	0	1 400	1 602	
Maksetut hoitopalkkiot yhteensä (€)	23 451 760	7 916 188	4 987 944	7 256 650	10 346 588	10 650 248	57 352 728

10.2 Omaishoidon tuen järjestäminen kunnittain

Helsingissä alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki järjestetään Perhe- ja sosiaalipalvelujen vammaistyössä. Yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuki järjestetään Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen osaston alaisissa alueellisissa toimistoissa. Yhteistyötä tehdään kiinteästi yhteisessä ohjausryhmässä

Perheiden tarve omaishoidon tukeen arvioidaan lautakunnan määrittelemien kriteerien mukaisesti perheiden kanssa yhteistyössä. Erillistä arviointimittaristoa ei ole käytössä. Lapsiperheiden kohdalla käytetään omaishoidon kuormittavuutta kuvaavaa viitteellistä muistilistaa niistä tekijöistä joita tulisi ottaa huomioon määriteltäessä hoitoisuusluokkaa ja hoitajan antaman hoidon määrää ja verrataan lapsen toimintakykyä ja hoitoisuutta suhteessa saman ikäisiin lapsiin.

Omaishoidon tuen vapaat voidaan järjestää niin, että hoidettava on lyhytaikaishoidossa kaupungin omassa tai ostopalveluyksikössä, kotiin annettavana lomitukseksi tai sijaisomaishoitajan avulla. Alle 65-vuotiaille voidaan lisäksi myöntää omaishoidon lakisääteisenä vapaana tunti- tai vuorokautisen korvausta. Lakisääteistä lomitusta yli 65-vuotiaille voidaan järjestää lisäksi päivä- tai yöhoitona ympärivuorokautisessa laitospalvelu- tai palveluasumisyksikössä.

Espoossa vammaispalvelut järjestää omaishoidon tukea alle 50-vuotiaille henkilöille. Vanhusten palvelut vastaa yli 50-vuotiaiden palveluista. Omaishoidon tuen toimintaohje päivitettiin jälleen vuonna 2019, jolloin myös palkkion alentamisperusteita laajennettiin vammaispalvelujen asiakkaille.

Arviointi asiakkaan hoitoisuudesta ja omaishoidon tuen kriteerien täyttymisestä perustuu hakemuksen yhteydessä esitettyyn lääkärintuomioon, muihin asiantuntijalausuntoihin ja asiakasperheen kanssa käytyyn keskusteluun palvelutarpeen arvioimiseksi. Hoitoisuusarviota tehtäessä ei käytetä strukturoituja menetelmiä tai välineitä. Arvioinnissa kuitenkin hyödynnetään hoitoisuutta kuvaavia mittaustuloksia, jos asiakas on liittänyt niitä hakemukseensa tai ne ovat muutoin saatavissa ja hyödynnettävissä. Vanhusten palvelut käyttää palvelutarpeen arvioinnissa RAI Screeneriä.

Omaishoidon tuen vapaat toteutetaan pääasiassa palvelusetelillä (100 € / vapaavuorokausi), sijaishoitona toimeksiantosopimuksella tai lyhytaikaishoitona omassa tai ostopalveluyksikössä. Päivätoimintaa on mahdollinen omaishoidon tuen vapaiden järjestämistapa vanhusten palvelujen asiakkailta.

Vantaalla asiakkuuksien hoito toteutuu asiakasohjauksessa: ikääntyneiden asiakasohjauksessa 65 vuotta täyttäneiden ja muistisairaiden omaishoitoperheiden osalta ja vammaisten asiakasohjauksessa alle 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osalta.

Aikuisilla ja ikääntyneillä hoitoisuuden arviointi tehdään RAI Oulu Screener -välineellä. Alle 16 vuotiaiden lasten hoitoisuusarvioinnissa on käytössä erillinen omassa toiminnassa kehitetty arviointimittari.

Vantaalla omaishoidon tuen vapaiden järjestämistavat ovat Vapaapäivä kotiin -palveluseteli, sijaishoito toimeksiantosopimuksella, päivätoiminta, perhehoito sekä lyhytaikaishoito.

Turussa alle 18-vuotiaiden omaishoidon tuki kuuluu vammaispalveluihin ja yli 18-vuotiaiden omaishoidon tuki on osa vanhuspalveluja. Kummallekin kohderyhmälle on olemassa erilliset myöntämiskriteerit. Yli 18-vuotiaiden omaishoidon tuessa on käytössä RAI ja RAVA -toimintakyky mittarit.

Hoitoisuusarvio tehdään kotikäynnillä, jossa tarkastellaan hoidettavan toimintakyvyn lisäksi kodin olosuhteita ja omaishoitajan kykyä toimia hoitajana. Päätöksenteon tueksi tarvitaan ajantasainen lääkärinlausunto hoidettavasta. Päätös tehdään asiantuntijaryhmässä.

Turussa kehitysvammaisten henkilöiden osalta lyhytaikaishoito toteutuu pääsääntöisesti vammaispalvelujen lyhytaikaishoitoyksikössä. Erityisestä tarpeesta ja kokonaisharkinnan perusteella on ollut mahdollista järjestää lapsille ja nuorille lyhytaikaishoitoa lakisääteisiä vapaita enemmän. Lyhytaikaishoito voidaan toteuttaa myös perhehoidossa tai toimeksiantosopimuksella omaishoitajan sijaisen kanssa. Muutama henkilö on vaikeahoitoisuuden vuoksi saanut lyhytaikaishoitoa laitoksessa. Käytössä on myös muutama yksityisen palveluntuottajan lyhytaikaishoitopaikka. Yli 18-vuotiaiden osalta tilapäishoito koskee lähinnä omaishoitajan lakisääteisiä vapaita. Ikääntyneiden tilapäishoito tapahtuu lähinnä kaupungin vanhainkodissa tai toimeksiantosopimuksella

Tampereella kaikki omaishoidontukeen liittyvät asiat hoidetaan keskitetysti omaishoidon tuen toimistossa, jossa on nykyään kuusi asiakasohjaajaa. Jokaisella asiakasohjaajalla on oma alueensa kaupungista. Jokainen asiakasohjaaja hoitaa oman alueensa kaikki omaishoidontuen asiakkaat vauvasta vauriin. Talouden seurannan vuoksi omaishoidontuki on kuitenkin jaettu lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin eli alle 21-vuotiaisiin ja yli 21-vuotiaisiin vielä vuonna 2019, vuoden 2020 alusta ikäraja vaihtuu 18 vuoteen.

Hoitoisuusarvio tehdään kotikäynnillä tehdyn arvion perusteella eli mitä apua hoidettava tarvitsee ja mitä apua hoitaja antaa. Lisäksi käytetään lääkärinlausuntoa tai muita potilasasiakaskirjoja avuksi arviota tehdessä. Päätös omaishoidontuen myöntämisestä, korotuksista tai irtisanomisesta tehdään aina moniammatillisessa työryhmässä.

Tampereella omaishoitajien lakisääteisten vapaiden ajalle hoidettavan hoidon järjestämiseksi ovat käytössä lyhytaikaishoito palvelutalossa, perhehoidossa tai leireillä, palveluseteli, jolla voi ostaa hoitoa vapaan ajaksi kotiin tai viedä asiakkaan päivätoimintaan tai vaihtoehtoisesti perhe voi myös itse hankkia sijaishoitajan, jonka kanssa kunta tekee toimeksiantosopimuksen. Rajatulle asiakasryhmälle on kokeiltu vapaiden vaihtoa henkilökohtaiseksi budjetiksi, mutta tästä vapaan muodosta luovuttiin vuoden 2019 lopussa.

Oulussa omaishoidon tuki myönnetään erityisryhmien palveluohjauksesta kaikille alle 65-vuotiaille asiakkaille sekä myös niille yli 65-vuotiaille asiakkaille, joilla on vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen myönnettynä omaan kotiin ja henkilökohtainen apu. Muiden yli-65 -vuotiaiden omaishoidon tuki myönnetään ikäihmisten palveluohjauksesta.

Oulussa on hyvinvointilautakunnan hyväksymät vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden omaishoidon tuen ohjeet ja kriteerit. Omaishoidon tuki arvioidaan asiakkaan täyttämän hakemuksen ja siihen liitetyn lääkärinlausunnon sekä mahdollisten asiantuntijoiden lausuntojen sekä asiakkaan ja hänen omaisten/läheisten kanssa yhteistyössä laaditun hoito- ja palvelusuunnitelman perusteella suhteessa lakiin ja lautakunnan hyväksymiin omaishoidon tuen ohjeisiin ja kriteereihin. Oulussa ei ole yleisesti käytössä strukturoituja menetelmiä tai välineitä asiakkaan hoitoisuusarvion tekemiseen. Ikäihmisten omaishoidon tuen hoitoisuusarviointin tekemisessä on jonkin verran hyödynnetty RAI-arviota.

Omaishoidon tuen vapaiden järjestämistavat ovat; taloudellinen tuki hoitajan sijaisen palkkakustannuksiin, hoidon järjestäminen yksityisessä palvelukodissa tai tilapäishoidon yksikössä (ympäri vuorokautinen), hoidon järjestäminen kaupungin omassa asumispalveluyksikössä tai tilapäishoidon yksikössä (ympäri vuorokautinen), lyhytaikaisena laitoshoidona kaupungin omissa laitoksissa tai ostopalvelulaitoksissa, ympärivuorokautinen perhehoito, osavuorokautinen perhehoito asiakkaan kotona sekä palveluseteli, jolla asiakas voi ostaa kotiin annettavaa palvelua tai päivätoimintaa/ tuntitoimintaa kodin ulkopuolella.

Omaishoidon tuen asiakasmäärän kasvaessa myös omaishoidon palkkioiden menot ovat kasvaneet samassa suhteessa. Lisäksi kustannuksia nostaa lyhytaikaishoidon järjestäminen omana toimintana, koska palveluntarjoajia ei ole markkinoilla. Lyhytaikaishoidon tarve etenkin lapsiperheissä kohdentuu viikonloppuihin, mikä nostaa järjestämisen kustannuksia.

11 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET PALVELUT VAMMAISILLE HENKILÖILLE

Vuoden 2019 raportissa kuvataan ensimmäistä kertaa kuutoskaupunkien vammaisten palvelujen organisaatioiden sosiaalihuoltolain nojalla järjestämiä palveluja. Vuonna 2015 voimaan tulleeseen sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) sisältyvät sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yleis- ja erityislainsäädännön mukaiset sosiaalihuollon tehtävät ja palvelut. Vammaisten henkilöiden palvelujen kokonaisuuteen kuuluu usein monenlaisia eri palveluja ja tukitoimia, joita voi olla tuottamassa ja järjestämässä useampi taho. Vammaisten, kuten muidenkin henkilöiden tarvitsemat sosiaalipalvelut järjestetään ensisijaisesti osana yleistä palvelujärjestelmää sosiaalihuoltolain mukaisesti. Vasta siinä vaiheessa, kun sosiaalihuollon palvelut eivät ole riittäviä tai sopivia tulee arvioitavaksi vammaispalveluiden tarve ja niiden järjestäminen. Kuutoskaupunkien sosiaalihuoltolain nojalla järjestämät palvelut eroavat toisistaan ja ovat muotoutuneet kaupunkien palvelutarpeiden mukaan.

Helsingissä sosiaali- ja terveystoimialalla vammaispalvelujen asiakkaat, joilla ei ole kehitysvammalain mukaista erityishuolto-ohjelmaa, tai vammaispalvelulain mukaiset kriteerit vaikeavammaisuudesta eivät täyty, ovat voineet saada palveluja sosiaalihuoltolain perusteella. Pääosin nämä asiakkaat ovat olleet autismin kirjon henkilöitä, joilla voi olla muitakin neuropsykiatrisia oireita.

Helsingissä sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina myönnetään vammaisten lyhytaikaishoitoa. Asiakkaita oli yhteensä vuoden aikana 16 jotka saivat lyhytaikaishoitoa yhteensä 267 vuorokautta. Näistä omassa toiminnassa oli 3 asiakasta (107 vrk) ja ostopalveluissa 13 (160) asiakasta. Nämä asiakkaat ovat pääosin autismin kirjon lapsia tai nuoria, joista useimmat asuvat lapsuuden kodissaan.

Muuna pitkäaikaisena asumisena vammaisille järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisena palveluja yhteensä 35:lle asiakkaalle (näistä 2:lle asiakkaalle omana toimintana, ja 33:lle asiakkaalle ostopalveluna. Yhteensä 11 128 vrk/vuodessa (487 vrk omana toimintana ja 10 641 vrk ostopalveluna).

Työtoimintana ja tuettuna työnä sosiaalihuoltolain mukaan myönnetään päivätoimintaa yhteensä 104:lle asiakkaalle (omana toimintana 5:lle asiakkaalle ja ostopalveluna 100:lle asiakkaalle) yhteensä 6158 vrk/vuodessa (omana toimintana 567/vrk/v ja ostopalveluna 5591 vrk/v). Työhön kuntoutus- ja työllistämispalvelua myönnettiin sosiaalihuoltolain perusteella yhteensä 139 :lle asiakkaalle yhteensä 17 347 vrk/vuodessa, pääosin omana toimintana.

Sosiaalihuoltolain mukaista asumisen tukea annettiin pääosin omana toimintana (asiakkaita yhteensä 121/vuorokausia 40 710) joko Paulakodissa tai tukikäynteinä joko ryhmäkodin sosiaalihojajien tai tukiasumisen ohjajien tuella.

Vammaistyön sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin käytettiin vuonna 2019 yhteensä 1,8 50 miljoonaa euroa (sisältäen tuetun asumisen, palveluasumisen, päivätoiminnan ja työllistymistä tukevan toiminnan).

Espoossa vammaispalvelut järjestää sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna vammaisille henkilöille tuettua asumista (19 asiakkaalle vuonna 2019), tehostettua palveluasumista (16 asiakkaalle), lyhytaikaista hoitoa (SHL muu tukitoimi, 6 asiakkaalle), lapsiperheiden kotipalvelua (52 asiakkaalle), sosiaalista kuntoutusta (etenkin neuropsykiatrisen kuntoutus, 47 asiakkaalle) sekä tukihenkilötoimintaa (etenkin ammatillinen tukihenkilö, 200 asiakkaalle). Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin käytettiin vuonna 2019 yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

Vantaalla sosiaalihuoltolain mukaista palvelua myönnetään vammaisasiakkaille työtoimintana, työllistämistä tukevana palveluna, tuettuna työtoimintana sekä työvalmennuksena (SHL 27§). Työ- ja päivätoiminnan asiakkaan ateriamaksut laskutetaan asiakasmaksuna sosiaalihuoltolain mukaan (SHL 56§). Sosiaalihuoltolain mukaan myönnetään myös vammaisasiakkaiden tukihenkilötoiminta ja ammatillinen tukihenkilö sekä kehitysvammaisten asiakkaiden tukihenkilötoiminta (SHL 11§). Lisäksi myönnetään vammaisten lapsiasiakkaiden koulun aamu- ja iltapäivätoiminta ja loma-ajantoiminta (SHL 11§). Lyhytaikaista ja tilapäistä asumista voidaan järjestää myös sosiaalihuoltolain mukaisesti (SHL 21§). Liikkumista tukevissa palveluissa on sosiaalihuoltolain mukaista saattajapalvelua ja kuljetuspalvelua (SHL 23§).

Tampereella kaupungin vammaispalveluissa ei tehdä sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista päätöksiä. Vammaisia asiakkaita on sosiaalihuoltolain mukaisissa asumispalveluissa ja muissa palveluissa, joihin heitä ohjataan aikuissosiaalityön tai muiden tahojen kautta. Tilastoja ei ole saatavilla erikseen vammaisista henkilöistä näissä palveluissa.

Turussa vammaispalvelujen kautta on jo useamman vuoden ajan myönnetty kuljetuspalvelua sosiaalihuoltolain perusteella liikkumisen tueksi. Vammaispalveluihin on myös kuulunut työhönvalmennus ja tuettu työtoiminta sosiaalihuoltolain 27 e §:n nojalla, tuettu asuminen, tilapäishoito, ohjauspalvelu sekä viime vuosina marginaalisesti nepsyvalmennusta.

Sosiaalihuoltolain mukainen tuettu asuminen on lisääntynyt jonkin verran viime vuosina. Vuoden 2019 tilastoista ei näy erikseen sosiaalihuoltolain perusteella myönnetty tuettu asuminen, vaan nämä asiakkaat ovat mukana kehitysvammaispalvelujen tuetun asumispalvelun luvussa. Sosiaalihuoltolain perusteella on myönnetty palvelua niille asiakkaille, jotka eivät täytä vammaispalvelulain tai kehitysvammalain mukaisia kriteerejä, mutta heidän toimintakykynsä ja avun tarpeensa on sen verran runsasta, että siihen ei ole mahdollista vastata aikuissosiaalityön tai muiden peruspalveluiden keinoin. Vammaispalvelujen sisäisessä työnjaossa sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävät ohjaus- ja asumispalvelu, tuettu työtoiminta ja tilapäishoito kuuluvat kehitysvammaispalvelujen piiriin. Kehitysvammaispalvelujen tuettu asuminen ja ohjauspalvelu ovat palvelumuotoina usein soveltuvia tällekin kohderyhmälle.

Oulussa erityisryhmien palveluohjauksesta myönnetään vammaisille henkilöille sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita. Vuonna 2019 sosiaalihuoltolain mukaan asumispalveluita oli myönnetty 35 vammaiselle asiakkaalle. Lisäksi vammaisille henkilöille myönnetään kotipalvelua ja lapsiperheiden kotipalvelua vammaispalveluiden kautta. Asumispalveluiden rakennemuutoksen myötä sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajapalveluiden määrä on kasvanut Oulussa huomattavasti. Vammaisille ja kehitysvammaisille asiakkaille myönnetään sosiaalihuoltolain tai erityishuoltolain mukaan sosiaalisena kuntoutuksena ohjaajapalveluita. Vuonna 2019 sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaita oli 219 ja edellisenä vuonna 102. Syksyllä 2019 Oulussa aloitettiin myöntämään uutena palveluna sosiaalihuoltolain mukaista avustajapalvelua palvelusetelillä. Avustajapalvelua sai 15 asiakasta loppuvuoden aikana. Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin käytettiin vuonna 2019 siltä osin, kun kustannukset saadaan eriteltyä yhteensä 1,3 M€.

12 YHTEENVETO

Vuonna 2019 vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset kuutoskaupungeissa olivat 497,6 miljoonaa euroa. Vammaisten palvelujen yhteenlaskettu asiakasmäärä oli 41 705 henkilöä. Vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannuksista suurimman osan muodostivat ympärivuorokautiset asumispalvelut niin kuutoskaupunkien tasolla kuin yksittäisten kuntienkin tasolla. Asiakkaita taas oli lukumääräisesti eniten kuljetuspalveluissa.

Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa kehitysvammahuollon palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 7 687. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 265 henkilöllä (+3,6 %). Verrattuna vuoteen 2015 asiakasmäärä kasvoi 1 044 henkilöllä (+15,4 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset olivat 274,8 miljoonaa euroa. Deflatoidut eli vuoden 2019 rahan arvoon korotetut kustannukset kasvoivat edellisvuodesta 13,1 miljoonaa euroa (+5,0 %). Vuoteen 2015 nähden nettokustannukset kasvoivat 35,2 miljoonaa euroa (+14,7 %).

Kehitysvammahuollon laitoshoidon asiakkaita vuonna 2019 oli kuutoskaupungeissa 325, mikä on 83 henkilöä (-20,3 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Laitoshoidon käyttöpäiviä oli 46 893, mikä on 15273 päivää (-24,6 %) vähemmän kuin edellisvuonna. Kustannukset laitoshoidosta kuutoskaupungeissa olivat 24,5 miljoonaa euroa, mikä on 15,6 prosenttia vähemmän vuoden takaiseen verrattuna. Vuoteen 2015 nähden laitoshoidon kustannukset kuutoskaupungeissa ovat vähentyneet 41,7 prosenttia. Vuonna 2019 kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 4 470, mikä on 5,3 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Verrattuna vuoteen 2015 asiakkaiden määrä asumispalveluissa on lisääntynyt 16,2 prosenttia. Kaikkiaan asumispalvelujen käyttöpäiviä oli 1 252 136, mikä on 5,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 ja 20,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Asumispalvelujen kustannukset vuonna 2019 olivat 170,7 miljoonaa euroa, mikä on 8,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 ja 29,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Laitoshoidon väheneminen näkyy asumispalvelujen käytön ja kustannusten kasvuna. Perhehoidon asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 301, joka on 4 asiakasta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Perhehoidon käyttöpäiviä kuutoskaupungeissa oli 46 893 ja palvelun kustannukset olivat 4,1 miljoonaa euroa. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaita oli 3 783 ja laskua vuotta aiemmasta on 4,7 prosenttia. Käyttöpäivät laskivat 4,5 prosenttia edellisvuoteen nähden. Työ- ja päivätoiminnan kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 59,8 miljoonaa euroa, ja ne kasvoivat 3,0 prosenttia vuodesta 2018.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisasiakasmäärä kuutoskaupungeissa vuonna 2019 oli 34 566, joka on 96 asiakasta enemmän kuin vuotta aiemmin. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 221,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna kustannukset kasvoivat kuutoskaupungeissa 3,2 prosenttia vuodesta 2018.

VpL:n mukaisten kuljetuspalveluiden käyttäjiä kuutoskaupungeissa vuonna 2019 oli 22 757, mikä on 6,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Kuljetuspalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 54,4 miljoonaa euroa, mikä on 1,2 prosenttia edellisvuotta vähemmän. ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjämäärä lisääntyi edellisvuodesta 6,9 prosenttia, mutta kustannukset vähenivät 3,0 prosenttia. Henkilökohtaisen avun kustannukset muodostivat suurimman yksittäisen kustannuserän kuutoskaupunkien vammaispalvelujen palvelurakenteessa, mikä on seurausta asiakasmäärän jatkuvasta kasvusta. Asiakasmäärä kasvoi kuutoskaupungeissa 5,9 prosenttia, eli uusia henkilökohtaisen avun asiakkaita tuli 472. Henkilökohtaisen avun kokonaisasiakasmäärä oli 8004. Henkilökohtaisen avun deflatoidut kustannukset kasvoivat Kuusikossa 5,7 prosenttia vuotta aiempaan nähden ollen 92 miljoonaa euroa. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa lisääntyi 3,7 prosenttia vuotta

aiemmasta. Vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna vaikeavammaisten palveluasumisen kustannukset kasvoivat 3,7 prosenttia edellisvuodesta. Kuutoskaupungit käyttivät palveluasumiseen vuonna 2019 kaikkiaan 57,1 miljoonaa euroa.

Väestön ikääntyminen näkyy myös kuutoskaupunkien vammaispalveluissa palvelujen käytön lisääntymisenä ja ikääntyneiden korkeana osuutena palveluja käyttäneiden joukossa. Vuonna 2019 kaikista vammaispalvelujen asiakkaista reilut 59,5 prosenttia oli yli 65-vuotiaita. Kuntakohtaista vaihtelua on, mitä osin selittää kaupunkien väliset erot väestön ikärakenteessa. 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmän osuus oli pienin Oulussa (54,5 %) ja suurin Helsingissä ja Espoossa (63,7 %). Vuonna 2019 30 prosenttia kuutoskaupunkien vammaispalvelulain nojalla palveluasumista saaneista henkilöistä oli yli 65-vuotiaita, kun vuonna 2013 vastaava osuus oli hieman alle 20 prosenttia. Kuljetuspalvelujen käytössä ei ole nähtävissä samanlaista kehitystä – 65 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus palvelun käyttäjistä on jopa hieman supistunut viime vuosien aikana.

Helsingissä kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2019 oli 2 536. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 58 henkilöllä (+2,3 %). Vuoteen 2015 verrattuna muutos oli 233 henkilöä (+9,2 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 6,5 prosenttia ja olivat 93,8 miljoonaa euroa vuonna 2019. Vuodesta 2015 deflatoidut kustannukset ovat nousseet 10,7 prosenttia. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita vuonna 2019 oli Helsingissä 11 925. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta 340 henkilöllä (1,7 %) ja on vähentynyt vuodesta 2015 yhteensä 647 henkilöllä (-3,1 %). Vammaispalvelujen nettokustannukset Helsingissä olivat 83,8 miljoonaa euroa ja vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna kasvua edellisvuoteen oli 3,4 prosenttia. Vuodesta 2015 deflatoidut kustannukset ovat nousseet 9,5 prosenttia.

Espoossa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 991. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 42 henkilöllä (+4,2 %) ja vuodesta 2015 määrä kasvoi 129 henkilöllä (+12,5 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2019 olivat Espoossa 50,2 miljoonaa euroa, mikä on vuoden 2019 rahan arvossa 11,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kehitysvammahuollon kustannukset ovat viiden vuoden aikana kasvaneet Espoossa kuutoskaupungeista nopeimmin: Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 39,6 prosenttia vuodesta 2015. Vuonna 2019 myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita oli 4 800. Asiakkaiden määrä lisääntyi edellisvuodesta 105 henkilöllä (+2,2 %) ja verrattuna vuoteen 2015 määrä laski 149 henkilöllä (-3,1 %). Espoon vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset olivat 31,9 miljoonaa euroa, ja ne nousivat edellisvuodesta 4,6 prosenttia. Deflatoidut kustannukset ovat kasvaneet 15,9 prosenttia vuodesta 2015.

Vantaalla kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2019 oli 1038. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 19 henkilöllä (+1,8 %). Vuoteen 2015 nähden määrä on kasvanut 186 henkilöllä (16,9 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna nousivat Vantaalla edellisvuodesta 6,3 prosenttia ollen 35,1 miljoonaa euroa vuonna 2019. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 22,3 prosenttia vuodesta 2015. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Vantaalla oli 4 849. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta 44 henkilöllä (-0,9 %) ja supistui vuodesta 2015 yhteensä 53 henkilöllä (-1,1 %). Vantaan vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset vuonna 2019 olivat 27,3 miljoonaa euroa, ja ne kasvoivat edellisvuodesta 19,8 prosenttia. Vuoteen 2015 nähden vammaispalvelujen deflatoidut kustannukset ovat nousseet Vantaalla 23,2 prosenttia vuodesta 2015.

Turussa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2019 oli 1071. Asiakasmäärä lisääntyi vuoden takaisesta 21 henkilöllä (+ 2,0 %). Vuoteen 2015 nähden asiakasmäärä on kasvanut 42 henkilöllä (+ 4,0 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 4,1 prosenttia

ollen 34,5 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 12,1 prosenttia vuodesta 2015. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Turussa vuonna 2019 oli 3 608. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 14 henkilöllä (+0,4 %). Vuodesta 2015 määrä on vähentynyt 65 henkilöllä (-1,8 %). Turussa vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset vuonna 2019 olivat 17,2 miljoonaa euroa, mikä on 4,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoteen 2015 verrattuna deflatoidut kustannukset ovat nousseet 18,0 prosenttia. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen saa-nutta asiakasta kohden jyvitettyt kustannukset olivat Turussa kuutoskaupunkien alhaisimmat.

Vuonna 2019 Tampereella kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 1 235. Vuotta aiempaan verrattuna asiakasmäärä kasvoi 14 henkilöllä (+1,1 %). Suhteessa vuoteen 2015 asiakasmäärä on lisääntynyt 93 henkilöllä (+7,4 %). Kehitysvammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset kasvoivat Tampereella edellisvuodesta 9,7 prosenttia ollen 33,2 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 25,3 prosenttia vuodesta 2015. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Tampereella vuonna 2019 oli 5 871. Asiakasmäärä väheni edellisvuodesta 141 henkilöllä (-2,4 %), ja vuodesta 2015 määrä aleni saman verran (-2,4 %). Tampereen vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 36,6 miljoonaa euroa, mikä on 3,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018, kun kustannukset on korotettu vuoden 2019 rahan arvoon. Kustannukset kasvoivat kuutoskaupungeista nopeimmin: Vuodesta 2015 deflatoidut kustannukset ovat nousseet 39,1 prosenttia. Kun vammaispalvelujen asiakkaat suhteutetaan väestöön, asuu Tampereella kuutoskaupungeista suhteessa eniten vammaispalveluihin oikeutettuja henkilöitä (2,47 % väestöstä).

Oulussa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 1 350. Määrä nousi vuoden takaiseen verrattuna 110 henkilöllä (+8,9 %) ja vuoteen 2015 verrattuna 204 asiakkaalla (+17,8 %). Oulussa asuu kaupungin väestöön suhteutettuna kuutoskaupungeista eniten kehitysvammaisia henkilöitä (0,75 % väestöstä), mistä johtuen Oulussa kehitysvammaisten asiakasmäärä ja kokonaiskustannukset ovat suhteessa korkeat verrattuna muihin kuutoskaupunkeihin. Vuonna 2019 kehitysvammahuollon nettokustannukset olivat 27,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna kehitysvammahuollon kustannukset nousivat 6,3 prosenttia vuodesta 2018 ja 7,3 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Kehitysvammahuollon asiakaskohtaiset kustannukset olivat Oulussa kuutoskaupunkien alhaisimmat. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita oli 2 844. Asiakasmäärä supistui 340 asiakkaalla (-12,2 %) edellisvuodesta, ja on vähentynyt 512 asiakkaalla (-17,5 %) vuodesta 2015. Oulun vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 24,2 miljoonaa euroa, deflatoitua kasvua edellisvuoteen nähden oli 3,7 prosenttia ja vuoteen 2015 verrattuna 13,5 prosenttia.

LÄHTEET

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 759/1987. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870759>

Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulaiksi sekä laeiksi sosiaalihuoltolain ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta. 159/2019 vp. Osoitteessa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_159+2019.pdf

Laki arvonlisäveron muuttamisesta, 1457/2001. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2001/20011457>

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta, 519/1977. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1977/19770519>

Laki omaishoidon tuesta, 937/2005. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050937>

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain muuttamisesta. 981/2008. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080981>

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 380/1987. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870380>

Sosiaalihuoltolaki, 1301/2015. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151301>

Pasila, Aura (2011). Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2010. Helsinki: Edita.

Perhehoitolaki, 263/2015. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150263>

STM (2012). Valtioneuvoston periaatepäätös kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:15.

SVT (2019a). Julkisten menojen hintaindeksi (viitattu: 13.2.2019). Osoitteessa: <http://www.stat.fi/til/jmhi/>

SVT (2019b). Väestörakenne. (viitattu: 29.3.2019). Osoitteessa: <http://www.stat.fi/til/vaerak/index.html>

Varhaiskasvatuslaki, 540/2019. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190540>

Vartiainen, A. (2013). Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012. Helsinki: Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 5/2013.

LIITTEET

Liite 1: Vammaisten palvelujen tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2019

Tiedonkeruun yleiset periaatteet ja määritelmät

Raportissa kuvataan kuntien vammaisten palvelujen toiminnan kokonaisuutta. Raportissa tarkastellaan pääasiassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) eli kehitysvammalain ja vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia ja niiden kustannuksia. Tietoja kootaan lisäksi sosiaalihoitolain (1301/2015) mukaisista liikkumista tukevista palveluista (kuljetuspalveluista) sekä kehitysvammaisten perhehoidosta (Perhehoitolaki 263/2015.). Laki omaishoidon tuesta 937/2005, vaikuttaa palvelujen käyttöön erityisesti lyhytaikaishoidon osalta, sillä lyhytaikaishoitoa käytetään omaishoitajien vapaiden mahdollistamiseksi. Raportissa esitellään myös omaishoidon tukea kunnissa, mutta tässä yhteydessä raportoidut asiakasmäärät ja kustannukset eivät sisälly raportoituihin vammaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin.

Raportissa esitetyissä tarkasteluissa ei ole voitu ottaa huomioon eri palvelujen käyttäjinä olleiden asiakkaiden avun tarvetta ja hoidettavuutta sekä tästä aiheutuvaa vaihtelua.

1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT

Vammaisten palvelujen väestötiedot ja asiakasmäärät kootaan seuraavissa ikäryhmissä: 0–17 -vuotiaat (joista erikseen 0-6 -vuotiaat), 18–64 -vuotiaat (joista erikseen 18-24 -vuotiaat ja 25-64 -vuotiaat), ja 65 vuotta täyttäneet (joista erikseen 65-74 -vuotiaat ja 75-84 -vuotiaat ja 85 vuotta täyttäneet). Väestötiedot saadaan Tilastokeskukselta (SVT 2019). Asiakasmäärät on kehitysvammahuollon ikäryhmien osalta raportoitu aiemmin hieman eri tavalla, mistä johtuen ikäryhmäkohtaiset tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisten palvelujen asiakkaiksi lasketaan henkilöt, joilla on ollut vuonna 2019 voimassa oleva myönteinen tai kielteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Vuonna 2019 voimassa olevan myönteisen päätöksen omaavat asiakkaat ilmoitetaan erikseen. Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään asiakkaita, joilla on myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Yksittäiset asiakkaat ovat mukana kokonaisasiakasmäärässä vain kertaalleen.

Asiakasmäärät ilmoitetaan seuraavissa luokissa:

- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat eli asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL-palveluista vuonna 2019 sekä lisäksi asiakkaat, joille vuonna 2019 on annettu kielteinen päätös
- Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, joilla on ollut voimassa oleva myönteinen päätös VpL-palveluista tai taloudellisesta tuesta vuonna 2019.

Kehitysvammahuollon asiakkaat

Kehitysvammahuollon asiakasmäärään sisältyvät sellaiset kehitysvammaiset henkilöt, joilla on ollut vuoden aikana voimassa oleva erityishuolto-ohjelma (eho) tai jotka ovat muuten käyttäneet vuoden aikana kehitysvammahuollon palveluja.

Kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat

Kuutosvertailuissa kehitysvammahuollon mukaisia palveluja vuoden 2019 aikana käyttäneiden asiakkaiden määrää käytetään laskennallisissa suhteutuksissa. Kunnan tuottamia ja ostopalveluja saaneet asiakkaat ovat mukana kaikissa saamiensa palvelujen asiakaslukumäärissä, mutta eri palveluja saaneet asiakkaat ovat kokonaisasiakasmäärässä mukana vain kertaalleen.

2 VAMMAISTEN PALVELUJEN KUSTANNUKSET

Vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset muodostuvat vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja kehitysvammahuollon yhteenlasketuista kustannuksista.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin otetaan mukaan vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannukset. Kustannuksiin ei lasketa mukaan vammaispalvelujen sosiaalityön kustannuksia eikä ylemmän hallinnon vyörytyskustannuksia. Kuusikkokuntien vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannusten vertailussa käytetään nettokustannuksia, koska kunnilla on erilaisia käytäntöjä asiakasmaksujen perinnässä.

Kustannustiedot kerätään seuraavasti:

- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisbruttokustannukset
- Vammaispalvelulain mukaisista kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut

Nettokustannukset muodostuvat laskennallisesti kerätyistä kustannustiedoista:

Palvelujen nettokustannukset, kokonaisbruttokustannusten ja asiakasmaksutulojen erotus

Kehitysvammahuollon kokonaiskustannuksiin lasketaan pääsääntöisesti kehitysvammalain mukaisten palvelujen kustannukset. Kustannuksiin ei oteta mukaan kehitysvammaisten käyttämien tavanomaisen sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen kustannuksia eli esimerkiksi vastaanotto toiminnan, perheneuvolan tai sosiaalityön kustannuksia. Mukaan ei myöskään oteta ylemmän hallinnon vyörytyskustannuksia.

Kustannustiedot kerätään ja esitetään kustakin tarkasteltavasta toiminnosta kolmessa osassa: bruttokustannukset, asiakasmaksutulot sekä näiden erotuksena muodostuvat nettokustannukset. Toimintojen bruttokustannukset sisältävät välittömät palvelujen tuottamisesta koituneet kustannukset, mutta ne eivät sisällä jaksotettujen irtaimen omaisuuden kustannuserien osalta tehtyjä vuosittaisia poistoja ja korkoja.

Ostopalveluina kuntayhtymiltä tai yksityisiltä palveluntuottajilta hankittavista palveluista kootaan ensisijaisesti nettokustannukset. Yksityisten palveluntuottajien kustannukset kootaan siten, että niistä on poistettu viiden prosentin laskennallinen arvonnalisäveron palautus (ks. laki arvonnalisäveron muuttamisesta 1457/2001). Ostopalveluissa palveluntuottajan hallinnon vyörytyskustannukset sisältyvät kustannuksiin.

Osa palveluista hankitaan palveluseteleillä. Palvelusetelien menot sisältyvät ostopalveluihin. Niissä palveluissa, joissa palvelusetelien osuus on huomattava, raportoidaan palvelusetelillä palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä ja/tai kustannukset.

Kustannusten vertailut tehdään nettokustannuksista. Kun kustannuksia verrataan aikaisempiin vuosiin, käytetään vertailussa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon korotettuja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2020a) tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2000=100. Deflatoinneissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 38. Raportin liitteessä 4. on esitetty aikaisempien vuosien kustannukset muunnettuina vuoden 2019 rahan arvoon.

Taulukko 38. Tilastokeskuksen (SVT 2020a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Pisteluku	100	103,3	105,6	109	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9	146,2	148,8	149,6	150,5	150,3	148,9	151,4	154,9
Kerroin	1,549	1,49952	1,46686	1,4211	1,37201	1,32506	1,28654	1,24618	1,18788	1,15943	1,12737	1,09161	1,05951	1,04099	1,03543	1,02924	1,03061	1,0403	1,02312	1

*= Ennakollinen tieto 13.2.2020

3 HENKILÖKOHTAINEN APU

Henkilökohtaisen avun asiakkaita ovat henkilöt, joilla on ollut vuonna 2019 voimassa oleva päätös henkilökohtaisesta avusta. Asiakkaat raportoidaan ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Raportoidaan eri järjestämistapoja sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä (asiakas voi käyttää vuoden aikana useampaa järjestämistapaa). Järjestämistavat ovat:

- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli
- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli
- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu
- Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)
- Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä, voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan

Raportoidaan päätösten lukumäärä henkilökohtaisesta avusta tuntimäärän mukaan (h / viikko). Asiakkaalla voi olla päätöksiä eri tuntiluokissa. Tuntiluokat ovat:

- Korkeintaan 20 h / viikko
- 21–30 h / viikko
- 31–40 h / viikko
- Yli 40 h / viikko

Lisäksi raportoidaan seuraavat tiedot:

- Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä päätöstä henkilökohtaisesta avusta kuluvan vuoden aikana)
- Henkilökohtaisen avun nettokustannukset

4. KULJETUSPALVELUT

Kuljetuspalveluihin sisältyvät vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut (subjektiivinen oikeus). Tieto kerätään asiakkaista, joilla on voimassa oleva myönteinen päätös VpL-kuljetuspalveluista, 65 vuotta täyttäneiden määrä ilmoitetaan erikseen. Myös kielteisen päätöksen saaneiden määrä raportoidaan. Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä sekä yhdensuuntaisten VpL-matkojen ja kuljetuspalveluja työ- ja opiskelumatkoihin käyttäneiden asiakkaiden määrät ja matkat raportoidaan ikäryhmittäin. Ikäryhmät ovat:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

Sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten liikkumista tukevien palvelujen asiakkaat ja kustannukset eivät sisälly vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin. Tiedot kootaan, koska sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen tarpeeseen ja käyttöön. Tiedot kootaan seuraavasti:

- Asiakkaat, joilla on vuoden 2019 aikana voimassa oleva päätös ShL-kuljetuspalveluista
- Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä kuljetuspalvelupäätöstä kuluvan vuoden aikana)
- ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin
- Yhdensuuntaiset ShL-matkat ikäryhmittäin, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja

Ikäryhmät ovat:

- Alle 65-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Kuljetuspalvelukeskusten toiminta- ja kustannustiedot esitetään erikseen sen lisäksi, että niiden kustannukset sisältyvät vammaispalvelulain ja/tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin. Kuljetuspalvelukeskus on Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Toiminnasta kootaan seuraavat tiedot:

- Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
- Asiakkaat, joilla on päätös oikeudesta matkustaa yksin
- Kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksen eli irrotuksen saaneet yhteensä

5 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

Työ- ja päivätoiminnan kokonaisuuteen lasketaan tuettu työllistyminen, tuettu työtoiminta, työtoiminta sekä päivätoiminta. Asiakas osallistuu työhön, työtoimintaan tai päivätoimintaan 1-5 päivänä viikossa koko tai osapäiväisesti oman yksiköllisen tarpeensa mukaisella tavalla.

Työ- ja päivätoimintaa tarkastellaan sekä yhtenä kokonaisuutena että siihen lukeutuvien toimintojen tasolla. Vaikeavammaisten päivätoiminta, kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta sekä tuettu työtoiminta ja tuettu työllistyminen kootaan omiksi kokonaisuuksikseen.

Tiedot kerätään suoritepäivistä ja asiakkaista vuoden aikana. Raportointia muutettiin vuodesta 2019 alkaen siten, että tuetun työllistymisen osalta kerätään vain asiakkaat ja kustannukset, ja nämä tiedot eivät sisälly työ- ja päivätoiminnan kokonaisasiakasmäärään ja kustannuksiin. Tuetun työllistymisen luvut sisältyvät kuitenkin vammaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin ja -asiakasmääriin. Kunnallisesti tuotetut ja ostetut palvelut erotellaan toisistaan. Kustannuksia ei eritellä kaikille palvelun muodoille, vaan ne ilmoitetaan ainoastaan kokonaisuudessaan sekä kunnallisten ja ostopalveluiden osalta. Kustannustiedot sisältävät henkilöstön, tilojen sekä kuljetusten kustannukset. Kuljetuskustannukset eritellään omille riveilleen.

Tuettu työllistyminen

Työsuhte sovitaan työsopimuksessa. Työsuhte syntyy, kun työnantaja ja työntekijä sopivat työn tekemisestä. Työ tehdään työnantajan johdon ja valvonnan alaisena ja työstä maksetaan palkkaa. Työsuhteelle on määritelty vähimmäisehdot, jotka perustuvat lakeihin ja työehtosopimuksiin. Lisäksi molemmilla osapuolilla niin työnantajalla kuin työntekijälläkin on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä työsuhteen aikana, että sen päättyessä. Työhön perehdytyksen ja tuen antaa kehitysvammahuollon työntekijä, joka tarpeen mukaan tukee myös työnantajaa tuetun työllistymisen prosessissa.

Tuettu työtoiminta

Tuettu työtoiminta on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä henkilökohtaisen tuen sisältävää huoltosuhteista työtoimintaa. Tuettuun työtoimintaan osallistuville henkilöille voidaan maksaa työosuusrahaa.

Työtoiminta

Työtoiminta on kehitysvammaisille ja vammaisille asiakkaille tarkoitettua työn luonteista, ryhmämuotoista toimintaa, jota toteutetaan kehitysvammahuollon ohjaajan intensiivisellä tuella joko toimintakeskuksissa tai tavallisilla työpaikoilla. Työtoiminnan tarkoituksena on edistää toimintaan osallistuneiden henkilöiden yhteiskunnallista osallisuutta. Asiakkaille voidaan maksaa työtoimintaan osallistumisesta työosuusrahaa.

Päivätoiminta

Päivätoiminta on asiakkaan toimintakyvyn ja iän mukaan suunniteltua kuntoutuksellista ja elämyksellistä toimintaa toimintakeskuksissa. Päivätoiminnassa asiakas saa tiiviin avun ja ohjauksen toimintakeskuksen ohjaajilta. Lähtökohtaisesti päivätoimintaa toteutetaan ryhmämuotoisena palveluna huomioiden asiakkaan yksilölliset tarpeet palvelun suunnittelussa toteutuksessa. Yli 65 - vuotiaille asiakkaille päivätoimintaa toteutetaan lähtökohtaisesti senioritoimintana huomioiden ikääntymisestä johtuvat tarpeet ja toimintakyvyn muuttuminen.

6 ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Tiedot kerätään erikseen eri asiakasryhmistä: kehitysvammaisten osalta ilmoitetaan palveluasumisen (ohjatun asumisen) ja tuetun asumisen tiedot ja vammaisten osalta yksittäiseen asuntoon myönnetty VpL-palveluasuminen. Asumista tukeviin palveluihin sisältyvät myös asunnon muutostyöt ja asunnon välineet ja laitteet.

Kehitysvammaisten asumista tukevien palvelujen toimintatietoina kerätään käyttöpäivät eli asumispäivät. Asumista tukevissa palveluissa lyhytaikaisia lomien tai sairausjaksojen kaltaisia poissaoloja ei oteta huomioon käyttöpäiviä laskettaessa. Kustannustiedoissa jakoa lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen ei tehdä. Kustannustiedoista raportoidaan bruttokustannukset, asiakasmaksut sekä näiden erotus eli nettokustannukset.

6.1 Palveluasuminen (ohjattu asuminen)

Palveluasumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Palveluasumisella tarkoitetaan yksilö- tai ryhmämuotoisesti järjestettävää asumista ja siihen liittyviä palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateria-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Palveluasuminen sisältää päivittäisen tuen, mutta ei yövalvontaa. Asiakas maksaa itse terveydenhuoltokustannukset ja jokapäiväiseen elämään kuuluvat kustannukset. Asumispäivät jaetaan palveluasumisessa lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen, joiden asiakasmäärät ilmoitetaan erikseen.

6.2 Tuettu asuminen

Tuettua asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä. Tuettulla asumisella tarkoitetaan asumisen tukemista sosiaaliohjauksella ja muilla sosiaalipalveluilla. Tuettuun asumiseen sisältyy vain kehitysvammaisille myönnetty yksilöllisen tarpeen mukainen tuki. Tuki voi olla jopa päivittäistä, mutta myös selvästi harvemmin eli esimerkiksi vain kerran viikossa annettavaa. Asumismuoto on tarkoitettu omatoimista suoriutumista tukevaksi. Palvelusta tehdään aina päätös.

Yleensä tuetun asumisen asiakkaan tarvitseman tuen tuottaa palveluasumisen tai tehostetun palveluasumisen yksikön henkilökunta, ohjauspalvelut tai muu kehitysvammahuollon henkilökunta. Se voidaan myös hankkia ostopalveluna. Kotipalveluna tai muuna peruspalveluna toteutetun tuen kustannuksia ei eritellä kuutoskaupungeissa, minkä vuoksi ne eivät ole mukana tässä vertailussa.

Tuetussa asumisessa ei ole olemassa lyhytaikaista asumismuotoa. Tuetussa asumisessa käyttöpäivinä ilmoitetaan kaikki päivät vuokrasuhteen päättymiseen asti.

6.3 Asunnon muutostyöt

Asunnon muutostöiden asiakkaita ovat henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asunnon muutostöitä vuonna 2019 tai joille aikaisemmin myönnettyihin asunnon muutostöihin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2019. Tiedot kerätään ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet

Kustannuksista kerätään asunnon muutostöiden nettokustannukset, jotka sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset, että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt.

Jos asunnon muutostöiden asiakkaisiin ja kustannuksiin sisältyy asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaita ja kustannuksia, ne ilmoitetaan erikseen.

6.4 Asunnon välineet ja laitteet

Tähän asiakasryhmään sisältyvät ne henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asuntoon liittyviä välineitä tai laitteita vuonna 2019 tai joille aikaisemmin myönnettyihin välineisiin tai laitteisiin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2019. Kustannukset sisältävät asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset; sekä uusien päätösten kustannukset, että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt.

7 MUUT PALVELUT

Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Muut vammaispalvelulain mukaiset kustannukset koostuvat niistä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tuen nettokustannuksista, joita ei muuten eritellä tiedonkeruupohjassa. Tällaisia määrärahasidonnaisia kustannuksia ovat muun muassa sopeutumisvalmennuksen, liikkumisvälineiden (esimerkiksi autojen), kodinkoneiden ja laitteiden sekä erityisravinnon ja -vaatteiden kustannukset.

Kukin kunta kirjaa tiedonkeruupohjaan, mitä muihin palveluihin sisältyy.

Kehitysvammahuollon muut palvelut

Kehitysvammahuollon muut palvelut sisältää kuntien kehitysvammaisten sellaisten palvelujen kustannuksia, joita ei muuten eritellä tiedonkeruupohjassa. Kustannukset eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Kukin kunta kirjaa tiedonkeruupohjaan, mitä muihin palveluihin sisältyy. Muiden palvelujen kokonaisasiakasmäärää ei voida ilmoittaa vertailukelpoisesti. Muiden palvelujen kustannuksiin kootaan ilmoitettujen palvelujen bruttokustannukset yhteensä sekä muista palveluista saadut asiakasmaksut. Nettokustannukset muodostuvat bruttokustannusten ja asiakasmaksujen erotuksena. Lisäksi ilmoitetaan erikseen kunnallisesti tuotettujen ja ostopalveluna hankittujen muiden palvelujen nettokustannukset.

Kunnan yleishallintoa eli esimerkiksi palkanlaskentaa, taloushallintoa eli hallinnon vyörytyksinä toiminnon kustannuksiin lisättäviä erä ei lasketa muiden palvelujen kustannuksiin mukaan.

8 VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT

Vammaisten asumispalvelut muodostuvat asumisyksiköihin sijoittuvasta vaikeavammaisten palveluasumisesta ja kehitysvammaisten tehostetusta palveluasumisesta (autettu asuminen).

Asiakkaat, joiden palveluasuminen kestää yli kolme kuukautta, ovat pitkäaikaisia asiakkaita. Lyhytaikaisten asiakkaiden asuminen kestää alle kolme kuukautta. Lukuun sisältyy arviointijakson/asumisvalmennuksen asiakkaat, intervalliasiukkaat ja kodin ulkopuolelle tilapäisesti sijoitetut asiakkaat. Lukuun eivät sisälly ShL:n mukaiset asiakkaat. Lyhytaikaiset asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään.

8.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen

Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita ovat vammaispalvelulain mukaan järjestettävän palveluasumisen asiakkaat asumisyksiköissä. Luku sisältää kaupungin omassa, ostopalveluna tai palvelusetelillä hankitussa palveluasunnossa vuoden 2019 aikana olleet asiakkaat. Asumisyksikköjen asiakkaat ilmoitetaan ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet

Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen kustannuksista raportoidaan nettokustannukset. Luku sisältää kustannukset kaupungin omasta, ostopalveluna ja palvelusetelillä hankitusta palveluasumisesta asumispalveluyksiköissä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät palveluasumisen kustannuksiin.

8.2 Tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)

Kehitysvammaisten tehostettua palveluasumista järjestetään henkilöille, joilla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista. Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, aterial-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Asiakas maksaa itse terveydenhuoltokustannukset ja jokapäiväiseen elämään kuuluvat kustannukset. Tiedot kerätään kehitysvammalain nojalla myönnettystä palvelusta.

Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen toimintatietoina kerätään käyttöpäivät eli asumispäivät. Asumispäivät jaetaan lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen. Asumisharjoittelu sisältyy lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen suoritteisiin. Pitkäaikaisissa asumispalveluissa lyhytaikaisia lomien tai sairausjaksojen kaltaisia poissaoloja ei oteta huomioon käyttöpäiviä laskettaessa. Kustannustiedoissa jalkoa lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät tehostetun palveluasumisen kustannuksiin. Kustannustiedoista raportoidaan bruttokustannukset, asiakasmaksut sekä näiden erotus eli nettokustannukset.

9 KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO

Perhehoitoa voidaan antaa osa- tai ympärivuorokautisena huolenpitona perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Tavoitteena on mahdollistaa kodinomainen hoito ja läheiset ihmissuhteet sekä edistää hoidettavan perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. (Perhehoitolaki 263/2015.)

Perhehoitoa järjestetään sekä ostopalveluna että toimeksiantosopimuksin, jonka kustannukset muodostuvat pääosin perhehoitajille maksettavista palkkioista ja kulukorvauksista. Perhehoito jakautuu lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen eli yli kolme kuukautta kestävään hoitoon. Lisäksi erotellaan kunnallisesti tuotetun ja ostopalveluna hankitun perhehoidon asiakkaat. Vastaavalla luokittelulla kerätään perhehoidon käyttöpäivät. Kustannustiedoissa erotellaan kunnallisesti tuotetut ja ostopalvelujen kustannukset, mutta jakoa pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen hoitoon ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen perhehoitoon, kustannukset sisältyvät perhehoidon kustannuksiin.

10 KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO

Laitoshoito jakautuu lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen eli yli kolme kuukautta kestävään hoitoon. Toimintatietoihin kerätään laitoshoidon asiakkaat, joista erotellaan lyhyt- ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana. Lisäksi erotellaan kunnallisesti tuotetun ja ostopalveluna hankitun laitoshoidon asiakkaat. Vastaavalla luokittelulla kerätään laitoshoidon käyttöpäivät.

Kustannustiedoissa jakoa pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen hoitoon ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät laitoshoidon kustannuksiin.

11 OMAISHOIDON TUKI

Omaishoito on kotona tapahtuvaa hoitoa ja huolenpitoa, jota omainen tai muu läheinen henkilö antaa vanhukselle, vammaiselle tai sairaalle, jonka toimintakyky on alentunut. Omaishoidon tuki koostuu omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, hoidettavalle ja hoitajalle annettavista palveluista, sekä muista omaishoitoa tukevista palveluista. Raporttia varten on kerätty kunnilta tiedot omaishoidon tuen koko asiakasmäärästä, hoitopalkkioiden maksuluokista sekä maksettujen palkkioiden kokonaissummasta. Lisäksi kunnat kuvaavat miten omaishoidon palvelut ja omaishoitajien lakisääteiset vapaat kunnassa järjestetään sekä millä välineillä tai menetelmillä omaishoidettavan hoitoisuusarvio tehdään. Omaishoidon tuen yhteydessä raportoidut asiakasmäärät ja hoitopalkkiot eivät sisälly tässä raportissa esitettyihin vammaisten palvelujen kokonaisasiakasmääriin tai -kustannuksiin.

MUUTA TIEDONKERUUSTA

Edellä määriteltyjen tiedonkeruun alakohtien lisäksi liitteessä 2 on väestötietoja (SVT 2019b) sekä useita erilaisia suhteutuksia ja muita laskennallisesti muodostuvia tietorivejä. Näitä rivejä ei kuitenkaan ole numeroitu tai määritelty erikseen, koska väestötietoja lukuun ottamatta uudet rivit muodostuvat tässä käsiteltyjen tietojen pohjalta ja liittyvät edellä olevaan alakohtaan.

Liite 2: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2019
 Raportin taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla:kuusikko@hel.fi

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Väestötiedot							
Koko väestö 31.12.	653 835	289 731	233 775	192 962	238 140	205 489	1 813 932
0–17 vuotiaat	109 750	65 005	48 145	29 179	37 973	44 133	334 185
0-6 -vuotiaat	45 281	24 609	18 710	11 702	15 111	15 709	131 122
7-17 -vuotiaat	64 469	40 396	29 435	17 477	22 862	28 424	203 063
18–64-vuotiaat	431 467	181 800	149 637	123 742	154 723	128 070	1 169 439
18-24 -vuotiaat	54 453	24 044	20 225	23 808	28 480	22 850	173 860
25-64 -vuotiaat	377 014	157 756	129 412	99 934	126 243	105 220	995 579
65 vuotta täyttäneet	112 618	42 926	35 993	40 041	45 444	33 286	310 308
65–74-vuotiaat	64 429	25 740	21 791	22 176	25 348	19 805	179 289
75–84-vuotiaat	34 294	12 854	10 961	12 317	14 085	9 735	94 246
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773
Koko väestö ikäryhmittäin yhteensä 31.12., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17 vuotiaat	16,8	16,8	20,6	15,1	15,9	21,5	18,4
0-6 -vuotiaat	6,9	6,9	8,0	6,1	6,3	7,6	7,2
7-17 -vuotiaat	9,9	9,9	12,6	9,1	9,6	13,8	11,2
18–64-vuotiaat	66,0	66,0	64,0	64,1	65,0	62,3	64,5
18-24 -vuotiaat	8,3	8,3	8,7	12,3	12,0	11,1	9,6
25-64 -vuotiaat	57,7	57,7	55,4	51,8	53,0	51,2	54,9
65 vuotta täyttäneet	17,2	17,2	15,4	20,8	19,1	16,2	17,1
65–74-vuotiaat	9,9	9,9	9,3	11,5	10,6	9,6	9,9
75–84-vuotiaat	5,2	5,2	4,7	6,4	5,9	4,7	5,2
85 vuotta täyttäneet	2,1	2,1	1,4	2,9	2,5	1,8	2,0
1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT							
Asiakkaat yhteensä (henkilötunnus kertaalleen)	12 711	5 106	0	4 661	6 218	4 194	32 890
0–17 vuotiaat	815	753	0	565	454	473	3060
0-6 -vuotiaat	178	164	0	97	117	95	651
7-17 -vuotiaat	637	589	0	468	337	378	2 409
18–64-vuotiaat	4 248	1 887	0	1 875	2 125	2 041	12 176
18-24 -vuotiaat	444	297	0	291	277	394	1 703
25-64 -vuotiaat	3 804	1 590	0	1 584	1 848	1 647	10 473
65 vuotta täyttäneet	7 648	2 466	0	2221	3 639	1 680	17 654
65–74-vuotiaat	2 174	731	0	737	1 067	615	5 324
75–84-vuotiaat	2 587	850	0	678	1 187	509	5 811
85 vuotta täyttäneet	2 887	885	0	806	1 385	556	6 519

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat							
Asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-17-vuotiaat	6,4	6,4	0,0	12,1	7,3	11,3	9,3
0-6 -vuotiaat	1,4	1,4	0,0	2,1	1,9	2,3	2,0
7-17 -vuotiaat	5,0	5,0	0,0	10,0	5,4	9,0	7,3
18-64-vuotiaat	33,4	33,4	0,0	40,2	34,2	48,7	37,0
18-24 -vuotiaat	3,5	3,5	0,0	6,2	4,5	9,4	5,2
25-64 -vuotiaat	29,9	29,9	0,0	34,0	29,7	39,3	31,8
65 vuotta täyttäneet	60,2	60,2	0,0	47,7	58,5	40,1	53,7
65-74-vuotiaat	17,1	17,1	0,0	15,8	17,2	14,7	16,2
75-84-vuotiaat	20,4	20,4	0,0	14,5	19,1	12,1	17,7
85 vuotta täyttäneet	22,7	22,7	0,0	17,3	22,3	13,3	19,8
Asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,9	1,9	0,0	2,4	2,6	2,0	1,8
0-17-vuotiaat	0,7	0,7	0,0	1,9	1,2	1,1	0,9
0-6 -vuotiaat	0,4	0,4	0,0	0,8	0,8	0,6	0,5
7-17 -vuotiaat	1,0	1,0	0,0	2,7	1,5	1,3	1,2
18-64-vuotiaat	1,0	1,0	0,0	1,5	1,4	1,6	1,0
18-24 -vuotiaat	0,8	0,8	0,0	1,2	1,0	1,7	1,0
25-64 -vuotiaat	1,0	1,0	0,0	1,6	1,5	1,6	1,1
65 vuotta täyttäneet	6,8	6,8	0,0	5,5	8,0	5,0	5,7
65-74-vuotiaat	3,4	3,4	0,0	3,3	4,2	3,1	3,0
75-84-vuotiaat	7,5	7,5	0,0	5,5	8,4	5,2	6,2
85 vuotta täyttäneet	20,8	20,8	0,0	14,5	23,0	14,8	17,7
1.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat							
Vpl-asiakkaat yhteensä (kts. määritelmät)	12 826	5 005	4 849	3 838	6 171	3 504	36 193
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen Vpl:n mukainen päätös, yhteensä	11 925	4 800	4 849	3 608	5 871	2 844	33 897
0-17-vuotiaat	517	614	225	258	339	112	2 065
0-6 -vuotiaat	120	156	55	48	102	13	494
7-17 -vuotiaat	397	458	170	210	237	99	1 571
18-64-vuotiaat	3 816	1 944	1 601	1 211	1 899	1 182	11 653
18-24 -vuotiaat	336	327	171	135	213	146	1 328
25-64 -vuotiaat	3 480	1 617	1 430	1 076	1 686	1 036	10 325
65 vuotta täyttäneet	7 592	2 242	3 023	2 139	3 633	1 550	20 179
65-74-vuotiaat	2 139	709	3 023	681	1 062	512	8 126
75-84-vuotiaat	2 568	772	..	655	1 185	487	5 667
85 vuotta täyttäneet	2 885	761	..	803	1 386	551	6 386

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat							
Myönteisen päätöksen omaavat asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-17-vuotiaat	4,3	4,3	4,6	7,2	5,8	3,9	6,1
0-6 -vuotiaat	1,0	1,0	1,1	1,3	1,7	0,5	1,5
7-17 -vuotiaat	3,3	3,3	3,5	5,8	4,0	3,5	4,6
18-64-vuotiaat	32,0	32,0	33,0	33,6	32,3	41,6	34,4
18-24 -vuotiaat	2,8	2,8	3,5	3,7	3,6	5,1	3,9
25-64 -vuotiaat	29,2	29,2	29,5	29,8	28,7	36,4	30,5
65 vuotta täyttäneet	63,7	63,7	62,3	59,3	61,9	54,5	59,5
65-74-vuotiaat	17,9	17,9	62,3	18,9	18,1	18,0	24,0
75-84-vuotiaat	21,5	21,5	0,0	18,2	20,2	17,1	16,7
85 vuotta täyttäneet	24,2	24,2	0,0	22,3	23,6	19,4	18,8
Myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %							
0-17-vuotiaat	0,47	0,47	0,47	0,88	0,89	0,25	0,62
0-6 -vuotiaat	0,27	0,27	0,29	0,41	0,68	0,08	0,38
7-17 -vuotiaat	0,62	0,62	0,58	1,20	1,04	0,35	0,77
18-64-vuotiaat	0,88	0,88	1,07	0,98	1,23	0,92	1,00
18-24 -vuotiaat	0,62	0,62	0,85	0,57	0,75	0,64	0,76
25-64 -vuotiaat	0,92	0,92	1,10	1,08	1,34	0,98	1,04
65 vuotta täyttäneet	6,74	6,74	8,40	5,34	7,99	4,66	6,50
65-74-vuotiaat	3,32	3,32	13,87	3,07	4,19	2,59	4,53
75-84-vuotiaat	7,49	7,49	0,00	5,32	8,41	5,00	6,01
85 vuotta täyttäneet	20,76	20,76	0,00	14,47	23,06	14,71	17,37
1.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat							
Kehitysvammahuollon asiakkaat yhteensä	2 536	991	1 038	1 071	1 235	1 547	8 418
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2 252	991	1 038	1 053	1 122	1 350	7 806
0-17-vuotiaat	566	281	340	307	291	361	2146
0-6 -vuotiaat	94	14	39	49	44	82	322
7-17 -vuotiaat	472	267	301	258	247	279	1 824
18-64-vuotiaat	1 456	671	661	664	757	859	5 068
18-24 -vuotiaat	333	215	210	156	201	248	1 363
25-64 -vuotiaat	1 123	456	451	508	556	611	3 705
65 vuotta täyttäneet	230	39	37	82	74	130	592
65-74-vuotiaat	162	37	37	56	58	103	453
75-84-vuotiaat	61	2	..	23	13	22	121
85 vuotta täyttäneet	7	0	..	3	3	5	18

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT							
1.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat							
Palveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-17-vuotiaat	25,1	28,4	32,8	20,4	25,9	26,7	26,4
0-6 -vuotiaat	4,2	1,4	3,8	1,7	3,9	6,1	3,8
7-17 -vuotiaat	21,0	26,9	29,0	18,7	22,0	20,7	22,6
18-64-vuotiaat	64,7	67,7	63,7	70,8	67,5	63,6	65,9
18-24 -vuotiaat	14,8	21,7	20,2	16,3	17,9	18,4	17,7
25-64 -vuotiaat	49,9	46,0	43,4	54,5	49,6	45,3	48,2
65 vuotta täyttäneet	10,2	3,9	3,6	8,8	6,6	9,6	7,7
65-74-vuotiaat	7,2	3,7	3,6	6,0	5,2	7,6	5,9
75-84-vuotiaat	2,7	0,2	0,0	2,5	1,2	1,6	1,6
85 vuotta täyttäneet	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,4	0,2
Palveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	0,34	0,34	0,00	0,48	0,47	0,66	0,42
0-17-vuotiaat	0,52	0,43	0,00	0,65	0,77	0,82	0,61
0-6 -vuotiaat	0,21	0,06	0,00	0,14	0,29	0,52	0,22
7-17 -vuotiaat	0,73	0,66	0,00	1,00	1,08	0,98	0,86
18-64-vuotiaat	0,34	0,37	0,00	0,53	0,49	0,67	0,43
18-24 -vuotiaat	0,61	0,89	0,00	0,64	0,71	1,09	0,78
25-64 -vuotiaat	0,30	0,29	0,00	0,51	0,44	0,58	0,37
65 vuotta täyttäneet	0,20	0,09	0,00	0,20	0,16	0,39	0,19
65-74-vuotiaat	0,25	0,14	0,00	0,25	0,23	0,52	0,25
75-84-vuotiaat	0,18	0,02	0,00	0,19	0,09	0,23	0,13
85 vuotta täyttäneet	0,05	0,00	0,00	0,05	0,05	0,13	0,05
2 VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISKUSTANNUKSET							
Vammaisten palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	181 077 317	83 574 462	63 127 909	52 162 442	71 512 898	53 432 610	504 887 638
joista vpl-palvelujen osuus, %	46,4	38,3	43,3	33,0	51,3	45,3	43,9
joista kvh-palvelujen osuus, %	53,6	61,7	56,7	67,0	48,7	54,7	56,1
Vammaisten palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	3 405 643	1 488 877	687 321	467 274	1 586 371	1 324 203	8 959 689
joista vpl-palvelujen osuus, %	6,0	7,9	0,0	3,6	0,0	0,9	3,9
joista kvh-palvelujen osuus, %	94,0	92,1	100,0	96,4	100,0	99,1	96,1
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	1,9	1,8	1,1	0,9	2,2	2,5	1,8
Vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	178 210 415	82 168 867	62 440 588	51 708 768	70 061 425	52 134 671	496 724 734
joista vpl-palvelujen osuus, %	47,1	38,8	43,7	33,3	52,3	46,4	44,5
joista kvh-palvelujen osuus, %	52,9	61,2	56,3	66,7	47,7	53,6	45,4
Nettokustannukset € / asiakas	14 020,2	16 092,6	0,0	12 875,7	11 267,5	12 430,8	15 404,7
Nettokustannukset € / väestö	272,6	283,6	0,0	268,0	294,2	253,7	273,8

UUDEEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2.1. Vpl-palvelujen kokonaiskustannukset							
VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien bruttokustannukset yhteensä, €	84 058 431	31 993 111	27 317 687	17 223 883	36 662 574	24 206 892	221 462 578
Perityt asiakasmaksut yhteensä, €	205 693	118 293	64 486	16 937	-	11 840	352 763
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,2	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2
VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien nettokustannukset yhteensä, €	83 852 738	31 874 818	27 317 687	17 206 946	36 662 574	24 195 051	221 109 815
Nettokustannukset € / Vpl-asiakas	7 032	6 641	5 634	4 769	6 245	8 507	6 523
Nettokustannukset € / väestö	128,2	110,0	0,0	89,2	154,0	117,7	121,9
Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	22 165 162,0	7 376 626,0	6 910 461,0	5 421 791,4	0,0	543 840,9	0,0
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	26,4	23,1	25,3	31,5	0,0	2,2	0,0
Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	44 165 065,0	18 829 712,0	9 251 279,0	7 466 453,0	36 662 573,8	23 651 210,5	0,0
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	336,0	59,1	33,9	43,4	100,0	97,8	0,0
2.2. Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset							
Kehitysvammahuollon bruttokustannukset yhteensä, €	97 018 886	51 581 351	35 810 222	34 938 559	34 850 324	29 225 718	283 425 060
Perityt asiakasmaksut yhteensä, €	3 199 950	1 370 584	687 321	450 337	1 586 371	1 312 363	8 606 926
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	3,3	50 294 049,0	1,9	1,3	4,6	4,5	3,0
Kehitysvammahuollon kokonaisnettokustannukset, €	94 357 677	50 294 049	35 122 901	34 213 704	33 398 851	27 939 620	241 113 098
Nettokustannukset € / kehitysvammahuollon palvelua käyttänyt asiakas	37 207	50 751	33 837	0	29 767	20 696	28 643
Nettokustannukset € / väestö	144,3	173,6	0,0	0,0	140,2	136,0	132,9
Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	35 673 938	12 467 448	8 336 451	5 241 089	8 963 134	10 090 773	80 772 833
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	37,8	24,8	23,7	15,3	26,8	36,1	27,4
Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	58 683 739	37 826 600	26 786 450	28 972 615	24 435 718	17 848 847	194 553 968
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	62,2	75,2	76,3	84,7	73,2	63,9	72,6
3 HENKILÖKOHTAINEN APU							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta	2 893	1 014	751	941	1 403	1 002	8 004
0–17-vuotiaat	83	43	17	65	65	47	320
18–64-vuotiaat	1 856	710	454	608	870	659	5 157
65 vuotta täyttäneet	954	261	280	268	468	296	2 527
65-74-vuotiaat	581	174	171	175	258	189	1 548
75-84-vuotiaat	293	61	83	61	135	74	707
85 vuotta täyttäneet	80	26	26	32	75	33	272
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	24,3	21,1	15,5	26,1	23,9	35,2	23,6
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,44	0,35	0,00	0,49	0,59	0,49	0,44
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	2,9	4,2	2,3	6,9	4,6	4,7	4,0
18–64-vuotiaat	64,2	70,0	60,5	64,6	62,0	65,8	64,4
65 vuotta täyttäneet	33,0	25,7	37,3	28,5	33,4	29,5	31,6
65-74-vuotiaat	20,1	17,2	22,8	18,6	18,4	18,9	19,3
75-84-vuotiaat	10,1	6,0	11,1	6,5	9,6	7,4	8,8
85 vuotta täyttäneet	2,8	2,6	3,5	3,4	5,3	3,3	3,4

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
3 HENKILÖKOHTAINEN APU							
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli	937	354	492	567	434	625	3 409
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli	2 200	635	74	310	383	286	3 888
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu	21	28	324	76	810	178	1 437
Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	-	0	0	0	-	12	12
Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä (voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan)	3 158	1 017	890	953	1 627	1 101	8 746
Henkilökohtainen apu järjestämistavoittain yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Palvelussa asiakas työnantajana	29,7	34,8	55,3	59,5	26,7	56,8	39,0
Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	69,7	62,4	8,3	32,5	23,5	26,0	44,5
Palvelut hankitaan ostopalveluna	0,7	2,8	36,4	8,0	49,8	16,2	16,4
Palvelut omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,1
Eri tuntimääriä sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä	3 128	1 038	751	941	1 629	1 208	8 695
Korkeintaan 20 h / viikko	2 401	688	550	828	1 382	972	6 821
21–30 h / viikko	293	107	90	41	109	95	735
31–40 h / viikko	149	84	65	42	77	66	483
Yli 40 h / viikko	285	159	46	30	61	75	656
Henkilökohtaisen avun päätökset tuntimäärittäin yhteensä, %	100,0	102,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Korkeintaan 20 h / viikko	76,8	67,9	73,2	88,0	84,8	80,5	78,4
21–30 h / viikko	9,4	10,6	12,0	4,4	6,7	7,9	8,5
31–40 h / viikko	4,8	8,3	8,7	4,5	4,7	5,5	5,6
Yli 40 h / viikko	9,1	15,7	6,1	3,2	3,7	6,2	7,5
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet	156	51	12	20	54	111	404
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista, joilla päätös henkilökohtaisesta avusta, %	5,1	4,8	1,6	2,1	3,7	10,0	4,8
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, €	40 497 811	10 852 385	8 650 325	6 801 118	14 981 106	10 294 038	92 076 783
Omien palvelujen kustannukset, €	17 651 217	5 064 278	6 413 222	5 078 203	-	144 662	34 351 582
Ostopalvelujen kustannukset, €	22 846 594	435 837	2 237 103	1 722 915	14 981 106	10 149 376	52 372 930
Josta palvelusetelien kustannukset, €	22 116 455	5 352 720	272 983	1 352 077	3 277 872	1 826 336	34 198 444
Omien palvelujen osuus, %	44	47	74	75	0	1	240
Ostopalvelujen osuus, %	56	4	26	25	100	99	310
Josta palvelusetelien osuus, %	97	1 228	12	78	22	18	1 456
Henkilökohtaisen avun nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	48,3	34,0	31,7	39,5	40,9	42,5	41,6
Nettokustannukset € / henkilökohtaisen avun asiakas	13 999	10 703	11 518	7 228	10 678	10 273	11 504

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
VpL-asiakkaat							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	10 881	3 840	4 390	3 322	4 821	2 386	29 640
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	7 324	2 232	3 406	2 086	3 136	1 403	19 587
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	91,2	80,0	90,5	92,1	82,1	83,9	87,4
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	1,66	1,33	1,88	1,72	2,02	1,16	1,63
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä, %	6,50	5,20	9,46	5,21	6,90	4,21	6,31
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet	855	286	158	122	309	269	1 999
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaista, joilla päätös kuljetuspalveluista, %	7,3	6,9	3,5	3,5	6,0	10,1	6,3
Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat yhteensä	7 554	3 065	3 583	2 788	3 381	2 386	22 757
0–17-vuotiaat	222	120	84	80	67	46	619
18–64-vuotiaat	2 455	1 253	1 147	1 082	1 253	917	8 107
65 vuotta täyttäneet	4 877	1 692	2 352	1 626	2 061	1 423	14 031
65–74-vuotiaat	1 405	510	743	572	667	454	4 351
75–84-vuotiaat	1 690	629	908	539	699	469	4 934
85 vuotta täyttäneet	1 782	553	701	515	695	500	4 746
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen kuljetuspalvelu-päätöksen omaavista asiakkaista, %	69,4	79,8	81,6	83,9	70,1	100,0	76,8
65 vuotta täyttäneiden kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus vastaavanikäisistä myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen omaavista, %	66,6	75,8	69,1	77,9	65,7	101,4	71,6
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	63,3	63,9	73,9	77,3	57,6	83,9	67,1
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	1,2	1,1	1,5	1,4	1,4	1,2	1,3
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	2,9	3,9	2,3	2,9	2,0	1,9	2,7
18–64-vuotiaat	32,5	40,9	32,0	38,8	37,1	38,4	35,6
65 vuotta täyttäneet	64,6	55,2	65,6	58,3	61,0	59,6	61,7
65–74-vuotiaat	18,6	16,6	20,7	20,5	19,7	19,0	19,1
75–84-vuotiaat	22,4	20,5	25,3	19,3	20,7	19,7	21,7
85 vuotta täyttäneet	23,6	18,0	19,6	18,5	20,6	21,0	20,9

VIIDEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,16	1,06	0,00	1,44	1,42	1,16	1,25
0–17-vuotiaat	0,20	0,18	0,00	0,27	0,18	0,10	0,19
18–64-vuotiaat	0,57	0,69	0,00	0,87	0,81	0,72	0,69
65 vuotta täyttäneet	4,33	3,94	0,00	4,06	4,54	4,28	4,52
65–74-vuotiaat	2,18	1,98	0,00	2,58	2,63	2,29	2,43
75–84-vuotiaat	4,93	4,89	0,00	4,38	4,96	4,82	5,24
85 vuotta täyttäneet	12,82	12,77	0,00	9,28	11,56	13,35	12,91
VpL-matkat							
Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	492 638	331 302	331 091	206 287	274 199	129 081	1 764 598
0–17-vuotiaiden matkat	15 941	12 953	7 712	6 250	3 750	2 453	49 059
18–64-vuotiaiden matkat	230 529	194 622	149 068	97 335	144 049	49 309	864 912
65 vuotta täyttäneiden matkat	246 168	123 727	174 311	102 624	126 400	77 319	850 549
65–74-vuotiaiden matkat	83 920	44 264	64 761	43 972	51 660	24 913	313 490
75–84-vuotiaiden matkat	88 878	46 449	68 669	34 154	45 281	25 170	308 601
85 vuotta täyttäneiden matkat	73 370	33 014	40 881	24 498	29 459	27 236	228 458
Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuudet yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	3,2	3,9	2,3	3,0	1,4	1,9	2,8
18–64-vuotiaat	46,8	58,7	45,0	47,2	52,5	38,2	49,0
65 vuotta täyttäneet	50,0	37,3	52,6	49,7	46,1	59,9	48,2
65–74-vuotiaat	17,0	13,4	19,6	21,3	18,8	19,3	17,8
75–84-vuotiaat	18,0	14,0	20,7	16,6	16,5	19,5	17,5
85 vuotta täyttäneet	14,9	10,0	12,3	11,9	10,7	21,1	12,9
Matkat / asiakas / kk (matkoja käyttäneet asiakkaat)	5,4	9,0	7,7	6,2	6,8	4,5	6,5
0–17-vuotiaat	0,0	9,0	7,7	6,5	4,7	4,4	6,6
18–64-vuotiaat	7,8	12,9	10,8	7,5	9,6	4,5	8,9
65 vuotta täyttäneet	4,2	6,1	6,2	5,3	5,1	4,5	5,1
65–74-vuotiaat	5,0	7,2	7,3	6,4	6,5	4,6	6,0
75–84-vuotiaat	4,4	6,2	6,3	5,3	5,4	4,5	5,2
85 vuotta täyttäneet	3,4	5,0	4,9	4,0	3,5	4,5	4,0
VpL-matkat työhön ja opintoihin							
Kuljetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	520	339	176	110	226	119	1 490
Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista, %	6,9	11,1	4,9	3,9	6,7	5,0	6,5
Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä	76 147	70 566	36 764	15 339	35 469	12 473	246 758
Työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista, %	15,5	21,3	11,1	7,4	12,9	9,7	14,0

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
VpL-kustannukset							
Kuljetuspalvelujen bruttokustannukset, €	17 728 204	11 339 714	9 839 208	4 150 453	7 260 613	4 406 492	54 724 684
Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut, €	205 693	118 293	64 486	16 937	-	11 840	352 763
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	1,2	1,0	0,0	0,4	0,0	0,3	0,6
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	17 522 511	11 221 421	9 839 208	4 133 516	7 260 613	4 394 652	54 371 921
Omien palvelujen kustannukset, €	0	0	0	0	-	27 198	27 198
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	10 905 211	0	0	7 260 613	4 367 455	22 533 278
Kuljetuspalvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	20,9	35,2	36,0	24,0	19,8	18,2	24,6
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset / myönteisten päätösten määrä	1 610	2 922	2 241	1 244	1 506	1 842	1 834
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	2 320	3 661	2 746	1 483	2 147	1 842	2 389
Matkan laskennallinen nettokustannus, €	35,6	33,9	29,7	20,0	26,5	34,0	30,8
4.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut							
ShL-asiakkaat							
päätös ShL:n mukaisista kuljetuspalveluista	2 830	2 037	583	1 142	578	1 613	8 783
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,4	0,7	0,0	0,6	0,2	0,8	0,6
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	158	34	0	278	178	93	741
kuljetuspalveluista, %	5,3	1,6	0,0	19,6	23,5	5,5	7,8
Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	1 522	1 422	441	994	962	1 613	6 954
alle 65-vuotiaat	59	102	70	104	21	366	722
65 vuotta täyttäneet	1463	1320	371	890	941	1247	6232
65–74-vuotiaat	273	246	109	168	59	203	1 058
75–84-vuotiaat	436	458	149	190	258	422	1 913
85 vuotta täyttäneet	754	616	113	532	624	622	3 261
omaavista asiakkaista, %	53,8	69,8	75,6	87,0	166,4	100,0	79,2
ShL-kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	0,2	0,5	0,0	0,5	0,4	0,8	0,4
ShL-matkat							
Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	37 347	55 640	16 932	41 353	21 537	33 101	205 910
alle 65-vuotiaiden matkat	1 314	5 235	3 101	6 061	523	10 862	27 096
65 vuotta täyttäneiden matkat	36 033	50 405	13 831	35 292	21 014	22 239	178 814
65–74-vuotiaiden matkat	8 089	10 738	4 724	8 413	1 988	3 769	37 721
75–84-vuotiaiden matkat	11 828	19 007	5 064	9 720	7 406	7 384	60 409
85 vuotta täyttäneiden matkat	16 116	20 660	4 043	17 159	11 620	11 086	80 684

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut							
65 vuotta täyttäneiden matkojen osuus matkojen kokonaismäärästä, %	96,5	90,6	81,7	85,3	97,6	67,2	86,8
Matkat myönteisen päätöksen omaavaa kohti keskimäärin / kk	1,1	2,3	2,4	3,0	3,1	1,7	2,0
Matkat matkoja käyttänyttä kohti keskimäärin / kk	2,0	3,3	3,2	3,5	1,9	1,7	2,5
ShL-kustannukset							
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	2 129 146	715 200	381 978	462 390	199 878	782 660	4 671 251
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	752,3	351,1	655,2	404,9	345,8	485,2	531,9
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	1 398,9	503,0	866,2	465,2	207,8	485,2	671,7
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	57,0	12,9	22,6	11,2	9,3	23,6	22,7
4.3 Kuljetuspalvelukeskukset							
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat							
Kuljetuspalvelukeskuksen kautta tehtyjen VpL- ja ShL-matkojen määrä	529 985	0	0	-	303 521	162 182	995 688
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja ShL-matkoista, %	994,6	0,0	0,0	0,0	102,6	100,0	50,7
Kuljetuspalvelukeskusten kustannukset							
Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset, €	2 042 000	210 000	-	-	833 356	656 911	3 742 267
Kuljetuspalvelukeskusten kustannusten osuus VpL- ja ShL-kuljetuspalveluiden kustannuksista, %	10,4	1,8	0,0	0,0	11,2	12,7	6,3
Kuljetuspalvelukeskusten nettokustannukset € / välitetty matka	3,9	0,0	0,0	0,0	2,7	4,1	3,8
Poikkeukset kuljetuspalvelukeskusten käytössä							
VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka on vapautettu eli irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä	324	447	134	295	593	54	1 847
Vakiotaksia käyttävien ja/tai vapautettujen eli irrotettujen asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä	4,3	14,6	3,7	10,6	17,5	2,3	8,1
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaita yhteensä (kehitysvammaisten palvelut, asiakas kertaalleen)	433	139	191	189	258	163	1 373
Omien palvelujen asiakkaita	313	101	146	72	57	119	808
Ostopalveluna tuotettujen palvelujen asiakkaita	125	40	45	120	207	45	582
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	19,2	14,0	18,4	20,2	23,0	12,1	17,9

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Palveluasumisen asiakkaita yhteensä	184	49	76	127	91	128	655
joista pitkäaikaisia asiakkaita	183	45	76	127	88	128	647
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	1	5	0	0	3	0	9
Oman palveluasumisen asiakkaita yhteensä	101	29	38	32	11	98	309
joista pitkäaikaisia asiakkaita	100	25	38	32	11	98	304
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	1	5	0	0	0	0	6
Ostopalvelujen palveluasumisen asiakkaita yhteensä	84	20	38	97	80	30	349
joista pitkäaikaisia asiakkaita	84	20	38	97	77	30	346
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	-	0	0	0	3	0	3
Tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	261	92	115	63	167	40	738
joista omien palvelujen asiakkaita	222	73	108	40	46	21	510
joista stopalveluna tuotettujen palvelujen asiakkaita	42	20	7	24	127	19	239
Asumista tukevien palvelujen käyttövuorokausia yhteensä	151 487	45 179	60 062	65 151	83 285	36 312	441 476
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	77	214	0	0	174	0	465
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	349,9	325,0	314,5	344,7	322,8	222,8	321,5
Palveluasumisen (ohjatun asumisen) käyttövuorokausia yhteensä	59 993	15 843	24 270	45 090	30 105	25 849	201 150
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	77	214	0	0	174	0	465
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	326	323	319	355	331	202	307
Oman palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	31 204	8 906	12 166	10 762	3 331	19 485	85 854
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	77	214	0	0	0	0	291
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	309	307	320	336	303	199	278
Ostopalvelujen palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	28 789	6 937	12 104	34 328	26 774	6 364	115 296
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	-	0	0	0	174	0	174
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	343	347	319	354	335	212	330
Tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	91 494	29 336	35 792	20 061	53 181	10 463	240 327
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	351	319	311	318	318	262	1 879
Oman tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	77 273	22 692	33 784	12 553	14 728	4 651	165 681
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	348	311	313	314	320	221	325
Ostopalvelujen tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	14 221	6 644	2 008	7 508	38 453	5 812	74 646
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	339	332	287	313	303	306	312

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Asumista tukevien palvelujen käyttövuorokausien jakautuminen asumismuotoihin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Palveluasuminen (ohjattu asuminen)	39,6	35,1	40,4	69,2	36,1	71,2	45,6
Tuettu asuminen	60,4	64,9	59,6	30,8	63,9	28,8	54,4
Asumista tukevien palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	7 932 294	2 940 629	2 169 933	3 124 000	2 429 766	2 008 715	20 605 337
Asumista tukevista palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	474 540	10 549	39 405	107 100	176 749	326 322	1 134 665
Asumista tukevien palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	7 457 754	2 930 080	2 130 528	3 016 900	2 253 017	1 682 393	19 470 672
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	7,9	5,8	5,7	8,7	6,7	6,0	8,5
Nettokustannukset väestöä kohti, €	11	10	9	16	9	8	11
Nettokustannukset asumista tukevien palvelujen asiakasta kohti, €	17 223	21 080	11 155	15 962	8 733	10 321	14 181
Nettokustannukset asumista tukevien palvelujen käyttövuorokautta kohti, €	49	65	35	46	27	46	44
Palveluasumisen kokonaisbruttokustannukset, €	5 578 887	1 995 092	1 732 946	2 985 769	1 839 610	1 810 983	15 943 287
Palveluasumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	339 860	4 945	39 405	107 100	117 812	326 322	935 444
Palveluasumisen kokonaisnettokustannukset, €	5 239 027	1 990 147	1 693 541	2 878 669	1 721 798	1 484 661	15 007 843
Nettokustannukset väestöä kohti, €	8	7	7	15	7	7	8
Nettokustannukset palveluasumisen asiakasta kohti, €	28 473	40 615	22 283	22 667	18 921	11 599	22 913
Nettokustannukset palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	87	126	70	64	57	57	75
Oman palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 973 736	417 760	710 337	527 846	169 981	1 695 511	6 495 171
Omasta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	321 624	989	39 405	107 100	117 812	326 322	913 252
Oman palveluasumisen nettokustannukset, €	2 652 112	416 771	670 932	420 746	52 169	1 369 189	5 581 919
Nettokustannukset väestöä kohti, €	4	1	3	2	0	7	3
Nettokustannukset oman palveluasumisen asiakasta kohti, €	26 259	14 371	17 656	13 148	4 743	13 971	18 064
Nettokustannukset oman palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	85	47	55	39	16	70	65
Ostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 605 151	1 577 332	1 022 609	2 457 923	1 669 629	115 473	9 448 116
Ostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	18 236	3 956	0	0	0	0	22 192
Ostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	2 586 915	1 573 376	1 022 609	2 457 923	1 669 629	115 473	9 425 924

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Nettokustannukset väestöä kohti, €	8	7	7	15	7	7	8
Nettokustannukset palveluasumisen asiakasta kohti, €	28 473	40 615	22 283	22 667	18 921	11 599	22 913
Nettokustannukset palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	87	126	70	64	57	57	75
Oman palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 973 736	417 760	710 337	527 846	169 981	1 695 511	6 495 171
Omasta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	321 624	989	39 405	107 100	117 812	326 322	913 252
Oman palveluasumisen nettokustannukset, €	2 652 112	416 771	670 932	420 746	52 169	1 369 189	5 581 919
Nettokustannukset oman palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	85	47	55	39	16	70	65
Ostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 605 151	1 577 332	1 022 609	2 457 923	1 669 629	115 473	9 448 116
Ostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	18 236	3 956	0	0	0	0	22 192
Ostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	2 586 915	1 573 376	1 022 609	2 457 923	1 669 629	115 473	9 425 924
Nettokustannukset ostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	90	227	84	72	62	18	82
Tuetun asumisen kokonaisbruttokustannukset, €	2 353 407	945 537	436 987	245 331	590 156	197 732	4 769 150
Tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	134 680	5 604	0	0	58 937	0	199 221
Tuetun asumisen kokonaisnettokustannukset, €	2 218 727	939 933	436 987	245 331	531 220	197 732	4 569 929
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3	3	2	1	2	1	3
Nettokustannukset tuetun asumisen asiakasta kohti, €	8 501	10 217	3 800	3 894	3 181	4 943	6 192
Nettokustannukset tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	24	32	12	12	10	19	19
Oman tuetun asumisen bruttokustannukset, €	574 358	597 385	383 817	156 000	146 869	123 150	1 981 579
Omasta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	127 773	0	0	0	58 937	0	186 710
Oman tuetun asumisen nettokustannukset, €	446 585	597 385	383 817	156 000	87 932	123 150	1 794 869
Nettokustannukset väestöä kohti, €	1	2	2	1	0	1	1
Nettokustannukset oman tuetun asumisen asiakasta kohti, €	2 012	8 183	3 554	3 900	1 912	5 864	3 519
Nettokustannukset oman tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	6	26	11	12	6	26	11
Ostetun tuetun asumisen bruttokustannukset, €	1 779 049	348 152	53 170	89 331	443 287	74 582	2 787 571
Ostetusta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	6 907	5 604	0	0	0	0	12 511
Ostetun tuetun asumisen nettokustannukset, €	1 772 142	342 548	53 170	89 331	443 287	74 582	2 775 060
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3	1	0	0	2	0	2
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen asiakasta kohti, €	42 194	17 127	7 596	3 722	3 490	3 925	11 611
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	125	52	26	12	12	13	37
Asumista tukevien palvelujen nettokustannusten jakautuminen asumismuotoihin, %	100,0	100,0	100,0	103,6	100,0	100,0	100,6
Palveluasuminen	70,2	67,9	79,5	95,4	76,4	88,2	77,1
Tuettu asuminen	29,8	32,1	20,5	8,1	23,6	11,8	23,5
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon	218	99	0	85	127	122	651

UUDEEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.2 Asunnon muutostyöt							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon muutostöistä tai huoltotöitä	467	200	366	114	259	187	1593
0-17-vuotiaat	32	15	22	14	16	16	115
18-64-vuotiaat	185	85	240	50	85	88	733
65 vuotta täyttäneet	250	100	104	50	158	83	745
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,9	4,2	7,5	3,2	4,4	6,6	4,7
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-17-vuotiaat	6,9	7,5	6,0	12,3	6,2	8,6	7,2
18-64-vuotiaat	39,6	42,5	65,6	43,9	32,8	47,1	46,0
65 vuotta täyttäneet	53,5	50,0	28,4	43,9	61,0	44,4	46,8
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, €	597 085	798 090	336 664	101 743	391 600	226 174	2 451 356
Omien palvelujen kustannukset, €	597 085	358	0	0	-	0	597 443
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	797 732	0	0	391 600	226 174	1 415 506
Asunnon muutostöiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,7	2,5	1,2	0,6	1,1	0,9	1,1
5.3 Asunnon välineet ja laitteet							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon välineistä ja laitteista tai huoltotöitä	572	35	114	125	436	235	1 517
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	4,8	0,7	2,4	3,5	7,4	8,3	4,5
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, €	457 952	1 086	227 884	112 113	465 965	166 894	1 431 895
Omien palvelujen kustannukset, €	457 952	0	0	31 659	-	0	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	1 086	0	80 454	465 965	166 894	
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,5	0,0	0,8	0,7	1,3	0,7	0,6
6. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
6.1 Vaikeavammaisten päivätoiminta							
Päivätoiminnan asiakkaat yhteensä	166	68	45	34	115	43	471
Oman päivätoiminnan asiakkaat	30	0	18	0	-	0	48
Ostopalvelujen päivätoiminnan asiakkaat	138	68	27	34	115	0	382
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	1,4	1,4	0,9	0,9	2,0	1,5	1,4
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,03	0,02	0,02	0,02	0,05	0,02	0,03
Päivätoiminnan nettokustannukset	2 159 875	534 897	184 745	215 745	495 532	166 133	3 756 927
Oman toiminnan nettokustannukset	452 910	0	84 467	0	-	102 642	640 019
Ostopalvelujen nettokustannukset	1 706 965	534 897	100 278	215 745	495 532	63 491	3 116 908
Päivätoiminnan nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	2,6	1,7	0,7	1,3	1,4	0,7	1,7
Nettokustannukset € / päivätoiminnan asiakas	13 011	7 866	4 105	6 345	4 309	3 864	7 976

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
6. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
6.2 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta							
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaita yhteensä	1 043	535	542	448	584	631	3 783
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä %	0,16	0,2	0,00	0,23	0,25	0,31	0,21
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	46,3	54,0	52,2	48,0	52,0	46,7	49,2
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	1 012	505	465	378	504	604	3 468
Omien päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	481	217	278	215	219	502	1 912
Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	565	315	187	158	286	102	1 613
Tuetun työtoiminnan asiakkaita yhteensä	155	52	77	70	80	129	563
Oman tuetun työtoiminnan asiakkaat	141	44	77	67	0	129	458
Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan asiakkaat	14	8	0	3	80	0	105
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista yhteensä, %	97,0	94,4	85,8	84,4	86,3	95,7	91,7
Tuetun työtoiminnan asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista yhteensä, %	14,9	9,7	14,2	15,6	13,7	20,4	1 679,1
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät yhteensä	130 753	86 196	63 427	58 427	85 119	110 890	534 812
Oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	65 679	36 538	34 964	33 349	32 891	97 797	301 218
Ostopalvelujen työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	65 074	49 658	28 463	25 078	52 228	13 093	234 627
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	125	161	117	130	146	176	252
Päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäivät yhteensä	125 870	81 556	56 387	52 037	74 507	81 865	472 222
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	124	161	121	138	148	0	136
Omien päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	61 834	32 070	27 924	26 027	32 891	68 772	249 518
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	129	148	100	121	150	137	131
Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	64 036	49 486	28 463	26 010	41 616	13 093	222 704
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	113	157	0	165	146	128	138

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
6. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
6.2 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta							
Oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	65 679	36 538	34 964	33 349	32 891	97 797	301 218
Ostopalvelujen työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	65 074	49 658	28 463	25 078	52 228	13 093	234 627
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	125	161	117	130	146	176	252
Päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäivät yhteensä	125 870	81 556	56 387	52 037	74 507	81 865	472 222
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	124	161	121	138	148	0	136
Omien päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	61 834	32 070	27 924	26 027	32 891	68 772	249 518
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	129	148	100	121	150	137	131
Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	64 036	49 486	28 463	26 010	41 616	13 093	222 704
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	113	157	0	165	146	128	138
Tuetun työtoiminnan käyttöpäivät yhteensä	4 883	4 640	7 040	7 322	10 612	29 025	63 522
Oman tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	3 845	4 468	7 040	7 322	0	29 025	51 700
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	27	102	91	109	0	225	113
Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	1 038	172	0	101	10 612	0	11 923
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	74	22	0	34	133	0	114
Työ- ja päivätoiminnan kokonaisbruttokustannukset, €	23 302 039	12 770 858	8 001 876	4 970 013	7 282 525	4 817 572	61 144 882
Työ- ja päivätoiminnasta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	461 198	258 168	210 526	82 198	236 682	136 692	1 385 464
Työ- ja päivätoiminnan kokonaisnettokustannukset, €	22 840 841	12 512 690	7 791 350	4 887 815	7 045 843	4 680 880	59 759 418
Työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset yhteensä, €	3 254 391	2 111 649	1 081 341	396 783	1 155 562	688 614	8 688 340
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	14,2	16,9	13,9	8,1	16,4	14,7	14,5
Nettokustannukset väestöä kohti, €	35	43	0	25	30	23	33
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan asiakasta kohti, €	21 899	23 388	14 375	10 910	12 065	7 418	15 797
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	175	145	123	84	83	42	0
Oman työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	8 515 326	5 008 203	4 054 933	2 493 766	3 130 829	4 254 225	27 457 282
Omaasta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	339 389	141 203	110 395	82 198	236 682	136 692	1 046 559
Oman työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	8 175 937	4 867 000	3 944 538	2 411 568	2 894 147	4 117 533	26 410 723
Omaan työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	1 420 322	1 078 941	610 714	396 783	539 677	684 344	4 730 781
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	17,4	22,2	15,5	16,5	18,6	16,6	17,9
Nettokustannukset väestöä kohti, €	13	17	0	12	12	20	15
Nettokustannukset oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	124	133	113	72	88	42	88
Ostetun työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	14 786 713	7 762 655	3 946 943	2 476 247	4 151 696	563 347	33 687 601
Ostetusta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	121 809	116 965	100 131	0	0	0	338 905
Ostetun työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	14 664 904	7 645 690	3 846 812	2 476 247	4 151 696	563 347	33 348 696
Ostettuun työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	1 834 069	1 032 708	470 627	0	615 885	4 270	3 957 559
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	12,5	13,5	12,2	0,0	14,8	0,8	11,9
Nettokustannukset väestöä kohti, €	22	26,4	0	13	17	3	18
Nettokustannukset ostettua työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	225	154	135	99	79	43	142
6.3 Kehitysvammaisten tuettu työllistyminen							
Tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	155	33	85	9	37	33	352
Oman tuetun työllistymisen asiakkaat	140	33	85	9	21	0	288
Ostopalvelujen tuetun työllistymisen asiakkaat	15	0	0	0	16	33	64
Tuetun työllistymisen nettokustannukset yhteensä, €	538 741	83 282	0	13 600	134 899	26 264	796 786
Oman tuetun työllistymisen kustannukset, €	538 741	83 282	0	13 600	38 669	26 264	700 556
Ostopalvelujen tuetun työllistymisen kustannukset, €	0	0	0	0	96 230	0	96 230

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
7. MUUT PALVELUT							
7.1 Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut							
Muiden VpL-palvelujen nettokustannukset yhteensä, €	1 242 940	1132818	752 191	83 443	5 775 351	886 065	
Josta omien palvelujen kustannukset, €	321 113	104204	0	0		0	
Josta ostopalvelujen kustannukset, €	921 827	1028614	0	0	5 775 351	886 065	
Muiden palvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	1,5	3,6	2,8	0,5	15,8	3,7	0,0
VpL-palvelut ja -tukitoimet, jotka muodostavat muiden VpL-palvelujen nettokustannukset kohdassa 4.5.1							
7.2 Kehitysvammahuollon muut palvelut							
Muiden palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	1 220 094	9 307 215	3 058 478	1 031 239	1 350 550	652 844	16 620 419
Muista palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	0	14 326	0	0	0	0	14 326
Muiden palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	1 220 094	9 292 889	3 058 478	1 031 239	1 350 550	652 844	16 606 093
Josta omien palvelujen kustannukset, €	1 001 184	3 916 010	0	191 007	534 692	178 500	5 821 393
Josta ostopalvelujen kustannukset, €	218 910	5 376 878	0	552 114	815 858	474 344	7 438 104
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	1,3	18,5	8,1	3,0	4,0	2,3	7,3
Nettokustannukset väestöä kohti, €	2	32,1	13	5	6	3	9
Nettokustannukset kehitysvammahuollon asiakasta kohti, €	542	9 377	2 947	979	1 204	484	2 127
8. VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT (vaikeavammaisten palveluasumisen ja tehostettu palveluasuminen)							
8.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen							
Vaikeavammaisten palveluasumisen asukkaat asumisyksiköissä yhteensä	398	139	162	152	164	144	1159
0–17-vuotiaat	5	0	0	0	1	0	6
18–64-vuotiaat	289	106	130	91	104	95	815
65 vuotta täyttäneet	104	33	32	61	59	49	338
Palveluasumisen asukkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	1,3	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,5
18–64-vuotiaat	72,6	76,3	80,2	59,9	63,4	66,0	70,3
65 vuotta täyttäneet	26,1	23,7	19,8	40,1	36,0	34,0	29,2
Palveluasumisen asukkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,3	2,9	3,3	4,2	2,8	5,1	3,4
Palveluasumisen asukkaiden osuus väestöstä, %	0,06	0,05	0,07	0,08	0,07	0,07	0,06
Asumisyksiköiden pitkäaikaiset asukkaat	393	130	162	152	158	144	1 139
Asumisyksiköiden lyhytaikaiset asukkaat	5	11	0	11	6	0	33
Palveluasumisen lyhytaikaisten asukkaiden osuus kaikista asukkaista, %	1,3	7,9	0,0	7,2	3,7	0,0	2,8
Oman vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita yhteensä	50	36	10	8	-	4	108
Pitkäaikaisia asiakkaita	48	29	10	8	-	4	99
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	2	7	0	0	-	0	9
Ostopalvelujen vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita yhteensä	349	104	152	153	164	133	1 055
Pitkäaikaisia asiakkaita	346	101	0	144	158	133	882
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	3	4	0	9	6	0	22

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
8. VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT (vaikeavammaisten palveluasumisen ja tehostettu palveluasuminen)							
8.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen							
Palveluseteliasiakkaiden osuus ostopalveluasiakkaista	13	0	0	0	0	7	20
Pitkäaikaisia asiakkaita	12	0	0	0	0	7	19
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	1	0	0	0	0	0	1
Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannukset, €	21 374 564	7 334 121	7 326 670	5 759 268	7 292 407	8 061 096	57 148 126
josta omien palvelujen kustannukset, €	2 684 885	2 207 786	412 772	311 929	-	269 339	5 886 711
josta ostopalvelujen kustannukset, €	18 689 679	5 126 335	6 913 898	5 447 339	7 292 407	7 791 757	51 261 415
josta palvelusetelillä hankittujen palvelujen kustannukset, €	974 505	0	0	0	0	296 181	1 270 686
Josta omien palvelujen osuus, %	14,0	33,3	8,4	5,7	0,0	3,3	27,5
Josta ostopalvelujen osuus, %	97,3	77,4	140,7	98,8	96,0	96,7	239,8
Josta palvelusetelien osuus, %	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	5,9
nettokustannuksista, %	25,5	23,2	26,8	0,0	19,9	33,3	25,9
Nettokustannukset € / palveluasumisen asumisyksikön asukas	53 705	52 763	45 226	37 890	44 466	55 980	49 308
8.2 Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen							
Tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	917	499	434	498	309	420	3 077
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	723	343	277	333	296	384	2 356
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	219	174	157	172	13	36	771
Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2	0,5
Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	44,6	53,4	44,6	47,3	30,0	33,0	136,6
Oman tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	462	114	53	175	99	124	1 027
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	331	29	31	32	97	88	608
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	149	89	22	144	2	36	442
Ostopalvelujen tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	478	411	381	339	210	296	2 115
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	400	317	246	305	199	296	1 763
Tehosteun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	78	101	135	38	11	0	363
Tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	255 454	119 650	101 793	115 819	101 408	116 536	810 660
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	7 648	7 847	3 725	4 904	381	902	25 407
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	279	240	235	233	328	277	263
Oman tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	116 865	11 582	12 185	13 270	32 441	26 404	212 747
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	5 712	4 000	..	2 581	45	902	13 240
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	253	102	230	76	328	213	207
Ostopalvelujen tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	138 589	108 068	89 608	102 549	68 967	90 132	597 913
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	1 936	3 847	3 725	2 323	336	0	12 167
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	290	263	235	303	328	305	283

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
8.2 Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen							
Tehostetun palveluasumisen kokonaisbruttokustannukset, €	55 492 390	24 080 644	18 294 442	20 156 032	17 197 883	19 767 454	154 988 845
Tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	1 463 623	840 528	265 793	179 127	1 072 532	837 265	4 658 869
Tehostetun palveluasumisen kokonaisnettokustannukset, €	54 028 767	23 240 116	18 028 649	19 976 905	16 125 351	18 930 189	150 329 976
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	57	46	48	58	48	68	66
Nettokustannukset väestöä kohti, €	83	80	77	104	68	92	83
Nettokustannukset tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	58 919	46 573	41 541	40 114	52 186	45 072	48 856
Nettokustannukset tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	212	194	177	172	159	162	185
Oman tehostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	23 226 954	2 743 643	1 288 218	2 030 607	5 927 426	4 931 267	40 148 115
Omasta tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	1 216 838	161 126	139 865	179 127	1 072 532	694 630	3 464 118
Oman tehostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	22 010 116	2 582 517	1 148 353	1 851 480	4 854 893	4 236 637	36 683 997
Nettokustannukset väestöä kohti, €	34	9	5	10	20	21	20
Nettokustannukset oman tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	47 641	22 654	21 667	10 580	49 039	34 166	35 720
Nettokustannukset oman tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	188	223	94	140	150	160	172
Ostetun tehostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	32 265 436	21 337 001	17 006 224	18 125 425	11 270 457	14 836 187	114 840 730
Ostetusta tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	246 785	679 402	125 928	0	0	142 635	1 194 750
Ostetun tehostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	32 018 651	20 657 599	16 880 296	18 125 425	11 270 457	14 693 551	113 645 980
Nettokustannukset väestöä kohti, €	49	71	72	94	47	72	63
Nettokustannukset ostetun tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	66 985	50 262	44 305	53 467	53 669	49 640	53 733
Nettokustannukset ostetun tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	231	191	188	177	163	163	190
9. KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO							
Perhehoidon asiakkaita yhteensä	93	39	97	33	36	3	301
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	73	24	18	9	19	1	144
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	20	16	79	24	17	2	158
Perhehoidon asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,01	0,01	0,04	0,02	0,02	0,00	0,02
Perhehoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	4,1	3,9	9,3	3,1	3,2	0,2	3,9
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	3,2	2,4	1,7	0,9	1,7	0,1	1,8
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus perhehoidon asiakkaista, %	78,5	61,5	18,6	27,3	52,8	33,3	47,8
Oman perhehoidon asiakkaita yhteensä	47	14	87	33	35	3	219
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	28	0	9	9	18	1	65
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	19	14	78	24	17	2	154

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
9. KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO							
Ostopalveluperhehoidon asiakkaita yhteensä	53	25	10	0	1	0	89
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	52	24	9	0	1	0	86
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	1	2	1	0	0	0	4
Perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	26 336	8 025	9 532	3 285	6 269	563	54 010
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	550	263	3 233	674	308	198	5 226
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	283	206	98	100	174	188	179
Oman perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	9 730	243	6 228	3 285	5 904	563	25 953
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	501	243	3 214	674	308	198	5 138
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	207	17	72	100	169	188	119
Ostopalveluperhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	16 606	7 782	3 304	0	365	0	28 057
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	49	20	19	0	0	0	88
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	313	311	330	0	365	0	315
Perhehoidon kokonaisbruttokustannukset, €	2 668 097	730 510	834 979	278 600	620 534	48 492	5 181 212
Perhehoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	632 940	132 655	133 325	81 912	100 408	8 993	1 090 233
Perhehoidon kokonaisnettokustannukset, €	2 035 157	597 855	701 654	196 688	520 126	39 500	4 090 979
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	2,2	1,2	1,9	0,6	1,6	0,1	1,8
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3,1	2,1	3,0	1,0	2,2	0,2	2,3
Nettokustannukset perhehoidon asiakasta kohti, €	21 883	15329,6	7 234	5 960	14 448	13 167	13 591
Nettokustannukset perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	77,3	74,5	73,6	59,9	83,0	70,2	75,7
Oman perhehoidon bruttokustannukset, €	971 896	4 485	498 243	278 600	601 040	48 492	2 402 756
Omasta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	243 448	2	57 990	81 912	100 408	8 993	492 753
Oman perhehoidon nettokustannukset, €	728 448	4 483	440 253	196 688	500 632	39 500	1 910 004
Nettokustannukset väestöä kohti, €	1,1	0,0	1,9	1,0	2,1	0,2	1,1
Nettokustannukset oman perhehoidon asiakasta kohti, €	15 499	320,2	5 060	5 960	14 304	13 167	8 721
Nettokustannukset oman perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	75	18	71	60	85	70	74
Ostetun perhehoidon bruttokustannukset, €	1 696 201	726 025	336 736	0	19 493	0	2 778 455
Ostetusta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	389 492	132 653	75 335	0	0	0	597 480
Ostetun perhehoidon nettokustannukset, €	1 306 709	593 372	261 401	0	19 493	0	2 180 975
Nettokustannukset väestöä kohti, €	2,0	2,0	1,1	0,0	0,1	0,0	1,2
Nettokustannukset ostetun perhehoidon asiakasta kohti, €	24 655	23 735	26 140	0	19 493	0	24 505
Nettokustannukset ostetun perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	79	76	79	0	53	0	78

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
10. KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO							
Laitoshoidon asiakkaita yhteensä	50	49	45	62	80	39	325
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	31	22	6	27	38	6	130
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	19	27	39	38	42	33	198
Laitoshoidon asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	0,02	0,02
Laitoshoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	2,2	4,9	4,3	5,9	7,1	2,9	4,2
Laitoshoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	1,4	2,2	0,6	2,6	3,4	0,4	1,7
Laitoshoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus laitoshoidon asiakkaista, %	62,0	44,9	13,3	43,5	47,5	15,4	40,0
Oman laitoshoidon asiakkaita yhteensä	3	0	-	-	-	0	3
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	3	0	-	-	-	0	3
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	-	0	-	-	-	0	0
Ostopalvelulaitoshoidon asiakkaita yhteensä	47	49	45	62	80	39	322
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	28	22	6	27	38	6	127
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	19	27	39	38	42	33	198
Laitoshoidon käyttöpäiviä yhteensä	11 530	6 436	6 196	9 226	10 584	2 921	46 893
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	2 146	1 691	4 038	2 357	1 150	1 708	13 090
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	231	131	138	149	132	75	144
Oman laitoshoidon käyttöpäiviä yhteensä	595	-	-	-	-	0	595
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	-	-	-	-	-	0	0
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	198	-	0	0	0	0	198
Ostopalvelulaitoshoidon käyttöpäiviä	10 935	6 436	6 196	9 226	10 584	2 921	46 298
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	2 146	1 691	4 038	2 357	1 150	1 708	13 090
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	233	131	138	149	132	75	144
Laitoshoidon kokonaisbruttokustannukset, €	6 403 972	1 751 495	3 450 514	5 271 575	5 969 067	1 930 642	24 777 265
Laitoshoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	167 649	114 358	38 272	0	0	3 091	323 370
Laitoshoidon kokonaisnettokustannukset, €	6 236 323	1 637 137	3 412 242	5 271 575	5 969 067	1 927 551	24 453 895
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	7	3	9	15	18	7	11
Nettokustannukset väestöä kohti, €	10	6	15	27	25	9	13
Nettokustannukset laitoshoidon asiakasta kohti, €	124 726	33 411	75 828	85 025	74 613	49 424	75 243
Nettokustannukset laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	541	254	551	571	564	660	521
Oman laitoshoidon bruttokustannukset, €	121 923	-	-	-	-	-	121 923
Omasta laitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	1 108	-	-	-	-	-	1 108
Oman laitoshoidon nettokustannukset, €	120 815	-	-	-	-	-	120 815

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
10. KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO							
Nettokustannukset väestöä kohti, €	0	0	0	0	0	0	0
Nettokustannukset oman laitoshoidon asiakasta kohti, €	40 272	0	0	0	0	0	40 272
Nettokustannukset oman laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	203	0	0	0	0	0	203
Ostopalvelulaitoshoidon kokonaisbruttokustannukset,€	6 282 049	1 751 495	3 450 514	5 271 575	5 969 067	1 930 642	24 655 342
Ostopalvelulaitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	166 541	114 358	38 272	0	0	3 091	322 262
Ostopalvelulaitoshoidon nettokustannukset, €	6 115 508	1 637 137	3 412 242	5 271 575	5 969 067	1 927 551	24 333 080
Nettokustannukset väestöä kohti, €	9	6	0	27	25	9	15
Nettokustannukset ostetun laitoshoidon asiakasta kohti, €	130 117	33 411	75 828	85 025	74 613	49 424	75 569
Nettokustannukset ostetun laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	559	254	551	571	564	660	526
11. OMAISHOIDON TUKI							
Omaishoidon asiakkaita yhteensä Täydennä 2015 ja 2016 tiedot	3 700	1 438	0	1 639	1 936	1 915	10 628
0–17-vuotiaat	1 143	381	..	243	529	481	2 777
18–64-vuotiaat	708	258	..	311	341	370	1 988
65 vuotta täyttäneet	1 849	799	..	1 085	1 066	1 064	5 863
Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) vuonna 2018							
Palkkioluokka 1	440	439,80	400	400	400	400	
Palkkioluokka 2	799	0	800	758	600	0	
Palkkioluokka 3	1 731	799,78	1 388	1 206	900	919	
Palkkioluokka 4	0	1732,38	0	0	1 400	1 602	
Maksettujen hoitopalkkioiden kokonaiskustannukset yhteensä, €	23 451 760	7 916 188	4 987 944	7 868 066	10 346 588	10 650 248	57 352 728

Liite 3: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2015–2019

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
Väestö yhteensä 31.12.	2015	628 208	1,2	269 802	1,6	214 605	1,8	185 908	-11,8	225 118	22,5	198 525	-11,0	1 722 166	0,4
	2016	635 181	1,1	274 583	1,8	219 341	2,2	187 604	0,9	228 274	1,4	200 526	1,0	1 745 509	1,4
	2017	643 272	1,3	279 044	1,6	223 027	1,7	189 669	1,1	231 853	1,6	201 810	0,6	1 768 675	1,3
	2018	648 042	0,7	283 632	1,6	228 166	2,3	191 331	0,9	235 239	1,5	203 567	0,9	1 789 977	1,2
	2019	653 835	0,9	289 731	2,2	233 775	2,5	192 962	0,9	238 140	1,2	205 489	0,9	1 813 932	1,3
Muutos 2015-2019, %		4,1		7,4		8,9		3,8		5,8		3,5		5,3	
1. Vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset															
Vammaisten palvelujen nettokustannukset	2015	161 356 302	0,5	63 473 140	3,1	50 900 752	0,9	45 354 163	4,2	52 907 361	3,5	47 348 624	0,6	421 340 342	1,7
	2016	164 669 566	2,1	69 010 753	8,7	51 831 620	1,8	46 862 410	3,3	55 056 820	4,1	47 890 910	1,1	435 322 079	3,3
	2017	160 350 564	-2,6	71 261 554	3,3	48 777 210	-5,9	47 028 452	0,4	60 408 176	9,7	49 037 633	2,4	436 863 589	0,4
	2018	169 168 534	5,5	75 454 317	5,9	55 845 255	14,5	49 614 418	5,5	65 620 622	8,6	49 602 927	1,2	465 306 072	6,5
	2019	178 210 415	5,3	82 168 867	8,9	62 440 588	11,8	51 708 768	4,2	70 061 425	6,8	52 134 671	5,1	496 724 734	6,8
Muutos 2015-2019, %		10,4		29,5		22,7		14,0		32,4		10,1		17,9	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	26,0	..	14,7	..	14,4	..	13,0	..	9,5	..	21,7	..	19,5	..
	2016	25,6	-1,6	15,0	2,1	0,0	-100,0	12,7	-1,6	9,1	-4,0	21,4	-1,3	19,1	-1,9
	2017	24,2	-5,2	17,3	14,8	15,6	0,0	12,6	-1,0	10,8	18,0	21,3	-0,3	19,2	0,6
	2018	22,7	-6,2	24,8	43,8	15,4	-1,5	11,9	-5,5	11,0	1,5	21,1	-1,0	19,7	2,4
	2019	31,9	40,5	23,6	-5,1	21,4	38,8	0,0	-100,0	12,5	14,4	19,9	-5,6	24,4	24,1
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	24,7	..	40,9	..	41,1	..	54,2	..	68,8	..	62,4	..	43,0	..
	2016	25,0	1,3	44,4	8,6	44,4	7,9	54,3	0,3	66,8	-2,9	63,7	2,1	44,3	3,0
	2017	38,8	55,3	66,4	49,7	51,1	35,1	65,8	21,1	65,7	-1,6	75,7	18,8	56,8	28,2
	2018	40,9	5,3	68,6	3,3	54,0	5,6	65,7	-0,2	66,9	1,7	76,0	0,4	58,3	2,6
	2019	56,8	38,8	67,3	-1,9	55,0	1,9	69,9	6,4	85,4	27,8	77,7	2,3	67,0	15,0
Vammaisten palvelujen kustannukset euroa / väestö	2015	257	-0,7	235	1,5	237	-0,9	244	18,2	235	-15,5	239	13,0	245	1,3
	2016	259	0,9	251	6,8	236	-0,4	250	2,4	241	2,6	239	0,1	249	1,9
	2017	249	-3,8	255	1,6	219	-7,4	248	-0,7	261	8,0	243	1,7	247	-1,0
	2018	261	4,7	266	4,2	245	11,9	259	4,6	279	7,1	244	0,3	260	5,2
	2019	273	4,4	284	6,6	267	9,1	268	3,3	294	5,5	254	4,1	274	5,3
Muutos 2015-2019, %		6,1		20,6		12,6		9,8		25,2		6,4		11,9	
2. Vammaispalvelulain (VpL) mukaisten palvelujen asiakkaat ja kustannukset															
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen VpL:n mukainen päätös	2015	12 302	-3,7	4 515	3,4	4 904	-2,0	3 676	-3,2	6 017	-3,3	3 449	-7,6	34 863	-2,9
	2016	12 012	-2,4	4 691	3,9	4 728	-3,6	3 613	-1,7	5 997	-0,3	3 393	-1,6	34 434	-1,2
	2017	12 119	0,9	4 626	-1,4	4 695	-0,7	3 599	-0,4	6 057	1,0	3 374	-0,6	34 470	0,1
	2018	12 128	0,1	4 697	1,5	4 892	4,2	3 593	-0,2	6 015	-0,7	3 241	-3,9	34 566	0,3
	2019	11 925	-1,7	4 800	2,2	4 849	-0,9	3 608	0,4	5 871	-2,4	2 844	-12,2	33 897	-1,9
Muutos 2015-2019, %		-3,1		6,3		-1,1		-1,8		-2,4		-17,5		-2,8	
VpL:n mukaisia palveluja tai tukitoimia saaneiden %-osuus väestöstä	2015	1,96	-4,9	1,67	1,8	2,29	-3,8	1,98	9,7	2,67	-21,0	1,74	3,8	2,02	-3,3
	2016	1,89	-3,4	1,71	2,1	2,16	-5,7	1,93	-2,6	2,63	-1,7	1,69	-2,6	1,97	-2,6
	2017	1,88	-0,4	1,66	-3,0	2,11	-2,3	1,90	-1,5	2,61	-0,6	1,67	-1,2	1,95	-1,2
	2018	1,87	-0,7	1,66	-0,1	2,14	1,8	1,88	-1,0	2,56	-2,1	1,59	-4,8	1,93	-0,9
	2019	1,82	-2,5	1,66	0,0	2,07	-3,3	1,87	-0,4	2,47	-3,6	1,38	-13,1	1,87	-3,2
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2015	76 601 998	-0,3	27 509 681	5,0	22 176 331	-0,8	14 580 700	7,9	26 363 980	5,8	21 322 900	-2,9	188 555 590	1,5
	2016	78 345 902	2,3	27 935 379	1,5	21 323 082	-3,8	15 122 235	3,7	28 178 177	6,9	21 606 972	1,3	192 511 748	2,1
	2017	77 207 343	-1,5	28 400 972	1,7	20 860 035	-2,2	15 548 800	2,8	32 095 690	13,9	22 556 146	4,4	196 668 987	2,2
	2018	81 106 759	5,1	30 477 311	7,3	22 800 471	9,3	16 484 527	6,0	35 311 659	10,0	23 328 357	3,4	209 509 804	6,5
	2019	83 852 738	3,4	31 874 818	4,6	27 317 687	19,8	17 206 946	4,4	36 662 574	3,8	24 195 051	3,7	221 109 814	5,5
Muutos 2015-2019, %		9,5		15,9		23,2		18,0		39,1		13,5		17,3	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	4,6	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3	-27,2	0,0	0,0
	2017	3,2	0,0	7,3	0,0	3,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	3,4	2,3	0,0	0,0
	2018	4,5	39,8	24,2	231,7	2,1	-31,6	1,9	3,7	0,0	0,0	2,4	-29,3	0,0	4,0
	2019	26,4	486,4	23,1	-4,3	25,3	1 128,1	0,0	-100,0	0,0	0,0	2,2	-6,5	0,0	35,4
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	58,8	..	66,1	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,2	2,3	68,4	3,4	0,0	0,0
	2017	24,6	0,0	56,5	2 231,6	21,4	0,0	35,2	0,0	59,5	-1,1	96,6	41,3	0,0	0,0
	2018	23,8	-3,3	63,8	13,0	25,3	18,0	33,9	-3,6	62,1	4,3	97,6	1,0	0,0	3,7
	2019	33,6	1 312,7	59,1	-7,4	33,9	34,1	43,4	27,9	100,0	61,0	97,8	0,2	0,0	38,1
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas	2015	6 227	3,5	6 093	1,5	4 522	1,3	3 966	11,5	4 382	9,4	6 182	5,0	5 408	4,5
	2016	6 522	4,7	5 955	-2,3	4 510	-0,3	4 186	5,5	4 699	7,2	6 368	3,0	5 591	3,4
	2017	6 371	-2,3	6 139	3,1	4 443	-1,5	4 320	3,2	5 299	12,8	6 685	5,0	5 706	2,1
	2018	6 688	5,0	6 489	5,7	4 661	4,9	4 588	6,2	5 871	10,8	7 198	7,7	6 061	6,2
	2019	7 032	5,1	6 641	2,3	5 634	20,9	4 769	3,9	6 245	6,4	8 507	18,2	6 523	7,6
Muutos 2015-2019, %		12,9		9,0		24,6		20,2		42,5		37,6		20,6	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset €/väestö	2015	122	-1,5	102	3,4	103	-2,6	78	22,3	117	-13,6	107	9,0	109	1,1
	2016	123	1,2	102	-0,2	97	-5,9	81	2,8	123	5,4	108	0,3	110	0,7
	2017	120	-2,7	102	0,0	94	-3,8	82	1,7	138	12,1	112	3,7	111	0,8
	2018	125	4,3	107	5,6	100	6,8	86	5,1	150	8,4	115	2,5	117	5,3
	2019	128	2,5	110	2,4	117	16,9	89	3,5	154	2,6	118	2,7	122	4,1
Muutos 2015-2019, %		5,2		7,9		13,1		13,7		31,5		9,6		11,3	
3. Kehitysvammahuollon asiakkaat ja kustannukset															
Kehitysvammahuollon asiakkaat yhteensä	2015	2 292	0,9	881	-0,3	888	2,4	1 030	2,9	1 150	3,2	1 347	3,9	7 588	2,1
	2016	2 366	3,2	907	3,0	887	-0,1	1 118	8,5	1 175	2,2	1 386	2,9	7 839	3,3
	2017	2 427	2,6	934	3,0	973	9,7	1 020	-8,8	1 190	1,3	1 463	5,6	8 007	2,1
	2018	2 480	2,2	951	1,8	1 020	4,8	1 050	2,9	1 222	2,7	1 516	3,6	8 239	2,9
	2019	2 536	2,3	991	4,2	1 038	1,8	1 071	2,0	1 235	1,1	1 547	2,0	8 418	2,2
Muutos 2015-2019, %		10,6		12,5		16,9		4,0		7,4		14,8		10,9	
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2015	2 008	4,5	881	-0,3	866	10,6	857	-2,9	1 004	23,8	1 146	6,6	6 762	6,4
	2016	2 043	1,7	907											

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammahuollon nettokustannukset	2015	84 754 304	1,3	35 963 459	1,8	28 724 421	2,3	30 773 463	2,6	26 543 382	1,3	26 025 724	3,7	232 784 752	1,9
	2016	86 323 664	1,9	41 075 373	14,2	30 508 538	6,2	31 740 175	3,1	26 878 643	1,3	26 878 938	1,0	242 810 331	4,3
	2017	83 143 221	-3,7	42 860 582	4,3	27 917 175	-8,5	31 479 652	-0,8	28 312 486	5,3	26 481 486	0,8	240 194 602	-1,1
	2018	88 061 775	5,9	44 977 006	4,9	33 044 784	18,4	33 129 891	5,2	30 308 963	7,1	26 260 422	-0,8	255 782 841	6,5
	2019	93 818 936	6,5	50 210 767	11,6	35 122 901	6,3	34 488 222	4,1	33 263 953	9,7	27 913 355	6,3	274 818 134	7,4
Muutos 2015-2019, %		10,7	39,6	22,3	12,1	25,3	7,3	18,1	25,3	7,3	7,3	18,1			
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	51,3	..	26,5	..	25,9	..	19,3	..	19,3	..	36,9	..	41,2	..
	2016	50,6	-1,4	25,8	-2,8	0,0	-100,0	19,0	-1,4	19,6	1,9	37,2	0,7	40,9	-0,8
	2017	45,4	-10,3	24,4	-5,3	25,5	0,0	18,2	-4,5	23,6	20,3	37,8	1,6	39,4	-3,7
	2018	40,9	-9,9	26,0	6,7	25,0	-1,9	17,1	-6,0	24,3	2,7	38,9	2,9	37,6	-4,6
	2019	37,8	-7,5	24,8	-4,8	23,7	-5,0	15,3	-10,5	26,8	10,6	36,1	-7,1	27,4	-27,1
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	48,7	..	73,5	..	74,1	..	80,8	..	80,7	..	63,1	..	77,1	..
	2016	49,4	1,5	74,3	1,2	76,7	3,4	81,1	0,5	80,3	-0,5	62,8	-0,4	79,5	3,2
	2017	54,6	10,5	75,0	0,9	74,5	-2,8	82,1	1,2	76,4	-4,9	62,2	-1,0	82,3	3,4
	2018	59,1	8,2	74,0	-1,4	75,0	0,7	82,4	0,4	75,7	-0,8	61,1	-1,8	83,7	1,7
	2019	62,2	5,2	75,2	1,7	76,3	1,6	84,7	2,8	73,2	-3,4	63,9	4,5	72,6	-13,3
Kehitysvammahuollon nettokustannukset euroa / asiakas	2015	42 208	-3,1	40 821	2,1	33 169	-7,5	35 908	5,7	26 438	-18,2	22 710	-2,7	34 425	-4,2
	2016	42 253	0,1	45 287	10,9	34 395	3,7	35 824	-0,2	26 665	0,9	22 388	-1,4	35 164	2,1
	2017	40 420	-4,3	45 889	1,3	28 692	-16,6	34 032	-5,0	27 515	3,2	20 786	-7,2	33 397	-5,0
	2018	40 638	0,5	47 294	3,1	32 397	12,9	35 095	3,1	27 554	0,1	21 178	1,9	34 463	3,2
	2019	41 660	2,5	50 667	7,1	33 837	4,4	36 925	5,2	29 647	7,6	20 677	-2,4	35 751	3,7
Muutos 2015-2019, %		-1,3	24,1	2,0	2,8	2,8	12,1	12,1	12,1	12,1	6,0	3,9			
Kehitysvammahuollon nettokustannukset €/väestöstä	2015	135	0,0	133	0,2	134	0,5	166	16,4	118	-17,3	131	16,5	135	1,5
	2016	136	0,7	150	12,2	139	3,9	169	2,2	118	-0,1	131	0,0	139	2,9
	2017	129	-4,9	154	2,7	125	-10,0	166	-1,9	122	3,7	131	0,1	136	-2,4
	2018	136	5,1	159	3,2	145	15,7	173	4,3	129	5,5	129	-1,7	143	5,2
	2019	143	5,6	173	9,3	150	3,7	179	3,2	140	8,4	136	5,3	152	6,0
Muutos 2015-2019, %		6,4	30,0	12,2	12,2	8,0	8,0	18,5	18,5	18,5	3,6	12,1			
4. Henkilökohtainen apu															
VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun asiakkaat	2015	2 280	6,5	726	9,5	609	3,9	598	27,8	804	10,4	861	8,7	5 878	9,3
	2016	2 467	8,2	803	10,6	638	4,8	685	14,5	918	14,2	866	0,6	6 377	8,5
	2017	2 621	6,2	856	6,6	675	5,8	770	12,4	1 087	18,4	930	7,4	6 999	8,8
	2018	2 762	5,4	930	8,6	734	8,7	855	11,0	1 294	19,0	982	5,6	7 557	8,9
	2019	2 893	4,7	1 014	9,0	751	2,3	941	10,1	1 403	8,4	1 002	2,0	8 004	5,9
Muutos 2015-2019, %		26,9	39,7	23,3	57,4	74,5	74,5	74,5	74,5	74,5	16,4	16,4			
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus väestöstä	2015	0,36	5,2	0,27	7,8	0,28	2,1	0,32	44,9	0,36	-9,8	0,43	-2,1	0,34	8,8
	2016	0,39	7,0	0,29	8,7	0,29	2,5	0,37	13,5	0,40	12,6	0,43	0,0	0,37	7,0
	2017	0,41	4,9	0,31	4,9	0,30	4,1	0,41	11,2	0,47	16,6	0,46	6,7	0,39	7,4
	2018	0,43	4,6	0,33	6,9	0,32	6,3	0,45	10,1	0,55	17,3	0,48	4,7	0,42	7,6
	2019	0,44	3,8	0,35	6,7	0,32	-0,1	0,49	9,1	0,59	7,1	0,49	1,1	0,44	4,5
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2015	18,5	10,6	16,1	5,9	12,4	6,1	16,3	32,0	13,4	14,2	25,0	17,6	16,9	12,5
	2016	20,5	10,8	17,1	6,5	13,5	8,7	19,0	16,5	15,3	14,6	25,5	2,2	18,5	9,8
	2017	21,6	5,3	18,5	8,1	14,4	6,5	21,4	12,8	17,9	17,2	27,6	8,0	20,1	8,7
	2018	22,8	5,3	19,8	7,0	15,0	4,4	23,8	11,2	21,5	19,9	30,3	9,9	21,9	8,6
	2019	24,3	6,5	21,1	6,7	15,5	3,2	26,1	9,6	23,9	11,1	35,2	16,3	23,6	8,0
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset	2015	32 881 358	4,9	8 250 715	4,4	6 227 315	0,3	4 432 599	22,4	8 542 216	14,3	8 820 540	-4,7	69 154 743	5,1
	2016	35 751 688	8,7	9 061 251	9,8	6 085 676	-2,3	4 883 224	10,2	9 491 577	11,1	9 200 472	4,3	74 473 888	7,7
	2017	36 569 911	2,3	9 474 640	4,6	6 322 851	3,6	5 371 889	10,0	11 057 171	16,5	9 452 731	2,7	78 249 193	5,1
	2018	38 316 994	4,8	10 610 397	12,0	6 807 952	7,7	6 028 180	12,2	13 261 832	19,9	10 107 189	6,9	85 132 543	8,8
	2019	40 497 811	5,7	10 852 385	2,3	8 650 325	27,1	6 801 118	12,8	14 981 106	13,0	10 294 038	1,8	92 076 783	8,2
Muutos 2015-2019, %		23,2	31,5	38,9	53,4	53,4	53,4	53,4	53,4	53,4	16,7	16,7	33,1		
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	1,4	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	1,2	1,4	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	-10,2	1,3	-10,2
	2018	0,0	0,0	47,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	5,5	48,5	3 629,5
	2019	43,6	0,0	46,7	-1,0	74,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	2,4	240,5	395,8
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	100,0	..	98,6	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	98,6	0,0	198,6	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	98,7	0,1	198,7	0,1
	2018	0,0	0,0	13,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	98,6	-0,1	211,6	6,5
	2019	56,4	0,0	4,0	-69,0	25,9	0,0	25,3	0,0	100,0	0,0	98,6	0,0	310,2	46,6
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset €/väestöstä	2015	52,3	3,7	30,6	2,8	29,0	-1,5	23,8	38,7	37,9	-6,7	44,4	7,1	40,2	4,7
	2016	56,3	7,5	33,0	7,9	27,7	-4,4	26,0	9,2	41,6	9,6	45,9	3,3	42,7	6,3
	2017	56,8	1,0	34,0	2,9	28,4	2,2	28,3	8,8	47,7	14,7	46,8	2,1	44,2	3,7
	2018	59,1	4,0	37,4	10,2	29,8	5,2	31,5	11,2	56,4	18,2	49,7	6,0	47,6	7,5
	2019	61,9	4,8	37,5	0,1	37,0	24,0	35,2	11,9	62,9	11,6	50,1	0,9	50,8	6,7
Muutos 2015-2019, %		18,3	22,5	27,5	47,8	47,8	47,8	47,8	47,8	47,8	12,8	12,8	26,4		
Kustannukset euroa / henkilökohtaisen avun asiakas	2015	14 422	-1,5	11 365	-4,6	10 225	-3,5	7 412	-4,2	10 625	3,5	10 245	-12,3	11 765	-3,8
	2016	14 492	0,5	11 284	-0,7	9 539	-6,7	7 129	-3,8	10 339	-2,7	10 624	3,7	11 679	-0,7
	2017	13 953	-3,7	11 069	-1,9	9 367	-1,8	6 976	-2,1	10 172	-1,6	10 164	-4,3	11 277	-3,4
	2018	13 873	-0,6	11 409	3,1	9 275	-1,0	7 051	1,1	10 249	0,8	10 292	1,3	11 265	-0,1
	2019	13 999	0,9	10 703	-6,2	11 518	24,2	7 228	2,5	10 678	4,2	10 273	-0,2	11 504	2,1
Muutos 2015-2019, %		-2,9	-5,8	12,6	-2,5	12,6	-2,5	12,6	0,5	0,5	0,3	-2,2			
Henkilökohtaisen avun kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2015	42,9	5,3	30,0	-0,6	28,1	1,1	30,4	13,4	32,4	8,0	41,4	-1,8	36,7	3,6
	2016	45,6	6,3	32,4	8,2	28,5	1,6	32,3	6,2	33,7	4,0	42,6	2,9	38,7	5,5
	2017	47,4	3,8	33,4	2,8	30,3	6,2	34,5	7,0	34,5	2,3	41,9	-1,6	39,8	2,8
	2018	47,2	-0,3	34,8	4,4	29,9									

	HELSINKI	Muutos	ESPOO	Muutos	VANTAA	Muutos	TURKU	Muutos	TAMPERE	Muutos	OULU	Muutos	KUUSIKKO	Muutos	
5. Kuljetuspalvelut															
Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut															
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2015	69,2	4,5	70,4	-1,4	72,0	3,3	71,7	-4,0	58,8	-1,6	88,2	-0,9	70,1	0,9
	2016	68,7	-0,8	68,2	-3,0	74,3	3,2	71,6	-0,2	58,0	-1,5	86,6	-1,8	69,6	-0,7
	2017	65,4	-4,8	69,0	1,1	76,4	2,8	69,8	-2,4	59,3	2,3	82,3	-5,0	68,4	-1,7
	2018	59,6	-8,8	67,7	-1,8	72,7	-4,8	70,2	0,5	58,6	-1,3	86,8	5,4	66,0	-3,5
	2019	63,3	6,2	63,9	-5,7	73,9	1,6	77,3	10,1	57,6	-1,7	83,9	-3,3	67,1	1,7
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus väestöstä	2015	1,36	-0,6	1,18	0,4	1,65	-0,6	1,42	5,4	1,57	-22,3	1,53	2,9	1,42	-2,4
	2016	1,30	-4,2	1,17	-1,0	1,60	-2,7	1,38	-2,8	1,52	-3,1	1,47	-4,3	1,37	-3,3
	2017	1,23	-5,1	1,14	-1,9	1,61	0,4	1,32	-3,9	1,55	1,7	1,38	-6,1	1,33	-2,9
	2018	1,12	-9,4	1,12	-1,9	1,56	-3,0	1,32	-0,5	1,50	-3,4	1,38	0,4	1,28	-4,4
	2019	1,16	3,5	1,06	-5,7	1,53	-1,7	1,44	9,6	1,42	-5,2	1,16	-15,9	1,25	-1,6
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden määrä	2015	530	4,3	279	4,9	141	-4,1	87	-19,4	203	-6,9	141	39,6	1 381	2,4
	2016	550	3,8	310	11,1	162	14,9	79	-9,2	212	4,4	140	-0,7	1 453	5,2
	2017	523	-4,9	315	1,6	199	22,8	101	27,8	207	-2,4	139	-0,7	1 484	2,1
	2018	530	1,3	335	6,3	165	-17,1	154	52,5	226	9,2	119	-14,4	1 529	3,0
	2019	520	-1,9	339	1,2	176	6,7	110	-28,6	226	0,0	119	0,0	1 490	-2,6
Muutos 2015-2019, %		-1,9		21,5		24,8		26,4		11,3		-15,6		7,9	
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden %-osuus	2015	6,2	3,7	8,8	2,8	4,0	-5,2	3,3	-13,3	5,7	-2,2	4,6	52,4	5,6	4,5
	2016	6,7	7,1	9,7	10,3	4,6	15,5	3,1	-7,4	6,1	6,3	4,8	2,8	6,1	7,3
	2017	6,6	-1,0	9,9	2,0	5,5	20,3	4,0	31,6	5,8	-5,5	5,0	5,1	6,3	3,8
	2018	7,3	11,0	10,5	6,7	4,6	-16,4	6,1	51,9	6,4	11,3	4,2	-15,4	6,7	6,4
	2019	6,9	-6,1	11,1	5,0	4,9	5,9	3,9	-35,4	6,7	4,2	5,0	17,9	6,5	-2,2
Yhdensuuntaiset VpL-matkat	2015	574 498	-4,5	324 143	3,5	323 358	1,3	225 629	1,8	274 501	-1,9	166 562	4,0	1 888 691	-0,4
	2016	535 174	-6,8	325 374	0,4	318 380	-1,5	203 764	-9,7	265 556	-3,3	145 100	-12,9	1 793 348	-5,0
	2017	521 903	-2,5	323 982	-0,4	313 353	-1,6	202 076	-0,8	283 482	6,8	135 567	-6,6	1 780 363	-0,7
	2018	503 469	-3,5	322 519	-0,5	315 832	0,8	204 354	1,1	282 650	-0,3	128 991	-4,9	1 757 815	-1,3
	2019	492 638	-2,2	326 302	1,2	331 091	4,8	206 287	0,9	274 199	-3,0	129 081	0,1	1 759 598	0,1
Muutos 2015-2019, %		-14,2		0,7		2,4		-8,6		-0,1		-22,5		-6,8	
VpL-matkat / matkoja käyttänyt asiakas / kk	2015	5,6	-5,1	8,5	1,5	7,6	0,1	7,1	9,5	6,5	3,1	4,6	13,6	6,4	1,7
	2016	5,4	-3,9	8,5	-0,4	7,6	-1,0	6,6	-7,9	6,4	-1,5	4,1	-9,6	6,2	-3,2
	2017	5,5	1,5	8,5	-0,1	7,3	-3,6	6,7	2,1	6,6	3,3	4,1	-1,1	6,3	0,9
	2018	5,8	5,7	8,4	-0,2	7,4	1,6	6,8	0,8	6,7	1,7	3,8	-6,0	6,4	2,0
	2019	5,4	-6,3	8,9	5,0	7,7	4,1	6,2	-8,7	6,8	1,1	4,5	17,9	6,4	0,4
Myönnettävien VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2015	18 238 636	-11,4	10 143 170	4,4	9 400 749	-1,4	4 312 969	4,7	6 801 520	-2,7	4 961 455	2,8	53 858 499	-3,4
	2016	17 288 758	-5,2	10 114 685	-0,3	8 947 349	-4,8	4 320 217	0,2	6 786 564	-0,2	4 919 751	-0,8	52 377 324	-2,8
	2017	17 242 483	-0,3	10 431 107	3,1	8 639 042	-3,4	4 188 650	-3,0	7 654 667	12,8	4 819 840	-2,0	52 975 790	1,1
	2018	17 871 399	3,6	10 704 986	2,6	8 862 209	2,6	4 227 902	0,9	7 517 567	-1,8	4 610 291	-4,3	53 794 354	1,5
	2019	17 522 511	-2,0	11 221 421	4,8	9 839 208	11,0	4 133 516	-2,2	7 260 613	-3,4	4 394 652	-4,7	54 371 921	1,1
Muutos 2015-2019, %		-3,9		10,6		4,7		-4,2		6,7		-11,4		1,0	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	17,1	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,9	-30,3	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,2	-48,1	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	-94,3	0,0	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	77,5	0,1	67,4	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,8	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-11,3	0,0	2,1	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	4,5	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	0,0	4,9	0,0	0,0
VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset €/väestö	2015	29,0	-12,4	37,6	0,0	43,8	0,0	23,2	0,0	30,2	-20,5	25,0	15,5	31,3	0,0
	2016	27,2	-6,2	36,8	-2,0	40,8	-6,9	23,0	-0,7	29,7	-1,6	24,5	-1,8	30,0	-4,1
	2017	26,8	-1,5	37,4	1,5	38,7	-5,0	22,1	-4,1	33,0	11,1	23,9	-2,7	30,0	-0,2
	2018	27,6	2,9	37,7	1,0	38,8	0,3	22,1	0,1	32,0	-3,2	22,6	-5,2	30,1	0,3
	2019	26,8	-2,8	38,7	2,6	42,1	8,4	21,4	-3,1	30,5	-4,6	21,4	-5,6	30,0	-0,3
Muutos 2015-2019, %		-7,7		3,0		-3,9		-7,7		0,9		-14,4		-4,2	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (palvelua käyttänyt)	2015	2 142	-12,0	3 193	2,4	2 662	-2,6	1 636	12,6	1 921	2,3	1 630	12,3	2 203	-1,4
	2016	2 096	-2,2	3 160	-1,0	2 547	-4,3	1 671	2,1	1 951	1,6	1 673	2,6	2 185	-0,8
	2017	2 176	3,8	3 270	3,5	2 409	-5,4	1 667	-0,2	2 130	9,2	1 735	3,7	2 246	2,8
	2018	2 471	13,6	3 365	2,9	2 491	3,4	1 676	0,6	2 134	0,2	1 640	-5,5	2 357	4,9
	2019	2 320	-5,7	3 661	8,6	2 746	10,3	1 483	-10,8	2 147	0,2	1 842	-2 389	2 389	0,0
Muutos 2015-2019, %		8,3		14,7		3,2		-9,4		11,8		13,0		8,4	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2015	23,8	-11,1	36,9	-0,6	42,4	-0,6	29,6	-3,0	25,8	-8,0	23,3	5,9	28,6	-4,8
	2016	22,1	-7,3	36,2	-1,8	42,0	-1,0	28,6	-3,4	24,1	-6,6	22,8	-2,1	27,2	-4,7
	2017	22,3	1,2	36,7	1,4	41,4	-1,3	26,9	-5,7	23,8	-1,0	21,4	-6,2	26,9	-1,0
	2018	22,0	-1,3	35,1	-4,4	38,9	-6,1	25,6	-4,8	21,3	-10,7	19,8	-7,5	25,7	-4,7
	2019	20,9	-5,2	35,2	0,2	36,0	-7,3	24,0	-6,3	19,8	-7,0	18,2	-8,1	24,6	-4,2
VpL-matkan laskennallinen hinta (netto)	2015	31,7	-5,9	31,3	0,9	29,1	-2,7	19,1	2,8	24,8	-0,8	29,8	-1,2	28,5	6,3
	2016	32,3	1,8	31,1	-0,7	28,1	-3,3	21,2	10,9	25,6	3,1	33,9	13,8	29,2	2,4
	2017	33,0	2,3	32,2	3,6	27,6	-1,9	20,7	-2,2	27,0	5,7	35,6	4,9	29,8	1,9
	2018	35,5	7,4	33,2	3,1	28,1	1,8	20,7	-0,2	26,6	-1,5	35,7	0,5	30,6	2,8
	2019	35,6	0,2	34,4	3,6	29,7	5,9	20,0	-3,1	26,5	-0,4	34,0	-4,7	30,9	1,0
Muutos 2015-2019, %		12,0		9,9		2,2		4,8		6,9		14,3		8,4	
Sosiaalihuollon mukaiset kuljetuspalvelut															
Asiakkaat, jolla on vuoden aikana voimassa päätös SHL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2015	4 289	-17,6	1 360	2,7	1 168	-12,1	709	9,1	707	14,4	1 044	5,9	9 277	-8,3
	2016	4 117	-4,0	1 338	-1,6	723	-38,1	713	0,6	738	4,4	1 262	20,9	8 891	-4,2
	2017	3 745	-9,0	1 499	12,0	574	-20,6	989	38,7	898	21,7	1 295	2,6	9 000	1,2
	2018	3 317	-11,4	1 718	14,6	489	-14,8	1 099	11,1	904	0,7	1 536	18,6	9 063	0,7
	2019	2 830	-14,7	2 037	18,6	583	19,2	1 142	3,9	578	-				

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut															
SHL-kuljetuspalvelujen kustannukset €/väestö	2015	5,5	-24,4	2,1	6,5	2,2	-22,0	1,7	13,1	1,6	-26,5	2,7	25,0	3,3	0,0
	2016	3,3	-39,5	2,0	-7,3	2,3	4,3	1,7	0,8	1,8	13,4	2,9	4,6	2,6	-23,0
	2017	3,3	-1,4	1,9	-5,7	1,7	-26,0	2,0	17,0	2,2	22,8	3,4	20,7	2,6	1,6
	2018	3,3	1,7	2,0	6,6	1,5	-10,7	2,1	8,3	2,1	-7,0	3,7	6,7	2,6	1,5
	2019	3,3	-2,5	2,4	19,7	1,0	-30,1	2,4	12,3	0,8	-59,5	3,8	3,5	2,5	-5,7
Muutos 2015-2019, %		-40,8		11,4		-51,8		43,5		-47,5		39,4		-25,1	
SHL-matkan laskennallinen hinta (netto)	2015	76,5	63,2	13,8	2,6	14,7	-2,7	10,9	-4,1	15,6	-14,1	24,0	-4,0	29,6	0,0
	2016	54,9	-28,2	12,8	-7,3	19,9	35,4	9,6	-12,4	11,4	-26,6	19,6	-18,6	21,8	-26,4
	2017	64,9	18,1	12,7	-1,2	23,4	17,5	10,6	10,7	11,7	2,3	25,1	28,1	23,3	7,0
	2018	56,8	-12,5	12,7	0,4	25,5	9,3	10,0	-5,9	11,9	1,6	26,4	5,3	22,9	-2,0
	2019	57,0	0,5	12,4	-2,5	14,4	-43,4	11,2	12,1	9,3	-21,9	23,6	-10,4	21,9	-4,2
Muutos 2015-2019, %		-25,5		-10,3		-1,5		2,3		-40,4		-1,6		-26,1	
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä															
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä yhteensä	2015	10 970	-6,3	4 176	1,9	4 233	-1,4	3 243	-5,1	4 113	-4,3	4 087	-5,2	30 822	0,0
	2016	10 437	-4,9	4 207	0,7	4 086	-3,5	3 196	-1,4	4 321	5,1	4 202	2,8	30 449	-1,2
	2017	9 775	-6,3	4 248	1,0	3 991	-2,3	3 274	2,4	4 691	8,6	4 073	-3,1	30 052	-1,3
	2018	8 745	-10,5	4 350	2,4	3 901	-2,3	3 452	5,4	4 540	-3,2	4 348	6,8	29 336	-2,4
	2019	9 076	3,8	4 487	3,1	4 024	3,2	3 782	9,6	4 343	-4,3	3 999	-8,0	29 711	1,3
Muutos 2015-2019, %		-17,3		7,4		-4,9		16,6		5,6		-2,2		-3,6	
Vpl-asiakkaiden %-osuus	2015	77,6	7,4	76,1	0,1	83,4	2,7	81,3	-2,1	86,1	-0,6	74,5	-3,5	79,3	0,0
	2016	79,0	1,8	76,1	0,0	86,0	3,0	80,9	-0,5	80,5	-6,5	70,0	-6,0	78,7	-0,8
	2017	81,1	2,6	75,1	-1,3	89,9	4,5	76,8	-5,1	76,6	-4,8	68,2	-2,5	78,5	-0,3
	2018	82,7	2,0	73,1	-2,6	91,2	1,5	73,1	-4,8	77,6	1,3	64,7	-7,7	77,8	-0,8
	2019	83,2	0,6	68,3	-6,6	89,0	-2,4	73,7	0,9	77,8	0,3	59,7	-7,7	76,6	-1,6
Muutos 2015-2019, %		7,3		-10,2		6,7		-9,3		-9,6		-19,9		-3,4	
SHL-asiakkaiden %-osuus	2015	22,4	-19,3	23,9	-0,3	16,6	-11,6	18,7	10,1	13,9	3,7	25,5	11,6	20,7	0,0
	2016	21,0	-6,4	23,9	0,0	14,0	-15,3	19,1	2,1	19,5	40,3	30,0	17,6	21,3	2,9
	2017	18,9	-9,8	24,9	4,2	10,1	-27,6	23,2	21,8	23,4	20,0	31,8	5,9	21,5	1,1
	2018	17,3	-8,6	26,9	7,9	8,8	-13,4	26,9	15,9	22,4	-4,3	35,3	11,1	22,2	3,1
	2019	16,8	-3,1	31,7	17,9	11,0	24,6	26,3	-2,4	22,2	-1,1	40,3	14,2	23,4	5,5
Muutos 2015-2019, %		-25,1		32,5		-33,8		40,6		59,3		57,9		13,1	
Kuljetuspalvelumatkojen määrä yhteensä	2015	619 722	-11,2	365 832	3,7	355 133	-0,8	254 030	2,1	297 632	-1,4	189 133	5,3	2 081 482	-2,7
	2016	573 709	-7,4	367 799	0,5	343 384	-3,3	236 754	-6,8	301 805	-1,4	174 400	-7,8	1 997 851	-4,0
	2017	554 468	-3,4	365 101	-0,7	329 353	-4,1	237 320	0,2	327 666	8,6	163 339	-6,3	1 977 247	-1,0
	2018	541 624	-2,3	366 886	0,5	329 216	0,0	245 283	3,4	323 675	-1,2	157 389	-6,6	1 964 073	-0,7
	2019	529 985	-2,1	381 942	4,1	348 023	5,7	247 640	1,0	295 736	-8,6	162 182	3,0	1 965 508	0,1
Muutos 2015-2019, %		-14,5		4,4		-2,0		-2,5		-0,6		-14,2		-5,6	
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä	2015	21 697 054	-13,6	11 787 601	9,7	9 866 947	-2,5	4 623 431	4,3	7 161 576	-3,1	5 504 001	3,6	60 640 611	0,0
	2016	19 404 738	-10,6	11 547 462	-2,0	9 444 242	-4,3	4 636 112	0,3	7 200 559	0,5	5 492 765	-0,2	57 725 878	-4,8
	2017	19 354 978	-0,3	11 380 242	-1,4	9 012 684	-4,6	4 562 393	-1,6	8 171 131	13,5	5 515 834	0,4	57 997 262	0,5
	2018	20 036 769	3,5	11 380 507	0,0	9 203 711	2,1	4 636 221	1,6	8 005 000	-2,0	5 359 480	-2,8	58 621 688	1,1
	2019	19 651 657	-1,9	11 594 389	1,9	10 083 798	9,6	4 595 906	-0,9	7 460 490	-6,8	5 177 312	-3,4	58 563 552	-0,1
Muutos 2015-2019, %		-9,4		-1,6		2,2		-0,6		4,2		-5,9		-3,4	
Kuljetuspalvelukeskusten toiminta															
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat	2015	537 656	-10,4	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	299 522	-1,0	173 733	2,5	1 010 911	-5,7
	2016	533 990	-0,7	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	298 186	-0,4	172 800	-0,5	1 004 976	-0,6
	2017	525 005	-1,7	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	321 105	7,7	163 339	-5,5	1 009 449	0,4
	2018	514 863	-1,9	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	321 447	0,1	157 389	-3,6	993 699	-1,6
	2019	529 985	2,9	0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	303 521	-5,6	162 182	3,0	995 688	0,2
Muutos 2015-2019, %		-1,4		0,0		0,0		0,0		1,3		-6,6		-1,5	
6. Asumista tukevat palvelut															
Palveluasuminen															
Palveluasumisen asiakkaat	2015	193	7,8	71	-1,4	64	6,7	109	4,8	74	-3,9	88	-33,8	599	-4,2
	2016	200	3,6	71	0,0	57	-10,9	108	-0,9	78	5,4	118	34,1	632	5,5
	2017	196	-2,0	70	-1,4	61	7,0	105	-2,8	93	19,2	136	15,3	661	4,6
	2018	184	-6,1	58	-17,1	80	31,1	126	20,0	87	-6,5	122	-10,3	657	-0,6
	2019	184	0,0	49	-15,5	76	-5,0	127	0,8	91	4,6	128	4,9	655	-0,3
Muutos 2015-2019, %		-4,7		-31,0		18,8		16,5		23,0		45,5		9,3	
Palveluasumisen käyttöpäivät	2015	58 774	2,5	20 281	-1,1	21 653	11,8	34 935	4,7	24 555	2,0	24 249	-3,0	184 447	2,6
	2016	60 559	3,0	19 600	-3,4	18 452	-14,8	32 586	-6,7	25 132	2,3	34 115	40,7	190 444	3,3
	2017	60 434	-0,2	19 961	1,8	16 599	-10,0	32 914	1,0	25 255	0,5	44 937	31,7	200 100	5,1
	2018	61 839	2,3	16 222	-18,7	25 228	52,0	42 365	28,7	29 307	16,0	30 887	-31,3	205 848	2,9
	2019	59 993	-3,0	15 843	-2,3	24 270	-3,8	45 090	6,4	30 105	2,7	25 849	-16,3	201 150	-2,3
Muutos 2015-2019, %		2,1		-21,9		12,1		29,1		22,6		6,6		9,1	
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2015	642	6,6	537	-1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1179	3,0
	2016	471	-26,6	511	-4,8	0	0,0	0	0,0	4	0,0	0	0,0	986	-16,4
	2017	370	-21,4	500	-2,2	0	0,0	0	0,0	0	-100,0	0	0,0	870	-11,8
	2018	144	-61,1	291	-41,8	0	0,0	0	0,0	7	0,0	0	0,0	442	-49,2
	2019	77	-46,5	214	-26,5	0	0,0	0	0,0	174	2385,7	0	0,0	465	5,2
Muutos 2015-2019, %		-88,0		-60,1		0,0		0,0		0,0		0,0		-60,6	
Palveluasumisen (ohjatun asumisen) käyttöpäivät asiakasta kohti	2015	305	-5,0	286	0,3	338	4,8	321	-0,1	332	6,2	276	46,6	308	7,1
	2016	303	-0,6	276	-3,4	324	-4,3	302	-5,9	322	-2,9	289	4,9	301	-2,1
	2017	308	1,8	285	3,3	272	-15,9	313	3,9	272	-15,7	330	14,3	303	0,5
	2018	336	9,0	280	-1,9	315	15,9	336	7,3	337	24,0	253	-23,4	313	3,5
	2019	326	-3,0	323	15,6	319	1,3	355	5,6	331	-1,8	202	-20,2	307	-2,0
Muutos 2015-2019, %		7,1		13,2		-5,6		10,8		-0,3		-26,7		-0,3	
Palveluasumisen nettokustannukset	2015	5 304 847	5,6	1 381 058	-10,7	1 140 224	-12,4	2 254 920	16,0	840 028	-23,6	1 800 611	63,3	12 721 688	5,8
	2016	5 407 756	1,9	1 330 782	-3,6	1 199 521	5,2	2 535 041	12,4	954 416	13,6	2 368 783	31,6	13 796 299	8,4
	2017	5 187 258	-4,1	1 112 941	-16,4	958 813	-20,1	2 086 502	-17,7	1 166 263	22,2	2			

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULLU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
6. Asumista tukevat palvelut															
Tuetun asumisen asiakkaat	2015	136	2,3	23	21,1	87	8,8	30	-3,2	122	14,0	74	94,7	472	15,7
	2016	170	25,0	29	26,1	81	-6,9	36	20,0	129	5,7	101	36,5	546	15,7
	2017	215	26,5	45	55,2	125	54,3	40	11,1	139	7,8	58	-42,6	622	13,9
	2018	248	15,3	72	60,0	127	1,6	54	35,0	155	11,5	60	3,4	716	15,1
	2019	261	5,2	92	27,8	115	-9,4	63	16,7	167	7,7	40	-33,3	738	3,1
Muutos 2015-2019, %		91,9		300,0		32,2		110,0		36,9		-45,9		56,4	
Tuetun asumisen käyttöpäivät	2015	48 220	0,0	7 007	24,6	28 773	21,1	10 950	4,9	42 495	14,9	20 591	41,4	158 036	13,2
	2016	55 991	16,1	7 935	13,2	25 185	-12,5	10 514	-4,0	42 645	0,4	27 344	32,8	169 614	7,3
	2017	72 239	29,0	10 555	33,0	36 269	44,0	12 654	20,4	42 693	0,1	16 872	-38,3	191 282	12,8
	2018	80 759	11,8	21 692	105,5	36 570	0,8	15 368	21,4	47 518	11,3	17 807	5,5	219 714	14,9
	2019	91 494	13,3	29 336	35,2	35 792	-2,1	20 061	30,5	53 181	11,9	10 463	-41,2	240 327	9,4
Muutos 2015-2019, %		89,7		318,7		24,4		83,2		25,1		-49,2		52,1	
Tuetun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohden	2015	355	-2,2	305	2,9	331	11,4	365	8,4	348	0,8	278	-27,4	335	-2,1
	2016	329	-7,1	274	-10,2	311	-6,0	292	-20,0	331	-5,1	271	-2,7	311	-7,0
	2017	326	2,0	235	-14,3	290	-6,7	316	8,3	307	-7,1	291	7,4	308	-1,2
	2018	326	-3,1	301	28,4	288	-0,8	285	-10,0	307	-0,2	297	2,0	307	-0,2
	2019	351	7,6	319	5,8	311	8,1	318	11,9	318	3,9	262	-11,9	326	6,1
Muutos 2015-2019, %		-1,1		4,7		-5,9		-12,8		-8,6		-6,0		-2,7	
Tuetun asumisen nettokustannukset	2015	1 494 327	-24,2	149 854	44,4	755 520	28,0	139 046	8,1	595 076	-22,5	251 189	-24,7	3 385 012	-13,1
	2016	1 930 620	29,2	218 999	46,1	641 855	-15,0	113 936	-18,1	586 020	-1,5	224 965	-10,4	3 716 395	9,8
	2017	2 111 287	9,4	517 673	136,4	792 691	23,5	147 139	29,1	526 373	-10,2	397 724	76,8	4 492 888	20,9
	2018	1 715 471	-18,7	819 868	58,4	551 211	-30,5	175 104	19,0	533 313	1,3	374 535	-5,8	4 169 502	-7,2
	2019	2 218 727	29,3	939 933	14,6	436 987	-20,7	245 331	40,1	531 220	-0,4	197 372	-47,2	4 569 929	9,6
Muutos 2015-2019, %		48,5		522,2		-42,2		76,4		-10,7		-21,3		35,0	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	37,2	..	36,9	..	52,2	..	54,9	61,4	..	36,5	..
	2016	44,2	18,8	29,2	-20,9	0,0	-100,0	67,5	22,9	60,0	-2,4	39,3	7,8
	2017	37,3	-15,6	22,0	-24,7	58,1	0,0	51,4	-23,9	12,1	0,0	75,3	25,5	40,1	1,8
	2018	16,6	-55,5	56,3	156,3	78,3	34,7	65,2	27,0	12,1	-0,1	75,0	-0,4	39,3	-2,0
	2019	20,1	21,5	63,6	12,9	87,8	12,2	0,0	-100,0	16,6	36,7	62,3	-17,0	39,3	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	62,8	..	63,1	..	47,8	..	45,1	..	100,0	..	38,6	..	63,5	..
	2016	55,8	-11,1	70,8	12,2	48,0	0,5	32,5	-27,9	100,0	0,0	40,0	3,8	60,7	-4,5
	2017	62,7	12,4	78,0	10,2	41,9	-12,8	48,6	87,9	87,9	-12,1	24,7	-38,9	59,9	-1,3
	2018	83,4	33,0	43,7	-44,0	21,7	-48,2	34,8	-28,5	87,9	0,0	25,0	1,1	60,7	1,3
	2019	64,5	-22,7	10,1	-77,0	12,2	-43,9	36,4	4,7	83,4	-5,1	37,7	50,9	60,7	0,0
Tuetun asumisen nettokustannukset €/käyttöpäivä	2015	31	-24,2	21	15,9	26	5,7	13	3,0	14	-32,5	12	-46,8	21	-23,2
	2016	34	11,3	28	29,1	25	-2,9	11	-14,7	14	-1,9	8	-6,2	22	2,3
	2017	29	-15,2	49	77,7	22	-14,2	12	7,3	12	-10,3	24	186,5	23	7,2
	2018	21	-27,3	38	-22,9	15	-31,0	11	-2,0	11	-9,0	21	-10,8	19	-19,2
	2019	24	14,2	32	-15,2	12	-19,0	12	7,3	10	-11,0	19	-10,1	19	0,2
Muutos 2015-2019, %		-21,7		49,8		-53,5		-3,7		-28,7		54,9		-11,2	
Asunnon muutostyöt															
Asunnon muutostöiden asiakkaat	2015	448	-9,5	210	-50,9	314	20,3	89	32,8	298	-17,9	237	-2,9	1 596	-14,1
	2016	443	-1,1	218	3,8	337	7,3	79	-11,2	271	-9,1	238	0,4	1 586	-0,6
	2017	473	6,8	205	-6,0	335	-0,6	84	6,3	305	12,5	203	-14,7	1 605	1,2
	2018	470	-0,6	219	6,8	327	-2,4	96	14,3	239	-21,6	179	-11,8	1 530	-4,7
	2019	467	-0,6	200	-8,7	366	11,9	114	18,8	259	8,4	187	4,5	1 593	4,1
Muutos 2015-2019, %		4,2		-4,8		16,6		28,1		-13,1		-21,1		-0,2	
Asunnon muutostöiden saaneiden %-osuus väestöstä	2015	0,07	-10,6	0,08	-51,7	0,15	18,2	0,05	50,6	0,13	-33,0	0,12	0,05	9,1	-0,09
	2016	0,07	-2,2	0,08	2,0	0,15	5,0	0,04	-12,0	0,12	-10,3	0,12	-0,6	0,09	-2,0
	2017	0,07	5,4	0,07	-7,5	0,15	-2,2	0,04	5,2	0,13	10,8	0,10	-15,2	0,09	-0,1
	2018	0,07	-1,4	0,08	5,1	0,14	-4,6	0,05	13,3	0,10	-22,8	0,09	-12,6	0,09	-5,8
	2019	0,07	-1,5	0,07	-10,6	0,16	9,2	0,06	17,7	0,11	7,0	0,09	3,5	0,09	2,7
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista Vp:n asiakkaista	2015	3,6	-6,0	4,7	-52,6	6,4	22,8	2,4	37,2	5,0	-15,1	6,9	5,1	4,6	-11,6
	2016	3,7	1,3	4,6	-0,1	7,1	11,3	2,2	-9,7	4,5	-8,8	7,0	2,1	4,6	0,6
	2017	3,9	5,8	4,4	-4,6	7,1	0,1	2,3	6,7	5,0	11,4	6,0	-14,2	4,7	1,1
	2018	3,9	-0,7	4,7	5,7	6,7	-6,3	4,7	14,5	4,0	-21,1	5,5	-8,2	4,4	-4,9
	2019	3,9	4,2	4,2	..	7,5	..	3,2	6,6	..	4,7	..
Asunnon muutostöiden nettokustannukset	2015	664 542	-4,7	303 160	-16,0	399 642	-20,0	82 033	17,7	541 116	17,0	266 610	29,9	2 257 102	-1,6
	2016	621 458	-6,5	307 666	1,5	318 172	-20,4	82 255	0,3	445 390	-17,7	304 630	14,3	2 079 571	-7,9
	2017	670 193	7,8	302 868	-1,6	326 532	2,6	75 530	-8,2	515 794	15,8	236 904	-22,2	2 127 821	2,3
	2018	569 159	-15,1	350 586	15,8	322 486	-1,2	98 452	30,3	431 179	-16,4	223 366	-5,7	1 995 228	-6,2
	2019	597 085	4,9	798 090	127,6	336 664	4,4	101 743	3,3	391 600	-9,2	226 174	1,3	2 451 356	22,9
Muutos 2015-2019, %		-10,2		163,3		-15,8		24,0		-27,6		-15,2		8,6	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24,4	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	57,7
Asunnon muutostöiden kustannusten %-osuus vammais palvelujen kokonaiskustannuksista	2015	0,9	-4,4	1,1	-21,6	1,8	-19,3	0,6	9,1	2,1	10,6	1,3	33,8	1,2	-3,4
	2016	0,8	-8,6	1,1	0,6	1,5	-17,2	0,5	-3,3	1,6	-23,0	1,4	12,8	1,1	-9,7
	2017	0,9	9,4	1,1	-1,6	1,6	4,9	0,5	-10,7	1,6	1,7	1,1	-25,5	1,1	0,4
	2018	0,7	-19,2	1,1	9,1	1,4	-9,6	0,6	22,9	1,2	-24,0	1,0	-8,8	1,0	-11,8
	2019	0,7	1,5	2,5	120,7	1,2	-12,								

		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta (Päivä- ja työtoimintakeskukset, tuettu työtoiminta)								
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet (päivät)	2015	165 535	71 814	62 513	56 610	83 478	123 061	563 011
	2016	165 314	75 032	54 577	57 513	87 910	113 251	553 597
	2017	166 114	79 241	58 683	58 709	86 543	106 088	555 378
	2018	162 104	84 057	58 120	57 886	85 677	111 897	559 741
	2019	123 875	86 196	63 427	58 427	85 119	110 890	534 812
Muutos 2015-2019, %		-21,0	20,0	1,5	3,2	2,0	-9,9	-5,0
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet asiakasta kohti	2015	142	169	134	144	148	194	154
	2016	142	166	108	144	148	169	146
	2017	140	166	110	148	138	150	142
	2018	140	162	104	139	131	168	141
	2019	125	161	117	130	146	176	141
Muutos 2015-2019, %		-11,8	-4,7	-12,8	-9,2	-1,5	-9,3	-8,4
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	2015	18 680 974	8 429 440	6 311 045	3 684 914	5 232 740	3 526 177	45 865 290
	2016	19 066 188	8 734 324	6 079 984	3 967 563	6 497 135	3 661 629	48 006 823
	2017	20 181 245	10 300 513	6 392 357	3 905 008	6 901 513	3 781 608	51 462 244
	2018	21 895 961	11 478 908	7 570 869	4 602 860	6 951 031	4 214 702	56 714 330
	2019	22 840 841	12 512 690	7 791 350	4 887 815	7 045 843	4 680 880	59 759 418
Muutos 2015-2019, %		22,3	48,4	23,5	32,6	34,6	32,7	30,3
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	47,9	44,6	53,5	60,1	43,3	84,2	51,3
	2016	47,5	43,3	0,0	58,8	-2,1	86,7	3,0
	2017	40,0	39,2	51,1	52,5	-10,8	86,8	0,1
	2018	37,5	39,6	50,2	54,8	4,3	87,8	1,1
	2019	35,8	38,9	50,6	412,4	653,2	88,0	0,2
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	52,1	55,4	46,5	39,9	56,7	15,8	48,7
	2016	52,5	56,7	49,1	41,2	3,1	13,3	-16,0
	2017	60,0	60,8	48,9	47,5	15,4	13,2	-0,8
	2018	62,5	60,4	49,8	45,2	-4,7	12,2	-7,2
	2019	59,9	37,3	38,2	50,7	12,0	12,0	-1,7
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannusten %-osuus KWh:n kustannuksista	2015	22,0	23,4	22,0	11,8	17,7	13,5	19,7
	2016	22,1	21,3	19,9	12,5	4,4	22,6	13,9
	2017	24,3	24,0	22,9	12,4	-0,8	24,2	2,5
	2018	24,9	25,5	22,9	13,9	12,0	22,9	16,0
	2019	24,3	24,9	22,2	14,2	2,0	21,2	16,8
Nettokustannukset asiakasta kohti	2015	16 049	19 834	13 543	9 353	9 278	5 553	12 573
	2016	16 422	19 367	12 040	9 944	10 938	5 465	12 700
	2017	17 031	21 594	11 993	9 861	11 042	5 356	13 121
	2018	18 892	22 117	13 592	11 065	12 645	6 319	14 282
	2019	21 899	23 388	14 375	10 910	12 065	7 418	15 797
Muutos 2015-2019, %		36,5	17,9	6,1	16,7	30,0	33,6	25,6
Nettokustannukset €/suorite	2015	113	117	101	65	82	63	81
	2016	115	116	111	69	60	74	87
	2017	121	130	109	67	-3,6	80	93
	2018	135	137	130	80	19,5	81	101
	2019	175	145	123	84	83	42	112
Muutos 2015-2019, %		54,8	23,7	21,7	28,5	32,1	47,3	37,2
Päivä- ja työtoimintakeskukset								
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	2015	1 007	403	380	337	455	511	3 093
	2016	1 057	414	410	346	478	517	3 277
	2017	1 074	448	413	344	510	670	3 359
	2018	1 039	488	423	357	539	620	3 466
	2019	1 012	505	465	378	599	604	3 468
Muutos 2015-2019, %		0,5	25,3	22,4	12,2	10,8	18,2	12,1
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaista	2015	86,5	94,8	81,5	85,5	80,7	80,5	84,8
	2016	91,0	91,8	81,2	86,7	80,5	85,4	86,7
	2017	90,6	93,9	77,5	86,9	81,6	80,7	85,6
	2018	89,6	94,0	75,9	85,8	82,5	93,0	87,3
	2019	97,0	94,4	85,8	84,4	86,3	95,7	91,7
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet (päivät)	2015	158 788	65 654	52 563	47 777	70 017	94 120	488 919
	2016	159 536	69 554	48 421	49 450	74 940	92 101	494 002
	2017	160 866	74 381	52 054	50 955	75 240	79 088	492 584
	2018	156 416	79 967	51 205	50 508	75 539	84 222	497 857
	2019	125 870	81 556	56 387	52 037	74 507	81 865	472 222
Muutos 2015-2019, %		-20,7	24,2	7,3	8,9	6,4	-13,0	-3,4
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan suoritteista	2015	95,9	91,4	84,1	84,4	83,9	76,5	86,8
	2016	96,5	92,7	88,7	86,0	85,2	81,3	87,3
	2017	96,8	93,9	88,7	86,8	86,9	81,3	88,7
	2018	96,5	95,1	88,1	87,3	85,2	81,3	88,9
	2019	96,3	94,6	88,9	89,1	87,5	81,3	88,3
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet asiakasta kohti	2015	158	163	138	142	154	184	158
	2016	151	168	118	143	157	161	151
	2017	150	166	126	148	148	139	147
	2018	151	164	121	141	140	136	144
	2019	124	161	121	138	148	136	136
Muutos 2015-2019, %		-21,1	-0,9	-12,3	-2,9	-3,9	-26,4	-13,9
Tuettu työtoiminta								
Tuetun työtoiminnan asiakkaat	2015	356	58	73	67	109	124	787
	2016	263	59	118	65	116	98	719
	2017	281	46	51	66	115	136	695
	2018	290	49	57	71	114	123	704
	2019	155	52	77	70	80	129	563
Muutos 2015-2019, %		-56,5	-10,3	5,5	4,5	-26,6	4,0	-28,5
Asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kaikista asiakkaista	2015	30,6	13,6	15,7	17,0	19,3	19,5	21,6
	2016	22,7	13,1	23,4	16,3	19,5	14,6	19,0
	2017	23,7	9,6	26,3	16,7	2,3	18,4	17,7
	2018	25,0	9,4	10,2	17,1	2,4	17,5	17,7
	2019	14,9	9,7	14,2	15,6	-8,5	20,4	14,9
Tuetun työtoiminnan suoritteet (päivät)	2015	6 747	6 160	9 950	8 833	13 467	28 941	74 092
	2016	5 778	5 478	6 156	8 063	12 970	21 150	59 595
	2017	5 248	4 860	6 629	7 754	11 303	27 000	62 794
	2018	5 688	4 090	6 915	7 378	10 138	27 675	61 884
	2019	4 883	4 640	7 040	7 322	10 612	29 025	63 522
Muutos 2015-2019, %		-27,6	-24,7	-29,2	-17,1	-21,2	0,3	-14,3
Suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan kaikista suoritteista	2015	4,1	8,6	15,9	15,6	16,1	23,5	13,2
	2016	3,5	7,3	11,3	14,0	14,8	18,7	10,8
	2017	3,2	6,1	10,1	13,2	13,1	25,5	11,3
	2018	3,5	4,9	11,9	12,7	11,8	24,7	11,1
	2019	3,7	5,4	10,6	12,5	11,7	26,2	11,9
Suoritteet asiakasta kohti	2015	19	106	136	132	123	233	94
	2016	22	93	52	124	112	216	83
	2017	19	106	130	117	98	199	90
	2018	20	83	121	104	89	225	88
	2019	32	89	91	105	133	225	113
Muutos 2015-2019, %		66,2	-16,0	-32,9	20,7	7,4	-3,6	19,8

		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta (Päivä- ja työtoimintakeskukset, tuettu työtoiminta)									
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet (päivät)	2015	165 535	71 814	62 513	56 610	83 478	123 061	563 011	
	2016	165 314	75 032	54 577	57 513	87 910	113 251	553 597	
	2017	166 114	79 241	58 683	58 709	86 543	106 088	555 378	
	2018	162 104	84 057	58 120	57 886	85 677	111 897	559 741	
	2019	123 845	86 196	63 427	58 427	85 119	110 890	534 812	
Muutos 2015-2019, %		-21,0	20,0	1,5	3,2	2,0	-9,9	-5,0	
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet asiakasta kohti	2015	142	169	134	144	148	194	154	
	2016	142	166	108	144	148	169	146	
	2017	140	166	110	148	138	150	142	
	2018	140	162	104	139	131	168	141	
	2019	125	161	117	130	146	176	141	
Muutos 2015-2019, %		-11,8	-4,7	-12,8	-9,2	-1,5	-9,3	-8,4	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	2015	18 680 974	8 429 440	6 311 045	3 684 914	5 232 740	3 526 177	45 865 290	
	2016	19 066 188	8 734 324	6 079 984	3 967 563	6 497 135	3 661 629	48 006 823	
	2017	20 181 245	10 300 513	6 392 357	3 905 008	6 901 513	3 781 608	51 462 244	
	2018	21 895 961	11 478 908	7 570 869	4 602 860	6 951 031	4 214 702	56 714 330	
	2019	22 840 841	12 512 690	7 791 350	4 887 815	7 045 843	4 680 880	59 759 418	
Muutos 2015-2019, %		22,3	48,4	23,5	32,6	34,6	32,7	30,3	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	47,9	44,6	53,5	60,1	43,3	84,2	51,3	
	2016	47,5	43,3	0,0	58,8	21,1	86,7	50,3	
	2017	40,0	39,2	51,1	52,5	-10,8	86,8	45,7	
	2018	37,5	39,6	50,2	54,8	4,3	87,8	45,1	
	2019	35,8	38,9	50,6	412,4	653,2	88,0	44,2	
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	52,1	55,4	46,5	39,9	56,7	15,8	48,7	
	2016	52,5	56,7	49,1	41,2	3,1	13,3	49,7	
	2017	60,0	60,8	48,9	47,5	15,4	13,2	54,3	
	2018	62,5	60,4	49,8	45,2	-4,7	12,2	54,9	
	2019	59,9	37,3	49,4	50,7	12,0	12,0	55,8	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannusten %-osuus Kvt:n kustannuksista	2015	22,0	23,4	22,0	11,8	17,7	13,5	19,7	
	2016	22,1	21,3	19,9	12,5	4,4	22,6	19,8	
	2017	24,3	24,0	22,9	12,4	-0,8	8,8	21,4	
	2018	24,9	25,5	22,9	13,9	12,0	22,9	22,2	
	2019	24,3	24,9	22,2	14,2	2,0	21,2	21,7	
Nettokustannukset asiakasta kohti	2015	16 049	19 834	13 543	9 353	9 278	5 553	12 573	
	2016	16 422	19 367	12 040	9 944	10 938	5 465	12 700	
	2017	17 031	21 594	11 993	9 861	11 042	5 356	13 121	
	2018	18 892	22 117	13 592	11 065	12 645	6 319	14 282	
	2019	21 899	23 388	14 375	10 910	12 065	7 418	15 797	
Muutos 2015-2019, %		36,5	17,9	6,1	16,7	30,0	33,6	25,6	
Nettokustannukset €/suorite	2015	113	117	101	65	82	63	81	
	2016	115	116	111	69	60	74	87	
	2017	121	130	109	67	-3,6	80	93	
	2018	135	137	130	80	19,5	81	101	
	2019	175	145	123	84	83	42	112	
Muutos 2015-2019, %		54,8	23,7	21,7	28,5	32,1	47,3	37,2	
Päivä- ja työtoimintakeskukset									
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	2015	1 007	403	380	337	455	511	3 093	
	2016	1 057	414	410	346	478	517	3 277	
	2017	1 074	448	413	344	510	677	3 359	
	2018	1 039	488	423	357	539	620	3 466	
	2019	1 012	505	465	378	599	604	3 468	
Muutos 2015-2019, %		0,5	25,3	22,4	12,2	10,8	18,2	12,1	
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaista	2015	86,5	94,8	81,5	85,5	80,7	80,5	84,8	
	2016	91,0	91,8	81,2	86,7	80,5	85,4	86,7	
	2017	90,6	93,9	77,5	86,9	81,6	80,7	85,6	
	2018	89,6	94,0	75,9	85,8	82,5	93,0	87,3	
	2019	97,0	94,4	85,8	84,4	86,3	95,7	91,7	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet (päivät)	2015	158 788	65 654	52 563	47 777	70 017	94 120	488 919	
	2016	159 536	69 554	48 421	49 450	74 940	92 101	494 002	
	2017	160 866	74 381	52 054	50 955	75 240	79 088	492 584	
	2018	156 416	79 967	51 205	50 508	75 539	84 222	497 857	
	2019	125 870	81 556	56 387	52 037	74 507	81 865	472 222	
Muutos 2015-2019, %		-20,7	24,2	7,3	8,9	6,4	-13,0	-3,4	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan suoritteista	2015	95,9	91,4	84,1	84,4	83,9	76,5	86,8	
	2016	96,5	92,7	88,7	86,0	85,2	81,3	89,2	
	2017	96,8	93,9	88,7	86,8	86,9	80,7	88,7	
	2018	96,5	95,1	88,1	87,3	85,2	81,4	88,9	
	2019	96,3	94,6	88,9	89,1	87,5	73,8	88,3	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet asiakasta kohti	2015	158	163	138	142	154	184	158	
	2016	151	168	118	143	157	161	151	
	2017	150	166	126	148	148	139	147	
	2018	151	164	121	141	140	136	144	
	2019	124	161	121	138	148	136	136	
Muutos 2015-2019, %		-21,1	-0,9	-12,3	-2,9	-3,9	-26,4	-13,9	
Tuettu työtoiminta									
Tuetun työtoiminnan asiakkaat	2015	356	58	73	67	109	124	787	
	2016	263	59	118	65	116	98	719	
	2017	281	46	51	66	115	136	695	
	2018	290	49	57	71	114	123	704	
	2019	155	52	77	70	80	129	563	
Muutos 2015-2019, %		-56,5	-10,3	5,5	4,5	-26,6	4,0	-28,5	
Asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kaikista asiakkaista	2015	30,6	13,6	15,7	17,0	19,3	19,5	21,6	
	2016	22,7	13,1	23,4	16,3	19,5	14,6	19,0	
	2017	23,7	9,6	26,3	16,7	2,3	18,4	17,7	
	2018	25,0	9,4	21,2	17,1	2,4	17,5	17,7	
	2019	14,9	9,7	14,2	15,6	-8,5	20,4	14,9	
Tuetun työtoiminnan suoritteet (päivät)	2015	6 747	6 160	9 950	8 833	13 461	28 941	74 092	
	2016	5 778	5 478	6 156	8 063	12 970	21 150	59 595	
	2017	5 248	4 860	6 629	7 754	11 303	27 000	62 794	
	2018	5 688	4 090	6 915	4 378	10 138	27 675	61 884	
	2019	4 883	4 640	7 040	7 322	10 612	29 025	63 522	
Muutos 2015-2019, %		-27,6	-24,7	-29,2	-17,1	-21,2	0,3	-14,3	
Suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan kaikista suoritteista	2015	4,1	8,6	15,9	15,6	16,1	23,5	13,2	
	2016	3,5	7,3	11,3	14,0	14,8	18,7	10,8	
	2017	3,2	6,1	11,3	13,2	13,1	25,5	11,3	
	2018	3,5	4,9	11,9	12,7	11,8	24,7	11,1	
	2019	3,7	5,4	11,1	12,5	11,7	26,2	11,9	
Suoritteet asiakasta kohti	2015	19	106	136	132	123	233	94	
	2016	22	93	52	124	112	216	83	
	2017	19	106	130	117	98	199	90	
	2018	20	83	121	104	89	225	88	
	2019	32	89	91	105	0,7	225	113	
Muutos 2015-2019, %		66,2	-16,0	-32,9	20,7	7,4	-3,6	19,8	

	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %	
9. Muut palvelut															
Muiden vammaispalvelulain mukaiset palvelut															
Muiden VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2015	1 054 600	-16,3	945 026	20,7	400 787	-22,0	116 061	13,9	2 666 077	26,3	879 238	-36,3	6 061 788	-1,4
	2016	769 802	-27,0	1 044 091	10,5	256 350	-36,0	82 592	-28,8	3 450 357	29,4	862 963	-1,9	6 466 155	6,7
	2017	725 288	-5,8	853 490	-18,3	311 317	21,4	88 437	7,1	4 073 844	18,1	786 849	-8,8	6 839 226	5,8
	2018	860 902	18,7	1 109 151	30,0	373 884	20,1	91 196	3,1	4 889 678	20,0	782 970	-0,5	8 107 782	18,5
	2019	1 242 940	44,4	1 132 818	2,1	752 191	101,2	83 443	-8,5	5 775 351	18,1	886 065	13,2	9 872 808	21,8
Muutos 2015-2019, %		17,9		19,9		87,7		-28,1		116,6		0,8		62,9	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	25,8	0,0	9,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	74,2	0,0	90,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Muiden kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2015	1,4	-16,1	3,3	12,8	1,8	-21,3	0,8	5,6	10,1	19,3	4,1	-34,3	3,2	-3,2
	2016	1,0	-28,6	3,6	5,9	1,2	-33,5	0,5	-31,4	12,2	21,1	4,0	-3,1	3,3	4,6
	2017	0,9	-4,4	3,0	-18,3	1,5	24,1	0,6	4,1	12,7	3,7	3,5	-12,7	3,5	3,8
	2018	1,1	13,0	3,6	-22,5	1,6	9,9	0,6	-2,7	13,8	9,1	3,4	-3,8	3,9	11,5
	2019	1,5	39,6	3,6	-1,0	2,8	67,9	0,5	-12,3	15,8	13,8	3,7	9,1	4,5	15,6
Kustannukset €/väestö	2015	1,7	-17,3	3,5	18,8	2,2	-23,3	0,6	29,1	11,8	31,1	4,4	-28,4	3,5	-1,9
	2016	1,2	-27,8	3,8	8,6	1,2	-37,4	0,4	-29,5	15,1	27,6	4,3	-2,8	3,7	5,2
	2017	1,1	-7,0	3,1	-19,6	1,4	19,4	0,5	5,9	17,6	16,2	3,9	-9,4	3,9	4,4
	2018	1,3	17,8	3,9	27,9	1,6	17,4	0,5	2,2	20,8	18,3	3,8	-1,4	4,5	17,1
	2019	1,9	43,1	3,9	0,0	3,2	96,4	0,4	-9,3	24,3	16,7	4,3	12,1	5,4	20,2
Muutos 2015-2019, %		13,2		11,6		72,3		-30,7		104,8		-2,6		54,6	
Muut kehitysvammahuollon palvelut															
Muiden kehitysvammahuollon palvelujen nettokustannukset	2015	3 943 426	3,8	4 427 223	49,8	2 629 944	2,2	1 616 418	-2,4	1 269 022	22,3	727 548	4,5	14 613 581	14,9
	2016	4 175 820	5,9	6 926 014	56,4	2 577 271	-2,0	1 638 629	1,4	1 344 869	6,0	693 231	-4,7	17 355 834	18,8
	2017	947 550	-77,3	6 174 113	-10,9	2 299 153	-10,8	1 041 294	-0,8	1 041 294	-22,6	545 130	-21,4	12 632 760	-27,2
	2018	889 735	-6,1	6 645 596	7,6	2 938 124	27,7	1 036 610	-36,2	1 301 318	25,0	642 560	17,8	13 451 923	6,5
	2019	1 220 094	37,1	9 292 889	39,8	3 058 478	4,2	1 031 239	-0,5	1 350 550	3,8	652 844	1,6	16 606 093	23,4
Muutos 2015-2019, %		-69,1		109,9		16,3		-36,2		6,4		-10,3		13,6	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	93,0	..	59,2	..	73,0	..	83,5	..	9,6	..	45,2	..	68,5	..
	2016	93,2	0,2	51,5	-13,2	0,0	-100,0	85,8	2,8	8,7	..	47,6	5,3	64,2	-6,3
	2017	71,7	-23,0	49,3	-4,2	66,4	0,0	85,6	-0,2	11,2	..	36,7	-22,9	55,7	-13,3
	2018	76,7	6,9	53,5	8,6	59,5	-10,3	35,6	-58,3	9,0	..	31,1	-15,2	51,6	-7,3
	2019	82,1	7,0	42,1	-21,2	0,0	-100,0	0,0	-100,0	39,6	340,6	27,3	-12,2	35,1	-32,1
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	7,0	..	40,8	..	27,0	..	18,1	..	90,4	..	54,8	..	31,7	..
	2016	6,8	-2,9	49,2	20,8	0,0	-100,0	17,8	-1,8	90,6	..	52,4	-4,3	36,3	14,7
	2017	28,3	314,1	46,6	-5,4	33,6	0,0	20,1	13,3	117,0	..	63,3	20,8	43,0	18,3
	2018	23,3	-17,5	46,5	-0,1	40,5	20,3	48,5	141,1	93,7	..	68,9	8,8	47,2	9,7
	2019	17,9	-23,1	57,9	24,4	0,0	-100,0	0,0	-100,0	60,4	-35,5	72,7	5,5	44,8	-5,0
Muiden palvelujen nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2015	4,7	2,5	12,3	47,2	9,2	-0,1	5,3	-4,9	4,8	20,8	2,8	0,8	6,3	12,7
	2016	4,8	4,0	16,9	37,0	8,4	-7,7	5,2	-1,7	5,0	4,7	2,6	-5,7	7,1	13,9
	2017	1,1	-76,4	14,4	-14,6	8,2	-2,5	5,2	0,0	3,7	-26,5	2,1	-22,0	5,3	-26,4
	2018	1,0	-11,3	14,8	2,6	8,9	7,9	3,1	-39,4	4,3	16,7	2,4	18,9	5,3	0,0
	2019	1,3	28,7	18,5	2,3	8,7	-2,0	3,0	-4,5	4,1	-5,4	2,3	-4,4	6,0	14,9
10. Vammaisten ympäristömuutokset asumispalvelut															
Vammaisten ympäristömuutokset asumispalvelut yhteensä (vaikeavammaisten palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen)															
Vammaisten ympäristömuutosten asumispalvelujen asiakkaat	2015	1 210	-1,9	548	0,6	510	3,2	558	13,4	401	2,3	604	18,7	3 831	4,5
	2016	1 190	-1,7	565	3,1	511	0,2	569	2,0	411	3,5	462	-23,5	3 712	-3,1
	2017	1 218	2,4	579	2,5	485	-5,1	597	4,9	456	9,9	463	0,2	3 798	2,3
	2018	1 265	3,9	585	1,0	537	10,7	607	1,7	477	4,6	515	11,2	3 986	4,9
	2019	1 315	4,0	638	9,1	596	11,0	650	7,1	473	-0,8	564	9,5	4 236	6,3
Muutos 2015-2019, %		8,7		16,4		16,9		16,5		18,0		-6,6		10,6	
Vammaisten ympäristömuutosten asumispalvelujen nettokustannukset	2015	59 783 191	5,3	23 823 270	1,5	20 119 415	6,5	19 594 131	9,5	17 353 664	8,4	23 148 982	7,5	163 822 652	6,0
	2016	60 114 350	0,6	26 050 142	9,3	22 278 009	10,7	22 298 609	13,8	17 888 665	3,1	22 789 322	-1,6	171 419 097	4,6
	2017	60 573 483	0,8	27 163 295	4,3	19 317 381	-13,3	23 921 223	7,3	20 088 634	12,3	24 003 414	5,3	175 067 429	2,1
	2018	66 732 332	10,2	28 200 004	3,9	22 671 564	17,4	25 174 263	5,2	21 863 387	8,8	24 795 433	3,3	189 466 983	8,2
	2019	75 403 331	13,0	31 414 765	11,3	25 355 319	11,8	25 736 173	2,2	23 417 758	7,1	26 991 284	8,9	208 318 630	9,9
Muutos 2015-2019, %		26,1		31,9		26,3		31,9		34,9		16,6		27,2	
Vammaisten ympäristömuutosten asumispalvelujen kustannukset €/väestö	2015	95	4,1	88	-0,1	94	4,6	105	24,2	77	-11,5	117	20,8	95	5,5
	2016	95	-0,5	95	7,4	102	8,3	119	12,8	78	1,7	114	-2,5	98	3,2
	2017	94	-0,5	97	2,6	87	-14,7	126	6,1	87	10,6	119	4,7	99	0,8
	2018	103	9,4	100	2,2	99	14,7	132	4,3	93	7,3	122	2,4	106	6,9
	2019	115	12,0	108	8,9	108	9,2	133	1,4	98	5,8	131	7,8	115	8,5
Muutos 2015-2019, %		21,2		22,8		15,7		26,5		27,6		12,6		20,7	
Ympäristömuutosten asumispalvelujen nettokustannusten %-osuus vammaisten palvelujen kustannuksista	2015	37,1	4,8	36,9	-2,5	39,5	5,5	43,2	5,1	32,8	4,7	48,9	6,9	38,8	4,1
	2016	36,5	-1,5	37,3	1,0	43,0	8,7	47,6	10,1	32,5	-0,9	47,6	-2,7	39,3	1,3
	2017	37,8	3,5	37,9	1,7	39,6	-7,9	50,9	6,9	33,3	2,4	48,9	2,9	40,0	1,9
	2018	39,4	4,4	37,4	-1,4	40,6	3,0	50,7	-0,2	33,3	0,2	50,0	2,1	40,7	1,7
	2019	42,3	7,3	38,4	2,7	39,0	-3,9	49,8	-1,9	33,4	0,3	51,8	3,6	41,8	2,6
Muutos 2015-2019, %		14,2		4,0		-1,3		15,2		1,9		5,9		7,7	
Vaikeavammaisten palveluasuminen															
Vaikeavammaisten palveluasuminen asiakkaat	2015	414	0,0	134	0,0	108	-5,3	130	3,2	140	-0,7	128	0,0	1 054	-0,3
	2016	408	-1,4	132	-1,5	102	-5,6	126	-3,1	145	3,6	122	-4,7	1 035	-1,8
	2017	417	2,2	136	3										

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULLU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Vaikeavammaisten palveluasuminen															
Kustannukset €/väestö	2015	33,8	1,2	26,3	4,7	25,5	3,0	28,8	14,2	30,9	-21,2	30,4	14,6	30,3	1,7
	2016	32,9	-2,7	24,1	-8,3	24,1	-5,7	28,8	-0,2	30,8	-0,4	29,6	-2,6	29,3	-3,2
	2017	29,9	-9,2	23,7	-1,5	22,0	-8,5	29,1	1,1	32,7	6,3	34,0	15,1	28,7	-2,1
	2018	32,2	7,9	24,9	4,8	26,5	20,5	29,8	2,4	34,8	6,1	35,7	4,8	30,8	7,4
	2019	32,7	1,5	25,3	1,7	31,3	18,1	29,8	0,2	30,6	-11,9	39,2	10,0	31,5	2,3
Muutos 2015-2019, %		-3,2		-3,7		22,8		3,6		-1,0		29,2		4,1	
Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen															
Tehostetun palveluasumisen asiakkaat	2015	796	-2,8	414	0,7	402	5,8	428	16,9	261	4,0	476	24,9	2 777	6,5
	2016	782	-1,8	433	4,6	409	1,7	443	3,5	270	3,4	340	-28,6	2 677	-3,6
	2017	801	2,4	443	2,3	385	-5,9	470	6,1	290	7,4	336	-1,2	2 725	1,8
	2018	835	4,2	447	0,9	414	7,5	481	2,3	307	5,9	386	14,9	2 870	5,3
	2019	917	9,8	499	11,6	434	4,8	498	3,5	309	0,7	420	8,8	3 077	7,2
Muutos 2015-2019, %		15,2		20,5		8,0		16,4		18,4		-11,8		10,8	
Lyhytaikaiset asiakkaat	2015	224	-16,4	171	1,8	139	11,2	149	11,2	33	-38,9	120	118,2	836	4,0
	2016	180	-19,6	166	-2,9	126	-9,4	147	-1,3	21	-36,4	14	-88,3	654	-21,8
	2017	178	-1,1	162	-2,4	114	-9,5	154	4,8	19	-9,5	17	21,4	644	-1,5
	2018	165	-7,3	156	-3,7	142	24,6	165	7,1	27	42,1	42	147,1	697	8,2
	2019	219	32,7	174	11,5	157	10,6	172	4,2	13	-42,1	36	-14,3	771	10,6
Muutos 2015-2019, %		-2,2		1,8		12,9		15,4		-60,6		-70,0		-7,8	
Tehostetun palveluasumisen käyttöpäivät	2015	210 576	4,8	93 608	0,3	92 158	10,6	90 564	6,5	74 114	9,9	134 725	8,2	695 745	6,3
	2016	219 071	4,0	99 599	6,4	98 752	7,2	107 870	19,1	83 066	12,1	124 098	-7,9	732 456	5,3
	2017	225 278	2,8	106 359	6,8	84 921	-14,0	112 555	4,3	87 873	5,8	113 662	-8,4	730 648	-0,2
	2018	236 112	4,8	109 639	3,1	97 795	15,2	114 771	2,0	93 276	6,1	108 297	-4,7	759 890	4,0
	2019	255 454	8,2	119 650	9,1	101 793	4,1	115 819	0,9	101 408	8,7	116 536	7,6	810 660	6,7
Muutos 2015-2019, %		21,3		27,8		10,5		27,9		36,8		-13,5		16,5	
Lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2015	6 484	-36,7	8 268	-4,4	5 632	47,0	3 090	-20,6	1 085	-41,1	359	-68,6	24 918	-15,8
	2016	5 984	-7,7	7 534	-8,9	4 154	-26,2	3 024	-2,1	375	-65,4	0	-100,0	21 071	-15,4
	2017	5 616	-6,1	7 477	-0,8	1 165	-72,0	2 664	-11,9	366	-2,4	31	-	17 319	-17,8
	2018	6 059	7,9	7 563	1,2	3 763	223,0	4 342	63,0	557	52,2	810	2 512,9	23 094	33,3
	2019	7 648	26,2	7 847	3,8	3 725	-1,0	4 904	12,9	381	-31,6	902	11,4	25 407	10,0
Muutos 2015-2019, %		18,0		-5,1		-33,9		58,7		-64,9		151,3		2,0	
Lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät %-osuus	2015	3,1	-39,6	8,8	-4,7	6,1	32,9	3,4	-25,5	1,5	-46,4	0,3	-71,0	3,6	-20,8
	2016	2,7	-11,3	7,6	-14,4	4,2	-31,2	2,8	-17,8	0,5	-69,2	0,0	-100,0	2,9	-19,7
	2017	2,5	-8,7	7,0	-7,1	1,4	-67,4	2,4	-15,6	0,4	-7,7	0,0	#JAKO/0!	2,4	-17,6
	2018	2,6	2,9	6,9	-1,9	3,8	180,5	3,8	59,8	0,6	43,4	0,7	2 642,3	3,0	28,2
	2019	3,0	16,7	6,6	-4,9	3,7	-4,9	4,2	11,9	0,4	-37,1	0,8	3,5	3,1	3,1
Tehostetun palveluasumisen käyttöpäivät asiakasta kohti	2015	265	7,8	226	-0,4	229	4,6	212	-8,9	284	5,7	283	-13,4	251	-0,2
	2016	280	5,9	230	1,7	241	5,3	243	15,1	308	8,3	365	29,0	274	9,2
	2017	281	0,4	240	4,4	221	-8,6	239	-1,7	303	-1,5	338	-7,3	268	-2,0
	2018	283	0,5	245	2,2	236	7,1	239	-0,4	304	0,3	281	-17,1	265	-1,3
	2019	279	-1,5	240	-2,2	235	-0,7	233	-2,5	328	8,0	277	-1,1	263	-0,5
Muutos 2015-2019, %		5,3		6,0		2,3		9,9		15,6		-2,0		5,2	
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset	2015	38 570 023	7,0	16 734 206	-0,5	14 640 744	7,2	14 235 801	13,2	10 389 528	18,1	17 123 477	9,6	111 693 779	7,9
	2016	39 240 980	1,7	19 434 354	16,1	16 996 611	16,1	16 903 083	18,7	10 856 815	4,5	16 863 584	-1,5	120 295 428	7,7
	2017	41 369 857	5,4	20 538 305	5,7	14 405 101	-15,2	18 407 820	8,9	12 495 954	15,1	17 138 504	1,6	124 355 541	3,4
	2018	45 860 661	10,9	21 171 988	3,1	16 616 900	15,4	19 476 766	5,8	13 687 752	9,5	17 536 388	2,3	134 350 455	8,0
	2019	54 028 767	17,8	24 080 644	13,7	18 028 649	8,5	19 976 905	2,6	16 125 351	17,8	18 930 189	7,9	151 170 504	12,5
Muutos 2015-2019, %		40,1		43,9		23,1		40,3		55,2		10,6		35,3	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	46,5	..	15,0	..	7,7	..	12,1	..	22,5	..	25,5	..	26,8	..
	2016	44,2	-4,8	13,2	-11,6	0,0	-100,0	10,7	-11,8	19,0	-15,6	22,3	-12,3	23,9	-11,0
	2017	42,6	-3,7	13,1	-1,3	6,2	0,0	9,5	-11,0	24,6	29,7	23,8	6,7	24,2	1,3
	2018	38,4	-9,9	12,3	-6,3	6,5	4,7	10,7	12,8	25,8	4,7	25,5	7,0	23,3	-3,6
	2019	40,7	6,1	10,7	-12,5	6,4	-2,1	10,0	-100,0	30,1	16,8	22,4	-12,1	24,3	3,9
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	53,5	..	85,0	..	92,3	..	87,9	..	77,5	..	74,5	..	73,2	..
	2016	52,6	-1,7	86,8	2,0	0,0	-100,0	89,3	1,6	81,0	..	77,7	4,2	76,1	4,0
	2017	57,4	9,1	86,9	0,2	93,8	0,0	90,5	1,3	75,4	..	76,2	-1,9	75,8	-0,4
	2018	61,6	7,4	87,7	0,9	93,5	-0,3	89,3	-1,3	74,2	..	74,5	-2,2	76,7	1,2
	2019	59,3	-3,8	85,8	-2,2	93,6	0,1	0,0	-100,0	69,9	-5,8	77,6	4,2	75,2	-1,9
Tehostetun palveluasumisen nettokustannusten %-osuus KVH:n nettokustannuksista	2015	45,5	5,7	46,5	-2,2	51,0	4,7	46,3	10,4	39,1	16,6	65,8	5,7	48,0	5,9
	2016	45,5	-0,1	47,3	1,7	55,7	9,3	53,3	15,1	40,4	3,2	64,2	-0,5	49,5	3,3
	2017	49,8	9,5	47,9	1,3	51,6	-7,4	58,5	9,8	44,1	9,3	64,7	0,9	51,8	4,5
	2018	52,1	4,7	47,1	-1,8	50,3	-2,5	58,8	0,5	45,2	2,3	66,8	3,2	52,5	1,5
	2019	57,6	10,6	48,0	1,9	51,3	2,1	57,9	-1,5	48,5	7,3	67,8	1,6	55,0	4,7
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset €/käyttöpäivä	2015	183	2,2	179	-0,8	159	-3,2	157	6,3	140	7,5	127	1,3	161	1,5
	2016	179	-2,2	195	9,1	172	8,3	157	-0,3	131	-6,8	136	6,9	164	2,3
	2017	184	2,5	193	-1,0	170	-1,4	164	4,4	142	8,8	151	11,0	170	3,6
	2018	194	5,8	193	0,0	170	0,2	170	3,8	147	3,2	162	7,4	177	3,9
	2019	212	8,9	201	4,2	177	4,2	172	1,6	159	8,4	162	0,3	186	5,5
Muutos 2015-2019, %		15,5		12,6		11,5		9,7		13,4		27,8		16,2	
11. Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon asiakkaat	2015	112	-0,9	51	2,0	101	8,6	33	-8,3	42	20,0	7	16,7	346	3,9
	2016	102	-8,9	50	-2,0	113	11,9	31	-6,1	34	-19,0	7	0,0	337	-2,6
	2017	98	-3,9	48	-4,0	93	-17,7	30	-3,2	30	-11,8	6	-14,3	305	-9,5
	2018	93	-5,1	39	-18,8	97	4,3	33	10,0	36	20,0	3	-50,0	301	-1,3
Muutos 2015-2019, %		-17,7		-22,0		4,3		-8,3		2,9		-50,0		-9,6	
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaat	2015	27	-6,9	27	-27,0	75	25,0	26	4,0	15	-11,8	2	100,0	172	1,8
	2016	27	0,0	31	14,8	83	10,7	23	-11,5	18	20,0	2	0,0	184	7,0
	2017	22	-18,5	29	-6,5	92	10,8	22	-4,3	13	-27,8	4	100,0	182	-1,1
	2018	19	-13,6	24	-17,2	74	-19,6	21	-4,5	11	-15,4	3	-25,		

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
11. Kehitysvammaisten perhehoito															
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivät	2015	853	14,5	705	-32,8	2 593	88,7	749	7,3	447	57,4	52	30,0	5 399	28,9
	2016	1 142	33,9	835	18,4	2 389	-7,9	766	2,3	685	53,2	65	25,0	5 882	8,9
	2017	561	-50,9	683	-18,2	3 787	58,5	625	-18,4	317	-53,7	114	75,4	6 087	3,5
	2018	590	5,2	499	-26,9	3 188	-15,8	729	16,6	477	50,5	221	93,9	5 704	-6,3
	2019	550	-6,8	263	-47,3	3 233	1,4	674	-7,5	308	-35,4	198	-10,4	5 326	-8,4
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivien %-osuus perhehoidon käyttöpäivistä	2015	2,7	16,1	8,7	-25,7	29,1	59,6	17,1	6,0	7,2	52,6	6,0	-39,3	9,0	27,1
	2016	3,7	34,0	11,1	27,9	23,4	-19,4	18,7	9,8	9,3	28,8	4,9	-17,7	9,5	5,5
	2017	1,9	-48,7	8,0	-27,5	36,2	54,4	16,5	-11,9	4,6	-50,9	9,4	91,2	10,0	5,1
	2018	2,1	12,1	5,7	-28,8	34,5	-4,8	19,3	17,1	7,3	59,7	17,0	80,3	9,9	-1,2
	2019	2,1	-1,0	3,3	-42,7	33,9	-1,6	20,5	6,2	4,9	-32,8	35,2	106,9	9,7	-2,4
Perhehoidon käyttöpäivä asiakasta kohti	2015	276	-0,5	163	8,5	96	-0,9	122	-1,5	176	0,2	145	-28,6	179	-1,7
	2016	378	0,8	148	-9,2	101	5,3	124	1,6	175	-0,9	188	30,2	178	-0,6
	2017	292	5,1	170	15,1	93	-8,3	122	-1,4	204	16,5	173	-8,3	180	1,1
	2018	285	-2,3	182	6,9	99	7,4	126	3,0	218	6,8	217	25,4	189	4,8
	2019	283	-0,8	206	13,2	98	-1,2	100	-20,9	174	-19,9	188	-13,4	179	-4,9
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäiviä lyhytaikaista asiakasta kohti	2015	32	23,0	26	-7,9	35	51,0	29	3,2	30	78,4	26	-35,0	31	26,6
	2016	42	33,9	27	3,2	29	-16,7	33	15,6	38	27,7	33	25,0	32	1,8
	2017	26	-39,7	24	-12,6	41	43,0	28	-14,7	24	-35,9	29	-12,3	33	4,6
	2018	31	21,8	21	-11,7	43	4,7	35	22,2	43	77,8	74	158,5	38	12,2
	2019	28	-11,4	16	-20,9	41	-5,0	28	-19,1	18	-58,2	99	34,4	33	-11,9
Perhehoidon nettokustannukset	2015	2 034 533	-0,3	541 562	-3,8	460 715	30,6	265 133	9,1	432 091	30,8	40 625	102,4	3 774 659	6,3
	2016	2 201 130	8,2	453 947	-16,2	609 653	32,3	234 999	-11,4	454 736	5,2	60 330	48,5	4 014 795	6,4
	2017	1 966 417	-10,7	536 216	18,1	688 224	12,9	218 662	-7,0	505 380	11,1	61 035	1,2	3 975 934	-1,0
	2018	2 129 976	8,3	516 068	-3,8	596 789	-13,3	173 035	-20,9	480 217	-5,0	73 402	20,3	3 969 487	-0,2
	2019	2 035 157	-4,5	597 855	15,8	701 654	17,6	196 688	13,7	520 126	8,3	39 500	-46,2	4 090 979	3,1
Muutos 2015-2019, %		0,0		10,4		52,3		25,8		20,4		-2,8		8,4	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	45,7	..	11,0	..	59,2	..	99,1	..	89,5	..	0,0	..	50,7	..
	2016	42,3	-7,6	12,2	10,9	0,0	-100,0	98,3	-0,8	87,3	-2,5	0,0	0,0	48,9	-3,5
	2017	44,4	5,1	4,4	-64,3	72,0	0,0	98,4	0,0	87,4	0,1	100,0	0,0	53,1	8,6
	2018	37,0	-16,7	4,6	5,5	62,4	-13,4	98,3	0,0	95,7	0,0	100,0	0,0	47,5	-10,5
	2019	35,8	-3,2	0,7	-83,7	62,7	0,6	0,0	-100,0	96,3	0,6	100,0	0,0	46,7	-1,8
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	54,3	..	89,0	..	40,8	..	0,9	..	10,5	..	100,0	..	49,3	..
	2016	50,1	-7,6	87,8	-1,4	0,0	-100,0	1,7	78,9	12,7	..	100,0	0,0	51,1	3,6
	2017	55,6	10,8	95,6	8,9	28,0	0,0	1,6	-2,5	12,6	..	0,0	-100,0	46,9	-8,2
	2018	63,0	13,4	95,4	-0,3	37,6	34,6	1,7	1,1	4,3	..	0,0	0,0	52,5	11,8
	2019	64,2	1,9	99,3	4,0	37,3	-1,0	0,0	-100,0	3,7	..	0,0	0,0	53,3	1,6
Perhehoidon nettokustannusten %-osuus KVH:n nettokustannuksista	2015	2,4	-1,5	1,5	-5,5	1,6	27,7	0,9	6,3	1,6	29,2	0,2	95,2	1,6	4,3
	2016	2,5	6,2	1,1	-26,6	2,0	24,6	0,7	-14,1	1,7	3,9	0,2	47,0	1,7	2,0
	2017	2,4	-7,2	1,3	13,2	2,5	23,4	0,7	-6,2	1,8	5,5	0,2	0,4	1,7	0,1
	2018	2,4	2,3	1,1	-8,3	1,8	-26,7	0,5	-24,8	1,6	-11,2	0,3	21,3	1,6	-6,2
	2019	2,2	-10,3	1,2	3,8	2,0	10,6	0,6	9,1	1,6	-1,3	0,1	-49,4	1,5	-4,1
Perhehoidon nettokustannukset €/käyttöpäivä	2015	65	1,1	67	6,4	52	10,5	60	7,8	70	26,9	47	-5,5	63	4,9
	2016	71	8,3	60	-9,5	60	15,7	57	-4,8	62	-11,5	46	-2,2	65	3,0
	2017	66	-6,6	63	4,7	66	9,9	58	0,5	73	17,8	50	10,3	66	0,5
	2018	76	15,4	59	-6,3	65	-1,9	46	-20,6	74	0,9	56	11,8	69	5,3
	2019	77	1,5	74	26,0	74	14,1	60	30,6	83	12,8	70	24,3	76	9,8
Muutos 2015-2019, %		18,4		11,9		42,4		-0,8		18,6		49,9		19,7	
12. Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon asiakkaat	2015	209	-8,7	87	-10,3	26	-68,7	137	-2,8	117	2,6	80	-18,4	656	-13,9
	2016	189	-9,6	78	-10,3	34	30,8	81	-40,9	95	-18,8	88	10,0	565	-13,9
	2017	155	-18,0	57	-26,9	33	-2,9	67	-17,3	83	-12,6	60	-31,8	455	-19,5
	2018	120	-22,6	55	-3,5	34	3,0	59	-11,9	95	14,5	45	-25,0	408	-10,3
	2019	50	-58,3	49	-10,9	45	32,4	62	5,1	80	-15,8	39	-13,3	325	-20,3
Muutos 2015-2019, %		-76,1		-43,7		73,1		-54,7		-31,6		-51,3		-50,5	
Laitoshoidon asiakkaiden %-osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista	2015	10,4	-12,7	9,9	-10,0	3,0	-71,7	16,0	0,1	11,7	-17,1	7,0	-23,4	9,7	-19,1
	2016	9,3	-11,1	8,6	-12,9	3,8	27,7	9,1	-42,8	9,4	-19,1	7,5	7,4	8,2	-15,7
	2017	7,5	-18,5	6,1	-29,0	3,4	-11,5	7,2	-20,8	8,1	-14,4	4,7	-37,2	6,3	-22,7
	2018	5,5	-26,5	5,8	-5,2	3,3	-1,7	6,3	-13,7	8,6	7,1	3,6	-22,9	5,5	-13,1
	2019	2,2	-59,9	4,9	-14,5	4,3	30,1	5,9	-5,8	7,1	-17,4	2,9	-20,4	4,2	-24,3
Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2015	85	14,9	50	0,0	11	-69,4	43	-4,4	49	44,1	71	-21,1	309	-6,1
	2016	71	-16,5	44	-12,0	21	90,9	33	-23,3	49	0,0	82	15,5	300	-2,9
	2017	55	-22,5	29	-34,1	22	4,8	30	-9,1	39	-20,4	53	-35,4	228	-24,0
	2018	51	-7,3	30	3,4	28	27,3	35	16,7	52	33,3	37	-30,2	233	2,2
	2019	19	-62,7	27	-10,0	39	39,3	38	8,6	42	-19,2	33	-10,8	198	-15,0
Muutos 2015-2019, %		-77,6		-46,0		254,5		-11,6		-14,3		-53,5		-35,9	
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2015	129	-17,3	37	-24,5	15	-68,1	99	-1,0	68	-15,0	9	12,5	357	-18,9
	2016	120	-7,0	37	0,0	13	-13,3	51	-48,5	46	-32,4	6	-33,3	273	-23,5
	2017	101	-15,8	28	-24,3	11	-15,4	37	-27,5	44	-4,3	7	16,7	228	-16,5
	2018	70	-30,7	25	-10,7	6	-45,5	26	-29,7	43	-2,3	8	14,3	178	-21,9
	2019	31	-55,7	22	-12,0	6	0,0	27	3,8	38	-11,6	6	-25,0	130	-27,0
Muutos 2015-2019, %		-76,0		-40,5		-60,0		-72,7		-44,1		-33,3		-63,6	
Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaiden %-osuus laitoshoidon asiakkaista	2015	40,7	25,9	57,5	11,5	42,3	-2,5	31,4	-1,7	41,9	40,4	88,8	-3,4	47,1	9,1
	2016	37,6	-7,6	56,4	-1,8	61,8	46,0	40,7	29,8	51,6	23,2	93,2	5,0	53,1	12,7
	2017	35,5	-5,5	50,9	-9,8	66,7	7,9	44,8	9,9	47,0	-8,9	88,3	-5,2	50,1	-5,6
	2018	42,5	19,8	54,5	7,2	82,4	23,5	59,3	32,5	54,7	16,5	82,2	-6,9	57,1	14,0
	2019	38,0	-10,6	55,1	1,0	86,7	5,2	61,3	3,3	52,5	-4,1	84,6	2,9	60,9	6,7
Laitoshoidon käyttöpäivät	2015	46 574	-11,2	16 924	-10,0	6 023	-55,7	28 185	-23,0	22 121	-24,8	4 568	-51,7	124 395	-22,4
	2016	42 207	-9,4	16 119	-4,8	6 033	0,2	16 955	-39,8	14 348	-35,1	4 520	-1,1	100 182	-19,5
	2017	32 656	-22,6	12 416	-23,0	5 869	-2,7	11 034	-34,9	12 840	-10,				

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
12. Kehitysvammaisten laitoshoido															
Muutos 2015-2019, %		3,5		-32,5		-40,6		-27,7		-30,0		31,2		-23,9	
Lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäiviä lyhytaikaista asiakasta kohti	2015	50	2,6	79	17,6	136	190,0	36	-18,7	32	-59,4	28	-18,8	48	-4,2
	2016	60	19,8	82	3,5	122	-10,1	27	-25,4	36	11,3	30	6,5	52	7,8
	2017	68	12,7	85	3,7	93	-23,7	43	59,4	35	-1,3	36	19,2	56	8,4
	2018	68	0,8	57	-32,6	114	22,8	60	39,7	34	-3,5	41	14,8	59	5,5
	2019	113	66,0	63	9,3	104	-9,4	62	2,7	27	-20,0	52	25,3	66	11,5
Muutos 2015-2019, %		125,6		-20,9		-23,7		70,6		-15,1		82,8		37,5	
Laitoshoidon nettokustannukset	2009	23 130 594	..	5 521 152	..	4 305 578	..	9 243 577	..	8 895 526	..	5 897 326	..	56 993 752	..
	2010	22 852 334	-1,2	5 325 222	-3,5	4 182 252	-2,9	9 375 416	1,4	9 974 213	12,1	5 479 596	-7,1	57 189 033	0,3
	2011	23 047 052	0,9	5 575 824	4,7	4 126 258	-1,3	9 738 869	3,9	8 675 742	-13,0	4 988 170	-9,0	56 151 915	-1,8
	2012	20 879 602	-9,4	5 426 518	-2,7	4 136 999	0,3	9 874 526	1,4	9 376 086	8,1	5 088 253	2,0	54 781 984	-2,4
	2013	19 289 831	-7,6	5 327 197	-1,8	3 869 163	-6,5	9 162 844	-7,2	9 459 636	0,9	6 715 140	32,0	53 823 811	-1,7
	2014	16 992 703	-11,9	5 403 121	1,4	4 077 022	5,4	9 918 396	8,2	9 191 902	-2,8	3 717 120	-44,6	49 300 264	-8,4
	2015	14 726 174	-13,3	4 300 116	-20,4	2 786 229	-31,7	8 577 231	-13,5	7 784 896	-15,3	2 556 097	-31,2	40 730 743	-17,4
	2016	14 301 170	-2,9	3 976 953	-7,5	2 403 643	-13,7	6 346 924	-26,0	6 184 651	-20,6	2 411 416	-5,7	35 624 757	-12,5
	2017	11 379 607	-20,4	3 680 821	-7,4	2 380 835	-0,9	5 089 001	-19,8	5 675 710	-8,2	2 182 515	-9,5	30 388 489	-14,7
	2018	10 304 776	-9,4	2 643 123	-28,2	2 781 872	16,8	4 940 613	-2,9	5 917 837	4,3	1 719 235	-21,2	28 307 456	-6,8
	2019	6 236 323	-39,5	1 637 137	-38,1	3 412 242	22,7	5 271 575	6,7	5 969 067	0,9	1 927 551	12,1	24 453 895	-13,6
Muutos 2015-2019, %		-57,7		-61,9		22,5		-38,5		-23,3		-24,6		-40,0	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	55,1
	2016	56,9	3,3	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0
	2017	57,2	0,6	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0
	2018	51,6	-9,8	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0
	2019	1,9	-96,2	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	44,9	..	100,0	..	100,0	..	100,0	..	100,0	..	100,0	..	80,1	..
	2016	46,3	3,0	100,0	0,0	0,0	-100,0	100,0	0,0	100,0	..	100,0	0,0	77,2	-3,6
	2017	42,8	-7,5	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	..	100,0	0,0	78,6	1,8
	2018	48,4	13,1	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	..	100,0	0,0	81,2	3,4
	2019	98,1	102,6	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	-100,0	100,0	0,0	100,0	0,0	99,5	22,5
Laitoshoidon nettokustannukset €/käyttöpäivä	2009	229	..	226	..	220	..	195	..	211	..	241	..	220	..
	2010	240	4,8	250	10,4	227	3,4	204	5,0	218	3,2	245	1,5	230	4,7
	2011	244	1,5	264	5,7	233	2,5	222	8,9	240	9,8	261	6,4	241	5,0
	2012	275	12,5	274	3,8	239	2,7	247	11,2	297	23,8	335	28,4	276	14,4
	2013	324	18,0	287	5,0	300	25,2	271	9,6	313	5,4	393	17,4	308	11,3
	2014	316	-2,4	254	-11,6	463	54,3	304	12,3	352	12,6	560	42,4	327	6,5
	2015	339	7,2	247	-2,9	398	-13,9	374	23,0	431	22,5	533	-4,7	356	8,6
	2016	348	2,8	296	20,2	406	1,8	461	23,2	442	2,5	626	17,3	388	9,1
	2017	453	30,1	265	-10,4	512	26,1	516	11,9	514	16,3	582	-7,0	455	17,3
	2018	541	19,3	254	-4,2	551	7,6	571	10,7	564	9,7	660	13,3	521	14,5
	2019	71,1		0,1		19,0		87,8		60,3		17,9		59,3	
Laitoshoidon nettokustannusten %-osuus kWh:n kokonaiskustannuksista	2015	17,4	-14,4	12,0	-21,8	9,7	-33,2	27,9	-15,7	29,3	-16,4	9,8	-33,7	17,5	-18,9
	2016	16,6	-4,7	9,7	-19,0	7,9	-18,8	20,0	-28,3	23,0	-21,5	9,2	-6,6	14,7	-16,1
	2017	13,7	-17,4	8,6	-11,3	8,5	8,2	16,2	-19,2	20,0	-12,9	8,2	-10,2	12,7	-13,8
	2018	11,7	-14,5	5,9	-31,6	8,4	-1,3	14,9	-7,8	19,5	-2,6	6,5	-20,6	11,1	-12,5
	2019	6,6	-43,2	3,3	-44,5	9,7	15,4	15,3	2,5	17,9	-8,1	6,9	5,5	8,9	-19,6
13. Omaishoidon tuki															
Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä	2015	3 970	..	803	..	1 049	..	1 141	..	1 552	..	1 869	..	10 384	..
	2016	3 958	-0,3	899	12,0	1 089	3,8	1 403	23,0	1 660	7,0	1 814	-2,9	10 823	4,2
	2017	3 870	-2,2	1 246	38,6	1 178	8,2	1 509	7,6	1 643	-1,0	1 879	3,6	11 325	4,6
	2018	3 953	2,1	1 326	6,4	1 331	13,0	1 564	3,6	2 037	24,0	1 826	-2,8	12 037	6,3
	2019	3 700	-6,4	1 438	8,4	0	-100,0	1 639	4,8	1 936	-5,0	1 915	4,9	10 628	-11,7
Muutos 2015-2019, %		-6,8		79,1		-100,0		43,6		24,7		2,5		2,3	
Omaishoidon tuen 0-64-vuotiaat asiakkaat	2015	1 757	..	489	..	0	..	179	..	629	..	777	..	3 831	..
	2016	1 774	1,0	486	-0,6	0	..	180	0,6	655	4,1	753	-3,1	3 848	0,4
	2017	1 816	2,4	540	11,1	0	..	473	162,8	772	17,9	788	4,6	4 389	14,1
	2018	1 874	3,2	583	8,0	0	..	509	7,6	772	0,0	738	-6,3	4 476	2,0
	2019	1 851	-1,2	639	9,6	0	..	554	8,8	870	12,7	851	15,3	4 765	6,5
Muutos 2015-2019, %		5,4		30,7		0,0		209,5		38,3		9,5		24,4	
Maksettujen hoitopalkkioiden kokonaiskustannukset	2015	16 752 158	..	6 055 229	..	4 624 566	..	6 045 115	..	7 877 498	..	9 136 181	..	50 490 747	..
	2016	20 565 090	22,8	6 393 512	5,6	4 420 220	-4,4	6 030 649	-0,2	8 175 832	3,8	9 105 047	-0,3	54 690 350	8,3
	2017	20 262 961	-1,5	6 854 326	7,2	4 646 056	5,1	6 203 290	2,9	10 124 587	23,8	9 937 492	9,1	58 028 713	6,1
	2018	22 015 821	8,7	7 234 732	5,5	4 989 953	7,4	6 405 181	3,3	10 123 069	0,0	10 146 535	2,1	60 915 291	5,0
	2019	23 451 760	6,5	7 916 188	9,4	4 987 944	0,0	7 868 066	22,8	10 346 588	2,2	10 650 248	5,0	65 220 794	7,1
Muutos 2015-2019, %		40,0		30,7		7,9		30,2		31,3		16,6		29,2	

Liite 4: Vammaisten palvelujen deflatoidut kustannustietojen aikasarjat vuosilta 2015–2019

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %		
Väestö yhteensä 31.12.	2015	628 208	2,3	269 802	1,6	214 605	16,7	185 908	-16,6	225 118	14,7	198 525	-88,3	1 729 139	-45,8
	2016	635 181	1,3	274 583	1,8	219 341	2,2	187 604	0,9	228 274	1,4	200 526	1,0	1 753 600	1,4
	2017	643 272	0,7	279 044	1,6	223 027	1,7	189 669	1,1	231 853	1,6	201 810	0,6	1 773 445	1,1
	2018	648 042	0,9	283 632	1,6	228 166	2,3	191 331	0,9	235 239	1,5	203 567	0,9	1 795 770	1,3
	2019	653 835	-100,0	289 731	2,2	0	-100,0	192 962	0,9	238 140	1,2	205 489	0,9	926 322	-48,4
Vammaisten palvelut yhteensä															
Vammaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	166 073 696	0,0	65 328 833	2,5	52 388 880	0,3	46 680 132	3,6	54 454 155	2,9	48 732 903	0,0	433 658 598	1,1
	2016	169 709 353	2,2	71 122 858	8,9	53 417 951	2,0	48 296 655	3,5	56 741 859	4,2	49 356 633	1,3	448 645 309	3,5
	2017	166 811 970	-1,7	74 133 074	4,2	50 742 712	-5,0	48 923 487	1,3	62 842 354	10,8	51 013 628	3,4	454 467 226	1,3
	2018	173 079 299	3,8	77 198 638	4,1	57 136 261	12,6	50 761 383	3,8	67 137 611	6,8	50 749 626	-0,5	476 062 818	4,8
	2019	178 210 415	3,0	82 168 867	6,4	62 440 588	9,3	51 708 768	1,9	70 061 425	4,4	52 134 671	2,7	496 724 734	4,3
Muutos 2015-2019, €		12 136 719		16 840 034		10 051 708		5 028 636		15 607 271		3 401 768		63 066 136	
Muutos 2015-2019, %		7,3		25,8		19,2		10,8		28,7		7,0		14,5	
Vammaisten palvelujen kustannukset / väestö, DEFL 2019	2015	264	-1,3	242	0,9	244	-1,5	251	17,5	242	-16,0	245	12,4	252	0,7
	2016	267	1,1	259	7,0	244	-0,2	257	2,5	249	2,8	246	0,3	257	2,1
	2017	259	-2,9	266	2,6	228	-6,6	258	0,2	271	9,0	253	2,7	257	0,0
	2018	267	3,0	272	2,5	250	10,1	265	2,9	285	5,3	249	-1,4	266	3,5
	2019	273	2,1	284	4,2	267	6,7	268	1,0	294	3,1	254	1,8	274	3,0
Muutos 2015-2019, €		8		41		23		17		52		8		22	
Muutos 2015-2019, %		3,1		17,1		9,4		6,7		21,6		3,4		8,7	
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	78 841 525	-0,9	28 313 951	4,4	22 824 675	-1,4	15 006 980	7,2	27 134 754	5,2	21 946 294	-3,5	194 068 178	0,9
	2016	80 743 714	2,4	28 790 354	1,7	21 975 685	-3,7	15 585 058	3,9	29 040 583	7,0	22 268 263	1,5	198 403 657	2,2
	2017	80 318 452	-0,5	29 545 403	2,6	21 700 600	-1,3	16 175 347	3,8	33 389 002	15,0	23 465 058	5,4	204 593 862	3,1
	2018	82 981 750	3,3	31 181 872	5,5	23 327 562	7,5	16 865 609	4,3	36 127 979	8,2	23 867 652	1,7	214 352 425	4,8
	2019	83 852 738	1,0	31 874 818	2,2	27 317 687	17,1	17 206 946	2,0	36 662 574	1,5	24 195 051	1,4	221 109 814	3,2
Muutos 2015-2019, €		5 011 213		3 560 867		4 493 012		2 199 966		9 527 820		2 248 758		27 041 636	
Muutos 2015-2019, %		6,4		12,6		19,7		14,7		35,1		10,2		13,9	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö, DEFL 2019	2015	126	-2,1	105	2,8	106	-3,1	81	21,6	121	-14,1	111	8,4	113	0,4
	2016	127	1,3	105	-0,1	100	-5,8	83	2,9	127	5,5	111	0,5	114	0,9
	2017	125	-1,8	106	1,0	97	-2,9	85	2,7	144	13,2	116	4,7	116	1,8
	2018	128	2,6	110	3,8	102	5,1	88	3,4	154	6,6	117	0,8	120	3,5
	2019	128	0,2	110	0,1	117	14,3	89	1,2	154	0,2	118	0,4	122	1,8
Muutos 2015-2019, €		3		5		10		8		33		7		9	
Muutos 2015-2019, %		2,0		4,8		9,9		10,5		27,7		6,5		8,2	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset, DEFL 2019	2015	87 232 171	0,6	37 014 882	1,1	29 564 205	1,7	31 673 152	2,0	27 319 401	0,7	26 786 609	3,1	239 590 420	1,3
	2016	88 965 639	2,0	42 332 504	14,4	31 442 266	6,4	32 711 597	3,3	27 701 276	1,4	27 088 370	1,1	250 241 652	4,4
	2017	86 493 519	-2,8	44 587 671	5,3	29 042 112	-7,6	32 748 140	0,1	29 453 352	6,3	27 548 571	1,7	249 873 364	-0,1
	2018	90 097 549	4,2	46 016 765	3,2	33 808 699	16,4	33 895 774	3,5	31 009 632	5,3	26 867 499	-2,5	261 695 919	4,7
	2019	93 818 936	4,1	50 210 767	9,1	35 122 901	3,9	34 488 222	1,7	33 263 953	7,3	27 913 355	3,9	274 818 134	5,0
Muutos 2015-2019, €		6 586 765		13 195 885		5 558 696		2 815 070		5 944 552		1 126 746		35 227 715	
Muutos 2015-2019, %		7,6		35,7		18,8		8,9		21,8		4,2		14,7	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset / väestö, DEFL 2019	2015	139	-0,8	137	-0,4	138	-0,1	170	15,7	121	-17,8	135	15,8	139	0,9
	2016	140	0,9	154	12,4	143	4,1	174	2,3	121	0,0	135	0,1	143	3,0
	2017	134	-4,0	160	3,6	130	-9,2	173	-1,0	127	4,7	137	1,1	141	-1,5
	2018	139	3,4	162	1,5	148	13,8	177	2,6	132	3,8	132	-3,3	146	3,5
	2019	143	3,2	173	6,8	150	1,4	179	0,9	140	6,0	136	2,9	152	3,6
Muutos 2015-2019, €		5		36		12		8		18		1		12	
Muutos 2015-2019, %		3,3		26,3		9,1		4,9		15,1		0,7		8,9	
Henkilökohtainen apu															
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, DEFL 2019	2015	33 842 673	-10,9	8 491 932	3,8	6 409 376	-0,3	4 562 190	21,6	8 791 955	13,6	9 078 416	-5,2	71 176 543	4,5
	2016	36 845 885	1,1	9 338 575	10,0	6 271 931	-2,1	5 032 677	10,3	9 782 071	11,3	9 482 057	4,4	76 753 195	7,8
	2017	38 043 514	5,0	9 856 425	5,5	6 577 633	4,9	5 588 352	11,0	11 502 725	17,6	9 833 634	3,7	81 402 283	6,1
	2018	39 202 790	-2,0	10 855 684	10,1	6 965 335	5,9	6 167 537	10,4	13 568 413	18,0	10 340 843	5,2	87 100 601	7,0
	2019	40 497 811	3,3	10 852 385	0,0	8 650 325	24,2	6 801 118	10,3	14 981 106	10,4	10 294 038	-0,5	92 076 783	5,7
Muutos 2015-2019, €		6 655 138		2 360 453		2 240 949		2 238 928		6 189 151		1 215 622		20 900 240	
Muutos 2015-2019, %		19,7		27,8		35,0		49,1		70,4		13,4		29,4	
Henkilökohtaisen avun kustannukset euroa/väestö DEFL 2019	2015	53,9	3,1	31,5	2,2	29,9	-2,1	24,5	37,9	39,1	-7,2	45,7	6,5	41,3	4,0
	2016	58,0	7,7	34,0	8,1	28,6	-4,3	26,8	9,3	42,9	9,7	47,3	3,4	44,0	6,4
	2017	59,1	2,0	35,3	3,9	29,5	3,1	29,5	9,8	49,6	15,8	48,7	3,0	46,0	4,7
	2018	60,5	2,3	38,3	8,4	30,5	3,5	32,2	9,4	57,7	16,3	50,8	4,3	48,7	5,7
	2019	61,9	2,4	37,5	-2,1	37,0	21,2	35,2	9,3	62,9	9,1	50,1	-1,4	50,8	4,3
Muutos 2015-2019, €		8,1		6,0		7,1		10,7		23,9		4,4		9,4	
Muutos 2015-2019, %		15,0		19,0		23,9		43,6		61,1		9,5		22,8	

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut															
Myönnettävien VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	18 771 859	-5,4	10 439 715	3,8	9 675 588	-2,0	4 439 062	4,0	7 000 368	-3,2	5 106 508	2,2	55 433 099	-4,0
	2016	17 817 888	13,0	10 424 249	-0,1	9 221 187	-4,7	4 452 439	0,3	6 994 270	-0,1	5 070 322	-0,7	53 980 356	-2,6
	2017	17 937 277	-6,9	10 851 434	4,1	8 987 157	-2,5	4 357 434	-2,1	7 963 116	13,9	5 014 058	-1,1	55 110 476	2,1
	2018	18 284 542	-12,5	10 952 459	0,9	9 067 082	0,9	4 325 641	-0,7	7 691 355	-3,4	4 716 870	-5,9	55 037 949	-0,1
	2019	17 522 511	-4,2	11 221 421	2,5	9 839 208	8,5	4 133 516	-4,4	7 260 613	-5,6	4 394 652	-6,8	54 371 921	-1,2
Muutos 2015-2019, €		-1 249 348		781 706		163 620		-305 546		260 244		-711 855		-1 061 178	
Muutos 2015-2019, %		-6,7		7,5		1,7		-6,9		3,7		-13,9		-1,9	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa/väestö	2015	29,9	-13,0	38,7	0,0	45,1	0,0	23,9	0,0	31,1	-21,0	25,7	14,8	32,2	0,0
	2016	28,1	-6,1	38,0	-1,9	42,0	-6,8	23,7	-0,6	30,6	-1,5	25,3	-1,7	30,9	-3,9
	2017	27,9	-0,6	38,9	2,4	40,3	-4,1	23,0	-3,2	34,3	12,1	24,8	-1,7	31,2	0,8
	2018	28,2	1,2	38,6	-0,7	39,7	-1,4	22,6	-1,6	32,7	-4,8	23,2	-6,7	30,7	-1,3
	2019	26,8	-5,0	38,7	0,3	42,1	5,9	21,4	-5,2	30,5	-6,8	21,4	-7,7	30,0	-2,5
Muutos 2015-2019, €		-3,1		0,0		-3,0		-2,5		-0,6		-4,3		-2,2	
Muutos 2015-2019, %		-10,3		0,1		-6,6		-10,3		-2,0		-16,9		-6,9	
Keskimääräinen VpL-matkan hinta (nettokustannukset), DEFL 2019	2015	32,7	47,2	32,2	0,9	29,9	-2,7	19,7	2,8	25,5	-0,8	30,7	-1,2	29,4	6,3
	2016	33,3	9,7	32,0	-0,5	29,0	-3,2	21,9	11,1	26,3	3,3	34,9	14,0	30,1	2,6
	2017	34,4	50,9	33,5	4,5	28,7	-1,0	21,6	-1,3	28,1	6,7	37,0	5,8	31,0	2,8
	2018	36,3	39,0	34,0	1,4	28,7	0,1	21,2	-1,8	27,2	-3,1	36,6	-1,1	31,3	1,1
	2019	35,6	-2,1	34,4	1,3	29,7	3,5	20,0	-5,3	26,5	-2,7	34,0	-6,9	30,9	-1,3
Muutos 2015-2019, €		3		2		0		0		1		3		2	
Muutos 2015-2019, %		8,9		6,8		-0,7		1,8		3,8		11,0		5,3	
Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut															
ShL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	3 559 528	-24,0	547 652	6,3	479 828	-21,0	319 539	-0,9	370 583	-10,5	558 408	10,6	5 835 538	0,0
	2016	2 180 741	-38,7	545 572	-0,4	512 100	6,7	325 563	1,9	426 665	15,1	590 551	5,8	4 581 192	-21,5
	2017	2 197 619	0,8	534 597	-2,0	388 697	-24,1	388 803	19,4	537 275	25,9	724 039	22,6	4 771 031	4,1
	2018	2 215 428	0,8	569 767	6,6	349 396	-10,1	417 758	7,4	498 702	-7,2	766 509	5,9	4 817 560	1,0
	2019	2 129 146	-3,9	715 200	25,5	381 978	9,3	462 390	10,7	199 878	-59,9	782 660	2,1	4 671 251	-3,0
Muutos 2015-2019, €		-1 430 382		167 548		-97 851		142 851		-170 705		224 252		-1 164 287	
Muutos 2015-2019, %		-40,2		30,6		-20,4		44,7		-46,1		40,2		-20,0	
ShL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (matkoja käyttänyt), DEFL 2019	2015	1 449	0,6	548	4,7	684	-9,3	527	-5,1	648	-9,9	535	4,5	915	0,0
	2016	996	-31,2	542	-1,1	894	30,6	534	1,2	506	-21,9	468	-12,5	707	-22,8
	2017	1 188	19,2	505	-6,8	960	7,4	511	-4,3	489	-3,3	559	19,5	738	4,4
	2018	1 464	23,3	487	-3,5	1 019	6,1	449	-12,1	490	0,2	499	-10,7	740	0,3
	2019	1 399	-4,5	503	3,2	866	-15,0	465	3,6	208	-57,6	485	-2,8	672	-9,3
Muutos 2015-2019, €		1 381		-45		182		-62		-440		-50		-243	
Muutos 2015-2019, %		7 687,7		-8,3		26,5		-11,8		-67,9		-9,3		-26,6	
Keskimääräinen ShL-matkan hinta (nettokustannukset), DEFL 2019	2015	78,7	62,2	13,1	0,7	15,1	-3,3	11,3	-4,7	16,0	-14,6	24,7	-4,6	30,3	0,0
	2016	56,6	-28,1	12,9	-2,1	20,5	35,6	9,9	-12,3	11,8	-26,5	20,2	-18,5	22,4	-26,0
	2017	67,5	19,2	13,0	1,1	24,3	18,6	11,0	11,8	12,2	3,3	26,1	29,3	24,2	8,2
	2018	58,1	-14,0	12,8	-1,2	26,1	7,5	10,2	-7,5	12,2	0,0	27,0	3,5	23,4	-3,6
	2019	57,0	-1,8	12,9	0,1	22,6	-13,6	11,2	9,5	9,3	-23,7	23,6	-12,4	22,7	-2,9
Muutos 2015-2019, €		-22		0		7		0		-7		-1		-8	
Muutos 2015-2019, %		-27,6		-2,2		49,4		-0,6		-42,1		-4,4		-25,1	
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä															
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä, DEFL 2019	2015	22 331 386	-14,1	10 987 367	3,9	10 155 416	-3,1	4 758 601	3,7	7 370 951	-3,6	5 664 915	3,0	61 268 637	0,0
	2016	19 998 629	-10,4	10 969 821	-0,2	9 733 287	-4,2	4 778 002	0,4	7 420 935	0,7	5 660 874	-0,1	58 561 548	-4,4
	2017	20 134 897	0,7	11 386 031	3,8	9 375 854	-3,7	4 746 237	-0,7	8 500 391	14,5	5 738 097	1,4	59 881 507	2,3
	2018	20 499 970	1,8	11 522 226	1,2	9 416 478	0,4	4 743 399	-0,1	8 190 056	-3,7	5 483 379	-4,4	59 855 509	0,0
	2019	19 651 657	-4,1	11 936 621	3,6	10 221 186	8,5	4 595 906	-3,1	7 460 490	-8,9	5 177 312	-5,6	59 043 172	-1,4
Muutos 2015-2019, €		-2 679 729		949 254		65 770		-162 695		89 539		-487 603		-2 225 465	
Muutos 2015-2019, %		-12,0		8,6		0,6		-3,4		1,2		-8,6		-3,6	
Asumista tukevat palvelut (Palveluasuminen, tuettu asuminen, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet)															
Palveluasuminen															
Palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	5 459 939	4,9	1 421 434	-11,2	1 173 559	-13,0	2 320 845	15,3	864 587	-24,1	1 853 253	62,3	13 093 618	5,2
	2016	5 573 263	2,1	1 371 511	-3,5	1 236 233	5,3	2 612 627	12,6	983 627	13,8	2 441 281	31,7	14 218 541	8,6
	2017	5 396 281	-3,2	1 157 788	-15,6	997 449	-19,3	2 170 579	-16,9	1 213 258	23,3	2 470 671	1,2	13 406 025	-5,7
	2018	5 386 923	-0,2	1 740 788	50,4	2 037 047	104,2	2 787 897	28,4	1 470 733	21,2	1 738 891	-29,6	15 162 278	13,1
	2019	5 239 027	-2,7	1 990 147	14,3	1 693 541	-16,9	2 878 669	3,3	1 721 798	17,1	1 484 661	-14,6	15 007 843	-1,0
Muutos 2015-2019, €		-220 912		568 713		519 982		557 824		857 211		-368 592		1 914 225	
Muutos 2015-2019, %		-4,0		40,0		44,3		24,0		99,1		-19,9		14,6	
Palveluasumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2019	2015	93	2,4	70	-10,2	54	-22,1	66	10,1	35	-25,6	76	67,4	71	2,5
	2016	92	-0,9	70	-0,2	67	-23,6	80	20,7	39	11,2	72	-6,4	75	5,2
	2017	89	-3,0	58	-17,1	60	-10,3	66	-17,7	48	22,7	55	-23,2	67	-10,3
	2018	87	-2,4	107	85,0	81	34,4	66	-0,2	50	4,5	56	2,4	74	9,9
	2019	87	0,2	126	17,1	70	-13,6	64	-3,0	57	14,0	57	2,0	75	1,3
Muutos 2015-2019, €		-6		56		16		-3		22		-19		4	
Muutos 2015-2019, %		-6,0		79,2		28,7		-3,9		62,4		-24,8		5,1	
Tuettu asuminen															
Tuetun asumisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	1 538 015	-24,6	154 235	43,6	777 608	27,2	143 111	7,4	612 474	-22,9	258 533	-25,2	3 483 976	-13,6
	2016	1 989 708	29,4	225 701	46,3	661 499	-14,9	117 423	-17,9	603 956	-1,4	231 850	-10,3	3 830 137	9,9
	2017	2 196 362	10,4	538 533	138,6	824 633	24,7	153 068	30,4	547 584	-9,3	413 750	78,4	4 673 931	22,0
	2018	1 755 129	-20,1	838 821	55,8	563 953	-31,6	179 152	17,0	545 642	-0,4	383 193	-7,4	4 265 891	-8,6
	2019	2 218 727	26,4	939 933	12,1	436 987	-22,5	245 331	36,9	531 220	-2,6	197 732	-48,4	4 569 929	7,1
Muutos 2015-2019, €		680 712		785 698		-340 621		102 220		-81 254		-60 801		1 085 953	
Muutos 2015-2019, %		44,3		509,4		-43,8		71,4		-13,3		-23,5		31,2	
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2019	2015	32	-24,7	22	15,3	27	5,0	13	2,4	14	-32,9	13	-47,1	22	-23,7
	2016	36	11,4	28	29,2	26	-2,8	11	-14,5	14	-1,7	8	-32,5	23	2,4

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Asumista tukevat palvelut (Palveluasuminen, tuettu asuminen, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet)															
Asunnon muutostyöt															
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, DEFL 2019	2015	683 970	-5,2	312 023	-16,5	411 326	-20,4	84 431	17,0	556 936	16,3	274 405	29,1	2 323 091	-2,2
	2016	640 478	-6,4	317 082	1,6	327 910	-20,3	84 772	0,4	459 021	-17,6	313 953	14,4	2 143 217	-7,7
	2017	697 199	8,9	315 072	-0,6	339 690	3,6	78 574	-7,3	536 578	16,9	246 450	-21,5	2 213 563	3,3
	2018	582 317	-16,5	358 691	13,8	329 941	-2,9	100 728	28,2	441 147	-17,8	228 530	-7,3	2 041 353	-7,8
	2019	597 085	2,5	798 090	122,5	336 664	2,0	101 743	1,0	391 600	-11,2	226 174	-1,0	2 451 356	20,1
Muutos 2015-2019, €		-86 885		486 067		-74 662		17 312		-165 336		-48 230		128 266	
Muutos 2015-2019, %		-12,7		155,8		-18,2		20,5		-29,7		-17,6		5,5	
Asunnon välineet ja laitteet															
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, DEFL 2019	2015	491 741	-19,2	75 816	0,0	79 172	-41,6	80 789	2,6	424 776	35,3	150 949	-20,4	1 303 243	-1,7
	2016	505 434	2,8	118 426	56,2	248 240	213,5	106 038	31,3	553 206	30,2	211 911	40,4	1 743 255	33,8
	2017	535 224	5,9	84 419	-28,7	173 582	-30,1	81 190	-23,4	770 988	39,4	164 100	-22,6	1 809 503	3,8
	2018	553 615	3,4	62 971	-25,4	211 161	21,6	145 347	79,0	559 138	-27,5	168 827	2,9	1 701 058	-6,0
	2019	457 952	-17,3	1 086	-98,3	227 884	7,9	112 113	-22,9	465 965	-16,7	166 894	-1,1	1 431 895	-15,8
Muutos 2015-2019, €		-33 789		-74 730		148 712		31 324		41 189		15 946		128 652	
Muutos 2015-2019, %		-6,9		-98,6		187,8		38,8		9,7		10,6		9,9	
Vammaisten työ- ja päivätoiminta															
Vaikeavammaisten päivätoiminta															
Päivätoiminnan nettokustannukset, DEFL 2019	2015	2 132 495	24,1	725 492	2,8	197 865	-19,8	206 067	-3,2	448 959	20,7	229 407	5,3	3 940 287	13,4
	2016	2 628 458	23,3	697 710	-3,8	199 184	0,7	263 353	27,8	448 966	0,0	193 548	-15,6	4 431 248	12,5
	2017	2 373 278	-9,7	658 224	-5,7	188 454	-5,4	242 229	-8,0	478 962	6,7	246 725	27,5	4 187 872	-5,5
	2018	2 123 509	-10,5	596 096	-9,4	176 883	-6,1	203 843	-15,8	500 576	4,5	184 655	-25,2	3 785 562	-9,6
	2019	2 159 875	1,7	534 897	-10,3	184 745	4,4	215 745	5,8	495 532	-1,0	166 133	-10,0	3 756 927	-0,8
Muutos 2015-2019, €		27 380		-190 595		-13 120		9 678		46 573		-63 275		-183 360	
Muutos 2015-2019, %		1,3		-26,3		-6,6		4,7		10,4		-27,6		-4,7	
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta															
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, DEFL 2019	2015	19 227 129	4,1	8 675 882	5,3	6 495 554	13,7	3 792 646	3,8	5 385 724	4,3	3 629 268	-2,7	47 206 202	5,0
	2016	19 649 717	2,2	9 001 642	3,8	6 266 065	-3,5	4 088 992	7,8	6 695 983	24,3	3 773 695	4,0	49 476 094	4,8
	2017	20 994 458	6,8	10 715 577	19,0	6 649 941	6,1	4 062 362	-0,7	7 179 612	7,2	3 933 990	4,2	53 535 941	8,2
	2018	22 402 142	6,7	11 744 272	9,6	7 745 889	16,5	4 709 267	15,9	7 111 722	-0,9	4 312 136	9,6	58 025 428	8,4
	2019	22 840 841	2,0	12 512 690	6,5	7 791 350	0,6	4 887 815	3,8	7 045 843	-0,9	4 680 880	8,6	59 759 418	3,0
Muutos 2015-2019, €		3 613 712		3 836 808		1 295 796		1 095 169		1 660 119		1 051 612		12 553 216	
Muutos 2015-2019, %		18,8		44,2		19,9		28,9		30,8		29,0		26,6	
Nettokustannukset suoritetta kohti, DEFL 2019	2015	116	5,5	121	4,3	104	-1,3	67	7,6	65	-1,5	29	-4,7	84	2,8
	2016	119	2,3	120	-0,7	115	10,5	71	6,1	76	18,1	33	13,0	89	6,6
	2017	126	6,3	135	12,7	113	-1,3	69	-2,7	83	8,9	37	11,3	96	7,9
	2018	138	9,3	140	3,3	133	17,6	81	17,6	83	0,1	39	3,9	104	7,5
	2019	175	26,4	145	3,9	123	-7,8	84	2,8	83	-0,3	42	9,5	112	7,8
Muutos 2015-2019, €		59		24		19		17		18		13		28	
Muutos 2015-2019, %		50,4		20,2		18,2		24,9		28,3		43,1		33,3	
Tuettu työllistyminen															
Tuetun työllistymisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2019	538 741	-	83 282	-	0	-	13 600	-	134 899	-	26 264	-	796 786	-
Muut palvelut															
Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut															
Kaikkien muiden vpt:n mukaisten palvelujen nettokustannukset yhteensä, DEFL 2019	2015	1 085 432	-16,8	972 655	20,0	412 504	-22,4	119 454	13,2	2 744 022	25,5	904 943	-36,6	6 239 010	-2,0
	2016	793 362	-26,9	1 076 046	10,6	264 196	-36,0	85 120	-28,7	3 555 957	29,6	889 374	-1,7	6 664 054	6,8
	2017	754 514	-4,9	887 882	-17,5	323 862	22,6	92 001	8,1	4 238 002	19,2	818 555	-8,0	7 114 816	6,8
	2018	880 804	16,7	1 134 792	27,8	382 528	18,1	93 304	1,4	5 002 715	18,0	801 070	-2,1	8 295 214	16,6
	2019	1 242 940	41,1	1 132 818	-0,2	752 191	96,6	83 443	-10,6	5 775 351	15,4	886 065	10,6	9 872 808	19,0
Muutos 2015-2019, €		157 508		160 163		339 687		-36 011		3 031 329		-18 879		3 633 798	
Muutos 2015-2019, %		14,5		16,5		82,3		-30,1		110,5		-2,1		58,2	
Muut kehitysvammahuollon palvelut															
Muiden palvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	4 058 716	3,1	4 556 657	48,9	2 706 833	1,6	1 663 675	-3,0	1 306 123	21,6	748 819	3,9	15 040 822	14,2
	2016	4 303 623	6,0	7 137 988	56,6	2 656 150	-1,9	1 688 780	1,5	1 386 029	6,1	714 448	-4,6	17 887 017	18,9
	2017	985 732	-77,1	6 422 902	-10,0	2 391 799	-10,0	1 691 021	0,1	1 083 253	-21,8	567 096	-20,6	13 141 803	-26,5
	2018	910 294	-7,7	6 799 226	5,9	3 004 000	25,6	1 060 574	-37,3	1 331 394	22,9	657 415	15,9	13 762 904	4,7
	2019	1 220 094	34,0	9 292 889	36,7	3 058 478	1,8	1 031 239	-2,8	1 350 558	1,4	652 844	-0,7	16 606 093	20,7
Muutos 2015-2019, €		-2 838 622		4 736 232		351 645		-632 436		44 427		-95 975		1 565 272	
Muutos 2015-2019, %		-69,9		103,9		13,0		-38,0		3,4		-12,8		10,4	
Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut (vaikeavammaisten palveluasuminen ja kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen)															
Vammaisten ympärivuorokautiset palvelut yhteensä															
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	61 531 005	4,7	24 519 764	0,9	20 707 624	5,9	20 166 983	8,9	17 861 013	7,7	23 825 763	6,9	168 612 152	5,4
	2016	61 954 177	0,7	26 847 418	9,5	22 959 838	10,9	22 981 068	14,0	18 436 156	3,2	23 486 800	-1,4	176 665 457	4,8
	2017	63 014 322	1,7	28 257 854	5,3	20 095 784	-12,5	24 885 141	8,3	20 898 116	13,4	24 970 644	6,3	182 121 859	3,1
	2018	68 275 021	8,3	28 882 613	2,2	23 195 676	15,4	25 756 231	3,5	22 368 815	7,0	25 368 644	1,6	193 847 000	6,4
	2019	75 403 331	10,4	31 414 765	8,8	25 355 319	9,3	25 736 173	-0,1	23 417 758	4,7	26 991 284	6,4	208 318 630	7,5
Muutos 2015-2019, €		13 872 326		6 895 001		4 647 695		5 569 190		5 556 744		3 165 522		39 706 478	
Muutos 2015-2019, %		22,5		28,1		22,4		27,6		31,1		13,3		23,5	
Vaikeavammaisten palveluasuminen															
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	21 833 354	1,8	7 296 319	5,7	5 638 845	4,2	5 514 985	0,1	7 167 738	-4,0	6 201 666	1,4	53 652 906	1,5
	2016	21 512 209	-1,5	6 818 267	-6,6	5 443 038	-3,5	5 560 659	0,8	7 247 063	1,1	6 107 098	-1,5	52 688 332	-1,8
	2017	19 977 446	-7,1	6 891 947	1,1	5 110 222	-6,1	5 735 568	3,1	7 898 631	9,0	7 141 535	16,9	52 755 349	0,1
	2018	21 354 173	6,9	7 221 180	4,8	6 194 633	21,2	5 829 209	1,6	8 364 636	5,9	7 426 857	4,0	56 390 689	6,9
	2019	21 374 564	0,1	7 334 121	1,6	7 326 670	18,3	5 759 268	-1,2	7 292 407	-12,8	8 061 096	8,5	57 148 126	1,3
Muutos 2015-2019, €		-458 790		37 802		1 687 825		244 283		124 669		1 859 430		3 495 219	
Muutos 2015-2019, %		-2,1		0,5		29,9		4,4		1,7		30,0</			

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut															
Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen															
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	39 697 652	6,4	17 223 445	-1,1	15 068 779	6,5	14 651 997	12,6	10 693 275	17,4	17 624 097	9,0	114 959 245	7,3
	2016	40 441 968	1,9	20 029 152	16,3	17 516 800	16,2	17 420 409	18,9	11 189 093	4,6	17 379 702	-1,4	123 977 124	7,8
	2017	43 036 876	6,4	21 365 906	6,7	14 985 562	-14,5	19 149 572	9,9	12 999 485	16,2	17 829 109	2,6	129 366 510	4,3
	2018	46 920 848	9,0	21 661 433	1,4	17 001 042	13,4	19 927 021	4,1	14 004 180	7,7	17 941 786	0,6	137 456 311	6,3
	2019	54 028 767	15,1	24 080 644	11,2	18 028 649	6,0	19 976 905	0,3	16 125 351	15,1	18 930 189	5,5	151 170 504	10,0
Muutos 2015-2019, €		14 331 115		6 857 199		2 959 870		5 324 908		5 432 075		1 306 092		36 211 259	
Muutos 2015-2019, %		36,1		39,8		19,6		36,3		50,8		7,4		31,5	
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2019	2015	189	1,6	184	-1,4	164	-3,7	162	5,7	144	6,8	131	0,7	165	0,9
	2016	185	-2,1	201	9,3	177	8,5	161	-0,2	135	-6,6	140	7,1	169	2,4
	2017	191	3,5	201	-0,1	176	-0,5	170	5,4	148	9,8	157	12,0	177	4,6
	2018	199	4,0	198	-1,6	174	-1,5	174	2,1	150	1,5	166	5,6	181	2,2
	2019	212	6,4	201	1,9	177	1,9	172	-0,7	159	5,9	162	-2,0	186	3,1
Muutos 2015-2019, €		23		17		14		11		15		32		21	
Muutos 2015-2019, %		12,2		9,4		8,3		6,6		10,2		24,2		12,9	
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon nettokustannukset, DEFL 2019	2015	2 094 014	-0,9	557 395	-4,4	474 184	29,9	272 884	8,5	444 723	30,1	41 813	101,2	3 885 014	5,7
	2016	2 268 497	8,3	467 840	-16,1	628 312	32,5	242 191	-11,2	468 653	5,4	62 176	48,7	4 137 669	6,5
	2017	2 045 655	-9,8	557 823	19,2	715 956	13,9	227 473	-6,1	525 744	12,2	63 495	2,1	4 136 146	0,0
	2018	2 179 216	6,5	527 999	-5,3	610 585	-14,7	177 035	-22,2	491 318	-6,5	75 099	18,3	4 061 252	-1,8
	2019	2 035 157	-6,6	597 855	13,2	701 654	14,9	196 688	11,1	520 126	5,9	39 500	-47,4	4 090 979	0,7
Muutos 2015-2019, €		-58 857		40 460		227 470		-76 196		75 402		-2 313		205 965	
Muutos 2015-2019, %		-2,8		7,3		48,0		-27,9		17,0		-5,5		5,3	
Perhehoidon nettokustannukset asiaksta kohti	2015	18 531	21,6	11 148	83,3	5 099	24,9	7 580	-9,5	12 706	29,7	6 969	65,6	11 667	27,4
	2016	20 254	9,3	9 173	-5,6	6 221	32,9	7 339	2,1	11 158	11,0	8 882	-14,5	11 959	5,1
	2017	20 055	8,2	11 156	0,1	6 336	24,3	7 338	-3,2	15 463	21,7	9 071	30,2	12 273	5,2
	2018	22 237	9,8	11 000	19,9	6 565	5,5	5 901	-19,6	16 377	46,8	12 516	40,9	13 316	11,3
	2019	21 883	9,1	15 330	37,4	7 234	14,2	5 960	-18,8	14 448	-6,6	13 167	45,2	13 591	10,7
Muutos 2015-2019, €		3 352		4 182		2 135		-1 620		1 742		6 198		1 925	
Muutos 2015-2019, %		18,1		37,5		41,9		-21,4		13,7		88,9		16,5	
Perhehoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2019	2015	67	0,5	69	5,8	53	9,9	62	7,1	72	26,1	48	-6,1	65	4,3
	2016	73	8,4	62	-9,4	62	15,9	59	-4,7	64	-11,4	47	-2,1	67	3,1
	2017	69	-5,8	66	5,7	68	11,0	60	1,4	76	18,9	53	11,3	68	1,5
	2018	78	13,5	61	-7,8	66	-3,5	47	-21,9	75	-0,8	58	10,0	71	3,6
	2019	77	-0,8	74	23,1	74	11,5	60	27,6	83	10,2	70	21,4	76	7,3
Muutos 2015-2019, €		10		6		20		-2		11		22		11	
Muutos 2015-2019, %		15,1		8,7		38,4		-3,6		15,2		45,6		16,3	
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon nettokustannukset euroa, DEFL 2019	2015	15 156 707	-13,9	4 425 834	-20,9	2 867 687	-32,1	8 827 994	-14,0	8 012 494	-15,8	2 630 827	-31,6	41 921 542	-17,9
	2016	14 738 864	-2,8	4 098 669	-7,4	2 477 208	-13,6	6 541 174	-25,9	6 373 935	-20,5	2 485 219	-5,5	36 715 069	-12,4
	2017	11 838 154	-19,7	3 829 142	-6,6	2 476 772	0,0	5 294 065	-19,1	5 904 416	-7,4	2 270 461	-8,6	31 613 009	-13,9
	2018	10 542 997	-10,9	2 704 226	-29,4	2 846 182	14,9	5 054 828	-4,5	6 054 643	2,5	1 758 979	-22,5	28 961 855	-8,4
	2019	6 236 323	-40,8	1 637 137	-39,5	3 412 242	19,9	5 271 575	4,3	5 969 067	-1,4	1 927 551	9,6	24 453 895	-15,6
Muutos 2015-2019, €		-8 920 384		-2 788 697		544 555		-3 556 419		-2 043 427		-703 276		-17 467 647	
Muutos 2015-2019, %		-58,9		-63,0		19,0		-40,3		-25,5		-26,7		-41,7	
Laitoshoidon nettokustannukset asiaksta kohti	2015	72 520	-5,6	50 872	-11,8	110 296	116,9	64 438	-11,5	68 483	-18,0	32 885	-16,3	63 905	-4,6
	2016	77 983	7,5	52 547	3,3	72 859	-33,9	80 755	25,3	67 094	-2,0	28 241	-14,1	64 982	1,7
	2017	76 375	-2,1	67 178	27,8	75 054	3,0	79 016	-2,2	71 138	6,0	37 841	34,0	69 479	6,9
	2018	87 858	15,0	49 168	-26,8	83 711	11,5	85 675	8,4	63 733	-10,4	39 088	3,3	70 985	2,2
	2019	124 726	42,0	33 411	-32,0	75 828	-9,4	85 025	-0,8	74 613	17,1	49 424	26,4	75 243	6,0
Muutos 2015-2019, €		52 206		-17 461		-34 468		20 587		6 130		16 539		11 338	
Muutos 2015-2019, %		72,0		-34,3		-31,3		31,9		9,0		50,3		17,7	
Laitoshoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohden, DEFL 2019	2015	325	-3,0	262	-12,1	476	53,4	313	11,6	362	11,9	576	41,6	337	5,8
	2016	349	7,3	254	-2,8	411	-13,8	386	23,2	444	22,6	550	-4,5	366	8,7
	2017	363	3,8	308	21,3	422	2,8	480	24,4	460	3,5	651	18,4	404	10,2
	2018	464	27,9	272	-11,9	523	24,0	528	10,1	526	14,4	596	-8,5	466	15,4
	2019	541	16,6	254	-6,3	551	5,2	571	8,2	564	7,2	660	10,8	521	11,9
Muutos 2015-2019, €		215		-7		75		258		202		84		184	
Muutos 2015-2019, %		66,2		-2,7		15,7		82,4		55,7		14,6		54,7	

Liite 5. Kehitysvammaisten asumispalvelujen kokonaisuus

Taulukossa 39. on koottu tiedot kehitysvammaisten asumispalveluista. Asumispalvelujen asiakasmäärä, käyttöpäivät ja kustannukset jatkoivat kasvuaan kuutoskaupungeissa. Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa asumispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 4470. Asiakkaiden määrä asumispalveluissa on kasvanut kuutoskaupunkien tasolla edellisvuodesta 5,3 prosenttia. Yksittäisistä kunnista asiakasmäärä on kasvanut eniten Espoossa (+12,5 %). Muista kunnista poiketen käyttöpäivien määrä väheni Oulussa (-2,6 %). Asumispalvelujen kustannukset kohosivat vuotta aiemmasta kaikissa kaupungeissa, keskimäärin kasvua oli kuutosten tasolla 8,8 prosenttia. Kustannusten kasvu oli nopeinta Tampereella (+14,7 %), Helsingissä (+13,7 %) ja Espoossa (+11,4 %).

Taulukko 39. Kehitysvammaisten asumispalvelujen (tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen) lyhyt- ja pitkäaikaiset asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

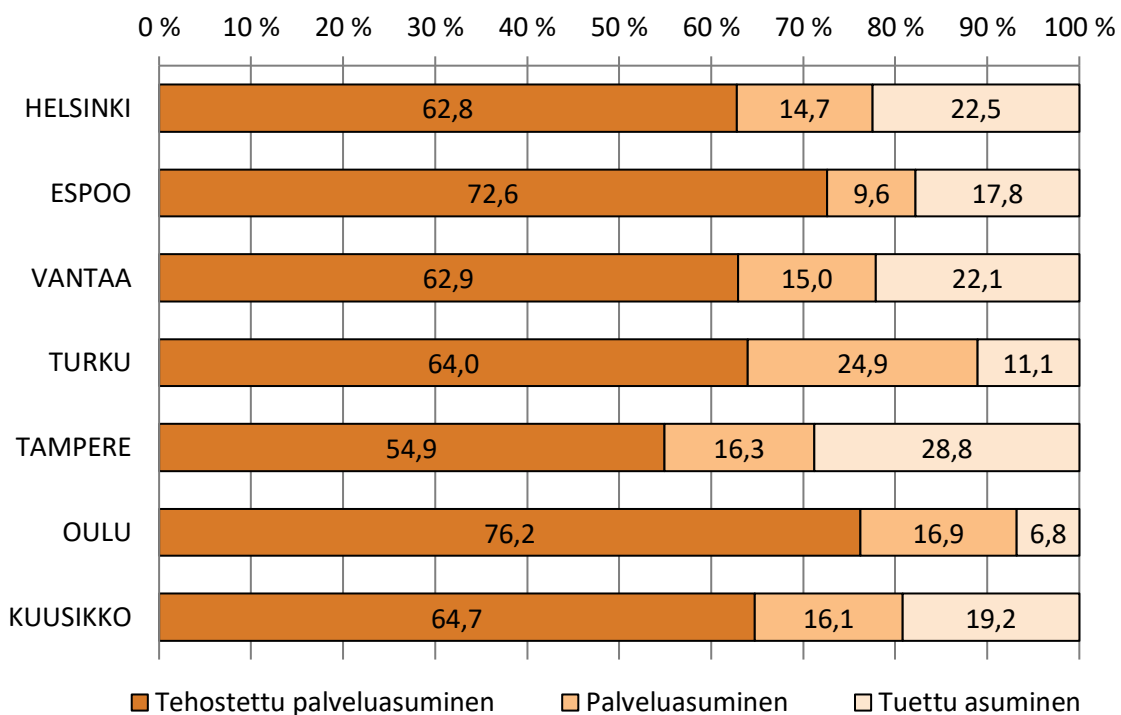
	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2018–19, %	Kustannukset yhteensä, milj. €	Muutos 2018–19, %
Helsinki	1 362	7,4	406 941	7,5	61,5	13,7
Espoo	640	12,5	164 829	11,7	27,0	11,4
Vantaa	625	0,6	161 855	1,4	20,2	2,8
Turku	688	3,9	180 970	4,9	23,1	0,9
Tampere	567	3,3	184 693	8,6	18,4	14,7
Oulu	588	0,2	152 848	-2,6	20,6	2,7
Kuusikko	4 470	5,0	1 252 136	5,6	170,7	8,8

Huom! Asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään kertaalleen, mutta sama asiakas on voinut olla vuoden aikana useammassa kuin yhdessä palvelussa.

Kehitysvammaisten henkilöiden tarvitsemat palvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaali- huoltolain tai vammaispalvelulain nojalla silloin kun ne ovat riittäviä ja sopivia sekä kehitysvammaisen henkilön edun mukaisia. Edellisessä taulukossa ei ole otettu mukaan näitä tietoja.

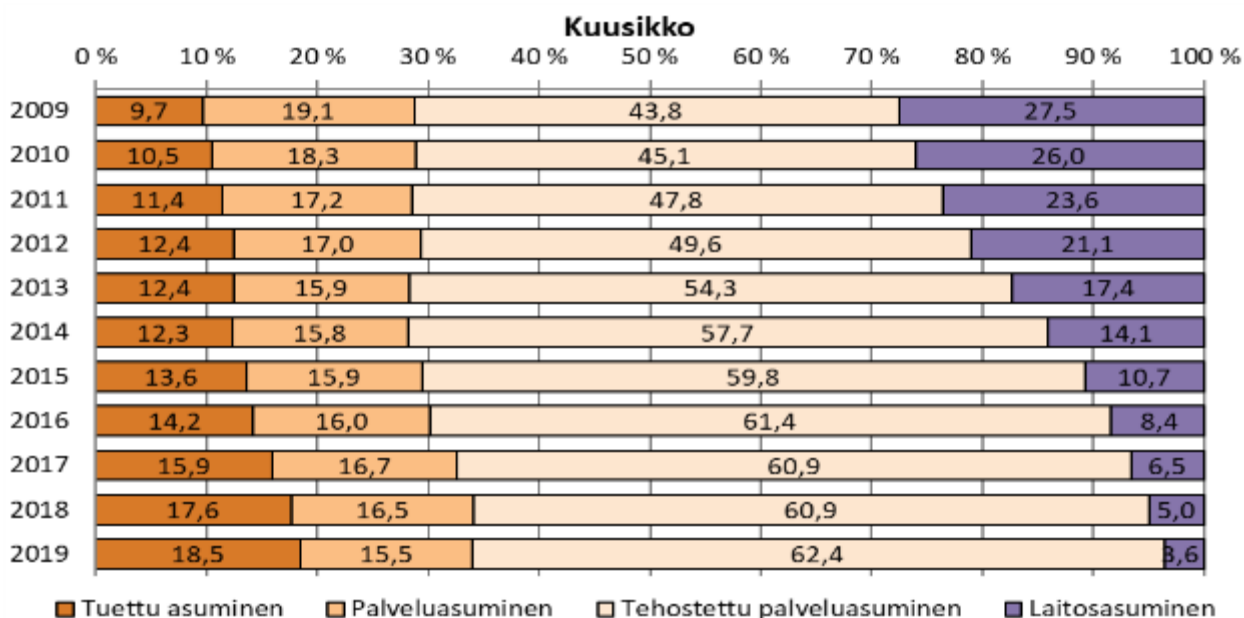
Kuviossa 1. on tarkasteltu eri asumismuotojen käyttöpäivien suhteellisia osuuksia kuutoskaupungeissa. Kokonaiskustannuksiltaan muita kuutoskaupunkeja edullisemmin asumispalvelut tuottava Tampere käyttää muita kuntia enemmän tuettua asumista, jonka käyttöpäiviä oli 28,8 prosenttia kaikista asumispalvelujen käyttöpäivistä.

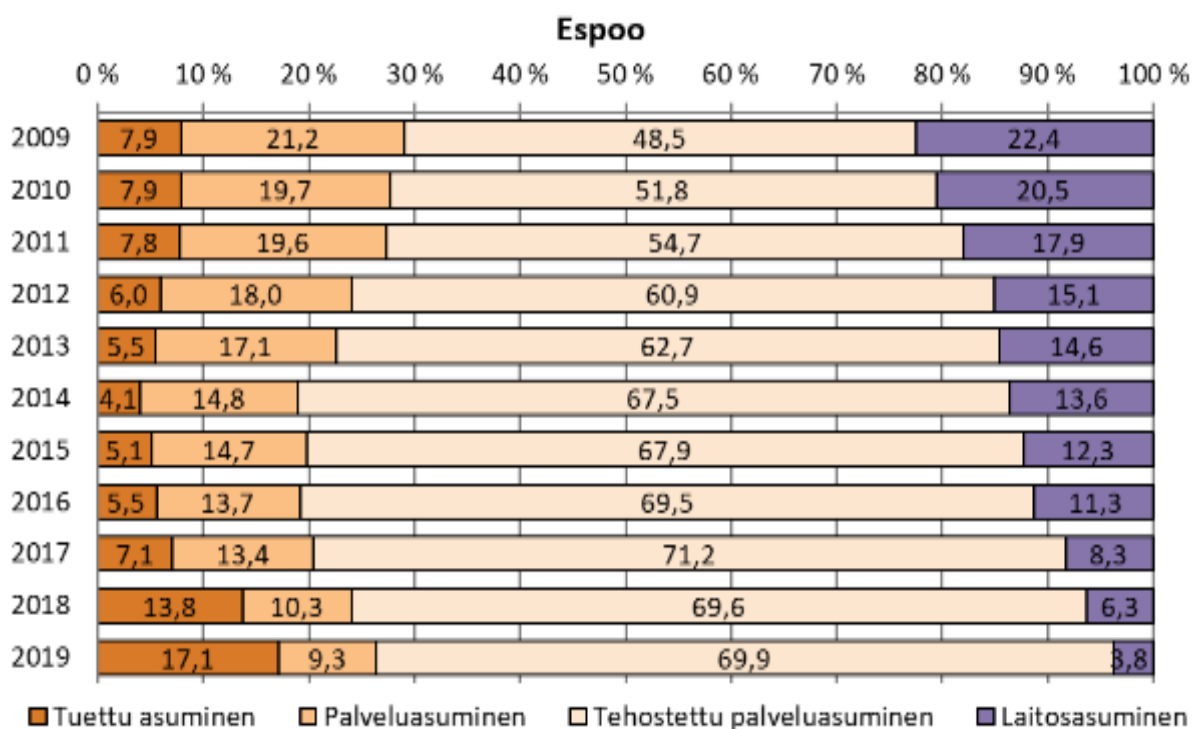
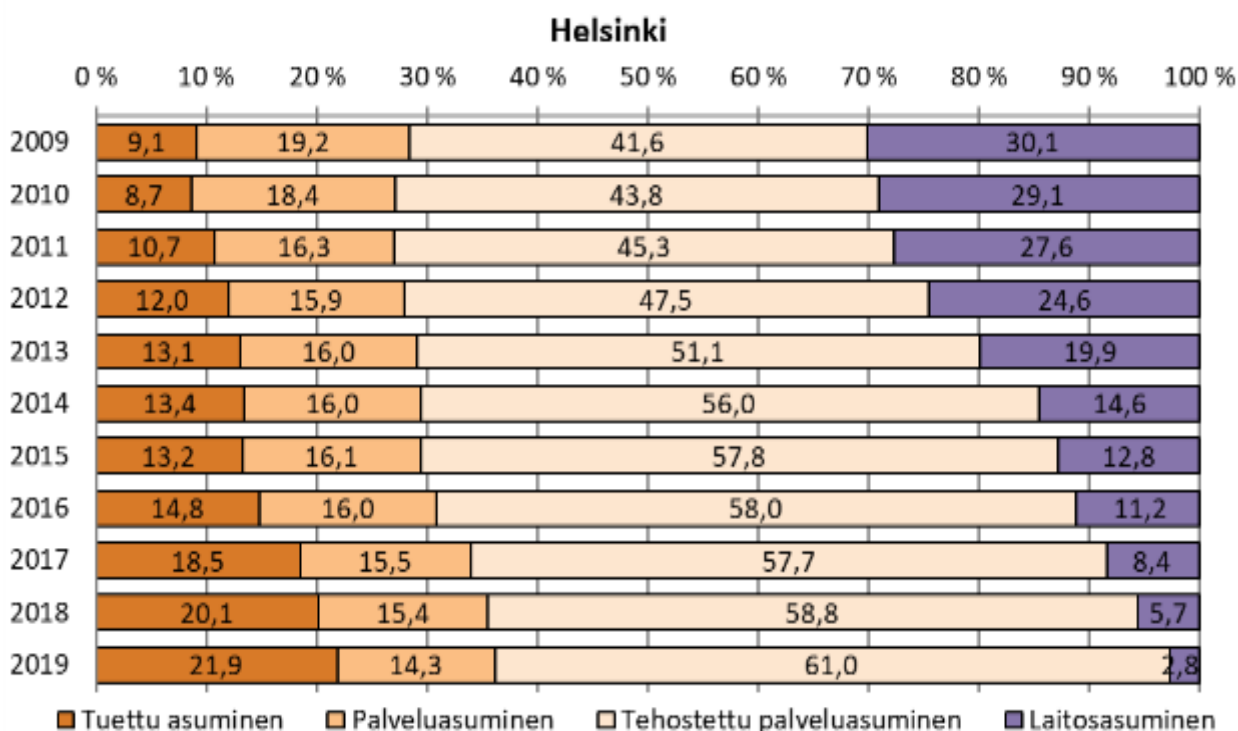
Kuvioissa 2 ja 3 kuvataan kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakas- ja vuorokausikohtaisten kustannusten kehitystä vuosina 2009–2019.

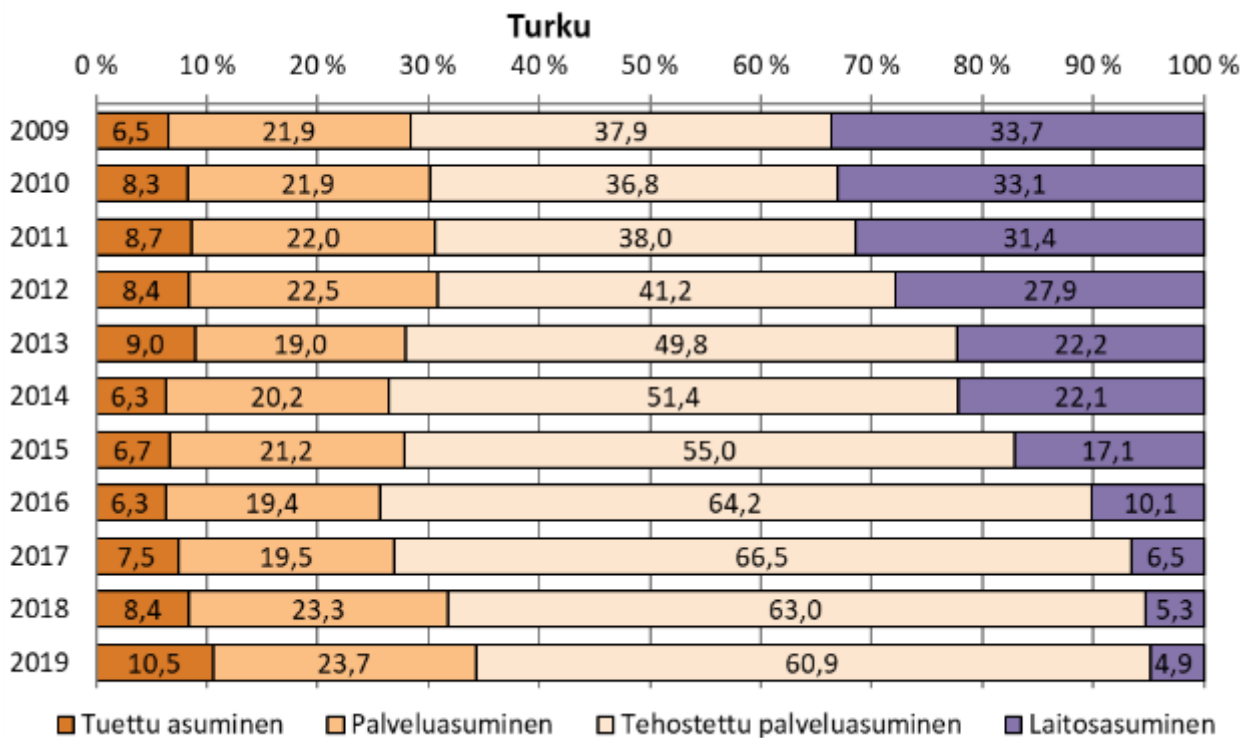
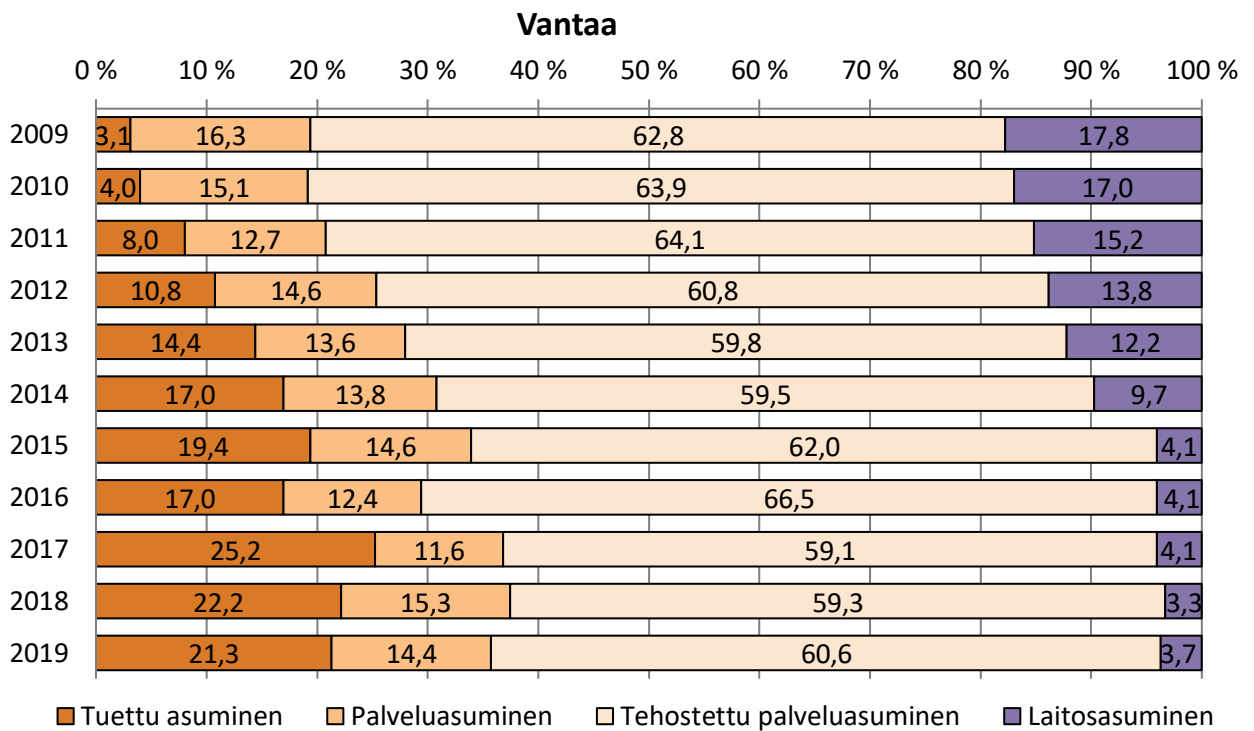

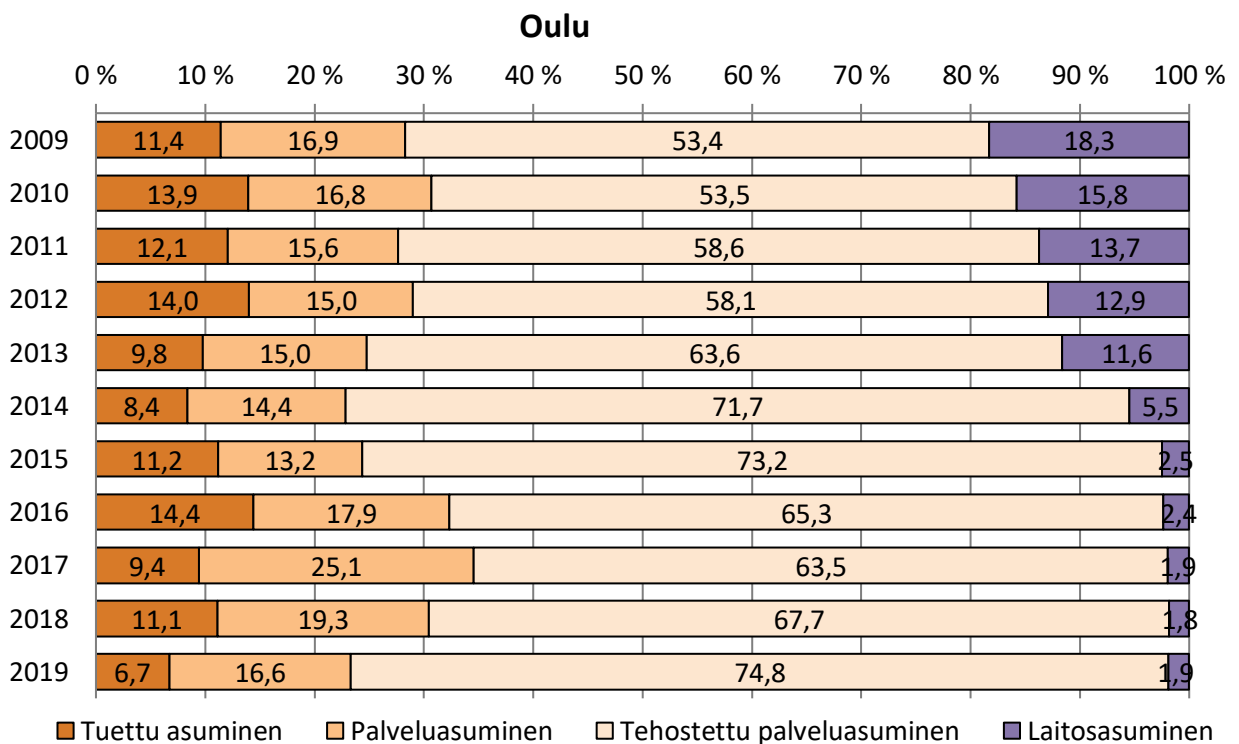
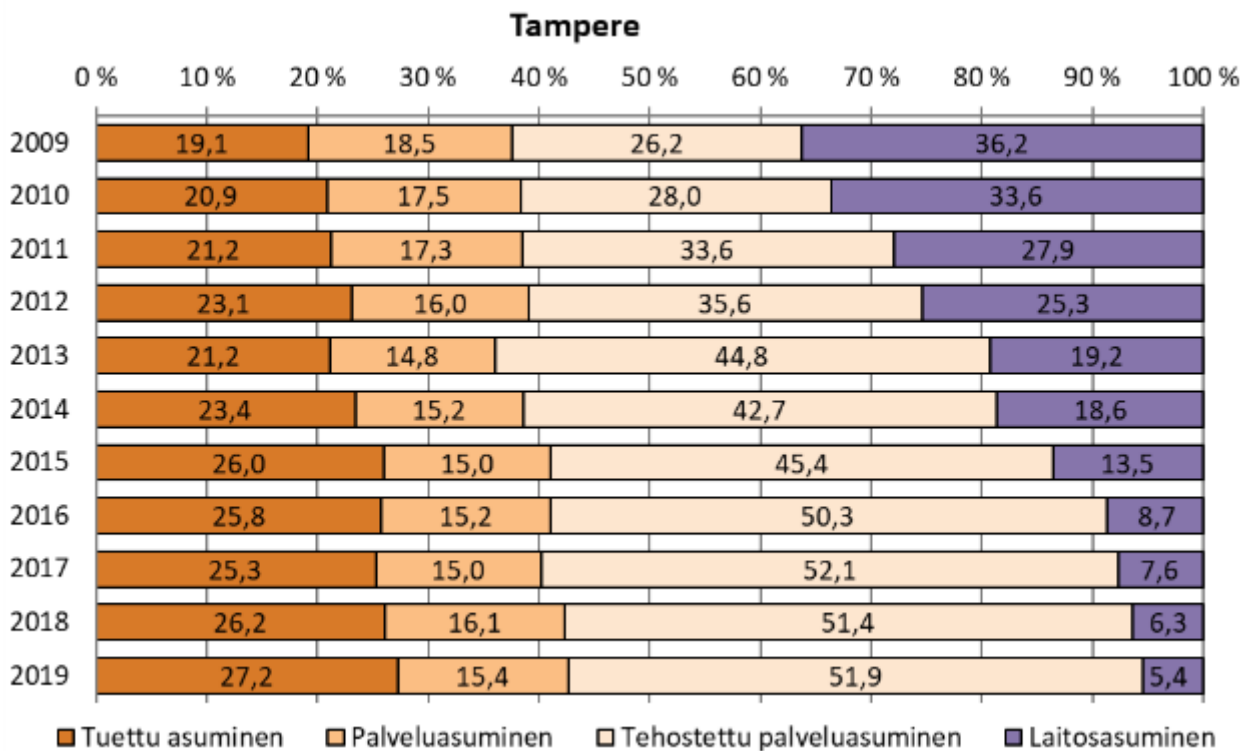
Kuvio 1. Kehitysvammaisten asumispalvelujen eri asumismuotojen käyttöpäivien osuus (%) kaikista asumisen käyttöpäivistä vuonna 2019

Kuvioissa 2 ja 3 kuvataan kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakas- ja vuorokausikohtaisten kustannusten kehitystä vuosina 2009–2019.

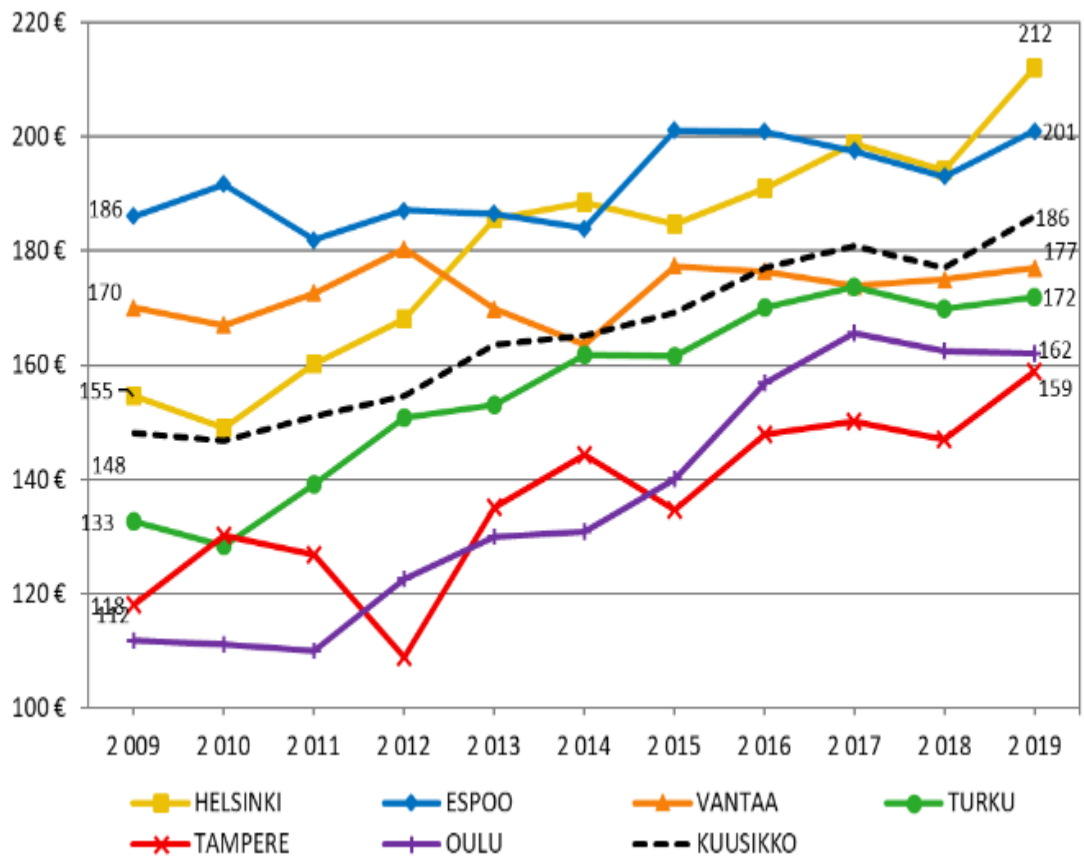

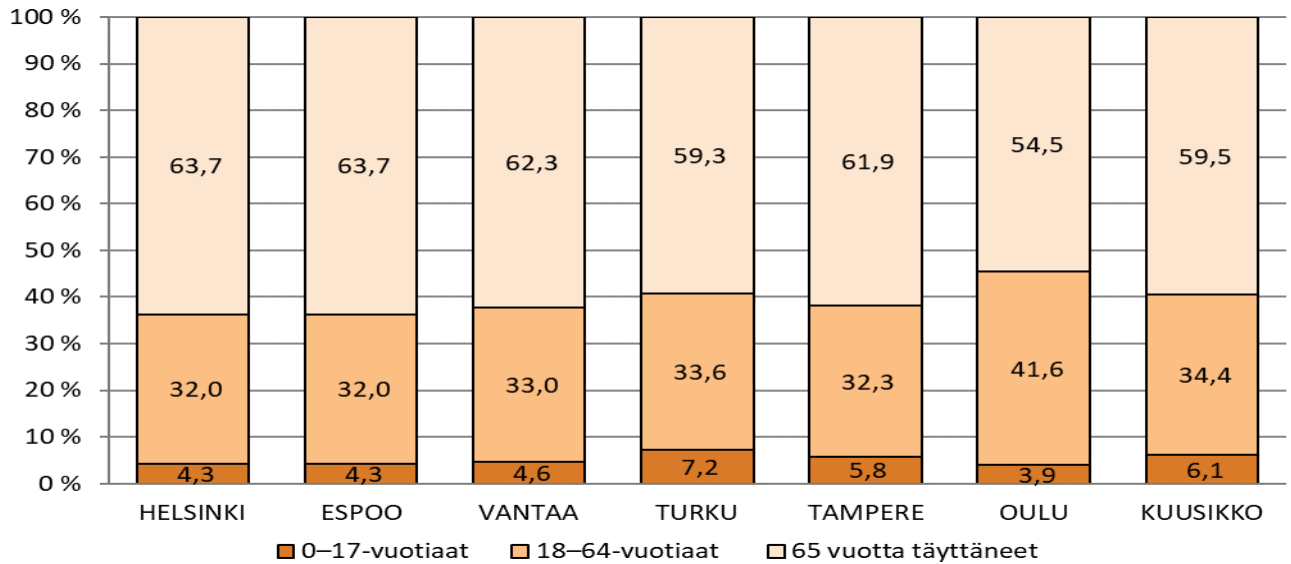

Kuvio 2. Kehitysvammaisten tuetun asumisen, palveluasumisen, tehostetun palveluasumisen ja laitosasumisen käyttöpäivien osuus kaikista asumispalvelujen käyttöpäivistä vuosina 2009–2019

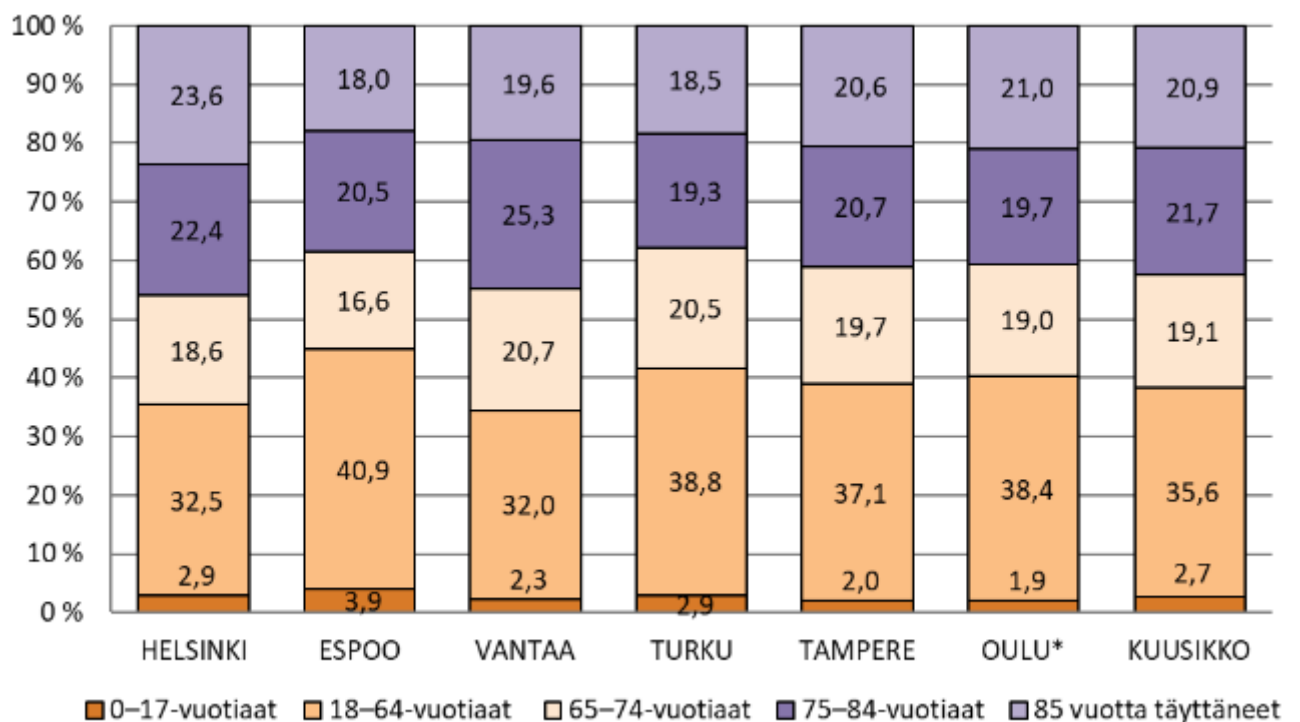
Kuvio 3. Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen deflatoidut nettokustannukset asu-
misvuorokautta kohden vuosina 2009–2019

Liite 6. Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2015–2019

Kuvio 1. Myönteisen päätöksen omaavien VpL-asiakkaiden jakautuminen ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2019

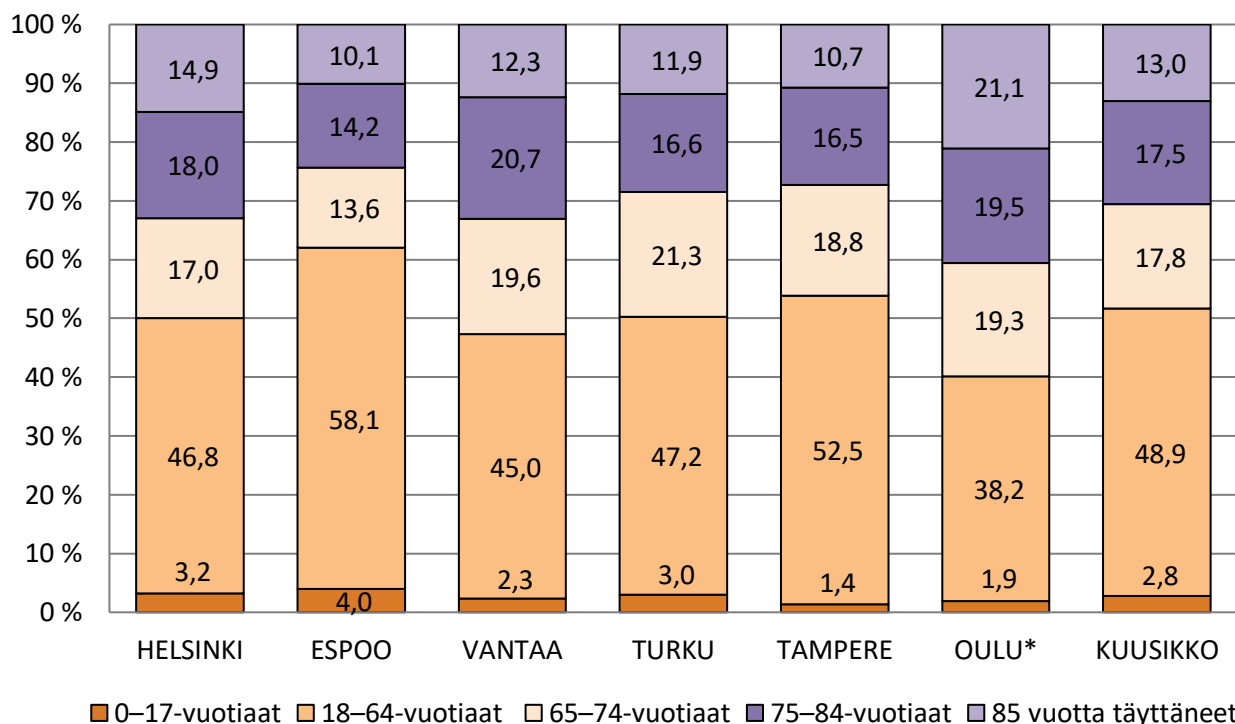
Ikäryhmä	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
65 vuotta täyttäneet (%)	50,0	37,9	52,6	49,7	46,1	59,9	48,3

*Oulussa päätösten määrä

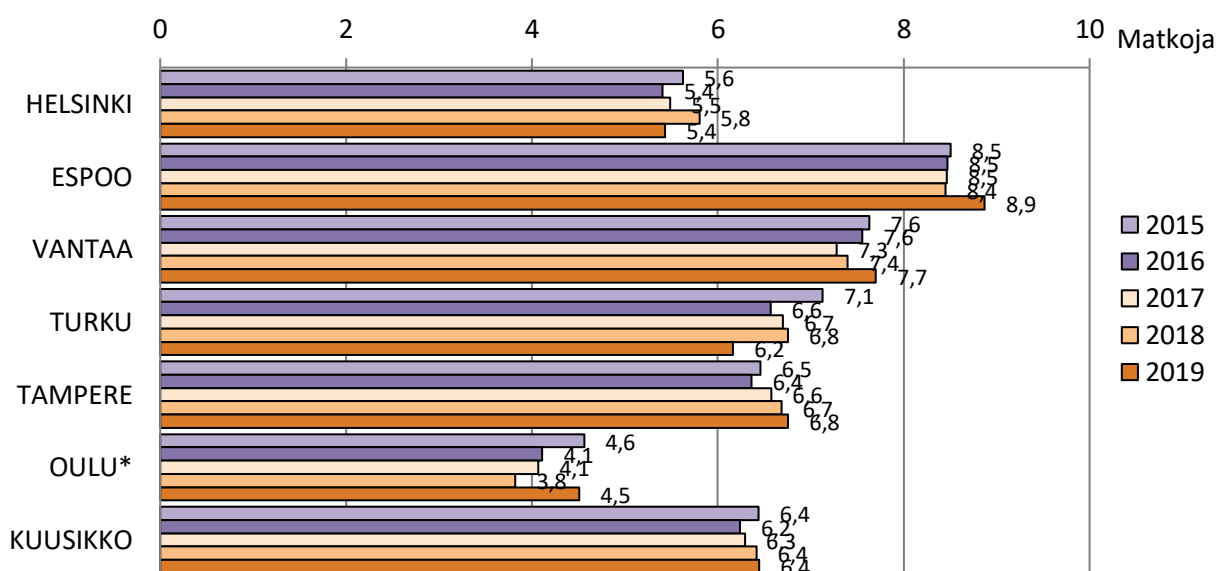
Kuvio 2. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin osuus (%) kaikista kuljetuspalveluasiakkaista vuonna 2019

Ikäryhmä	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
65 vuotta täyttäneet (%)	50,0	37,9	52,6	49,7	46,1	59,9	48,3

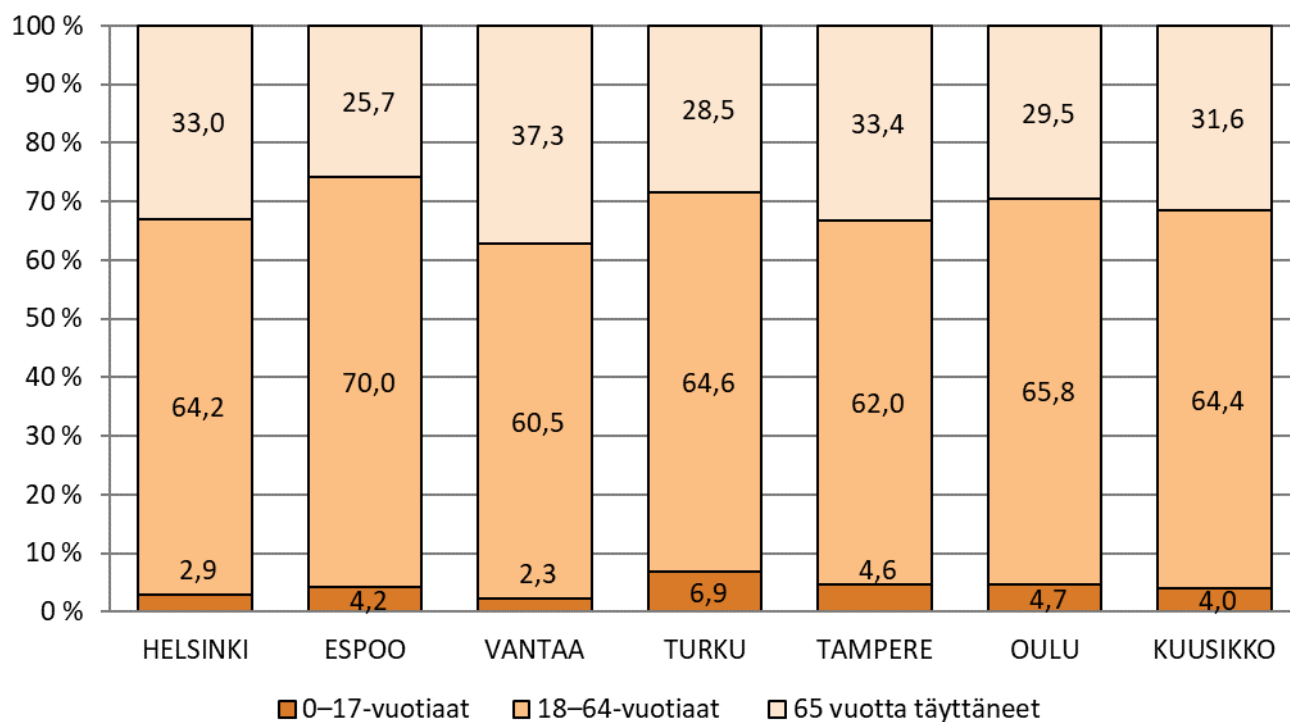
*Oulussa matkojen määrä on muodostettu tehtyjen päätösten pohjalta laskennallisesti

Kuvio 3. Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuus (%) kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2019

*Oulussa päätösten määrä

Kuvio 4. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2015–2019

Kuvio 5. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus (%) ikäryhmittäin vuonna 2019

Liite 7. Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmän yhteystiedot

Leena Köykkä, puheenjohtaja
Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 050 324 8617
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Anne Lappalainen
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Tietohallintopalvelut, Tilastopalvelut
PL 76065, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
etunimi.sukunimi@hel.fi

Merja Jäntti
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talous- ja suunnittelupalvelut
PL 6030, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43715, 050 569 6163
etunimi.sukunimi@hel.fi

Jonna Weckström
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaistyö
PL 6050, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 89545, 050 348 1313
etunimi.sukunimi@hel.fi

Tarja Moilanen
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi, Talous- ja
suunnittelupalvelut, Talouden ja toiminnan
suunnittelu
PL 6030, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 74016, 050 302 9206
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anu Autio
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 043 825 9890
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Suvi Linnanmäki-Koskela
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 040 631 3120
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Tanja Järvinen
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1781
etunimi.m.sukunimi@vantaa.fi

Laura-Kaisa Repo
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1773
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Marko Suutarinen
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Talous- ja hallintopalvelut, Talousyksikkö
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 303 4632
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kaisa Kiiski
Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Vammaispalvelut
PL 670, 20101 Turku
Puh. 050 559 9023
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anita Lehtonen
Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Vammaispalvelut
PL 670, 20101 Turku
Puh. 050 342 4542
etunimi.sukunimi@turku.fi

Maippi Kiiski
Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 639 7834
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Timo Rahkonen
Tampereen kaupunki
Kehitysvammaisten avopalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 667 1171
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Marjaana Räsänen
Tampereen kaupunki
Kehitysvammaisten avopalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 800 4712
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Miia Kekarainen
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 040 716 0853
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Merja Halonen
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 76, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6243
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Markku Mulari
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 1237
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Hanna-Riitta Kahelin
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 040 182 9618
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Varpu Mäkelä, sihteeri
Helsingin kaupungin kanslia
Kaupunkitutkimus ja -tilastot
PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 5840359
etunimi.sukunimi@hel.fi

Kuuden suurimman kaupungin **vanhusten sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kustannusten vertailu** vuonna 2019

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) aikuissosiaalityötä ja toimeentulotukea, lastensuojelua, päihde- ja mielenterveyspalveluja, työllistämispalveluja, vammaisten palveluja, vanhusten palveluja sekä varhaiskasvatusta. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuusikko-yhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi lasten päivähoidon, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitetetut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoisiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt.

Kuusikko-yhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimuksiin tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin
**vanhusten sosiaali- ja
terveyspalvelujen ja
kustannusten vertailu**
vuonna 2019

Kuusikko-työryhmä
Vanhuspalvelut
7.8.2020

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja

Teksti: Vanhuspalvelujen Kuusikko-työryhmä

ISSN 2342-1983 (painettu)

ISSN 2342-1991 (verkkajulkaisu)

Edita Prima Oy 2020, Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän vanhustalpalvelujen asiantuntijaryhmä, koonnut Varpu Mäkelä		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin vanhusten sosiaali- ja terveystalpalvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2019		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun hyvinvointitoimiala, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut	8/2020	44 s. + 128 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	6/2020	
ISSN-numero	Kieli	
ISSN 2342-1983 (painettu) ISSN 2342-1991 (verkkojulkaisu)	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Raportissa kuvataan ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalpalvelujen käyttöä kuutoskaupungeissa. Tarkasteltavat palvelut ovat kotihoito, osavuorokautinen hoito, omaishoidon tuki, keskiraskas ja tehostettu palveluasuminen, vanhainkodit, perusterveydenhuollon avohoito ja terveystalkeskusten sairaalahoito, kotisairaala sekä somaattinen ja psykiatrinen erikoissairaanhoido. Vertailukelpoisuutta kuntien välillä on parannettu ikävakioidinnilla 65 ja 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmissä. Vuoden 2019 tietojen lisäksi esitetään aikasarjoja pääsääntöisesti vuosilta 2015–2019. Kustannustietojen ajallista vertailtavuutta on lisätty deflatoimalla eli korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2019 rahan arvoon.</p> <p>Ikääntyneiden määrä on jatkanut ripeää kasvuaan. 75 vuotta täyttäneen väestön määrä kasvoi ikäryhmistä kuutoskaupungeissa nopeimmin, 13,9 prosenttia vuodesta 2015. Vastaavalla aikavälillä 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmä on kasvanut 10,6 prosenttia ja 85 vuotta täyttäneiden ikäryhmä 11,9 prosenttia. Vuoden 2019 lopulla 85 vuotta täyttäneitä oli kuutoskaupungeissa 36 773 henkilöä, joista puolet käytti tässä raportissa tarkasteltavia sosiaali- ja terveystalpalveluja vuoden aikana. 75 vuotta täyttäneestä väestöstä raportissa tarkasteltavia palveluja käytti vuoden 2019 aikana 23,5 prosenttia. Lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen piirissä oli 1,6 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä ja 2,6 prosenttia 85 vuotta täyttäneistä. Sosiaali- ja terveystalpalvelujen ikävakioidu kokonaispeittävyys oli matalin 75 ja 85 vuotta täyttäneiden osalta Espoossa (19,6 % ja 40,9 %) ja korkein Oulussa (32,0 % ja 62,9 %) joulukuussa 2019. Kuutoskaupunkien 75 vuotta täyttäneistä asukkaista säännöllisen kotihoidon piirissä oli 10,8 prosenttia, tehostetun palveluasumisen piirissä 6,7 prosenttia ja laitoshoidon piirissä 1,9 prosenttia joulukuussa 2019. 85 vuotta täyttäneistä asukkaista säännöllisen kotihoidon piirissä oli 22,2 prosenttia, tehostetun palveluasumisen piirissä 14,5 prosenttia ja laitoshoidon piirissä 3,2 prosenttia.</p> <p>Tässä raportissa tarkasteltavien sosiaali- ja terveystalpalveluiden kokonaiskustannukset 65 vuotta täyttäneiden palveluista olivat noin 2,2 miljardia euroa. Kustannukset kasvoivat vuoden 2019 rahan arvossa 1,7 prosenttia edellisvuodesta. Vuoteen 2015 verrattuna deflatoitu kasvu kokonaiskustannuksissa on ollut 7,4 prosenttia. Vastaavan ikäiseen väestöön suhteutetut deflatoidut kustannukset ovat kuitenkin laskeneet 4,0 prosenttia vuodesta 2015.</p> <p>75 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset olivat reilu 1,5 miljardia euroa. Deflatoidut kustannukset kasvoivat edellisvuodesta 1,6 prosenttia. 75 vuotta täyttäneitä asukasta kohti lasketut kustannukset olivat kuutoskaupungeissa 11 911 euroa vuonna 2019. Deflatoidut väestöön suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden kustannukset ovat laskeneet 7,1 prosenttia vuodesta 2015.</p> <p>85 vuotta täyttäneiden käyttämien palvelujen kokonaiskustannukset olivat noin 784 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset kasvoivat 3,6 prosenttia vuodesta 2018. 85 vuotta täyttäneitä asukasta kohti lasketut kokonaiskustannukset olivat kuutoskaupungeissa 21 236 euroa vuonna 2019, ja deflatoidut asukaskohtaiset kustannukset ovat laskeneet 5,8 prosenttia vuodesta 2015.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailu, kustannukset, vanhustalpalvelut, ikääntyneet		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 34	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KUSTANNUSSISÄLLÖISTÄ JA YKSIKKÖKUSTANNUSTEN VERTAILUN HAASTEISTA	3
3	KUUTOSKAUPUNKIEN VÄESTÖ, PALVELURAKENNE JA KUSTANNUKSET	4
	3.1 Ikäännytynyt väestö kuutoskaupungeissa	4
	3.2 Kuutoskaupunkien palvelurakenne	4
	3.3 Palvelujen järjestäminen.....	9
	3.4 Palvelujen kustannukset	10
	3.5 Laatusuositus hyvän ikäänntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi	13
4	65 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN PALVELUT JA PALVELUJEN KUSTANNUKSET	16
	4.1 Ikävakioidut palvelut 2019 sekä palvelujen peittävyys 2015–2019	16
	4.2 Kokonaiskustannukset ja kustannukset asukasta kohti 2015–2019	17
5	75 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN PALVELUT JA PALVELUJEN KUSTANNUKSET	20
	5.1 Ikävakioidut palvelut 2019 sekä palvelujen peittävyys 2015–2019	20
	5.2 Kokonaiskustannukset ja kustannukset asukasta kohti 2015–2019	21
	5.3 Palvelujen käytön kehitys 2015–2019	23
	5.3.1 Avopalvelut (kotihoito, omaishoito ja keskiraskas palveluasuminen)	23
	5.3.2 Ympärivuorokautinen asumis- ja laitosmuotoinen hoito.....	24
	5.3.3 Lyhytaikaiset terveydenhuollon palvelut	26
6	85 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN PALVELUT JA PALVELUJEN KUSTANNUKSET	28
	6.1 Palvelut 2019 sekä palvelujen peittävyys 2015-2019	28
	6.2 Kokonaiskustannukset ja kustannukset asukasta kohti 2019.....	29
	6.3 Palvelujen käytön kehitys 2015-2019	31
	6.3.1 Avopalvelut (kotihoito, omaishoito ja keskiraskas palveluasuminen)	31
	6.3.2 Ympärivuorokautinen asumis- ja laitosmuotoinen hoito.....	31
	6.3.3 Lyhytaikaiset terveydenhuollon palvelut	33
7	KUNTAKOHTAINEN IKÄ- JA PALVELURAKENNE JA NIIDEN MUUTOKSET	34
	7.1 Helsinki	34
	7.2 Espoo	35
	7.3 Vantaa.....	36
	7.4 Turku.....	37
	7.5 Tampere.....	38
	7.6 Oulu	39
8	YHTEENVETO	40
9	LÄHTEET	44

LIITTEET	46
Liite 1. Vanhuspalvelujen tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2019.....	46
Liite 2. Vanhusväestö vuoden lopussa sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019	59
Liite 3. Kuntien perustiedot vanhusten sosiaali- ja terveyspalveluista 2019	61
Liite 4. Vanhuspalvelujen piirissä 12/2015, 12/2018 ja 12/2019 olleet 65, 75 ja 85 vuotta täyttäneet, osuus (%) palveluittain sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019	100
Liite 5. Sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttö suhteutettuna väestöön 2019.....	110
Liite 6. Eri vanhusikäryhmistä sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttäjiä 12/2019, %	114
Liite 7. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä 12/2019 olleiden 65 ja 75 vuotta täyttäneiden ikävakiomaton osuus (%) väestöstä	115
Liite 8. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä 12/2019 olleiden 65, 75 ja 85 vuotta täyttäneiden ikävakioitu osuus väestöstä, %.....	116
Liite 9. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä 12/2015–12/2019 olleiden 65 vuotta täyttäneiden ikävakioitu osuus (%) väestöstä	119
Liite 10. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä 12/2015–12/2019 olleiden 75 vuotta täyttäneiden ikävakioitu ja ikävakiomaton osuus (%) väestöstä	120
Liite 11. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä 12/2015–12/2019 olleiden 85 vuotta täyttäneiden ikävakiomaton osuus (%) väestöstä	121
Liite 12. Kotihoidon 65 ja 75 vuotta täyttäneet asiakkaat sekä käynnit 2015–2019	122
Liite 13. Omaishoidon tuen 65 ja 75 vuotta täyttäneet asiakkaat sekä 65 vuotta täyttäneiden kustannukset 2015–2019	123
Liite 14. Keskiraskaan ja tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat, vuorokaudet ja kustannukset sekä tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, vuorokaudet ja kustannukset 2015–2019	124
Liite 15. Vanhainkotien kaikki sekä 65 ja 75 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet 2015–2019	127
Liite 16. Terveyskeskusten 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kaikki sekä lyhyt- ja pitkäaikaiset hoitovuorokaudet 2015–2019	129
Liite 17. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon 65 vuotta täyttäneiden lääkärikäynnit sekä erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit 2015–2019	130
Liite 18. Erikoissairaanhoidon 65–74-vuotiaiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019.....	131
Liite 19. Erikoissairaanhoidon 75–84-vuotiaiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019.....	132
Liite 20. Erikoissairaanhoidon 85 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019	133
Liite 21. Keskeisimpien sosiaali- ja terveyspalvelujen 65–74-vuotiaiden, 75–84-vuotiaiden ja 85 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset	134
Liite 22. Sosiaali- ja terveyspalvelujen 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset	136
Liite 23. 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset toiminnoittain vuosina 2015–2019 vuoden 2019 rahan arvossa kuutoskaupungeissa.....	140
Liite 24. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakiomattomat kustannukset 65 ja 75 vuotta täyttäneitä väestöä kohti.....	154
Liite 25. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kustannukset 65, 75 ja 85 vuotta täyttäneitä asukasta kohti.....	156

Liite 26. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidujen kustannusten rakenne 65 ja 75 vuotta täyttäneitä asukasta kohti	159
Liite 27. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kustannukset 65 täyttäneitä asukasta kohti 2015–2019 deflatoimattomina ja deflatoituina.....	161
Liite 28. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kustannukset 75 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2015–2019 deflatoimattomina ja deflatoituina	163
Liite 29. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioiduttomat kustannukset 85 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2015–2019 deflatoimattomina ja deflatoituina	165
Liite 30. Sosiaali- ja terveyspalvelujen yksikkökustannukset	167
Liite 31. Sosiaali- ja terveyspalvelujen yksikkökustannusten kehitys 2008–2019	168
Liite 32. Sosiaali- ja terveyspalvelujen suoritteiden ja kustannusten jakautuminen omiin ja ostettuihin palveluihin	169
Liite 33. Kuutoskaupunkien 75 vuotta täyttäneen vanhusväestön määrän, kunnan palvelurakenteen ja kustannusten kehitys 2015–2019 (ikävakioimaton).....	170
Liite 34. Vanhuspalvelujen työryhmän jäsenten yhteystiedot.....	172

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1. Kuutoskaupunkien väestö ikäryhmittäin 31.12.2019, ikääntyneiden osuus väestöstä sekä väestönmuutos 31.12.2015–31.12.2019	5
Taulukko 2. Sosiaali- ja terveyspalveluja käyttäneiden määrä ja osuus saman ikäisestä väestöstä eri ikäryhmittelyjen mukaan joulukuussa 2015, 2018 ja 2019.....	6
Taulukko 3. Sosiaali- ja terveyspalvelujen 65 vuotta täyttäneiden deflatoidut kokonaiskustannukset ja sosiaali- ja terveyspalvelujen 65 vuotta täyttäneiden ikävakioidut ja deflatoidut kustannukset 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2015–2019.	10
Taulukko 4. Sosiaali- ja terveyspalvelujen 65 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset, ikävakioidut kustannukset 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2019 ja reaaliuusmuutos 2018–2019.....	17
Taulukko 5. Sosiaali- ja terveyspalvelujen 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kokonaiskustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset 2019 sekä reaaliuusmuutos 2015–2019 ja 2018–2019	21
Taulukko 6. Sosiaali- ja terveyspalvelujen 85 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kokonaiskustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset 2019 sekä muutos (%) 2018–2019	29
Taulukko 7. Helsingin 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton)	34
Taulukko 8. Espoon 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton)	35
Taulukko 9. Vantaan 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton).....	36
Taulukko 10. Turun 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton).....	37
Taulukko 11. Tampereen 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton)	38
Taulukko 12. Oulun 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton)	39
Taulukko 13. Julkisten menojen hintaindeksi sosiaali- ja terveystoimelle (SVT 2019a).....	48

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 65-74-vuotiaiden, 75-84-vuotiaiden ja 85 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2019	6
Kuvio 2. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä olleiden osuudet (%) eri vanhusikäryhmissä palvelumuodoittain kuutoskaupungeissa joulukuussa 2019	7
Kuvio 3. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton).....	8
Kuvio 4. Eri järjestämistapojen osuus (%) kotihoidon käynneistä vuosina 2015, 2018	9
Kuvio 5. Eri järjestämistapojen osuus (%) pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osalta vuosina 2015, 2018 ja 2019.....	10
Kuvio 6. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kustannusten jakautuminen (%) palveluittain joulukuussa 2012, 2015 ja 2019	11
Kuvio 7. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaiskustannusten jakautuminen palveluittain eri vanhusikäryhmissä vuonna 2019	12
Kuvio 8. 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen asukaskohtaisten kustannusten (ikävakioitu ja deflatoitu) kehitys vuosina 2008–2019 suhteutettuna Kuusikon keskiarvoon (vuosi 2008=1)	12
Kuvio 9. Ikäihmisten laatusuosituksen sisältyviä palveluja saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus kuutoskaupunkien vastaavan ikäisestä väestöstä 31.12., joulukuussa ja koko vuonna 2015–2019 (ikävakioimaton).....	14
Kuvio 10. Laitoshoidon, tehostetun palveluasumisen, säännöllisen kotihoidon ja omaishoidon tuen piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisistä Kuusikossa 2004-2019.....	15
Kuvio 11. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019 (ikävakioitu)	16
Kuvio 12. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019 (ikävakioitu).....	17
Kuvio 13. 65 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asu-kasta kohti 2019 (ikävakioimaton ja ikävakioitu)	18
Kuvio 14. 65 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asu-kasta kohti 2015–2019 vuoden 2019 rahan arvossa (ikävakioitu)	19
Kuvio 15. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019 (ikävakioitu)	20
Kuvio 16. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019 (ikävakioitu).....	21
Kuvio 17. 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asukasta kohti 2019 (ikävakioitu ja ikävakioimaton)	22
Kuvio 18. 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asukasta kohti 2015–2019 vuoden 2019 rahan arvossa (ikävakioitu)	23
Kuvio 19. Säännöllisen kotihoidon, omaishoidon tuen ja keskiraskaan palveluasumisen piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019 (ikävakioitu)	23
Kuvio 20. Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden osuudet (%) kotihoidon intensiteetti luokan mukaan joulukuussa 2015–2019, kaikki ikäryhmät	24
Kuvio 21. Lyhyt- ja pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja vanhainkodin sekä pitkäaikaisen terveyskeskuksen vuodeosastohoidon piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019 (ikävakioitu).....	25
Kuvio 22. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, vanhainkodin ja terveyskeskuksen vuodeosaston piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019 (ikävakioimaton).....	26
Kuvio 23. Terveyskeskusten akuutti- ja lyhytaikaishoidon ja erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet 75 vuotta täyttäneille asukasta kohti vuosina 2015–2019 (ikävakioitu).....	27
Kuvio 24. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 85 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019	28
Kuvio 25. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 85 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019	29
Kuvio 26. 85 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asukasta kohti 2019.....	30
Kuvio 27. 85 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asukasta kohti 2015–2019 vuoden 2019 rahan arvossa	30

Kuvio 28. Säännöllisen kotihoidon, omaishoidon tuen ja keskiraskaan palveluasumisen piirissä olleiden 85 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019	31
Kuvio 29. Lyhyt- ja pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja vanhainkodin sekä pitkäaikaisen terveyskeskuksen vuodeosastohoidon piirissä olleiden 85 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019	32
Kuvio 30. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, vanhainkodin ja terveyskeskuksen vuodeosaston piirissä olleiden 85 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019	32
Kuvio 31. Terveyskeskusten akuutti- ja lyhytaikaishoidon ja erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet 85 vuotta täyttäneitä asukasta kohti vuosina 2015–2019.....	33
Kuvio 32. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 65-74-vuotiaiden, 75-84-vuotiaiden ja 85 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2019	40

1 JOHDANTO

Tämä raportti käsittelee kunnan tuottamia ja järjestämiä vanhusten sosiaali- ja terveyspalveluja Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa. Raportti on tarkoitettu ensisijaisesti kuntien väliseen vertailuun ja kuntien sisäiseen palvelujen seurantaan. Liitteessä 1 on kuvattu palvelujen määritelmät, jotka ovat keskeisiä raportin lukujen tulkinnassa.

Raportissa tarkastellaan 65 vuotta täyttäneiden kotihoidon, osavuorokautisen hoidon, omaishoidon tuen, keskiraskaan ja tehostetun palveluasumisen, vanhainkotihoitoa, perusterveydenhuollon avohoidon, terveyskeskussairaalan, kotisairaalan, suun terveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon käyttöä ja kustannuksia. Tietoja tarkastellaan ikäryhmissä 65–74-vuotiaat, 75–84-vuotiaat sekä 65 vuotta, 75 vuotta ja 85 vuotta täyttäneiden osalta. 65 vuotta täyttäneiden käyttämistä palveluista esitetään yhteenveto, ja pääpaino raportissa on 75 ja 85 vuotta täyttäneiden palvelurakenteen ja asukaskohtaisten kustannusten tarkastelussa. Kunnissa tapahtuneita muutoksia kuvataan yksityiskohtaisesti raportin loppuosan kuntakohtaisissa teksteissä. Palvelujen käyttöä ja kustannuksia on esitelty raportin liitteissä.

Vuotta 2019 koskevien tietojen ohella sekä tekstissä että liitteissä esitetään palvelujen käyttöä ja kustannuksia kuvaavia aikasarjoja. Aikasarjat ovat pääsääntöisesti vuosilta 2015–2019. Tietojen ajallisen vertailukelpoisuuden parantamiseksi aiempien vuosien kustannukset on korotettu vuoden 2019 rahan arvoon käyttämällä julkisten menojen hintaindeksiä sosiaali- ja terveystoimelle (SVT 2019a). Lisäksi kuntien välistä vertailukelpoisuutta on lisätty 65 ja 75 vuotta täyttäneiden tietojen ikävakiointilla. Vakioinnin taustalla oleva periaate on seuraava: koska iäkkäämmät tarvitsevat yleensä enemmän palveluja kuin nuoremmat, palvelujen käyttöä ja kustannuksia tarkastellaan tilanteessa, jossa kuntien vanhusväestöllä on laskennallisesti sama ikärakenne. Ikävakiointi nostaa palvelujen peittävyttä sekä kustannuksia kunnissa, joissa vanhusväestön keskinäinen ikärakenne on keskiarvoa nuorempi. Tällaisia kuntia ovat Espoo ja Vantaa. Helsingissä ja Turussa palvelujen peittävyys ja kustannukset sen sijaan laskevat ikävakiointin myötä. Tampereen ja Oulun vakiooidut luvut ovat yleensä 65 vuotta täyttäneiden osalta pienempiä ja 75 vuotta täyttäneillä suurempia kuin vakioimattomat.

Kuutoskaupunkien palvelurakenteita ja niiden muutoksia on tarkasteltu myös suhteessa hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi linjattujen laatusuosituksen (STM 2008; STM 2013; STM 2017) asettamiin tavoitteisiin. Uusimmassa vuosia 2017–2019 (STM 2017) koskevassa laatusuosituksessa ei anneta enää palvelurakenteelle numeerisia tavoitteita. Tässä raportissa hyödynnetään kuitenkin yhä aikaisempaa laatusuositusta ja sen tavoitteita taustavertailuna. Raportissa tarkastellaan lisäksi palvelujen jakautumista kunnallisesti tuotettuihin ja ostopalveluihin sekä palvelusetelillä järjestettyihin palveluihin. Liitteisiin on myös koottu tiedot vanhuspalveluissa vuonna 2019 toteutetuista kuntien yhteistä asiakaskyselymittaria hyödyntäneistä kyselyistä.

Vanhuspalvelujen järjestämiseen ovat vaikuttaneet ja tulevat vaikuttamaan useat ajankohdaiset hankkeet, tavoiteohjelmat, suositukset ja lakimuutokset. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettama (STM 927/2019) iäkkäiden henkilöiden palvelujen uudistamistyöryhmä on hallituksen linjauksen mukaan valmistellut iäkkäiden henkilöiden palvelujen uudistamista kahdessa vaiheessa ja uudistamista koskeva raportti on ollut lausuntokierroksella.

Iäkkäiden palvelujen uudistamistyöryhmän valmistelemien uudistustyön ensimmäisessä vaiheessa on esitetty säädösmuutosehdotukset ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksesta ja ns. RAI-arviointijärjestelmän käyttöönotosta (toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointijärjestelmä, Resident Assessment Instrument). Ensimmäisen vaiheen uudistustyötä koskeva hallituksen esitys on eduskunnan käsiteltävänä. Lisäksi työryhmä valmisti uudistetun iäkkäiden palvelujen laatusuosituksen sekä teki ehdotuksen poikkiallisen ikäohjelman jatkovalmistelusta. Uudistustyön toisessa vaiheessa työryhmä keskittyi monimuotoisen asumisen ja palvelujen kehittämiseen, kotiin annettavien palvelujen riittävyyden ja laadun parantamiseen sekä palvelujen seurannan tehostamiseen. (STM, 2020).

Raportissa ei ole käsitelty 1.1.2011 voimaan astuneiden kotikuntalain (201/1994) ja sosiaalihuoltolain (710/1982) muutosten vaikutuksia muutoin kuin kustannusten osalta. Työryhmän keräämien tietojen mukaan kotipaikkakunnan laajentunutta valintaoikeutta on käytetty kuutoskaupungeissa suhteellisen vähän.

Raportin taulukot ja kuvat voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi.

2 KUSTANNUSSISÄLLÖISTÄ JA YKSIKKÖKUSTANNUSTEN VERTAILUN HAASTEISTA

Kuutoskaupunkien vanhusten palvelujen vertailuissa raportoidaan erikseen omien ja ostopalvelujen kustannukset, asiakasmäärät ja suoritteet. Eriteltyjä kustannuksia jaetaan suoritetta kohden, jolloin saadaan omien ja ostopalvelujen raportoituja yksikkökustannuksia. Yksikkökustannustason vertailutyö johtaa lukijaa helposti harhaan. Tilastoja tulkittaessa on otettava huomioon kustannuslaskennan ja palvelusisältöjen erot niin kuntien välisessä vertailussa kuin kuntien oman tuotannon ja ostopalvelujen välillä. Tässä luvussa pyritään nostamaan esiin näitä keskeisiä eroja.

Kuntien oman tuotannon palvelujen järjestämistavat poikkeavat kuntien välillä etenkin tehostetussa palveluasumisessa ja kotihoidossa. Merkittävimmät erot kustannuksissa syntyvät siitä, kenen vastuulla ovat asiakkaiden vuokra- ja ateriakustannukset, lääkäripalvelut, laboratorio- ja kuvantamistutkimukset sekä hoitotarvikkeet. Esimerkiksi tehostetun palveluasumisen asiakkaan maksaessa vuokransa suoraan kiinteistön omistajalle, tämä alentaa olennaisesti tehostetun palveluasumisen bruttokustannuksia, sillä kiinteistökustannukset eivät kierrä kunnan kirjanpidon kautta. Kunnan toimiessa välivuokraajana, näkyvät myös asiakkaan käytössä olevien tilojen kustannukset palvelun tuottamisen kustannuksissa, jolloin myös yksikkökustannukset ovat korkeammat.

Lääkäripalvelujen (sis. laboratorio- ja kuvantamistutkimukset sekä hoitotarvikejakelun) osalta kustannusvastuu eroaa kuntien välillä siten, että osa kunnista tuottaa avopalvelujen asiakkaille lääkäripalvelut terveysaseman kautta, jolloin kustannukset eivät kohdennu suoraan esim. tehostettuun palveluasumiseen. Lääkäripalvelujen kustannukset ovat kuitenkin mukana vertailussa, mutta osassa kunnista ne sisältyvät perusterveydenhuollon avohoidon kustannuksiin.

Kuntien erilaiset palvelurakenteet ja palvelusisällöt tuottavat myös hankaluutta. Esimerkiksi Vantaalla osa tehostetun palveluasumisen yksiköistä on profiloitunut kuntoutusyksiköiksi ja Helsingissä näiden yksikköjen sisällä toimii kuntoutusosastoja. Näiden palvelujen tuottaminen on olennaisesti kalliimpaa ja nostaa osaltaan kunnan tuottamien palvelujen kustannuksia.

Oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen vertailtavuutta hankaloittaa kilpailutetun palvelun sisältö. Esimerkiksi Espoo on kilpailuttanut kotihoidossa yöpartio toiminnan, joka ei vastaa tuotteena kunnan omaa tuotantoa. Tehostetussa palveluasumisessa vertailtavuus kärsii myös kustannusvastuiden vuoksi. Osalla kunnista ostopalvelusopimus sisältää niin hoivan, vuokran kuin aterian, osalla vain hoivan ja aterian. Oulun ostopalvelusopimus puolestaan sisältää pelkästään hoivan, asiakas maksaa itse palveluntuottajalle niin vuokran kuin ateriat. Tämä alentaa olennaisesti ostopalveluihin kohdentuvia kustannuksia.

Kunnan rooli palveluntuottajana on myös erilainen verrattuna yksityiseen palveluntuottajaan. Kuntien kiinteistöjä käytetään usein myös kolmannen sektorin tarpeisiin tai tukipalvelujen tuottamiseen. Vastaavaa roolia ei ole yksityisellä palveluntuottajalla tai tilojen käytöstä peritään korvaus, joka ei näy kunnan ostaman palvelun hinnassa.

Tehostetun palveluasumisen nettokustannuksissa on puolestaan huomioitava, että kuntien asiakasmaksujen määräytyminen vaihtelee kuntien välillä, sillä kunnat saavat itse päättää

asiaksmaksujen määräytymisperusteet. Kuntien asiakasmaksutuotot poikkeavat siis toisistaan niin asiaksmaksujen määräytymisen kuin asiakkaiden tulotason vuoksi.

Myös omaishoidon kokonaiskustannuksiin lasketuissa kuluerissä on vaihtelua kuutoskaupunkien välillä. Esimerkiksi ostopalvelulomitus sisältyy kokonaiskustannuksiin Helsingissä, Espoossa, Tampereella ja Oulussa, mutta ei Turussa. Vantaalla ei ole ostopalvelulomitusta vaan omaishoidon tuen vapaat järjestetään muilla tavoin. Sijaisomaishoidon kustannukset sisältyvät omaishoitajien palkkioihin Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Tampereella, mutta sijaisomaishoidon kustannukset sisältyvät omaishoidon kokonaiskustannuksiin Turussa, ja Oulussa.

Edellä mainittujen seikkojen valossa etenkin yksikkökustannusten vertailu niin kuntien kuin ostopalvelujen välillä on hankalaa ja niistä tehdyt laskelmat ovat lähinnä suuntaa antavia. Kustannusvertailun perimmäinen haaste on siinä, että kerätyt tiedot palvelevat ensisijaisesti kuntien sisäistä laskentaa, eikä kuntien väliseen ulkoiseen laskentaan ole määriteltävissä täysin yhtenäisiä periaatteita. Kuusikossa on kuitenkin saavutettu riittävä tarkkuus vertailussa, ja kerätyt yksikkökustannustiedot auttavat tutkijoita ja päättäjiä kohdentamaan huomion merkittävimpiin eroihin, jotka kaipaavat lisäselvitystä. Luvut eivät palvele yksinään päätösten taustalla olevina perusteina, joten niiden pohjalta ei voida tehdä suoraan viivaisia laskelmia omien tai ostopalvelujen kustannuseroista tai osoittaa jonkin kaupungin olevan yksittäisessä palvelussa yksikkökustannuksiltaan muita kaupunkeja kalliimpi.

3 KUUTOSKAUPUNKIEN VÄESTÖ, PALVELURAKENNE JA KUSTANNUKSET

Kuutoskaupunkien vanhuspalvelujen lähitulevaisuuden haasteet kietoutuvat palvelurakenteessa ja palveluissa tehtävään kehitystyöhön. Useimmissa kuutoskaupungeissa palvelurakennemuutokset kohdistuvat sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon supistamiseen ja avopalvelujen lisäämiseen. Tässä luvussa on pyritty tarkastelemaan ja arvioimaan palvelurakenteessa tavoiteltavia muutoksia ikähoivatyöryhmän selvityksessä esitetystä laajuudessa, pois lukien kuntalaisten toimintakyvyssä ja asuinolosuhteessa olevat eroavaisuudet. (STM, 2020).

3.1 Ikääntynyt väestö kuutoskaupungeissa

Vuoden 2019 lopussa kuutoskaupungeissa oli 309 177 yli 65-vuotiaista asukasta, mikä on 10,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015 (Liite 2.). 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli korkein Turussa (20,8 %) ja matalin Espoossa (14,4 %). Ikääntyneiden määrä jatkoi kasvuaan kaikissa kuutoskaupungeissa. Vuoteen 2015 verrattuna 65 vuotta täyttäneiden määrän kasvu on ollut nopeinta Oulussa, Espoossa ja Vantaalla. Turku ja Helsinkiä lukuun ottamatta 85 vuotta täyttäneet olivat nopeimmin kasvava vanhusikäryhmä kaikissa kaupungeissa. (Taulukko 1.).

Taulukko 1. Kuutoskaupunkien väestö ikäryhmittäin 31.12.2019, ikääntyneiden osuus väestöstä sekä väestönmuutos 31.12.2015–31.12.2019

Asukkaat 31.12.2019	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yhteensä	653 835	289 731	233 775	192 962	238 140	205 489	1 813 932
0–64-vuotiaat	541 217	246 805	197 782	152 921	192 696	172 203	1 503 624
65–74-vuotiaat	64 429	24 609	21 791	22 176	25 348	19 805	178 158
75–84-vuotiaat	34 294	12 854	10 961	12 317	14 085	9 735	94 246
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773
Ikääntyneiden asukkaiden osuus kaikista asukkaista 31.12.2019, %							
65 vuotta täyttäneet	17,2	14,4	15,4	20,8	19,1	16,2	17,0
75 vuotta täyttäneet	7,4	5,9	6,1	9,3	8,4	6,6	7,2
85 vuotta täyttäneet	2,1	1,5	1,4	2,9	2,5	1,8	2,0
Ikääntyneiden asukkaiden määrän muutos 31.12.2015–31.12.2019, N							
65 vuotta täyttäneet	8 554	5 446	4 232	2 680	4 084	4 683	29 679
75 vuotta täyttäneet	4 990	3 379	2 650	1 239	1 970	1 753	15 981
85 vuotta täyttäneet	946	768	746	215	607	614	3 896
Ikääntyneiden asukkaiden määrän muutos 31.12.2015–31.12.2019, %							
65 vuotta täyttäneet	8,2	14,5	13,3	7,2	9,9	16,4	10,6
75 vuotta täyttäneet	11,6	24,5	22,9	7,5	10,9	14,9	13,9
85 vuotta täyttäneet	7,3	21,5	29,9	4,0	11,2	19,6	11,9

Lähde: liite 2

3.2 Kuutoskaupunkien palvelurakenne

Sosiaali- ja terveystalouden peittävyys on laskenut 65 vuotta täyttäneiden kuutoskaupunkien asukkaiden keskuudessa vuosien 2015–2019 välillä samalla, kun asiakasmäärät ovat

kasvaneet (Taulukko 2.). Palvelujen peittävyys supistuu, koska 65 vuotta täyttäneen väestön kasvu on suurempaa kuin 65 vuotta täyttäneiden asiakasmäärän kasvu. Vuonna 2019 yli 65-vuotiaasta väestöstä palvelujen piirissä oli 12,1 prosenttia, kun vuonna 2015 vastaava osuus oli 13,2 prosenttia, mikä tarkoittaa 0,9 prosenttiyksikön laskua peittävydessä. Palvelujen piirissä olleiden osuus 65 vuotta täyttäneestä väestöstä aleni 0,4 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Määrällisesti 65 vuotta täyttäneitä sosiaali- ja terveystalvelujen asiakkaita kuutoskaupungeissa oli kuitenkin 1,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015.

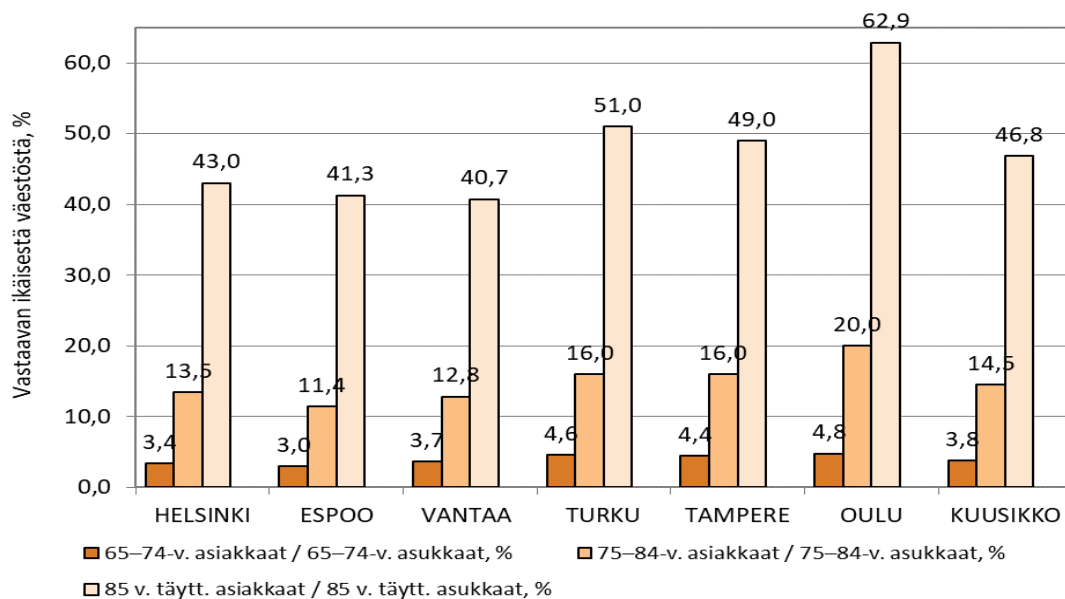
Taulukko 2. Sosiaali- ja terveystalveluja käyttäneiden määrä ja osuus saman ikäisestä väestöstä eri ikäryhmittelyjen mukaan joulukuussa 2015, 2018 ja 2019.

Ikäryhmä	Ikäryhmästä palvelujen piirissä						Muutos	
	2015		2018		2019		2015–2019	
	Henkilöä	%-osuus	Henkilöä	%-osuus	Henkilöä	%-osuus	Henkilöä	%
65–74-vuotiaat	6 627	4,0	6 843	3,9	6 814	3,8	186	2,8
75–84-vuotiaat	13 979	17,0	13 655	15,1	13 657	14,5	-322	-2,3
75 vuotta täyttäneet	30 380	26,4	30 912	24,5	30 874	23,6	494	1,6
85 vuotta täyttäneet	16 400	49,9	17 257	48,4	17 217	46,8	816	5,0
65 vuotta täyttäneet	37 007	13,2	37 756	12,5	37 687	12,1	681	1,8

Huom! Asiakasmäärä on saatu laskennallisesti asiakasosuuksien ja väestötietojen avulla. Lukumäärät on esittämistä varten pyöristetty kokonaisluvuiksi.

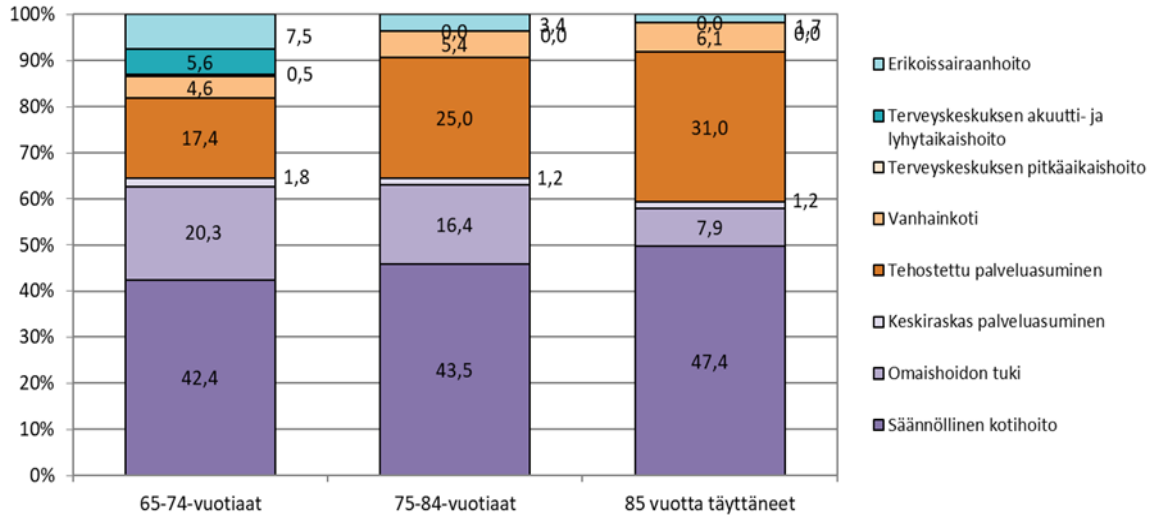
Lähde: laskenta perustuen liitteisiin 2 ja 6 sekä vuosien 2015 ja 2018 vastaaviin tietoihin.

Kuviossa 1. tarkastellaan sosiaali- ja terveystalveluja saaneiden osuutta vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna eri vanhusryhmissä kuutoskaupungeissa vuonna 2019. Kuvio havainnollistaa sosiaali- ja terveystalvelujen piirissä olevien osuuden eroja ikäryhmittäin. Kunnittain osuudet vaihtelevat 65-74-vuotiaiden ikäryhmässä 3,0 prosentista 4,8 prosenttiin, 75-84-vuotiaiden ikäryhmässä 11,4 prosentista 20,0 prosenttiin ja yli 85-vuotiaiden ikäryhmässä 40,7 prosentista 62,9 prosenttiin.

Kuvio 1. Sosiaali- ja terveystalveluja saaneiden 65-74-vuotiaiden, 75-84-vuotiaiden ja 85 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2019

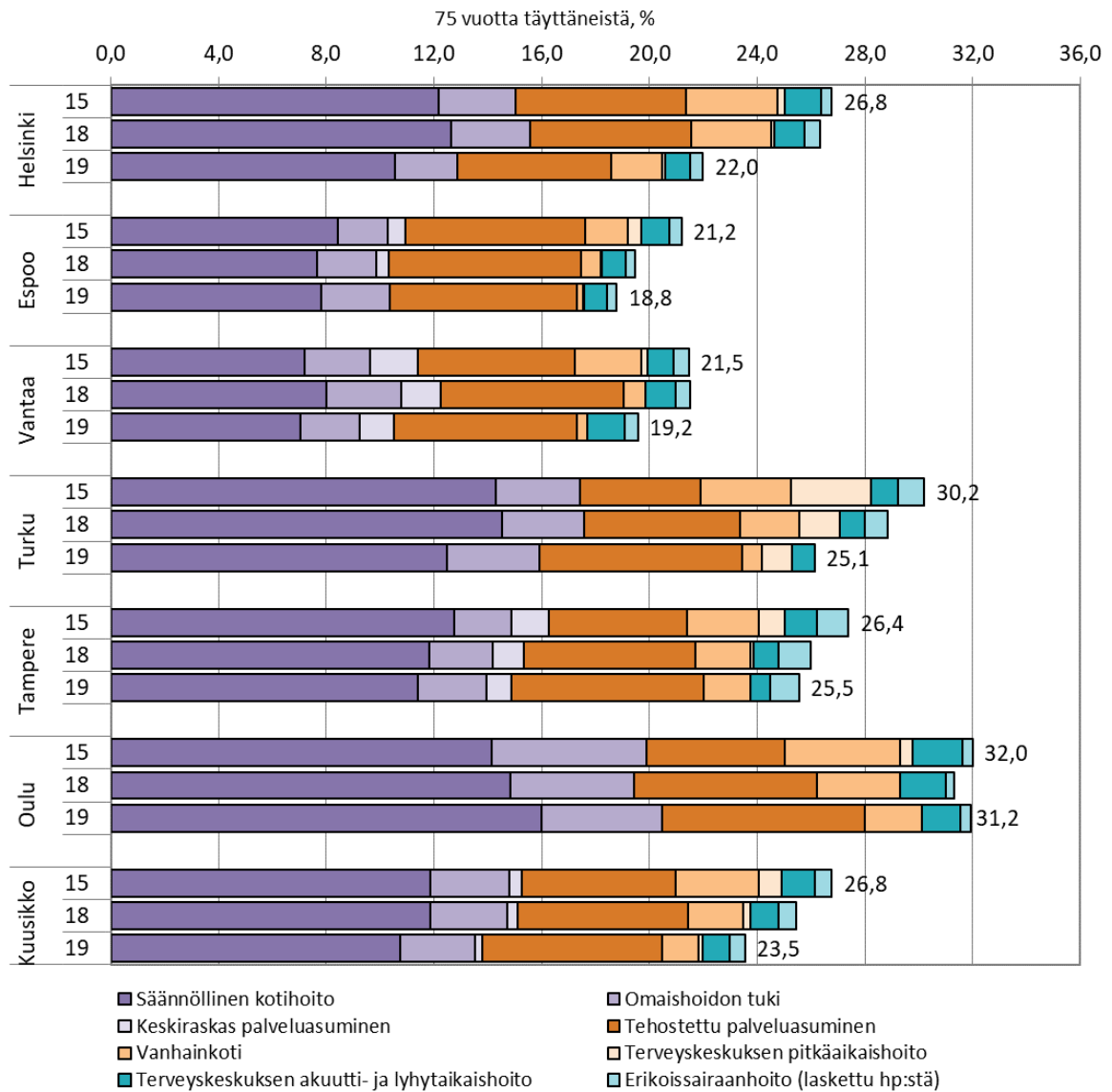
Kuviossa 2. kuvataan eri vanhusikäryhmien sosiaali- ja terveystalvelujen käyttöä kuutoskaupungeissa. Ympäriuurorokautista hoitoa saavien osuus kasvaa iän mukana. Omaishoidon tuen ja lyhytaikaisten terveystalvelujen käyttö taas on yleisempää nuoremmissa ikäryhmissä.

* Erikoissairaanhoido koostuu vuodeosastohoidon laskennallisista asiakkaista
Lähde: laskenta perustuen liitteisiin 2, 5 ja 6

Kuvio 2. Sosiaali- ja terveystalvelujen piirissä olleiden osuudet (%) eri vanhusikäryhmissä palvelumuodoittain kuutoskaupungeissa joulukuussa 2019

Kuviossa 3 on kuvattu vanhusten talvelujen peittävyttä 75 vuotta täyttäneiden kuutoskaupunkilaisten keskuudessa talvelukokonaisuuksittain vuosina 2015, 2018 ja 2019. Talvelujen kokonaispeittävyys on laskenut kaikissa kuutoskaupungeissa verrattuna vuoteen 2015. Talvelujen peittävyys supistuminen on seurausta 65 vuotta täyttäneen väestön kasvun lisääntyneestä osuudesta verrattuna 65 vuotta täyttäneisiin sosiaali- ja terveystalveluja käyttäneisiin asiakkaihin.

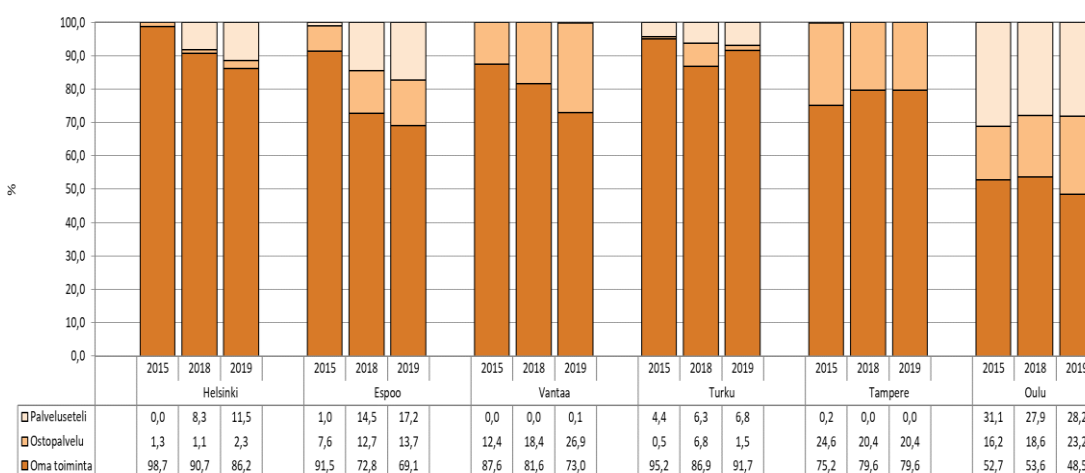
Kuvio 3. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton)

Lähde: liite 10 ja vuoden 2012 vastaavat tiedot

Selitystä palvelujen peittävyden alenemiseen voidaan hakea muun muassa ikääntyneiden toimintakyvyn kohentumisesta ja omassa kodissa asumisen edellytysten parantumisesta (Sainio & Koskinen 2018; Sihvonen ym. 2013; Holstila ym. 2012). Työryhmässä on pohdittu tekijöitä, jotka ovat mahdollisesti yhteydessä ikääntyneen väestön palvelutarpeeseen. Väestön hyvinvointiin vaikuttavat useat eri ulottuvuudet, kuten koulutus- ja tulotaso, joiden suhteen kuntien väestö saattaa erota toisistaan.

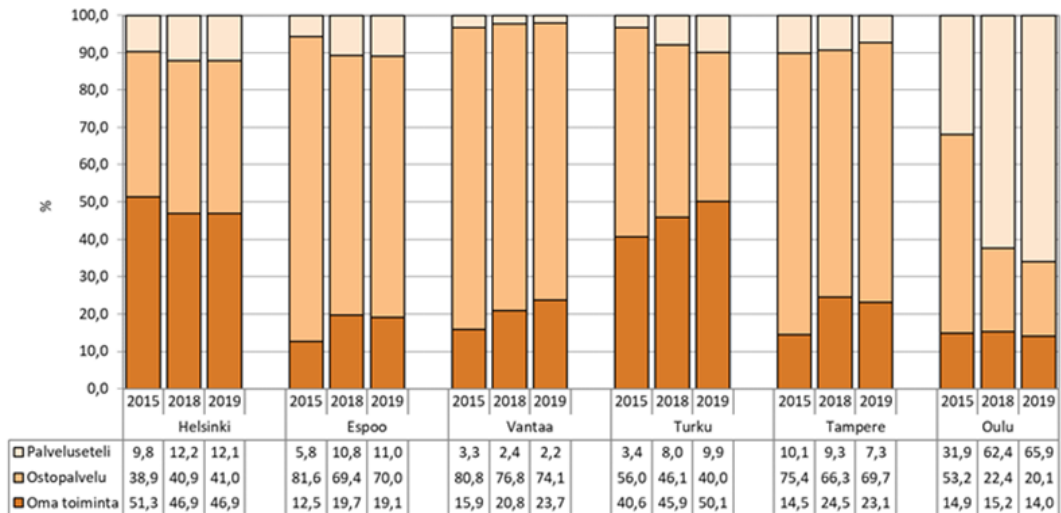
3.3 Palvelujen järjestäminen

Kuutoskaupungeissa 65 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisessä on kaupunkien välillä eroja. Palvelujen oman toiminnan, ostopalvelujen tai palvelusetelin osuudet poikkeavat toisistaan. Lisäksi palvelujärjestelmässä on viime vuosina tapahtunut rakenteellisia muutoksia, joita eri järjestämistapojen osuuksissa tapahtuneet muutokset heijastelevat. Kuviossa 4. on kuvattu eri järjestämistapojen osuutta kotihoidon käynneistä. Oman toiminnan osuus vuonna 2019 vaihtelee Turun 91,7 prosentin ja Oulun 48,5 prosentin välillä. Vuodesta 2015 oman toiminnan osuus on laskenut eniten pääkaupunkiseudulla. Nousua oman toiminnan osalta on ollut ainoastaan Tampereella. Ostopalvelujen osuus vaihtelee Turun 1,5 prosentin ja Oulun 23,2 prosentin välillä. Vuodesta 2015 ostopalvelujen osuus on vähentynyt Tampereella. Palvelusetelin käytön osuudet vaihtelevat Tampereen 0,0 prosentin Oulun 28,2 prosentin välillä. Vuodesta 2015 palvelusetelin käyttö on lisääntynyt Espoossa, Helsingissä ja Turussa.

Kuvio 4. Eri järjestämistapojen osuus (%) kotihoidon käynneistä vuosina 2015, 2018 ja 2019 yli 65 vuotta täyttäneiden keskuudessa

Kuviossa 5. on kuvattu eri järjestämistapojen osuutta pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa. Oman toiminnan osuus vuonna 2019 vaihtelee Turun 50,1 prosentin ja Oulun 14,0 prosentin välillä. Vuodesta 2015 oman toiminnan osuus on laskenut Helsingissä ja Oulussa ja noussut muissa kaupungeissa. Ostopalvelujen osuus vaihtelee Vantaan 74,1 prosentin ja Oulun 20,1 prosentin välillä. Vuodesta 2015 ostopalvelujen osuus on noussut Helsingissä ja laskenut muissa kaupungeissa. Eniten laskua on ollut Oulussa. Palvelusetelin käytön osuudet vaihtelevat Vantaan 2,2 prosentin ja Oulun 65,9 prosentin välillä. Vuodesta 2015 palvelusetelin käyttö on vähentynyt Vantaalla ja Tampereella ja noussut muissa kaupungeissa.

Kuvio 5. Eri järjestämistapojen osuus (%) pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osalta vuosina 2015, 2018 ja 2019

3.4 Palvelujen kustannukset

65 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset kasvoivat edellisvuodesta kuutoskaupungeissa (Taulukko 3.). Vuoden 2019 rahan arvoon korotetut 65 vuotta täyttäneiden kustannukset nousivat kuutoskaupunkien tasolla 7,4 prosenttia vuosien 2015–2019 aikana. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet vuodesta 2015 eniten Espoossa (+17,8 %) ja Tampereella (+15,2 %). (Liite 22.). Kustannusten kasvu on vahvasti sidoksissa ikääntyvän väestön määrän kasvuun (vrt. Taulukko 1.). Kun kustannukset jyvitetään 65 vuotta täyttäneitä kohden, vuoden 2019 rahan arvoon korotetut kustannukset ovat laskeutuneet kuutoskaupunkien tasolla vuosien 2015–2019 aikana 4,0 prosenttia. Väestöön suhteutetut kustannukset kasvoivat Tampereella ja Turussa verrattuna vuoteen 2015. (Liite 27.). Vuonna 2019 yli 65-vuotiasta asukasta kohden suhteutetut kustannukset vaihtelivat Vantaan 6 221 euron ja Oulun 7 577 euron välillä.

Taulukko 3. Sosiaali- ja terveyspalvelujen 65 vuotta täyttäneiden deflatoidut kokonaiskustannukset ja sosiaali- ja terveyspalvelujen 65 vuotta täyttäneiden ikävakioidut ja deflatoidut kustannukset 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2015–2019.

	Kustannukset 2015 yht., DEFL, €	Kustannukset 2018 yht., DEFL, €	Kustannukset 2019 yht., €	Ikävakioidut kust. 2015, DEFL, € / 65 v. täyt.	Ikävakioidut kust. 2018, DEFL, € / 65 v. täyt.	Ikävakioidut kust. 2019, € / 65 v. täyt.
Helsinki	831 636 909	818 785 316	827 536 681	7 745	7 132	7 163
Espoo	229 450 730	252 659 328	270 243 710	6 483	6 325	6 465
Vantaa	194 899 055	204 515 506	215 779 230	6 775	6 253	6 221
Turku	292 619 228	316 855 329	314 359 558	6 652	6 764	7 356
Tampere	306 567 335	363 146 906	353 055 167	7 025	7 729	7 384
Oulu	223 454 507	238 926 478	250 653 099	7 833	7 539	7 577
Kuusikko	2 078 627 765	2 194 888 864	2 231 627 444	7 328	7 155	7 118

Lähde: liitteet 22 ja 27.

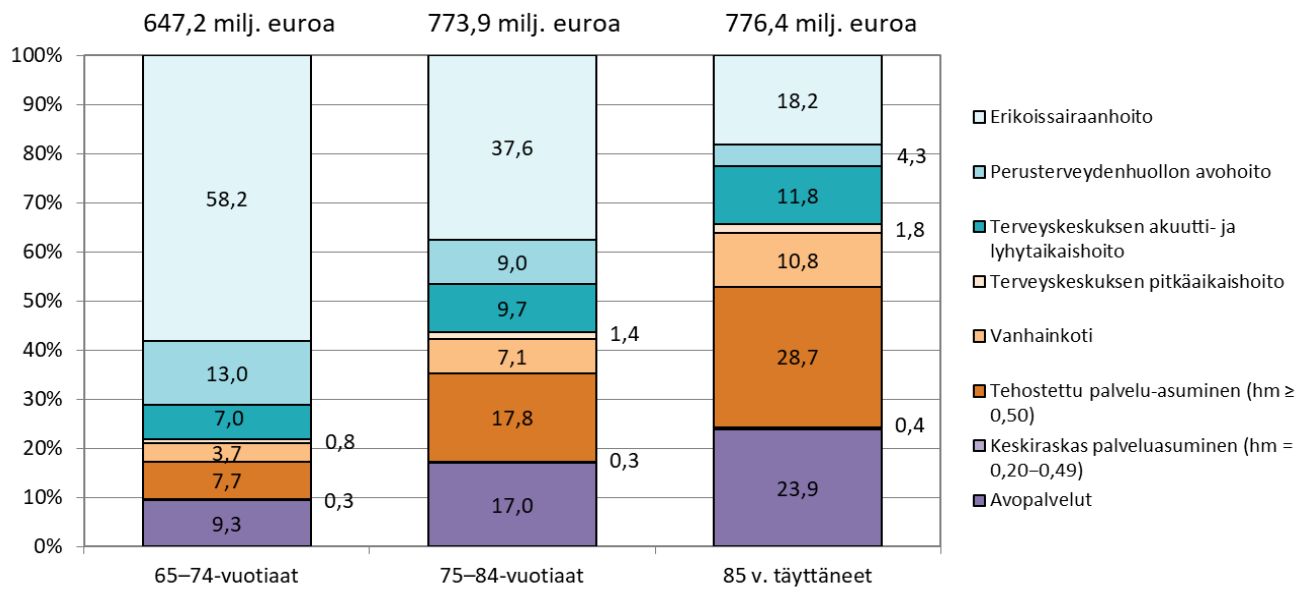
Palvelujen kustannusrakenteen muutokset ovat noudattaneet palvelurakenteen muutoksia – avopalvelujen ja tehostetun palveluasumisen palvelujen osuus kustannuksista on viime vuosina kasvanut (Kuvio 6.). Erikoissairaanhoidon ja tehostetun palveluasumisen kustannukset 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osalta ovat kasvaneet suhteellisesti eniten ja muodostavat jo puolet kaikista yli 75-vuotiaiden palvelujen kustannuksista. Tämä nostaa erikoissairaanhoidon ja laskee perusterveydenhuollon osuutta kustannuksista – muutoin erikoissairaanhoidon kustannukset olivat aiempien vuosien tasolla.

Kuvio 6. Sosiaali- ja terveystalouden piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kustannusten jakautuminen (%) palveluittain joulukuussa 2012, 2015 ja 2019

Lähde: liite 23 ja vuoden 2012 vastaavat tiedot

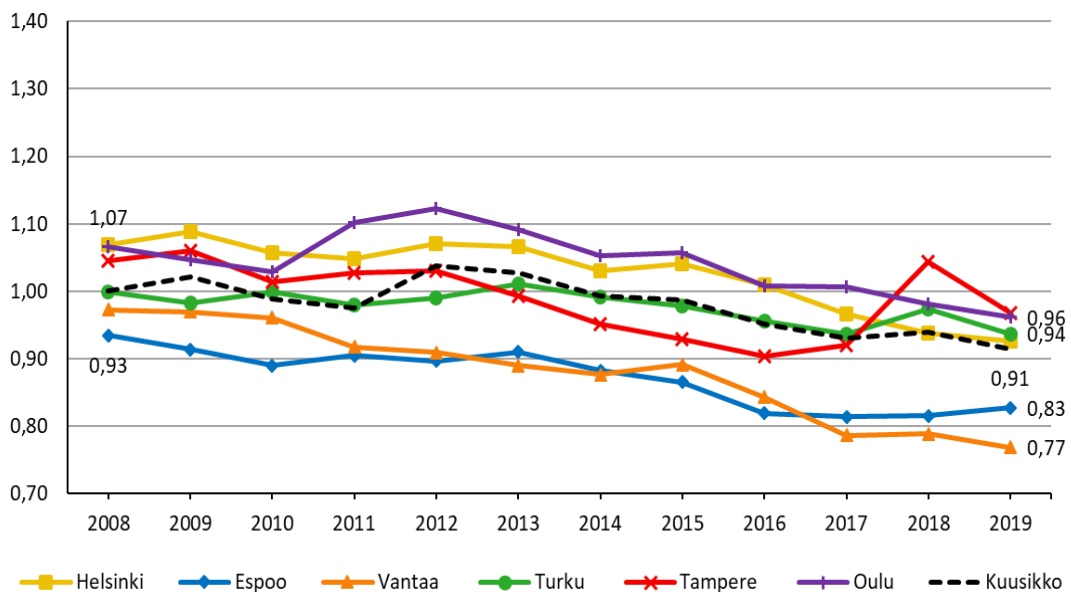
Kuviossa 7 on esitetty ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalouden kustannusten jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2019. 85 vuotta täyttäneiden kustannukset muodostivat 35,3 prosenttia, 75–84-vuotiaiden kustannukset 35,2 prosenttia ja 65–74-vuotiaiden kustannukset 29,5 prosenttia kokonaisuudesta. Erikoissairaanhoidon kustannukset muodostavat merkittävän osan nuorempien ikäryhmien kustannusrakenteesta. Kuutoskaupunkien erikoissairaanhoidon kustannukset 65–74-vuotiaiden osalta olivat 377 miljoonaa euroa, 75–84-vuotiaiden osalta 291 miljoonaa ja yli 85-vuotiaiden osalta 141 miljoonaa euroa vuonna 2019. Korkeimmat asiakaskohtaiset kustannukset muodostuvat näin ollen 65–74-vuotiaista erikoissairaanhoidon asiakkaista. (Liite 21.).

Kuvio 7. Sosiaali- ja terveystalouden kokonaiskustannusten jakautuminen palveluittain eri vanhusikäryhmissä vuonna 2019

Lähde: liite 21

Kuviossa 8. kuvataan 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalouden asukaskohtaisten ikävakioiden ja deflatoitujen kustannusten kehitystä vuosina 2008–2019 kuutoskaupungeissa suhteutettuna vuoden 2008 keskiarvoon. Vuodesta 2008 asukaskohtaiset kustannukset ovat laskeneet kaikissa kaupungeissa. Kuutoskaupunkien tasolla kustannukset ovat laskeneet 0,91 tasolle vuoden 2008 keskiarvoon verrattuna. Vuonna 2019 kustannukset olivat matalimmat Vantaalla ja korkeimmat Tampereella. Asukaskohtaiset kustannukset olivat kuutoskaupunkien keskiarvoa matalammat Vantaalla ja Espoossa vuonna 2019.

Kuvio 8. 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalouden asukaskohtaisten kustannusten (ikävakioitu ja deflatoitu) kehitys vuosina 2008–2019 suhteutettuna Kuusikon keskiarvoon (vuosi 2008=1)

3.5 Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto ovat antaneet iäkkäiden ihmisten palvelujen kehittämistä koskevan laatusuosituksen vuosina 2001, 2008 ja 2013. Laatusuositus on annettu vuosille 2017–2019¹. Sosiaali- ja terveysministeriön iäkkäiden palvelujen uudistamistyöryhmä on valmistellut uuden iäkkäiden palvelujen laatusuosituksen 2020–2023. (STM, 2020).

Aikaisemmassa vuosille 2013–2017 annetussa laatusuosituksessa² annettiin numeeriset tavoitteet palvelurakenteelle seuraavasti:

- 91–92 prosenttia asuu kotona itsenäisesti tai kattavan palvelutarpeen arvioinnin perusteella myönnettyjen tarkoituksenmukaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvin
- 13–14 prosenttia saa säännöllistä kotihoitoa
- 6–7 prosenttia saa omaishoidon tukea
- 6–7 prosenttia on tehostetun palveluasumisen piirissä
- 2–3 prosenttia on hoidossa vanhainkodeissa tai pitkäaikaishoidossa terveyskeskuksen vuodeosastolla.

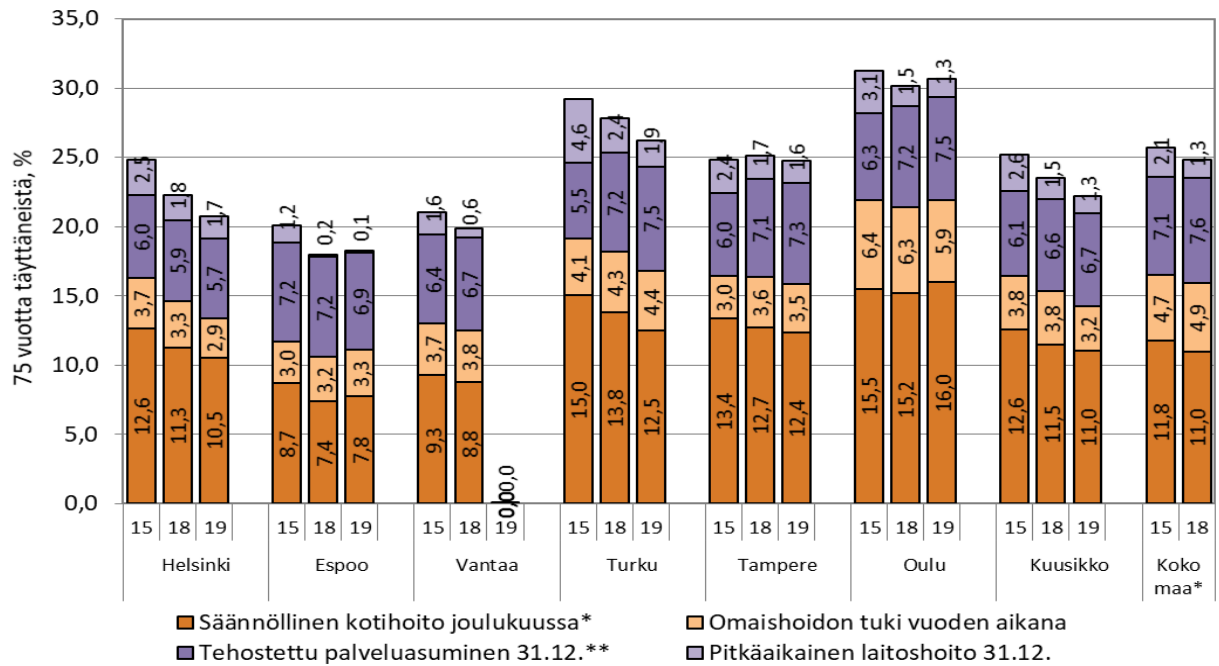
Vuosia 2017–2019 koskevassa laatusuosituksessa ei anneta enää palvelurakenteelle numeerisia tavoitteita. Tämän raportin kuusikkokaupunkien palvelurakenteen vertailussa käytetään kuitenkin edelleen aikaisemmassa laatusuosituksessa vuosille 2013–2017 annettuja palvelurakenteen osa-alueita ja numeerisia tavoitteita taustavertailuna. Vertailukuvioon on kuusikkokaupunkien palvelurakennetta kuvaavien lukujen lisäksi otettu mukaan koko maata koskevat vastaavat Sotkanet -tiedot³.

Kuviosta 9. nähdään, että kuutoskaupunkien tasolla laatusuosituksen tavoitteet on saavutettu tehostetussa palveluasumisessa ja laitoshoidossa. Säännöllisen kotihoidon piirissä oleiden osuus yli 75-vuotiaasta väestöstä oli Kuusikon tasolla 11,0 prosenttia vuonna 2019 ja osuus laski hieman edellisvuodesta. Kaupungeista vain Oulu pääsi kotihoidon osalta laatusuosituksen tavoitteeseen. Tehostetun palveluasumisen osalta suosituksen mukainen peittävyystavoite toteutuu muissa kaupungeissa paitsi Helsingissä, jossa tavoite lähes saavutettiin osuuden ollessa 5,7 prosenttia. Koko maan tasolla tehostetun palveluasumisen peittävyys on kuutosten keskiarvoa korkeampi, 7,5 prosenttia. Omaishoidon tuen peittävyys oli 3,2 prosenttia Kuusikossa ja osuus laski hieman vuodesta 2018. Omaishoidon tuen peittävyys on koko maassa kuutosten keskiarvoa korkeampi, mutta jää myös silti laatusuosituksen tavoitteesta. Omaishoidon tuen osalta lähes tavoitteeseen pääsi Oulu 5,9 prosentin osuudella. Muissa kaupungeissa omaishoidon tuen piirissä oli 2,9–4,4 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä. Laitoshoidon osalta asetetun tavoitteen alapuolella ollaan kaikissa kuutoskaupungeissa, ja tavoite alittuu myös valtakunnallisella tasolla.

¹ Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019.

² Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi” vuosille 2013–2017

³ Raportin julkaisuajankohtana tuorein saatavilla oleva vertailutieto tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon osalta koko maan tasolla on vuodelta 2018.

Kuvio 9. Ikäihmisten laatusuosituksen sisältyviä palveluja saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus kuutoskaupunkien vastaavan ikäisestä väestöstä 31.12., joulukuussa ja koko vuonna 2015–2019 (ikävakioimaton)

* = Sisältää Espoon, Vantaan ja Tampereen keskiraskaan palveluasumisen asiakkaat 31.12. ** = Sisältää lyhyt- ja pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakkaat 31.12., lyhytaikaispalvelun asiakasosuus 75 vuotta täyttäneistä keskimäärin 0,2 prosenttiyksikköä.

Huom! Sisältää säännöllisen kotihoidon peittävyuden joulukuussa ja keskiraskaan palveluasumisen peittävyuden 31.12., omaishoidon tuen kattavuuden koko vuoden aikana sekä 31.12. tilanteen mukaisen pitkäaikaisen vanhainkoti- ja terveyskeskussairaalahoitoon sekä tehostetun palveluasumisen lyhyt- ja pitkäaikaisen palvelun peittävyuden. Säännöllisen kotihoidon osalta koko maan tieto on 30.11. poikkileikkaustieto.

Lähde: liite 5 ja vuosien 2015–2018 vastaavat tiedot, koko maan tieto THL.

Kuutoskaupunkien palvelurakennetiedot kootaan hieman eri tavalla kuin ikäihmisten laatusuosituksessa määritellään. Suurin ero kuutoskaupunkien ja laatusuosituksen määrittelyissä on kotihoidon sisällössä. Laatusuosituksen säännöllisen kotihoidon määritelmä on laajempi siten, että säännöllisen kotihoidon asiakkaiksi lasketaan henkilöt, joilla on palvelun saantia koskeva palvelu- ja hoitosuunnitelma tai jotka muuten ovat saaneet palvelua vähintään kerran viikossa. Kuutoskaupunkien määrittelyn mukaan säännöllisen kotihoidon asiakkailla pitää olla sekä palvelu- ja hoitosuunnitelma että palvelua vähintään kerran viikossa. Tiedonkeruun erilaisten kriteerien vuoksi kuutoskaupunkien ja laatusuosituksen tiedot eivät ole tältä osin vertailukelpoiset.

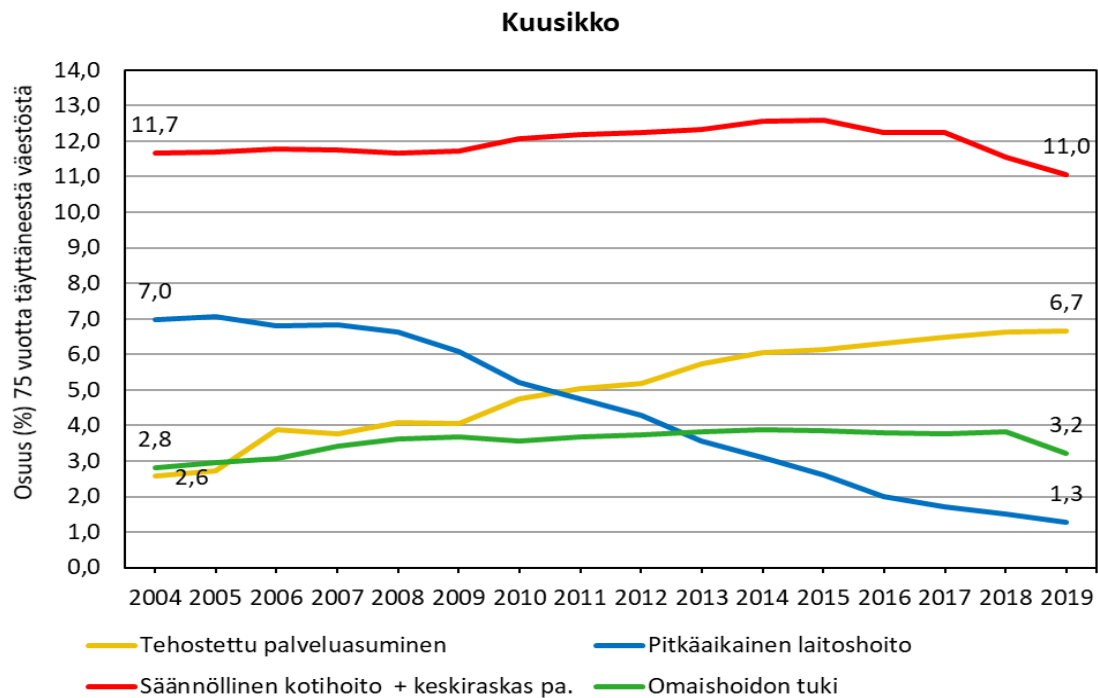
Tiivistettynä kuutoskaupunkien määrittelyerot laatusuosituksen määrittelyihin ovat seuraavat:

- Kotihoidon tiedot kerätään kuutoskaupungeissa eri kriteerein: säännöllisen kotihoidon asiakkailla täytyy olla palvelu- ja hoitosuunnitelma sekä palvelua vähintään kerran viikossa. THL:n tieto kotihoidosta kerätään päivämäärältä 30.11., kun kuutoskaupunkien tiedot kerätään joulukuulta (THL 2019).
- Kotihoitoon on kuviossa 9 yhdistetty keskiraskaissa palvelutaloissa asuvat. Keskiraskaan palveluasumisen asiakkaat saavat kotihoitoa, mutta eivät ole mukana kotihoidosta kerätyissä asiakasmäärissä.

Lisäksi kuvio 9. poikkeaa muista kuutosraportissa esitetyistä tiedoista seuraavasti:

- Kuviossa 9. käytetään tietoa omaishoidon tuen koko vuoden asiakasmäärästä, mutta muualla raportissa käytetään poikkileikkaustietoa päivämäärältä 31.12.
- Vanhainkotien asiakkaista kuviossa 9. ovat mukana vain pitkäaikaisesti vanhainkoiteissa asuvat, eivät lyhytaikashoidossa olevat, kuten raportissa pääsääntöisesti.

Kuviossa 10. kuvataan tehostetun palveluasumisen, säännöllisen kotihoiton ja keskiraskaan palveluasumisen, pitkäaikaisen laitoshoidon ja omaishoidon tuen kehitystä kuutoskaupungeissa vuosina 2004-2019. Kehitystä tarkastellaan näiden palvelumuotojen piirissä olevien yli 75-vuotiaiden osuuksien perusteella. Suurimman osuuden muodostaa säännöllisen kotihoiton ja keskiraskaan palveluasumisen osuus, jonka piirissä on 11,0 prosenttia yli 75-vuotiaista. Viimeisen kahden vuoden aikana osuus on kuitenkin laskenut ollen 0,7 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2004. Eniten laskua on ollut pitkäaikaisen laitoshoidon osalta, joka on laskenut vuodesta 2004 5,7 prosenttiyksikköä. Vuonna 2019 laitoshoidon piirissä oli enää 1,3 prosenttia yli 75-vuotiaista. Laitoshoidon osuuden väheneminen näkyy tehostetun palveluasumisen kasvuna. Vuodesta 2004 tehostetun palveluasumisen piirissä olevien osuus on kasvanut 4,1 prosenttiyksikköä ollen vuonna 2019 6,7 prosenttia. Omaishoidon tuen asiakasmäärä on hieman kasvanut vuodesta 2004. Vuonna 2019 omaishoidon tuen piirissä oli 3,2 prosenttia kuutoskaupunkien yli 75-vuotiaista väestöstä.

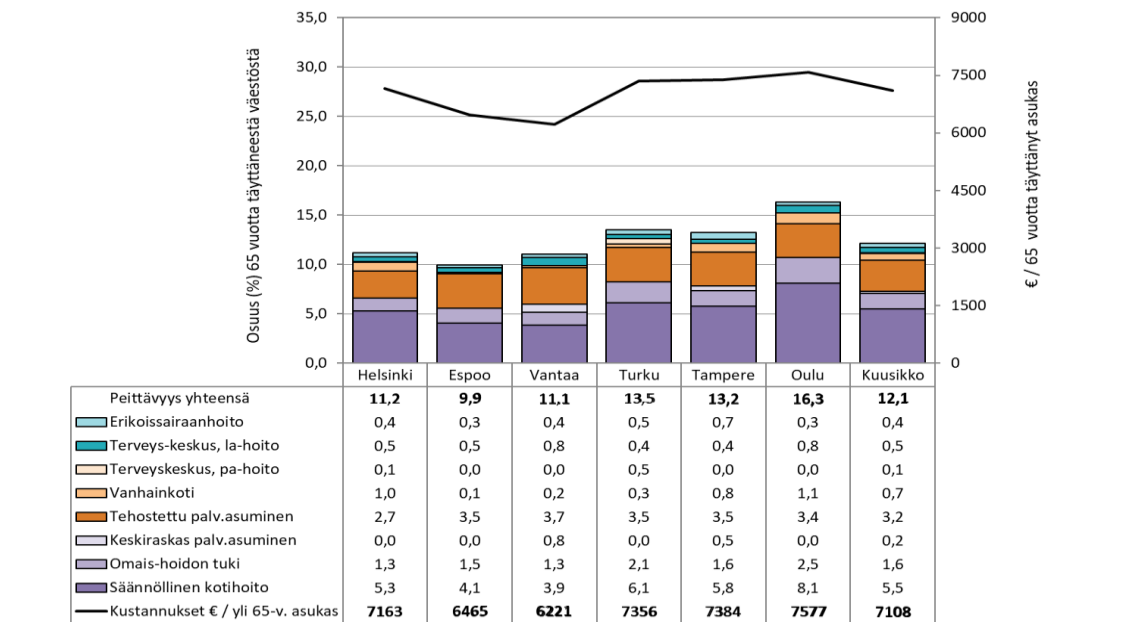

Kuvio 10. Laitoshoidon, tehostetun palveluasumisen, säännöllisen kotihoiton ja omaishoidon tuen piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisistä Kuusikossa 2004-2019

4 65 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN PALVELUT JA PALVELUJEN KUSTANNUKSET

4.1 Ikävakioidut palvelut 2019 sekä palvelujen peittävyys 2015–2019

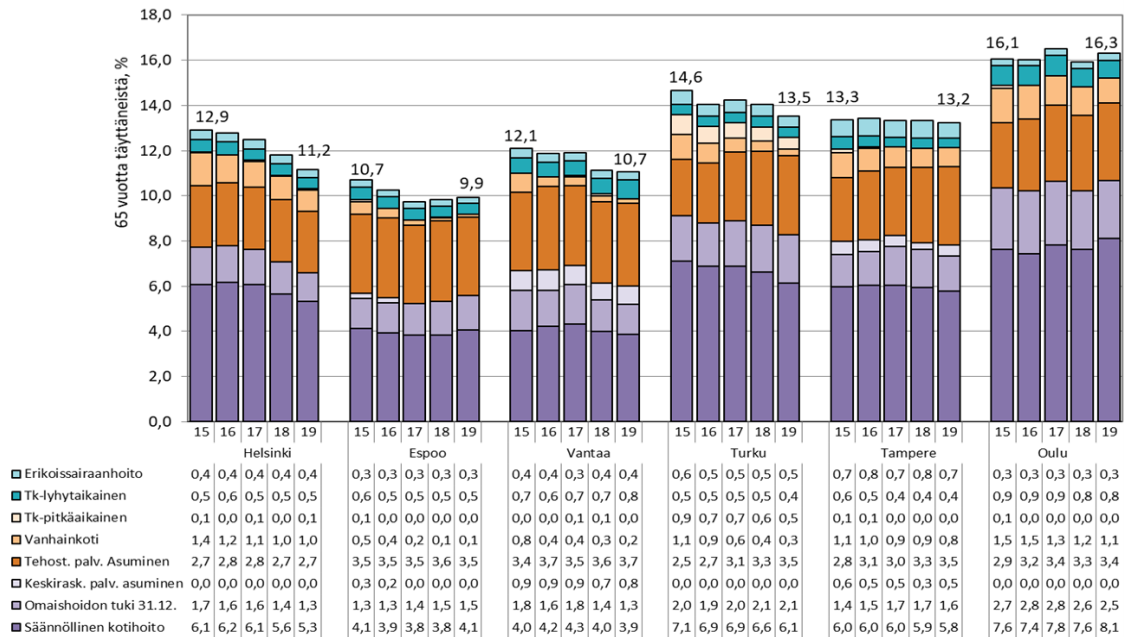
Kuutoskaupungeissa joulukuussa 2019 sosiaali- ja terveyspalveluja käytti 9,9–16,3 prosenttia 65 vuotta täyttäneistä (Kuvio 11.). Säännöllinen kotihoito kattoi kuutoskaupungeissa 3,9–8,1 prosenttia ikävakioidusta palvelujenkäytöstä ja avopalvelut yhteensä kattivat 5,6–10,7 prosenttia ikävakioidusta palvelujenkäytöstä. Ympäri vuorokautisen hoivan piirissä oli 3,7–4,5 prosenttia kaikista 65 vuotta täyttäneistä. (Liite 8.).

Kuvio 11. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019 (ikävakioitu)

Lähde: liite 8

Kuviosta 12. nähdään, että sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä olleiden 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on laskenut kuutoskaupungeissa viimeisen viiden vuoden aikana. Muista kaupungeista poiketen Tampereella palvelujen ikävakioidun peittävyys on pysynyt lähes samalla tasolla verrattuna vuoteen 2015. Merkittäviä syitä peittävyyden alenemiseen ovat sekä 65 vuotta täyttäneiden määrän kasvu Kuusikon tasolla että 65 vuotta täyttäneiden keski-ian nuorentuminen. Palvelujen peittävyys on laskenut vuoteen 2015 verrattuna eniten Helsingissä, 1,8 prosenttiyksikköä. Vaikka vanhuspalvelujen piirissä olevien osuus on vähentynyt, asiakasmäärä on lisääntynyt. Kuutoskaupungeissa yli 65 vuotiaista vanhuspalvelujen piirissä oli vuonna 2019 37 660 asiakasta, kun vastaava luku vuonna 2015 oli 37 007. Palvelujen peittävyys on sitä vastoin vähentynyt 1,5 prosenttia vuosina 2015-2019.

Kuvio 12. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019 (ikävakioitu)

Lähde: liite 9

4.2 Kokonaiskustannukset ja kustannukset asukasta kohti 2015–2019

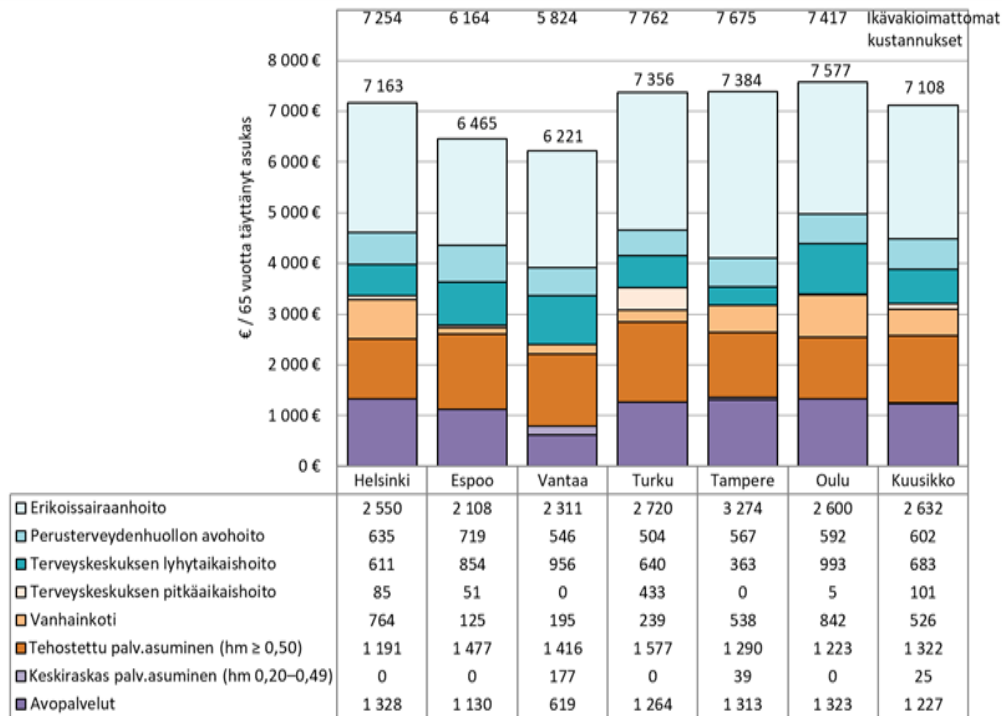
Sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaiskustannukset 65 vuotta täyttäneiden palveluiden osalta olivat kuutoskaupungeissa 2,2 miljardia euroa vuonna 2019, mikä on 1,7 prosenttia enemmän kuin vuoden 2018 deflatoidut kustannukset (Taulukko 4.). Edellisvuoteen verrattuna kustannukset laskivat muista kaupungeista poiketen Tampereella (-2,8 %) ja Turussa (-0,8 %). Kuntien välistä vertailua parantamaan otettu ikävakioitu tarkastelu tuo esiin, että vastaavan ikäistä väestöä kohden suhteutetut kustannukset ovat laskeneet edellisvuodesta 0,5 prosenttia kuutoskaupunkien tasolla. 65 vuotta täyttäneiden asukaskohtaiset kustannukset laskivat Tampereella (-4,5 %) Vantaalla (-0,5 %) ja nousivat muissa kaupungeissa vuodesta 2018.

Taulukko 4. Sosiaali- ja terveyspalvelujen 65 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset, ikävakioidut kustannukset 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2019 ja reaalimuutos 2018–2019

	Kustannukset 2019 yht., €	Muutos 2018–2019, DEFL, %	Ikävakioidut kust. 2019, € / asukas	Ikävakioitu asukaskoht. muutos 2018–2019, DEFL, %
Helsinki	827 536 681	1,1	7 163	0,4
Espoo	270 243 710	7,0	6 465	2,2
Vantaa	215 779 230	5,5	6 221	-0,5
Turku	314 359 558	-0,8	7 356	8,7
Tampere	353 055 167	-2,8	7 384	-4,5
Oulu	250 653 099	4,9	7 577	0,5
Kuusikko	2 231 627 444	1,7	7 118	-0,5

Lähde: liitteet 22 ja 27

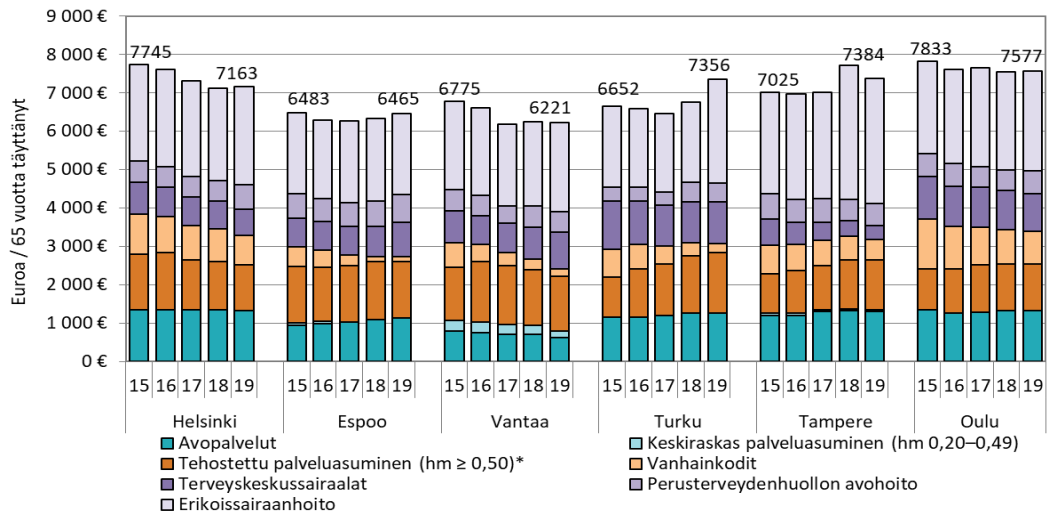
Tarkastelu palveluittain osoittaa, että suurin osa ikävakioiduista yli 65-vuotiaiden kokonaiskustannuksista muodostuu lyhytaikaisten terveydenhuollon palveluista, 52,4–61,3 prosenttia kunnasta riippuen (Kuvio 13.). Lyhytaikaisen terveydenhuollon erikoissairaanhoidon osuus kokonaiskustannuksista vaihteli Espoon 32,6 prosentin ja Tampereen 44,3 prosentin välillä. Ympäri vuorokautisen hoidon asukaskohtaiset kustannukset muodostavat 24,8–30,5 prosenttia ja avohuollon palvelut 12,8–18,3 prosenttia kokonaiskustannuksista kunnasta riippuen. (Liite 26.).

Kuvio 13. 65 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asu-kasta kohti 2019 (ikävakioimaton ja ikävakioidu)

Lähde: liite 26

Viimeisen viiden vuoden aikana 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohden suhteutetut deflaoidut kustannukset ovat laskeneet Helsingissä, Vantaalla, Oulussa ja Espoossa ja nousseet Turussa ja Tampereella (Kuvio 14.). Kustannusrakenteen muutoksessa on nähtävissä etenkin tehostetun palveluasumisen yleistymisen ja vanhainkotihoitojen vähentämisen.

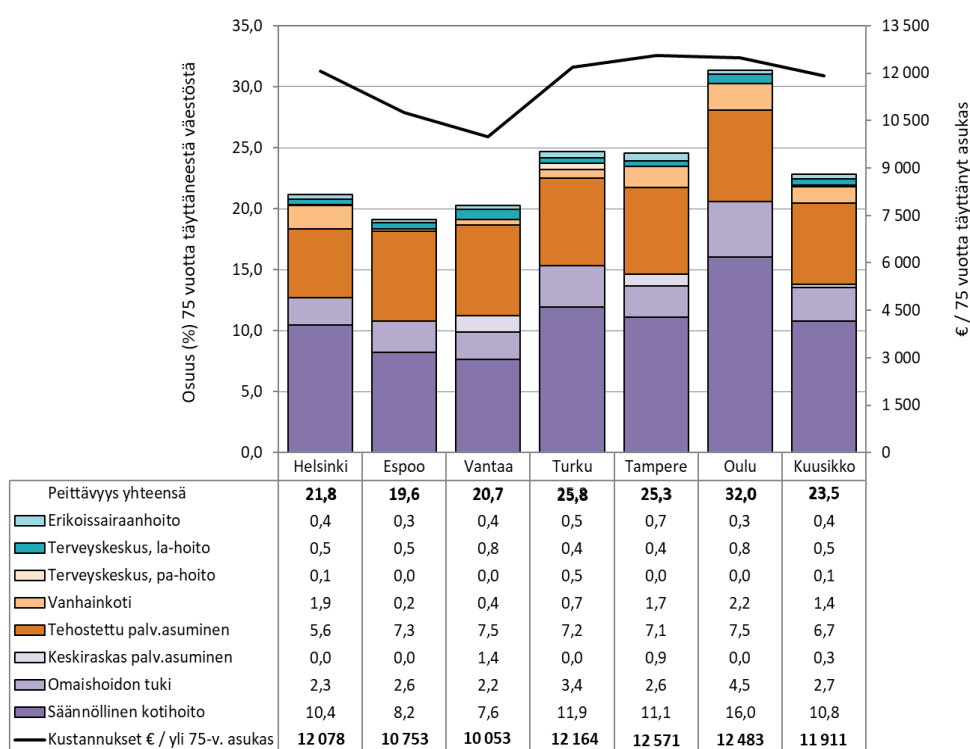
Kuvio 14. 65 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalouden kustannukset vastaavan ikäistä asu-kasta kohti 2015–2019 vuoden 2019 rahan arvossa (ikävakioitu)

Lähde: liite 27

5 75 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN PALVELUT JA PALVELUJEN KUSTANNUKSET

5.1 Ikävakioidut palvelut 2019 sekä palvelujen peittävyys 2015–2019

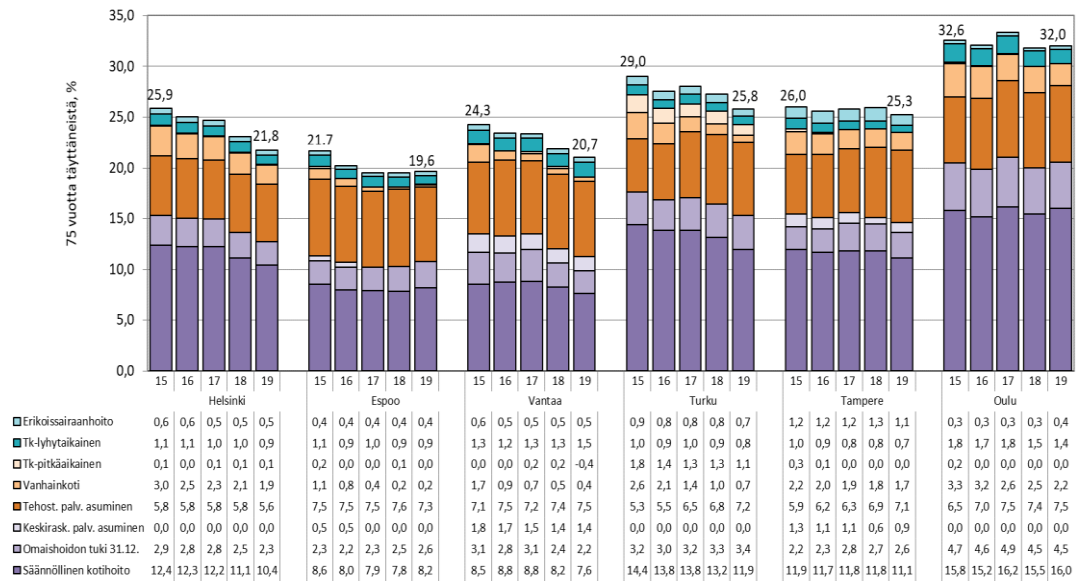
75 vuotta täyttäneiden osalta sosiaali- ja terveyspalvelujen peittävyys on lähes kaksinkertainen verrattuna 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmään (vrt. kuviot 11. ja 15.). Kuviosta 15. nähdään, että palvelujen ikävakioitu kokonaispeittävyys 75 vuotta täyttäneiden keskuudessa vaihteli Espoon 19,6 prosentin ja Oulun 32,0 prosentin välillä vuonna 2019. Kuutos-ten tasolla palvelujen piirissä oli yhteensä noin neljäsosa 75 vuotta täyttäneestä väestöstä. Ympäri- vuorokautista hoivaa saaneiden osuus väestöstä Vantaan 7,5 prosentin ja Oulun 9,7 prosentin välillä. Avopalvelujen piirissä olleiden osuus vaihteli Espoon 10,8 prosentin ja Oulun 20,6 prosentin välillä. (Liite 8.).

Kuvio 15. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019 (ikävakioitu)

Lähde: liite 8

Ikävakioitu sosiaali- ja terveyspalvelujen peittävyys 75 vuotta täyttäneiden osalta on laskenut vuoteen 2015 verrattuna kaikissa kuutoskaupungeissa (Kuvio 16.). Kotihoidossa olleiden osuus väestöstä on laskenut neljässä vuodessa muissa kunnissa paitsi Oulussa. Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden osuus taas on pienentynyt vuoteen 2015 verrattuna Helsingissä ja Espoossa ja noussut muissa kunnissa. Vanhainkoti- hoidossa olleiden osuus väestöstä on laskenut kaikissa kuutoskaupungeissa viimeisen viiden vuoden aikana.

Kuvio 16. Sosiaali- ja terveystalvija saaneiden 75 vuotta tyyttaneiden osuus (%) vastaavan ikaisesta v aestosta joulukuussa 2015–2019 (ikavakioitu)

Lähde: liite 10

5.2 Kokonaiskustannukset ja kustannukset asukasta kohti 2015–2019

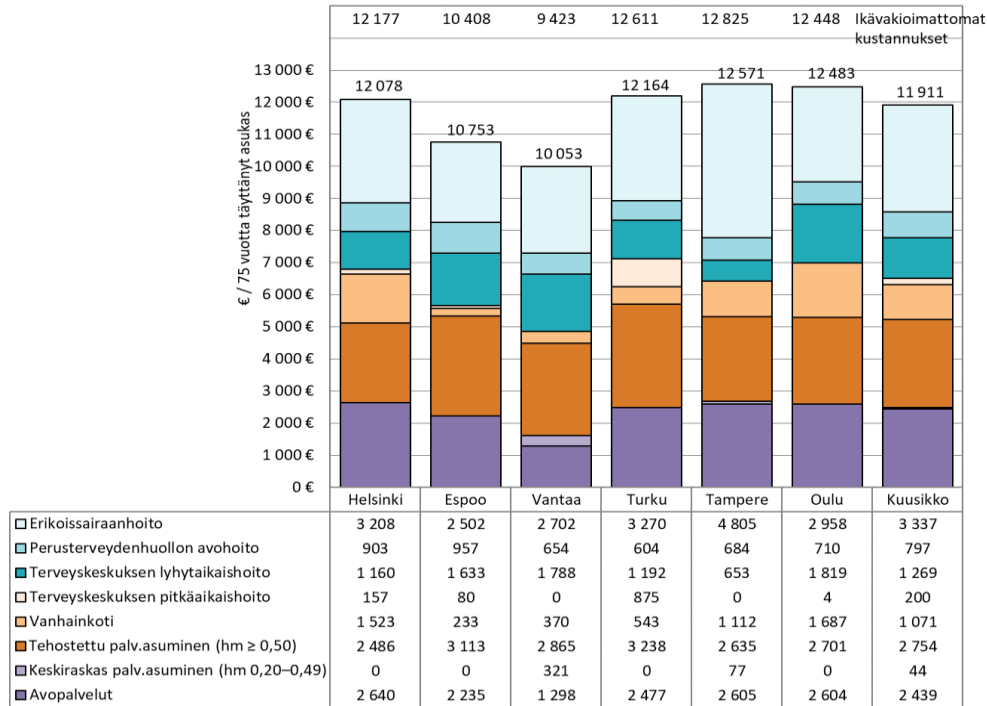
Sosiaali- ja terveystalvija kokonaiskustannukset 75 vuotta tyyttaneiden asiakkaiden osalta olivat kuutoskaupungeissa reilut 1,5 miljardia euroa vuonna 2019, mikä on 1,6 prosenttia enemmän kuin vuoden 2018 deflatoidut kustannukset (Taulukko 5.). Turussa ja Tampereella kokonaiskustannukset laskivat ja muissa kaupungeissa lisääntyivät suhteessa vuoteen 2018. Vastaavan ikäistä asukasta kohti suhteutetut kustannukset laskivat kuutos-tien tasolla edellisvuoteen nähden 2,5 prosenttia ja 7,1 prosenttia verrattuna vuoteen 2015. Väestöön suhteutetut kustannukset nousivat edellisvuodesta ainoastaan Espoossa. Asukas-kohtaiset kustannukset olivat matalimmat Vantaalla (10 053 €) ja korkeimmat Tampereella (12 571 €). (Liitteet 22. ja 28.).

Taulukko 5. Sosiaali- ja terveystalvija kokonaiskustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset 2019 sekä reaaliuus 2015–2019 ja 2018–2019

	Kustannukset 2019 yht., €	Muutos 2018–2019, DEFL, %	Muutos 2015–2019, DEFL, %	Ikävakioidut kust. 2019, € / asukas	Ikävakiointu asukaskoht. muutos 2018–2019, DEFL, %
Helsinki	588 699 097	1,8	-1,2	12 078	-1,1
Espoo	179 973 377	8,6	19,1	10 753	1,5
Vantaa	136 788 099	6,9	10,2	10 053	-1,9
Turku	226 148 608	-1,1	3,2	12 164	-3,8
Tampere	257 666 199	-4,5	16,4	12 571	-7,3
Oulu	169 355 317	3,1	7,4	12 483	-2,1
Kuusikko	1 558 630 696	1,6	6,1	11 911	-2,5

Lähde ja ks. huomautukset: liitteet 22 ja 28

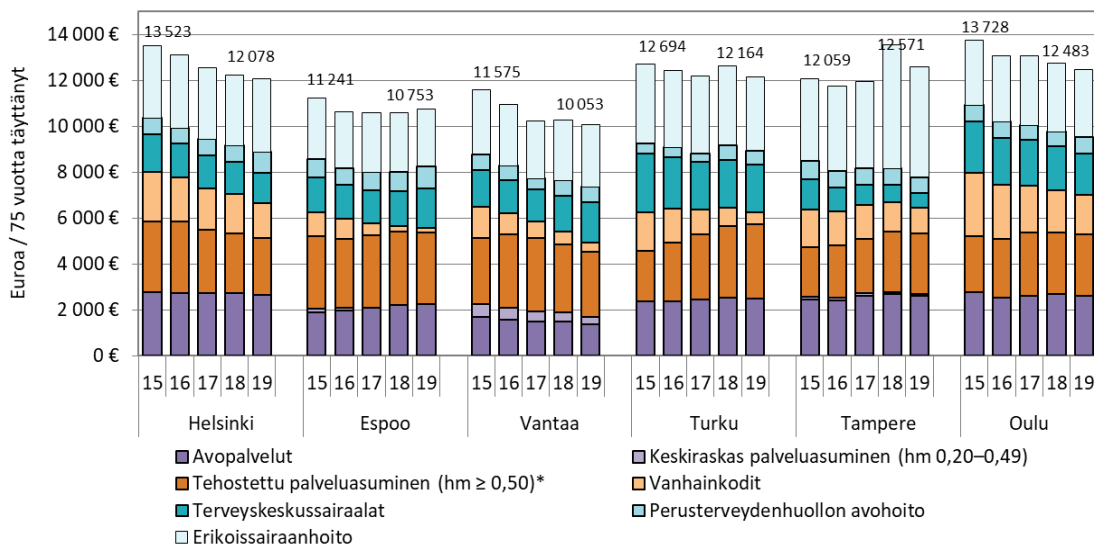
Kuviossa 17. on kuvattu 75 vuotta täyttäneiden kustannukset palveluittain vastaavan ikäistä asukasta kohden suhteutettuna. Lyhytaikaisen terveydenhuollon osuus väestöön suhteutetuista kustannuksista vaihteli kuutoskaupungeissa 41,5–51,5 prosentin välillä, ympärivuorokautisen hoidon osuus 29,8–38,2 välillä ja avohuollon osuus 16,2–21,3 prosentin välillä. (Liite 26.).

Kuvio 17. 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asukasta kohti 2019 (ikävakioitu ja ikävakiomaton)

Lähde: liite 26

Kuviossa 18. on esitetty ikävakioidut ja kunnan vastaavan ikäiseen väestöön suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden kustannukset palveluittain viiden vuoden aikasarjana. Kustannukset ovat neljässä vuodessa nousseet Tampereella ja laskeneet muissa kaupungeissa. Tehostetun palveluasumisen laajeneminen palveluna näkyy asukaskohtaisten kustannusten kasvuna. Vastaavasti vanhainkotien kustannukset ovat supistuneet kaikissa kuutoskaupungeissa.

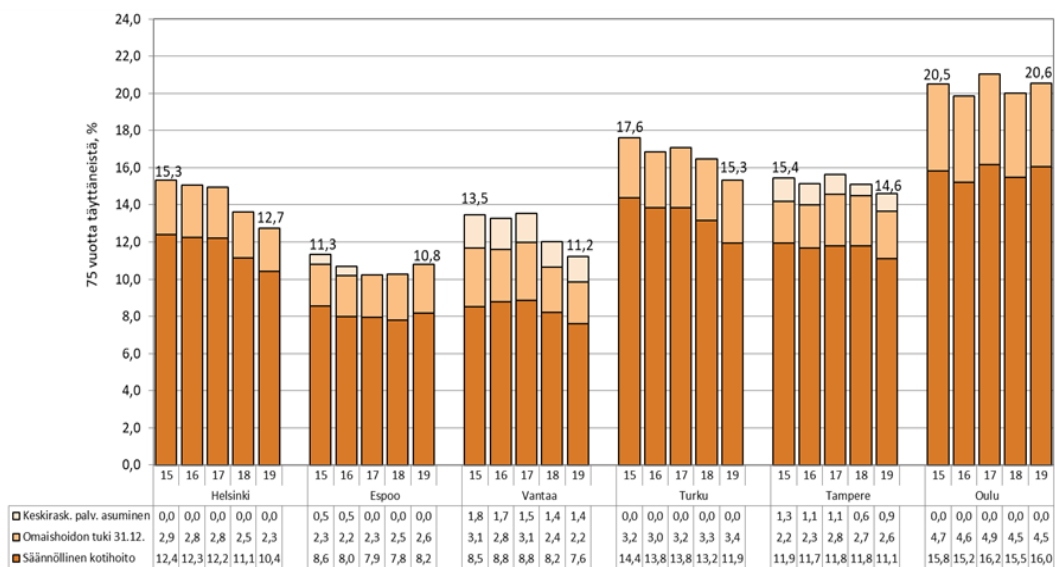
Kuvio 18. 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asukasta kohti 2015–2019 vuoden 2019 rahan arvossa (ikävakioitu)

Lähde: liite 28

5.3 Palvelujen käytön kehitys 2015–2019

5.3.1 Avopalvelut (kotihoito, omaishoito ja keskiraskas palveluasuminen)

Avohuollon palvelujen piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden ikävakioitu osuus väestöstä vaihteli Espoon 10,8 prosentin ja Oulun 20,6 prosentin välillä vuonna 2019 (Kuvio 19.). Avopalvelujen peittävyys on kasvanut vuoteen 2015 verrattuna Oulussa ja laskenut muissa kaupungeissa.

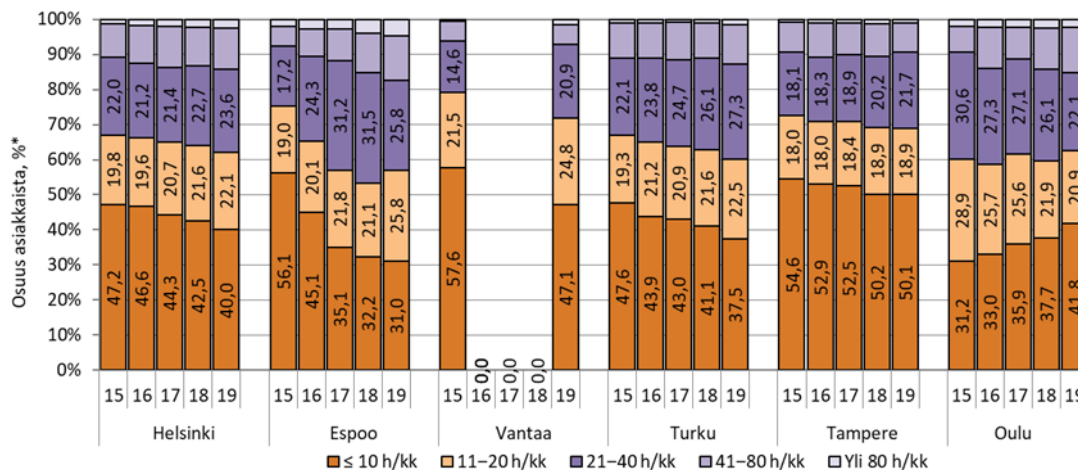

Kuvio 19. Säännöllisen kotihoidon, omaishoidon tuen ja keskiraskaan palveluasumisen piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019 (ikävakioitu)

Huom! Säännöllisen kotihoidon ja omaishoidon tuen asiakkaissa voi olla päällekkäisyyttä.

Lähde: liite 10

Säännöllisen kotihoidon intensiteetin – asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjautun avuntarpeen mukaan myönnetyn kuukausittaisen tuntimäärän – tarkastelu osoittaa, että suurimman osuuden kotihoidon asiakkaista muodostavat ne asiakkaat, jotka saavat hoitoa alle 10 tuntia kuukaudessa (Kuvio 20.). Vuonna 2019 näiden asiakkaiden osuus oli korkein Tampereella (50,1 %) ja matalin Espoossa (31,0 %). Kahden raskaimman intensiteettiluokan asiakkaiden suhteellinen osuus on kuitenkin kasvanut kuutoskaupungeissa viiden viimeisen vuoden aikana.

Kuvio 20. Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden osuudet (%) kotihoidon intensiteettiluokan mukaan joulukuussa 2015–2019, kaikki ikäryhmät

* = Sama asiakas voi sisältyä tiedonkeruutavasta johtuen joulukuun aikana useampaan luokkaan Espoon, Vantaan, Turun (2015–16), Tampereen ja Oulun tiedoissa. Helsingin ja Turun (2018–19) tiedoissa ei ole päällekkäisyyttä, sillä asiakas luokitellaan joulukuun ajalta viimeisimpään intensiteettiluokkaan.

Huom! Tarkastelu sisältää myös alle 65-vuotiaat. Sama asiakas voi olla mukana useammassa tuntiluokassa. Vantaan intensiteettitarkasteluun vuosina 2015–19 sisältyvät lisäksi keskiraskaan palveluasumisen asiakkaat, vuodesta 2016 alkaen tietoja ei ole saatavilla.

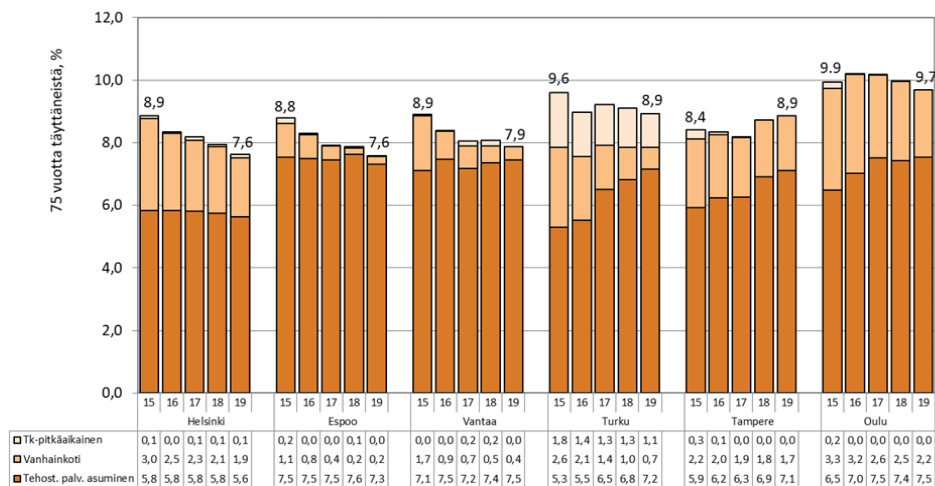
Lähde: liite 3 ja vuosien 2015–2019 vastaavat tiedot

Kuutoskaupungeissa kehitetään etäpalveluja osana ikääntyneiden avopalveluja – erityisesti osana kotihoitoa ja kuntoutuspalveluja. Kotihoidon etäkäynnit ovat tavoitteellisia hoitokäyntejä, joilla täydennetään tai korvataan esimerkiksi säännöllistä kotihoitoa. Etäpalvelut tapahtuvat tablettitietokoneiden välityksellä, ja niiden avulla voidaan ohjata, valvoa ja muistuttaa esimerkiksi lääkkeiden ottamista, ruokailua ja verensokerin mittaamista, ylläpitää toimintakykyä (etäkuntoutus, jumpat, yksinäisyyden ehkäisy), tukea sairaalasta kotiutumista ja seurata vointia. Etäpalveluiden avulla on mahdollista lisätä osallisuuden tunnetta ja vähentää yksinäisyyttä. Etähoidon asiakasmaksut vaihtelevat kunnasta ja palvelusta riippuen. Kaikissa kaupungeissa järjestetään myös etäpalvelutoimintaa. Toistaiseksi vain Helsinki ja Espoo pystyvät erittelemään kustannukset.

5.3.2 Ympäri vuorokautinen asumis- ja laitospuolitoiminen hoito

Ympäri vuorokautisessa hoidossa olleiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden ikävakiointu osuus väestöstä vaihteli Vantaan 7,5 prosentin ja Oulun 9,7 prosentin välillä vuonna 2019 (Kuvio 21.). Ympäri vuorokautista hoitoa saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on vuosien 2015–2019 välillä laskenut kuutoskaupungeissa lukuun ottamatta Tamperetta, jossa osuus on hieman kasvanut. Vanhainkotihoidossa olleiden osuus

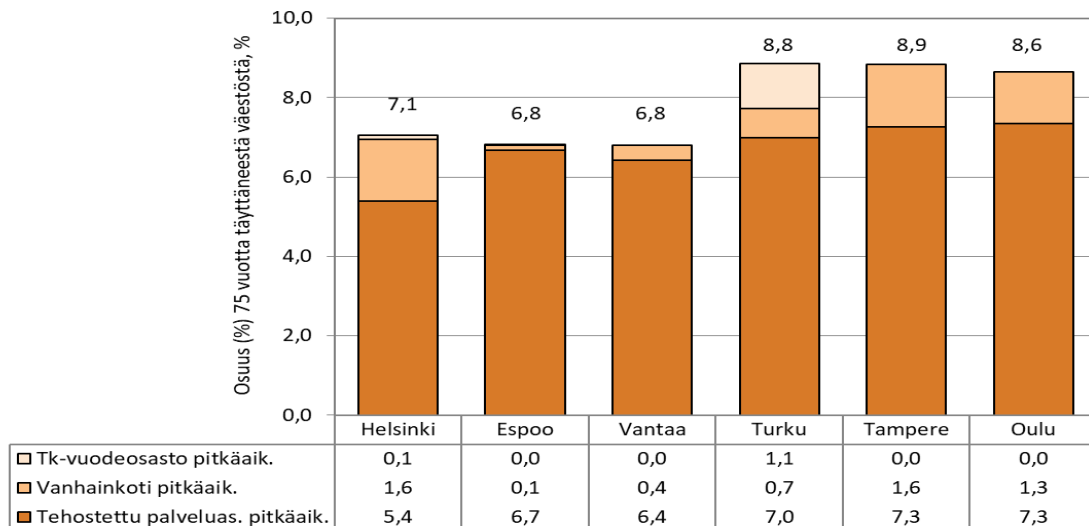
on supistunut vuoteen 2015 nähden kaikissa kaupungeissa. Pitkäaikaisessa terveyskeskushoidossa olleiden osuus väestöstä on viidessä vuodessa laskenut lähes nollaan kuutoskaupungeissa. Turussa kyseistä palvelua saaneiden osuus oli vielä 1,1 prosenttia 75 vuotta täyttäneestä väestöstä vuonna 2019. Tehostetun palveluasumisen peittävyys sen sijaan on viiden vuoden tarkastelujaksolla laskenut Helsingissä ja Espoossa ja noussut muissa kuutoskaupungeissa.

Kuvio 21. Lyhyt- ja pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja vanhainkodin sekä pitkäaikaisen terveyskeskuksen vuodeosastohoidon piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019 (ikävakioitu)

Lähde: liite 10

Osa ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaista on kotona asumista tukevan lyhyt-aikaishoidon asiakkaita esimerkiksi omaishoitajan vapaan aikana. Vain pitkäaikaisesti ympärivuorokautista palvelua saaneiden osuudet näkyvät kuviossa 22. Vuonna 2019 pitkäikäisten ympärivuorokautista palvelua saaneiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus väestöstä oli korkein Turussa (8,9 prosenttia) ja matalin Espoossa ja Vantaalla (6,4 prosenttia).

Kuvio 22. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, vanhainkodin ja terveyskeskuksen vuodeosaston piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019 (ikävakioimaton)

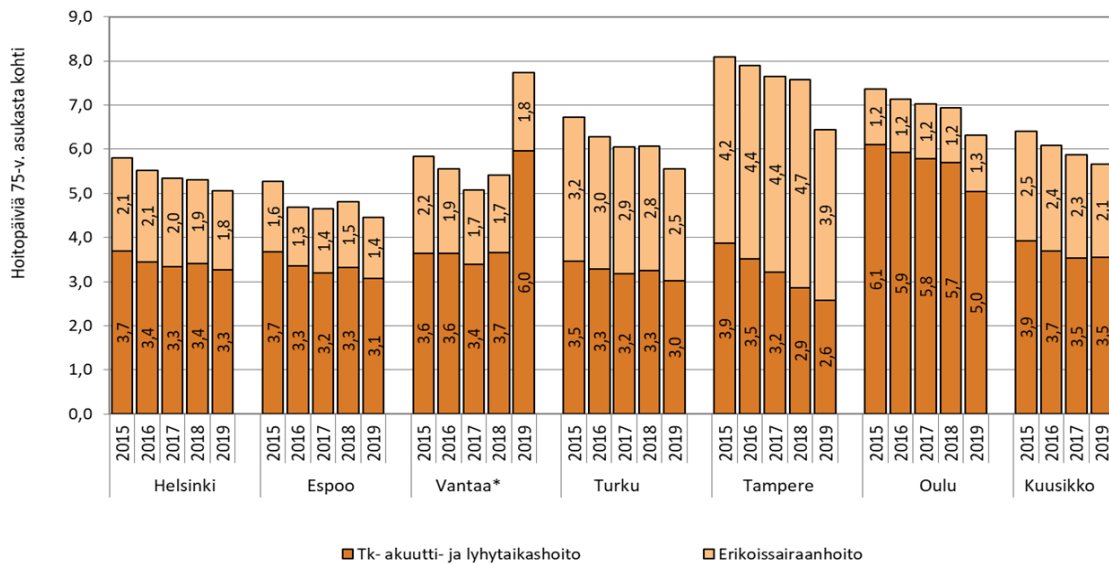
Lähde: laskenta perustuen liitteeseen 3

5.3.3 Lyhytaikaiset terveydenhuollon palvelut

Lyhytaikaiset terveydenhuollon palvelut käsittävät tässä terveyskeskussairaaloiden vuodeosastoilla järjestetyn akuutti- ja lyhytaikaishoidon sekä erikoissairaanhoidon palvelut. Erikoissairaanhoidon asiakasmäärä on laskettu jakamalla hoitovuorokausien määrä 365:llä, mikä kuvaa siis enemmän hoitopaikkojen määrää kuin todellista lyhytaikaisen erikoissairaanhoidon asiakasmäärää.

Lyhytaikaisessa vuodeosastohoidossa oli kuutoskaupungeissa vuoden 2019 lopulla 2 043 laskennallista hoidettavaa, jotka olivat täyttäneet 75 vuotta. Terveyskeskussairaaloiden lyhytaikaista vuodeosastohoitoa sai 1 285 henkilöä, mikä oli 0,9 prosenttia 75 vuotta täyttäneestä väestöstä vuonna 2019, kun vuonna 2015 vastaava osuus oli 1,2 prosenttia. Erikoissairaanhoidon hoitovuorokausien pohjalta laskettu 75 vuotta täyttäneiden asiakasosuus oli 2,1 prosenttia väestöstä vuonna 2019. Vuonna 2019 laskennallisia erikoissairaanhoidon hoitopaikkoja oli 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä 758. (Liite 4.)

Terveyskeskusten lyhytaikaishoidon ja erikoissairaanhoidon ikävakioituja hoitovuorokausia kertyi kuutoskaupungeissa keskimäärin 4,4–7,8 päivää 75 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden vuonna 2019 (Kuvio 23.). Väestöön suhteutettuja hoitovuorokausia erikoissairaanhoidossa oli keskimäärin 1,3–3,9 vuorokautta ja terveyskeskuksen lyhytaikaishoidossa 2,6–6,0 vuorokautta. Pääkaupunkiseudun kunnat erottuvat omaksi ryhmänään, sillä niissä hoitovuorokausia suhteessa 75 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden on muita kuntia vähemmän. Tilanne on hieman tasoittunut pääkaupunkiseudun kaupunkien ja muiden kuutoskaupunkien välillä viime vuosina. Yleisesti ottaen lyhytaikaishoidon hoitovuorokausien määrä 75 vuotta täyttäneeltä asukasta kohden on kuutosten tasolla laskenut viime vuosina.

Kuvio 23. Terveyskeskusten akuutti- ja lyhytaikaishoidon ja erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet 75 vuotta täyttäneitä asukasta kohti vuosina 2015–2019 (ikävakioitu)

* Vantaan sairaalan hoitovuorokausista on vuosina 2015-2018 erotettu ne hoitovuorokaudet, jotka ovat kohdistuneet pitkäaikaishoidon maksupäätöksen saaneille. V. 2019 kaikki hoitovuorokaudet ovat lyhytaikaishoidon vuorokausissa. Vantaan sairaalassa ei ole pitkäaikaishoidon paikkoja.

Lähde: laskenta perustuen liitteeseen 3 ja vuosien 2015–2019 vastaaviin tietoihin

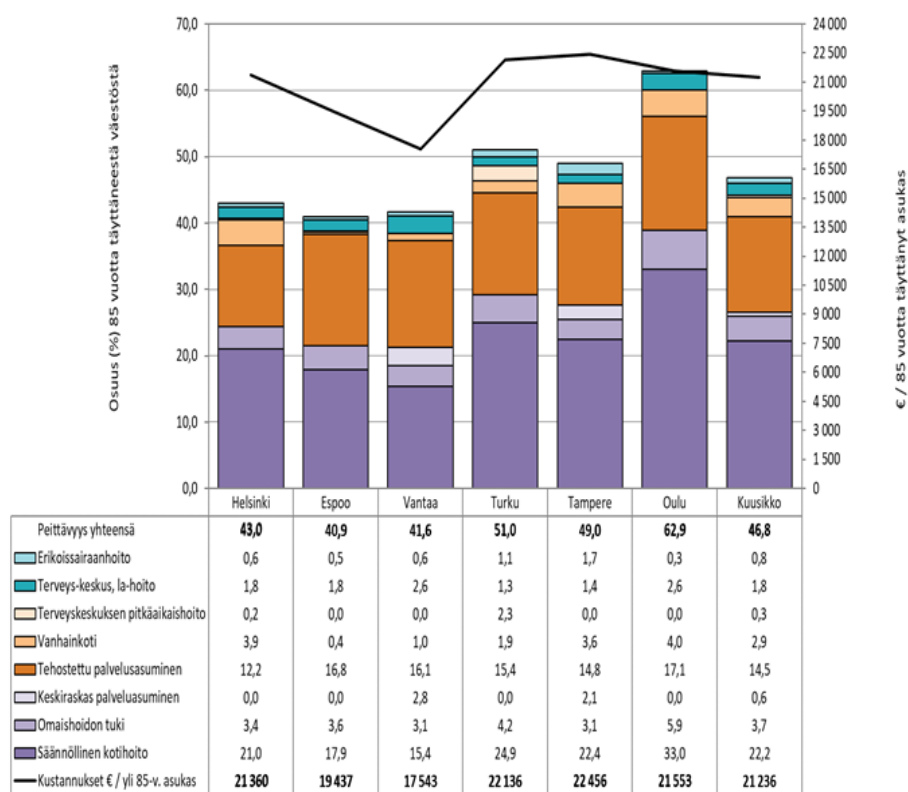
Vaikka väestöön suhteutettu hoitovuorokausien määrä on viiden vuoden ajanjaksolla laskenut, niin määrällisesti tarkasteltuna 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden terveyskeskussairaaloiden akuutti- ja lyhytaikaishoidon vuorokaudet ovat lisääntyneet kuutoskaupungeissa 12696 vuorokaudella vuosien 2015–2019 välillä (Liite 16.). Somaattisen erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet vähentyneet yli 75 vuotta täyttäneiden osalta vastaavalla aikavälillä 3 879 vuorokaudella (Liitteet 19. ja 20.).

Ikäihmisiä tutkitaan ja hoidetaan erikoissairaanhoidossa entistä kehittyneemmillä hoitomenetelmillä. Lyhyiden hoitajaksojen aikana tehdään tutkimuksia ja toimenpiteitä, joiden kustannukset laskutetaan asiakas/hoitajakohtaisesti kunnilta. Toteutuneilla hoitopäivien määrällä ei välttämättä ole yhteyttä kokonaiskustannusten kehitykseen. Kokonaiskustannusten kasvulle tulisivat hakea selitystä toteutuneiden tutkimusten ja toimenpiteiden määrän ja kustannusten kehityksellä.

6 85 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN PALVELUT JA PALVELUJEN KUSTANNUKSET

6.1 Palvelut 2019 sekä palvelujen peittävyys 2015-2019

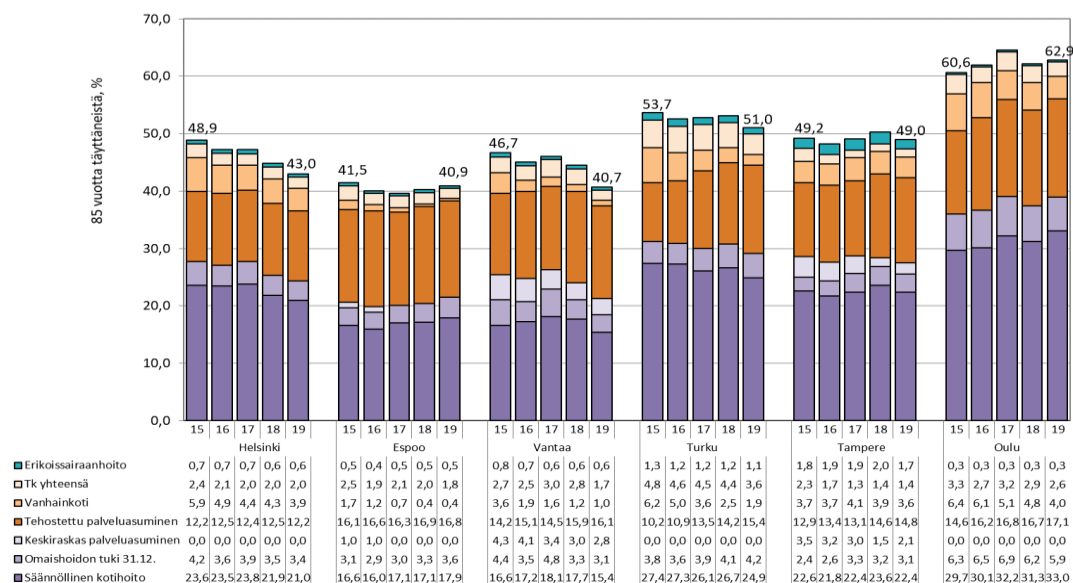
Kuutoskaupungeissa oli 85 vuotta täyttäneitä henkilöitä 36 773 vuonna 2019, mikä oli 2,0 prosenttia koko kuutoskaupunkien väestöstä. Sosiaali- ja terveyspalveluja käytti noin joka toinen 85 vuotta täyttänyt kuutoskaupungin asukas vuonna 2019 (Kuvio 24.). Palvelujen peittävyys ikäryhmässä oli 23,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin 75 vuotta täyttäneillä. Kuntatasolla palvelujen kokonaispeittävyys vaihteli Espoon 40,9 prosentin ja Oulun 62,9 prosentin välillä (Liite 8.). Toisin kuin 65 ja 75 vuotta täyttäneiden tarkastelussa, 85 vuotta täyttäneille ei ole tehty ikävakiointia. Lähtökohtaisesti 85 vuotta täyttänyt on jo niin iäkäs, että palvelujen tarve on potentiaalisesti yhtä suuri kaikissa yli 85-vuotiaiden ikäryhmissä.

Kuvio 24. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 85 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019

Lähde: liite 8

Palvelujen peittävyys 85 vuotta täyttäneiden osalta on vuoteen 2015 verrattuna noussut hieman Oulussa ja laskenut muissa kunnissa (Kuvio 25.). Kuutosten tasolla palvelujen peittävyys on viiden vuoden tarkastelujaksolla laskenut 3,1 prosenttiyksikköä.

Kuvio 25. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 85 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019

Lähde: liite 6 ja vuosien 2015–2018 vastaavat tiedot

6.2 Kokonaiskustannukset ja kustannukset asukasta kohti 2019

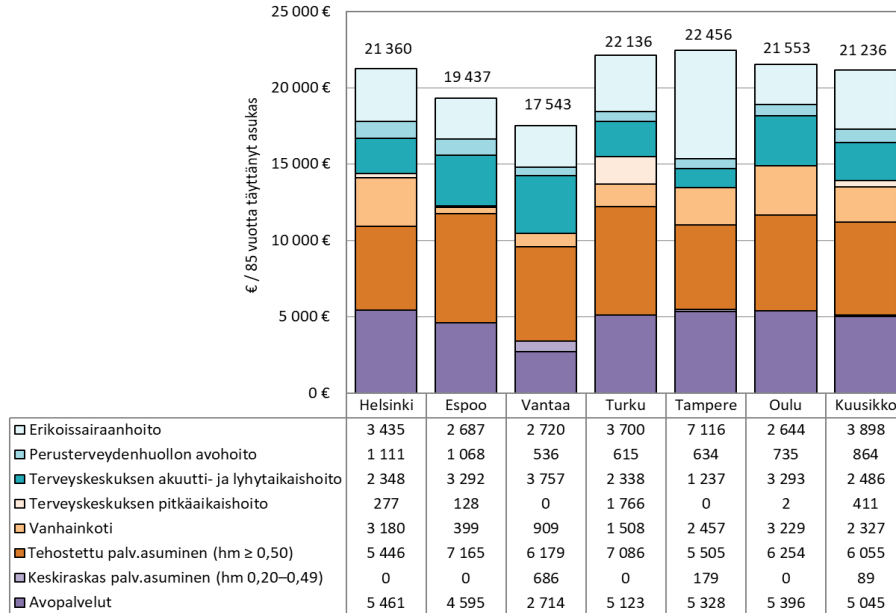
Kuutoskaupunkien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kustannukset 85 vuotta täyttäneiden osalta olivat noin 784 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä on 3,6 prosenttia enemmän kuin vuoden 2018 deflatoidut kustannukset (Taulukko 6.). 85 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset muodostivat 35,2 prosenttia Kuusikossa kerätyistä ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaiskustannuksista. Kokonaiskustannukset alenivat vuotta aiemmasta Turussa ja Tampereella ja kasvoivat muissa kaupungeissa. Vastaavan ikäiseen väestöön suhteutetut kustannukset laskivat kuutoskaupunkien tasolla 2,7 prosenttia. Asukaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Vantaan 17 543 euron ja Tampereen 22 456 euron välillä.

Taulukko 6. Sosiaali- ja terveyspalvelujen 85 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kokonaiskustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset 2019 sekä muutos (%) 2018–2019

	Kustannukset 2019 yht., €	Muutos 2018–2019, DEFL, %	Kustannukset 2019, € / asukas	Asukaskohtainen muutos 2018–2019, DEFL, %
Helsinki	302 220 058	4,4	21 360	-1,5
Espoo	84 490 251	9,0	19 437	0,1
Vantaa	57 109 502	7,1	17 543	-1,7
Turku	123 458 888	-0,3	22 136	-3,3
Tampere	134 984 348	-1,8	22 456	-6,8
Oulu	81 666 096	8,3	21 553	-2,0
Kuusikko	783 929 144	3,6	21 236	-2,7

Lähde: laskenta perustuen liitteeseen 2 ja liitteeseen 21 sekä vuoden 2018 vastaaviin tietoihin

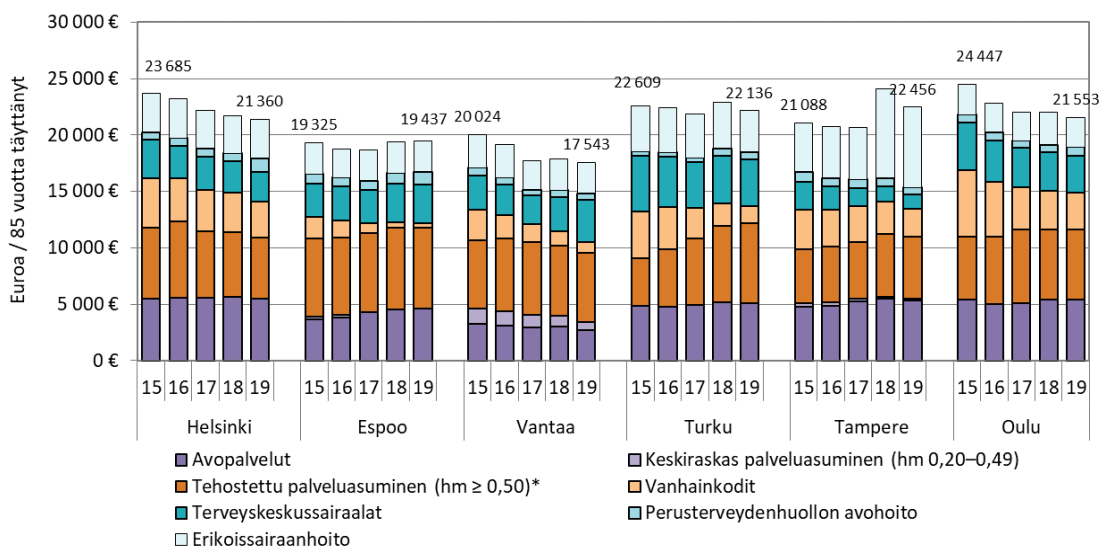
Kuviossa 26. on kuvattu 85 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä väestöä kohden suhteutettuna. Asukaskohtaiset kustannukset jakautuivat kuutoskaupunkien tasolla siten, että lyhytaikainen terveydenhuolto muodosti kustannuksista 34,4 prosenttia, ympärivuorokautinen hoito 41,4 prosenttia ja avohuolto 24,2 prosenttia. (Liite 25.).

Kuvio 26. 85 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asukasta kohti 2019

Lähde: Liite 25

Palveluja käyttäneiden väestöosuuden tavoin myös väestöön suhteutetut 85 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalvelujen kustannukset ovat viiden viimeisen vuoden aikana laskeneet (Kuvio 27.). Yleisestä suuntauksesta poiketen kustannukset ovat kuitenkin nousseet Tampereella ja Espoossa verrattuna vuoteen 2015.

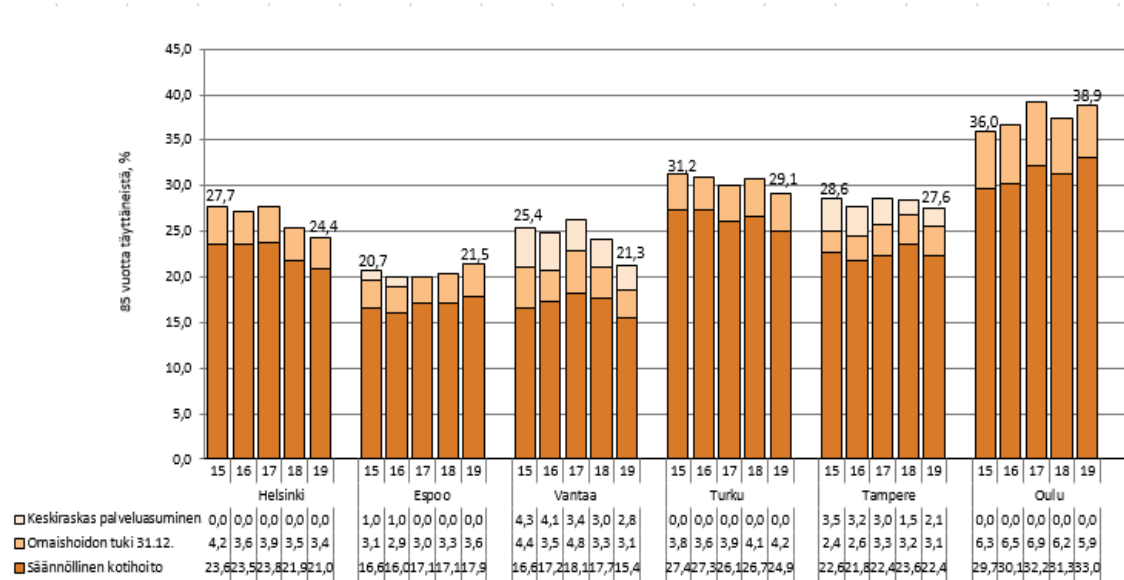
Kuvio 27. 85 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveystalvelujen kustannukset vastaavan ikäistä asukasta kohti 2015–2019 vuoden 2019 rahan arvossa

Lähde: liite 29

6.3 Palvelujen käytön kehitys 2015-2019

6.3.1 Avopalvelut (kotihoito, omaishoito ja keskiraskas palveluasuminen)

Avohuollon palvelujen piirissä olleiden 85 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä vaihteli Vantaan 21,3 prosenttiin ja Oulun 38,9 prosenttiin välillä vuonna 2019 (Kuvio 28.). Avopalvelujen peittävyys on kasvanut vuoteen 2015 verrattuna Espoossa ja Oulussa ja laskenut muissa kaupungeissa.

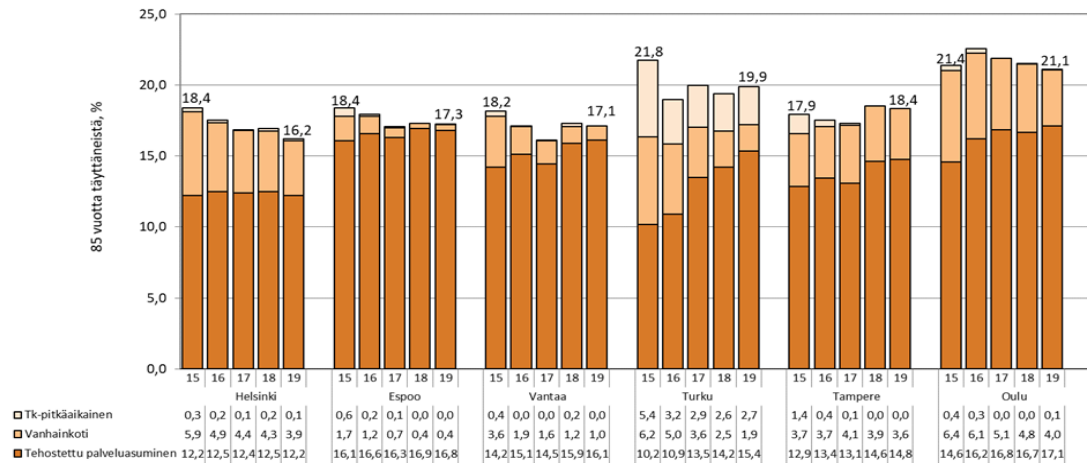
Kuvio 28. Säännöllisen kotihoidon, omaishoidon tuen ja keskiraskaan palveluasumisen piirissä olleiden 85 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019

Huom! Säännöllisen kotihoidon ja omaishoidon tuen asiakkaissa voi olla päällekkäisyyttä.

Lähde: liite 8

6.3.2 Ympäri vuorokautinen asumis- ja laitospuolitoiminen hoito

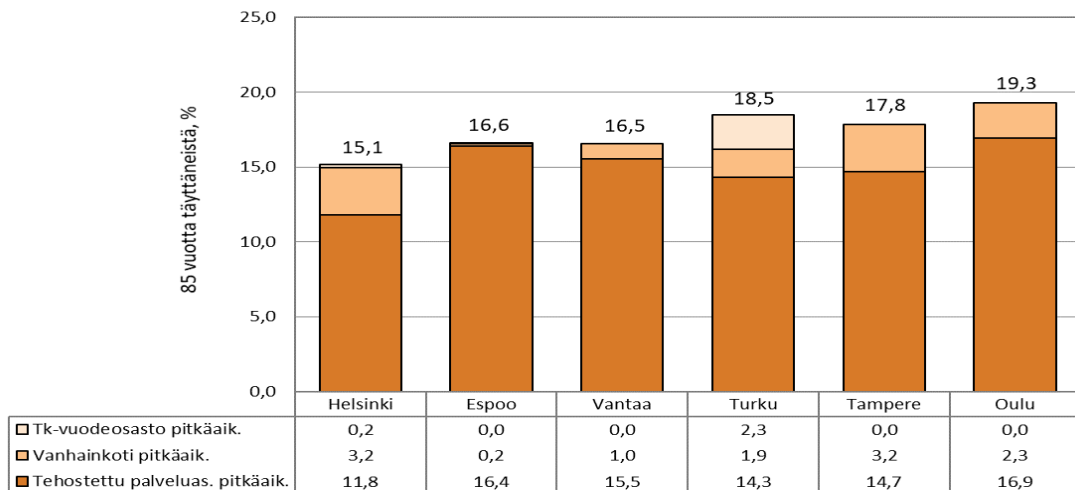
Ympäri vuorokautista hoitoa sai 16,2–21,1 prosenttia kuutoskaupunkien 85 vuotta täyttäneistä asukkaista vuonna 2019 (Kuvio 29.). Ympäri vuorokautista hoitoa saaneiden 85 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on noussut vuoteen 2015 verrattuna Tampereella ja laskenut muissa kunnissa. Yleisenä suuntauksena on havaittavissa tehostetun palveluasumisen osuuden kasvu ja vanhainkotihoito-osuuden kutistuminen. Muista poiketen Helsingissä tehostetun palveluasumisen osuus ja Tampereella vanhainkotihoito-osuus on pysynyt lähes samalla tasolla vuoteen 2015 verrattuna. Pitkäaikaisesti terveyskeskuksen vuodeosastolla olleiden osuus lähentelee nollaa muissa kaupungeissa paitsi Turussa.

Kuvio 29. Lyhyt- ja pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja vanhainkodin sekä pitkäaikaisen terveyskeskuksen vuodeosastohoidon piirissä olleiden 85 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2015–2019

Lähde: liite 8

Osa ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaista on kotona asumista tukevan lyhyt-aikaishoidon asiakkaita esimerkiksi omaishoitajan vapaan aikana. Kuviossa 30. on esitetty vain pitkäaikaisesti ympärivuorokautista palvelua saaneiden osuudet yli 85-vuotiaasta väestöstä. Vuonna 2019 pitkäaikaisen ympärivuorokautista hoitoa saaneiden 85 vuotta täyttäneiden asiakkaiden palvelujen peittävyys oli korkein Oulussa (19,3 %) ja matalin Helsingissä (15,1 %).

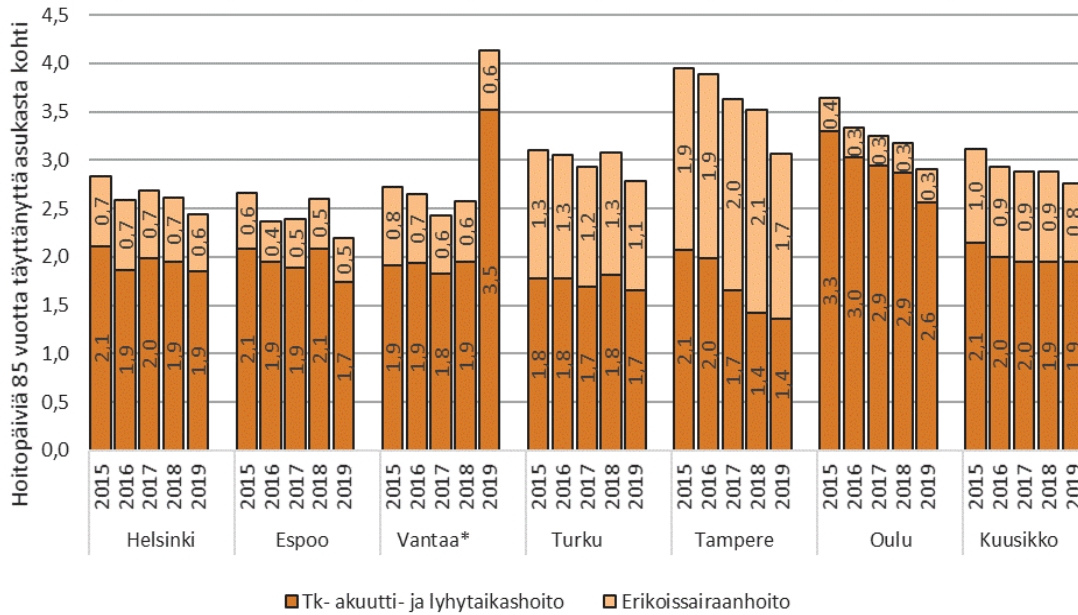

Kuvio 30. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, vanhainkodin ja terveyskeskuksen vuodeosaston piirissä olleiden 85 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2019

Lähde: laskenta perustuen liitteeseen 3

6.3.3 Lyhytaikaiset terveydenhuollon palvelut

Terveyskeskusten lyhytaikaishoidossa ja erikoissairaanhoidossa vietettiin kuutoskaupungeissa keskimäärin 2,2–4,1 päivää 85 vuotta täyttäneitä asukasta kohden vuonna 2019 (Kuvio 31). Erikoissairaanhoidossa laskennallinen hoitopäivien määrä vaihteli Oulun 0,3 päivästä Tampereen 1,7 päivään ja terveyskeskuksen lyhytaikaishoidossa Tampereen 1,4 päivästä Vantaan 3,5 päivään. Myös 85 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä pääkaupunkiseudulla asukasta kohden suhteutettuja hoitovuorokausia on keskimäärin muita kuntia vähemmän. Kuutosten tasolla lyhytaikaishoidon hoitovuorokausien määrä on laskenut vuosien 2015–2019 välillä hieman.

Kuvio 31. Terveyskeskusten akuutti- ja lyhytaikaishoidon ja erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet 85 vuotta täyttäneitä asukasta kohti vuosina 2015–2019

* Vantaan sairaalan hoitovuorokausista on vuosina 2015-2018 erotettu ne hoitovuorokaudet, jotka ovat kohdistuneet pitkäaikaishoidon maksupäätöksen saaneille. V. 2019 kaikki hoitovuorokaudet ovat lyhytaikaishoidon vuorokausissa. Vantaan sairaalassa ei ole pitkäaikaishoidon paikkoja.

Lähde: laskenta perustuen liitteeseen 3

7 KUNTAKOHTAINEN IKÄ- JA PALVELURAKENNE JA NIIDEN MUUTOKSET

Kuntakohtaisia tavoitteita ja niiden toteutumisen seuranta ei vuoden 2020 poikkeustilan-teen aiheuttamien syiden vuoksi ole kirjattu vuoden 2019 osalta. Kunnittain tarkastellaan väestön ikärakennetta, palvelurakennetta ja kustannustietoja sekä niissä tapahtuneita muutoksia.

7.1 Helsinki

Vuoden 2019 lopussa Helsingin väestöstä 7,4 prosenttia oli täyttänyt 75 vuotta. Vastaavasti 85 vuotta täyttäneiden osuus oli 2,1 prosenttia. Helsingin ikärakenne on kuutosten keskitasoa. Helsingissä 75 vuotta täyttäneiden määrä on vuosina 2015–2019 kasvanut 11,6 prosenttia (4 990 henkilöä) ja 85 vuotta täyttäneiden 7,3 prosenttia (946 henkilöä). Kasvu-vahti on ollut kummankin ikäryhmän osalta kuutosten keskitasoa hitaampaa.

Taulukko 7. Helsingin 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakiomaton)

Vanhusasukkaiden määrä ja osuus kunnan kaikista asukkaista	Helsinki			Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %
	2015	2018	2019		
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	43 199	46 608	48 189	11,6	3,4
85 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	12 949	13 662	13 895	7,3	1,7
75 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	6,88	7,19	7,37		
85 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	2,06	2,11	2,13		
75 vuotta täyttäneistä palvelujen asiakkaita, %					
Säännöllisen kotihoidon peittävyys joulukuussa	12,62	11,29	10,54	-16,5	-6,6
Omaishoidon tuen peittävyys 31.12.	2,95	2,51	2,31	-21,7	-8,0
<i>Omaishoidon tuen kattavuus vuoden aikana</i>	<i>3,71</i>	<i>3,30</i>	<i>2,87</i>	<i>-22,6</i>	<i>-13,0</i>
Keskiraskaan palveluasumisen peittävyys 31.12.	-	0,00	0,00	-	-
Tehostetun palveluasumisen peittävyys 31.12.	5,96	5,86	5,71	-4,2	-2,6
75 vuotta täyttäneistä laitoshoidon asiakkaita, %	3,10	2,22	2,01	-35,1	-9,4
Vanhainkotihoidon peittävyys 31.12.	3,01	2,15	1,90	-36,6	-11,4
Terveyskeskussairaalan pitkäaikaishoito 31.12.	0,09	0,07	0,11	16,5	52,4
75 vuotta täyttäneistä lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen potilaita, %	1,72	1,53	1,42	-17,7	-7,7
Terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoito 31.12.	1,14	1,01	0,93	-18,7	-8,4
Erikoissairaanhoidon laskennallinen peittävyys 31.12.	0,58	0,52	0,49	-15,7	-6,2
Kustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista korotettuna vuoden 2019 rahan arvoon					
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset milj. euroa / vuosi	596,0	578,2	588,7	-1,2	1,8
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset asukasta kohti euroa / vuosi (ikävakiomaton)	13 796	12 405	12 216	-11,4	-1,5

Lähde: liite 31 sekä vuosien 2015 ja 2018 vastaavat tiedot

7.2 Espoo

Väestökehitys

Vuoden 2019 lopussa Espoon väestöstä 5,9 prosenttia oli täyttänyt 75 vuotta. Vastaavasti 85 vuotta täyttäneiden osuus oli 1,5 prosenttia. Espoon ikärakenne on Kuusikon keskitasoa selvästi nuorempi. Espoossa 75 vuotta täyttäneiden määrä on vuosina 2015–2019 kasvanut 24,5 prosenttia (3 379 henkeä) ja 85 vuotta täyttäneiden 21,5 prosenttia (768 henkeä). Kasvuvauhti on ollut kummankin ikäryhmän osalta Kuusikon keskitasoa nopeampaa.

Taulukko 8. Espoon 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakioimaton)

Vanhusasukkaiden määrä ja osuus kunnan kaikista asukkaista	Espoo			Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %
	2015	2018	2019		
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	13 807	16 226	17 186	24,5	5,9
85 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	3 564	4 084	4 332	21,5	6,1
75 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	5,12	5,72	5,93		
85 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	1,32	1,44	1,50		
75 vuotta täyttäneistä palvelujen asiakkaita, %					
Säännöllisen kotihoidon peittävyys joulukuussa	8,19	7,41	7,80	-4,7	5,3
Omaishoidon tuen peittävyys 31.12.	2,23	2,42	2,57	15,0	6,2
<i>Omaishoidon tuen kattavuus vuoden aikana</i>	<i>2,98</i>	<i>3,18</i>	<i>3,35</i>	<i>12,1</i>	<i>5,2</i>
Keskiraskaan palveluasumisen peittävyys 31.12.	0,51	0,00	0,00	-	-
Tehostetun palveluasumisen peittävyys 31.12.	7,21	7,23	6,95	-3,6	-3,9
75 vuotta täyttäneistä laitoshoidon asiakkaita, %	1,23	0,24	0,24	-80,6	-0,7
Vanhainkotihoidon peittävyys 31.12.	1,06	0,18	0,23	-78,5	22,7
Terveyskeskussairaalan pitkäaikaishoito 31.12.	0,17	0,06	0,01	-93,3	-79,0
75 vuotta täyttäneistä lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen potilaita, %	1,51	1,29	1,23	-18,7	-4,7
Terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoito 31.12.	1,08	0,89	0,86	-20,7	-3,6
Erikoissairaanhoidon laskennallinen peittävyys 31.12.	0,43	0,40	0,38	-13,5	-6,9
Kustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista korotettuna vuoden 2019 rahan arvoon					
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset milj. euroa / vuosi	151,1	165,7	180,0	19,1	8,6
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset asukasta kohti euroa / vuosi (ikävakioimaton)	10 945	10 213	10 472	-4,3	2,5

Lähde: liite 31 sekä vuosien 2015 ja 2018 vastaavat tiedot

7.3 Vantaa

Väestökehitys

Vuoden 2019 lopussa Vantaan väestöstä yli 75-vuotiaita oli 14 202 henkilöä, mikä on 6,1 prosenttia koko väestöstä. Vastaavasti 85 vuotta täyttäneiden osuus oli 1,4 prosenttia koko väestöstä. Espoon ohella myös Vantaan väestön ikärakenne on kuutosten keskitasoa nuorempi. Vantaalla 75 vuotta täyttäneiden määrä on vuosina 2015–2019 kasvanut 22,9 prosenttia (2 650 henkeä) ja 85 vuotta täyttäneiden 29,9 prosenttia (746 henkeä). 85 vuotta täyttäneiden osuus on kasvanut Vantaalla kuutoskaupungeista nopeimmin.

Taulukko 9. Vantaan 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakiomaton)

Vanhusasukkaiden määrä ja osuus kunnan kaikista asukkaista	Vantaa			Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %
	2015	2018	2019		
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	11 552	13 401	14 202	22,9	6,0
85 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	2 495	3 057	3 241	29,9	6,0
75 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	5,38	5,87	6,08		
85 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	1,16	1,34	1,39		
75 vuotta täyttäneistä palvelujen asiakkaita, %					
Säännöllisen kotihoidon peittävyys joulukuussa	7,75	7,51	7,04	-9,1	-6,2
Omaishoidon tuen peittävyys 31.12.	3,00	2,36	2,18	-27,4	-7,5
<i>Omaishoidon tuen kattavuus vuoden aikana</i>	<i>3,72</i>	<i>3,77</i>	<i>0,00</i>	<i>-100,0</i>	<i>-100,0</i>
Keskiraskaan palveluasumisen peittävyys 31.12.	1,57	1,25	1,27	-18,7	1,7
Tehostetun palveluasumisen peittävyys 31.12.	6,41	6,72	6,82	6,4	1,6
75 vuotta täyttäneistä laitoshoidon asiakkaita, %	1,61	0,65	0,37	-77,3	-43,6
Vanhainkotihoidon peittävyys 31.12.	1,57	0,48	0,37	-76,6	-23,3
Terveyskeskussairaalan pitkäaikaishoito 31.12.	0,04	0,17	0,00	-100,0	-100,0
75 vuotta täyttäneistä lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen potilaita, %	1,77	1,65	1,88	6,4	13,7
Terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoito 31.12.	1,19	1,19	1,41	18,7	18,7
Erikoissairaanhoidon laskennallinen peittävyys 31.12.	0,58	0,47	0,47	-18,7	1,1
Kustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista korotettuna vuoden 2019 rahan arvoon					
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset milj. euroa / vuosi	124,1	127,9	136,8	10,2	6,9
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset asukasta kohti euroa / vuosi (ikävakiomaton)	10 747	9 546	9 632	-10,4	0,9

Lähde: liite 31 sekä vuosien 2015 ja 2018 vastaavat tiedot

7.4 Turku

Väestökehitys

Vuoden 2019 lopussa Turun väestöstä 75 vuotta täyttäneitä oli 9,3 prosenttia ja 85 vuotta täyttäneitä 2,9 prosenttia. Turussa ikääntyneiden osuus väestöstä on kuutoskaupunkien korkein. Vuosien 2015–2019 välillä 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvoi Turussa 7,5 prosenttia (1 239 henkilöä) ja 85 vuotta täyttäneiden määrä 4,0 prosenttia (215 henkilöä). Ikääntyneiden väestöosuuden kasvu on viime vuosina ollut Turussa kuutoskaupungeista hitainta.

Taulukko 10. Turun 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakoimaton)

Vanhusasukkaiden määrä ja osuus kunnan kaikista asukkaista	Turku			Muutos Muutos	
	2015	2018	2019	15–19, %	18–19, %
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	16 626	17 386	17 865	7,5	2,8
85 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	5 333	5 530	5 548	4,0	0,3
75 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	8,94	9,09	9,26		
85 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	2,87	2,89	2,88		
75 vuotta täyttäneistä palvelujen asiakkaita, %					
Säännöllisen kotihoidon peittävyys joulukuussa	15,02	13,83	12,48	-17,0	-9,8
Omaishoidon tuen peittävyys 31.12.	3,24	3,35	3,44	6,2	2,8
<i>Omaishoidon tuen kattavuus vuoden aikana</i>	<i>4,08</i>	<i>4,35</i>	<i>4,36</i>	<i>6,8</i>	<i>0,3</i>
Keskiraskaan palveluasumisen peittävyys 31.12.	0,00	0,00	0,00	-	-
Tehostetun palveluasumisen peittävyys 31.12.	5,53	7,20	7,51	35,8	4,3
75 vuotta täyttäneistä laitoshoidon asiakkaita, %	4,56	2,42	1,86	-59,1	-23,0
Vanhainkotihoidon peittävyys 31.12.	2,74	1,10	0,74	-73,0	-33,1
Terveyskeskussairaalan pitkäaikaishoito 31.12.	1,82	1,32	1,13	-38,3	-14,6
75 vuotta täyttäneistä lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen potilaita, %	1,89	1,72	1,55	-18,0	-10,0
Terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoito 31.12.	0,99	0,93	0,84	-14,9	-9,9
Erikoissairaanhoidon laskennallinen peittävyys 31.12.	0,91	0,79	0,71	-21,5	-10,0
Kustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista korotettuna vuoden 2019 rahan arvoon					
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset milj. euroa / vuosi	219,1	228,7	226,1	3,2	-1,1
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset asukasta kohti euroa / vuosi (ikävakoimaton)	13 179	13 155	12 659	-3,9	-3,8

Lähde: liite 31 sekä vuosien 2015 ja 2018 vastaavat tiedot

7.5 Tampere

Väestökehitys

Vuoden 2019 lopussa Tampereen väestöstä 8,4 prosenttia oli täyttänyt 75 vuotta. Vastavasti 85 vuotta täyttäneiden osuus oli 2,5 prosenttia. Tampereen väestörakenne on Kuusikon keskitasoa iäkkäämpi ja ikääntyneiden osuus väestöstä on Turun jälkeen kuutoskaupunkien korkein. Tampereella 75 vuotta täyttäneiden määrä on vuosina 2015–2019 kasvanut 10,9 prosenttia (1 970 henkilöä) ja 85 vuotta täyttäneiden 11,2 prosenttia (607 henkilöä). Kasvuvauhti on ollut yli 75-vuotiaiden osalta hitaampi kuin Kuusikossa keskimäärin.

Taulukko 11. Tampereen 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakoimaton)

Vanhusasukkaiden määrä ja osuus kunnan kaikista asukkaista	Tampere			Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %
	2015	2018	2019		
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	18 126	19 540	20 096	10,9	2,8
85 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	5 404	5 839	6 011	11,2	2,9
75 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	8,05	8,31	8,44		
85 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	2,40	2,48	2,52		
75 vuotta täyttäneistä palvelujen asiakkaita, %					
Säännöllisen kotihoidon peittävyys joulukuussa	12,13	12,07	11,39	-6,1	-5,6
Omaishoidon tuen peittävyys 31.12.	2,25	2,70	2,57	14,6	-4,6
<i>Omaishoidon tuen kattavuus vuoden aikana</i>	<i>3,00</i>	<i>3,64</i>	<i>3,48</i>	<i>16,1</i>	<i>-4,4</i>
Keskiraskaan palveluasumisen peittävyys 31.12.	1,29	0,64	0,97	-24,8	50,5
Tehostetun palveluasumisen peittävyys 31.12.	6,04	7,09	7,32	21,3	3,2
75 vuotta täyttäneistä laitoshoidon asiakkaita, %	2,52	1,85	1,79	-28,9	-3,0
Vanhainkotihoidon peittävyys 31.12.	2,23	1,85	1,79	-19,8	-3,0
Terveyskeskussairaalan pitkäaikaishoito 31.12.	0,29	0,00	0,00	-100,0	-0,3
75 vuotta täyttäneistä lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen potilaita, %	2,21	2,11	1,82	-17,7	-13,7
Terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoito 31.12.	1,05	0,80	0,75	-28,3	6,5
Erikoissairaanhoidon laskennallinen peittävyys 31.12.	1,17	1,31	1,07	-8,1	-18,2
Kustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista korotettuna vuoden 2019 rahan arvoon					
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset milj. euroa / vuosi	221,4	269,7	257,7	16,4	-4,5
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset asukasta kohti euroa / vuosi (ikävakoimaton)	12 215	13 805	12 822	5,0	-7,1

Lähde: liite 31 sekä vuosien 2015 ja 2018 vastaavat tiedot

7.6 Oulu

Väestökehitys

Vuoden 2019 lopussa Oulun väestöstä 6,6 prosenttia oli täyttänyt 75 vuotta. Vastaavasti 85 vuotta täyttäneiden osuus oli 1,8 prosenttia. Oulussa 75 vuotta täyttäneiden määrä on vuosina 2015–2019 kasvanut 14,9 prosenttia ja 85 vuotta täyttäneiden määrä on lisääntynyt 19,6 prosenttia. 85 vuotta täyttäneiden määrä kasvoi Kuusikon keskitasoa hieman nopeammin.

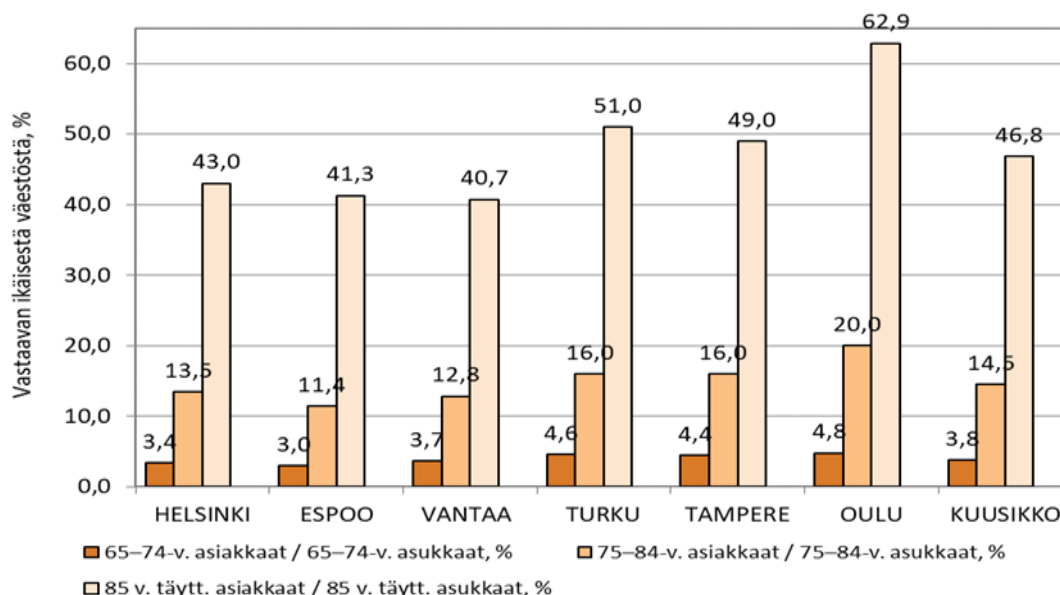
Taulukko 12. Oulun 75 vuotta täyttäneiden palvelut 2015, 2018 ja 2019 (ikävakoimaton)

Vanhusasukkaiden määrä ja osuus kunnan kaikista asukkaista	Oulu			Muutos	
	2015	2018	2019	15–19, %	18–19, %
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	11 728	13 070	13 481	14,9	3,1
85 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	3 132	3 505	3 746	19,6	6,9
75 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	5,91	6,42	6,56		
85 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	1,58	1,72	1,82		
75 vuotta täyttäneistä palvelujen asiakkaita, %					
Säännöllisen kotihoidon peittävyys joulukuussa	15,48	15,17	15,98	3,2	5,3
Omaishoidon tuen peittävyys 31.12.	4,63	4,50	4,50	-2,7	0,1
<i>Omaishoidon tuen kattavuus vuoden aikana</i>	6,45	6,26	5,90	-8,4	-5,7
Keskiraskaan palveluasumisen peittävyys 31.12.	-	0,00	0,00	-	-
Tehostetun palveluasumisen peittävyys 31.12.	6,28	7,24	7,51	19,6	3,7
75 vuotta täyttäneistä laitoshoidon asiakkaita, %	3,37	2,52	2,14	-36,3	-14,8
Vanhainkotihoidon peittävyys 31.12.	3,17	2,48	2,14	-32,4	-13,5
Terveyskeskussairaalan pitkäaikaishoito 31.12.	0,20	0,04	0,00	-100,0	-100,0
75 vuotta täyttäneistä lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen potilaita, %	2,09	1,81	1,78	-14,7	-1,6
Terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoito 31.12.	1,75	1,47	1,43	-18,1	-2,5
Erikoissairaanhoidon laskennallinen peittävyys 31.12.	0,34	0,34	0,35	2,4	2,4
Kustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista korotettuna vuoden 2019 rahan arvoon					
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset milj. euroa / vuosi	157,7	164,2	169,4	7,4	3,1
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset asukasta kohti euroa / vuosi (ikävakoimaton)	13 447	12 564	12 563	-6,6	0,0

Lähde: liite 31 sekä vuosien 2015 ja 2018 vastaavat tiedot

8 YHTEENVETO

Väestö. Vanhuspalveluiden kuutosraportin painopisteenä ovat 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelut. Vuoden 2019 lopussa kuutoskaupungeissa oli 131 019 yli 75-vuotiaasta henkilöä, mikä oli 7,2 prosenttia kaupunkien väestöstä. Ikäryhmä kasvoi 3,8 prosenttia eli 4 788 henkilöllä edellisvuodesta. Vuosien 2015–2019 aikana 75 vuotta täyttäneiden määrä on kasvanut 13,9 prosentilla eli 15 981 henkilöllä. Vuosina 2015–2019 ikääntyneen väestön määrä on kasvanut voimakkaimmin 75–84-vuotiaiden ikäryhmässä (+14,7 %). 65–74-vuotiaan väestön määrä kasvoi vastaavassa ajassa 8,3 prosenttia ja eniten palveluja tarvitsevien 85 vuotta täyttäneiden määrä 11,9 prosenttia. Edellisvuoteen verrattuna 85 vuotta täyttäneiden määrä lisääntyi 3,1 prosenttia, 65–74-vuotiaiden määrä kasvoi 1,5 prosenttia ja 75–84-vuotiaiden määrä nousi 4,1 prosenttia. Palvelutarpeen huomattavaa lisääntymistä 85 ikävuoden jälkeen on havainnollistettu kuviossa 32.

Kuvio 32. Sosiaali- ja terveyspalveluja saaneiden 65-74-vuotiaiden, 75-84-vuotiaiden ja 85 vuotta täyttäneiden osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2019

Asiakasmäärät. Tässä raportissa tarkasteltavien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen 75 vuotta täyttäneitä asiakkaita kuutoskaupungeissa oli vuoden 2019 lopussa 30 849 ja 85 vuotta täyttäneitä asiakkaita oli 17 202. Luku sisältää säännöllisen kotihoidon, omaishoidon tuen, keskiraskaan ja tehostetun palveluasumisen, vanhainkotien, terveyskeskussairaaloiden sekä erikoissairaanhoidon osastohoidon laskennalliset asiakkaat. Kuutoskaupunkien 75 vuotta täyttäneestä väestöstä näiden palvelujen piirissä oli 23,5 prosenttia ja 85 vuotta täyttäneestä väestöstä 46,8 prosenttia. Kuntien ikävakioidut kokonaispeittävyudet vaihtelivat 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osalta Espoon 19,6 ja Oulun 32,0 prosentin välillä. 85 vuotta täyttäneiden osalta kokonaispeittävyys vaihteli Espoon 40,9 prosentin ja Oulun 62,9 prosentin välillä. Kuutoskaupunkien 75 vuotta täyttäneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakkaiden kokonaismäärä pysyi ennallaan lisääntyen 10 asiakkaalla eli 0,0 prosenttia vuodesta 2018, mutta lisääntyi 1,6 prosentilla eli 474 asiakkaalla vuodesta 2015. 85 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kokonaismäärä kasvoi 0,1 prosenttia eli 21 asiakkaalla

vuodesta 2018 ja lisääntyi 4,9 prosentilla eli 801 asiakkaalla vuodesta 2015. 75 vuotta täyttäneiden osalta palvelujen peittävyys on laskenut kuutoskaupunkien tasolla 0,9 prosenttiyksikköä vuodesta 2018 ja 2,9 prosenttiyksikköä vuodesta 2015. 85 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä palvelujen peittävyys on laskenut 1,4 prosenttiyksikköä edellisvuodesta ja 3,1 prosenttiyksikköä vuodesta 2015.

Kustannukset. Kokonaiskustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista Kuusikossa olivat reilu 1,5 miljardia euroa vuonna 2019. Vuoden 2019 rahan arvoon korotetut kustannukset kasvoivat 1,6 prosenttia edellisvuodesta ja 6,1 prosenttia vuodesta 2015. Ilman deflaatiota kustannukset nousivat 3,9 prosenttia vuodesta 2018 ja 9,2 prosenttia vuodesta 2015. Kun kustannukset suhteutetaan vastaavan ikäiseen väestöön, ovat asukaskohtaiset kustannukset laskeneet 75 vuotta täyttäneiden osalta 2,5 prosenttia vuoden 2018 deflatoiduista kustannuksista ja 7,1 prosenttia vuodesta 2015. Vuonna 2019 asukasta kohti lasketut kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 11 911 euroa, vuonna 2018 deflatoidut kustannukset olivat 12 213 euroa ja vuonna 2015 deflatoidut kustannukset olivat 12 821 euroa. Kuusikon tasolla 75 vuotta täyttäneiden kustannuksista 33,8 prosenttia muodostui ympärivuorokautisen hoidon palveluista, 45,4 prosenttia terveydenhuollon lyhytaikaisista palveluista ja 20,7 prosenttia avohuollon palveluista. 85 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset olivat noin 784 miljoonaa euroa, mikä on 3,6 prosenttia enemmän kuin deflatoidut kustannukset vuonna 2018. 85 vuotta täyttäneiden asukaskohtaiset kustannukset olivat 21 236 euroa kuutoskaupunkien tasolla vuonna 2019, ja laskua edellisvuoteen oli 2,7 prosenttia.

Avopalvelujen kustannuskehitys. 65 vuotta täyttäneiden osalta avopalvelujen kustannukset olivat 376 miljoonaa euroa vuonna 2019. Deflatoidut kustannukset ovat kasvaneet Kuusikossa lähes puolella vuosien 2008–2019 välillä. Avopalvelujen kustannukset ovat lisääntyneet 65 vuotta täyttäneiden palveluissa 14,3 prosenttia vuodesta 2015. Avopalvelujen kustannusten osuus on kasvanut etenkin iäkkäimpien palvelunkäyttäjien lisääntymisen vuoksi: Vuonna 2019 avopalvelujen kustannukset muodostivat 23,9 prosenttia kaikista kuutoskaupunkien seuraamista 85 vuotta täyttäneiden vanhuspalvelujen kustannuksista, kun vastaava osuus oli 22,3 prosenttia vuonna 2015 ja 17,9 prosenttia vuonna 2008.

Ympärivuorokautisten palvelujen kustannuskehitys. Ympärivuorokautisten palvelujen (tehostettu palveluasuminen, vanhainkodit ja pitkäaikainen terveyskeskushoito) kustannukset olivat 603 780 101 miljoonaa euroa 65 vuotta täyttäneiden osalta vuonna 2019. Deflatoidut kustannukset laskivat 5,2 prosenttia vuodesta 2018 ja 8,6 prosenttia vuodesta 2015. Ympärivuorokautisten palvelujen osuus kokonaiskustannuksista oli 27,5 prosenttia 65 vuotta täyttäneiden osalta ja 33,9 prosenttia 75 vuotta täyttäneiden osalta. Suhteelliset kustannukset muihin palvelumuotoihin nähden ovat laskeneet kaikissa ikäryhmissä. Vuonna 2015 ympärivuorokautisten kustannusten osuus kokonaiskustannuksista oli 32,9 prosenttia 65 vuotta täyttäneillä ja 40,1 prosenttia 75 vuotta täyttäneillä.

Palvelurakenne avo- ja ympärivuorokautisten palvelujen näkökulmasta. Vuoden 2019 lopulla avopalvelujen asiakkaina oli 58,6 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakkaista. Ympärivuorokautisen hoidon asiakkaina oli 34,8 prosenttia kaikista 75 vuotta täyttäneistä asiakkaista. Vuoden 2015 lopussa avohuollon palvelujen piirissä oli 58,9 prosenttia ja ympärivuorokautisen hoidon piirissä oli 41,1 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä asiakkaista. Avopalvelujen asiakkaiden osuus kaikista asiakkaista vaihteli vuoden 2019 joulukuussa Vantaan 54,3 ja Oulun 64,2 prosentin välillä 75 vuotta täyttä-

neiden ikäryhmässä. Avopalvelupainotteisempaan suuntaan siirtyminen vastaa valtakunnallisia tavoitteita. Laitoshoidon purun seurauksena aiemmin kunnille koituneita kustannuksia on siirtynyt valtion ja palvelujen käyttäjien maksettavaksi.

Ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalvveluja järjestetään omana palveluna, ostopalveluna ja palvelusetelillä. Kaikissa kuutoskaupungeissa on käytössä palveluseteljä ja niiden käyttö on lisääntynyt viime vuosina. Palvcluseteliä on käytetty laajimmin tehostetussa palveluasumisessa, mutta sen käyttö on laajentunut myös muihin palveluihin.

Palvelurakenne ja laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi (STM 2015 ja 2020). Kun 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrää tarkastellaan palveluittain, korkein asiakasosuus väestöstä vuonna 2019 oli kotihoidossa, jonka piirissä oli 11,0 prosenttia kuutoskaupunkien 75 vuotta täyttäneistä. Laatusuosituksessa määritelty kotihoidon asiakasosuustavoite 75 vuotta täyttäneiden osalta on 13–14 prosenttia. Vuonna 2019 Oulu (16,0 %) ylitti tavoitteen. Omaishoidon tuen piirissä oli 3,2 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä kuutoskaupunkien tasolla vuoden 2019 aikana. Kuutoskaupungeista Oulu lähes saavutti 5,9 prosentin osuudellaan laatusuosituksen 6–7 prosentin tavoitetason. Kuutosten tasolla saavutettiin tehostetun palveluasumisen tavoitetaso, 6–7 prosenttia, kun tehostetun palveluasumisen piirissä oli 6,7 prosenttia kuutoskaupunkien asiakkaista. Espoo (6,9 %), Vantaa (6,8 %), Turku (7,5 %) ja Tampere (7,3 %) ja Oulu (7,5 %) saavuttivat tavoitteen. Helsinki oli lähes tavoitteessa (5,7 %). Pitkäaikaisen laitoshoidon osalta kokonaislukuja tarkasteltaessa alle kolmen prosentin suositusosuuteen päästiin kaikissa kuutoskaupungeissa.

Palvelurakennetta tarkastellessa tulisi kiinnittää huomiota myös palvelujen intensiteettiin erityisesti kotihoidossa. Kotihoidossa suurin osuus asiakkaista on intensiteettiluokassa, jossa asiakkaan luona vietetty kuukausittainen kokonaisaika on alle 10 tuntia. Toisaalta kahden raskaimman intensiteettiluokan asiakkaiden suhteellinen osuus on kasvanut kuutoskaupungeissa viimeisen viiden vuoden aikana.

Muutokset akuutti- ja lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen käytössä. Lyhytaikaisen terveyskeskushoidon hoitovuorokausina laskettu käyttö kasvoi 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä 3,8 prosenttia edellisvuodesta ja 3,0 prosenttia vuodesta 2015. Erikoissairaanhoidossa hoitovuorokausien määrä laski edellisvuodesta 4,2 prosenttia ja vuodesta 2015 2,2 prosenttia. Hoitovuorokausista laskettujen erikoissairaanhoidon hoitopaikkojen keskiarvo vuoden aikana kuutosten tasolla oli 75 vuotta täyttäneiden osalta 758 paikkaa. Laskennallisten hoitopaikkojen määrä on laskenut 22:lla paikalla vuosien 2015–2019 välillä.

Lopuksi. Väestön ikääntyminen jatkuu. Sosiaali- ja terveystalvvelujen käyttäjiä 65–74-vuotiaissa on vielä vähän. Palvelujen käyttö kasvaa sitä mukaa mitä vanhemmasta ikäryhmästä on kyse. Palvelujen peittävyys 65 vuotta täyttäneiden keskuudessa on laskenut viimeisen viiden vuoden aikana. Samaan aikaan myös väestöön suhteutetut kustannukset ovat laske-neet. Vaikka vanhuspalvelujen piirissä olevien osuus on vähentynyt, asiakasmäärä on kuitenkin kasvanut. Vuonna 2019 Kuutoskaupungeissa oli yli 65 vuotiaista vanhuspalvelujen piirissä 653 asiakasta enemmän kuin vuonna 2015, vaikka palvelujen peittävyys laski 1,5 prosenttia vuosina 2015-2019. Kasvava vanhusväestö lisää painetta resurssien tehokkaaseen ja vaikuttavaan kohdentamiseen.

Kuutoskaupungeissa on kehitetty palvelurakenteita valtakunnallisten tavoitteiden suuntaisesti. Avohoidon ja erityisesti kotihoidon asiakasmäärä on kasvanut etenkin vanhemmissa ikäryhmissä. Samaan aikaan laitoshoidon määrä on merkittävästi supistunut. Omassa kodissa asutaan siis entistä kauemmin.

9 LÄHTEET

Holstila, Anne-Leena, Helakorpi, Satu & Uutela, Antti (2012) Eläkeikäisen väestön terveyskäyttäytyminen ja terveys keväällä 2012 ja niiden muutokset 1993–2012. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 56/2012. Tampere.

Sainio, Päivi ja Koskinen, Seppo (2018) Iäkkäiden ihmisten arkitoimista suoriutuminen, asuinympäristö ja apuvälineet. Teoksessa: Koponen, Päivikki ym. (toim.): Terveys, toimintakyky ja hyvinvointi Suomessa 2018. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 4/2019: 165-177.

Sainio, Päivi, Koskinen, Seppo, Sihvonen, Ari-Pekka, Tuija, Aromaa, Arpo (2015) Iäkkään väestön terveyden ja toimintakyvyn kehitys. Teoksessa: Heikkinen, Eino ym. (toim.): Gerontologia. Duodecim, 2015, s. 50–65

Sihvonen, Ari-Pekka, Martelin, Tuija, Koskinen, Seppo, Sainio, Päivi, Aromaa, Arpo (2015) Terveet ja toimintakykyiset elinvuodet. Teoksessa: Heikkinen, Eino ym. (toim.): Gerontologia. Duodecim, 2015, s. 66–71

STM (2008) Ikäihmisten palvelujen laatusuositus. Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

STM (2010) Hoitoa ja huolenpitoa ympäri vuorokauden. Ikähoiva-työryhmän muistio. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2010:28. Helsinki.

STM (2015) Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön esitteitä 2015. Helsinki.

STM (2018). Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2018:6. Helsinki.

STM (2019). Asettamispäätös 927/2019. Iäkkäiden henkilöiden palvelujen uudistamistyöryhmä. (viitattu 28.5.2019).

STM (2020). Kohti ikäystävällistä yhteiskuntaa - iäkkäiden henkilöiden palvelujen uudistamistyöryhmän raportti, Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2020:16. Helsinki.

STM (2020). Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö. Luonnos 26.6.2020.

Suomen Kuntaliitto (2012) Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston luokitukset 2012. Suomen Kuntaliitto: Helsinki.

Suomen säädöskokoelma 1982. No. 710. Sosiaalihuoltolaki.

Suomen säädöskokoelma 1992. No. 912. Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista.

Suomen säädöskokoelma 1994. No. 201. Kotikuntalaki.

Suomen säädöskokoelma 2005. No. 937. Laki omaishoidon tuesta.

Suomen säädöskokoelma 2010. No. 1326. Terveysturvallisuuslaki.

Suomen virallinen tilasto (SVT 2019a) Julkisten menojen hintaindeksi.

Osoitteessa: <http://www.stat.fi/til/jmhi/tau.html> (viitattu 13.2.2019).

Suomen virallinen tilasto (SVT 2019b) Väestörakenne. Osoitteessa: <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html> (viitattu: 29.3.2019).

THL (2019). Hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi laatusuosituksen indikaattorit. (Viitattu 24.5.2019). <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>

Yleiskirje 4/80/2015, S. Uotinen, E. Virnes, J. Kontkanen, J.-T. IsoMauno, P. Koivuranta-Vaara, A. Nemlander, 17.2.2015

LIITTEET

Liite 1. Vanhuspalvelujen tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2019

I Ikääntyneiden käyttämien sosiaali- ja terveystalvelujen tiedonkeruu 2019

1 Työn periaatteet

Kuutostyössä pyritään saamaan tiedot mahdollisimman vertailukelpoisiksi eri kuntien kesken. Raportin pääpaino on kuntien vanhuspalvelujen palvelurakenteen kuvaamisella. Raportissa käsitellään rinnakkain 65, 75 ja 85 vuotta täyttäneiden käyttämiä palveluja ja palvelujen kustannuksia. Säännöllisesti palveluja käyttävät ovat kuvauksessa etusijalla. Tilapäisesti palveluja käyttävät 65, 75 ja 85 vuotta täyttäneet sekä heidän saamansa palvelut ovat kuitenkin mukana kustannusten tarkastelussa sekä osittain myös asiakastiedoissa ja suoritteissa.

Ikävakiointi

Raportissa tehdään ikävakiointi 65 ja 75 vuotta täyttäneiden palvelurakenteen sekä asukas-kohtaisten kustannusten osalta. Ikävakiointissa poistetaan kuntien ikärakenteen erilaisuuden vaikutus kustannuksiin. Näin lisätään tietojen vertailukelpoisuutta. Ikävakiointi kertoo, millä tasolla kustannukset olisivat, jos vertailtavien kuntien ikärakenne olisi samanlainen. Tiedot ikärakenteesta 31.12. on saatu vuosittain Tilastokeskukselta (SVT 2019b). Vakiointiväestönä käytetään kuutoskaupunkien kunkin vuoden yhteistä vanhusväestöä. Menetelmänä sovelletaan suoraa vakiointimenetelmää:

$$\sum_{x=1}^n \left(\frac{d_x}{D} \cdot \frac{k_x}{i_x} \right), \sum_{x=1}^n \frac{d_x}{D} = 1$$

x = yksi vanhusikäryhmä, ikäryhmiä mukana yhteensä n kappaletta

d_x = tiettyyn vanhusikäryhmään kuuluvien määrä kuutosten tasolla

D = vanhusväestön kokonaismäärä kuutosten tasolla eli $d_1 + \dots + d_n = D$

k_x = tietyn ikäryhmän asiakkaiden, suoritteiden tai kustannusten määrä yhdessä kunnassa

i_x = tietyn ikäryhmän koko yhdessä kunnassa

Ikävakiointia tehtäessä oletetaan, että kaikissa vertailtavissa kunnissa olisi samanlainen vanhusväestön ikärakenne eli yhtä suuret osuudet esimerkiksi 65–74-vuotiaita, 75–84-vuotiaita ja 85 vuotta täyttäneitä. Vakioitaessa lasketaan, kuinka suuri osuus heistä olisi kunnan palvelujen käytön tasolla palvelujen käyttäjiä tai kuinka suuret asukaskohtaiset kustannukset eri ikäryhmien kustannustasolla syntyisivät. Ikävakiointi laskee vanhimman ikärakenteen kuntien palvelujen piirissä olevien osuutta ja asukaskohtaisia kustannuksia. Nuoremman ikärakenteen kuntien palvelujen piirissä olevien osuus sekä asukaskohtaiset kustannukset nousevat (ks. ikärakenteista liitteen 2 kuviot 1 ja 2).

2 Toimintatiedot

Toimintatietoina kerätään keskeisistä palveluista asiakasmäärät sovittuna poikkileikkausajankohtana ja/tai vuoden aikana sekä suoritteiden määrät vuoden aikana.

Tässä raportissa käsitteet peittävyys ja kattavuus tarkoittavat seuraavaa:

- Peittävyys: poikkileikkausajankohdan asiakasmäärä tietyssä palvelussa.

- Kattavuus: koko vuoden asiakasmäärä tietyssä palvelussa.

Palvelurakenteen kuvauksessa käytetyt asiakastiedot ovat poikkileikkausajankohdan eli päivämäärän 31.12. tai joulukuun asiakkaat. Kunkin palvelun asiakkaita ovat ne henkilöt, joilla on kyseisenä ajankohtana voimassa oleva päätös tai sopimus kyseisestä palvelusta.

Erikoissairaanhoidossa asiakkaat on laskettu hoitovuorokausista keskimääräisenä asiakasmääränä jakamalla hoitovuorokausien määrä 365:llä.

Tiedonkeruu tapahtuu eri toiminnoissa pääsääntöisesti seuraavissa ikäryhmissä:

- alle 65-vuotiaat
- 65–74-vuotiaat
- 75–84-vuotiaat
- 85 vuotta täyttäneet.

Vaikka tiedonkeruussa ovat mukana myös alle 65-vuotiaiden palvelut, raportissa keskitytään 65 vuotta täyttäneiden saamien palvelujen vertailuun.

Tiedonkeruujärjestelmien eroista johtuen kunnat joutuvat antamaan tiedot joissakin tapauksissa perusmääritelmästä poikkeavalla tavalla. Kunkin tiedon kohdalla kerrotaan kunnan tiedonkeruutapa, mikäli se poikkeaa perusmääritelmästä.

Kuutosten tiedonkeruussa palvelusetelillä hankittu palvelu on sisällytetty ostopalveluihin.

3 Kustannustiedot

Kustannustietoina kerätään toiminnan netto- ja bruttokäyttömenoja, joihin lisätään sosiaali- ja terveydenhuollon vyörytetyt hallinto- ja yleiskustannukset sekä laskennallisina erinä korot ja poistot. Ulkokuntalaisten palveluista saadut tulot vähennetään. Vyörytyskustannukset lisätään sekä oman toiminnan että ostopalvelujen kustannuksiin. Poikkeuksen muodostavat Helsingin terveystalot, joissa ei vyörytetä kustannuksia ostopalveluille. Yleisesti ottaen kaupungin keskushallinnon kustannuksia ei vyörytetä muuta kuin siltä osin kuin sosiaali- ja terveystoimen hallinnon toimintoja tai palveluja, kuten taloushallinto, palkanlaskenta tai työllistettyjen käyttö, sijaitsee keskushallinnossa. Espoossa keskushallinnon kustannuksia vyörytetään hieman muita kaupunkeja laajemmin.

Tiedonkeruussa ilmoitetaan pääsääntöisesti palvelujen bruttokustannukset. Palveluasumisen ja laitoshoidon ostopalveluista kerätään kuitenkin sekä brutto- että nettokustannukset. Raportin vertailuissa käytetään palveluasumisessa ostopalveluista nettokustannuksia ja laitoshoidon ostopalveluista bruttokustannuksia. Erikoissairaanhoidosta kerätään sekä oman että ostetun palvelun osalta vain nettokustannukset.

Kuutosten tiedonkeruussa palvelusetelillä hankitun palvelun kustannukset on sisällytetty ostopalveluihin, minkä lisäksi ne ilmoitetaan erikseen.

Käyttömenot kerätään toiminnoittain samoista kokonaisuuksista kuin toimintatiedotkin. Kunkin toiminnon kustannukset otetaan mukaan niihin oleellisesti liittyvine aputoimintoinneen. Kustannustiedot annetaan tilinpäätöksen mukaisina, mikäli mahdollista. Kustannukset kohdennetaan palvelutuotantoon aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Jos kaupunki toimii palveluasumisessa palveluasuntojen osalta välivuokraajana, menot oikaistaan poistamalla niistä kyseiset vuokramenot. Mitään muita eriä kustannustiedoista ei vähennetä.

Käyttömenot yhteensä, katso kuntien talous- ja toimintatilaston luokitukset (Suomen Kuntaliitto 2005)

Käyttömenot yhteensä (1 ja 2):

1 Toimintamenot

- Palkat ja palkkiot
- Muut henkilöstökulut yhteensä
- Asiakaspalvelujen ostot
- Muiden palvelujen ostot
- Materiaalin ostot
- Avustukset
- Vuokrat
 - Ulkoiset vuokramenot
 - Sisäiset vuokramenot
- Muut menot

2 Irtaimen poistot

3 Laskennalliset menot

- Vyörytyserät
- Muut laskennalliset menot

Työllistettyjen kustannukset ovat osa henkilöstökuluja niissä kunnissa, joissa ne on kohdistettu yksiköille (Espoo, Vantaa, Tampere ja Oulu). Helsingissä työllistettyjen kustannukset vyörytetään sosiaali- ja terveystoimen yleiskustannuksena.

Vanhan eläkesäännön mukaiset eläkemenot vyörytetään, elleivät ne ole jo suoraan toiminnan kuluissa.

Työterveyshuollon kustannukset tulevat mukaan osana perusterveydenhuollon kustannuksia samoin kuin suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailussa (Suomen Kuntaliitto 2012). Poikkeuksen muodostavat Vantaa ja Tampere, jotka eivät saa eriteltyä työterveyshuollon kustannuksia.

4 Kustannusten deflatointi

Vuotta 2019 edeltävien vuosien kustannustiedot on vertailukelpoisuuden parantamiseksi korotettu vuoden 2019 arvoon käyttämällä Tilastokeskuksen julkaisemaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaali- ja terveystoimelle, 2000 = 100 (SVT 2019a). Deflatoinnissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 1.

Taulukko 13. Julkisten menojen hintaindeksi sosiaali- ja terveystoimelle (SVT 2019a)

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Pisteluku	100	103,3	105,6	109	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9	146,2	148,8	149,6	150,5	150,3	148,9	151,2
Kerroin	1,512	1,4637	1,43182	1,38716	1,33924	1,29341	1,25581	1,21641	1,15951	1,13174	1,10044	1,06554	1,0342	1,01613	1,0107	1,00465	1,00599	1,01545	1

*= Ennakollinen tieto 13.2.2019

II Ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen tiedonkeruun määritelmät 2019

1 Vanhuspalvelun avohoito

1.1 Kotihoito

Kotihoitoa on sosiaalihuoltoasetuksen (607/1983) 9 §:n mukainen kotipalvelu ja terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 §:n 1 momentin mukainen kotisairaanhoidon.

Kotihoidon kokonaisuus muodostuu tässä selvityksessä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (912/1992) mukaisesta kotiin annettavien palvelujen kokonaisuudesta. Raporttiin kerätään tiedot säännöllisestä ja tilapäisestä kotihoidosta.

Säännöllistä kotihoitoa luonnehtivat seuraavat seikat:

- Kotona annettavasta palvelusta on laadittu yhdessä palvelun käyttäjän kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelma, joka käsittää sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon.
- Palvelusta peritään palvelun laadun ja määrän, palvelun käyttäjän maksukyvyyn sekä perheen koon mukaan määräytyvä kuukausimaksu.
- Säännöllisen kotihoidon piirissä oleviksi asiakkaiksi lasketaan ne henkilöt, jotka saavat apua eli kotipalvelua tai kotisairaanhoidon tai molempia vähintään kerran viikossa.

1.1.1 Kotihoidon asiakkaat joulukuussa

Ilmoitetaan kotihoidon säännöllisiä palveluja saavat asiakkaat joulukuussa 2019 eli sellaiset henkilöt, joilla kyseisenä ajankohtana on olemassa palvelujen saantia koskeva suunnitelma tai päätös ja jotka saavat kotihoitoa vähintään kerran viikossa (henkilötunnus kertaalleen).

1.1.2 Säännöllisen kotihoidon asiakkaat annetun avun määrän mukaisissa ryhmissä

Ilmoitetaan säännöllisen kotihoidon palveluja saavat asiakkaat joulukuun ajalta palvelu- ja hoitosuunnitelmaan kirjatun avuntarpeen mukaan luokiteltuina. Tässä voidaan käyttää kaikkien kotihoidon säännöllistä apua saavien asiakkaiden määrää, jos erittelyä 65 vuotta täyttäneiden osalta ei saada.

Kotihoidon intensiteettitarkastelussa sama asiakas voi olla Espoon, Vantaan, Tampereen ja Oulun tiedoissa useammassa tuntiluokassa. Helsingin ja Turun antamissa tiedoissa kukin asiakas on mukana vain kertaalleen. Vantaan intensiteettitarkastelussa mukana ovat kotihoidon asiakkaiden lisäksi myös keskiraskaan palveluasumisen asiakkaat. Asiakkaat on tiedonkeruussa luokiteltu seuraaviin intensiteettiryhmiin avuntarpeensa mukaan:

- avuntarve enintään 10 h/kk
- avuntarve 11–20 h/kk
- avuntarve 21–40 h/kk
- avuntarve 41–80 h/kk
- avuntarve yli 80 h/kk
- tilapäiset asiakkaat.

1.1.3 Kotihoidon vuoden asiakasmäärä

Ilmoitetaan kotipalvelun (sosiaalihuoltoasetus 607/1983, 9 §:n kohta 1) ja kotisairaanhoidon (sis. apteekin annosjakelun) (Yleiskirje 4/80/2015; terveydenhuoltolaki 1326/2010, 25 §) asiakkaat ikäryhmittäin vuoden aikana siten, että asiakkaat lasketaan henkilötunnus kertaalleen. Asiakasmäärä sisältää sekä säännöllisen että tilapäisen kotihoidon asiakkaat sekä omien ja ostopalvelujen asiakkaat vuoden aikana.

Kotihoitoa saavat asiakkaat voivat käyttää myös tukipalveluja. Niitä kotihoidon asiakkaita, jotka saavat vain kotipalvelun tukipalvelua, ei lasketa mukaan kotihoidon asiakasmäärään. Pelkkää säännöllistä kotipalvelun tukipalvelua (sosiaalihuoltoasetus 607/1983, 9 §:n kohta 2) vuoden aikana saavat asiakkaat ilmoitetaan erikseen. Mukaan lasketaan ne asiakkaat, joilla on olemassa päätös oikeudesta kotipalvelun tukipalveluun. Henkilö lasketaan vain kerran, vaikka hän saisikin useampia tukipalveluja (esim. ateria-, kauppa-, vaatehuolto-, kylvetys-, siivous-, kuljetus-, saattaja- ja turvapalvelu).

1.1.4 Kotihoidon käynnit vuoden aikana

Kotihoidon käynnit ilmoitetaan ikäryhmittäin vuoden aikana. Oman ja ostetun toiminnan käynnit ilmoitetaan erikseen. Käynteihin lasketaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetuksen (912/1992) mukaiset kotipalvelukäynnit sekä kotisairaanhoidokäynnit eli mukaan ei oteta pelkästään tukipalvelua sisältäviä käyntejä. Mukaan lasketaan sekä säännöllisen kotihoidon käynnit asiakasmaksuasetuksen (912/1992) mukaisesti että tilapäiset kotihoitokäynnit (kertamaksu). Vuodesta 2018 alkaen tiedot kerätään myös etäkäynneistä / sähköisistä käynneistä.

Kotihoidon käynti on kotihoitohenkilöstön tekemä käynti avohoidossa olevan asiakkaan luo. Kahden työntekijän samanaikainen käynti asiakkaan luona on yksi käynti, koska asiakkaan näkökulmasta kysymyksessä on vain yksi käynti.

1.1.6 Kotihoidon kustannukset

Kotihoidon kokonaiskustannukset muodostuvat kotipalvelun perus- ja tukipalvelujen kustannuksista sekä kotisairaanhoidon ja kotisairaanhoidon kustannuksista. Kustannukset eivät sisällä hoitotarvikejakelun kustannuksia. Kotihoidon kustannukset kerätään seuraavasti jaoteltuna:

- 1) oman toiminnan peruspalvelujen (kotipalvelun peruspalvelut ja kotisairaanhoido) kustannukset
- 2) ostopalvelujen peruspalvelujen (kotipalvelun peruspalvelut ja kotisairaanhoido sekä palvelusetelien) kustannukset
- 3) oman toiminnan kotipalvelun tukipalvelujen kustannukset
- 4) kotipalvelun tukipalvelujen ostopalvelukustannukset
- 5) Lisäksi kerätään erikseen palvelusetelien kustannukset, jotka sisältyvät myös ostopalvelujen kustannuksiin

Helsingillä, Turussa ja Oulussa kotihoidon kustannukset sisältävät kotihoidon lääkäripalvelujen kustannuksia. Muissa kunnissa lääkäreiden kustannukset sisältyvät perusterveydenhuollon kustannuksiin.

Kokonaiskustannuksista lasketaan 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kustannukset käyntien suhteessa. Kun kustannukset erotellaan vanhusikäryhmiin kohdistuvien palvelujen osalta, mukaan otetaan kaikki asiakasryhmät iän perusteella, myös esimerkiksi vammaiset. Sotainvalidien palvelujen kustannukset sekä muiden valtion korvaamien palvelujen kustannukset ovat mukana kustannuksissa. Valtion korvauksia ei ole vähennetty kustannuksista.

1.2 Osavuorokautinen hoito, päivätoiminta ja ikääntyneiden päiväsairaanhoito

Osavuorokautinen hoito on hoitoa, joka on kirjattu palvelu- ja hoitosuunnitelmaan tai josta on olemassa päätös ja josta asiakas maksaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetuksen (912/1992) mukaisen osapäivähoitomaksun.

1.2.1 Toimintatiedot

Ilmoitetaan vanhusten päivätoiminnan hoitopäivät ikäryhmittäin vuoden 2019 aikana.

Ilmoitetaan vanhusten päiväsairaanhoidon hoitopäivät vuoden aikana ja ikäryhmittäin eriteltynä.

1.2.2 Kustannukset

Vanhusten päivätoiminta

Päivätoiminnan kustannukset ilmoitetaan kuten laitoshoidon kustannukset sisältäen kaikki päivätoiminnan kustannuserät eli henkilöstön, kiinteistökustannukset, ateriat ja kuljetukset. Kustannuksista erotellaan omien palvelujen ja ostopalvelujen kustannukset. Kokonaiskustannuksista lasketaan 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kustannukset hoitopäivien suhteessa.

Vanhusten päiväsairaanhoito

Päiväsairaanhoidon kustannukset ilmoitetaan kuten laitoshoidon kustannukset sisältäen kaikki päiväsairaanhoidon kustannuserät eli henkilöstön, kiinteistökustannukset, ateriat ja kuljetukset. Kustannuksista erotellaan omien palvelujen ja ostopalvelujen kustannukset. Kokonaiskustannuksista lasketaan 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kustannukset hoitopäivien suhteessa.

1.3 Omaishoidon tuki (laki omaishoidon tuesta 937/2005)

1.3.1 Toimintatiedot

Omaishoidon asiakkaalla on omaishoidon tuen sopimus sekä hoito- ja palvelusuunnitelma.

- Ilmoitetaan kaikki omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin 31.12.
- Ilmoitetaan kaikki omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin vuoden aikana.
- Ilmoitetaan omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat, jotka ovat vuoden aikana saaneet tukea pelkästään palveluina.

Esitetään myös omaishoidon tuen korvausluokat sekä 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden jakautuminen korvausluokkiin vuoden aikana. Vantaa ilmoittaa korvausluokkajakauman

kaikkien asiakkaiden osalta. Sama asiakas voi vuoden aikana sisältyä useampaan eri korvausluokkaan muissa kunnissa paitsi Turussa.

Kunnat järjestävät omaishoidon tuen vapaapäivien hoidon kotiin annettavana palveluna, päivätoiminnassa, palvelutaloissa, palveluasumisessa tai laitoksissa. Tällöin asiakkaat ja hoitopäivät ovat kyseisen palvelumuodon tiedoissa mukana. Sama asiakas voi tulla kokonaistason palvelutarkasteluissa tulla lasketuksi sekä omaishoidon tuen että muun palvelun asiakkaaksi.

1.3.2 Kustannukset

Omaishoidon tuen kokonaiskustannukset sisällytetään omaishoitajien palkkiot, henkilöstösivukulut, vakuutusmaksut ja omaishoidon tuen päätöksentekijöiden kustannukset. Osalla kunnista kustannuksiin voi sisältyä myös muita kustannuksia. Omaishoidon tuen vapaapäiviin liittyvästä hoidosta aiheutuneet kustannukset ilmoitetaan vain siinä palvelussa, jossa vapaat on järjestetty. Omaishoidon tuen hoitopalkkiot viittaavat pelkkiin hoitopalkkioihin eli mukana ei ole eläke- tai muita vastaavia sosiaaliturvamaksuja. Omaishoidon kustannukset ja palkkiot kootaan seuraavissa luokissa: kokonaiskustannukset sekä 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kustannukset. Jos 65 tai 75 vuotta täyttäneiden kustannuksia ei saada eriteltä, muodostetaan kustannukset kokonaiskustannuksista laskennallisesti koko vuoden asiakasmäärän suhteessa (Turku ja Tampere).

1.4 Ennaltaehkäisevät palvelut

Se toiminta palvelutaloissa eli palvelukeskus- tai muu virkistystoiminta, joka yleensä on avointa kunnan asukkaille, ja joka ei ole kotihoitoa, lasketaan mukaan vanhusten muun virkistystoiminnan kustannuksiin. Kustannukset sisältävät sekä palvelukeskusten että muun vapaamuotoisen toiminnan kustannukset. Summaa ei voida kaikissa kunnissa jakaa ikäryhmille, joten kustannukset eivät tule mukaan 75 vuotta täyttäneistä raportoitaviin kustannuksiin. Kustannukset on otettu mukaan, kun vertailussa käytetään 65 vuotta täyttäneiden kustannuksia.

Muista ennaltaehkäisevistä palveluista poiketen vuoden 2019 palveluohjauksen kustannukset ovat mukana ikäluokittaisissa kokonaiskustannuksissa.

Ennaltaehkäiseviin palveluihin sisällytetään kotona asuvien vanhusten sosiaalista ja fyysistä hyvinvointia edistävät palvelut, siltä osin kuin niistä koituu kustannuksia järjestäjälle, kuten esimerkiksi yhteistyön koordinoinnista tai käyttöön luovutettujen tilojen kustannukset.

Esimerkkejä palveluista:

- avoin päivätoiminta
- neuvonta ja ohjaus
- kuntosalipalvelu
- kolmannen sektorin tuottama esim. ryhmätoiminta
- vertaistuki
- järjestötoiminnan ja muiden kumppanuuksien koordinointi

1.5 Palveluasuminen (keskiraskas palveluasuminen)

Palveluasuminen on asumismuoto, jossa asukas voi saada päivittäiset tarpeidensa mukaiset palvelut itsenäisen asumisen mahdollistamiseksi. Yksilöllinen palvelutarve määritellään hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Kunta osoittaa asukkaat palvelutaloihin tai tekee palveluasumispäätökset.

Kunnan kotihoito voi antaa palveluja yksityisten säätiöiden tai muiden vastaavien tahojen palvelutaloissa asuville, mutta tätä ei tarkastella kunnan kannalta palveluasumisena, vaan palvelut ovat osa kunnan kotihoitoa.

Keskiraskaaksi palveluasumiseksi määritellään sellainen palvelu, joka annetaan palvelutaloksi nimettyyn yksikköön, jonka henkilöstömitoitus (hm) on hoito- ja huolenpitohenkilöstön osalta vähintään 0,20 työntekijää asukasta kohti. Mitoitukset ovat laskennallisia. Henkilökuntaa, joka tekee pelkästään virkistys- ja askartelu- tai ruokapalvelutehtäviä, ei lasketa mukaan. Henkilöstömitoitus lasketaan koko talon osalta, ei yksilöllisesti asukkaista.

1.5.1 Toimintatiedot

Palveluasumisen asiakkaiksi 31.12. luetaan ne asukkaat, joilla on voimassaoleva vuokrasuhde palveluasuntoon. Lisäksi Vantaan tietoihin sisältyy lyhytaikainen kotiutusasuntotoiminta, vaikka asiakkailla ei ole vuokrasuhdetta. Raportissa ilmoitetaan keskiraskaan palveluasumisen (hm 0,2–0,49) asukkaat 31.12. sekä asumisvuorokaudet vuoden aikana ikäryhmittäin. Kunnan oma toiminta ja ostopalvelut eritellään. Asumisvuorokausiin lasketaan asiakkaan tulopäivä, läsnäolovuorokaudet, eli päivät, jotka asiakas on paikalla asumispalveluyksikössä, sekä lähtöpäivä.

1.5.2 Kustannukset

Kaupunkien omat palvelutalot: kaupungeissa on yleensä kiinteistöpalveluja tuottava yksikkö, joka huolehtii palvelutalokiinteistöistä ja perii tiloista vuokran. Asukkaat maksavat itse oman asuntonsa vuokratilakustannukset. Asukkaat voivat saada maksuihinsa Kelan korvaukset. Jos asukkaiden maksamat vuokrat kulkevat kaupungin kirjanpidon kautta, ne poistetaan palveluasumisen menoista.

Kustannukset kotihoidosta: kunnan kotihoito voi tuottaa kunnallisiin palvelutaloihin tarvittavat palvelut. Tällöin palvelujen kustannukset siirretään palveluasumiseen ja ne ovat osana asumisvuorokauden kustannuksia.

Ostopalvelujen palvelutalot: asiakkaat maksavat kaupungin määrittelemät palvelumaksut ja palveluntuottajan perimät vuokrat tai asiakasmaksut, joihin kuuluu vuokra, ruoka ja palvelumaksu. Asumispalvelupäätöksessä määritellään asiakkaan maksuosuus asumispalvelun kokonaiskustannuksista. Kunnan maksettavaksi jäävä osuus lasketaan tapauskohtaisesti. Asukkaat voivat saada maksuihinsa Kelan korvaukset.

Kunnan kustannuksina omasta tai ostopalveluna hankittavasta keskiraskaasta palveluasumisesta kerätään sekä brutto- että nettokustannukset.

2 Vanhusten ympärivuorokautiset palvelut

2.1 Tehostettu palveluasuminen

Tehostetun palveluasumisen yksiköitä ovat ne ikääntyneille tarkoitettut palveluasumisyksiköt, joissa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden. Ne eroavat vanhainkodeista muun muassa siten, että Kela on hyväksynyt ne avohoidon yksiköiksi (STM 2008, 52).

Tehostettuun palveluasumiseen luetaan ne palvelutaloiksi tai ryhmäkodeiksi nimetyt yksiköt, joissa hoito- ja huolenpitohenkilöstöä on vähintään 0,50 työntekijää asukasta kohti. Mitoitukset ovat laskennallisia. Henkilökuntaa, joka tekee pelkästään virkistys- ja askartelu- tai ruokapalvelutehtäviä, ei oteta mukaan laskelmaan.

2.1.1 Toimintatiedot

Tehostetusta palveluasumisesta eritellään pitkä- ja lyhytaikainen asuminen. Pitkäaikaisilla asukkailla on voimassa oleva vuokrasuhde palveluasuntoon. Lyhytaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa olevilla asukkailla ei ole päätöstä ympärivuorokautisesta pitkäaikaishoidosta.

Ilmoitetaan erikseen vanhusten tehostetun palveluasumisen pitkä- ja lyhytaikaiset asukkaat 31.12. sekä asumisvuorokaudet vuoden aikana ikäryhmittäin. Kunnan oma toiminta ja ostopalvelut eritellään. Asumisvuorokausiin lasketaan asiakkaan läsnäolovuorokaudet, eli ne päivät, jotka asiakas on paikalla asumispalveluyksikössä. Asumisvuorokausiksi luetaan asiakkaan tulopäivä, läsnäolovuorokaudet ja lähtöpäivä. Poikkeuksena on Helsinki, joka ei saa poistettua tilastoista asiakkaan keskeytyspäiviä eli päiviä jolloin asiakas on ollut kokonaan poissa palveluasumisen yksiköstä.

Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta erotellaan palvelusetelillä palvelua ostavat asiakkaat ikäryhmittäin. Lisäksi kootaan palvelusetelien kustannukset. Eritellyt asiakkaat ja kustannukset sisältyvät kuitenkin myös pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen kokonaistietoihin.

2.1.2 Kustannukset

Kustannusten osalta eritellään lyhyt- ja pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen. Mikäli kunta saa lyhytaikaiseen asumiseen vain asiakas- ja asumispäivätiedot, eritellään kustannukset asumispäivien suhteessa tehostetusta palveluasumisesta.

Kaupunkien omien palvelutalojen kustannukset sisältävät kiinteän henkilöstön sekä tarvike- ja ruokakustannukset. Asukas maksaa itse asumisen kustannukset ja saa tarvittaessa Kelan avustukset asumiskustannuksiin. Asiakas maksaa itse myös muun muassa lääkkeet.

Ostopalvelujen palvelutaloissa on määritelty kuukausihinta, johon sisältyy vuokra, ruoka, perusmaksu sekä yksilöllinen palvelumaksu. Asiakas maksaa asumisen (Kelan korvaukset) ja palvelujen kustannukset siltä osin kuin hänen tulonsa riittävät. Toinen käytäntö on, että asiakas maksaa vuokran ja ruoan itse. Palvelun osalta asiakas maksaa tulojen mukaan määritellyn asiakasmaksun (Oulu ja Tampere). Palvelusetelillä hankitun palvelun kustannukset lasketaan eriteltynä mukaan kustannuksiin. Kunnan kustannuksina omasta tai ostopalveluna hankittavasta tehostetusta palveluasumisesta kerätään sekä bruttokustannukset että nettokustannukset.

2.2 Vanhuspalvelujen laitoshoido

Vanhusten laitoshoidoa annetaan sekä sosiaalihuollon toimintayksiköissä (sosiaalihuoltolaki 710/1982, 24 §) että terveydenhuollon yksiköissä (terveydenhuoltolaki 1326/2010, 67 §). Tässä raportissa sosiaalihuollon toimintayksiköitä kutsutaan vanhainkodeiksi ja terveydenhuollon yksiköitä terveyskeskusten pitkäaikaisvuodeosastoiksi.

Varsinaisen vanhuspalvelujen laitoshoidon lisäksi esitetään tiedot vanhusikäryhmien terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoidosta.

2.2.1 Vanhainkotien toimintatiedot

Ilmoitetaan vanhainkotien kaikki asiakkaat ikäryhmittäin 31.12., pitkä- ja lyhytaikaishoitiasiakkaat yhdessä. Tiedonkeruussa ilmoitetaan lyhytaikaishoidossa olevat asiakkaat 31.12. ikäryhmittäin. Pitkäaikaishoidon asiakasmäärä muodostetaan kokonaisasiakasmäärän ja lyhytaikaisten asiakkaiden määrän erotuksena. Pitkäaikaishoidon asiakkaalle on tehty pitkäaikaishoidon maksupäätös. Lyhytaikaishoidon asiakkaan hoito laitoksessa on määräaikaista tai tilapäistä.

Hoitopäivät ilmoitetaan ikäryhmittäin vuoden aikana kunnallinen toiminta ja ostopalvelut eriteltyinä. Hoitopäivistä erotellaan lyhytaikaishoidon hoitovuorokaudet ikäryhmittäin vuoden aikana. Pitkäaikaishoidon hoitovuorokaudet muodostetaan laskennallisesti. Lisäksi eritellään kunnallinen tuotanto ja ostopalvelut. Asiakkaan tulopäivä lasketaan hoitopäiväksi, mutta lähtöpäivää ei lasketa hoitopäiväksi.

2.2.2 Vanhainkotien kustannukset

Kunnalliset vanhainkodit: laitoshoidon kustannukset ovat tilinpäätöstietojen mukaiset ja ne sisältävät pääomakustannukset. Kustannuksiin sisältyvät muun muassa hoitohenkilökunta, fysioterapeutit ja muut erityistyöntekijät, laitoksen johto ja esimiehet, hallintomenot, taloushallinto (budjetointi, kirjanpito, maksuliikenne, laskutus, sisäinen laskenta, muut taloushallinnon tehtävät), henkilöstöhallinto (palkanlaskenta, työsuhdeasiat, muu henkilöstöhallinto), työhönnotto, työterveyshuolto, arkisto, muut hallintopalvelut, vanhainkodin henkilöstön lääkäripalvelut tai ostopalvelulääkäripalvelut, laitosten kiinteistö-, ruoka-, siivous-, vaate- ja muut huoltopalvelut, hoitotarvikkeet, kuljetus, lääkkeet sekä irtaimen omaisuuden korot ja poistot. Katso vyörytyksistä kohta I, 3.

Ostopalveluvanhainkodit: bruttokustannukset ilmoitetaan siten, että asiakasmaksuja ei ole vähennetty. Nettokustannukset ilmoitetaan siten, että asiakasmaksut on vähennetty.

2.2.3 Terveyskeskuksen vuodeosastojen toimintatiedot

Ilmoitetaan vuodeosastolla olevat potilaat ikäryhmittäin 31.12., pitkä- ja lyhytaikaishoidon potilaat yhteensä. Tiedonkeruussa erotellaan lyhytaikaishoidossa olevat ikäryhmittäin 31.12. Pitkäaikaishoidon määrän muodostetaan laskennallisesti. Ks. kohta II, 3.2. Pitkäaikaishoidon potilaalle on tehty pitkäaikaishoidon maksupäätös. Lyhytaikaishoidon potilaan hoito laitoksessa on määräaikaista tai tilapäistä. Akuutti- ja kuntoutusosastoilla olevien pitkäaikaishoidon maksupäätöksen omaavien potilaiden hoitopäivät lasketaan pitkäaikaishoidon hoitopäiviksi ja heidän kustannuksensa siirretään pitkäaikaishoidon kustannuksiksi heidän hoito-osastonsa hoitopäivähinnalla.

Hoitopäivät vuoden aikana eritellään ikäryhmittäin. Ilmoitetaan terveystieteiden vuodeosastoilla vuoden aikana toteutuneet perussairaanhoidon hoitopäivät ikäryhmittäin, kunnallinen tuotanto ja ostopalvelut eriteltyinä.

Hoitopäivistä eritellään myös lyhytaikaishoidon hoitopäivät ikäryhmittäin vuoden aikana. Potilaan tulopäivä lasketaan hoitopäiväksi, mutta lähtöpäivää ei lasketa hoitopäiväksi. Oma tuotanto ja ostopalvelut eritellään. Katso tarkemmin kohta II, 3.2.

2.2.4 Terveystieteiden vuodeosastojen kustannukset

Kunnallisen terveystieteiden vuodeosastot: kustannuksiin sisältyvät perusterveydenhuollon lopputuotteiden (tässä hoitopäivien) kustannusten sisältämät erät laskutettuina tai vyörytettyinä.

Kustannukset ovat tilinpäätöstietojen mukaiset ja ne sisältävät pääomakustannukset. Kustannukset kattavat muun muassa hallintomenot, terveystieteiden johdon ja hallinnon, taloushallinnon (budjetointi, kirjanpito, maksuliikenne, laskutus, sisäinen laskenta, muut taloushallinnon tehtävät), henkilöstöhallinnon (palkanlaskenta, työsuhdeasiat, muu henkilöstöhallinto), henkilöstön työterveyshuollon sekä muut hallintopalvelut. Sairaalan hallinto- ja palveluyksiköiden kustannuksista kustannuksiin sisältyvät muun muassa hoitohenkilöstön, sairaalan hallinnon, teknisen yksikön, ravintokeskuksen, röntgenin, laboratorion, leikkausosaston, kliinisen fysiologian, kliinisen neurofysiologian, patologian, fysioterapian, hoitopalveluyksikön, toiminta-, ravitsemus- ja puheterapian, työhönoton, sosiaalityön, potilasasiakirjayksikön, postikeskuksen, välinehuollon, hygieniasaston, keskusvaraston, vaatehuollon ja siivoushuollon sekä muiden huoltopalveluiden kustannukset.

Terveystieteiden vuodeosastohoidon ostopalvelut: bruttokustannukset eli ostopalveluna hankitun terveystieteen vuodeosaston menot ilmoitetaan siten, että asiakasmaksuja ei ole vähennetty. Nettokustannukset: ostopalveluna hankitun terveystieteen vuodeosaston menot raportoidaan siten, että asiakasmaksut on vähennetty. Jos vain nettomenot on ilmoitettu, bruttomenot lasketaan lisäämällä nettomenoihin hoitopäivien määrä kerrottuna asiakasmaksuasetuksen (912/1992) mukaisella asiakasmaksulla.

Kustannukset sisältävät myös alle 65-vuotiaiden osuuden. Vanhusikäryhmiin kohdistuvat kustannukset lasketaan kokonaiskustannuksista suoritevuorokausien suhteessa.

3 Vanhusten terveydenhuolto

3.1 Perusterveydenhuollon avohoito

3.1.1 Toimintatiedot (avosairaanhoidon vastaanotto)

Päivystys- ja ajanvarausvastaanoton lääkärikäynnit ilmoitetaan ikäryhmittäin (muut kuin kotisairaanhoidon käynnit). Lääkärillä käyneet avosairaanhoidon asiakkaat esitetään ikäryhmittäin vuoden ajalta. Lääkärin avohoitokäyntien määränä ilmoitetaan päivystys- ja ajanvarausvastaanoille tehdyt käynnit. Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon käynnit (neuvolat, seulonnat jne.) ovat mukana käyntimäärässä. Käynnin määritelmänä käytetään muilta osin Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston mukaista avohoitokäynnin määritelmää (Suomen Kuntaliitto 2012, 71).

3.1.2 Kustannukset

Kerätään kaikki kunnan perusterveydenhuollon avohoidon toiminnasta aiheutuneet bruttokustannukset eli kustannukset kootaan laajemmin kuin kerätyt suoritteet. Mukaan otetaan hammashuoltoa lukuun ottamatta kaikki perusterveydenhuollon avotoimintojen kustannukset sisältäen muun muassa sairaanhoidolliset tukipalvelut, kuten laboratorio- ja röntgentoiminnan, lääkinnällisen kuntoutuksen, fysioterapian ja työterveyshuollon. Kotisairaanhoidon kustannukset on esitetty erikseen kotihoidon yhteydessä, joten niitä ei sisällytetä perusterveydenhuollon kustannuksiin. Hoitotarvikejakelun kustannukset sitä vastoin sisältyvät perusterveydenhuollon kustannuksiin. Ikäryhmittäiset kustannukset ovat vastaavat kuin Kuntaliiton tuottamassa suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailussa (Suomen Kuntaliitto 2012, 24–25).

3.2 Kotisairaala (perusterveydenhuolto tai erikoissairaanhoito)

Kotisairaalan tiedot ilmoitetaan erikseen. Ne on erotettu joko perusterveydenhuollosta (Helsinki, Espoo ja Vantaa) tai erikoissairaanhoidosta (Turku, Tampere ja Oulu).

3.2.1 Kotisairaalan toimintatiedot

Esitetään hoitopäivät ikäryhmittäin kotisairaaloiminnasta.

3.2.2 Kotisairaalan kustannukset

Esitetään kustannukset kotisairaaloiminnasta. Kokonaiskustannuksista lasketaan 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kustannukset hoitopäivien suhteessa.

3.3 Erikoissairaanhoito

3.3.1 Erikoissairaanhoidon toimintatiedot

Kerätään tiedot somaattisesta ja psykiatrisesta poliklinikka- ja vuodeosastohoidosta. Kunnan omana toimintana tuotetut ja ostopalveluna hankitut palvelut ilmoitetaan erikseen.

Avohoitokäyntien ja hoitopäivien määritelmänä käytetään Kuntien ja kuntayhtymien toiminta- ja taloustilaston 2012 ohjeistusta kohdassa 260 Erikoissairaanhoito (Suomen Kuntaliitto 2012, 72–73).

3.3.2 Erikoissairaanhoidon kustannukset

Erikoissairaanhoidon kustannukset sisältävät eri ikäryhmien käyttämien erikoissairaanhoidon avo- ja sairaanhoitopalvelujen kustannukset eriteltyinä. Sekä oma tuotanto että ostopalvelut ilmoitetaan nettokustannuksina asiakasmaksut vähennettynä.

Ostopalvelut: ostopalvelujen nettokustannukset ilmoitetaan tilinpäätöksen mukaisesti. Jos kunta saa ikäryhmittäiset kustannukset valmiina, ne ilmoitetaan sellaisinaan. Jos taas käytössä on pelkästään kokonaiskustannus, se jaetaan ilmoitettujen suoritteiden suhteessa ikäryhmille.

Helsinki, Espoo ja Vantaa saavat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä hoidettujen asukkaidensa erikoissairaanhoidon todelliset hinta- ja hoitotiedot ikäryhmittäin suoraan HUS-Total-tietojärjestelmän kautta hoitotietojen järjestelmästä. Hoidon kustannukset ovat potilaskohtaisia kohdentuen tuotelaskutuksen tai suoritekohtaisen laskutuksen perus-

teella. Vain muutama prosentti näiden kuntien erikoissairaanhoidon ikäryhmittäisistä kustannus- ja suoritetiedoista perustuu laskennalliseen menetelmään. Turussa, Tampereella ja Oulussa vanhusikäryhmien kustannukset on laskettu toisin. Vanhusikäryhmien käyttämien hoitopäivien määrä on kerrottu keskimääräisellä hoitopäivän hinnalla ja vastaavasti käyntien määrä keskimääräisellä käynnin hinnalla.

Tiedot vanhusikäryhmien käyttämisestä erikoissairaanhoidon palveluista ovat samat, kuin Kuntaliiton tuottamassa suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailussa (Suomen Kuntaliitto 2012, 26–27).

Poikkeuksena on psykiatriset kuntoutuskodit ja asumispalvelut sekä perhehoito, jotka jätetään tarkastelun ulkopuolelle.

4 Kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain muutosten (1.1.2012) nojalla vuoden aikana muuttaneet vanhustenhuollon asiakkaat ja kustannukset

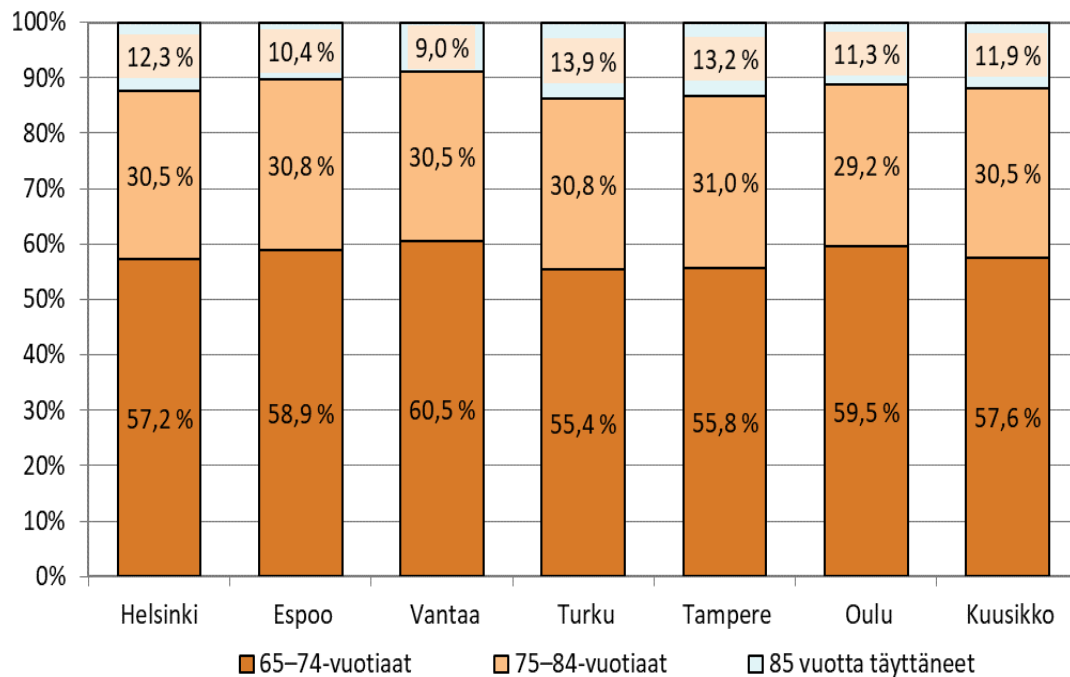
Kerätään tieto omaan kuntaan sijoitettujen ulkopaikkakuntalaisten vanhusten kustannuksista sekä muihin kuntiin sijoitetuista oman paikkakunnan vanhuksista koituneista kustannuksista. Saadut kustannukset koostuvat muilta kunnilta saaduista kustannuksista, joista on vähennetty valtionosuusmaksu ja mahdollinen laskennallinen arvonlisävero.

Kotikuntalain mukaan toisessa kunnassa hoidettavana olevan asiakkaan toimintatiedot ja kustannukset eivät sisälly kunnan tilastoihin. Kotikuntalain mukaan omassa kunnassa hoidossa olevan asiakkaan toimintatiedot ja kustannukset sisältyvät oman kunnan tilastoihin.

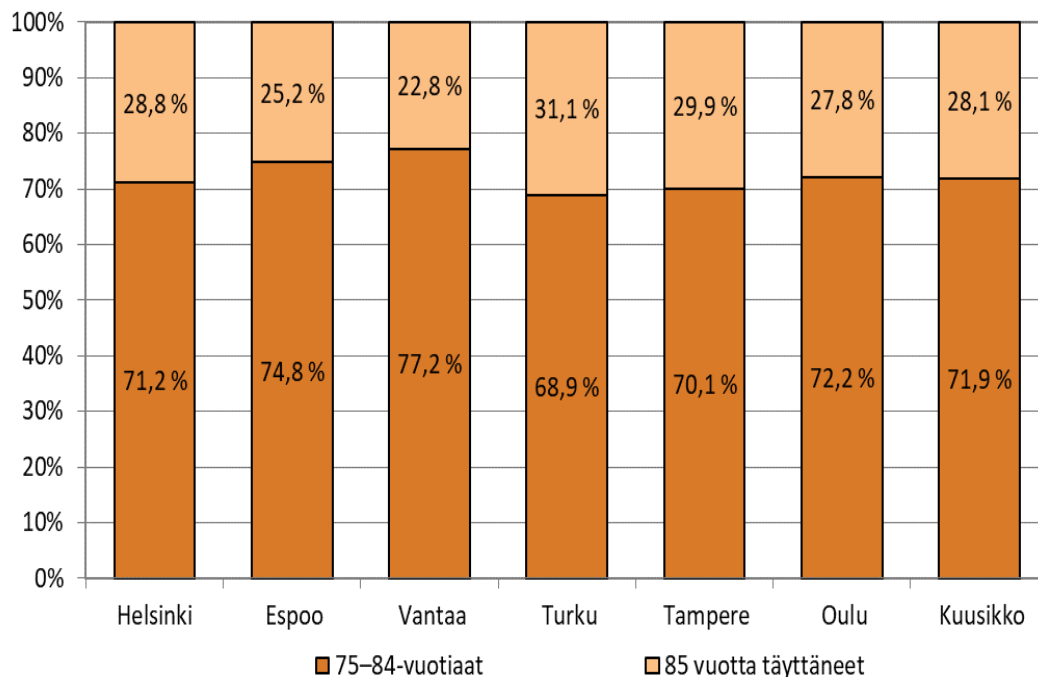
Liite 2. Vanhusväestö vuoden lopussa sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019

Raportin taulukot ja kuvat voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla:kuusikko@hel.fi.

Väestö 31.12.2019	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Yhteensä	653 835	289 731	233 775	192 962	238 140	205 489	1 813 932
0–64-vuotiaat	541 217	246 805	197 782	152 921	192 696	172 203	1 503 624
65–74-vuotiaat	64 429	24 609	21 791	22 176	25 348	19 805	178 158
75–84-vuotiaat	34 294	12 854	10 961	12 317	14 085	9 735	94 246
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773
65 vuotta täyttäneet	112 618	41 795	35 993	40 041	45 444	33 286	309 177
75 vuotta täyttäneet	48 189	17 186	14 202	17 865	20 096	13 481	131 019
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773
65 vuotta täyttäneet	17,2	14,4	15,4	20,8	19,1	16,2	17,0
75 vuotta täyttäneet	7,4	5,9	6,1	9,3	8,4	6,6	7,2
85 vuotta täyttäneet	2,1	1,5	1,4	2,9	2,5	1,8	2,0
Vanhusväestön muutos 31.12.2015–31.12.2019, N							
65 vuotta täyttäneet	8 554	4 315	4 232	2 680	4 084	4 683	28 548
75 vuotta täyttäneet	4 990	3 379	2 650	1 239	1 970	1 753	15 981
85 vuotta täyttäneet	946	768	746	215	607	614	3 896
Vanhusväestön muutos 31.12.2015–31.12.2019, %							
65 vuotta täyttäneet	8,2	11,5	13,3	7,2	9,9	16,4	10,2
75 vuotta täyttäneet	11,6	24,5	22,9	7,5	10,9	14,9	13,9
85 vuotta täyttäneet	7,3	21,5	29,9	4,0	11,2	19,6	11,9
Vanhusväestön muutos 31.12.2018–31.12.2019, N							
65 vuotta täyttäneet	2 315	164	1 049	636	937	1 206	6 307
75 vuotta täyttäneet	1 581	960	801	479	556	411	4 788
85 vuotta täyttäneet	233	248	184	18	172	241	1 096
Vanhusväestön muutos 31.12.2018–31.12.2019, %							
65 vuotta täyttäneet	2,1	0,4	3,0	1,6	2,1	3,8	2,1
75 vuotta täyttäneet	3,4	5,9	6,0	2,8	2,8	3,1	3,8
85 vuotta täyttäneet	1,7	6,1	6,0	0,3	2,9	6,9	3,1
Väestö 31.12.2018							
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Yhteensä	648 042	283 632	228 166	191 331	235 239	203 567	1 789 977
0–64-vuotiaat	537 739	242 001	193 222	151 926	190 732	171 487	1 487 107
65–74-vuotiaat	63 695	25 405	21 543	22 019	24 967	19 010	176 639
75–84-vuotiaat	32 946	12 142	10 344	11 856	13 701	9 565	90 554
85 vuotta täyttäneet	13 662	4 084	3 057	5 530	5 839	3 505	35 677
65 vuotta täyttäneet	110 303	41 631	34 944	39 405	44 507	32 080	302 870
75 vuotta täyttäneet	46 608	16 226	13 401	17 386	19 540	13 070	126 231
85 vuotta täyttäneet	13 662	4 084	3 057	5 530	5 839	3 505	35 677
65 vuotta täyttäneet	17,0	14,7	15,3	20,6	18,9	15,8	16,9
75 vuotta täyttäneet	7,2	5,7	5,9	9,1	8,3	6,4	7,1
85 vuotta täyttäneet	2,1	1,4	1,3	2,9	2,5	1,7	2,0
Asukkaat 31.12.2015							
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Yhteensä	628 208	269 802	214 605	185 908	225 118	198 525	1 722 166
0–64-vuotiaat	524 144	232 322	182 844	148 547	183 758	169 922	1 441 537
65–74-vuotiaat	60 865	23 673	20 209	20 735	23 234	16 875	165 591
75–84-vuotiaat	30 250	10 243	9 057	11 293	12 722	8 596	82 161
85 vuotta täyttäneet	12 949	3 564	2 495	5 333	5 404	3 132	32 877
65 vuotta täyttäneet	104 064	37 480	31 761	37 361	41 360	28 603	280 629
75 vuotta täyttäneet	43 199	13 807	11 552	16 626	18 126	11 728	115 038
85 vuotta täyttäneet	12 949	3 564	2 495	5 333	5 404	3 132	32 877
65 vuotta täyttäneet	16,6	13,9	14,8	20,1	18,4	14,4	16,3
75 vuotta täyttäneet	6,9	5,1	5,4	8,9	8,1	5,9	6,7
85 vuotta täyttäneet	2,1	1,3	1,2	2,9	2,4	1,6	1,9

Kuvio 1. 65–74-vuotiaiden, 75–84-vuotiaiden ja 85 vuotta täyttäneiden %-osuus 65 vuotta täyttäneistä 31.12.2019

Kuvio 2. 75–84-vuotiaiden ja 85 vuotta täyttäneiden %-osuus 75 vuotta täyttäneistä 31.12.2019

Liite 3. Kuntien perustiedot vanhusten sosiaali- ja terveyspalveluista 2019

Sosiaalipalvelut ja terveyskeskussairaalat

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VÄESTÖTIEDOT								
Koko väestö 31.12.	653 835	289 731	233 775	192 962	238 140	205 489	1 813 932	Kunnan antamat tiedot vaalean oranssilla
0–64-vuotiaat	541 217	246 805	197 782	152 921	192 696	172 203	1 503 624	Puuttuvan tiedon merkitseminen
65–74-vuotiaat	64 429	25 740	21 791	22 176	25 348	19 805	179 289	- = kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua
75–84-vuotiaat	34 294	12 854	10 961	12 317	14 085	9 735	94 246	.. = tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773	. = muu syy puuttumiselle
	0	0	0	0	0	0	0	0 = ei asiakkaita / kustannuksia tai luvut pyöristyvät nolliin
65 vuotta täyttäneet	112 618	42 926	35 993	40 041	45 444	33 286	310 308	
75 vuotta täyttäneet	48 189	17 186	14 202	17 865	20 096	13 481	131 019	
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773	
KOTIHOITO								
KOTIHOIDON ASIAKKAAT JOULUKUUSSA								
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat joulukuussa yhteensä	6 555	1 737	1 346	2 807	2 937	2 800	18 182	
Yli 65-v. asiakkaat	6 091	1 612	1 248	2 652	2 767	2 615	16 985	
Yli 75-v. asiakkaat	5 080	1 341	1 000	2 229	2 289	2 154	14 093	
(Alle 65-vuotiaat)	464	125	98	155	170	185	1 197	
65–74-vuotiaat	1 011	271	248	423	478	461	2 892	
75–84-vuotiaat	2 167	565	500	846	942	916	5 936	
85 vuotta täyttäneet	2 913	776	500	1 383	1 347	1 238	8 157	
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat ikäryhmittäin joulukuussa, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Yli 65-v. asiakkaat	92,9	92,8	92,7	94,5	94,2	93,4	93,4	
Yli 75-v. asiakkaat	77,5	77,2	74,3	79,4	77,9	76,9	77,5	
(Alle 65-vuotiaat)	7,1	7,2	7,3	5,5	5,8	6,6	6,6	
65–74-vuotiaat	15,4	15,6	18,4	15,1	16,3	16,5	15,9	
75–84-vuotiaat	33,1	32,5	37,1	30,1	32,1	32,7	32,6	
85 vuotta täyttäneet	44,4	44,7	37,1	49,3	45,9	44,2	44,9	
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat intensiivisyysryhmissä joulukuussa	6 552	1 602	1 382	2 970	2 937	2 800	18 243	Vantaa: Vantaa: sama asiakas voi olla useammassa
Yli 80 h/kk kotihoitoa saavat	168	77	20	45	30	62	402	Vantaa: intensiivisyysluokassa, jos suunnitelmaa on muutettu
41–80 h/kk kotihoitoa saavat	771	201	79	332	244	366	1 993	Vantaa: joulukuun aikana.
21–40 h/kk kotihoitoa saavat	1 543	413	289	810	636	618	4 309	
11–20 h/kk kotihoitoa saavat	1 448	414	343	668	556	584	4 013	
Enintään 10 h/kk kotihoitoa saavat	2 622	497	651	1 115	1 471	1 170	7 526	
Tilapäiset asiakkaat	1 590	706	0	0	245	0	2 541	
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat intensiivisyysryhmissä joulukuussa, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Yli 80 h/kk kotihoitoa saavat	2,6	4,8	1,4	1,5	1,0	2,2	2,2	
41–80 h/kk kotihoitoa saavat	11,8	12,5	5,7	11,2	8,3	13,1	10,9	
21–40 h/kk kotihoitoa saavat	23,6	25,8	20,9	27,3	21,7	22,1	23,6	
11–20 h/kk kotihoitoa saavat	22,1	25,8	24,8	22,5	18,9	20,9	22,0	
Enintään 10 h/kk kotihoitoa saavat	40,0	31,0	47,1	37,5	50,1	41,8	41,3	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
KOTIHOITO								
KOTIHOIDON ASIAKKAAT JOULUKUUSSA								
Säännöllisen kotihoidon yli 65-v. asiakkaat intensiivisyysryhmissä joulukuussa (laskennallinen)	6 091	1 612	1 248	2 652	2 767	2 615	16 985	
Yli 80 h/kk kotihoitoa saavat	156	77	18	40	28	58	378	
41–80 h/kk kotihoitoa saavat	717	202	71	296	230	342	1 858	
21–40 h/kk kotihoitoa saavat	1 434	416	261	723	599	577	4 011	
11–20 h/kk kotihoitoa saavat	1 346	417	310	596	524	545	3 738	
Enintään 10 h/kk kotihoitoa saavat	2 438	500	588	996	1 386	1 093	7 000	
Säännöllisen kotihoidon alle 65-v. asiakkaat joulukuussa	464	129	0	163	170	186	1 112	
Yli 80 h/kk kotihoitoa saavat	16	17	..	3	0	7	43	
41–80 h/kk kotihoitoa saavat	28	17	..	9	5	26	85	
21–40 h/kk kotihoitoa saavat	63	16	..	27	18	40	164	
11–20 h/kk kotihoitoa saavat	104	25	..	47	31	41	248	
Enintään 10 h/kk kotihoitoa saavat	253	54	..	77	116	72	572	
Tilapäiset asiakkaat	..	63	..	0	22	69	154	
Säännöllisen kotihoidon 65–74-v. asiakkaat joulukuussa	1 010	263	0	443	478	461	2 655	
Yli 80 h/kk kotihoitoa saavat	33	18	..	10	5	12	78	
41–80 h/kk kotihoitoa saavat	81	31	..	31	19	54	216	
21–40 h/kk kotihoitoa saavat	200	53	..	86	89	90	518	
11–20 h/kk kotihoitoa saavat	232	63	..	105	77	114	591	
Enintään 10 h/kk kotihoitoa saavat	464	98	..	211	288	191	1 252	
Tilapäiset asiakkaat	..	96	..	0	43	108	247	
Säännöllisen kotihoidon 75–84-v. asiakkaat joulukuussa	2 165	536	0	891	942	915	5 449	
Yli 80 h/kk kotihoitoa saavat	55	19	..	16	9	24	123	
41–80 h/kk kotihoitoa saavat	220	56	..	86	72	100	534	
21–40 h/kk kotihoitoa saavat	533	138	..	246	200	184	1 301	
11–20 h/kk kotihoitoa saavat	482	158	..	181	181	201	1 203	
Enintään 10 h/kk kotihoitoa saavat	875	165	..	362	480	406	2 288	
Tilapäiset asiakkaat	..	182	..	0	86	141	409	
Säännöllisen kotihoidon yli 85-v. asiakkaat joulukuussa	2 913	682	0	1 473	1 347	1 237	7 652	
Yli 80 h/kk kotihoitoa saavat	64	24	..	16	16	19	139	
41–80 h/kk kotihoitoa saavat	442	97	..	206	148	186	1 079	
21–40 h/kk kotihoitoa saavat	747	207	..	451	329	303	2 037	
11–20 h/kk kotihoitoa saavat	630	170	..	335	267	228	1 630	
Enintään 10 h/kk kotihoitoa saavat	1 030	184	..	465	587	501	2 767	
Tilapäiset asiakkaat	..	185	..	0	94	113	392	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
KOTIHOITO								
KOTIHOIDON ASIAKKAAT VUODEN AIKANA								
Kotihoidon säännölliset ja tilapäiset asiakkaat vuoden aikana yhteensä	15 518	4 101	3 798	4 780	5 854	4 485	38 536	
Yli 65-v. asiakkaat	14 137	3 703	0	4 415	5 422	4 075	31 752	
Yli 75-v. asiakkaat	11 527	2 964	0	3 615	4 408	3 278	25 792	
(Alle 65-vuotiaat)	1 381	398	..	365	432	410	2 986	
65–74-vuotiaat	2 610	739	..	800	1 014	797	5 960	
75–84-vuotiaat	5 106	1 448	..	1 483	1 898	1 489	11 424	
85 vuotta täyttäneet	6 421	1 516	..	2 132	2 510	1 789	14 368	
Pelkkiä kotihoidon säännöllisiä tukipalveluja saaneet asiakkaat vuoden aikana yhteensä	2 951	346	608	624	2 070	777	7 376	Vantaa: Vantaa:Huom. Tietojärjestelmän vaihdoksen vuoksi tiedot 11.5-
Yli 65-v. asiakkaat	2 499	324	541	568	1 912	700	6 544	
Yli 75-v. asiakkaat	1 939	255	450	453	1 573	569	5 239	
(Alle 65-vuotiaat)	452	22	67	56	158	77	832	
65–74-vuotiaat	560	69	91	115	339	131	1 305	
75–84-vuotiaat	825	92	193	183	728	281	2 302	
85 vuotta täyttäneet	1 114	163	257	270	845	288	2 937	
Pelkkiä säännöllisiä tukipalveluja saaneet 65-v. asiakkaat 65-v. asiakkaista, %	17,7	8,7	0,0	12,9	35,3	17,2	20,6	
Pelkkiä säännöllisiä tukipalveluja saaneet 75-v. asiakkaat 75-v. asiakkaista, %	16,8	8,6	0,0	12,5	35,7	17,4	20,3	
KOTIHOIDON SUORITTEET VUODEN AIKANA								
Kotihoidon käynnit yhteensä sisältäen etäkäynnit	3 290 811	1 106 078	517 164	1 491 969	1 526 115	1 497 736	9 429 873	
Kotihoidon käynnit yhteensä ilman etäkäyntejä	2 986 507	1 092 232	516 834	1 487 438	1 521 235	1 497 621	9 101 867	
Kotihoidon käynnit yli 65-v.	2 827 597	1 025 952	485 937	1 430 209	1 468 062	1 425 295	8 663 053	
Kotihoidon käynnit yli 75-v.	2 416 994	852 076	408 194	1 237 817	1 273 625	1 211 081	7 399 787	
(Alle 65-vuotiaat)	158 910	66 280	30 897	57 228	53 173	72 326	438 814	
65–74-vuotiaat	410 603	173 876	77 743	192 392	194 437	214 214	1 263 266	
75–84-vuotiaat	933 192	346 184	185 646	434 061	484 574	457 075	2 840 732	
85 vuotta täyttäneet	1 483 802	505 892	222 548	803 756	789 051	754 006	4 559 055	
Yli 65-v. kotihoidon käyntien osuus kotihoidon käynneistä, %	94,7	93,9	94,0	96,2	96,5	95,2	95,2	
Yli 75-v. kotihoidon käyntien osuus kotihoidon käynneistä, %	80,9	78,0	79,0	83,2	83,7	80,9	81,3	
Kaikki käynnit kuukautta kohti	248 876	91 019	43 070	123 953	126 770	124 802	758 489	
Yli 65-v. käynnit kuukautta kohti	235 633	85 496	40 495	119 184	122 339	118 775	721 921	
Yli 75-v. käynnit kuukautta kohti	201 416	71 006	34 016	103 151	106 135	100 923	616 649	
Yli 65-v. käyntien määrä / kotihoidon koko vuoden yli 65-v. asiakkaat	200	277	0	324	271	350	273	
Yli 75-v. käyntien määrä / kotihoidon koko vuoden yli 75-v. asiakkaat	210	287	0	342	289	369	287	
Yli 65-v. käyntien määrä / kuukausi / kotihoidon koko vuoden yli 65-v. asiakkaat	17	23	0	27	23	29	23	
Yli 75-v. käyntien määrä / kuukausi / kotihoidon koko vuoden yli 75-v. asiakkaat	17	24	0	29	24	31	24	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
KOTIHOITO								
KOTIHOIDON SUORITTEET VUODEN AIKANA								
Kotihoidon oman toiminnan käynnit sisältäen etäkäynnit	3 205 226	793 726	377 514	1 363 904	1 211 346	727 026	7 678 742	
Kotihoidon oman toiminnan käynnit ilman etäkäyntejä	2 900 922	779 880	377 184	1 359 373	1 206 466	726 911	7 350 736	
Yli 65-v. käynnit	2 746 652	749 319	358 622	1 304 889	1 156 086	676 047	6 991 615	
Yli 75-v. käynnit	2 349 435	619 089	307 300	1 120 782	989 159	549 649	5 935 414	
(Alle 65-vuotiaat)	154 270	30 561	18 562	54 484	50 380	50 864	359 121	
65–74-vuotiaat	397 217	130 230	51 322	184 107	166 927	126 398	1 056 201	
75–84-vuotiaat	911 448	282 062	141 832	397 445	385 327	219 541	2 337 655	
85 vuotta täyttäneet	1 437 987	337 027	165 468	723 337	603 832	330 108	3 597 759	
Etäkäynnit yhteensä	304 304	13 846	330	4 531	4 880	115	328 006	vuoden suoritelmäärästä tämän tiedon pohjalta. Espoo: Tilastointitapa muuttunut 2019 Vantaa: VANTAA: Kirjaamistapaa on muutettu
Yli 65-v. käynnit	270 544	13 514	323	4 218	3 590	104	292 293	
Yli 75-v. käynnit	215 386	10 093	303	3 671	2 937	85	232 475	
(Alle 65-vuotiaat)	33 760	332	7	313	1 290	11	35 713	
65–74-vuotiaat	55 158	3 421	20	547	653	19	59 818	
75–84-vuotiaat	102 373	5 408	155	2 232	1 859	84	112 111	
85 vuotta täyttäneet	113 013	4 685	148	1 439	1 078	1	120 364	
Kotihoidon oman toiminnan käynneistä kuntoutuskäyntejä yhteensä	15 012	31 745	2 682	20 151	6 354	12 104	88 048	Helsinki: Syyskuussa 2019 aloittaneen kuntouttavan arviointiyrityksen
Yli 65-v. käynnit	13 688	30 095	2 581	18 808	5 856	11 599	82 627	
Yli 75-v. käynnit	11 050	24 750	1 981	15 372	4 581	9 160	66 894	
(Alle 65-vuotiaat)	1 324	1 650	101	1 343	498	505	5 421	
65–74-vuotiaat	2 638	5 345	600	3 436	1 275	2 439	15 733	
75–84-vuotiaat	5 687	13 239	1 180	7 855	2 260	4 511	34 732	
85 vuotta täyttäneet	5 363	11 511	801	7 517	2 321	4 649	32 162	
Kotihoidon ostopalvelukäynnit sisältäen etäkäynnit	514 388	298 506	139 320	123 534	309 889	770 595	2 156 232	Helsinki: Sisältää palvelusetelisuoritteet, ks kohta palvelusetelisuoritteet kotihoidossa 31.12. Oulu: v. 2019 eka kerran
Kotihoidon ostopalvelukäynnit ilman etäkäyntejä	85 585	298 506	139 320	123 534	309 889	770 595	1 727 429	
Yli 65-v. käynnit	80 945	263 119	126 992	121 102	308 386	749 144	1 649 689	
Yli 75-v. käynnit	67 559	222 894	100 591	113 364	281 529	661 347	1 447 284	
(Alle 65-vuotiaat)	4 640	35 387	12 328	2 431	1 503	21 451	77 740	
65–74-vuotiaat	13 386	40 225	26 401	7 738	26 857	87 797	202 405	
75–84-vuotiaat	21 744	58 714	43 659	34 384	97 388	237 450	493 339	
85 vuotta täyttäneet	45 815	164 180	56 932	78 980	184 141	423 897	953 945	
Etäkäynnit yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	
Yli 65-v. käynnit	0	0	0	0	0	0	0	
Yli 75-v. käynnit	0	0	0	0	0	0	0	
(Alle 65-vuotiaat)	0	-	0	0	0	0	0	
65–74-vuotiaat	0	-	0	0	0	0	0	
75–84-vuotiaat	0	-	0	0	0	0	0	
85 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	0	0	0	
Kotihoidon ostopalvelujen käynneistä kuntoutuskäyntejä yhteensä	0	0	0	0	1 589	0	1 589	
Yli 65-v. käynnit	0	0	0	0	1 464	0	1 464	
Yli 75-v. käynnit	0	0	0	0	1 145	0	1 145	
(Alle 65-vuotiaat)	0	-	0	0	125	-	125	
65–74-vuotiaat	0	0	0	0	319	-	319	
75–84-vuotiaat	0	0	0	0	565	-	565	
85 vuotta täyttäneet	0	0	0	0	580	-	580	
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA KOTIHOIDOSTA								
Kotihoidon nettokustannukset (perus- ja tukipalvelut) yhteensä, sisältäen etäkäyntien kustannukset €	117 775 738	33 417 181	0	40 859 060	44 397 929	0	236 449 908	
Kotihoidon nettokustannukset (perus- ja tukipalvelut) yhteensä, ilman etäkäyntien kustannuksia €	116 042 959	33 295 489	.	40 859 060	44 397 929	34 272 831	268 868 268	Oulu: oman tuotannon ja ostopalveluiden asiaskasmaksut yhteensä 4 088 710 e
Kotihoidon bruttokustannukset (perus- ja tukipalvelut) yhteensä, €	132 390 606	38 568 090	18 557 438	47 165 839	54 469 929	36 154 311	327 306 213	
Joista oman toiminnan kustannukset, €	122 264 090	33 141 510	15 421 812	43 552 182	43 029 936	24 908 797	282 318 327	
Joista ostopalvelujen kustannukset, €	10 126 516	5 426 580	3 135 626	3 613 657	11 439 993	11 245 514	44 987 886	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
KOTIHOITO								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA KOTIHOIDOSTA								
Oman toiminnan kustannusten osuus kustannuksista, %	92,4	85,9	83,1	92,3	79,0	68,9	86,3	
Ostopalvelujen kustannusten osuus kustannuksista, %	7,6	14,1	16,9	7,7	21,0	31,1	13,7	
Kotihoidon yli 65-v. kustannukset (perus- ja tukipalvelut, sähköiset käynnit), €	117 346 912	36 616 355	17 521 047	45 349 130	52 617 586	34 098 332	303 549 362	
Joista oman toiminnan kustannukset, €	115 662 040	31 333 017	14 662 873	41 806 600	41 233 078	23 165 859	267 863 467	
Joista ostopalvelujen kustannukset, €	1 684 872	5 283 338	2 858 174	3 542 530	11 384 508	10 932 473	35 685 896	
Yli 65-v. osuus kustannuksista, %	88,6	94,9	94,4	96,1	96,6	94,3	92,7	
Kotihoidon yli 75-v. kustannukset (perus- ja tukipalvelut, sähköiset käynnit), €	100 437 391	30 317 445	14 828 450	39 224 271	45 672 486	28 485 851	258 965 895	
Joista oman toiminnan kustannukset, €	98 843 865	25 840 732	12 564 485	35 908 100	35 279 443	18 834 624	227 271 250	
Joista ostopalvelujen kustannukset, €	1 593 526	4 476 712	2 263 965	3 316 171	10 393 043	9 651 227	31 694 645	
Yli 75-v. osuus kustannuksista, %	75,9	78,6	79,9	83,2	83,8	78,8	79,1	
	0	0	0	0	0	0	0	
Kotihoidon oman käynnin kustannus, €	40,5	40,9	38,2	31,6	33,8	29,5	36,6	
Kotihoidon ostopalvelukäynnin kustannus, €	14,0	16,9	19,5	17,3	30,2	13,7	21,4	
Kotihoidon etäkäynnin kustannus, €	5,7	8,8	0,0	0,0	0,0	0,0	5,7	
Oman toiminnan kotihoidon peruspalvelujen kustannukset, €	117 611 321	31 894 082	14 390 079	42 979 676	40 825 366	21 442 742	269 143 266	
Yli 65-v. kustannukset, €	111 356 793	30 132 621	13 681 914	41 257 040	39 120 567	19 942 333	255 491 268	
Yli 75-v. kustannukset, €	95 252 528	24 858 387	11 723 910	35 436 078	33 471 957	16 213 789	216 956 649	
Omasta toiminnasta perityt peruspalvelujen asiakasmaksut, €	14 614 868	4 034 581	2 621 526	0	5 928 000	0	27 198 975	Oulu: oman tuotannon ja ostopalveluiden asiakasmaksut yhteensä 4 088 710 e
Ostopalvelujen kotihoidon peruspalvelujen kustannukset, €	7 206 526	5 044 827	2 716 504	2 132 474	9 371 817	10 522 551	36 994 699	
Yli 65-v. kustannukset, €	1 199 038	4 946 841	2 476 137	2 090 501	9 326 363	10 229 635	30 268 515	
Yli 75-v. kustannukset, €	1 134 032	4 191 658	1 961 353	1 956 923	8 514 140	9 030 759	26 788 864	
Ostopalveluista perityt peruspalvelujen asiakasmaksut, €	0	0	62 804	0	1 522 000	0	1 584 804	Oulu: oman tuotannon ja ostopalveluiden asiakasmaksut yhteensä 4 088 710 e
Oman toiminnan kotipalvelun tukipalvelujen kustannukset, €	2 919 990	1 125 736	1 031 733	572 506	2 204 570	3 466 055	11 320 590	
Yli 65-v. kustannukset, €	2 764 706	1 081 622	980 959	549 560	2 112 511	3 223 525	10 712 883	
Yli 75-v. kustannukset, €	2 364 878	893 638	840 575	472 022	1 807 486	2 620 835	8 999 435	
Omasta toiminnasta perityt tukipalvelujen asiakasmaksut, €	0	1 116 328	593 517	0	1 350 300	1 881 480	4 941 625	
Ostopalvelujen kotipalvelun tukipalvelujen kustannukset, €	2 919 990	381 753	419 122	1 481 183	2 068 176	722 963	7 993 187	
Yli 65-v. kustannukset, €	485 834	336 497	382 036	1 452 029	2 058 145	702 838	5 417 380	
Yli 75-v. kustannukset, €	459 495	285 054	302 612	1 359 248	1 878 903	620 468	4 905 780	
Ostopalveluista perityt tukipalvelujen asiakasmaksut, €	0	0	.	0	1 271 700	0	1 271 700	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
KOTIHOITO								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA KOTIHOIDOSTA								
Oman toiminnan etäkäyntien/sähköisten käyntien kustannukset, €	1 732 779	121 692	0	0	...	0	1 854 471	
Yli 65-v. kustannukset, €	1 540 542	118 774	0	0	0	0	1 659 316	
Yli 75-v. kustannukset, €	1 226 459	88 707	0	0	0	0	1 315 166	
Ostopalvelujen etäkäyntien/sähköisten käyntien kustannukset, €								
Ostopalvelujen etäkäyntien/sähköisten käyntien kustannukset, €	0	0	0	0	...	0	0	
Yli 65-v. kustannukset, €	0	0	0	0	0	0	0	
Yli 75-v. kustannukset, €	0	0	0	0	0	0	0	
PALVELUSETELIASIAKKAAT KOTIHOIDOSSA 31.12.								
Palveluseteliasiakkaat 31.12. yhteensä	682	277	7	337	0	1 097	2 400	Helsinki: Asiakkaat ikäluokissa on arvioitu kaikkien asiakkaiden suhteessa, koska järjestelmä ei anna palveluseteliasiakkaita ikäryhmittäin. Espoo: Haettu kuten ennenkin eli ajalta 1.12.-31.12.
Yli 65-v. asiakkaat	621	271	5	323	0	1 077	2 297	
Yli 75-v. asiakkaat	505	242	4	293	0	930	1 974	
(Alle 65-vuotiaat)	61	6	2	14	0	20	103	
65-74-vuotiaat	116	29	1	30	0	147	323	
75-84-vuotiaat	225	86	1	112	0	382	806	
85 vuotta täyttäneet	280	156	3	181	0	548	1 168	
PALVELUSETELISUORITTEET KOTIHOIDOSSA								
Palvelusetelikäynnit yhteensä	428 803	148 464	477	101 643	0	422 735	1 102 122	Helsinki: Palvelusetelien suoritteet ikäluokissa on arvioitu kaikkien asiakkaiden suhteessa, koska järjestelmä ei anna palveluseteliasiakkaita ikäryhmittäin. Espoo: Haettu kuten ennenkin eli ajalta 1.1.-31.12. (koko vuosi) Turku: Vuoden 2018 tiedot otettu Psopin käytetyistä yksiköistä
Yli 65-v. asiakkaat	390 211	147 154	394	100 152	0	416 891	1 054 802	
Yli 75-v. asiakkaat	317 314	131 053	394	94 590	0	377 723	921 074	
(Alle 65-vuotiaat)	38 592	1 310	83	1 491	0	5 844	47 320	
65-74-vuotiaat	72 897	16 101	0	5 562	0	39 168	133 728	
75-84-vuotiaat	141 505	38 550	19	30 291	0	136 970	347 335	
85 vuotta täyttäneet	175 809	92 503	375	64 299	0	240 753	573 739	
PALVELUSETELIKUSTANNUKSET VUODEN AIKANA KOTIHOIDOSTA								
Palvelusetelikustannukset yhteensä, €	3 736 524	2 222 009	7 278	1 574 499	0	3 962 627	11 502 937	
OSAVUOROKAUTINEN HOITO								
VANHUSTEN PÄIVÄTOIMINNAN SUORITTEET VUODEN AIKANA								
Päivätoiminnan hoitopäivät yhteensä	87 578	18 912	21 785	29 804	29 558	15 055	202 692	Vantaa: Vantaa: sisältää myös puolipäivätoimintapäiviä.
Yli 65-v. hoitopäivät	87 552	18 845	21 631	29 055	29 263	14 542	200 888	
Yli 75-v. hoitopäivät	76 249	15 720	18 750	24 166	25 716	11 813	172 414	
(Alle 65-vuotiaat)	26	67	154	749	295	513	1 804	
65-74-vuotiaat	11 303	3 125	2 881	4 889	3 547	2 729	28 474	
75-84-vuotiaat	37 420	8 547	10 583	13 312	10 641	5 395	85 898	
85 vuotta täyttäneet	38 829	7 173	8 167	10 854	15 075	6 418	86 516	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
OSAVUOROKAUTINEN HOITO								
KUSTANNUKSET UUDEEN AIKANA VANHUSTEN PÄIVÄTOIMINNASTA								
Päivätoiminnan kustannukset yhteensä, €	9 220 537	2 314 969	1 181 623	3 205 169	2 600 726	1 044 345	19 567 369	
Päivätoiminnan kustannukset yhteensä, €	11 568 555	2 800 425	1 731 649	3 205 169	3 188 726	1 336 623	23 831 147	
Yli 65-v. kustannukset, €	11 565 121	2 790 504	1 719 408	3 124 620	3 156 901	1 291 077	23 647 631	
Yli 75-v. kustannukset, €	10 072 059	2 327 764	1 490 403	2 598 850	2 774 250	1 048 790	20 312 115	
€ / hoitopäivä	132	148	79	108	108	89	117,6	
€ / yli 65-v. hoitopäivä	132	148	79	108	108	89	117,7	
€ / yli 75-v. hoitopäivä	132	148	79	108	108	89	117,8	
Oman toiminnan kustannukset, €								
Oman toiminnan kustannukset, €	8 729 082	2 178 024	1 270 324	2 664 592	1 691 705	1 057 928	17 591 655	
Omasta toiminnasta perityt asiakasmaksut, €	1 072 272	242 728	275 013	0	180 000	251 646	2 021 659	
Ostopalvelujen kustannukset, €	1 767 201	379 673	186 312	540 577	1 317 021	278 695	4 469 479	
Ostopalveluista perityt asiakasmaksut, €	203 474	0	0	0	228 000	40 632	472 106	
Oman toiminnan osuus kustannuksista, %	75,5	77,8	73,4	83,1	53,1	79,1	73,8	
Ostopalvelujen osuus kustannuksista, %	15,3	13,6	10,8	16,9	41,3	20,9	18,8	
PÄIVÄSAIRAAHOIDON POTILAAT 31.12.								
Hoidon piirissä olleet potilaat 31.12. yhteensä	0	0	31	0	0	0	31	Vantaa: Vantaa: V.2019 potilaat joulukuun aikana eli 1.12-31.12.2019.
Yli 65-v. potilaat	0	0	28	0	0	0	28	
Yli 75-v. potilaat	0	0	22	0	0	0	22	
(Alle 65-vuotiaat)	0	-	3	0	0	-	3	
65-74-vuotiaat	0	-	6	0	0	-	6	
75-84-vuotiaat	0	-	15	0	0	-	15	
85 vuotta täyttäneet	0	-	7	0	0	-	7	
PÄIVÄSAIRAAHOIDON SUORITTEET UUDEEN AIKANA								
Päiväsairaanhoiton hoitopäivät yhteensä	0	0	3 249	0	0	0	3 249	
Yli 65-v. hoitopäivät	0	0	3 005	0	0	0	3 005	
Yli 75-v. hoitopäivät	0	0	2 176	0	0	0	2 176	
(Alle 65-vuotiaat)	0	-	244	0	0	-	244	
65-74-vuotiaat	0	-	829	0	0	-	829	
75-84-vuotiaat	0	-	1 472	0	0	-	1 472	
85 vuotta täyttäneet	0	-	704	0	0	-	704	
KUSTANNUKSET UUDEEN AIKANA PÄIVÄSAIRAAHOIDOSTA								
Kustannukset yhteensä, €	0	0	459 806	0	0	0	459 806	
Yli 65-v. kustannukset, €	0	0	425 275	0	0	0	425 275	
Yli 75-v. kustannukset, €	0	0	307 953	0	0	0	307 953	
€ / hoitopäivä	0	0	142	0	0	0	141,5	
€ / yli 65-v. hoitopäivä	0	0	142	0	0	0	141,5	
€ / yli 75-v. hoitopäivä	0	0	142	0	0	0	141,5	
Oman toiminnan kustannukset, €								
Oman toiminnan kustannukset, €	0	0	459 806	0	0	-	459 806	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	0	0	0	0	-	0	
Oman toiminnan osuus kustannuksista, %	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	
Ostopalvelujen osuus kustannuksista, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
OMAISHOIDON TUKI								
OMAISHOIDON TUEN ASIAKKAAT 31.12.								
Omaishoidon tuen asiakkaat 31.12.	3 012	701	937	877	732	829	7 088	
Yli 65-v. asiakkaat	1 474	626	447	877	732	828	4 984	
Yli 75-v. asiakkaat	1 113	441	310	615	517	607	3 603	
(Alle 65-vuotiaat)	1 538	75	490	0	0	1	2 104	
65-74-vuotiaat	361	185	137	262	215	221	1 381	
75-84-vuotiaat	639	287	210	381	331	387	2 235	
85 vuotta täyttäneet	474	154	100	234	186	220	1 368	
OMAISHOIDON TUEN ASIAKKAAT VUODEN AIKANA								
Omaishoidon tuen asiakkaat vuoden aikana yhteensä	3 700	888	0	1 384	967	1 061	8 000	Vantaa: Vantaa: Tietojärjestelmävaihdoksen vuoksi tietoja ei koko vuodelta. Tampere: Tampere : alle 65-vuotiaita omaishoidon tuensaajia oli vuonna 2019 yhteensä 761
Yli 65-v. asiakkaat	1 849	799	0	1 086	967	1 061	5 762	
Yli 75-v. asiakkaat	1 383	575	0	779	699	796	4 232	
(Alle 65-vuotiaat)	1 851	89	..	298	0	0	2 238	
65-74-vuotiaat	466	224	..	307	268	265	1 530	
75-84-vuotiaat	820	360	..	465	427	481	2 553	
85 vuotta täyttäneet	563	215	..	314	272	315	1 679	
Tukea vuoden aikana vain palveluina saaneet asiakkaat (eivät sisälly yhteissummaan)	-	0	0	0	0	0	0	
Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat vuoden aikana eri korvausluokissa	2 057	784	0	1 088	1 026	1 162	6 117	Oulu: sama asiakas vuoden aikana eri luokissa
I	1 157	486	0	758	569	814	3 784	
II	750	257	0	323	320	348	1 998	
III	150	41	0	6	103	0	300	
IV	0	-	0	1	34	0	35	
V	0	-	0	0	0	0	0	
VI	0	-	0	0	0	0	0	
Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat vuoden aikana eri korvausluokissa, %	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0	500,0	
I	56,2	62,0	0,0	69,7	55,5	70,1	313,4	
II	36,5	32,8	0,0	29,7	31,2	29,9	160,1	
III	7,3	5,2	0,0	0,6	10,0	0,0	23,1	
IV	0,0	0,0	0,0	0,1	3,3	0,0	3,4	
V	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
VI	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
OMAISHOIDON TUEN KORVAUSLUOKAT								
I, €	440	449	400	400	399	399	2 487	Turku: Vuoden 2018 tiedot tarkennettu
II, €	799	816	800	758	600	919	4 692	
III, €	1 731	1 768	1 388	1 206	900	0	6 993	
IV, €	0	-	-	0	1 400	1 601	3 001	
V, €	0	-	-	0	0	0	0	
VI, €	0	-	-	0	0	0	0	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
OMAISHOIDON TUKEA								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA OMAISHOIDON TUESTA								
Kustannukset yhteensä, €	31 044 347	6 338 213	7 016 879	7 807 586	7 348 320	7 226 133	66 781 478	
Yli 65-v. omaishoidon kustannukset, €	15 513 783	5 702 964	3 368 102	6 126 473	7 348 320	7 226 133	45 285 775	
Yli 75-v. omaishoidon kustannukset, €	11 603 873	4 104 136	2 315 570	4 394 588	5 248 800	5 421 302	33 088 269	
€ / kaikki asiakkaat	8 390	7 138	0	5 641	7 599	6 811	8 348	
€ / yli 65-v. asiakas	8 390	7 138	0	5 641	7 599	6 811	7 859	
€ / yli 75-v. asiakas	8 390	7 138	0	5 641	7 509	6 811	7 819	
€ / kuukausi / kaikki asiakkaat	699	595	0	470	633	568	696	
€ / kuukausi / yli 65-v. asiakas	699	595	0	470	633	568	655	
€ / kuukausi / yli 75-v. asiakas	699	595	0	470	626	568	652	
Omaishoidon tuen hoitopalkkiot, €	23 427 959	5 064 803	4 987 944	5 991 696	5 807 760	5 314 037	50 594 199	
Yli 65-v. omaishoidon tuen hoitopalkkiot, €	11 707 648	4 557 182	2 394 213	4 593 452	5 807 760	5 314 037	34 374 292	
Yli 75-v. omaishoidon tuen hoitopalkkiot, €	8 756 991	3 279 574	1 646 022	3 252 333	4 148 400	3 986 780	25 070 100	
Omaishoidon tuen hoitopalkkioiden osuus kokonaiskustannuksista, %	75,5	79,9	71,1	76,7	79,0	73,5	75,8	
Yli 65-v. omaishoidon tuen hoitopalkkio / kk, €	528	475	0	352	500	417	497	
Yli 75-v. omaishoidon tuen hoitopalkkio / kk, €	528	475	0	348	495	417	494	
Omaishoidon tukeen liittyvät palvelusetelikustannukset, € (erittely kustannuksista sarakkeeseen Q, sis. kokonaiskustannuksiin rivillä	1 690 612	282 537	199 082	0	547 833	581 442	3 301 506	
KUSTANNUKSET ENNALTAEHKÄISEVISTÄ PALVELUISTA VUODEN AIKANA								
Kustannukset yhteensä, €	8 323 268	2 790 649	47 844	2 563 909	4 266 105	1 971 319	19 963 094	Helsinki: palveluohjauksen kulut siirretty erilleen, 2018 ollut mukana tässä. Vantaa: Vantaa: V. 2019 vapaaehtoistoiminnan koordinointi.
Yli 65-v. kustannukset, €	8 323 268	2 790 649	0	2 563 909	4 266 105	1 971 319	19 915 250	
Yli 75-v. kustannukset, €	0	0	0	0	0	
Vanhuspalvelujen tuotantoon annettavat avustukset (ei sisällä yleisavustuksia), €	0	0	0	603 577	0	.	603 577	
KUSTANNUKSET PALVELUOHJAUksesta VUODEN AIKANA								
Kustannukset yhteensä, €	10 315 152	2 856 190	2 805 147	1 428 019	1 815 101	1 818 063	21 037 672	Helsinki: vastaavan kustannukset olleet 2018 ennaltaehkäisevissä palveluissa Vantaa: Vantaa: V2019 iäkkäiden asiakasohjaus:
Yli 65-v. kustannukset, €	10 315 152	2 856 190	2 805 147	1 338 217	1 616 948	1 818 063	19 132 769	Tampere: Laskennallisia asiakasmäärien pohjalta
Yli 75-v. kustannukset, €	8 495 837	1 143 481	1 106 673	1 113 348	1 365 169	1 545 354	13 404 693	Tampere: Laskennallisia asiakasmäärien pohjalta
Yli 85-v. kustannukset, €	5 424 499	288 232	252 526	646 308	839 749	927 212	7 538 777	
PALVELUASUMISEN KOKONAISSUUS KESKIRASKAASSA JA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA								
PALVELUASUMISEN ASUKKAAT 31.12.								
Palveluasumisen asukkaat 31.12. yhteensä	3 134	1 384	1 487	1 532	1 944	1 109	10 590	Turku: 0
Asukkaat keskiraskas	0	0	294	0	231	0	525	
Asukkaat tehostettu	3 134	1 384	1 193	1 532	1 713	1 109	10 065	
Asukkaat tehostetun lyhytaikaishoito	194	53	79	108	20	24	478	
	0	0	0	0	0	0	0	
Asukkaat keskiraskas, %	0,0	0,0	19,8	0,0	11,9	0,0	5,0	
Asukkaat tehostettu, %	100,0	100,0	80,2	100,0	88,1	100,0	95,0	
Asukkaat tehostetun lyhytaikaishoito, %	6,2	3,8	5,3	7,0	1,0	2,2	4,5	
Yli 65-v. asukkaat 31.12.	3 103	1 364	1 434	1 521	1 899	1 101	10 422	
Yli 65-v. asukkaat keskiraskas	0	0	270	0	228	0	498	
Yli 65-v. asukkaat tehostettu	3 103	1 364	1 164	1 521	1 671	1 101	9 924	
Yli 65-v. asukkaat kaikista asukkaista, %	99,0	98,6	96,4	99,3	97,7	99,3	98,4	
Yli 65-v. asukkaat keskiraskas, %	0,0	0,0	18,8	0,0	12,0	0,0	4,8	
Yli 65-v. asukkaat tehostettu, %	100,0	100,0	81,2	100,0	88,0	100,0	95,2	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
PALVELUASUMISEN KOKONAISUUS KESKIRASKAASSA JA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA								
PALVELUASUMISEN ASUKKAAT 31.12.								
Yli 75-v. asukkaat keskiraskas	0	0	181	0	195	0	376	
Yli 75-v. asukkaat tehostettu	2 751	1 194	969	1 341	1 471	1 012	8 738	
Yli 75-v. asukkaat kaikista asukkaista, %	87,8	86,3	77,3	87,5	85,7	91,3	0,0	
Yli 75-v. asukkaat keskiraskas, %	0,0	0,0	15,7	0,0	11,7	0,0	0,0	
Yli 75-v. asukkaat tehostettu, %	100,0	100,0	84,3	100,0	88,3	100,0	0,0	
PALVELUASUMISEN ASUMISVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Palveluasumisen asumisvuorokaudet yhteensä	1 153 406	496 527	529 009	525 085	652 075	385 508	3 741 610	
Vuorokaudet keskiraskas	0	0	87 109	0	58 643	0	145 752	
Vuorokaudet tehostettu	1 153 406	496 527	441 900	525 085	593 432	385 508	3 595 858	
Vuorokaudet tehostetun lyhytaikaishoito	75 065	21 012	32 121	35 056	7 125	8 956	179 335	
Vuorokaudet keskiraskas, %	0,0	0,0	16,5	0,0	9,0	0,0	3,9	
Vuorokaudet tehostettu, %	100,0	100,0	83,5	100,0	91,0	100,0	96,1	
Vuorokaudet tehostetun	6,5	4,2	6,1	6,7	1,1	2,3	4,8	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	1 141 408	489 485	506 918	521 350	635 576	382 245	3 676 982	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet keskiraskas	0	0	80 350	0	57 524	0	137 874	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet tehostettu	1 141 408	489 485	426 568	521 350	578 052	382 245	3 539 108	
Yli 65-v. vuorokaudet kaikista vuorokausista, %	99,0	98,6	95,8	99,3	97,5	99,2	98,3	
Yli 65-v. vuorokaudet keskiraskas, %	0,0	0,0	15,9	0,0	9,1	0,0	3,7	
Yli 65-v. vuorokaudet tehostettu, %	100,0	100,0	84,1	100,0	90,9	100,0	96,3	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	1 016 326	430 676	411 154	462 421	560 064	354 890	3 235 531	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet keskiraskas	0	0	58 232	0	49 784	0	108 016	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet tehostettu	1 016 326	430 676	352 922	462 421	510 280	354 890	3 127 515	
Yli 75-v. vuorokaudet kaikista vuorokausista, %	88,1	86,7	77,7	88,1	85,9	92,1	86,5	
Yli 75-v. vuorokaudet keskiraskas, %	0,0	0,0	14,2	0,0	8,9	0,0	3,3	
Yli 75-v. vuorokaudet tehostettu, %	100,0	100,0	85,8	100,0	91,1	100,0	96,7	
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA PALVELUASUMISESTA								
Palveluasumisen kustannukset (netto-ostot) yhteensä, €	164 324 773	76 589 968	62 048 844	75 823 187	77 334 950	39 963 347	496 085 069	Helsinki: Palveluseteli mukana 2018, eli v 2018luku on väärin, luku
Kustannukset keskiraskas, €	0	0	6 248 567	0	2 562 053	0	8 810 620	
Kustannukset tehostettu, €	164 324 773	76 589 968	55 800 277	75 823 187	74 772 897	39 963 347	487 274 449	
Kustannukset tehostetun lyhytaikaishoito, €	14 043 518	3 177 598	5 265 238	7 666 120	769 186	1 335 550	32 257 210	
Kustannukset keskiraskas, %	0,0	0,0	10,1	0,0	3,3	0,0	1,8	
Kustannukset tehostettu, %	100,0	100,0	89,9	100,0	96,7	100,0	98,2	
Kustannukset tehostetun	8,5	4,1	8,5	10,1	1,0	3,3	6,5	

UUODEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
PALVELUASUMISEN KOKONAISUUS KESKIRASKAASSA JA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA PALVELUASUMISESTA								
Yli 65-v. kustannukset, €	162 442 949	75 410 752	59 651 431	75 256 228	75 162 223	39 621 632	487 545 216	
Yli 65-v. kustannukset keskiraskas, €	0	0	5 763 725	0	2 509 646	0	8 273 371	
Yli 65-v. kustannukset keskiraskas / 65-v. asiakas, €	0	0	21 347	0	11 007	0	16 613	
Yli 65-v. kustannukset tehostettu, €	162 442 949	75 410 752	53 887 706	75 256 228	72 652 577	39 621 632	479 271 845	
Yli 65-v. kustannukset tehostettu / 65-v. asiakas, €	52 350	55 286	46 295	49 478	43 479	35 987	48 294	
Yli 65-v. kustannukset kokonaiskustannuksista, %	98,9	98,5	96,1	99,3	97,2	99,1	98,3	
Yli 65-v. kustannukset keskiraskas, %	0,0	0,0	9,7	0,0	3,3	0,0	1,7	
Yli 65-v. kustannukset tehostettu, %	100,0	100,0	90,3	100,0	96,7	100,0	98,3	
Yli 75-v. kustannukset, €	144 208 325	66 239 046	48 716 626	66 524 572	65 961 329	36 752 791	428 402 689	
Yli 75-v. kustannukset keskiraskas, €	0	0	4 177 141	0	2 166 963	0	6 344 104	
Yli 75-v. kustannukset keskiraskas / 75-v. asiakas, €	0	0	23 078	0	11 113	0	16 873	
Yli 75-v. kustannukset tehostettu, €	144 208 325	66 239 046	44 539 485	66 524 572	63 794 365	36 752 791	422 058 585	
Yli 75-v. kustannukset tehostettu / 75-v. asiakas, €	52 420	55 477	45 964	49 608	43 368	36 317	48 302	
Yli 75-v. kustannukset kokonaiskustannuksista, %	87,8	86,5	78,5	87,7	85,3	92,0	86,4	
Yli 75-v. kustannukset keskiraskas, %	0,0	0,0	8,6	0,0	3,3	0,0	1,5	
Yli 75-v. kustannukset tehostettu, %	100,0	100,0	91,4	100,0	96,7	100,0	98,5	
KESKIRASKAS PALVELUASUMINEN, JOSSA HENKILÖSTÖMITOITUS 0,20–0,49 / ASUKAS								
ASUKKAAT KESKIRASKAASSA PALVELUASUMISESSA 31.12.								
Keskiraskaan palveluasumisen asukkaat 31.12. yhteensä	0	0	294	0	231	0	525	
Yli 65-v. asukkaat	0	0	270	0	228	0	498	
Yli 75-v. asukkaat	0	0	181	0	195	0	376	
(Alle 65-vuotiaat)	0	0	24	0	3	0	27	
65–74-vuotiaat	0	0	89	0	33	0	122	
75–84-vuotiaat	0	0	91	0	71	0	162	
85 vuotta täyttäneet	0	0	90	0	124	0	214	
Oman toiminnan asukkaat 31.12.	0	0	294	0	6	0	300	
Yli 65-v. asukkaat	0	0	270	0	4	0	274	
Yli 75-v. asukkaat	0	0	181	0	1	0	182	
(Alle 65-vuotiaat)	-	-	24	0	2	-	26	
65–74-vuotiaat	-	-	89	0	3	-	92	
75–84-vuotiaat	-	-	91	0	1	-	92	
85 vuotta täyttäneet	-	-	90	0	0	-	90	
Ostopalvelujen asukkaat 31.12.	0	0	0	0	225	0	225	
Yli 65-v. asukkaat	0	0	0	0	224	0	224	
Yli 75-v. asukkaat	0	0	0	0	194	0	194	
(Alle 65-vuotiaat)	-	-	-	0	1	-	1	
65–74-vuotiaat	-	-	-	0	30	-	30	
75–84-vuotiaat	-	-	-	0	70	-	70	
85 vuotta täyttäneet	-	-	-	0	124	-	124	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
KESKIRASKAS PALVELUASUMINEN, JOSSA HENKILÖSTÖMITOITUS 0,20-0,49 / ASUKAS								
ASUMISVUOROKAUDET VUODEN AIKANA KESKIRASKAASSA PALVELUASUMISESSA								
Keskiraskaan palveluasumisen asumisvuorokaudet yhteensä	0	0	87 109	0	58 643	0	145 752	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	0	0	80 350	0	57 524	0	137 874	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	0	0	58 232	0	49 784	0	108 016	
(Alle 65-vuotiaat)	0	0	6 759	0	1 119	0	7 878	
65-74-vuotiaat	0	0	22 118	0	7 740	0	29 858	
75-84-vuotiaat	0	0	27 246	0	16 160	0	43 406	
85 vuotta täyttäneet	0	0	30 986	0	33 624	0	64 610	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	0	0	87 109	0	2 018	0	89 127	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	0	0	80 350	0	1 390	0	81 740	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	0	0	58 232	0	365	0	58 597	
(Alle 65-vuotiaat)	-	-	6 759	0	628	-	7 387	
65-74-vuotiaat	-	-	22 118	0	1 025	-	23 143	
75-84-vuotiaat	-	-	27 246	0	365	-	27 611	
85 vuotta täyttäneet	-	-	30 986	0	0	-	30 986	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	0	0	0	0	56 625	0	56 625	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	0	0	0	0	56 134	0	56 134	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	0	0	0	0	49 419	0	49 419	
(Alle 65-vuotiaat)	-	-	-	0	491	-	491	
65-74-vuotiaat	-	-	-	0	6 715	-	6 715	
75-84-vuotiaat	-	-	-	0	15 795	-	15 795	
85 vuotta täyttäneet	-	-	-	0	33 624	-	33 624	
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA KESKIRASKAASTA PALVELUASUMISESTA								
Keskiraskaan palveluasumisen nettokustannukset yhteensä, €	0	0	5 618 821	0	1 887 105	.	7 505 926	
Keskiraskaan palveluasumisen kustannukset (brutto-ostot) yhteensä,	0	0	6 248 567	0	2 562 053	0	8 810 620	
Yli 65-v. kustannukset, €	0	0	5 763 725	0	2 509 646	0	8 273 371	
Yli 75-v. kustannukset, €	0	0	4 177 141	0	2 166 963	0	6 344 104	
Oman toiminnan kustannukset, €	0	0	6 248 567	0	99 798	-	6 348 365	
Yli 65-v. kustannukset, €	0	0	5 763 725	0	68 741	0	5 832 466	
Yli 75-v. kustannukset, €	0	0	4 177 141	0	18 051	0	4 195 191	
€/ asumisvuorokausi	0	0	72	0	49	0	71,2	
Omasta toiminnasta perityt asiakasmaksut, €	0	0	629 746	0	25 948	-	71,4	
Ostopalvelujen kustannukset (brutto), €	0	0	0	0	2 462 255	-	2 462 255	
Yli 65-v. kustannukset, €	0	0	0	0	2 440 905	0	2 440 905	
Yli 75-v. kustannukset, €	0	0	0	0	2 148 913	0	2 148 913	
€/ asumisvuorokausi	0	0	0	0	43	0	43,5	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
KESKIRASKAS PALVELUASUMINEN, JOSSA HENKILÖSTÖMITOITUS 0,20–0,49 / ASUKAS								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA KESKIRASKAASTA PALVELUASUMISESTA								
Ostopalvelujen kustannukset (netto), €	0	0	0	0	1 813 255	-	1 813 255	
Yli 65-v. kustannukset, €	0	0	0	0	1 797 532	0	1 797 532	
Yli 75-v. kustannukset, €	0	0	0	0	1 582 503	0	1 582 503	
€/ asumisvuorokausi	0	0	0	0	32	0	32,0	
Ero ostopalvelujen brutto- ja nettokustannusten välillä, €	0	0	0	0	649 000	0	649 000	
Ero ostopalvelujen brutto- ja nettokustannusten välillä, %	0,0	0,0	0,0	0,0	26,4	0,0	26,4	
TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN, JOSSA HENKILÖSTÖMITOITUS ≥ 0,50 / ASUKAS								
ASUKKAAT TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA 31.12.								
Tehostetun palveluasumisen asukkaat yhteensä 31.12.	3 134	1 384	1 193	1 532	1 713	1 109	10 065	
Yli 65-v. asukkaat	3 103	1 364	1 164	1 521	1 671	1 101	9 924	
Yli 75-v. asukkaat	2 751	1 194	969	1 341	1 471	1 012	8 738	
(Alle 65-vuotiaat)	31	20	29	11	42	8	141	
65–74-vuotiaat	352	170	195	180	200	89	1 186	
75–84-vuotiaat	1 052	466	447	489	583	371	3 408	
85 vuotta täyttäneet	1 699	728	522	852	888	641	5 330	
Oman toiminnan asukkaat 31.12.	1 567	285	341	814	401	176	3 584	
Yli 65-v. asukkaat	1 550	273	335	807	383	175	3 523	
Yli 75-v. asukkaat	1 354	228	279	710	322	160	3 053	
(Alle 65-vuotiaat)	17	12	6	7	18	1	61	
65–74-vuotiaat	196	45	56	97	61	15	470	
75–84-vuotiaat	566	104	144	276	138	59	1 287	
85 vuotta täyttäneet	788	124	135	434	184	101	1 766	
Ostopalvelujen asukkaat 31.12.	1 567	1 099	852	718	1 312	933	6 481	
Yli 65-v. asukkaat	1 553	1 091	829	714	1 288	926	6 401	
Yli 75-v. asukkaat	1 397	966	690	631	1 149	852	5 685	
(Alle 65-vuotiaat)	14	8	23	4	24	7	80	
65–74-vuotiaat	156	125	139	83	139	74	716	
75–84-vuotiaat	486	362	303	213	445	312	2 121	
85 vuotta täyttäneet	911	604	387	418	704	540	3 564	
ASUMISVUOROKAUDET VUODEN AIKANA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA								
Tehostetun palveluasumisen asumisvuorokaudet yhteensä	1 153 406	496 527	441 900	525 085	593 432	385 508	3 595 858	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	1 141 408	489 485	426 568	521 350	578 052	382 245	3 539 108	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	1 016 326	430 676	352 922	462 421	510 280	354 890	3 127 515	
(Alle 65-vuotiaat)	11 998	7 042	15 332	3 735	15 380	3 263	56 750	
65–74-vuotiaat	125 082	58 809	73 646	58 929	67 772	27 355	411 593	
75–84-vuotiaat	369 610	163 348	160 755	159 757	197 275	125 367	1 176 112	
85 vuotta täyttäneet	646 716	267 328	192 167	302 664	313 005	229 523	1 951 403	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN, JOSSA HENKILÖSTÖMITOITUS ≥ 0,50 / ASUKAS								
ASUMISVUOROKAUDET VUODEN AIKANA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA								
Oman toiminnan asumisvuorokaudet	577 852	104 745	125 072	268 754	147 779	63 497	1 287 699	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	570 068	100 326	122 167	266 218	140 235	62 896	1 261 910	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	500 551	84 880	102 302	233 296	116 729	57 782	1 095 540	
(Alle 65-vuotiaat)	7 784	4 419	2 905	2 536	7 544	601	25 789	
65–74-vuotiaat	69 517	15 446	19 865	32 922	23 506	5 114	166 370	
75–84-vuotiaat	197 029	37 681	51 328	84 629	49 166	20 498	440 331	
85 vuotta täyttäneet	303 522	47 199	50 974	148 667	67 563	37 284	655 209	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet	575 554	391 782	316 828	256 331	445 653	322 011	2 308 159	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	571 340	389 159	304 401	255 132	437 817	319 349	2 277 198	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	515 775	345 796	250 620	229 125	393 551	297 108	2 031 975	
(Alle 65-vuotiaat)	4 214	2 623	12 427	1 199	7 836	2 662	30 961	
65–74-vuotiaat	55 565	43 363	53 781	26 007	44 266	22 241	245 223	
75–84-vuotiaat	172 581	125 667	109 427	75 128	148 109	104 869	735 781	
85 vuotta täyttäneet	343 194	220 129	141 193	153 997	245 442	192 239	1 296 194	
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA TEHOSTETUSTA PALVELUASUMISESTA								
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset yhteensä, €	119 495 777	56 403 419	43 782 966	62 654 023	59 714 897	38 907 055	380 958 137	
Tehostetun palveluasumisen Yli 65-v. kustannukset, €	162 442 949	75 410 752	53 887 706	75 256 228	72 652 577	39 621 632	479 271 845	
Yli 75-v. kustannukset, €	144 208 325	66 239 046	44 539 485	66 524 572	63 794 365	36 752 791	422 058 585	
Oman toiminnan kustannukset, €	96 072 150	18 728 128	17 104 991	45 321 610	24 096 824	9 468 893	210 792 596	
Yli 65-v. kustannukset, €	94 690 048	17 936 086	16 711 519	44 900 138	22 866 667	9 379 270	206 483 727	
Yli 75-v. kustannukset, €	83 044 652	15 167 696	13 937 587	39 262 823	19 033 758	8 616 652	179 063 168	
Omasta toiminnasta perityt asiakasmaksut, €	19 271 568	2 649 437	2 815 836	6 652 096	4 455 350	488 591	36 332 878	
Ostopalvelujen kustannukset (brutto), €	68 252 623	57 861 840	38 695 286	30 501 577	50 676 073	30 494 454	276 481 853	
Yli 65-v. kustannukset, €	67 752 902	57 474 666	37 176 187	30 356 091	49 785 910	30 242 362	272 788 118	
Yli 75-v. kustannukset, €	61 163 673	51 071 350	30 601 899	27 261 749	44 760 608	28 136 139	242 995 417	
Ostopalvelujen kustannukset (netto), €	42 695 195	40 324 728	29 493 811	23 984 510	40 073 423	29 926 753	206 498 420	
Yli 65-v. kustannukset, €	42 382 596	40 049 791	28 335 943	23 869 785	39 368 999	29 679 355	203 686 469	
Yli 75-v. kustannukset, €	38 260 727	35 565 320	23 324 976	21 436 626	35 390 391	27 612 342	181 590 381	
PITKÄAIKAINEN TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN								
ASUKKAAT PITKÄAIKAISESSA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA 31.12.								
Pitkäaikaiset asukkaat 31.12. yhteensä	2 940	1 331	1 114	1 424	1 693	1 085	9 587	
Yli 65-v. asukkaat	2 917	1 312	1 086	1 416	1 651	1 077	9 459	
Yli 75-v. asukkaat	2 600	1 147	913	1 249	1 458	990	8 357	
(Alle 65-vuotiaat)	23	19	28	8	42	8	128	
65–74-vuotiaat	317	165	173	167	193	87	1 102	
75–84-vuotiaat	963	438	410	455	576	356	3 198	
85 vuotta täyttäneet	1 637	709	503	794	882	634	5 159	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
PITKÄAIKAINEN TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN								
ASUKKAAT PITKÄAIKAISESSA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA 31.12.								
Oman toiminnan asukkaat 31.12.	1 377	262	262	714	399	152	3 166	
Yli 65-v. asukkaat	1 368	250	257	709	381	151	3 116	
Yli 75-v. asukkaat	1 204	206	223	625	320	138	2 716	
(Alle 65-vuotiaat)	9	12	5	5	18	1	50	
65-74-vuotiaat	164	44	34	84	61	13	400	
75-84-vuotiaat	477	91	107	243	137	44	1 099	
85 vuotta täyttäneet	727	115	116	382	183	94	1 617	
Ostopalvelujen asukkaat 31.12.								
Yli 65-v. asukkaat	1 563	1 069	852	710	1 294	933	6 421	
Yli 75-v. asukkaat	1 549	1 062	829	707	1 270	926	6 343	
Yli 75-v. asukkaat	1 396	941	690	624	1 138	852	5 641	
(Alle 65-vuotiaat)	14	7	23	3	24	7	78	
65-74-vuotiaat	153	121	139	83	132	74	702	
75-84-vuotiaat	486	347	303	212	439	312	2 099	
85 vuotta täyttäneet	910	594	387	412	699	540	3 542	
ASUMISVUOROKAUDET UUDEEN AIKANA PITKÄAIKAISESSA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA								
Pitkäaikaiset asumisvuorokaudet yhteensä	1 078 341	475 515	409 779	490 029	586 307	376 552	3 416 523	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	1 070 701	469 041	395 087	486 613	571 129	373 525	3 366 096	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	958 090	413 392	327 988	433 226	504 793	347 421	2 984 910	
(Alle 65-vuotiaat)	7 640	6 474	14 692	3 416	15 178	3 027	50 427	
65-74-vuotiaat	112 611	55 649	67 099	53 387	66 336	26 104	381 186	
75-84-vuotiaat	341 498	153 060	146 211	147 210	194 200	121 481	1 103 660	
85 vuotta täyttäneet	616 592	260 332	181 777	286 016	310 593	225 940	1 881 250	
Oman toiminnan asumisvuorokaudet								
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	505 794	95 507	93 232	236 771	147 077	54 541	1 132 922	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	502 231	91 396	90 967	234 441	139 547	54 176	1 112 758	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	444 623	77 030	77 649	206 760	116 137	50 313	972 512	
(Alle 65-vuotiaat)	3 563	4 111	2 265	2 330	7 530	365	20 164	
65-74-vuotiaat	57 608	14 366	13 318	27 681	23 410	3 863	140 246	
75-84-vuotiaat	169 946	33 054	37 065	73 466	48 887	16 612	379 030	
85 vuotta täyttäneet	274 677	43 976	40 584	133 294	67 250	33 701	593 482	
Ostopalvelujen asumisvuorokaudet								
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	572 547	380 008	316 547	253 258	439 230	322 011	2 283 601	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	568 470	377 645	304 120	252 172	431 582	319 349	2 253 338	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	513 467	336 362	250 339	226 466	388 656	297 108	2 012 398	
(Alle 65-vuotiaat)	4 077	2 363	12 427	1 086	7 648	2 662	30 263	
65-74-vuotiaat	55 003	41 283	53 781	25 706	42 926	22 241	240 940	
75-84-vuotiaat	171 552	120 006	109 146	73 744	145 313	104 869	724 630	
85 vuotta täyttäneet	341 915	216 356	141 193	152 722	243 343	192 239	1 287 768	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN LYHYTAIKAISHOITO								
TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN LYHYTAIKAISHOIDON ASUKKAAT 31.12.								
Lyhytaikaishoidon asukkaat 31.12. yhteensä	194	53	79	108	20	24	478	
Yli 65-v. asukkaat	186	52	78	105	20	24	465	
Yli 75-v. asukkaat	151	47	56	92	13	22	381	
(Alle 65-vuotiaat)	8	1	1	3	0	0	13	
65–74-vuotiaat	35	5	22	13	7	2	84	
75–84-vuotiaat	89	28	37	34	7	15	210	
85 vuotta täyttäneet	62	19	19	58	6	7	171	
Lyhytaikaishoidon asukkaiden osuus tehostetun asukkaista, %	6,2	3,8	6,6	7,0	1,2	2,2	27,0	
Oman toiminnan asukkaat 31.12.								
Yli 65-v. asukkaat	182	23	78	98	2	24	407	
Yli 75-v. asukkaat	150	22	56	85	2	22	337	
(Alle 65-vuotiaat)	8	0	1	2	0	0	11	
65–74-vuotiaat	32	1	22	13	0	2	70	
75–84-vuotiaat	89	13	37	33	1	15	188	
85 vuotta täyttäneet	61	9	19	52	1	7	149	
Ostopalvelujen asukkaat 31.12.								
Yli 65-v. asukkaat	4	30	0	8	18	0	60	
Yli 75-v. asukkaat	1	25	0	7	11	0	44	
(Alle 65-vuotiaat)	0	1	0	1	0	-	2	
65–74-vuotiaat	3	4	0	0	7	-	14	
75–84-vuotiaat	0	15	0	1	6	-	22	
85 vuotta täyttäneet	1	10	0	6	5	-	22	
TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN LYHYTAIKAISHOIDON ASUMISVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Lyhytaikaiset asumisvuorokaudet yhteensä	75 065	21 012	32 121	35 056	7 125	8 956	179 335	
Yli 65-v. vuorokaudet	70 707	20 444	31 481	34 737	6 923	8 720	173 012	
Yli 75-v. vuorokaudet	58 236	17 284	24 934	29 195	5 487	7 469	142 605	
(Alle 65-vuotiaat)	4 358	568	640	319	202	236	6 323	
65–74-vuotiaat	12 471	3 160	6 547	5 542	1 436	1 251	30 407	
75–84-vuotiaat	28 112	10 288	14 544	12 547	3 075	3 886	72 452	
85 vuotta täyttäneet	30 124	6 996	10 390	16 648	2 412	3 583	70 153	
Oman toiminnan vuorokaudet								
Yli 65-v. vuorokaudet	67 837	8 930	31 200	31 777	688	8 720	149 152	
Yli 75-v. vuorokaudet	55 928	7 850	24 653	26 536	592	7 469	123 028	
(Alle 65-vuotiaat)	4 221	308	640	206	14	236	5 625	
65–74-vuotiaat	11 909	1 080	6 547	5 241	96	1 251	26 124	
75–84-vuotiaat	27 083	4 627	14 263	11 163	279	3 886	61 301	
85 vuotta täyttäneet	28 845	3 223	10 390	15 373	313	3 583	61 727	
Ostopalvelujen vuorokaudet								
Yli 65-v. vuorokaudet	2 870	11 514	281	2 960	6 235	0	23 860	
Yli 75-v. vuorokaudet	2 308	9 434	281	2 659	4 895	0	19 577	
(Alle 65-vuotiaat)	137	260	0	113	188	-	698	
65–74-vuotiaat	562	2 080	0	301	1 340	-	4 283	
75–84-vuotiaat	1 029	5 661	281	1 384	2 796	-	11 151	
85 vuotta täyttäneet	1 279	3 773	0	1 275	2 099	-	8 426	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN LYHYTAIKAISHOITO								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN LYHYTAIKAISHOIDOSTA								
Lyhytaikaishoidon nettokustannukset yhteensä, €	11 506 832	2 923 743	4 573 590	7 579 437	664 186	1 266 650	28 514 438	
Lyhytaikaishoidon kustannukset (netto-ostot) yhteensä, €	14 043 518	3 177 598	5 265 238	7 666 120	769 186	1 335 550	32 257 210	
Yli 65-v. kustannukset, €	13 225 521	3 091 080	5 159 404	7 603 025	747 730	1 300 357	31 127 116	
Yli 75-v. kustannukset, €	10 896 842	2 616 495	4 076 756	6 376 605	595 408	1 113 803	25 675 910	
Oman toiminnan kustannukset, €	13 686 930	1 452 184	5 265 238	7 213 820	113 394	1 335 550	29 067 116	
Yli 65-v. kustannukset, €	12 885 180	1 403 767	5 159 404	7 167 356	111 133	1 300 357	28 027 197	
Yli 75-v. kustannukset, €	10 623 146	1 233 995	4 076 756	5 985 240	95 626	1 113 803	23 128 565	
€/ asumisvuorokausi	189,9	157,2	165,4	225,6	161,5	149,1	187,8	
Omasta toiminnasta perityt asiakasmaksut, €	2 403 160	53 008	691 648	0	10 350	68 900	3 227 066	
Ostopalvelujen kustannukset (brutto), €	356 588	1 725 414	0	452 300	655 792	0	3 190 094	
Yli 65-v. kustannukset, €	340 342	1 687 312	0	435 668	636 597	0	3 099 920	
Yli 75-v. kustannukset, €	273 696	1 382 500	0	391 366	499 782	0	2 547 344	
€/ asumisvuorokausi	118,6	146,5	0,0	147,2	102,1	0,0	129,9	
Ostopalvelujen kustannukset (netto), €	223 062	1 524 567	0	365 618	561 142	0	2 674 389	
Yli 65-v. kustannukset, €	212 899	1 490 901	0	352 173	544 717	0	2 600 690	
Yli 75-v. kustannukset, €	171 210	1 221 570	0	316 361	427 649	0	2 136 790	
€/ asumisvuorokausi	74,2	129,5	0,0	119,0	87,4	0,0	108,9	
PALVELUSETELIASUMISVUOROKAUDET VUODEN AIKANA LYHYTAIKAISESSA TEHOSTETUSSA PALVELUASUMISESSA								
Lyhytaikaiset palveluseteliasumisvuorokaudet yhteensä (sisältyvät)	0	0	62	0	0	0	109	
Yli 65-v. asumisvuorokaudet	0	0	62	0	0	0	0	
Yli 75-v. asumisvuorokaudet	0	0	47	0	0	0	0	Espoo: Ei ole vielä Espoossa
(Alle 65-vuotiaat)	0	-	0	0	0	-	0	
65–74-vuotiaat	0	-	15	0	0	-	0	
75–84-vuotiaat	0	-	26	0	0	-	0	
85 vuotta täyttäneet	0	-	21	0	0	-	0	
PALVELUSETELIKUSTANNUKSET VUODEN AIKANA LYHYTAIKAISESTA TEHOSTETUSTA PALVELUASUMISESTA								
Palvelusetelikustannukset yhteensä, €	0	0	0	0	0	-	0	
YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOIDON KOKONAISSUUS VANHAINKODEISSA JA TERVEYSKESKUKSISSA								
YMPÄRIVUOROKAUTISEN LAITOSHOIDON ASIAKKAAT 31.12.								
Laitoshoidon asiakkaat 31.12. yhteensä	1 833	269	312	585	630	643	4 272	
Yli 65-v. asiakkaat	1 716	240	272	558	609	607	4 002	
Yli 75-v. asiakkaat	1 416	188	201	483	511	482	3 281	
(Alle 65-vuotiaat)	117	29	40	27	21	36	270	
65–74-vuotiaat	300	52	71	75	98	125	721	
75–84-vuotiaat	605	92	112	182	211	238	1 440	
85 vuotta täyttäneet	811	96	89	301	300	244	1 841	
Lyhytaikaishoidon asiakkaat 31.12. yhteensä	850	229	305	205	259	414	2 262	
Yli 65-v. asiakkaat	778	208	270	188	247	390	2 081	
Yli 75-v. asiakkaat	617	163	200	150	191	306	1 627	
(Alle 65-vuotiaat)	72	21	35	17	12	24	181	
65–74-vuotiaat	161	45	70	38	56	84	454	
75–84-vuotiaat	274	78	115	79	81	150	777	
85 vuotta täyttäneet	343	85	85	71	110	156	850	
Yli 65-v. lyhytaikaishoidossa, %	45,3	86,7	99,3	33,7	40,6	64,3	52,0	
Yli 75-v. lyhytaikaishoidossa, %	43,6	86,7	99,5	31,1	37,4	63,5	49,6	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOIDON KOKONAISUUS VANHAINKODEISSA JA TERVEYSKESKUKSISSA								
YMPÄRIVUOROKAUTISEN LAITOSHOIDON ASIAKKAAT 31.12.								
Pitkäaikaishoidon asiakkaat 31.12.	983	40	7	380	371	229	2 010	
Yli 65-v. asiakkaat	938	32	2	370	362	217	1 921	
Yli 75-v. asiakkaat	799	25	1	333	320	176	1 654	
(Alle 65-vuotiaat)	45	8	5	10	9	12	89	
65–74-vuotiaat	139	7	1	37	42	41	267	
75–84-vuotiaat	331	14	-3	103	130	88	663	
85 vuotta täyttäneet	468	11	4	230	190	88	991	
Oman toiminnan asiakkaat 31.12.	1 348	267	236	529	584	556	3 520	
Yli 65-v. asiakkaat	1 239	238	205	511	565	522	3 280	
Yli 75-v. asiakkaat	990	186	149	442	475	416	2 658	
(Alle 65-vuotiaat)	109	29	31	18	19	34	240	
65–74-vuotiaat	249	52	56	69	90	106	622	
75–84-vuotiaat	433	92	93	164	202	203	1 187	
85 vuotta täyttäneet	557	94	56	278	273	213	1 471	
Oman toiminnan lyhytaikaishoidon asiakkaat 31.12.	696	227	236	176	213	347	1 895	
Yli 65-v. asiakkaat	628	206	205	166	203	324	1 732	
Yli 75-v. asiakkaat	489	161	149	132	155	255	1 341	
Yli 65-v. lyhytaikaishoidossa, %	50,7	86,6	100,0	32,5	35,9	62,1	52,8	
Yli 75-v. lyhytaikaishoidossa, %	49,4	86,6	100,0	29,9	32,6	61,3	50,5	
Ostopalvelujen asiakkaat 31.12.	485	2	76	56	46	87	752	
Yli 65-v. asiakkaat	477	2	67	47	44	85	722	
Yli 75-v. asiakkaat	426	2	52	41	36	66	623	
(Alle 65-vuotiaat)	8	0	9	9	2	2	30	
65–74-vuotiaat	51	0	15	6	8	19	99	
75–84-vuotiaat	172	0	19	18	9	35	253	
85 vuotta täyttäneet	254	2	33	23	27	31	370	
Ostopalvelujen lyhytaikaishoidon asiakkaat 31.12.	154	2	69	29	46	67	367	
Yli 65-v. asiakkaat	150	2	65	22	44	66	349	
Yli 75-v. asiakkaat	128	2	51	18	36	51	286	
Yli 65-v. lyhytaikaishoidossa, %	31,4	100,0	97,0	46,8	100,0	77,6	48,3	
Yli 75-v. lyhytaikaishoidossa, %	30,0	100,0	98,1	43,9	100,0	77,3	45,9	
YMPÄRIVUOROKAUTISEN LAITOSHOIDON HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Laitoshoitovuorokaudet yhteensä	679 851	96 798	138 725	236 146	223 071	245 990	1 620 581	
Yli 65-v. laitoshoidovuorokaudet	641 770	86 707	125 884	225 735	214 770	228 050	1 522 916	
Yli 75-v. laitoshoidovuorokaudet	537 202	67 202	95 259	197 864	181 823	183 680	1 263 030	
(Alle 65-vuotiaat)	38 081	10 091	12 841	10 411	8 301	17 940	97 665	
65–74-vuotiaat	104 568	19 505	30 625	27 871	32 947	44 370	259 886	
75–84-vuotiaat	221 311	33 113	43 698	67 816	70 378	87 580	523 896	
85 vuotta täyttäneet	315 891	34 089	51 561	130 048	111 445	96 100	739 134	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOIDON KOKONAISUUS VANHAINKODEISSA JA TERVEYSKESKUKSISSA								
YMPÄRIVUOROKAUTISEN LAITOSHOIDON HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Lyhytaikaisen laitoshoidon hoitovuorokaudet yhteensä	301 323	78 991	113 973	75 240	83 108	158 501	811 136	
Yli 65-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	278 567	71 241	103 129	69 354	78 034	145 127	745 452	
Yli 75-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	227 371	56 263	77 944	55 966	61 302	115 098	593 944	
(Alle 65-vuotiaat)	22 756	7 750	10 844	5 886	5 074	13 374	65 684	
65–74-vuotiaat	51 196	14 978	25 185	13 388	16 732	30 029	151 508	
75–84-vuotiaat	97 608	26 633	37 259	23 203	26 403	54 355	265 461	
85 vuotta täyttäneet	129 763	29 630	40 685	32 763	34 899	60 743	328 483	
Yli 65-v. lyhytaikaisvuorokaudet, %	43,4	82,2	81,9	30,7	36,3	63,6	48,9	
Yli 75-v. lyhytaikaisvuorokaudet, %	42,3	83,7	81,8	28,3	33,7	62,7	47,0	
Oman toiminnan laitoshoitovuorokaudet	498 165	95 815	87 735	217 496	210 582	216 612	1 326 405	
Yli 65-v. laitoshoitovuorokaudet	463 675	85 786	77 291	209 573	203 982	200 598	1 240 905	
Yli 75-v. laitoshoitovuorokaudet	377 998	66 391	56 112	184 100	173 330	162 316	1 020 247	
(Alle 65-vuotiaat)	34 490	10 029	10 444	7 923	6 600	16 014	85 500	
65–74-vuotiaat	85 677	19 395	21 179	25 473	30 652	38 282	220 658	
75–84-vuotiaat	159 575	32 681	28 437	62 097	67 716	77 204	427 710	
85 vuotta täyttäneet	218 423	33 710	27 675	122 003	105 614	85 112	592 537	
Oman toiminnan lyhytaikaisvuorokaudet	244 320	78 008	87 735	67 763	70 619	138 610	687 055	
Yli 65-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	223 695	70 320	77 291	63 409	67 246	126 797	628 758	
Yli 75-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	181 344	55 452	56 112	51 461	52 809	101 242	498 420	
Yli 65-v. lyhytaikaisvuorokaudet, %	48,2	82,0	100,0	30,3	33,0	63,2	50,7	
Yli 75-v. lyhytaikaisvuorokaudet, %	48,0	83,5	100,0	28,0	30,5	62,4	48,9	
Ostopalvelujen laitoshoitovuorokaudet	181 686	983	50 990	18 650	12 489	29 378	294 176	
Yli 65-v. laitoshoitovuorokaudet	178 095	921	48 593	16 162	10 788	27 452	282 011	
Yli 75-v. laitoshoitovuorokaudet	159 204	811	39 147	13 764	8 493	21 364	242 783	
(Alle 65-vuotiaat)	3 591	62	2 397	2 488	1 701	1 926	12 165	
65–74-vuotiaat	18 891	110	9 446	2 398	2 295	6 088	39 228	
75–84-vuotiaat	61 736	432	15 261	5 719	2 662	10 376	96 186	
85 vuotta täyttäneet	97 468	379	23 886	8 045	5 831	10 988	146 597	
Ostopalvelujen lyhytaikaisvuorokaudet	57 003	983	26 238	7 477	12 489	19 891	124 081	
Yli 65-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	54 872	921	25 838	5 945	10 788	18 330	116 694	
Yli 75-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	46 027	811	21 832	4 505	8 493	13 856	95 524	
Yli 65-v. lyhytaikaisvuorokaudet, %	30,8	100,0	53,2	36,8	100,0	66,8	41,4	
Yli 75-v. lyhytaikaisvuorokaudet, %	28,9	100,0	55,8	32,7	100,0	64,9	39,3	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
YMPÄRIVUOROKAUTINEN LAITOSHOIDON KOKONAISUUS VANHAINKODEISSA JA TERVEYSKESKUKSISSA								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA YMPÄRIVUOROKAUTISESTA LAITOSHOIDOSTA								
Laitoshoidon nettokustannukset yhteensä, €	172 094 363	45 418 867	37 076 729	59 269 577	37 183 029	55 514 142	406 556 707	
Laitoshoidon kustannukset	179 348 196	46 547 652	40 931 059	60 020 815	44 870 029	64 902 080	436 619 831	
Oman toiminnan kustannukset, €	147 537 333	46 039 679	26 579 389	55 819 072	42 816 938	56 856 161	375 648 572	
€ / hoitovuorokausi	296,2	480,5	303,0	256,6	203,3	262,5	283,2	
Omasta toiminnasta perityt asiakasmaksut, €	0	620 812	2 020 465	0	7 552 500	8 190 187	18 383 964	
Ostopalvelujen kustannukset (brutto), €	31 810 863	507 973	14 351 670	4 201 743	2 053 091	8 045 919	60 971 259	
€ / hoitovuorokausi	175,1	516,8	281,5	225,3	164,4	273,9	207,3	
Ostopalvelujen kustannukset (netto), €	24 557 030	0	12 517 805	3 450 505	1 918 591	6 848 168	49 292 099	
€ / hoitovuorokausi	135,2	0,0	245,5	185,0	153,6	233,1	168,1	
VANHAINKOTI								
VANHAINKOTIPAIKAT 31.12.								
Vanhainkotipaikat 31.12. yhteensä	1 248	52	57	0	394	397	2 148	
Oman toiminnan paikat 31.12.	742	52	0	0	394	357	1 545	
Ostopalvelujen paikat 31.12.	506	0	57	0	0	40	603	
VANHAINKOTIEN ASIAKKAAT 31.12.								
Vanhainkotiä asiakkaita 31.12.	1 128	53	76	137	412	369	2 175	
Yli 65-v. asiakkaat	1 091	50	67	137	403	353	2 101	
Yli 75-v. asiakkaat	918	39	52	132	360	289	1 790	
(Alle 65-vuotiaat)	37	3	9	0	9	16	74	
65–74-vuotiaat	173	11	15	5	43	64	311	
75–84-vuotiaat	382	21	19	28	144	141	735	
85 vuotta täyttäneet	536	18	33	104	216	148	1 055	
Vanhainkotiä lyhytaikaisoidon asiakkaat 31.12.	221	20	0	0	41	142	424	
Yli 65-v. lyhytaikaisasiakkaita	216	20	0	0	41	138	415	
Yli 75-v. lyhytaikaisasiakkaita	171	16	0	0	40	113	340	
(Alle 65-vuotiaat)	5	0	0	0	0	4	9	
65–74-vuotiaat	45	4	0	0	1	25	75	
75–84-vuotiaat	76	7	0	0	14	53	150	
85 vuotta täyttäneet	95	9	0	0	26	60	190	
Yli 65-v. lyhytaikaisoidossa, %	19,8	40,0	0,0	0,0	10,2	39,1	19,8	
Yli 75-v. lyhytaikaisoidossa, %	18,6	41,0	0,0	0,0	11,1	39,1	19,0	
Vanhainkotiä pitkäaikaisoidon asiakkaat 31.12.	907	33	76	137	371	227	1 751	
Yli 65-v. pitkäaikaisasiakkaita	875	30	67	137	362	215	1 686	
Yli 75-v. pitkäaikaisasiakkaita	747	23	52	132	320	176	1 450	
(Alle 65-vuotiaat)	32	3	9	0	9	12	65	
65–74-vuotiaat	128	7	15	5	42	39	236	
75–84-vuotiaat	306	14	19	28	130	88	585	
85 vuotta täyttäneet	441	9	33	104	190	88	865	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VANHAINKOTI								
VANHAINKOTIEN ASIAKKAAT 31.12.								
Oman toiminnan asiakkaat 31.12.	729	53	0	133	383	329	1 627	
Yli 65-v. asiakkaat	698	50	0	133	374	315	1 570	
Yli 75-v. asiakkaat	567	39	0	128	331	259	1 324	
(Alle 65-vuotiaat)	31	3	0	0	9	14	57	
65–74-vuotiaat	131	11	0	5	43	56	246	
75–84-vuotiaat	242	21	0	27	138	130	558	
85 vuotta täyttäneet	325	18	0	101	193	129	766	
Oman toiminnan lyhytaikais-	153	20	0	0	12	122	307	
Yli 65-v. lyhytaikaisasiakkaat	150	20	0	0	12	119	301	
Yli 75-v. lyhytaikaisasiakkaat	118	16	0	0	11	98	243	
(Alle 65-vuotiaat)	3	0	0	0	0	3	6	
65–74-vuotiaat	32	4	0	0	1	21	58	
75–84-vuotiaat	52	7	0	0	8	48	115	
85 vuotta täyttäneet	66	9	0	0	3	50	128	
Yli 65-v. lyhytaikaishoidossa, %	21,5	40,0	0,0	0,0	3,2	37,8	19,2	
Yli 75-v. lyhytaikaishoidossa, %	20,8	41,0	0,0	0,0	3,3	37,8	18,4	
Ostopalvelujen asiakkaat 31.12.	399	0	76	4	29	40	548	
Yli 65-v. asiakkaat	393	0	67	0	29	38	527	
Yli 75-v. asiakkaat	351	0	52	4	29	30	466	
(Alle 65-vuotiaat)	6	-	9	0	0	2	17	
65–74-vuotiaat	42	-	15	0	0	8	65	
75–84-vuotiaat	140	-	19	1	6	11	177	
85 vuotta täyttäneet	211	-	33	3	23	19	289	
Ostopalvelujen lyhytaikaishoidon asiakkaat 31.12.	68	0	0	0	29	20	117	
Yli 65-v. lyhytaikaisasiakkaat	66	0	0	0	29	19	114	
Yli 75-v. lyhytaikaisasiakkaat	53	0	0	0	29	15	97	
(Alle 65-vuotiaat)	2	-	0	0	0	1	3	
65–74-vuotiaat	13	-	0	0	0	4	17	
75–84-vuotiaat	24	-	0	0	6	5	35	
85 vuotta täyttäneet	29	-	0	0	23	10	62	
Yli 65-v. lyhytaikaishoidossa, %	16,8	0,0	0,0	0,0	100,0	50,0	21,6	
Yli 75-v. lyhytaikaishoidossa, %	15,1	0,0	0,0	0,0	100,0	50,0	20,8	
VANHAINKOTIEN HOITOVUOROKAUDET UUDEEN AIKANA								
Vanhainkotien hoitovuorokaudet yhteensä	426 735	19 436	24 752	61 602	148 993	144 409	825 927	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	413 809	18 325	22 755	61 602	145 705	138 505	800 701	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	353 840	14 065	17 315	59 489	128 807	115 771	689 287	
(Alle 65-vuotiaat)	12 926	1 111	1 997	0	3 288	5 904	25 226	
65–74-vuotiaat	59 969	4 260	5 440	2 113	16 898	22 734	111 414	
75–84-vuotiaat	141 939	7 822	6 439	11 719	46 543	53 907	268 369	
85 vuotta täyttäneet	211 901	6 243	10 876	47 770	82 264	61 864	420 918	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VANHAINKOTI								
VANHAINKOTIEN HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Vanhainkotien lyhytaikaishoidon hoitovuorokaudet yhteensä	83 575	6 891	0	0	9 030	57 380	156 876	
Yli 65-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	81 519	6 824	0	0	8 969	56 039	153 351	
Yli 75-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	68 247	5 662	0	0	8 286	47 337	129 532	
(Alle 65-vuotiaat)	2 056	67	0	0	61	1 341	3 525	
65–74-vuotiaat	13 272	1 162	0	0	683	8 702	23 819	
75–84-vuotiaat	30 251	2 834	0	0	2 568	20 806	56 459	
85 vuotta täyttäneet	37 996	2 828	0	0	5 718	26 531	73 073	
Yli 65-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet, %	19,7	37,2	0,0	0,0	6,2	40,5	103,6	
Yli 75-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet, %	19,3	40,3	0,0	0,0	6,4	40,9	106,9	
Vanhainkotien pitkäaikaishoidon hoitovuorokaudet yhteensä								
Yli 65-v. pitkäaikaishoitovuorokaudet	332 290	11 501	22 755	61 602	136 736	82 466	647 350	
Yli 75-v. pitkäaikaishoitovuorokaudet	285 593	8 403	17 315	59 489	120 521	68 434	559 755	
(Alle 65-vuotiaat)	10 870	1 044	1 997	0	3 227	4 563	21 701	
65–74-vuotiaat	46 697	3 098	5 440	2 113	16 215	14 032	87 595	
75–84-vuotiaat	111 688	4 988	6 439	11 719	43 975	33 101	211 910	
85 vuotta täyttäneet	173 905	3 415	10 876	47 770	76 546	35 333	347 845	
	0	0	0	0	0	0	0	
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	277 005	19 436	0	59 680	142 021	130 284	628 426	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	266 031	18 325	0	59 680	138 789	124 869	607 694	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	219 370	14 065	0	57 567	122 246	104 770	518 018	
(Alle 65-vuotiaat)	10 974	1 111	0	0	3 232	5 415	20 732	
65–74-vuotiaat	46 661	4 260	0	2 113	16 543	20 099	89 676	
75–84-vuotiaat	90 952	7 822	0	11 263	45 001	49 136	204 174	
85 vuotta täyttäneet	128 418	6 243	0	46 304	77 245	55 634	313 844	
Oman toiminnan lyhytaikaishoidon hoitovuorokaudet								
Yli 65-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	58 528	6 891	0	0	2 058	52 742	120 219	
Yli 75-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	46 954	5 662	0	0	1 725	43 844	98 185	
(Alle 65-vuotiaat)	1 564	67	0	0	5	1 217	2 853	
65–74-vuotiaat	10 010	1 162	0	0	328	7 681	19 181	
75–84-vuotiaat	20 403	2 834	0	0	1 026	19 307	43 570	
85 vuotta täyttäneet	26 551	2 828	0	0	699	24 537	54 615	
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet								
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	149 730	0	24 752	1 922	6 972	14 125	197 501	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	147 778	0	22 755	1 922	6 916	13 636	193 007	
(Alle 65-vuotiaat)	1 952	-	1 997	0	56	489	4 494	
65–74-vuotiaat	13 308	-	5 440	0	355	2 635	21 738	
75–84-vuotiaat	50 987	-	6 439	456	1 542	4 771	64 195	
85 vuotta täyttäneet	83 483	-	10 876	1 466	5 019	6 230	107 074	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VANHAINKOTI								
VANHAINKOTIEN HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Ostopalvelujen lyhytaikashoidon hoitovuorokaudet	25 047	-	0	0	6 972	4 638	36 657	
Yli 65-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	24 555	-	0	0	6 916	4 514	35 985	
Yli 75-v. lyhytaikaishoitovuorokaudet	21 293	-	0	0	6 561	3 493	31 347	
(Alle 65-vuotiaat)	492	-	0	0	56	124	672	
65-74-vuotiaat	3 262	-	0	0	355	1 021	4 638	
75-84-vuotiaat	9 848	-	0	0	1 542	1 499	12 889	
85 vuotta täyttäneet	11 445	-	0	0	5 019	1 994	18 458	
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA VANHAINKODEISTA								
Vanhainkotien nettokustannukset yhteensä, €	71 505 777	4 758 506	5 495 055	7 960 019	20 752 236	23 072 161	133 543 754	
Vanhainkotien kustannukset (brutto-ostot) yhteensä, €	90 681 073	5 379 318	6 705 579	10 785 736	26 622 236	28 252 140	168 426 082	
Yli 65-v. kustannukset, €	87 696 079	5 071 826	6 164 571	10 785 736	26 040 412	27 093 899	162 852 522	
Yli 75-v. kustannukset, €	74 239 551	3 892 782	4 690 817	10 414 413	23 046 345	22 661 028	138 944 936	
Oman toiminnan kustannukset, €	67 826 006	5 379 318	0	10 487 725	24 990 788	25 947 338	134 631 175	
Yli 65-v. kustannukset, €	65 138 969	5 071 826	0	10 487 725	24 422 068	24 868 888	129 989 475	
Yli 75-v. kustannukset, €	53 713 799	3 892 782	0	10 116 402	21 511 071	20 865 974	110 100 029	
€/ hoitovuorokausi	244,9	276,8	0,0	175,7	176,0	199,2	214,2	
Omasta toiminnasta perityt asiakasmaksut, €	12 736 526	620 812	0	2 750 569	5 870 000	4 671 162	26 649 069	
Ostopalvelujen kustannukset (brutto), €	22 855 067	0	6 705 579	298 011	1 631 448	2 304 802	33 794 907	
Yli 65-v. kustannukset, €	22 557 110	0	6 164 571	298 011	1 618 344	2 225 011	32 863 047	
Yli 75-v. kustannukset, €	20 525 752	0	4 690 817	298 011	1 535 274	1 795 053	28 844 907	
€/ hoitovuorokausi	152,6	0,0	270,9	155,1	234,0	163,2	107,7	
Ostopalvelujen kustannukset (netto), €	16 416 297	0	5 495 055	222 863	1 631 448	1 795 985	25 561 648	
Yli 65-v. kustannukset, €	16 202 281	0	5 051 712	222 863	1 618 344	1 733 809	24 829 009	
Yli 75-v. kustannukset, €	14 743 201	0	3 844 008	222 863	1 535 274	1 398 770	21 744 116	
€/ hoitovuorokausi	109,6	0,0	222,0	116,0	234,0	127,1	129,4	
PALVELUSETELIASIAKKAAT VANHAINKODEISSA 31.12.								
Palveluseteliasiakkaat 31.12. yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	
Yli 65-v. asiakkaat	0	0	0	0	0	0	0	
Yli 75-v. asiakkaat	0	0	0	0	0	0	0	
(Alle 65-vuotiaat)	0	-	0	0	0	-	0	
65-74-vuotiaat	0	-	0	0	0	-	0	
75-84-vuotiaat	0	-	0	0	0	-	0	
85 vuotta täyttäneet	0	-	0	0	0	-	0	
PALVELUSETELIKUSTANNUKSET VUODEN AIKANA VANHAINKODEISSA								
Palvelusetelikustannukset yhteensä, €	0	0	0	0	0	-	0	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
TERVEYSKESKUSSAIRAALAT								
TERVEYSKESKUSSAIRAALAN PAIKAT 31.12.								
Terveyskeskussairaaloiden paikat 31.12. yhteensä	710	249	226	0	230	274	1 689	Oulu: poikkeusvuosi 2019: OKS:n sprinklausremontin vuoksi oman
Oman toiminnan paikat 31.12.	626	247	211	0	206	227	1 517	
Ostopalvelujen paikat 31.12.	84	2	15	0	24	47	172	
TERVEYSKESKUSSAIRAALOIDEN PERUSSAIRAANHOIDON POTILAAT 31.12.								
Terveyskeskussairaaloiden perussairaanhoidon potilaat 31.12.	705	216	236	448	218	274	2 097	
Yli 65-v. potilaat	625	190	205	421	206	254	1 901	
Yli 75-v. potilaat	498	149	149	351	151	193	1 491	
(Alle 65-vuotiaat)	80	26	31	27	12	20	196	
65–74-vuotiaat	127	41	56	70	55	61	410	
75–84-vuotiaat	223	71	93	154	67	97	705	
85 vuotta täyttäneet	275	78	56	197	84	96	786	
Lyhytaikashoidon potilaat 31.12.	629	209	305	205	218	272	1 838	
Yli 65-v. lyhytaikaispotilaat	562	188	270	188	206	252	1 666	
Yli 75-v. lyhytaikaispotilaat	446	147	200	150	151	193	1 287	
(Alle 65-vuotiaat)	67	21	35	17	12	20	172	
65–74-vuotiaat	116	41	70	38	55	59	379	
75–84-vuotiaat	198	71	115	79	67	97	627	
85 vuotta täyttäneet	248	76	85	71	84	96	660	
Yli 65-v. lyhytaikashoidossa, %	89,9	98,9	131,7	44,7	100,0	99,2	87,6	
Yli 75-v. lyhytaikashoidossa, %	89,6	98,7	134,2	42,7	100,0	100,0	86,3	
Pitkäaikashoidon potilaat 31.12.	76	7	-69	243	0	2	259	
Yli 65-v. pitkäaikaispotilaat	63	2	-65	233	0	2	235	
Yli 75-v. pitkäaikaispotilaat	52	2	-51	201	0	0	204	
(Alle 65-vuotiaat)	13	5	-4	10	0	0	24	
65–74-vuotiaat	11	0	-14	32	0	2	31	
75–84-vuotiaat	25	0	-22	75	0	0	78	
85 vuotta täyttäneet	27	2	-29	126	0	0	126	
Oman toiminnan potilaat 31.12.	619	214	236	396	201	227	1 893	
Yli 65-v. potilaat	541	188	205	378	191	207	1 710	
Yli 75-v. potilaat	423	147	149	314	144	157	1 334	
(Alle 65-vuotiaat)	78	26	31	18	10	20	183	Turku: Kaskenlinnan kuntoutuksen potilaat poistetu vuoden 2018
65–74-vuotiaat	118	41	56	64	47	50	376	
75–84-vuotiaat	191	71	93	137	64	73	629	
85 vuotta täyttäneet	232	76	56	177	80	84	705	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
TERVEYSKESKUSSAIRAALAT								
TERVEYSKESKUSSAIRAALOIDEN PERUSSAIRAANHOIDON POTILAAT 31.12.								
Oman toiminnan lyhytaikaisoiden potilaat 31.12.	543	207	236	176	201	225	1 588	
Yli 65-v. lyhytaikaispotilaat	478	186	205	166	191	205	1 431	
Yli 75-v. lyhytaikaispotilaat	371	145	149	132	144	157	1 098	
(Alle 65-vuotiaat)	65	21	31	10	10	20	157	
65–74-vuotiaat	107	41	56	34	47	48	333	
75–84-vuotiaat	166	71	93	71	64	73	538	
85 vuotta täyttäneet	205	74	56	61	80	84	560	
Yli 65-v. lyhytaikaisoidessa, %	88,4	98,9	100,0	43,9	100,0	99,0	83,7	
Yli 75-v. lyhytaikaisoidessa, %	87,7	98,6	100,0	42,0	100,0	100,0	82,3	
Ostopalvelujen potilaat 31.12.								
Ostopalvelujen potilaat	86	2	0	52	17	47	204	
Yli 65-v. potilaat	84	2	0	43	15	47	191	
Yli 75-v. potilaat	75	2	0	37	7	36	157	
(Alle 65-vuotiaat)	2	0	0	9	2	0	13	
65–74-vuotiaat	9	0	0	6	8	11	34	
75–84-vuotiaat	32	0	0	17	3	24	76	
85 vuotta täyttäneet	43	2	0	20	4	12	81	
Ostopalvelujen lyhytaikaisoiden potilaat 31.12.								
Ostopalvelujen lyhytaikaisoiden potilaat	86	2	69	29	17	47	250	
Yli 65-v. lyhytaikaispotilaat	84	2	65	22	15	47	235	
Yli 75-v. lyhytaikaispotilaat	75	2	51	18	7	36	189	
(Alle 65-vuotiaat)	2	0	4	7	2	0	15	
65–74-vuotiaat	9	0	14	4	8	11	46	
75–84-vuotiaat	32	0	22	8	3	24	89	
85 vuotta täyttäneet	43	2	29	10	4	12	100	
Yli 65-v. lyhytaikaisoidessa, %	100,0	100,0	0,0	51,2	100,0	100,0	123,0	
Yli 75-v. lyhytaikaisoidessa, %	100,0	100,0	0,0	48,6	100,0	100,0	120,4	
TERVEYSKESKUSSAIRAALAN PERUSSAIRAANHOIDON HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Terveyskeskussairaaloiden hoitovuorokaudet yhteensä	253 116	77 362	113 973	174 544	74 078	101 581	794 654	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	227 961	68 382	103 129	164 133	69 065	89 545	722 215	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	183 362	53 137	77 944	138 375	53 016	67 909	573 743	
(Alle 65-vuotiaat)	25 155	8 980	10 844	10 411	5 013	12 036	72 439	
65–74-vuotiaat	44 599	15 245	25 185	25 758	16 049	21 636	148 472	
75–84-vuotiaat	79 372	25 291	37 259	56 097	23 835	33 673	255 527	
85 vuotta täyttäneet	103 990	27 846	40 685	82 278	29 181	34 236	318 216	
Lyhytaikaisoiden hoitovuorokaudet yhteensä								
Lyhytaikaisoiden hoitovuorokaudet yhteensä	217 748	72 100	113 973	75 240	74 078	101 121	654 260	
Yli 65-v. lyhytaikaisvuorokaudet	197 048	64 417	103 129	69 354	69 065	89 088	592 101	
Yli 75-v. lyhytaikaisvuorokaudet	159 124	50 601	77 944	55 966	53 016	67 761	464 412	
(Alle 65-vuotiaat)	20 700	7 683	10 844	5 886	5 013	12 033	62 159	
65–74-vuotiaat	37 924	13 816	25 185	13 388	16 049	21 327	127 689	
75–84-vuotiaat	67 357	23 799	37 259	23 203	23 835	33 549	209 002	
85 vuotta täyttäneet	91 767	26 802	40 685	32 763	29 181	34 212	255 410	
Yli 65-v. lyhytaikaisvuorokaudet, %	86,4	94,2	100,0	42,3	100,0	99,5	82,0	
Yli 75-v. lyhytaikaisvuorokaudet, %	86,8	95,2	100,0	40,4	100,0	99,8	80,9	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
TERVEYSKESKUSSAIRAALAT								
TERVEYSKESKUSSAIRAALAN PERUSSAIRAANHOIDON HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Pitkäaikaishoidon hoitovuorokaudet yhteensä	35 368	5 262	0	99 304	0	460	140 394	
Yli 65-v. pitkäaikaishoitovuorokaudet	30 913	3 965	0	94 779	0	457	130 114	
Yli 75-v. pitkäaikaishoitovuorokaudet	24 238	2 536	0	82 409	0	148	109 331	
(Alle 65-vuotiaat)	4 455	1 297	0	4 525	0	3	10 280	
65–74-vuotiaat	6 675	1 429	0	12 370	0	309	20 783	
75–84-vuotiaat	12 015	1 492	0	32 894	0	124	46 525	
85 vuotta täyttäneet	12 223	1 044	0	49 515	0	24	62 806	
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	221 160	76 379	87 735	157 816	68 561	86 328	697 979	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	197 644	67 461	77 291	149 893	65 193	75 729	633 211	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	158 628	52 326	56 112	126 533	51 084	57 546	502 229	
(Alle 65-vuotiaat)	23 516	8 918	10 444	7 923	3 368	10 599	64 768	Turku: Korjattu vuoden 2018 luku. Sisälsi Kaskenkinnan kuntoutuksen -
65–74-vuotiaat	39 016	15 135	21 179	23 360	14 109	18 183	130 982	Turku: mikä on mukana päivätoiminnassa
75–84-vuotiaat	68 623	24 859	28 437	50 834	22 715	28 068	223 536	
85 vuotta täyttäneet	90 005	27 467	27 675	75 699	28 369	29 478	278 693	
Oman toiminnan lyhytaikais-	185 792	71 117	87 735	67 763	68 561	85 868	566 836	
Yli 65-v. lyhytaikaisvuorokaudet	166 731	63 496	77 291	63 409	65 193	75 272	511 392	
Yli 75-v. lyhytaikaisvuorokaudet	134 390	49 790	56 112	51 461	51 084	57 398	400 235	
(Alle 65-vuotiaat)	19 061	7 621	10 444	4 354	3 368	10 596	55 444	
65–74-vuotiaat	32 341	13 706	21 179	11 948	14 109	17 874	111 157	
75–84-vuotiaat	56 608	23 367	28 437	21 238	22 715	27 944	180 309	
85 vuotta täyttäneet	77 782	26 423	27 675	30 223	28 369	29 454	219 926	
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet	31 956	983	26 238	16 728	5 517	15 253	96 675	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	30 317	921	25 838	14 240	3 872	13 816	89 004	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	24 734	811	21 832	11 842	1 932	10 363	71 514	
(Alle 65-vuotiaat)	1 639	62	400	2 488	1 645	1 437	7 671	
65–74-vuotiaat	5 583	110	4 006	2 398	1 940	3 453	17 490	
75–84-vuotiaat	10 749	432	8 822	5 263	1 120	5 605	31 991	
85 vuotta täyttäneet	13 985	379	13 010	6 579	812	4 758	39 523	
Ostopalvelujen lyhytaikaishoidon hoitovuorokaudet	31 956	983	26 238	7 477	5 517	15 253	87 424	
Yli 65-v. lyhytaikaisvuorokaudet	30 317	921	25 838	5 945	3 872	13 816	80 709	
Yli 75-v. lyhytaikaisvuorokaudet	24 734	811	21 832	4 505	1 932	10 363	64 177	
(Alle 65-vuotiaat)	1 639	62	400	1 532	1 645	1 437	6 715	
65–74-vuotiaat	5 583	110	4 006	1 440	1 940	3 453	16 532	
75–84-vuotiaat	10 749	432	8 822	1 965	1 120	5 605	28 693	
85 vuotta täyttäneet	13 985	379	13 010	2 540	812	4 758	35 484	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
TERVEYSKESKUSSAIRAALAT								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA TERVEYSKESKUSSAIRAALOIDEN PERUSSAIRAANHOIDOSTA								
Perussairaanhoidon nettokustannukset yhteensä, €	80 908 751	38 612 502	31 581 674	42 837 814	16 430 793	32 441 981	242 813 515	Espoo: raportointitapaa muutettu edellisvuodesta
Perussairaanhoidon kustannukset (brutto-ostot) yhteensä, €	88 667 123	41 168 334	34 225 480	48 791 732	18 247 793	36 649 940	267 750 402	
Josta lyhytaikaishoito, €	77 529 027	38 367 108	34 225 480	29 155 409	18 247 793	36 485 242	234 010 059	
Josta pitkäaikaishoito, €	11 138 096	2 801 226	0	19 636 323	0	164 698	33 740 343	
Lyhytaikaishoidon kustannukset kokonaiskustannuksista, %	87,4	93,2	100,0	59,8	100,0	99,6	87,4	
Pitkäaikaishoidon kustannukset kokonaiskustannuksista, %	12,6	6,8	0,0	40,2	0,0	0,4	12,6	
Oman toiminnan kustannukset, €	79 711 327	40 660 361	26 579 389	45 331 347	17 826 150	30 908 823	241 017 397	
Josta akuutti- eli lyhytaikaishoito, €	68 573 231	37 859 135	26 579 389	27 425 217	17 826 150	30 744 125	209 007 247	
Josta pitkäaikaishoito, €	11 138 096	2 801 226	0	17 906 131	0	164 698	32 010 151	
€/ hoitovuorokausi	360,4	532,4	303,0	287,2	260,0	358,0	345,3	
€/ hoitovrk., akuutti- eli lyhytaikaishoito	369,1	532,4	303,0	404,7	260,0	358,0	368,7	
€/ hoitovrk., pitkäaikaishoito	314,9	532,4	0,0	198,8	0,0	358,0	244,1	
Omasta toiminnasta perityt asiakasmaksut, €	6 943 309	2 047 859	2 020 465	5 721 175	1 682 500	3 519 025	21 934 333	
Ostopalvelujen kustannukset (brutto), €	8 955 796	507 973	7 646 091	3 903 732	421 643	5 741 117	27 176 352	
Josta akuutti- eli lyhytaikaishoito, €	8 955 796	507 973	7 646 091	2 173 539	421 643	5 741 117	25 446 159	
Josta pitkäaikaishoito, €	0	0	0	1 730 192	0	0	1 730 192	
€/ hoitovuorokausi	280,3	516,8	291,4	233,4	76,4	376,4	281,1	
€/ hoitovrk., akuutti- eli lyhytaikaishoito	280,3	516,8	291,4	231,4	76,4	376,4	291,1	
€/ hoitovrk., pitkäaikaishoito	0,0	0,0	0,0	187,0	0,0	0,0	187,0	
Ostopalvelujen kustannukset (netto), €	8 140 733	0	7 022 750	3 227 642	287 143	5 052 183	23 730 451	
€/ hoitovuorokausi	254,7	0,0	267,7	192,9	52,0	331,2	248,0	
ERILLISSELVITYS								
Kotikuntalain ja sosiaalihoitolain muutosten (1.1.2011) nojalla muuttaneet vanhustenhuollon asiakkaita ja kustannukset yhteensä								
Kotikuntalain ja SHL:n muutoksiin perustuvat tulot	0	.	0	557 973	3 161 575	984 467	4 704 015	
Kotikuntalain ja SHL:n muutoksiin perustuvat menot	0	.	0	764 614	...	699 344	1 463 958	
Erotus, tulot – menot	0	0	0	-206 641	0	285 123	78 482	
Kunnasta pois muuttaneiden asiakkaiden määrä	0	0	0	27	...	32	59	
Kuntaan muuttaneiden asiakkaiden määrä	0	0	0	26	...	36	62	
Nettomuutto	0	0	0	1	0	-4	-3	
SUUN TERVEYDENHUOLTO								
SUUN TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA								
Yli 65-v. kustannukset yhteensä	8 126 429	4 577 505	3 584 491	4 733 824	4 860 000	2 920 432	28 802 681	Oulu: Aikaisempina vuosina on suun terveydenhuollon Evo vähennetty,
65–74-vuotiaat	4 886 516	2 758 566	2 329 570	2 844 866	2 970 000	1 979 281	17 768 799	
75–84-vuotiaat	2 373 009	1 430 068	1 049 947	1 416 867	1 350 000	770 578	8 390 469	
85 vuotta täyttäneet	866 904	388 871	204 974	472 091	540 000	170 573	2 643 413	
SUUN TERVEYDENHUOLLON ASIAKKAAT VUODEN AIKANA								
Yli 65-v. asiakkaat yhteensä	26 838	13 038	10 302	11 291	13 563	8 086	83 118	Tampere: Tampere : Vuoden 2019 asiakkuuksissa päällekkäisyyksiä,
65–74-vuotiaat	16 138	7 783	6 519	6 646	7 973	5 110	50 169	
75–84-vuotiaat	7 837	3 978	3 032	3 367	3 882	2 202	24 298	
85 vuotta täyttäneet	2 863	1 277	751	1 278	1 708	774	8 651	

Terveyspalvelut

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	
PERUSTERVEYHENHUOLLON AVOHOITO								
AVOSAIRAANHOIDON ASIAKKAAT VUODEN AIKANA								
Avosairaanhoidon lääkäriillä käyneet asiakkaat yhteensä	241 798	92 998	94 901	70 637	104 470	75 676	680 480	Kunnan antamat tiedot vaalean oranssilla
Yli 65-v. asiakkaat	63 515	27 409	21 989	27 769	31 502	19 758	191 942	Puuttuvan tiedon merkitseminen
Yli 75-v. asiakkaat	29 524	11 634	9 281	12 287	15 351	9 309	87 386	- = kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua
(Alle 65-vuotiaat)	178 283	65 589	72 912	42 868	72 968	55 918	488 538	.. = tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä
65–74-vuotiaat	33 991	15 775	12 708	15 482	16 151	10 449	104 556	. = muu syy puuttumiselle
75–84-vuotiaat	21 795	8 993	7 376	9 175	11 030	6 524	64 893	0 = ei asiakkaita / kustannuksia tai luvut pyöristyivät nolleen
85 vuotta täyttäneet	7 729	2 641	1 905	3 112	4 321	2 785	22 493	
AVOSAIRAANHOIDON SUORITTEET VUODEN AIKANA								
Avosairaanhoidon lääkärin vastaanottokäynnit yhteensä	501 745	201 698	215 563	223 334	240 528	147 002	1 529 870	
Yli 65-v. käynnit	146 866	70 866	57 488	101 264	80 440	44 772	501 696	
Yli 75-v. käynnit	72 563	33 196	27 297	49 197	42 441	21 881	246 575	
(Alle 65-vuotiaat)	354 879	130 832	158 075	122 070	160 088	102 230	1 028 174	
65–74-vuotiaat	74 303	37 670	30 191	52 067	37 999	22 891	255 121	
75–84-vuotiaat	53 495	25 398	21 973	36 147	29 946	15 589	182 548	
85 vuotta täyttäneet	19 068	7 798	5 324	13 050	12 495	6 292	64 027	
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA AVOSAIRAANHOIDOSTA (ILMAN KOTISAIRAANHOITOA)								
Avosairaanhoidon kustannukset yhteensä, €	182 045 336	96 444 487	70 281 894	53 935 340	76 188 049	65 247 781	544 142 887	
Yli 65-v. kustannukset, €	66 363 406	28 836 240	18 743 316	20 363 181	25 903 937	19 585 187	179 795 267	
Yli 75-v. kustannukset, €	40 149 946	15 339 334	8 899 880	10 800 816	13 713 849	9 571 685	98 475 510	
(Alle 65-vuotiaat)	115 681 930	67 608 247	51 538 578	33 572 159	50 284 112	45 662 594	364 347 620	Oulu: Huumekorvaushoidon kaikki terveydenhuollolliset kustannukset
65–74-vuotiaat	26 213 460	13 496 906	9 843 436	9 562 365	12 190 088	10 013 502	81 319 757	Oulu: mukana nyt ensimmäistä kertaa (2019: 1,0 M€)
75–84-vuotiaat	24 713 841	10 711 582	7 164 050	7 388 293	9 904 446	6 819 295	66 701 507	
85 vuotta täyttäneet	15 436 105	4 627 752	1 735 830	3 412 523	3 809 403	2 752 390	31 774 003	
Yli 65-v. kustannukset, %	36,5	29,9	26,7	37,8	34,0	30,0	33,0	
Yli 75-v. kustannukset, %	22,1	15,9	12,7	20,0	18,0	14,7	18,1	
KOTISAIRAALA								
KOTISAIRAALAN SUORITTEET VUODEN AIKANA								
	Perusth	Perusth	Perusth	Erikoissh	Erikoissh.	Erikoissh		
Kotisairaalan suoritteet yhteensä	45 913	4 996	9 384	10 347	8 285	9 916	88 841	Vantaa: Vantaa:käynnit 2017 ->, hoitopäivät 2009-2013
Yli 65-v. suoritteet	28 560	3 065	5 747	6 429	4 878	3 984	52 663	Vantaa: Vantaa:
Yli 75-v. suoritteet	17 923	1 990	0	4 357	2 634	1 772	28 676	
(Alle 65-vuotiaat)	17 353	1 931	3 637	3 918	3 407	5 932	36 178	
65–74-vuotiaat	10 637	1 075	2 406	2 072	2 244	2 212	20 646	
75–84-vuotiaat	10 707	1 075	2 359	2 668	1 547	1 420	19 776	
85 vuotta täyttäneet	7 216	915	982	1 689	1 087	352	12 241	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	
KOTISAIRAALA								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA KOTISAIRAALASTA								
Kotisairaalan kustannukset yhteensä, €	8 973 048	2 427 998	1 303 575	1 484 630	..	2 319 325	16 508 576	
Yli 65-v. kustannukset, €	5 581 649	1 489 554	798 342	922 459	0	931 847	9 723 852	
Yli 75-v. kustannukset, €	3 502 797	967 117	0	625 160	0	414 466	5 509 540	
€ / hoitovuorokausi	195,4	486,0	138,9	143,5	0,0	233,9	185,8	
ERIKOISSAIRAANHOITO VUODEN AIKANA (SOMAATTINEN JA PSYKIATRINEN YHTEENSÄ)								
ERIKOISSAIRAANHOIDON POLIKLINIKKAKÄYNNIT VUODEN AIKANA (SOMAATTINEN JA PSYKIATRINEN YHTEENSÄ)								
Erikoissairaanhoidon käynnit yhteensä	888 725	460 002	377 401	522 317	493 983	415 625	3 158 053	Helsinki: Päivystyksen siirto 7.1.2019 kaupungilta HUS:iin.
Yli 65-v. käynnit	380 414	112 714	95 958	150 385	144 126	101 030	984 627	
Yli 75-v. käynnit	199 970	51 639	43 087	75 976	73 259	46 413	490 344	
(Alle 65-vuotiaat)	508 311	347 288	281 443	371 932	349 857	314 595	2 173 426	
65–74-vuotiaat	180 444	61 075	52 871	74 409	70 867	54 617	494 283	
75–84-vuotiaat	140 083	38 781	33 949	53 097	52 004	35 488	353 402	
85 vuotta täyttäneet	59 887	12 858	9 138	22 879	21 255	10 925	136 942	
Yli 65-v. käynnit, %	42,8	24,5	25,4	28,8	29,2	24,3	31,2	
Yli 75-v. käynnit, %	22,5	11,2	11,4	14,5	14,8	11,2	15,5	
Oman toiminnan käynnit								
Oman toiminnan käynnit	313 339	0	0	69 250	76 930	72 581	532 100	
Yli 65-v. käynnit	54 402	0	0	32 114	282	3 512	90 310	
Yli 75-v. käynnit	29 246	0	0	18 702	99	1 598	49 645	
(Alle 65-vuotiaat)	258 937	0	0	37 136	76 648	69 069	441 790	
65–74-vuotiaat	25 156	0	0	13 412	183	1 914	40 665	
75–84-vuotiaat	20 318	0	0	12 006	73	1 134	33 531	
85 vuotta täyttäneet	8 928	0	0	6 696	26	464	16 114	
Yli 65-v. käynnit, %	17,4	0,0	0,0	46,4	0,4	4,8	17,0	
Yli 75-v. käynnit, %	9,3	0,0	0,0	27,0	0,1	2,2	9,3	
Ostopalvelujen käynnit								
Ostopalvelujen käynnit	575 386	460 002	377 401	453 067	417 053	343 044	2 625 953	
Yli 65-v. käynnit	326 012	112 714	95 958	118 271	143 844	97 518	894 317	
Yli 75-v. käynnit	170 724	51 639	43 087	57 274	73 160	44 815	440 699	
(Alle 65-vuotiaat)	249 374	347 288	281 443	334 796	273 209	245 526	1 731 636	
65–74-vuotiaat	155 288	61 075	52 871	60 997	70 684	52 703	453 618	
75–84-vuotiaat	119 765	38 781	33 949	41 091	51 931	34 354	319 871	
85 vuotta täyttäneet	50 959	12 858	9 138	16 183	21 229	10 461	120 828	
Yli 65-v. käynnit, %	56,7	24,5	25,4	26,1	34,5	28,4	34,1	
Yli 75-v. käynnit, %	29,7	11,2	11,4	12,6	17,5	13,1	16,8	
ERIKOISSAIRAANHOIDON HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA (SOMAATTINEN JA PSYKIATRINEN YHTEENSÄ)								
Erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet yhteensä	236 887	123 098	117 712	137 719	205 231	112 949	933 596	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	147 591	43 975	46 945	72 260	114 946	36 907	462 624	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	86 227	23 552	24 538	46 526	78 604	17 248	276 695	
(Alle 65-vuotiaat)	89 296	79 123	70 767	65 459	90 285	76 042	470 972	
65–74-vuotiaat	61 364	20 423	22 407	25 734	36 342	19 659	185 929	
75–84-vuotiaat	57 256	16 422	17 536	24 296	42 047	12 707	170 264	
85 vuotta täyttäneet	28 971	7 130	7 002	22 230	36 557	4 541	106 431	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet, %	62,3	35,7	39,9	52,5	56,0	32,7	49,6	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet, %	36,4	19,1	20,8	33,8	38,3	15,3	29,6	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
ERIKOISSAIRAANHOITO UUDEEN AIKANA (SOMAATTINEN JA PSYKIATRINEN YHTEENSÄ)							
ERIKOISSAIRAANHOIDON HOITOUUOROKAUDET UUDEEN AIKANA (SOMAATTINEN JA PSYKIATRINEN YHTEENSÄ)							
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	73 571	0	0	34 634	0	0	108 205
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	10 281	0	0	31 257	0	0	41 538
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	3 430	0	0	24 780	0	0	28 210
(Alle 65-vuotiaat)	63 290	0	0	3 377	0	0	66 667
65–74-vuotiaat	6 851	0	0	6 477	0	0	13 328
75–84-vuotiaat	2 873	0	0	10 173	0	0	13 046
85 vuotta täyttäneet	557	0	0	14 607	0	0	15 164
Yli 65-v. hoitovuorokaudet, %	14,0	0,0	0,0	90,2	0,0	0,0	38,4
Yli 75-v. hoitovuorokaudet, %	4,7	0,0	0,0	71,5	0,0	0,0	26,1
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet							
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	137 310	43 975	46 945	41 003	114 946	36 907	421 086
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	82 797	23 552	24 538	21 746	78 604	17 248	248 485
(Alle 65-vuotiaat)	26 006	79 123	70 767	62 082	90 285	76 042	404 305
65–74-vuotiaat	54 513	20 423	22 407	19 257	36 342	19 659	172 601
75–84-vuotiaat	54 383	16 422	17 536	14 123	42 047	12 707	157 218
85 vuotta täyttäneet	28 414	7 130	7 002	7 623	36 557	4 541	91 267
Yli 65-v. hoitovuorokaudet, %	84,1	35,7	39,9	39,8	56,0	32,7	51,0
Yli 75-v. hoitovuorokaudet, %	50,7	19,1	20,8	21,1	38,3	15,3	30,1
ERIKOISSAIRAANHOIDON HOITOPAIKAT UUDEEN AIKANA (SOMAATTINEN JA PSYKIATRINEN YHTEENSÄ)							
Erikoissairaanhoidon hoitopaikat yhteensä (hp / 365)	649	337	322	377	562	309	2 558
Yli 65-v. erikoissairaanhoidon hoitopaikat (hp / 365)	404	120	129	198	315	101	1 267
Yli 65-v. hoitoon käytetyt erikoissairaanhoidon hoitopaikat, %	62,3	35,7	39,9	52,5	56,0	32,7	49,6
Erikoissairaanhoidon hoitopaikat yli 65-v. / yli 65-v. asukas, %	0,4	0,3	0,4	-1,0	0,7	0,3	0,4
Yli 75-v. erikoissairaanhoidon hoitopaikat (hp / 365)	236	65	67	127	215	47	758
Yli 75-v. hoitoon käytetyt erikoissairaanhoidon hoitopaikat, %	36,4	19,1	20,8	33,8	38,3	15,3	29,6
Erikoissairaanhoidon hoitopaikat yli 75-v. / yli 75-v. asukas, %	0,5	0,4	0,5	-1,0	1,1	0,4	0,6
Yli 85-v. erikoissairaanhoidon hoitopaikat (hp / 365)	79	20	19	61	100	12	292
Yli 85-v. hoitoon käytetyt erikoissairaanhoidon hoitopaikat, %	12,2	5,8	5,9	16,1	17,8	4,0	11,4
Erikoissairaanhoidon hoitopaikat yli 85-v. / yli 85-v. asukas, %	0,6	0,5	0,6	-1,0	1,7	0,3	0,8

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
ERIKOISSAIRAANHOITO UUDEEN AIKANA (SOMAATTINEN JA PSYKIATRINEN YHTEENSÄ)							
KUSTANNUKSET UUDEEN AIKANA ERIKOISSAIRAANHOIDOSTA (SOMAATTINEN JA PSYKIATRINEN YHTEENSÄ)							
Erikoissairaanhoidon kustannukset (netto-ostot) yhteensä, €	772 225 029	291 572 999	258 189 553	268 425 354	317 130 787	276 724 123	2 184 267 845
Yli 65-v. kustannukset, €	287 988 998	89 714 753	82 477 938	109 229 306	152 373 590	85 264 413	807 048 998
Yli 65-v. kustannukset, %	37,3	30,8	31,9	40,7	48,0	30,8	36,9
Yli 75-v. kustannukset, €	154 725 956	42 873 465	38 347 348	58 108 288	97 756 055	39 473 557	431 284 669
Yli 75-v. kustannukset, %	20,0	14,7	14,9	21,6	30,8	14,3	19,7
Avohoidon kustannukset yhteensä, €							
Yli 65-v. kustannukset, €	127 777 998	40 653 641	34 422 361	56 309 024	42 574 413	40 941 930	342 679 367
Yli 65-v. kustannukset, %	33,1	27,3	27,1	36,6	32,1	27,0	31,1
€/ yli 65-v. käynti	335,9	360,7	358,7	374,4	295,4	405,2	348,0
Yli 75-v. kustannukset, €	67 267 956	19 326 937	15 333 177	28 132 033	21 804 037	18 798 232	170 662 372
Yli 75-v. kustannukset, %	17,4	13,0	12,1	18,3	16,4	12,4	15,5
€/ yli 75-v. käynti	336,4	374,3	355,9	370,3	297,6	405,0	348,0
Vuodeosastohoidon kustannukset yhteensä, €							
Yli 65-v. kustannukset, €	160 211 000	49 061 112	48 055 577	52 920 282	109 799 177	44 322 483	464 369 631
Yli 65-v. kustannukset, %	41,5	34,4	36,6	46,2	59,5	35,5	42,9
€/ yli 65-v. hoitovuorokausi	1 085,5	1 115,7	1 023,7	732,4	955,2	1 200,9	1 003,8
Yli 75-v. kustannukset, €	87 458 000	23 546 528	23 014 171	29 976 255	75 952 018	20 675 325	260 622 297
Yli 75-v. kustannukset, %	22,7	16,5	17,5	26,2	41,2	16,6	24,1
€/ yli 75-v. hoitovuorokausi	1 014,3	999,8	937,9	644,3	966,3	1 198,7	941,9
Oman toiminnan kustannukset yhteensä (netto), €							
Yli 65-v. kustannukset, €	15 177 998	0	0	19 358 120	40 560	541 952	35 118 630
Yli 75-v. kustannukset, €	7 367 956	0	0	13 874 688	14 251	233 608	21 490 503
Avohoidon kustannukset, €	46 415 029	0	0	13 773 936	10 962 180	12 294 216	83 445 361
Yli 65-v. kustannukset, €	10 213 998	0	0	7 601 163	40 560	541 952	18 397 673
Yli 75-v. kustannukset, €	5 571 956	0	0	4 553 979	14 251	233 608	10 373 794
Vuodeosastohoidon kustannukset, €	35 287 000	0	0	13 027 176	0	0	48 314 176
Yli 65-v. kustannukset, €	4 964 000	0	0	11 756 957	0	0	16 720 957
Yli 75-v. kustannukset, €	1 796 000	0	0	9 320 709	0	0	11 116 709
Ostopalvelujen kustannukset yhteensä (netto), €							
Yli 65-v. kustannukset, €	272 811 000	89 714 753	82 477 938	89 871 186	152 333 030	84 722 461	771 930 368
Yli 75-v. kustannukset, €	147 358 000	42 873 465	38 347 348	44 233 600	97 741 804	39 239 949	409 794 166
Avohoidon kustannukset, €	339 859 000	149 035 089	127 034 187	140 066 032	121 714 426	139 597 358	1 017 306 092
Yli 65-v. kustannukset, €	117 564 000	40 653 641	34 422 361	48 707 861	42 533 853	40 399 978	324 281 694
Yli 75-v. kustannukset, €	61 696 000	19 326 937	15 333 177	23 578 054	21 789 786	18 564 624	160 288 578
Vuodeosastohoidon kustannukset, €	350 664 000	142 537 910	131 155 366	101 558 209	184 454 181	124 832 549	1 035 202 215
Yli 65-v. kustannukset, €	155 247 000	49 061 112	48 055 577	41 163 325	109 799 177	44 322 483	447 648 674
Yli 75-v. kustannukset, €	85 662 000	23 546 528	23 014 171	20 655 546	75 952 018	20 675 325	249 505 588

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	
SOMAATTINEN ERIKOISSAIRAANHOITO								
SOMAATTISEN ERIKOISSAIRAANHOIDON KÄYNNIT VUODEN AIKANA								
Somaattisen erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit yhteensä	517 548	357 353	291 359	379 744	387 464	320 357	2 253 825	
Yli 65-v. käynnit	359 322	108 925	89 152	142 265	143 125	98 306	941 095	
Yli 75-v. käynnit	193 790	50 630	40 549	72 910	73 002	45 608	476 489	
(Alle 65-vuotiaat)	158 226	248 428	202 207	237 479	244 339	222 051	1 312 730	
65–74-vuotiaat	165 532	58 295	48 603	69 355	70 123	52 698	464 606	
75–84-vuotiaat	134 929	37 895	31 793	50 477	51 792	34 766	341 652	
85 vuotta täyttäneet	58 861	12 735	8 756	22 433	21 210	10 842	134 837	
Oman toiminnan käynnit								
Oman toiminnan käynnit	70 183	0	0	69 250	0	6 550	145 983	
Yli 65-v. käynnit	39 881	0	0	32 114	0	2 170	74 165	
Yli 75-v. käynnit	26 547	0	0	18 702	0	1 442	46 691	
(Alle 65-vuotiaat)	30 302	-	-	37 136	0	4 380	71 818	
65–74-vuotiaat	13 334	-	-	13 412	0	728	27 474	
75–84-vuotiaat	17 860	-	-	12 006	0	985	30 851	
85 vuotta täyttäneet	8 687	-	-	6 696	0	457	15 840	
Ostopalvelujen käynnit								
Ostopalvelujen käynnit	447 365	357 353	291 359	310 494	387 464	313 807	2 107 842	
Yli 65-v. käynnit	319 441	108 925	89 152	110 151	143 125	96 136	866 930	
Yli 75-v. käynnit	167 243	50 630	40 549	54 208	73 002	44 166	429 798	
(Alle 65-vuotiaat)	127 924	248 428	202 207	200 343	244 339	217 671	1 240 912	Vantaa: Sisältää koko yhteispäivystyksen
65–74-vuotiaat	152 198	58 295	48 603	55 943	70 123	51 970	437 132	
75–84-vuotiaat	117 069	37 895	31 793	38 471	51 792	33 781	310 801	
85 vuotta täyttäneet	50 174	12 735	8 756	15 737	21 210	10 385	118 997	
SOMAATTISEN ERIKOISSAIRAANHOIDON HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Somaattisen erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet yhteensä	129 152	87 687	90 868	105 438	164 453	80 339	657 937	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	126 532	39 879	43 821	68 357	109 078	32 290	419 957	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	75 711	21 440	23 583	45 445	75 605	15 025	256 809	
(Alle 65-vuotiaat)	2 620	47 808	47 047	37 081	55 375	48 049	237 980	
65–74-vuotiaat	50 821	18 439	20 238	22 912	33 473	17 265	163 148	
75–84-vuotiaat	48 896	14 644	16 619	23 384	39 527	11 117	154 187	
85 vuotta täyttäneet	26 815	6 796	6 964	22 061	36 078	3 908	102 622	
Oman toiminnan hoitovuorokaudet								
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	1 143	0	0	34 634	0	0	35 777	
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	942	0	0	31 257	0	0	32 199	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	679	0	0	24 780	0	0	25 459	
(Alle 65-vuotiaat)	201	-	-	3 377	0	-	3 578	
65–74-vuotiaat	263	-	-	6 477	0	-	6 740	
75–84-vuotiaat	334	-	-	10 173	0	-	10 507	
85 vuotta täyttäneet	345	-	-	14 607	0	-	14 952	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	
SOMAATTINEN ERIKOISSAIRAANHOITO								
SOMAATTISEN ERIKOISSAIRAANHOIDON HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA								
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet	128 009	87 687	90 868	70 804	164 453	80 339	622 160	Oulu: vuonna 2019 korjattu virheelliset vuoden 2018 luvut
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	125 590	39 879	43 821	37 100	109 078	32 290	387 758	
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	75 032	21 440	23 583	20 665	75 605	15 025	231 350	
(Alle 65-vuotiaat)	2 419	47 808	47 047	33 704	55 375	48 049	234 402	
65–74-vuotiaat	50 558	18 439	20 238	16 435	33 473	17 265	156 408	
75–84-vuotiaat	48 562	14 644	16 619	13 211	39 527	11 117	143 680	
85 vuotta täyttäneet	26 470	6 796	6 964	7 454	36 078	3 908	87 670	
SOMAATTISEN ERIKOISSAIRAANHOIDON HOITOPAIKAT VUODEN AIKANA								
Somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopaikat yhteensä (hp / 365)	354	240	249	289	451	220	1 803	
Yli 65-v. somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopaikat (hp / 365)	347	109	120	187	299	88	1 151	
Yli 65-v. hoitoon käytettäviä hoitopaikkoja, %	98,0	45,5	48,2	64,8	66,3	40,2	63,8	
Yli 75-v. somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopaikat (hp / 365)	207	59	65	125	207	41	704	
Yli 75-v. hoitoon käytettäviä hoitopaikkoja, %	58,6	24,5	26,0	43,1	46,0	18,7	39,0	
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA SOMAATTISESTA ERIKOISSAIRAANHOIDOSTA								
Somaattisen erikoissairaanhoidon kustannukset yhteensä (netto-ostot), €	645 359 000	244 853 513	220 501 423	227 560 809	275 522 594	233 763 820	1 847 561 159	
Yli 65-v. kustannukset, €	274 371 000	86 785 338	79 130 655	105 309 400	148 645 329	81 420 240	775 661 962	
Yli 75-v. kustannukset, €	148 537 000	41 623 361	37 206 127	56 811 186	95 830 436	37 712 072	417 720 182	
(Alle 65-vuotiaat)	370 988 000	158 068 175	141 370 768	122 251 409	126 877 265	152 343 580	1 071 899 197	
65–74-vuotiaat	125 834 000	45 161 977	41 924 528	48 498 214	52 814 893	43 708 168	357 941 780	
75–84-vuotiaat	102 131 000	30 167 958	28 496 746	36 736 843	53 532 478	28 349 809	279 414 834	
85 vuotta täyttäneet	46 406 000	11 455 403	8 709 381	20 074 343	42 297 958	9 362 263	138 305 348	
Oman toiminnan kustannukset yhteensä, €	16 335 000	0	0	26 801 113	0	939 265	44 075 378	
Yli 65-v. kustannukset, €	9 223 000	0	0	19 358 120	0	311 176	28 892 296	
Yli 75-v. kustannukset, €	5 934 000	0	0	13 874 688	0	206 781	20 015 469	
(Alle 65-vuotiaat)	7 112 000	0	0	7 442 992	0	628 089	15 183 081	
65–74-vuotiaat	3 289 000	0	0	5 483 433	0	104 395	8 876 828	
75–84-vuotiaat	3 898 000	0	0	6 788 737	0	141 248	10 827 985	
85 vuotta täyttäneet	2 036 000	0	0	7 085 951	0	65 533	9 187 484	

VUODEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	
SOMAATTINEN ERIKOISSAIRAANHOITO								
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA SOMAATTISESTA ERIKOISSAIRAANHOIDOSTA								
Oman toiminnan avohoidon kustannukset, €	15 389 000	0	0	13 773 936	0	939 265	30 102 201	
Yli 65-v. kustannukset, €	8 385 000	0	0	7 601 163	0	311 176	16 297 339	
Yli 75-v. kustannukset, €	5 330 000	0	0	4 553 979	0	206 781	10 090 760	
(Alle 65-vuotiaat)	7 004 000	0	-	6 172 773	0	628 089	13 804 862	
65–74-vuotiaat	3 055 000	0	-	3 047 184	0	104 395	6 206 579	
75–84-vuotiaat	3 601 000	0	-	2 962 281	0	141 248	6 704 529	
85 vuotta täyttäneet	1 729 000	0	-	1 591 698	0	65 533	3 386 231	
€/ käynti	219,3	0,0	0,0	198,9	0,0	143,4	206,2	
Oman toiminnan vuodeosastohoidon kustannukset, €								
Yli 65-v. kustannukset, €	838 000	0	0	11 756 957	0	0	12 594 957	
Yli 75-v. kustannukset, €	604 000	0	0	9 320 709	0	0	9 924 709	
(Alle 65-vuotiaat)	108 000	0	-	1 270 219	0	0	1 378 219	
65–74-vuotiaat	234 000	0	-	2 436 248	0	0	2 670 248	
75–84-vuotiaat	297 000	0	-	3 826 456	0	0	4 123 456	
85 vuotta täyttäneet	307 000	0	-	5 494 253	0	0	5 801 253	
€/ hoitovuorokausi	827,6	0,0	0,0	376,1	0,0	0,0	390,6	
Ostopalvelujen kustannukset yhteensä (netto-ostot), €								
Yli 65-v. kustannukset, €	265 148 000	86 785 338	79 130 655	85 951 280	148 645 329	81 109 064	746 769 666	
Yli 75-v. kustannukset, €	142 603 000	41 623 361	37 206 127	42 936 498	95 830 436	37 505 291	397 704 713	
(Alle 65-vuotiaat)	363 876 000	158 068 175	141 370 768	114 808 416	126 877 265	151 715 491	1 056 716 115	
65–74-vuotiaat	122 545 000	45 161 977	41 924 528	43 014 782	52 814 893	43 603 773	349 064 953	
75–84-vuotiaat	98 233 000	30 167 958	28 496 746	29 948 106	53 532 478	28 208 561	268 586 849	
85 vuotta täyttäneet	44 370 000	11 455 403	8 709 381	12 988 392	42 297 958	9 296 730	129 117 864	
Ostopalvelujen avohoidon kustannukset (netto), €								
Yli 65-v. kustannukset, €	115 904 000	39 717 266	32 679 298	47 040 961	42 358 088	39 968 272	317 667 885	
Yli 75-v. kustannukset, €	60 837 000	19 086 950	14 677 347	22 847 692	21 751 450	18 361 891	157 562 330	
(Alle 65-vuotiaat)	186 265 000	82 557 329	71 851 083	72 096 958	72 123 232	90 496 106	575 389 708	
65–74-vuotiaat	55 067 000	20 630 316	18 001 951	24 193 269	20 606 638	21 606 381	160 105 555	
75–84-vuotiaat	42 473 000	14 154 258	11 620 904	15 937 680	14 882 572	14 044 356	113 112 770	
85 vuotta täyttäneet	18 364 000	4 932 692	3 056 443	6 910 012	6 868 878	4 317 535	44 449 560	
€/ käynti	675,4	342,2	358,8	383,7	295,5	415,7	423,7	
Ostopalvelujen vuodeosastohoidon kustannukset (netto), €								
Yli 65-v. kustannukset, €	149 244 000	47 068 072	46 451 357	38 910 318	106 287 241	41 140 792	429 101 780	
Yli 75-v. kustannukset, €	81 766 000	22 536 411	22 528 780	20 088 806	74 078 986	19 143 400	240 142 383	
(Alle 65-vuotiaat)	177 611 000	75 510 846	69 519 685	42 711 458	54 754 033	61 219 385	481 326 407	Oulu: vuoden 2018 ostopalvelujen hoitovuorokaudet korjattu -->
65–74-vuotiaat	67 478 000	24 531 661	23 922 577	18 821 512	32 208 255	21 997 392	188 959 397	Oulu: kustannukset korjattu muutettujen suoritteiden suhteessa
75–84-vuotiaat	55 760 000	16 013 700	16 875 842	14 010 426	38 649 906	14 164 205	155 474 079	
85 vuotta täyttäneet	26 006 000	6 522 711	5 652 938	6 078 380	35 429 080	4 979 195	84 668 304	
€/ hoitovuorokausi	2 553,4	1 397,9	1 276,3	1 152,8	979,3	1 274,1	1 463,3	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
PSYKIATRINEN ERIKOISSAIRAANHOITO							
PSYKIATRINEN ERIKOISSAIRAANHOIDON POLIKLINIKKAKÄYNNIT VUODEN AIKANA							
Psykiatrisen erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit yhteensä	371 177	102 649	86 042	142 573	106 519	95 268	904 228
Yli 65-v. käynnit	21 092	3 789	6 806	8 120	1 001	2 724	43 532
Yli 75-v. käynnit	6 180	1 009	2 538	3 066	257	805	13 855
(Alle 65-vuotiaat)	350 085	98 860	79 236	134 453	105 518	92 544	860 696
65–74-vuotiaat	14 912	2 780	4 268	5 054	744	1 919	29 677
75–84-vuotiaat	5 154	886	2 156	2 620	212	722	11 750
85 vuotta täyttäneet	1 026	123	382	446	45	83	2 105
Oman toiminnan käynnit	243 156	0	0	0	76 930	66 031	386 117
Yli 65-v. käynnit	14 521	0	0	0	282	1 342	16 145
Yli 75-v. käynnit	2 699	0	0	0	99	156	2 954
(Alle 65-vuotiaat)	228 635	0	-	0	76 648	64 689	369 972
65–74-vuotiaat	11 822	0	-	0	183	1 186	13 191
75–84-vuotiaat	2 458	0	-	0	73	149	2 680
85 vuotta täyttäneet	241	0	-	0	26	7	274
Ostopalvelujen käynnit	128 021	102 649	86 042	142 573	29 589	29 237	518 111
Yli 65-v. käynnit	6 571	3 789	6 806	8 120	719	1 382	27 387
Yli 75-v. käynnit	3 481	1 009	2 538	3 066	158	649	10 901
(Alle 65-vuotiaat)	121 450	98 860	79 236	134 453	28 870	27 855	490 724
65–74-vuotiaat	3 090	2 780	4 268	5 054	561	733	16 486
75–84-vuotiaat	2 696	886	2 156	2 620	139	573	9 070
85 vuotta täyttäneet	785	123	382	446	19	76	1 831
PSYKIATRINEN ERIKOISSAIRAANHOIDON HOITOVUOROKAUDET VUODEN AIKANA							
Psykiatrisen erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet yhteensä	107 735	35 411	26 844	32 281	40 778	32 610	275 659
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	21 059	4 096	3 124	3 903	5 868	4 617	42 667
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	10 516	2 112	955	1 081	2 999	2 223	19 886
(Alle 65-vuotiaat)	86 676	31 315	23 720	28 378	34 910	27 993	232 992
65–74-vuotiaat	10 543	1 984	2 169	2 822	2 869	2 394	22 781
75–84-vuotiaat	8 360	1 778	917	912	2 520	1 590	16 077
85 vuotta täyttäneet	2 156	334	38	169	479	633	3 809
Oman toiminnan hoitovuorokaudet	72 428	0	0	0	0	0	72 428
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	9 339	0	0	0	0	0	9 339
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	2 751	0	0	0	0	0	2 751
(Alle 65-vuotiaat)	63 089	0	-	0	0	-	63 089
65–74-vuotiaat	6 588	0	-	0	0	-	6 588
75–84-vuotiaat	2 539	0	-	0	0	-	2 539
85 vuotta täyttäneet	212	0	-	0	0	-	212
Ostopalvelujen hoitovuorokaudet	35 307	35 411	26 844	32 281	40 778	32 610	203 231
Yli 65-v. hoitovuorokaudet	11 720	4 096	3 124	3 903	5 868	4 617	33 328
Yli 75-v. hoitovuorokaudet	7 765	2 112	955	1 081	2 999	2 223	17 135
(Alle 65-vuotiaat)	23 587	31 315	23 720	28 378	34 910	27 993	169 903
65–74-vuotiaat	3 955	1 984	2 169	2 822	2 869	2 394	16 193
75–84-vuotiaat	5 821	1 778	917	912	2 520	1 590	13 538
85 vuotta täyttäneet	1 944	334	38	169	479	633	3 597

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	
PSYKIATRINEN ERIKOISSAIRAANHOITO								
PSYKIATRINEN ERIKOISSAIRAANHOIDON HOITOPAIKAT VUODEN AIKANA								
Psykiatrisen erikoissairaanhoidon hoitopaikat yhteensä (hp / 365)	295	97	74	88	112	89	755	
Yli 65-v. psykiatrisen erikoissairaanhoidon hoitopaikat (hp / 365)	58	11	9	11	16	13	117	
Yli 65-v. hoitoon käytettäviä hoitopaikkoja, %	19,5	11,6	11,6	12,1	14,4	14,2	15,5	
Yli 75-v. psykiatrisen erikoissairaanhoidon hoitopaikat (hp / 365)	29	6	3	3	8	6	54	
Yli 75-v. hoitoon käytettäviä hoitopaikkoja, %	9,8	6,0	3,6	3,3	7,4	6,8	7,2	
KUSTANNUKSET VUODEN AIKANA PSYKIATRISESTA ERIKOISSAIRAANHOIDOSTA								
Psykiatrisen erikoissairaanhoidon	126 866 029	46 719 486	37 688 130	40 864 545	41 608 193	42 960 303	336 706 686	
Yli 65-v. kustannukset, €	13 617 998	2 929 415	3 347 283	3 919 906	3 728 261	3 844 173	31 387 036	
Yli 75-v. kustannukset, €	6 188 956	1 250 104	1 141 221	1 297 102	1 925 619	1 761 485	13 564 487	
(Alle 65-vuotiaat)	113 248 031	43 790 071	34 340 847	36 944 639	37 879 932	39 116 130	305 319 650	
65–74-vuotiaat	7 429 042	1 679 311	2 206 062	2 622 804	1 802 642	2 082 688	17 822 549	
75–84-vuotiaat	4 867 061	1 065 865	1 033 501	1 085 266	1 448 636	1 300 324	10 800 653	
85 vuotta täyttäneet	1 321 895	184 239	107 720	211 835	476 983	461 161	2 763 833	
Oman toiminnan kustannukset yhteensä, €	65 367 029	0	0	0	10 962 180	11 354 951	87 684 160	
Yli 65-v. kustannukset, €	5 954 998	0	0	0	40 560	230 776	6 226 334	
Yli 75-v. kustannukset, €	1 433 956	0	0	0	14 251	26 827	1 475 034	
(Alle 65-vuotiaat)	59 412 031	0	0	0	10 921 620	11 124 175	81 457 826	
65–74-vuotiaat	4 521 042	0	0	0	26 309	203 949	4 751 300	
75–84-vuotiaat	1 299 061	0	0	0	9 866	25 623	1 334 550	
85 vuotta täyttäneet	134 895	0	0	0	4 385	1 204	140 484	
Oman toiminnan avohoidon kustannukset, €	31 026 029	0	0	0	10 962 180	11 354 951	53 343 160	
Yli 65-v. kustannukset, €	1 828 998	0	0	0	40 560	230 776	2 100 334	
Yli 75-v. kustannukset, €	241 956	0	0	0	14 251	26 827	283 034	
(Alle 65-vuotiaat)	29 197 031	0	-	0	10 921 620	11 124 175	51 242 826	
65–74-vuotiaat	1 587 042	0	-	0	26 309	203 949	1 817 300	
75–84-vuotiaat	223 061	0	-	0	9 866	25 623	258 550	
85 vuotta täyttäneet	18 895	0	-	0	4 385	1 204	24 484	
€/ käynti	127,6	0,0	0,0	0,0	142,5	172,0	138,2	
Oman toiminnan vuodeosastohoidon	34 341 000	0	0	0	0	0	34 341 000	
Yli 65-v. kustannukset, €	4 126 000	0	0	0	0	0	4 126 000	
Yli 75-v. kustannukset, €	1 192 000	0	0	0	0	0	1 192 000	
(Alle 65-vuotiaat)	30 215 000	0	-	0	0	0	30 215 000	
65–74-vuotiaat	2 934 000	0	-	0	0	0	2 934 000	
75–84-vuotiaat	1 076 000	0	-	0	0	0	1 076 000	
85 vuotta täyttäneet	116 000	0	-	0	0	0	116 000	
€/ hoitovuorokausi	474,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	474,1	

UUDEEN 2019 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
PSYKIATRINEN ERIKOISSAIRAANHOITO							
KUSTANNUKSET UUDEEN AIKANA PSYKIATRISESTA ERIKOISSAIRAANHOIDOSTA							
Ostopalvelujen kustannukset yhteensä	61 499 000	46 719 486	37 688 130	40 864 545	30 646 013	31 605 352	249 022 526
Yli 65-v. kustannukset, €	7 663 000	2 929 415	3 347 283	3 919 906	3 687 701	3 613 397	25 160 702
Yli 75-v. kustannukset, €	4 755 000	1 250 104	1 141 221	1 297 102	1 911 368	1 734 658	12 089 453
(Alle 65-vuotiaat)	53 836 000	43 790 071	34 340 847	36 944 639	26 958 312	27 991 955	223 861 824
65–74-vuotiaat	2 908 000	1 679 311	2 206 062	2 622 804	1 776 333	1 878 739	13 071 249
75–84-vuotiaat	3 568 000	1 065 865	1 033 501	1 085 266	1 438 770	1 274 701	9 466 103
85 vuotta täyttäneet	1 187 000	184 239	107 720	211 835	472 598	459 957	2 623 349
Ostopalvelujen avohoidon kustannukset							
Yli 65-v. kustannukset, €	1 660 000	936 375	1 743 063	1 666 899	175 765	431 706	6 613 808
Yli 75-v. kustannukset, €	859 000	239 987	655 830	730 362	38 336	202 733	2 726 248
(Alle 65-vuotiaat)	36 030 000	25 824 119	20 760 743	19 261 213	7 057 341	8 701 274	117 634 690
65–74-vuotiaat	801 000	696 388	1 087 233	936 537	137 429	228 973	3 887 560
75–84-vuotiaat	667 000	211 939	567 913	607 421	33 996	178 992	2 267 261
85 vuotta täyttäneet	192 000	28 048	87 917	122 941	4 340	23 741	458 987
€/ käynti	294,4	260,7	261,5	146,8	244,5	312,4	239,8
Ostopalvelujen vuodeosastohoidon							
Yli 65-v. kustannukset, €	6 003 000	1 993 040	1 604 220	2 253 007	3 511 936	3 181 691	18 546 894
Yli 75-v. kustannukset, €	3 896 000	1 010 117	485 391	566 740	1 873 032	1 531 925	9 363 205
(Alle 65-vuotiaat)	17 806 000	17 965 952	13 580 104	17 683 426	19 900 971	19 290 681	106 227 134
65–74-vuotiaat	2 107 000	982 923	1 118 829	1 686 267	1 638 904	1 649 766	9 183 689
75–84-vuotiaat	2 901 000	853 926	465 588	477 846	1 404 774	1 095 709	7 198 843
85 vuotta täyttäneet	995 000	156 191	19 803	88 894	468 258	436 216	2 164 362
€/ hoitovuorokausi	674,3	563,6	565,7	617,6	574,2	689,1	614,0

Liite 4. Vanhuspalvelujen piirissä 12/2015, 12/2018 ja 12/2019 olleet 65, 75 ja 85 vuotta täyttäneet, osuus (%) palveluittain sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
VUOSI 2019							
65 vuotta täyttäneet asukkaat 31.12.	112 618	42 926	35 993	40 041	45 444	33 286	310 308
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 65 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	12 788	3 962	3 530	5 806	6 322	5 252	37 660
AVOPALVELUT	7 565	2 238	1 965	3 529	3 727	3 443	22 467
Säännöllinen kotihoito	6 091	1 612	1 248	2 652	2 767	2 615	16 985
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	270	0	228	0	498
Omaishoidon tuki	1 474	626	447	877	732	828	4 984
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	5 223	1 724	1 565	2 277	2 595	1 809	15 193
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	3 103	1 364	1 164	1 521	1 671	1 101	9 924
Lyhytaikainen	186	52	78	105	20	24	465
Pitkäaikainen	2 917	1 312	1 086	1 416	1 651	1 077	9 459
Vanhainkoti yhteensä	1 091	50	67	137	403	353	2 101
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	625	190	205	421	206	254	1 901
Lyhytaikaishoito	562	188	270	188	206	252	1 666
Pitkäikaishoito	63	2	-65	233	0	2	235
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	404	120	129	198	315	101	1 267
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	966	308	399	386	521	353	2 933
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 65 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	59,2	56,5	55,7	60,8	59,0	65,6	59,7
Säännöllinen kotihoito	47,6	40,7	35,4	45,7	43,8	49,8	45,1
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	7,6	0,0	3,6	0,0	1,3
Omaishoidon tuki	11,5	15,8	12,7	15,1	11,6	15,8	13,2
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	40,8	43,5	44,3	39,2	41,0	34,4	40,3
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	24,3	34,4	33,0	26,2	26,4	21,0	26,4
Lyhytaikainen	1,5	1,3	2,2	1,8	0,3	0,5	1,2
Pitkäaikainen	22,8	33,1	30,8	24,4	26,1	20,5	25,1
Vanhainkoti yhteensä	8,5	1,3	1,9	2,4	6,4	6,7	5,6
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,9	4,8	5,8	7,3	3,3	4,8	5,0
Lyhytaikaishoito	4,4	4,7	7,6	3,2	3,3	4,8	4,4
Pitkäikaishoito	0,5	0,1	-1,8	4,0	0,0	0,0	0,6
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	3,2	3,0	3,6	3,4	5,0	1,9	3,4
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	7,6	7,8	11,3	6,6	8,2	6,7	7,8
VUOSI 2018							
65 vuotta täyttäneet asukkaat 31.12.	110 303	41 631	34 944	39 405	44 507	32 080	302 870
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 65 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	13 292	3 766	3 449	5 972	6 257	4 946	37 682
AVOPALVELUT	7 953	2 048	1 902	3 680	3 706	3 183	22 472
Säännöllinen kotihoito	6 346	1 456	1 217	2 839	2 798	2 369	17 025
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	229	0	146	0	375
Omaishoidon tuki	1 607	592	456	841	762	814	5 072
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	5 339	1 718	1 547	2 292	2 551	1 763	15 210
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	3 111	1 346	1 093	1 411	1 577	1 027	9 565
Lyhytaikainen	196	63	75	101	27	14	476
Pitkäaikainen	2 915	1 283	1 018	1 310	1 550	1 013	9 089
Vanhainkoti yhteensä	1 181	50	83	199	409	387	2 309
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	635	198	249	468	203	253	2 006
Lyhytaikaishoito	591	183	220	197	203	246	1 640
Pitkäikaishoito	44	15	29	271	0	7	366
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	412	124	122	214	362	96	1 330
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	1 003	307	342	411	565	342	2 970

UUOSI 2018	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
SÄÄNNÖLLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 65 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	59,8	54,4	55,1	61,6	59,2	64,4	59,6
Säännöllinen kotihoito	47,7	38,7	35,3	47,5	44,7	47,9	45,2
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	6,6	0,0	2,3	0,0	1,0
Omaishoidon tuki	12,1	15,7	13,2	14,1	12,2	16,5	13,5
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	40,2	45,6	44,9	38,4	40,8	35,6	40,4
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	23,4	35,7	31,7	23,6	25,2	20,8	25,4
Lyhytaikainen	1,5	1,7	2,2	1,7	0,4	0,3	1,3
Pitkäaikainen	21,9	34,1	29,5	21,9	24,8	20,5	24,1
Vanhainkoti yhteensä	8,9	1,3	2,4	3,3	6,5	7,8	6,1
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,8	5,3	7,2	7,8	3,2	5,1	5,3
Lyhytaikaishoito	4,4	4,9	6,4	3,3	3,2	5,0	4,4
Pitkäikaishoito	0,3	0,4	0,8	4,5	0,0	0,1	1,0
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	3,1	3,3	3,5	3,6	5,8	1,9	3,5
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	7,5	8,1	9,9	6,9	9,0	6,9	7,9
UUOSI 2015	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
65 vuotta täyttäneet asukkaat 31.12.	104 064	37 480	31 761	37 361	41 360	28 603	280 629
SÄÄNNÖLLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 65 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	13 761	3 608	3 287	5 991	5 845	4 509	37 002
AVOPALVELUT	8 213	1 927	1 824	3 702	3 487	2 912	22 065
Säännöllinen kotihoito	6 468	1 376	1 078	2 920	2 628	2 140	16 610
Keskiraskas palveluasuminen	-	85	233	0	264	-	582
Omaishoidon tuki	1 745	466	513	782	595	772	4 873
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	5 548	1 681	1 463	2 289	2 358	1 597	14 937
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	2 927	1 161	923	1 033	1 257	801	8 102
Lyhytaikainen	202	55	48	92	21	18	436
Pitkäaikainen	2 725	1 106	875	941	1 236	783	7 666
Vanhainkoti yhteensä	1 539	185	223	477	481	429	3 334
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	642	222	188	550	311	285	2 198
Lyhytaikaishoito	585	192	182	192	247	252	1 650
Pitkäikaishoito	57	30	6	358	64	33	548
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	440	113	129	229	309	82	1 303
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	1 025	305	311	421	556	334	2 953
SÄÄNNÖLLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 65 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	59,7	53,4	55,5	61,8	59,7	64,6	59,6
Säännöllinen kotihoito	47,0	38,1	32,8	48,7	45,0	47,5	44,9
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	2,4	7,1	0,0	4,5	0,0	1,6
Omaishoidon tuki	12,7	12,9	15,6	13,1	10,2	17,1	13,2
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	40,3	46,6	44,5	38,2	40,3	35,4	40,4
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	21,3	32,2	28,1	17,2	21,5	17,8	21,9
Lyhytaikainen	2,5	2,9	2,6	2,5	0,6	0,6	2,0
Pitkäaikainen	42,1	80,4	81,2	32,2	47,0	36,6	46,2
Vanhainkoti yhteensä	11,2	5,1	6,8	8,0	8,2	9,5	9,0
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,7	6,2	5,7	9,2	5,3	6,3	5,9
Lyhytaikaishoito	4,3	5,3	5,5	3,2	4,2	5,6	4,5
Pitkäikaishoito	0,4	0,8	0,2	6,0	1,1	0,7	1,5
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	3,2	3,1	3,9	3,8	5,3	1,8	3,5
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	7,4	8,5	9,5	7,0	9,5	7,4	8,0
MUUTOS 2018-2019, N	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
SÄÄNNÖLLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 65 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-504	197	81	-166	65	306	-21
AVOPALVELUT	-388	190	63	-151	21	260	-5
Säännöllinen kotihoito	-255	156	31	-187	-31	246	-40
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	41	0	82	0	123
Omaishoidon tuki	-133	34	-9	36	-30	14	-88
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-116	7	18	-15	44	46	-16
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	-8	18	71	110	94	74	359
Lyhytaikainen	-10	-11	3	4	-7	10	-11
Pitkäaikainen	2	29	68	106	101	64	370
Vanhainkoti yhteensä	-90	0	-16	-62	-6	-34	-208
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-10	-8	-44	-47	3	1	-105
Lyhytaikaishoito	-29	5	50	-9	3	6	26
Pitkäikaishoito	19	-13	-94	-38	0	-5	-131
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	-8	-3	7	-16	-47	5	-62
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-37	2	57	-25	-44	11	-36

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
MUUTOS 2018–2019, %							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-3,8	5,2	2,3	-2,8	1,0	6,2	-0,1
AVOPALVELUT	-4,9	9,3	3,3	-4,1	0,6	8,2	0,0
Säännöllinen kotihoito	-4,0	10,7	2,5	-6,6	-1,1	10,4	-0,2
Keskiraskas palveluasuminen	-	0,0	17,9	0,0	56,2	-	32,8
Omaishoidon tuki	-8,3	5,7	-2,0	4,3	-3,9	1,7	-1,7
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-2,2	0,4	1,1	-0,7	1,7	2,6	-0,1
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	-0,3	1,3	6,5	7,8	6,0	7,2	3,8
Lyhytaikainen	-5,1	-17,5	4,0	4,0	-25,9	71,4	-2,3
Pitkäaikainen	0,1	2,3	6,7	8,1	6,5	6,3	4,1
Vanhainkoti yhteensä	-7,6	0,0	-19,3	-31,2	-1,5	-8,8	-9,0
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-1,6	-4,0	-17,7	-10,0	1,5	0,4	-5,2
Lyhytaikaishoito	-4,9	2,7	22,7	-4,6	1,5	2,4	1,6
Pitkäikaishoito	43,2	-86,7	-324,1	-14,0	0	-71,4	-35,8
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	-1,9	-2,5	5,4	-7,6	-13,0	5,5	-4,7
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-3,7	0,6	16,6	-6,2	-7,8	3,3	-1,2
MUUTOS 2015–2019, N							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-973	354	243	-185	477	743	659
AVOPALVELUT	-648	311	141	-173	240	531	402
Säännöllinen kotihoito	-377	236	170	-268	139	475	375
Keskiraskas palveluasuminen	-	-85	37	0	-36	-	-84
Omaishoidon tuki	-271	160	-66	95	137	56	111
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-325	43	102	-12	237	212	256
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	176	203	241	488	414	300	1 822
Lyhytaikainen	-16	-3	30	13	-1	6	29
Pitkäaikainen	192	206	211	475	415	294	1 793
Vanhainkoti yhteensä	-448	-135	-156	-340	-78	-76	-1 233
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-17	-32	17	-129	-105	-31	-297
Lyhytaikaishoito	-23	-4	88	-4	-41	0	16
Pitkäikaishoito	6	-28	-71	-125	-64	-31	-313
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	-36	7	0	-31	6	19	-36
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-59	3	88	-35	-35	19	-20
MUUTOS 2015–2019, %							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-7,1	9,8	7,4	-3,1	8,2	16,5	1,8
AVOPALVELUT	-7,9	16,1	7,7	-4,7	6,9	18,2	1,8
Säännöllinen kotihoito	-5,8	17,2	15,8	-9,2	5,3	22,2	2,3
Keskiraskas palveluasuminen	-	-100,0	15,9	-	-13,6	-	-14,4
Omaishoidon tuki	-15,5	34,3	-12,9	12,1	23,0	7,3	2,3
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-5,9	2,6	6,9	-0,5	10,0	13,3	1,7
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	6,0	17,5	26,1	47,2	32,9	37,5	22,5
Lyhytaikainen	-7,9	-5,5	62,5	14,1	-4,8	33,3	6,7
Pitkäaikainen	7,0	18,6	24,1	50,5	33,6	37,5	23,4
Vanhainkoti yhteensä	-29,1	-73,0	-70,0	-71,3	-16,2	-17,7	-37,0
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-2,6	-14,4	9,0	-23,5	-33,8	-10,9	-13,5
Lyhytaikaishoito	-3,9	-2,1	48,4	-2,1	-16,6	0,0	1,0
Pitkäikaishoito	10,5	-93,3	-1 183,3	-34,9	-100,0	-93,9	-57,1
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	-8,1	6,3	-0,4	-13,7	1,8	23,4	-2,7
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-5,7	1,0	28,1	-8,4	-6,4	5,7	-0,7

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
VUOSI 2019							
75 VUOTTA täyttäneet asukkaat 31.12.	48 189	17 186	14 202	17 865	20 096	13 481	131 019
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 75 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	10 596	3 229	2 728	4 795	5 198	4 302	30 849
AVOPALVELUT	6 193	1 782	1 491	2 844	3 001	2 761	18 072
Säännöllinen kotihoito	5 080	1 341	1 000	2 229	2 289	2 154	14 093
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	181	0	195	0	376
Omaishoidon tuki	1 113	441	310	615	517	607	3 603
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	4 403	1 447	1 237	1 951	2 197	1 541	12 777
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	2 751	1 194	969	1 341	1 471	1 012	8 738
Lyhytaikainen	151	47	56	92	13	22	381
Pitkäaikainen	2 600	1 147	913	1 249	1 458	990	8 357
Vanhainkoti yhteensä	918	39	52	132	360	289	1 790
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	498	149	149	351	151	193	1 491
Lyhytaikaishoito	446	147	200	150	151	193	1 287
Pitkäaikaishoito	52	2	-51	201	0	0	204
Erikoissairaanhoidon hoito (laskennallinen)	236	65	67	127	215	47	758
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	682	212	267	277	366	240	2 045
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 75 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	58,4	55,2	54,6	59,3	57,7	64,2	58,6
Säännöllinen kotihoito	47,9	41,5	36,7	46,5	44,0	50,1	45,7
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	6,6	0,0	3,8	0,0	1,2
Omaishoidon tuki	10,5	13,7	11,4	12,8	9,9	14,1	11,7
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	41,6	44,8	45,4	40,7	42,3	35,8	41,4
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	26,0	37,0	35,5	28,0	28,3	23,5	28,3
Lyhytaikainen	1,4	1,5	2,1	1,9	0,3	0,5	1,2
Pitkäaikainen	24,5	35,5	33,5	26,0	28,0	23,0	27,1
Vanhainkoti yhteensä	8,7	1,2	1,9	2,8	6,9	6,7	5,8
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,7	4,6	5,5	7,3	2,9	4,5	4,8
Lyhytaikaishoito	4,2	4,6	7,3	3,1	2,9	4,5	4,2
Pitkäaikaishoito	0,5	0,1	-1,9	4,2	0,0	0,0	0,7
Erikoissairaanhoidon hoito (laskennallinen)	2,2	2,0	2,5	2,7	4,1	1,1	2,5
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	6,4	6,6	9,8	5,8	7,0	5,6	6,6
VUOSI 2018							
75 VUOTTA täyttäneet asukkaat 31.12.	46 608	16 226	13 401	17 386	19 540	13 070	126 231
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 75 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	10 913	3 015	2 699	4 958	5 171	4 083	30 838
AVOPALVELUT	6 432	1 594	1 490	2 986	3 011	2 571	18 084
Säännöllinen kotihoito	5 262	1 202	1 006	2 404	2 358	1 983	14 215
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	168	0	126	0	294
Omaishoidon tuki	1 170	392	316	582	527	588	3 575
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	4 481	1 421	1 209	1 972	2 160	1 512	12 754
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	2 731	1 173	900	1 251	1 386	946	8 387
Lyhytaikainen	163	52	63	88	22	11	399
Pitkäaikainen	2 568	1 121	837	1 163	1 364	935	7 988
Vanhainkoti yhteensä	1 002	30	64	192	361	324	1 973
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	504	153	182	391	157	197	1 584
Lyhytaikaishoito	471	144	159	162	157	192	1 285
Pitkäaikaishoito	33	9	23	229	0	5	299
Erikoissairaanhoidon hoito (laskennallinen)	244	65	63	138	256	45	810
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	715	209	222	300	413	237	2 095
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 75 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	58,9	52,9	55,2	60,2	58,2	63,0	58,6
Säännöllinen kotihoito	48,2	39,9	37,3	48,5	45,6	48,6	46,1
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	6,2	0,0	2,4	0,0	1,0
Omaishoidon tuki	10,7	13,0	11,7	11,7	10,2	14,4	11,6
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	41,1	47,1	44,8	39,8	41,8	37,0	41,4
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	25,0	38,9	33,3	25,2	26,8	23,2	27,2
Lyhytaikainen	1,5	1,7	2,3	1,8	0,4	0,3	1,3
Pitkäaikainen	23,5	37,2	31,0	23,5	26,4	22,9	25,9
Vanhainkoti yhteensä	9,2	1,0	2,4	3,9	7,0	7,9	6,4
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,6	5,1	6,7	7,9	3,0	4,8	5,1
Lyhytaikaishoito	4,3	4,8	5,9	3,3	3,0	4,7	4,2
Pitkäaikaishoito	0,3	0,3	0,9	4,6	0,0	0,1	1,0
Erikoissairaanhoidon hoito (laskennallinen)	2,2	2,2	2,3	2,8	4,9	1,1	2,6
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	6,5	6,9	8,2	6,0	8,0	5,8	6,8

UUOSI 2015	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
75 VUOTTA täyttäneet asukkaat 31.12.	43 199	13 807	11 552	16 626	18 126	11 728	115 038
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 75 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	11 383	2 883	2 554	5 029	4 791	3 734	30 375
AVOPALVELUT	6 727	1 509	1 423	3 037	2 839	2 358	17 893
Säännöllinen kotihoito	5 452	1 131	895	2 498	2 198	1 815	13 989
Keskiraskas palveluasuminen	-	70	181	0	234	-	485
Omaishoidon tuki	1 275	308	347	539	407	543	3 419
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	4 656	1 374	1 131	1 992	1 952	1 376	12 482
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	2 574	995	741	919	1 094	736	7 059
Lyhytaikainen	173	40	32	78	19	17	359
Pitkäaikainen	2 401	955	709	841	1 075	719	6 700
Vanhainkoti yhteensä	1 299	146	181	455	405	372	2 858
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	532	173	142	467	242	228	1 784
Lyhytaikaishoito	492	149	137	164	190	205	1 337
Pitkäaikaishoito	40	24	5	303	52	23	447
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	251	60	67	151	211	40	781
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	743	209	204	315	401	245	2 118
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 75 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	59,1	52,3	55,7	60,4	59,3	63,1	58,9
Säännöllinen kotihoito	47,9	39,2	35,0	49,7	45,9	48,6	46,1
Keskiraskas palveluasuminen	-	2,4	7,1	0,0	4,9	-	1,6
Omaishoidon tuki	11,2	10,7	13,6	10,7	8,5	14,5	11,3
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	40,9	47,7	44,3	39,6	40,7	36,9	41,1
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	22,6	34,5	29,0	18,3	22,8	19,7	23,2
Lyhytaikainen	1,5	1,4	1,3	1,6	0,4	0,5	1,2
Pitkäaikainen	21,1	33,1	27,8	16,7	22,4	19,3	22,1
Vanhainkoti yhteensä	11,4	5,1	7,1	9,0	8,5	10,0	9,4
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,7	6,0	5,6	9,3	5,1	6,1	5,9
Lyhytaikaishoito	4,3	5,2	5,4	3,3	4,0	5,5	4,4
Pitkäaikaishoito	0,4	0,8	0,2	6,0	1,1	0,6	1,5
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	2,2	2,1	2,6	3,0	4,4	1,1	2,6
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	6,5	7,2	8,0	6,3	8,4	6,6	7,0
MUUTOS 2018-2019, N							
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 75 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-316	213	29	-162	27	219	10
AVOPALVELUT	-239	188	1	-142	-10	190	-12
Säännöllinen kotihoito	-182	139	-6	-175	-69	171	-122
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	13	0	69	0	82
Omaishoidon tuki	-57	49	-6	33	-10	19	28
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-77	25	28	-20	37	29	23
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	20	21	69	90	85	66	351
Lyhytaikainen	-12	-5	-7	4	-9	11	-18
Pitkäaikainen	32	26	76	86	94	55	369
Vanhainkoti yhteensä	-84	9	-12	-60	-1	-35	-183
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-6	-4	-33	-40	-6	-4	-93
Lyhytaikaishoito	-25	3	41	-12	-6	1	2
Pitkäaikaishoito	19	-7	-74	-28	0	-5	-95
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	-7	-1	4	-10	-41	2	-52
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-32	2	45	-22	-47	3	-50
MUUTOS 2018-2019, %							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-2,9	7,1	1,1	-3,3	0,5	5,4	0,0
AVOPALVELUT	-3,7	11,8	0,1	-4,8	-0,3	7,4	-0,1
Säännöllinen kotihoito	-3,5	11,6	-0,6	-7,3	-2,9	8,6	-0,9
Keskiraskas palveluasuminen	-	-	7,7	-	54,8	-	27,9
Omaishoidon tuki	-4,9	12,5	-2,0	5,7	-1,9	3,2	0,8
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-1,7	1,8	2,4	-1,0	1,7	2,0	0,2
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	0,7	1,8	7,7	7,2	6,1	7,0	4,2
Lyhytaikainen	-7,4	-9,6	-11,1	4,5	-40,9	100,0	-4,5
Pitkäaikainen	1,2	2,3	9,1	7,4	6,9	5,9	4,6
Vanhainkoti yhteensä	-8,4	30,0	-18,8	-31,3	-0,3	-10,8	-9,3
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-1,2	-2,6	-18,1	-10,2	-3,8	-2,0	-5,9
Lyhytaikaishoito	-5,3	2,1	25,8	-7,4	-3,8	0,5	0,2
Pitkäaikaishoito	57,6	-77,8	-321,7	-12,2	0	-100,0	-31,8
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	-3,0	-1,4	7,1	-7,6	-15,9	5,6	-6,5
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-4,5	1,0	20,5	-7,5	-11,3	1,5	-2,4

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
MUUTOS 2015–2019, N							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-787	346	174	-234	407	568	474
AVOPALVELUT	-534	273	68	-193	162	403	179
Säännöllinen kotihoito	-372	210	105	-269	91	339	104
Keskiraskas palveluasuminen	-	-70	0	0	-39	-	-109
Omaishoidon tuki	-162	133	-37	76	110	64	184
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-253	73	106	-41	245	165	295
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	177	199	228	422	377	276	1 679
Lyhytaikainen	-22	7	24	14	-6	5	22
Pitkäaikainen	199	192	204	408	383	271	1 657
Vanhainkoti yhteensä	-381	-107	-129	-323	-45	-83	-1 068
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-34	-24	7	-116	-91	-35	-293
Lyhytaikaishoito	-46	-2	63	-14	-39	-12	-50
Pitkäaikaishoito	12	-22	-56	-102	-52	-23	-243
Erikoissairaanhoito (laskennallinen)	-15	5	0	-24	4	7	-23
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-61	3	63	-38	-35	-5	-73
MUUTOS 2015–2019, %							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-6,9	12,0	6,8	-4,6	8,5	15,2	1,6
AVOPALVELUT	-7,9	18,1	4,8	-6,4	5,7	17,1	1,0
Säännöllinen kotihoito	-6,8	18,6	11,8	-10,8	4,1	18,7	0,7
Keskiraskas palveluasuminen	-	-100,0	0,0	-	-16,7	-	-22,5
Omaishoidon tuki	-12,7	43,2	-10,7	14,1	27,0	11,8	5,4
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-5,4	5,3	9,4	-2,0	12,6	12,0	2,4
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	6,9	20,0	30,8	45,9	34,5	37,5	23,8
Lyhytaikainen	-12,7	17,5	75,0	17,9	-31,6	29,4	6,1
Pitkäaikainen	8,3	20,1	28,8	48,5	35,6	37,7	24,7
Vanhainkoti yhteensä	-29,3	-73,3	-71,3	-71,0	-11,1	-22,3	-37,4
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-6,4	-13,9	4,9	-24,8	-37,6	-15,4	-16,4
Lyhytaikaishoito	-9,3	-1,3	46,0	-8,5	-20,5	-5,9	-3,7
Pitkäaikaishoito	30,0	-91,7	-1 120,0	-33,7	-100,0	-100,0	-54,4
Erikoissairaanhoito (laskennallinen)	-5,9	7,7	-0,1	-15,6	1,9	17,7	-2,9
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-8,2	1,2	30,8	-11,9	-8,7	-2,0	-3,4

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
VUOSI 2019							
85 VUOTTA täyttäneet asukkaat 31.12.	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773
SÄÄNNÖLLESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 85 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	5 976	1 774	1 320	2 831	2 945	2 355	17 202
AVOPALVELUT	3 387	930	690	1 617	1 657	1 458	9 739
Säännöllinen kotihoito	2 913	776	500	1 383	1 347	1 238	8 157
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	90	0	124	0	214
Omaishoidon tuki	474	154	100	234	186	220	1 368
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	2 589	844	630	1 214	1 288	897	7 463
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	1 699	728	522	852	888	641	5 330
Lyhytaikainen	62	19	19	58	6	7	171
Pitkäaikainen	1 637	709	503	794	882	634	5 159
Vanhainkoti yhteensä	536	18	33	104	216	148	1 055
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	275	78	56	197	84	96	786
Lyhytaikaishoito	248	76	85	71	84	96	660
Pitkäaikaishoito	27	2	-29	126	0	0	126
Erikoissairaanhoidon tuki (laskennallinen)	79	20	19	61	100	12	292
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	327	96	104	132	184	108	952
SÄÄNNÖLLESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 85 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	56,7	52,4	52,3	57,1	56,3	61,9	56,6
Säännöllinen kotihoito	48,7	43,8	37,9	48,9	45,7	52,6	47,4
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	6,8	0,0	4,2	0,0	1,2
Omaishoidon tuki	7,9	8,7	7,6	8,3	6,3	9,3	8,0
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	43,3	47,6	47,7	42,9	43,7	38,1	43,4
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	28,4	41,0	39,5	30,1	30,2	27,2	31,0
Lyhytaikainen	1,0	1,1	1,4	2,0	0,2	0,3	1,0
Pitkäaikainen	27,4	40,0	38,1	28,0	29,9	26,9	30,0
Vanhainkoti yhteensä	9,0	1,0	2,5	3,7	7,3	6,3	6,1
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,6	4,4	4,2	7,0	2,9	4,1	4,6
Lyhytaikaishoito	4,1	4,3	6,4	2,5	2,9	4,1	3,8
Pitkäaikaishoito	0,5	0,1	-2,2	4,5	0,0	0,0	0,7
Erikoissairaanhoidon tuki (laskennallinen)	1,3	1,1	1,5	2,2	3,4	0,5	1,7
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	5,5	5,4	7,9	4,7	6,3	4,6	5,5
VUOSI 2018							
85 VUOTTA täyttäneet asukkaat 31.12.	13 662	4 084	3 057	5 530	5 839	3 505	35 677
SÄÄNNÖLLESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 85 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	6 125	1 643	1 361	2 937	2 935	2 179	17 180
AVOPALVELUT	3 467	833	735	1 701	1 655	1 313	9 704
Säännöllinen kotihoito	2 986	699	542	1 476	1 379	1 096	8 178
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	91	0	88	0	179
Omaishoidon tuki	481	134	102	225	188	217	1 347
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	2 658	810	626	1 236	1 280	866	7 476
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	1 707	691	486	787	853	585	5 109
Lyhytaikainen	93	22	30	49	14	6	214
Pitkäaikainen	1 617	669	456	738	839	579	4 898
Vanhainkoti yhteensä	585	16	36	141	229	168	1 175
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	278	83	85	241	80	102	869
Lyhytaikaishoito	262	81	73	99	80	100	695
Pitkäaikaishoito	16	2	12	142	0	2	174
Erikoissairaanhoidon tuki (laskennallinen)	88	20	19	67	118	11	323
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	350	101	92	166	198	111	1 018

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 85 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	56,6	50,7	56,5	57,9	56,4	60,3	56,7
Säännöllinen kotihoito	48,8	42,5	43,1	50,2	47,0	50,3	47,8
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	6,3	0,0	3,0	0,0	1,0
Omaishoidon tuki	7,9	8,2	7,1	7,7	6,4	10,0	7,8
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	43,4	49,3	43,5	42,1	43,6	39,7	43,3
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	27,9	42,0	33,8	26,8	29,1	26,9	29,6
Lyhytaikainen	1,5	1,3	2,1	1,7	0,5	0,3	1,2
Pitkäaikainen	26,4	40,7	31,7	25,1	28,6	26,6	28,4
Vanhainkoti yhteensä	9,6	1,0	2,5	4,8	7,8	7,7	6,8
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,5	5,1	5,9	8,2	2,7	4,7	5,0
Lyhytaikaishoito	4,3	4,9	5,1	3,4	2,7	4,6	4,0
Pitkäaikaishoito	0,3	0,1	0,8	4,8	0,0	0,1	1,0
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	1,4	1,2	1,3	2,3	4,0	0,5	1,9
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	5,7	6,2	6,4	5,7	6,8	5,1	5,9
VUOSI 2015	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
85 VUOTTA täyttäneet asukkaat 31.12.	12 949	3 564	2 495	5 333	5 404	3 132	32 877
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 85 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	6 336	1 478	1 165	2 862	2 661	1 899	16 400
AVOPALVELUT	3 592	736	634	1 666	1 543	1 127	9 298
Säännöllinen kotihoito	3 053	591	415	1 463	1 222	931	7 675
Keskiraskas palveluasuminen	-	35	108	0	189	-	332
Omaishoidon tuki	539	110	111	203	132	196	1 291
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	2 744	742	531	1 196	1 118	772	7 103
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	1 585	573	355	544	696	456	4 209
Lyhytaikainen	83	18	12	53	11	12	189
Pitkäaikainen	1 503	555	343	491	685	444	4 021
Vanhainkoti yhteensä	759	62	89	328	200	202	1 640
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	310	88	68	256	125	103	950
Lyhytaikaishoito	286	82	67	88	102	93	718
Pitkäaikaishoito	24	6	1	168	23	10	232
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	90	19	19	68	97	11	304
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	376	101	86	156	199	104	1 022
SÄÄNNÖLISESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 85 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	56,7	49,8	54,4	58,2	58,0	59,4	56,7
Säännöllinen kotihoito	48,2	40,0	35,6	51,1	45,9	49,0	46,8
Keskiraskas palveluasuminen	-	2,4	9,3	0,0	7,1	-	2,0
Omaishoidon tuki	8,5	7,4	9,5	7,1	5,0	10,3	7,9
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	43,3	50,2	45,6	41,8	42,0	40,6	43,3
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	25,0	38,8	30,5	19,0	26,2	24,0	25,7
Lyhytaikainen	1,3	1,2	1,0	1,9	0,4	0,6	1,2
Pitkäaikainen	23,7	37,5	29,4	17,2	25,7	23,4	24,5
Vanhainkoti yhteensä	12,0	4,2	7,6	11,5	7,5	10,6	10,0
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,9	6,0	5,8	8,9	4,7	5,4	5,8
Lyhytaikaishoito	4,5	5,5	5,8	3,1	3,8	4,9	4,4
Pitkäaikaishoito	0,4	0,4	0,1	5,9	0,9	0,5	1,4
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	1,4	1,3	1,6	2,4	3,7	0,6	1,9
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	5,9	6,9	7,4	5,4	7,5	5,5	6,2

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
SÄÄNNÖLLESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 85 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	56,6	50,7	54,0	57,9	56,4	60,3	56,5
Säännöllinen kotihoito	48,8	42,5	39,8	50,2	47,0	50,3	47,6
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	6,7	0,0	3,0	0,0	1,0
Omaishoidon tuki	7,9	8,2	7,5	7,7	6,4	10,0	7,8
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	43,4	49,3	46,0	42,1	43,6	39,7	43,5
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	27,9	42,0	35,7	26,8	29,1	26,9	29,7
Lyhytaikainen	1,5	1,3	2,2	1,7	0,5	0,3	1,2
Pitkäaikainen	26,4	40,7	33,5	25,1	28,6	26,6	28,5
Vanhainkoti yhteensä	9,6	1,0	2,6	4,8	7,8	7,7	6,8
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,5	5,1	6,2	8,2	2,7	4,7	5,1
Lyhytaikaishoito	4,3	4,9	5,4	3,4	2,7	4,6	4,0
Pitkäaikaishoito	0,3	0,1	0,9	4,8	0,0	0,1	1,0
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	1,4	1,2	1,4	2,3	4,0	0,5	1,9
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	5,7	6,2	6,7	5,7	6,8	5,1	5,9
VUOSI 2015	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
85 VUOTTA täyttäneet asukkaat 31.12.	12 949	3 564	2 495	5 333	5 404	3 132	32 877
SÄÄNNÖLLESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 85 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	6 336	1 478	1 165	2 862	2 661	1 899	16 400
AVOPALVELUT	3 592	736	634	1 666	1 543	1 127	9 298
Säännöllinen kotihoito	3 053	591	415	1 463	1 222	931	7 675
Keskiraskas palveluasuminen	-	35	108	0	189	-	332
Omaishoidon tuki	539	110	111	203	132	196	1 291
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	2 744	742	531	1 196	1 118	772	7 103
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	1 585	573	355	544	696	456	4 209
Lyhytaikainen	83	18	12	53	11	12	189
Pitkäaikainen	1 503	555	343	491	685	444	4 021
Vanhainkoti yhteensä	759	62	89	328	200	202	1 640
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	310	88	68	256	125	103	950
Lyhytaikaishoito	286	82	67	88	102	93	718
Pitkäaikaishoito	24	6	1	168	23	10	232
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	90	19	19	68	97	11	304
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	376	101	86	156	199	104	1 022
SÄÄNNÖLLESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEIDEN 85 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN ASIAKKAIDEN %-OSUUDET PALVELUITTAIN							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT	56,7	49,8	54,4	58,2	58,0	59,4	56,7
Säännöllinen kotihoito	48,2	40,0	35,6	51,1	45,9	49,0	46,8
Keskiraskas palveluasuminen	-	2,4	9,3	0,0	7,1	-	2,0
Omaishoidon tuki	8,5	7,4	9,5	7,1	5,0	10,3	7,9
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	43,3	50,2	45,6	41,8	42,0	40,6	43,3
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	25,0	38,8	30,5	19,0	26,2	24,0	25,7
Lyhytaikainen	1,3	1,2	1,0	1,9	0,4	0,6	1,2
Pitkäaikainen	23,7	37,5	29,4	17,2	25,7	23,4	24,5
Vanhainkoti yhteensä	12,0	4,2	7,6	11,5	7,5	10,6	10,0
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	4,9	6,0	5,8	8,9	4,7	5,4	5,8
Lyhytaikaishoito	4,5	5,5	5,8	3,1	3,8	4,9	4,4
Pitkäaikaishoito	0,4	0,4	0,1	5,9	0,9	0,5	1,4
Erikoissairaanhoido (laskennallinen)	1,4	1,3	1,6	2,4	3,7	0,6	1,9
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	5,9	6,9	7,4	5,4	7,5	5,5	6,2

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
MUUTOS 2018–2019, N							
SÄÄNNÖLLESTI PALVELUJA KÄYTTÄNEET 85 VUOTTA TÄYTTÄNEET ASIAKKAAT JOULUKUUSSA							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-148	130	-41	-107	10	177	21
AVOPALVELUT	-80	97	-45	-84	2	145	35
Säännöllinen kotihoito	-73	77	-42	-93	-32	142	-21
Keskiraskas palveluasuminen	0	0	-1	0	36	0	35
Omaishoidon tuki	-7	20	-2	9	-2	3	21
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-68	33	4	-23	8	32	-14
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	-8	37	36	65	35	56	221
Lyhytaikainen	-31	-3	-11	9	-8	1	-43
Pitkäaikainen	20	40	47	56	43	55	261
Vanhainkoti yhteensä	-49	2	-3	-37	-13	-20	-120
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-3	-5	-29	-44	4	-6	-83
Lyhytaikaishoito	-14	-5	12	-28	4	-4	-35
Pitkäaikaishoito	11	0	-41	-16	0	-2	-48
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	-8	-1	0	-7	-18	2	-32
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-22	-6	12	-35	-14	-2	-67
MUUTOS 2018–2019, %							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-2,4	7,9	-3,0	-3,6	0,3	8,1	0,1
AVOPALVELUT	-2,3	11,6	-6,1	-4,9	0,1	11,0	0,4
Säännöllinen kotihoito	-2,4	11,0	-7,7	-6,3	-2,3	13,0	-0,3
Keskiraskas palveluasuminen	-	-	-1,1	-	40,9	-	19,6
Omaishoidon tuki	-1,5	14,9	-2,0	4,0	-1,1	1,4	1,6
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-2,6	4,1	0,7	-1,8	0,6	3,7	-0,2
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	-0,5	5,4	7,4	8,3	4,1	9,6	4,3
Lyhytaikainen	-33,3	-13,6	-36,7	18,4	-57,1	16,7	-20,1
Pitkäaikainen	1,2	6,0	10,3	7,6	5,1	9,5	5,3
Vanhainkoti yhteensä	-8,4	12,5	-8,3	-26,2	-5,7	-11,9	-10,2
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-1,1	-6,0	-34,1	-18,3	5,0	-5,9	-9,6
Lyhytaikaishoito	-5,3	-6,2	16,4	-28,3	5,0	-4,0	-5,0
Pitkäaikaishoito	68,8	0,0	-341,7	-11,3	-	-100,0	-27,6
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	-9,3	-4,1	2,5	-9,7	-15,5	16,7	-9,8
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-6,3	-5,8	13,6	-20,7	-7,2	-2,0	-6,5
MUUTOS 2015–2019, N							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-359	295	155	-31	284	457	801
AVOPALVELUT	-205	194	56	-49	114	331	441
Säännöllinen kotihoito	-140	185	85	-80	125	307	482
Keskiraskas palveluasuminen	-	-35	-18	0	-65	-	-118
Omaishoidon tuki	-65	44	-11	31	54	24	77
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-154	101	99	18	170	126	360
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	114	155	167	308	192	185	1 121
Lyhytaikainen	-21	1	7	5	-5	-5	-18
Pitkäaikainen	134	154	160	303	197	190	1 138
Vanhainkoti yhteensä	-223	-44	-56	-224	16	-54	-585
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-35	-10	-12	-59	-41	-7	-164
Lyhytaikaishoito	-38	-6	18	-17	-18	3	-58
Pitkäaikaishoito	3	-4	-30	-42	-23	-10	-106
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	-10	0	0	-7	3	2	-12
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-48	-6	18	-24	-15	5	-70
MUUTOS 2015–2019, %							
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	-5,7	20,0	13,3	-1,1	10,7	24,1	4,9
AVOPALVELUT	-5,7	26,4	8,9	-2,9	7,4	29,4	4,7
Säännöllinen kotihoito	-4,6	31,3	20,6	-5,5	10,2	33,0	6,3
Keskiraskas palveluasuminen	-	-100,0	-16,7	-	-34,4	-	-35,5
Omaishoidon tuki	-12,1	40,0	-9,9	15,3	40,9	12,2	6,0
YMPÄRIVUOROKAUTISET PALVELUT	-5,6	13,6	18,6	1,5	15,2	16,3	5,1
Tehostettu palveluasuminen yhteensä	7,2	27,1	47,0	56,6	27,6	40,6	26,6
Lyhytaikainen	-25,3	5,6	58,3	9,4	-45,5	-41,7	-9,5
Pitkäaikainen	8,9	27,7	46,6	61,7	28,8	42,8	28,3
Vanhainkoti yhteensä	-29,4	-71,0	-62,9	-68,3	8,0	-26,7	-35,7
Terveyskeskuksen vuodeosasto yhteensä	-11,3	-11,4	-17,6	-23,0	-32,8	-6,8	-17,3
Lyhytaikaishoito	-13,3	-7,3	26,9	-19,3	-17,6	3,2	-8,1
Pitkäaikaishoito	12,5	-66,7	-3 000,0	-25,0	-100,0	-100,0	-45,7
Erikoissairaanhoidon (laskennallinen)	-11,4	0,9	-0,1	-10,2	3,0	18,3	-4,0
Lyhytaikainen vuodeosastohoito yhteensä	-12,8	-5,7	20,9	-15,3	-7,6	4,8	-6,9

Liite 5. Sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttö suhteutettuna väestöön 2019

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
VÄESTÖ 31.12.2019							
Koko väestö yhteensä	653 835	289 731	233 775	192 962	238 140	205 489	1 813 932
0–64-vuotiaat	541 217	246 805	197 782	152 921	192 696	172 203	1 503 624
65–74-vuotiaat	64 429	25 740	21 791	22 176	25 348	19 805	179 289
75–84-vuotiaat	34 294	12 854	10 961	12 317	14 085	9 735	94 246
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773
65 vuotta täyttäneet	112 618	42 926	35 993	40 041	45 444	33 286	310 308
75 vuotta täyttäneet	48 189	17 186	14 202	17 865	20 096	13 481	131 019
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773
Vanhusväestön osuus koko väestöstä							
65–74-vuotiaat, %	9,85	8,88	9,32	11,49	10,64	9,64	9,88
75–84-vuotiaat, %	5,25	4,44	4,69	6,38	5,91	4,74	5,20
85 vuotta täyttäneet, %	2,13	1,50	1,39	2,88	2,52	1,82	2,03
65 vuotta täyttäneet, %	17,22	14,82	15,40	20,75	19,08	16,20	17,11
75 vuotta täyttäneet, %	7,37	5,93	6,08	9,26	8,44	6,56	7,22
85 vuotta täyttäneet, %	2,13	1,50	1,39	2,88	2,52	1,82	2,03
KOTIHOITO							
Kotihoidon asiakkaat 12/2019							
Kaikki asiakkaat / koko väestö, %	1,00	0,60	0,58	1,45	1,23	1,36	1,00
Alle 65-v. asiakkaat / alle 65-v. väestö, %	0,09	0,05	0,05	0,10	0,09	0,11	0,08
65–74-v. asiakkaat / 65–74-v. väestö, %	1,57	1,05	1,14	1,91	1,89	2,33	1,61
75–84-v. asiakkaat / 75–84-v. väestö, %	6,32	4,40	4,56	6,87	6,69	9,41	6,30
85 v. asiakkaat / 85 v. täytt. väestö, %	20,96	17,91	15,43	24,93	22,41	33,05	22,18
Yli 65-v. asiakkaat / 65 v. täytt. väestö, %	5,41	3,76	3,47	6,62	6,09	7,86	5,47
Yli 75-v. asiakkaat / 75 v. täytt. väestö, %	10,54	7,80	7,04	12,48	11,39	15,98	10,76
Kotihoidon 65-v. asiakkaat 12/2019 intensiivisyysryhmittäin / 65-v. asukkaat							
Kaikki yhteensä, %	5,41	3,76	3,47	6,62	6,09	7,86	5,47
Yli 80 h/kk kotihoitoa saavat, %	0,14	0,18	0,05	0,10	0,06	0,17	0,12
41–80 h/kk kotihoitoa saavat, %	0,64	0,47	0,20	0,74	0,51	1,03	0,60
21–40 h/kk kotihoitoa saavat, %	1,27	0,97	0,73	1,81	1,32	1,73	1,29
11–20 h/kk kotihoitoa saavat, %	1,20	0,97	0,86	1,49	1,15	1,64	1,20
Enintään 10 h/kk kotihoitoa saavat, %	2,16	1,17	1,63	2,49	3,05	3,28	2,26
Kotihoidon käynnit yhteensä vuonna 2019							
Kaikki käynnit / koko väestö	4,57	3,77	2,21	7,71	6,39	7,29	5,02
Alle 65-v. käynnit / alle 65-v. väestö	0,29	0,27	0,16	0,37	0,28	0,42	0,29
65–74-v. käynnit / 65–74-v. väestö	6,37	6,76	3,57	8,68	7,67	10,82	7,05
75–84-v. käynnit / 75–84-v. väestö	27,21	26,93	16,94	35,24	34,40	46,95	30,14
85 v. täytt. käynnit / 85 v. täytt. väestö	106,79	116,78	68,67	144,87	131,27	201,28	123,98
Yli 65-v. käynnit / 65 v. täytt. väestö	25,11	23,90	13,50	35,72	32,30	42,82	27,92
Yli 75-v. käynnit / 75 v. täytt. väestö	50,16	49,58	28,74	69,29	63,38	89,84	56,48
PERUSTERVEYDENHUOLLON AVOHOITO							
Avosairaanhoidon lääkärikäynnit							
Kaikki käynnit / koko väestö	0,77	0,70	0,92	1,16	1,01	0,72	0,84
Alle 65-v. käynnit / alle 65-v. väestö	0,66	0,53	0,80	0,80	0,83	0,59	0,68
65–74-v. käynnit / 65–74-v. väestö	1,15	1,46	1,39	2,35	1,50	1,16	1,42
75–84-v. käynnit / 75–84-v. väestö	1,56	1,98	2,00	2,93	2,13	1,60	1,94
85 v. täytt. käynnit / 75 v. täytt. väestö	1,37	1,80	1,64	2,35	2,08	1,68	1,74
Yli 65-v. avosairaanhoidon käynnit / 65 v. täytt. väestö	1,30	1,65	1,60	2,53	1,77	1,35	1,62
Yli 75-v. avosairaanhoidon käynnit / 75 v. täytt. väestö	1,51	1,93	1,92	2,75	2,11	1,62	1,88
OSAVUOROKAUTINEN HOITO							
Vanhusten päivätoiminta							
Kaikki hoitopäivät / koko väestö	0,13	0,07	0,09	0,15	0,12	0,07	0,11
Alle 65-v. hoitopäivät / alle 65-v. väestö	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
65–74-v. hoitopäivät / 65–74-v. väestö	0,18	0,12	0,13	0,22	0,14	0,14	0,16
75–84-v. hoitopäivät / 75–84-v. väestö	1,09	0,66	0,97	1,08	0,76	0,55	0,91
85 v. täytt. hoitopäivät / 85 v. täytt. väestö	2,79	1,66	2,52	1,96	2,51	1,71	2,35
Yli 65-v. hoitopäivät / 65 v. täytt. väestö	0,78	0,44	0,60	0,73	0,64	0,44	0,65
Yli 75-v. hoitopäivät / 75 v. täytt. väestö	1,58	0,91	1,32	1,35	1,28	0,88	1,32
Päiväsairaanhoido							
Kaikki hoitopäivät / koko väestö	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Alle 65-v. hoitopäivät / alle 65-v. väestö	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
65–74-v. hoitopäivät / 65–74-v. väestö	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00
75–84-v. hoitopäivät / 75–84-v. väestö	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,02
85 v. täytt. hoitopäivät / 85 v. täytt. väestö	0,00	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00	0,02
Yli 65-v. hoitopäivät / 65 v. täytt. väestö	0,00	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00	0,01
Yli 75-v. hoitopäivät / 75 v. täytt. väestö	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,02

OMAISHOIDON TUKI	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Omaishoidon tuen saajat vuonna 2019							
Kaikki tuen saajat / koko väestö	0,57	0,31	0,00	0,72	0,41	0,52	0,44
Alle 65-v. tuen saajat / alle 65-v. väestö, %	0,34	0,04	0,00	0,19	0,00	0,00	0,15
65–74-v. tuen saajat / 65–74-v. väestö, %	0,72	0,87	0,00	1,38	1,06	1,34	0,85
75–84-v. tuen saajat / 75–84-v. väestö, %	2,39	2,80	0,00	3,78	3,03	4,94	2,71
85 v. täytt. tuen saajat / 85 v. täytt. väestö, %	4,05	4,96	-	5,66	4,53	8,41	4,57
Yli 65-v. tuen saajat / 65 v. täytt. väestö, %	1,64	1,86	0,00	2,71	2,13	3,19	1,86
Yli 75-v. tuen saajat / 75 v. täytt. väestö, %	2,87	3,35	0,00	4,36	3,48	5,90	3,23
Omaishoidon tuen saajat 31.12.2019							
Kaikki tuen saajat / koko väestö	0,46	0,24	0,40	0,45	0,31	0,40	0,39
Alle 65-v. tuen saajat / alle 65-v. väestö, %	0,28	0,03	0,25	0,00	0,00	0,00	0,14
65–74-v. tuen saajat / 65–74-v. väestö, %	0,56	0,72	0,63	1,18	0,85	1,12	0,77
75–84-v. tuen saajat / 75–84-v. väestö, %	1,86	2,23	1,91	3,09	2,35	3,98	2,37
85 v. täytt. tuen saajat / 85 v. täytt. väestö, %	3,41	3,55	3,09	4,22	3,09	5,87	3,72
Yli 65-v. tuen saajat / 65 v. täytt. väestö, %	1,31	1,46	1,24	2,19	1,61	2,49	1,61
Yli 75-v. tuen saajat / 75 v. täytt. väestö, %	2,31	2,57	2,18	3,44	2,57	4,50	2,75
PALVELUASUMINEN YHTEENSÄ							
Palveluasumisen asukkaat vuonna 2019							
Kaikki asukkaat / koko väestö, %	0,48	0,48	0,64	0,79	0,82	0,54	0,58
Alle 65-v. asukkaat / alle 65-v. väestö, %	0,01	0,01	0,03	0,01	0,02	0,00	0,01
65–74-v. asukkaat / 65–74-v. väestö, %	0,55	0,66	1,30	0,81	0,92	0,45	0,73
75–84-v. asukkaat / 75–84-v. väestö, %	3,07	3,63	4,91	3,97	4,64	3,81	3,79
85 v. täytt. asukkaat / 85 v. täytt. väestö, %	12,23	16,81	18,88	15,36	16,84	17,11	15,08
Yli 65-v. asukkaat 31.12.2018 / 65 v. täyttänyt väestö, %	2,76	3,18	3,98	3,80	4,18	3,31	3,36
Yli 75-v. asukkaat 31.12.2018 / 75 v. täyttänyt väestö, %	5,71	6,95	8,10	7,51	8,29	7,51	6,96
Palveluasumisen hoitovuorokaudet vuonna 2019							
Kaikki asumisvuorokaudet / koko väestö	1,76	1,71	2,26	2,72	2,74	1,88	2,06
Alle 65-v. asumisvuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,02	0,03	0,11	0,02	0,09	0,02	0,04
65–74-v. asumisvuorokaudet / 65–74-v. väestö	1,94	2,28	4,39	2,66	2,98	1,38	2,46
75–84-v. asumisvuorokaudet / 75–84-v. väestö	10,78	12,71	17,15	12,97	15,15	12,88	12,94
85 v. täytt. asumisvuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	46,54	61,71	68,85	54,55	57,67	61,27	54,82
65 v. täyttäneiden asumisvuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	10,1	11,4	14,1	13,0	14,0	11,5	11,8
75 v. täyttäneiden asumisvuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	21,1	25,1	29,0	25,9	27,9	26,3	24,7
KESKIRASKAS PALVELUASUMINEN, JOSSA HENKILÖSTÖMITOITUS (HM) 0,20–0,49 / ASUKAS							
Keskiraskaan palveluasumisen asukkaat vuonna 2019							
Kaikki asukkaat / koko väestö, %	0,00	0,00	0,13	0,00	0,10	0,00	0,03
Alle 65-v. asukkaat / alle 65-v. väestö, %	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
65–74-v. asukkaat / 65–74-v. väestö, %	0,00	0,00	0,41	0,00	0,13	0,00	0,07
75–84-v. asukkaat / 75–84-v. väestö, %	0,00	0,00	0,83	0,00	0,50	0,00	0,17
85 v. täytt. asukkaat / 85 v. täytt. väestö, %	0,00	0,00	2,78	0,00	2,06	0,00	0,58
Yli 65-v. asukkaat 31.12.2018 / 65 v. täyttänyt väestö, %	0,00	0,00	0,75	0,00	0,50	0,00	0,16
Yli 75-v. asukkaat 31.12.2018 / 75 v. täyttänyt väestö, %	0,00	0,00	1,27	0,00	0,97	0,00	0,29
Keskiraskaan palveluasumisen hoitovuorokaudet vuonna 2019							
Kaikki asumisvuorokaudet / koko väestö	0,00	0,00	0,37	0,00	0,25	0,00	0,08
Alle 65-v. asumisvuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,00	0,00	0,03	0,00	0,01	0,00	0,01
65–74-v. asumisvuorokaudet / 65–74-v. väestö	0,00	0,00	1,02	0,00	0,31	0,00	0,17
75–84-v. asumisvuorokaudet / 75–84-v. väestö	0,00	0,00	2,49	0,00	1,15	0,00	0,46
85 v. täytt. asumisvuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	0,00	0,00	9,56	0,00	5,59	0,00	1,76
65 v. täytt. asumisvuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	0,00	0,00	2,23	0,00	1,27	0,00	0,44
75 v. täytt. asumisvuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	0,00	0,00	4,10	0,00	2,48	0,00	0,82
TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN, JOSSA HM ≥ 0,50 / ASUKAS							
Tehostetun palveluasumisen asukkaat yhteensä vuonna 2019							
Kaikki asukkaat / koko väestö, %	0,48	0,48	0,51	0,79	0,72	0,54	0,55
Alle 65-v. asukkaat / alle 65-v. väestö, %	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,00	0,01
65–74-v. asukkaat / 65–74-v. väestö, %	0,55	0,66	0,89	0,81	0,79	0,45	0,66
75–84-v. asukkaat / 75–84-v. väestö, %	3,07	3,63	4,08	3,97	4,14	3,81	3,62
85 v. täytt. asukkaat / 85 v. täytt. väestö, %	12,23	16,81	16,11	15,36	14,77	17,11	14,49
Yli 65-v. asukkaat 31.12.2018 / 65 v. täyttänyt väestö, %	2,76	3,18	3,23	3,80	3,68	3,31	3,20
Yli 75-v. asukkaat 31.12.2018 / 75 v. täyttänyt väestö, %	5,71	6,95	6,82	7,51	7,32	7,51	6,67
Tehostetun palveluasumisen hoitovuorokaudet yhteensä vuonna 2019							
Kaikki asumisvuorokaudet / koko väestö	1,76	1,71	1,89	2,72	2,49	1,88	1,98
Alle 65-v. asumisvuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,02	0,03	0,08	0,02	0,08	0,02	0,04
65–74-v. asumisvuorokaudet / 65–74-v. väestö	1,94	2,28	3,38	2,66	2,67	1,38	2,30
75–84-v. asumisvuorokaudet / 75–84-v. väestö	10,78	12,71	14,67	12,97	14,01	12,88	12,48
85 v. täytt. asumisvuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	46,54	61,71	59,29	54,55	52,07	61,27	53,07
65 v. täytt. asumisvuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	10,14	11,40	11,85	13,02	12,72	11,48	11,41
75 v. täytt. asumisvuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	21,09	25,06	24,85	25,88	25,39	26,33	23,87
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaishoito							
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaisasukkaat vuonna 2019							
Yli 65-v. asiakkaat 31.12.2018 / 65 v. täyttänyt väestö, %	0,17	0,12	0,22	0,26	0,04	0,07	0,15
Yli 75-v. asiakkaat 31.12.2018 / 75 v. täyttänyt väestö, %	0,31	0,27	0,39	0,51	0,06	0,16	0,29
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaishoitovuorokaudet vuonna 2019							
Yli 65-v. asumisvuorokaudet / yli 65-v. väestö	0,63	0,48	0,87	0,87	0,15	0,26	0,56
Yli 75-v. asumisvuorokaudet / yli 75-v. väestö	1,21	1,01	1,76	1,63	0,27	0,55	1,09

LAITOSHOITO YHTEENSÄ (VANHAINKOTI JA TERVEYSKESKUS)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Asiakkaat 31.12.2019							
Kaikki asiakkaat / koko väestö, %	0,28	0,09	0,13	0,30	0,26	0,31	0,24
Alle 65-v. asiakkaat / alle 65-v. väestö, %	0,02	0,01	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02
65–74-v. asiakkaat / 65–74-v. väestö, %	0,47	0,20	0,33	0,34	0,39	0,63	0,40
75–84-v. asiakkaat / 75–84-v. väestö, %	1,76	0,72	1,02	1,48	1,50	2,44	1,53
85 v. täytt. asiakkaat / 85 v. täytt. väestö, %	5,84	2,22	2,75	5,43	4,99	6,51	5,01
65 v. täytt. asiakkaat / 65 v. täytt. väestö, %	1,52	0,56	0,76	1,39	1,34	1,82	1,29
75 v. täytt. asiakkaat / 75 v. täytt. väestö, %	2,94	1,09	1,42	2,70	2,54	3,58	2,50
Hoitovuorokaudet vuonna 2019							
Kaikki hoitovuorokaudet / koko väestö	1,04	0,33	0,59	1,22	0,94	1,20	0,89
Alle 65-v. hoitovuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,07	0,04	0,06	0,07	0,04	0,10	0,06
65–74-v. hoitovuorokaudet / 65–74-v. väestö	1,62	0,76	1,41	1,26	1,30	2,24	1,45
75–84-v. hoitovuorokaudet / 75–84-v. väestö	6,45	2,58	3,99	5,51	5,00	9,00	5,56
85 v. täytt. hoitovuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	22,73	7,87	15,91	23,44	18,54	25,65	20,10
65 v. täytt. hoitovuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	5,70	2,02	3,50	5,64	4,73	6,85	4,91
75 v. täytt. hoitovuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	11,15	3,91	6,71	11,08	9,05	13,63	9,64
VANHAINKODIT YHTEENSÄ							
Asiakkaat 31.12.2019							
Kaikki asiakkaat / koko väestö	0,17	0,02	0,03	0,07	0,17	0,18	0,12
Alle 65-v. asiakkaat / alle 65-v. väestö, %	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
65–74-v. asiakkaat / 65–74-v. väestö, %	0,27	0,04	0,07	0,02	0,17	0,32	0,17
75–84-v. asiakkaat / 75–84-v. väestö, %	1,11	0,16	0,17	0,23	1,02	1,45	0,78
85 v. täytt. asiakkaat / 85 v. täytt. väestö, %	3,86	0,42	1,02	1,87	3,59	3,95	2,87
65 v. täytt. asiakkaat / 65 v. täytt. väestö, %	0,97	0,12	0,19	0,34	0,89	1,06	0,68
75 v. täytt. asiakkaat / 75 v. täytt. väestö, %	1,90	0,23	0,37	0,74	1,79	2,14	1,37
65 v. täytt. lyhytaikashoidon asiakkaat / 65 v. täytt. väestö, %	0,19	0,05	0,00	0,00	0,09	0,41	0,13
75 v. täytt. lyhytaikashoidon asiakkaat / 75 v. täytt. väestö, %	0,35	0,09	0,00	0,00	0,20	0,84	0,26
85 v. täytt. lyhytaikashoidon asiakkaat / 85 v. täytt. väestö, %	0,68	0,21	0,00	0,00	0,43	1,60	0,52
65 v. täytt. pitkäaikashoidon asiakkaat / 65 v. täytt. väestö, %	0,78	0,07	0,19	0,34	0,80	0,65	0,54
75 v. täytt. pitkäaikashoidon asiakkaat / 75 v. täytt. väestö, %	1,55	0,13	0,37	0,74	1,59	1,31	1,11
85 v. täytt. pitkäaikashoidon asiakkaat / 85 v. täytt. väestö, %	3,17	0,21	1,02	1,87	3,16	2,35	2,35
Hoitovuorokaudet vuonna 2019							
Kaikki hoitovuorokaudet / koko väestö	0,65	0,07	0,11	0,32	0,63	0,70	0,46
Alle 65-v. hoitovuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,02	0,00	0,01	0,00	0,02	0,03	0,02
65–74-v. hoitovuorokaudet / 65–74-v. väestö	0,93	0,17	0,25	0,10	0,67	1,15	0,62
75–84-v. hoitovuorokaudet / 75–84-v. väestö	4,14	0,61	0,59	0,95	3,30	5,54	2,85
85 v. täytt. hoitovuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	15,25	1,44	3,36	8,61	13,69	16,51	11,45
Yli 65-v. hoitovuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	3,67	0,43	0,63	1,54	3,21	4,16	2,58
Yli 75-v. hoitovuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	7,34	0,82	1,22	3,33	6,41	8,59	5,26
65-v. täytt. lyhytaikashoidon hoitovuorokausia / 65 v. täytt. väestö	0,72	0,16	0,00	0,00	0,20	1,68	0,49
75-v. täytt. lyhytaikashoidon hoitovuorokausia / 75 v. täytt. väestö	1,42	0,33	0,00	0,00	0,41	3,51	0,99
85-v. täytt. lyhytaikashoidon hoitovuorokausia / 85 v. täytt. väestö	2,73	0,65	0,00	0,00	0,95	7,08	1,99
65-v. täytt. pitkäaikashoidon hoitovuorokausia / 65 v. täytt. väestö	2,95	0,27	0,63	1,54	3,01	2,48	2,09
75-v. täytt. pitkäaikashoidon hoitovuorokausia / 75 v. täytt. väestö	5,93	0,49	1,22	3,33	6,00	5,08	4,27
85-v. täytt. pitkäaikashoidon hoitovuorokausia / 85 v. täytt. väestö	12,52	0,79	3,36	8,61	12,73	9,43	9,46
TERVEYSKESKUSSAIRAALOIDEN PERUSSAIRAANHOITO YHTEENSÄ							
Potilaat 31.12.2019							
Kaikki potilaat / koko väestö, %	0,11	0,07	0,10	0,23	0,09	0,13	0,12
Alle 65-v. potilaat / alle 65-v. väestö, %	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01
65–74-v. potilaat / 65–74-v. väestö, %	0,20	0,16	0,26	0,32	0,22	0,31	0,23
75–84-v. potilaat / 75–84-v. väestö, %	0,65	0,55	0,85	1,25	0,48	1,00	0,75
85 v. täytt. potilaat / 85 v. täytt. väestö, %	1,98	1,80	1,73	3,55	1,40	2,56	2,14
Yli 65-v. potilaat / 65 v. täytt. väestö, %	0,55	0,44	0,57	1,05	0,45	0,76	0,61
Yli 75-v. potilaat / 75 v. täytt. väestö, %	1,03	0,87	1,05	1,96	0,75	1,43	1,14
Lyhytaikashoidon potilaat							
Lyhytaikashoidon kaikki potilaat / koko väestö, %	0,10	0,07	0,13	0,11	0,09	0,13	0,10
Lyhytaikashoidossa alle 65-v. potilaat / alle 65-v. väestö, %	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01
Lyhytaikashoidossa 65–74-v. potilaat / 65–74-v. väestö, %	0,18	0,16	0,32	0,17	0,22	0,30	0,21
Lyhytaikashoidossa 75–84-v. potilaat / 75–84-v. väestö, %	0,58	0,55	1,05	0,64	0,48	1,00	0,67
Lyhytaikashoidossa 85 v. täytt. potilaat / 85 v. täytt. väestö, %	1,78	1,75	2,62	1,28	1,40	2,56	1,79
Yli 65-v. lyhytaikaispotilaat / 65 v. täytt. väestö, %	0,50	0,44	0,75	0,47	0,45	0,76	0,54
Yli 75-v. lyhytaikaispotilaat / 75 v. täytt. väestö, %	0,93	0,86	1,41	0,84	0,75	1,43	0,98
Lyhytaikashoidossa 65 v. täyttäneistä / 65 v. täytt. väestö, %	0,50	0,44	0,75	0,47	0,45	0,76	0,54
Lyhytaikashoidossa 75 v. täyttäneistä / 75 v. täytt. väestö, %	0,93	0,86	1,41	0,84	0,75	1,43	0,98
Lyhytaikashoidossa 85 v. täyttäneistä / 85 v. täytt. väestö, %	1,78	1,75	2,62	1,28	1,40	2,56	1,79
Pitkäaikashoidon potilaat							
Pitkäaikashoidon kaikki potilaat / koko väestö, %	0,01	0,00	-0,03	0,13	0,00	0,00	0,01
Pitkäaikashoidossa alle 65-v. potilaat / alle 65-v. väestö, %	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikashoidossa 65–74-v. potilaat / 65–74-v. väestö, %	0,02	0,00	-0,06	0,14	0,00	0,01	0,02
Pitkäaikashoidossa 75–84-v. potilaat / 75–84-v. väestö, %	0,07	0,00	-0,20	0,61	0,00	0,00	0,08
Pitkäaikashoidossa 85 v. täytt. potilaat / 85 v. täytt. väestö, %	0,19	0,05	-0,89	2,27	0,00	0,00	0,34
Yli 65-v. pitkäaikaispotilaat / 65 v. täytt. väestö, %	0,06	0,00	-0,18	0,58	0,00	0,01	0,08
Yli 75-v. pitkäaikaispotilaat / 75 v. täytt. väestö, %	0,11	0,01	-0,36	1,13	0,00	0,00	0,16
Pitkäaikashoidossa 65 v. täyttäneistä / 65 v. täytt. väestö, %	0,06	0,00	-0,18	0,58	0,00	0,01	0,08
Pitkäaikashoidossa 75 v. täyttäneistä / 75 v. täytt. väestö, %	0,11	0,01	-0,36	1,13	0,00	0,00	0,16
Pitkäaikashoidossa 85 v. täyttäneistä / 85 v. täytt. väestö, %	0,19	0,05	-0,89	2,27	0,00	0,00	0,34

Hoitovuorokaudet vuonna 2019	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kaikki hoitovuorokaudet / koko väestö	0,39	0,27	0,49	0,90	0,31	0,49	0,44
Alle 65-v. hoitovuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,05	0,04	0,05	0,07	0,03	0,07	0,05
65–74-v. hoitovuorokaudet / 65–74-v. väestö	0,69	0,59	1,16	1,16	0,63	1,09	0,83
75–84-v. hoitovuorokaudet / 75–84-v. väestö	2,31	1,97	3,40	4,55	1,69	3,46	2,71
85 v. täytt. hoitovuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	7,48	6,43	12,55	14,83	4,85	9,14	8,65
Yli 65-v. hoitovuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	2,02	1,59	2,87	4,10	1,52	2,69	2,33
Yli 75-v. hoitovuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	3,81	3,09	5,49	7,75	2,64	5,04	4,38
Lyhytaikaishoidon hoitovuorokaudet vuonna 2019							
Lyhytaikaishoidon yli 65-v. hoitovuorokausia / 65 v. täytt. väestö	1,75	1,50	2,87	1,73	1,52	2,68	1,91
Lyhytaikaishoidon yli 75-v. hoitovuorokausia / 75 v. täytt. väestö	3,30	2,94	5,49	3,13	2,64	5,03	3,54
Pitkäaikaishoidon hoitovuorokaudet vuonna 2019							
Pitkäaikaishoidon yli 65-v. hoitovuorokausia / 65 v. täytt. väestö	0,27	0,09	0,00	2,37	0,00	0,01	0,42
Pitkäaikaishoidon yli 75-v. hoitovuorokausia / 75 v. täytt. väestö	0,50	0,15	0,00	4,61	0,00	0,01	0,83
PERUSTERVEYDENHUOLLON AVOHOITO							
Lääkärin vastaanottokäyntien asiakkaat							
Kaikki lääkärin vastaanottokäyntien asiakkaat / koko väestö, %	36,98	32,10	40,60	36,61	43,87	36,83	37,51
Yli 65-v. asiakkaat 31.12.2018 / 65 v. täyttänyt väestö, %	56,40	63,85	61,09	69,35	69,32	59,36	61,86
Yli 75-v. asiakkaat 31.12.2018 / 75 v. täyttänyt väestö, %	61,27	67,69	65,35	68,78	76,39	69,05	66,70
Lääkärin vastaanottokäynnit							
Kaikki lääkärin vastaanottokäynnit / koko väestö	0,8	0,7	0,9	1,2	1,0	0,7	0,8
Yli 65-v. käynnit / 65 v. täytt. väestö	1,30	1,65	1,60	2,53	1,77	1,35	1,62
Yli 75-v. käynnit / 75 v. täytt. väestö	1,51	1,93	1,92	2,75	2,11	1,62	1,88
ERIKOISSAIRAANHOITO							
Erikoissairaanhoidon poliklinikakäynnit vuonna 2019							
Kaikki käynnit / koko väestö	1,36	1,59	1,61	2,71	2,07	2,02	1,74
Alle 65-v. käynnit / alle 65-v. väestö	0,94	1,41	1,42	2,43	1,82	1,83	1,45
65–74-v. käynnit / 65–74-v. väestö	2,80	2,37	2,43	3,36	2,80	2,76	2,76
75–84-v. käynnit / 75–84-v. väestö	4,08	3,02	3,10	4,31	3,69	3,65	3,75
85 v. täytt. käynnit / 85 v. täytt. väestö	4,31	2,97	2,82	4,12	3,54	2,92	3,72
Yli 65-v. käynnit / 65 v. täytt. väestö	3,38	2,63	2,67	3,76	3,17	3,04	3,17
Yli 75-v. käynnit / 75 v. täytt. väestö	4,15	3,00	3,03	4,25	3,65	3,44	3,74
Erikoissairaanhoidon somaattiset poliklinikakäynnit							
Kaikki käynnit / koko väestö	0,79	1,23	1,25	1,97	1,63	1,56	1,24
Alle 65-v. käynnit / alle 65-v. väestö	0,29	1,01	1,02	1,55	1,27	1,29	0,87
65–74-v. käynnit / 65–74-v. väestö	2,57	2,26	2,23	3,13	2,77	2,66	2,59
75–84-v. käynnit / 75–84-v. väestö	3,93	2,95	2,90	4,10	3,68	3,57	3,63
85 v. täytt. käynnit / 85 v. täytt. väestö	4,24	2,94	2,70	4,04	3,53	2,89	3,67
Yli 65-v. somaattiset käynnit / 65 v. täytt. väestö	3,19	2,54	2,48	3,55	3,15	2,95	3,03
Yli 75-v. somaattiset käynnit / 75 v. täytt. väestö	4,02	2,95	2,86	4,08	3,63	3,38	3,64
Erikoissairaanhoidon psykiatriset poliklinikakäynnit							
Kaikki käynnit / koko väestö	0,57	0,35	0,37	0,74	0,45	0,46	0,50
Alle 65-v. käynnit / alle 65-v. väestö	0,65	0,40	0,40	0,88	0,55	0,54	0,57
65–74-v. käynnit / 65–74-v. väestö	0,23	0,11	0,20	0,23	0,03	0,10	0,17
75–84-v. käynnit / 75–84-v. väestö	0,15	0,07	0,20	0,21	0,02	0,07	0,12
85 v. täytt. käynnit / 85 v. täytt. väestö	0,07	0,03	0,12	0,08	0,01	0,02	0,06
Yli 65-v. psykiatriset käynnit / 65 v. täytt. väestö	0,19	0,09	0,19	0,20	0,02	0,08	0,14
Yli 75-v. psykiatriset käynnit / 75 v. täytt. väestö	0,13	0,06	0,18	0,17	0,01	0,06	0,11
Erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet vuonna 2019							
Kaikki hoitovuorokaudet / koko väestö	0,36	0,42	0,50	0,71	0,86	0,55	0,51
Alle 65-v. hoitovuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,16	0,32	0,36	0,43	0,47	0,44	0,31
65–74-v. hoitovuorokaudet / 65–74-v. väestö	0,95	0,79	1,03	1,16	1,43	0,99	1,04
75–84-v. hoitovuorokaudet / 75–84-v. väestö	1,67	1,28	1,60	1,97	2,99	1,31	1,81
85 v. täytt. hoitovuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	2,08	1,65	2,16	4,01	6,08	1,21	2,89
Yli 65-v. hoitovuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	1,31	1,02	1,30	1,80	2,53	1,11	1,49
Yli 75-v. hoitovuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	1,79	1,37	1,73	2,60	3,91	1,28	2,11
Somaattiset hoitovuorokaudet							
Kaikki hoitovuorokaudet / koko väestö	0,20	0,30	0,39	0,55	0,69	0,39	0,36
Alle 65-v. hoitovuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,00	0,19	0,24	0,24	0,29	0,28	0,16
65–74-v. hoitovuorokaudet / 65–74-v. väestö	0,79	0,72	0,93	1,03	1,32	0,87	0,91
75–84-v. hoitovuorokaudet / 75–84-v. väestö	1,43	1,14	1,52	1,90	2,81	1,14	1,64
85 v. täytt. hoitovuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	1,93	1,57	2,15	3,98	6,00	1,04	2,79
Yli 65-v. somaattiset hoitovuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	1,12	0,93	1,22	1,71	2,40	0,97	1,35
Yli 75-v. somaattiset hoitovuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	1,57	1,25	1,66	2,54	3,76	1,11	1,96
Psykiatriset hoitovuorokaudet							
Kaikki hoitovuorokaudet / koko väestö	0,16	0,12	0,11	0,17	0,17	0,16	0,15
Alle 65-v. hoitovuorokaudet / alle 65-v. väestö	0,16	0,13	0,12	0,19	0,18	0,16	0,15
65–74-v. hoitovuorokaudet / 65–74-v. väestö	0,16	0,08	0,10	0,13	0,11	0,12	0,13
75–84-v. hoitovuorokaudet / 75–84-v. väestö	0,24	0,14	0,08	0,07	0,18	0,16	0,17
85 v. täytt. hoitovuorokaudet / 85 v. täytt. väestö	0,16	0,08	0,01	0,03	0,08	0,17	0,10
Yli 65-v. psykiatriset hoitovuorokaudet / 65 v. täytt. väestö	0,19	0,10	0,09	0,10	0,13	0,14	0,14
Yli 75-v. psykiatriset hoitovuorokaudet / 75 v. täytt. väestö	0,22	0,12	0,07	0,06	0,15	0,16	0,15

Liite 6. Eri vanhusikäryhmistä sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttäjiä 12/2019, %

OSUUS (%) ERI IKÄRYHMIEN ASUKKAISTA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON PALVELUJEN KÄYTTÄJINÄ 12/2019							
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
65–74-v. asiakkaat / 65–74-v. asukkaat, %	3,4	2,9	3,7	4,6	4,4	4,8	3,8
Säännöllinen kotihoito	1,6	1,1	1,1	1,9	1,9	2,3	1,6
Omaishoidon tuki	0,6	0,7	0,6	1,2	0,8	1,1	0,8
Palveluasuminen	0,5	0,7	1,3	0,8	0,9	0,4	0,7
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	0,4	0,0	0,1	0,0	0,1
Tehostettu palveluasuminen	0,5	0,7	0,9	0,8	0,8	0,4	0,7
Laitoshoido	0,5	0,2	0,3	0,3	0,4	0,6	0,4
Vanhainkoti	0,3	0,0	0,1	0,0	0,2	0,3	0,2
Terveyskeskus (perussairaanhoido yhteensä)	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2
Erikoissairaanhoido	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
75–84-v. asiakkaat / 75–84-v. asukkaat, %	13,5	11,3	12,8	16,0	16,0	20,0	14,5
Säännöllinen kotihoito	6,3	4,4	4,6	6,9	6,7	9,4	6,3
Omaishoidon tuki	1,9	2,2	1,9	3,1	2,4	4,0	2,4
Palveluasuminen	3,1	3,6	4,9	4,0	4,6	3,8	3,8
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	0,8	0,0	0,5	0,0	0,2
Tehostettu palveluasuminen	3,1	3,6	4,1	4,0	4,1	3,8	3,6
Laitoshoido	1,8	0,7	1,0	1,5	1,5	2,4	1,5
Vanhainkoti	1,1	0,2	0,2	0,2	1,0	1,4	0,8
Terveyskeskus (perussairaanhoido yhteensä)	0,7	0,6	0,8	1,3	0,5	1,0	0,7
Erikoissairaanhoido	0,5	0,4	0,4	0,5	0,8	0,4	0,5
85 v. täytt. asiakkaat / 85 v. täytt. asukkaat, %	43,0	40,9	40,7	51,0	49,0	62,9	46,8
Säännöllinen kotihoito	21,0	17,9	15,4	24,9	22,4	33,0	22,2
Omaishoidon tuki	3,4	3,6	3,1	4,2	3,1	5,9	3,7
Palveluasuminen	12,2	16,8	18,9	15,4	16,8	17,1	15,1
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	2,8	0,0	2,1	0,0	0,6
Tehostettu palveluasuminen	12,2	16,8	16,1	15,4	14,8	17,1	14,5
Laitoshoido	5,8	2,2	2,7	5,4	5,0	6,5	5,0
Vanhainkoti	3,9	0,4	1,0	1,9	3,6	4,0	2,9
Terveyskeskus (perussairaanhoido yhteensä)	2,0	1,8	1,7	3,6	1,4	2,6	2,1
Erikoissairaanhoido	0,6	0,5	0,6	1,1	1,7	0,3	0,8
OSUUS KUNKIN IKÄRYHMÄN ASUKKAISTA PALVELUJEN KÄYTTÄJINÄ 12/2017, KUN KAIKKI IKÄRYHMÄN KÄYTTÄJÄT = 100,0 %							
65–74-v. asiakkaat / 65–74-v. asukkaat, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Säännöllinen kotihoito	46,1	36,9	30,9	41,9	42,5	48,5	42,5
Omaishoidon tuki	16,5	25,2	17,1	25,9	19,1	23,3	20,3
Palveluasuminen	16,1	23,2	35,4	17,8	20,7	9,4	19,2
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	11,1	0,0	2,9	0,0	1,8
Tehostettu palveluasuminen	16,1	23,2	24,3	17,8	17,8	9,4	17,4
Laitoshoido	13,7	7,1	8,9	7,4	8,7	13,2	10,6
Vanhainkoti	7,9	1,5	1,9	0,5	3,8	6,7	4,6
Terveyskeskus (perussairaanhoido yhteensä)	5,8	5,6	7,0	6,9	4,9	6,4	6,0
Erikoissairaanhoido	7,7	7,6	7,7	7,0	8,9	5,7	7,5
75–84-v. asiakkaat / 75–84-v. asukkaat, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Säännöllinen kotihoito	46,9	38,8	35,5	43,1	41,8	47,1	43,5
Omaishoidon tuki	13,8	19,7	14,9	19,4	14,7	19,9	16,4
Palveluasuminen	22,8	32,0	38,2	24,9	29,0	19,1	26,2
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	6,5	0,0	3,2	0,0	1,2
Tehostettu palveluasuminen	22,8	32,0	31,8	24,9	25,9	19,1	25,0
Laitoshoido	13,1	6,3	8,0	9,3	9,4	12,2	10,6
Vanhainkoti	8,3	1,4	1,3	1,4	6,4	7,2	5,4
Terveyskeskus (perussairaanhoido yhteensä)	4,8	4,9	6,6	7,8	3,0	5,0	5,2
Erikoissairaanhoido	3,4	3,1	3,4	3,4	5,1	1,8	3,4
85 v. täytt. asiakkaat / 85 v. täytt. asukkaat, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Säännöllinen kotihoito	48,7	43,8	37,9	48,9	45,7	52,6	47,4
Omaishoidon tuki	7,9	8,7	7,6	8,3	6,3	9,3	8,0
Palveluasuminen	28,4	41,0	46,4	30,1	34,4	27,2	32,2
Keskiraskas palveluasuminen	0,0	0,0	6,8	0,0	4,2	0,0	1,2
Tehostettu palveluasuminen	28,4	41,0	39,5	30,1	30,2	27,2	31,0
Laitoshoido	13,6	5,4	6,7	10,6	10,2	10,4	10,7
Vanhainkoti	9,0	1,0	2,5	3,7	7,3	6,3	6,1
Terveyskeskus (perussairaanhoido yhteensä)	4,6	4,4	4,2	7,0	2,9	4,1	4,6
Erikoissairaanhoido	1,3	1,1	1,5	2,2	3,4	0,5	1,7

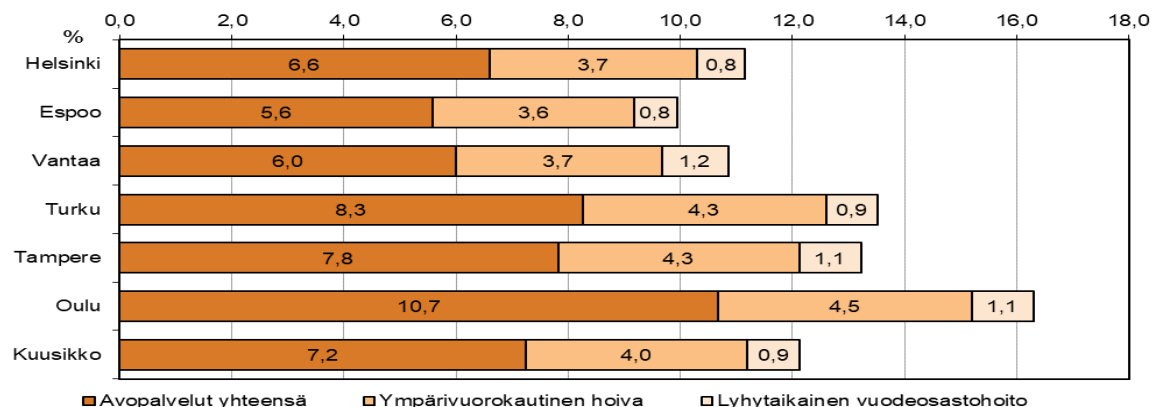
Liite 7. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä 12/2019 olleiden 65 ja 75 vuotta täyttäneiden ikävakiomaton osuus (%) väestöstä

65 vuotta täyttäneet sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä joulukuussa 2019														
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	11,37	9,25	9,80	14,01	14,03	15,77	12,17							
Suhteellinen indeksi, matalin peittävyys = 1,00	1,23	1,00	1,06	1,51	1,52	1,71	1,32	Osuus jokapäiväistä elämää tukevista palveluista, %						
Jokapäiväistä elämää tukevat palvelut	10,50	8,51	8,70	13,54	12,77	14,72	11,19	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT														
Ilman tehostettu palveluasumista	6,72	5,21	5,46	8,81	8,20	10,34	7,24	64,0	61,2	62,8	65,1	64,2	70,3	64,7
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat	5,41	3,76	3,47	6,62	6,09	7,86	5,47	51,5	44,1	39,9	48,9	47,7	53,4	48,9
Omaishoidon tuen asiakkaat	1,31	1,46	1,24	2,19	1,61	2,49	1,61	12,5	17,1	14,3	16,2	12,6	16,9	14,4
Keskiraskas palveluasuminen (hm = 0,20–0,49)	0,00	0,00	0,75	0,00	0,50	0,00	0,16	0,0	0,0	8,6	0,0	3,9	0,0	1,4
YMPÄRIVUOROKAUTINEN HOITO														
Ilman lyhytaikaisen sairaanhoidon palveluja	3,78	3,30	3,24	4,72	4,56	4,37	3,95	36,0	38,8	37,2	34,9	35,8	29,7	35,3
Sisältäen lyhytaikaisen sairaanhoidon palvelut	4,65	4,03	4,34	5,19	5,83	5,43	4,93							
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	2,76	3,18	3,23	3,80	3,68	3,31	3,20	26,2	37,3	37,2	28,1	28,8	22,5	28,6
Vanhainkoti	0,97	0,12	0,19	0,34	0,89	1,06	0,68	9,2	1,4	2,1	2,5	6,9	7,2	6,1
Terveyskeskuksen vuodeosasto	0,55	0,44	0,57	1,05	0,45	0,76	0,61							
Pitkäaikaishoito	0,06	0,00	-0,18	0,58	0,00	0,01	0,08	0,5	0,1	-2,1	4,3	0,0	0,0	0,7
Lyhytaikaishoito	0,50	0,44	0,75	0,47	0,45	0,76	0,54							
Erikoissairaanhoito (laskettu hoitopäivistä)	0,37	0,30	0,35	0,00	0,81	0,30	0,44							
Tk-lyhytaikaishoito sekä erikoissairaanhoito	0,87	0,73	1,10	0,47	1,27	1,06	0,98							
75 vuotta täyttäneet sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä joulukuussa 2019														
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KAIKKI PALVELUT YHTEENSÄ	22,02	18,81	19,20	26,13	26,11	31,91	23,61							
Suhteellinen indeksi, matalin peittävyys = 1,00	1,17	1,00	1,02	1,39	1,39	1,70	1,25	Osuus jokapäiväistä elämää tukevista palveluista, %						
Jokapäiväistä elämää tukevat palvelut	20,57	17,55	17,33	25,29	24,04	30,13	21,98	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
AVOPALVELUT														
Ilman tehostettu palveluasumista	12,85	10,37	10,50	15,92	14,93	20,48	13,79	62,5	59,1	60,6	62,9	62,1	68,0	62,7
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat	10,54	7,80	7,04	12,48	11,39	15,98	10,76	51,2	44,4	40,6	49,3	47,4	53,0	48,9
Omaishoidon tuen asiakkaat	2,31	2,57	2,18	3,44	2,57	4,50	2,75	11,2	14,6	12,6	13,6	10,7	14,9	12,5
Keskiraskas palveluasuminen (hm = 0,20–0,49)	0,00	0,00	1,27	0,00	0,97	0,00	0,29	0,0	0,0	7,4	0,0	4,0	0,0	1,3
YMPÄRIVUOROKAUTINEN HOITO														
Ilman lyhytaikaisen sairaanhoidon palveluja	7,72	7,19	6,83	9,37	9,11	9,65	8,19	37,5	40,9	39,4	37,1	37,9	32,0	37,3
Sisältäen lyhytaikaisen sairaanhoidon palvelut	9,17	8,44	8,71	10,21	11,17	11,42	9,82							
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	5,71	6,95	6,82	7,51	7,32	7,51	6,67	27,7	39,6	39,4	29,7	30,4	24,9	30,3
Vanhainkoti	1,90	0,23	0,37	0,74	1,79	2,14	1,37	9,3	1,3	2,1	2,9	7,5	7,1	6,2
Terveyskeskuksen vuodeosasto	1,03	0,87	1,05	1,96	0,75	1,43	1,14							
Pitkäaikaishoito	0,11	0,01	-0,36	1,13	0,00	0,00	0,16	0,5	0,1	-2,1	4,4	0,0	0,0	0,7
Lyhytaikaishoito	0,93	0,86	1,41	0,84	0,75	1,43	0,98							
Erikoissairaanhoito (laskettu hoitopäivistä)	0,52	0,40	0,47	0,00	1,31	0,34	0,64							
Tk-lyhytaikaishoito sekä erikoissairaanhoito	1,45	1,26	1,88	0,84	2,06	1,77	1,62							

Liite 8. Sosiaali- ja terveystalouden piirissä 12/2019 olleiden 65, 75 ja 85 vuotta täyttäneiden ikävakioidu osuus väestöstä, %

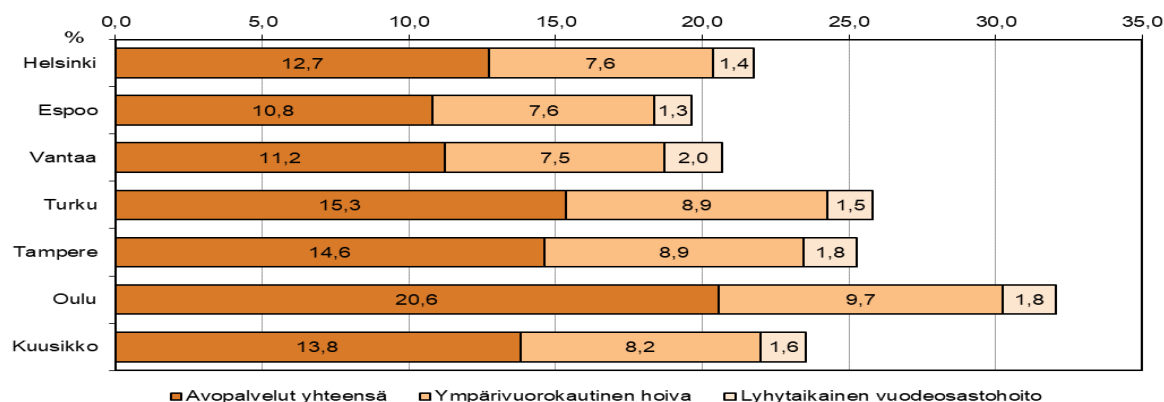
Palvelujen käyttö, 65 vuotta täyttäneistä eri palvelujen piirissä 12/2018 (ikävakioidut osuudet)													
	Säänn. kotihoito	Omais-hoidon tuki	Keskiraskas palvelu-asuminen	Avopalvelut yhteensä	Tehostettu palvelu-asuminen	Vanhainkoti	Terveys-keskus, pa-hoito	Ympäri-vuoro-kautinen hoito	Terveys-keskus, la-hoito	Erikois-sairaanhoido (laskettu hp:stä)	Lyhytaik. vuode-osastohoito	Ikävakioidu asiakasosuus yht.	Ikä-vakioimaton asiakas-osuus yht.
Helsinki	5,3	1,3	0,0	6,6	2,7	1,0	0,1	3,7	0,5	0,4	0,8	11,2	11,4
Espoo	4,1	1,5	0,0	5,6	3,5	0,1	0,0	3,6	0,5	0,3	0,8	9,9	9,2
Vantaa	3,9	1,3	0,8	6,0	3,7	0,2	-0,2	3,7	0,8	0,4	1,2	10,9	9,8
Turku	6,1	2,1	0,0	8,3	3,5	0,3	0,5	4,3	0,4	0,5	0,9	13,5	14,5
Tampere	5,8	1,6	0,5	7,8	3,5	0,8	0,0	4,3	0,4	0,7	1,1	13,2	13,9
Oulu	8,1	2,5	0,0	10,7	3,4	1,1	0,0	4,5	0,8	0,3	1,1	16,3	15,8
Kuusikko	5,5	1,6	0,2	7,2	3,2	0,7	0,1	4,0	0,5	0,4	0,9	12,1	12,1
Palvelujen käyttö, 65 vuotta täyttäneistä eri palvelujen piirissä 12/2018, eri palvelujen %-osuudet													
	Säänn. kotihoito	Omais-hoidon tuki	Keskiraskas palvelu-asuminen	Avopalvelut yhteensä	Tehostettu palvelu-asuminen	Vanhainkoti	Terveys-keskus, pa-hoito	Ympäri-vuoro-kautinen hoito	Terveys-keskus, la-hoito	Erikois-sairaanhoido (laskettu hp:stä)	Lyhytaik. vuode-osastohoito	Yhteensä	
Helsinki	47,6	11,6	0,0	59,2	24,2	8,5	0,5	33,2	4,4	3,2	7,6	100,0	
Espoo	40,9	15,2	0,0	56,2	35,0	1,2	0,1	36,3	4,7	2,9	7,6	100,0	
Vantaa	35,7	12,1	7,5	55,3	33,8	2,0	-1,9	33,8	7,5	3,4	10,9	100,0	
Turku	45,4	15,7	0,0	61,1	25,8	2,2	4,0	32,1	3,3	3,5	6,8	100,0	
Tampere	43,7	11,9	3,6	59,1	26,2	6,3	0,0	32,5	3,3	5,1	8,4	100,0	
Oulu	49,8	15,6	0,0	65,5	21,1	6,7	0,0	27,9	4,8	1,9	6,6	100,0	
Kuusikko	45,1	13,2	1,3	59,7	26,4	5,6	0,6	32,6	4,4	3,4	7,8	100,0	

Kuvio 1. Sosiaali- ja terveystalouden piirissä joulukuussa 2019 saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä (ikävakioitu)

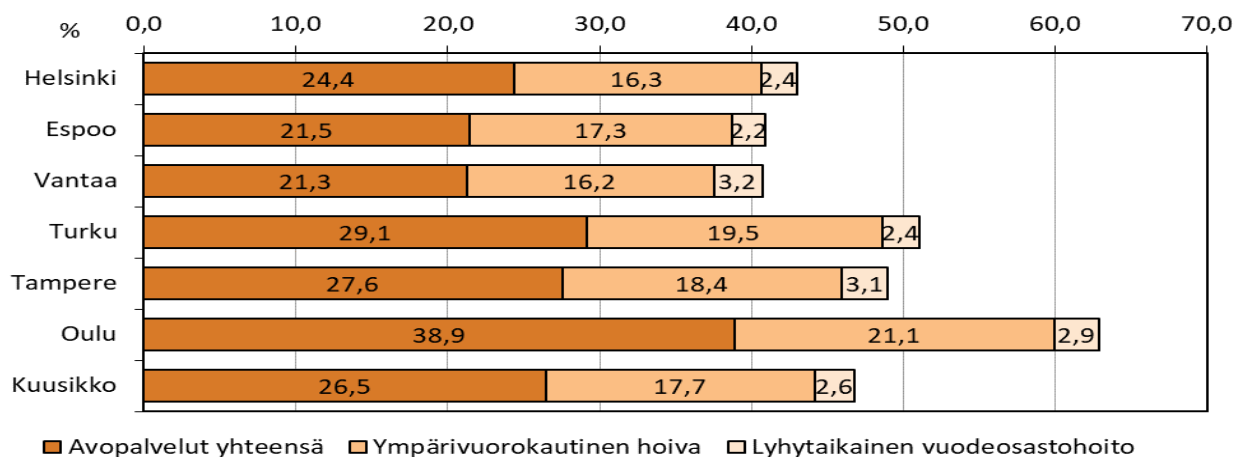
Palvelujen käyttö, 75 vuotta täyttäneistä eri palvelujen piirissä 12/2018 (ikävakioidut osuudet)													
	Säänn. kotihoito	Omais-hoidon tuki	Keskiraskas palvelu-asuminen	Avopalvelut yhteensä	Tehostettu palvelu-asuminen	Vanhainkoti	Terveys-keskus, pa-hoito	Ympäri-vuoro-kautinen hoito	Terveys-keskus, la-hoito	Erikois-sairaanhoido (laskettu hp:stä)	Lyhytaik. vuode-osastohoito	Ikä-vakioitu asiakas-osuus yht.	Ikä-vakioimaton asiakas-osuus yht.
Helsinki	10,4	2,3	0,0	12,7	5,6	1,9	0,1	7,6	0,9	0,5	1,4	21,8	22,0
Espoo	8,2	2,6	0,0	10,8	7,3	0,2	0,0	7,6	0,9	0,4	1,3	19,6	18,8
Vantaa	7,6	2,2	1,4	11,2	7,5	0,4	-0,4	7,5	1,5	0,5	2,0	20,7	19,2
Turku	11,9	3,4	0,0	15,3	7,2	0,7	1,1	8,9	0,8	0,7	1,5	25,8	26,8
Tampere	11,1	2,6	0,9	14,6	7,1	1,7	0,0	8,9	0,7	1,1	1,8	25,3	25,9
Oulu	16,0	4,5	0,0	20,6	7,5	2,2	0,0	9,7	1,4	0,4	1,8	32,0	31,9
Kuusikko	10,8	2,7	0,3	13,8	6,7	1,4	0,2	8,2	1,0	0,6	1,6	23,5	23,5
Palvelujen käyttö, 75 vuotta täyttäneistä eri palvelujen piirissä 12/2018, eri palvelujen %-osuudet													
	Säänn. kotihoito	Omais-hoidon tuki	Keskiraskas palvelu-asuminen	Avopalvelut yhteensä	Tehostettu palvelu-asuminen	Vanhainkoti	Terveys-keskus, pa-hoito	Ympäri-vuoro-kautinen hoito	Terveys-keskus, la-hoito	Erikois-sairaanhoido (laskettu hp:stä)	Lyhytaik. vuode-osastohoito	Yhteensä	
Helsinki	47,9	10,6	0,0	58,5	25,9	8,7	0,5	35,1	4,2	2,2	6,5	100,0	
Espoo	41,7	13,3	0,0	55,0	37,3	1,2	0,1	38,6	4,5	1,9	6,5	100,0	
Vantaa	36,8	10,8	6,7	54,3	36,1	2,0	-1,9	36,1	7,2	2,3	9,5	100,0	
Turku	46,3	13,2	0,0	59,5	27,8	2,7	4,2	34,6	3,2	2,7	5,9	100,0	
Tampere	43,9	10,1	3,7	57,8	28,2	6,9	0,0	35,1	2,9	4,2	7,1	100,0	
Oulu	50,1	14,1	0,0	64,2	23,6	6,7	0,0	30,3	4,5	1,1	5,6	100,0	
Kuusikko	45,7	11,7	1,2	58,6	28,3	5,8	0,7	34,8	4,2	2,5	6,6	100,0	

Kuvio 2. Sosiaali- ja terveystalouden palveluja joulukuussa 2016 saaneiden 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä (ikävakioitu)

Palvelujen käyttö, 85 vuotta täyttäneistä eri palvelujen piirissä 12/2018												
	Säännöllinen kotihoito	Omaisohdon tuki	Keskiraskas palveluasuminen	Avopalvelut yhteensä	Tehostettu palveluasuminen	Vanhainkoti	Terveyskeskuksen pitkäaikahoito	Ympäri-vuorokautinen hoito	Terveyskeskuksen akuutti- ja lyhytaikaishoito	Erikoissairaanhoido (hoitopäivistä)	Lyhytaik. vuodeosastohoito	Ikävakioimaton asiakas-osuus yht.
Helsinki	21,0	3,4	0,0	24,4	12,2	3,9	0,2	16,3	1,8	0,6	2,4	43,0
Espoo	17,9	3,6	0,0	21,5	16,8	0,4	0,0	17,3	1,8	0,5	2,2	40,9
Vantaa	15,4	3,1	2,8	21,3	16,1	1,0	-0,9	16,2	2,6	0,6	3,2	40,7
Turku	24,9	4,2	0,0	29,1	15,4	1,9	2,3	19,5	1,3	1,1	2,4	51,0
Tampere	22,4	3,1	2,1	27,6	14,8	3,6	0,0	18,4	1,4	1,7	3,1	49,0
Oulu	33,0	5,9	0,0	38,9	17,1	4,0	0,0	21,1	2,6	0,3	2,9	62,9
Kuusikko	22,2	3,7	0,6	26,5	14,5	2,9	0,3	17,7	1,8	0,8	2,6	46,8
Palvelujen käyttö, 85 vuotta täyttäneistä eri palvelujen piirissä 12/2018, eri palvelujen %-osuudet												
	Säänn. kotihoito	Omaisohdon tuki	Keskiraskas palveluasuminen	Avopalvelut yhteensä	Tehostettu palveluasuminen	Vanhainkoti	Terveyskeskus, pa-hoito	Ympäri-vuorokautinen hoito	Terveyskeskus, la-hoito	Erikoissairaanhoido (laskettu hp:stä)	Lyhytaik. vuodeosastohoito	Yhteensä
Helsinki	48,7	7,9	0,0	56,7	28,4	9,0	0,5	37,8	4,1	1,3	5,5	100,0
Espoo	43,8	8,7	0,0	52,4	41,0	1,0	0,1	42,2	4,3	1,1	5,4	100,0
Vantaa	37,9	7,6	6,8	52,3	39,5	2,5	-2,2	39,8	6,4	1,5	7,9	100,0
Turku	48,9	8,3	0,0	57,1	30,1	3,7	4,5	38,2	2,5	2,2	4,7	100,0
Tampere	45,7	6,3	4,2	56,3	30,2	7,3	0,0	37,5	2,9	3,4	6,3	100,0
Oulu	52,6	9,3	0,0	61,9	27,2	6,3	0,0	33,5	4,1	0,5	4,6	100,0
Kuusikko	47,4	8,0	1,2	56,6	31,0	6,1	0,7	37,9	3,8	1,7	5,5	100,0

Kuvio 3. Sosiaali- ja terveystalouden palveluja joulukuussa 2019 saaneiden 85 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä

Liite 9. Sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä 12/2015–12/2019 olleiden 65 vuotta täyttäneiden ikävakioidu osuus (%) väestöstä

		Säänn. kotihoito	Omais-hoidon tuki	Keski-raskas palv. as.	Avo-palvelut yhteensä	Tehost. palv. as.	Vanhain-koti	Terveys-keskus, pitkä-aikainen hoito	Ympäri-vooro-kautinen hoito yhteensä	Vanhus-palvelut yhteensä	Terveys-keskus, lyhyt-aikainen hoito	Erikois-sairaanhoidon hoito	Lyhyt-aikaisen terv. huollon palvelut	Yht. palv. piirissä	Avo-palvelut, %	Ympäri-vooro-kautinen hoito, %
Helsinki	15	6,07	1,66	0,00	7,72	2,73	1,44	0,05	4,23	11,95	0,55	0,42	0,97	12,92	64,6	35,4
	16	6,17	1,61	0,00	7,78	2,79	1,22	0,03	4,04	11,82	0,56	0,41	0,98	12,79	65,8	34,2
	17	6,08	1,56	0,00	7,64	2,75	1,12	0,06	3,93	11,57	0,51	0,39	0,90	12,47	66,0	34,0
	18	5,63	1,44	0,00	7,07	2,75	1,05	0,04	3,83	10,91	0,53	0,37	0,90	11,80	64,9	35,1
	19	5,31	1,29	0,00	6,60	2,70	0,95	0,06	3,70	10,31	0,49	0,36	0,85	11,15	64,1	35,9
	Muutos 15–19*	-0,76	-0,36	0,00	-1,12	-0,04	-0,49	0,00	-0,53	-1,65	-0,06	-0,06	-0,12	-1,77		
Espoo	15	4,12	1,32	0,25	5,69	3,50	0,54	0,09	4,13	9,82	0,57	0,31	0,88	10,70	57,9	42,1
	16	3,93	1,34	0,23	5,50	3,52	0,41	0,03	3,96	9,45	0,50	0,29	0,79	10,24	58,2	41,8
	17	3,84	1,37	0,00	5,21	3,47	0,24	0,01	3,72	8,93	0,50	0,30	0,80	9,74	58,3	41,7
	18	3,84	1,48	0,00	5,32	3,58	0,13	0,04	3,74	9,06	0,48	0,30	0,78	9,84	58,7	41,3
	19	4,07	1,51	0,00	5,58	3,47	0,12	0,01	3,60	9,18	0,47	0,29	0,75	9,94	60,8	39,2
	Muutos 15–19*	-0,05	0,19	-0,25	-0,11	-0,03	-0,42	-0,08	-0,53	-0,64	-0,10	-0,03	-0,13	-0,77		
Vantaa	15	4,03	1,77	0,89	6,70	3,45	0,84	0,02	4,30	11,00	0,67	0,43	1,10	12,10	60,9	39,1
	16	4,23	1,59	0,92	6,73	3,67	0,44	0,01	4,12	10,85	0,63	0,39	1,02	11,87	62,0	38,0
	17	4,31	1,75	0,86	6,92	3,54	0,36	0,08	3,98	10,90	0,65	0,34	0,99	11,89	63,5	36,5
	18	4,00	1,39	0,74	6,13	3,59	0,27	0,09	3,96	10,09	0,70	0,36	1,05	11,14	60,8	39,2
	19	3,87	1,31	0,58	5,76	3,66	0,21	-0,20	3,67	9,44	0,82	0,37	1,18	10,62	61,1	38,9
	Muutos 15–19*	-0,16	-0,46	-0,31	-0,93	0,22	-0,62	-0,22	-0,63	-1,57	0,14	-0,06	0,08	-1,48		
Turku	15	7,10	2,01	0,00	9,11	2,49	1,11	0,88	4,48	13,59	0,47	0,59	1,06	14,64	67,0	33,0
	16	6,89	1,89	0,00	8,78	2,66	0,89	0,72	4,28	13,06	0,45	0,54	1,00	14,05	67,2	32,8
	17	6,87	2,00	0,00	8,87	3,06	0,61	0,67	4,35	13,22	0,47	0,54	1,01	14,23	67,1	32,9
	18	6,64	2,07	0,00	8,70	3,27	0,45	0,63	4,35	13,05	0,46	0,52	0,99	14,04	66,7	33,3
	19	6,14	2,12	0,00	8,26	3,49	0,30	0,54	4,34	12,60	0,45	0,48	0,92	13,52	65,6	34,4
	Muutos 15–19*	-0,96	0,11	0,00	-0,84	1,00	-0,81	-0,34	-0,14	-0,99	-0,02	-0,11	-0,13	-1,12		
Tampere	15	5,99	1,40	0,59	7,97	2,84	1,10	0,15	4,08	12,06	0,57	0,72	1,29	13,35	66,1	33,9
	16	6,04	1,48	0,53	8,04	3,05	1,01	0,07	4,13	12,18	0,49	0,76	1,25	13,42	66,1	33,9
	17	6,04	1,72	0,49	8,25	3,02	0,88	0,00	3,91	12,16	0,44	0,74	1,18	13,34	67,9	32,1
	18	5,95	1,67	0,31	7,92	3,33	0,86	0,00	4,19	12,11	0,44	0,79	1,22	13,34	65,4	34,6
	19	5,78	1,57	0,40	7,74	3,46	0,83	0,00	4,30	12,04	0,44	0,67	1,11	13,15	64,3	35,7
	Muutos 15–19*	-0,21	0,17	-0,19	-0,23	0,62	-0,26	-0,15	0,21	-0,02	-0,13	-0,05	-0,18	-0,20		
Oulu	15	7,63	2,72	0,00	10,35	2,89	1,53	0,12	4,54	14,88	0,89	0,29	1,18	16,06	69,5	30,5
	16	7,44	2,76	0,00	10,20	3,18	1,50	0,01	4,69	14,89	0,86	0,28	1,14	16,03	68,5	31,5
	17	7,84	2,82	0,00	10,65	3,36	1,30	0,01	4,66	15,32	0,89	0,29	1,18	16,49	69,6	30,4
	18	7,64	2,58	0,00	10,22	3,34	1,25	0,02	4,61	14,83	0,79	0,30	1,09	15,92	68,9	31,1
	19	8,12	2,55	0,00	10,67	3,44	1,09	0,01	4,55	15,21	0,78	0,31	1,08	16,30	70,1	29,9
	Muutos 15–19*	0,49	-0,17	0,00	0,32	0,56	-0,44	-0,11	0,01	0,33	-0,12	0,02	-0,10	0,23		
Kuusikko	15	5,92	1,74	0,21	7,87	2,89	1,19	0,20	4,27	12,13	0,59	0,46	1,05	13,19	64,8	35,2
	16	5,90	1,71	0,20	7,81	3,02	1,00	0,13	4,15	11,96	0,56	0,45	1,02	12,98	65,3	34,7
	17	5,89	1,76	0,17	7,82	3,07	0,85	0,13	4,04	11,86	0,54	0,44	0,98	12,85	65,9	34,1
	18	5,62	1,67	0,12	7,42	3,16	0,76	0,12	4,04	11,46	0,54	0,44	0,98	12,44	64,7	35,3
	19	5,47	1,61	0,12	7,20	2,82	0,68	0,08	3,57	10,77	0,54	0,41	0,95	11,71	66,9	33,1
	Muutos 15–19*	-0,45	-0,13	-0,09	-0,66	-0,07	-0,51	-0,12	-0,70	-1,37	-0,05	-0,06	-0,11	-1,47		

* = Muutos prosenttiyksikköä

Huom. Vuotta 2010 edeltävistä tiedoista voi osalta kunnista puuttua tehostetun palveluasumisen lyhytaikashoidon asiakasosuus

Huom. Helsingin lyhyt- ja pitkäaikaishoidon jako organisaation mukainen vuosina 2008–2009

Huom. Espoon tiedoista vähennetty 50 prosenttia seurantakotihoidon asiakkaista vuosilta 2008–2009. Korjauksista voi aiheutua eroja raportin eri osissa esitettyihin lukuihin.

Huom. Tampereen kotihoidon kattavuuden nousuun 2003-2004 vaikutti tietojärjestelmän muutos.

Huom. Espoon tiedoista vähennetty 50 prosenttia seurantakotihoidon asiakkaista vuosilta 2004–2009.

Huom. Korjattu vuodesta 2011 alkaen tiedot niin, että myös tehostetun lyhytaikaishoidon sisältyy kaikilla kunnilla lukuihin.

Huom. Helsingin lyhyt- ja pitkäaikaishoidon jako organisaation mukainen vuosina 2007–2009

Liite 10. Sosiaali- ja terveystalouden piirissä 12/2015–12/2019 olleiden 75 vuotta täyttäneiden ikävakioiden osuus (%) väestöstä

		Säänn. kotihoito	Omais- hoidon tuki	Keski- raskas palv. as.	Avo- palvelut yhteensä	Tehost. palv. as.	Vanhain- koti	Terveys- keskus, pitkä- aikainen hoito	Ympäri- vuoro- kautinen hoito yhteensä	Vanhus- palvelut yhteensä	Terveys- keskus, lyhyt- aikainen hoito	Erikois- sairaan- hoito	Lyhyt- aikaisen terv. huollon palvelut	Yht. palv. piirissä	Avo- palvelut %	Ympäri- vrk- hoito, %
Helsinki	15	12,62	2,95	0,00	15,57	5,96	3,01	0,09	9,06	24,63	1,14	0,58	1,72	26,35	63,2	36,8
	16	12,46	2,80	0,00	15,26	5,96	2,51	0,04	8,51	23,77	1,07	0,57	1,64	25,41	64,2	35,8
	17	12,41	2,78	0,00	15,19	5,94	2,30	0,10	8,34	23,53	0,98	0,55	1,53	25,06	64,6	35,4
	18	11,29	2,51	0,00	13,80	5,86	2,15	0,07	8,08	21,88	1,01	0,52	1,53	23,41	63,1	36,9
	19	10,54	2,31	0,00	12,85	5,71	1,90	0,11	7,72	20,57	0,93	0,49	1,42	21,99	62,5	37,5
	Muutos 15–19*	-1,97	-0,63	0,00	-2,60	-0,19	-1,07	0,02	-1,24	-3,84	-0,20	-0,09	-0,29	-4,13		
Espoo	15	8,19	2,23	0,51	10,93	7,21	1,06	0,17	8,44	19,37	1,08	0,43	1,51	20,88	56,4	43,6
	16	7,67	2,20	0,45	10,31	7,13	0,76	0,03	7,92	18,24	0,86	0,37	1,23	19,47	56,6	43,4
	17	7,53	2,26	0,00	9,79	7,06	0,43	0,02	7,51	17,30	0,94	0,39	1,34	18,64	56,6	43,4
	18	7,41	2,42	0,00	9,82	7,23	0,18	0,06	7,47	17,29	0,89	0,40	1,29	18,58	56,8	43,2
	19	7,80	2,57	0,00	10,37	6,95	0,23	0,01	7,19	17,55	0,86	0,38	1,23	18,79	59,1	40,9
	Muutos 15–19*	-0,36	0,34	-0,52	-0,55	-0,21	-0,85	-0,16	-1,22	-1,77	-0,23	-0,06	-0,29	-2,06		
Vantaa	15	7,75	3,00	1,57	12,32	6,41	1,57	0,04	8,02	20,34	1,19	0,58	1,77	22,11	60,6	39,4
	16	8,02	2,75	1,49	12,26	6,78	0,80	0,02	7,61	19,87	1,11	0,51	1,63	21,49	61,7	38,3
	17	8,08	3,01	1,38	12,47	6,59	0,64	0,15	7,38	19,85	1,22	0,45	1,67	21,52	62,8	37,2
	18	7,51	2,36	1,25	11,12	6,72	0,48	0,17	7,37	18,48	1,19	0,47	1,65	20,14	60,2	39,8
	19	7,04	2,18	1,27	10,50	6,82	0,37	-0,36	6,83	17,33	1,41	0,47	1,88	19,21	60,6	39,4
	Muutos 15–19*	-0,92	-0,89	-0,44	-2,25	0,34	-1,33	-0,44	-1,43	-3,68	0,17	-0,12	0,05	-3,63		
Turku	15	15,02	3,24	0,00	18,27	5,53	2,74	1,82	10,09	28,35	0,99	0,91	1,89	30,25	64,4	35,6
	16	14,52	3,07	0,00	17,59	5,79	2,20	1,49	9,48	27,07	0,92	0,84	1,76	28,83	65,0	35,0
	17	14,49	3,28	0,00	17,77	6,87	1,54	1,37	9,78	27,55	1,00	0,81	1,81	29,37	64,5	35,5
	18	13,83	3,35	0,00	17,17	7,20	1,10	1,32	9,62	26,79	0,93	0,00	0,93	27,72	64,1	35,9
	19	12,48	3,44	0,00	15,92	7,51	0,74	1,13	9,37	25,29	0,84	-1,00	-0,16	25,13	62,9	37,1
	Muutos 15–19*	-2,45	0,20	0,00	-2,25	1,88	-1,87	-0,68	-0,67	-2,92	-0,13	-0,19	-0,32	-3,25		
Tampere	15	12,13	2,25	1,29	15,66	6,04	2,23	0,29	8,56	24,22	1,05	1,17	2,21	26,43	64,7	35,3
	16	11,84	2,35	1,15	15,35	6,36	2,06	0,09	8,51	23,85	0,93	1,21	2,14	25,99	64,3	35,7
	17	12,00	2,76	1,10	15,87	6,38	1,94	0,01	8,33	24,20	0,82	1,23	2,05	26,24	65,6	34,4
	18	12,07	2,70	0,64	15,41	7,09	1,85	0,00	8,94	24,35	0,80	1,31	2,11	26,46	63,3	36,7
	19	11,39	2,56	0,94	14,89	7,12	1,74	0,00	8,87	23,76	0,73	1,06	1,79	25,55	62,7	37,3
	Muutos 15–19*	-0,84	0,32	-0,31	-0,84	1,21	-0,46	-0,28	0,46	-0,38	-0,30	-0,10	-0,40	-1,77		
Oulu	15	15,48	4,63	0,00	20,11	6,28	3,17	0,20	9,64	29,75	1,75	0,34	2,09	31,84	67,6	32,4
	16	14,84	4,60	0,00	19,43	6,78	3,09	0,02	9,89	29,32	1,66	0,33	1,99	31,32	66,3	33,7
	17	15,74	4,85	0,00	20,59	7,28	2,57	0,02	9,87	30,47	1,72	0,34	2,06	32,53	67,6	32,4
	18	15,17	4,50	0,00	19,67	7,24	2,48	0,04	9,76	29,43	1,47	0,34	1,81	31,24	66,8	33,2
	19	15,98	4,50	0,00	20,48	7,51	2,14	0,00	9,65	30,13	1,43	0,35	1,78	31,91	68,0	32,0
	Muutos 15–19*	0,20	-0,16	0,00	0,04	1,06	-1,10	-0,20	-0,25	-0,21	-0,34	0,01	-0,33	-0,54		
Kuusikko	15	12,16	2,97	0,42	15,55	6,14	2,48	0,39	9,01	24,56	1,16	0,68	1,84	26,40	63,3	36,7
	16	11,85	2,87	0,39	15,12	6,31	2,06	0,25	8,62	23,74	1,07	0,65	1,72	25,46	63,7	36,3
	17	11,92	3,02	0,32	15,25	6,49	1,76	0,25	8,49	23,75	1,05	0,64	1,70	25,44	64,2	35,8
	18	11,26	2,83	0,23	14,33	6,64	1,56	0,24	8,44	22,77	1,02	0,64	1,66	24,43	62,9	37,1
	19	10,76	2,75	0,29	13,79	6,67	1,37	0,16	8,19	21,98	0,98	0,58	1,56	23,55	62,7	37,3
	Muutos 15–19*	-1,40	-0,22	-0,13	-1,76	0,53	-1,12	-0,23	-0,82	-2,58	-0,18	-0,10	-0,28	-2,86		

Liite 11. Sosiaali- ja terveystalouden piirissä 12/2015–12/2019 olleiden 85 vuotta täyttäneiden ikävakiomaton osuus (%) väestöstä

		Säänn. kotihoito	Omais-hoidon tuki	Keski-raskas palv. as.	Avo-palvelut yhteensä	Tehost. palv. as.	Vanhain-koti	Terveys-keskus, pitkä-aikainen hoito	Ympäri-vooro-kautinen hoito yhteensä	Vanhus-palvelut yhteensä	Terveys-keskus, lyhyt-aikainen hoito	Erikois-saira-an-	Lyhyt-aikaisen terv. huollon palvelut	Yht. palv. piirissä	Avo-palvelut%	Ympäri-vrk- hoito, %
Helsinki	15	23,58	4,16	0,00	27,74	12,24	5,86	0,19	18,29	46,03	2,21	0,69	2,90	48,93	60,3	39,7
	16	23,52	3,60	0,00	27,12	12,48	4,86	0,06	17,41	44,53	2,05	0,70	2,75	47,28	60,9	39,1
	17	23,80	3,91	0,00	27,71	12,41	4,40	0,16	16,97	44,68	1,85	0,67	2,51	47,19	62,0	38,0
	18	21,86	3,52	0,00	25,38	12,49	4,28	0,12	16,89	42,27	1,92	0,64	2,56	44,83	60,0	40,0
	19	20,96	3,41	0,00	24,38	12,23	3,86	0,19	16,28	40,65	1,78	0,57	2,36	43,01	60,0	40,0
Muutos 15–19*		-2,61	-0,75	0,00	-3,36	-0,01	-2,00	0,01	-2,01	-5,37	-0,42	-0,12	-0,54	-5,92		
Espoo	15	16,58	3,09	0,98	20,65	16,08	1,74	0,17	17,99	38,64	2,30	0,54	2,84	41,48	53,4	46,6
	16	15,99	2,90	1,03	19,92	16,60	1,19	0,05	17,84	37,76	1,87	0,41	2,28	40,04	52,8	47,2
	17	17,08	2,99	0,00	20,08	16,30	0,71	0,00	17,01	37,08	2,08	0,49	2,57	39,65	54,1	45,9
	18	17,12	3,28	0,00	20,40	16,92	0,39	0,05	17,36	37,76	1,98	0,50	2,48	40,24	54,0	46,0
	19	17,91	3,55	0,00	21,47	16,81	0,42	0,05	17,27	38,73	1,75	0,45	2,21	40,94	55,4	44,6
Muutos 15–19*		1,33	0,47	-0,98	0,82	0,73	-1,32	-0,12	-0,72	0,10	-0,55	-0,09	-0,64	-0,54		
Vantaa	15	16,62	4,45	4,33	25,40	14,23	3,57	0,04	17,84	43,23	2,69	0,77	3,46	46,69	58,7	41,3
	16	17,22	3,49	4,12	24,82	15,14	1,93	0,04	17,11	41,93	2,45	0,69	3,14	45,07	59,2	40,8
	17	18,11	4,82	3,41	26,34	14,46	1,62	0,24	16,32	42,66	2,79	0,58	3,37	46,03	61,7	38,3
	18	17,73	3,34	2,98	24,04	15,90	1,18	0,39	17,47	41,51	2,39	0,61	3,00	44,51	57,9	42,1
	19	15,43	3,09	2,78	21,29	16,11	1,02	-0,89	16,23	37,52	2,62	0,59	3,21	40,73	56,7	43,3
Muutos 15–19*		-1,19	-1,36	-1,55	-4,11	1,88	-2,55	-0,93	-1,61	-5,71	-0,06	-0,18	-0,24	-5,95		
Turku	15	27,43	3,81	0,00	31,24	10,20	6,15	3,15	19,50	50,74	1,65	1,27	2,92	53,66	61,6	38,4
	16	27,30	3,58	0,00	30,88	10,89	4,95	2,94	18,78	49,66	1,66	1,24	2,90	52,56	62,2	37,8
	17	26,15	3,91	0,00	30,06	13,48	3,57	2,63	19,68	49,74	1,84	1,18	3,02	52,76	60,4	39,6
	18	26,69	4,07	0,00	30,76	14,23	2,55	2,57	19,35	50,11	1,79	0,00	1,79	51,90	61,4	38,6
	19	24,93	4,22	0,00	29,15	15,36	1,87	2,27	19,50	48,65	1,28	-1,00	0,28	48,93	59,9	40,1
Muutos 15–19*		-2,51	0,41	0,00	-2,09	5,16	-4,28	-0,88	0,00	-2,09	-0,37	-2,27	-2,64	-4,73		
Tampere	15	22,61	2,44	3,50	28,55	12,88	3,70	0,43	17,01	45,56	1,89	1,80	3,69	49,25	62,7	37,3
	16	21,77	2,63	3,24	27,64	13,44	3,65	0,14	17,24	44,88	1,52	1,86	3,38	48,26	61,6	38,4
	17	22,40	3,27	2,99	28,67	13,10	4,07	0,00	17,17	45,83	1,34	1,89	3,23	49,06	62,5	37,5
	18	23,62	3,22	1,51	28,34	14,61	3,92	0,00	18,53	46,87	1,37	2,03	3,40	50,27	60,5	39,5
	19	22,41	3,09	2,06	27,57	14,77	3,59	0,00	18,37	45,93	1,40	1,67	3,06	49,00	60,0	40,0
Muutos 15–19*		-0,20	0,65	-1,43	-0,99	1,89	-0,11	-0,43	1,36	0,37	-0,49	-0,13	-0,62	-0,25		
Oulu	15	29,73	6,26	0,00	35,98	14,56	6,45	0,32	21,33	57,31	2,97	0,34	3,31	60,62	62,8	37,2
	16	30,14	6,48	0,00	36,62	16,21	6,05	0,00	22,26	58,88	2,74	0,30	3,04	61,92	62,2	37,8
	17	32,19	6,93	0,00	39,12	16,83	5,07	0,03	21,93	61,06	3,18	0,29	3,47	64,53	64,1	35,9
	18	31,27	6,19	0,00	37,46	16,69	4,79	0,06	21,54	59,00	2,85	0,30	3,16	62,16	63,5	36,5
	19	33,05	5,87	0,00	38,92	17,11	3,95	0,00	21,06	59,98	2,56	0,33	2,89	62,88	64,9	35,1
Muutos 15–19*		3,32	-0,39	0,00	2,94	2,55	-2,50	-0,32	-0,27	2,67	-0,41	0,00	-0,41	2,26		
Kuusikko	15	23,34	3,93	1,01	28,28	12,80	4,99	0,71	18,50	46,78	2,18	0,92	3,11	49,88	60,5	39,5
	16	23,14	3,63	0,97	27,74	13,41	4,15	0,53	18,09	45,84	1,98	0,91	2,89	48,72	60,5	39,5
	17	23,53	4,07	0,77	28,37	13,73	3,64	0,50	17,86	46,23	2,00	0,89	2,88	49,12	61,4	38,6
	18	22,92	3,78	0,50	27,20	14,32	3,29	0,49	18,10	45,30	1,95	0,91	2,85	48,15	60,0	40,0
	19	22,18	3,72	0,58	26,48	14,49	2,87	0,34	17,71	44,19	1,79	0,79	2,59	46,78	59,9	40,1
Muutos 15–19*		-1,16	-0,21	-0,43	-1,80	1,69	-2,12	-0,36	-0,79	-2,59	-0,39	-0,13	-0,52	-3,11	69,4	30,6

* = Muutos prosenttiyksikköä

Liite 12. Kotihoidon 65 ja 75 vuotta täyttäneet asiakkaat sekä käynnit 2015–2019

Säännöllisen kotihoidon 65 vuotta täyttäneet asiakkaat joulukuussa 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Asiakasmäärän muutos 2018–19
Helsinki	6 468	6 669	6 727	6 346	6 091	-4,0	-5,8	-255
Espoo	1 376	1 384	1 402	1 456	1 612	10,7	17,2	156
Vantaa	1 078	1 187	1 266	1 217	1 248	2,5	15,8	31
Turku	2 920	2 884	2 920	2 839	2 652	-6,6	-9,2	-187
Tampere	2 628	2 713	2 784	2 798	2 767	-1,1	5,3	-31
Oulu	2 140	2 166	2 347	2 369	2 615	10,4	22,2	246
Kuusikko	16 610	17 003	17 446	17 025	16 985	-0,2	2,3	-40

Kotihoidon 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden luo tehdyt käynnit vuosina 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Käyntimäärän muutos 2018–19
Helsinki	2 680 679	2 774 707	2 827 859	3 043 800	2 827 597	-7,1	5,5	-216 203
Espoo	514 548	593 677	771 589	907 464	1 025 952	13,1	99,4	118 488
Vantaa	361 857	375 176	407 778	469 928	485 937	-1,4	11,1	-19 976
Turku	1 287 560	1 351 299	1 422 113	1 450 185	1 430 209	-1,4	11,1	-19 976
Tampere	1 183 483	1 271 294	1 365 584	1 436 825	1 468 062	2,2	24,0	31 237
Oulu	1 233 957	1 226 172	1 329 757	1 421 019	1 425 295	0,3	15,5	4 276
Kuusikko	7 262 084	7 592 325	8 124 680	8 729 221	8 663 053	-0,8	19,3	-66 168

Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat joulukuussa 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Asiakasmäärän muutos 2018–19
Helsinki	5 452	5 586	5 615	5 262	5 080	-3,5	-6,8	-182
Espoo	1 131	1 144	1 165	1 202	1 341	11,6	18,6	139
Vantaa	895	993	1 029	1 006	1 000	-0,6	11,8	-6
Turku	2 498	2 493	2 498	2 404	2 229	-7,3	-10,8	-175
Tampere	2 198	2 245	2 301	2 358	2 289	-2,9	4,1	-69
Oulu	1 815	1 848	1 988	1 983	2 154	8,6	18,7	171
Kuusikko	13 989	14 309	14 596	14 215	14 093	-0,9	0,7	-122

Kotihoidon 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden luo tehdyt käynnit vuosina 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Käyntimäärän muutos 2018–19
Helsinki	2 320 295	2 399 903	2 424 515	2 593 959	2 416 994	-6,8	4,2	-176 965
Espoo	420 118	494 482	643 109	751 319	852 076	13,4	102,8	100 757
Vantaa	317 184	324 795	350 364	398 868	408 194	2,3	28,7	9 326
Turku	1 139 777	1 211 347	1 264 845	1 268 647	1 237 817	-2,4	8,6	-30 830
Tampere	1 036 882	1 105 601	1 191 365	1 256 781	1 273 625	1,3	22,8	16 844
Oulu	1 076 915	1 051 698	1 133 215	1 228 388	1 211 081	-1,4	12,5	-17 307
Kuusikko	6 311 171	6 587 826	7 007 413	7 497 962	7 399 787	-1,3	17,2	-98 175

Liite 13. Omaishoidon tuen 65 ja 75 vuotta täyttäneet asiakkaat sekä 65 vuotta täyttäneiden kustannukset 2015–2019

Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.2015–31.12.2019 (poikkileikkaustieto) sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Asiakasmäärän muutos 2018–19
Helsinki	1 745	1 724	1 703	1 607	1 474	-8,3	-15,5	-133
Espoo	466	498	528	592	626	5,7	34,3	34
Vantaa*	513	484	545	456	447	-2,0	-12,9	-9
Turku	782	749	808	841	877	4,3	12,1	36
Tampere	595	648	770	762	732	-3,9	23,0	-30
Oulu	772	815	859	814	828	1,7	7,3	14
Kuusikko	4 873	4 918	5 213	5 072	4 984	-1,7	2,3	-88

Vantaalla tehtiin vuoden 2012 lopulla omaishoidon asiakkuuksien kriteerien tarkistuksia, mikä näkyy poikkileikkausajankohdan asiakasmäärän pienuutena.

Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kustannukset euroa vuosina 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, % (ei defl.)	Muutos 2015–19, % (ei defl.)	Muutos 2015–19, % (deflatoitu)
Helsinki	16 070 425	16 164 882	14 926 247	15 176 266	15 513 783	2,2	-3,5	-4,5
Espoo	4 579 870	5 250 369	5 304 449	5 397 401	5 702 964	5,7	24,5	23,2
Vantaa	3 427 830	3 607 760	3 808 852	3 677 809	0	-100,0	-100,0	-100,0
Turku	5 187 626	6 537 631	6 578 982	5 562 381	6 126 473	10,1	18,1	16,8
Tampere	5 889 005	6 359 186	7 498 920	7 988 400	7 348 320	-8,0	24,8	23,5
Oulu	6 060 280	6 113 548	6 867 006	7 130 722	7 226 133	1,3	19,2	18,0
Kuusikko	41 215 037	44 033 376	44 984 456	44 932 979	41 917 673	-6,7	1,7	0,6

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.2015–31.12.2019 (poikkileikkaustieto) sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Asiakasmäärän muutos 2018–19
Helsinki	1 275	1 254	1 257	1 170	1 113	-4,9	-12,7	-57
Espoo	308	328	350	392	441	12,5	43,2	49
Vantaa*	347	341	383	316	310	-2,0	-10,7	-6
Turku	539	527	565	582	615	5,7	14,1	33
Tampere	407	446	530	527	517	-1,9	27,0	-10
Oulu	543	573	613	588	607	3,2	11,8	19
Kuusikko	3 419	3 469	3 698	3 575	3 603	0,8	5,4	28

Liite 14. Keskiraskaan ja tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat, vuorokaudet ja kustannukset sekä tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, vuorokaudet ja kustannukset 2015–2019

Keskiraskaan palveluasumisen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.2015–31.12.2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	-	0	-	-	-	-	-
Espoo	85	79	0	-	-	-	-
Vantaa	233	255	257	229	270	17,9	15,9
Turku	-	-	-	-	-	-	-
Tampere	264	242	232	146	228	56,2	-13,6
Oulu	-	0	-	-	-	-	-
Kuusikko	582	576	489	375	498	32,8	-14,4

Keskiraskaan palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden asumisvuorokaudet 2015–17 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	-	0	-	-	-	-7,7	-
Espoo	32 751	29 011	0	-	-	-	-
Vantaa	84 628	89 205	89 506	87 038	80 350	-7,7	-5,1
Turku	-	-	-	-	-	-	-
Tampere	69 946	65 255	59 884	53 889	57 524	6,7	-17,8
Oulu	-	0	-	-	-	-	-
Kuusikko	187 325	183 471	149 390	140 927	137 874	-2,2	-26,4

Keskiraskaan palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kustannukset 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	-	0	-	-	-	-	-
Espoo	2 585 439	2 034 163	0	-	-	-	-
Vantaa	7 028 541	7 302 793	7 210 626	6 467 817	5 763 725	-10,9	-18,9
Turku	-	-	-	-	-	-	-
Tampere	3 399 203	3 182 090	2 812 428	2 605 300	2 509 646	-3,7	-27,0
Oulu	-	0	0	0	0	-	-
Kuusikko	13 013 182	12 519 045	10 023 054	9 073 117	8 273 371	-8,8	-37,1

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.2015–31.12.2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	2 927	3 038	3 060	3 108	3 103	-0,2	6,0
Espoo	1 161	1 220	1 255	1 346	1 364	1,3	17,5
Vantaa	923	1 029	1 042	1 093	1 164	6,5	26,1
Turku	1 033	1 120	1 321	1 411	1 521	7,8	47,2
Tampere	1 257	1 384	1 404	1 577	1 671	6,0	32,9
Oulu	801	917	996	1 027	1 101	7,2	37,5
Kuusikko	8 102	8 708	9 078	9 562	9 924	3,8	22,5

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden asumisvuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	935 264	1 103 963	1 120 176	1 126 824	1 141 408	1,3	22,0
Espoo	407 774	434 104	454 675	477 530	489 485	2,5	20,0
Vantaa	325 043	365 943	383 394	395 571	426 568	7,8	31,2
Turku	356 435	383 186	443 700	487 570	521 350	6,9	46,3
Tampere	452 518	488 782	508 672	563 620	578 052	2,6	27,7
Oulu	271 649	304 686	339 120	352 780	382 245	8,4	40,7
Kuusikko	2 748 683	3 080 664	3 249 737	3 403 895	3 539 108	4,0	28,8

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kustannukset 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	166 945 493	174 415 517	164 989 046	164 709 418	162 442 949	-1,4	-2,6
Espoo	63 294 024	65 453 992	69 582 037	72 014 893	75 410 752	4,7	19,2
Vantaa	47 588 588	54 734 966	51 074 142	52 288 390	53 887 706	3,1	13,3
Turku	48 742 025	55 331 756	64 266 056	70 930 117	75 256 228	6,1	54,5
Tampere	52 322 594	57 863 291	59 543 406	69 229 598	72 652 577	4,9	38,9
Oulu	29 599 708	32 648 791	35 651 664	36 977 650	39 621 632	7,2	33,9
Kuusikko	408 492 432	440 448 312	445 106 352	466 150 066	479 271 845	2,8	17,4

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.2015–31.12.2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %

Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	2 927	3 038	3 060	3 108	3 103	-0,2	6,0
Espoo	1 161	1 220	1 255	1 346	1 364	1,3	17,5
Vantaa	923	1 029	1 042	1 093	1 164	6,5	26,1
Turku	1 033	1 120	1 321	1 411	1 521	7,8	47,2
Tampere	1 257	1 384	1 404	1 577	1 671	6,0	32,9
Oulu	801	917	996	1 027	1 101	7,2	37,5
Kuusikko	8 102	8 708	9 078	9 562	9 924	3,8	22,5

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden asumisvuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %

Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	935 264	1 103 963	1 120 176	1 126 824	1 141 408	1,3	22,0
Espoo	407 774	434 104	454 675	477 530	489 485	2,5	20,0
Vantaa	325 043	365 943	383 394	395 571	426 568	7,8	31,2
Turku	356 435	383 186	443 700	487 570	521 350	6,9	46,3
Tampere	452 518	488 782	508 672	563 620	578 052	2,6	27,7
Oulu	271 649	304 686	339 120	352 780	382 245	8,4	40,7
Kuusikko	2 748 683	3 080 664	3 249 737	3 403 895	3 539 108	4,0	28,8

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden kustannukset 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %

Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	166 945 493	174 415 517	164 989 046	164 709 418	162 442 949	-1,4	-2,6
Espoo	63 294 024	65 453 992	69 582 037	72 014 893	75 410 752	4,7	19,2
Vantaa	47 588 588	54 734 966	51 074 142	52 288 390	53 887 706	3,1	13,3
Turku	48 742 025	55 331 756	64 266 056	70 930 117	75 256 228	6,1	54,5
Tampere	52 322 594	57 863 291	59 543 406	69 229 598	72 652 577	4,9	38,9
Oulu	29 599 708	32 648 791	35 651 664	36 977 650	39 621 632	7,2	33,9
Kuusikko	408 492 432	440 448 312	445 106 352	466 150 066	479 271 845	2,8	17,4

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon asiakkaat 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %

Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	202	200	192	196	186	-5,1	-7,9
Espoo	55	62	45	63	52	-17,5	-5,5
Vantaa	48	56	58	75	78	4,0	62,5
Turku	92	88	100	101	105	4,0	14,1
Tampere	21	24	16	27	20	-25,9	-4,8
Oulu	18	18	15	14	24	71,4	33,3
Kuusikko	436	448	426	476	465	-2,3	6,7

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon hoitopäivät 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %

Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	76 274	75 771	73 712	73 395	70 707	-3,7	-7,3
Espoo	19 016	20 872	16 308	20 851	20 444	-2,0	7,5
Vantaa	18 882	22 442	23 495	29 327	31 481	7,3	66,7
Turku	24 889	28 335	31 085	32 361	34 737	7,3	39,6
Tampere	8 132	9 323	8 800	9 394	6 923	-26,3	-14,9
Oulu	6 667	6 250	5 611	7 950	8 720	9,7	30,8
Kuusikko	153 860	162 993	159 011	173 278	173 012	-0,2	12,4

Tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon kustannukset 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %

Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	13 434 657	12 258 738	13 591 507	13 670 981	13 225 521	-3,3	-1,5
Espoo	1 794 740	2 193 614	2 748 487	2 612 858	3 091 080	18,3	72,3
Vantaa	2 884 384	3 385 191	3 280 878	4 919 950	5 159 404	4,9	79,0
Turku	4 668 411	5 180 933	5 692 941	6 277 046	7 603 025	21,1	63,0
Tampere	983 312	1 178 447	1 002 172	1 019 183	747 730	-26,6	-23,9
Oulu	881 295	890 701	831 822	1 213 175	1 300 357	7,2	47,6
Kuusikko	24 646 798	25 087 624	27 147 806	29 713 194	31 127 116	4,8	26,4

Tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon asiakkaat 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	173	160	160	163	151	-7,4	-12,7
Espoo	40	49	34	52	47	-9,6	17,5
Vantaa	32	39	39	63	56	-11,1	75,0
Turku	78	75	89	88	92	4,5	17,9
Tampere	19	19	12	22	13	-40,9	-31,6
Oulu	17	15	13	11	22	100,0	29,4
Kuusikko	359	357	347	399	381	-4,5	6,1

Tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon hoitopäivät 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	64 336	62 198	61 336	61 668	58 236	-5,6	-9,5
Espoo	14 634	16 527	13 510	17 926	17 284	-3,6	18,1
Vantaa	14 320	16 887	17 050	21 903	25 490	16,4	78,0
Turku	21 544	23 885	26 775	27 324	29 195	6,8	35,5
Tampere	6 775	7 738	7 166	7 657	5 487	-28,3	-19,0
Oulu	5 308	5 301	4 895	6 793	7 469	10,0	40,7
Kuusikko	126 917	132 536	130 732	143 271	143 161	-0,1	12,8

Tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon asiakkaiden kustannukset 2015–2019 sekä muutos 2015–2019, %							
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %
Helsinki	11 337 705	10 071 279	11 318 229	11 483 736	10 896 842	-5,1	-3,8
Espoo	1 356 608	1 748 163	2 277 110	2 254 127	2 616 495	16,1	93,0
Vantaa	2 188 728	2 548 058	2 380 888	3 672 743	4 097 153	11,6	87,3
Turku	4 050 638	4 367 152	4 898 045	5 286 843	6 376 605	20,6	57,5
Tampere	819 826	974 994	814 784	830 416	595 408	-28,3	-27,3
Oulu	701 652	755 457	725 676	1 036 616	1 113 803	7,4	58,8
Kuusikko	20 455 157	20 465 103	22 414 731	24 564 481	25 696 307	4,6	25,7

Liite 15. Vanhainkotien kaikki sekä 65 ja 75 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet 2015–2019

Vanhainkotien kaikki hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	580 873	516 811	472 890	446 830	426 735	-4,5	-26,5	-154 138
Espoo	74 845	66 678	41 737	20 198	19 436	-3,8	-74,0	-55 409
Vantaa	90 708	60 851	42 336	36 121	24 752	-31,5	-72,7	-65 956
Turku	177 730	159 575	116 262	85 354	61 602	-27,8	-65,3	-116 128
Tampere	177 620	173 433	163 979	152 298	148 993	-2,2	-16,1	-28 627
Oulu	186 517	172 276	152 057	148 734	144 409	-2,9	-22,6	-42 108
Kuusikko	1 288 293	1 149 624	989 261	889 535	825 927	-7,2	-35,9	-462 366

Vanhainkotien kaikki lyhytaikashoidon hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	98 683	103 474	96 747	90 233	83 575	-7,4	-15,3	-15 108
Espoo	1 188	1 501	1 766	2 799	6 891	146,2	480,1	5 703
Vantaa	1 704	25	0	0	0	-	-100,0	-1 704
Turku	0	21	0	0	0	-	0	0
Tampere	7 843	12 000	11 789	13 556	9 030	-33,4	15,1	1 187
Oulu	25 822	38 628	44 358	56 527	57 380	1,5	122,2	31 558
Kuusikko	135 240	155 649	154 660	163 115	156 876	-3,8	16,0	21 636

* Vanhainkotihoitosta on tapahtunut siirtymää tehostetun palveluasumisen lyhytaikashoidon palveluun Turussa 2014 lopussa

Lyhytaikashoidon hoitovuorokaudet kaikista hoitovuorokausista, %					
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019
Helsinki	17,0	20,0	20,5	20,2	19,6
Espoo	1,6	2,3	4,2	13,9	35,5
Vantaa	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Turku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tampere	4,4	6,9	7,2	8,9	6,1
Oulu	13,8	22,4	29,2	38,0	39,7
Kuusikko	10,5	13,5	15,6	18,3	19,0

Vanhainkotien 65 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	558 557	499 151	458 162	434 402	413 809	-4,7	-25,9	-144 748
Espoo	70 374	62 602	39 465	18 880	18 325	-2,9	-74,0	-52 049
Vantaa	86 190	57 345	40 068	34 190	22 755	-33,4	-73,6	-63 435
Turku	177 365	159 209	116 262	85 354	61 602	-27,8	-65,3	-115 763
Tampere	171 830	168 560	160 655	148 523	145 705	-1,9	-15,2	-26 125
Oulu	180 717	166 727	146 314	142 093	138 505	-2,5	-23,4	-42 212
Kuusikko	1 245 033	1 113 594	960 926	863 442	800 701	-7,3	-35,7	-444 332

Vanhainkotien 65 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	96 087	100 008	93 962	88 852	81 519	-8,3	-15,2	-14 568
Espoo	902	1 413	1 587	2 769	6 824	146,4	656,5	5 922
Vantaa	1 704	25	0	0	0	-	-100,0	-1 704
Turku	0	21	0	0	0	-	0	0
Tampere	7 773	11 923	11 789	13 517	8 969	-33,6	15,4	1 196
Oulu	24 389	36 672	42 753	55 323	56 039	1,3	129,8	31 650
Kuusikko	130 855	150 062	150 091	160 461	153 351	-4,4	17,2	22 496

65 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon hoitovuorokaudet kaikista 65 vuotta täyttäneiden hoitovuorokausista, %					
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019
Helsinki	17,2	20,0	20,5	20,5	19,7
Espoo	1,3	2,3	4,0	14,7	37,2
Vantaa	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Turku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tampere	4,5	7,1	7,3	9,1	6,2
Oulu	13,5	22,0	29,2	38,9	40,5
Kuusikko	10,5	13,5	15,6	18,6	19,2

Vanhainkotien 75 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	477 968	428 472	390 442	371 267	353 840	-4,7	-26,0	-124 128
Espoo	56 933	49 257	28 990	12 690	14 065	10,8	-75,3	-42 868
Vantaa	70 606	46 389	31 866	26 654	17 315	-35,0	-75,5	-53 291
Turku	170 036	154 818	113 282	82 799	59 489	-28,2	-65,0	-110 547
Tampere	158 316	155 797	146 123	132 072	128 807	-2,5	-18,6	-29 509
Oulu	158 830	148 806	126 048	120 218	115 771	-3,7	-27,1	-43 059
Kuusikko	1 092 689	983 539	836 751	745 700	689 287	-7,6	-36,9	-403 402

Vanhainkotien 75 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	80 610	84 133	81 167	77 814	68 247	-12,3	-15,3	-12 363
Espoo	681	790	990	1 796	5 662	215,3	731,4	4 981
Vantaa	1 536	0	0	0	0	-	-100,0	-1 536
Turku	0	0	0	0	0	-	0	0
Tampere	7 054	11 321	11 154	12 610	8 286	-34,3	17,5	1 232
Oulu	21 445	32 572	36 277	47 903	47 337	-1,2	120,7	25 892
Kuusikko	111 326	128 816	129 588	140 123	129 532	-7,6	16,4	18 206

75 vuotta täyttäneiden lyhytaikashoidon hoitovuorokaudet kaikista 75 vuotta täyttäneiden hoitovuorokausista, %					
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019
Helsinki	16,9	19,6	20,8	21,0	19,3
Espoo	1,2	1,6	3,4	14,2	40,3
Vantaa	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Turku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tampere	4,5	7,3	7,6	9,5	6,4
Oulu	13,5	21,9	28,8	39,8	40,9
Kuusikko	10,2	13,1	15,5	18,8	18,8

Liite 16. Terveyskeskusten 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kaikki sekä lyhyt- ja pitkäaikaiset hoitovuorokaudet 2015–2019

Terveyskeskusten 65 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	247 287	228 969	219 843	230 656	227 961	-1,2	-7,8	-19 326
Espoo	71 017	66 142	63 804	67 620	68 382	1,1	-3,7	-2 635
Vantaa	70 587	69 510	71 819	83 099	103 129	24,1	46,1	32 542
Turku	220 460	188 751	175 048	173 753	164 133	-5,5	-25,5	-56 327
Tampere	114 883	100 090	78 030	71 875	69 065	-3,9	-39,9	-45 818
Oulu	95 899	92 515	93 056	94 895	89 545	-5,6	-6,6	-6 354
Kuusikko	820 133	745 977	701 600	721 898	722 215	0,0	-11,9	-97 918

Terveyskeskusten 65 vuotta täyttäneiden lyhytaikaishoidon hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	198 231	192 094	189 219	198 784	197 048	-0,9	-0,6	-1 183
Espoo	62 134	61 048	61 752	64 263	64 417	0,2	3,7	2 283
Vantaa	52 691	55 742	53 786	60 864	103 129	69,4	95,7	50 438
Turku	69 022	69 696	69 999	71 896	69 354	-3,5	0,5	332
Tampere	88 945	85 676	77 568	71 875	69 065	-3,9	-22,4	-19 880
Oulu	86 097	88 461	91 888	93 757	89 088	-5,0	3,5	2 991
Kuusikko	557 120	552 717	544 212	561 439	592 101	5,5	6,3	34 981

Terveyskeskusten 65 vuotta täyttäneiden pitkäaikaishoidon hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	49 056	36 875	30 624	31 872	30 913	-3,0	-37,0	-18 143
Espoo	8 883	5 094	2 052	3 357	3 965	18,1	-55,4	-4 918
Vantaa	17 896	13 768	18 033	22 235	0	-100,0	-100,0	-17 896
Turku	151 438	119 055	105 049	101 857	94 779	-6,9	-37,4	-56 659
Tampere	25 938	14 414	462	0	0	0,0	-100,0	-25 938
Oulu	9 802	4 054	1 168	1 138	457	-59,8	-95,3	-9 345
Kuusikko	263 013	193 260	157 388	160 459	130 114	-18,9	-50,5	-132 899

Terveyskeskusten 75 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	202 081	186 457	178 381	186 237	183 362	-1,5	-9,3	-18 719
Espoo	55 467	51 579	48 235	53 308	53 137	-0,3	-4,2	-2 330
Vantaa	53 376	52 669	52 331	62 264	77 944	25,2	46,0	24 568
Turku	189 938	160 500	145 296	146 408	138 375	-5,5	-27,1	-51 563
Tampere	92 235	79 000	62 741	56 763	53 016	-6,6	-42,5	-39 219
Oulu	78 298	75 110	72 398	73 982	67 909	-8,2	-13,3	-10 389
Kuusikko	671 395	605 315	559 382	578 962	573 743	-0,9	-14,5	-97 652

Terveyskeskusten 75 vuotta täyttäneiden lyhytaikaishoidon hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	162 517	156 659	153 552	161 056	159 124	-1,2	-2,1	-3 393
Espoo	48 733	47 890	47 130	51 043	50 601	-0,9	3,8	1 868
Vantaa	38 639	41 429	40 109	45 800	77 944	70,2	101,7	39 305
Turku	59 921	59 177	57 176	59 368	55 966	-5,7	-6,6	-3 955
Tampere	71 172	67 794	62 349	56 763	53 016	-6,6	-25,5	-18 156
Oulu	69 923	72 349	71 594	73 205	67 761	-7,4	-3,1	-2 162
Kuusikko	450 905	445 298	431 910	447 235	464 412	3,8	3,0	13 507

Terveyskeskusten 75 vuotta täyttäneiden pitkäaikaishoidon hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	39 564	29 798	24 829	25 181	24 238	-3,7	-38,7	-15 326
Espoo	6 734	3 689	1 105	2 265	2 536	12,0	-62,3	-4 198
Vantaa	14 737	11 240	12 222	16 464	0	-100,0	-100,0	-14 737
Turku	130 017	101 323	88 120	87 040	82 409	-5,3	-36,6	-47 608
Tampere	21 063	11 206	392	0	0	0,0	-100,0	-21 063
Oulu	8 375	2 761	804	777	148	-81,0	-98,2	-8 227
Kuusikko	220 490	160 017	127 472	131 727	109 331	-17,0	-50,4	-111 159

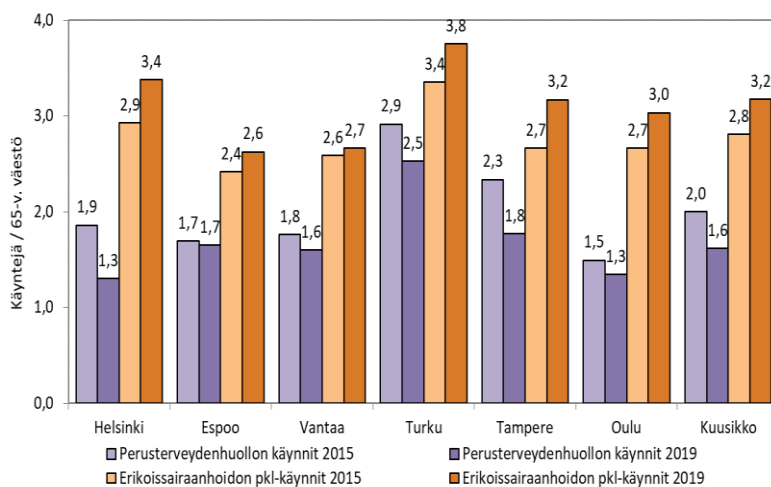
Liite 17. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon 65 vuotta täyttäneiden lääkärikäynnit sekä erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit 2015–2019

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon 65 vuotta täyttäneiden lääkärikäynnit 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Käyntien muutos 2018–19
Helsinki	193 444	186 587	178 276	174 742	146 866	-16,0	-24,1	-27 876
Espoo	63 519	66 157	68 825	68 169	70 866	4,0	11,6	2 697
Vantaa	55 995	59 633	60 419	62 677	57 488	-8,3	2,7	-5 189
Turku	108 939	110 905	123 367	120 615	101 264	-16,0	-7,0	-19 351
Tampere	96 636	89 120	88 831	81 861	80 440	-1,7	-16,8	-1 421
Oulu	42 688	42 062	43 744	43 431	44 772	3,1	4,9	1 341
Kuusikko	561 221	554 464	563 462	551 495	501 696	-9,0	-10,6	-49 799

Erikoissairaanhoidon 65 vuotta täyttäneiden poliklinikkakäynnit 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Käyntien muutos 2018–19
Helsinki	304 520	321 120	337 203	353 675	380 414	7,6	24,9	26 739
Espoo	90 524	94 991	97 773	106 278	112 714	6,1	24,5	6 436
Vantaa	82 152	82 331	87 995	96 073	95 958	-0,1	16,8	-115
Turku	125 278	134 313	137 599	145 168	150 385	3,6	20,0	5 217
Tampere	110 211	130 986	135 583	139 270	144 126	3,5	30,8	4 856
Oulu	76 243	80 204	103 147	104 688	101 030	-3,5	32,5	-3 658
Kuusikko	788 928	843 945	899 300	945 152	984 627	4,2	24,8	39 475

Erikoissairaanhoidon 65 vuotta täyttäneiden somaattiset käynnit 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Käyntien muutos 2018–19
Helsinki	287 120	300 326	316 257	330 685	359 322	8,7	25,1	28 637
Espoo	88 315	92 228	94 072	102 300	108 925	6,5	23,3	6 625
Vantaa	77 843	77 650	82 446	89 795	89 152	-0,7	14,5	-643
Turku	116 407	125 862	133 709	136 131	142 265	4,5	22,2	6 134
Tampere	109 133	129 976	134 565	138 170	143 125	3,6	31,1	4 955
Oulu	74 551	78 204	100 825	102 352	98 306	-4,0	31,9	-4 046
Kuusikko	753 369	804 246	861 874	899 433	941 095	4,6	24,9	41 662

Erikoissairaanhoidon 65 vuotta täyttäneiden psykiatriset käynnit 2015–2019 sekä muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Käyntien muutos 2018–19
Helsinki	17 400	20 794	20 946	22 990	21 092	-8,3	21,2	-1 898
Espoo	2 209	2 763	3 701	3 978	3 789	-4,8	71,5	-189
Vantaa	4 309	4 681	5 549	6 278	6 806	8,4	57,9	528
Turku	8 871	8 451	3 890	9 037	8 120	-10,1	-8,5	-917
Tampere	1 078	1 010	1 018	1 100	1 001	-9,0	-7,1	-99
Oulu	1 692	2 000	2 322	2 336	2 724	16,6	61,0	388
Kuusikko	35 559	39 699	37 426	45 719	43 532	-4,8	22,4	-2 187

Kuvio 1. Perusterveydenhuollon lääkärikäynntejä ja erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynntejä 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohti vuosina 2015 ja 2019

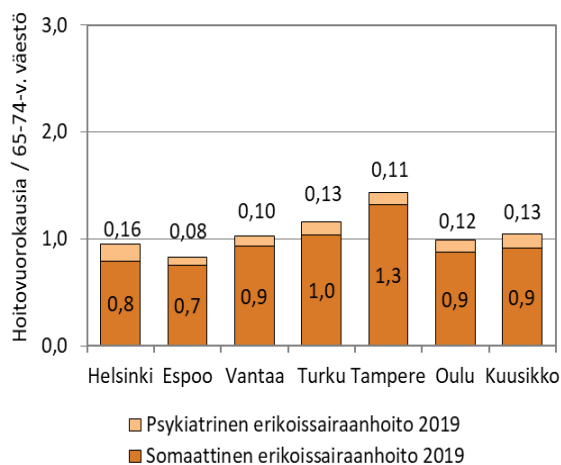
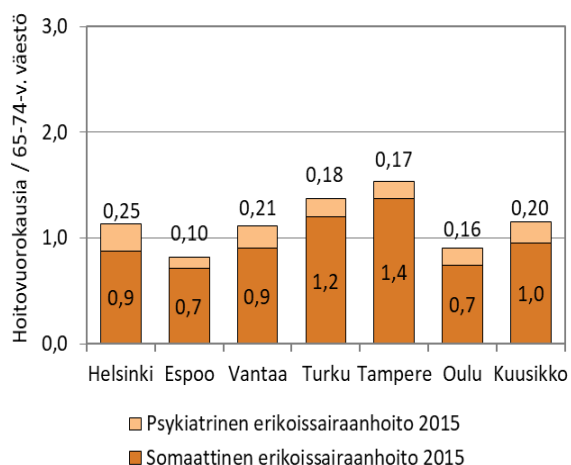
Liite 18. Erikoissairaanhoidon 65–74-vuotiaiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019

Erikoissairaanhoidon 65–74-vuotiaiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019 sekä hoitovuorokausien muutos 2018–19 ja 2015–19, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	69 001	66 936	65 984	61 488	61 364	-0,2	-11,1	-7 637
Espoo	19 491	20 773	20 978	21 192	20 423	-3,6	4,8	932
Vantaa	22 574	21 993	20 248	21 625	22 407	3,6	-0,7	-167
Turku	28 579	26 318	28 245	27 912	25 734	-7,8	-10,0	-2 845
Tampere	35 755	38 160	35 763	38 704	36 342	-6,1	1,6	587
Oulu	15 249	15 058	16 865	18 636	19 659	5,5	28,9	4 410
Kuusikko	190 649	189 238	188 083	189 557	185 929	-1,9	-2,5	-4 720

* Helsingissä oman perusterveydenhuollon päivystyksen vuodeosastohoito siirtyi somaattiseksi erikoissairaanhoidoksi vuoden 2015 aikana ja vuoden 2016 alusta kaksi perusterveydenhuollon kuntoutuksen osastoa siirtyi somaattiseksi erikoissairaanhoidoksi.

65–74-vuotiaiden somaattiset hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä hoitovuorokausien muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	53 599	53 314	54 151	50 006	50 821	1,6	-5,2	-2 778
Espoo	17 036	18 083	17 685	19 026	18 439	-3,1	8,2	1 403
Vantaa	18 391	17 802	18 249	19 395	20 238	4,3	10,0	1 847
Turku	24 859	23 130	24 573	24 036	22 912	-4,7	-7,8	-1 947
Tampere	31 885	34 865	33 420	35 990	33 473	-7,0	5,0	1 588
Oulu	12 562	12 760	14 397	16 483	17 265	4,7	37,4	4 703
Kuusikko	158 332	159 954	162 475	164 936	163 148	-1,1	3,0	4 816

65–74-vuotiaiden psykiatriset hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä hoitopäivien muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	15 402	13 622	11 833	11 482	10 543	-8,2	-31,5	-4 859
Espoo	2 455	2 690	3 293	2 166	1 984	-8,4	-19,2	-471
Vantaa	4 183	4 191	1 999	2 230	2 169	-2,7	-48,1	-2 014
Turku	3 720	3 188	3 672	3 876	2 822	-27,2	-24,1	-898
Tampere	3 870	3 295	2 343	2 714	2 869	5,7	-25,9	-1 001
Oulu	2 687	2 298	2 468	2 153	2 394	11,2	-10,9	-293
Kuusikko	32 317	29 284	25 608	24 621	22 781	-7,5	-29,5	-9 536

Kuviot 1 ja 2. 65-74 -vuotiaiden erikoissairaanhoidon lyhytaikaiset somaattiset ja psykiatriset hoitovuorokaudet saman ikäistä väestöä kohti vuosina 2015 ja 2019

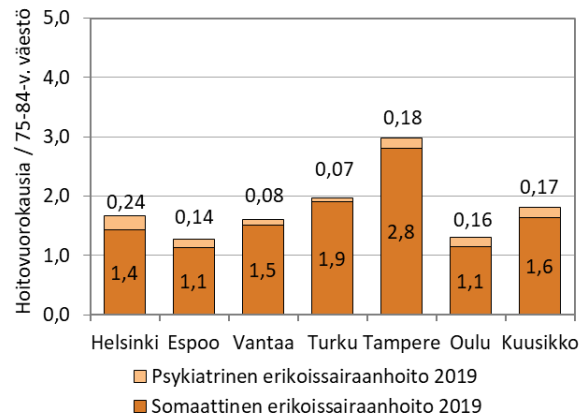
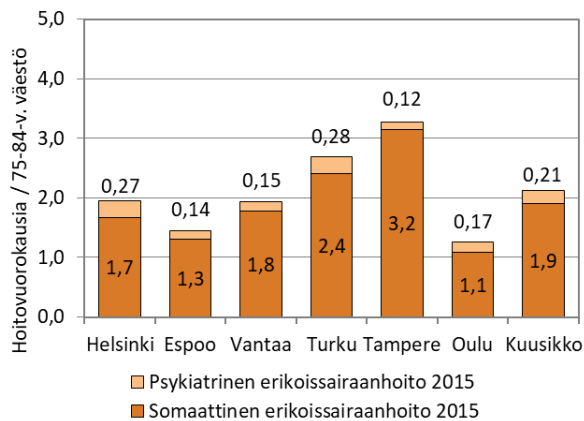
Liite 19. Erikoissairaanhoidon 75–84-vuotiaiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019

Erikoissairaanhoidon 75–84-vuotiaiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019 sekä hoitovuorokausien muutos 2018–19 ja 2015–19, %									
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19	
Helsinki	58 956	59 680	57 934	56 935	57 256	0,6	-2,9	-1 700	
Espoo	14 813	14 327	15 053	16 456	16 422	-0,2	10,9	1 609	
Vantaa	17 541	16 293	14 828	16 075	17 536	9,1	0,0	-5	
Turku	30 382	28 040	26 775	25 724	24 296	-5,6	-20,0	-6 086	
Tampere	41 629	46 018	46 404	50 172	42 047	-16,2	1,0	418	
Oulu	10 822	11 433	12 166	12 445	12 707	2,1	17,4	1 885	
Kuusikko	174 143	175 791	173 160	177 807	170 264	-4,2	-2,2	-3 879	

* Helsingissä oman perusterveydenhuollon päivitystyksen vuodeosastohoito siirtyi somaattiseksi erikoissairaanhoidoksi vuoden 2015 aikana ja vuoden 2016 alusta kaksi perusterveydenhuollon kuntoutuksen osastoa siirtyi somaattiseksi erikoissairaanhoidoksi.

75–84-vuotiaiden somaattiset hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä hoitovuorokausien muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %									
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19	
Helsinki	50 662	52 471	48 886	48 139	48 896	1,6	-3,5	-1 766	
Espoo	13 329	12 447	13 561	14 836	14 644	-1,3	9,9	1 315	
Vantaa	16 155	14 744	14 140	15 365	16 619	8,2	2,9	464	
Turku	27 208	26 024	24 664	24 488	23 384	-4,5	-14,1	-3 824	
Tampere	40 123	44 039	44 300	48 090	39 527	-17,8	-1,5	-596	
Oulu	9 368	10 019	11 126	10 745	11 117	3,5	18,7	1 749	
Kuusikko	156 845	159 744	156 677	161 663	154 187	-4,6	-1,7	-2 658	

75–84-vuotiaiden psykiatriset hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä hoitopäivien muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %									
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19	
Helsinki	8 294	7 209	9 048	8 796	8 360	-5,0	0,8	66	
Espoo	1 484	1 880	1 492	1 620	1 778	9,8	19,8	294	
Vantaa	1 386	1 549	688	710	917	29,2	-33,8	-469	
Turku	3 173	2 016	2 111	1 236	912	-26,2	-71,3	-2 261	
Tampere	1 506	1 979	2 104	2 082	2 520	21,0	67,3	1 014	
Oulu	1 454	1 414	1 040	1 700	1 590	-6,5	9,4	136	
Kuusikko	17 297	16 047	16 483	16 144	16 077	-0,4	-7,1	-1 220	

Kuviot 1 ja 2. 75-84 -vuotiaiden erikoissairaanhoidon lyhytaikaiset somaattiset ja psykiatriset hoitovuorokaudet saman ikäistä väestöä kohti vuosina 2015 ja 2019

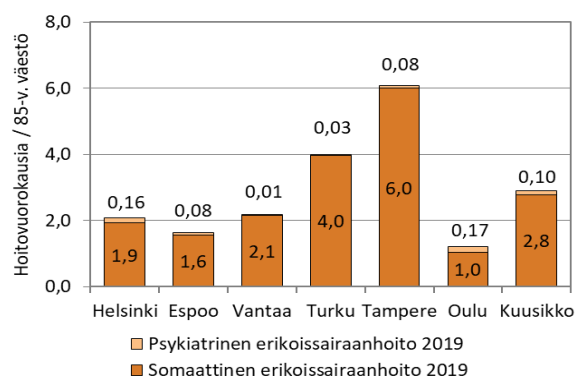
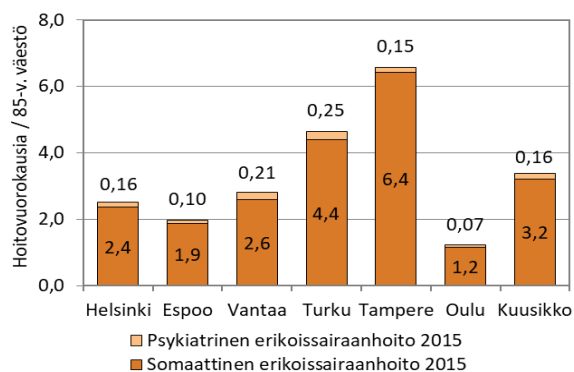
Liite 20. Erikoissairaanhoidon 85 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019

Erikoissairaanhoidon 85 vuotta täyttäneiden hoitovuorokaudet yhteensä 2015–2019 sekä hoitovuorokausien muutos 2018–19 ja 2015–19, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	32 695	33 854	33 003	31 950	28 971	-9,3	-11,4	-3 724
Espoo	7 065	5 661	7 062	7 435	7 130	-4,1	0,9	65
Vantaa	7 011	6 810	6 109	6 833	7 002	2,5	-0,1	-9
Turku	24 752	24 721	24 153	24 606	22 230	-9,7	-10,2	-2 522
Tampere	35 492	37 833	39 589	43 250	36 557	-15,5	3,0	1 065
Oulu	3 838	3 596	3 580	3 892	4 541	16,7	18,3	703
Kuusikko	110 853	112 475	113 496	117 966	106 431	-9,8	-4,0	-4 422

* Helsingissä oman perusterveydenhuollon päivystyksen vuodeosastohoito siirtyi somaattiseksi erikoissairaanhoidoksi vuoden 2015 aikana ja vuoden 2016 alusta kaksi perusterveydenhuollon kuntoutuksen osastoa siirtyi somaattiseksi erikoissairaanhoidoksi.

85 vuotta täyttäneiden somaattiset hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä hoitovuorokausien muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	30 569	31 697	31 052	29 905	26 815	-10,3	-12,3	-3 754
Espoo	6 700	5 518	6 645	7 027	6 796	-3,3	1,4	96
Vantaa	6 490	6 339	5 953	6 415	6 964	8,6	7,3	474
Turku	23 396	23 964	23 880	24 318	22 061	-9,3	-5,7	-1 335
Tampere	34 708	36 975	38 784	42 545	36 078	-15,2	3,9	1 370
Oulu	3 628	3 271	3 383	3 688	3 908	6,0	7,7	280
Kuusikko	105 491	107 764	109 697	113 898	102 622	-9,9	-2,7	-2 869

85 vuotta täyttäneiden psykiatriset hoitovuorokaudet 2015–2019 sekä hoitopäivien muutos 2018–2019 ja 2015–2019, %								
Kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2018–19, %	Muutos 2015–19, %	Hoitovrk. muutos 2015–19
Helsinki	2 126	2 157	1 951	2 045	2 156	5,4	1,4	30
Espoo	365	143	417	408	334	-18,1	-8,5	-31
Vantaa	521	471	156	418	38	-90,9	-92,7	-483
Turku	1 355	757	273	288	169	-41,3	-87,5	-1 186
Tampere	784	858	805	705	479	-32,1	-38,9	-305
Oulu	210	325	197	204	633	210,3	201,4	423
Kuusikko	5 361	4 711	3 799	4 068	3 809	-6,4	-29,0	-1 552

Kuviot 1 ja 2. 85 vuotta täyttäneiden erikoissairaanhoidon lyhytaikaiset somaattiset ja psykiatriset hoitovuorokaudet saman ikäistä väestöä kohti vuosina 2015 ja 2019

Liite 21. Keskeisimpien sosiaali- ja terveyspalvelujen 65–74-vuotiaiden, 75–84-vuotiaiden ja 85 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset

HELSINKI																					
	Kotihoito yhteensä	Kotihoito, oma	Kotihoito, osto	Vanhusten päivätoiminta	Omaishoidon tuki	Avopalvelut yhteensä	Keskiraskas palvelu-asuminen	Tehostettu palvelu-asuminen	Palvelu-asuminen yhteensä	Vanhainkoti	Terveyskeskus lyhytaikainen	Terveyskeskus pitkäaikainen	Terveyskeskus yhteensä	Perusth-vastaanotto (kotsairaala)	Erikoissairaanhoidon kotsairaala	Erikoissairaanhoidon poliklinikat	Erikoissairaanhoidon vuodeosastot	Erikoissairaanhoidon hoito yhteensä (kotsairaala)	KAIKKI YHTEENSÄ	Ikäryhmien %-osuus	
65–74 vuotiaat	18 325 205	16 741 358	1 583 847	1 493 062	3 909 910	23 728 177	0	15 767 265	15 767 265	13 456 528	13 501 269	2 102 092	15 603 361	28 292 312	0	60 510 042	72 753 000	133 263 042	230 110 685	28,2	
75–84 vuotiaat	40 987 238	38 414 463	2 572 775	4 942 969	6 880 098	52 810 305	0	45 627 777	45 627 777	30 052 785	23 905 672	3 783 766	27 689 437	26 806 373	0	46 964 061	60 034 000	106 998 061	289 984 739	35,5	
85 v. täyttäneet	66 027 192	60 606 308	5 420 884	5 129 090	4 723 775	75 880 056	0	75 677 602	75 677 602	44 186 766	32 627 601	3 849 269	36 476 870	16 846 370	0	20 303 895	27 424 000	47 727 895	296 795 559	36,3	
Yli 65-v. kustannukset	125 339 635	115 762 129	9 577 506	11 565 121	15 513 783	152 418 539	0	137 072 644	137 072 644	87 696 079	70 034 542	9 735 127	79 769 669	71 945 055	0	127 777 998	160 211 000	287 988 998	816 890 983	100,0	
Yli 75-v. kustannukset	107 014 430	99 020 771	7 993 659	10 072 059	11 603 873	128 690 362	0	121 305 379	121 305 379	74 239 551	56 533 273	7 633 035	64 166 308	43 652 743	0	67 267 956	87 458 000	154 725 956	586 780 299	71,8	
%osuus ikäryhmän kustannuksista																					
65–74 vuotiaat	8,0	7,3	0,7	0,6	1,7	10,3	0,0	6,9	6,9	5,8	5,9	0,9	6,8	12,3	0,0	26,3	31,6	57,9	100,0		
75–84 vuotiaat	14,1	13,2	0,9	1,7	2,4	18,2	0,0	15,7	15,7	10,4	8,2	1,3	9,5	9,2	0,0	16,2	20,7	36,9	100,0		
85 v. täyttäneet	22,2	20,4	1,8	1,7	1,6	25,6	0,0	25,5	25,5	14,9	11,0	1,3	12,3	5,7	0,0	6,8	9,2	16,1	100,0		
Yli 65-v. kustannukset	15,3	14,2	1,2	1,4	1,9	18,7	0,0	16,8	16,8	10,7	8,6	1,2	9,8	8,8	0,0	15,6	19,6	35,3	100,0		
Yli 75-v. kustannukset	18,2	16,9	1,4	1,7	2,0	21,9	0,0	20,7	20,7	12,7	9,6	1,3	10,9	7,4	0,0	11,5	14,9	26,4	100,0		
ESPOO																					
	Kotihoito yhteensä	Kotihoito, oma	Kotihoito, osto	Vanhusten päivätoiminta	Omaishoidon tuki	Avopalvelut yhteensä	Keskiraskas palvelu-asuminen	Tehostettu palvelu-asuminen	Palvelu-asuminen yhteensä	Vanhainkoti	Terveyskeskus lyhytaikainen	Terveyskeskus pitkäaikainen	Terveyskeskus yhteensä	Perusth-vastaanotto (kotsairaala)	Erikoissairaanhoidon kotsairaala	Erikoissairaanhoidon poliklinikat	Erikoissairaanhoidon vuodeosastot	Erikoissairaanhoidon hoito yhteensä (kotsairaala)	KAIKKI YHTEENSÄ	Ikäryhmien %-osuus	
65–74 vuotiaat	6 265 465	5 534 209	731 256	462 739	1 598 828	8 327 032	0	7 252 862	7 252 862	1 179 044	7 353 232	760 728	8 113 961	14 019 344	0	21 326 704	25 514 584	46 841 288	85 733 530	32,4	
75–84 vuotiaat	13 053 778	11 986 409	1 067 370	1 265 611	2 569 546	16 888 935	0	19 692 435	19 692 435	2 164 901	12 662 662	794 266	13 456 928	11 234 020	0	14 366 197	16 867 626	31 233 823	94 671 042	35,8	
85 v. täyttäneet	17 306 832	14 322 183	2 984 650	1 062 154	1 534 590	19 903 576	0	31 040 581	31 040 581	1 727 880	14 262 135	555 773	14 817 909	5 072 431	0	4 960 740	6 678 902	11 639 642	84 202 019	31,8	
Yli 65-v. kustannukset	36 626 075	31 842 800	4 783 275	2 790 504	5 702 964	45 119 543	0	57 985 877	57 985 877	5 071 826	34 278 030	2 110 768	36 388 798	30 325 794	0	40 653 641	49 061 112	89 714 753	264 606 591	100,0	
Yli 75-v. kustannukset	30 360 611	26 308 591	4 052 019	2 327 764	4 104 136	36 792 511	0	50 733 016	50 733 016	3 892 782	26 924 797	1 350 040	28 274 837	16 306 451	0	19 326 937	23 546 528	42 873 465	178 873 061	67,6	
%osuus ikäryhmän kustannuksista																					
65–74 vuotiaat	7,3	6,5	0,9	0,5	1,9	9,7	0,0	8,5	8,5	1,4	8,6	0,9	9,5	16,4	0,0	24,9	29,8	54,6	100,0		
75–84 vuotiaat	13,8	12,7	1,1	1,3	2,7	17,8	0,0	20,8	20,8	2,3	13,4	0,8	14,2	11,9	0,0	15,2	17,8	33,0	100,0		
85 v. täyttäneet	20,6	17,0	3,5	1,3	1,8	23,6	0,0	36,9	36,9	2,1	16,9	0,7	17,6	6,0	0,0	5,9	7,9	13,8	100,0		
Yli 65-v. kustannukset	13,8	12,0	1,8	1,1	2,2	17,1	0,0	21,9	21,9	1,9	13,0	0,8	13,8	11,5	0,0	15,4	18,5	33,9	100,0		
Yli 75-v. kustannukset	17,0	14,7	2,3	1,3	2,3	20,6	0,0	28,4	28,4	2,2	15,1	0,8	15,8	9,1	0,0	10,8	13,2	24,0	100,0		
VANTAA																					
	Kotihoito yhteensä	Kotihoito, oma	Kotihoito, osto	Vanhusten päivätoiminta	Omaishoidon tuki	Avopalvelut yhteensä	Keskiraskas palvelu-asuminen	Tehostettu palvelu-asuminen	Palvelu-asuminen yhteensä	Vanhainkoti	Terveyskeskus lyhytaikainen	Terveyskeskus pitkäaikainen	Terveyskeskus yhteensä	Perusth-vastaanotto (kotsairaala)	Erikoissairaanhoidon kotsairaala	Erikoissairaanhoidon poliklinikat	Erikoissairaanhoidon vuodeosastot	Erikoissairaanhoidon hoito yhteensä (kotsairaala)	KAIKKI YHTEENSÄ	Ikäryhmien %-osuus	
65–74 vuotiaat	2 692 596	2 098 388	594 209	229 005	0	3 038 924	1 586 585	7 784 900	9 371 484	1 473 754	7 583 595	0	7 583 595	10 177 665	0	19 089 184	25 041 406	44 130 590	75 776 011	36,2	
75–84 vuotiaat	6 781 671	5 799 044	982 627	841 223	0	7 831 215	1 954 430	17 235 102	19 189 532	1 744 393	11 185 856	0	11 185 856	7 491 750	0	12 188 817	17 341 430	29 530 247	76 972 993	36,7	
85 v. täyttäneet	8 046 780	6 765 442	1 281 338	649 180	0	8 795 591	2 222 711	20 027 461	22 250 171	2 946 424	12 175 445	0	12 175 445	1 872 244	0	3 144 360	5 672 741	8 817 101	56 856 976	27,1	
Yli 65-v. kustannukset	17 521 047	14 662 873	2 858 174	1 719 408	0	19 665 729	5 763 725	45 047 463	50 811 188	6 164 571	30 944 897	0	30 944 897	19 541 658	0	34 422 361	48 055 577	82 477 938	209 605 981	100,0	
Yli 75-v. kustannukset	14 828 450	12 564 485	2 263 965	1 490 403	0	16 626 806	4 177 141	37 262 563	41 439 704	4 690 817	23 361 302	0	23 361 302	9 363 994	0	15 333 177	23 014 171	38 347 348	133 829 969	63,8	
%osuus ikäryhmän kustannuksista																					
65–74 vuotiaat	3,6	2,8	0,8	0,3	0,0	4,0	2,1	10,3	12,4	1,9	10,0	0,0	10,0	13,4	0,0	25,2	33,0	58,2	100,0		
75–84 vuotiaat	8,8	7,5	1,3	1,1	0,0	10,2	2,5	22,4	24,9	2,3	14,5	0,0	14,5	9,7	0,0	15,8	22,5	38,4	100,0		
85 v. täyttäneet	14,2	11,9	2,3	1,1	0,0	15,5	3,9	35,2	39,1	5,2	21,4	0,0	21,4	3,3	0,0	5,5	10,0	15,5	100,0		
Yli 65-v. kustannukset	8,4	7,0	1,4	0,8	0,0	9,4	2,7	21,5	24,2	2,9	14,8	0,0	14,8	9,3	0,0	16,4	22,9	39,3	100,0		
Yli 75-v. kustannukset	11,1	9,4	1,7	1,1	0,0	12,4	3,1	27,8	31,0	3,5	17,5	0,0	17,5	7,0	0,0	11,5	17,2	28,7	100,0		

TURKU																							
	Kotihoito yhteensä	Kotihoito, oma	Kotihoito, osto	Vanhusten päivätoiminta	Omaishoidon tuki	Avopalvelut yhteensä	Keskiraskas palvelu- asuminen	Tehostettu palvelu- asuminen	Palvelu- asuminen yhteensä	Vanhainkoti	Terveys- keskus lyhytaikainen	Terveys- keskus pitkäaikainen	Terveys- keskus yhteensä	Perusth- vastaanotto (kotisairaala)	Erikoissaira- hoidon kotisairaala	Erikoissaira- hoidon poliikklinikat	Erikoissaira- hoidon vuodeosastot	Erikoissaira- hoito yhteensä (kotisairaala)	KAIKKI YHTEENSÄ	Ikäryhmien %-osuus			
65-74 vuotiaat	6 124 859	5 898 500	226 359	525 771	1 731 885	8 382 515	0	8 070 474	8 070 474	371 323	5 254 229	2 448 334	7 702 562	9 562 365	297 299	28 176 991	22 944 028	51 418 318	85 507 556	27,5			
75-84 vuotiaat	13 739 322	12 733 515	1 005 806	1 431 593	2 623 214	17 794 129	0	21 384 075	21 384 075	2 049 981	9 166 717	6 501 683	15 668 400	7 388 293	382 816	19 507 381	18 314 728	38 204 925	102 489 803	33,0			
85 v. täyttäneet	25 484 949	23 174 585	2 310 365	1 167 256	1 771 374	28 423 580	0	39 315 373	39 315 373	8 364 432	12 970 300	9 797 848	22 768 149	3 412 523	242 345	8 624 652	11 661 527	20 528 523	122 812 580	39,5			
Yli 65-v. kustannukset	45 349 130	41 806 600	3 542 530	3 124 620	6 126 473	54 600 224	0	68 769 922	68 769 922	10 785 736	27 391 246	18 747 865	46 139 111	20 363 181	922 459	56 309 024	52 920 282	110 151 765	310 809 939	100,0			
Yli 75-v. kustannukset	39 224 271	35 908 100	3 316 171	2 598 850	4 394 588	46 217 708	0	60 699 449	60 699 449	10 414 413	22 137 018	16 299 531	38 436 549	10 800 816	625 160	28 132 033	29 976 255	58 733 448	225 302 383	72,5			
% -osuus ikäryhmän kustannuksista																							
65-74 vuotiaat	7,2	6,9	0,3	0,6	2,0	9,8	0,0	9,4	9,4	0,4	6,1	2,9	9,0	11,2	0,3	33,0	26,8	60,1	100,0				
75-84 vuotiaat	13,4	12,4	1,0	1,4	2,6	17,4	0,0	20,9	20,9	2,0	8,9	6,3	15,3	7,2	0,4	19,0	17,9	37,3	100,0				
85 v. täyttäneet	20,8	18,9	1,9	1,0	1,4	23,1	0,0	32,0	32,0	6,8	10,6	8,0	18,5	2,8	0,2	7,0	9,5	16,7	100,0				
Yli 65-v. kustannukset	14,6	13,5	1,1	1,0	2,0	17,6	0,0	22,1	22,1	3,5	8,8	6,0	14,8	6,6	0,3	18,1	17,0	35,4	100,0				
Yli 75-v. kustannukset	17,4	15,9	1,5	1,2	2,0	20,5	0,0	26,9	26,9	4,6	9,8	7,2	17,1	4,8	0,3	12,5	13,3	26,1	100,0				
TAMPERE																							
	Kotihoito yhteensä	Kotihoito, oma	Kotihoito, osto	Vanhusten päivätoiminta	Omaishoidon tuki	Avopalvelut yhteensä	Keskiraskas palvelu- asuminen	Tehostettu palvelu- asuminen	Palvelu- asuminen yhteensä	Vanhainkoti	Terveys- keskus lyhytaikainen	Terveys- keskus pitkäaikainen	Terveys- keskus yhteensä	Perusth- vastaanotto (kotisairaala)	Erikoissaira- hoidon kotisairaala	Erikoissaira- hoidon poliikklinikat	Erikoissaira- hoidon vuodeosastot	Erikoissaira- hoito yhteensä (kotisairaala)	KAIKKI YHTEENSÄ	Ikäryhmien %-osuus			
65-74 vuotiaat	6 945 099	5 953 635	991 464	382 651	2 036 556	9 364 307	265 719	7 811 518	8 077 237	2 994 066	3 816 666	0	3 816 666	12 190 088	0	20 770 376	33 847 159	54 617 535	91 059 899	26,1			
75-84 vuotiaat	17 338 327	13 743 111	3 595 216	1 147 954	3 244 811	21 731 093	523 841	21 333 279	21 857 120	8 279 449	5 991 593	0	5 991 593	9 904 446	0	14 926 434	40 054 680	54 981 114	122 744 815	35,2			
85 v. täyttäneet	28 334 159	21 536 332	6 797 827	1 626 296	2 066 952	32 027 407	1 076 713	33 090 869	34 167 583	14 766 897	7 438 118	0	7 438 118	3 809 403	0	6 877 603	35 897 338	42 774 941	134 984 348	38,7			
Yli 65-v. kustannukset	52 617 586	41 233 078	11 384 508	3 156 901	7 348 320	63 122 807	1 866 273	62 235 666	64 101 939	26 040 412	17 246 378	0	17 246 378	25 903 937	0	42 574 413	109 799 177	152 373 590	348 789 062	100,0			
Yli 75-v. kustannukset	45 672 486	35 279 443	10 393 043	2 774 250	5 311 764	53 758 500	1 600 554	54 424 148	56 024 702	23 046 345	13 429 711	0	13 429 711	13 713 849	0	21 804 037	75 952 018	97 756 055	257 729 163	73,9			
% -osuus ikäryhmän kustannuksista																							
65-74 vuotiaat	7,6	6,5	1,1	0,4	2,2	10,3	0,3	8,6	8,9	3,3	4,2	0,0	4,2	13,4	0,0	22,8	37,2	60,0	100,0				
75-84 vuotiaat	14,1	11,2	2,9	0,9	2,6	17,7	0,4	17,4	17,8	6,7	4,9	0,0	4,9	8,1	0,0	12,2	32,6	44,8	100,0				
85 v. täyttäneet	21,0	16,0	5,0	1,2	1,5	23,7	0,8	24,5	25,3	10,9	5,5	0,0	5,5	2,8	0,0	5,1	26,6	31,7	100,0				
Yli 65-v. kustannukset	15,1	11,8	3,3	0,9	2,1	18,1	0,5	17,8	18,4	7,5	4,9	0,0	4,9	7,4	0,0	12,2	31,5	43,7	100,0				
Yli 75-v. kustannukset	17,7	13,7	4,0	1,1	2,1	20,9	0,6	21,1	21,7	8,9	5,2	0,0	5,2	5,3	0,0	8,5	29,4	37,9	100,0				
OULU																							
	Kotihoito yhteensä	Kotihoito, oma	Kotihoito, osto	Vanhusten päivätoiminta	Omaishoidon tuki	Avopalvelut yhteensä	Keskiraskas palvelu- asuminen	Tehostettu palvelu- asuminen	Palvelu- asuminen yhteensä	Vanhainkoti	Terveys- keskus lyhytaikainen	Terveys- keskus pitkäaikainen	Terveys- keskus yhteensä	Perusth- vastaanotto (kotisairaala)	Erikoissaira- hoidon kotisairaala	Erikoissaira- hoidon poliikklinikat	Erikoissaira- hoidon vuodeosastot	Erikoissaira- hoito yhteensä (kotisairaala)	KAIKKI YHTEENSÄ	Ikäryhmien %-osuus			
65-74 vuotiaat	5 612 481	4 331 235	1 281 247	242 288	1 804 831	7 659 600	0	2 829 630	2 829 630	4 432 871	7 699 280	110 634	7 809 914	10 013 502	517 381	22 143 698	23 647 158	46 308 237	79 053 754	32,0			
75-84 vuotiaat	10 988 108	7 522 932	3 465 176	478 982	3 275 938	14 743 028	0	12 802 949	12 802 949	10 564 410	12 114 733	44 397	12 159 130	6 819 295	332 134	14 390 219	15 259 914	29 982 267	87 071 079	35,3			
85 v. täyttäneet	17 497 742	11 311 692	6 186 051	569 807	2 145 365	20 212 914	0	23 426 045	23 426 045	12 096 618	12 336 568	8 593	12 345 161	2 752 390	82 332	4 408 013	5 415 411	9 905 756	80 738 884	32,7			
Yli 65-v. kustannukset	34 098 332	23 165 859	10 932 473	1 291 077	7 226 133	42 615 543	0	39 058 624	39 058 624	27 093 899	32 150 581	163 624	32 314 204	19 585 187	931 847	40 941 930	44 322 483	86 196 260	246 863 717	100,0			
Yli 75-v. kustannukset	28 485 851	18 834 624	9 651 227	1 048 790	5 421 302	34 955 943	0	36 228 994	36 228 994	22 661 028	24 451 301	52 990	24 504 291	9 571 685	414 466	18 798 232	20 675 325	39 888 023	167 809 963	68,0			
% -osuus ikäryhmän kustannuksista																							
65-74 vuotiaat	7,1	5,5	1,6	0,3	2,3	9,7	0,0	3,6	3,6	5,6	9,7	0,1	9,9	12,7	0,7	28,0	29,9	58,6	100,0				
75-84 vuotiaat	12,6	8,6	4,0	0,6	3,8	16,9	0,0	14,7	14,7	12,1	13,9	0,1	14,0	7,8	0,4	16,5	17,5	34,4	100,0				
85 v. täyttäneet	21,7	14,0	7,7	0,7	2,7	25,0	0,0	29,0	29,0	15,0	15,3	0,0	15,3	3,4	0,1	5,5	6,7	12,3	100,0				
Yli 65-v. kustannukset	13,8	9,4	4,4	0,5	2,9	17,3	0,0	15,8	15,8	11,0	13,0	0,1	13,1	7,9	0,4	16,6	18,0	34,9	100,0				
Yli 75-v. kustannukset	17,0	11,2	5,8	0,6	3,2	20,8	0,0	21,6	21,6	13,5	14,6	0,0	14,6	5,7	0,2	11,2	12,3	23,8	100,0				
KUUSIKKO																							
Ikäryhmä	Kotihoito yhteensä	Kotihoito, oma	Kotihoito, osto	Vanhusten päivätoiminta	Omaishoidon tuki	Avopalvelut yhteensä	Keskiraskas palvelu- asuminen	Tehostettu palvelu- asuminen	Palvelu- asuminen yhteensä	Vanhainkoti	Terveys- keskus lyhytaikainen	Terveys- keskus pitkäaikainen	Terveys- keskus yhteensä	Perusth- vastaanotto (kotisairaala)	Erikoissaira- hoidon kotisairaala	Erikoissaira- hoidon poliikklinikat	Erikoissaira- hoidon vuodeosastot	Erikoissaira- hoito yhteensä (kotisairaala)	KAIKKI YHTEENSÄ	Ikäryhmien %-osuus			
65-74 vuotiaat	45 965 706	40 557 325	5 408 382	3 335 517	11 082 010	60 500 555	1 852 304	49 516 648	51 368 951	23 907 586	45 208 271	5 421 788	50 630 059	84 255 274	814 680	172 016 995	203 747 335	376 579 009	647 241 435	29,5			
75-84 vuotiaat	102 888 445	90 199 474	12 688 971	10 108 333	18 593 607	131 798 705	2 478 271	138 075 617	140 553 888	54 855 920	75 027 234	11 124 112	86 151 346	69 644 176	714 950	122 343 109	167 872 378	290 930 437	773 934 471	35,2			
85 v. täyttäneet	162 697 654	137 716 541	24 981 113	10 203 782	12 242 056	185 243 124	3 299 424	222 577 932	225 877 355	84 089 016	91 810 168	14 211 484	106 021 652	33 765 362	324 676	48 319 263	92 749 919	141 393 858	776 390 367	35,3			
Yli 65-v. kustannukset	311 551 805	268 473 339	43 078 466	23 647 631	41 917 673	377 542 384	7 629 998	410 170 196	417 800 194	162 852 522	212 045 673	30 757 383	242 803 056	187 664 813	1 854 306	342 679 367	464 369 631	808 903 304	2 197 566 273	100,0			
Yli 75-v. kustannukset	265 586 099	227 916 014	37 670 084	20 312 115	30 835 663	317 041 829	5 777 695	360 653 548	366 431 243	138 944 936	166 837 402	25 335 596	192 172 997	103 409 538	1 039 626	170 662 372	260 622 297	432 324 295	1 550 324 838	70,5			
% -osuus ikäryhmän kustannuksista																							
65-74 vuotiaat	7,1	6,3	0,8	0,5	1,7	9,3	0,3	7,7	7,9	3,7	7,0	0,8	7,8	13,0	0,1	26,6	31,5	58,2	100,0				
75-84 vuotiaat	13,3	11,7	1,6	1,3	2,4	17,0	0,3	17,8	18,2	7,1	9,7	1,4	11,1	9,0	0,1	15,8	21,7	37,6	100,0				
85 v. täyttäneet	21,0	17,7	3,2	1,3	1,6	23,9	0,4	28,7	29,1	10,8	11,8	1,8	13,7	4,3	0,0	6,2	11,9	18,2	100,0				
Yli 65-v. kustannukset	14,2	12,2	2,0	1,1	1,9	17,2	0,3	18,7	19,0	7,4	9,6	1,4	11,0	8,5	0,1	15,6	21,1	36,8	100,0				
Yli 75-v. kustannukset	17,1	14,7	2,4	1,3	2,0	20,5	0,4	23,3	23,6	9,0	10,8	1,6	12,4	6,7	0,1	11,0	16,8	27,9	100,0				

Liite 22. Sosiaali- ja terveystalouden 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset

65 vuotta täyttäneiden kustannukset vuonna 2019	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2015, €	808 013 911	222 933 085	189 362 865	284 307 255	297 859 161	217 107 187	2 019 583 464
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2015 (DEFL), €	831 636 909	229 450 730	194 899 055	292 619 228	306 567 335	223 454 507	2 078 627 765
Kustannusten muutos 2015–2019, %	2,4	21,2	14,0	10,6	18,5	15,5	10,5
Kustannusten muutos 2015–2019 (DEFL), %	-0,5	17,8	10,7	7,4	15,2	12,2	7,4
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2018, €	800 284 680	246 950 434	199 894 433	309 695 912	354 941 521	233 527 881	2 145 294 862
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2018 (DEFL), €	818 785 316	252 659 328	204 515 506	316 855 329	363 146 906	238 926 478	2 194 888 864
Kustannusten muutos 2018–2019, %	3,4	9,4	7,9	1,5	-0,5	7,3	4,0
Kustannusten muutos 2018–2019 (DEFL), %	1,1	7,0	5,5	-0,8	-2,8	4,9	1,7
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2019, €	827 536 681	270 243 710	215 779 230	314 359 558	353 055 167	250 653 099	2 231 627 444
Avopalvelut ja palveluasuminen	300 136 879	108 742 540	76 650 166	127 272 272	131 490 851	85 463 549	829 756 257
Avopalvelut yhteensä	163 064 236	50 756 662	25 838 978	58 502 350	67 388 912	46 404 925	411 956 062
Kotihoito	117 346 912	36 616 355	17 521 047	45 349 130	52 617 586	34 098 332	303 549 362
Osavuorokautinen hoito yhteensä	11 565 121	2 790 504	2 144 682	3 124 620	3 156 901	1 291 077	24 072 906
Vanhusten päivätoiminta	11 565 121	2 790 504	1 719 408	3 124 620	3 156 901	1 291 077	23 647 631
Vanhusten päiväsairaanhoito	0	0	425 275	0	0	0	425 275
Omaishoidon tuki	15 513 783	5 702 964	3 368 102	6 126 473	7 348 320	7 226 133	45 285 775
Ennaltaehkäisevät palvelut	8 323 268	2 790 649	0	2 563 909	4 266 105	1 971 319	19 915 250
Palveluohjaus	10 315 152	2 856 190	2 805 147	1 338 217	1 616 948	1 818 063	19 132 769
Palveluasuminen	137 072 644	57 985 877	50 811 188	68 769 922	64 101 939	39 058 624	417 800 194
Palveluasuminen (henkilöstömitoitus = 0,20–0,49)	0	0	5 763 725	0	1 866 273	0	7 629 998
Tehostettu palveluasuminen (henkilöstömitoitus ≥ 0,50)	137 072 644	57 985 877	45 047 463	68 769 922	62 235 666	39 058 624	410 170 196
Vanhainkodit ja terveyskeskussairaala	167 465 748	41 460 623	37 109 467	56 572 340	43 286 789	59 408 103	405 303 071
Vanhainkodit (brutto)	87 696 079	5 071 826	6 164 571	10 785 736	26 040 412	27 093 899	162 852 522
Oma toiminta	65 138 969	5 071 826	0	10 487 725	24 422 068	24 868 888	129 989 475
Ostopalvelut (brutto)	22 557 110	0	6 164 571	298 011	1 618 344	2 225 011	32 863 047
Terveyskeskukset (brutto)	79 769 669	36 388 798	30 944 897	45 786 604	17 246 378	32 314 204	242 450 549
Oma toiminta	71 273 209	35 912 864	23 415 371	42 859 525	16 950 456	27 113 964	217 525 388
Ostopalvelut (brutto)	8 496 460	475 934	7 529 526	2 927 078	295 922	5 200 241	24 925 161
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	359 934 053	120 040 547	102 019 596	130 514 946	178 277 527	105 781 447	996 568 117
Perusterveydenhuollon avohoido	71 945 055	30 325 794	19 541 658	20 363 181	25 903 937	19 585 187	187 664 813
Perusterveydenhuollon avohoidon vastaanottotoiminta	66 363 406	28 836 240	18 743 316	20 363 181	25 903 937	19 585 187	179 795 267
Kotisairaala (perusth)	5 581 649	1 489 554	798 342	0	0	0	7 869 546
Erikoissairaanhoido	287 988 998	89 714 753	82 477 938	110 151 765	152 373 590	86 196 260	808 903 304
Somaattinen erikoissairaanhoido (netto)	274 371 000	86 785 338	79 130 655	105 309 400	148 645 329	81 420 240	775 661 962
Oma toiminta	9 223 000	0	0	19 358 120	0	311 176	28 892 296
Ostopalvelut (netto)	265 148 000	86 785 338	79 130 655	85 951 280	148 645 329	81 109 064	746 769 666
Psykiatrinen erikoissairaanhoido (netto)	13 617 998	2 929 415	3 347 283	3 919 906	3 728 261	3 844 173	31 387 036
Oma toiminta	5 954 998	0	0	0	40 560	230 776	6 226 334
Ostopalvelut (netto)	7 663 000	2 929 415	3 347 283	3 919 906	3 687 701	3 613 397	25 160 702
Kotisairaala (erikoissh)	0	0	0	922 459	0	931 847	1 854 306

Palvelujen kustannukset kokonaiskustannuksista, %	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
65 vuotta täyttäneiden kustannukset yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Avopalvelut ja palveluasuminen	36,3	40,2	35,5	40,5	37,2	34,1	37,2
Avopalvelut yhteensä	19,7	18,8	12,0	18,6	19,1	18,5	18,5
Kotihoito	14,2	14,8	8,8	14,6	14,8	14,6	14,1
Osavuorokautinen hoito yhteensä	1,4	1,1	1,1	1,0	0,9	0,6	1,1
Vanhusten päivätoiminta	1,4	1,1	0,9	1,0	0,9	0,6	1,1
Vanhusten päiväsairaanhoito	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Omaishoidon tuki	1,9	2,3	1,7	2,0	2,1	3,1	2,1
Ennaltaehkäisevät palvelut	1,0	1,0	0,0	0,8	1,2	0,8	0,9
Palveluohjaus	1,2	1,1	1,3	0,4	0,5	0,7	0,9
Palveluasuminen	16,6	21,5	23,5	21,9	18,2	15,6	18,7
Palveluasuminen (henkilöstömitoitus = 0,20–0,49)	0,0	0,0	2,7	0,0	0,5	0,0	0,3
Tehostettu palveluasuminen (henkilöstömitoitus ≥ 0,50)	16,6	21,5	20,9	21,9	17,6	15,6	18,4
Vanhainkodit ja terveyskeskussairaala	20,2	15,3	17,2	18,0	12,3	23,7	18,2
Vanhainkodit (brutto)	10,6	1,9	2,9	3,4	7,4	10,8	7,3
Oma toiminta	7,9	1,9	0,0	3,3	6,9	9,9	5,8
Ostopalvelut (brutto)	2,7	0,0	2,9	0,1	0,5	0,9	1,5
Terveyskeskukset (brutto)	9,6	13,5	14,3	14,6	4,9	12,9	10,9
Oma toiminta	8,6	13,3	10,9	13,6	4,8	10,8	9,7
Ostopalvelut (brutto)	1,0	0,2	3,5	0,9	0,1	2,1	1,1
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	43,5	44,4	47,3	41,5	50,5	42,2	44,7
Perusterveydenhuollon avohoito	8,7	11,2	9,1	6,5	7,3	7,8	8,4
Perusterveydenhuollon avohoidon vastaanottotoiminta	8,0	10,7	8,7	6,5	7,3	7,8	8,1
Kotisairaala (perusth)	0,7	0,6	0,4				0,4
Erikoissairaanhoito	34,8	33,2	38,2	35,0	43,2	34,4	36,2
Somaattinen erikoissairaanhoito	33,2	32,1	36,7	33,5	42,1	32,5	34,8
Oma toiminta	1,1	0,0	0,0	6,2	0,0	0,1	1,3
Ostopalvelut (netto)	32,0	32,1	36,7	27,3	42,1	32,4	33,5
Psykiatrinen erikoissairaanhoito	1,6	1,1	1,6	1,2	1,1	1,5	1,4
Oma toiminta	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
Ostopalvelut (netto)	0,9	1,2	1,7	1,3	1,0	1,5	1,2
Kotisairaala (erikoissh)				0,3	0,0	0,4	0,1

75 vuotta täyttäneiden kustannukset vuonna 2019	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2015, €	579 042 029	146 822 304	120 622 090	212 886 538	215 113 979	153 224 641	1 427 711 580
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2015 (DEFL), €	595 970 833	151 114 783	124 148 583	219 110 464	221 403 025	157 704 298	1 469 451 985
Kustannusten muutos 2015–2019, %	1,7	22,6	13,4	6,2	19,8	10,5	9,2
Kustannusten muutos 2015–2019 (DEFL), %	-1,2	19,1	10,2	3,2	16,4	7,4	6,1
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2018, €	565 096 257	161 972 388	125 040 529	223 542 809	263 645 655	160 500 926	1 499 798 563
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2018 (DEFL), €	578 159 909	165 716 795	127 931 162	228 710 575	269 740 502	164 211 317	1 534 470 260
Kustannusten muutos 2018–2019, %	4,2	11,1	9,4	1,2	-2,3	5,5	3,9
Kustannusten muutos 2018–2019 (DEFL), %	1,8	8,6	6,9	-1,1	-4,5	3,1	1,6
KOOSTE: KUSTANNUKSET YHT. 2019, €	588 699 097	179 973 377	136 788 099	226 148 608	257 666 199	169 355 317	1 558 630 696
Avopalvelut ja palveluasuminen	251 914 539	88 625 842	61 488 752	108 030 505	109 720 239	72 730 291	692 510 167
Avopalvelut yhteensä (ei sisällä ennaltaehkäisevien palv. kust.)	130 609 160	37 892 826	20 049 049	47 331 056	53 695 536	36 501 297	326 078 924
Kotihoito	100 437 391	30 317 445	14 828 450	39 224 271	45 672 486	28 485 851	258 965 895
Osavuorokautinen hoito yhteensä	10 072 059	2 327 764	1 798 355	2 598 850	2 774 250	1 048 790	20 620 067
Vanhusten päivätoiminta	10 072 059	2 327 764	1 490 403	2 598 850	2 774 250	1 048 790	20 312 115
Vanhusten päiväsairaanhoito	0	0	307 953	0	0	0	307 953
Omaishoidon tuki	11 603 873	4 104 136	2 315 570	4 394 588	5 248 800	5 421 302	33 088 269
Palveluohjaus	8 495 837	1 143 481	1 106 673	1 113 348	1 365 169	1 545 354	13 404 693
Palveluasuminen	121 305 379	50 733 016	41 439 704	60 699 449	56 024 702	36 228 994	366 431 243
Palveluasuminen (henkilöstömitoitus = 0,20–0,49)	0	0	4 177 141	0	1 600 554	0	5 777 695
Tehostettu palveluasuminen (henkilöstömitoitus ≥ 0,50)	121 305 379	50 733 016	37 262 563	60 699 449	54 424 148	36 228 994	360 653 548
Vanhainkodit ja terveyskeskussairaala	138 405 859	32 167 619	28 052 118	48 583 839	36 476 057	47 165 318	330 850 810
Vanhainkodit (brutto)	74 239 551	3 892 782	4 690 817	10 414 413	23 046 345	22 661 028	138 944 936
Oma toiminta	53 713 799	3 892 782	0	10 116 402	21 511 071	20 865 974	110 100 029
Ostopalvelut (brutto)	20 525 752	0	4 690 817	298 011	1 535 274	1 795 053	28 844 907
Terveyskeskukset (brutto)	64 166 308	28 274 837	23 361 302	38 169 426	13 429 711	24 504 291	191 905 874
Oma toiminta	57 234 506	27 855 746	16 999 176	35 754 739	13 282 056	20 603 734	171 729 956
Ostopalvelut (brutto)	6 931 802	419 091	6 362 126	2 414 687	147 655	3 900 557	20 175 918
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	198 378 699	59 179 916	47 247 228	69 534 264	111 469 904	49 459 708	535 269 719
Perusterveydenhuollon avohoito	43 652 743	16 306 451	8 899 880	10 800 816	13 713 849	9 571 685	102 945 424
Perusterveydenhuollon avohoidon vastaanottotoiminta	40 149 946	15 339 334	8 899 880	10 800 816	13 713 849	9 571 685	98 475 510
Kotisairaala (perusth)	3 502 797	967 117	0	0	0	0	4 469 914
Erikoissairaanhoito	154 725 956	42 873 465	38 347 348	58 733 448	97 756 055	39 888 023	432 324 295
Somaattinen erikoissairaanhoito (netto)	148 537 000	41 623 361	37 206 127	56 811 186	95 830 436	37 712 072	417 720 182
Oma toiminta	5 934 000	0	0	13 874 688	0	206 781	20 015 469
Ostopalvelut (netto)	142 603 000	41 623 361	37 206 127	42 936 498	95 830 436	37 505 291	397 704 713
Psykiatrin erikoissairaanhoito (netto)	6 188 956	1 250 104	1 141 221	1 297 102	1 925 619	1 171 485	13 564 487
Oma toiminta	1 433 956	0	0	0	14 251	26 827	1 475 034
Ostopalvelut (netto)	4 755 000	1 250 104	1 141 221	1 297 102	1 911 368	1 144 658	12 089 453
Kotisairaala (erikoissh)				625 160	0	414 466	1 039 626

Palvelujen kustannukset kokonaiskustannuksista, %	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
75 vuotta täyttäneiden kustannukset yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Avopalvelut ja palveluasuminen	42,8	49,2	45,0	47,8	42,6	42,9	44,4
Avopalvelut yhteensä (ei sisällä ennaltaehkäisevien palv. kust.)	22,2	21,1	14,7	20,9	20,8	21,6	20,9
Kotihoito	17,1	16,8	10,8	17,3	17,7	16,8	16,6
Osavuorokautinen hoito yhteensä	1,7	1,3	1,3	1,1	1,1	0,6	1,3
Vanhusten päivätoiminta	1,7	1,3	1,1	1,1	1,1	0,6	1,3
Vanhusten päiväsairaanhoido	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Omaishoidon tuki	2,0	2,3	1,7	1,9	2,0	3,2	2,1
Palveluasuminen	20,6	28,2	30,3	26,8	21,7	21,4	23,5
Palveluasuminen (henkilöstömitoitus = 0,20–0,49)	0,0	0,0	3,1	0,0	0,6	0,0	0,4
Tehostettu palveluasuminen (henkilöstömitoitus ≥ 0,50)	20,6	28,2	27,2	26,8	21,1	21,4	23,1
Vanhainkodit ja terveyskeskussairaala	23,5	17,9	20,5	21,5	14,2	27,8	21,2
Vanhainkodit (brutto)	12,6	2,2	3,4	4,6	8,9	13,4	8,9
Oma toiminta	9,1	2,2	0,0	4,5	8,3	12,3	7,1
Ostopalvelut (brutto)	3,5	0,0	3,4	0,1	0,6	1,1	1,9
Terveyskeskukset (brutto)	10,9	15,7	17,1	16,9	5,2	14,5	12,3
Oma toiminta	9,7	15,5	12,4	15,8	5,2	12,2	11,0
Ostopalvelut (brutto)	1,2	0,2	4,7	1,1	0,1	2,3	1,3
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	33,7	32,9	34,5	30,7	43,3	29,2	34,3
Perusterveydenhuollon avohoido	7,4	9,1	6,5	4,8	5,3	5,7	6,6
Perusterveydenhuollon avohoidon vastaanottotoiminta	6,8	8,5	6,5	4,8	5,3	5,7	6,3
Kotisairaala (perusth)	0,6	0,5	0,0				0,3
Erikoissairaanhoido	26,3	23,8	28,0	26,0	37,9	23,6	27,7
Somaattinen erikoissairaanhoido	25,2	23,1	27,2	25,1	37,2	22,3	26,8
Oma toiminta	1,0	0,0	0,0	6,1	0,0	0,1	1,3
Ostopalvelut (netto)	24,2	23,1	27,2	19,0	37,2	22,1	25,5
Psykiatrisen erikoissairaanhoido	1,1	0,7	0,8	0,6	0,7	1,0	0,9
Oma toiminta	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Ostopalvelut (netto)	0,8	0,7	0,8	0,6	0,7	1,0	0,8
Kotisairaala (erikoissh)				0,3	0,0	0,2	0,1

Liite 23. 65 ja 75 vuotta täyttäneiden kokonaiskustannukset toiminnoittain vuosina 2015–2019 vuoden 2019 rahan arvossa kuutoskaupungeissa

Yli 65-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Helsingissä		Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon korotettu muutos															
		Hintaindeksi 2 019	1,0231 2 018	1,0403 2 017	1,0306 2 016	1,0292 2 015	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %
HELSINKI								2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 65-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ		827 536 681	818 785 316	815 606 685	830 999 872	831 636 909	-4 100 228	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-0,5	1,1	0,4	-1,9	-0,1
Avopalvelut ja palveluasuminen		300 136 879	314 398 261	306 872 655	320 541 593	310 984 228	-10 847 349	36,3	38,4	37,6	38,6	37,4	-3,5	-4,5	2,5	-4,3	3,1
Avopalvelut yhteensä		163 064 236	173 215 719	160 576 325	159 011 119	155 949 668	7 114 567	19,7	21,2	19,7	19,1	18,8	4,6	-5,9	7,9	1,0	2,0
Kotihoito		117 346 912	128 540 143	126 295 178	121 982 871	119 421 237	-2 074 325	14,2	15,7	15,5	14,7	14,4	-1,7	-8,7	1,8	3,5	2,1
Vanhusten päivätoiminta		11 565 121	12 046 919	11 477 449	11 883 332	11 576 599	-11 479	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4	-0,1	-4,0	5,0	-3,4	2,6
Vanhusten päiväsaaraanhoito		0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Omaishoidon tuki		15 513 783	15 527 104	15 527 707	16 659 616	16 540 258	-1 026 475	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0	-6,2	-0,1	0,0	-6,8	0,7
Ennaltaehkäisevät palvelut		8 323 268	17 101 553	7 275 991	8 485 300	8 411 574	-88 306	1,0	2,1	0,9	1,0	1,0	-1,0	-51,3	135,0	-14,3	0,9
Palveluohjaus		10 315 152															
Palveluasuminen yhteensä		137 072 644	141 182 541	146 296 331	161 530 474	155 034 560	-17 961 916	16,6	17,2	17,9	19,4	18,6	-11,6	-2,9	-3,5	-9,4	4,2
Keskirasikas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)		0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)		137 072 644	141 182 541	146 296 331	161 530 474	155 034 560	-17 961 916	16,6	17,2	17,9	19,4	18,6	-11,6	-2,9	-3,5	-9,4	4,2
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala		167 465 748	177 451 588	179 742 043	185 647 315	200 579 080	-33 113 331	20,2	21,7	22,0	22,3	24,1	-16,5	-5,6	-1,3	-3,2	-7,4
Vanhainkoti (brutto)		87 696 079	95 509 135	98 554 413	103 400 290	112 026 475	-24 330 396	10,6	11,7	12,1	12,4	13,5	-21,7	-8,2	-3,1	-4,7	-7,7
Oma toiminta		65 138 969	70 983 086	72 567 426	75 567 134	78 818 710	-13 679 741	7,9	8,7	8,9	9,1	9,5	-17,4	-8,2	-2,2	-4,0	-4,1
Ostopalvelut (brutto)		22 557 110	24 526 049	25 986 987	27 833 156	33 207 766	-10 650 655	2,7	3,0	3,2	3,3	4,0	-32,1	-8,0	-5,6	-6,6	-16,2
Terveyskeskukset (brutto)		79 769 669	81 942 453	81 187 631	82 247 025	88 552 604	-8 782 935	9,6	10,0	10,0	9,9	10,6	-9,9	-2,7	0,9	-1,3	-7,1
Oma toiminta		71 273 209	73 705 126	73 354 614	75 283 541	82 483 284	-11 210 075	8,6	9,0	9,0	9,1	9,9	-13,6	-3,3	0,5	-2,6	-8,7
Ostopalvelut (brutto)		8 496 460	8 237 327	7 833 017	6 963 484	6 069 320	2 427 140	1,0	1,0	1,0	0,8	0,7	40,0	3,1	5,2	12,5	14,7
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala		359 934 053	326 935 468	328 991 987	324 810 964	320 073 601	39 860 452	43,5	39,9	40,3	39,1	38,5	12,5	10,1	-0,6	1,3	1,5
Perusterveydenhuollon avohoito		71 945 055	60 233 979	57 984 713	56 595 805	57 152 737	14 792 318	8,7	7,4	7,1	6,8	6,9	25,9	19,4	3,9	2,5	-1,0
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)		5 581 649	5 055 522	5 122 870	4 795 682	4 241 396	1 340 253	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	31,6	10,4	-1,3	6,8	13,1
Erikoissairaanhoido		287 988 998	266 701 489	271 007 274	268 215 158	262 920 864	25 068 134	34,8	32,6	33,2	32,3	31,6	9,5	8,0	-1,6	1,0	2,0
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)																	
Somaattinen erikoissairaanhoido		274 371 000	251 691 015	256 178 270	253 265 500	247 099 874	27 271 126	33,2	30,7	31,4	30,5	29,7	11,0	9,0	-1,8	1,2	2,5
Oma toiminta		9 223 000	49 042 118	51 958 401	56 375 645	53 343 029	-44 120 029	1,1	6,0	6,4	6,8	6,4	-82,7	-81,2	-5,6	-7,8	5,7
Ostopalvelut (netto)		265 148 000	202 648 897	204 219 869	196 889 855	193 756 845	71 391 155	32,0	24,7	25,0	23,7	23,3	36,8	30,8	-0,8	3,7	1,6
Psykiatrinen erikoissairaanhoido		13 617 998	15 010 474	14 829 004	14 949 659	15 820 990	-2 202 992	1,6	1,8	1,8	1,8	1,9	-13,9	-9,3	1,2	-0,8	-5,5
Oma toiminta		5 954 998	6 423 448	7 186 668	6 729 859	7 618 443	-1 663 445	0,7	0,8	0,9	0,8	0,9	-21,8	-7,3	-10,6	6,8	-11,7
Ostopalvelut (netto)		7 663 000	8 587 026	7 642 335	8 219 800	8 202 547	-539 547	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	-6,6	-10,8	12,4	-7,0	0,2

Yli 65-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Espoossa

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon

ESPOO	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	korotettu muutos			
	2 019	2 018	2 017	2 016	2 015		2019	2018	2017	2016	2015		18–19, %	17–18, %	16–17, %	15–16, %
KOOSTE: 65-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	270 243 710	252 659 328	242 668 992	233 797 842	229 450 730	40 792 980	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	17,8	7,0	4,1	3,8	1,9
Avopalvelut ja palveluasuminen	108 742 540	101 983 293	94 670 465	89 493 087	85 369 025	23 373 515	40,2	40,4	39,0	38,3	37,2	27,4	6,6	7,7	5,8	4,8
Avopalvelut yhteensä	50 756 662	45 876 479	41 894 213	38 684 463	34 603 512	16 153 150	18,8	18,2	17,3	16,5	15,1	46,7	10,6	9,5	8,3	11,8
Kotihoito	36 616 355	34 022 555	30 106 636	26 514 950	23 971 031	12 645 324	13,5	13,5	12,4	11,3	10,4	52,8	7,6	13,0	13,5	10,6
Vanhusten päivätoiminta	2 790 504	2 559 512	2 127 028	2 134 000	1 815 360	975 144	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	53,7	9,0	20,3	-0,3	17,6
Vanhusten päiväsaaraanhoito	0	0	0	821 720	1 296 478	-1 296 478	0,0	0,0	0,0	0,4	0,6	-100,0	-	-	-100,0	-36,6
Omaishoidon tuki	5 702 964	5 522 175	5 518 194	5 411 059	4 713 767	989 197	2,1	2,2	2,3	2,3	2,1	21,0	3,3	0,1	2,0	14,8
Ennaltaehkäisevät palvelut	2 790 649	3 772 237	4 142 354	3 802 734	2 806 876	-16 227	1,0	1,5	1,7	1,6	1,2	-0,6	-26,0	-8,9	8,9	35,5
Palveluohjaus	2 856 190															
Palveluasuminen yhteensä	57 985 877	56 106 814	52 776 253	50 808 624	50 765 513	7 220 364	21,5	22,2	21,7	21,7	22,1	14,2	3,3	6,3	3,9	0,1
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	0	0	0	2 096 419	2 319 862	-2 319 862	0,0	0,0	0,0	0,9	1,0	-100,0	0,0	0,0	-100,0	-9,6
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	57 985 877	56 106 814	52 776 253	48 712 205	48 445 651	9 540 227	21,5	22,2	21,7	20,8	21,1	19,7	3,3	6,3	8,3	0,6
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	41 460 623	35 655 000	38 637 160	42 975 578	42 977 290	-1 516 667	15,3	14,1	15,9	18,4	18,7	-3,5	16,3	-7,7	-10,1	0,0
Vanhainkoti (brutto)	5 071 826	5 771 067	10 822 447	15 844 219	17 465 779	-12 393 954	1,9	2,3	4,5	6,8	7,6	-71,0	-12,1	-46,7	-31,7	-9,3
Oma toiminta	5 071 826	5 771 067	10 807 690	15 770 748	17 359 661	-12 287 835	1,9	2,3	4,5	6,7	7,6	-70,8	-12,1	-46,6	-31,5	-9,2
Ostopalvelut (brutto)	0	0	14 758	73 471	106 119	-106 119	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-100,0	0,0	-100,0	-79,9	-30,8
Terveyskeskukset (brutto)	36 388 798	29 883 933	27 814 712	27 131 359	25 511 511	10 877 287	13,5	11,8	11,5	11,6	11,1	42,6	21,8	7,4	2,5	6,3
Oma toiminta	35 912 864	29 883 933	27 814 712	27 131 359	25 334 762	10 578 102	13,3	11,8	11,5	11,6	11,0	41,8	20,2	7,4	2,5	7,1
Ostopalvelut (brutto)	475 934	0	0	0	176 749	299 185	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	169,3	-	-	0,0	-100,0
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	120 040 547	115 021 035	109 361 367	101 329 177	101 104 416	18 936 132	44,4	45,5	45,1	43,3	44,1	18,7	4,4	5,2	7,9	0,2
Perusterveydenhuollon avohoito	30 325 794	26 922 798	24 472 028	22 119 427	22 971 791	7 354 004	11,2	10,7	10,1	9,5	10,0	32,0	12,6	10,0	10,6	-3,7
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)	1 489 554	1 323 748	1 245 125	982 575	836 566	652 988	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	78,1	12,5	6,3	26,7	17,5
Erikoissairaanhoido	89 714 753	88 098 237	84 889 339	79 209 750	78 132 625	11 582 128	33,2	34,9	35,0	33,9	34,1	14,8	1,8	3,8	7,2	1,4
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)																
Somaattinen erikoissairaanhoido	86 785 338	85 118 592	81 583 767	76 496 318	75 051 270	11 734 068	32,1	33,7	33,6	32,7	32,7	15,6	2,0	4,3	6,7	1,9
Oma toiminta	0	0	17 617	57 227	57 382	-57 382	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-100,0	0,0	-100,0	-69,2	-0,3
Ostopalvelut (netto)	86 785 338	85 118 592	81 566 150	76 439 091	74 993 888	11 791 450	32,1	33,7	33,6	32,7	32,7	15,7	2,0	4,4	6,7	1,9
Psykiatrinen erikoissairaanhoido	2 929 415	2 979 646	3 305 572	2 713 431	3 081 355	-151 940	1,1	1,2	1,4	1,2	1,3	-4,9	-1,7	-9,9	21,8	-11,9
Oma toiminta	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Ostopalvelut (netto)	2 929 415	2 979 646	3 305 572	2 713 431	3 081 355	-151 940	1,1	1,2	1,4	1,2	1,3	-4,9	-1,7	-9,9	21,8	-11,9

Yli 65-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Vantaalla

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon korotettu muutos

VANTAA	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %
	2019	2018	2017	2016	2015		2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 65-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	215 779 230	204 515 506	195 363 570	199 116 040	194 899 055	20 880 175	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	10,7	5,5	4,7	-1,9	2,2
Avopalvelut ja palveluasuminen	76 650 166	74 700 642	75 426 049	74 254 091	66 480 497	10 169 669	35,5	36,5	38,6	37,3	34,1	15,3	2,6	-1,0	1,6	11,7
Avopalvelut yhteensä	25 838 978	23 749 642	22 602 323	22 942 799	22 328 278	3 510 700	12,0	11,6	11,6	11,5	11,5	15,7	8,8	5,1	-1,5	2,8
Kotihoito	17 521 047	15 897 184	14 507 555	15 274 030	15 176 918	2 344 129	8,1	7,8	7,4	7,7	7,8	15,4	10,2	9,6	-5,0	0,6
Vanhusten päivätoiminta	1 719 408	1 957 356	1 938 567	1 998 726	1 974 130	-254 722	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0	-12,9	-12,2	1,0	-3,0	1,2
Vanhusten päiväsairanhoido	425 275	417 630	332 137	383 832	431 776	-6 502	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	-1,5	1,8	25,7	-13,5	-11,1
Omaishoidon tuki	3 368 102	3 762 831	3 962 331	3 718 177	3 528 046	-159 944	1,6	1,8	2,0	1,9	1,8	-4,5	-10,5	-5,0	6,6	5,4
Ennaltaehkäisevät palvelut	0	1 714 643	1 861 732	1 568 033	1 217 408	-1 217 408	0,0	0,8	1,0	0,8	0,6	-100,0	-100,0	-7,9	18,7	28,8
Palveluohjaus	2 805 147															
Palveluasuminen yhteensä	50 811 188	50 950 999	52 823 726	51 311 292	44 152 219	6 658 969	23,5	24,9	27,0	25,8	22,7	15,1	-0,3	-3,5	2,9	16,2
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	5 763 725	6 617 337	7 431 407	7 456 981	7 166 286	-1 402 561	2,7	3,2	3,8	3,7	3,7	-19,6	-12,9	-11,0	-0,3	4,1
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	45 047 463	44 333 662	45 392 319	43 854 311	36 985 933	8 061 530	20,9	21,7	23,2	22,0	19,0	21,8	1,6	-2,3	3,5	18,6
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	37 109 467	34 783 091	33 042 276	33 957 385	39 678 287	-2 568 820	17,2	17,0	16,9	17,1	20,4	-6,5	6,7	5,3	-2,7	-14,4
Vanhainkoti (brutto)	6 164 571	8 557 892	9 966 657	12 515 601	17 188 941	-11 024 371	2,9	4,2	5,1	6,3	8,8	-64,1	-28,0	-14,1	-20,4	-27,2
Oma toiminta	0	0	0	2 557 187	7 516 166	-7 516 166	0,0	0,0	0,0	1,3	3,9	-100,0	-	0,0	-100,0	-66,0
Ostopalvelut (brutto)	6 164 571	8 557 892	9 966 657	9 958 414	9 672 775	-3 508 205	2,9	4,2	5,1	5,0	5,0	-36,3	-28,0	-14,1	0,1	3,0
Terveyskeskukset (brutto)	30 944 897	26 225 199	23 075 619	21 441 784	22 489 346	8 455 551	14,3	12,8	11,8	10,8	11,5	37,6	18,0	13,6	7,6	-4,7
Oma toiminta	23 415 371	21 140 820	19 947 540	20 200 539	21 187 042	2 228 328	10,9	10,3	10,2	10,1	10,9	10,5	10,8	6,0	-1,3	-4,7
Ostopalvelut (brutto)	7 529 526	5 084 379	3 128 079	1 241 245	1 302 303	6 227 223	3,5	2,5	1,6	0,6	0,7	478,2	48,1	62,5	152,0	-4,7
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	102 019 596	95 031 774	86 895 245	90 904 564	88 740 270	13 279 326	47,3	46,5	44,5	45,7	45,5	15,0	7,4	9,4	-4,4	2,4
Perusterveydenhuollon avohoito	19 541 658	18 944 272	15 519 639	17 655 202	16 920 916	2 620 743	9,1	9,3	7,9	8,9	8,7	15,5	3,2	22,1	-12,1	4,3
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)	798 342	701 822	688 496	0	0	798 342	0,4	0,3	0,4	0,0	0,0	-	14	1,935	-	-
Erikoissairanhoido	82 477 938	76 087 501	71 375 606	73 249 361	71 819 355	10 658 583	38,2	37,2	36,5	36,8	36,8	14,8	8,4	6,6	-2,6	2,0
Kotisairaala (erikoissairanhoido)																
Somaattinen erikoissairanhoido	79 130 655	73 190 950	68 785 200	69 329 277	68 177 421	10 953 234	36,7	35,8	35,2	34,8	35,0	16,1	8,1	6,4	-0,8	1,7
Oma toiminta	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Ostopalvelut (netto)	79 130 655	73 190 950	68 785 200	69 329 277	68 177 421	10 953 234	36,7	35,8	35,2	34,8	35,0	16,1	8,1	6,4	-0,8	1,7
Psykiatrinen erikoissairanhoido	3 347 283	2 896 552	2 590 407	3 920 084	3 641 933	-294 650	1,6	1,4	1,3	2,0	1,9	-8,1	15,6	11,8	-33,9	7,6
Oma toiminta	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Ostopalvelut (netto)	3 347 283	2 896 552	2 590 407	3 920 084	3 641 933	-294 650	1,6	1,4	1,3	2,0	1,9	-8,1	15,6	11,8	-33,9	7,6

Yli 65-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Turussa

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon

TURKU	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	korotettu muutos			
	2019	2018	2017	2016	2015		2019	2018	2017	2016	2015		18–19, %	17–18, %	16–17, %	15–16, %
KOOSTE: 65-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	314 359 558	316 855 329	295 806 429	295 341 327	292 619 228	21 740 329	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	7,4	-0,8	7,1	0,2	0,9
Avopalvelut ja palveluasuminen	127 272 272	122 350 776	112 949 803	104 391 069	94 434 413	32 837 859	40,5	38,6	38,2	35,3	32,3	34,8	4,0	8,3	8,2	10,5
Avopalvelut yhteensä	58 502 350	57 612 196	55 155 957	51 846 982	51 418 725	7 083 624	18,6	18,2	18,6	17,6	17,6	13,8	1,5	4,5	6,4	0,8
Kotihoito	45 349 130	45 373 200	42 164 492	40 084 813	40 820 352	4 528 779	14,4	14,3	14,3	13,6	13,9	11,1	-0,1	7,6	5,2	-1,8
Vanhusten päivätoiminta	3 124 620	3 208 431	2 468 837	1 274 665	1 285 086	1 839 534	1,0	1,0	0,8	0,4	0,4	143,1	-2,6	30,0	93,7	-0,8
Vanhusten päiväsairaanhoido	0	0	0	677 133	614 012	-614 012	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	-100,0	-	-	-100,0	10,3
Omaishoidon tuki	6 126 473	5 690 970	6 844 086	6 737 718	5 339 291	787 182	1,9	1,8	2,3	2,3	1,8	14,7	7,7	-16,8	1,6	26,2
Ennaltaehkäisevät palvelut	2 563 909	3 339 595	3 678 542	3 072 654	3 359 984	-796 075	0,8	1,1	1,2	1,0	1,1	-23,7	-23,2	-9,2	19,7	-8,6
Palveluohjaus	1 338 217															
Palveluasuminen yhteensä	68 769 922	64 738 580	57 793 846	52 544 086	43 015 688	25 754 234	21,9	20,4	19,5	17,8	14,7	59,9	6,2	12,0	10,0	22,2
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	68 769 922	64 738 580	57 793 846	52 544 086	43 015 688	25 754 234	21,9	20,4	19,5	17,8	14,7	59,9	6,2	12,0	10,0	22,2
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	56 572 340	60 399 820	66 165 901	75 258 615	82 813 939	-26 241 600	18,0	19,1	22,4	25,5	28,3	-31,7	-6,3	-8,7	-12,1	-9,1
Vanhainkoti (brutto)	10 785 736	14 793 885	20 592 564	27 977 714	31 298 545	-20 512 809	3,4	4,7	7,0	9,5	10,7	-65,5	-27,1	-28,2	-26,4	-10,6
Oma toiminta	10 487 725	14 418 860	20 047 798	27 445 309	30 481 888	-19 994 163	3,3	4,6	6,8	9,3	10,4	-65,6	-27,3	-28,1	-27,0	-10,0
Ostopalvelut (brutto)	298 011	375 025	544 766	532 405	816 657	-518 646	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	-63,5	-20,5	-31,2	2,3	-34,8
Terveyskeskukset (brutto)	45 786 604	45 605 934	45 573 337	47 280 902	51 515 394	-5 728 790	14,6	14,4	15,4	16,0	17,6	-11,1	0,4	0,1	-3,6	-8,2
Oma toiminta	42 859 525	41 586 389	42 242 923	42 894 268	45 177 899	-2 318 373	13,6	13,1	14,3	14,5	15,4	-5,1	3,1	-1,6	-1,5	-5,1
Ostopalvelut (brutto)	2 927 078	4 019 545	3 330 414	4 386 634	6 337 496	-3 410 417	0,9	1,3	1,1	1,5	2,2	-53,8	-27,2	20,7	-24,1	-30,8
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	130 514 946	134 104 734	116 690 724	115 691 643	115 370 876	15 144 070	41,5	42,3	39,4	39,2	39,4	13,1	-2,7	14,9	0,9	0,3
Perusterveydenhuollon avohoito	20 363 181	20 561 380	13 466 392	14 036 362	13 910 650	6 452 531	6,5	6,5	4,6	4,8	4,8	46,4	-1,0	52,7	-4,1	0,9
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)																
Erikoissairaanhoido	110 151 765	113 543 354	103 224 333	101 655 281	101 460 226	8 691 539	35,0	35,8	34,9	34,4	34,7	8,6	-3,0	10,0	1,5	0,2
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)	922 459	855 968	0	0	0	922 459	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	0,0
Somaattinen erikoissairaanhoido	105 309 400	108 005 364	100 416 872	97 826 087	97 209 945	8 099 455	33,5	34,1	33,9	33,1	33,2	8,3	-2,5	7,6	2,6	0,6
Oma toiminta	19 358 120	19 144 711	19 619 791	18 994 719	17 871 677	1 486 443	6,2	6,0	6,6	6,4	6,1	8,3	1,1	-2,4	3,3	6,3
Ostopalvelut (netto)	85 951 280	88 860 653	80 797 081	78 831 368	79 338 268	6 613 011	27,3	28,0	27,3	26,7	27,1	8,3	-3,3	10,0	2,5	-0,6
Psykiatrinen erikoissairaanhoido	3 919 906	4 682 021	2 807 461	3 829 194	4 250 281	-330 375	1,2	1,5	0,9	1,3	1,5	-7,8	-16,3	66,8	-26,7	-9,9
Oma toiminta	0	0	1 178 715	3 639 615	4 167 012	-4 167 012	0,0	0,0	0,4	1,2	1,4	-100,0	-	-100,0	-67,6	-12,7
Ostopalvelut (netto)	3 919 906	4 682 021	1 628 745	189 580	83 269	3 836 637	1,2	1,5	0,6	0,1	0,0	4 607,5	-16,3	187,5	759,1	127,7

Yli 65-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Tampereella

Deflaatioitu eli indeksillä vuoden 2017 rahan arvoon
korotettu muutos

TAMPERE	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %
	2 019	2 018	2 017	2 016	2 015		2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 65-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	353 055 167	363 146 906	322 754 487	314 486 237	306 553 046	46 502 121	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	15,2	-2,8	-2,4	2,6	2,6
Avopalvelut ja palveluasuminen	131 490 851	129 505 416	120 526 165	112 285 017	104 427 048	27 063 803	37,2	35,7	37,3	35,7	34,1	25,9	1,5	7,5	7,3	7,5
Avopalvelut yhteensä	67 388 912	67 508 509	64 834 327	59 068 895	55 751 288	11 637 624	19,1	18,6	20,1	18,8	18,2	20,9	-0,2	4,1	9,8	6,0
Kotihoito	52 617 586	51 342 631	49 150 713	45 087 674	43 864 504	8 753 082	14,9	14,1	15,2	14,3	14,3	20,0	2,5	4,5	9,0	2,8
Vanhusten päivätoiminta	3 156 901	3 371 608	3 260 217	2 967 626	2 630 307	526 595	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9	20,0	-6,4	3,4	9,9	12,8
Vanhusten päiväsairanhoido	0	-	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Omaishoidon tuki	7 348 320	8 173 072	7 801 093	6 553 812	6 061 175	1 287 145	2,1	2,3	2,4	2,1	2,0	21,2	-10,1	4,8	19,0	8,1
Ennaltaehkäisevät palvelut	4 266 105	4 621 197	4 622 304	4 459 783	3 195 302	1 070 803	1,2	1,3	1,4	1,4	1,0	33,5	-7,7	0,0	3,6	39,6
Palveluohjaus	4 266 105															
Palveluasuminen yhteensä	64 101 939	61 996 907	55 691 837	53 216 122	48 675 760	15 426 179	18,2	17,1	17,3	16,9	15,9	31,7	3,4	11,3	4,7	9,3
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	1 866 273	1 983 602	2 324 470	2 585 966	2 790 799	-924 526	0,5	0,5	0,7	0,8	0,9	-33,1	-5,9	-14,7	-10,1	-7,3
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	62 235 666	60 013 305	53 367 368	50 630 155	45 884 960	16 350 706	17,6	16,5	16,5	16,1	15,0	35,6	3,7	12,5	5,4	10,3
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	43 286 789	47 995 098	52 706 115	56 914 600	62 903 014	-19 616 224	12,3	13,2	16,3	18,1	20,5	-31,2	-9,8	-8,9	-7,4	-9,5
Vanhainkoti (brutto)	26 040 412	29 304 023	31 320 692	31 133 513	32 847 471	-6 807 059	7,4	8,1	9,7	9,9	10,7	-20,7	-11,1	-6,4	0,6	-5,2
Oma toiminta	24 422 068	27 007 178	28 191 618	28 367 353	30 992 367	-6 570 300	6,9	7,4	8,7	9,0	10,1	-21,2	-9,6	-4,2	-0,6	-8,5
Ostopalvelut (brutto)	1 618 344	2 296 845	3 129 075	2 766 161	1 855 103	-236 759	0,5	0,6	1,0	0,9	0,6	-12,8	-29,5	-26,6	13,1	49,1
Terveyskeskukset (brutto)	17 246 378	18 691 075	21 385 422	25 781 087	30 055 543	-12 809 166	4,9	5,1	6,6	8,2	9,8	-42,6	-7,7	-12,6	-17,0	-14,2
Oma toiminta	16 950 456	18 262 125	20 951 008	25 216 476	29 566 780	-12 616 324	4,8	5,0	6,5	8,0	9,6	-42,7	-7,2	-12,8	-16,9	-14,7
Ostopalvelut (brutto)	295 922	428 951	434 415	564 611	488 763	-192 841	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	-39,5	-31,0	-1,3	-23,1	15,5
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	178 277 527	185 646 393	149 522 208	145 286 620	139 222 985	39 054 542	50,5	51,1	46,3	46,2	45,4	28,1	-4,0	24,2	2,9	4,4
Perusterveydenhuollon avohoito	25 903 937	25 662 059	26 821 727	25 313 235	27 324 097	-1 420 160	7,3	7,1	8,3	8,0	8,9	-5,2	0,9	-4,3	6,0	-7,4
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)																
Erikoissairaanhoito	152 373 590	159 984 334	122 700 481	119 973 385	111 898 888	40 474 702	43,2	44,1	38,0	38,1	36,5	36,2	-4,8	30,4	2,3	7,2
Kotisairaala (erikoissairaanhoito)	0	0	837 681	893 784	1 040 899	-1 040 899	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	-100,0	0,0	-100,0	-6,3	-14,1
Somaattinen erikoissairaanhoito	148 645 329	156 423 992	118 739 624	115 552 949	107 642 401	41 002 928	42,1	43,1	36,8	36,7	35,1	38,1	-5,0	31,7	2,8	7,3
Oma toiminta	0	0	40 576 866	41 126 273	38 624 277	-38 624 277	0,0	0,0	12,6	13,1	12,6	-100,0	-	-100,0	-1,3	6,5
Ostopalvelut (netto)	148 645 329	156 423 992	78 162 757	74 426 677	69 018 124	79 627 205	42,1	43,1	24,2	23,7	22,5	115,4	-5,0	100,1	5,0	7,8
Psykiatrinen erikoissairaanhoito	3 728 261	3 560 342	3 123 176	3 526 651	3 215 588	512 673	1,1	1,0	1,0	1,1	1,0	15,9	4,7	14,0	-11,4	9,7
Oma toiminta	40 560	69 155	70 115	48 355	63 093	-22 533	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-35,7	-41,3	-1,4	45,0	-23,4
Ostopalvelut (netto)	3 687 701	3 491 187	3 053 061	3 478 297	3 152 495	535 206	1,0	1,0	0,9	1,1	1,0	17,0	5,6	14,4	-12,2	10,3

Deflaatioitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon korotettu muutos																
Yli 65-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Oulussa	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos	Muutos	Muutos	Muutos	Muutos
OULU	2019	2018	2017	2016	2015	15–19, €	2019	2018	2017	2016	2015	15–19, %	18–19, %	17–18, %	16–17, %	15–16, %
KOOSTE: 65-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	250 653 099	238 926 478	234 609 185	226 808 701	223 454 507	27 198 592	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	12,2	4,9	1,8	3,4	1,5
Avopalvelut ja palveluasuminen	85 463 549	80 531 719	77 568 147	72 458 751	70 168 384	15 295 165	34,1	33,7	33,1	31,9	31,4	21,8	6,1	3,8	7,1	3,3
Avopalvelut yhteensä	46 404 925	43 269 210	41 073 373	39 351 690	40 302 905	6 102 020	18,5	18,1	17,5	17,4	18,0	15,1	7,2	5,3	4,4	-2,4
Kotihoito	34 098 332	32 478 011	30 315 238	29 140 315	30 022 637	4 075 695	13,6	13,6	12,9	12,8	13,4	13,6	5,0	7,1	4,0	-2,9
Vanhusten päivätoiminta	1 291 077	1 291 605	1 364 638	1 336 529	1 356 242	-65 164	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	-4,8	0,0	-5,4	2,1	-1,5
Vanhusten päiväsaunahoito	0	-	0	0	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Omaishoidon tuki	7 226 133	7 295 567	7 143 715	6 300 656	6 237 458	988 675	2,9	3,1	3,0	2,8	2,8	15,9	-1,0	2,1	13,4	1,0
Ennaltaehkäisevät palvelut	1 971 319	2 204 027	2 249 782	2 574 191	2 686 568	-715 249	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	-26,6	-10,6	-2,0	-12,6	-4,2
Palveluohjaus	1 818 063															
Palveluasuminen yhteensä	39 058 624	37 262 509	36 494 774	33 107 060	29 865 479	9 193 145	15,6	15,6	15,6	14,6	13,4	30,8	4,8	2,1	10,2	10,9
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	39 058 624	37 262 509	36 494 774	33 107 060	29 865 479	9 193 145	15,6	15,6	15,6	14,6	13,4	30,8	4,8	2,1	10,2	10,9
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	59 408 103	59 647 253	60 560 780	62 910 634	67 307 335	-7 899 232	23,7	25,0	25,8	27,7	30,1	-11,7	-0,4	-1,5	-3,7	-6,5
Vanhainkoti (brutto)	27 093 899	27 836 905	29 266 909	32 054 632	35 987 662	-8 893 763	10,8	11,7	12,5	14,1	16,1	-24,7	-2,7	-4,9	-8,7	-10,9
Oma toiminta	24 868 888	25 580 897	26 955 987	29 673 403	33 569 703	-8 700 815	9,9	10,7	11,5	13,1	15,0	-25,9	-2,8	-5,1	-9,2	-11,6
Ostopalvelut (brutto)	2 225 011	2 256 008	2 310 922	2 381 229	2 417 958	-192 948	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	-8,0	-1,4	-2,4	-3,0	-1,5
Terveyskeskukset (brutto)	32 314 204	31 810 348	31 293 871	30 856 003	31 319 674	994 531	12,9	13,3	13,3	13,6	14,0	3,2	1,6	1,7	1,4	-1,5
Oma toiminta	27 113 964	28 719 107	28 515 136	28 469 815	28 902 161	-1 788 197	10,8	12,0	12,2	12,6	12,9	-6,2	-5,6	0,7	0,2	-1,5
Ostopalvelut (brutto)	5 200 241	3 091 242	2 778 735	2 386 187	2 417 513	2 782 728	2,1	1,3	1,2	1,1	1,1	115,1	68,2	11,2	16,5	-1,3
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	105 781 447	98 747 506	96 480 258	91 439 316	85 978 787	19 802 659	42,2	41,3	41,1	40,3	38,5	23,0	7,1	2,3	5,5	6,4
Perusterveydenhuollon avohoito	19 585 187	16 913 844	16 853 878	17 717 962	17 013 025	2 572 162	7,8	7,1	7,2	7,8	7,6	15,1	15,8	0,4	-4,9	4,1
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)																
Erikoissairaanhoido	86 196 260	81 833 662	79 626 379	73 721 354	68 965 762	17 230 497	34,4	34,3	33,9	32,5	30,9	25,0	5,3	2,8	8,0	6,9
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)	931 847	933 955	1 000 279	671 799	709 463	222 384	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	31,3	-0,2	-6,6	48,9	-5,3
Somaattinen erikoissairaanhoido	81 420 240	77 421 395	75 883 107	69 755 136	65 059 535	16 360 705	32,5	32,4	32,3	30,8	29,1	25,1	5,2	2,0	8,8	7,2
Oma toiminta	311 176	322 985	345 796	390 972	1 164 301	-853 125	0,1	0,1	0,1	0,2	0,5	-73,3	-3,7	-6,6	-11,6	-66,4
Ostopalvelut (netto)	81 109 064	77 098 410	75 537 311	69 364 164	63 895 233	17 213 831	32,4	32,3	32,2	30,6	28,6	26,9	5,2	2,1	8,9	8,6
Psykiatrinen erikoissairaanhoido	3 844 173	3 478 312	2 742 993	3 294 419	3 196 764	647 409	1,5	1,5	1,2	1,5	1,4	20,3	10,5	26,8	-16,7	3,1
Oma toiminta	230 776	223 777	245 612	211 395	137 529	93 247	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	67,8	3,1	-8,9	16,2	53,7
Ostopalvelut (netto)	3 613 397	3 254 535	2 497 381	3 083 024	3 059 236	554 161	1,4	1,4	1,1	1,4	1,4	18,1	11,0	30,3	-19,0	0,8

Yli 65-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Kuusikossa

Deflaatioitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon korotettu muutos

KUUSIKKO	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %
	2019	2018	2017	2016	2015		2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 65-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2 231 627 444	2 194 888 864	2 106 809 349	2 100 550 019	2 078 613 475	153 013 969	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	7,4	1,7	4,2	0,3	1,1
Avopalvelut ja palveluasuminen	829 756 257	823 470 106	788 013 284	773 423 607	731 863 595	97 892 662	37,2	37,5	37,4	36,8	35,2	13,4	0,8	4,5	1,9	5,7
Avopalvelut yhteensä	411 956 062	411 231 756	386 136 517	370 905 948	360 354 376	51 601 686	18,5	18,7	18,3	17,7	17,3	14,3	0,2	6,5	4,1	2,9
Kotihoito	303 549 362	307 653 723	292 539 812	278 084 652	273 276 678	30 272 684	13,6	14,0	13,9	13,2	13,1	11,1	-1,3	5,2	5,2	1,8
Vanhusten päivätoiminta	23 647 631	24 435 431	22 636 736	21 594 879	20 637 725	3 009 907	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	14,6	-3,2	7,9	4,8	4,6
Vanhusten päiväsairaanhoito	425 275	417 630	332 137	1 882 684	2 342 267	-1 916 992	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	-81,8	1,8	25,7	-82,4	-19,6
Omaishoidon tuki	45 285 775	45 971 720	46 797 127	45 381 037	42 419 995	2 865 780	2,0	2,1	2,2	2,2	2,0	6,8	-1,5	-1,8	3,1	7,0
Ennaltaehkäisevät palvelut	19 915 250	32 753 252	23 830 705	23 962 696	21 677 712	-1 762 462	0,9	1,5	1,1	1,1	1,0	-8,1	-39,2	37,4	-0,6	10,5
Palveluohjaus	19 132 769															
Palveluasuminen yhteensä	417 800 194	412 238 350	401 876 767	402 517 659	371 509 218	46 290 976	18,7	18,8	19,1	19,2	17,9	12,5	1,3	2,6	-0,2	8,3
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	7 629 998	8 600 939	9 755 877	12 139 367	12 276 948	-4 646 949	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	-37,9	-11,3	-11,8	-19,6	-1,1
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	410 170 196	403 637 411	392 120 890	390 378 292	359 232 271	50 937 925	18,4	18,4	18,6	18,6	17,3	14,2	1,6	2,9	0,4	8,7
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	405 303 071	415 931 850	430 854 275	457 664 129	496 258 945	-90 955 875	18,2	19,0	20,5	21,8	23,9	-18,3	-2,6	-3,5	-5,9	-7,8
Vanhainkoti (brutto)	162 852 522	181 772 907	200 523 683	222 925 969	246 814 874	-83 962 352	7,3	8,3	9,5	10,6	11,9	-34,0	-10,4	-9,4	-10,0	-9,7
Oma toiminta	129 989 475	143 761 088	158 570 518	179 381 134	198 738 495	-68 749 020	5,8	6,5	7,5	8,5	9,6	-34,6	-9,6	-9,3	-11,6	-9,7
Ostopalvelut (brutto)	32 863 047	38 011 818	41 953 164	43 544 835	48 076 379	-15 213 332	1,5	1,7	2,0	2,1	2,3	-31,6	-13,5	-9,4	-3,7	-9,4
Terveyskeskukset (brutto)	242 450 549	234 158 943	230 330 593	234 738 160	249 444 072	-6 993 523	10,9	10,7	10,9	11,2	12,0	-2,8	3,5	1,7	-1,9	-5,9
Oma toiminta	217 525 388	213 297 500	212 825 933	219 195 999	232 651 928	-15 126 540	9,7	9,7	10,1	10,4	11,2	-6,5	2,0	0,2	-2,9	-5,8
Ostopalvelut (brutto)	24 925 161	20 861 443	17 504 660	15 542 160	16 792 144	8 133 017	1,1	1,0	0,8	0,7	0,8	48,4	19,5	19,2	12,6	-7,4
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	996 568 117	955 486 909	887 941 789	869 462 283	850 490 935	146 077 181	44,7	43,5	42,1	41,4	40,9	17,2	4,3	7,6	2,1	2,2
Perusterveydenhuollon avohoido	187 664 813	169 238 332	155 118 377	153 437 994	155 293 215	32 371 598	8,4	7,7	7,4	7,3	7,5	20,8	10,9	9,1	1,1	-1,2
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)	7 869 546	7 081 091	7 056 492	5 778 257	5 077 962	2 791 584	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	55,0	11,1	0,3	22,1	13,8
Erikoissairaanhoito	808 903 304	786 248 576	732 823 412	716 024 290	695 197 720	113 705 584	36,2	35,8	34,8	34,1	33,4	16,4	2,9	7,3	2,3	3,0
Kotisairaala (erikoissairaanhoito)	1 854 306	1 789 923	1 837 960	1 565 583	1 750 362											
Somaattinen erikoissairaanhoito	775 661 962	751 851 307	701 586 840	682 225 268	660 240 447	115 421 516	34,8	34,3	33,3	32,5	31,8	17,5	3,2	7,2	2,8	3,3
Oma toiminta	28 892 296	68 509 813	112 518 472	116 944 835	111 060 667	-82 168 370	1,3	3,1	5,3	5,6	5,3	-74,0	-57,8	-39,1	-3,8	5,3
Ostopalvelut (netto)	746 769 666	683 341 493	589 068 368	565 280 433	549 179 780	197 589 886	33,5	31,1	28,0	26,9	26,4	36,0	9,3	16,0	4,2	2,9
Psykiatrinen erikoissairaanhoito	31 387 036	32 607 347	29 398 612	32 233 439	33 206 912	-1 819 876	1,4	1,5	1,4	1,5	1,6	-5,5	-3,7	10,9	-8,8	-2,9
Oma toiminta	6 226 334	6 716 380	8 681 110	10 629 223	11 986 076	-5 759 742	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	-48,1	-7,3	-22,6	-18,3	-11,3
Ostopalvelut (netto)	25 160 702	25 890 967	20 717 502	21 604 216	21 220 835	3 939 867	1,1	1,2	1,0	1,0	1,0	18,6	-2,8	25,0	-4,1	1,8

Yli 75-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Helsingissä

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon
korotettu muutos

HELSINKI	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %
	2 019	2 018	2 017	2 016	2 015		2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 75-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	588 699 097	578 159 909	580 218 847	599 640 543	595 830 436	-7 131 339	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-1,2	1,8	-0,4	-3,2	0,6
Avopalvelut ja palveluasuminen	251 914 539	255 766 275	258 385 808	271 246 678	261 246 554	-9 332 015	42,8	44,2	44,5	45,2	43,8	-3,6	-1,5	-1,0	-4,7	3,8
Avopalvelut yhteensä	130 609 160	132 132 875	130 130 042	128 567 125	125 585 855	5 023 305	22,2	22,9	22,4	21,4	21,1	4,0	-1,2	1,5	1,2	2,4
Kotihoito	100 437 391	110 193 076	108 829 626	105 919 209	103 740 807	-3 303 415	17,1	19,1	18,8	17,7	17,4	-3,2	-8,9	1,3	2,7	2,1
Vanhusten päivätoiminta	10 072 059	10 453 177	9 953 245	10 267 625	9 878 960	193 098	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7	2,0	-3,6	5,0	-3,1	3,9
Vanhusten päiväsairaanhoido	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Omaishoidon tuki	11 603 873	11 486 622	11 347 171	12 380 291	11 966 088	-362 215	2,0	2,0	2,0	2,1	2,0	-3,0	1,0	1,2	-8,3	3,5
Palveluohjaus	8 495 837															
Palveluasuminen yhteensä	121 305 379	123 633 400	128 255 766	142 679 552	135 660 699	-14 355 320	20,6	21,4	22,1	23,8	22,8	-10,6	-1,9	-3,6	-10,1	5,2
Keskirasikas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	121 305 379	123 633 400	128 255 766	142 679 552	135 660 699	-14 355 320	20,6	21,4	22,1	23,8	22,8	-10,6	-1,9	-3,6	-10,1	5,2
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	138 405 859	147 219 043	149 153 999	155 100 121	167 443 103	-29 037 245	23,5	25,5	25,7	25,9	28,1	-17,3	-6,0	-1,3	-3,8	-7,4
Vanhainkoti (brutto)	74 239 551	81 079 718	83 279 922	88 114 475	95 216 360	-20 976 809	12,6	14,0	14,4	14,7	16,0	-22,0	-8,4	-2,6	-5,5	-7,5
Oma toiminta	53 713 799	59 165 948	59 923 162	63 144 892	65 695 872	-11 982 073	9,1	10,2	10,3	10,5	11,0	-18,2	-9,2	-1,3	-5,1	-3,9
Ostopalvelut (brutto)	20 525 752	21 913 770	23 356 760	24 969 582	29 520 488	-8 994 736	3,5	3,8	4,0	4,2	5,0	-30,5	-6,3	-6,2	-6,5	-15,4
Terveyskeskukset (brutto)	64 166 308	66 139 325	65 874 078	66 985 646	72 226 744	-8 060 436	10,9	11,4	11,4	11,2	12,1	-11,2	-3,0	0,4	-1,7	-7,3
Oma toiminta	57 234 506	59 409 252	59 534 453	61 400 716	67 424 545	-10 190 039	9,7	10,3	10,3	10,2	11,3	-15,1	-3,7	-0,2	-3,0	-8,9
Ostopalvelut (brutto)	6 931 802	6 730 073	6 339 625	5 584 930	4 802 199	2 129 603	1,2	1,2	1,1	0,9	0,8	44,3	3,0	6,2	13,5	16,3
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	198 378 699	175 174 591	172 679 039	173 293 744	167 140 779	31 237 920	33,7	30,3	29,8	28,9	28,0	18,7	13,2	1,4	-0,4	3,7
Perusterveydenhuollon avohoito	43 652 743	32 671 646	31 465 075	30 494 412	30 237 153	13 415 591	7,4	5,7	5,4	5,1	5,1	44,4	33,6	3,8	3,2	0,9
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)	3 502 797	3 112 959	3 190 129	3 023 184	2 661 793	841 004	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	31,6	12,5	-2,4	5,5	13,6
Erikoissairaanhoido	154 725 956	142 502 946	141 213 964	142 799 333	136 903 626	17 822 330	26,3	24,6	24,3	23,8	23,0	13,0	8,6	0,9	-1,1	4,3
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)																
Somaattinen erikoissairaanhoido	148 537 000	135 555 916	134 354 537	136 855 697	130 663 673	17 873 327	25,2	23,4	23,2	22,8	21,9	13,7	9,6	0,9	-1,8	4,7
Oma toiminta	5 934 000	33 817 105	35 444 273	38 535 833	35 848 508	-29 914 508	1,0	5,8	6,1	6,4	6,0	-83,4	-82,5	-4,6	-8,0	7,5
Ostopalvelut (netto)	142 603 000	101 738 811	98 910 264	98 319 864	94 815 165	47 787 835	24,2	17,6	17,0	16,4	15,9	50,4	40,2	2,9	0,6	3,7
Psykiatrinen erikoissairaanhoido	6 188 956	6 947 030	6 859 427	5 943 636	6 239 954	-50 998	1,1	1,2	1,2	1,0	1,0	-0,8	-10,9	1,3	15,4	-4,7
Oma toiminta	1 433 956	1 775 170	1 968 983	1 768 550	2 145 232	-711 276	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	-33,2	-19,2	-9,8	11,3	-17,6
Ostopalvelut (netto)	4 755 000	5 171 859	4 890 444	4 175 086	4 094 721	660 279	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7	16,1	-8,1	5,8	17,1	2,0

Yli 75-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Espoossa

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon korotettu muutos

ESPOO	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 14–18, %	Muutos 18–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %
	2 019	2 018	2 017	2 016	2 015		2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 75-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	179 973 377	165 716 795	157 930 509	153 950 380	151 111 172	28 862 204	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	19,1	8,6	4,9	2,6	1,9
Avopalvelut ja palveluasuminen	88 625 842	83 060 912	76 936 583	72 652 183	68 942 046	19 683 796	49,2	50,1	48,7	47,2	45,6	28,6	6,7	8,0	5,9	5,4
Avopalvelut yhteensä	37 892 826	34 029 795	30 651 200	28 039 611	25 178 211	12 714 616	21,1	20,5	19,4	18,2	16,7	50,5	11,4	11,0	9,3	11,4
Kotihoito	30 317 445	28 123 120	25 122 848	21 999 948	19 471 090	10 846 355	16,8	17,0	15,9	14,3	12,9	55,7	7,8	11,9	14,2	13,0
Vanhusten päivätoiminta	2 327 764	2 107 418	1 790 481	1 743 463	1 479 705	848 059	1,3	1,3	1,1	1,1	1,0	57,3	10,5	17,7	2,7	17,8
Vanhusten päiväsairanhoido	0	0	0	672 280	1 017 379	-1 017 379	0,0	0,0	0,0	0,4	0,7	-100,0	-	-	-100,0	-33,9
Omaishoidon tuki	4 104 136	3 799 257	3 737 872	3 623 920	3 210 036	894 100	2,3	2,3	2,4	2,4	2,1	27,9	8,0	1,6	3,1	12,9
Palveluohjaus	1 143 481															
Palveluasuminen yhteensä	50 733 016	49 031 117	46 285 383	44 612 572	43 763 836	6 969 180	28,2	29,6	29,3	29,0	29,0	15,9	3,5	5,9	3,7	1,9
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	0	0	0	1 786 989	1 870 528	-1 870 528	0,0	0,0	0,0	1,2	1,2	-100,0	0,0	0,0	-100,0	-4,5
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	50 733 016	49 031 117	46 285 383	42 825 583	41 893 308	8 839 708	28,2	29,6	29,3	27,8	27,7	21,1	3,5	5,9	8,1	2,2
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	32 167 619	27 393 804	29 176 717	33 616 665	34 034 057	-1 866 438	17,9	16,5	18,5	21,8	22,5	-5,5	17,4	-6,1	-13,2	-1,2
Vanhainkoti (brutto)	3 892 782	3 878 964	7 948 135	12 459 029	14 121 488	-10 228 706	2,2	2,3	5,0	8,1	9,3	-72,4	0,4	-51,2	-36,2	-11,8
Oma toiminta	3 892 782	3 878 964	7 933 377	12 385 558	14 015 370	-10 122 588	2,2	2,3	5,0	8,0	9,3	-72,2	0,4	-51,1	-35,9	-11,6
Ostopalvelut (brutto)	0	0	14 758	73 471	106 119	-106 119	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	-100,0	0,0	-100,0	-79,9	-30,8
Terveyskeskukset (brutto)	28 274 837	23 514 840	21 228 582	21 157 636	19 912 569	8 362 268	15,7	14,2	13,4	13,7	13,2	42,0	20,2	10,8	0,3	6,3
Oma toiminta	27 855 746	23 514 840	21 228 582	21 157 636	19 789 070	8 066 676	15,5	14,2	13,4	13,7	13,1	40,8	18,5	10,8	0,3	6,9
Ostopalvelut (brutto)	419 091	0	0	0	123 498	295 592	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	239,3	-	-	0,0	-100,0
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	59 179 916	55 262 079	51 817 208	47 681 532	48 135 069	11 044 847	32,9	33,3	32,8	31,0	31,9	22,9	7,1	6,6	8,7	-0,9
Perusterveydenhuollon avohoito	16 306 451	13 525 128	11 936 555	11 107 581	11 252 834	5 053 617	9,1	8,2	7,6	7,2	7,4	44,9	20,6	13,3	7,5	-1,3
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)	967 117	750 523	757 711	510 939	431 022	536 095	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	124,4	28,9	-0,9	48,3	18,5
Erikoissairaanhoito	42 873 465	41 736 951	39 880 654	36 573 951	36 882 235	5 991 230	23,8	25,2	25,3	23,8	24,4	16,2	2,7	4,7	9,0	-0,8
Kotisairaala (erikoissairaanhoito)																
Somaattinen erikoissairaanhoito	41 623 361	40 600 625	38 711 401	35 513 517	35 663 183	5 960 178	23,1	24,5	24,5	23,1	23,6	16,7	2,5	4,9	9,0	-0,4
Oma toiminta	0	0	6 652	21 846	24 874	-24 874	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-100,0	-	-100,0	-69,6	-12,2
Ostopalvelut (netto)	41 623 361	40 600 625	38 704 750	35 491 671	35 638 309	5 985 052	23,1	24,5	24,5	23,1	23,6	16,8	2,5	4,9	9,1	-0,4
Psykiatrinen erikoissairaanhoito	1 250 104	1 136 326	1 169 253	1 060 434	1 219 053	31 051	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	2,5	10,0	-2,8	10,3	-13,0
Oma toiminta	0	-	0	0	0	0	-	-	-	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Ostopalvelut (netto)	1 250 104	1 136 326	1 169 253	1 060 434	1 219 053	31 051	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	2,5	10,0	-2,8	10,3	-13,0

Yli 75-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Vantaalla

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon korotettu muutos

VANTAA	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %
	2019	2018	2017	2016	2015		2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 75-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	136 788 099	127 931 162	122 672 673	126 451 655	124 148 583	12 639 516	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	10,2	6,9	4,3	-3,0	1,9
Avopalvelut ja palveluasuminen	61 488 752	58 286 286	59 757 054	59 493 665	53 082 493	8 406 259	45,0	45,6	48,7	47,0	42,8	15,8	5,5	-2,5	0,4	12,1
Avopalvelut yhteensä	20 049 049	17 003 576	17 112 630	17 837 206	17 567 063	2 481 985	14,7	13,3	13,9	14,1	14,2	14,1	17,9	-0,6	-4,1	1,5
Kotihoito	14 828 450	12 279 605	12 485 777	13 218 584	13 286 126	1 542 324	10,8	9,6	10,2	10,5	10,7	11,6	20,8	-1,7	-5,5	-0,5
Vanhusten päivätoiminta	1 490 403	1 705 611	1 567 376	1 657 100	1 598 445	-108 042	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	-6,8	-12,6	8,8	-5,4	3,7
Vanhusten päiväsairanhoido	307 953	303 746	231 760	260 528	282 081	25 872	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	9,2	1,4	31,1	-11,0	-7,6
Omaishoidon tuki	2 315 570	2 714 614	2 827 717	2 700 994	2 400 411	-84 841	1,7	2,1	2,3	2,1	1,9	-3,5	-14,7	-4,0	4,7	12,5
Palveluohjaus	1 106 673															
Palveluasuminen yhteensä	41 439 704	41 282 710	42 644 424	41 656 459	35 515 430	5 924 273	30,3	32,3	34,8	32,9	28,6	16,7	0,4	-3,2	2,4	17,3
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	4 177 141	4 915 371	5 440 996	5 698 061	5 677 545	-1 500 404	3,1	3,8	4,4	4,5	4,6	-26,4	-15,0	-9,7	-4,5	0,4
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	37 262 563	36 367 338	37 203 428	35 958 398	29 837 885	7 424 678	27,2	28,4	30,3	28,4	24,0	24,9	2,5	-2,2	3,5	20,5
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	28 052 118	26 294 704	24 738 887	26 376 439	31 097 824	-3 045 705	20,5	20,6	20,2	20,9	25,0	-9,8	6,7	6,3	-6,2	-15,2
Vanhainkoti (brutto)	4 690 817	6 671 601	7 926 462	10 126 507	14 061 410	-9 370 593	3,4	5,2	6,5	8,0	11,3	-66,6	-29,7	-15,8	-21,7	-28,0
Oma toiminta	0	0	0	2 061 360	6 292 053	-6 292 053	0,0	0,0	0,0	1,6	5,1	-100,0	-	0,0	-100,0	-67,2
Ostopalvelut (brutto)	4 690 817	6 671 601	7 926 462	8 065 147	7 769 357	-3 078 540	3,4	5,2	6,5	6,4	6,3	-39,6	-29,7	-15,8	-1,7	3,8
Terveyskeskukset (brutto)	23 361 302	19 623 103	16 812 424	16 249 932	17 036 414	6 324 888	17,1	15,3	13,7	12,9	13,7	37,1	19,0	16,7	3,5	-4,6
Oma toiminta	16 999 176	15 466 428	14 231 359	15 205 141	15 886 027	1 113 149	12,4	12,1	11,6	12,0	12,8	7,0	9,9	8,7	-6,4	-4,3
Ostopalvelut (brutto)	6 362 126	4 156 675	2 581 065	1 044 791	1 150 387	5 211 739	4,7	3,2	2,1	0,8	0,9	453,0	53,1	61,0	147,0	-9,2
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	47 247 228	43 350 172	38 176 733	40 581 551	39 968 265	7 278 963	34,5	33,9	31,1	32,1	32,2	18,2	9,0	13,6	-5,9	1,5
Perusterveydenhuollon avohoito	8 899 880	8 517 141	6 467 087	7 821 722	7 735 129	1 164 751	6,5	6,7	5,3	6,2	6,2	15,1	4,5	31,7	-17,3	1,1
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)	0	0	384 660	0	0	0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	-	0,0	-100,0	-	-
Erikoissairaanhoido	38 347 348	34 833 032	31 709 646	32 759 829	32 233 137	6 114 211	28,0	27,2	25,8	25,9	26,0	19,0	10,1	9,8	-3,2	1,6
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)																
Somaattinen erikoissairaanhoido	37 206 127	33 875 460	30 894 500	31 510 066	31 095 799	6 110 328	27,2	26,5	25,2	24,9	25,0	19,7	9,8	9,6	-2,0	1,3
Oma toiminta	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Ostopalvelut (netto)	37 206 127	33 875 460	30 894 500	31 510 066	31 095 799	6 110 328	27,2	26,5	25,2	24,9	25,0	19,7	9,8	9,6	-2,0	1,3
Psykiatrin erikoissairaanhoido	1 141 221	957 572	815 145	1 249 763	1 137 338	3 883	0,8	0,7	0,7	1,0	0,9	0,3	19,2	17,5	-34,8	9,9
Oma toiminta	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Ostopalvelut (netto)	1 141 221	957 572	815 145	1 249 763	1 137 338	3 883	0,8	0,7	0,7	1,0	0,9	0,3	19,2	17,5	-34,8	9,9

Yli 75-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Turussa

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon
korotettu muutos

TURKU	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %
	2 019	2 018	2 017	2 016	2 015		2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 75-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	226 148 608	228 710 575	218 613 663	221 912 141	219 110 464	7 038 144	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	3,2	-1,1	4,6	-1,5	1,3
Avopalvelut ja palveluasuminen	108 030 505	103 898 636	96 018 732	89 247 460	79 668 672	28 361 833	47,8	45,4	43,9	40,2	36,4	35,6	4,0	8,2	7,6	12,0
Avopalvelut yhteensä	47 331 056	46 370 909	44 458 947	42 586 726	41 535 709	5 795 347	20,9	20,3	20,3	19,2	19,0	14,0	2,1	4,3	4,4	2,5
Kotihoito	39 224 271	39 653 638	37 482 333	35 934 248	36 089 395	3 134 876	17,3	17,3	17,1	16,2	16,5	8,7	-1,1	5,8	4,3	-0,4
Vanhusten päivätoiminta	2 598 850	2 631 446	2 060 244	1 138 729	1 131 289	1 467 561	1,1	1,2	0,9	0,5	0,5	129,7	-1,2	27,7	80,9	0,7
Vanhusten päiväsaanahoito	0	0	0	611 015	547 977	-547 977	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	-100,0	-	-	-100,0	11,5
Omaishoidon tuki	4 394 588	4 085 825	4 916 370	4 902 735	3 767 049	627 539	1,9	1,8	2,2	2,2	1,7	16,7	7,6	-16,9	0,3	30,1
Palveluohjaus	1 113 348															
Palveluasuminen yhteensä	60 699 449	57 527 727	51 559 784	46 660 733	38 132 963	22 566 485	26,8	25,2	23,6	21,0	17,4	59,2	5,5	11,6	10,5	22,4
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	60 699 449	57 527 727	51 559 784	46 660 733	38 132 963	22 566 485	26,8	25,2	23,6	21,0	17,4	59,2	5,5	11,6	10,5	22,4
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	48 583 839	52 637 058	57 947 050	67 711 713	74 600 821	-26 016 982	21,5	23,0	26,5	30,5	34,0	-34,9	-7,7	-9,2	-14,4	-9,2
Vanhainkoti (brutto)	10 414 413	14 347 483	20 065 465	27 204 653	30 007 550	-19 593 137	4,6	6,3	9,2	12,3	13,7	-65,3	-27,4	-28,5	-26,2	-9,3
Oma toiminta	10 116 402	13 972 459	19 520 699	26 672 249	29 250 082	-19 133 680	4,5	6,1	8,9	12,0	13,3	-65,4	-27,6	-28,4	-26,8	-8,8
Ostopalvelut (brutto)	298 011	375 025	544 766	532 405	757 467	-459 456	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	-60,7	-20,5	-31,2	2,3	-29,7
Terveyskeskukset (brutto)	38 169 426	38 289 574	37 881 585	40 507 060	44 593 271	-6 423 845	16,9	16,7	17,3	18,3	20,4	-14,4	-0,3	1,1	-6,5	-9,2
Oma toiminta	35 754 739	35 265 035	35 546 080	37 207 410	39 582 461	-3 827 722	15,8	15,4	16,3	16,8	18,1	-9,7	1,4	-0,8	-4,5	-6,0
Ostopalvelut (brutto)	2 414 687	3 024 539	2 335 505	3 299 650	5 010 811	-2 596 124	1,1	1,3	1,1	1,5	2,3	-51,8	-20,2	29,5	-29,2	-34,1
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	69 534 264	72 174 882	64 647 881	64 952 968	64 840 970	4 693 294	30,7	31,6	29,6	29,3	29,6	7,2	-3,7	11,6	-0,5	0,2
Perusterveydenhuollon avohoito	10 800 816	10 990 855	6 393 923	7 132 182	7 028 447	3 772 369	4,8	4,8	2,9	3,2	3,2	53,7	-1,7	71,9	-10,4	1,5
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)																
Erikoissairaanhoido	58 733 448	61 184 027	58 253 957	57 820 786	57 812 523	920 925	26,0	26,8	26,6	26,1	26,4	1,6	-4,0	5,0	0,7	0,0
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)	625 160	505 794	0	0	0	625 160	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	23,6	-	-	0,0
Somaattinen erikoissairaanhoido	56 811 186	59 211 912	57 273 356	56 162 325	55 743 651	1 067 535	25,1	25,9	26,2	25,3	25,4	1,9	-4,1	3,4	2,0	0,8
Oma toiminta	13 874 688	13 477 436	14 313 145	13 983 995	13 122 580	752 107	6,1	5,9	6,5	6,3	6,0	5,7	2,9	-5,8	2,4	6,6
Ostopalvelut (netto)	42 936 498	45 734 477	42 960 211	42 178 330	42 621 071	315 428	19,0	20,0	19,7	19,0	19,5	0,7	-6,1	6,5	1,9	-1,0
Psykiatrinen erikoissairaanhoido	1 297 102	1 466 321	980 602	1 658 461	2 068 872	-771 770	0,6	0,6	0,4	0,7	0,9	-37,3	-11,5	49,5	-40,9	-19,8
Oma toiminta	0	0	554 908	1 629 399	2 046 906	-2 046 906	0,0	0,0	0,3	0,7	0,9	-100,0	-	-100,0	-65,9	-20,4
Ostopalvelut (netto)	1 297 102	1 466 321	425 694	29 061	21 966	1 275 135	0,6	0,6	0,2	0,0	0,0	5 804,9	-11,5	244,5	1 364,8	32,3

Yli 75-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Tampereella

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon
korotettu muutos

TAMPERE	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos			
	2 019	2 018	2 017	2 016	2 015		2019	2018	2017	2016	2015		18–19, %	17–18, %	16–17, %	15–16, %
KOOSTE: 75-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	257 666 199	269 740 502	232 014 732	225 418 116	221 403 025	36 263 174	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	16,4	-4,5	16,3	2,9	1,8
Avopalvelut ja palveluasuminen	109 720 239	108 136 421	99 584 357	92 654 170	87 400 497	22 319 741	42,6	40,1	42,9	41,1	39,5	25,5	1,5	8,6	7,5	6,0
Avopalvelut yhteensä	53 695 536	53 860 224	51 211 358	46 449 807	44 988 275	8 707 261	20,8	20,0	22,1	20,6	20,3	19,4	-0,3	5,2	10,3	3,2
Kotihoito	45 672 486	44 930 947	42 883 942	39 213 334	38 430 204	7 242 282	17,7	16,7	18,5	17,4	17,4	18,8	1,7	4,8	9,4	2,0
Vanhusten päivätoiminta	2 774 250	2 962 935	2 864 998	2 607 894	2 284 942	489 308	1,1	1,1	1,2	1,2	1,0	21,4	-6,4	3,4	9,9	14,1
Vanhusten päiväsairaanhoito	0	-	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Omaishoidon tuki	5 248 800	5 966 343	5 462 418	4 628 579	4 273 129	975 671	2,0	2,2	2,4	2,1	1,9	22,8	-12,0	9,2	18,0	8,3
Palveluohjaus	1 365 169															
Palveluasuminen yhteensä	56 024 702	54 276 196	48 373 000	46 204 364	42 412 222	13 612 480	21,7	20,1	20,8	20,5	19,2	32,1	3,2	12,2	4,7	8,9
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	1 600 554	1 700 847	2 014 879	2 276 445	2 374 343	-773 789	0,6	0,6	0,9	1,0	1,1	-32,6	-5,9	-15,6	-11,5	-4,1
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	54 424 148	52 575 349	46 358 120	43 927 919	40 037 879	14 386 270	21,1	19,5	20,0	19,5	18,1	35,9	3,5	13,4	5,5	9,7
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	36 476 057	41 068 427	45 873 820	49 246 778	54 555 602	-18 079 545	14,2	15,2	19,8	21,8	24,6	-33,1	-11,2	-10,5	-6,8	-9,7
Vanhainkoti (brutto)	23 046 345	26 051 875	28 508 840	28 788 403	30 264 055	-7 217 709	8,9	9,7	12,3	12,8	13,7	-23,8	-11,5	-8,6	-1,0	-4,9
Oma toiminta	21 511 071	23 900 410	25 565 869	26 151 782	28 545 767	-7 034 696	8,3	8,9	11,0	11,6	12,9	-24,6	-10,0	-6,5	-2,2	-8,4
Ostopalvelut (brutto)	1 535 274	2 151 465	2 942 971	2 636 621	1 718 287	-183 013	0,6	0,8	1,3	1,2	0,8	-10,7	-28,6	-26,9	11,6	53,4
Terveyskeskukset (brutto)	13 429 711	15 016 551	17 364 980	20 458 374	24 291 547	-10 861 835	5,2	5,6	7,5	9,1	11,0	-44,7	-10,6	-13,5	-15,1	-15,8
Oma toiminta	13 282 056	14 779 000	17 080 002	20 071 311	23 960 017	-10 677 961	5,2	5,5	7,4	8,9	10,8	-44,6	-10,1	-13,5	-14,9	-16,2
Ostopalvelut (brutto)	147 655	237 551	284 978	387 063	331 529	-183 874	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	-55,5	-37,8	-16,6	-26,4	16,8
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	111 469 904	120 535 654	86 556 555	83 517 167	79 446 926	32 022 978	43,3	44,7	37,3	37,0	35,9	40,3	-7,5	39,3	3,6	5,1
Perusterveydenhuollon avohoito	13 713 849	13 963 179	14 177 198	13 573 764	14 774 076	-1 060 227	5,3	5,2	6,1	6,0	6,7	-7,2	-1,8	-1,5	4,4	-8,1
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)																
Erikoissairaanhoito	97 756 055	106 572 475	72 379 357	69 943 403	64 672 850	33 083 205	37,9	39,5	31,2	31,0	29,2	51,2	-8,3	47,2	3,5	8,1
Kotisairaala (erikoissairaanhoito)	0	0	379 229	421 341	404 767	-404 767	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	-100,0	0,0	-100,0	-10,0	4,1
Somaattinen erikoissairaanhoito	95 830 436	104 740 904	70 339 098	67 953 332	63 091 108	32 739 328	37,2	38,8	30,3	30,1	28,5	51,9	-8,5	48,9	3,5	7,7
Oma toiminta	0	0	29 145 976	29 275 843	27 935 542	-27 935 542	0,0	0,0	12,6	13,0	12,6	-100,0	-	-100,0	-0,4	4,8
Ostopalvelut (netto)	95 830 436	104 740 904	41 193 122	38 677 489	35 155 566	60 674 870	37,2	38,8	17,8	17,2	15,9	172,6	-8,5	154,3	6,5	10,0
Psykiatrinen erikoissairaanhoito	1 925 619	1 831 571	1 661 030	1 568 730	1 176 975	748 644	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5	63,6	5,1	10,3	5,9	33,3
Oma toiminta	14 251	8 644	10 017	8 483	7 552	6 699	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	88,7	64,9	-13,7	18,1	12,3
Ostopalvelut (netto)	1 911 368	1 822 926	1 651 013	1 560 247	1 169 424	741 944	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5	63,4	4,9	10,4	5,8	33,4

Yli 75-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Oulussa

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon
korotettu muutos

OULU	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos			
	2 019	2 018	2 017	2 016	2 015		2019	2018	2017	2016	2015		17–18, %	16–17, %	15–16, %	13–14, %
KOOSTE: 75-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	167 810 513	164 211 317	162 189 866	159 909 143	157 652 257	10 158 256	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	6,4	2,2	1,2	1,4	1,4
Avopalvelut ja palveluasuminen	71 185 487	68 502 894	65 883 347	61 275 021	59 182 167	12 003 319	42,4	41,7	40,6	38,3	37,5	20,3	3,9	4,0	7,5	3,5
Avopalvelut yhteensä	34 956 493	34 207 306	32 086 469	30 655 558	31 758 600	3 197 892	20,8	20,8	19,8	19,2	20,1	10,1	2,2	6,6	4,7	-3,5
Kotihoito	28 485 851	27 693 893	25 759 102	24 987 836	26 091 129	2 394 721	17,0	16,9	15,9	15,6	16,5	9,2	2,9	7,5	3,1	-4,2
Vanhusten päivätoiminta	1 048 790	1 053 419	1 130 766	1 086 498	1 107 008	-58 219	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	-5,3	-0,4	-6,8	4,1	-1,9
Vanhusten päiväsairaanhoido	0	-	0	0	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Omaishoidon tuki	5 421 302	5 459 994	5 196 602	4 581 225	4 560 462	860 840	3,2	3,3	3,2	2,9	2,9	18,9	-0,7	5,1	13,4	0,5
Palveluohjaus	1 545 354															
Palveluasuminen yhteensä	36 228 994	34 295 588	33 796 877	30 619 463	27 423 567	8 805 427	21,6	20,9	20,8	19,1	17,4	32,1	5,6	1,5	10,4	11,7
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	36 228 994	34 295 588	33 796 877	30 619 463	27 423 567	8 805 427	21,6	20,9	20,8	19,1	17,4	32,1	5,6	1,5	10,4	11,7
Vanhainkoti ja terveystieteiden keskus	47 165 318	48 379 638	49 595 761	53 698 541	57 177 537	-10 012 219	28,1	29,5	30,6	33,6	36,3	-17,5	-2,5	-2,5	-7,6	-6,1
Vanhainkoti (brutto)	22 661 028	23 572 399	25 248 913	28 642 540	31 654 757	-8 993 729	13,5	14,4	15,6	17,9	20,1	-28,4	-3,9	-6,6	-11,8	-9,5
Oma toiminta	20 865 974	21 762 365	23 419 468	26 705 362	29 645 612	-8 779 638	12,4	13,3	14,4	16,7	18,8	-29,6	-4,1	-7,1	-12,3	-9,9
Ostopalvelut (brutto)	1 795 053	1 810 034	1 829 445	1 937 178	2 009 145	-214 092	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3	-10,7	-0,8	-1,1	-5,6	-3,6
Terveystieteiden keskus (brutto)	24 504 291	24 807 239	24 346 848	25 056 001	25 522 780	-1 018 489	14,6	15,1	15,0	15,7	16,2	-4,0	-1,2	1,9	-2,8	-1,8
Oma toiminta	20 603 734	22 487 309	22 185 713	23 213 937	23 695 341	-3 091 607	12,3	13,7	13,7	14,5	15,0	-13,0	-8,4	1,4	-4,4	-2,0
Ostopalvelut (brutto)	3 900 557	2 319 930	2 161 135	1 842 064	1 827 439	2 073 118	2,3	1,4	1,3	1,2	1,2	113,4	68,1	7,3	17,3	0,8
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	49 459 708	47 328 784	46 710 759	44 935 581	41 292 553	8 167 155	29,5	28,8	28,8	28,1	26,2	19,8	4,5	1,3	4,0	8,8
Perusterveydenhuollon avohoido	9 571 685	8 236 693	8 094 438	8 819 385	8 203 619	1 368 066	5,7	5,0	5,0	5,5	5,2	16,7	16,2	1,8	-8,2	7,5
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)																
Erikoissairaanhoido	39 888 023	39 092 091	38 616 320	36 116 196	33 088 933	6 799 090	23,8	23,8	23,8	22,6	21,0	20,5	2,0	1,2	6,9	9,1
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)	414 466	415 241	538 944	369 479	330 619	83 846	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	25,4	-0,2	-23,0	45,9	11,8
Somaattinen erikoissairaanhoido	37 712 072	37 118 249	37 100 928	34 385 804	31 557 466	6 154 606	22,5	22,6	22,9	21,5	20,0	19,5	1,6	0,0	7,9	9,0
Oma toiminta	206 781	218 763	238 542	252 628	695 139	-488 358	0,1	0,1	0,1	0,2	0,4	-70,3	-5,5	-8,3	-5,6	-63,7
Ostopalvelut (netto)	37 505 291	36 899 486	36 862 386	34 133 176	30 862 327	6 642 964	22,3	22,5	22,7	21,3	19,6	21,5	1,6	0,1	8,0	10,6
Psykiatrin erikoissairaanhoido	1 761 485	1 558 601	976 448	1 360 913	1 200 848	560 637	1,0	0,9	0,6	0,9	0,8	46,7	13,0	59,6	-28,3	13,3
Oma toiminta	26 827	27 972	31 698	29 733	13 208	13 619	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	103,1	-4,1	-11,8	6,6	125,1
Ostopalvelut (netto)	1 734 658	1 530 629	944 751	1 331 181	1 187 639	547 019	1,0	0,9	0,6	0,8	0,8	46,1	13,3	62,0	-29,0	12,1

Yli 75-vuotiaiden kustannukset 2015–2019 Kuusikossa

Deflatoitu eli indeksillä vuoden 2019 rahan arvoon korotettu muutos

KUUSIKKO	Hintaindeksi	1,0231	1,0403	1,0306	1,0292	Muutos 15–19, €	Kustannusten muodostuminen palveluittain					Muutos 15–19, %	Muutos 17–18, %	Muutos 16–17, %	Muutos 15–16, %	Muutos 13–14, %
	2019	2018	2017	2016	2015		2019	2018	2017	2016	2015					
KOOSTE: 75-V. KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	1 560 289 266	1 534 470 260	1 473 640 289	1 487 281 977	1 469 255 937	91 033 330	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	6,2	1,7	4,1	-0,9	1,2
Avopalvelut ja palveluasuminen	694 168 737	677 651 424	656 565 881	646 569 177	609 522 430	84 646 307	44,5	44,2	44,6	43,5	41,5	13,9	2,4	3,2	1,5	6,1
Avopalvelut yhteensä (ei sis. ennaltaehk. palv.)	326 078 924	317 604 685	305 650 647	294 136 034	286 613 713	39 465 211	20,9	20,7	20,7	19,8	19,5	13,8	2,7	3,9	3,9	2,6
Kotihoito	258 965 895	262 874 278	252 563 628	241 273 158	237 108 751	21 857 144	16,6	17,1	17,1	16,2	16,1	9,2	-1,5	4,1	4,7	1,8
Vanhusten päivätoiminta	20 312 115	20 914 007	19 367 110	18 501 309	17 480 350	2 831 765	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2	16,2	-2,9	8,0	4,7	5,8
Vanhusten päiväsaaraanhoito	307 953	303 746	231 760	1 543 822	1 847 438	-1 539 485	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	-83,3	1,4	31,1	-85,0	-16,4
Omaishoidon tuki	33 088 269	33 512 654	33 488 148	32 817 745	30 177 175	2 911 094	2,1	2,2	2,3	2,2	2,1	9,6	-1,3	0,1	2,0	8,8
Palveluohjaus	13 404 693															
Palveluasuminen yhteensä	366 431 243	360 046 739	350 915 234	352 433 143	322 908 717	43 522 526	23,5	23,5	23,8	23,7	22,0	13,5	1,8	2,6	-0,4	9,1
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,2–0,49)	5 777 695	6 616 218	7 455 875	9 761 494	9 922 416	-4 144 721	0,4	0,4	0,5	0,7	0,7	-41,8	-12,7	-11,3	-23,6	-1,6
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,5)	360 653 548	353 430 520	343 459 359	342 671 648	312 986 301	47 667 247	23,1	23,0	23,3	23,0	21,3	15,2	2,0	2,9	0,2	9,5
Vanhainkoti ja terveyskeskussairaala	330 850 810	342 992 674	356 486 234	385 750 257	418 908 944	-88 058 134	21,2	22,4	24,2	25,9	28,5	-21,0	-3,5	-3,8	-7,6	-7,9
Vanhainkoti (brutto)	138 944 936	155 602 040	172 977 738	195 335 608	215 325 619	-76 380 683	8,9	10,1	11,7	13,1	14,7	-35,5	-10,7	-10,0	-11,4	-9,3
Oma toiminta	110 100 029	122 680 145	136 362 575	157 121 204	173 444 756	-63 344 728	7,1	8,0	9,3	10,6	11,8	-36,5	-10,3	-10,0	-13,2	-9,4
Ostopalvelut (brutto)	28 844 907	32 921 895	36 615 163	38 214 405	41 880 863	-13 035 956	1,8	2,1	2,5	2,6	2,9	-31,1	-12,4	-10,1	-4,2	-8,8
Terveyskeskukset (brutto)	191 905 874	187 390 633	183 508 497	190 414 648	203 583 324	-11 677 450	12,3	12,2	12,5	12,8	13,9	-5,7	2,4	2,1	-3,6	-6,5
Oma toiminta	171 729 956	170 921 865	169 806 189	178 256 151	190 337 461	-18 607 505	11,0	11,1	11,5	12,0	13,0	-9,8	0,5	0,7	-4,7	-6,3
Ostopalvelut (brutto)	20 175 918	16 468 769	13 702 308	12 158 498	13 245 863	6 930 055	1,3	1,1	0,9	0,8	0,9	52,3	22,5	20,2	12,7	-8,2
Terveydenhuollon palvelut ilman tk-sairaala	535 269 719	513 826 162	460 588 174	454 962 544	440 824 563	94 445 156	34,3	33,5	31,3	30,6	30,0	21,4	4,2	11,6	1,2	3,2
Perusterveydenhuollon avohoito	102 945 424	87 904 641	78 534 277	78 949 046	79 231 258	23 714 167	6,6	5,7	5,3	5,3	5,4	29,9	17,1	11,9	-0,5	-0,4
Kotisairaala (perusterveydenhuolto)	4 469 914	3 863 483	4 332 500	3 534 123	3 092 815	1 377 100	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	44,5	15,7	-10,8	22,6	14,3
Erikoissairaanhoido	432 324 295	425 921 521	382 053 898	376 013 498	361 593 305	70 730 990	27,7	27,8	25,9	25,3	24,6	19,6	1,5	11,5	1,6	4,0
Kotisairaala (erikoissairaanhoido)	1 039 626	921 035	918 172	790 820	735 387											
Somaattinen erikoissairaanhoido	417 720 182	411 103 066	368 673 820	362 380 742	347 814 879	69 905 303	26,8	26,8	25,0	24,4	23,7	20,1	1,6	11,5	1,7	4,2
Oma toiminta	20 015 469	47 513 304	79 148 587	82 070 146	77 626 643	-57 611 174	1,3	3,1	5,4	5,5	5,3	-74,2	-57,9	-40,0	-3,6	5,7
Ostopalvelut (netto)	397 704 713	363 589 763	289 525 233	280 310 596	270 188 237	127 516 476	25,5	23,7	19,6	18,8	18,4	47,2	9,4	25,6	3,3	3,7
Psykiatrinen erikoissairaanhoido	13 564 487	13 897 420	12 461 905	12 841 936	13 043 039	521 448	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	4,0	-2,4	11,5	-3,0	-1,5
Oma toiminta	1 475 034	1 811 787	2 565 605	3 436 165	4 212 897	-2 737 863	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	-65,0	-18,6	-29,4	-25,3	-18,4
Ostopalvelut (netto)	12 089 453	12 085 633	9 896 300	9 405 771	8 830 141	3 259 311	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	36,9	0,0	22,1	5,2	6,5

Liite 24. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakiomattomat kustannukset 65 ja 75 vuotta täyttäneitä väestöä kohti

65 vuotta täyttäneiden ikävakiomattomat kustannukset väestöä kohti 2019

65 vuotta täyttäneiden ikävakiomattomat kustannukset asukasta kohti 2019								
Kunta	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	
Avopalvelut yhteensä	1 353	1 051	546	1 364	1 389	1 280	1 216	
Kotihoito	1 113	853	487	1 133	1 158	1 024	1 004	
Kotihoito, oma	1 028	742	407	1 044	907	696	865	
Kotihoito, osto	85	111	79	88	251	328	138	
Osavuorokautinen hoito	103	65	60	78	69	39	77	
Päivätoiminta	103	65	48	78	69	39	76	
Päiväsairaanhoido	0	0	12	0	0	0	1	
Omaishoidon tuki	138	133	0	153	162	217	135	
Palveluasuminen yhteensä	1 217	1 351	1 412	1 717	1 411	1 173	1 347	
Palveluasuminen (hm = 0,20–0,49)	0	0	160	0	41	0	25	
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	1 217	1 351	1 252	1 717	1 370	1 173	1 322	
Avopalvelut ja palveluasuminen yhteensä	2 571	2 402	1 958	3 081	2 800	2 454	2 563	
Laitoshiito yhteensä	1 487	966	1 031	1 422	953	1 785	1 310	
Vanhainkoti	779	118	171	269	573	814	526	
Terveyskeskuksen vuodeosastot	708	848	860	1 152	380	971	784	
Lyhytaikainen hoito	622	799	860	684	380	966	683	
Pitkäaikainen hoito	86	49	0	468	0	5	101	
Vanhuspalvelut yhteensä	4 058	3 368	2 989	4 503	3 752	4 238	3 873	
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,20	1,00	0,89	1,34	1,11	1,26	1,15	
Perusterveydenhuolto (sis. pth-kotisairaala)	639	706	543	509	570	588	602	
Perusterveydenhuollon avohoito	589	672	521	509	570	588	579	
Kotisairaala (perusth)	50	35	22				23	
Erikoissairaanhoido (sis. esh-kotisairaala)	2 557	2 090	2 291	2 751	3 353	2 590	2 632	
Kotisairaala (erikois-sh)				23	..	28	32	
Avohoito	1 135	947	956	1 406	937	1 230	1 104	
Vuodeosastohoito	1 423	1 143	1 335	1 322	2 416	1 332	1 496	
Somaattinen	2 436	2 022	2 199	2 630	3 271	2 446	2 500	
Avohoito	1 104	925	908	1 365	932	1 210	1 076	
Vuodeosastohoito	1 333	1 096	1 291	1 265	2 339	1 236	1 423	
Psykiatrinen	121	68	93	98	82	115	101	
Avohoito	31	22	48	42	5	20	28	
Vuodeosastohoito	90	46	45	56	77	96	73	
Perusterveydenhuolto ja erikois-sh yhteensä	3 196	2 796	2 834	3 260	3 923	3 178	3 235	
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,14	1,00	1,01	1,17	1,40	1,14	1,16	
Kaikki yhteensä	7 254	6 164	5 824	7 762	7 675	7 416	7 108	
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,18	1,00	0,94	1,26	1,25	1,20	1,15	
Suhteellinen indeksi, Kuusikko = 1,00	1,02	0,87	0,82	1,09	1,08	1,04	1,00	
Eri toimintojen %-osuus kokonaissummasta								
Avopalvelut ja palveluas. (hm = 0,20–0,49)	18,7	17,1	12,1	17,6	18,6	17,3	17,5	
Tehostettu palveluasuminen ja laitoshoito	28,7	24,6	24,4	31,6	25,3	26,9	27,4	
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	16,8	21,9	21,5	22,1	17,8	15,8	18,6	
Vanhainkoti	10,7	1,9	2,9	3,5	7,5	11,0	7,4	
Terveyskeskus, pitkäaikainen	1,2	0,8	0,0	6,0	0,0	0,1	1,4	
Lyhytaikainen terveydenhuolto	52,6	58,3	63,4	50,8	56,1	55,9	55,1	
Terveyskeskus, lyhytaikainen	8,6	13,0	14,8	8,8	4,9	13,0	9,6	
Perusterveydenhuolto	8,8	11,5	9,3	6,6	7,4	7,9	8,5	
Erikoissairaanhoido	35,3	33,9	39,3	35,4	43,7	34,9	37,0	
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

75 vuotta täyttäneiden ikävakiomattomat kustannukset väestöä kohti 2019

75 vuotta täyttäneiden ikävakiomattomat kustannukset asukasta kohti 2019							
Kunta	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Avopalvelut yhteensä	2 671	2 141	1 171	2 587	2 675	2 593	2 420
Kotihoito	2 221	1 767	1 044	2 196	2 273	2 113	2 028
Kotihoito, oma	2 055	1 531	885	2 010	1 756	1 397	1 740
Kotihoito, osto	166	236	159	186	517	716	288
Osavuorokautinen hoito	209	135	127	145	138	78	157
Päivätoiminta	209	135	105	145	138	78	155
Päiväsairaahoito	0	0	22	0	0	0	2
Omaishoidon tuki	241	239	0	246	264	402	235
Palveluasuminen yhteensä	2 517	2 952	2 918	3 398	2 788	2 687	2 798
Palveluasuminen (hm = 0,20–0,49)	0	0	294	0	80	0	44
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	2 517	2 952	2 624	3 398	2 708	2 687	2 754
Avopalvelut ja palveluasuminen yhteensä	5 188	5 093	4 089	5 985	5 463	5 280	5 218
Laitoshoito yhteensä	2 872	1 872	1 975	2 734	1 815	3 499	2 540
Vanhainkoti	1 541	227	330	583	1 147	1 681	1 071
Terveyskeskuksen vuodeosastot	1 332	1 645	1 645	2 152	668	1 818	1 469
Lyhytaikainen hoito	1 173	1 567	1 645	1 239	668	1 814	1 269
Pitkäaikainen hoito	158	79	0	912	0	4	200
Vanhuspalvelut yhteensä	8 060	6 965	6 064	8 719	7 278	8 779	7 758
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,33	1,15	1,00	1,44	1,20	1,45	1,28
Perusterveydenhuolto (sis. pth-kotisairaala)	906	949	659	605	682	710	797
Perusterveydenhuollon avohoito	833	893	627	605	682	710	752
Kotisairaala (perusth)	73	56	33				45
Erikoissairaahoito (sis. esh-kotisairaala)	3 211	2 495	2 700	3 288	4 864	2 959	3 337
Kotisairaala (erikois-sh)				35	..	31	45
Avohoito	1 396	1 125	1 080	1 575	1 085	1 394	1 303
Vuodeosastohoito	1 815	1 370	1 620	1 678	3 779	1 534	1 989
Somaattinen	3 082	2 422	2 620	3 180	4 769	2 797	3 188
Avohoito	1 373	1 111	1 033	1 534	1 082	1 377	1 280
Vuodeosastohoito	1 709	1 311	1 586	1 646	3 686	1 420	1 909
Psykiatrinen	128	73	80	73	96	131	104
Avohoito	23	14	46	41	3	17	23
Vuodeosastohoito	106	59	34	32	93	114	81
Perusterveydenhuolto ja erikois-sh yhteensä	4 117	3 443	3 359	3 892	5 547	3 669	4 134
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,23	1,03	1,00	1,16	1,65	1,09	1,23
Kaikki yhteensä	12 177	10 408	9 423	12 611	12 825	12 448	11 892
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,29	1,10	1,00	1,34	1,36	1,32	1,26
Suhteellinen indeksi, Kuusikko = 1,00	1,02	0,88	0,79	1,06	1,08	1,05	1,00
Eri toimintojen %-osuus kokonaissummasta							
Avopalvelut ja palveluas. (hm = 0,20–0,49)	21,9	20,6	15,5	20,5	21,5	20,8	20,7
Tehostettu palveluasuminen ja laitoshoito	34,6	31,3	31,3	38,8	30,1	35,1	33,8
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	20,7	28,4	27,8	26,9	21,1	21,6	23,2
Vanhainkoti	12,7	2,2	3,5	4,6	8,9	13,5	9,0
Terveyskeskus, pitkäaikainen	1,3	0,8	0,0	7,2	0,0	0,0	1,7
Lyhytaikainen terveydenhuolto	43,4	48,1	53,1	40,7	48,5	44,0	45,4
Terveyskeskus, lyhytaikainen	9,6	15,1	17,5	9,8	5,2	14,6	10,7
Perusterveydenhuolto	7,4	9,1	7,0	4,8	5,3	5,7	6,7
Erikoissairaahoito	26,4	24,0	28,7	26,1	37,9	23,8	28,1
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Liite 25. Sosiaali- ja terveystalouden ikävakioidut kustannukset 65, 75 ja 85 vuotta täyttäneitä asukasta kohti

65 vuotta täyttäneiden ikävakioidut kustannukset väestöä kohti 2019

65 vuotta täyttäneiden ikävakioidut kustannukset asukasta kohti 2019							
Kunta	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Avopalvelut yhteensä	1 328	1 130	713	1 264	1 313	1 323	1 227
Kotihoito	1 090	923	554	1 043	1 091	1 060	1 004
Kotihoito, oma	1 007	799	464	963	857	719	865
Kotihoito, osto	83	123	90	80	234	341	138
Osavuorokautinen hoito	101	69	66	74	66	40	77
Päivätoiminta	101	69	53	74	66	40	76
Päiväsairaanhoido	0	0	13	0	0	0	1
Omaishoidon tuki	136	139	94	148	157	223	146
Palveluasuminen yhteensä	1 191	1 477	1 594	1 577	1 329	1 223	1 347
Palveluasuminen (hm = 0,20–0,49)	0	0	177	0	39	0	25
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	1 191	1 477	1 416	1 577	1 290	1 223	1 322
Avopalvelut ja palveluasuminen yhteensä	2 519	2 608	2 307	2 842	2 642	2 546	2 574
Laitoshoito yhteensä	1 460	1 030	1 151	1 312	901	1 839	1 310
Vanhainkoti	764	125	195	239	538	842	526
Terveyskeskuksen vuodeosastot	696	905	956	1 073	363	998	784
Lyhytaikainen hoito	611	854	956	640	363	993	683
Pitkäaikainen hoito	85	51	0	433	0	5	101
Vanhuspalvelut yhteensä	3 978	3 638	3 458	4 154	3 543	4 385	3 884
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,09	1,00	0,95	1,14	0,97	1,21	1,07
Perusterveydenhuolto (sis. pth-kotisairaala)	635	719	546	504	567	592	602
Perusterveydenhuollon avohoito	586	683	523	504	567	592	579
Kotisairaala (perusth)	49	36	23				23
Erikoissairaanhoido (sis. esh-kotisairaala)	2 550	2 108	2 311	2 720	3 274	2 600	2 632
Kotisairaala (erikois-sh)				22	..	28	32
Avohoito	1 132	954	959	1 399	931	1 234	1 104
Vuodeosastohoito	1 418	1 154	1 352	1 298	2 343	1 337	1 496
Somaattinen	2 429	2 040	2 220	2 598	3 192	2 456	2 500
Avohoito	1 101	932	911	1 357	926	1 215	1 076
Vuodeosastohoito	1 328	1 107	1 309	1 241	2 266	1 241	1 423
Psykiatrinen	121	68	91	100	82	116	101
Avohoito	31	21	48	42	5	20	28
Vuodeosastohoito	90	47	43	58	77	96	73
Perusterveydenhuolto ja erikois-sh yhteensä	3 185	2 827	2 857	3 224	3 840	3 192	3 235
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,11	0,99	1,00	1,13	1,34	1,12	1,13
Kaikki yhteensä	7 163	6 465	6 221	7 378	7 384	7 577	7 118
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,15	1,04	1,00	1,19	1,19	1,22	1,14
Suhteellinen indeksi, Kuusikko = 1,00	1,01	0,91	0,87	1,04	1,04	1,06	1,00
Eri toimintojen %-osuus kokonaissummasta							
Avopalvelut ja palveluas. (hm = 0,20–0,49)	18,5	17,5	14,3	17,1	18,3	17,5	17,6
Tehostettu palveluasuminen ja laitoshoido	28,5	25,6	25,9	30,5	24,8	27,3	27,4
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	16,6	22,9	22,8	21,4	17,5	16,1	18,6
Vanhainkoti	10,7	1,9	3,1	3,2	7,3	11,1	7,4
Terveyskeskus, pitkäaikainen	1,2	0,8	0,0	5,9	0,0	0,1	1,4
Lyhytaikainen terveydenhuolto	53,0	56,9	61,3	52,4	56,9	55,2	55,0
Terveyskeskus, lyhytaikainen	8,5	13,2	15,4	8,7	4,9	13,1	9,6
Perusterveydenhuolto	8,9	11,1	8,8	6,8	7,7	7,8	8,5
Erikoissairaanhoido	35,6	32,6	37,1	36,9	44,3	34,3	37,0
Yhteensä	100,0	100,0	101,5	100,0	100,0	100,0	100,0

75 vuotta täyttäneiden ikävakioidut kustannukset väestöä kohti 2019

Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
75 vuotta täyttäneiden ikävakioidut kustannukset asukasta kohti 2019							
Kunta	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Avopalvelut yhteensä	2 640	2 235	1 298	2 477	2 605	2 604	2 439
Kotihoito	2 193	1 852	1 142	2 092	2 208	2 123	2 028
Kotihoito, oma	2 030	1 599	966	1 916	1 707	1 403	1 740
Kotihoito, osto	163	253	175	176	501	720	288
Osavuorokautinen hoito	207	140	134	143	135	78	157
Päivätoiminta	207	140	111	143	135	78	155
Päiväsairaanhoido	0	0	22	0	0	0	2
Omaishoidon tuki	240	243	163	243	262	403	254
Palveluasuminen yhteensä	2 486	3 113	3 186	3 238	2 712	2 701	2 798
Palveluasuminen (hm = 0,20–0,49)	0	0	321	0	77	0	44
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	2 486	3 113	2 865	3 238	2 635	2 701	2 754
Avopalvelut ja palveluasuminen yhteensä	5 126	5 348	4 484	5 715	5 317	5 305	5 237
Laitohoito yhteensä	2 841	1 946	2 158	2 610	1 766	3 510	2 540
Vanhainkoti	1 523	233	370	543	1 112	1 687	1 071
Terveyskeskuksen vuodeosastot	1 318	1 713	1 788	2 067	653	1 823	1 469
Lyhytaikainen hoito	1 160	1 633	1 788	1 192	653	1 819	1 269
Pitkäaikainen hoito	157	80	0	875	0	4	200
Vanhuspalvelut yhteensä	7 967	7 294	6 642	8 325	7 083	8 815	7 777
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,09	1,00	0,91	1,14	0,97	1,21	1,07
Perusterveydenhuolto (sis. pth-kotisairaala)	903	957	654	604	684	710	797
Perusterveydenhuollon avohoito	830	899	620	604	684	710	752
Kotisairaala (perusth)	72	58	33				45
Erikoissairaanhoido (sis. esh-kotisairaala)	3 208	2 502	2 702	3 270	4 805	2 958	3 337
Kotisairaala (erikois-sh)				35	..	31	45
Avohoito	1 395	1 125	1 072	1 576	1 083	1 394	1 303
Vuodeosastohoito	1 813	1 377	1 629	1 660	3 722	1 533	1 989
Somaattinen	3 080	2 430	2 624	3 161	4 709	2 796	3 188
Avohoito	1 372	1 112	1 027	1 534	1 081	1 377	1 280
Vuodeosastohoito	1 707	1 319	1 597	1 627	3 628	1 420	1 909
Psykiatrinen	129	72	77	74	96	131	104
Avohoito	23	14	45	42	3	17	23
Vuodeosastohoito	106	58	32	32	94	114	81
Perusterveydenhuolto ja erikois-sh yhteensä	4 111	3 459	3 355	3 874	5 489	3 668	4 134
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,23	1,03	1,00	1,15	1,64	1,09	1,23
Kaikki yhteensä	12 078	10 753	10 053	12 199	12 571	12 483	11 911
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,12	1,00	0,93	1,13	1,17	1,16	1,11
Suhteellinen indeksi, Kuusikko = 1,00	1,01	0,90	0,84	1,02	1,06	1,05	1,00
Eri toimintojen %-osuus kokonaissummasta							
Avopalvelut ja palveluas. (hm = 0,20–0,49)	21,9	20,8	16,1	20,3	21,3	20,9	20,8
Tehostettu palveluasuminen ja laitoshoito	34,5	31,9	32,2	38,2	29,8	35,2	33,8
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	20,6	29,0	28,5	26,5	21,0	21,6	23,1
Vanhainkoti	12,6	2,2	3,7	4,5	8,8	13,5	9,0
Terveyskeskus, pitkäaikainen	1,3	0,7	0,0	7,2	0,0	0,0	1,7
Lyhytaikainen terveydenhuolto	43,6	47,4	51,2	41,5	48,9	44,0	45,4
Terveyskeskus, lyhytaikainen	9,6	15,2	17,8	9,8	5,2	14,6	10,7
Perusterveydenhuolto	7,5	8,9	6,5	5,0	5,4	5,7	6,7
Erikoissairaanhoido	26,6	23,3	26,9	26,8	38,2	23,7	28,0
Yhteensä	100,0	100,0	99,4	100,0	100,0	100,0	100,0

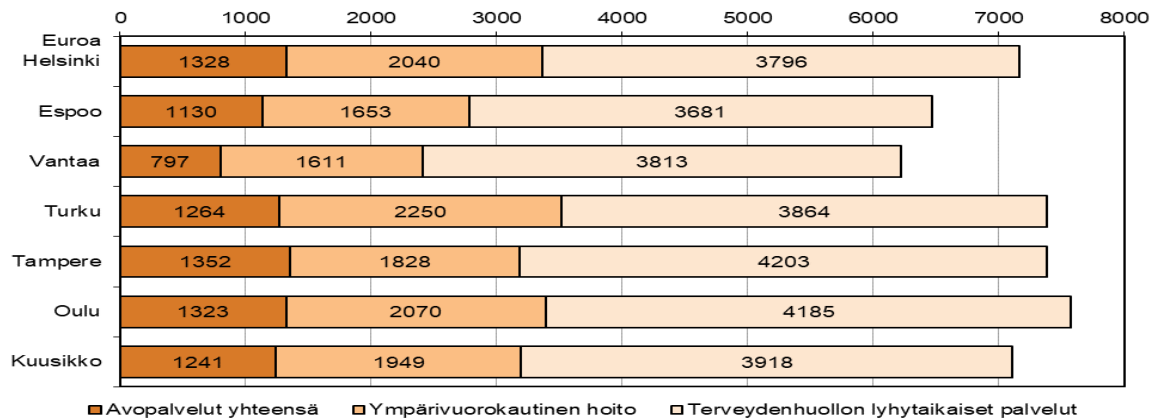
85 vuotta täyttäneiden kustannukset väestöä kohti 2019

85 vuotta täyttäneiden kustannukset asukasta kohti 2019							
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Avopalvelut yhteensä	5 461	4 595	2 714	5 123	5 328	5 396	5 045
Kotihoito	4 752	3 995	2 483	4 594	4 714	4 671	4 433
Kotihoito, oma	4 362	3 306	2 087	4 177	3 583	3 020	3 758
Kotihoito, osto	390	689	395	416	1 131	1 651	676
Osavuorokautinen hoito	369	245	231	210	271	152	279
Päivätoiminta	369	245	200	210	271	152	277
Päiväsairaahoito	0	0	31	0	0	0	3
Omaishoidon tuki	340	354	0	319	344	573	332
Palveluasuminen yhteensä	5 446	7 165	6 865	7 086	5 684	6 254	6 144
Keskiraskas palveluasuminen (hm 0,20–0,49)	0	0	686	0	179	0	89
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	5 446	7 165	6 179	7 086	5 505	6 254	6 055
Avopalvelut ja palveluasuminen yhteensä	10 907	11 760	9 579	12 210	11 012	11 649	11 189
Laitoshiito yhteensä	5 805	3 819	4 666	5 611	3 694	6 525	5 223
Vanhainkoti	3 180	399	909	1 508	2 457	3 229	2 327
Terveyskeskuksen vuodeosastot	2 625	3 421	3 757	4 104	1 237	3 296	2 897
Lyhytaikainen hoito	2 348	3 292	3 757	2 338	1 237	3 293	2 486
Pitkäaikainen hoito	277	128	0	1 766	0	2	411
Vanhuspalvelut yhteensä	16 713	15 579	14 245	17 821	14 706	18 174	16 412
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,17	1,09	1,00	1,25	1,03	1,28	1,15
Perusterveydenhuolto (sis. pth-kotisairaala)	1 212	1 171	578	615	634	735	926
Perusterveydenhuollon avohoito	1 111	1 068	536	615	634	735	864
Kotisairaala (perusth)	101	103	42				62
Erikoissairaahoito (sis. esh-kotisairaala)	3 435	2 687	2 720	3 700	7 116	2 644	3 898
Kotisairaala (erikois-sh)				44	..	22	62
Avohoito	1 461	1 145	970	1 555	1 144	1 177	1 314
Vuodeosastohoito	1 974	1 542	1 750	2 102	5 972	1 446	2 522
Somaattinen	3 340	2 644	2 687	3 618	7 037	2 499	3 761
Avohoito	1 446	1 139	943	1 532	1 143	1 170	1 301
Vuodeosastohoito	1 894	1 506	1 744	2 086	5 894	1 329	2 460
Psykiatrinen	95	43	33	38	79	123	75
Avohoito	15	6	27	22	1	7	13
Vuodeosastohoito	80	36	6	16	78	116	62
Perusterveydenhuolto ja erikois-sh yhteensä	4 647	3 858	3 298	4 315	7 750	3 379	4 824
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,41	1,17	1,00	1,31	2,35	1,02	1,46
Kaikki yhteensä	21 360	19 437	17 543	22 136	22 456	21 553	21 236
Suhteellinen indeksi, halvin kunta = 1,00	1,22	1,11	1,00	1,26	1,28	1,23	1,09
Suhteellinen indeksi, Kuusikko = 1,00	1,01	0,92	0,83	1,04	1,06	1,01	1,00
Eri toimintojen %-osuus kokonaissummasta							
Avopalvelut ja palveluas. (hm = 0,20–0,49)	25,6	23,6	19,4	23,1	24,5	25,0	24,2
Tehostettu palveluasuminen ja laitoshoito	41,7	39,6	40,4	46,8	35,5	44,0	41,4
Tehostettu palveluasuminen (hm ≥ 0,50)	25,5	36,9	35,2	32,0	24,5	29,0	28,5
Vanhainkoti	14,9	2,1	5,2	6,8	10,9	15,0	11,0
Terveyskeskus, pitkäaikainen	1,3	0,7	0,0	8,0	0,0	0,0	1,9
Lyhytaikainen terveydenhuolto	32,8	36,8	40,2	30,1	40,0	31,0	34,4
Terveyskeskus, lyhytaikainen	11,0	16,9	21,4	10,6	5,5	15,3	11,7
Perusterveydenhuolto	5,7	6,0	3,3	2,8	2,8	3,4	4,4
Erikoissairaahoito	16,1	13,8	15,5	16,7	31,7	12,3	18,4
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Liite 26. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidujen kustannusten rakenne 65 ja 75 vuotta täyttäneitä asukasta kohti

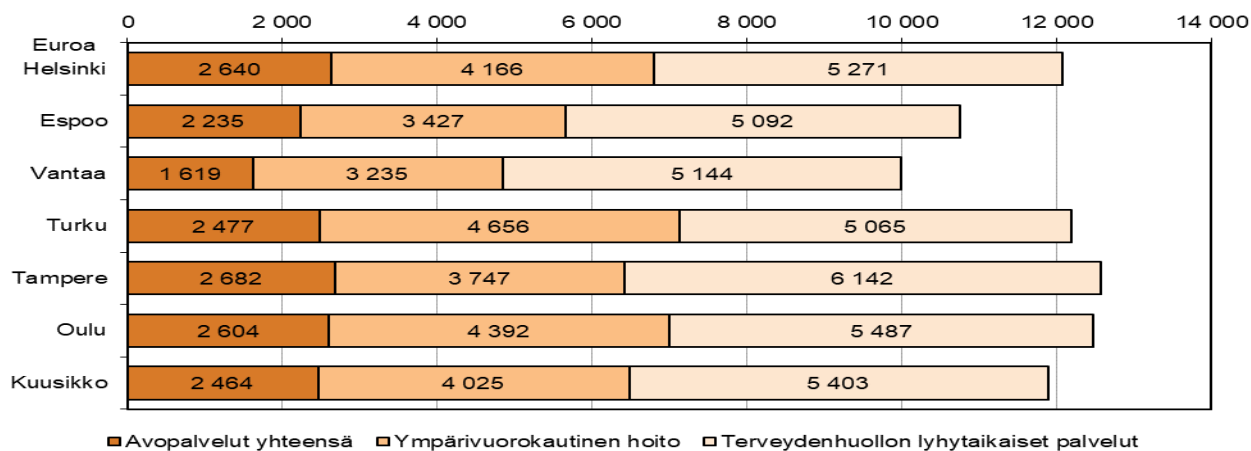
Palvelujen ikävakioidut kustannukset 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohti vuonna 2018													
	Avopalvelut	Keskiraskas palvelu-asuminen	Avo-palvelut yhteensä	Tehostettu palvelu-asuminen	Vanhainkoti	Terveys-keskus, pa-hoito	Ympäri-vooro-kautinen hoito	Terveys-keskus, la-hoito	Perustervey-denhuollon avohoito (kotisairaala)	Erikois-sairaan-hoito (kotisairaala)	Terveys-huollon lyhytaik. palvelut	Ikävakioidut kustan-nukset	Ikävakioiduttomat kustan-nukset
Helsinki	1 328	0	1328	1191	764	85	2040	611	635	2550	3796	7 163	7 254
Espoo	1 130	0	1130	1477	125	51	1653	854	719	2108	3681	6 465	6 164
Vantaa	619	177	797	1416	195	0	1611	956	546	2311	3813	6 221	5 824
Turku	1 264	0	1264	1577	239	433	2250	640	504	2720	3864	7 378	7 762
Tampere	1 313	39	1352	1290	538	0	1828	363	567	3274	4203	7 384	7 675
Oulu	1 323	0	1323	1223	842	5	2070	993	592	2600	4185	7 577	7 416
Kuusikko	1 216	25	1241	1322	526	101	1949	683	602	2632	3918	7 108	7 108
Palvelujen ikävakioidut kustannukset 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohti vuonna 2018, eri palvelujen %-osuudet													
	Avopalvelut	Keskiraskas palvelu-asuminen	Avo-palvelut yhteensä	Tehostettu palvelu-asuminen	Vanhainkoti	Terveys-keskus, pa-hoito	Ympäri-vooro-kautinen hoito	Terveys-keskus, la-hoito	Perustervey-denhuollon avohoito (kotisairaala)	Erikois-sairaan-hoito (kotisairaala)	Terveys-huollon lyhytaik. palvelut	Ikävakioidut kustan-nukset	
Helsinki	18,5	0,0	18,5	16,6	10,7	1,2	28,5	8,5	8,9	35,6	53,0	100,0	
Espoo	17,5	0,0	17,5	22,9	1,9	0,8	25,6	13,2	11,1	32,6	56,9	100,0	
Vantaa	10,0	2,9	12,8	22,8	3,1	0,0	25,9	15,4	8,8	37,1	61,3	100,0	
Turku	17,1	0,0	17,1	21,4	3,2	5,9	30,5	8,7	6,8	36,9	52,4	100,0	
Tampere	17,8	0,5	18,3	17,5	7,3	0,0	24,8	4,9	7,7	44,3	56,9	100,0	
Oulu	17,5	0,0	17,5	16,1	11,1	0,1	27,3	13,1	7,8	34,3	55,2	100,0	
Kuusikko	17,1	0,3	17,5	18,6	7,4	1,4	27,4	9,6	8,5	37,0	55,1	100,0	

Kuvio 1. Sosiaali- ja -terveyspalvelujen kustannukset 65 vuotta täyttäneitä asukasta kohti (ikävakioitu)

Palvelujen ikävakioidut kustannukset 75 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti vuonna 2018													
	Avopalvelut	Keskiraskas palveluasuminen	Avo-palvelut yhteensä	Tehostettu palveluasuminen	Vanhainkoti	Terveyskeskus, pa-hoito	Ympäri-vooro-kautinen hoito	Terveyskeskus, la-hoito	Perusterveydenhuollon avohoito (kotisairaala)	Erikois-sairaanhoido (kotisairaala)	Terveys-huollon lyhytaik. palvelut	Ikävakioidut kustannukset	Ikävakiomattomat kustannukset
Helsinki	2 640	0	2 640	2 486	1 523	157	4 166	1 160	903	3 208	5 271	12 078	12 177
Espoo	2 235	0	2 235	3 113	233	80	3 427	1 633	957	2 502	5 092	10 753	10 408
Vantaa	1 298	321	1 619	2 865	370	0	3 235	1 788	654	2 702	5 144	9 998	9 423
Turku	2 477	0	2 477	3 238	543	875	4 656	1 192	604	3 270	5 065	12 199	12 611
Tampere	2 605	77	2 682	2 635	1 112	0	3 747	653	684	4 805	6 142	12 571	12 825
Oulu	2 604	0	2 604	2 701	1 687	4	4 392	1 819	710	2 958	5 487	12 483	12 448
Kuusikko	2 420	44	2 464	2 754	1 071	200	4 025	1 269	797	3 337	5 403	11 892	11 892
Palvelujen ikävakioidut kustannukset 75 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti vuonna 2018, eri palvelujen %-osuudet													
	Avopalvelut	Keskiraskas palveluasuminen	Avo-palvelut yhteensä	Tehostettu palveluasuminen	Vanhainkoti	Terveyskeskus, pa-hoito	Ympäri-vooro-kautinen hoito	Terveyskeskus, la-hoito	Perusterveydenhuollon avohoito (kotisairaala)	Erikois-sairaanhoido (kotisairaala)	Terveys-huollon lyhytaik. palvelut	Ikävakioidut kustannukset	
Helsinki	21,9	0,0	21,9	20,6	12,6	1,3	34,5	9,6	7,5	26,6	43,6	100,0	
Espoo	20,8	0,0	20,8	29,0	2,2	0,7	31,9	15,2	8,9	23,3	47,4	100,0	
Vantaa	13,0	3,2	16,2	28,7	3,7	0,0	32,4	17,9	6,5	27,0	51,5	100,0	
Turku	20,3	0,0	20,3	26,5	4,5	7,2	38,2	9,8	5,0	26,8	41,5	100,0	
Tampere	20,7	0,6	21,3	21,0	8,8	0,0	29,8	5,2	5,4	38,2	48,9	100,0	
Oulu	20,9	0,0	20,9	21,6	13,5	0,0	35,2	14,6	5,7	23,7	44,0	100,0	
Kuusikko	20,3	0,4	20,7	23,2	9,0	1,7	33,8	10,7	6,7	28,1	45,4	100,0	

Kuvio 2. Sosiaali- ja -terveyspalvelujen kustannukset 75 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti (ikävakioitu)

Liite 27. Sosiaali- ja terveystalouden ikävakioidut kustannukset 65 täyttäneelle asukasta kohti 2015–2019 deflatoimattomina ja deflatoituina

65 vuotta täyttäneiden ikävakioidut deflatoimattomat kustannukset väestöä kohti 2015–2019

		Avopalvelut (myös Kotihoito)	Keskiraskas palvelu- asuminen	Tehostettu palvelu- asuminen	Vanhain- kodit	Terveyskes- kussairaalat (la ja pa)	Perusth- vastaanotto (kotisairaala)	Erikois- sairaanhoito (kotisairaala)	Yhteensä	Muutos, %	
Helsinki	15	1 054	1 313	0	1 408	1 019	806	532	2 447	7 525	1,0
	16	1 050	1 308	0	1 442	926	739	517	2 449	7 380	-1,9
	17	1 051	1 287	0	1 267	856	705	513	2 399	7 026	-4,8
	18	1 085	1 326	0	1 219	827	711	532	2 355	6 971	-0,8
	19	1 090	1 328	0	1 191	764	696	635	2 550	7 163	2,8
	Muutos 15–19, %	3,4	1,1	0,0	-15,4	-25,0	-13,7	19,3	4,2	-4,8	
Espoo	15	695	914	67	1 425	501	733	609	2 051	6 299	-2,7
	16	732	954	58	1 367	429	742	563	2 003	6 115	-2,9
	17	795	988	0	1 406	275	722	592	2 048	6 031	-1,4
	18	877	1 077	0	1 461	144	766	643	2 092	6 182	2,5
	19	923	1 130	0	1 477	125	905	719	2 108	6 465	4,6
	Muutos 15–19, %	32,8	23,7	-100,0	3,7	-75,1	23,6	18,1	2,8	2,6	
Vantaa	15	567	769	268	1 354	629	797	528 *	2 239	6 583	0,1
	16	541	740	262	1 518	440	722	526 *	2 202	6 411	-2,6
	17	485	680	243	1 487	331	731	422	2 047	5 940	-7,4
	18	516	704	210	1 419	274	816	535	2 154	6 112	2,9
	19	554	619	177	1 416	195	956	546	2 311	6 221	1,8
	Muutos 15–19, %	-2,3	-19,4	-33,7	4,6	-69,0	19,9	3,3	3,2	-5,5	
Turku	15	949	1 127	0	1 008	707	1 214	359	2 048	6 464	-8,4
	16	916	1 126	0	1 211	619	1 096	356	1 980	6 389	-1,2
	17	938	1 157	0	1 287	442	1 033	333	1 958	6 211	-2,8
	18	1 026	1 237	0	1 462	324	1 048	505	2 036	6 611	6,4
	19	1 043	1 264	0	1 577	239	1 073	504	2 698	7 356	11,3
	Muutos 15–19, %	9,8	12,1	0,0	56,5	-66,2	-11,6	40,4	31,7	13,8	
Tampere	15	964	1 159	61	1 006	716	668	634	2 581	6 825	-2,5
	16	965	1 174	55	1 083	661	558	571	2 667	6 769	-0,8
	17	1 017	1 251	48	1 104	644	448	585	2 655	6 735	-0,5
	18	1 060	1 304	41	1 239	603	391	558	3 418	7 554	12,2
	19	1 091	1 313	39	1 290	538	363	567	3 274	7 384	-2,3
	Muutos 15–19, %	13,2	13,3	-36,8	28,2	-24,9	-45,7	-10,6	26,8	8,2	
Oulu	15	1 045	1 305	0	1 047	1 255	1 084	578	2 341	7 610	-0,1
	16	974	1 226	0	1 116	1 071	1 024	578	2 380	7 396	-2,8
	17	974	1 244	0	1 185	936	997	525	2 476	7 363	-0,4
	18	1 027	1 294	0	1 187	876	995	517	2 499	7 369	0,1
	19	1 060	1 323	0	1 223	842	998	592	2 600	7 577	2,8
	Muutos 15–19, %	1,4	1,3	0,0	16,8	-32,9	-8,0	2,4	11,1	-0,4	
Kuusikko	15	944	1 171	42	1 243	857	864	538	2 405	7 120	-0,6
	16	930	1 162	41	1 315	753	792	0	2 407	6 469	-9,1
	17	948	1 175	35	1 274	653	749	502	2 380	6 767	4,6
	18	984	1 212	28	1 303	588	758	544	2 560	6 993	3,3
	19	1 004	1 227	25	1 322	526	784	602	2 632	7 118	1,8
	Muutos 15–19, %	6,3	4,8	-42,1	6,4	-38,6	-9,3	12,0	9,5	0,0	

* Ilman kotisairaala. Kotisairaala sisältyy tehostettuun kotihoitoon.

* = Ennen vuotta 2010 osalta kunnista voi puuttua kustannuksista tehostetun palveluasumisen lyhytaikaishoito

65 vuotta täyttäneiden ikävakioidut deflatoidut kustannukset väestöä kohti 2015–2019

		Keskiraskas palvelu-		Tehostettu palvelu-		Vanhain-	Terveyskes-	Perusth-	Erikois-	Yhteensä	Muutos, %
		Kotihoito	Avopalvelut	asuminen	asuminen*						
Helsinki	15	1 085	1 351	0	1 449	1 049	830	548	2 519	7 745	0,4
	16	1 082	1 348	0	1 486	955	761	533	2 524	7 606	-1,8
	17	1 093	1 339	0	1 318	891	734	534	2 495	7 309	-3,9
	18	1 110	1 356	0	1 248	846	728	545	2 410	7 132	-2,4
	19	1 090	1 328	0	1 191	764	696	635	2 550	7 163	0,4
	Muutos 15–19, %	4,2	2,1	0,0	-16,2	-33,5	-23,0	21,8	3,2	-7,1	
Espoo	15	715	940	69	1 466	516	754	627	2 111	6 483	-3,2
	16	755	984	60	1 408	442	764	580	2 064	6 302	-2,8
	17	827	1 028	0	1 463	286	751	616	2 131	6 274	-0,4
	18	897	1 102	0	1 494	147	784	657	2 140	6 325	0,8
	19	923	1 130	0	1 477	125	905	719	2 108	6 465	2,2
	Muutos 15–19, %	36,8	29,7	-129,8	14,2	-107,4	1,2	8,1	-6,6	-3,6	
Vantaa	15	583	791	275	1 393	647	821	544 *	2 304	6 775	-0,5
	16	557	762	270	1 565	454	744	543 *	2 270	6 607	-2,5
	17	505	707	253	1 547	344	760	439	2 129	6 179	-6,5
	18	528	720	214	1 452	280	835	548	2 204	6 253	1,2
	19	554	619	177	1 416	195	956	546	2 311	6 221	-0,5
	Muutos 15–19, %	-5,9	-21,3	-39,6	4,8	-89,5	17,9	-6,3	3,8	-8,7	
Turku	15	977	1 160	0	1 037	727	1 250	370	2 108	6 652	-8,9
	16	944	1 161	0	1 248	638	1 130	367	2 040	6 584	-1,0
	17	975	1 203	0	1 339	460	1 075	347	2 037	6 461	-1,9
	18	1 050	1 266	0	1 496	331	1 072	517	2 083	6 764	4,7
	19	1 043	1 264	0	1 577	239	1 073	504	2 698	7 356	8,7
	Muutos 15–19, %	7,2	10,2	0,0	67,5	-86,8	-30,9	38,7	5,0	0,8	
Tampere	15	992	1 193	63	1 036	737	688	652	2 656	7 025	-3,1
	16	995	1 209	57	1 116	681	575	589	2 749	6 976	-0,7
	17	1 058	1 301	50	1 148	670	466	609	2 762	7 006	0,4
	18	1 084	1 334	42	1 268	617	401	571	3 497	7 729	10,3
	19	1 091	1 313	39	1 290	538	363	567	3 274	7 384	-4,5
	Muutos 15–19, %	11,0	10,5	-40,6	30,2	-39,8	-72,6	-10,1	21,8	1,9	
Oulu	15	1 076	1 344	0	1 078	1 291	1 116	595	2 409	7 833	-0,7
	16	1 004	1 263	0	1 150	1 104	1 055	596	2 453	7 622	-2,7
	17	1 014	1 294	0	1 233	974	1 037	546	2 576	7 660	0,5
	18	1 050	1 324	0	1 215	896	1 018	529	2 557	7 539	-1,6
	19	1 060	1 323	0	1 223	842	998	592	2 600	7 577	0,5
	Muutos 15–19, %	-4,4	-5,8	0,0	21,3	-43,6	-10,9	0,1	9,2	-4,0	
Kuusikko	15	972	1 205	44	1 279	882	889	553	2 475	7 328	-1,2
	16	958	1 197	42	1 355	776	816	0	2 481	6 667	-9,0
	17	987	1 223	36	1 325	679	779	522	2 476	7 040	5,6
	18	1 007	1 241	28	1 333	601	776	556	2 620	7 155	1,6
	19	1 004	1 227	25	1 322	526	784	602	2 632	7 118	-0,5
	Muutos 15–19, %	5,0	3,9	-52,1	9,3	-52,4	-23,3	10,4	7,0	-4,0	

* Ilman kotisairaala. Kotisairaala sisältyy tehostettuun kotihoitoon.

Kustannusten korottamiseen vuoden 2015 arvoon on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä sosiaali- ja terveystoimelle (ks. liite 1, määritelmät).

Julkisten menojen hintaindeksi sosiaali- ja terveystoimelle, perusvuosi 2000 = 100

Liite 28. Sosiaali- ja terveystalouden ikävakioidut kustannukset 75 vuotta täyttäneistä asukkaista kohti 2015–2019 deflatoimattomina ja deflatoituina

75 vuotta täyttäneiden ikävakioidut deflatoimattomat kustannukset väestöä kohti 2015–2019

		Avopalvelut (myös Kotihoito)	Keskiraskas palvelu- asuminen	Tehostettu palvelu- asuminen	Vanhain- kodit	Terveyskes- kussairaalat (la ja pa)	Perusth- vastaanotto (kotisairaala)	Erikois- sairaanhoito (kotisairaala)	Yhteensä	Muutos, %	
Helsinki	15	2 215	2 701	0	2 989	2 099	1 595	680	3 074	13 139	1,6
	16	2 157	2 642	0	3 026	1 874	1 427	660	3 086	12 715	-3,2
	17	2 163	2 611	0	2 672	1 739	1 374	668	2 997	12 061	-5,2
	18	2 216	2 672	0	2 549	1 675	1 367	685	2 985	11 932	-1,1
	19	2 193	2 640	0	2 486	1 523	1 318	903	3 208	12 078	1,2
	Muutos 15–19, %	-1,0	-2,3	0,0	-16,9	-27,5	-17,4	32,8	4,4	-8,1	
Espoo	15	1 429	1 838	137	3 088	1 024	1 457	793	2 584	10 922	-1,5
	16	1 494	1 893	122	2 930	833	1 434	725	2 383	10 320	-5,5
	17	1 647	1 998	0	3 042	508	1 384	744	2 485	10 161	-1,5
	18	1 787	2 150	0	3 124	243	1 495	820	2 523	10 355	1,9
	19	1 852	2 235	0	3 113	233	1 713	957	2 502	10 753	3,9
	Muutos 15–19, %	29,6	21,6	-100,0	0,8	-77,2	17,6	20,7	-3,2	-1,5	
Vantaa	15	1 251	1 630	550	2 807	1 318	1 568	653 *	2 721	11 246	2,2
	16	1 155	1 532	510	3 103	894	1 380	609 *	2 591	10 620	-5,6
	17	1 043	1 410	460	3 066	668	1 364	457 *	2 397	9 821	-7,5
	18	1 088	1 448	395	2 898	537	1 539	648	2 550	10 015	2,0
	19	1 142	1 354	321	2 865	370	1 788	654	2 702	10 053	0,4
	Muutos 15–19, %	-8,7	-16,9	-41,7	2,1	-71,9	14,1	0,1	-0,7	-10,6	
Turku	15	1 997	2 310	0	2 130	1 637	2 496	412	3 349	12 333	-1,0
	16	1 919	2 288	0	2 510	1 427	2 178	404	3 238	12 045	-2,3
	17	1 971	2 353	0	2 718	1 036	2 012	359	3 219	11 697	-2,9
	18	2 107	2 478	0	3 059	749	2 057	617	3 393	12 353	5,6
	19	2 092	2 477	0	3 238	543	2 067	604	3 235	12 164	-1,5
	Muutos 15–19, %	4,8	7,2	0,0	52,0	-66,8	-17,2	46,7	-3,4	-1,4	
Tampere	15	2 023	2 372	124	2 103	1 591	1 283	791	3 453	11 716	-2,0
	16	1 969	2 336	113	2 202	1 444	1 029	695	3 566	11 385	-2,8
	17	2 108	2 521	98	2 277	1 400	858	710	3 615	11 479	0,8
	18	2 191	2 626	81	2 566	1 268	738	697	5 276	13 253	15,5
	19	2 208	2 605	77	2 635	1 112	653	684	4 805	12 571	-5,1
	Muutos 15–19, %	9,1	9,8	-37,8	25,3	-30,1	-49,1	-13,5	39,1	7,3	
Oulu	15	2 223	2 699	0	2 352	2 701	2 169	680	2 737	13 338	0,9
	16	2 001	2 448	0	2 470	2 291	1 992	687	2 805	12 693	-4,8
	17	2 015	2 504	0	2 664	1 964	1 891	616	2 926	12 564	-1,0
	18	2 119	2 612	0	2 635	1 794	1 885	616	2 921	12 463	-0,8
	19	2 123	2 604	0	2 701	1 687	1 823	710	2 958	12 483	0,2
	Muutos 15–19, %	-4,5	-3,5	0,0	14,8	-37,5	-15,9	4,5	8,1	-6,4	
Kuusikko	15	2 002	2 419	83	2 641	1 835	1 724	676	3 079	12 457	0,0
	16	1 926	2 351	78	2 754	1 587	1 533	641	3 051	11 995	-3,7
	17	1 976	2 393	64	2 697	1 373	1 443	622	3 031	11 624	-3,1
	18	2 027	2 450	51	2 739	1 217	1 458	691	3 331	11 937	2,7
	19	2 028	2 420	44	2 754	1 071	1 469	797	3 337	11 892	-0,4
	Muutos 15–19, %	1,3	0,0	-47,2	4,3	-41,6	-14,8	17,9	8,4	-4,5	

* Ilman kotisairaala. Kotisairaala sisältyy tehostettuun kotihoitoon.

* = Ennen vuotta 2010 osalta kunnista voi puuttua kustannuksista tehostetun palveluasumisen lyhytaikaishoito

75 vuotta täyttäneiden ikävakioidut deflatoidut kustannukset väestöä kohti 2015–2019

		Keskiraskas		Tehostettu		Vanhain-	Terveyskes-	Perusth-	Erikois-	Yhteensä	Muutos, %
		Kotihoito	Avopalvelut	palvelu- asuminen	palvelu- asuminen*						
Helsinki	15	2 280	2 780	0	3 077	2 161	1 642	700	3 164	13 523	1,1
	16	2 223	2 723	0	3 119	1 932	1 471	680	3 180	13 105	-3,1
	17	2 250	2 716	0	2 779	1 809	1 429	695	3 118	12 546	-4,3
	18	2 267	2 733	0	2 608	1 714	1 398	701	3 054	12 208	-2,7
	19	2 193	2 640	0	2 486	1 523	1 318	903	3 208	12 078	-1,1
	Muutos 15–19, %	-3,8	-5,0	0,0	-19,2	-29,5	-19,7	29,0	1,4	-10,7	
Espoo	15	1 471	1 892	141	3 179	1 054	1 500	816	2 660	11 241	-1,9
	16	1 540	1 951	125	3 020	858	1 478	747	2 456	10 636	-5,4
	17	1 714	2 079	0	3 165	528	1 440	774	2 585	10 570	-0,6
	18	1 828	2 200	0	3 196	249	1 530	839	2 581	10 594	0,2
	19	1 852	2 235	0	3 113	233	1 713	957	2 502	10 753	1,5
	Muutos 15–19, %	25,9	18,1	-100,0	-2,1	-77,9	14,2	17,3	-5,9	-4,3	
Vantaa	15	1 288	1 677	566	2 889	1 356	1 613	672 *	2 801	11 575	1,7
	16	1 190	1 579	526	3 198	921	1 423	628 *	2 671	10 945	-5,4
	17	1 085	1 467	478	3 190	695	1 419	475 *	2 494	10 217	-6,7
	18	1 113	1 481	404	2 965	550	1 575	663	2 609	10 247	0,3
	19	1 142	1 354	321	2 865	370	1 788	654	2 702	10 053	-1,9
	Muutos 15–19, %	-11,3	-19,3	-43,3	-0,8	-72,7	10,9	-2,7	-3,5	-13,1	
Turku	15	2 055	2 378	0	2 192	1 685	2 569	424	3 447	12 694	-1,5
	16	1 977	2 358	0	2 587	1 471	2 245	416	3 337	12 414	-2,2
	17	2 050	2 448	0	2 828	1 078	2 093	374	3 349	12 169	-2,0
	18	2 156	2 535	0	3 130	766	2 105	632	3 472	12 639	3,9
	19	2 092	2 477	0	3 238	543	2 067	604	3 235	12 164	-3,8
	Muutos 15–19, %	1,8	4,2	0,0	47,7	-67,8	-19,5	42,5	-6,1	-4,2	
Tampere	15	2 083	2 441	128	2 164	1 637	1 320	814	3 554	12 059	-2,4
	16	2 029	2 407	117	2 269	1 488	1 060	716	3 675	11 733	-2,7
	17	2 193	2 623	102	2 369	1 456	893	738	3 760	11 942	1,8
	18	2 242	2 687	83	2 626	1 298	755	713	5 398	13 560	13,5
	19	2 208	2 605	77	2 635	1 112	653	684	4 805	12 571	-7,3
	Muutos 15–19, %	6,0	6,7	-39,6	21,7	-32,1	-50,5	-16,0	35,2	4,3	
Oulu	15	2 288	2 778	0	2 421	2 780	2 232	700	2 817	13 728	0,4
	16	2 063	2 523	0	2 545	2 361	2 053	708	2 891	13 081	-4,7
	17	2 097	2 605	0	2 771	2 043	1 967	641	3 044	13 070	-0,1
	18	2 168	2 672	0	2 696	1 835	1 928	630	2 989	12 751	-2,4
	19	2 123	2 604	0	2 701	1 687	1 823	710	2 958	12 483	-2,1
	Muutos 15–19, %	-7,2	-6,3	0,0	11,6	-39,3	-18,3	1,5	5,0	-9,1	
Kuusikko	15	2 060	2 490	86	2 718	1 888	1 774	696	3 169	12 821	-0,6
	16	1 985	2 423	81	2 838	1 635	1 580	660	3 144	12 362	-3,6
	17	2 056	2 489	66	2 806	1 429	1 501	647	3 153	12 092	-2,2
	18	2 074	2 506	52	2 802	1 245	1 492	707	3 408	12 213	1,0
	19	2 028	2 420	44	2 754	1 071	1 469	797	3 337	11 892	-2,6
	Muutos 15–19, %	-1,6	-2,8	-48,7	1,3	-43,3	-17,2	14,6	5,3	-7,2	

* Ilman kotisairaala. Kotisairaala sisältyy tehostettuun kotihoitoon.

Kustannusten korottamiseen vuoden 2011 arvoon on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä sosiaali- ja terveystoimelle (ks. liite 1, määritelmät).

Julkisten menojen hintaindeksi sosiaali- ja terveystoimelle, perusvuosi 2000 = 100

Liite 29. Sosiaali- ja terveystalouden ikävakioidut kustannukset 85 vuotta täyttäneistä asukkaasta kohti 2015–2019 deflatoimattomina ja deflatoituina

85 vuotta täyttäneiden ikävakioidut deflatoimattomat kustannukset väestöstä kohti 2015–2019

		Avopalvelut (myös Kotihoito)		Keskiraskas palvelu- asuminen	Tehostettu palvelu- asuminen*	Vanhain- kodit	Terveyskes- kussairaalat (la ja pa)	Perusth- vastaanotto (kotisairaala)	Erikois- sairaanhoido (kotisairaala)	Yhteensä	Muutos, %
Helsinki	15	4 582	5 325	0	6 145	4 268	3 253	695	3 320	23 007	0,2
	16	4 616	5 376	0	6 566	3 762	2 744	673	3 415	22 535	-2,0
	17	4 638	5 344	0	5 713	3 459	2 840	715	3 226	21 297	-5,5
	18	4 818	5 561	0	5 547	3 418	2 741	682	3 240	21 190	-0,5
	19	4 752	5 461	0	5 446	3 180	2 625	1 212	3 435	21 360	0,8
	Muutos 15–19, %	3,7	2,6	0,0	-11,4	-25,5	-19,3	74,4	3,4	-7,2	
Espoo	15	2 951	3 549	266	6 711	1 812	2 892	827	2 714	18 772	-2,1
	16	3 121	3 685	263	6 662	1 406	2 931	781	2 439	18 169	-3,2
	17	3 584	4 096	0	6 767	824	2 841	802	2 644	17 975	-1,1
	18	3 925	4 462	0	7 066	463	3 316	954	2 721	18 982	5,6
	19	3 995	4 595	0	7 165	399	3 421	1 171	2 687	19 437	2,4
	Muutos 15–19, %	35,4	29,5	-100,0	6,8	-78,0	18,3	41,5	-1,0	3,5	
Vantaa	15	2 621	3 185	1 290	5 853	2 698	2 945	653 *	2 826	19 450	..
	16	2 483	3 033	1 220	6 287	2 011	2 575	609 *	2 859	18 595	-4,4
	17	2 265	2 844	1 051	6 191	1 510	2 509	457 *	2 429	16 992	-8,6
	18	2 421	2 986	874	6 133	1 204	2 956	610	2 673	17 436	2,6
	19	2 483	2 714	686	6 179	909	3 757	578	2 720	17 543	0,6
	Muutos 15–19, %	-5,3	-14,8	-46,8	5,6	-66,3	27,6	-11,6	-3,7	-9,8	
Turku	15	4 293	4 701	0	4 150	4 019	4 750	390	3 951	21 961	-4,0
	16	4 107	4 608	0	4 983	3 581	4 351	384	3 823	21 731	-1,0
	17	4 232	4 744	0	5 687	2 604	3 916	309	3 785	21 044	-3,2
	18	4 582	5 094	0	6 596	1 920	4 139	629	3 986	22 364	6,3
	19	4 594	5 123	0	7 086	1 508	4 104	659	3 656	22 136	-1,0
	Muutos 15–19, %	7,0	9,0	0,0	70,8	-62,5	-13,6	68,9	-7,5	0,8	
Tampere	15	4 139	4 657	320	4 599	3 405	2 412	871	4 218	20 482	-3,9
	16	4 149	4 703	290	4 839	3 108	2 064	701	4 383	20 089	-1,9
	17	4 427	5 045	245	4 846	3 004	1 543	769	4 376	19 828	-1,3
	18	4 696	5 353	207	5 381	2 807	1 320	758	7 712	23 538	18,7
	19	4 714	5 328	179	5 505	2 457	1 237	634	7 116	22 456	-4,6
	Muutos 15–19, %	13,9	14,4	-44,0	19,7	-27,8	-48,7	-27,3	68,7	9,6	
Oulu	15	4 586	5 287	0	5 419	5 706	4 078	681	2 577	23 748	-0,1
	16	4 183	4 843	0	5 842	4 664	3 586	701	2 498	22 135	-6,8
	17	4 157	4 924	0	6 231	3 600	3 368	603	2 409	21 135	-4,5
	18	4 497	5 267	0	6 125	3 332	3 348	626	2 800	21 497	1,7
	19	4 671	5 396	0	6 254	3 229	3 296	757	2 622	21 553	0,3
	Muutos 15–19, %	1,9	2,1	0,0	15,4	-43,4	-19,2	11,2	1,8	-9,2	
Kuusikko	15	4 197	4 814	177	5 525	3 904	3 372	692	3 435	21 920	-1,7
	16	4 120	4 755	172	5 947	3 387	2 994	641	3 436	21 333	-2,7
	17	4 230	4 862	137	5 786	2 870	2 821	640	3 346	20 462	-4,1
	18	4 419	5 075	109	5 968	2 595	2 875	712	3 993	21 326	4,2
	19	4 433	5 045	89	6 055	2 327	2 897	926	3 898	21 236	-0,4
	Muutos 15–19, %	5,6	4,8	-49,6	9,6	-40,4	-14,1	33,7	13,5	-3,1	

* Ilman kotisairaala. Kotisairaala sisältyy tehostettuun kotihoitoon.

* = Ennen vuotta 2010 osalta kunnista voi puuttua kustannuksista tehostetun palveluasumisen lyhytaikaishoito

85 vuotta täyttäneiden ikävakiomattomat deflatoidut kustannukset väestöä kohti 2015–2019

		Keskiraskas palvelu-			Tehostettu palvelu-	Vanhain-	Terveyskes-	Perusth-	Erikois-	Yhteensä	Muutos, %
		Kotihoito	Avopalvelut	asuminen	asuminen*						
Helsinki	15	4 716	5 481	0	6 325	4 393	3 348	716	3 422	23 685	-0,3
	16	4 757	5 540	0	6 767	3 877	2 828	693	3 519	23 225	-1,9
	17	4 825	5 559	0	5 943	3 599	2 954	744	3 356	22 155	-4,6
	18	4 929	5 690	0	5 676	3 497	2 804	697	3 315	21 680	-2,1
	19	4 752	5 461	0	5 446	3 180	2 625	1 212	3 435	21 360	-1,5
	Muutos 15–19, %	0,8	-0,4	0,0	-13,9	-27,6	-21,6	69,2	0,4	-9,8	
Espoo	15	3 037	3 652	273	6 908	1 865	2 977	853	2 797	19 325	-2,5
	16	3 216	3 798	271	6 866	1 449	3 021	805	2 514	18 725	-3,1
	17	3 729	4 261	0	7 040	858	2 955	834	2 750	18 699	-0,1
	18	4 016	4 566	0	7 230	473	3 393	976	2 784	19 421	3,9
	19	3 995	4 595	0	7 165	399	3 421	1 171	2 687	19 437	0,1
	Muutos 15–19, %	31,6	25,8	-100,0	3,7	-78,6	14,9	37,3	-3,9	0,6	
Vantaa	15	2 698	3 278	1 328	6 024	2 777	3 031	673 *	2 913	20 024	..
	16	2 559	3 126	1 258	6 479	2 072	2 654	628 *	2 947	19 164	-4,3
	17	2 356	2 959	1 093	6 440	1 571	2 611	475 *	2 527	17 677	-7,8
	18	2 477	3 055	894	6 275	1 231	3 025	624	2 734	17 839	0,9
	19	2 483	2 714	686	6 179	909	3 757	578	2 720	17 543	-1,7
	Muutos 15–19, %	-8,0	-17,2	-48,3	2,6	-67,3	23,9	-14,2	-6,6	-12,4	
Turku	15	4 418	4 838	0	4 271	4 136	4 889	402	4 072	22 609	-4,5
	16	4 233	4 750	0	5 136	3 691	4 484	396	3 940	22 396	-0,9
	17	4 403	4 935	0	5 916	2 708	4 074	322	3 937	21 892	-2,3
	18	4 688	5 211	0	6 748	1 964	4 235	644	4 078	22 881	4,5
	19	4 594	5 123	0	7 086	1 508	4 104	659	3 656	22 136	-3,3
	Muutos 15–19, %	4,0	5,9	0,0	65,9	-63,6	-16,1	63,9	-10,2	-2,1	
Tampere	15	4 260	4 793	329	4 734	3 504	2 482	898	4 347	21 088	-4,3
	16	4 276	4 847	299	4 988	3 204	2 127	722	4 517	20 704	-1,8
	17	4 606	5 248	254	5 041	3 126	1 605	800	4 552	20 627	-0,4
	18	4 805	5 476	212	5 505	2 872	1 350	776	7 891	24 082	16,8
	19	4 714	5 328	179	5 505	2 457	1 237	634	7 116	22 456	-6,8
	Muutos 15–19, %	10,6	11,2	-45,6	16,3	-29,9	-50,1	-29,4	63,7	6,5	
Oulu	15	4 720	5 441	0	5 578	5 873	4 198	702	2 656	24 447	-0,6
	16	4 311	4 992	0	6 021	4 807	3 696	722	2 574	22 813	-6,7
	17	4 325	5 122	0	6 482	3 745	3 503	628	2 506	21 987	-3,6
	18	4 601	5 388	0	6 267	3 409	3 425	640	2 865	21 994	0,0
	19	4 671	5 396	0	6 254	3 229	3 296	757	2 622	21 553	-2,0
	Muutos 15–19, %	-1,0	-0,8	0,0	12,1	-45,0	-21,5	7,9	-1,3	-11,8	
Kuusikko	15	4 320	4 955	183	5 686	4 019	3 470	713	3 535	22 561	-2,3
	16	4 246	4 900	178	6 129	3 491	3 086	661	3 541	21 986	-2,6
	17	4 400	5 058	142	6 019	2 986	2 935	666	3 480	21 287	-3,2
	18	4 521	5 193	111	6 106	2 655	2 941	728	4 085	21 819	2,5
	19	4 433	5 045	89	6 055	2 327	2 897	926	3 898	21 236	-2,7
	Muutos 15–19, %	2,6	1,8	-51,1	6,5	-42,1	-16,5	29,9	10,3	-5,9	

* Ilman kotisairaala. Kotisairaala sisältyy tehostettuun kotihoitoon.

Kustannusten korottamiseen vuoden 2011 arvoon on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä sosiaali- ja terveystoimelle (ks. liite 1, määritelmät).

Julkisten menojen hintaindeksi sosiaali- ja terveystoimelle, perusvuosi 2000 = 100

Liite 30. Sosiaali- ja terveystalouden yksikkökustannukset

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KOTIHOITO							
Euroa / oma käynti, ilman tukipalveluja (brutto)	41	41	38	32	34	29	37
Euroa / ostokäynti, ilman tukipalveluja (brutto)	84	17	19	17	30	14	21
Euroa / etäkäynti	6	9	0	0	0	0	6
VANHUSTEN PÄIVÄTOIMINTA							
Euroa / hoitopäivä (brutto)	132	148	79	108	108	89	118
PÄIVÄSAIRAANHOITO							
Euroa / hoitopäivä (brutto)	0	0	142	0	0	0	142
OMAISHOIDON TUKI							
Euroa / 65 vuotta täyttänyt asiakas	8 390	7 138	0	5 641	7 599	6 811	7 859
Euroa / 65 vuotta täyttänyt asiakas / päivä	23	20	0	15	21	19	22
KESKIRASKAS PALVELUASUMINEN (HENKILÖSTÖMITOITUS = 0,20-0,49 / ASUKAS)							
Euroa / oma asumisvuorokausi (brutto)	0	0	72	0	49	0	71
Euroa / ostoasumisvuorokausi (brutto)	0	0	0	0	43	0	43
Euroa / ostoasumisvuorokausi (netto)	0	0	0	0	32	0	32
TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN (HENKILÖSTÖMITOITUS ≥ 0,50 / ASUKAS)							
Euroa / oma lyhytaikainen asumisvuorokausi (brutto)	190	157	165	226	162	149	188
Euroa / oma lyhytaikainen asumisvuorokausi (netto)	157	157	144	226	147	141	167
Euroa / lyhytaikainen ostoasumisvuorokausi (brutto)	119	147	0	147	102	0	130
Euroa / lyhytaikainen ostoasumisvuorokausi (netto)	74	129	0	119	87	0	109
Euroa / lyhytaikainen palveluseteliasumisvuorokausi (netto)	0	0	0	0	0	0	0
Euroa / oma pitkäaikainen asumisvuorokausi (brutto)	163	181	127	161	163	149	160
Euroa / oma pitkäaikainen asumisvuorokausi (netto)	130	154	104	133	133	141	131
Euroa / pitkäaikainen ostoasumisvuorokausi (brutto)	119	148	122	119	114	95	120
Euroa / pitkäaikainen ostoasumisvuorokausi (netto)	80	106	96	97	95	93	83
Euroa / pitkäaikainen palveluseteliasumisvuorokausi (netto)	54	82	0	77	51	92	129
VANHAINKODIT							
Euroa / oma hoitovuorokausi (brutto)	245	277	0	176	176	199	214
Euroa / ostohoitovuorokausi (brutto)	153	0	271	155	234	163	108
Euroa / ostohoitovuorokausi (netto)	110	0	222	116	234	127	129
TERVEYSKESKUSSAIRAALAT							
Euroa / oma lyhytaikainen hoitovuorokausi (brutto)	369	532	303	405	260	358	369
Euroa / lyhytaikainen ostohoitovuorokausi (brutto)	280	517	291	231	76	376	291
Euroa / oma pitkäaikainen hoitovuorokausi (brutto)	315	532	0	199	0	358	244
Euroa / pitkäaikainen ostohoitovuorokausi (brutto)	0	0	0	187	0	0	187
SOMAATTINEN ERIKOISSAIRAANHOITO							
Euroa / oma käynti (netto)	219	0	0	199	0	143	206
Euroa / ostokäynti (netto)	675	342	359	384	295	416	424
Euroa / oma hoitovuorokausi (netto)	828	0	0	376	0	0	391
Euroa / ostohoitovuorokausi (netto)	2 553	1 398	1 276	1 153	979	1 274	1 463
PSYKIATRINEN ERIKOISSAIRAANHOITO							
Euroa / oma käynti (netto)	128	0	0	0	142	172	138
Euroa / ostokäynti (netto)	294	261	262	147	244	312	240
Euroa / oma hoitovuorokausi (netto)	474	0	0	0	0	0	474
Euroa / ostohoitovuorokausi (netto)	674	564	566	618	574	689	614

Huom! Yksikkökustannusten vertailusta, ks. luku 2.

Liite 31. Sosiaali- ja terveystalouden yksikkökustannusten kehitys 2008–2019

Kotihoito, kunnallinen								Kotihoito, kunnallinen, deflatoitu									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Muutos, %	
2009	48,4	45,7	45,0	30,7	42,6	23,7	40,3	2009	56,1	53,0	52,1	35,6	49,4	27,5	46,7	-9,4	
2010	47,6	48,1	42,4	31,0	40,5	25,9	40,3	2010	53,6	54,2	47,8	34,9	45,7	29,2	45,4	-12,0	
2011	45,8	44,8	41,6	29,8	40,6	26,8	39,4	2011	50,0	48,9	45,4	32,5	44,3	29,3	43,0	-8,0	
2012	43,1	39,3	38,8	30,6	40,7	27,2	38,1	2012	45,6	41,6	41,1	32,5	43,1	28,8	40,3	-6,2	
2013	43,3	42,6	35,7	32,1	34,9	26,6	37,4	2013	45,1	44,3	37,1	33,4	36,3	27,7	38,9	-3,6	
2014	41,2	38,5	39,4	30,3	33,2	27,9	36,1	2014	42,6	39,9	40,8	31,4	34,4	28,9	37,4	-3,9	
2015	42,0	42,5	37,9	29,0	34,4	28,4	36,8	2015	43,2	43,8	39,0	29,9	35,4	29,2	37,8	1,2	
2016	41,9	40,9	37,4	26,7	31,8	28,1	35,6	2016	43,2	42,1	38,6	27,5	32,8	28,9	36,7	-3,0	
2017	40,7	36,4	32,1	28,3	32,2	26,2	34,7	2017	42,3	37,9	33,3	29,5	33,5	27,3	36,1	-1,7	
2018	41,3	38,8	31,9	31,0	32,7	27,2	35,8	2018	42,3	39,7	32,6	31,8	33,5	27,8	36,6	1,4	
2019	40,5	40,9	38,2	31,6	33,8	29,5	36,6	2019	40,5	40,9	38,2	31,6	33,8	29,5	36,6	0,1	
																Muutos 08–18, %	-21,7
Keskiraskas palveluasuminen, osto (netto)								Keskiraskas palveluasuminen, osto (netto), deflatoitu									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Muutos, %	
2009	-	56,2	-	42,4	30,2	-	36,3	2009	-	65,2	-	49,1	35,0	-	42,1	-8,1	
2010	-	58,1	-	43,9	30,8	-	37,0	2010	-	65,5	-	49,5	34,7	-	41,7	-8,9	
2011	-	52,6	-	52,2	30,3	-	34,8	2011	-	57,4	-	57,0	33,1	-	38,0	-9,6	
2012	-	63,3	-	59,5	31,7	-	36,4	2012	-	67,0	-	63,0	33,6	-	38,5	1,4	
2013	-	50,8	-	0,0	29,2	-	31,7	2013	-	52,9	-	0,0	30,4	-	33,0	-14,4	
2014	-	51,4	-	0,0	28,0	-	30,4	2014	-	53,2	-	0,0	29,0	-	31,5	-4,6	
2015	-	38,7	0,0	0,0	38,7	-	37,9	2015	-	39,8	0,0	0,0	39,8	-	39,0	23,8	
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	38,3	0,0	37,7	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	39,5	0,0	38,9	-0,2	
2017	0,0	0,0	0,0	0,0	37,1	0,0	36,9	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	38,6	0,0	38,4	-1,2	
2018	0,0	0,0	0,0	0,0	35,3	0,0	35,3	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	36,1	0,0	36,1	-5,9	
2019	0,0	0,0	0,0	0,0	32,0	0,0	32,0	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	32,0	0,0	32,0	-11,4	
																Muutos 08–18, %	-23,9
Tehostettu palveluasuminen yhteensä, osto (netto)								Tehostettu palveluasuminen, osto (netto), deflatoitu									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Muutos, %	
2009	76,5	91,9	87,3	61,3	81,6	85,9	81,0	2009	88,7	106,6	101,2	71,1	94,6	99,6	94,0	-1,2	
2010	76,1	90,9	87,8	69,4	96,6	93,0	84,5	2010	85,8	102,4	98,9	78,3	108,9	104,8	95,2	0,2	
2011	80,0	93,1	80,6	71,5	94,8	98,8	85,6	2011	87,3	101,6	88,0	78,1	103,5	107,9	93,4	-0,6	
2012	88,2	95,2	84,0	84,9	85,7	102,3	89,2	2012	93,5	100,8	89,0	90,0	90,8	108,3	94,5	1,2	
2013	98,4	89,5	92,2	92,2	87,8	104,5	93,8	2013	102,4	93,2	96,0	96,0	91,4	108,7	97,6	3,3	
2014	92,6	93,2	93,7	91,2	89,6	102,0	93,0	2014	95,8	96,5	97,0	94,5	92,8	105,7	96,3	-1,3	
2015	115,6	103,8	96,6	84,8	87,8	98,7	99,4	2015	119,0	106,8	99,4	87,3	90,4	101,6	102,3	6,2	
2016	97,5	97,8	99,9	92,5	86,9	95,0	95,0	2016	100,5	100,7	103,0	95,3	89,6	97,9	97,9	-4,3	
2017	87,9	99,3	100,0	89,5	87,9	93,0	92,4	2017	91,5	103,3	104,0	93,1	91,4	96,7	96,1	-1,8	
2018	80,2	98,3	96,6	90,7	87,0	92,3	89,6	2018	82,0	100,6	98,8	92,8	89,0	94,4	91,7	-4,6	
2019	74,2	102,9	93,1	93,6	89,9	92,9	89,5	2019	74,2	102,9	93,1	93,6	89,9	92,9	89,5	-2,4	
																Muutos 08–18, %	-4,8
Vanhainkoti, kunnallinen								Vanhainkoti, kunnallinen, deflatoitu									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Muutos, %	
2009	180,8	207,2	161,3	146,6	164,7	143,0	166,1	2009	209,6	240,2	187,1	169,9	190,9	165,8	192,5	1,0	
2010	193,4	205,7	170,9	158,7	158,4	148,0	175,2	2010	218,1	231,9	192,7	178,9	178,6	166,8	197,6	3,7	
2011	197,4	224,1	177,8	173,0	172,5	161,8	185,3	2011	215,5	244,6	194,1	188,9	188,3	176,6	202,3	5,1	
2012	227,5	215,5	173,6	176,1	181,2	174,3	197,3	2012	241,1	228,3	184,0	186,6	191,9	184,7	209,1	3,4	
2013	220,6	232,2	183,6	184,2	187,4	179,2	200,2	2013	229,6	241,7	191,1	191,7	195,0	186,5	208,4	-0,3	
2014	219,5	234,4	179,3	177,1	190,1	180,1	199,3	2014	227,2	242,7	185,7	183,4	196,8	186,5	206,4	-1,0	
2015	228,7	241,7	179,9	171,9	185,8	196,4	204,7	2015	235,4	248,8	185,2	176,9	191,2	202,1	210,7	2,1	
2016	233,4	246,1	174,5	170,8	176,8	189,0	204,1	2016	240,5	253,7	179,8	176,1	182,2	194,8	210,4	-0,1	
2017	238,6	263,8	0,0	170,0	183,3	195,6	210,6	2017	248,2	274,4	0,0	176,9	190,7	203,5	219,1	4,2	
2018	246,7	298,8	0,0	170,8	193,7	194,8	217,4	2018	252,4	305,7	0,0	174,7	198,2	199,3	222,4	1,5	
2019	244,9	276,8	0,0	175,7	176,0	199,2	214,2	2019	244,9	276,8	0,0	175,7	176,0	199,2	214,2	-3,7	
																Muutos 08–18, %	11,3
Terveystieteiden, pitkäaikaishoito kunnallinen								Terveystieteiden, pitkäaikaishoito kunnallinen, deflatoitu									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Muutos, %	
2009	193,3	253,0	224,1	171,6	190,8	276,7	195,2	2009	224,1	293,4	259,8	199,0	221,2	320,8	226,3	3,0	
2010	294,8	241,3	265,4	173,0	201,6	274,6	230,9	2010	332,4	272,0	299,2	195,0	227,3	309,6	260,3	18,4	
2011	337,6	259,2	283,7	172,4	199,9	285,9	239,8	2011	368,5	282,9	309,7	188,2	218,2	312,1	261,7	15,6	
2012	359,2	253,8	379,4	191,9	213,7	288,6	258,4	2012	380,6	268,9	402,0	203,3	226,4	305,8	273,8	4,6	
2013	362,8	288,5	294,5	212,8	225,5	273,3	268,1	2013	377,7	300,4	306,6	221,5	234,8	284,5	279,1	1,9	
2014	331,1	279,3	295,7	211,9	248,6	311,0	259,9	2014	342,9	289,2	306,2	219,4	257,4	322,1	269,1	-3,6	
2015	351,6	362,4	306,2	201,9	247,9	318,2	257,4	2015	361,9	373,0	315,2	207,8	255,2	327,5	265,0	-1,5	
2016	351,7	398,0	298,8	193,1	261,3	324,9	252,2	2016	362,5	410,2	307,9	199,0	269,2	334,9	259,9	-1,9	
2017	401,1	0,0	307,9	190,8	289,4	326,0	251,1	2017	417,3	0,0	320,3	198,4	301,1	339,2	261,3	0,5	
2018	357,3	539,2	310,9	189,0	0,0	330,2	255,5	2018	365,6	551,7	318,1	193,4	0,0	337,8	261,4	0,1	
2019	314,9	532,4	0,0	198,8	0,0	358,0	244,1	2019	314,9	532,4	0,0	198,8	0,0	358,0	244,1	-6,6	
																Muutos 08–18, %	7,8
Terveystieteiden, lyhytaikaishoito kunnallinen								Terveystieteiden, lyhytaikaishoito kunnallinen, deflatoitu									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Muutos, %	
2009	311,9	296,3	268,9	275,6	191,9	276,6	280,8	2009	361,7	343,6	311,8	319,5	222,5	320,8	325,5	-4,0	
2010	294,7	289,9	282,4	290,8	201,6	274,6	271,2	2010	332,3	326,9	318,4	327,8	227,2	309,6	305,8	-9,8	
2011	337,6	337,5	292,3	258,4	199,9	286,0	294,8	2011	368,5	368,4	319,0	282,1	218,2	312,2	321,9	-1,1	
2012	351,5	330,8	272,7	272,6	211,8	288,6	303,3	2012	372,4	350,5	289,0	288,8	224,4	305,8	321,3	-0,2	
2013	362,8	358,7	312,1	249,0	223,3	273,4	310,8	2013	377,7	373,4	324,9	259,2	232,5	284,6	323,6	0,6	
2014	331,4	373,3	313,6	272,7	248,6	311,0	310,5	2014	343,1	386,5	324,7	282,4	257,4	322,0	321,5	-0,7	
2015	351,6	345,7	306,2	302,9	267,9	318,2	322,3	2015	361,9	355,8	315,2	311,8	275,7	327,5	331,8	3,7	
2016	351,7	398,0	298,8	354,8	260,0	324,9	333,8	2016	362,5	410,2	307,9	365,7	268,0	334,9	344,0	3,2	
2017	346,0	433,0	307,9	361,2	277,5	326,0	342,2	2017	360,0	450,4	320,3	375,7	288,7	339,2	356,0	3,5	
2018	357,4	426,3	310,7	362,2	268,9	330,2	346,4	2018	365,6	436,2	317,9	370,5	275,1	337,8	354,4	-0,5	
2019	369,1	532,4	303,0	404,7	260,0	358,0	368,7	2019	369,1	532,4	303,0	404,7	260,0	358,0	368,7	4,0	
																Muutos 08–18, %	13,3
Terveystieteiden vuodeosasto, kunnallinen								Terveystieteiden vuodeosasto, kunnallinen, deflatoitu									
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO		HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Muutos, %	
2009	245,2	269,9	255,7	199,7	191,3	276,7	23										

Liite 32. Sosiaali- ja terveystalouden suoritteiden ja kustannusten jakautuminen omiin ja ostettuihin palveluihin

Yli 65-v. palvelujen suoritteet	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kotihoito yhteensä (käynnit)	2 827 597	1 025 952	485 937	1 430 209	1 468 062	1 425 295	8 663 053
Omat suoritteet	2 746 652	749 319	358 622	1 304 889	1 156 086	676 047	6 991 615
Ostetut suoritteet	80 945	263 119	126 992	121 102	308 386	749 144	1 649 689
Oma, %	97,1	73,0	73,8	91,2	78,7	47,4	80,7
Osto, %	2,9	25,6	26,1	8,5	21,0	52,6	19,0
Keskiraskas palveluasuminen yhteensä (vrk:t)	0	0	80 350	0	57 524	0	137 874
Omat suoritteet	0	0	80 350	0	1 390	0	81 740
Ostetut suoritteet	0	0	0	0	56 134	0	56 134
Oma, %	-	-	100,0	-	2,4	-	59,3
Osto, %	-	-	0,0	-	97,6	-	40,7
Tehostettu palveluasuminen yhteensä (vrk:t)	1 141 408	489 485	426 568	521 350	578 052	382 245	3 539 108
Omat suoritteet	570 068	100 326	122 167	266 218	140 235	62 896	1 261 910
Ostetut suoritteet	571 340	389 159	304 401	255 132	437 817	319 349	2 277 198
Oma, %	49,9	20,5	28,6	51,1	24,3	16,5	35,7
Osto, %	50,1	79,5	71,4	48,9	75,7	83,5	64,3
Pitkäaikainen vanhainkotihoito (vrk:t)	332 290	11 501	22 755	61 602	136 736	82 466	647 350
Omat suoritteet	209 067	11 501	0	59 680	136 736	73 344	490 328
Ostetut suoritteet	123 223	0	22 755	1 922	0	9 122	157 022
Oma, %	62,9	100,0	0,0	96,9	100,0	88,9	75,7
Osto, %	37,1	0,0	100,0	3,1	0,0	11,1	24,3
Pitkäaikainen tk-vuodeosastohoito (vrk:t)	30 913	3 965	0	94 779	0	457	130 114
Omat suoritteet	30 913	3 965	0	86 484	0	457	121 819
Ostetut suoritteet	0	0	0	8 295	0	0	8 295
Oma, %	100,0	100,0	0,0	91,2	0,0	100,0	93,6
Osto, %	0,0	0,0	0,0	8,8	0,0	0,0	6,4
Yli 65-v. palvelujen kustannukset	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kotihoito, peruspalvelut	112 555 830	35 079 462	16 158 051	43 347 541	48 446 930	30 171 969	285 759 783
Oman palvelun kustannukset, €	111 356 793	30 132 621	13 681 914	41 257 040	39 120 567	19 942 333	255 491 268
Ostetun palvelun kustannukset, €	1 199 038	4 946 841	2 476 137	2 090 501	9 326 363	10 229 635	30 268 515
Oma, %	98,9	85,9	84,7	95,2	80,7	66,1	89,4
Osto, %	1,1	14,1	15,3	4,8	19,3	33,9	10,6
Kotihoito, perus- ja tukipalvelut	117 346 912	36 616 355	17 521 047	45 349 130	52 617 586	34 098 332	303 549 362
Oman palvelun kustannukset, €	115 662 040	31 333 017	14 662 873	41 806 600	41 233 078	23 165 859	267 863 467
Ostetun palvelun kustannukset, €	1 684 872	5 283 338	2 858 174	3 542 530	11 384 508	10 932 473	35 685 896
Oma, %	98,6	85,6	83,7	92,2	78,4	67,9	88,2
Osto, %	1,4	14,4	16,3	7,8	21,6	32,1	11,8
Keskiraskas palveluasuminen yhteensä*	0	0	5 763 725	0	2 509 646	0	8 273 371
Oman palvelun kustannukset, €	0	0	5 763 725	0	68 741	0	5 832 466
Ostetun palvelun kustannukset, €	0	0	0	0	2 440 905	0	2 440 905
Oma, %	-	-	100,0	-	2,7	-	70,5
Osto, %	-	-	0,0	-	97,3	-	29,5
Tehostettu palveluasuminen yhteensä*	162 442 949	75 410 752	53 887 706	75 256 228	72 652 577	39 621 632	479 271 845
Oman palvelun kustannukset, €	94 690 048	17 936 086	16 711 519	44 900 138	22 866 667	9 379 270	206 483 727
Ostetun palvelun kustannukset, €	67 752 902	57 474 666	37 176 187	30 356 091	49 785 910	30 242 362	272 788 118
Oma, %	58,3	23,8	31,0	59,7	31,5	23,7	43,1
Osto, %	41,7	76,2	69,0	40,3	68,5	76,3	56,9
Pitkäaikainen vanhainkotihoito**	70 000 049	3 183 141	6 164 571	10 785 736	24 060 811	16 095 631	121 953 899
Oman palvelun kustannukset, €	51 191 060	3 183 141	0	10 487 725	24 060 811	14 607 178	105 045 677
Ostetun palvelun kustannukset, €	18 808 989	0	6 164 571	298 011	0	1 488 453	16 908 222
Oma, %	73,1	100,0	0,0	97,2	100,0	90,8	86,1
Osto, %	26,9	0,0	100,0	2,8	0,0	9,2	13,9
Pitkäaikainen tk-vuodeosastohoito***	9 735 127	2 110 768	0	18 747 865	0	163 624	31 285 688
Oman palvelun kustannukset, €	9 735 127	2 110 768	0	17 196 471	0	163 624	29 734 294
Ostetun palvelun kustannukset, €	0	0	0	1 551 394	0	0	1 551 394
Oma, %	100,0	100,0	0,0	91,7	0,0	100,0	95,0
Osto, %	0,0	0,0	0,0	8,3	0,0	0,0	5,0
Pitkäaikainen vanhainkotihoito							
Päivien määrä 65-v.	332 290	11 501	22 755	61 602	136 736	82 466	647 350
65-v. päivät omat pitkäaikaiset	209 067	11 501	0	59 680	136 736	73 344	490 328
65-v. päivät ostot pitkäaikaiset	123 223	0	22 755	1 922	0	9 122	157 022
Vrk-hinta keskimäärin omat	244,9	276,8	0,0	175,7	176,0	199,2	214,2
Vrk-hinta keskimäärin ostot (brutto)	152,6	0,0	270,9	155,1	234,0	163,2	107,7
Tästä lasketut kustannukset							
Oman palvelun kustannukset, €	51 191 060	3 183 141	0	10 487 725	24 060 811	14 607 178	105 045 677
Ostetun palvelun kustannukset, €	18 808 989	0	6 164 571	298 011	0	1 488 453	16 908 222
Pitkäaikainen tk-hoito	30913	3965	0	94779	0	457	130114
65-v. päivät omat pitkäaikaiset	30913	3965	0	86484	0	457	121819
65-v. päivät ostot pitkäaikaiset	0	0	0	8295	0	0	8295
Vrk-hinta keskimäärin oma pitkäaikainen	314,9	532,4	0,0	198,8	0,0	358,0	244,1
Vrk-hinta keskimäärin osto pitkäaikainen (brutto)	0,0	0,0	0,0	187,0	0,0	0,0	187,0
Oman palvelun kustannukset, €	9735127	2110768	0	17196471	0	163624	29734294
Ostetun palvelun kustannukset, €	0	0	0	1551394	0	0	1551394
Palvelujen kokonaiskustannukset							
Vanhusten päivätoiminta****	11 568 555	2 800 425	1 731 649	3 205 169	3 188 726	1 336 623	23 831 147
Oman palvelun kustannukset, €	8 729 082	2 178 024	1 270 324	2 664 592	1 691 705	1 057 928	17 591 655
Ostetun palvelun kustannukset, €	1 767 201	379 673	186 312	540 577	1 317 021	278 695	4 469 479
Oma, %	75,5	77,8	73,4	83,1	53,1	79,1	73,8
Osto, %	15,3	13,6	10,8	16,9	41,3	20,9	18,8
Päiväsairaanhoito****	0	0	459 806	0	0	0	459 806
Oman palvelun kustannukset, €	0	0	459 806	0	0	0	459 806
Ostetun palvelun kustannukset, €	0	0	0	0	0	0	0
Oma, %	-	-	100,0	-	-	-	100,0
Osto, %	-	-	0,0	-	-	-	0,0

* = Ostopalveluista käytetty tässä bruttokustannuksia.

** = Ostopalveluista käytetty tässä bruttokustannuksia. Kustannukset laskettu kertomalla keskimääräinen vuorokausihinta 65 vuotta täyttäneiden pitkäaikaisvuorokausilla.

*** = Ostopalveluista käytetty tässä bruttokustannuksia. Kustannukset laskettu kertomalla keskimääräinen pitkäaikaisvoinon vuorokausihinta 65 vuotta täyttäneiden pitkäaikaisvuorokausilla.

**** = Tarkastelu sisältää kaikki ikäryhmät.

Liite 33. Kuutoskaupunkien 75 vuotta täyttäneen vanhusväestön määrän, kunnan palvelurakenteen ja kustannusten kehitys 2015–2019 (ikävakioimaton)

Vanhusasukkaiden määrä ja osuus kunnan kaikista asukkaista	HELSINKI					ESPOO					VANTAA					TURKU				
	2015	2018	2019	Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	2015	2018	2019	Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	2015	2018	2019	Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %	2015	2018	2019	Muutos 15–19, %	Muutos 18–19, %
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	43 199	46 608	48 189	11,6	3,4	13 807	16 226	17 186	24,5	5,9	11 552	13 401	14 202	22,9	6,0	16 626	17 386	17 865	7,5	2,8
85 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	12 949	13 662	13 895	7,3	1,7	3 564	4 084	4 332	21,5	6,1	2 495	3 057	3 241	29,9	6,0	5 333	5 530	5 548	4,0	0,3
75 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	6,88	7,19	7,37			5,12	5,72	5,93			5,38	5,87	6,08			8,94	9,09	9,26		
85 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	2,06	2,11	2,13			1,32	1,44	1,50			1,16	1,34	1,39			2,87	2,89	2,88		
75 vuotta täyttäneistä palvelujen asiakkaita, %																				
Säännöllisen kotihoidon peittävyys joulukuussa	12,62	11,29	10,54	-16,5	-6,6	8,19	7,41	7,80	-4,7	5,3	7,75	7,51	7,04	-9,1	-6,2	15,02	13,83	12,48	-17,0	-9,8
Omaishoidon tuen peittävyys 31.12.	2,95	2,51	2,31	-21,7	-8,0	2,23	2,42	2,57	15,0	6,2	3,00	2,36	2,18	-27,4	-7,5	3,24	3,35	3,44	6,2	2,8
<i>Omaishoidon tuen kattavuus vuoden aikana</i>	3,71	3,30	2,87	-22,6	-13,0	2,98	3,18	3,35	12,1	5,2	3,72	3,77	0,00	-100,0	-100,0	4,08	4,35	4,36	6,8	0,3
Keskiraskaan palveluasumisen peittävyys 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,51	0,00	0,00	-100,0	-	1,57	1,25	1,27	-18,7	1,7	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0
Tehostetun palveluasumisen peittävyys 31.12.	5,96	5,86	5,71	-4,2	-2,6	7,21	7,23	6,95	-3,6	-3,9	6,41	6,72	6,82	6,4	1,6	5,53	7,20	7,51	35,8	4,3
75 vuotta täyttäneistä laitoshoidon asiakkaita, %	3,10	2,22	2,01	-35,1	-9,4	1,23	0,24	0,24	-80,6	-0,7	1,61	0,65	0,01	-99,6	-98,9	4,56	2,42	1,86	-59,1	-23,0
Vanhainkotihoidon peittävyys 31.12.	3,01	2,15	1,90	-36,6	-11,4	1,06	0,18	0,23	-78,5	22,7	1,57	0,48	0,37	-76,6	-23,3	2,74	1,10	0,74	-73,0	-33,1
Terveyskeskussairaalan pitkäaikaishoito 31.12.	0,09	0,07	0,11	16,5	52,4	0,17	0,06	0,01	-93,3	-79,0	0,04	0,17	-0,36	-929,7	-309,2	1,82	1,32	1,13	-38,3	-14,6
75 vuotta täyttäneistä lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen potilaita, %	1,72	1,53	1,42	-17,7	-7,7	1,51	1,29	1,23	-18,7	-4,7	1,77	1,65	1,88	6,4	13,7	1,89	0,93	-0,16	-108,5	-117,2
Terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoito 31.12.	1,14	1,01	0,93	-18,7	-8,4	1,08	0,89	0,86	-20,7	-3,6	1,19	1,19	1,41	18,7	18,7	0,99	0,93	0,84	-14,9	-9,9
Erikoissairaanhoidon laskennallinen peittävyys 31.12.	0,58	0,52	0,49	-15,7	-6,2	0,43	0,40	0,38	-13,5	-6,9	0,58	0,47	0,47	-18,7	1,1	0,91	0,00	-1,00	-210,1	0,0
Kustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista korotettuna vuoden 2019 rahan arvoon																				
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset milj. euroa / vuosi	579,0	565,1	588,7	1,7	4,2	146,8	162,0	180,0	22,6	11,1	120,6	125,0	134,5	11,5	7,5	212,9	223,5	226,1	6,2	1,2
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset asukasta kohti euroa / vuosi (ikävakioimaton)	13 404	12 124	12 216	-8,9	0,8	10 634	9 982	10 472	-1,5	4,9	10 442	9 331	9 469	-9,3	1,5	12 804	12 858	12 659	-1,1	-1,5

Vanhusasukkaiden määrä ja osuus kunnan kaikista asukkaista	TAMPERE					OULU					KUUSIKKO				
				Muutos	Muutos				Muutos	Muutos				Muutos	Muutos
	2015	2018	2019	15-19, %	18-19, %	2015	2018	2019	15-19, %	18-19, %	2015	2018	2019	15-19, %	18-19, %
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	18 126	19 540	20 096	10,9	2,8	11 728	13 070	13 481	14,9	3,1	115 038	126 231	131 019	13,9	3,8
85 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	5 404	5 839	6 011	11,2	2,9	3 132	3 505	3 746	19,6	6,9	32 877	35 677	36 773	11,9	3,1
75 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	8,05	8,31	8,44			5,91	6,42	6,56			6,68	7,05	7,22		
85 vuotta täyttäneiden osuus asukkaista 31.12., %	2,40	2,48	2,52			1,58	1,72	1,82			1,91	1,99	2,03		
75 vuotta täyttäneistä palvelujen asiakkaita, %															
Säännöllisen kotihoidon peittävyys joulukuussa	12,13	12,07	11,39	-6,1	-5,6	15,48	15,17	15,98	3,2	5,3	12,16	11,26	10,76	-11,5	-4,5
Omaishoidon tuen peittävyys 31.12.	2,25	2,70	2,57	14,6	-4,6	4,63	4,50	4,50	-2,7	0,1	2,97	2,83	2,75	-7,5	-2,9
<i>Omaishoidon tuen kattavuus vuoden aikana</i>	3,00	3,64	3,48	16,1	-4,4	6,45	6,26	5,90	-8,4	-5,7	3,84	3,84	3,23	-16,0	-15,8
Keskiraskaan palveluasumisen peittävyys 31.12.	1,29	0,64	0,97	-24,8	50,5	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,42	0,23	0,29	-31,9	23,2
Tehostetun palveluasumisen peittävyys 31.12.	6,04	7,09	7,32	21,3	3,2	6,28	7,24	7,51	19,6	3,7	6,14	6,64	6,67	8,7	0,4
75 vuotta täyttäneistä laitoshoidon asiakkaita, %	2,52	1,85	1,79	-28,9	-3,0	3,37	2,52	2,14	-36,3	-14,8	2,87	1,80	1,52	-47,0	-15,4
Vanhainkotihoidon peittävyys 31.12.	2,23	1,85	1,79	-19,8	-3,0	3,17	2,48	2,14	-32,4	-13,5	2,48	1,56	1,37	-45,0	-12,6
Terveyskeskussairaalan pitkäaikaishoito 31.12.	0,29	0,00	0,00	-100,0	0,0	0,20	0,04	0,00	-100,0	-100,0	0,39	0,24	0,16	-59,9	-34,3
75 vuotta täyttäneistä lyhytaikaisten terveydenhuollon palvelujen potilaita, %	2,21	2,11	1,82	-17,7	-13,7	2,09	1,81	1,78	-14,7	-1,6	1,84	1,66	1,56	-15,2	-6,0
Terveyskeskussairaalan lyhytaikaishoito 31.12.	1,05	0,80	0,75	-28,3	-6,5	1,75	1,47	1,43	-18,1	-2,5	1,16	1,02	0,98	-15,5	-3,5
Erikoissairaanhoidon laskennallinen peittävyys 31.12.	1,17	1,31	1,07	-8,1	-18,2	0,34	0,34	0,35	2,4	2,4	0,68	0,64	0,58	-14,8	-9,9
Kustannukset 75 vuotta täyttäneiden palveluista korotettuna vuoden 2019 rahan arvoon															
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kokonaiskustannukset milj. euroa / vuosi	215,1	263,6	257,7	19,8	-2,3	153,2	160,5	169,4	10,5	5,5	1 427,7	1 499,8	1 556,3	9,0	3,8
75 vuotta täyttäneiden palvelujen kustannukset asukasta kohti euroa / vuosi (ikävakioimaton)	11 868	13 493	12 822	8,0	-5,0	13 065	12 280	12 563	-3,8	2,3	12 411	11 881	11 879	-4,3	0,0

Liite 34. Vanhuspalvelujen työryhmän jäsenten yhteystiedot

Jukka Mäkinen, puheenjohtaja

Tampereen kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimiala
Ikäihmisten palveluryhmä
Ahlgrenin puistokuja 7, 33180 Tampere
Puh. 040 022 6605
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Nina Brunou

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talouden ja toiminnan suunnittelu
PL 6065, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 340 8570
etunimi.sukunimi@hel.fi

Annika Torn

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Tietohallintopalvelut, Tilastopalvelut
PL 6065, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 3342702
etunimi.sukunimi@hel.fi

Heli Koskisu

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talouden ja toiminnan suunnittelu
PL 6009, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 334 0137
etunimi.sukunimi@hel.fi

Sirpa Söder

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Tietohallintopalvelut, Tilastopalvelut
PL 6065, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 334 4644
etunimi.sukunimi@hel.fi

Maarit Varis

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talouden ja toiminnan suunnittelu
PL 6009, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 050 553 2874
etunimi.sukunimi@hel.fi

Kim Karasvirta (vara)

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talouden ja toiminnan suunnittelu
PL 6065, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 334 4613
etunimi.sukunimi@hel.fi

Tuula Ekholm

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vanhuspalvelut
PL 202, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 043 825 3353
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Marja-Liisa Helminen

Espoon sosiaali- ja terveystoimen esi-
kunta
Talousyksikkö
PL 202, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 040 561 2292
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Inari Loukusa

Espoon sosiaali- ja terveystoimen esi-
kunta
Talousyksikkö
PL 202, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 040 551 4148
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Orvokki Ihalainen

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon
toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 303 4198
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Tanja Järvinen

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon
toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1781
etunimi.m.sukunimi@vantaa.fi

Päivi Keskinen

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon
toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Lehdokkitie 2 B, 3.krs, 01300 Vantaa
Puh. 050 314 5629
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mirjam Jarhio

Turun kaupunki
Hyvinvointitoimialan hallinto
Tietopalvelu ja kehittäminen
PL 670, 20101 Turku
Puh. 040 157 7889
etunimi.sukunimi@turku.fi

Tiina Mäkinen

Turun kaupunki
Hyvinvointitoimiala
Vanhuspalvelujen hallinto
Linnankatu 39, 2. krs., 20100 Turku
Puh. 050 552 9231
etunimi.m.sukunimi@turku.fi

Jaakko Jokinen

Turun kaupunki
Hyvinvointitoimiala
Taloushallinto
PL 670, 20101 Turku
Puh. 040 6532 802
etunimi.sukunimi@turku.fi

Samuli Koskinen

Turun kaupunki
Hyvinvointitoimiala
Taloushallinto
PL 670, 20101 Turku
Puh. 040 5374 318
etunimi.sukunimi@turku.fi

Sirpa Vainio

Turun kaupunki
Hyvinvointitoimiala
Taloushallinto
PL 670, 20101 Turku
Puh. 040 196 8621
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anne Lähde-Säteri

Tampereen kaupunki
Sosiaali- ja terveystalvet
Kehittämistiimi
Naulakatu 2, 33100 Tampere
Puh. 040 801 6192
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Riitta Lahdenperä

Oulun hyvinvointipalvelut
Johdon tukipalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 4075
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Markku Mattila

Oulun hyvinvointipalvelut
Kehittämispalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 4026
etunimi.e.sukunimi@ouka.fi

Leena Västilä

Oulun hyvinvointipalvelut
Johdon tukipalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 4016
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Varpu Mäkelä, sihteeri

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia
Kaupunkitutkimus ja -tilastot
PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 28415, 040 584 0359
etunimi.sukunimi@hel.fi

10 §

Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset vuonna 2019 / PV

VD/8828/00.04.01/2018

PV

Vuoden 2019 suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusten selvitykseen ovat osallistuneet Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa. Kaupunkien terveydenhuollon johtajat ovat vuodesta 1995 alkaen yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa vertailleet ja analysoineet terveydenhuollon ajankohtaisia kysymyksiä. Raportissa tarkastellaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kustannustoteuman lisäksi tietoa sosiaalitoimen ympärivuorokautisesta hoidosta ja kotihoidosta.

Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset kasvoivat maltillisesti vuonna 2019. Asukaskohtaiset, ikävakioidut kustannukset olivat 2 405 euroa ja edellisvuonna vastaavasti 2 312 euroa. Vuoden 2019 rahan arvossa tarkasteltuna ikävakioidut kustannukset kasvoivat suurissa kaupungeissa +2,1 %. Vantaalla deflatoidut kustannukset kasvoivat +2,7 %. Terveydenhuollon kustannuskehitys on pysynyt maltillisena jo kolme vuotta peräkkäin tarkasteltaessa vuoden 2019 kustannusvertailuun osallistuneita suuria kaupunkeja.

Vantaan terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 264 euroa/asukas) olivat vertailukuntien pienimmät. Perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 097 euroa/asukas) ja erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 168 euroa/asukas) olivat molemmat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Verrattuna keskimäärään Vantaan kustannusrakenne on perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä samankaltainen kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon sisällä avohoidon ja laitoshoidon suhde on laitospainotteinen verrattuna suuriin kaupunkeihin keskimäärin.

Tarvevakiooidut kustannukset olivat suuria kaupunkeja ja keskisuuria kuntia tarkasteltaessa alhaisimmat Vantaalla (2 493 euroa asukasta kohti), Keravalla (2 436 euroa asukasta kohti) ja Jyväskylässä (2 379 euroa asukasta kohti). Tarvevakioinnilla poistetaan ikärakenteen lisäksi muiden palvelujen tarpeeseen vaikuttavien tekijöiden kuten sairastavuuden, sukupuolen ja sosioekonomisen aseman vaikutukset. Tarvevakiointi alentaa ikävakioituja kustannuksia, jos palvelujen tarve on ollut keskimääräistä suurempi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 10

Terveyspalvelujen johtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi raportti Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannuksista vuonna 2019.

Käsittely:

Apulaiskaupunginjohtaja selosti asiaa.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Liite:

- Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset vuonna 2019 raportti

Täytäntöönpano: -

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Piia Vuorela, terveystalvelujen johtaja, p. 09 - 8392 2564, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KUNTA LIITTO

SUURTEN KAUPUNKIEN TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUKSET VUONNA 2019

**Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti,
Oulu, Pori, Tampere, Turku, Vantaa**

Maria Pernu, Anu Nemlander

Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset vuonna 2019

**Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti,
Oulu, Pori, Tampere, Turku, Vantaa**

**Kaupunkien vertailuun sisältyy terveydenhuollon
lisäksi tietoja sosiaalitoimen vanhuspalveluista:
kotipalvelusta ja ympärivuorokautisesta hoidosta**

SUOMEN KUNTALIITTO
HELSINKI
2020

Tekijät: Maria Pernu, Anu Nemlander

2. korjattu painos

ISBN 978-952-293-757-5 (pdf)

© Suomen Kuntaliitto
Helsinki 2020

Suomen Kuntaliitto

Toinen linja 14

PL 200, 00101 Helsinki

Puhelin 09 7711

www.kuntaliitto.fi

Lukijalle

Tämä Kuntaliiton julkaisema suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailuraportti jatkaa jo perinteeksi muodostunutta julkaisusarjaa. Vertailtavien tietojen määrittelyissä on noudatettu kuntien kanssa yhteisesti sovittuja jo vakiintuneita käytäntöjä. Kustannukset on ikävakioidu ja julkaistu euroina asukasta kohden.

Kustannusvertailuun osallistuneiden suurten kaupunkien terveydenhuollon, kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon yhteenlasketut kustannukset olivat noin 5,5 miljardia euroa. Summalla katettiin noin 2,3 miljoonan suomalaisen palvelut. Ikävakioiduna kustannusten muutos vuoden 2019 rahan arvossa oli 2,1 % vuoden 2018 toteumaan verrattuna. Ikävakioidut asukaskohtaiset kustannukset kasvoivat 2 405 euroon vuonna 2019. Kunnissa erityisesti palkkamenot ja ikäsidonnaiset kustannukset ovat kasvaneet. Kuntien talouteen vaikutti myös tulorekisterin käyttöönotto, jonka vuoksi kunnilla jäi verotuloja saamatta.

Vuoden 2019 suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailuun osallistuivat Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa. Kaupunkien terveydenhuollon johtajat ovat Kuntaliiton kanssa yhteistyössä vertailleet, pohtineet ja analysoineet terveydenhuollon ajankohtaisia kysymyksiä vuodesta 1995 alkaen. Kustannusvertailuraportteja on julkaistu vuodesta 1996 lähtien. Tähän raporttiin sisältyy suurten kaupunkien ja keskisuurten kuntien yhteinen vertailu, joka kattaa noin 2,9 miljoonaa Suomen asukasta. Tuossa osassa kustannukset on vakioitu koko Suomen väestön ikärakenteen mukaisesti. Muilta osin vakiointi on tehty suhteessa vertailun 10 suuren kaupungin väestöpohjaan. Keskisuurten kuntien terveydenhuollon kustannus selvityksiä on julkaistu vuodesta 2000 alkaen.

Kiitämme erityisesti kaikkia niitä suurten kaupunkien terveydenhuollon ja taloushallinnon ammattilaisia, jotka ovat omalla työpanoksellaan mahdollistaneet vertailun toteutuksen. Kiitos myös Kansaneläkelaitokselle, joka on toimittanut yksityisen terveydenhuollon kustannustoteumat.

Kuntatalolla 22.6.2020

Tarja Myllärinen, johtaja, sosiaali ja terveys

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle	3
1 Johdanto	5
2 Käsitteet ja menetelmät	8
3 Tulokset	11
3.1 Suurten kaupunkien väestö	11
3.2 Terveysten- ja vanhustenhuolto	13
3.3 Kaupunkien kustannusten vertailu	18
3.4 Kaupunkikohtaiset tulokset	26
3.4.1 Oulu	27
3.4.2 Kuopio	32
3.4.3 Turku	37
3.4.4 Tampere	41
3.4.5 Lahti	45
3.4.6 Pori	49
3.4.7 Helsinki	53
3.4.8 Espoo	57
3.4.9 Jyväskylä	61
3.4.10 Vantaa	65
3.5 Vuosikohtaiset tulokset	69
3.5.1 Vuosien 1996–2019 vertailua	69
3.5.2 Kustannusten muutos vuodesta 2018 vuoteen 2019 toimintamuodoittain	83
3.6 Yksityinen terveydenhuolto	84
3.7 Tarvekioidut kustannukset	88
4 Johtopäätökset	90
Liite 1. Tietojen keruu ja luotettavuus	92
Liite 2. Terveystenhuollon ikävakioidujen kustannusten jakautuminen perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon	95
Liite 3. Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidujen kustannusten jakautuminen perusterveydenhuollon avo- ja laitoshoidon	96
Liite 4. Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidujen kustannusten jakautuminen erikoissairaanhoidon avo- ja laitoshoidon	97

1 Johdanto

Tässä julkaisussa vertaillaan suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannuksia vuonna 2019. Mukana vuoden 2019 vertailussa olivat Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa. Lahden kaupunki oli pois vertailusta vuodet 2017 ja 2018.

Raporttiin on koottu perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kustannustoteuman lisäksi tietoa sosiaalitoimen ympärivuorokautisesta hoidosta ja kotihoidosta. Terveydenhuollon tarkastelussa on eroja, joita voidaan selittää osaksi vanhusten sosiaalitoimen palveluilla. Tämän vuoksi kustannuskokonaisuudesta käytetään nimitystä terveyden- ja vanhus-tenhuollon kustannukset. Vuotta 2014 edeltävissä raporteissa on käytetty käsitettä lisätty terveydenhuolto.

Terveydenhuolto on mukana laajasti sisältäen perusterveydenhuollon avoterveydenhuollon, suun terveydenhuollon, kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon (laitoshoito ja tehostettu palveluasuminen) kustannukset sekä erikoissairaanhoidon avo- ja laitoshoidon. Erikoissairaanhoidon jakautuu edelleen somaattiseen ja psykiatriseen hoitoon. Kuntien ostamien yksityisen terveydenhuollon palvelujen kustannukset ovat vertailussa mukana ja sairausvakuutusjärjestelmästä osittain korvattava yksityinen terveydenhuoltopalvelu sisältyy raportin lopussa olevaan Kansaneläkelaitoksen (Kela) tuottaman aineiston kustannustoteuma-analyyysiin. Omaishoidon tuki ja asuminen, lukuun ottamatta ympärivuorokautista palveluasumista, yksityinen työterveyshuolto ja yksityisten palvelutalojen itse maksavien asiakkaiden kustannukset on jätetty tämän kustannusvertailun ulkopuolelle.

Kaupunkien välisiin kustannuseroihin vaikuttavat ikä- ja palvelurakenne, asukkaiden palvelutarve sekä paikalliset strategiset linjaukset ja painopisteet. Esimerkiksi vanhusten ympärivuorokautinen hoidon, kotihoidon ja psykiatrisen hoidon palveluvalikko ja hoitoprosessit vaihtelevat. Ikävakiointi tulisi aina tehdä, kun halutaan verrata terveydenhuollon kustannuksia tai suoritettoteumia kaupunkien välillä. Kustannusvertailutietojen yhdistämistä muihin tietoihin ilman lukujen sisällön selvittämistä ei voida suositella.

Kuntaliitto tuottaa vuosittain vertailutietoa suurten kaupunkien terveydenhuollon sekä keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannuksista. Näistä julkaisuista on saatavissa vertailuun osallistuneiden kaupunkien yhdenmukaiseen tiedonkeruuhjeeseen perustuvat tarkastetut tiedot. Vuodelta 2019 Kuntaliitto on julkaissut koosteet 43 suurimman

kunnan sekä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden (Eksote), Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän (Essote), Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (Kainuun sote), Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymän (Soite), Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote), Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän (Kymsote), Päijät-Hämeen Hyvinvointiyhtymän (Phhyky) ja Ylä-Savon sote kuntayhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon ja sen eri toimintojen vuoden 2019 tammi-joulukuun nettotoimintamenoista. Raporttien kustannustoteumat eivät ole vertailukelpoisia suurten kaupunkien ja keskisuurten kuntien kustannusvertailujen kanssa johtuen esimerkiksi tietopohjan määrittelyn erillisyydestä.

Kuntaliiton 22.6.2020 julkaisemaan raporttiin tehty päivitys:

Turun kaupunkikohtaiset erikoissairaanhoidon ikäryhmittäiset kustannustiedot päivitetty 28.8.2020.

Päivityksellä vaikutusta seuraaviin kuvioihin / taulukoihin:

kuvio 3.

kuvio 4.

kuvio 7. (Turku ja Kuopio vaihtanut paikkaa)

taulukko 2. Turun indeksien osalta

taulukko 3.

taulukko 4. Turun osalta

kuvio 8.

kuvio 29. Turun osalta

kuvio 30. Turun osalta

kuvio 31. Turun osalta

kuvio 32. Turun osalta

kuvio 33. laitoshoidon yht.

kuvio 36. Turun osalta

2 Käsitteet ja menetelmät

Terveyden- ja vanhustenhuolto

Kustannuksiin on otettu mukaan

- kunnan järjestämä perusterveydenhuollon avo- ja laitoshoido,
- erikoissairaanhoidon avo- ja laitoshoido,
- osa sosiaalitoimen kotipalvelusta,
- sosiaalitoimen ympärivuorokautinen hoito sisältäen vanhainkodit ja muun sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon sekä tehostetun palveluasumisen.

Tiedonkeruu ei sisällä omaishoidon tukea eikä palveluasumista.

Perusterveydenhuolto

- Perusterveydenhuolto käsittää tässä kustannusvertailussa terveystoimen, sosiaalitoimen avohoidon ja ympärivuorokautisen hoidon.
- Avohoitoon on sisällytetty avoterveydenhuolto, kotisairaanhoido, suun terveydenhuolto ja sosiaalitoimen kotipalvelu.
- Vuoteen 2004 asti avoterveydenhuoltoon laskettiin mukaan kotisairaanhoidon kustannukset. Vuonna 2005 otettiin kotihoidon kustannukset mukaan uutena kokonaisuutena. Kotihoito sisältää tässä vertailussa kotisairaanhoidon ja kotihoidon lukuun ottamatta lapsiperheiden kotipalvelua.
- Ympärivuorokautiseen hoitoon on sisällytetty terveyskeskuksen vuodeosastohoito (laitoshoido), sosiaalihuoltolain mukainen laitoshoido (aikaisemmin sosiaalitoimen vanhainkotihoito) ja tehostettu palveluasuminen. Vuodesta 2006 alkaen ympärivuorokautisen hoidon kustannuksiin on sisällytetty myös sosiaalitoimen alle 65-vuotiaiden ympärivuorokautinen hoito.
- Vuodesta 2014 alkaen ympärivuorokautisen hoidon kustannukset on jaettu perusterveydenhuollon laitoshoidon (kaupungin sairaalat), sosiaalihuoltolainmukaisen laitoshoidon (vanhainkotihoito) ja tehostetun palveluasumisen kustannuksiin.
- Liitteessä 5 kustannukset on vakioitu koko maan väestön mukaan.
- Päivystysten kustannukset on kohdistettu siten, että perusterveydenhuollon päivystyskustannukset ovat perusterveydenhuollon avoterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon päivystyskustannukset erikoissairaanhoidon avohoidon somaattisissa kustannuksissa. Koska yhteispäivystyspisteiden määrä on jatkuvasti lisääntynyt, potilaita hoitaa usein sama henkilökunta, eikä asiakkaita jaeta perinteiseen tapaan perus- tai erikoissairaanhoidon potilaisiin, on jakaminen jouduttu tekemään laskennallisesti joissakin kaupungeissa. Vuodesta 2017 alkaen kustannuksia ei ole jaettu erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kesken. Tässä kustannusvertailussa yhteispäivystysten kustannukset ovat olleet vuodesta 2017 alkaen osa erikoissairaanhoidon avohoidon somaattisen hoidon nettokustannuksia.

Ikävakiointi

- Menetelmänä on käytetty suoraa ikävakiointia.
- Perusväestönä vertailussa on selvityksessä mukana olevien suurten kaupunkien yhteinen väestöpohja. Ikävakiointin tiedot on vakioitu tulosten esittämistavan mukaisissa ikäluokissa (0–6-vuotiaat, 7–14-vuotiaat, 15–49-vuotiaat, 50–64-vuotiaat, 65–74-vuotiaat, 75–84-vuotiaat ja yli 85-vuotiaat).
- Ikävakiointin avulla eri kaupunkien kustannukset saatetaan vertailukelpoiksi siten, että kunkin kaupungin kustannukset lasketaan olettaen eri ikäryhmissä olevien asukkaiden määrä yhtä suureksi kuin kaupungeissa keskimäärin.

Tarvevakiointi

- Tarvevakiointi huomioi iän lisäksi sukupuolen ja palvelujen tarpeen vaikutuksen.
- Tarvevakiointi perustuu terveyden- ja vanhustenhuollon tarvevakioituihin menoihin maakunnittain, sairaanhoitopiireittäin ja kunnittain 2017 (Mäklin, CHES/Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 29.2.2019). Kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon tarvekertoimien määrittelyyn on käytetty Vaalavuon, Häkkinen ja Fredrikssonin (2013) tuottamaa tarvekertoimien laskentamenetelmää, jossa on hyödynnetty tietoja väestön ikä- ja sukupuolirakenteesta, sairastavuudesta (erityiskorvausoikeudet) ja sosioekonomisesta asemasta.
- Tarvekertoimet päivitetään vuosittain, joten kaupunkien tarvevakioituja kustannuksia ei voi verrata suoraan aiempien vuosien tarvevakioituihin kustannuksiin.

Deflatointi

- Deflatoinnissa on käytetty kuntatalouden julkisten menojen hintaindeksiä (JM-HI), joka julkaistaan vuosittain. Tilastokeskuksen määrittelemä tehtäväalue on terveydenhuolto. Perusajankohtana on ollut vuosi 1995 kuten julkaisusarjassa aikaisemminkin (1995 = 100).

Tietojen kerääminen

- Työskentelymenetelmänä on käytetty verkostotyötä. Tavoitteena on ollut yhdenmukaiseen tiedonkeruuhjeeseen perustuva yhtenäinen ja luotettava tietosisältö.
- Raportin laatiminen on edellyttänyt kuntien osallistumista tietojen kokoamiseen ja tiedonkeruuprosessin arviointiin.
- Tietojen keräämisen periaatteet on esitetty liitteessä 1.

Käsitteiden käyttö

- Raportissa tarkoitetaan käsitteellä terveydenhuolto terveyden- ja vanhustenhuollon kokonaisuutta, ellei toisin ole mainittu. Vanhuspalvelujen kustannuksiin sisältyy sosiaalitoimen ympärivuorokautisen hoidon ja kotipalvelun kustannuksia. Ennen vuotta 2015 ilmestyneissä raporteissa terveydenhuollon ja vanhuspalvelujen kokonaisuutta on kutsuttu lisätyksi terveydenhuolloksi.
- Euroa/asukas -luvut kuvaavat resurssien käyttöä. Suuret kustannukset voivat merkitä esimerkiksi suurta palvelujen käyttöä tai suuria yksikkökustannuksia.

Erikoissairaanhoidon kustannusten vertailusta

- Esimerkiksi pääkaupunkiseudun kaupungit ovat saaneet erikoissairaanhoidon hinta- ja hoitotiedot ikäryhmittäin suoraan tietojärjestelmästä tai tilaamalla toteumatiedot Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä (HUS). Potilaskohtaiset hoidon kustannukset ovat perustuneet tuote- tai suoritekohtaiseen laskutukseen lukuun ottamatta kaupunkien hankkimia palveluja yksityisiltä palvelujen tuottajilta, joiden kustannusosuus kaikista kunnan erikoissairaanhoidon kustannuksista on ollut vähäinen.
- Tampereella on saatu sairaanhoitopiirin kustannukset suoraan ikäryhmille kohdennettuna.
- Joissakin suurissa kaupungeissa ikäryhmien kustannukset on määriteltävä kokonaan laskennallisesti.
- Erikoissairaanhoidon väestömäärään perustuvat kustannukset on jaettu ikäryhmiin käyttämällä suoritetehtävän suhteellisia osuuksia.
- Laskentatapojen kaupunkikohtainen vaihtelu johtuu kaupunkien erilaisista tietojärjestelmistä ja aiheuttaa tarkkuuseroja esimerkiksi erikoissairaanhoidon kustannusten ikäryhmävertailuissa.

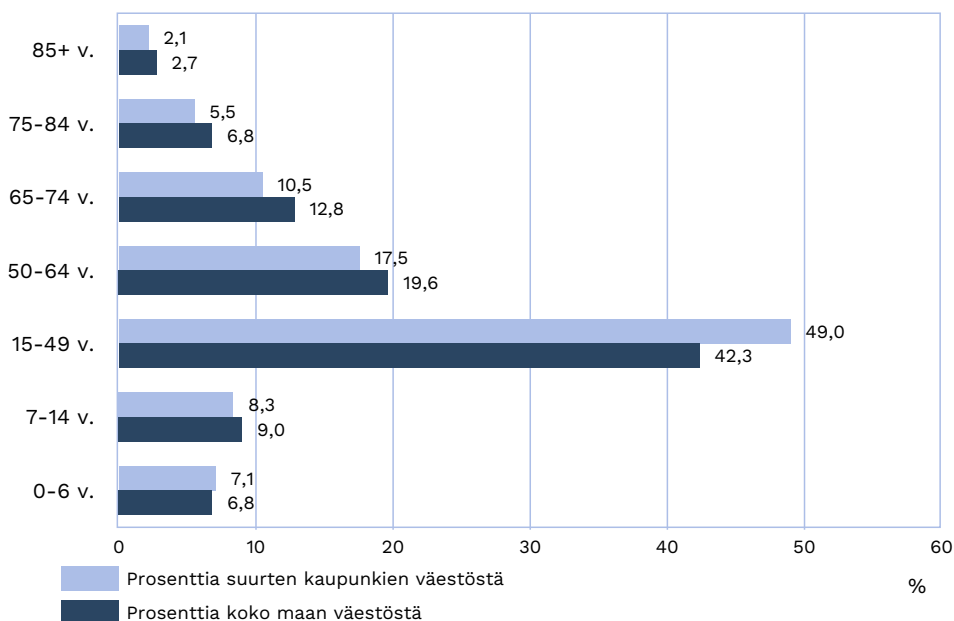
3 Tulokset

3.1 Suurten kaupunkien väestö

Selvityksessä mukana olleiden 10 kaupungin väestömäärä oli vuoden 2019 lopussa 2 279 371 miljoonaa. Tämä oli 41,2 % koko maan väestöstä. Suurissa kaupungeissa oli koko maan väestöön verrattuna keskimääräistä vähemmän 50 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia sekä 7–14-vuotiaita. Keskimääräistä enemmän oli 0–6-vuotiaita ja 15–49-vuotiaita. (Kuvio 1).

Kuvio 1. Suurten kaupunkien väestöosuudet ikäryhmittäin Suomessa vuonna 2019

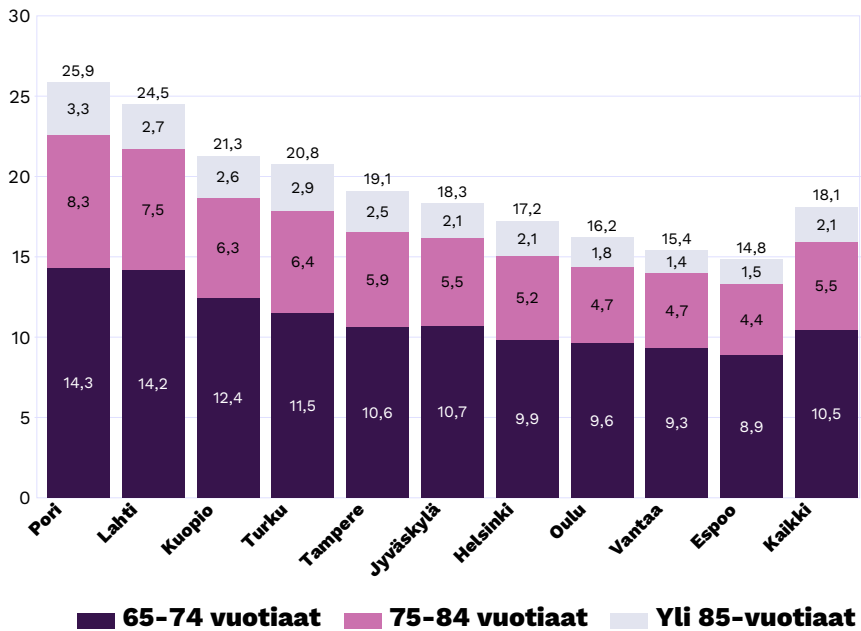
Ikäryhmät

Palvelutarpeen kannalta suurten kaupunkien väestön ikärakenne on edullisempi kuin koko maan väestön, koska suurissa kaupungeissa on keskimääräistä vähemmän yli 65-vuotiaita. Vuonna 2019 heidän keskimääräinen osuutensa kaikista asukkaista oli suurissa kaupungeissa 18,1 % ja koko maassa 22,3 %. Pienempi ikääntyneiden määrä merkitsee usein pienempää palvelutarvetta. Kustannusvertailussa mukana olevat kaupungit eroavat ikäjakaumaltaan. Vrt. kuviot 1 ja 2. Yli 65-vuotiaita oli Espoossa alle 15 %, Kuopiossa ja Turussa yli 20 % sekä Porissa yli 25 % väestöstä. Keskimääräistä (2,1 %) vä-

hemmän yli 85-vuotiaita oli Espoossa, Vantaalla ja Oulussa. (Kuvio 2). Ikään-
tyneiden määrä on hienoisesti kasvanut lähes kaikissa kunnissa vuodesta
2018.

**Kuvio 2. Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä 31.12.2019 suurissa kaupungeissa
Prosenttia**

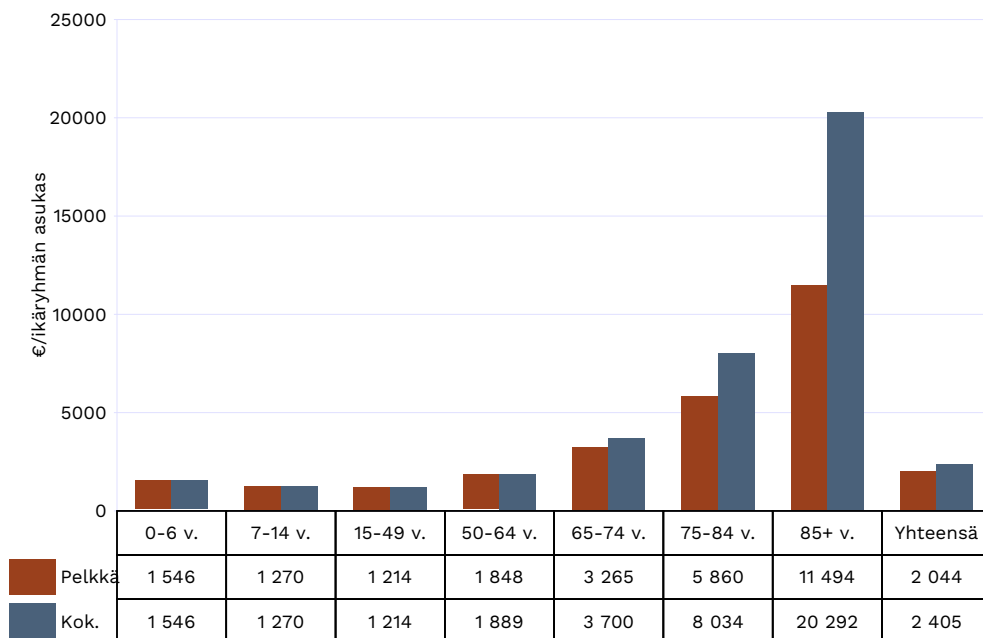
3.2 Terveyden- ja vanhustenhuolto

Tässä selvityksessä tarkoitetaan perusterveydenhuollolla terveyden- ja vanhustenhuollon kokonaisuutta. Kustannusvertailu kaupunkien välillä kattaa suuremman osan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista kuin vertailtaessa terveydenhuoltoa ilman vanhustenhuoltoa. Sosiaalitoimen ympärivuorokautinen hoito, kotihoito kotipalveluineen ja terveydenhuolto on siis koottu yhteen.

Suurten kaupunkien perusterveydenhuollon kustannukset olivat noin 2 578 miljoonaa euroa, erikoissairaanhoidon kustannusten ollessa noin 2 905 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 ympärivuorokautisen hoidon (sisältäen kotihoidon, perusterveydenhuollon laitoshoidon, sosiaalihoitolaisten mukaisen laitoshoidon ja tehostetun asumispalvelun) kustannukset olivat noin 1 181 miljoonaa euroa. Kokonaiskustannukset olivat yhteensä noin 5 483 miljoonaa euroa vuonna 2019. Edellä mainitut vakioimattomat, ikäryhmittäiset kustannukset löytyvät taulukosta kohdasta 3.4 Kaupunkikohtaiset tulokset.

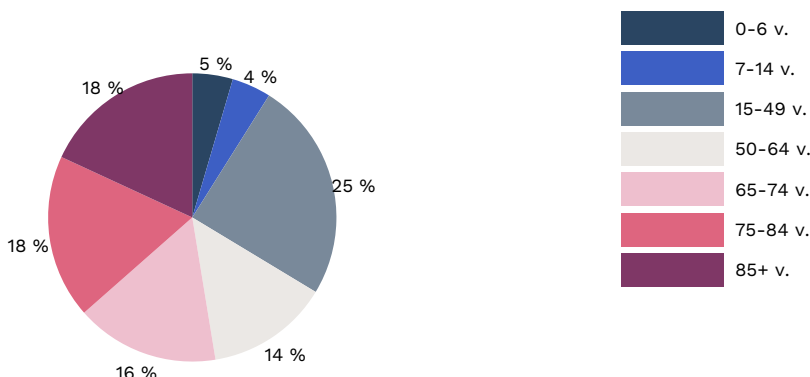
Kuviosta 3 nähdään, että vanhustenhuollon vaikutus terveydenhuollon ikäryhmittäisiin kustannuksiin on merkittävä yllä 85-vuotiaiden ryhmässä.

Kuvio 3. Terveyden- ja vanhustenhuollon kustannukset ikäryhmittäin Suomen suurissa kaupungeissa vuonna 2019

Suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon kustannuksista 52 % aiheutui yli 65-vuotiaiden palveluista. Ikäryhmien 15–49- sekä 50–64 -vuotiaiden terveydenhuoltoon kului 39 % kustannuksista. Tätä nuorempien terveydenhuoltoon käytettiin suurissa kaupungeissa 9 % kustannuksista. (Kuvio 4).

Kuvio 4. Suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon kustannukset ikäryhmittäin vuonna 2019

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Taulukosta 1 nähdään eri ikäryhmien käyttämien palveluiden kustannuserot. Ikäryhmässä **0–6-vuotiaat** korostuivat erikoissairaanhoidon somaattinen laitoshoido (35 %) ja perusterveydenhuollon avoterveydenhuolto (32 %). Nuorilla ikäryhmässä **7–14-vuotiaat** painopisteet olivat perusterveydenhuollon suun terveydenhuolto (22 %) ja erikoissairaanhoidon somaattinen avohoido (23 %). **15–49-vuotiailla** painottui erikoissairaanhoidon somaattinen avohoido (28 %). **50–64-vuotiailla** eli vanhempien työkäisten ryhmässä painopisteet olivat erikoissairaanhoidon somaattinen avohoido (33 %) ja somaattinen laitoshoido (30 %).

65–74-vuotiailla korostuivat erikoissairaanhoidon somaattinen laitoshoido (28 %) ja somaattinen avohoido (25 %). **75–84-vuotiaiden** ikäryhmässä painottuivat tehostettu palveluasuminen (20 %) ja erikoissairaanhoidon somaattinen laitoshoido (20 %). **Yli 85-vuotiailla** terveydenhuollon kustannukset kohdistuivat tehostettuun palveluasumiseen (34 %) ja kotihoitoon (23 %).

Taulukko 1. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusten prosentuaalinen jakautuminen toimintamuotoihin ikäryhmän mukaan vuonna 2019

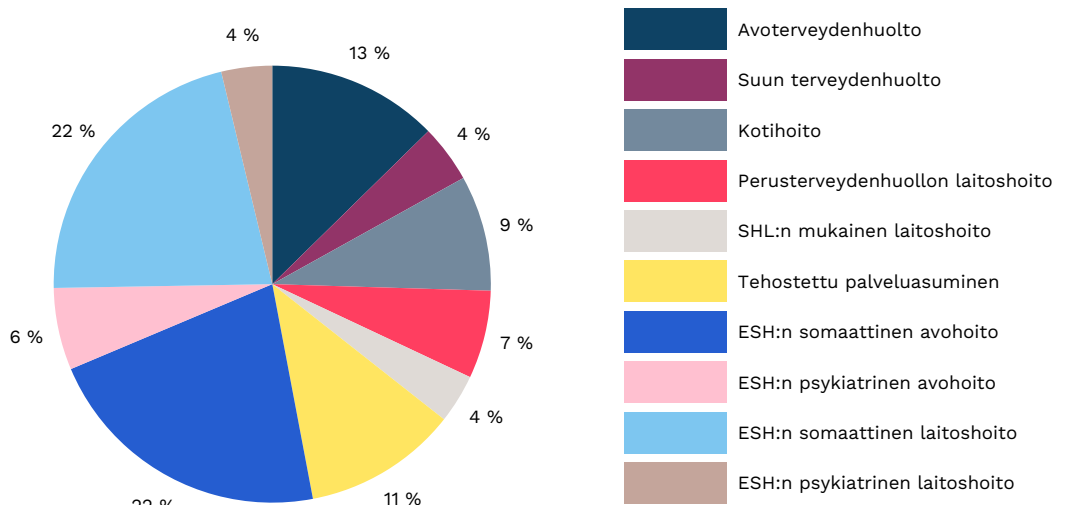
	Ikäryhmä (vuotiaat)							Yhteensä
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	
Perusterveydenhuolto	35	41	26	26	42	63	84	47
Avohoito	35	41	25	20	23	25	27	25
Avoterveydenhuolto	32	19	18	12	12	9	4	13
Suun terveydenhuolto	3	22	7	5	3	1	0	4
Kotihoito	0	0	0	3	8	15	23	9
Ympäri vuorokautinen hoito	0	0	1	6	19	38	57	22
Peruster.huollon laitoshoido	0	0	1	4	8	11	14	7
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	0	1	3	7	10	4
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	1	8	20	34	11
Erikoissairaanhoido	65	59	74	74	58	37	16	53
Avohoito	30	41	43	40	28	16	6	28
Somaattinen	27	23	28	33	25	16	6	22
Psykiatrinen	2	18	15	7	3	1	0	6
Laitoshoido	35	18	31	34	30	21	10	25
Somaattinen	35	12	21	30	28	20	10	22
Psykiatrinen	0	6	10	4	2	1	0	4
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Perusterveydenhuollon avohoidon kustannusten osuus oli 13 % sisältämättä kotihoidon (kotisairaanhoido ja yli 65-vuotiaiden kotipalvelu) kustannuksia, joiden osuus oli 9 %. Perusterveydenhuollon laitoshoidon kustannukset kattoivat 7 %. Tämän lisäksi laitoshoidon kustannuksiksi on määritelty tässä terveydenhuollon kustannusvertailussa sosiaalihuoltolain (SHL) mukaisen laitoshoidon kustannukset (4 %) ja tehostetun palveluasumisen aiheuttamat kustannukset (11 %). Ks. taulukko 1.

Toimintamuodoittain tarkasteltuna erikoissairaanhoidon somaattisen avohoidon (22 %) ja somaattisen laitoshoidon (22 %) kustannukset olivat korkeimmat. Erikoissairaanhoidon psykiatrian kustannusosuus oli 6 %. **Koko erikoissairaanhoidon kustannukset olivat 54 % tämän vertailun kokonaiskustannuksista.** Vrt. taulukko 1 ja kuvio 5. Kuntakohtainen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon ikävakioitujen kustannusosuuksien jakautuminen on esitelty liitteessä 2.

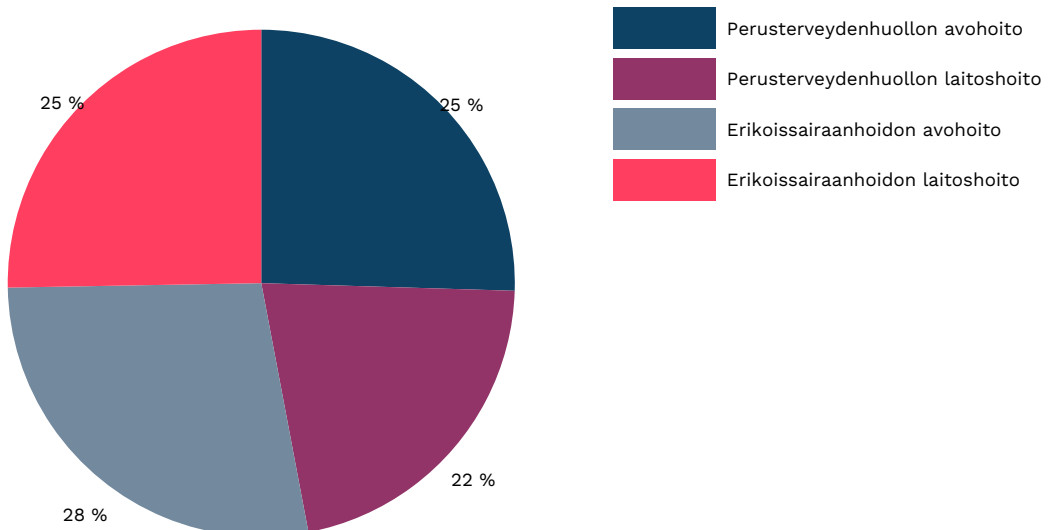
Kuvio 5. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset toimintamuodoittain vuonna 2019

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Kuviosta 6 nähdään avohoidon ja laitoshoidon jakautuminen sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon osalta. Perusterveydenhuollon avohoidon kustannukset sisältävät tässä myös sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kuten kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia. Tässä kustannusvertailussa yhteispäivystyksen kustannukset on kirjattu osaksi erikoissairaanhoidon nettokustannuksia, eikä kustannuksia ole enää pyritty jakamaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä. Päiväkirurgia on määritelty sisältyväksi erikoissairaanhoidon avohoitoon. Avohoidon kustannukset painottuivat molempien perusterveydenhuollon (25 %) sekä erikoissairaanhoidon (28 %) osalta. Suuret kaupungit ovat järjestäneet terveydenhuollon palvelut eri osa-alueita painottaen. Ks. julkaisun lopusta liitteet 2 – 4.

Kuvio 6. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset avo- ja laitoshoidossa vuonna 2019

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

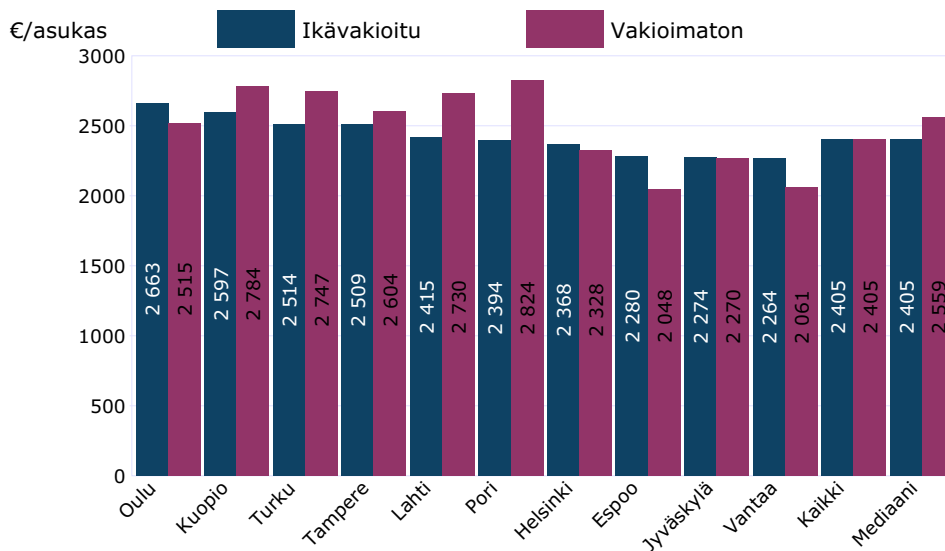
3.3 Kaupunkien kustannusten vertailu

Vuosien väliseen vertailuun vaikuttaa kustannusvertailussa mukana olevien kaupunkien lukumäärä sekä niiden ikä- ja palvelurakenteet. Ikäryhmittäisiä terveyden- ja vanhustenhuollon kustannuksia ei voida suoraan verrata keskenään, koska vuoden 2019 kustannusvertailussa oli mukana kymmenen kaupunkia ja vuonna 2018 yhdeksän. Kuvioista 7 nähdään vuoden 2019 terveydenhuollon ja vanhustenhuollon ikävakioidut kustannukset verrattuna kunkin kaupungin kustannuksiin ilman ikävakiointia, sekä kustannusten keskimääräinen taso. Ikävakiointi tasoittaa asukaskohtaisia kustannuksia. Vertailukaupungeissa käytettiin terveyden- ja vanhustenhuoltoon 2 264 - 2 663 euroa asukasta kohti vuonna 2019. Asukasta kohti lasketut ikävakioidut kustannukset nousivat Vantaalla + 2,7 % sekä Oulussa +3,7 %, joka oli vertailukaupunkien voimakkainta verrattuna edelliseen vuoteen. Oulun vuoden 2019 ikävakioiduja kustannuksia tarkasteltaessa tulee huomioida lisäksi aiempina vuosina raportoimattomat kustannukset sekä kaupunginsairaalan pitkään kestänyt remontti. Ikävakioidut kustannukset pienentyivät merkittävimmin Jyväskylässä -1,9 %. Jyväskylässä erikoissairaanhoidossa sekä laitos- että avohoitoa käytetään keskimääräistä vähemmän. Porissa kustannusten kasvu oli kaikkein maltillisinta 0,4 % verrattuna edelliseen vuoteen, kun tarkastellaan muutoksia vuoden 2019 rahan arvossa. Kaikkien vertailukaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon ikävakioidujen asukaskohtaisten kustannusten toteumat vuoden 2019 rahan arvoon muutettuna on koottu kuvioon 31.

Vuoden 2019 vertailussa mukana olleiden kaupunkien kokonaiskustannuksilla painotetut keskimääräiset kustannukset olivat 2 559 euroa/ asukas ja ikävakioidut mediaanikustannukset 2 405 euroa/ asukas.

Tiedonkeruuta on yhdenmukaistettu ja luotettavuutta pyritty tarkentamaan yhteisellä tiedonkeruuohjeella, joka päivitetään Suomen Kuntaliiton ja kustannusvertailuun osallistuvien suurten kaupunkien asiantuntijoiden yhteistyönä kerran vuodessa. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailun laatimisperiaatteita on käsitelty tämän julkaisun liitteessä 1. Marraskuussa 2019 täyttöohjeeseen tehtiin seuraavia muutoksia: ohjeen kohta 2.4 Laajuusperiaate; huomioon otettavien välittömien että välillisten kustannusten sisältöä tarkennettiin. Myös ympärivuorokautiseen hoitoon sisältyviä palveluita tarkennettiin. Kohta 4.1; kotisairaala-käsitteen sisältöä tarkennettiin, sekä lisättiin tekstiin, että kaikki huumekorvaushoidon kustannukset otetaan huomioon. 4.2. Erikoissairaanhoido; sovittu yhteispäivystyksen kustannusten jaottelusta kuntakohtaiseen kommenttikenttään maininta.

Kuvio 7. Terveyden- ja vanhustenhuollon kustannukset euroa/asukas vuonna 2019

*mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Vuonna 2019 kustannustehokkaimmaksi osoittautuivat Vantaa, Jyväskylä, Espoo ja Helsinki ikävakioitujen kustannusten vaihdella 2 264 eurosta 2 368 euroon. Kustannuksiltaan suurimman ja pienimmän kaupungin välinen ero oli 399 euroa/ asukas vuonna 2019. Edellisenä vuonna vastaava erotus oli 357 euroa asukasta kohti.

Taulukkoon 2 on koottu terveyden- ja vanhustenhuollon ikävakioitujen kustannusten indeksit. Vuonna 2019 vertailussa mukana olleiden kaupunkien kokonaisindeksi oli 1,00 ja kaupunkikohtainen vaihteluväli 0,94 – 1,11. Matalin kokonaisindeksi oli Vantaalla.

Taulukko 2. Suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon vuoden 2019 ikävakioidujen kustannusten indeksi

	Oulu	Kuopio	Turku	Tampere	Lahti	Pori	Helsinki	Espoo	Jyväskylä	Vantaa	Kaikki	Mediaani	Min.	Max.
Perusterveydenhuolto	1,08	1,05	0,97	0,95	1,00	0,95	1,00	1,06	1,02	0,97	1,00	1,00	0,95	1,08
Avohoito	1,00	1,15	0,92	1,05	1,14	0,88	0,98	1,04	1,00	0,92	1,00	1,00	0,88	1,15
Avoterveydenhuolto	0,99	1,02	0,90	1,02	1,10	0,94	0,94	1,16	1,03	1,02	1,00	1,02	0,90	1,16
Suun terveydenhuolto	1,09	1,11	0,92	1,13	1,13	0,90	0,96	0,91	1,06	1,00	1,00	1,03	0,90	1,13
Kotihoito	0,99	1,36	0,96	1,06	1,20	0,77	1,04	0,91	0,91	0,74	1,00	0,97	0,74	1,36
Ympäri vuorokautinen hoito	1,16	0,94	1,03	0,82	0,82	1,03	1,02	1,08	1,05	1,03	1,00	1,03	0,82	1,16
Peruster.huollon laitoshoido	1,34	0,95	1,19	0,44	0,88	1,03	0,97	1,20	1,09	1,10	1,00	1,06	0,44	1,34
SHL:n mukainen laitoshoido	1,84	1,13	0,45	1,14		0,70	1,64	0,34	0,69	0,43	1,00	0,70	0,34	1,84
Tehostettu palveluasuminen	0,85	0,87	1,13	0,94	1,05	1,14	0,85	1,24	1,14	1,17	1,00	1,09	0,85	1,24
Erikoissairaanhoito	1,13	1,10	1,11	1,13	1,01	1,04	0,97	0,85	0,88	0,92	1,00	1,03	0,85	1,13
Avohoito	1,22	1,03	1,27	0,99	1,11	1,06	0,97	0,85	0,87	0,87	1,00	1,01	0,85	1,27
Somaattinen	1,26	1,04	1,29	1,03	1,03	1,03	0,95	0,85	0,83	0,89	1,00	1,03	0,83	1,29
Psykiatrinen	1,06	0,99	1,18	0,84	1,40	1,17	1,04	0,84	0,99	0,80	1,00	1,02	0,80	1,40
Laitoshoido	1,04	1,18	0,94	1,28	0,90	1,01	0,98	0,85	0,89	0,97	1,00	0,97	0,85	1,28
Somaattinen	1,01	1,10	0,90	1,32	0,90	0,99	0,98	0,87	0,88	1,01	1,00	0,99	0,87	1,32
Psykiatrinen	1,22	1,67	1,13	1,08	0,92	1,15	0,98	0,77	0,93	0,72	1,00	1,03	0,72	1,67
Kokonaisindeksi	1,11	1,08	1,05	1,04	1,00	1,00	0,98	0,95	0,95	0,94	1,00	1,00	0,94	1,11

*mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Tarkasteltaessa suurten kaupunkien ikäryhmäkohtaisia kustannuksia ikäryhmäkohtaisiin väestömääriin suhteutettuina iäkkäimpien terveydenhuollon kustannukset olivat korkeimmat lähes kaikissa vertailukaupungeissa. Yli 85-vuotiaiden mediaanikustannukset olivat 20 198 euroa asukasta kohden vuonna 2019. Tulos sisältää sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kustannuksista kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia, joita ei juurikaan sisälly alle 65-vuotiaiden ikäryhmäkohtaisiin terveydenhuollon kustannuksiin. Lasten 7-14-vuotiaiden ikäryhmän mediaanikustannukset (1 248 euroa) olivat edullisimmat ja työikäisten ikäryhmän 15-49-vuotiaiden (1 278 euroa) toiseksi edullisimmat vuonna 2019. Kaupungin palveluksessa olevan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön työterveyshuollon kustannukset sisältyvät suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailuun. Ikäryhmien mediaanikustannukset olivat 2 559 vuonna 2019. Ks. taulukko 3.

Taulukko 3. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset ikäryhmittäin vuonna 2019

	Ikäryhmä (vuotiaat)							Yhteensä
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	
Espoo	1 701	1 151	1 082	1 607	3 514	7 663	21 557	2 048
Helsinki	1 432	1 348	1 101	1 850	3 669	8 385	20 754	2 328
Jyväskylä	1 349	1 095	1 264	1 809	3 423	7 076	18 793	2 270
Kuopio	1 757	1 585	1 450	2 069	3 706	8 194	20 002	2 784
Lahti	1 883	1 554	1 321	1 857	3 450	7 872	17 988	2 730
Oulu	1 523	1 293	1 496	2 094	3 976	8 726	21 050	2 515
Pori	1 637	1 203	1 433	2 001	3 197	7 191	18 413	2 824
Tampere	1 528	1 328	1 238	2 043	4 059	8 429	20 393	2 604
Turku	1 293	1 155	1 293	2 062	3 951	8 140	21 918	2 747
Vantaa	1 664	1 109	1 110	1 815	3 754	7 366	18 384	2 061
Kaikki	1 546	1 270	1 214	1 889	3 700	8 034	20 292	2 405
Mediaani	1 582	1 248	1 278	1 929	3 688	8 006	20 198	2 559
Min.	1 293	1 095	1 082	1 607	3 197	7 076	17 988	2 048
Max.	1 883	1 585	1 496	2 094	4 059	8 726	21 918	2 824

*mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Kaupunkikohtaisesti tarkasteltuna 0-6-vuotiaiden kustannukset olivat korkeimmat Lahdessa (1 883 euroa/ ikäryhmän asukas) ja matalimmat Turussa (1 293 euroa/ ikäryhmän asukas). 7-14-vuotiaiden osalta Jyväskylän kustannukset olivat edullisimmat (1 095 euroa/ ikäryhmän asukas) Kuopion ollessa kallein (1 585 euroa/ ikäryhmän asukas). 15-64-vuotiaiden asukaskohtaiset kustannukset olivat edullisimmat Espoossa, samojen ikäryhmien osalta kalleimmat Oulussa. 65 vuotta täyttäneiden edullisimmat asukaskohtaiset kustan-

nukset olivat Porissa ja kalleimmat Tampereella. Ikäryhmän 75–84-vuotiaiden kustannukset olivat kalleimmat Oulussa ja edullisimmat Jyväskylässä. Ottaen huomioon aiemmin kuviossa 2 esitetyt ikäväestön määrät kaupungeittain, huomataan, että vaikka Porissa onkin yli 65-vuotiaiden määrä 25,9 %, silti kustannukset siltä osin ovat keskiluokkaa.

Taulukkoon 4 on eritelty hoitomuodot ryhmiteltyihin ikävakiotuihin kustannuksiin kunnittain. Perusterveydenhuollon avohoidossa avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset olivat 273 - 354 euroa / asukas. Kustannukset olivat kalleimmat Espoossa ja edullisimmat Turussa. Suun terveydenhuollon ikävakioidut asukaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Porin 92 eurosta Lahden 116 euroon asukasta kohden. Kotihoidon kustannuksia tarkasteltiin osana perusterveydenhuollon avohoidon kokonaisuutta. Kotihoidon ikävakioidut kustannukset olivat korkeimmat Kuopiossa (279 euroa / asukas) ja edullisimmat Vantaalla (153 euroa / asukas) vuonna 2019.

Erikoissairaanhoidon osalta korkeimmat kustannukset muodostuivat somaattisessa avohoidossa, joka sisältää tässä kustannusvertailussa myös kaikki yhteispäivystyksestä aiheutuneet kustannukset. Korkeimmat somaattisen avohoidon kustannukset olivat Turussa (673 euroa / asukas ikävakiotuna), kun matalimmat kustannukset olivat Jyväskylässä (434 euroa / asukas ikävakiotuna). Erikoissairaanhoidon somaattisen laitoshoidon matalimmat kustannukset olivat Espoossa (450 euroa / asukas ikävakiotuna) ja korkeimmat Tampereella (682 euroa / asukas ikävakiotuna). Hoitomuodoista edullisimmat asukaskohtaiset ikävakioidut kustannukset olivat psykiatrisessa laitoshoidossa. Kustannusvertailuun osallistuneiden suurten kaupunkien perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen hoito on ollut voimakkaassa muutoksessa mm. laitoshoidon purkamisen osalta ja painopisteen siirtyminen pitkäaikaiseen tehostettuun palveluasumiseen vuonna 2019. Kaupunkien kustannukset ovat suht tasaisia lukuunottamatta edullisia Vantaata ja Jyväskylää sekä kalleinta Oulua. Sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon ikävakioidut mediaanikustannukset ovat laskeneet 61 euroon asukasta kohti sekä tehostetun palveluasumisen ikävakioidut mediaanikustannukset ovat olleet nousseet 299 euroon asukasta kohden vuonna 2019. Perusterveydenhuollon sairaalahoitoa on järjestetty edelleen kaikissa vertailukaupungeissa.

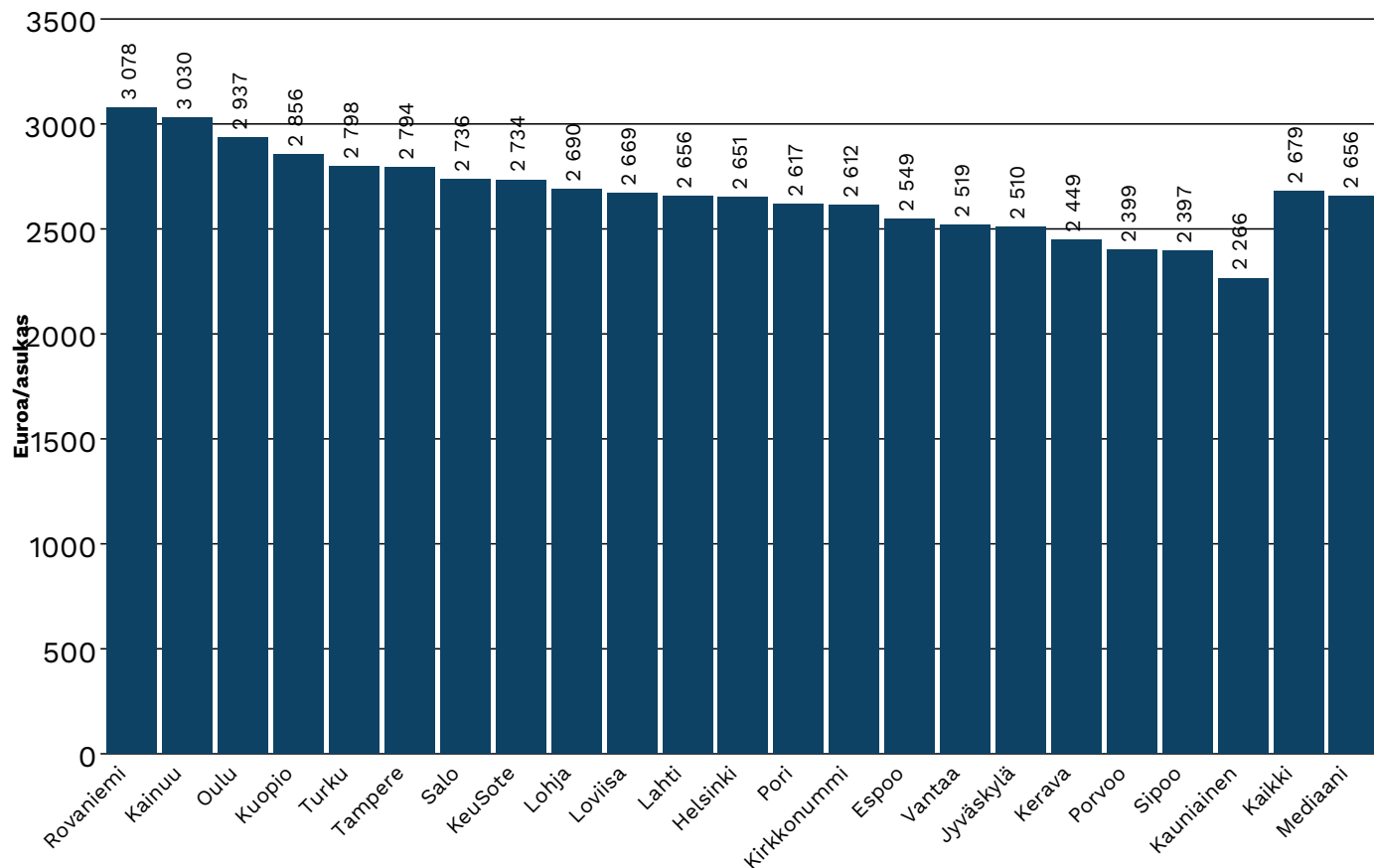
Taulukko 4. Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset hoitomuodoittain vuonna 2019

	Oulu	Kuopio	Turku	Tampere	Lahti	Pori	Helsinki	Espoo	Jyväskylä	Vantaa	Kaikki	Mediaani	Min.	Max.
Perusterveydenhuolto	1 217	1 189	1 099	1 071	1 126	1 070	1 126	1 193	1 155	1 097	1 131	1 126	1 070	1 217
Avohoito	615	704	564	645	699	537	599	635	610	565	613	613	537	704
Avoterveydenhuolto	300	311	273	312	336	285	286	354	314	309	304	310	273	354
Suun terveydenhuolto	111	114	94	116	116	92	99	93	109	102	103	106	92	116
Kotihoito	203	279	197	217	247	159	214	188	187	153	206	200	153	279
Ympäri vuorokautinen hoito	602	485	535	427	427	533	527	558	544	532	518	533	427	602
Peruster.huollon laitoshoido	210	150	187	69	138	161	152	188	170	172	157	166	69	210
SHL:n mukainen laitoshoido	160	98	39	99		61	143	29	60	38	87	61	29	160
Tehostettu palveluasuminen	232	237	309	258	288	312	232	341	314	322	274	299	232	341
Erikoissairaanhoido	1 446	1 408	1 415	1 438	1 290	1 324	1 242	1 087	1 119	1 168	1 274	1 307	1 087	1 446
Avohoito	812	688	846	658	743	709	645	567	579	580	666	673	567	846
Somaattinen	658	543	673	535	538	537	492	444	434	462	520	536	434	673
Psykiatrinen	155	145	173	123	205	172	153	123	145	118	146	149	118	205
Laitoshoido	633	720	569	780	547	615	598	520	540	588	608	593	520	780
Somaattinen	523	569	467	682	464	511	509	450	456	523	518	510	450	682
Psykiatrinen	110	151	102	98	83	104	88	69	84	65	90	93	65	151
Yhteensä	2 663	2 597	2 514	2 509	2 415	2 394	2 368	2 280	2 274	2 264	2 405	2 405	2 264	2 663
Yhteensä ikävakioidun	2 515	2 784	2 747	2 604	2 730	2 824	2 328	2 048	2 270	2 061	2 405	2 559	2 048	2 824
Väestö 31.12.2019	205 489	119 282	192 962	238 140	119 823	83 934	653 835	289 731	142 400	233 775	2 279 371	199 226	83 934	653 835

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Kuvioon 8 suurten kaupunkien ja keskisuurten kuntien ikävakioidut terveydenhuollon kustannukset asukasta kohti vuonna 2019 on koottu suurten kaupunkien ja keskisuurten kuntien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset koko maan väestön ikärakenteeseen vakioituina. Vuonna 2019 suurten kaupunkien ja keskisuurten kuntien asukasluku oli yhteensä 2 879 979 asukasta, joka kattaa noin 52 % koko maan väestöstä. Rovaniemen (3 078 euroa / asukas), Kainuun (3 030 euroa / asukas) ja Oulun (2 937 euroa / asukas) terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset olivat vertailun korkeimmat. Edullisimmillaan terveydenhuollon palvelut suurista kaupungeista järjesti Jyväskylä (2 510 euroa / asukas) ja keskisuurista kunnista Kauniainen (2 266 euroa / asukas).

Kuvio 8 Suurten ja keskisuurten kaupunkien ikävakioidut terveydenhuollon kustannukset euroa/asukas vuonna 2019 koko maan väestöön vakioituna

*mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

3.4 Kaupunkikohtaiset tulokset

Tässä luvussa käydään lävitse kustannusvertailuun osallistuneiden suurten kaupunkien hoitomuotojen ikävakioitujen kustannusten eroja ikäryhmittäin ja verrattuna mediaanikustannuksiin. Jokaisesta kaupungista esitetään aluksi terveyden- ja vanhustenhuollon kustannusten jakautuminen perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon sekä avo- ja laitoshoidon. Tämän jälkeen tarkastellaan eri toimintamuotojen kustannuksia ikäryhmän asukasta kohti. Kaupunkien toimittamat toiminnan ja talouden muutoslinjoja kuvaavat tekstiosuudet löytyvät kaupunkikohtaisten ikäryhmätaulukoiden jälkeen.

Kustannusvertailuun osallistuneiden suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon kustannuksia on tarkasteltu ikävakioitujen kustannusten perusteella. Jokaisen kaupungin tekstiosuuden päätteeksi on kaksi graafista kuvaajaa, joista nähdään kunkin kaupungin ikävakioitujen kustannusten hoitomuotoprofiili toteutuneiden kustannusten valossa prosentuaalisesti, miljoonina euroina ja ikäryhmittäin. Tulokset on raportoitu ikävakioitujen kustannusten suuruusjärjestyksessä kalleimmasta edullisimpaan. Seuraavassa taulukossa on esitetty suurten kaupunkien vuoden 2019 kustannusvertailuun osallistuneiden kaupunkien kustannukset ikäryhmittäin ja yhteensä, vertailukaupunkien yhteisväkiluku ikäryhmittäin ja yhteensä sekä terveyden- ja vanhustenhuollon kustannukset hoitomuodoittain ja yhteensä.

	Ikäryhmä (vuotiaat)								
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	Yhteensä	€
Perusterveydenhuolto	547	526	317	484	1 564	5 067	17 044	1 131	2 578 094 138
Avohoito	546	525	307	372	846	1 991	5 459	613	1 397 022 953
Avoterveydenhuolto	492	242	219	224	460	694	785	304	693 894 586
Suun terveydenhuolto	54	284	84	96	102	91	72	103	234 119 879
Kotihoito	0	0	4	52	284	1 206	4 602	206	469 008 488
Ympärivuorokautinen hoito	1	0	11	113	718	3 076	11 585	518	1 181 071 185
Peruster.huollon laitoshoido	1	0	10	72	282	902	2 788	157	357 191 666
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	0	16	122	538	1 949	87	198 578 156
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	25	314	1 636	6 848	274	625 301 363
Erikoissairaanhoido	999	744	897	1 405	2 136	2 967	3 248	1 274	2 904 901 313
Avohoito	456	520	518	755	1 019	1 305	1 235	666	1 518 914 443
Somaattinen	420	296	339	618	922	1 253	1 213	520	1 185 913 991
Psykiatrinen	36	224	178	137	97	51	22	146	333 000 452
Laitoshoido	543	224	379	649	1 117	1 662	2 013	608	1 385 986 870
Somaattinen	542	152	260	569	1 054	1 583	1 968	518	1 180 007 628
Psykiatrinen	0	72	119	81	64	79	45	90	205 979 242
Yhteensä	1 546	1 270	1 214	1 889	3 700	8 034	20 292	2 405	5 482 995 451
Väkiluku 31.12.2019	161 101	189 816	1 115 959	399 718	238 373	125 473	48 931	2 279 371	

3.4.1 Oulu

Oulun terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 663 euroa/asukas) olivat vertailukuntien suurimmat. Kustannukset olivat 10,7 prosenttia painotettua keskiarvoa suuremmat ja 10,7 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuu- desta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 663	10,7 %		Perusterveydenhuollon ja erikois- sairaanhoidon suhde samankaltai- nen kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin
Perusterveydenhuolto	1 217	8,1 %	45,7 %	Laitoshoitopainotteinen
Erikoissairaanhoido	1 446	10,6 %	54,3 %	
Perusterveydenhuolto				Laitoshoitopainotteinen
Avohoito	615	0,4 %	50,5 %	
Ympäri vuorokautinen	602	13,0 %	49,5 %	Avohoitopainotteinen
Erikoissairaanhoido				
Avohoito	812	20,7 %	56,2 %	Avohoitopainotteinen
Laitoshoito	633	6,8 %	43,8 %	

*painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Oulun perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 217 euroa/asukas) olivat vertailukuntien suurimmat. Kustannukset olivat 8,1 prosenttia mediaania suuremmat. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset suurimmat.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Oulun avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 300 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien neljänneksi pienimmät. Kustannukset olivat 3,2 prosenttia mediaania pienemmät. Suun terveydenhuollon kustannukset, 111 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat ja kotihoidon kustannukset, 203 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät. Oulun suun terveydenhuollon kustannukset olivat 5,6 prosenttia mediaania suuremmat. Kotihoidon kustannukset olivat 1,7 prosenttia mediaania suuremmat.

Erikoissairaanhoido

Oulun erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 446 euroa/asukas) olivat vertailukuntien suurimmat. Kustannukset olivat 10,6 prosenttia mediaania suuremmat. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset, 812 eu-

roa/asukas ikävakioituna, olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat. Laitoshoidon kustannukset, 633 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat. Oulun erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 658 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat. Kustannukset olivat 22,7 prosenttia mediaania suuremmat. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 155 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 523 euroa/asukas ikävakioituna, olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat ollen 2,5 prosenttia mediaania suuremmat. Oulun psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 18,3 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset olivat 110 euroa asukasta kohden ikävakioituina.

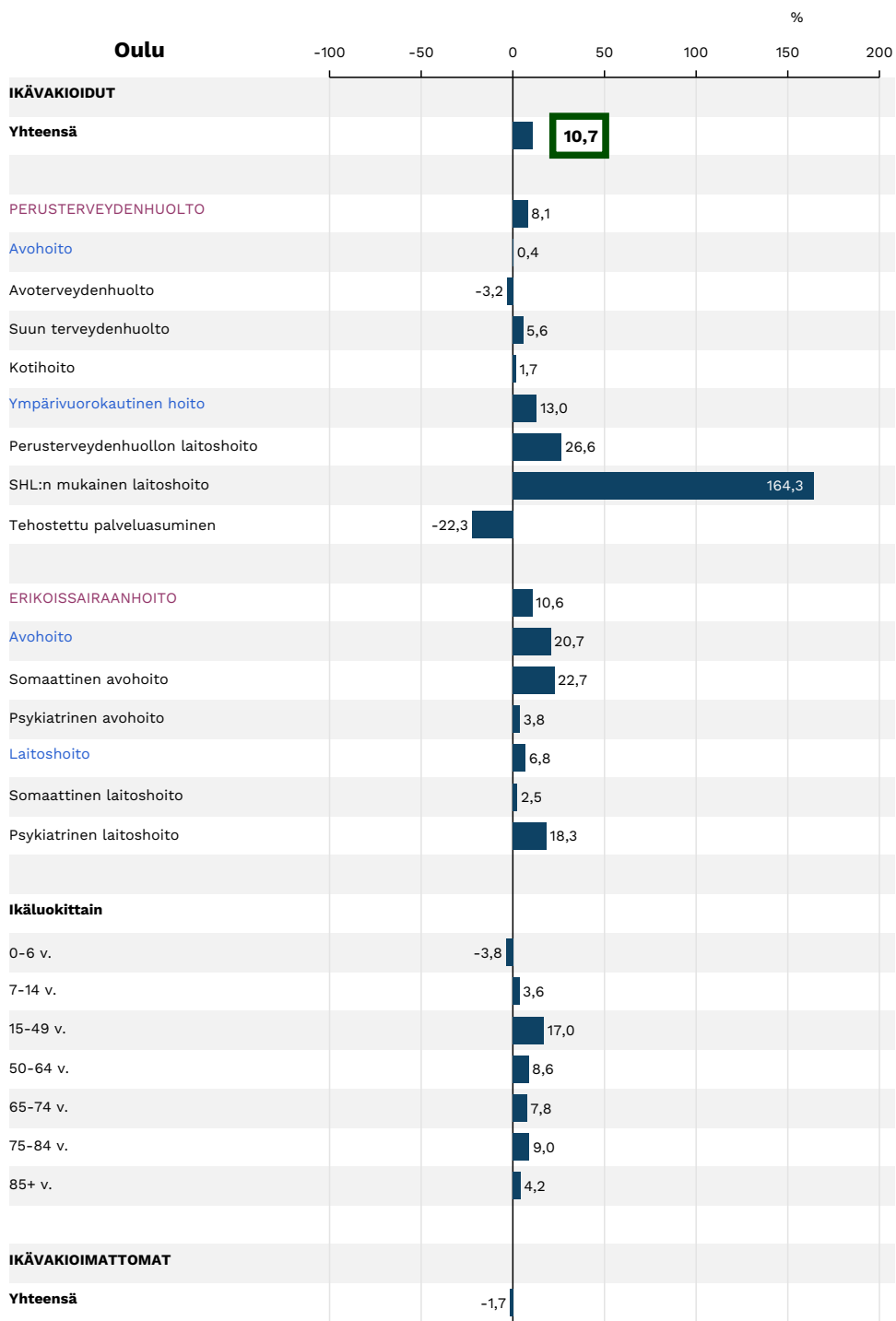
Ikäryhmittäiset kustannukset

	Ikäryhmä (vuotiaat)								
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	Yhteensä	€
Perusterveydenhuolto	484	572	392	477	1 564	5 500	18 316	1 113	228 807 094
Avohoito	475	571	373	324	759	1 766	5 494	589	121 107 745
Avoterveydenhuolto	442	195	279	181	397	550	577	296	60 897 261
Suun terveydenhuolto	33	375	89	105	100	79	45	117	23 965 160
Kotihoito	0	0	4	38	262	1 136	4 871	176	36 245 324
Ympärivuorokautinen hoito	9	2	19	154	805	3 734	12 822	524	107 699 349
Peruster.huollon laitoshoido	9	2	18	107	411	1 252	3 245	186	38 120 544
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	1	36	245	1 116	3 078	139	28 629 830
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	10	149	1 367	6 498	199	40 948 975
Erikoissairaanhoito	1 038	721	1 103	1 617	2 412	3 226	2 735	1 401	287 969 109
Avohoito	508	509	667	949	1 238	1 560	1 204	793	162 901 214
Somaattinen	483	387	478	787	1 095	1 453	1 164	639	131 244 046
Psykiatrinen	26	121	189	163	144	107	40	154	31 657 168
Laitoshoido	530	212	437	667	1 173	1 666	1 531	609	125 067 895
Somaattinen	530	136	289	586	1 089	1 552	1 413	499	102 553 155
Psykiatrinen	0	77	147	81	84	113	117	110	22 514 740
Yhteensä	1 523	1 293	1 496	2 094	3 976	8 726	21 050	2 515	516 776 203
Väkiluku 31.12.2019	15 709	21 034	101 167	34 293	19 805	9 735	3 746	205 489	

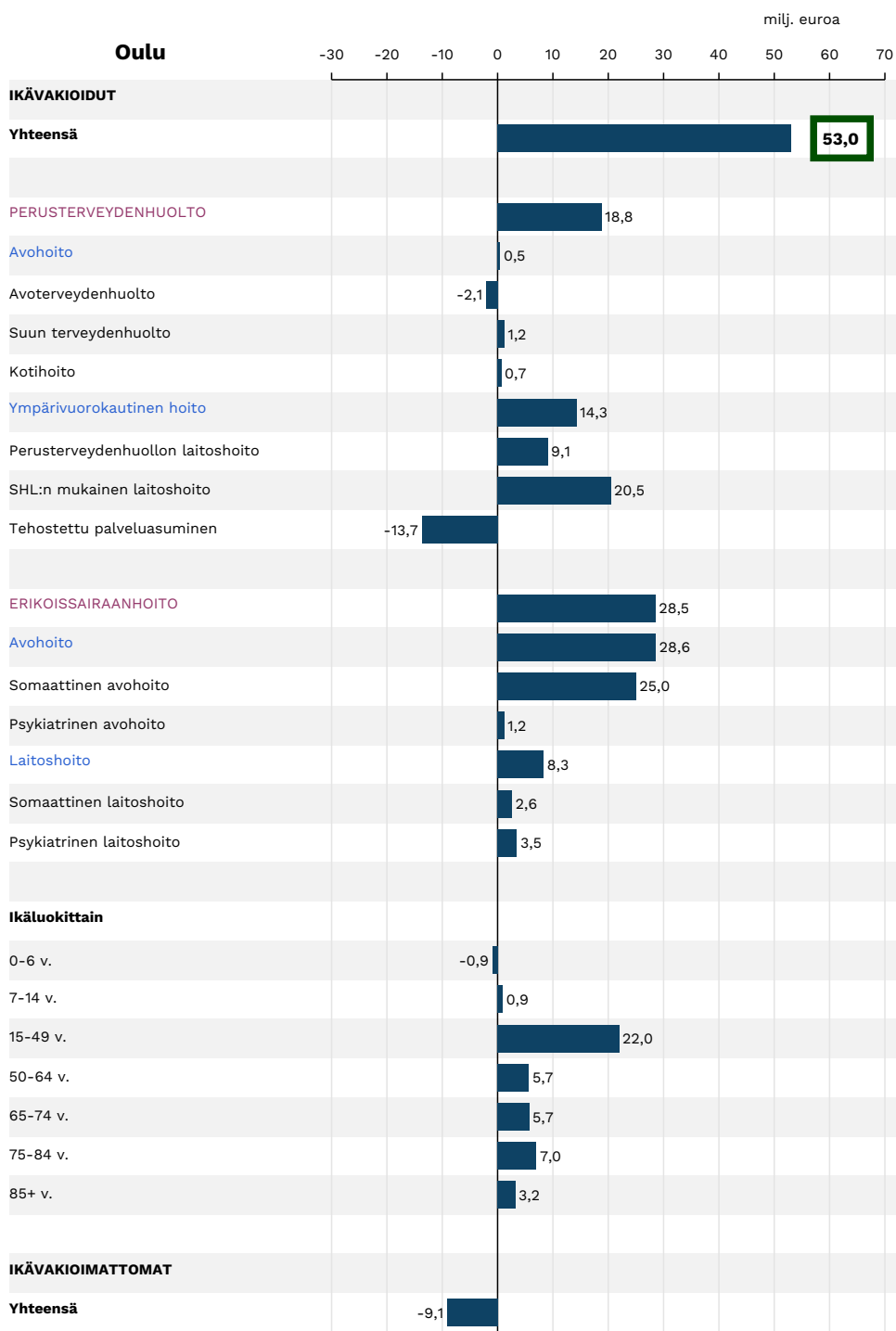
Huumekorvaushoidon terveydenhuollon kustannukset (n. 1,0 M€) on raportoitu vuoden 2019 kustannuksiin. Aiempina vuosina kustannuksia ei ole raportoitu. Yhteispäivystys on erikoissairaanhoidon somaattisessa avohoidossa. Geriatria sisältyy myös erikoissairaanhoidon somaattiseen avohoitoon. Työterveyshuollon kustannukset on huomioitu kokonaisuudessaan bruttona ja kohdistettu toiminnottain eri ikäryhmille. Opetushammashoitolan EVO -korvauksia (n. 2,9 M€) ei ole vähennetty vuoden 2019 suun terveydenhuollon kustannuksista, mikä nostaa kustannuksia edellisvuosiin verrattuna. Opetushammashoitolan suoritteet on lisätty laskelmiin. Aiempina vuosina EVO -korvaukset on vähennetty suun terveydenhuollon kustannuksista. Perusterveydenhuollon laitoshoidon hintaa v.2019 nostaa osaltaan Oulun kaupunginsairaalan 8kk kestänyt remontti, jonka vuoksi yksi osasto kerrallaan on väistössä ja osastohoitoa jouduttiin ostamaan enemmän ostopalveluna. Vuonna 2018 perustetun Kotona asumisen tuen keskuksen (KOTAS) toimintaa laajennettiin lisäämällä ikäihmisten säännöllisen kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen palvelujen

ammattilaisille konsultointimahdollisuus asiakkaan terveydentilan heikkene-
miseen liittyvissä akuuteissa kysymyksissä myös virka-ajan ulkopuolella. Li-
säksi liikkuvan sairaanhoitajan toiminta ja lääkäreiden geriatriinen pooli aloit-
tivat toimintansa toukokuussa 2019. Kotikuntoutusta laajennettiin koskemaan
koko kaupunkia ja siihen palkattiin 6 työntekijää lisää. Vuoden 2019 syys-jou-
lukuussa sairaanhoitopiiri purki hoitajonoja, mikä nosti erikoissairaanhoidon
kustannuksia. Myös yhteispäivystyksen menot kasvoivat hinnankorotuksen
myötä. Oulu osallistuu v. 2019-2021 suolistosyövän seulontapilottiin. Maksu-
ton ehkäisy 16-20 v otettiin käyttöön toukokuusta 2019 alkaen.

Kuvio 9. Aukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 10. Asukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.2 Kuopio

Kuopion terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 597 euroa/asukas) olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat. Kustannukset olivat 8,0 prosenttia painotettua keskiarvoa suuremmat ja 8,0 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuu- desta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 597	8,0 %		Perusterveydenhuollon ja erikois- sairaanhoidon suhde samankaltai- nen kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin
Perusterveydenhuolto	1 189	5,6 %	45,8 %	
Erikoissairaanhoito	1 408	7,7 %	54,2 %	
Perusterveydenhuolto				Avohoitopainotteinen
Avohoito	704	14,9 %	59,2 %	
Ympäri vuorokautinen	485	-8,9 %	40,8 %	
Erikoissairaanhoito				Laitoshoitopainotteinen
Avohoito	688	2,3 %	48,9 %	
Laitohoito	720	21,4 %	51,1 %	

*painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Kuopion perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 189 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat. Kustannukset olivat 5,6 prosenttia mediaania suuremmat. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien suurimmat, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset kolmanneksi pienimmät.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Kuopion avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 311 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien kuudenneksi pienimmät. Kustannukset olivat 0,3 prosenttia mediaania suuremmat. Suun terveydenhuollon kustannukset, 114 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat ja kotihoidon kustannukset, 279 euroa/asukas, olivat vertailukuntien suurimmat. Kuopion suun terveydenhuollon kustannukset olivat 7,6 prosenttia mediaania suuremmat. Kotihoidon kustannukset olivat 39,6 prosenttia mediaania suuremmat.

Erikoissairaanhoito

Kuopion erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 408 euroa/asukas) olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Kustannukset olivat 7,7 pro-

senttia mediaania suuremmat. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset, 688 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät. Laitoshoidon kustannukset, 720 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat. Kuopion erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 543 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat. Kustannukset olivat 1,4 prosenttia mediaania suuremmat. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 145 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 569 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat ollen 11,5 prosenttia mediaania suuremmat. Kuopion psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 61,5 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset olivat 151 euroa asukasta kohden ikävakioiduina.

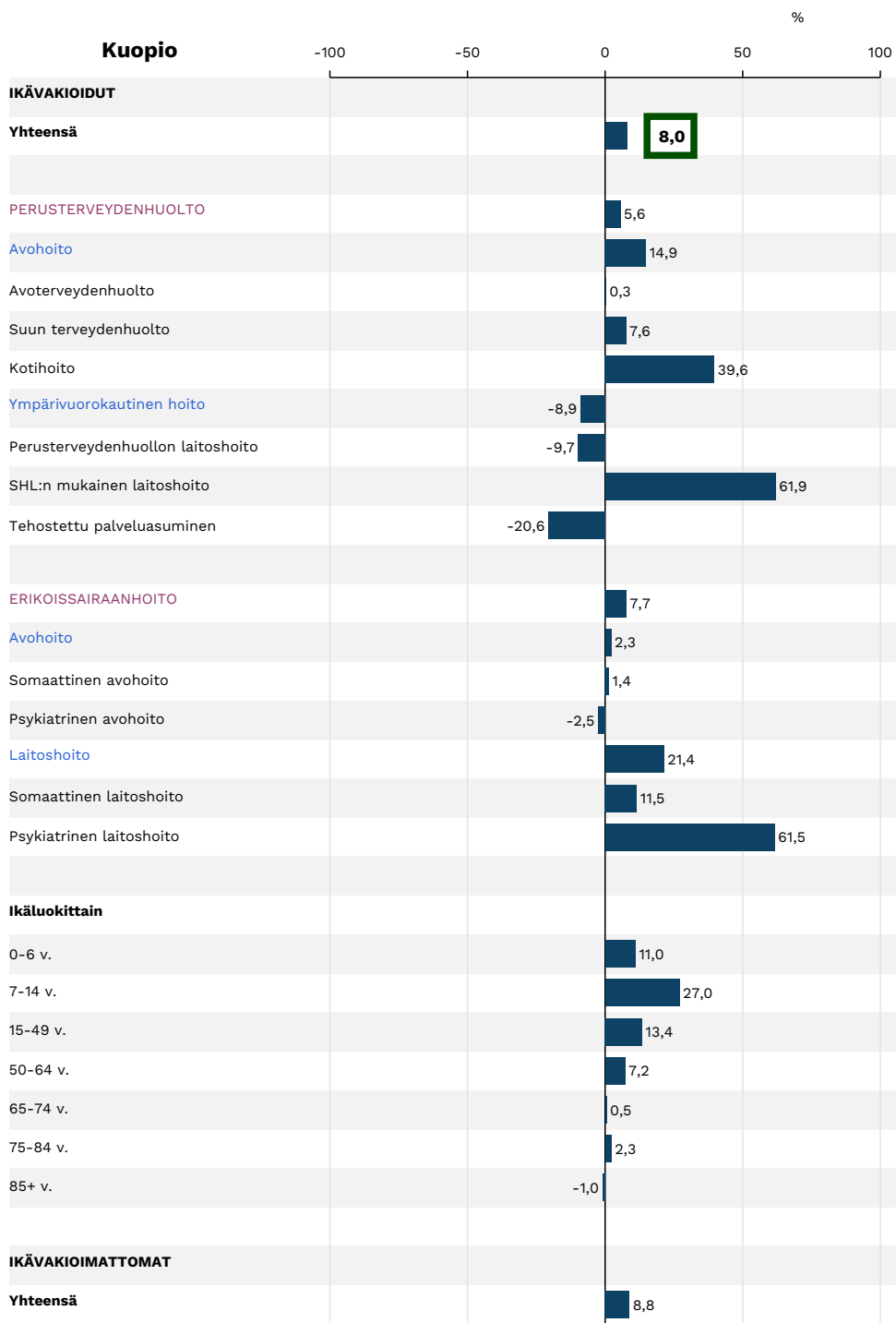
Ikäryhmittäiset kustannukset

	Ikäryhmä (vuotiaat)								
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	Yhteensä	€
Perusterveydenhuolto	461	630	361	519	1 603	5 321	17 489	1 328	158 419 206
Avohoito	461	630	353	384	974	2 508	6 464	759	90 497 929
Avoterveydenhuolto	422	298	248	194	483	663	643	319	38 009 085
Suun terveydenhuolto	39	332	98	111	94	86	55	113	13 489 676
Kotihoito	0	0	7	79	397	1 759	5 765	327	38 999 168
Ympärivuorokautinen hoito	0	0	8	136	629	2 813	11 025	569	67 921 277
Peruster.huollon laitohoito	0	0	7	51	256	900	2 844	175	20 820 842
SHL:n mukainen laitohoito	0	0	1	37	136	579	2 098	115	13 713 747
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	48	238	1 335	6 083	280	33 386 688
Erikoissairaanhoido	1 296	954	1 089	1 549	2 103	2 873	2 513	1 455	173 602 501
Avohoito	651	594	551	767	988	1 206	898	707	84 298 044
Somaattinen	647	465	335	670	905	1 159	877	567	67 658 983
Psykiatrinen	4	129	216	96	84	47	20	139	16 639 061
Laitohoito	645	361	539	783	1 115	1 668	1 616	749	89 304 457
Somaattinen	645	306	310	656	1 041	1 599	1 600	604	71 989 890
Psykiatrinen	0	55	228	127	74	69	16	145	17 314 567
Yhteensä	1 757	1 585	1 450	2 069	3 706	8 194	20 002	2 784	332 021 707
Väkiluku 31.12.2019	7 854	9 627	53 389	23 031	14 820	7 476	3 085	119 282	

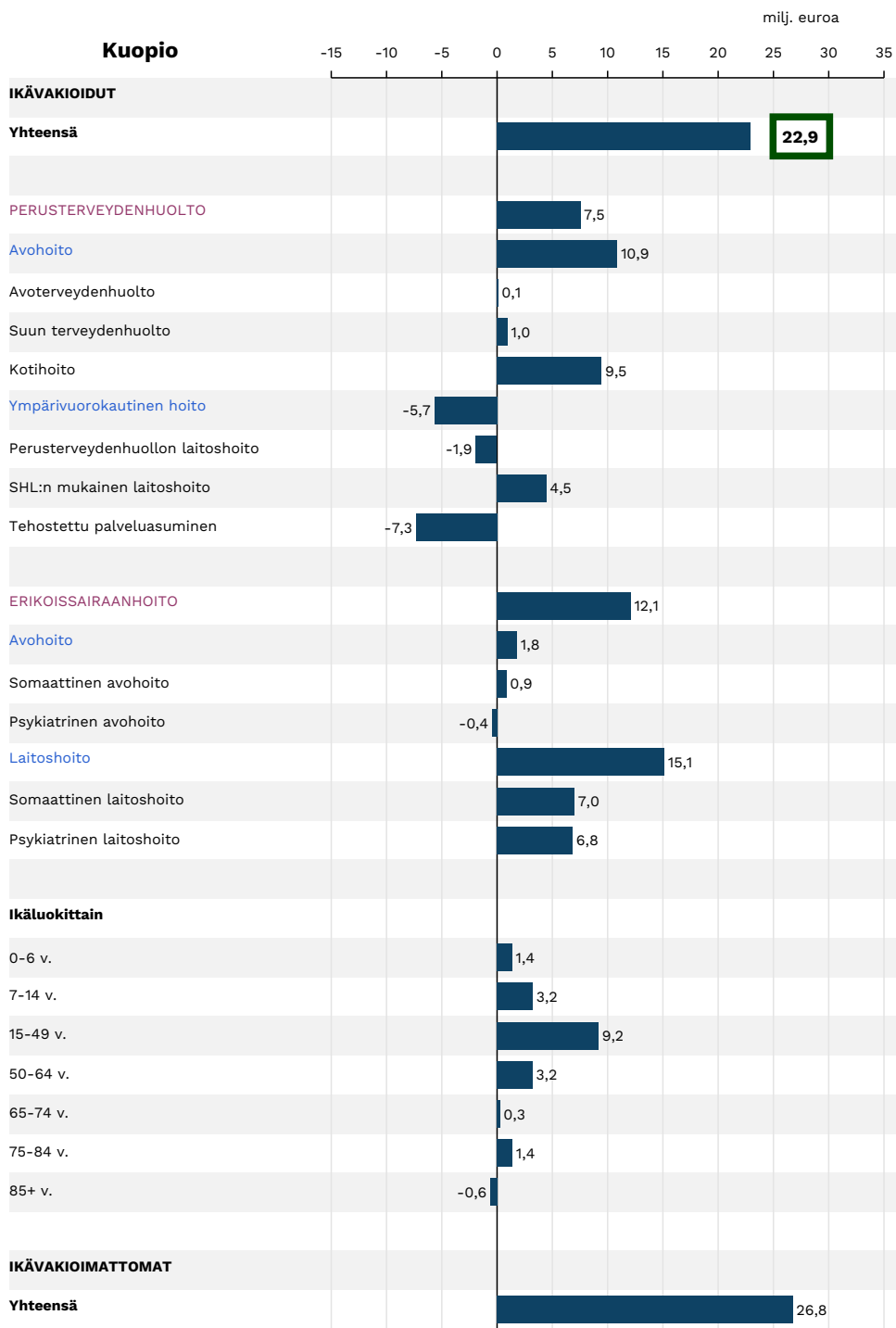
*Korvaushoidon asiakkaita tullut lisää perusterveydenhuoltoon ja kustannukset nyt ilmoitettu laajemmin kuin vuonna 2018 (vaikutus n. 0,370 M€). *Hoito-tarvikkeissa kustannusten kasvua ed.vuoteen 16 %, hoitotarvikejakelun piiriin on tullut uusia hoitotarvikkeita ja hoitotarvikkeiden käyttö on lisääntynyt. *Suun terveydenhuollossa otettiin käyttöön kouluille liikuteltava hammashoi-toyksikkö, ikääntyneiden suun hoidon tarve ja vaativuus kasvaneet sekä vai-keasti hoidettavien kehitysvammaisten määrä on lisääntynyt. Suun th:n jonoa purettu ”jononpurkutalkoilla”. *Sairaalahoidossa potilasaineiston vaikeutumisen on johtanut sijaisten, vierihoidajien ja vartioiden käytön lisääntymiseen. *Uniapneapotilaiden määrä lisääntyi ja siihen liittyvän laitotarpeen lisääntyminen kasvoi 35 %. *Kaksi laitoshoidon yksikköä muutettiin tehostetun palve-luasumisen yksiköksi. *Kikyyn liittyvä lomarahamuutos kirjattu vuoden 2019 tilinpäätöksessä, lisäys 0,954 M€ *Erikoissairaanhoidon kustannukset kasva-neet, vaikka hoitopäivät ja poliklinikakäynnit ovat vähentyneet. *Erikoissai-

raanhoidon psykiatrian avohoidossa ikäryhmien 0-6- vuotiaiden muutos -90,1 % (todellinen euromuutos on n. +13.000 €) ja 7-14- vuotiaat -10,5 % (todellinen euromuutos n. +28.000 €) ei ole todellinen, sillä vuoden 2018 suoritteissa ollut mukana perheneuvola, joka ei kuulu tähän tilastoon.

Kuvio 11. Asukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 12. Aukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.3 Turku

Turun terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 514 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat. Kustannukset olivat 4,5 prosenttia painotettua keskiarvoa suuremmat ja 4,5 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuudesta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 514	4,5 %		Erikoissairaanhoitopainotteinen
Perusterveydenhuolto	1 099	-2,3 %	43,7 %	
Erikoissairaanhoito	1 415	8,3 %	56,3 %	
Perusterveydenhuolto				Laitoshoitopainotteinen
Avohoido	564	-8,0 %	51,3 %	
Ympäri vuorokautinen	535	0,5 %	48,7 %	
Erikoissairaanhoito				Avohoitopainotteinen
Avohoido	846	25,6 %	59,8 %	
Laitoshoito	569	-4,0 %	40,2 %	

* painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Turun perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 099 euroa/asukas) olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät. Kustannukset olivat 2,3 prosenttia mediaania pienemmät. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset neljänneksi suurimmat.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Turun avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 273 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien pienimmät. Kustannukset olivat 12,0 prosenttia mediaania pienemmät. Suun terveydenhuollon kustannukset, 94 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät ja kotihoidon kustannukset, 197 euroa/asukas, olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät. Turun suun terveydenhuollon kustannukset olivat 10,9 prosenttia mediaania pienemmät. Kotihoidon kustannukset olivat 1,7 prosenttia mediaania pienemmät.

Erikoissairaanhoito

Turun erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 415 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat. Kustannukset olivat 8,3 prosenttia mediaania suuremmat. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset,

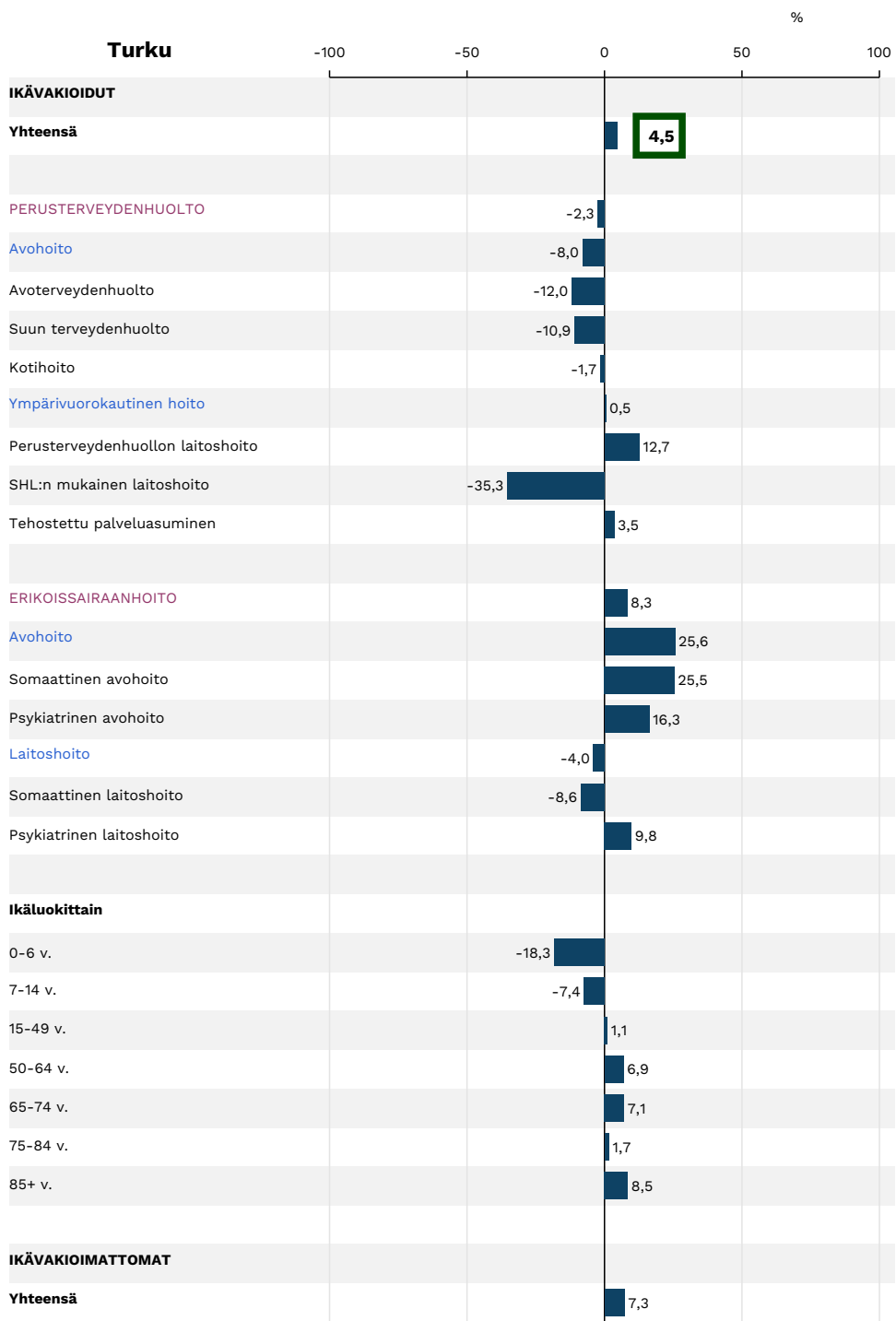
846 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien suurimmat. Laitoshoidon kustannukset, 569 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät. Turun erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 673 euroa/asukas, olivat vertailukuntien suurimmat. Kustannukset olivat 25,5 prosenttia mediaania suuremmat. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 173 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 467 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät ollen 8,6 prosenttia mediaania pienemmät. Turun psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 9,8 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset olivat 102 euroa asukasta kohden ikävakioiduina.

Ikäryhmittäiset kustannukset

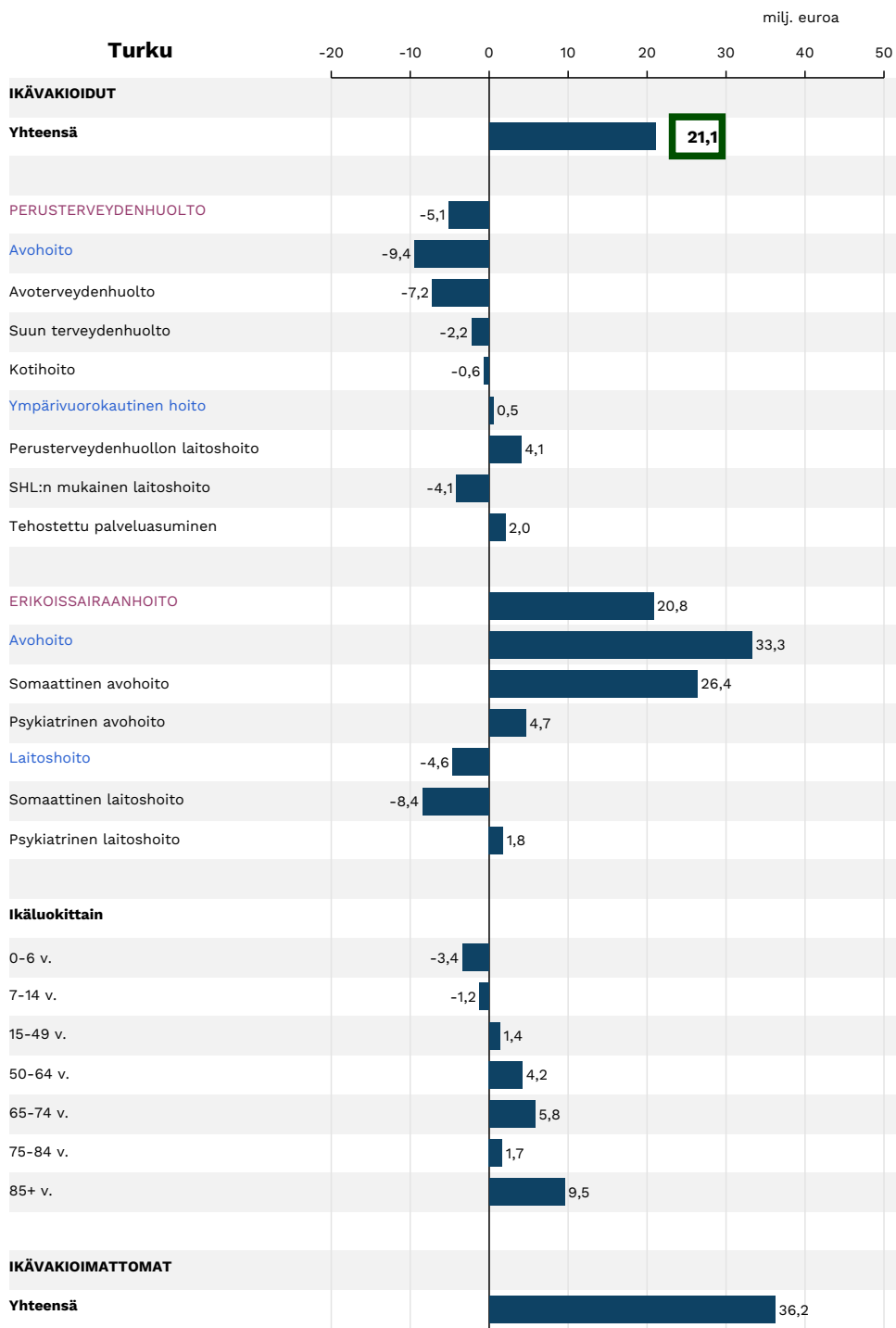
	Ikäryhmä (vuotiaat)							Yhteensä	€
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+		
Perusterveydenhuolto	412	429	282	426	1 515	4 979	18 129	1 278	246 619 876
Avohoito	412	429	280	360	827	1 857	5 134	614	118 497 414
Avoterveydenhuolto	385	241	205	196	431	600	615	280	53 935 340
Suun terveydenhuolto	27	186	73	109	128	115	85	93	18 010 408
Kotihoito	0	1	2	55	268	1 142	4 433	241	46 551 666
Ympärivuorokautinen hoito	0	0	2	66	687	3 122	12 996	664	128 122 462
Peruster.huollon laitoshoido	0	0	2	49	295	1 132	3 905	228	43 944 368
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	0	0	15	151	1 365	51	9 764 035
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	16	378	1 839	7 726	386	74 414 059
Erikoissairaanhoito	881	726	1 011	1 636	2 437	3 161	3 788	1 469	283 421 161
Avohoito	451	551	658	997	1 394	1 650	1 609	870	167 815 124
Somaattinen	428	402	445	806	1 242	1 566	1 576	696	134 396 486
Psykiatrinen	24	150	213	191	152	85	33	173	33 418 638
Laitoshoido	430	175	353	638	1 043	1 511	2 180	599	115 606 037
Somaattinen	428	115	205	558	967	1 472	2 163	496	95 669 605
Psykiatrinen	2	60	148	81	76	39	16	103	19 936 432
Yhteensä	1 293	1 155	1 293	2 062	3 951	8 140	21 918	2 747	530 041 037
Väkiluku 31.12.2019	11 702	12 775	96 449	31 995	22 176	12 317	5 548	192 962	

Turun korjatut tiedot tallennettu järjestelmään 28.8.2020.

Kuvio 13. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 14. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.4 Tampere

Tampereen terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 509 euroa/asukas) olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Kustannukset olivat 4,3 prosenttia painotettua keskiarvoa suuremmat ja 4,3 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuudesta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 509	4,3 %		Erikoissairaanhoidon painotteinen
Perusterveydenhuolto	1 071	-4,8 %	42,7 %	
Erikoissairaanhoidon Perusterveydenhuolto	1 438	10,0 %	57,3 %	
Avohoidon Perusterveydenhuolto				Avohoitopainotteinen
Avohoidon Avohoidon Perusterveydenhuolto	645	5,2 %	60,2 %	
Ympäri vuorokautisen Avohoidon Perusterveydenhuolto	427	-19,9 %	39,8 %	
Erikoissairaanhoidon Avohoidon Perusterveydenhuolto				Laitoshoitopainotteinen
Avohoidon Laitoshoidon Perusterveydenhuolto	658	-2,3 %	45,8 %	
Laitoshoidon Laitoshoidon Perusterveydenhuolto	780	31,6 %	54,2 %	

* painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Tampereen perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 071 euroa/asukas) olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät. Kustannukset olivat 4,8 prosenttia mediaania pienemmät. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset pienimmät.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Tampereen avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 312 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien neljänneksi suurimmat. Kustannukset olivat 0,4 prosenttia mediaania suuremmat. Suun terveydenhuollon kustannukset, 116 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat ja kotihoidon kustannukset, 217 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat. Tampereen suun terveydenhuollon kustannukset olivat 9,5 prosenttia mediaania suuremmat. Kotihoidon kustannukset olivat 8,7 prosenttia mediaania suuremmat.

Erikoissairaanhoidon Avohoidon Perusterveydenhuolto

Tampereen erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 438 euroa/asukas) olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat. Kustannukset olivat 10,0 prosenttia mediaania suuremmat. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset,

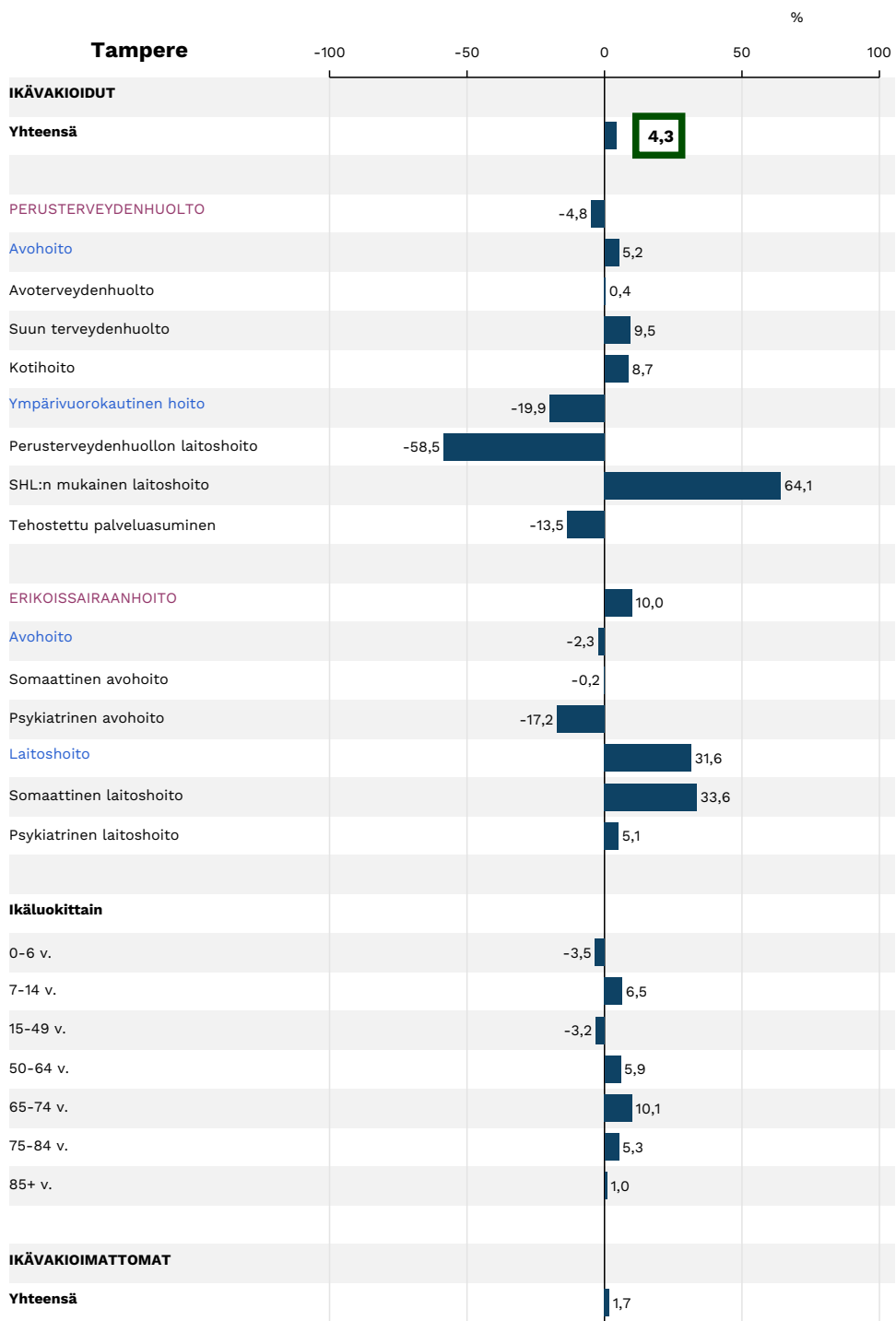
658 euroa/asukas ikävakiointuna, olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät. Laitoshoidon kustannukset, 780 euroa/asukas, olivat vertailukuntien suurimmat. Tampereen erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 535 euroa/asukas, olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät. Kustannukset olivat 0,2 prosenttia mediaania pienemmät. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 123 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 682 euroa/asukas ikävakiointuna, olivat vertailukuntien suurimmat ollen 33,6 prosenttia mediaania suuremmat. Tampereen psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 5,1 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset olivat 98 euroa asukasta kohden ikävakiointuina.

Ikäryhmittäiset kustannukset

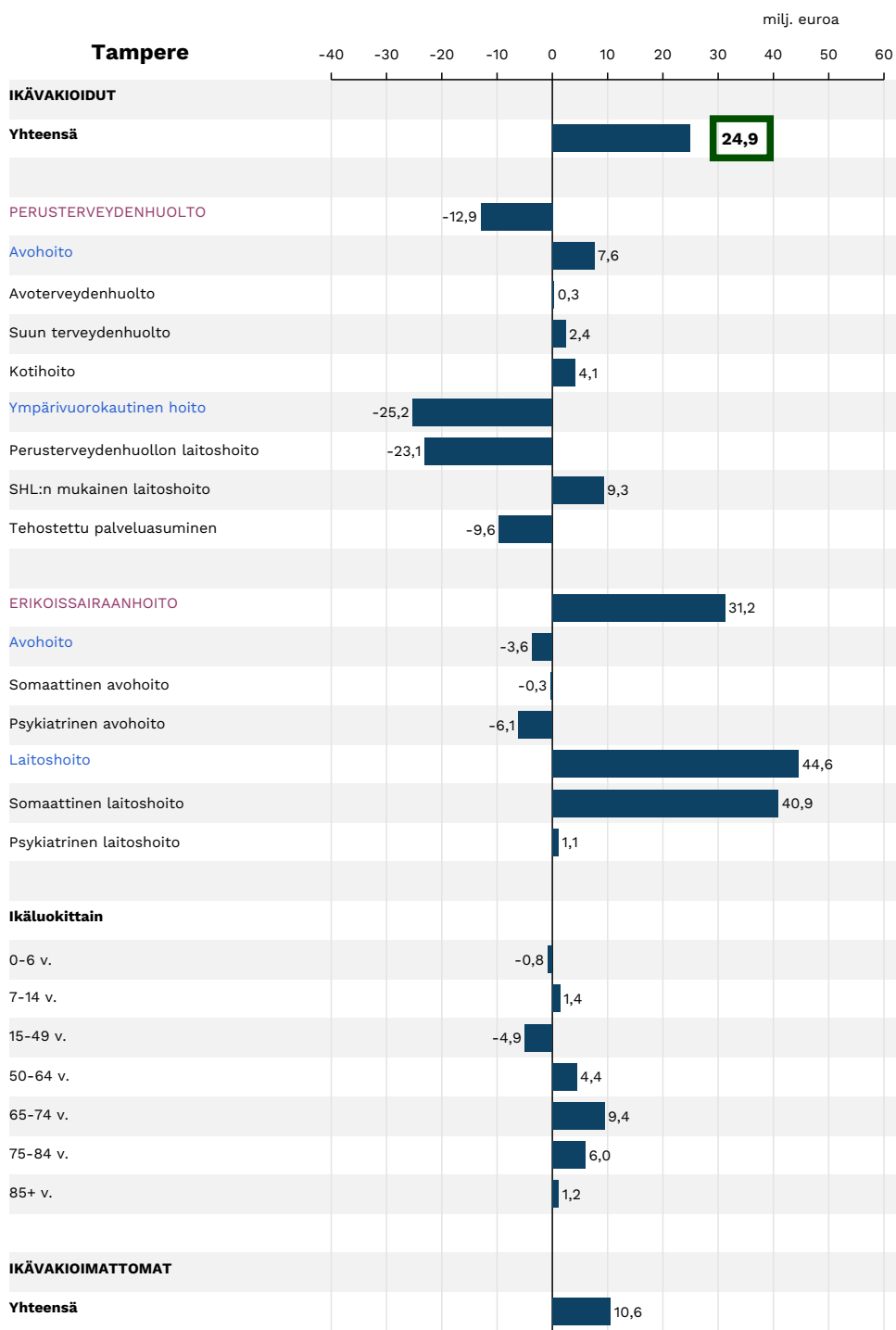
	Ikäryhmä (vuotiaat)							Yhteensä	€
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+		
Perusterveydenhuolto	586	565	335	467	1 448	4 663	15 326	1 142	271 874 147
Avohoito	586	565	334	379	871	2 056	5 685	668	159 026 781
Avoterveydenhuolto	558	294	229	213	466	658	620	312	74 362 148
Suun terveydenhuolto	29	271	102	125	116	98	83	114	27 115 784
Kotihoito	0	0	3	41	289	1 300	4 982	242	57 548 849
Ympärivuorokautinen hoito	0	0	1	88	577	2 606	9 641	474	112 847 366
Peruster.huollon laitoshoido	0	0	1	27	152	407	1 169	75	17 833 538
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	0	15	118	587	2 430	111	26 450 318
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	46	306	1 612	6 042	288	68 563 510
Erikoissairaanhoido	941	763	903	1 576	2 611	3 767	5 067	1 462	348 123 525
Avohoito	434	452	496	800	1 069	1 271	1 151	662	157 650 782
Somaattinen	388	243	350	682	983	1 249	1 139	540	128 497 364
Psykiatrinen	46	209	146	118	86	23	12	122	29 153 418
Laitoshoido	508	311	407	777	1 543	2 495	3 916	800	190 472 743
Somaattinen	506	149	286	700	1 488	2 402	3 876	702	167 060 130
Psykiatrinen	2	162	121	77	54	93	40	98	23 412 613
Yhteensä	1 528	1 328	1 238	2 043	4 059	8 429	20 393	2 604	619 997 672
Väkiluku 31.12.2019	15 111	17 045	121 612	38 928	25 348	14 085	6 011	238 140	

Avohoidossa diabetesvastaanotto sekä toimenpide- ja konsultaatiotoiminta on siirretty perusterveydenhuollosta erikoissairaanhoidon (siirto yht. 3,2 M€). Huumekorvaushoidon kustannukset sisältyvät edellisvuotta laajemmin perusterveydenhuollon avohoidon kustannuksiin (lisäys noin 1,6 M€).

Kuvio 15. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 16. Aukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.5 Lahti

Lahden terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 415 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät. Kustannukset olivat 0,4 prosenttia painotettua keskiarvoa suuremmat ja 0,4 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuu- desta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 415	0,4 %		Perusterveydenhuollon ja erikois- sairaanhoidon suhde samankaltai- nen kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin
Perusterveydenhuolto	1 126	-0,0 %	46,6 %	
Erikoissairaanhoito	1 290	-1,3 %	53,4 %	
Perusterveydenhuolto				Avohoitopainotteinen
Avohoito	699	14,0 %	62,1 %	
Ympäri vuorokautinen	427	-19,9 %	37,9 %	
Erikoissairaanhoito				Avohoitopainotteinen
Avohoito	743	10,3 %	57,6 %	
Laitohoito	547	-7,7 %	42,4 %	

*painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Lahden perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 126 euroa/asukas) olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät. Kustannukset olivat mediaanissa. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset toiseksi pienimmät.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Lahden avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 336 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien toiseksi suurimmat. Kustannukset olivat 8,3 prosenttia mediaania suuremmat. Suun terveydenhuollon kustannukset, 116 euroa/asukas, olivat vertailukuntien suurimmat ja kotihoidon kustannukset, 247 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat. Lahden suun terveydenhuollon kustannukset olivat 10,1 prosenttia mediaania suuremmat. Kotihoidon kustannukset olivat 23,3 prosenttia mediaania suuremmat.

Erikoissairaanhoito

Lahden erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 290 euroa/asukas) olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät. Kustannukset olivat 1,3 prosenttia mediaania pienemmät. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset, 743

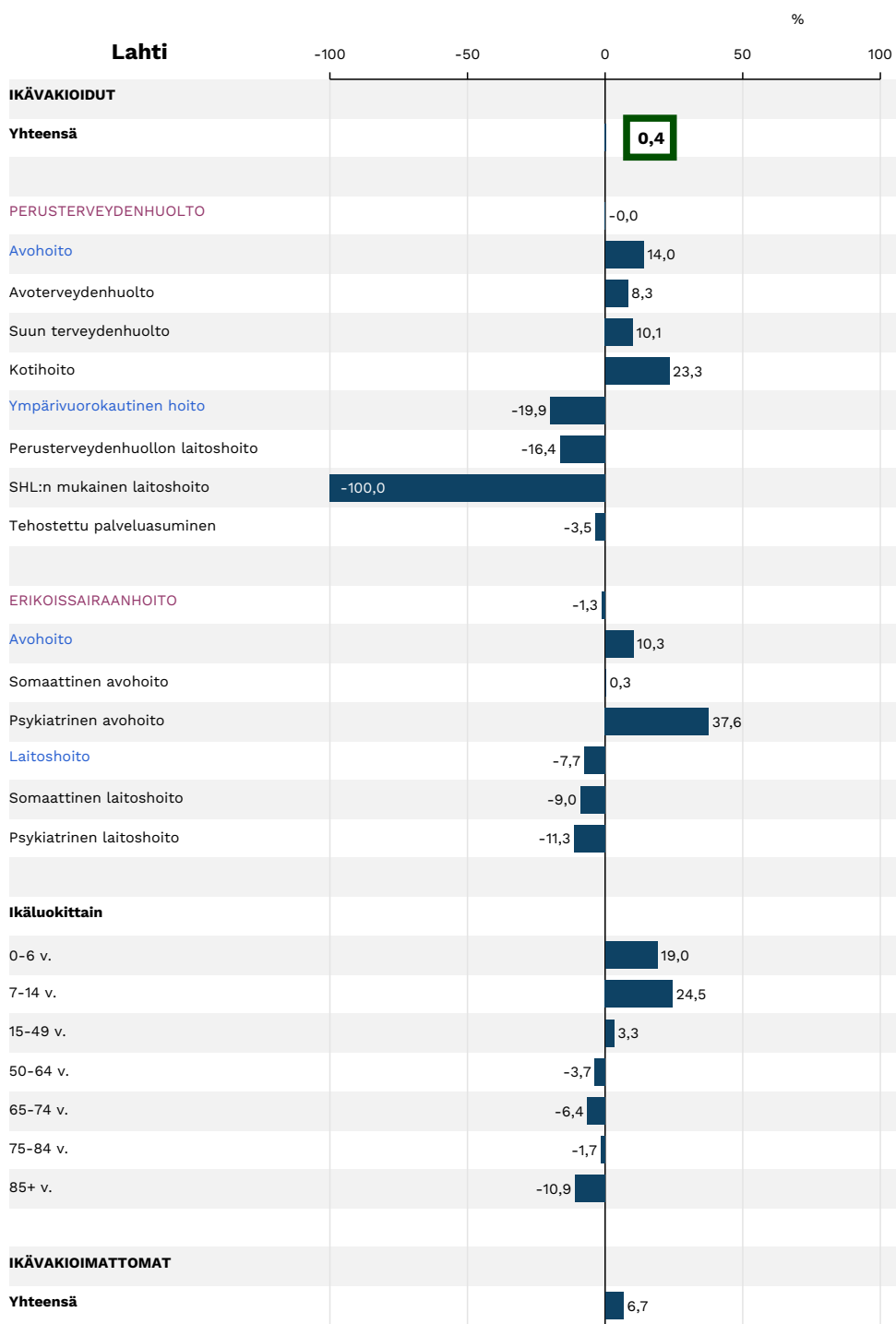
euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat. Laitoshoidon kustannukset, 547 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Lahden erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 538 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Kustannukset olivat 0,3 prosenttia mediaania suuremmat. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 205 euroa/asukas, olivat vertailukuntien suurimmat. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 464 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät ollen 9,0 prosenttia mediaania pienemmät. Lahden psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 11,3 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset olivat 83 euroa asukasta kohden ikävakioiduina.

Ikäryhmittäiset kustannukset

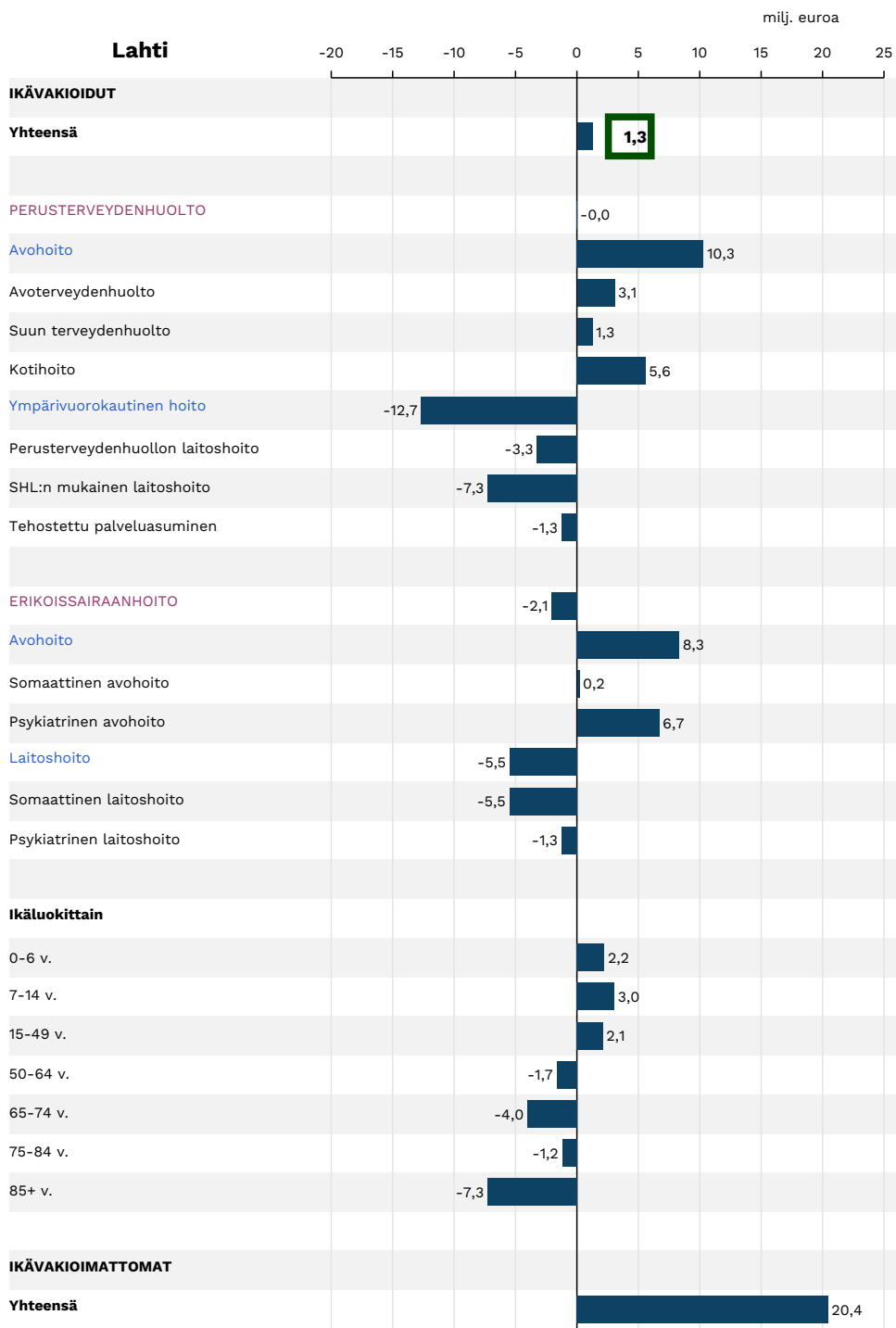
	Ikäryhmä (vuotiaat)							Yhteensä	€
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+		
Perusterveydenhuolto	833	691	347	468	1 493	5 025	15 115	1 348	161 579 170
Avohoito	833	691	339	387	920	2 307	5 839	789	94 584 727
Avoterveydenhuolto	728	318	234	212	469	717	834	353	42 338 902
Suun terveydenhuolto	106	373	96	89	87	75	75	115	13 784 175
Kotihoito	0	0	9	85	364	1 515	4 931	321	38 461 650
Ympäri vuorokautinen hoito	0	0	8	81	572	2 718	9 276	559	66 994 443
Peruster.huollon laitoshoido	0	0	8	56	245	797	2 578	179	21 500 019
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	25	328	1 921	6 698	380	45 494 424
Erikoissairaanhoido	1 050	863	974	1 389	1 958	2 848	2 873	1 381	165 518 711
Avohoito	423	718	598	853	1 031	1 376	1 261	784	93 920 835
Somaattinen	382	284	371	655	890	1 286	1 238	585	70 112 422
Psykiatrinen	41	434	227	197	141	90	22	199	23 808 413
Laitoshoido	627	145	376	536	927	1 472	1 612	598	71 597 876
Somaattinen	627	113	249	474	886	1 427	1 611	520	62 349 312
Psykiatrinen	0	32	127	63	41	44	1	77	9 248 564
Yhteensä	1 883	1 554	1 321	1 857	3 450	7 872	17 988	2 730	327 097 881
Väkiluku 31.12.2019	7 437	9 936	50 248	22 896	17 012	9 004	3 290	119 823	

Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystalvet tuottaa kokonaisuudessaan Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä. Avosairaanhoidossa seulonnoista ei saada käyntitilastoja, joten kustannukset on jaettu Lahden naisten väestön suhteessa 15-74 v. Hoitotarvikejakelun kustannukset on kohdistettu 80% avohoitoon ja 20% kotihoitoon. Suun terveydenhuolto sisältää hammaspäivystyksen. Hyvinvointikuntayhtymällä ei ole SHL:n mukaista laitoshoidoa, eikä tehostettua palveluasumista 0,395-0,499. Kaikki tehostettu palveluasuminen on > 0,5 mitoituksella. Erikoissairaanhoido sisältää päivystyskeskuksen ja ensihoitokeskuksen nettokustannukset. Psykiatrinen avohoito sisältää perustalveluiden mielenterveyspalveluita.

Kuvio 17. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 18. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.6 Pori

Porin terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 394 euroa/asukas) olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät. Kustannukset olivat 0,5 prosenttia painotettua keskiarvoa pienemmät ja 0,4 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuu- desta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 394	-0,4 %		Erikoissairaanhoido- painotteinen
Perusterveydenhuolto	1 070	-4,9 %	44,7 %	
Erikoissairaanhoido	1 324	1,3 %	55,3 %	
Perusterveydenhuolto				Laitoshoitopainotteinen
Avohoito	537	-12,4 %	50,2 %	
Ympäri vuorokautinen	533	0,1 %	49,8 %	
Erikoissairaanhoido				Avohoidon ja laitoshoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kau- pungeissa keskimäärin
Avohoito	709	5,3 %	53,5 %	
Laitoshoito	615	3,8 %	46,5 %	

*painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Porin perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 070 euroa/asukas) olivat vertailukuntien pienimmät. Kustannukset olivat 4,9 prosenttia mediaania pienemmät. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien pienimmät, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset kuudenneksi pienimmät.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Porin avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 285 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien toiseksi pienimmät. Kustannukset olivat 8,2 prosenttia mediaania pienemmät. Suun terveydenhuollon kustannukset, 92 euroa/asukas, olivat vertailukuntien pienimmät ja kotihoidon kustannukset, 159 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät. Porin suun terveydenhuollon kustannukset olivat 12,4 prosenttia mediaania pienemmät. Kotihoidon kustannukset olivat 20,3 prosenttia mediaania pienemmät.

Erikoissairaanhoido

Porin erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 324 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät. Kustannukset olivat 1,3 prosenttia mediaania suuremmat. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset,

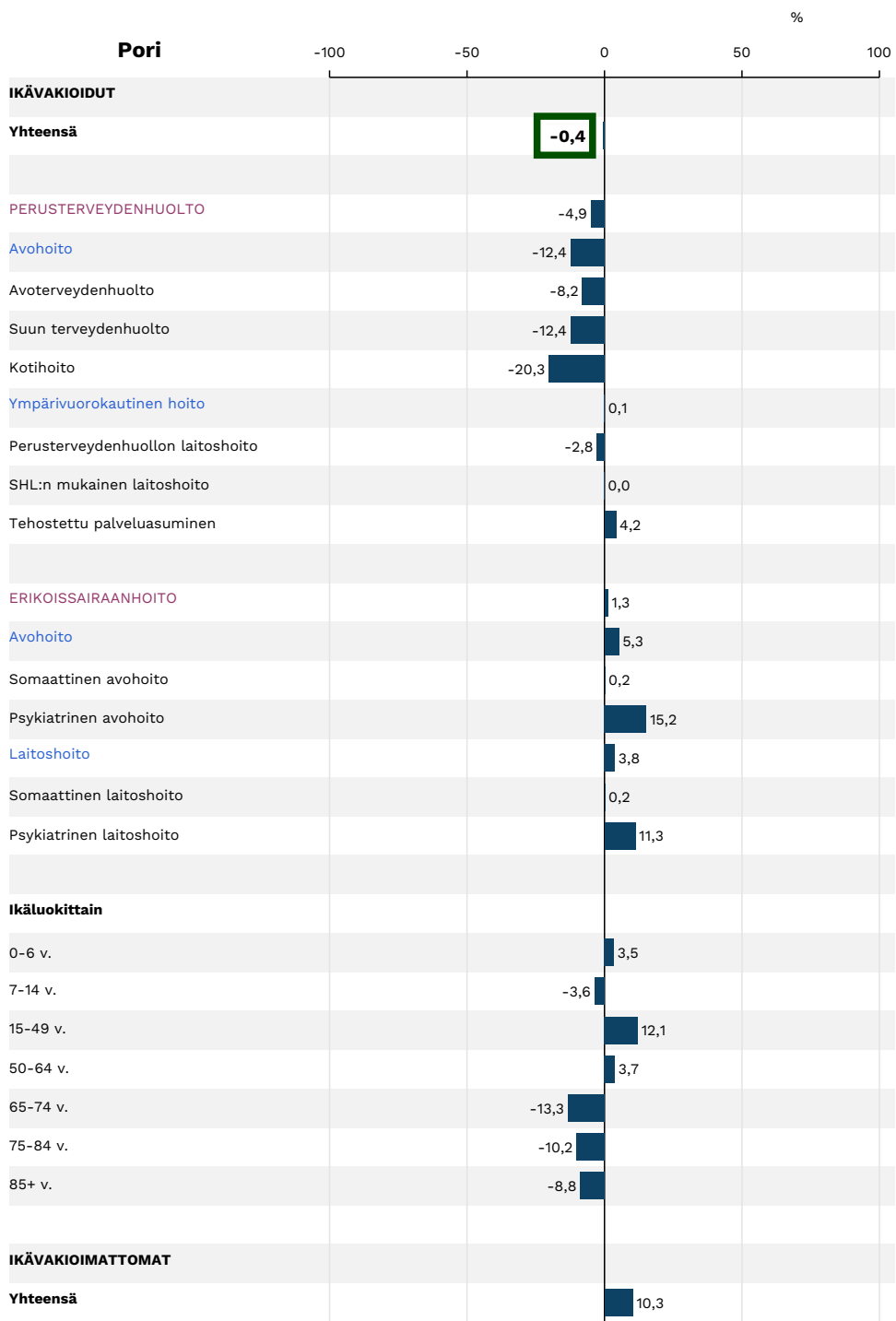
709 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Laitoshoidon kustannukset, 615 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Porin erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 537 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät. Kustannukset olivat 0,2 prosenttia mediaania suuremmat. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 172 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi suurimmat. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 511 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät ollen 0,2 prosenttia mediaania suuremmat. Porin psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 11,3 prosenttia mediaania suuremmat. Kustannukset olivat 104 euroa asukasta kohden ikävakioiduina.

Ikäryhmittäiset kustannukset

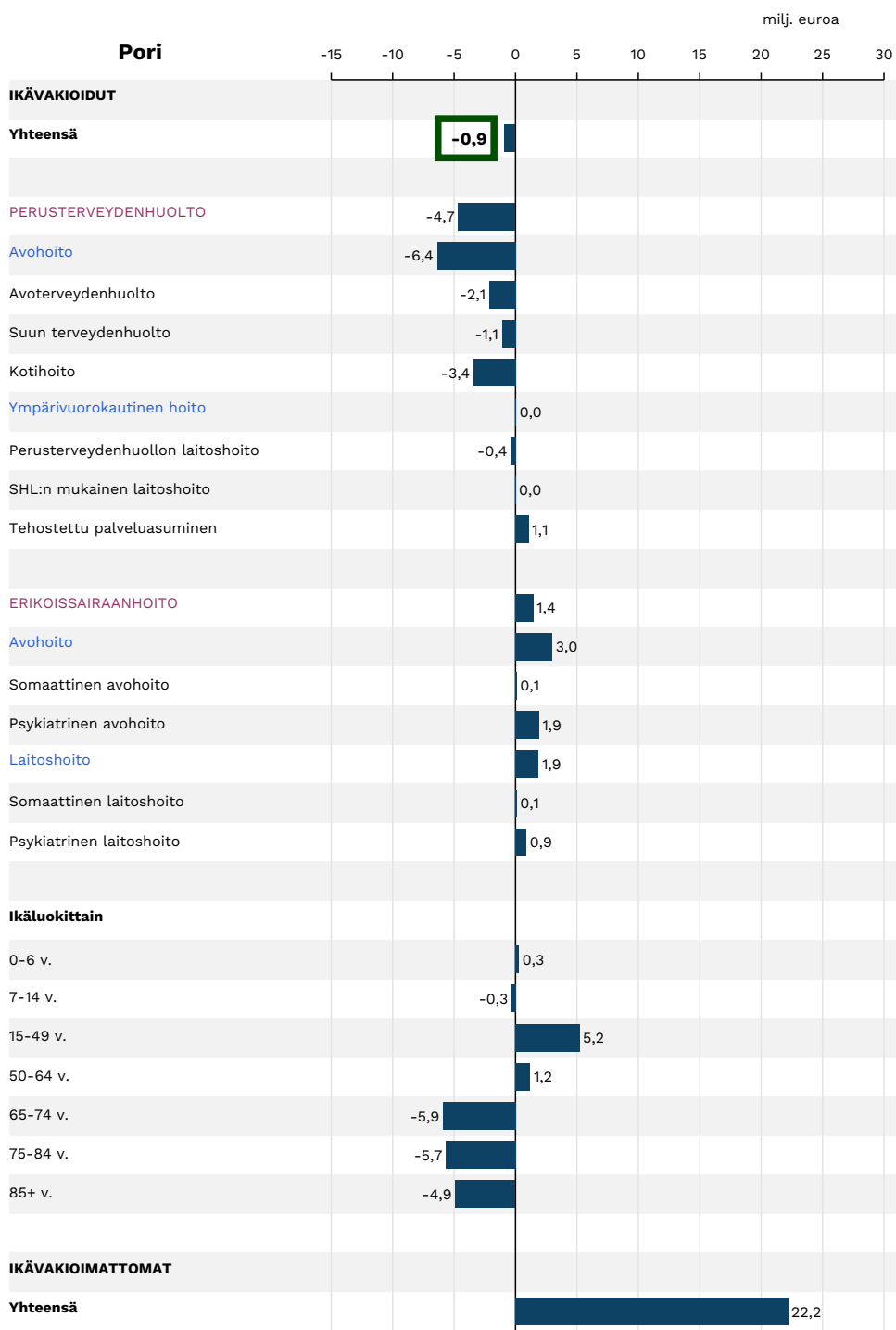
	Ikäryhmä (vuotiaat)								
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	Yhteensä	€
Perusterveydenhuolto	546	438	325	519	1 347	4 745	15 966	1 409	118 293 436
Avohoito	544	433	310	362	737	1 589	3 853	627	52 632 729
Avoterveydenhuolto	514	215	209	231	425	573	558	305	25 566 519
Suun terveydenhuolto	30	217	97	83	66	52	32	89	7 512 007
Kotihoito	0	1	4	48	246	964	3 263	233	19 554 203
Ympärivuorokautinen hoito	1	4	16	157	610	3 155	12 113	782	65 660 707
Peruster.huollon laitoshoido	1	4	15	111	291	962	2 352	227	19 023 118
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	0	28	61	422	1 216	89	7 463 938
Tehostettu palveluasuminen	0	0	1	18	258	1 771	8 545	467	39 173 651
Erikoissairaanhoido	1 091	765	1 108	1 482	1 850	2 447	2 447	1 414	118 700 455
Avohoito	581	540	677	757	811	994	896	728	61 127 810
Somaattinen	559	403	429	608	727	954	879	571	47 939 686
Psykiatrinen	22	137	247	149	84	41	17	157	13 188 124
Laitoshoido	510	225	432	726	1 039	1 452	1 551	686	57 572 645
Somaattinen	509	163	291	616	986	1 373	1 519	588	49 319 031
Psykiatrinen	1	62	141	109	53	79	33	98	8 253 614
Yhteensä	1 637	1 203	1 433	2 001	3 197	7 191	18 413	2 824	236 993 891
Väkiluku 31.12.2019	5 076	6 844	33 634	16 678	12 006	6 955	2 741	83 934	

Kustannusnousut vuosien 2018-2019 välillä ovat avosairaanhoidossa ja terveys- ja sairaalapalveluiden suurimmat henkilöstömenoissa ja lääkäripalveluiden ostossa. Myös kotihoitopalveluissa henkilöstömenojen kasvu näkyy suurimpana kustannusnousuna. Satakunnan sairaanhoitopiirin omana tuotantona tuottamat palveluostot lisääntyivät, kasvaen suhteellisesti eniten reumasairauksissa, keuhkosairauksissa, syöpätaudeilla ja sydänyksikössä. Sairaanhoidon ostopalvelut muilta sairaanhoitopiireiltä vähenivät kokonaisuudessaan, joista potilaan valinnanvapauteen perustuvat ostopalvelut kasvoivat ja erityistason ostopalvelut vähenivät suhteellisesti enemmän.

Kuvio 19. Asukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 20. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.7 Helsinki

Helsingin terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 368 euroa/asukas) olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät. Kustannukset olivat 1,6 prosenttia painotettua keskiarvoa pienemmät ja 1,5 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuudesta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 368	-1,5 %		Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin
Perusterveydenhuolto	1 126	0,0 %	47,5 %	
Erikoissairaanhoito	1 242	-4,9 %	52,5 %	
Perusterveydenhuolto				Avohoidon ja laitoshoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin
Avohoito	599	-2,3 %	53,2 %	
Ympäri vuorokautinen	527	-1,0 %	46,8 %	
Erikoissairaanhoito				Avohoidon ja laitoshoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin
Avohoito	645	-4,2 %	51,9 %	
Laitoshoito	598	0,8 %	48,1 %	

*painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Helsingin perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 126 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät. Kustannukset olivat mediaanissa. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset neljänneksi pienimmät.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Helsingin avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 286 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien kolmanneksi pienimmät. Kustannukset olivat 7,8 prosenttia mediaania pienemmät. Suun terveydenhuollon kustannukset, 99 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät ja kotihoidon kustannukset, 214 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Helsingin suun terveydenhuollon kustannukset olivat 6,5 prosenttia mediaania pienemmät. Kotihoidon kustannukset olivat 6,9 prosenttia mediaania suuremmat.

Erikoissairaanhoito

Helsingin erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 242 euroa/asukas) olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät. Kustannukset olivat 4,9

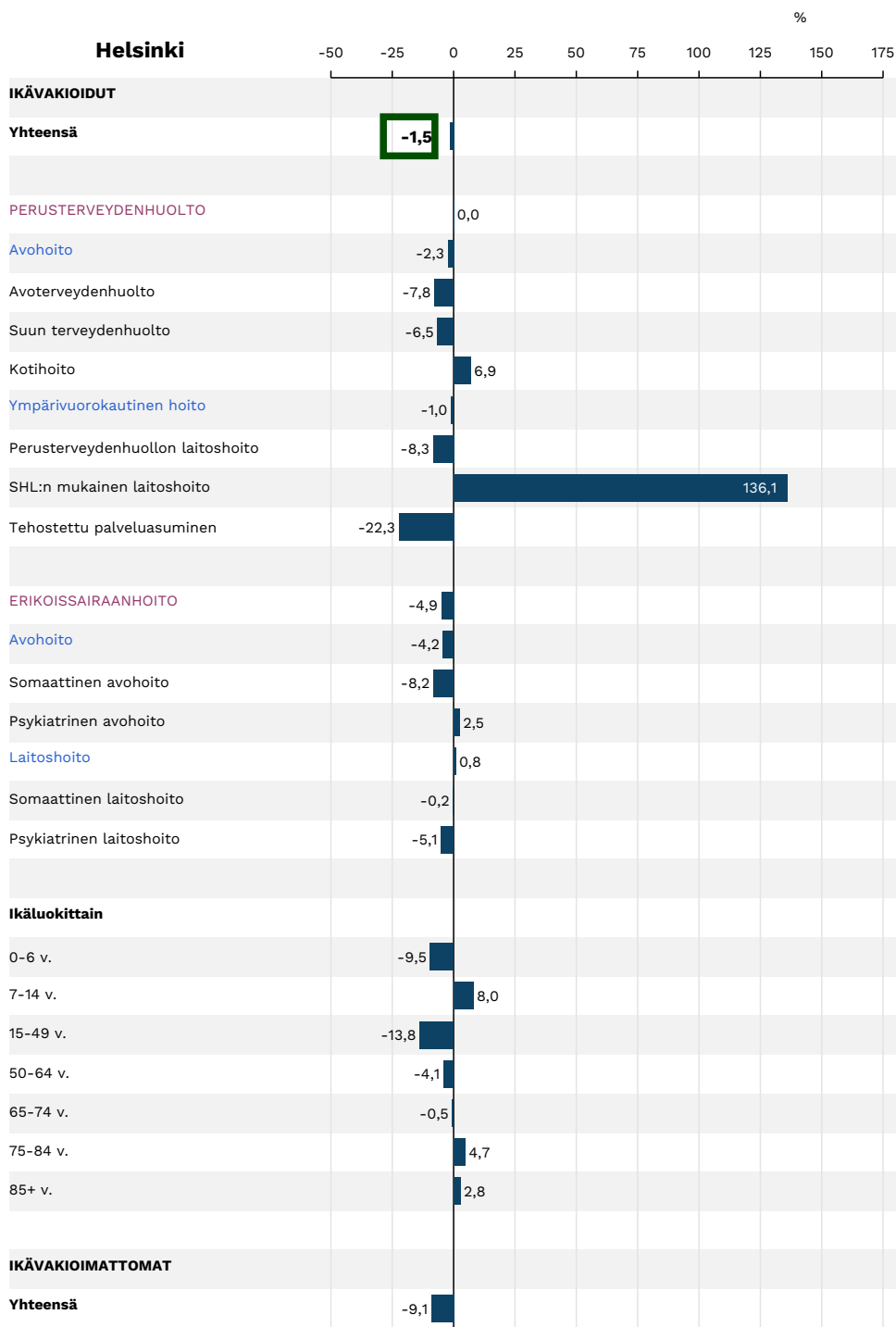
prosenttia mediaania pienemmät. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset, 645 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät. Laitoshoidon kustannukset, 598 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät. Helsingin erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 492 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät. Kustannukset olivat 8,2 prosenttia mediaania pienemmät. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 153 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 509 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät ollen 0,2 prosenttia mediaania pienemmät. Helsingin psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 5,1 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset olivat 88 euroa asukasta kohden ikävakioiduna.

Ikäryhmittäiset kustannukset

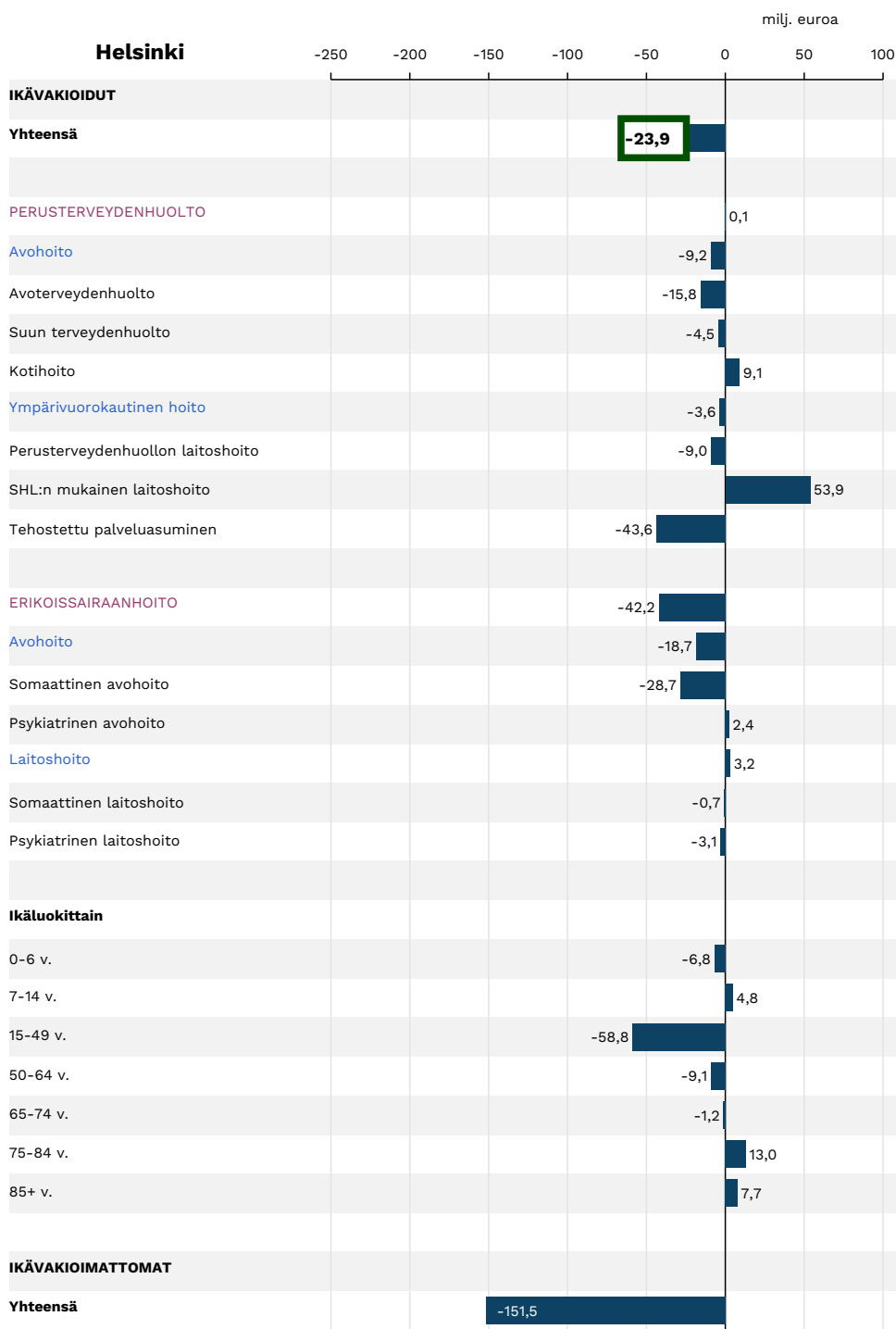
	Ikäryhmä (vuotiaat)								
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	Yhteensä	€
Perusterveydenhuolto	558	542	278	468	1 552	5 252	17 315	1 099	718 457 812
Avohoito	558	542	263	352	818	2 062	5 804	586	383 460 000
Avoterveydenhuolto	476	234	185	212	425	722	987	282	184 524 432
Suun terveydenhuolto	82	307	74	81	96	87	79	96	62 971 000
Kotihoito	0	0	3	59	297	1 254	4 739	208	135 964 568
Ympärivuorokautinen hoito	0	0	15	115	734	3 190	11 510	512	334 997 812
Peruster.huollon laitoshoido	0	0	15	78	254	839	2 703	148	96 743 000
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	0	20	208	940	3 070	139	90 681 073
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	17	272	1 411	5 737	226	147 573 739
Erikoissairaanhoido	873	806	824	1 383	2 117	3 133	3 439	1 229	803 345 473
Avohoito	410	578	472	716	988	1 383	1 466	638	417 324 473
Somaattinen	370	272	293	573	902	1 344	1 446	486	317 654 000
Psykiatrinen	40	306	179	144	86	39	20	152	99 670 473
Laitoshoido	463	228	352	666	1 129	1 751	1 974	590	386 021 000
Somaattinen	463	147	250	579	1 051	1 635	1 894	501	327 872 000
Psykiatrinen	0	81	102	88	78	116	80	89	58 149 000
Yhteensä	1 432	1 348	1 101	1 850	3 669	8 385	20 754	2 328	1 521 803 285
Väkiluku 31.12.2019	45 281	48 276	332 166	115 494	64 429	34 294	13 895	653 835	

Päivystystoiminnot (68,8 milj. euroa) siirtyivät 7.1.2019 alkaen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin. Kotihoidon kustannuksiin on laskettu Helppi-seinorin kustannukset sekä kuntouttavan arviointiyksikön kustannuksesta.

Kuvio 21. Aukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 22. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.8 Espoo

Espoon terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 280 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Kustannukset olivat 5,2 prosenttia painotettua keskiarvoa pienemmät ja 5,2 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuu- desta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 280	-5,2 %		Perusterveydenhuolto- painotteinen
Perusterveydenhuolto	1 193	6,0 %	52,3 %	
Erikoissairaanhoito	1 087	-16,9 %	47,7 %	
Perusterveydenhuolto				Avohoidon ja laitoshoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kau- pungeissa keskimäärin
Avohoito	635	3,6 %	53,2 %	
Ympäri vuorokautinen	558	4,8 %	46,8 %	
Erikoissairaanhoito				Avohoidon ja laitoshoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kau- pungeissa keskimäärin
Avohoito	567	-15,8 %	52,2 %	
Laitoshoido	520	-12,3 %	47,8 %	

*painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Espoon perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 193 euroa/asukas) olivat vertailukuntien toiseksi suurimmat. Kustannukset olivat 6,0 prosenttia mediaania suuremmat. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset toiseksi suurimmat.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Espoon avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 354 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien suurimmat. Kustannukset olivat 14,0 prosenttia mediaania suuremmat. Suun terveydenhuollon kustannukset, 93 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät ja kotihoidon kustannukset, 188 euroa/asukas, olivat vertailukuntien neljänneksi pienimmät. Espoon suun terveydenhuollon kustannukset olivat 11,5 prosenttia mediaania pienemmät. Kotihoidon kustannukset olivat 6,0 prosenttia mediaania pienemmät.

Erikoissairaanhoito

Espoon erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 087 euroa/asukas) olivat vertailukuntien pienimmät. Kustannukset olivat 16,9 prosenttia mediaa-

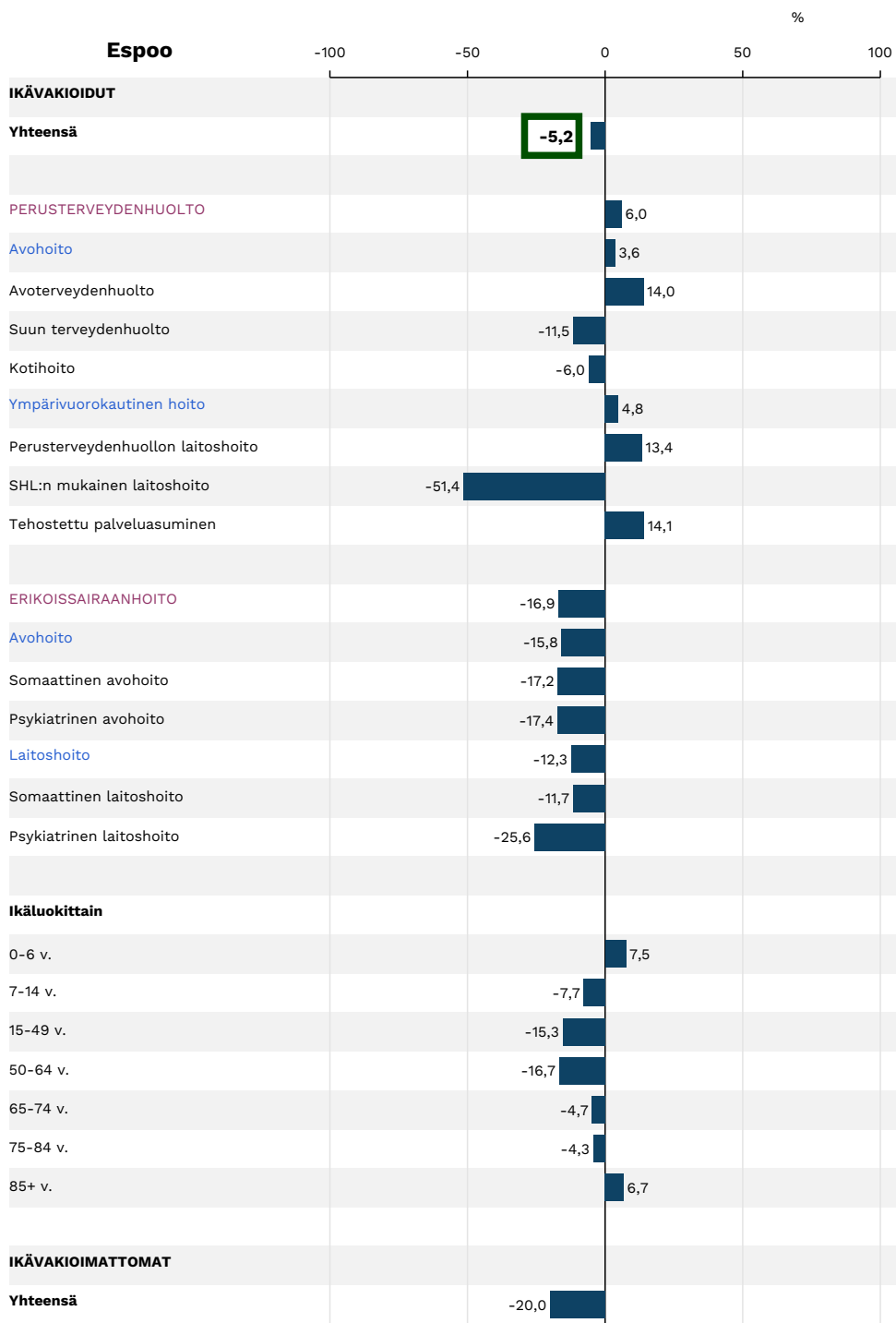
nia pienemmät. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset, 567 euroa/asukas ikävakioituna, olivat vertailukuntien pienimmät. Laitoshoidon kustannukset, 520 euroa/asukas, olivat vertailukuntien pienimmät. Espoon erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 444 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät. Kustannukset olivat 17,2 prosenttia mediaania pienemmät. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 123 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 450 euroa/asukas ikävakioituna, olivat vertailukuntien pienimmät ollen 11,7 prosenttia mediaania pienemmät. Espoon psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 25,6 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset olivat 69 euroa asukasta kohden ikävakioituina.

Ikäryhmittäiset kustannukset

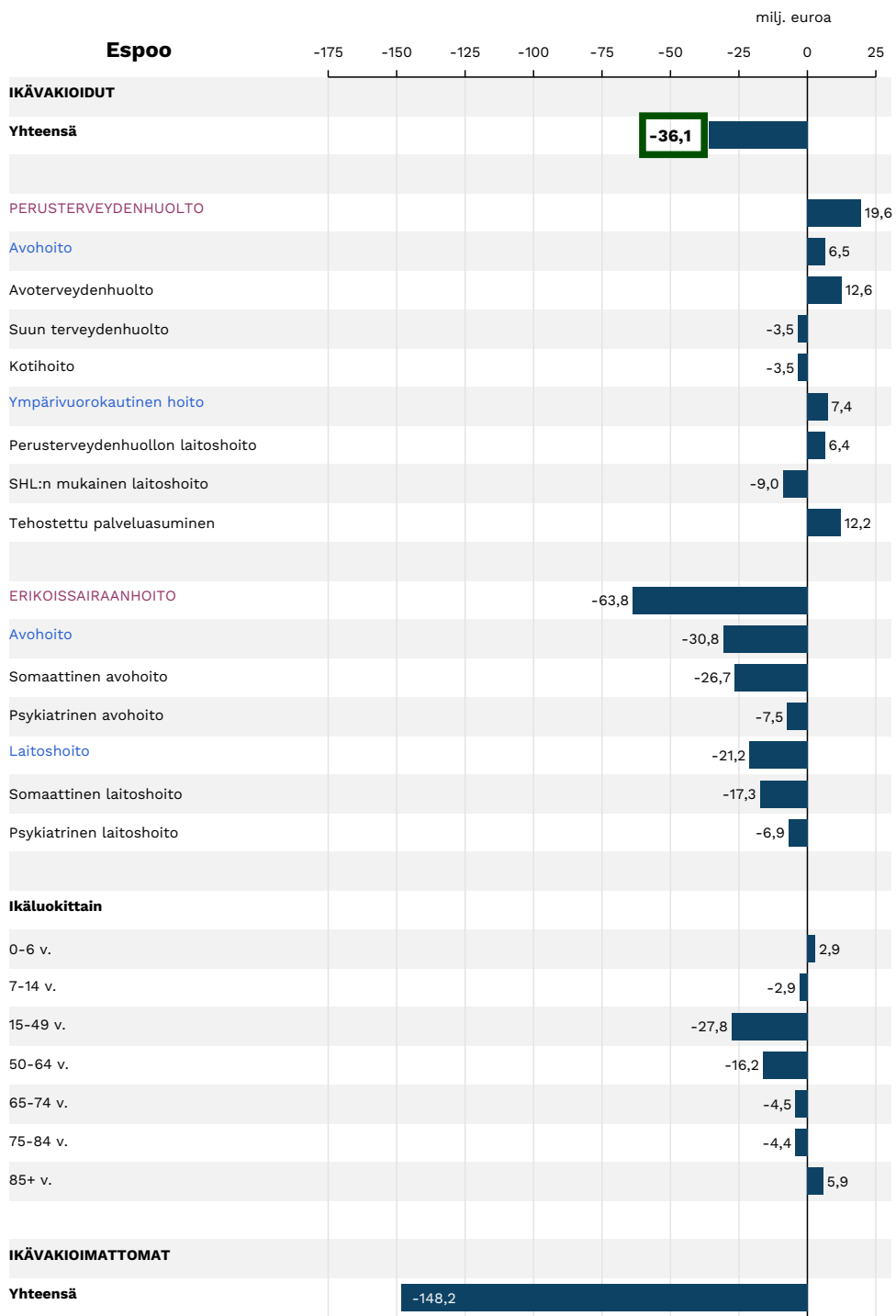
	Ikäryhmä (vuotiaat)								
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	Yhteensä	€
Perusterveydenhuolto	643	475	321	492	1 656	5 217	18 860	1 007	291 742 540
Avohoito	643	475	311	387	910	2 058	5 645	580	168 116 639
Avoterveydenhuolto	594	258	232	263	545	877	1 181	341	98 872 485
Suun terveydenhuolto	49	217	77	86	107	111	90	95	27 526 840
Kotihoito	0	0	3	37	258	1 070	4 374	144	41 717 314
Ympärivuorokautinen hoito	0	0	9	105	746	3 158	13 215	427	123 625 901
Peruster.huollon laitoshoido	0	0	9	76	335	1 101	3 466	148	42 932 975
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	0	7	67	165	566	23	6 638 538
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	22	344	1 892	9 183	256	74 054 388
Erikoissairaanhoido	1 059	676	762	1 115	1 858	2 446	2 697	1 041	301 538 100
Avohoito	462	470	429	612	867	1 134	1 156	549	159 000 189
Somaattinen	411	240	282	500	801	1 101	1 139	422	122 274 595
Psykiatrinen	52	230	146	112	66	33	17	127	36 725 594
Laitoshoido	596	207	333	504	991	1 312	1 542	492	142 537 911
Somaattinen	596	147	238	451	953	1 246	1 506	423	122 578 919
Psykiatrinen	0	60	96	52	38	66	36	69	19 958 992
Yhteensä	1 701	1 151	1 082	1 607	3 514	7 663	21 557	2 048	593 280 640
Väkiluku 31.12.2019	24 609	30 245	141 493	50 458	25 740	12 854	4 332	289 731	

Ensihoito kohdistettu somaattiseen avohoitoon. Aikaisemmin jaettu somaattiseen, psykiatriseen avo- ja laitoshoidon.

Kuvio 23. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 24. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.9 Jyväskylä

Jyväskylän terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 274 euroa/asukas) olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät. Kustannukset olivat 5,5 prosenttia painotettua keskiarvoa pienemmät ja 5,5 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuu- desta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 274	-5,5 %		Perusterveydenhuolto- painotteinen
Perusterveydenhuolto	1 155	2,6 %	50,8 %	
Erikoissairaanhoito	1 119	-14,4 %	49,2 %	Avohoidon ja laitoshoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kau- pungeissa keskimäärin
Perusterveydenhuolto				
Avohoito	610	-0,4 %	52,9 %	Avohoidon ja laitoshoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kau- pungeissa keskimäärin
Ympäri vuorokautinen	544	2,2 %	47,1 %	
Erikoissairaanhoito				Avohoidon ja laitoshoidon suhde samankaltainen kuin suurissa kau- pungeissa keskimäärin
Avohoito	579	-14,0 %	51,8 %	
Laitushoito	540	-9,0 %	48,2 %	

*painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Jyväskylän perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 155 euroa/asukas) olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat. Kustannukset olivat 2,6 prosenttia mediaania suuremmat. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset kolmanneksi suurimmat.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Jyväskylän avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 314 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien kolmanneksi suurimmat. Kustannukset olivat 1,3 prosenttia mediaania suuremmat. Suun terveydenhuollon kustannukset, 109 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kuudenneksi pienimmät ja kotihoidon kustannukset, 187 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Jyväskylän suun terveydenhuollon kustannukset olivat 3,0 prosenttia mediaania suuremmat. Kotihoidon kustannukset olivat 6,3 prosenttia mediaania pienemmät.

Erikoissairaanhoito

Jyväskylän erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 119 euroa/asukas) olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät. Kustannukset olivat 14,4 pro-

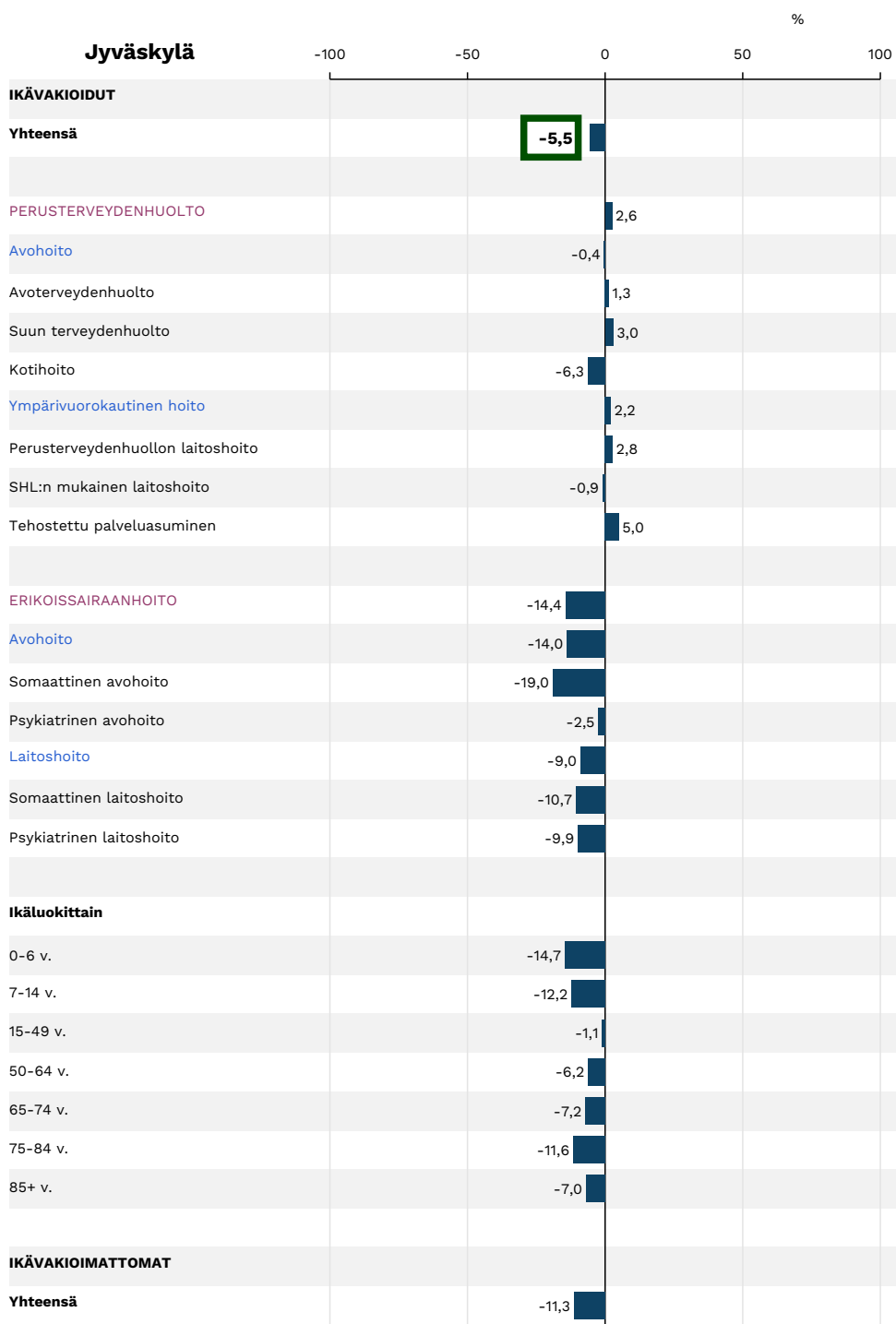
senttia mediaania pienemmät. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset, 579 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät. Laitoshoidon kustannukset, 540 euroa/asukas, olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät. Jyväskylän erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 434 euroa/asukas, olivat vertailukuntien pienimmät. Kustannukset olivat 19,0 prosenttia mediaania pienemmät. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 145 euroa/asukas, olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 456 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien toiseksi pienimmät ollen 10,7 prosenttia mediaania pienemmät. Jyväskylän psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 9,9 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset olivat 84 euroa asukasta kohden ikävakioiduna.

Ikäryhmittäiset kustannukset

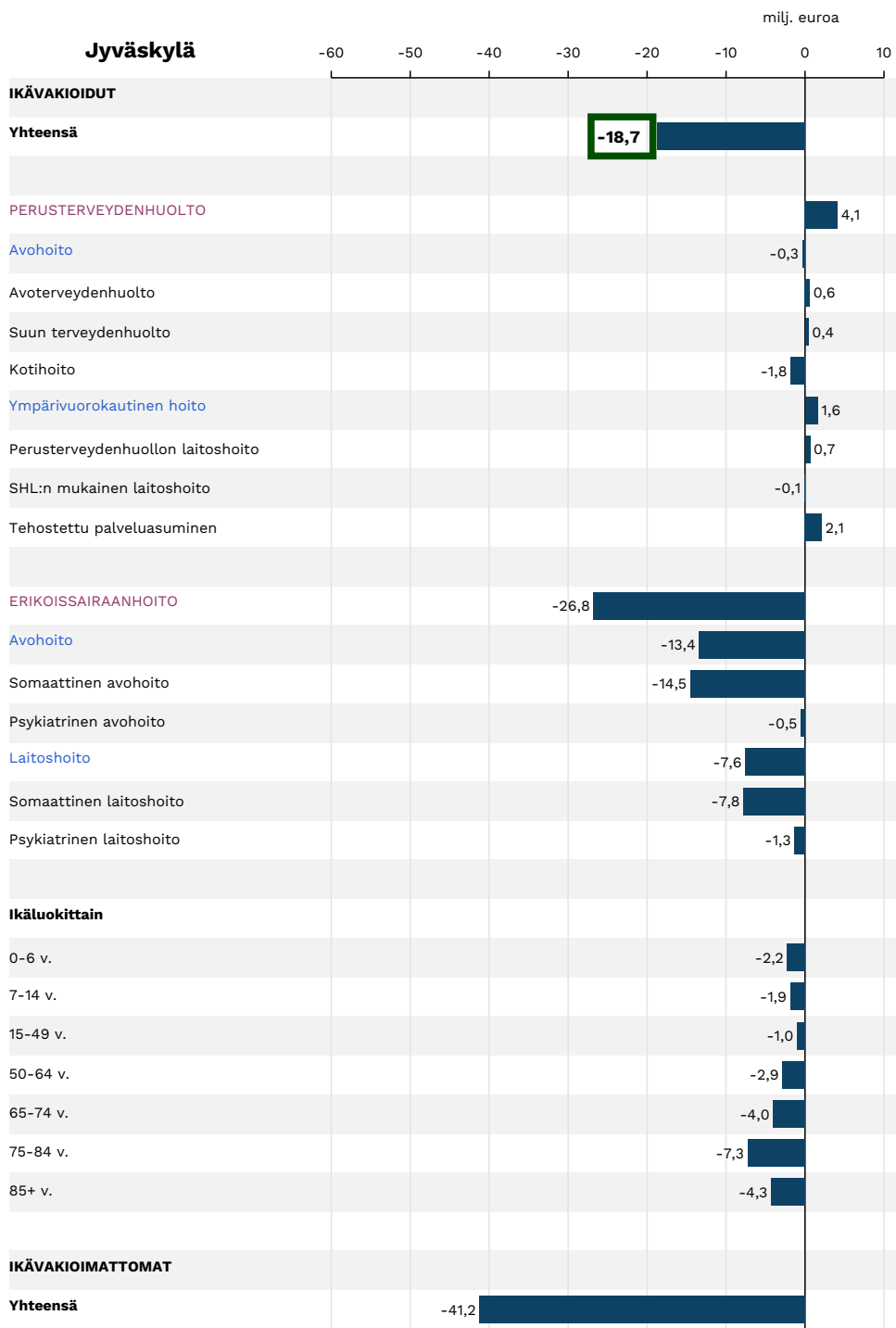
	Ikäryhmä (vuotiaat)								
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	Yhteensä	€
Perusterveydenhuolto	394	476	321	592	1 759	4 983	17 149	1 153	164 136 879
Avohoito	394	476	303	470	895	1 951	5 172	609	86 792 515
Avoterveydenhuolto	319	175	213	316	569	786	695	314	44 665 105
Suun terveydenhuolto	75	301	87	101	110	93	70	109	15 553 239
Kotihoito	0	0	4	53	215	1 072	4 407	187	26 574 171
Ympärivuorokautinen hoito	0	0	17	122	864	3 032	11 977	543	77 344 364
Peruster.huollon laitoshoido	0	0	16	85	296	943	3 011	170	24 167 754
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	1	4	93	402	1 257	60	8 541 127
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	34	475	1 687	7 709	313	44 635 483
Erikoissairaanhoido	956	619	943	1 217	1 664	2 093	1 644	1 117	159 060 303
Avohoito	369	359	517	646	827	1 001	714	579	82 409 363
Somaattinen	347	256	300	530	765	967	699	433	61 606 028
Psykiatrinen	22	103	216	117	62	34	15	146	20 803 335
Laitoshoido	587	260	427	571	837	1 092	930	538	76 650 940
Somaattinen	585	213	310	484	781	1 063	928	454	64 644 544
Psykiatrinen	1	47	117	87	56	29	2	84	12 006 396
Yhteensä	1 349	1 095	1 264	1 809	3 423	7 076	18 793	2 270	323 197 182
Väkiluku 31.12.2019	9 612	12 215	70 774	23 719	15 246	7 792	3 042	142 400	

Jyväskylän erikoissairaanhoidon kustannukset eivät ole suoraan verrannollisia edellisen vuoden kustannuksiin, koska sairaanhoitopiirin laskutuksessa on vuoden 2019 alusta siirrytty kiinteään laskutusmalliin. Tämä tarkoittaa, että sopimusveloitus ei perustu todelliseen käyttöön vaan arvioituun kuntaosuuteen. Todellisten kustannusten osalta vuoden 2019 talous toteutui ennakoitua summaa suurempana, joka on kirjautuneena sairaanhoitopiirin taseeseen alijäämänä. Tämän vuoksi kustannukset näyttävät laskevan edelliseen vuoteen verrattuna.

Kuvio 25. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 26. Aukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.4.10 Vantaa

Vantaan terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (2 264 euroa/asukas) olivat vertailukuntien pienimmät. Kustannukset olivat 5,9 prosenttia painotettua keskiarvoa pienemmät ja 5,8 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset jakaantuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

	€/asukas	Ero mediaaniin	Osuus kokonaisuu- desta	Painottuneisuus verrattuna keskimäärään*
PTH+ESH	2 264	-5,8 %		Perusterveydenhuollon ja erikois- sairaanhoidon suhde samankaltai- nen kuin suurissa kaupungeissa keskimäärin
Perusterveydenhuolto	1 097	-2,6 %	48,4 %	
Erikoissairaanhoito	1 168	-10,6 %	51,6 %	
Perusterveydenhuolto				Laitoshoitopainotteinen
Avohoito	565	-7,9 %	51,5 %	
Ympäri vuorokautinen	532	-0,1 %	48,5 %	
Erikoissairaanhoito				Laitoshoitopainotteinen
Avohoito	580	-13,9 %	49,7 %	
Laitoshiito	588	-0,8 %	50,3 %	

*painottuneisuutta tulkitaan olevan, jos ero on suurempi kuin 2% suurten kaupunkien keskiarvoon.

Perusterveydenhuolto

Vantaan perusterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset (1 097 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Kustannukset olivat 2,6 prosenttia mediaania pienemmät. Avohoidon kustannukset olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät, ympärivuorokautisen hoidon kustannukset viidenneksi pienimmät.

Perusterveydenhuollon avohoidossa Vantaan avoterveydenhuollon ikävakioidut kustannukset, 309 euroa/asukas, olivat vertailukaupunkien viidenneksi pienimmät. Kustannukset olivat 0,3 prosenttia mediaania pienemmät. Suun terveydenhuollon kustannukset, 102 euroa/asukas, olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät ja kotihoidon kustannukset, 153 euroa/asukas, olivat vertailukuntien pienimmät. Vantaan suun terveydenhuollon kustannukset olivat 3,0 prosenttia mediaania pienemmät. Kotihoidon kustannukset olivat 23,6 prosenttia mediaania pienemmät.

Erikoissairaanhoito

Vantaan erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 168 euroa/asukas) olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Kustannukset olivat 10,6 pro-

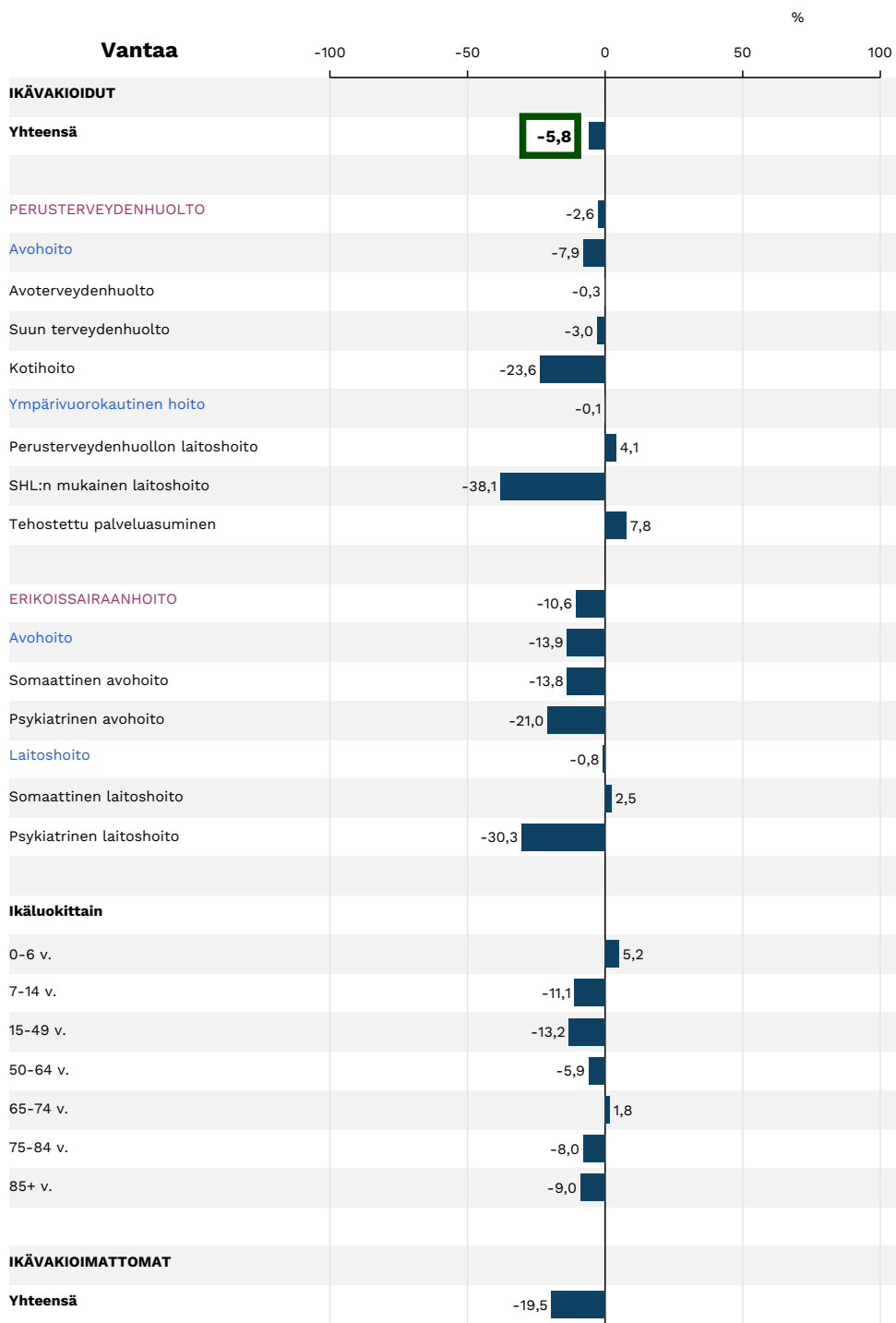
senttia mediaania pienemmät. Erikoissairaanhoidon avohoidon kustannukset, 580 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Laitoshoidon kustannukset, 588 euroa/asukas, olivat vertailukuntien viidenneksi pienimmät. Vantaan erikoissairaanhoidossa avohoidon somaattisen hoidon ikävakioidut kustannukset, 462 euroa/asukas, olivat vertailukuntien kolmanneksi pienimmät. Kustannukset olivat 13,8 prosenttia mediaania pienemmät. Psykiatrisen avohoidon kustannukset, 118 euroa/asukas, olivat vertailukuntien pienimmät. Somaattisen laitoshoidon kustannukset, 523 euroa/asukas ikävakioiduna, olivat vertailukuntien neljänneksi suurimmat ollen 2,5 prosenttia mediaania suuremmat. Vantaan psykiatrisen laitoshoidon kustannukset olivat 30,3 prosenttia mediaania pienemmät. Kustannukset olivat 65 euroa asukasta kohden ikävakioiduna.

Ikäryhmittäiset kustannukset

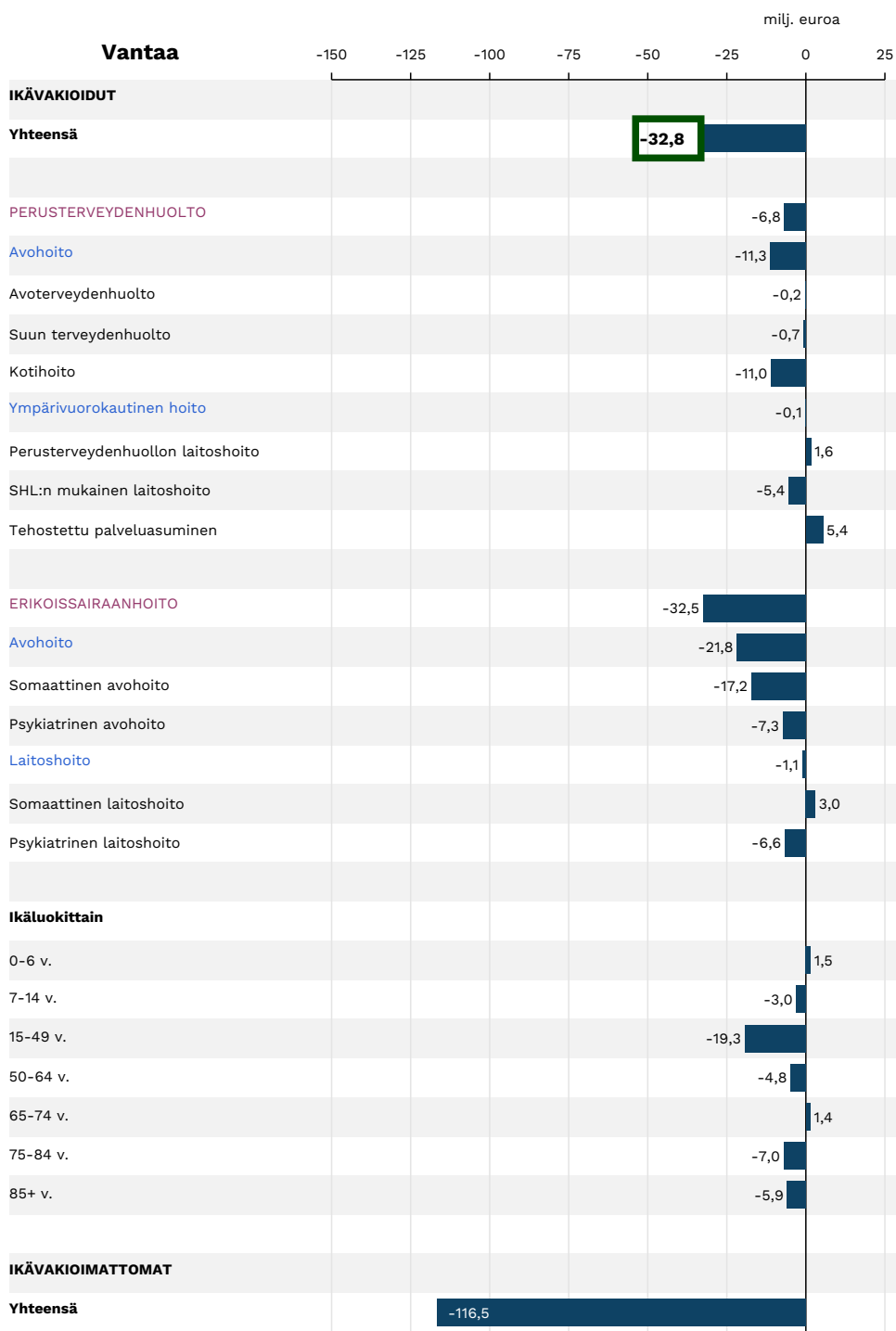
	Ikäryhmä (vuotiaat)								
	0-6	7-14	15-49	50-64	65-74	75-84	85+	Yhteensä	€
Perusterveydenhuolto	500	476	334	504	1 688	4 671	15 663	933	218 163 978
Avohoito	500	476	328	383	805	1 627	4 108	523	122 306 474
Avoterveydenhuolto	476	224	237	242	460	688	586	303	70 723 309
Suun terveydenhuolto	24	251	89	105	107	96	63	103	24 191 590
Kotihoito	0	0	2	35	239	843	3 459	117	27 391 575
Ympäri vuorokautinen hoito	0	0	6	121	883	3 045	11 555	410	95 857 504
Peruster.huollon laitoshoido	0	0	5	77	356	949	3 125	137	32 105 508
SHL:n mukainen laitoshoido	0	0	1	11	68	158	901	29	6 695 550
Tehostettu palveluasuminen	0	0	0	34	459	1 937	7 529	244	57 056 446
Erikoissairaanhoido	1 164	634	777	1 310	2 065	2 694	2 720	1 128	263 621 975
Avohoito	480	465	438	655	916	1 112	970	567	132 466 609
Somaattinen	439	237	306	550	826	1 060	943	447	104 530 381
Psykiatrinen	41	228	131	105	90	52	27	120	27 936 228
Laitoshoido	684	169	339	655	1 149	1 582	1 750	561	131 155 366
Somaattinen	684	126	253	588	1 098	1 540	1 744	496	115 971 042
Psykiatrinen	0	43	85	67	51	42	6	65	15 184 324
Yhteensä	1 664	1 109	1 110	1 815	3 754	7 366	18 384	2 061	481 785 953
Väkiluku 31.12.2019	18 710	21 819	115 027	42 226	21 791	10 961	3 241	233 775	

Vantaalla yhteispäivystyksen kustannukset kirjattiin kokonaisuudessaan erikoissairaanhoidon vuosina 2018 ja 2019. Aiempina vuosina päivystyksen kustannukset olivat eriteltyinä perusterveydenhuollon avoterveydenhuollon kustannuksiin. Iäkkäiden laitoshoidoa vähennettiin minimiin. Voimavaroja kohdistettiin tehostettuun asumispalveluun. Mielenterveyskuntoutujien palveluasumista ja tuettua asumista järjestettiin omana toimintana ja ostopalveluna. Vuonna 2019 mielenterveyskuntoutujien palveluasumisen kustannukset on sisällytetty ohjeen mukaisesti erikoissairaanhoidon psykiatrisen avohoidon kustannuksiin. Vuonna 2018 näitä kustannuksia ei oltu sisällytetty tiedonkeruuseen. Kustannukset olivat noin 5,4 milj. euroa vuonna 2019. Huumeidenkäyttäjien terveysneuvontaa ja vieroitushoitoa järjestettiin omana toimintana ja ostopalveluna. Vantaan huumehoitoklinikan kustannukset olivat noin 1,5 milj. euroa ja päihdevieroitusyksikön noin 1,4 milj. euroa vuonna 2019.

Kuvio 27. Asukasta kohti laskettujen ikävakioidujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten prosentuaalinen ero vertailukuntien mediaaniin

Kuvio 28. Asukasta kohti laskettujen ikävakioitujen kustannusten ja ikäluokittaisten kustannusten suhteutetut erot euroina

3.5 Vuosikohtaiset tulokset

3.5.1 Vuosien 1996–2019 vertailua

Suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon kustannuskehityksen aikasarjavertailu on käytettävissä vuodesta 1997 lähtien. Rahanarvon muuttuminen ja kaupunkien terveydenhuollon strategiset kehittämissuunnitelmat ovat vaikuttaneet kustannusten kehittymiseen. Ks. kuviot 29–31 sekä tekstit kaupunkikohtaisten ikäryhmätaulukoiden jälkeen.

Tässä yhteenvedossa tarkastellaan muutoksia siten, että viiteryhmän muodostavat vuoden 2019 kustannusvertailuun osallistuneet suuret kaupungit: Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa. Aikaisempien vuosien vuosikohtaisia muutoksia on tarkasteltu myös erillisinä kappaleina, joissa jokaisen kyseisenä vuonna kustannusvertailuun osallistuneen suurten kaupunkien tulokset ovat käytettävissä. Edellisten vuosien muutosten arviointeihin voi palata myös tutustumalla aikaisempien kustannusvertailuvuosien julkaisuihin Suomen Kuntaliiton kotisivujen kautta, josta raportit ovat saatavilla sähköisinä julkaisuina.

Vuosien 2018 ja 2019 välistä kustannuskasvua selittävät osaltaan palkankorotukset, erikoissairaanhoidon kustannusten kasvu sekä omaan toimintaan panostaminen, joka alkuvaiheessa luo kustannusten nousua (kuvio 29, oikeanpuoleinen vertailu, muutos 2018–2019). Kun tilannetta tarkastellaan vuoden 2019 rahan arvoon muutettuna, vuosien välinen terveydenhuollon ikävakioiden kustannusten muutos on maltillisempi ollen +2,1 % vuodesta 2018 vuoteen 2019.

Tarkasteltaessa koko seurantajakson terveyden- ja vanhustenhuollon ikävakioiden kustannuksia havaitaan, että kustannusten tasoittuminen on alkanut vuonna 2009 ja kustannuskehitys ollut maltillisempaa kuin seurannan alkuvuosina (kuviot 30–31). Suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon menojen reaalista kehittymistä voidaan seurata deflatoinnin avulla. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailujen julkaisusarjassa on käytetty kustannusten deflatointiin Tilastokeskuksen tuottamaa terveydenhuollon julkisten menojen hintaindeksiä. Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä. Kunkin ajankohdan indeksipisteluku osoittaa, kuinka monta prosenttia kyseisen ajankohdan tarkasteltava muuttuja on perusjakson hinnasta, määrästä tai arvosta. (lähde: Tilastokeskus). Ennen vuotta 2002 suurten kaupunkien vertailuraportteissa käytettiin Kuntaliiton sairaalaindeksiä, joka katsottiin tarkoituksenmukaiseksi korvata kuntatalouden menojen kehitystä kuvaavaksi.

Verrattaessa ikävakioituja deflatoituja asukaskohtaisia kustannuksia vuosina 1997–2019 (kuviot 29 ja 31) havaitaan, että suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon kustannukset ovat kasvaneet jyrkästi vuoteen 2009 saakka. 2010-luvulla kustannusten kasvuvauhti on hidastunut. Deflatoidut kustannukset ovat kasvaneet vuodesta 1997 lähes 32 % (kuvio 29).

Terveydenhuollon kustannusvertailuun vuonna 1998 osallistuneiden suurten kaupunkien ikävakioidut asukaskohtaiset kustannukset kasvoivat alle +1 %. Vuosina 1999–2000 vuosimuutos oli +4 %, 2001–2002 jo +8 %. Vuonna 2003 oli ensimmäinen kasvun taitevuosi. Tuolloin vertailukaupunkien terveydenhuollon ikävakioitujen asukaskohtaisten kustannusten kasvu jäi alle +4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2004 kustannusvertailukaupunkien kustannuskasvu oli jälleen voimistunut ollen +5 %, deflatoitunakin +2 %. Terveydenhuollon asukaskohtaiset, ikävakioidut kustannukset laskivat Helsingissä vuosina 2003 ja 2004, kun ikävakioituja kustannuksia tarkastellaan vuoden 2019 rahan arvossa (kuvio 32). Vuonna 2005 kustannukset kasvoivat vertailukaupungeissa keskimäärin +6 %, vuonna 2006 jo lähes +7 %. Vuosien 2005–2006 kustannuskasvu oli +2,6 % vuoden 2019 rahan arvossa. Vuonna 2007 kustannukset kasvoivat +4 % edellisestä vuodesta ja jopa +8 % vuonna 2008. Vertailukaupunkien terveydenhuollon kustannuskasvu oli keskimäärin +4 % vuonna 2009, vuoden 2019 rahan arvossa +3,1 %. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusten reaalikasvu oli voimakkaampaa kuin kuutena edellisenä vuonna. Vrt. kuviot 28–31.

Vuonna 2010 suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailuun osallistuneiden kaupunkien kustannusten kasvukehitys hidastui ollen +1,5 %. Deflatoituna reaalikasvua ei ollut, vaan muutos edellisestä vuodesta oli negatiivinen -0,7 % jopa kolme vuotta peräkkäin. Reaalikustannukset siis laskivat vuosina 2010–2012, kun muutoksia tarkastellaan vuoden 2019 rahan arvossa. Vuoden 2019 rahan arvossa tarkasteltuna ikävakioidut asukaskohtaiset kustannukset laskivat pääkaupunkiseudulla vuosina 2010–2012. Reaalikustannukset alenivat Kuopiossa, Turussa ja Porissa -1 %, Tampereella ja Vantaalla -2 % sekä Helsingissä lähes -3 % vuonna 2011. Seuraavana vuonna kustannukset kasvoivat +3 %. Reaalikustannukset alenivat Turussa -2 %, Jyväskylässä hiukan sekä Porissa, Helsingissä ja Vantaalla -1 %. Espoossa terveydenhuollon ikävakioitujen asukaskohtaisten kustannusten lasku -2 % oli vertailukaupunkien voimakkainta vuonna 2012. Vuonna 2013 kustannukset kasvoivat +3 % reaalikustannuskasvu oli reilut +1 %. Reaalikustannukset alenivat Kuopiossa alle -1 %. Eniten reaalikustannukset kohosivat Turussa, jossa kasvu edellisestä vuodesta oli yli +4 %. Vuonna 2014 kustannukset eivät juurikaan kasvaneet, kun tarkastellaan vuoden 2019 kustannusvertailuun osallistuneita suuria kaupunkeja. Tässä viitekehyksessä vuoden 2014 reaalikustannukset laskivat -1 % edellisestä vuodesta. Reaalikustannukset alenivat Oulussa hiukan, Jyväskylässä ja Helsingissä -1 % sekä Vantaalla ja Espoossa noin -2 %. Eniten reaali-

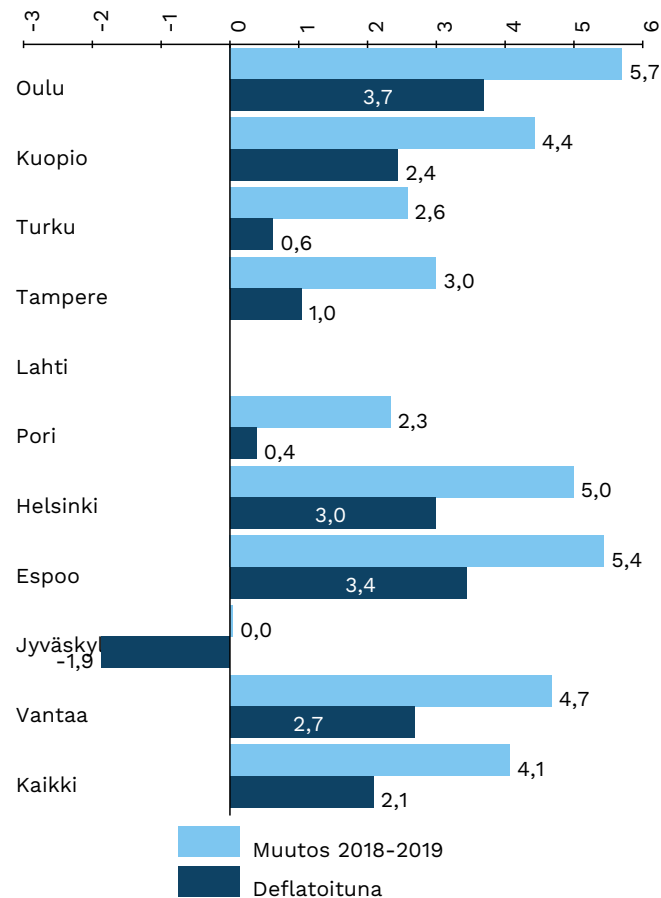
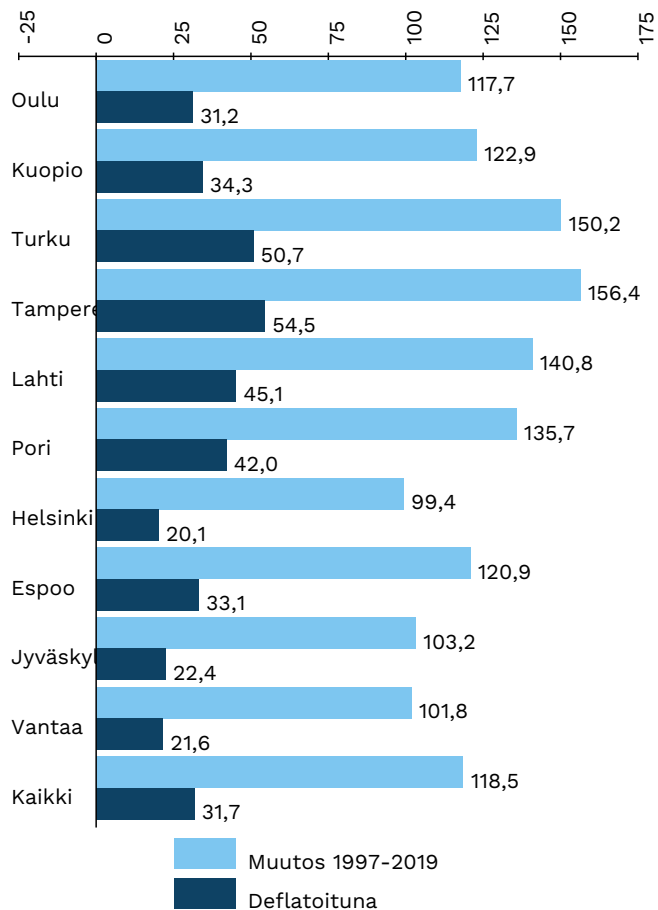
kustannukset kohosivat Porissa, jossa kasvu edellisestä vuodesta oli +4 %.

Vuoden 2018 vertailuun osallistuneiden suurien kaupunkien vuoden 2015 terveyden- ja vanhustenhuollon kustannukset kasvoivat +2 %, lähes +2 % vuoden 2018 rahan arvossa tarkasteltuna. Vuonna 2015 reaalikustannukset nousivat Kuopiossa ja Helsingissä +3 %, Espoossa jopa + 5 %, mutta alenivat Turussa ja Tampereella -1 %. Kustannukset kasvoivat erikoissairaanhoidossa enemmän kuin muissa terveydenhuollon palveluissa vuonna 2015. Osittain kasvu oli laskennallista, koska Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) palauttamattomat ylijäämät sisältyivät vielä vuoden 2015 kustannuksiin. Vuosien välistä vertailua vaikeuttaa sairaanhoitopiirien yli- ja alijäämien jaksottaminen. Verrattaessa vuosien 2015–2016 kustannusvertailun tuloksia tulee huomioida HUS:n jäsenkuntapalautusten kohdentaminen ylijäämän aiheutumivuoteen 2015. Yli- ja alijäämän muodostuminen on kuvattu myös sairaanhoitopiirin toimintakertomuksissa.

Vuonna 2016 terveyden- ja vanhustenhuollon kokonaiskustannukset alenivat vertailukaupungeissa -1 %, deflatoituinkin lähes -1 %. Reaalikustannukset laskivat Jyväskylässä -1%, Porissa, Helsingissä ja Espoossa -2 % sekä Vantaalla -3 %. Reaalikustannukset nousivat eniten Kuopiossa, jossa deflatoitu muutos edelliseen vuoteen verrattuna oli reilut +2 %. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset laskivat vuonna 2016 enemmän kuin aikaisemmin 2000-luvulla. Vuoden 2018 rahan arvossa tarkasteltuna vertailukaupunkien terveydenhuollon kustannuskehitys on ollut maltillisinta vuonna 1998, jolloin deflatoidut kustannukset alenivat lähes -2 % edellisestä vuodesta. Vuonna 2017 kustannukset eivät kasvaneet, mutta reaaliikasvu oli lähes +1 %. Reaalikustannukset laskivat Porissa ja Helsingissä -1 % verrattuna edelliseen vuoteen. Reaalikustannukset nousivat Espoossa Oulussa, Kuopiossa, Tampereella ja Jyväskylässä +2 % sekä Espoossa +3 %. Vuonna 2018 suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon kustannukset kasvoivat +2 %, mutta reaaliikasvu oli alle +1 %. Deflatoidut kustannukset laskivat Kuopiossa, Jyväskylässä ja Helsingissä -1 % sekä Espoossa jälleen -2 %. Turun +5 % reaaliikasvun kasvua selittää osaltaan laskentatavan tarkennus. Vuoden 2018 rahan arvossa seuraavaksi suurin kustannuskasvu oli Porin +4 % ikävaikotujen asukaskohtaisten kustannusten ollessa 2 340 euroa/ asukas.

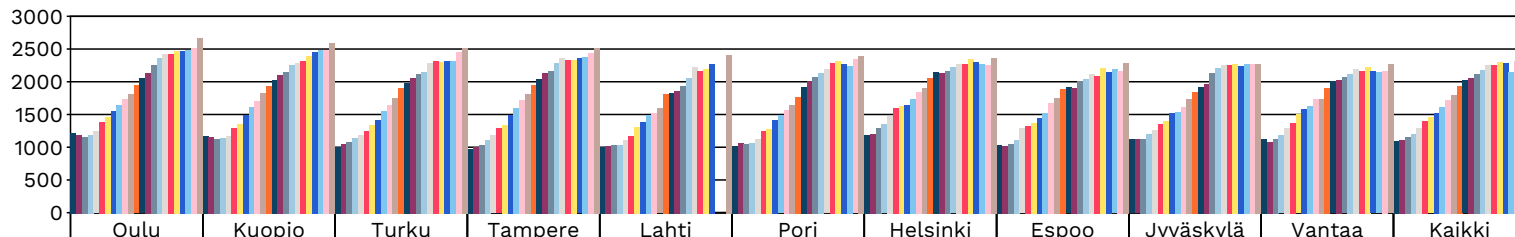
Vuonna 2019 kustannukset kasvoivat lähes kaikissa kaupungeissa 4-5 % luokkaa, kuitenkin vuoden 2019 rahan arvossa kasvu oli 3-4 %. Kaikkiaan 22 vuoden aikana Vantaalla, Helsingissä ja Jyväskylässä kustannusten kasvu on ollut hieman päälle 20 % deflatoituna. Lahti tuli uudelleen mukaan kustannusvertailuihin parin välivuoden jälkeen.

Kuvio 29. Terveysthuollon ikävakioidut kustannukset, muutosprosentit

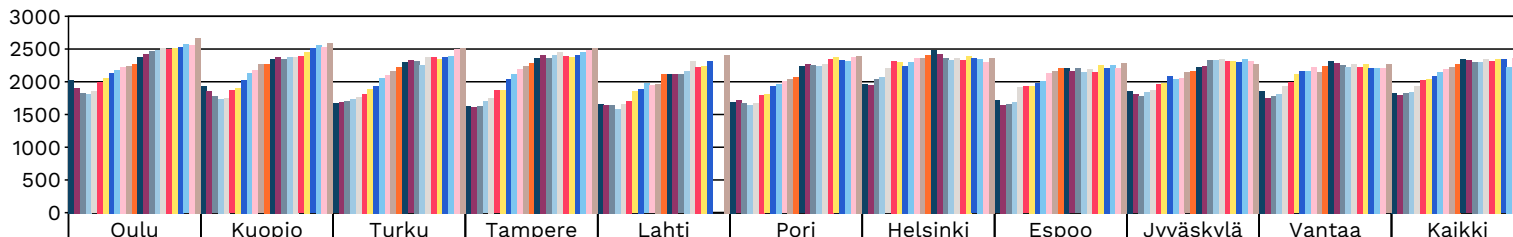
*mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Kuvio 30. Suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon ikävakioidut kustannukset €/asukas vuosina 1997-2019

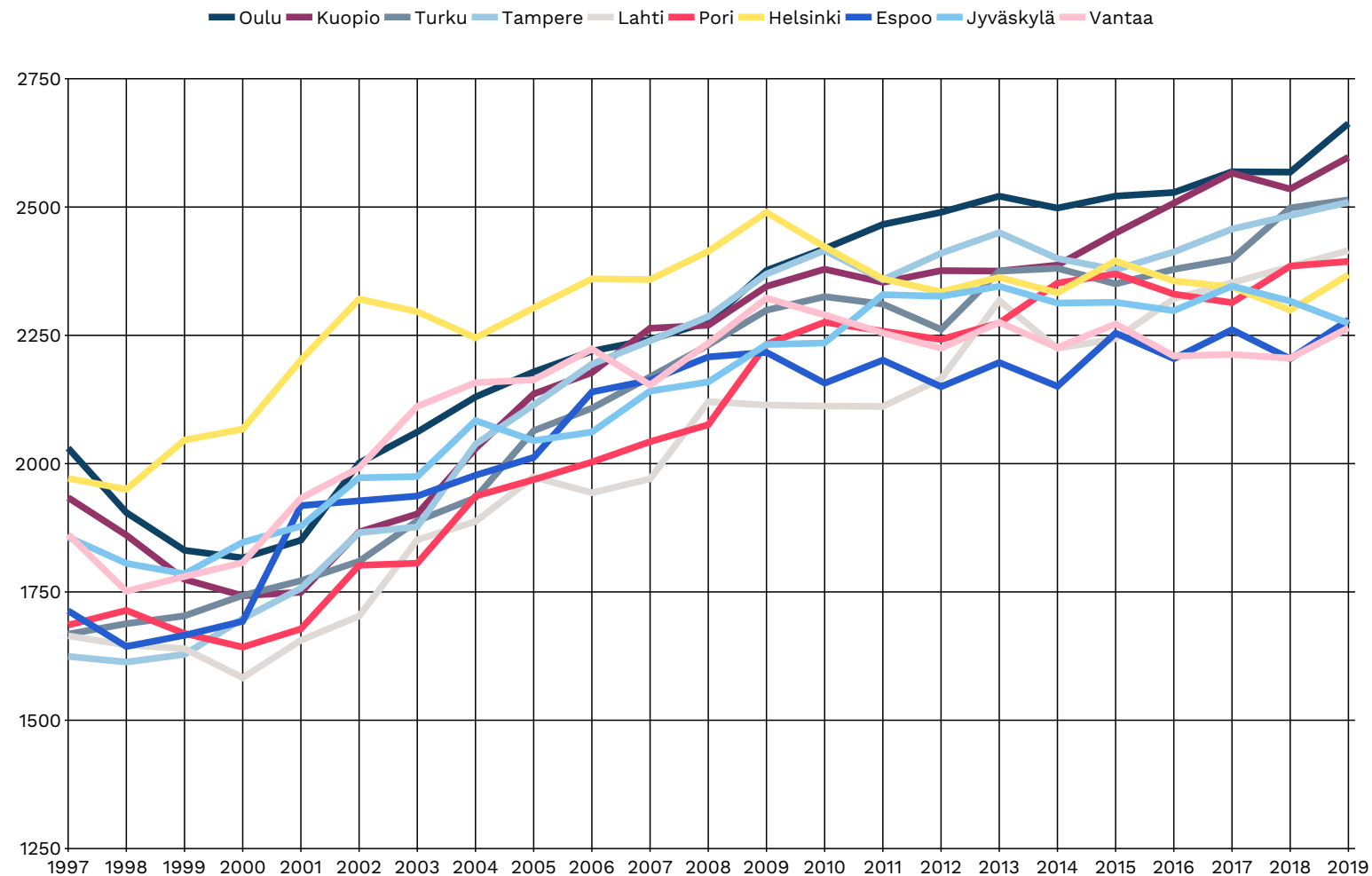
	Oulu	Kuopio	Turku	Tampere	Lahti	Pori	Helsinki	Espoo	Jyväskylä	Vantaa	Kaikki
1997	1 223	1 165	1 005	979	1 003	1 016	1 188	1 032	1 119	1 122	1 101
1998	1 180	1 153	1 046	1 000	1 020	1 062	1 208	1 018	1 119	1 085	1 111
1999	1 156	1 120	1 075	1 028	1 035	1 054	1 292	1 052	1 127	1 124	1 150
2000	1 184	1 136	1 137	1 107	1 032	1 071	1 348	1 104	1 204	1 178	1 198
2001	1 241	1 173	1 188	1 178	1 110	1 125	1 476	1 286	1 259	1 296	1 296
2002	1 380	1 287	1 248	1 286	1 174	1 242	1 600	1 329	1 360	1 373	1 394
2003	1 464	1 351	1 341	1 333	1 315	1 283	1 631	1 376	1 403	1 500	1 453
2004	1 559	1 486	1 416	1 492	1 382	1 418	1 644	1 448	1 526	1 580	1 528
2005	1 643	1 610	1 556	1 594	1 488	1 485	1 737	1 517	1 542	1 631	1 616
2006	1 736	1 703	1 649	1 716	1 520	1 567	1 846	1 674	1 613	1 739	1 720
2007	1 812	1 830	1 753	1 810	1 592	1 651	1 906	1 748	1 731	1 740	1 795
2008	1 943	1 938	1 905	1 952	1 810	1 772	2 061	1 885	1 843	1 908	1 938
2009	2 051	2 024	1 984	2 045	1 824	1 927	2 148	1 913	1 926	2 004	2 020
2010	2 135	2 099	2 052	2 132	1 864	2 008	2 138	1 903	1 972	2 021	2 051
2011	2 259	2 155	2 117	2 160	1 934	2 068	2 162	2 017	2 133	2 065	2 114
2012	2 365	2 257	2 148	2 289	2 057	2 130	2 218	2 042	2 210	2 113	2 182
2013	2 425	2 285	2 285	2 357	2 230	2 188	2 273	2 114	2 256	2 189	2 258
2014	2 430	2 322	2 316	2 335	2 164	2 288	2 270	2 092	2 250	2 166	2 255
2015	2 468	2 397	2 300	2 327	2 196	2 319	2 344	2 206	2 265	2 224	2 301
2016	2 469	2 448	2 322	2 356	2 267	2 275	2 300	2 153	2 244	2 157	2 285
2017	2 486	2 484	2 321	2 378		2 239	2 268	2 188	2 270	2 141	2 149
2018	2 519	2 487	2 451	2 436		2 340	2 255	2 162	2 273	2 163	2 312
2019	2 663	2 597	2 514	2 509	2 415	2 394	2 368	2 280	2 274	2 264	2 405

Kuvio 31. Suurten kaupunkien terveyden- ja vanhustenhuollon ikävakioidut kustannukset €/asukas vuosina 1997-2019 deflatoituna

	Oulu	Kuopio	Turku	Tampere	Lahti	Pori	Helsinki	Espoo	Jyväskylä	Vantaa	Kaikki
1997	2 030	1 934	1 668	1 624	1 664	1 685	1 971	1 713	1 857	1 862	1 827
1998	1 905	1 861	1 688	1 613	1 647	1 714	1 950	1 644	1 806	1 751	1 793
1999	1 831	1 774	1 703	1 628	1 639	1 669	2 046	1 666	1 785	1 780	1 822
2000	1 816	1 743	1 743	1 698	1 583	1 643	2 067	1 693	1 847	1 807	1 838
2001	1 851	1 749	1 772	1 757	1 656	1 678	2 202	1 918	1 878	1 933	1 932
2002	2 001	1 867	1 810	1 866	1 703	1 802	2 321	1 928	1 972	1 992	2 022
2003	2 062	1 902	1 889	1 877	1 852	1 806	2 296	1 937	1 975	2 112	2 046
2004	2 130	2 029	1 933	2 038	1 887	1 937	2 245	1 977	2 084	2 158	2 087
2005	2 179	2 136	2 064	2 114	1 974	1 969	2 303	2 012	2 045	2 163	2 143
2006	2 219	2 177	2 108	2 194	1 943	2 003	2 360	2 140	2 061	2 223	2 199
2007	2 242	2 264	2 169	2 239	1 970	2 043	2 359	2 163	2 141	2 153	2 222
2008	2 276	2 270	2 231	2 287	2 121	2 076	2 414	2 208	2 159	2 235	2 270
2009	2 376	2 345	2 299	2 369	2 114	2 233	2 490	2 217	2 232	2 322	2 341
2010	2 419	2 379	2 325	2 415	2 112	2 276	2 422	2 157	2 235	2 290	2 324
2011	2 466	2 353	2 311	2 358	2 111	2 258	2 360	2 202	2 329	2 255	2 308
2012	2 490	2 376	2 262	2 410	2 165	2 242	2 335	2 150	2 326	2 225	2 297
2013	2 521	2 375	2 375	2 450	2 318	2 274	2 363	2 197	2 345	2 275	2 347
2014	2 498	2 387	2 381	2 400	2 225	2 352	2 333	2 151	2 313	2 226	2 318
2015	2 521	2 449	2 350	2 378	2 243	2 370	2 395	2 254	2 314	2 272	2 351
2016	2 528	2 508	2 379	2 413	2 321	2 330	2 356	2 205	2 298	2 210	2 340
2017	2 569	2 566	2 399	2 457		2 314	2 344	2 261	2 346	2 213	2 220
2018	2 568	2 535	2 498	2 483		2 385	2 299	2 204	2 317	2 205	2 356
2019	2 663	2 597	2 514	2 509	2 415	2 394	2 368	2 280	2 274	2 264	2 405

Kuvio 32. Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset 1997-2019 deflatoituina

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannukset ja terveyslaitosten sosiaali- ja terveyslaitosten kustannukset
 HTE Sosiaali- ja terveyslaitosten kustannukset 09.11.2020 / 10 s

1996–1997

Vertailua vaikeuttaa se, että vuodelta 1996 tiedot jäivät saamatta kolmesta kaupungista, Espoosta, Porista ja Tampereelta. Toiseksi vuosi 1996 eroaa muista vuosista siten, että vanhusten kotipalvelu ei ollut vuoden 1996 kustannuksissa mukana. Tämän vuoksi aikasarjaverailua ei voida aloittaa vuodesta 1996. Vuoden 1997 julkaisussa vuosien 1996 ja 1997 vertailu tehtiin tiedoista, joista vanhusten kotipalvelu poistettiin vuodesta 1997 ja vakioinnissa otettiin huomioon kolmen kaupungin puuttuminen vuodelta 1996. Vertailu osoitti hillittyä kustannuskehitystä vuosien 1996 ja 1997 välillä. Helsingin kustannukset olivat pysyneet muuttumattomina ja Kuopio oli alentanut (0,4 %) ikävakioiduja kustannuksiaan. Muut kaupungit olivat vuonna 1997 lisänneet kustannuksiaan vuoteen 1996 verrattuna. Asukasta kohti laskettujen kustannusten nousu ilman rahanarvon muutoksen huomioonottamista oli näiden kahden vuoden välillä 2,7 prosenttia.

1997–1998

Vuosilta 1997 ja 1998 esitettävät tiedot sisältävät vanhusten kotipalvelun, ja tiedot ovat kattavia ja samansisältöisiä. Vuodesta 1998 lähtien tiedot ovat vertailukelpoisia. Kustannusten muutos vuoteen 1997 verrattuna asukasta kohti oli vain 0,7 prosenttia. Ottaen huomioon terveydenhuollon kustannusten nousupaineet laman ja kuntatalouden kireyden puristuksessa, voidaan suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannuskehitystä pitää vähintäänkin maltillisena. Menojen kiristäminen vuonna 1998 on näiden tietojen perusteella tapahtunut tosiasia. Suurissa kaupungeissa tämä on tapahtunut tavoitteellisen toiminnan virtaviivaistamisen ja rationalisoinnin avulla. Saavutetun kustannusten alentumisen on saattanut ainakin jossain määrin näkyä myös asiakkaille palvelutason ja saatavuuden huonontumisena, toisaalla palvelut ovat varmasti myös kehittyneet ja parantuneet. Vuonna 1998 reaalikustannukset alenivat 1,8 prosenttia.

1998–1999

Kustannusten muutos vuoteen 1998 verrattuna oli asukasta kohti 3,5 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja tarvikkeiden nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon reaalikustannukset nousivat 0,4 prosenttia vuonna 1999. Kustannustaso oli alentunut niissä kaupungeissa, joissa ikävakioidut kustannukset olivat olleet asukasta kohti suurten kaupunkien keskinäisessä vertailussa korkeat. Vastaavasti "kohtuullista" kustannustasoa edustavien kaupunkien ikävakioidut kustannukset asukasta kohti pysyivät lähes ennallaan.

1999–2000

Kustannusten muutos vuoteen 1999 verrattuna oli asukasta kohti 4,2 prosenttia. Terveydenhuollon reaalikustannukset (deflatoidut kustannukset) nousivat 0,4 prosenttia.

2000–2001

Kustannusten muutos vuodesta 2000 vuoteen 2001 oli asukasta kohti 7,3 prosenttia. Ensi kertaa moneen vuoteen kustannusten nousu oli suurempaa kuin palkkojen ja hintojen kehitys, mikä merkitsee lisäpanostusta terveystalouteen. Vuonna 2001 reaalikustannukset (deflatoidut kustannukset) nousivat 4,5 prosenttia edellisvuodesta.

2001–2002

Kustannusten muutos oli vuonna 2002 hyvin samantasoinen kuin edellisenä vuonna; kustannukset nousivat 7,5 prosenttia asukasta kohti vuoden 2001 terveystalouteen verrattuna. Reaalikustannukset (deflatoidut kustannukset) nousivat 5 prosenttia.

2002–2003

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 4,4 prosenttia asukasta kohti vuonna 2003. Vähiten kustannukset nousivat Helsingissä, 1,9 prosenttia. Eniten kustannukset kasvoivat Lahdessa, 12,1 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) kohosivat 1,4 prosenttia vuonna 2003. Helsinki oli ainoa kaupunki, jonka reaalikustannukset laskivat (0,5 %). Maltillista kasvu oli Jyväskylässä (0,7 %), Porissa (0,9 %) sekä Espoossa ja Tampereella (1,2 %), joissa reaalikustannusten kasvu oli keskimääräistä (2 %) pienempää. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Lahdessa (9,5 %), Kotkassa (7,5 %) ja Vantaalla (6,7 %).

2003–2004

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 5,2 prosenttia asukasta kohti vuonna 2004. Vähiten kustannukset nousivat Helsingissä, 0,8 prosenttia. Eniten kustannukset kasvoivat Tampereella, 11,8 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) kohosivat 2 prosenttia vuonna 2004. Helsinki oli ainoa kaupunki, jonka reaalikustannukset laskivat (2,2 %). Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Tampereella (8,5 %), Porissa (7,2 %) ja Kuopiossa (6,8 %).

2004–2005

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 5,8 prosenttia vuonna 2005 asukasta kohti. Vähiten kustannukset nousivat Jyväskylässä, 1,1 prosenttia. Eniten kustannukset kasvoivat Turussa, 9,9 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) kohosivat 2,8 prosenttia vuonna 2005. Jyväskylä oli ainoa kaupunki, jonka reaalikustannukset laskivat (1,8 %). Jyväskylän ikävakioidujen deflatoitujen asukaskohtaisten kustannusten aleneminen vuodesta 2004 vuoteen 2005 on kuitenkin raportissa ilmaistua lukua tosiasiallisesti jonkin verran maltillisempi. Tämä johtuu vuoden 2004 tiedoista, joissa oli niihin kuulumattomia kustannuksia. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Turussa (6,8 %), Kuopiossa (5,3 %) ja Kotkassa (4,9 %).

2005–2006

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 6,3 prosenttia asukasta kohti vuonna 2006. Eniten kustannukset kasvoivat Espoossa, 10,3 prosenttia, ja Tampereella, 7,7 prosenttia. Kotkassa kustannukset eivät kasvaneet lainkaan edellisvuodesta ja Lahdessakin vain 2,2 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) kohosivat 3 prosenttia vuonna 2006. Kotkassa ja Lahdessa reaalikustannukset alenivat, Kotkassa 3,1 prosenttia ja Lahdessa prosentin. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Espoossa (6,9 %), Tampereella (4,3 %) ja Vantaalla (3,4 %).

2006–2007

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 4,3 prosenttia asukasta kohti vuonna 2007. Eniten kustannukset kasvoivat Kuopiossa, 7,4 prosenttia ja Jyväskylässä, 7,3 prosenttia. Vantaalla kustannukset kasvoivat vain 0,1 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) kohosivat 1,2 prosenttia vuonna 2007. Vantaalla reaalikustannukset alenivat, 2,9 prosenttia. Tosiasiallisesti kustannusten aleneminen oli Vantaalla hieman pienempää, koska vuoden 2006 kustannuksiin oli laskettu kustannuseriä, jotka eivät kuulu vertailuun. Näiden kustannusten osuus kokonaiskustannuksista oli 1,4 prosenttia. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Kuopiossa (4,2 %), Jyväskylässä (4,1 %) ja Turussa (3,1 %).

2007–2008

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 8,2 prosenttia asukasta kohti vuonna 2008. Eniten kustannukset kasvoivat Kotkassa, 15,5 prosenttia ja Lahdessa 13,7 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) kohosivat 2,1 prosenttia vuonna 2008. Kuopiossa reaalikustannukset alenivat, 0,1 prosenttia. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Kotkassa (8,9 %), Lahdessa (7,2 %) ja Vantaalla (3,5 %).

2008–2009

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 4,3 prosenttia asukasta kohti vuonna 2009. Eniten kustannukset kasvoivat Porissa 8,7 prosenttia ja Oulussa 5,5 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) kohosivat 3,2 prosenttia vuonna 2009. Lahdessa reaalikustannukset alenivat 0,3 prosenttia. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Porissa (7,6 %) ja Oulussa (4,4 %).

2009–2010

Vuonna 2010 Kotka jäi pois suurten kaupunkien vertailusta ollen mukana keskisuurten vertailussa. Kouvola oli mukana vertailussa ensimmäistä vuotta. Koska Kotka ja Kouvola ovat ikärakenteeltaan hyvin samankaltaisia kaupunkia, ei tämä aiheuta juuri muutoksia ikävakiointiin eri vuosien välillä. Kuvioiden 32 ja 33 luvut on laskettu niin, että vuoteen 2009 asti vakiointipohjana ovat seuraavat kunnat: Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa. Vuodesta 2010 lähtien luvut on vakioitu niin, että edellisten lisäksi väestöpohjassa on Kouvola. Kustannusten muutos vuoteen 2009 verrattuna asukasta kohti oli vain pari prosenttia. Reaalikustannukset alenivat ensimmäistä kertaa yhteentoista vuoteen, joten suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannuskehitystä voidaan pitää vähintäänkin maltillisena. Pienintä kustannusten kasvu oli pääkaupunkiseudulla: Espoo, Helsinki ja Vantaa.

2010–2011

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 3,1 prosenttia vuonna 2011. Eniten kustannukset kasvoivat Jyväskylässä 8,2 prosenttia, Espoossa 6 prosenttia, ja Oulussa 5,9 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) alenivat 0,2 prosenttia vuonna 2011. Reaalikustannukset alenivat Tampereella

(1,8 %), Helsingissä (2,1 %), Kuopiossa (0,6 %), Turussa (0,1 %), Porissa (0,2 %) ja Vantaalla (1,1 %). Kouvolan kustannukset pysyivät edellisvuoden tasolla. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Jyväskylässä (4,8 %), Espoossa (2,6 %) ja Oulussa (2,5 %).

2011–2012

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 3,5 prosenttia vuonna 2012. Eniten kustannukset kasvoivat Kouvolassa 9,3 prosenttia, Lahdessa 6,3 prosenttia, ja Tampereella 6 prosenttia. Kouvolan kustannusten kasvuun on vaikuttamassa aiemman vuoden laskentatekniset syyt. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) nousivat 0,1 prosenttia vuonna 2012. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Kouvolassa (5,8 %), Lahdessa (2,9 %) ja Tampereella (2,6 %). Reaalikustannukset alenivat Espoossa (2 %), Turussa (1,7 %), Vantaalla (0,9 %) ja Helsingissä (0,7 %).

2012–2013

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset nousivat 3,3 prosenttia vuonna 2013. Eniten kustannukset kasvoivat Lahdessa 8,4 prosenttia, ja Turussa 6,4 prosenttia. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) nousivat 1,5 prosenttia vuonna 2013. Eniten ikävakioidut reaalikustannukset kasvoivat Lahdessa (6,5 %) ja Turussa (4,5 %). Reaalikustannukset alenivat Kouvolassa (1,9 %) ja Kuopiossa (0,5 %). Keskimääräistä pienempää reaalikasvu oli myös Jyväskylässä (0,3 %), Helsingissä (0,7 %), Oulussa (0,7 %), Porissa (0,9 %) ja Tampereella (1,1 %).

2013–2014

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset kasvoivat vain 0,1 prosenttia vuonna 2014. Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen nousu, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) alenivat 0,6 prosenttia vuonna 2014. Reaalikustannukset alenivat Lahdessa (3,6 %), Vantaalla (1,8 %), Espoossa (1,7 %), Tampereella (1,7 %), Jyväskylässä (1 %), Helsingissä (0,8 %) ja Oulussa (0,5 %). Eniten reaalikustannukset kohosivat Porissa (3,9 %) ja Kouvolassa (3,2 %). Porin ja Kouvolan kustannusten kasvu vuodesta 2013 vuoteen 2014 on kuitenkin raportissa ilmaistua lukua tosiasiallisesti jonkin verran maltillisempi johtuen laskentateknisistä syistä: vuoden 2013 kustannuksiin ei ollut tullut mukaan kaikki vertailuun kuuluvat kustannukset.

2014–2015

Vuonna 2015 kustannukset kasvoivat 2 prosenttia, reaalisesti 1,6 prosenttia. Reaalikustannukset nousivat eniten Espoossa (5,1 %), Helsingissä (2,9 %) ja Kuopiossa (2,8 %). Reaalikustannukset alenivat Turussa (1,1 %), Tampereella (0,7 %) ja Kouvolassa (0,2 %).

2015–2016

Vuonna 2016 terveydenhuollon kustannukset alenivat 0,5 prosenttia, reaalisesti 1,3 prosenttia. Reaalikustannukset alenivat eniten Vantaalla (-3,8 %), Espoossa (-3,3 %), Porissa (-2,7 %) ja Helsingissä (-2,7 %). Reaalikustannukset nousivat eniten Kouvolassa (2,5 %) ja Lahdessa (2,3 %), johon liittyi vuoden 2016 alusta Nastola. Kustannusten vertailua vaikeuttaa sairaanhoitopiirien yli- ja alijäämät ja niiden jaksottaminen. Vuonna 2015 erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat muita palveluja enemmän. Osin kasvu oli laskennallista, koska Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) palauttamattomat ylijäämät näkyivät vuoden 2015 kustannuksissa. HUSin valtuusto päätti kesäkuussa 2016 palauttaa jäsenkunnilleen kertyneen ylijäämän, yhteensä 54,6 miljoonaa euroa. Palatusta ei kirjattu kunnissa vuoden 2015 kirjanpitoon, eikä kustannuserää pystytty myöskään huomioimaan kesäkuussa 2016 ilmestyneessä kustannusvertailussa. Vuoden 2015 kustannusvertailutiedoissa HUS-kuntien erikoissairaanhoidon kustannukset olivatkin liian suuret. Kun vuoden 2015 tiedoista poistetaan HUSin ko. vuoden palauttamattomien ylijäämien osuus, niin kustannusten aleneminen vuosien 2015 ja 2016 välillä oli reaalisesti prosentin verran. Helsingissä kustannukset alenivat reaalisesti 1,3 %, Espoossa 1,8 % ja Vantaalla 2,2 %.

2016–2017

Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset pysyivät vuonna 2017 edellisvuoden tasolla. Kustannukset alenivat Porissa (-1,6 %), Helsingissä (-1,4 %) ja Vantaalla (-0,8 %). Eniten kustannukset kasvoivat Espoossa (1,6 %) ja Kuopiossa (1,5 %). Kun kokonaiskustannuksista poistetaan palkkojen ja hintojen kehitys, suurten kaupunkien terveydenhuollon deflatoidut kustannukset (ts. ikävakioidut reaalikustannukset) kohosivat 1,6 prosenttia vuonna 2017. Pori oli ainoa kaupunki, jonka reaalikustannukset pysyivät edellisvuoden tasolla. Helsingissä kasvua oli 0,3 prosenttia ja Vantaalla 0,9 prosenttia.

2017–2018

Vuoden 2018 suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailuun osallistui yhdeksän kaupunkia: Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa. Terveydenhuollon kustannuksiin sisällytettiin aikaisempien vuosien tapaan kustannuksia sosiaalihuoltolain mukaisista palve-

luista eli yli 65-vuotiaiden käyttämästä kotipalvelusta ja ympärivuorokautisesta hoidosta. Terveys- ja vanhustenhuollon kustannusten muutoksia tarkasteltiin kaupungeittain, kaupunkien toteumia toisiinsa verraten, vuosikohdaisesti ja vuoden 2018 rahan arvoon muutettuina aikasarjoina. Vuoden 2018 kustannusvertailuun osallistuneiden suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset kasvoivat 1,9 %. Reaalikasvu oli kuitenkin vain 0,5 % edellisestä vuodesta. Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusten kasvu on pysynyt maltillisena jo useita vuosia. Turun kustannusten kasvu selittyy osaltaan laskentatavan tarkennuksella. (Vrt. 3.4.2 Turku, kursivoitu teksti). Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset olivat korkeimmat Oulussa ollen 2 519 euroa asukasta kohti ja edullisimmat Espoossa, jossa kustannukset jäivät 2 162 euroon asukasta kohti.

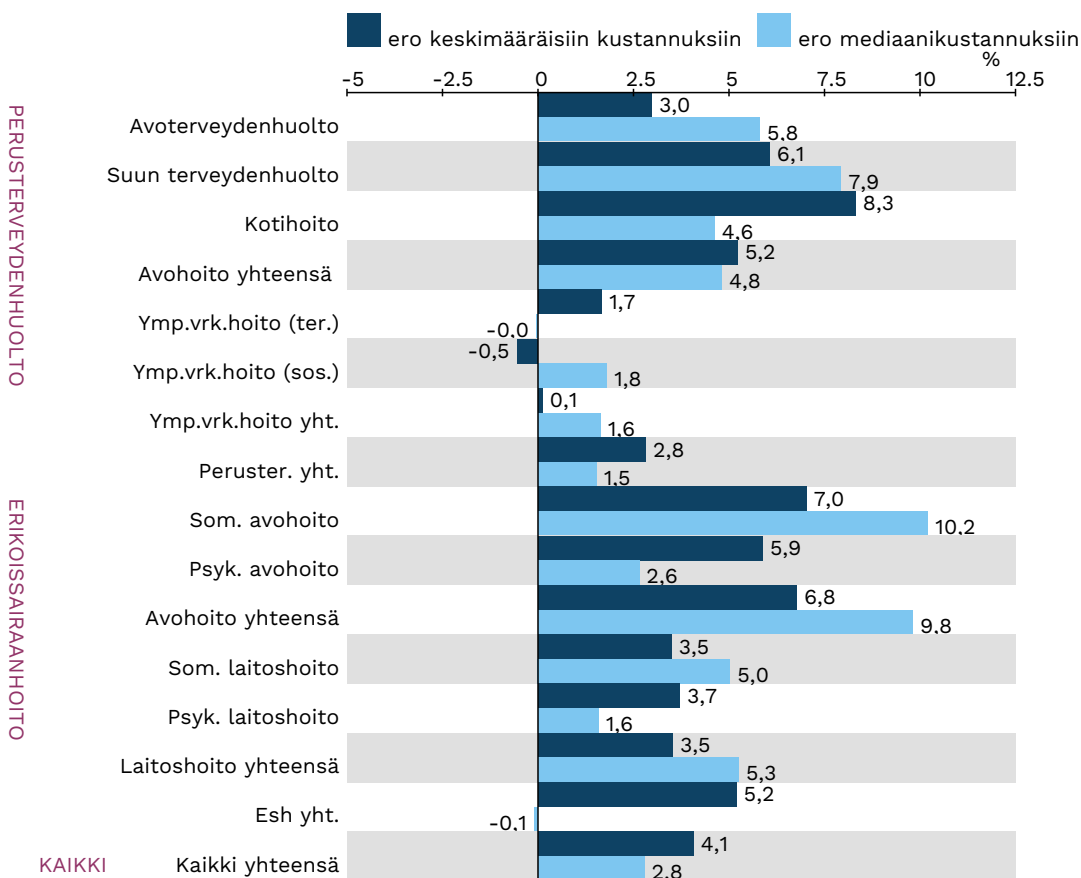
2018-2019

Suurten kaupunkien kustannusvertailussa oli vuonna 2019 mukana Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa. Terveys- ja vanhustenhuollon kustannukset kasvoivat 4,1 %. Vuoden 2019 rahan arvossa laskettuna kasvu oli 2,1 %. Lähes kaikissa kaupungeissa kustannukset kasvoivat, mutta suurin kustannusten nousu tapahtui Oulussa (+3,7 %). Jyväskylä sai ainoana kaupunkina kustannukset laskuun (-1,9 %). Korkeimmat ikävakioidut kustannukset olivat Oulussa 2 663 euroa per asukas ja Kuopiossa 2 597 euroa vuoden 2019 rahan arvossa laskettuna. Edullisimmin palvelunsa järjesti Vantaa (2 264 euroa per asukas), Jyväskylä (2 274 euroa per asukas) sekä Espoo (2 280 euroa per asukas).

3.5.2 Kustannusten muutos vuodesta 2018 vuoteen 2019 toimintamuodoittain

Suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset kasvoivat erityisesti perusterveydenhuollon puolella avoterveydenhuollon että suun terveydenhuollon osalta sekä erikoissairaanhoidon puolella somaattisen avohoidon että somaattisen laitoshoidon osalta verrattuna mediaanikustannuksiin. Reaalikasvu oli yhteensä +4,1 % keskimääräisiin kustannuksiin nähden vuodesta 2018. Keskimääräiset kustannukset laskivat perusterveydenhuollon sosiaalihoito-osuuden mukaisessa ympärivuorokautisessa hoidossa (-0,5 %). Mediaanikustannuksia tarkasteltaessa perusterveydenhuollon ympärivuorokautisen hoidon (-0,0 %) sekä erikoissairaanhoidon kustannukset (-0,1 %) laskivat hieman. (Kuvio 32).

Kuvio 33. Suurten kaupunkien ikävakioidujen terveydenhuollon kustannusten muutos vuodesta 2018 vuoteen 2019 toimintamuodoittain

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

2).

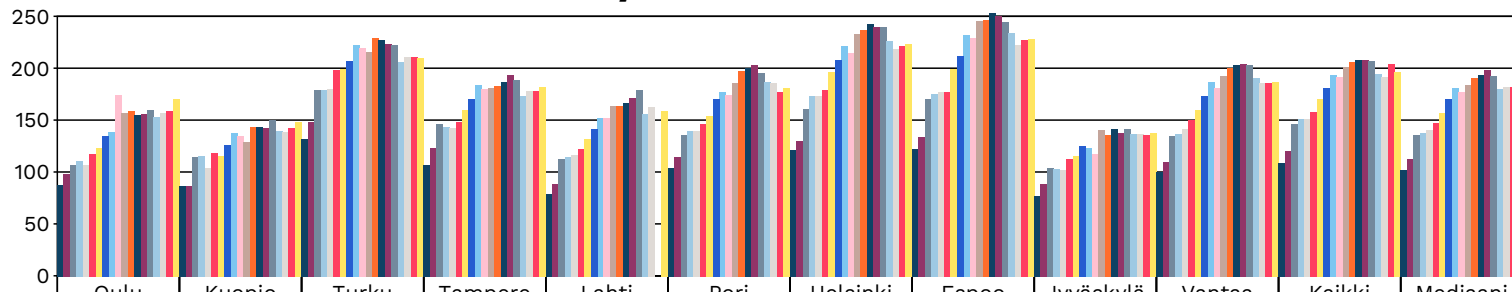
3.6 Yksityinen terveydenhuolto

Edellä kuvattiin terveyden- ja vanhustenhuollon kustannuskehitystä vertailujaksolla 1996 – 2019. Yksityistä terveydenhuoltoa tarkastellaan Kansaneläkelaitoksen (Kela) korvaustilastojen pohjalta. Kelan korvauksen piiriin kuuluvien yksityisten terveyspalvelujen asukaskohtaiset ikävakioidut kustannukset laskivat edellisestä vuodesta -4 % ja mediaanikustannusten osalta -0,05 %. Yksityisten Kela-korvattujen lääkäripalveluiden kustannuskehitys suurissa kaupungeissa vuosina 2001 – 2018 (kuviot 34 ja 35) sisältää yleis- ja erikoislääkäreiden vastaanotot, hammaslääkäripalvelut sekä tutkimuksen ja hoidon aiheuttamat kustannukset. Työterveyshuollon palvelut eivät sisälly yksityisen terveydenhuollon tarkasteluun. Kustannukset on ikävakioitu samalla menetelmällä kuin edellä esitetyn julkisen palvelutuotannon osalta. Nähdään, että ikävakioidut mediaanikustannukset ovat kasvaneet 178 euroon asukasta kohti. Kela on korvannut eniten yksityisen terveydenhuollon kustannuksia Helsingissä ja Espoossa, vähiten kustannuksia korvataan Kuopiossa ja Lahdessa. (Kuvio 35).

Työterveyshuollon kustannusten osalta on tehty erillisselvityksiä vuonna 2013. Timo Hujanen ja Hennamari Mikkola ovat raportissaan Työterveyshuollon palvelujen kustannusten alueelliset erot (Kela [Nettityöpapereita](#) 42/2013) yhdistäneet erillisistä rekisteritiedoista aineistoa kunnittain, toimialoittain, työnantajien koon ja palveluntuottajien mukaan ja tuottaneet laskennallista tietoa palveluiden käytöstä ja kustannuksista.

Uusimpien alueellisten raporttien puuttuessa, osviittaa kokonaiskustannuksista saa Kelan on julkaisemasta [Tilastokatsauksesta](#) 07/2019, jossa on selvitetty työterveyshuollon kustannuksia. Katsauksen mukaan vuonna 2017 työterveyshuollon kustannukset olivat 815 miljoonaa euroa. Kustannukset ovat vuodesta 1995 lähtien kasvaneet, joskin maltillisesti vuodesta 2014 lähtien. Terveystarkastuksia työterveyshuollossa tehtiin 1,3 miljoonaa ja sairaanhoitokäyntejä 4,5 miljoonaa vuonna 2017. Kelan korvaaman työterveyshuollon piirissä oli 1,85 miljoonaa työntekijää, mikä oli 86,4 % palkansaajista vuonna 2017. Alla olevasta kuviosta selviää työterveyshuollon piiriin kuuluvat työntekijät palvelujen tuottajan mukaan vuonna 2017 (lähde: Kela).

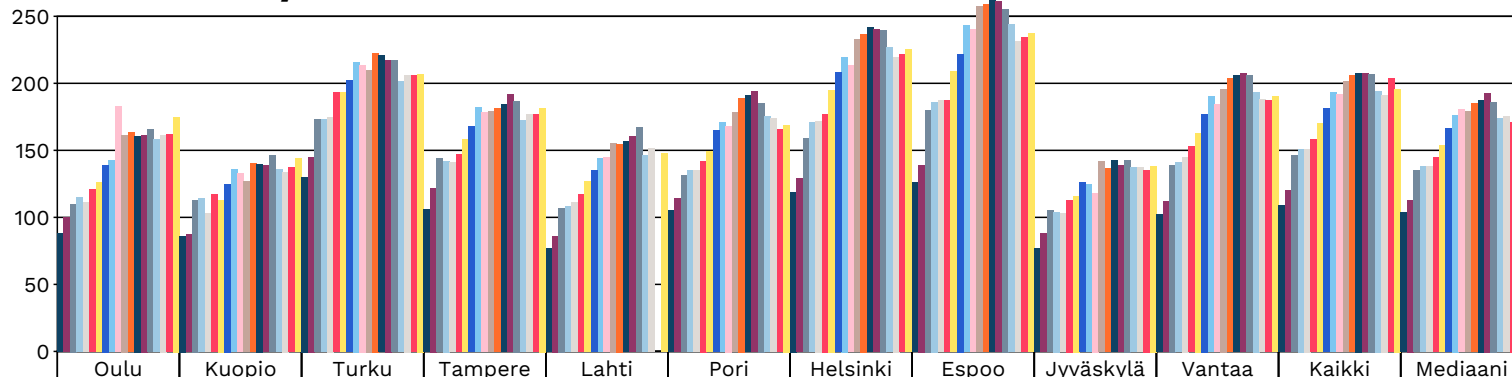
Kuvio 34. Suurten kaupunkien Kelan korvaaman yksityisen terveydenhuollon ikävakioiduttomat kustannukset euroa/asukas vuosina 2001-2019

	Oulu	Kuopio	Turku	Tampere	Lahti	Pori	Helsinki	Espoo	Jyväskylä	Vantaa	Kaikki	Mediaani
2001	87	86	132	107	79	104	121	122	77	100	109	102
2002	98	86	148	123	88	114	130	134	88	110	120	112
2003	107	114	179	146	112	136	161	170	104	135	146	136
2004	111	115	179	143	114	139	173	175	103	137	151	138
2005	107	104	180	142	116	139	173	177	102	141	151	140
2006	117	118	198	148	122	146	179	177	112	150	158	147
2007	123	115	199	160	132	154	196	199	115	160	170	157
2008	135	126	207	170	141	170	208	212	125	173	181	170
2009	139	138	222	184	152	177	221	232	123	187	193	181
2010	174	135	220	180	152	174	214	229	117	181	192	177
2011	157	129	215	181	164	186	233	246	140	192	201	183
2012	158	143	229	183	163	197	237	247	135	200	206	190
2013	155	144	227	186	166	200	242	253	141	203	208	193
2014	156	142	223	193	171	203	240	250	138	204	207	198
2015	160	151	222	188	179	196	239	245	142	203	207	192
2016	153	139	206	174	156	186	226	234	136	191	194	180
2017	157	138	211	178	162	185	218	222	136	185	191	181
2018	159	142	211	178		177	222	227	135	185	204	182
2019	171	148	210	182	158	181	224	229	138	187	196	181

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Kuvio 35. Suurten kaupunkien Kelan korvaaman yksityisen terveydenhuollon ikävakioidut kustannukset euroa/asukas vuosina 2001-2019

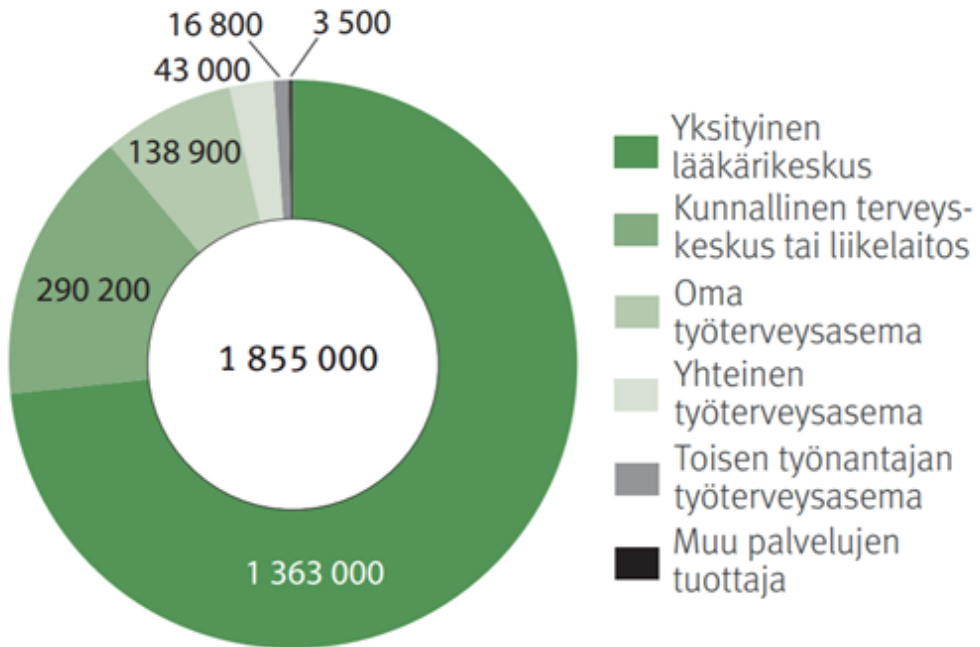

	Oulu	Kuopio	Turku	Tampere	Lahti	Pori	Helsinki	Espoo	Jyväskylä	Vantaa	Kaikki	Mediaani
2001	88	86	130	106	77	105	119	126	77	102	109	104
2002	100	87	145	122	86	114	129	139	88	112	120	113
2003	110	113	173	144	107	131	159	180	105	139	146	135
2004	115	114	173	142	108	135	171	186	104	141	151	138
2005	111	103	175	141	111	135	172	187	103	145	151	138
2006	121	117	193	147	117	142	177	187	113	153	158	145
2007	126	113	193	158	127	149	195	209	116	163	170	154
2008	139	125	202	168	135	165	208	222	126	177	181	167
2009	142	136	216	182	144	171	220	243	124	190	193	176
2010	183	133	214	178	145	168	214	240	118	184	192	180
2011	161	127	210	179	156	178	233	257	142	196	201	179
2012	163	140	223	181	155	189	237	259	137	204	206	185
2013	161	140	221	184	157	191	242	265	142	206	208	188
2014	161	139	217	192	160	194	240	261	139	207	207	193
2015	165	146	217	187	167	185	240	255	143	206	207	186
2016	158	136	202	172	146	175	227	244	137	194	194	174
2017	162	134	206	177	151	174	220	231	137	188	191	175
2018	162	137	206	177		165	222	234	135	187	203	171
2019	175	144	207	182	148	169	225	237	138	190	196	178

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannukset ja terveyslaitoskunta 09.11.2020 / 10 §

Työterveyshuollon piiriin kuuluvat työntekijät palvelujen mukaan vuonna 2017

(Lähde: Kela)

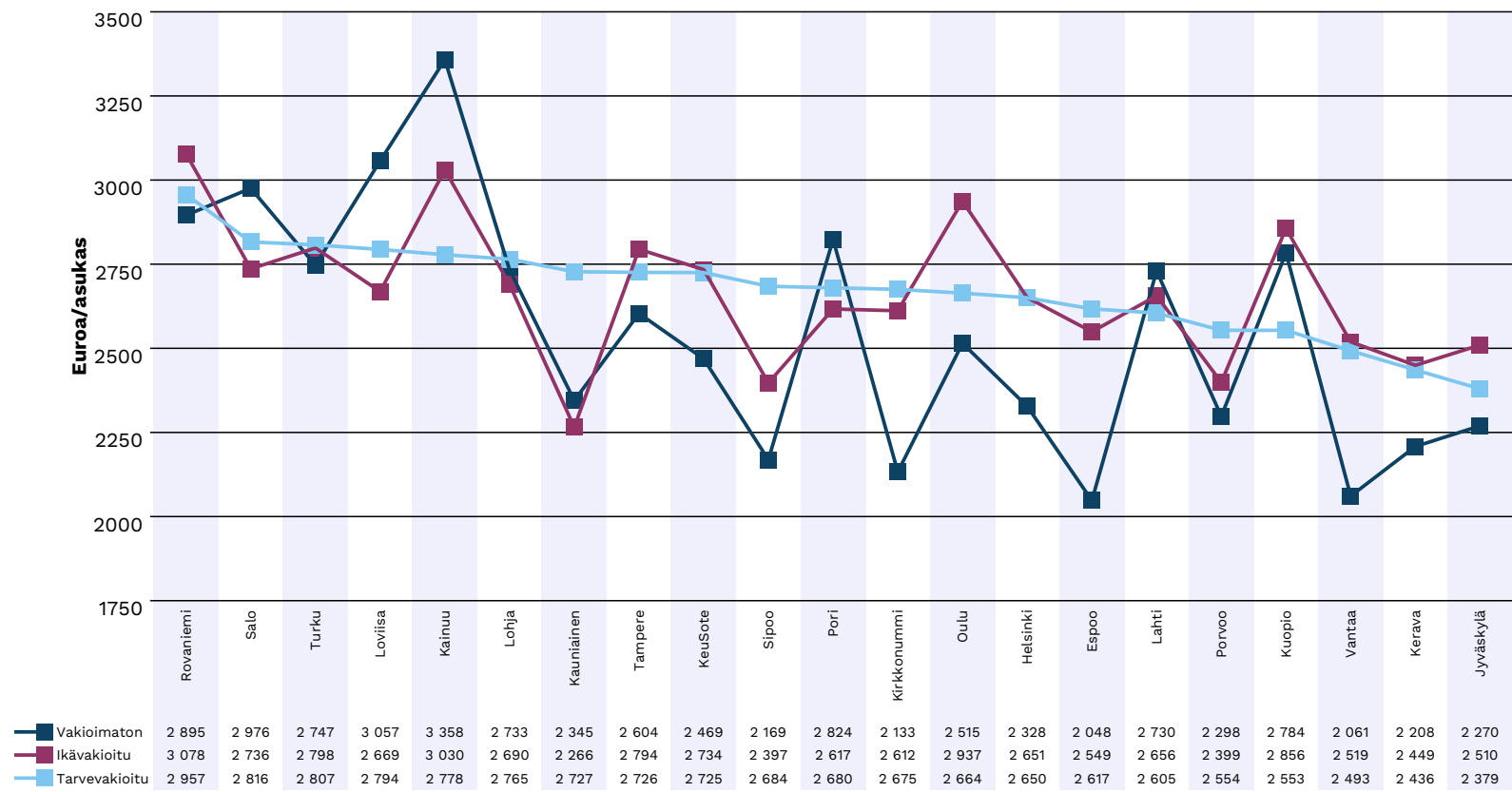
3.7 Tarvevakioidut kustannukset

Kuviossa 36 on esitetty suurten kaupunkien ja keskisuurten kuntien koko maan väestön mukaan tarve- ja ikävakioidut kustannukset tarvevakioitujen kustannusten suuruusjärjestyksen mukaan. Tarvevakiointi perustuu THL:n verkkojulkaisun Terveiden- ja vanhustenhuollon tarvevakioidut menot maakunnittain, sairaanhoitopiireittäin ja kunnittain 2017 tarvekertoimiin. THL:n kuntien terveyden- ja vanhustenhuollon tarvekertoimien määrittelyyn on käytetty Vaalavuon, Häkkisen ja Fredrikssonin (2013, Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijät ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen) valtionosuusuudistuksen valmistelua varten tuottamaa tarvekertoimien laskentamenetelmää. Julkaisussa tarvekertoimien laskennassa on hyödynnetty tietoja väestön ikä- ja sukupuolirakenteesta, sairastavuudesta (erityiskorvausoikeudet) ja sosioekonomisesta asemasta. Tiedot erityiskorvausoikeuksista on saatu Kansaneläkelaitoksen rekistereistä ja muut tiedot Tilastokeskukselta.

THL on päivittämässä kertoimien laskentaa monin tavoin ja tarkentamassa pohja-aineistoa vuonna 2020. Vuoden 2018 tarvekertoimia ei ole raporttien julkaisuun mennessä päivitetty, joten sen vuoksi tässä julkaisussa tarvevakioidut kustannukset on perustuvat vuoden 2017 kertoimiin.

Tarvekertoimet on päivitetty uusimman tutkimustiedon mukaisiksi, eikä kuntien tarvevakioituja kustannuksia voi suoraan verrata aiempien vuosien tarvevakioituihin kustannuksiin. Tarvevakiointi alentaa ikävakioituja kustannuksia, jos palvelujen tarve on ollut keskimääräistä suurempi. Näin näyttäisi olevan suurista kaupungeista erityisesti Kuopiossa. Keskimääräistä pienempi palvelujen tarve korottaa kustannuksia tarvevakioinnissa, mikä nähdään esimerkiksi Espoon ja Vantaan tuloksista. Keskisuurten kuntien tarvevakioidut asukas-kohtaiset kustannukset olivat korkeimmat Rovaniemellä (2 957 euroa asukasta kohti) ja suurien kaupunkien korkeimmat Turussa (2 087 euroa asukasta kohti) vuonna 2019. Tarvevakioidut kustannukset olivat alhaisimmat Jyväskylässä (2 379 euroa asukasta kohti) ja Vantaalla (2 493 euroa asukasta kohti). Keskisuurten kuntien osalta tarvevakiointi laskee terveydenhuollon kustannuksia Kainuussa, mutta esimerkiksi Kauniaisissa ja Sipoossa nosti kustannuksia. Keskisuurten kuntien osalta tarkempi analyysi on esitetty Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vuonna 2018 -raportissa.

Kuvio 36. Suurten ja keskisuurten kuntien terveydenhuollon ikä- ja tarvevakioidut kustannukset vuonna 2019

Tarvevakointi on tehty jakamalla vakiomattomat asukaskohtaiset kustannukset THL:n laskemilla vuoden 2017 terveydenhuollon ja vanhustenhuollon tarvekertoimilla. THL on päivittänyt kertoimet uusimman tutkimustiedon mukaisiksi. Kuntien tarvevakioituja kustannuksia ei voi verrata suoraan aiempien vuosien tarvevakioituihin kustannuksiin. Perusväestönä on käytetty koko maan väestöä. Vertailu on karkeasti suuntaa antava.

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaali-toimesta

4 Johtopäätökset

Terveyden- ja vanhustenhuollon (laskettu mukaan sosiaalitoimen iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon ja kotipalvelun kustannuksia) kustannusvertailu, osoittaa suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusten kasvaneen lähes kaikissa kaupungeissa kolmen prosentin molemmin puolin vuonna 2019. Asukaskohtaiset, ikävakioidut kustannukset olivat 2 405 euroa vuonna 2019 ja 2 312 euroa vuotta aikaisemmin. Vuoden 2019 rahan arvossa tarkasteltuna ikävakioidut kustannukset kasvoivat +2,1 %. Vuonna 2018 reaalikustannukset kasvoivat +1,8 %, kun viiteryhmänä oli suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusvertailuun osallistuneet kaupungit pois lukien Lahti. Eri vuosien tuloksia ei voi siis suoraan verrata toisiinsa, sillä aikaisempina vuosina kustannusvertailuun on osallistunut muitakin kaupunkeja kuin Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa. Osa kaupungeista on poistunut kustannusvertailun piiristä muutettuaan organisaatiorakennettaan kuntayhtymärakenteeksi.

Terveydenhuollon kustannuskehitys on pysynyt hyvin maltillisena jo kolme vuotta peräkkäin tarkasteltaessa vuoden 2019 kustannusvertailuun osallistuneita suuria kaupunkeja. Kustannukset olivat yhteensä noin 5,5 miljardia euroa, ja kaupungit hoitivat noin 2,3 miljoonan suomalaisen palvelut. Kaikkien vertailussa mukana olleiden kaupunkien kokonaiskustannuksilla painotetut keskimääräiset kustannukset olivat 2 405 euroa asukasta kohti ja ikävakioitu mediaani oli myös 2 405 euroa / asukas. Korkeimmat kustannukset olivat Oulussa (2 663 euroa asukasta kohti ikävakioituina) ja Kuopiossa 2 597 euroa asukasta kohti ikävakioituina) sekä alhaisimmat Vantaalla (2 264 euroa asukasta kohti ikävakioituina). Reaalikustannukset laskivat ainoastaan Jyväskylässä -1,9 %.

Rakennemuutoksen jatkuminen näkyy edelleen kustannuksissa. Laitoshoidtoa on purettu ja korvattu avopalveluilla. Tehostetun palveluasumisen (+ 1,8 % ero mediaanikustannuksiin), välimuotoisen palveluasumisen sekä kotihoidon (+4,6 % ero mediaanikustannuksiin) osuus on kasvanut laitoshoidon vähetessä. Erikoissairaanhoidossa somaattisen avohoidon huikea kasvu vuodesta 2018 vuoteen 2019 oli 10,2 % (ero mediaanikustannuksiin).

Kansaneläkelaitoksen korvauksen piiriin kuuluvien yksityisten terveystalujen ikävakioidut mediaanikustannukset kasvoivat 178 euroon asukasta kohden (vuoden 2019 rahan arvossa). Työterveyshuolto ei sisällynyt yksityisen terveydenhuollon tarkasteluun tässä vertailussa.

Kaupunkien ikärakenteet poikkeavat toisistaan jonkin verran. Vertailussa on keskitytty yli 65-vuotiaiden ikäryhmien kustannuksiin, joilla on suurin vaikutavuus palvelujen käyttöön ja kustannusten muodostumiseen. Kustannusten erot kaupunkien välillä tasoitetaan ikävakioidinnilla. Tarvevakioidinnalla poistetaan ikärakenteen lisäksi muiden palvelujen tarpeeseen vaikuttavien tekijöiden kuten sairastavuuden, sukupuolen ja sosioekonomisen aseman vaikutukset. Tarvevakioidinnin jälkeen havaitut kustannuserot johtuvat muista syistä kuin väestön palvelutarpeesta. Korkeiden terveyden- ja vanhustenhuollon kustannusten syitä voivat olla esimerkiksi palvelujen parempi laatu, kattavuus tai heikko tuottavuus. Tässä vertailussa ei selvitetty kustannuserojen syitä. Vanhusväestön määrässä on tapahtunut muutosta siten, että 65-74-vuotiaiden määrä on hieman vähentynyt, kun taas ikäryhmä 75+ on lisääntynyt.

Liite 1. Tietojen keruu ja luotettavuus

Lähtökohtana 10 suuren kaupungin vertailussa on kaupunkien koko, joka luo sekä edellytyksiä että intressin kustannusten vertailuun. Suurissa kaupungeissa on määrällisesti niin paljon terveydenhuollon toimintaa, että satunnaisten tekijöiden vaihtelu on vähäistä verrattuna pieniin kaupunkeihin ja kuntiin. Toiseksi, vaikka toiminnan organisointi ja laskentatekniset seikat poikkeavat tässä mukana olevien suurten kaupunkien välillä, ne ovat kuitenkin paremmin verrattavissa ja sovitettavissa yhdenmukaiseen laskentaan, kuin jos mukana olisi kaikenkokoisia kuntia.

Tämä selvityksen 10 kaupunkia muodostavat kuitenkin erilaisia alaryhmiä. Helsinki ainoana suurkaupunkina eroaa muista. Vantaa ja Espoo kuuluvat pääkaupunkiseutuun, joka muodostaa jossain määrin myös terveydenhuollon ja sosiaalitoimen kannalta yhteenkuuluvan toiminta-alueen, erityisesti HUS:in käytön osalta. Tampere ja Turku sekä toisaalta niitä pienemmät Kuopio ja Oulu ovat yliopistosairaaloiden sijaintikuntia. Loput – Jyväskylä, Lahti ja Pori – ovat maakunnallisia keskuksia. Kustannuksia verrattaessa käytetään yleensä joko netto- tai bruttoperiaatetta. Bruttoperiaate tarkoittaa kaikkia aiheutuneita menoja tai kustannuksia. Nettoperiaate on yhtä kuin kustannukset miinus tuotot. Tässä selvityksessä ei kumpaakaan periaatetta sovellettu puhtaasti. Kaupungin asukkaille kohdistuvan toiminnan bruttokustannukset olivat laskennan lähtökohtana.

Kustannuksista vähennettiin:

- henkilöstötulot
- palvelujen myyntitulot ulkokuntalaisille ja välisuoritteiden myyntitulot.

Asiakasmaksuja ei vähennetty.

Seuraavat erät sisältyvät selvityksen kustannustietoihin:

- kaupunkien vanhan eläkejärjestelmän mukaiset eläkkeet
- valtion työllisyysmäärärahoilla työllistetyt, huolimatta siitä, maksoiko nämä menot yksikkö omasta määrärahastaan vai keskushallinto
- opiskelijoista aiheutuneet kustannukset
- ostopalvelut
- pääomakustannukset otettiin huomioon.

Kustannustiedot kerättiin kaupungeista ikäryhmittäin. Ikävakiointi tehtiin suoralla menetelmällä. Vakiöväestönä käytettiin mukana olevien suurten kaupunkien yhteenlaskettua ikärakennetta. Ikä on merkittävin kustannusten vaihteluun vaikuttava tekijä, mutta vertailtavuutta voitaisiin vielä parantaa ottamalla huomioon sukupuoli ja sosiaalisia muuttujia. Ero palkkojen I ja II kalteusluokan välillä on noin 2–3 prosenttia. Terveydenhuollon alueella nämä

luokat ovat poistettu. Kalleusluokkien vaikutusta kustannusvertailuun on monesta syystä vaikea tarkasti määritellä. Merkitys on pienentynyt ja pienenee jatkossakin.

Asiakasmaksut on käsitelty pääosin bruttona. Kuitenkin ostopalvelu on käsitelty laskun mukaan, mikä yleensä tarkoittaa nettomenettelyä. Vertailuun vaikuttavia eroja syntyy seuraavista seikoista:

Erikoissairaanhoidon käsitelty vuoden 2010 tietoihin asti oman toiminnan osalta bruttona ja kuntayhtymänpalvelujen osalta nettona, mutta vuoden 2011 jälkeen myös omaa toimintaa on käsitelty nettona yhdenmukaisuuden vuoksi. Yksityiset palvelut käsitellään yleensä nettona. Kaupungin omana toimintana olevien vanhainkotien ja ympärivuorokautisen palveluasumisen kohdalla on brutto.

Vanhan eläkejärjestelmän mukaiset eläkkeet ovat kaupungin menoja, jotka jatkuvat vuosittain niin kauan kuin järjestelmään kuuluvia eläkkeensaajia on elossa. Niitä voidaan kutsua kiinteiksi tai uponneiksi kustannuksiksi. Näiden mukana pito on katsottu tarpeelliseksi terveydenhuollon kokonaiskustannusvertailussa, vaikka ne eivät millään tavalla vaikuta terveydenhuollon päätöksentekoon ja tuottavuuteen, ne ovat vain aikaisempien vuosien toiminnasta syntyneitä kustannuksia. Tämän tyyppisten erien sisällyttäminen vertailuun on jossain määrin tulkintakysymys, johon ei ole yksiselitteistä oikeaa vastausta. Tämän vertailun lähtökohtana on ollut mahdollisimman laajasti määritellyt kustannukset. Eläkkeiden määrä asukasta kohti vaihtelee kaupungeittain.

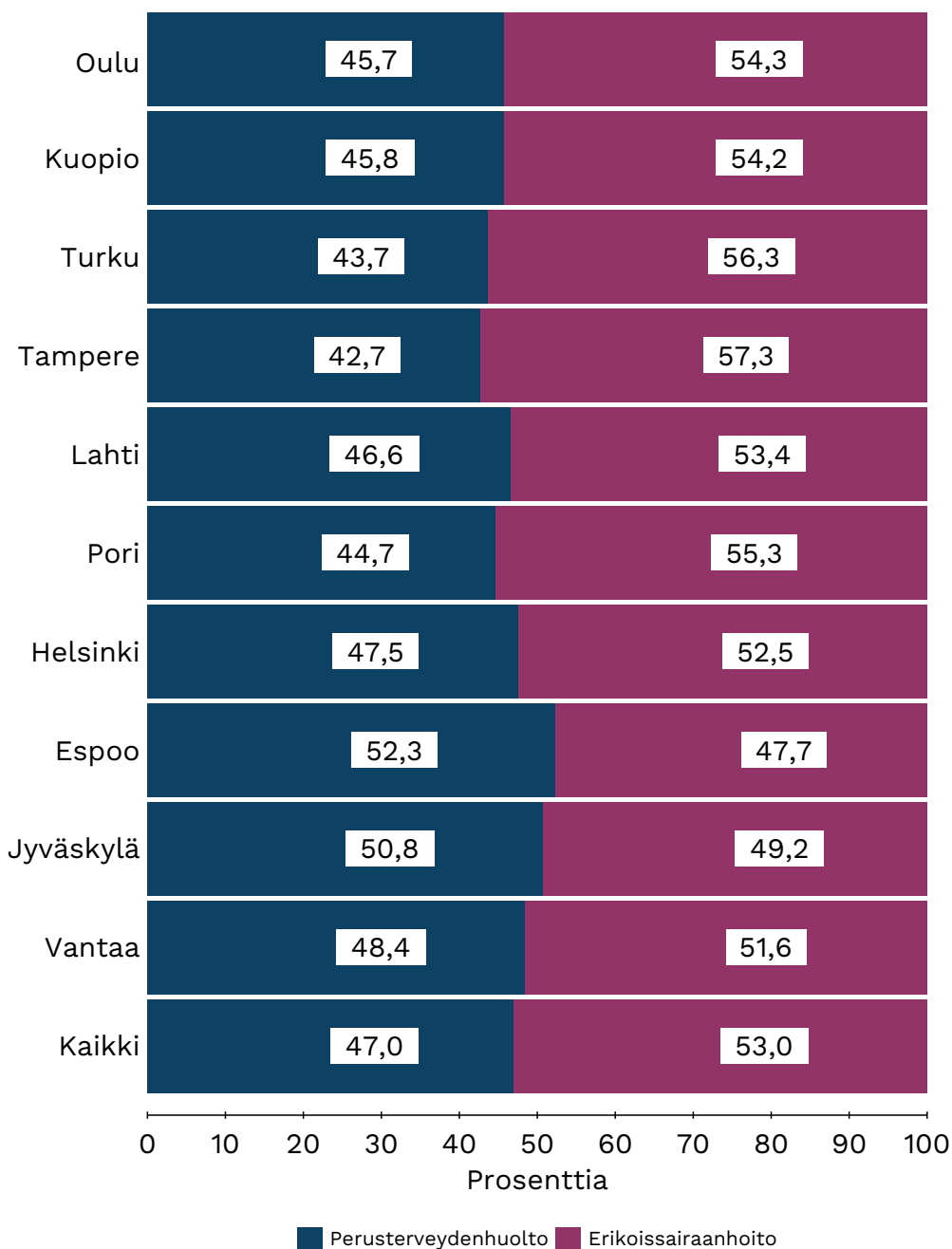
Sosiaalitoimen ympärivuorokautisen hoidon osalta on vuoden 2015 tietojen raportoinnista lähtien eritelty tehostettu palveluasuminen ja sosiaalihuoltolain mukainen laitoshoido.

Ensihoidon kustannukset on laskettu vuodesta 2013 lähtien erikoissairaanhoidon. Päivystysten kustannukset on kohdistettu siten, että perusterveydenhuollon päivystyskustannukset ovat perusterveydenhuollon avoterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon päivystyskustannukset erikoissairaanhoidon avohoidon somaattisissa kustannuksissa. Koska yhteispäivystyspisteiden määrä on jatkuvasti lisääntynyt ja potilaita usein hoitaa sama henkilökunta, eikä potilaitakaan välttämättä erotella perinteiseen tapaan perus- tai erikoissairaanhoidon potilaisiin, on kustannusten jakaminen jouduttu osassa kuntia tekemään laskennallisesti. Yhteispäivystysten osalta kustannukset on kirjattu vuoden 2017 osalta erikoissairaanhoidon nettona, eikä kustannuksia ole enää pyrittykään jakamaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kesken. Muutamat kunnat ovat jo ilmoittaneet kaikki päivystyskustannuksensa erikoissairaanhoidon kustannuksissa. Jatkossa tultaneen päivystyskustannukset kokonaisuudessaan ilmoittamaan erikoissairaanhoidon avohoidon somaatti-

sisä kustannuksissa.

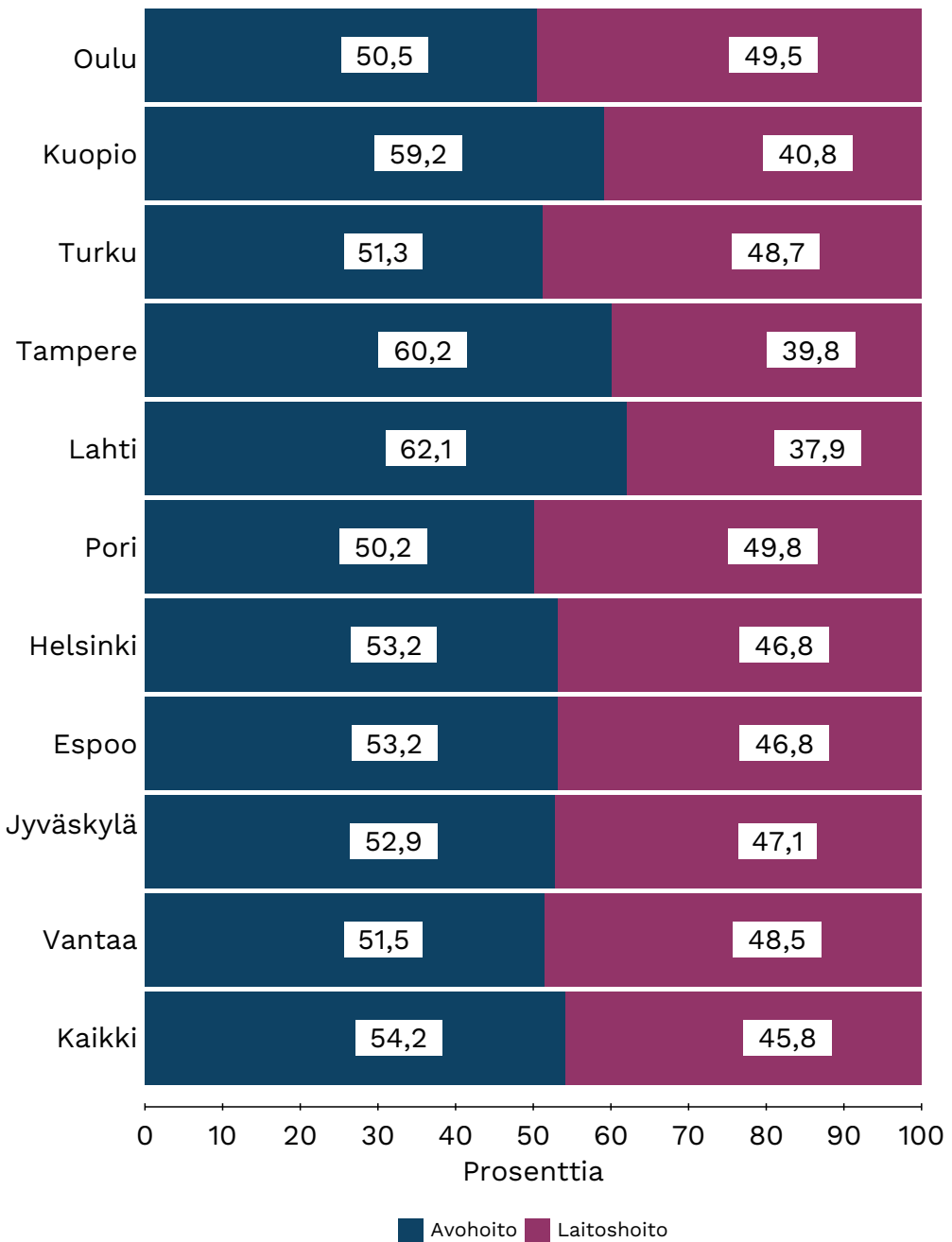
Kaikissa suurissa kaupungeissa on kaupunginsairaalat, jotka kuuluvat terveyskeskukseen. Osassa kaupunkeja näiden kustannusten jakaminen terveyskeskuksen ja erikoissairaanhoidon välillä on myös tulkinnanvaraista tai vaikeaa, mm. toiminnan organisoinnista johtuen. Ainakin jossain määrin on eroja siinä kuinka erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuolto on erotettu toisistaan. Tämä saattaa osaltaan vaikuttaa erikoissairaanhoidon ja toisaalta perusterveydenhuoltoon koskeviin tuloksiin. Tämän raportin liitteistä 2–4 nähdään terveydenhuollon ikävakioidujen kustannusten jakautuminen kaupungeittain vuonna 2019.

Liite 2. Terveysthuollon ikävakioidujen kustannusten jakautuminen perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon

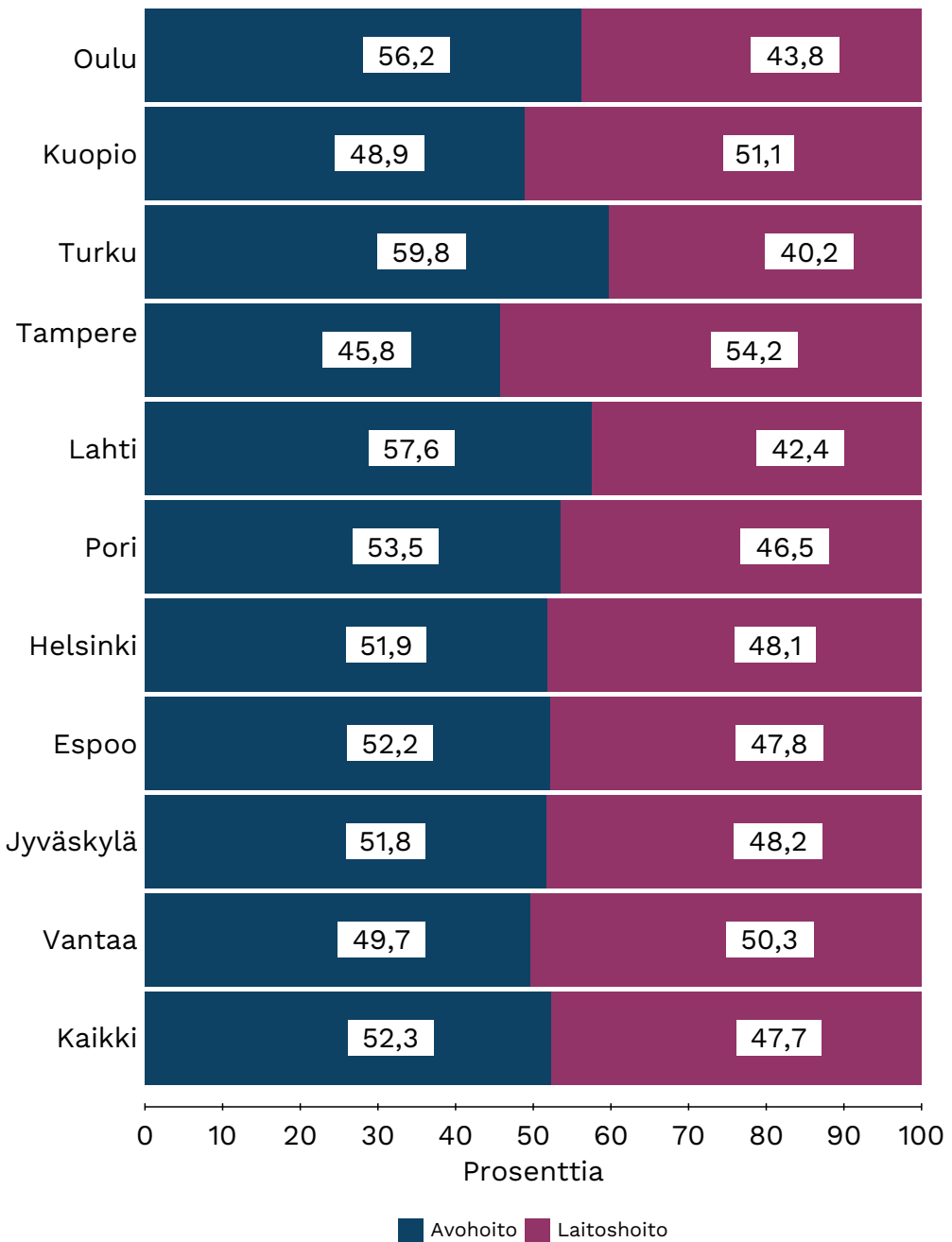
* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Liite 3. Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidujen kustannusten jakautuminen perusterveydenhuollon avo- ja laitoshoitoon

* mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

Liite 4. Suurten kaupunkien terveydenhuollon ikävakioidujen kustannusten jakautuminen erikoissairaanhoidon avo- ja laitoshoitoon

*mukana kotipalvelun ja ympärivuorokautisen hoidon kustannuksia sosiaalitoimesta

11 § **Terveyskeskuslääkärin vakanssin 208732 nimikemuutos koulu- ja neuvolalääkäriksi terveyspalveluissa 1.1.2021 lukien / PV**

VD/8826/01.01.00.00/2020

PV/MN-M, PT

Voimassa olevan Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 3§ mukaan asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta. Toimivaltainen viranomaisen ei voi kuitenkaan päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa viralle säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Jos viran kelpoisuusvaatimukset perustuvat lakiin tai asetukseen, on viran kelpoisuusvaatimus päätettävä ao. lain tai asetuksen mukaiseksi.

Perustelut:

Esityksessä vakanssin 208732 nimike muutetaan koulu- ja neuvolalääkäriksi. Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon lääkärit toimivat kouluissa, oppilaitoksissa ja neuvoloissa, joten tehtävää kuvaava nimike on koulu- ja neuvolalääkäri.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 11

Terveyspalvelujen johtajan esitys:

Päätetään

- a) muuttaa vakanssin 208732 nimikkeeksi koulu- ja neuvolalääkäri 1.1.2021 lukien ja
- b) kelpoisuusvaatimuksena Suomessa laillistettu lääkäri

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Henkilöstöpalvelut: Ira Westerholm, YHT Rekrytointi
Terveyspalvelut: Piia Vuorela, Piia Niemi-Mustonen, Ritva Paavonheimo
Henkilöstöpalvelut: Maarit Nurmijoki-Matilainen, Anne Mettenranta, Pauliina Talonpoika, Soili Sandell
Talouspalvelut: Hanna Heinikainen, Tytti Kokkonen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Piia Vuorela, terveyspalvelujen johtaja, p. 09 8392 6195 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

12 § Osastonhoitajan määräaikaisen virkasuhteisen vakanssin perustaminen ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon terveyspalveluissa 1.1.2021 lukien

VD/9047/01.01.00.00/2020

PV/MN-M, PT

Voimassa olevan vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 3 § mukaan asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta. Toimivaltainen viranomais ei voi kuitenkaan päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa viralle säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Jos viran kelpoisuusvaatimukset perustuvat lakiin tai asetukseen, on viran kelpoisuusvaatimus päätettävä ao. lain tai asetuksen mukaiseksi.

Perustelut:

Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon hallinnon työpanosta kohdentuu sote-tason kehittämiseen vähintään 0,5 htv mm. tulevaisuuden sote-keskus- ja rakenneuudistushankkeissa. Hallinnon työtehtävien organisoimiseksi ehdotetaan määräaikaisen osastonhoitajan viran perustamista 1.1.2021-31.12.2022. Kyseiseksi ajaksi jätetään täyttämättä yksi vakanssi, minkä palkkarahat kohdennetaan määräaikaiseen osastonhoitajan tehtävään. Palkkaero käyttämättä jätettävän toimen ja osastonhoitajan viran välillä on peruspalkassa 400–600 €/kk. Kustannusvaikutus katetaan hallinnon tehtävistä säästyneillä palkkarahoilla (hanketyön kompensatio).

Hallinnollista resurssia tarvitaan myös perustyön johtamisen varmistamiseksi: suuri henkilöstömäärä 184, suuri johdettavien työpisteiden määrä n. 90, useiden prosessikonaisuuksien vastuu (äitiysneuvola, lastenneuvola, puhelinpalvelu, neuvolan perheohjaus, kouluterveydenhuolto, opiskeluterveydenhuolto sekä ennaltaehkäisevät lääkäripalvelut), asiakkaiden lisääntyvä palvelutarve (monikulttuurisuus, mielenterveysongelmat, sosioekonomiset ongelmat) ja moniammatillisen verkostotyön tarve (perhekeskuksen toimintamalli, palveluketjujen kehittäminen asiakkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi). Toimen haltijalle (apulaisosastonhoitaja/terveydenhoitaja) ei voida siirtää virkatasoista päätösvaltaa esim. taloudelliseen vastuuseen tai esimiestehtäviin liittyen. Näin ollen määräaikainen osastonhoitajan tehtävä toisi helpotusta hallinnon työtehtävien hoitamiseen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 12

Terveyspalvelujen johtajan esitys:

Päätetään

- perustaa osastonhoitajan määräaikainen vakanssi ajalle 1.1.2021–31.12.2022, ja
- kelpoisuusvaatimuksena Laki 817/2015 8§ tai 559/1994 5§ mukainen laillistus sekä riittävä johtamistaito.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Henkilöstöpalvelut: Ira Westerholm, YHT Rekryointi
Terveyspalvelut: Piia Vuorela, Piia Niemi-Mustonen
Henkilöstöpalvelut: Maarit Nurmijoki-Matilainen, Anne Mettenranta, Pauliina Talonpoika, Soili Sandell

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Piia Vuorela, terveysten palvelujen johtaja, p. 09-8392 2564, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

13 §

Pienten neuvolayksiköiden lakkauttaminen ja toiminnan yhdistäminen suuralueen perhekeskuksen toimipisteisiin / PV

VD/9182/00.01.02.06/2020

PV/PN-M

Vantaalla on seitsemän suuraluetta: Myyrmäki, Kivistö, Aviapolis, Tikkurila, Korso, Koivukylä ja Hakunila. Nämä suuralueet muodostavat perhekeskussuunnitelmassa neljä perhekeskusaluetta: läntinen (Myyrmäki, Kivistö), keskinen (Aviapolis, Tikkurila), pohjoinen (Korso, Koivukylä) ja itäinen (Hakunila). Perhekeskussuunnitelman mukaan Vantaan jokaisella seitsemällä suuralueella toimii perhekeskuksen toimipiste, josta asiakkaat saavat matalalla kynnyksellä monipuolisia lapsiperhepalveluita. Perhekeskuksista neljä on niin sanottuja laajan palvelun perhekeskuksia, joita sijaitsee yksi jokaisella perhekeskusalueella.

Pieniä neuvolayksiköitä esitetään yhdistettäväksi perhekeskuksen toimipisteisiin asiakkaiden palveluiden parantamiseksi. Nämä yhdistämisesitykset toteuttavat myös kaupungin palveluverkkosuunnitelmaa 2018–2027 seuraavasti.

- Sosiaali- ja terveyspalvelut keskitetään palvelujen saatavuus ja laatu turvaten neljään laajan palvelun alueelliseen hyvinvointikeskukseen, joihin kuuluvat kaikki alueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. (s. 84)
- Äitiys- ja lastenneuvoita keskitetään suunnitelmallisesti pienistä yksiköistä suurempiin, toiminnallisesti vähemmän haavoittuviin, jolloin palvelua ja erilaista ryhmätoimintaa voidaan tarjota perheen omasta neuvolasta ympäri vuoden. Neuvolapalvelut ovat perheiden helposti saavutettavissa ja perhekeskus toimintamallia kehitetään. (s. 80, 83)
- Tilatehokkuuden nosto ja palveluiden sijaitseminen hyvien kulkuyhteyksien päässä.

Pohjoisella perhekeskusalueella (Korso, Koivukylä) lapsiperheiden palveluita on nykyisin kolmessa toimipisteessä: Mikkolan ja Korson neuvolat sekä Koivukylän laaja perhekeskus. Koivukylän perhekeskuksessa on neuvolan, lasten fysioterapian, puheterapian ja toimintaterapian, perheneuvolan, lapsiperheiden psykologin, lapsiperheiden kotipalvelun, nuortenkeskus Nupin ja eroauttamisen sosiaaliohjaajan palveluita sekä avoimen kohtaamispaikan toimintaa. Osana Korson tulevan perhekeskustoimipisteen kehittämistä Mikkolan neuvolan (Lyyrapolku 2) toiminta on suunniteltu yhdistettäväksi 1.3.2021 alkaen Korson neuvolaan (Naalipolku 6A).

Läntisellä perhekeskusalueella (Myyrmäki, Kivistö) lapsiperheiden palveluita on nykyisin useissa toimipisteissä: Pähkinärinteeseen, Myyrmäen, Martinlaakson ja Kivistön neuvoloissa, Pakkalassa Leijassa sekä Myyrmäen terveysasemalla. Lännen alueella ei vielä ole laajan palvelun perhekeskusta, mutta se on tarkoitus perustaa Myyrmäen suuralueelle lähivuosina. Osana Myyrmäen suuralueen perhekeskuspalveluiden kehittämistä Pähkinärinteeseen neuvolan (Mantelikuja 4) toiminta on suunniteltu yhdistettäväksi 1.3.2021 alkaen Myyrmäen (Ojahaantie 1) ja Martinlaakson neuvoloihin (Lintukallionkuja 6).

Perustelut yhdistämisille

- Pieni yksikkökoko ei mahdollista sujuvaa ja jatkuvaa palvelutuotantoa, työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin parantamista eikä asiakkaiden palveluiden monipuolistamista ja parantamista perhekeskustoimintamallin mukaisesti.
 - Pähkinärinne: 3 terveydenhoitajan vakanssia, 115 synnyttäjää ja 950 lasta (0-6v.).

- Mikkola: 4 terveydenhoitajan vakanssia, 125 synnyttäjää ja 1080 lasta (0-6v).
- Tilatehokkuuden parantaminen, kustannussäästö ja toimivat tilaratkaisut
 - Vuosivuokrat, siivous: Pähkinärinne 72 000 euroa/v ja Mikkola 62 000 euroa/v
 - Pähkinärinteen neuvolassa ollut useita vesivahinkoja sekä sisäilmaan liittyvää selvittelyä
- Jokaisella suuralueella on jatkossa asukkaille hyvin saavutettavissa oleva, monitoimijainen perhekeskuksen toimipiste.

Hallintosäännön 10 luvun 10 pykälän mukaan, sosiaali- ja terveyslautakunta päättää tehtäväalueellaan toimipisteen perustamisesta tai lakkauttamisesta. Kokonaisarvioinnin perusteella sosiaali- ja terveyslautakunnalle esitettävät Mikkolan ja Pähkinärinteen neuvoloiden lakkauttamiset ja toimintojen yhdistämiset alueen perhekeskuksen toimipisteisiin on perusteltu ja tarkoituksenmukainen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020

Terveyspalvelujen johtajan esitys:

Päätetään

- a) lakkauttaa Mikkolan neuvolan toiminta ja yhdistää toiminta Korson neuvolaan pysyvästi 1.3.2021 alkaen
- b) lakkauttaa Pähkinärinteen neuvolan toiminta ja yhdistää toiminta Myyrmäen ja Martinlaakson neuvoloihin pysyvästi 1.3.2021 alkaen, ja
- c) merkitä lakkauttamiseen liittyvät toimenpiteet tiedoksi:
 - neuvoloiden henkilökuntaa on informoitu mahdollisesta muutoksesta,
 - henkilökunnan yhteistoiminnallinen keskustelu- ja käsittelytilaisuus pidetään 11.11.2020,
 - asiakkaita osallistetaan toiminnan kehittämiseen ja asiakkaita tiedotetaan muutoksesta sekä ajanvarauksen yhteydessä että yleisellä tiedotuksella, ja
 - tilojen vuokravastuun päättäminen.

Käsittely:

Jäsen Antero Eerola teki muutosesityksen, että asia jätettäisiin pöydälle lisäselvityksiä varten. Jäsen Tiina Tuomela kannatti esitystä. Päätettiin suorittaa nimenhuutoäänestys, jossa pohjaesitys oli JAA ja muutosesitys EI.

JAA -äänät: Maarit Raja-Aho, Markus Lustig, Anniina Pylsy, Matti Virkkunen, Aadan Ibrahim, Kari Välimäki, Sirkka Laaksonen ja Pirkko Letto.

EI -äänät: Joel Linnainmäki, Eva Tawasoli, Tanja Vahvelainen, Tiina Tuomela ja Antero Eerola.

JAA-ääniä 8 ja EI -ääniä 5, joten pohjaesitys jäi voimaan.

Jäsen Antero Eerola teki muutosesityksen terveyspalvelujen johtajan esityksen hylkäämisestä kokonaan. Jäsen Tiina Tuomela kannatti esitystä. Päätettiin suorittaa nimenhuutoäänestys, jossa pohjaesitys oli JAA ja muutosesitys EI.

JAA -äänät: Maarit Raja-Aho, Markus Lustig, Anniina Pylsy, Matti Virkkunen, Aadan Ibrahim, Kari Välimäki, Sirkka Laaksonen, Joel Linnainmäki, Eva Tawasoli ja Pirkko Letto.

EI -äänät: Tanja Vahvelainen, Tiina Tuomela ja Antero Eerola.

JAA-ääniä 10 ja EI -ääniä 3, joten pohjaesitys jäi voimaan.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Liite:

- Vaikutusten ennakoarviointi

Täytäntöönpano: - Valmistelu- ja lakiasiat
 - ote terveysten palvelualue
 - ao. palveluyksikkö ja toimintayksikkö

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Piia Vuorela, terveysten palvelujen johtaja, p. 09 8392 2564

Piia Niemi-Mustonen, palvelupäällikkö, p. 050 312 1774

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Asia:	Pienten neuvolayksiköiden lakkauttaminen ja toiminnan yhdistäminen suuralueen perhekeskuksen toimipisteisiin
Asiasta päättävä taho ja lopullinen päätöksentekijä:	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Valmistelija/t	Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palvelupäällikkö Piia Niemi-Mustonen
Muut valmisteluun osallistuneet:	Osastonhoitajat: Niina Hyske, Anni Paaskoski ja Päivi Jaamala, erityisasiantuntija Ada Pentinmikko
Päivämäärä:	22.10.2020

Vaikutukset	Nykytila Palvelu jatkuu nykyisissä tiloissa	Muutosesitys Neuvolapalvelu tarjotaan perhekeskuksen toimipisteissä
Asiakas ja kaupunkilainen / väestö	<p>Asiakkaille on lapsiperheiden palveluita saatavilla hajanaisesti useista eri palvelupisteistä (yli 16). Tämä heikentää asiakkaan saamaa moniammatillista palvelua. Asiakkaille tarjotaan neuvolapalveluita 10 neuvolassa seitsemällä eri suuralueella: 1 Kivistössä, 3 Myyrmäessä, 1 Aviapoliksessa, 1 Tikkurilassa, 1 Koivukylässä, 2 Korsossa ja 1 Hakunilassa.</p> <p>Palvelutarjonta on suppeaa Mikkolan ja Pähkinärinteen neuvoloissa, jotka ovat pieniä alle viiden terveydenhoitajan neuvoloita eikä niiden toimintaa pystytä ylläpitämään läpi vuoden. Nämä neuvolat eivät sijaitse perhekeskuksen toimipisteessä ja niiden yhteydessä ei ole</p>	<p>Jokaisella suuralueella toimii yksi perhekeskuksen toimipiste, missä jokaisessa sijaitsee neuvola (7). Lisäksi Martinlaaksossa sijaitsee neuvola kunnes Myyrmäen alueelle saadaan ns. laajan toiminnan perhekeskus.</p> <p>Vantaa jaetaan perhekeskuksen toimintamallin mukaisesti neljään perhekeskusalueeseen: läntinen (Myyrmäki, Kivistö), keskinen (Aviapolis, Tikkurila), pohjoinen (Koivukylä, Korso) ja itäinen (Hakunila). Asiakkaille järjestetään omalla suuralueella laajemman tarjonnan neuvolapalvelut, jotka ovat toiminnassa läpi vuoden yhdistämällä pienten neuvolayksiköiden toiminta osaksi isompien perhekeskuksen toimipisteiden toimintaa.</p>

	<p>perhekeskustoimintaa.</p> <p>Mikkolan neuvola sijaitsee Mikkolan koulun yhteydessä. Se palvelee Mikkolan kaupunginosan sekä osittain Matarin, Rekolan, Metsolan, Nikinmäen ja Jokivarren sekä pieneltä osin Leppäkorven kaupunginosien asukkaita. Alueen neuvolapalveluita käyttävän väestön määrä on ollut vähenevä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuonna 2020 neuvolan asiakasmäärä on <ul style="list-style-type: none"> • 125 synnyttäjää • 1080 alle kouluikäistä lasta <p>Pähkinärinteeseen neuvola sijaitsee Pähkinärinteeseen kirjaston ja hammashoitolan yhteydessä. Se palvelee Linnaisten, Hämevaaran, Hämeenkylässä sekä osittain Vapaalan ja Variston kaupunginosien asukkaita.</p> <p>Neuvolan asukaspiirin määrä on ollut vähenevä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuonna 2020 neuvolan asiakasmäärä on <ul style="list-style-type: none"> • 115 synnyttäjää • 950 alle kouluikäistä lasta 	<p>Muutoksessa asiakkaan asiointimatka voi muuttua: osalla matka pitenee, osalla säilyy ennallaan ja osalla lyhenee.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korson neuvola sijaitsee 2,2 kilometrin päässä Mikkolan nykyisestä neuvolasta. • Pähkinärinteeseen neuvola sijaitsee 3,9, kilometrin päässä Myyrmäen neuvolasta ja 6,7 kilometrin päässä Martinlaakson neuvolasta. <p>Raskaana olevat ja 0-6 kuukauden ikäiset vauvat perheineen asioivat neuvolassa keskimäärin kerran kuukaudessa ja yli 1-vuotiaat kerran vuodessa.</p> <p>Pienten neuvolayksiköiden asiakkaille ovat isommat neuvolat tuttuja aiempien tilapäisten yhdistämisten ajalta ja aiemmat yhdistämiset ovat sujuneet hyvin sekä henkilöstön että asiakkaiden näkökulmista.</p> <p>Muutoksessa asiakkaan oma terveydenhoitaja ei muutu. Uusilla asiakkailla on aiempaa paremmat mahdollisuudet valita oma hoitava terveydenhoitaja ja esimerkiksi raskauden ensikäyntiaikojen saatavuus paranee.</p>
<p>Palvelujen järjestäminen</p>		
	<p>Pienten neuvoloiden palvelut ovat suppeat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yksikössä ei ole säännöllisesti tarjolla asiakkaille neuvolan erityisosaajien eikä perhekeskuksen yhteistyökumppaneiden tukea • Neuvolan perheohjauksen ja lääkäreiden vastaanottoja on tarjolla vain osana arkipäivistä • Iltavastaanottoja on saatavilla rajallisesti pienen 	<p>Jokaisen suuralueen perhekeskuksen toimipisteessä sijaitsee suuri neuvola, jossa toimintaa voidaan järjestää sujuvasti läpi vuoden tarjoten samalla asiakkaalle laajemmat vaihtoehdot palveluista, yhteistyötahoista ja aukioloista.</p> <p>Asiakkaiden palveluvalikoima ja varattavana olevien vastaanottoaikojen tarjonta kohenee</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tarjolla aiempaa enemmän iltavastaanottoaikoja, koska

	<p>henkilömäärän ja yksin työskentelyn kiellon vuoksi</p> <p>Pienten neuvoloiden toiminta joudutaan siirtämään vuosilomien ja muiden poikkeustilanteiden aikana isompien neuvoloiden yhteyteen, jotta voidaan varmistaa asiakkaiden turvallinen hoito ja henkilöstön työturvallisuus. Henkilökunnan äkillisten poissaolojen ajalle joudutaan tekemään erillisjärjestelyjä mm. resurssisiirron tai toimipisteen sulkemisella, jotta työntekijä ei joudu työskentelemään yksin (työturvallisuus) ja palveluja asiakkaille voidaan tuottaa.</p>	<p>iltavastaanottoja voidaan organisoida työturvallisuus ja päivän toimintojen sujuvuus varmistuen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valittavana enemmän lääkärinvastaanottoaikoja, koska suuressa neuvolassa lääkärin vastaanottoja päivittäin • Tarvittaessa käytettävissä samassa pisteessä erityisosaajien (mm. imetysohjaus, tupakoinnin lopettamisen tuki, raskausdiabeteshoitaja sekä neuvolan perheohjaus) ja muiden perhekeskustoimijoiden palveluita. <p>Yksittäiset poissaolot eivät haavoita yksikön toimintaa ja palvelut voidaan tuottaa asiakkaille oikea-aikaisesti ilman isompia erityisjärjestelyjä.</p>
<p>Henkilöstö</p>		
	<p>Pienessä neuvolayksikössä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haavoittuvuus poissaolojen vaikutuksille, mikä aiheuttaa riskin työ- ja asiakasturvallisuudelle esim. hätätilanteissa • Pienessä yksikössä yhden työntekijän vastuulle kuuluu useita toiminnan toteutukseen liittyviä vastuita (mm. tilaukset, kiinteistöön liittyvät tehtävät, toiminnanorganisointi), mikä lisää yksittäisen työntekijän työkuormaa ja työaika on pois asiakkaalle arvoa tuottavasta työstä 	<p>Suuremmissa neuvolayksiköissä toimintaa voidaan järjestää työ- ja asiakasturvallisuus huomioiden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suurempi yksikkö mahdollistaa työntekijöille paremman kollegiaalisen tuen, työkuorman tasaisen jakautumisen sekä työturvallisuuden parantumisen • Yksikön suurempi koko luo edellytykset turvalliseen työskentelyyn myös hätätilanteissa.

	<ul style="list-style-type: none"> Nämä pienten yksiköiden riskit ovat tulleet esille riskien ja vaarojen arvioinneissa sekä AVI:n tarkastuksessa Rajakylän neuvolassa 5/2019, missä todettiin, että työnantajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin riskin poistamiseksi. <p>Useat pienet neuvolapisteet hankaloittavat esimiesten jalkautumista yksikköön, koska esimiehillä on useita neuvolapisteitä johdettavanaan. Tämä heikentää neuvoloiden terveydenhoitajien saamaa esimiestuen määrää.</p>	<p>Suuremmissa neuvolayksiköissä esimiehen läsnäoloa työpisteessä voidaan lisätä mahdollistaen työntekijöiden toivoman aiempaa paremman esimiestuen, asiakkaiden palveluiden hyvän johtamisen sekä alueellisen yhteistyön.</p>
Talous	<p>Palveluverkkosuunnitelman 2018-2027 linjaus tilatehokkuudesta ei toteudu ja neliömäärä suhteessa tiloissa työskentelevään työntekijämäärään on suuri.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mikkolan neuvolan huoneala n. 260 m², Pähkinärinteen neuvolan huoneala n. 335m², Suuremmissa neuvoloissa on vajaakäytöllä olevia vastaanottotiloja <p>Kustannukset säilyvät ennallaan</p> <ul style="list-style-type: none"> Mikkolan neuvola vuokra 55 500 €/v Pähkinärinteen neuvola vuokra 64 500 €/v sekä muut kiinteistöön liittyvät kustannukset sekä tilapäisiin sulkemisiin liittyvät suorat ja välilliset kustannukset. 	<p>Palveluverkkosuunnitelman 2018-2027 tavoite taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaista sekä kustannustehokkaista tilaratkaisuisista toteutuu</p> <ul style="list-style-type: none"> Tyhjänä tai vajaakäytöllä olevat tilat tulevat hyötykäyttöön. Mikkolan ja Pähkinärinteen neuvoloiden vuosittainen vuokratilakustannus yhteensä n. 120 000 euroa. Mikkolan ja Pähkinärinteen neuvoloiden toiminta voidaan siirtää muiden neuvoloiden olemassa oleviin tiloihin. Muut toimijat voivat ottaa neuvolalta vapautuvat tilat käyttöönsä ja välttävät lisäinvestoinneilta. <p>Ratkaisu toteuttaa palveluverkkosuunnitelmaa äitiys- ja lastenneuvoloiden palveluverkon keskittämistä pienistä yksiköistä suurempiin, toiminnallisesti vähemmän haavoittuviin yksiköihin, joissa palvelua ja erilaista ryhmätoimintaa voidaan tarjota perheen omasta neuvolasta ympäri vuoden.</p>
Ympäristö		
	Mikkolan neuvola sijaitsee Mikkolan koulun kanssa samassa	Korson neuvolassa on Mikkolan neuvolan toiminnan siirtämiselle

	<p>rakennuksessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neuvolassa on 6 vastaanottohuonetta, odotustilat, yhteiskäyttöinen ryhmätila sekä toimisto- ja taukotilat • Neuvolatilojen käyttöön voi olla tarvetta muissa toiminnoissa. <p>Pähkinärinteeseen neuvola sijaitsee Pähkinärinteeseen kirjaston ja hammashoitolan kanssa samassa rakennuksessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neuvolassa on 8 vastaanottohuonetta, odotustilat, toimisto-, varasto- ja taukotilat sekä yhteiskäyttöinen sosiaalitala. • Neuvolatiloissa on ollut useita vesivahinkoja sekä sisäilmaan liittyvää selvittelyä. • Neuvolatilojen käyttöön voi olla tarvetta muissa toiminnoissa. 	<p>riittävä määrä neuvolatyöhön soveltuvia tiloja, jotka ovat tyhjänä.</p> <p>Myyrmäen ja Martinlaakson neuvoloissa on Pähkinärinteeseen neuvolan toiminnan siirtämiselle riittävä määrä neuvolatyöhön soveltuvia tiloja, jotka ovat tyhjänä. Pähkinärinteeseen neuvolan toiminta oli siirrettynä näihin toimipisteisiin keväällä Pähkinärinteeseen neuvolassa tapahtuneen vesivahingon korjauksen ajan.</p>
<p>Johtopäätökset</p>		
	<p>Mikkolan ja Pähkinärinteeseen neuvoloitten toiminnan jatkaminen nykyisissä yksiköissä ei mahdollista laaja-alaisia neuvolatoiminnan palveluita asiakkaille, perhekeskustoiminnan kehittämistä, työntekijöiden työolosuhteita ja kustannustehokkuutta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Säilyttää neuvolan asiakkaiden palvelut ennallaan nykyisellä tasolla ja perhekeskuspalvelut eivät parane. • AVI:n huomioimissa pienten yksiköiden työsuojelullisissa tekijöissä työntekijöiden työkuorma ja työolosuhteet ei pystytä tekemään parannuksia • Neuvolatoiminnan tilojen käyttö ei ole tehokasta ylikapasiteetin vuoksi ja kustannussäästöä ei synny. • Muilla toimijoilla ei ole mahdollista saada käyttöönsä 	<p>Mikkolan neuvolan palveluiden siirtäminen Korson perhekeskuksen toimipisteeseen ja Pähkinärinteeseen neuvolan palveluiden siirtäminen Myyrmäen alueen perhekeskuksen toimipisteisiin ovat kokonaisvaikutuksiltaan kannattavia ja toteuttavat palveluverkkosuunnitelman tavoitteita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parantaa asiakkaiden palveluita sekä Korson ja Myyrmäen suuralueen perhekeskustoimintaa • Neuvolapalvelut ovat saatavilla kohtuullisen asiointimatkan päästä ja ovat joukkoliikenteellä saavutettavissa • Työntekijöiden työolosuhteet kohenevat • Muutos on taloudellisesti kannattava ja lisää tilatehokkuutta • Muilla toimijoilla on mahdollista saada käyttöönsä lisätiloja.

Vaikutusten ennakkoarviointi/ Vantaan sosiaali- ja terveystoimi

	tarvitsemaan lisätiloja.	
--	--------------------------	--

14 § **Kahden (2) sosiaalityöntekijän vakanssin (208868 ja 300113) määräaikainen nimikkeenmuutos erityissosiaalihjaajaksi ajalle 1.11.2020-31.12.2021 vanhus- ja vammaispalvelussa / ML-L**

VD/8476/01.01.00.00/2020

ML-L/MN-M, PT

Vantaan kaupungin voimassa olevan hallintosäännön mukaan asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta. Toimivaltainen viranomaisena ei voi kuitenkaan päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa viralle säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Jos viran kelpoisuusvaatimukset perustuvat lakiin tai asetukseen, on viran kelpoisuusvaatimus päätettävä ao. lain tai asetuksen mukaiseksi.

Perustelut: Esityksessä Kahden (2) sosiaalityöntekijän vakanssin (208868 ja 300113) määräaikainen nimikkeenmuutos erityissosiaalihjaajaksi ajalle 1.11.2020-31.12.2021 vanhus- ja vammaispalvelussa / ML-L.

Perusteluna sosiaalityöntekijöiden rekrytointivaikkeudet tällä hetkellä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 14

Vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan esitys:

Päätetään

- muuttaa vakanssien 208868 ja 300113 nimikkeet määräaikaisesti erityissosiaalihjaajaksi ajalle 1.11.2020-31.12.2021 ja
- kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva sosiaalialan ylempi korkeakoulututkinto

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Henkilöstöpalvelut: Ira Westerholm, YHT Rekrytointi
Vanhus- ja vammaispalvelut: Minna Lahnalampi-Lahtinen, Kirsi Santama
Henkilöstöpalvelut: Maarit Nurmijoki-Matilainen, Anne Mettenranta, Pauliina Talonpoika, Soili Sandell
Talouspalvelut: Hanna Heinikainen, Pekka Mäki, Marko Suutarinen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Minna Lahnalampi-Lahtinen, vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja, p. 09 8392 0028
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

15 §

Viiden (5) määräaikaisen erikoistuvan lääkärin viran vakinaistaminen vanhus- ja vammaispalvelussa 1.2.2021 lukien

VD/8992/01.01.00.00/2020

ML-L/MN-M, PT

Voimassa olevan Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 3§ mukaan asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta. Toimivaltainen viranomaislainen ei voi kuitenkaan päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa viralle säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Jos viran kelpoisuusvaatimukset perustuvat lakiin tai asetukseen, on viran kelpoisuusvaatimus päätettävä ao. lain tai asetuksen mukaiseksi.

Perustelut: Esityksessä esitetään viiden (5) erikoistuvan lääkärin viran vakinaistamista. Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 20.1.2020 perustaa viisi erikoistuvan lääkärin virkaa Vantaan sairaalaan ajalle 1.2.2020–31.1.2021. Perusteluna päätökselle oli erikoislääkärikoulutuksen muutos vuoden 2019 alussa, jolloin koulutuspaikan vaatimustaso nousi. Sairaalla on koulutus- ja erikoistuvien lääkäreiden vakanssien puuttuessa sijoittuivat erikoistuvat (koulutuksessa olevat) lääkärit vakituisten lääkäreiden vakanssien sijaisuuksiin. Erikoistuvien lääkäreiden vakansseilla oli tarkoitus lisätä vakituisten (pysyvien) viranhaltijoiden määrää vakituisissa lääkäriroissa, turvata riittävä lääkäriresurssi ja osaaminen sairaalassa sekä samalla varmistaa, että sairaala pystyy tarjoamaan erikoistuville lääkäreille riittävästi koulutuspaikkoja. Edellä mainittuihin tavoitteisiin on päästy osittain: koronapandemia vaikutti laajasti lääkäreiden rekrytointeihin. Tarve erikoistuvien lääkäreiden vakansseille ei ole muuttunut ja 9 kk kokemus vakansseista on myönteinen. Ostopalvelulääkäreiden käyttöä on voitu vähentää.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 15

Vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan esitys:

Päätetään

- a) vakinaistaa viisi (5) erikoislääkärin virkaa vanhus- ja vammaispalvelussa 1.2.2021 lukien, ja
- b) kelpoisuusvaatimuksena Suomessa laillistettu lääkäri.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Henkilöstöpalvelut: Ira Westerholm, YHT Rekrytointi
Vanhus- ja vammaispalvelut: Minna Lahnalampi-Lahtinen, Rantamäki Pia
Henkilöstöpalvelut: Maarit Nurmijoki-Matilainen, Anne Mettenranta, Pauliina Talonpoika, Soili Sandell

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Minna Lahnalampi-Lahtinen, vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja, p. 09 8392 0028
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

16 §

Lääkeannosteluautomaattipalvelun hankinta Keravan ja Vantaan kaupungeille / ML-L

VD/5018/02.08.00.00/2020

ML-L/JP

Taustaa

Vantaan kotihoidossa Länsi-Vantaalla pilotoitiin lääkeannosteluautomaattipalvelua vuosina 2013–2015. Palvelun kokeilua jatkettiin Länsi-Vantaalla 20-25 asiakkaalla ajalla 5/2016-12/2017. Käyttökokemukset ovat hyvät, joten vanhus ja vammaispalvelut kilpailutti lääkeannosteluautomaattipalvelun ajalle 1.1.2018–31.12.2018. Sopimuskauden jälkeen sopimusta jatkettiin kahdella (2) optiovuodella vuosi kerrallaan.

Koneellinen annosjakelu mahdollistaa käyttöön soveltuvalla asiakkaalle turvallisen lääkehoidon ja oikeaan aikaan annostellut lääkkeet. Jakelu tuo joustavuutta kotihoidon käynteihin ja joissakin tapauksissa myöhentää kotihoidon aloittamista tai vähentää käyntimääriä. Lääkeannosteluautomaattipalvelu varmistaa, että kotihoidon asiakas saa koneellisesti annosjaellut lääkkeet hänelle laaditun hoitosuunnitelman ja lääkemääräyksien mukaisesti oikeaan aikaan. Palvelu tukee asiakkaiden ja hoitajien välistä yhteydenpitoa ja mahdollistaa hoitajille lääkkeenoton seurannan etähoitojärjestelmän kautta.

Kilpailuttaminen

Tällä hetkellä Vantaalla kotona asumisen tuen asiakkailla on käytössä 57 lääkeannosteluautomaattia. Nyt valmisteltavassa kilpailutuksessa on julkaistu tietopyyntö alan yrityksille kesällä 2020, neljän (4) yrityksen on käyty yksityiskohtaisemmat markkinavuoropuhelut.

Palveluhankinnan arvo on noin 190 000 euroa vuodessa Vantaan osalta, eli 760 000 euroa neljän vuoden ajalla. Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 mukaan hankintayksiköiden on kilpailutettava hankintansa siten kuin hankintalaissa säädetään. Hankintalain kilpailuttamisvelvollisuus koskee sosiaali- ja terveyspalveluja, joiden arvo on vähintään 400 000 euroa (hankintalaki 25 §).

Vanhus- ja vammaispalvelujen palvelualue esittää lääkeannosteluautomaattipalvelun hankinnan kilpailutusta yhteistyössä Keravan kanssa. Tavoite on, että sopimuskausi alkaisi heti alkuvuodesta 2021 ja olisi neljän vuoden mittainen optiokausineen.

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää palvelutuotannon avaamisesta kilpailutukselle.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 16

Vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan esitys:

Päätetään hyväksyä Vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan esitys lääkeannosteluautomaattipalvelun kilpailuttamisesta Keravan ja Vantaan kaupunkien tarvetta varten.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: - Minna Lahnalampi-Lahtinen/Vanhus- ja vammaispalvelut
- hankintatiimi

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Eriyisiasiantuntija Jussi Pehkonen, puh. 040 193 9564 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

17 § **Osastonhoitajan vakanssin 200611 nimikkeenmuutos toimintayksikön esimieheksi vanhus- ja vammaispalvelussa 1.1.2021 lukien**

VD/9131/01.01.00.00/2020

ML-L/MN-M, PT

Voimassa olevan Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 3§ mukaan asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta. Toimivaltainen viranomaisen ei voi kuitenkaan päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa viralle säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Jos viran kelpoisuusvaatimukset perustuvat lakiin tai asetukseen, on viran kelpoisuusvaatimus päätettävä ao. lain tai asetuksen mukaiseksi.

Perustelut: Esityksessä osastonhoitajan vakanssin 200611 nimike muutetaan toimintayksikön esimieheksi 1.1.2021 lukien. Nimikkeen ja hinnoittelun yhtenäistäminen vastaavaksi, kuin muilla Resurssikeskuksen esimiehillä. Vakanssi avoin 1.1.2021 alkaen. Kustannusvaikutus katetaan henkilöstökulut -määrärahasta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 17

Vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan esitys:

Päätetään

- a) muuttaa vakanssin 200611 nimikkeeksi toimintayksikön esimies ja
- b) kelpoisuusehtona Laki 817/2015 8§ tai 559/1994 5§ mukainen laillistus sekä riittävä johtamistaito.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Henkilöstöpalvelut: Ira Westerholm, YHT Rekrytointi
Vanhus- ja vammaispalvelut: Minna Lahnalampi-Lahtinen, Lea Laakso
Henkilöstöpalvelut: Maarit Nurmijoki-Matilainen, Anne Mettenranta, Pauliina Talonpoika, Soili Sandell
Talouspalvelut: Hanna Heinikainen, Pekka Mäki, Marko Suutarinen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Minna Lahnalampi-Lahtinen, vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja, p. 09 8392 0028
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

18 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan kokoukset ja pöytäkirjan tarkastaminen vuonna 2021 / TP

VD/8706/00.02.02.00/2020

TP/MV

Vantaan kaupungin hallintosäännön 24 luvun 3 §:n mukaan toimitukset päättävät kokouksensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös tarvittaessa puheenjohtajan ja tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan kutsusta tai jos enemmistö toimielimen jäsenistä esittää puheenjohtajalle kokouksen pitämistä.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille julkaisemalla kokouksen esityslista mahdollisuuksien mukaan kokousta edeltävänä torstaina luottamushenkilöiden extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla. Esityslistan julkaisemisesta ilmoitetaan jäsenille sähköpostitse. Esityslistassa on selostus ja päätösesitys kustakin käsiteltävänä olevasta asiasta.

Lautakunnan kokouksen pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan lautakunnan kokousta seuraavana perjantaina. Päätöksen täytäntöönpano voi yleensä alkaa vasta pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen, joten asian laadun vuoksi on joskus syytä tarkastaa pöytäkirja heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä tarkastuksen jälkeen, siihen liittyvine valitusosoituksineen ja oikaisuvaatimuksineen, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi. Tästä ilmoitetaan kaupungin käytäntöjen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 18

Talous- ja hallintojohtajan esitys:

Päätetään

- pitää lautakunnan kokoukset vuonna 2021 pääsääntöisesti maanantaisin 18.1., 15.2., 15.3., 19.4., (ti) 11.5., 7.6., (ti) 17.8., 13.9., 11.10., 8.11. ja (ti) 14.12. klo 17.00. Lisäkokouksia voidaan pitää tarvittaessa muinakin aikoina,
- että kussakin kokouksessa valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa, jotka tarkastavat pöytäkirjan kokousta seuraavana perjantaina,
- todeta, että lautakunta voi tarkastaa pöytäkirjan tai sen osan heti kokouksessa,
- todeta, että lautakunta voi ottaa käsiteltäväkseen sellaisenkin asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa,
- että tarkastettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi pöytäkirjan tarkastusta seuraavana keskiviikkona.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: - sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

hallintosihteeri Marika Virtala, puh. 09 8392 1049, 050 3121 778, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

19 § **Edustajan nimeäminen Lastensuojelun Keskusliitto ry:n sääntömääräiseen syyskokoukseen 30.11.2020**

VD/4302/00.01.05.03/2019

TP/MV

Lastensuojelun Keskusliitolta on saapunut kirje, jossa pyydetään nimeämään edustaja liiton sääntömääräiseen syyskokoukseen, joka pidetään 30.11.2020 klo 13.00 Teams -kokouksena. Mahdollisuus osallistua myös Lastensuojelun Keskusliiton toimistolla (Armfeltintie 1, 00150 Helsinki). Tästä pyydetään ilmoittamaan etukäteen.

Kullakin jäsenellä on oikeus lähettää sääntömääräiseen syyskokoukseen yksi edustaja, jolla tulee olla yhteisönsä valtuutus. Kullakin äänivaltaisella jäsenellä on liittokokouksessa yksi ääni.

Yleisjaosto on kokouksessaan 19.8.2019 § 15 delegoinut toimikauden 2019–2021 ajaksi sosiaali- ja terveyslautakunnan nimeämään Vantaan kaupungin kokousedustajat Lastensuojelun Keskusliiton kokouksiin ja tarvittaessa antamaan menettelyohjeet kokouksia varten.

Kokouksen asialistalla on hallituksen jäsenten valitseminen erovuoroisten tilalle seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Jäseniä ehdotetaan sähköisen kyselytyökalun avulla ja ehdokkaiden esittely tapahtuu suojatusti www.lskl.fi -sivuilla. Tänä vuonna erovuorossa on neljä (4) hallituksen jäsentä varajäsenineen. Ehdolle voi asettua varsinaiseksi- tai varajäseneksi tai molempiin. Ehdokkaaksi Lastensuojelun Keskusliitto ry:n hallitukseen on esitetty jäseneksi Mirja Varista ja varajäseneksi Saana Pukkiota.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 19

Talous- ja hallintojohtajan esitys:

Päätetään

- valita edustaja Lastensuojelun Keskusliitto ry:n sääntömääräiseen syyskokoukseen 30.11.2020, ja
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirja tämän pykälän osalta heti.

Päätös:

Päätettiin valita edustajaksi Lastensuojelun Keskusliitto ry:n sääntömääräiseen syyskokoukseen 30.11.2020 varapuheenjohtaja Maarit Raja-Aho.

Liitteet:

- Kokouskutsu syyskokoukseen 30.11.2020

Täytäntöönpano: - asianomainen
 - Lastensuojelun keskusliitto ry

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

hallintosihteeri Marika Virtala, p. 050 3121 778, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Lastensuojelun Keskusliiton jäsenyhteisöille

**LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO RY
SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN SYYSKOKOUS**

- Aika** 30.11.2020 klo 13.00
- Paikka** Keskusliiton hallitus on 21.10.2020 kokouksessaan päättänyt, että yhdistyksen sääntömääräiseen syyskokoukseen on mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.
Kokous pidetään Teams-kokouksena. Yhteistyökumppanimme Prospectum lähettää 27.11.2020 jäsenyhteisön valtuuttaman edustajan sähköpostiin linkin tapahtumasivulle, josta löytyy kokouksen Teams-linkki. Mahdollisuus on myös osallistua Lastensuojelun Keskusliiton toimistolla (Armfeltintie 1, 00150 Helsinki). **Tästä pyydetään ilmoittamaan etukäteen** osoitteeseen toimisto@lsl.fi **16.11.2020. mennessä.** Koronatilanteen vuoksi **aikaraja on ehdoton.**
- Valtuutus** Kullakin jäsenellä on oikeus ilmoittaa sääntömääräiseen syyskokoukseen yksi edustaja, jolla **tulee olla yhteisönsä valtuutus.** **Valtuutus** tulee olla **toimitettuna 23.11.2020 mennessä keskusliittoon sähköpostitse osoitteeseen toimisto@lsl.fi.** Kullakin äänivaltaisella jäsenellä on syyskokouksessa yksi ääni.
- Ilmoittautuminen** Koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen takia jäsenyhteisöjä **pyydetään ilmoittamaan 23.11.2020 mennessä kokousedustajansa nimi ja sähköpostiosoite toimiston sähköpostiosoitteeseen toimisto@lsl.fi.** Ilmoitathan myös, jos sinulla ei ole käytössäsi älylaitetta kokouksessa.
- Äänestäminen** Myös äänestäminen tapahtuu Prospectumin tapahtumasivulla, jotta kaikilla on yhtäläinen mahdollisuus äänestää. **Valtakirjalla äänestäminen on myös mahdollista, kun toimitat valtakirjan 23.11.2020 mennessä osoitteeseen toimisto@lsl.fi.**

Ehdokasasettelu Uusien hallituksen jäsenten ehdokasasettelu tapahtuu tämän lomakkeen kautta:
<https://link.webpolsurveys.com/S/131D3EC4AC92FF1E>

Ehdokkaita voi ilmoittaa ko. linkin kautta, kunnes kokouksen puheenjohtaja ilmoittaa ehdokasasettelun päättyneen.

Ehdolle asetetut Vuoden 2021 hallitukseen ehdolle asetettuihin henkilöihin voit tutustua osoitteesta: <https://www.lskl.fi/ehdokasasettelu>
Salasana on LSKL2021.

Kokouskutsu ja muu materiaali on postitettu 30.10.2020 viralliseen ilmoittamaan osoitteeseen.

Liitteenä on esitys kokouksen esityslistaksi.

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO
Hallitus

Pentti Arajärvi
hallituksen puheenjohtaja

Hanna Heinonen
toiminnanjohtaja, hallituksen sihteeri

20 §

Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelusopimus ajalle 1.1.- 31.12.2021

VD/10023/02.08.00.00/2017

TP/HS-J/PS

Vantaalaisten suun terveydenhuollon palvelut tuottaa suun terveydenhuollon liikelaitos. Palvelujen tilaajana ja järjestäjänä toimii sosiaali- ja terveyslautakunta. Määräraha liikelaitoksen toimintaan on varattu sosiaali- ja terveystoimen toimialan terveystalouden käyttösuunnitelmaan. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotannosta sovitaan palvelusopimuksessa. Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen välistä palvelusopimusta on valmisteltu yhteistyössä tilaajan ja tuottajan edustajien kanssa.

Palvelusopimuksessa on puiteosa ja tarkistusosa. Palvelusopimuksen puiteosassa määritellään sopimuksen osapuolet, kohde ja tarkoitus sekä voimassaolo. Lisäksi määritellään palvelun sisältö ja laatu, tiedottaminen, rekisterinpito, tietosuojat ja viranomaistoiminta sekä hoitotakuuvastuut. Myös raportoinnin, laadunvalvonnan ja seurannan pääperiaatteet määritellään palvelusopimuksen puiteosassa. Tarkistusosan sisältö tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa. Tarkistusosassa kuvataan palvelut, käytävissä oleva määräraha, palvelujen laatu ja sen seurannan näkökulmat sekä tunnuslukujen seuranta, raportointi ja mittarit. Lisäksi sovitaan laskutuksesta ja muista sopimusehdoista sekä sopimuksen voimassaolosta.

Palvelusopimus 1.1.-31.12.2021 perustuu suun terveydenhuollon palvelutuotanto tasoon, joka on määritelty liikelaitoksen vuoden 2021 talousarviossa. Talousarvio on hyväksytty suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnassa 19.8.2020 § 4. Palvelusopimuksen rahallinen arvo on 18 225 000 €.

Palvelutilauksen toteuttamiseksi talous- ja hallintopalvelujen TA 2021, sisäiset palvelujen ostot, on varattu määräraha 18 225 000 euroa.

Palvelusopimuksessa kuvatus tilauksen toteutuksen tavoitetasoksi 2021 asetetaan: 450 000 (hyvä taso) ja 480 000 (erittäin hyvä taso) SFA 10 -painotettua toimenpidettä.

Yhteisen näkemyksen mukaan edellä oleva palvelusopimus toteuttaa terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisen hoitotakuun veloitteet. Suun terveydenhuolto raportoi palvelusopimuksen toteutumisesta tilaajalle kuukausittain.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 9.11.2020 § 20

Talous- ja hallintojohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen välinen palvelusopimus ajalle 1.1.-31.12.2021.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Liitteet:

- Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelusopimus ajalle 1.1.-31.12.2021

Täytäntöönpano: Suun terveydenhuollon liikelaitos

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Teemu Paavola, p. 09 8392 4290

suun terveydenhuollon johtaja Helena Salusjärvi-Juopperi, p. 040 716 4822

erityisasiantuntija (talous) Pertti Syvänen, p. 050 304 3001

Sähköpostiosoitteet ovat muodossa etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN JA SUUN TERVEYDEN-
HUOLLON LIIKELAITOKSEN PALVELUSOPIMUS AJALLE 1.1. – 31.12.2021

Sisällysluettelo

PUITEOSA.....	3
1. Sopimusosapuolet.....	3
2. Määritelmät	3
3. Sopimuksen kohde ja tarkoitus	3
4. Sopimuksen puiteosan voimassaolo	3
5. Sopijaosapuolten vastuut ja velvollisuudet.....	4
6. Palvelujen sisältö ja laatu.....	4
7. Tiedottaminen ja viestintä.....	5
8. Palveluun liittyvä rekisterinpito ja tietosuoja	5
8.1 Rekisterinpito	5
8.2 Tietosuoja.....	6
8.3 Tietosuojavastaava.....	6
9. Palveluun liittyvä viranomaistoiminta.....	7
10. Hoitotakuu	7
11. Raportointi sekä laadunvarmistus ja seuranta.....	8
12. Sopimuserimielisyyksien ratkaisumekanismit.....	8
13. Riskienhallinta	8
TARKISTUSOSA.....	9
1. Palvelukuvaus	9
2. Palvelutilaus	9
2.1 Palvelutarpeen tarkennus ja palvelun tavoitteet	10
3. Palvelujen laatu ja sen seuranta.....	10
4. Sopimuksen seuranta, raportointi ja mittarit.....	10
4.1 Kuukausiraportointi.....	11
4.2 Kolmannesvuosiraportointi.....	11
4.3 Vuosiraportointi	11
5. Laskutus	12
6. Muut ehdot	12
7. Sopimuksen tarkistusosan voimassaolo.....	12
8. Allekirjoitukset.....	12

PUITEOSA

1. Sopimusosapuolet

Tilaaaja: Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Tilaaajan yhteyshenkilöt:

Talous- ja hallintojohtaja Teemu Paavola

p. 040 352 4103

Tuottaja: Vantaan kaupungin suun terveydenhuollon liikelaitos

Tuottajan yhteyshenkilöt:

Suun terveydenhuollon johtaja, toimitusjohtaja Helena Salusjärvi-Juopperi

p. 040 716 4822

Palvelusopimuksen hyväksyvät tilaaajan puolesta Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta ja tuottajan puolesta suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta.

2. Määritelmät

Tämä palvelusopimus koostuu puiteosasta ja tarkistusosasta.

Palvelusopimuksen puiteosassa sovitaan sopimuksen pysyväisluonteiset asiat.

Palvelusopimuksen tarkistusosa on sopimuksen vuosittain tarkistettava osa, jossa sovitaan palvelusopimuksen rahamääräisestä arvosta, laatuvaioitteista, laskutuksesta, seurannasta sekä mahdollisista muista yksityiskohdista.

3. Sopimuksen kohde ja tarkoitus

Tällä sopimuksella sovitaan osapuolten välillä noudatettavat suun terveydenhuollon palvelujen hankinnan ehdot. Palvelut perustuvat lainsäädäntöön ja viranomaismääräyksiin sekä Vantaan kaupungin strategioihin ja ohjelmiin.

Terveydenhuoltoa ohjaavia keskeisiä säännöksiä ovat perustuslakiin (731/1999) kirjatut perusoikeudet, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) ja terveydenhuoltolaki (1326/2010). Lisäksi monissa muissa säädöksissä on terveydenhuoltoa koskevia normeja.

Mikäli sopimuskauden aikana toimintaa koskevassa lainsäädännössä, siihen perustuvassa muussa viranomaisohjauksessa tai Vantaan kaupungin strategioissa, ohjelmissa tai säännöissä tapahtuu olennaisia muutoksia, osapuolet uusivat sopimuksen siltä osin kuin uusittu normisto/säännöstö edellyttää.

4. Sopimuksen puiteosan voimassaolo

Tämän sopimuksen puiteosa on voimassa 1.1. – 31.12.2021.

5. Sopijaosapuolten vastuut ja velvollisuudet

Tilaaaja määrittää tilattavien palvelujen arvon ja laatua koskevat tavoitteet sekä arvioi palvelutarpeen ja sen kehityksen yhdessä tuottajan asiantuntijoiden kanssa.

Tilaaaja rahoittaa palvelutuotannon siltä osin kuin sitä ei peritä asiakkailta asiakasmaksuina. Tilaaaja vastaa osaltaan viranomaistoiminnasta yhteistyössä tuottajan kanssa sopimuskohdassa 9 tarkemmin määritellyllä tavalla. Tilaaaja osallistuu laajojen kehittämishankkeiden suunnitteluun ja seurantaan.

Tilaaaja arvioi palvelujärjestelmän toimivuutta ja vaikuttavuutta yhdessä tuottajan asiantuntijoiden kanssa.

Tilaaaja vastaa suun terveydenhuollon kokonaiskehittämisestä sekä ennaltaehkäisevän toiminnan toteutumisesta yhdessä tuottajan kanssa.

Tuottaja sitoutuu tuottamaan sovitut palvelut sopimuksenmukaisella tavalla ja vastaa siitä, että sillä on riittävä ja pätevä henkilökunta, tarkoituksenmukaiset tilat, laitteet ja välineet sekä toimivat prosessit palvelujen tuottamiseen. Tuottaja myös rekrytoi henkilökunnan ja vastaa henkilöstöasioista siten kuin Vantaan kaupungin hallintosäännössä tarkemmin määrätään.

Tuottaja vastaa palvelujen kehittämisestä yhteistyössä tilaajan kanssa ja informoi tilaajaa viipymättä sopimuksessa mainittujen palvelujen muutostarpeesta.

Tuottaja tekee asiakkaiden yksilöpäätökset sopimuksen ja lainsäädännön rajoissa ja hoitaa asiakaslaskutuksen sekä laskuttaa tilaajaa sopimuksen mukaan tuottamista palveluista.

Tuottaja vastaa palvelujen laadusta sopimuksen mukaisesti.

Vähäiset tuotannon muutokset hyväksyvät toimivaltansa puitteissa Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan talous- ja hallintojohtaja ja suun terveydenhuollon johtaja. Huomattavat muutokset hyväksyvät sosiaali- ja terveyslautakunta ja liikelaitoksen johtokunta.

6. Palvelujen sisältö ja laatu

Sopimuksen kohteena ovat terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädetyt perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon palvelut, jotka tuottaja tuottaa tilaajalle sopimuksessa määritellyllä tavalla. Palvelut sisältävät Vantaan väestön suun terveyden edistämisen ja suun sairauksien tutkimuksen, ehkäisyn, hoidon ja kuntoutuksen sekä kiireellisen suun terveydenhuollon.

Tuottaja vastaa itsenäisesti PKS-päivystys- (Pääkaupunkiseudun yhteispäivystys) palvelujen kustannuksista. Tästä aiheutuvat kustannukset sisältyvät kokonaisuudessaan tilaajan tuottajalle maksamaan kokonaiskorvaukseen.

Palvelujen sisältö ja laatu määritellään tarkistusosan kohdissa 1 ja 2. Sopimuksen tarkistusosassa sovitaan vuonna 2021 tilattavan palvelusopimuksen arvo. Tarkistusosassa on

lisäksi esitetty palvelujen laatu- ja vaikuttavuustavoitteet, niille asetetut kriteerit ja tavoitteiden seurannassa käytettävät mittarit sekä raportointikäytännöt.

Palvelujen tulee täyttää tarkistusosassa sovitut toimintaa koskevat laatusuositukset.

7. Tiedottaminen ja viestintä

Sopijaosapuolten tulee järjestää tiedotustoimintansa kaupunginhallituksen ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Tilaaja ja tuottaja vastaavat yhteistyössä palvelujen järjestämiseen liittyvästä julkisesta tiedottamisesta kuntalaisille ja tuottajille.

Tuottaja vastaa käytännön tason tiedottamisesta asiakkailleen ja henkilöstölleen.

Osapuolet vastaavat palveluihin liittyvien muutosten tiedottamisesta toisilleen ja sidosryhmille edellä esitetyn työnjaon mukaisesti.

8. Palveluun liittyvä rekisterinpito ja tietosuoja

8.1 Rekisterinpito

Suun terveydenhuollon potilastiedot ovat osa Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan potilasrekisteriä, jonka rekisterinpitäjä on Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta. Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtaja päättää rekisterinpitäjälle kuuluvien oikeuksien ja velvoitteiden toteuttamisesta. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen rekisteriasioiden yhteyshenkilö on suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtaja.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtaja vastaa siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan rekisterinpitoon ja tietosuojaan liittyviä ohjeita noudatetaan ja ohjeet toimeenpannaan tuottajan toiminnassa. Hän vastaa myös siitä, että suun terveydenhuollon liikelaitoksen osarekisteri on lainmukainen ja että rekisterin käyttöä valvotaan.

Potilastietojärjestelmän tiedot saadaan ja niitä ylläpidetään potilaan ja/tai hänen edustajansa ilmoittamien tietojen sekä hoitoyksikössä syntyvien tietojen perusteella.

Potilastietojärjestelmästä on saatavissa eri kuntien asiakastiedot tallennushetken tilanteen mukaan.

Palvelutuottajien ilmoittamat potilastiedot kirjataan käytössä olevaan Apotti-potilastietojärjestelmään, jonka jälkeen paperitulosteet arkistoidaan arkistolain ja -asetuksen mukaisesti potilas- ja/tai asiakohdaksiin kansioihin ja aineisto säilytetään lukitussa tilassa.

Vantaan väestön henkilö- ja osoitetiedot päivitetään väestörekisteristä viikoittain.

Turvakiellossa olevien henkilöiden osoitetiedot eivät päivity järjestelmään. Muut tarvittavat perustiedot kirjataan järjestelmään hoitosuhteen alkaessa.

8.2 Tietosuojaja

Vantaan kaupungin ylläpitämät laitteistot ja ohjelmistot on suojattu ja varmistettu tietoturvasäännösten mukaisesti.

Tuottaja vastaa siitä, että sen tietojärjestelmiä käytävillä työntekijöillä on työtehtävien mukaan määritellyt käyttöoikeudet sekä järjestelmäkohtaisesti henkilökohtaiset käyttäjätunnukset ja salasanat. Työsuhteen päättyessä käyttöoikeudet passivoidaan.

Tietoja käsittelevät tai katselevat työntekijät ovat salassapito- ja vaitiolovelvollisia. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus jatkuu myös palvelussuhteen päätyttyä. Tuottaja vastaa siitä, että sen työntekijät ovat allekirjoittaneet tietojärjestelmien käyttöä koskevan tietosuojasitoumuksen.

Rekisteritietojen käsittelyä ja katselua seurataan ja valvotaan käyttölokitietojen avulla. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtaja päättää, ryhdytäänkö lokitietojen tarkistamiseen ja kuinka usein säännöllisiä tarkastuksia tehdään.

Tuottaja vastaa siitä, että hankittaessa palveluja ulkopuolisilta palveluntuottajilta, huolehditaan tietoturvan- ja tietosuojan toteutumisesta palveluntuottajan kanssa tehtävässä sopimuksessa.

Manuaaliset aineistot säilytetään lukituissa tiloissa ja arkistoidaan arkistolain ja -asetuksen mukaisesti potilas- ja/tai asiakohtaisiin kansioihin.

Potilastietojärjestelmän (Apotti) suun terveydenhuollon pääkäyttäjänä toimii suunnittelija, jonka vakanssi ja kustannuspaikka ovat liikelaitoksessa, mutta työskentelypaikka on digitaalisessa yksikössä. Lisäksi em. henkilö toimii pääkäyttäjänä WinHit:ssä, joka oli potilastietojärjestelmänä ennen Apottia ja jonka katseluoikeus säilyy vuonna 2021. Hän on myös suun terveydenhuollon liikelaitoksen tietosuojavastaava. Muilla suun terveydenhuollon järjestelmillä on oma pääkäyttäjänsä seuraaville järjestelmille: digitaaliset kuvantamisjärjestelmät Romexis ja Digora, ilmoittautumis- ja potilasohjausjärjestelmä Akseli, hammaslääkäreiden työajanseurantajärjestelmä Waika sekä Navitas-viitetietohakemisto.

8.3 Tietosuojavastaava

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tietosuojavastaavan tehtävänä on Vantaan kaupungin tietosuoja- ja tietoturvapoliitikassa määritellyllä tavalla muun muassa auttaa rekisterinpitäjää saavuttamaan hyvän henkilötietojen käsittelytavan ja mahdollisten erityislakien edellyttämä korkea tietosuojan taso. Tietosuojavastaava antaa asiantuntija-apua tietosuojaan liittyen sekä oman organisaation henkilöstölle että ennen kaikkea liikelaitoksen johtajalle, joka vastaa siitä, että Vantaan suun terveydenhuollon rekisterinpitöön ja tietosuojaan liittyviä ohjeita noudatetaan ja ohjeet toimeenpannaan.

9. Palveluun liittyvä viranomaistoiminta

Tilaaaja vastaa terveydenhuoltolaissa määritellyistä vastaavan lääkärin tehtävistä ja muusta viranomaistoiminnasta. Terveydenhuoltolain mukaisena terveystieteiden vastaavana lääkärinä toimii terveystieteiden johtaja. Tilaaaja antaa viranomaistoimintaan liittyvät soveltamisohjeet tuottajalle.

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päättää terveydenhuollon asiakasmaksuista (asiakasmaksulaki 734/1992 ja -asetus 912/1992).

Tilaaaja vastaa viranomaistoimintaan kohdistuvien hallintokanteluiden käsittelemisestä ja viranomaistoimintaan liittyvien lausuntojen antamisesta. Suun terveydenhuollon liikelaitos vastaa liikelaitokselle osoitettuihin kanteluihin ja muistutuksiin. Vastaavalle lääkärille osoitettuihin kanteluihin suun terveydenhuolto valmistelee vastausluonnoksen. Suun terveydenhuollon liikelaitos raportoi hallintokantelut ja muistutukset sekä muut kirjalliset asiakaspalautteet (negatiiviset ja positiiviset kirjalliset asiakaspalautteet) sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johdolle kuukausittain.

Yksityisen terveydenhuollon palvelun tuottajan tilojen käyttöönottotarkastukset hammashoitoloiden osalta tekee Vantaan kaupungissa suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtaja tai ylihammaslääkäri ilman eri kustannusta. Tuottaja vastaa potilasvakuutuskeskuksen selvityspyyntöihin.

Tuottaja laskuttaa Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan vahvistamat asiakasmaksulain ja asiakasmaksuasetuksen mukaiset asiakasmaksut asiakkailta sekä vastaa siitä, että potilastietojärjestelmään on kirjattu tarpeelliset ja oikeat tiedot asiakasmaksuprosessia varten. Tuottaja laskuttaa asiakkailta myös oikomislaiteista ja hammasproteettisista toimenpiteistä aiheutuvat hammastekniset kulut enintään todellisten kustannusten mukaisina, mikäli potilas ei ole suorittanut maksua suoraan valmistajalle. Erikoismateriaaleista voidaan periä potilailta enintään todellisia kustannuksia vastaava maksu.

Tilaaaja ja tuottaja valmistelevat vastaukset niille osoitettuihin kuntalais- ja muihin aloitteisiin hallinto- ja toimintasäännöissä määriteltyjen tehtäviensä mukaisesti. Tarvittaessa aloitteisiin vastataan yhteistyössä.

10. Hoitotakuu

Terveydenhuoltolain 51 §:n mukaan terveystieteiden toiminta tulee järjestää siten, että potilas saa yhteyden suun terveydenhuoltoon arkisin välittömästi toimintayksikön aukioloaikoina virka-aikana. Potilaalle tehdään hoidontarpeen arvio viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun potilas on ottanut yhteyden suun terveydenhuoltoon. Kiireelliseen hoitoon on päästävä välittömästi. Erikoissairaanhoidossa ja perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavassa erikoissairaanhoidossa hoidontarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut toimintayksikköön. Kiireetön hoito tulee järjestää kohtuullisessa ajassa, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hoidontarve on arvioitu. Se voidaan ylittää suun terveydenhuollossa ja

perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavassa erikoissairaanhoidossa enintään kolmella kuukaudella, jos potilaan terveydentila ei sen vuoksi vaarannu.

Tilaaaja ja tuottaja suunnittelevat ja sopivat suun terveydenhuollon tuotannon, joka turvaa väestölle riittävät ja hoitotakuulainsäädännön sekä muiden lakien ja asetusten mukaiset suun terveydenhuollon palvelut.

Osapuolten yhteinen näkemys on, että palvelusopimus täyttää hoitotakuun velvoitteet. Tuottaja sitoutuu optimoimaan toimintaansa, priorisoimaan palveluitaan ja kehittämään prosesseja siten, että hoitotakuu toteutuu.

11. Raportointi sekä laadunvarmistus ja seuranta

Toiminnan raportointi sekä laadunvarmistus ja seuranta määritellään tarkistusosan kohdissa 2 ja 3.

Periaatteena on osapuolten toimiva yhteistyö ja se, että esille tulleet ongelmat käsitellään viipymättä huolimatta sopimuksen tarkistusajankohdista.

Tilaaaja seuraa sopimuksen toteutumista ja kehittää sopimusohjauskäytäntöjä. Seuranta kytketään kaupunginvaltuuston talous- ja strategiaraportoinnin aikatauluun.

12. Sopimuserimielisyyksien ratkaisumekanismit

Sopimusosapuolet sitoutuvat puuttumaan havaitsemiinsa sopimuspoikkeamiin välittömästi. Sopimuserimielisyydet ratkaistaan osapuolten välisin neuvotteluin.

13. Riskienhallinta

Tuottaja vastaa toimintaansa koskevien riskienhallintasuunnitelmien ylläpidosta.

TARKISTUSOSA

1. Palvelukuvaus

Kiireellisen hoidontarpeen arvio tehdään puhelimesta tai vastaanotolla. Tutkimus ja hoito aloitetaan kolmen arkipäivän sisällä siitä, kun potilas on ottanut yhteyden toimintayksikköön, jolle arviota ole voitu tehdä ensimmäisen yhteydenoton aikana. Arkipäivisin kiireellinen hoito toteutetaan liikelaitoksen omana toimintana Tikkurilan terveystaseman toimipisteessä. Ilta-, viikonloppu- ja arkipyhä-, yms. päivinä kiireellinen hoito annetaan PKS-päivystyksessä yhdessä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa sovituin kriteerein ja sopimuksin.

Ympäri vuorokautisen päivystyksen osalta noudatetaan kansallisia ohjeita. Erikoissairaanhoidossa hyvin kiireellistä suu- ja leukakirurgista hoitoa tarvitsevat potilaat hoidetaan HUS-Kirurgisessa sairaalassa.

Kiireettömässä hoidossa ensimmäinen hoidontarpeen arvio tehdään joko puhelimesta tai vastaanotolla. Kiireettömään hoitoon ohjataan terveydenhuollon ammattihenkilön tekemän haastattelun tai vastaanotolla tehdyn hoidontarpeen arvion perusteella määräajassa. Hoito toteutetaan joko omana toimintana, ostopalveluna tai palvelusetelillä. Hoitojakso toteutetaan tarkoituksenmukaisessa ajassa ja hoidon toteuttamisessa noudatetaan kiireettömän hoidon perusteita.

Suun terveydenhuolto vastaa palveluntuottajilla tehtyjen toimenpiteiden kirjaamisesta potilastietojärjestelmään sekä asiakasmaksujen laskutuksesta ja laskutukseen liittyvästä asiakaspalvelusta.

Ehkäisevän suun terveydenhuollon palvelutuotanto järjestetään ennaltaehkäisevän terveydenhuollon kansallisten normien mukaisesti. Suun sairauksien ennaltaehkäisevä toiminta toteutetaan kaikilla käynneillä.

2. Palvelutilaus

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta vastaa hoitotakuusta ja tilaaja tilaa sen toteuttamiseksi sopimuksen mukaiset palvelut tuottajalta. Määräraha suun terveydenhuollon palveluiden ostoon varataan talous- ja hallintopalvelujen käyttösuunnitelmaan.

Palvelutilauksen toteuttamiseksi vuodeksi 2021 sovitaan määräraha 18 225 000,00 €, joka maksetaan tuottajalle laskun perusteella kuukausittain tasasummalla 1 518 750,00 €.

Vuotta 2021 koskevaksi toiminnan tavoitetasoksi (SFA 10 -painotettua toimenpidettä) asetetaan:

Erittäin hyvä taso	480 000
Hyvä taso	450 000

Vuoden 2020 vertailuluvut ovat (arvio) 16 600 000 € ja 443 000.

Toimenpidekertoimina käytetään Suomen Hammaslääkäriliitto ry:n ylläpitämää uusinta toimenpiteiden suhdelukulistaa. Uusien ja Suomen Hammaslääkäriliitto ry:n listalta puuttuvien tai eri tavalla määriteltävien toimenpidekoodien kerroin määritellään yhdessä tilaajan ja tuottajan kanssa.

Tuottaja tuottaa lasten ja nuorten terveystarkastukset, suun sairauksien hoidon sekä ennaltaehkäisevän suun terveydenhuollon asetuksen mukaisesti (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011). Tarvittaessa aikuishammashoidon tuotantoa ohjataan lasten ja nuorten terveystarkastuksiin, suun sairauksien hoitoon sekä lasten ja nuorten ehkäisevään suun terveydenhuoltoon, mikäli asetuksen vaatimaan tasoon ei päästä. Lasten ja nuorten hoitoon pääsy suun terveydenhuoltoon tulee turvata.

Osapuolten yhteisen näkemyksen mukaan edellä oleva tilaus toteuttaa terveydenhuoltolain 51 § mukaisen hoitotakuun velvoitteet.

2.1 Palvelutarpeen tarkennus ja palvelun tavoitteet

Palvelutarvetta ja -kysyntää seurataan. Tämän sopimuksen palvelutilauksen on ennustettu riittävän lakisääteisten ja riittävien suun terveydenhuollon palvelujen tuottamiseksi. Mikäli kysyntä ja/tai tarve kasvaa ennustamattomasti, aloitetaan tilaajan ja tuottajan väliset neuvottelut tilauksen tarkistamiseksi. Palvelun tavoitteena on edelleen lisätä terveyden tuottamista ja edistämistä.

3. Palvelujen laatu ja sen seuranta

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tuottamien palvelujen tulee täyttää viranomaisten toiminnalle asettamat sekä lainsäädännössä edellytetyt vaatimukset.

Suun terveydenhuollon toiminnan kliinistä laatua seurataan vuositasolla non-kumulatiivinen D (kariuksen esiintyvyys), non-kumulatiivinen F (paikkojen pysyvyys) ja survival-indeksin avulla.

Hoidon saatavuutta seurataan kolmannen vapaan ajan mediaanilla.

Tuottaja tekee yhden – kahden vuoden välein asiakastytyväisyyskyselyn ja huomioi sen tulokset toiminnan suunnittelussa.

Tuottaja ylläpitää ja tarvittaessa päivittää perehdytysopasta ja muita toimintaa ohjaavia ohjeita ja määräyksiä. Liikelaitos osallistuu kansallisten vaateiden edellyttämään laatu- ja potilasturvallisuustyöhön.

4. Sopimuksen seuranta, raportointi ja mittarit

Tilastoinnissa erotellaan aikuisten (18 v ja vanhemmat) ja lasten ja nuorten (0–17 v) hammashoito.

4.1 Kuukausiraportointi

Sopimuksen toteutumista seurataan kerran kuukaudessa kuukausiraportoinnilla. Raportointi- ja laskutus pohjaa päivitetään tarpeen mukaan.

Kuukausittain raportoitavia mittareita ja tunnuslukuja ovat:

- Suun terveydenhuollon asiakkaat: asiakkaiden lukumäärä sekä asiakkaiden käynnit hammaslääkärillä, suuhygienistillä ja hammashoitajalla. Näiden lisäksi raportoidaan peruuttamattomat poisjännit sekä niihin menetetyt kliiniset työtunnit.
- Palvelutuotanto: kaikkien suorittajien kliiniset työtunnit, ryhmäterveyden-edistämistilaisuudet, vastaanotolla tapahtuvat ennaltaehkäisevät toimenpiteet, etävastaanotokäynnit sekä omana toimintana tuotetut ensiapukäynnit. Lisäksi ammattiryhmittäin kaikkien hammaslääkärien, suuhygienistien ja hammashoitajien kliiniset työtunnit sekä diagnostiset tutkimukset (hml) ja suun terveystarkastukset (shg, hh).
- Painotettujen toimenpiteiden määrä
- Asiakasmaksut: laskutetut asiakasmaksut.
- RTG: röntgeniin (HUS) tehdyt lähetteet sekä laskutettu toteuma.
- Hoitotakuuseuranta: kiirettömään tutkimukseen odottavien asiakkaiden lukumäärä, yli 6 kk:ta odottaneiden lukumäärä sekä yli 6 kk:ta odottaneiden lukumäärä suhteessa kaikkien kiirettömään tutkimukseen odottavien lukumäärään.
- Laskutus: Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta laskutettava summa yhteensä ja aikuiset (18v-) ja lapset (0-17v) eriteltynä sekä tuotettujen painotettujen toimenpiteiden ("SFA10") lukumäärä yhteensä sekä aikuiset ja lapset eriteltynä.

4.2 Kolmannesvuosiraportointi

Kolmannesvuosikatsaus annetaan tiedoksi sosiaali- ja terveyslautakunnalle, suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle sekä kaupunginhallitukselle ja se toimitetaan osavuosikatsausaikataulun mukaisesti.

Kolmannesvuosiraporttiin kerättävissä tunnusluvuissa on kuukausiraportoinnin sisältämien tunnuslukujen ja mittareiden lisäksi aikuishammashoidon peittävyysprosentti.

4.3 Vuosiraportointi

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminnallinen tulos raportoidaan maaliskuun 2021 sosiaali- ja terveyslautakunnan kokouksessa. Vuositasoisessa raportoinnissa ja tilastoinnissa kuvataan kuukausi- ja kolmannesvuosiraportoinnissa olevien tunnuslukujen lisäksi:

- Asiakkaat: oikomishoidon potilaat.
- Palvelutuotanto: oikomishoitoon käytetyt kliiniset työtunnit.
- Talous: suun terveydenhuollon kokonaiskustannukset, euroa/asiakas, euroa/asukas ja euroa/käynti (oma tuotanto).
- Henkilöstöresurssi: hammaslääkäreiden, suuhygienistien, hammashoitajien ja muun henkilöstön vakanssit sekä ylihammaslääkäreiden, apulaisylihammaslääkäreiden, hammaslääkäreiden, osastonhoitajien, suuhygienistien, hammashoitajien ja muun henkilöstön sekä vuokrahammaslääkärien ja -hammashoitajien toteutuneet henkilötyövuodet.
- Hoitotakuuseuranta: kiirettömään tutkimukseen odotusaika (vuoden mediaani).

- Muita tunnuslukuja: väestön non-kumulatiivinen D ja non-kumulatiivinen F, aikuisten hammashoito- ja hammaslääkärikäyntien peittävyysprosentti, käyntien toistuvuus sekä hammaslääkärikäyntien toistuvuus, neuvola-asetuksen mukaisten alle kouluikäisen ikäryhmien kattavuus.
- Lisäksi survival-indeksi.

5. Laskutus

Toimittaja laskuttaa tilaajaa viipymättä kuukausittain jälkikäteen toteutuneiden toimenpiteiden mukaisesti. Tilaaja maksaa laskun viimeistään joka kuukauden 5. päivänä.

6. Muut ehdot

Sopimusta voidaan olosuhteiden olennaisen, odottamattoman muutoksen perusteella muuttaa, jolloin osapuolet neuvottelevat uusitun sopimuksen. Sopimusmuutokset on tehtävä kirjallisesti. Palvelua koskevista muutoksista ja niiden vaikutuksista on sovittava kirjallisesti ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

7. Sopimuksen tarkistusosan voimassaolo

Tämä palvelusopimuksen tarkistusosa on voimassa 1.1.– 31.12.2021.

8. Allekirjoitukset

Vantaalla . . . 2020

Vantaalla . . . 2020

Teemu Paavola
talous- ja hallintojohtaja
sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Helena Salusjärvi-Juopperi
suun terveydenhuollon johtaja,
toimitusjohtaja
suun terveydenhuollon liikelaitos

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnalta** eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä

- lainmukaisuusperusteella, eli jos
 - päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
 - päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
 - päätös on muuten lainvastainen

ja/tai

- tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä oikaisuvaatimukseen mukaan vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita oikaisuvaatimuksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, oikaisuvaatimuksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunta

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki

Käyntiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163

Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 8. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee hankintoaikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

3.3. Tähän päätökseen, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta, ei saa hakea muutosta.
(Etuostolaki 22 § 3 mom.)

3.4. Tähän oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, joka koskee verotusta, ei saa hakea muutosta.
(Veronkantolain 51 § 1 mom. ja 50 § 7 mom.)